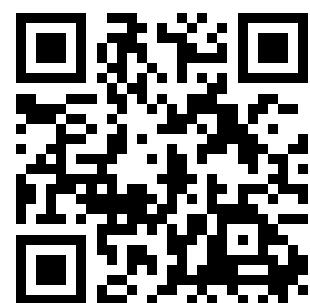

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

XLV

F
1

SCALIGER
^{DE}
EMENDATIONE
TEMPORVM:

JOSEPHI SCALIGERI
IVLI CÆSARIS F.
OPVS
DE
EMENDATIONE
TEMPORVM:

Hac postrema Editione, ex Auctoris ipsius manuscripto,
emendatius, magnaque accessione
auctius.

ADDITA VETERVM GRÆCORVM
Fragmenta selecta;

Quibus loci aliquot obscurissimi Chronologiae sacrae, & Bibliorum illustrantur;
Cum Notis eiusdem Scaligeri.

COLONIÆ ALLOBROGVM,
Typis Roverianis

M. DC. XXIX.

Cum Privilegio Sacra Cesarea Majestatis,

Nobilissimo atque Amplissimo viro,
DOMINO
ACHILLI HARLAE O
EQVITI,
AMPLISSIMI SENATVS
PARISIENSIS PRINCIPI,
JOSEPHVS SCALIGER
IVL. CÆS. F.

S. D.

PVS nostrum de Emendatione
Temporum , Vir clarissime , cui
primum sub nomine tuo lucem
videre contigit , nunc iterum ad
te redit , postquam ei melior pri-
stino cultus accessit. Atque ut il-
lud tibi debetur , quia aliquando fuit tuum , ita
hoc potius fuerit vetus reddere , quam nouum
dedicare. Antea nihil attulerat , quo se tibi com-
mendaret , præter singulare ac summum in te
studium meum. Nunc fortasse tanto gratius ti-
bi fuerit a noua hac editione , quantum antea
commendari potuit ab amore nostro. Tibi acce-
ptum fore confidimus : posteris ut sit , optamus:
quod quidem meretur non ingenio , sed labore.
Est vero argumenti nobilis , atque ardui , quod
antiquitus tractari debuit , non in hoc sæculum

* * differri,

differri, cui nihil displicet, nisi quod bonum est: aut certe ab alio, quam a me, occupari, ut minus inuidiae haberet. Negare non possumus primo a nobis tentatum, non ut ederemus, sed ut curiositati nostrae satisfaceremus. Postquam iacta alea est, & hunc partum edidimus, visum est præstare tollere, quam exponere: quanquam, si iudiciis huius ævi stemus, melius erat, ne natum quidem fuisse, insignem ad deformitatem puerum. Sed cum bona horum Aristarchorum gratia dixerim, eos, quid a nobis præstitum fuit, aut non intellexisse, aut fateri noluisse. utrum concedant, in altero iudicium, in altero ingenuitatem sibi defuisse negare non possunt. Sed fastidia & contemptum horum exponere, hoc esset cauſam dicere, non librum dedicare. Obiter dicimus priorem, illam editionem huius ævi ingeniorum examen fuisse, ex qua non minus quid non possent, quam quid nollent scire, perspici potuit. Non possunt ostendere, quis recentiorum ante nos hæc tractauerit, ut negent nos primos hoc argumentum invasisse: neque e quibus veteribus scriptoribus illa hauserimus, ne nostrum inuentum esse videatur: aut ipsi se hausuros putant, ne ad hoc opera nostra indigeant. Non possunt ostendere, & tamen malunt nescire, quam a nobis discere: cum ipsi nihil aliud soleant, quam aliorum minuta errata ventilare, & quicquid ignorant, hoc errorem vocare: quicquid supra eorum captum est,

est, suspectum habere. Sed apologiam non instituimus, & de ipsis vitilitigatoribus erit alias dici locus, quos meminisse nullius operæ est, præterire, maximæ humanitatis. quibus pro suis infestationibus & odio nostri ac veritatis, bonam mentem optamus; non solum ut nostris laboribus æquiores sint, sed etiam ut eos intelligere velint. Neque enim valde moramur hos latratus, & meminimus nos apud te verba facere, Vir amplissime, cuius occupationibus interuenire, est in rem publicam peccare, cum tu eo loco positus sis, vt nullum tempus excipere possis, quod gravioribus negotiis surreptum non videatur. Non alienum erat huic loco dicere de tua summa prudentia, atque opera egregie per tot annos erga Regem & patriam nauata in excelso hoc rerum culmine, præsertim superioribus annis in illis funestissimis ciuilis tempestatis fluctibus, nisi proprij operis, & largioris otij argumentum esset: & præterea non deerunt, qui cum tuam laudem cum patriæ gloria coniunctam esse sciant, nunquam in scriptis, aut sermonibus suis de salute patriæ meminerint, quin de tua virtute, tuisque erga patriam meritis prædicaturi sint. Mea vero laudatione non eget, quod in ore omnium positum est, quod publico omnium consensu testatum: vt interea meminerim tuis occupationibus parcere, neque tua tempora morari. Accipe igitur, Vir summe, opus hoc nostrum, quod &

a 3 propter

propter eximiam virtutem tuam , & propter veterem tuum in me amorem tibi olim dicatum, iterum cum omni causa sua reddimus. Et virtus & amicitia ius suum habent , sed amicitia in hac re præcipuum. Illa a me hoc expressit : hæc ad hoc inuitauit. Præclare mecum agi puto , si quantum virtutem tuam admirari, tantum amicitia tua gloriari possim. Vale. Lugduni Batauorum. iiiii Eidus Ianuarias Iulianas , anno Christi Dionysiano millesimo quingentesimo nonagesimo octauo , qui erat a vero natali Messiae millesimus sexcentesimus.

Q. SEPT.

Q. SEPT. FLORENS CHRISTIANVS
DE IOSEPHI SCALIGERI COMPVTO
Æthiopico, & libro de Emendatione
Temporum.

GENTILI ascendit quondam super athera scala,
Admissus Iouis arcanis Diuum genus iste
SCALIGER, & magni dispexit lumina mundi,
Et sedes superum & mortalibus inni regna:
Atque ibi Principibus mixtum se vidit autis,
Qui Veronam olim imperio rexere, tenentes
Subdita Benaco late oppida: denique versis
Nunc fatis cali medium, noua sidera facti,
Indigetes celebrant, qua Sirius ore latranti
Fulgerat, & fidi custodis nomina seruat.
Forte inculpatos quum tempore Iuppiter illo
Viseret Æthiopas, qua Sol occasus in altum
Oceanum vergit, superum de nomine dictum
Conscendens currum, reliquis caelestibus addit
Scaligerum comitem, & merito dignatur honore.
Quinetiam ad Meroen pergens, longumque trabentes
Æuum homines, mensa dedit illum accumbere solis,
Nascentesque illic vesci diuinitus escas.
Mox tellus Arabum, atque omnis Phœnicia, & omnis
Visitur Ægyptus, Tropicoque amtermina Cancri
Acclines umbras consummatura Syene.
Scilicet has faciunt primas ab origine gentes
Primi iustitiam Æthiopes docuisse feruntur,
Et primi coluisse deos, ritusque sacrorum,
Et castus cautusque pios didicisse, & honestis
Artibus instruuisse viam, primique per astra
Solentes hominum viderunt fata, notarunt
Tempora, & errores Luna, solisque perenne
Lustrum vertentem statuere ex mensibus annum.
Fontibus ex illis hausit Linus, Orpheus hausit,
Et mundi indefesus Atlas tibicen, & ille
Bœotus metarum anni descriptor Orion,
Tum proles Iouis Herculeus, tum rupe Prometheus
Caucasea pendens, & Cadmus Agenoris, inde
Eudoxusque, Platoque, & quo te nomine dicam

Pythagora Libycis olim doctoribus usque?
Omnia que a primis inuenta auctoribus, omnis
Gracia, deinde suos Romana potentia in usus
Paulatim deriuauit: variat tamen ordo
Et ratio annorum, ipsa fides persaep laborat
Historie: usque adeo fuit hoc caligine tectum.
Quamuis digna fuit Romano Principe sancti
Cura Kalendarj, frustra tamen omnibus istud
Tentatum: neque constabat sibi computus anni,
Augustus qualem dederat, vel Iulius ante.
Curia nec nodum potuit soluisse Calabra.
Quem nunc Cesarei soboles doctissima patris
Scaliger omnem aperit, priscisque indicta, nouisque
Ignorata auctor nobis miracula diues
Promit, descriptis iamdudum nobilis astris
Astrologus, nuper columen fulmentaque spherae
Barbarica: obscuri lux inuidiosa Manilj.
Tempora qui melius post sidera digerit anni
Atque dies inter designat rite calares.
Propterea Aethiopum linguas atque induit ora
Phoenicum, Phoenix venerandus eorum unicus ales
scaliger, eorum fastos illinc eorum tempora quaque
Ordinat, ut quod nunc totus bene computat orbis,
Scaligero gratus posthac totum imputet uni.

TOR

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ Φ. ΧΡ.

ΕΤΡΑΠΕΝ ἐς γαῖς φρένα κλίματα, καὶ πόλου αἰρεσιν
οὐ Σκαλαπὸς κλῆσιν κλιμακόσασι εἶχων,
αἰδιώπων δὲ αἰγαγῶν δότο κλίματος εἴχατα πηματοῦ
ώγυγίας οἵμην δεῖξεν ἐφημερίδας,
δύσφερίς γλωσσης ἴχνων δύσφαιρον οἷμον,
καὶ σέλας αἱμαφόσι. καὶ σαφὲς ἀλλὰ θεότι.
Μέμνου Θεού αἰδιοπού ροδοδάκτυλος ὡς ποτε μήτηρ
ἴπτω φεζούμην χεῖτο διπερίω,
ὡς ὄρφιν Σκαλαπὸν πυκτός τ' ἐλατῆρε λυγαῖτος,
ἴνιοχον ΦάεΘο, Πηγασίδων τε πεόμον,
ἴνως ἵπτον εἶχε, τὸν Ιάσοππον καλέει πᾶς
ἔνδικα, τὸν κλεψίν εἴκεχε οὐτηρεσίης.
ῳδεις ιδὲ γεόνοισι λόγον πόρε, δῶκεν δέρθμον,
τοῦ δὲ περὶ περὶ ἔλει πέρι λόγοθο δέρθμός.
παῖτ' αἰώνι μῆνα), Σκαλαπὸς διωστάτερος εἴνει;
παῖτε φέρετο γεόνοι, οὐ Σκαλαπὸς ἢ γεόντες.

Stoicos

Stoicorum.

Χεριθού οὖν ἐπικρότωσις ταχυγυμάτων καὶ πύρων.

Tatianus.

Παρ' οἷς αὐστηρήτως οὖν ή τὸν χρόνον αὐλαχθαφή, τοῦτο τὸν θεόν
Γα τῆς ισοείας αληθεύει δύναται.

Divinum Socratis oraculum ad defensionem auctoris,
apud Xenoph. Στοματίμον. β. 441.34.

Οὐ πάντα γε ράδιον οὖν θέρειν ἔργου, ἐφ' οἷς οὐκ αὔτης αἴτιαν ἔχει. χα-
λεπὸν γέδειαν τὴν ποιῶσα, ὡς μηδὲν αἱμότειν, χαλεπὸν γέδειαν αἱ-
μότειας τὴν ποιῶσαντας μηδὲν αἰγάλων χρητή τοις τελεταῖς. Scitum ve-
rissimum.

Eueni.

Πολλοῖς αἰνιλέγειν μηδὲν ἔθος ταῦτα πάντας ὄμοίως,
ορθῶς οὐδὲν αἰνιλέγειν, σύκετη τοτε τοῦτο οὐδὲν.

Polybij, ex Eclogis libri XXIII.

Καὶ μονόχει μεγίστης Θεὸν Τοῖς αἱδερόποιοι ή φύσις διποδεῖξαν την α-
ληθεῖαν, καὶ μεγίστης αὐτῇ ταχυδεῖναν δύναμιν. πάντων γάντιν αὐτῶν
κατεργανίζομένων, σύντοτε καὶ πασῶν τῷ πιθανοτάτων μᾶλις τῷ τοῦδε
πατητομένων, οὐχ οἰστοί σπαστοί αὐτῇ δι' αὐτῆς εἰς τὰς ψυχὰς εἰσδύεται
τὸν αἱδερόπων. Καὶ ποτε μηδὲν ταχεῖτερα δείκνυον την αὐτῆς δύ-
ναμιν, ποτὲ δέ τοις πολεὺς χρόνον ἀποκοπεῖσσα, τέλος αὐτῇ δι' αὐτῆς
θηταράτει, καὶ κατεργανίζεται τοῦ τοῦδε. Ita de nobis cum Deo
peramus.

Σέ την παθόνται τὰς Χερνογράφων φθονίς
Εσπούν εἰς τὸ κελλιον χάρτης ὅδε.
Σὺ δὲ **④** δὸς αὐτὶς αἴστη χρόνον, Χερνά^ν
Ιούς αὔμείς, σῶζε **⑤** σώσαντα σε.

***

P R O L E G O M E N A
I N
L I B R O S
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M.

Ad candidum Lectorem.

VINTVS DECIMVS hic annus agitur, can-
dide Lector, postquam opus nostrum de
Emendatione Temporum emisimus. Persua-
seram mihi, homines studiosos aliquam no-
bis gratiam habituros tot rerum, quas & sci-
tu dignas, & a nobis primum indicatas nega-
re non poterant. Sed longe aliter animatos ex-
perti sumus : atque adeo rem potius inuidio-
sam atque obrectationi opportunam, quam illis gratam me susce-
pisse intellexi. Denique nihil aliud quam significarunt, quiduis po-
tius se ignorare malle, quam a nobis aliquid discere. In quibusdam
candorem, in aliis studium, in omnibus sensum bonarum rerum de-
siderau. Nos vero, qui nihil vnuquam prius habuimus, quam vt ho-
rum orationes finamus præterfluere, modo verum eruere, & inimi-
cos nostros etiam inuicuos iuuare possimus, opus nostrum iterum in
manus sumptum auximus, illustrauimus, emendauius, vt, quanuis
idem sit, aliud tamen a noua cultura videri possit. Quæ huic editioni
accesserunt, haud promptum est dicere. Sed in quibus a priore de-
mutat, postea intelliges, siquidem instituti nostri rationem aperuero.
Subiectum operis nostri est ratio Temporum ciuilium, & eorum,
quæ in vetustatis cognitione versantur: finis, Emendatio: quod qui-
dem, metacente, & Titulus ipse promittit. Ciuilium temporum co-
gnitio, eorumque historia, vertitur in multiplici diuersorum anno-
rum forma, & eorum methodis vulgaribus, quos Computos poste-
rior ætas vocauit. Taꝝ isog̃yphæ, ciuilium temporum habes in primo-
ribus tribus libris, & maiore parte quarti: methodum autem in se-
ptimo. At emendationis duæ partes sunt. Prior versatur circa epo-
charum inuestigationem, posterior circa verum annum tropicum,

B & pe-

& periodos Lunares : quam materiam posterior pars libri quarti, item toti quintus & sextus sibi vindicant. Iam quemadmodum Epochæ sunt notationes , & tituli temporum, ita ipsarum epocharum quædam debent esse propria γνωστικα & characteres : quorum characterum alij sunt naturales, alij ciuiles. Naturales quidem a rationibus vtriusque sideris, vnde nati cycli Solaris, & Lunaris: ciuiles ab instituto, cuiusmodi indictiones & anni Sabbatici: sine quibus in harum rerum tractatione omnis conatus irritus. Rursus & eorum quoque fallax usus est, nisi quædam annorum ex illis periodus instituantur. Sed eæ sunt totidem, quot aut formæ annorum, aut ciuilia initia. Nam in anno Ægyptiaco Nabonassari alia opus est, ac in anno Solari, quia diuersa forma : item in anno Actiaco siue Diocletianeo alia, ac in Iuliano, propter diuersa initia. In anno Ægyptiaco vago naturales characteres sunt εἰρηπενταετής Lunaris, & ἑπταετής Solaris: ciuilis autem character est quadriennium, quem canicularēm annum minorem vocabant Ægyptij. Hi tres characteres in se ducti producunt periodum magnam annorum 700 Ægyptiacorum: qua vtilebet disputer temporum, siquidem rationes suas ad annos Nabonassari, Armeniorū, aut Persarum exigit. At qui anno Iuliano, quæ omnium formarum temporibus est conuenientissima, vti volet, is cyclo vtriusque sideris quindecies ducto componet elegansissimum periodum annorum 7980, cuius initium in cyclo Solari, & Indictione Romana, a Kal. Ianuarij, in cyclo Lunari a Martio, in anno Sabbatico ab autumno. Itaque non minus vtilis, quam necessaria est. Sinc ea nihil agit Chronologus: cum ea tempori & saeculis imperat. Quam enim lubricum sit retro ab aliqua epocha notare tempora, quod maior pars doctorum virorū facit, satis nos usus docuit. His ita positis, ad singula huius operis membra venio. Libro primo præter diuisionem temporum, & iucundissimam mensium, & annorum historiam, de antiquissima anni forma disputatur, quæ in menses æquabiles annum describit, qua pleraque omnis Græcia usus est, & ab ea omnis ratio Olympiadum pendet: nisi potius eam ratione Olympiadum propagata dicas: quod sine cognitione Olympiadum numquam tam eximum vetustatis & temporum monumentum in lucem eruissemus. Extanta autem Græcorū scriptorum copia vnicus Pindarus nobis facē alluxit, qui solus nos docuit tempus ludicri Olympici. Aliter, quæ paucitas est bonorum scriptorum, nulla erat via ad hæc interiora perueniendi. Huius anni Græci formæ doctrina tanto acceptior esse debet, quanto obscuriore eius rei apud maiores nostros scientia fuit: cum ante hos mille quadringtonos plus minus annos eius rei neque volam, neque vestigium vetustas retinuerit. Nam falso veteres multi, ac post eos infimæ antiquita-

tiquitatisscriptores, Macrobius ac Solinus, atque proauorum memoria summus vir Theodorus Gaza, annum Græcorum statim ab initio merum Lunarem fuisse prodiderunt. Quamuis enim in Panegyribus suis, ac nobilioribus sacris, quæ certo annorum circuitu redibant, vnius Lunæ rationem habebant, tamen, vt uno verbo dicam, eorum anni forma Lunaris non erat. Olympicum enim ludicrum ipsa Lunæ plena lampade celebrabatur, vt solus veterum nos docet Pindarus. Præterea Laconibus ante plenilunium, aut nouilunium aliquid incipere religio erat. Vnde Λακωνικὰς σελήνας vici-norum proverbio iactatas, & contra Arcadibus proverbiali conui-cio neglectum religionis obiectum legimus. Quod enim ante nouilunium, aut plenilunium vt plurimum bella aut alia seriora aggredierentur, ob eam rem a finitimi nationibus προσέλισσα vocabātur: quæ conuicij caussa ab ipsis Arcadibus interpretatione elusa est, probrum in laudem conuersum ad vetustatem originis suæ referen-tibus, & antiquiorem fidere gētem suam gloriantibus. Quod igitur nouilunij ac plenilunij tempora Panegyricis ludicris deligebant, propterea sacra trieterica instituta: cuiusmodi erant orgia Bacchi, Nemea, Isthmia, alia. Ea enim est anni Græcanici forma, vt si, verbi gratia, nouilunium in neomeniam Gamelionis incurrat, plenilu-nium in candem neomeniam incidat anno tertio redeunte. Itaque cum in Tetraeteride orgia Bacchi trieterica celebrabantur, tertio anno redibant in eum situm Lunæ, qui priorum orgiorum situi op-positus erat. Quare elegantissime Statius trieterida vocat alternam: quia alternis in nouilunium, & plenilunium incurreret. At sacra, quæ necessario eodem Lunæ tempore obibantur, ea semper erant tetraeterica: vt in Attica Panathenaica maiuscula, in Elide Olym-pias, vt iam tetigimus, plenilunio. quod sane fieri non poterat, nisi ab-soluta Tetraeteride, & Pentaeteride ineunte. Atq; ita Tetraeterides in idem χῆμα Lunæ, non vtiq; in idem tempus Solis redibant. Ut enim in orbem Solis & Lunæ redirent, non aliter putabant fieri, quam octaeteride confecta, eneateride ineunte. Ex quo quædam eneaterica sacra eo nomine instituta: cuiusmodi ab initio Pythia fuerunt: & quidem merito. Apollini enim, quem eundem cum Sole faciebant, erant attributa. Hinc colligimus, non solum Olympiadis interuallum annis quatuor solidis explicatum fuisse; sed etiam pueriliter peccare eos, qui annorum quinque solidorum fuisse putant. Neq; vero quibusdam recētioribus succensendum, qui ita censem, ita scribunt, sed & Ausonium nostratem culpa liberat Ouidius, scri-ptor lōge antiquior, & nobilior, qui ætatem suam quinquaginta an-norum decem Olympiadibus definit: quo magis mirum Pausaniam hominem Græcum in ea hæresi fuisse, vt suo loco a nobis relatum

est. Nam minus mirandum de Solino, qui cap. xiiii Isthmia vocat quinquennalia, quae erant tantum triennalia: quod certamen a Cypelo tyrano intermissum, anno primo Olympiadis 49 instauratum fuisse dicit. Horum igitur omnium caussæ ad typum anni Græci referendæ sunt. In quo argumento nihil eorum prætermisimus, quæ ei rei illustrandæ faciebant, quanquam pene omnibus præfidiis destituti. Et quidem primum in genere, quod semper solemus, deinde priuatim multarum Græciæ nationum periodos proposuimus, quæ quidem non anni forma, sed situ & capite inter se differunt: in qua tractatione diu nobis res fuit cum præstantissimo viro Theodo-ro Gaza, vel potius cum eius sequacibus, a quibus extorqueri non potest doctrina & situs mensium, ab illo primum proditus. quæ quidem velitatio nobilioribus ingeniis, & ab omni inuidia remotis, ut spero, iucunda erit. Quid enim est toto libro primo, cuius vel minima pars, nō dicam istis querulis, qui nihil sciunt, sed etiam docti-ribus, hoc sæculo, & ante multa retro sæcula obluerit? Quid di-cam οὐδὲν τὸ περὶ τῶν ἡμέρων? quis illarū caussas, & usum sciebat? quis locum nobilem de illis in Verrina Ciceronis intelligebat? quis lo-cum οὐρανοῦ in secunda Boedromionis? quis Posideonem inter-calarem mensem fuisse? Huic materiæ accessit ἐποχὴ κέντρος Σε-πτεμβρίου in viii Iulij, quæ in priori editione omissa erat. Id erat κέντρον populare, quod nomine Σεπτεμβρίου Aristoteles, Theophrastus, Plutarchus, & omnes veteres intelligunt, non autem ipsum verum Solstictium: quæ rei pulcherrimæ notatio nobis viam ad illustriora præiuit. Quod Solstictiorum, & Äquinoctiorum puncta κέντρα vo-centur, satis sciunt, qui veterum Græcorum libros legerunt. Colu-mella cardines vocavit. In præstantissimo Parapegmate, quod falso Ptolemæo attribuitur (est enim antiquius Ptolemæo) ad viii Kal. Iulij (quod est Solstictium Sosigenis) annotatum est: *Ästiuus cardo, ē momentanea aeris perturbatio.* In Græco (vtinam haberemus) si-ne dubio fuit: Θερινὸν κέντρον, καὶ συμματικόν τοις γενέσιν. Igitur κέντρον Σεπτεμβρίου nihil aliud, quam Σεπτεμβρίου. Cur viii dies Iulij erat epocha ästiua in usu ciuilis anni, non semel caussam reddidimus. Adiecta etiam pernecessaria neomeniarū Atticarum Tabula: quæ non solum priori editioni, sed etiam doctrinæ anni Attici deerat. Liber secundus anno Lunari dicatus est ideo, quia is annus ex illo Græco æquabili manasse videtur. Ibi aperitur omnis antiquitas ἐποχῶν πεντετελεῖας, Octaeteridum Cleostrati, Harpali, & Eudoxi. quæ omnia hodie nomine tenus nota erant. Eudoxea Octaeteris numquam in usus ciuiles admissa est. Anni vero πεντετελεῖας in vetustissimis Pse-phismis in Atheniensium primo quidem ex Cleostratea, deinde, illa abrogata, ex Harpalea petiti sunt. Sequitur magnus annus Meto-nicus

nicus ambarum, & Calippicus Metonici castigator. Et quidem hi ambo nomine noti tantum: caussarum autem, & omnium, quæ ad illa pertinent, mira ignoratio hactenus fuit. Accesserunt huic editioni Tabulæ operosissimæ dispensationum neomeniarum Metonicarum, & Calippicarum: cuiusmodi etiam in Harpalea Octaeteride exhibuimus. Quod de Eudoxea Octaeteride diximus, idem de periodo Chaldæorum dicendum; eam nunquam ad ciuilia tempora, sed ad Genethliacorum themata vsurpatam fuisse. Id quod tum multa argumenta, tum vnicum certissimum illud est, quod eorum menses appellationibus Macedonicis, nō vero Chaldaicis fuerunt: Propterea recte cum illius anni diatriba doctrinam dodecaeteridis Chaldaicæ Genethliacorum coniunximus, cuius nomen quidem solum notum erat ex Censorino: cognitio autem nobis ex Arabum, & Orientalium vsu repetenda fuit. An aliquis Græcorum δωδεκαετίδος Χαλδαικῆς meminerit, haud promptum est dicere. Vnum tantum Orpheum siue Onomacritum eius meminisse scimus. ὁρφεὸς ἡ τῶν δωδεκαετίων:

Ἐσαὶ δὲ αὐτὸς αἰνεῖ, οὐ κοιρέγει, μὲν πύρεγει,
οὐ βασιλεὺς, οὐ τῆμα οὐδὲ σεγεὺς οὐδὲ πάπω.

Est apotelesma cuiusdā Genethliaci consulti super alicuius genesis, de quo ipse respondit, eum fore magnum regem aut Dynastam, &c. Citat Tzetzes. Hæc multum illustrant doctrinam Dodecaeteridos genethliacæ parum antehac notæ. Itaque quemadmodum τελεῖα ita etiam δωδεκαετίδας scriperat Onomacritus sub nomine Orphei. Qualis fuerit Iudæorum annus sub Seleucidis, quibus parebant, multis exemplis testatum reliquimus: in quibus etiam translationis feriarum in capite anni antiquitatem asseruimus aduersus homines nostrorum temporum, qui nugantur commentum nuperum Iudæorum esse. In illis Doctor Theologus ingenti commentario suo in Euangeliū secundum Iohannem exultabundus ait illam translationem confutari ex loco Iosephi, in quo scribit, quo anno Hyrcanus foedus icit cum Antiocho Sidete, Pentecosten fuisse feria prima. Hunc locū Iosephi nos olim in priore editione produximus, vnde is, aut qui illi indicauit, accepit. En, inquit, duo Sabbata continua. Si propter continuationem duorum Sabbatorum, feria transfertur, ergo vbi sunt duo continua Sabbata, non transfertur. In quibus aperte ostendit se ignorare caussam feriæ transferendæ, quæ fiebat propter solum Tisri, non autem propter alios menses; propterea quod ille mensis multa solennia habet, adeo ut si non habeatur ratio translationis, aliquando non solum duo, sed etiam tria continua sabbata concurrere necesse sit. Si enim a feria sexta inciperet neomenia Tisri, omnino tria sabbata continuarentur, neomenia,

sive clangor tubæ ; sabbatum ordinarium , & ieunium Godolias . Continuantur autem sæpenumero in aliquo reliquorum mensium duo Sabbathæ : idque fit, quando solenne est aut feria prima, aut feria sexta. quorum alterutrum quotannis incidere, nisi quando Tisri incipit feria tertia, Doctor ignorauit. In primam feriam incident hæc solennia, x x v Casleu, & x Tebeth in anno defectuo tam cōmuni, quam embolimæo, quotiescunq; Tisri incipit feria secunda: vi Sivvan; quando Nisan incipit feria septima: x v Nisan, x vi i Tamuz, i x Ab, quando Nisan incipit feria prima. In feriā autem sextā conuenit solenne x x v Casleu, & x Tebeth, quādo Tisri est feria septima in anno tā communi, quā embolimæo. xiii Adar, quando Nisan sequens est feria prima: vi Sivvan, quādo Nisan feria quinta. Vidēs, quot Sabbathæ quotānis, nisi quādo Tisri incipit feria tertia, Iudæi continent in aliquo mensium, præterquam in solo Tisri, cuius vnius gratia illa cautio instituta Itaq; doctor tā frustra, quam ridicule Iosephi testimonium adduxit de sexta Sivvan, id est, Pentecoste feria prima; cum illo anno neomenia Nisan fuerit Sabbathum. Atqui nihil superesse putauit, quam vt Vaticani montis imago reddebet *in παγασί*. Sed ipse valde ignarus est harum rerum, vt reliqui omnes, qui contendunt nouitium esse Iudæorum commentuni. Nos validissime demonstrauimus, & sæculo Christi, & retro sub Seleucidis, translationes in vsu fuisse. & sane res peruetusta est. quæ tamen non minus ignorata, quam periodus Calippica, qua Seleucidæ, & Seleucidarum edicto Iudæi vñi. quod non solum ex Nisan anni excidij Hierosolymorum a nobis demonstratum est, sed etiam patet ex definitione Rabbi Adda. Is annum definit dierum c c c l x v, horarum 5, ⁹⁹⁷₁₀₈₀ ⁴⁸₇₆. Quid hac definitione aliud vult, quam periodum Iudaicam fuisse annorum 76? Cum Meto definit annum dierum 365. hor. 5. ¹³₁₉ ex eo coniiciendum relinquit, se vt periodo annorum 19. Vt ebantur igitur periodo 76 annorum, id est, Calippica: & tamen in omnibus neomeniis Lunæ φάσιν obseruabant, non quod eam ex præscripto periodi non indicerent, sed ideo, vt eam sanctificarent: nam & hodie quoque obseruant φάσιν, non vt ex ea neomeniam indicant, sed vt eam sanctificant. Itaque Luna statim visa dicunt: καὶ τὸν τόπον τῆς φεγγούς οὐκέτι παρατίθεται Ἰερεὺς. Idem faciunt & Muhammedani, quamuis neomenias ex scripto indicere soleant. Neque aliud intellexit fabulosus quidem, sed tamen vetus auctor περὶ ἀποστολῆς apud Clementem: μηδὲ καὶ Ἰσδαῖος (εἶπεν τὸν Θεὸν.) Καὶ γὰρ ἐκεῖνοι μόνοι οἰόμφως τὸν Θεὸν γνῶντες, οὐχ ἐπιστευτοὶ λατεραῖοις αἴσθετος καὶ δέχαμέντοις, μηνὶ καὶ (εἰλίν.) Καὶ εὖ μὴν οὐ σελήνη φεγγοῦ, (αἴσθετον οὐχ ἀγαθοῦ λεγόμφων περιών, εἰδὲ νεομενίαν αἴγασιν, εἴτε αἴχνηα, εἴτε ἑορταῖς, εἴτε μεγάλους ημέρας. Praeclaras

clara quidem ista: sed nescit, quid dicit. Nam in Iudæorum potestate nunquam fuit, ut expectarent φάσιν: quia raro Luna se ostendit, nisi secundo post coitum die. Quod si expectandum ipsis esset, res ridicula accideret, ut Elul, qui semper est cauus mensis, non solum plenus, sed etiam aliquando vnius & triginta dierum esset. Sine dubio translationem feriae intelligit, cuius causam ignorat. πέρην
 Καθαριν vocat תְּמִימָן caput anni. Nam Sabbatū vocat, quia Festus dies, καὶ ἀρχή ὁ. Ita etiā vocatur Leuitici x x i i, 24. ἑορτὴ intellege καὶ ἔξοχη τῇ περιπλοσίᾳ: quod ita Hebraice vocetur, nēpe תְּמִימָן. Vide in Computo Iudaico. At μεγάλων ἡμέραν vocat τῇ περιπλοσίᾳ, καὶ ἔξοχων quoq; id est ἡ. Nam aliæ erant μεγάλας ἡμέραι, proinde ut & ημέραι. Sic Tertullianus magnos dies dixit, quos Hebræi ημέραι vel περιπλοσίαι. Eius verba sunt ex v in Marcionem: *Dies obseruatis, εἰ menses, εἰ tempora, εἰ annos, εἰ Sabbata, ut opinor, εἰ cenas puras, εἰ ieiunia, εἰ dies magnos.* Sed quid Tertullianum aduoco? Ecce Biblia Græca ita vertunt ex primo cap. Isaiae: τὰς εργασίας υπόθη, καὶ τὸ Καθαρό, καὶ ἡμέραν μεγάλων θεοῦ αὐτούς. Quod Hebraice est יְמִים, vertunt μεγάλων ἡμέραν, quod idem est quod ἡ: & quidem manifesto Sabbathata distinguuntur a magnis diebus. Quare perperam quidam μεγάλων ἡμέραν interpretantur Sabbathum apud Iohannem, λέγοντες μεγάλην ἡμέραν Καθαρού κτεῖν. de quo infra. Quin & Tertullianus ipse περιπλοσίας, quas cenas puras vocat, a diebus magnis, & a ieiuniis, & a Sabbathis distinguit. De Cena pura, præter id quod diximus ad Festum, ita reperi in veteri & peroptimo Glossario Latinoarabico: *Parasceuē, cena pura, id est, preparatio, qua fit pro-sabbato.* Conditor Annalium Ecclesiasticorum turbat de cena pura, & negat esse parasceuē, quia cena pura apud Festum habeat offam suillam. Sed ipse, (pace docti viri dixerim) non aduertit Puram dici, non quia careat carnibus, sed quia religionis & dicis causa fit. Nam & parasceuē Iudaicæ habent carnes, & nihilominus dicuntur cenæ puræ, quod dicis causa coquebantur, coquunturque hodie prosabbato, quia in Sabbatho coqui non liceat. Non negabis, candide Lector, hæc vulgo non intelligi. Itaque locus ille est nobilissimus. Tamen quotus quisque est ex tot Lectoribus, qui non hæc aut præteribit, aut calumniabitur? Sequuntur periodi magnæ Hagarenorum, ex quibus ratio anni soluti Indorum, & Muhammadanorum tota pendet. Omnia nunc primum ex Arabum scriptis prodeunt: atque adeo omnis tractatio nostris hominibus noua est. Excipit hanc doctrina anni Iudaici hodierni, res, quod saepe diximus, artificiosissima, ideoque eximia, quia melior

anni Lunaris forma constitui non potest. Docemus præterea, vnde natus sit ille annorum computus, quo vtuntur hodie, a vii Octobris: quem in epi putant a conditu rerum. Post multarum Periodorum, Cyclorum, Octaeteridum, Paschalium historias, in locum ultimum τὸν ἰσοργύμωνα veteris anni Romanorum coniecimus, ideo quod ea forma proxime abeget a Lunari: ubi de saeculo Romano, & capite veteris anni Romani, temporibus ultimis C. Iulij Cæsaris, multa accuratissime disputata. Itaque ex singulis rebus singula capita confecimus, cum potius singuli libri & quidem ingentes confici possent, si, quæ hominum hodiernorum est ambitio, eadem nobis incessisset. Tertio libro opportune annus æquabilis datus est, cum annus Solaris Ægyptiacus, ad scitis diebus quinque, ex Græco propagatus sit: (quemadmodum annus Lunaris ex eodem Græco manauit, abiectis ab eo totidem diebus cum horis x.v, paulo amplius) quod, metacente, Plutarchus docuit in libro Περὶ Ιωνῶν οἰκειῶν. Adeo inter se libri nostri mutuo conspirant, neq; ab eis ratio, methodus, & ordo abeat. In eo libro de Neuruz antiqui Persarum periodo annorum cxx, deq; cognominibus dierum Persicorum, de translatione τῷ ἐπαγγελμῷ in enthroniis nouorum Regum, item de caussis anni Iczdegird, de annis Armeniorum, & eorum mensibus, omnia noua protulimus. Sed hæc non ex parte facient animos hominum, nisi forte ad obtructandum. Quartus liber est emendatio tertij, vt secundus primo erat subsidiarius: qua methodo imperfectus Lunaris Græcus libro primo disputatur, vt perfectus secundo. Sic etiam perfectus Solaris, & si qui alij naturam perfecti imitantur, supplent id, quod æquabili Ægyptiaco, Persico, & Armeniaco vetustas detracrat. Itaq; in quatuor partes tribuendus fuit. In prima continentur anni, quibus quarto anno excunte dies ex quatuor quadrantibus conflatus accrescit. Ex illis nobiliores sclegimus Julianum, Actiacum, Antiochenum, Samaritanum, & alios. Nam & alios quoq; eius formæ habebamus, vt Tyriorum, quorum menses appellationib. Macedonicis, diuersa initia a Julianis habent. Sic etiā Gazensium annus mere Actiacus fuit, appellationibus mensū Macedonicis, mensibus tricenariis. Marcus Ecclesiæ Gazensis Diaconus, in actis Porphyrij Gazensis Episcopi vocat Δῖον Nouembrem Απελλαῖον Decembrem quæ nomina habent a Macedonibus. Sed idem scribit Gazenses celebrasse Theophaniorum diem vndecima Audynæi, quæ est sexta Ianuarij Juliani, se autē redisse Constantiopolis, Xanthici vicesima tertia, quam ait fuisse decimam octauam Aprilis secundum Romanos: quibus ostendit formam illius anni mere Actiacam fuisse, mensibus tricenariis, appellationibus Macedonicis. Secunda pars annos emendatos, eorumque emendandorum rationem

rationem complectitur: tertia periodos multiplices, quarum finis conciliatio anni ciuilis cum Solari, cui dies quinto quoque anno ineunte accrescit. Quarta pars agit de vera emendatione anni, & de anno cælesti instituendo, qui pertinet ad methodum epochæ mundi. Quemadmodum autem nulla Lunaris anni ciuilis ratio recta iniri potest, præter eam, qua Iudæi vtuntur: ita nullus annus cælestis Tropicus recte institui potest, nisi ex forma, quam edidimus, quam nemo vituperabit, nisi qui ignorauerit: omnis laudabit, qui intellexerit. Alioquin scio & malignos & obtrectatores non defuturos. Annus tam noster, quam Iudaicus ciuilis quidem, sed naturalis, uterq; ad motum quisq; sui sideris descriptus. Ideo eius saltem in scriptis vsus esse debet, qualis olim Philadelphi Dionysianus, Chaldæorū Calippicus, hodie Persarum Gelaleus. Tres igitur libri primi, & prima pars quarti pertinent ad *isogrupha* temporum ciuium cum septimo. At reliquæ tres partes quarti cum duobus libris sequentibus pertinent ad ipsam emendationem temporum. Atque ut a mundi primordiis omnes res deducuntur, ita mundi epocham primā ordine posuimus: qua in re quam pueriliter hallucinati sint omnes, nō sine admiratione tam imperitiæ quam pertinaciæ eorum dicere possum. Non loquor de iis, qui saeculo uno, aut pluribus altius originem rei repetunt. Nam quemadmodum iij nullam rationem sibi proposuerunt, quam sequerentur, ita nulos lectores nancisci possunt, nisi imperitos. Qui intra saeculum maiorem mundi epocham faciunt, eoru duo genera reperio. Prius genus est eorum, qui solutionem captiuitatis in primum annum Olympiadis L V conferunt: alterum eorum, quitempus illud x viii aut x ix annis ante L x i i i Olympiadem definiunt. In priori hæresi fuerunt & quidam veterum Ecclæsiasticorum, ut alicubi indicauimus. Aiunt Cyrum cæpisse imperare primo anno Olympiadis L V, hoc est 217, anno Iphiti, quod verū est: de quibus deductis septuaginta, relinquuntur annus excidiij Hierosolymorū, & casus Sedekiæ 147 a primo ludicro Olympico. Sed puerilis sententia multis absurditatibus eluditur. Primo computatione non recta annorum L x x a capto Sedekia. Deinde quod Cyrum statim initio regni sui Regem Mediæ, Persidos, Susidos, Assyriæ, Babyloniam, totius Asiæ minoris, Indiæ, totius Syriæ constituunt, qui vnius Persidos Rex fuerit aliquot annis ante casum Astyagis, & post illud tempus pauculis annis ante obitum Babylone potitus sit. Hæc sola absurditas facit, ut non solum eorum nulla ratio habeatur, sed ut ludibriū quoq; debeat. Tertio 147 annus Iphiti est ii & Nabonassari: qui erat annus quintus ante initium Nabopolassari patris Nabuchodonosori. Ergo Nabuchodonosor anno decimonono regni sui templum & Hierosolyma euerit annis quinq;

ante

ante quam pater ipsius, cui ipse successit, regnaret. Digna profecto talibus doctoribus sententia. Tamen tantum abest, ut hac tam insigni absurditate a sententia desistant, ut animos ab eiusmodi portentis opinionum sumant. Postremo ignorant diuersa esse initia Regum, ut ipsius Nabuchodonosori, cum patre, & filio: Alexandri, ab excessu Philippi patris, & ab initio Seleuci: Diocletiani, ab æra martyrum, & a primo anno imperij. Sic etiam Cyri, apud Græcos, ab initio regni Persicorum: apud Babylonios, vel a subacto tota Babylonie imperio, vel ab aliquo insigni facto, quodcunque illud fuerit, siue ex edicto ipsius Cyri, siue translatione της ἐπαγορείας, ut solebat fieri. Qui tantam inscitiam sequi noluerunt, non tamen rectam viam institerunt, quia quindecim aut amplius annis ante **XLVI** Olympiadem casum Sedekiæ coniiciunt. Nos ante annum quartum illius Olympiadis id non potuisse accidere ita demonstramus. Ezekias Rex Iuda, postquam singulari Dei beneficio ab ancipiis morbo conualuisse, anno **XIIII** regni sui, accepit Legatos & *Cōrīeū*, a Merodach Rege Chaldæorum. Ponamus **XIIII** annum Ezekiae in primo anno Merodach, hoc est, in **XVII** Nabonassari. Nam is est annus primus Merodach apud Ptolemaicum ex Chaldaicis observationibus. Hoc modo annus primus Ezekiae conuenerit in annum **XIIII** Nabonassari. Ab initio Ezekiae, ad excidium templi, anni sunt absoluti **138**. Hoce est, annus ipsius excidij est **139** labens ab initio Ezekiae, quod ita demonstramus. Annus primus Sedekiæ est quartus Hebdomadis, teste Ieremia, initio cap. **XVII**: & proinde vndecimus, qui & ultimus, est Sabbaticus. de quo extat testimonium apud Ieremiam, & nemo dubitat. Rursus annus tertius decimus Ezekiae erat Sabbaticus. auctor Isaias **XXVII**, 30. ex quibus manifesto colligitur, **XIIII** Ezekiae esse primū Hebdomadis, & primum Ezekiae esse sextūm Hebdomadis. Ergo annis ab initio Ezekiae vñitas addenda, ad methodum anni Sabbatici. Addita vñitate annis **139**, numerus erit septenarius. Quare annus labens **139** est verus annus ab initio Ezekiae. Quibus additis **13** annis Nabonassari præteritis (quia posuimus **14** Nabonassari primum Ezekiae) componitur annus Nabonassari **152**, in quo casus Sedekiæ ex hac hypothesi locatus est, hoc est, in anno periodi Julianæ **4118**: de quibus deductis **907** absolutis ab Exodo, remanet annus Exodi **3211** in periodo Julianæ. Porro Nisan Exodi cœpit feria quinta, ut toties diximus, & ex Mose rectissime ante nos Iudei docuerūt. At in anno periodi Julianæ **3211** Nisan nō cœpit feria quinta, sed feria tertia, Martij **xii**, cyclo tā Solis, quā Lunæ **xix**. Ergo annus proximus, quo Nisan cœpit feria quinta, is debuit saltē esse annus Exodi: atq; adeo is fuerit annus periodi Julianæ **3214**: in quo sane Nisan cœpit feria quinta, Aprilis **vii**, cyclo

cyclo Solis x x i i , Lunæ i i i . Additis 907 annis absolutis ab Exodo, annus 4121 periodi Julianæ fuerit is, in quo excidium templi contigit: quiescit quartus Olympiadis 46, ut erat propositum. Sed & post Olympiadem 46 ponendum esse casum Sedekiae ita probabimus. Amasis rex Ægypti, postquam regnasset annos 55, obiit circiter annum 7 Cambysis, anno ante excessum ipsius Cambysis, hoc est, anno 225 Nabonassari. Necho interfactus est a Nabuchodonosoro anno quarto Ioiakim regis Iuda. Ieremias x l v i , 2. Post eum regnauit Psammitichus annos v i . Cui Aprias, cuius meminit Ieremias x l i i i , 30, succedit. Is post x x v annos relinquit regnum Amasis. Summa annorum a cæde Necho ad obitum Amasis, anni 86, qui deducti de 225, relinquunt annum Nabonassari 139, quartum Ioiakim Regis Iudæ, primum Nabuchodonosori. Ergo Sedekias captus anno 158 Nabonassari, qui erat tertius 47 Olympiadis. Idque verum esse postea validissime demonstrabimus. Diodorus Siculus, auctor omnium Græcorum certissimus, attribuit, l v annos Amasidi. reliquos Apriæ & Psammatichi habemus ex Herodoto. Temere igitur, & imperite faciunt, qui casum Sedekiae antiquiorem illo tempore constituunt: neque his cassibus sese explicare poterunt, quantumuis sua commoueant sacra, ut Plautus loquitur. His valide demonstratis, & licentia chronologorum intra aliquos fines summota, quos amplius migrare non possunt, ad origines ipsas penetremus. Sed prius ut in Mathematicis cōcessa quædam, aut quæ negari non possunt, assumuntur, ita & nobis quoque faciendum. Tempora & initia Regum Babylonie a Chaldaeis notata in obseruacionibus eclipticis, quæ reiūcere & damnare extremæ impudentiæ & inscitiæ est: item, eorundem regum initia & tempora a Berofo Chaldaeo, qui minus quam tribus sæculis post illos vixit, & qui quæ Actis ac fastis Babyloniorum publicis continebantur, ignorare nō potuit; hæc, inquam, non tantum tāquam vera haberi postulamus, sed etiā, qui aliter putant, tanquam indignos censeri, qui aut audiri a nobis mereantur, aut vllas literas attingant, aut aliquem locum inter doctos habeant. Tricesimum annum, cuius initio Prophetiæ suæ meminit Ezekiel, qui capti Iechoniæ quintus erat, Iudæi inepti deducunt a libro legis reperto, anno x v i i i Iosiac Regis. Quis inquam a libro reperto vllam æram, aut edicto Iosiac institutam, aut a Prophetis usurpatam legit? Sitanti erat illa temporis nota, quare eam nō usurpat Ieremias, qui tā accurate annos Regum Iuda Iosiac, Ioiakim, Iechoniæ, Sedekiae notare solet? Capite x x v , quare dicit anno quarto Ioiakim, cum dicendū esset yicesimo secundo a libro inuento? Esto, cur Ezekiel dixit tricesimo, non tricesimo a libro inuento? qui tamen dixit anno quinto deportationis Regis Ioachin.

Certe

Certe mos est vti epocha, quæ omnibus & nota & in vsu fit. Quare igitur epocham producit, neque plebi notam, neque in vsu positam? Sed quid ea epocha opus in Babylonia, inter deportatos? Nugæ Iudæorum, nugæ sunt istæ, & hallucinationes doctorum, qui eos sequuntur. Quare eruditiores Iudæorum, huius absurditatis & nugatoriaræ caussæ consij, his ineptiis explosis, dicunt, illum annum non a libro inuento, sed Iubilei fuisse tricesimum. At hoc est litem decidere. Nam, quomodo Iudæi annos a Iubileo putarent, qui Iubilca numquam usurparunt? Annos quidem Hebdomadis notant, vt initio **xxvii** Ieremiæ mentio anni quarti septimanæ : *Initio regni Sedekia, anno quarto.* Rursus mentio anni primi, & secundi in annis **xiii**, & **xv** Ezekiæ, apud Isaiam **xxxvii**, 30. Sed notationem per Iubilea, imo ne Iubilei quidem mentionem, nusquam, nisi in lege, reperies. Præcepta fuit tantum, non recepta Iubilei obseruatio. Sed quæ hæc plumbea Iudæorum sententia a **xvii** Iosiac Iubileum putare? Iubilea putantura primo anno hebdomadis, non a septimo. At **xvi** Iosiac fuit septimus septimanæ, non primus. Quare, si a Iubileis annos putare mos esset, fuerit hic annus non vti que tricesimus, sed vndetricesimus Iubilei, a **xviii**, non a **xvii** Iosiac. Denique is erat annus **862** ab excessu Mosis, **855** a diuisione terræ siue *γεωγριας*. Ergo fuit vicesimus secundus, non vndetricesimus Iubilei. En quot errores locus præpostere sumptus nobis peperit. Cum igitur neque a libro legis inuento, quod est absurdissimum, neque a Iubileo, quod est falsum dupliciter, ille tricesimus annus putandus sit; sequitur, quod negari non potest, a quodam rege tunc imperante putandum esse. Nam deportati & captiui inter victores, qua epocha vti possunt, nisi victoris? In Palæstina, cum aliqua esset Iudæorum Respublica, & Ecclesia bene constituta, Iudæi cogebantur vti anno Alexandreo dominorum Seleucidarum: quanto magis Chaldæorum, in media Chaldæa, nullis legibus, nulla Respublica, nulla Ecclesia. Nehemias initio libri sui ita scribit: *Accidit mense Casleu, anno vicesimo, cum eßem in castro Susan.* Si alibi non expressisset se de vicesimo anno Artaxerxis loqui, haud dubie aliquod Iubileum hic commenti essent inepti Iudæi, & inepti quidam hominum nostrorum sequuti essent. Eodem quoq; modo loquitur Ezekiel *anno tricesimo*, non adiecto regis nomine. Quid enim opus erat in Chaldæa? Duo ergo Reges simul imperabant, Nabuchodonosor, & ille, qui iam tricesimum annum currentem imperabat. Quisnam Rex, obsecro, potuit tricesimum annum in regno agere, cum iam Nabuchodonosor tertium decimum regnaret? Non aliis igitur fuerit, præter Nabopolassarum patrem Nabuchodonosori, quod verum est. Nam **xxix** solidos annos imperauit,

testc

teste Beroſo. Quod si filius eius anno x x x patris iam duodecimum absoluerat, profecto imperare cæperit anno patris decimoctauo, qui erat Nabonassari 140. Nam primus Nabopollassari est 123 Nabonassari, testibus Chaldæis apud Ptolemæum, ex defectibus Lunaribus obſeruatis. Et proinde Sedekias captus fuit anno 158 Nabonassari, tertio autem Olympiadis 47. Vide locū Beroſi apud Iosephum. Nabopollassarus audita rebellione Ægypti misit filium eum cum regio imperio, & regio exercitu: a quo tempore consurgit initium Nabuchodonosori cum patre regnatis. Mos erat Regum Babyloniarum & Persicis, ut aut profecturi in expeditionem, filios reges declararent, aut in expeditionem mitterent cum regio nomine, tanquam designatos, si contigisset ipsum patrem mori, absente filio, ne nullus de rege futuro tumultus oriretur. Exemplum habemus apud Herodotum de Cyro Cambysen in solium suum collocante in expeditione in Scythes. Hinc Ctesias Cambysi attribuit annos 18, cum tamen solus regnarit octo annos, testibus omnibus veteribus Græcis, & Chaldæis ipsis apud Ptolemæum. Dario vero Notho annos idem attribuit 35, cum tantum 19 solus imperarit. Rursus Berosus x x x x 111 annos ait Nabuchodonosorum imperasse, comprehensis nimirum 13 annis, quos cum patre communicauit, cum illis quos solus in imperio transegit. Quare Nabuchodonosori regnum dixit non Satrapian, tanquam a patre non ut Satrapes, sed Rex & socius imperij in rebelles missus. Verba eius sunt hæc: Συμμιχας ὃ Ναβοχοδορέης τῷ Διοσάτῃ Καθαρεύαμεθ, αὐτῷ τε ἐκνείσουεν, καὶ τινὲς χωρεύειν διόχης τῷ τινεισθε βασιλεῖαν ἐποίησεν. Victor rebelli, eius regionem regno suo subiecit. Mox subiicit, Nabopollassari patris morte audita, qui xxix annos solidos regnauerat, ipsum Babylonem se contulisse: quod accidit proculdubio aliquot diebus post illud tempus ab Ezekiele designatum. Obiit enim Nabopollassarus anno regni sui xxix. τῷ τε πατρὶ αὐτῷ συνέθη Ναβολαορέωντι. Εὖ τὸν κομεγὸν αἴρεσσαν τὴν Βαβυλωνίαν πόλιν μετανοήσαντα βίον, ἐπι βεβασιλεύοντι εἶχοι ἀνέτα. Pulcherrima hæc est obſeruatio, quam Beroſo vernaculo Babyloniarum rerum scriptori debemus. Eadem verba repetit Eusebius De preparatione euangelica, ubi plane Ναβονολαορέων, quemadmodum est apud Ptolemæum, nominat, οὐ Ναβολαορέην, ut peripheram est editū in Iosepho: ex quo ineptus quidā duos esse coniecit Nabulassarum & Nabopollassarum; cum tamen eadē verba sint, ne una quidem syllaba minus, præter illud nomen. Rursus apud Iosephum lib. x cap. ii. eadem verba Beroſi repetuntur. Sed ubi hic est Ναβολαορέως, ibi est bis ναβοχοδορέης, utrobique male pro ναβονολαορέης. Quā bene hæc diuinis scripturis conueniunt? Unde etiam

sequitur, mortuo Nabopolassaro, non tricesimum annum Nabuchodonosori dici cæptum in Chaldæa, sed primum. quæ res obseruatione digna. Iudæi primum annum putarunt ab eo tempore, quo cum imperio missus est. Sed in Chaldæa primus eius annus consurgit ab obitu patris. Itaque Danielis 11, annus secundus Nabuchodonosori est sine dubio secundus ab obitu Nabopolassari, tricesimus primus ab initio eiusdem, 152 ab initio Nabonassari, sextus Sedekiaæ. Vnde indubitata eruitur temporis nota illius Capitis secundi apud Danielem, qui erat quartusdecimus annus capti Danielis, & socrorum cum rege Ioiakim, sextus autem regni Sedekiaæ. Proinde annus ille erat xiiii Nabuchodonosori in Syria, secundus autem in Babylonia: non autem xxv, ut coniicit Hieronymus ex quadam victoria Nabuchodonosori de Syria, & Arabia, cuius meminerit Berosus. At Berosus loquitur tantum usque ad obitum Nabopolassari, qui erat xiiii Nabuchodonosori eius filij. Histam illustribus demonstrationibus sua somnia præferant, quibus antiquius est somniare, quam vera dicere, aut nosse. Nos ad reliqua pergamus. Annus capti Sedekiaæ est 158 Nabonassari, 4124 in periodo Iuliana. Deductis annis 907 solidis, relinquitur annus 3217 Exodi, qui est 2264 Iudaici Computi: in quo sane Neomenia Nisan habuit characterem feriam quintam, secunda Aprilis, Cyclo Solis xxv, Lunæ vi. Sed quadragesimus annus, & quadragesimus septimus, hoc est 2303, & 2310 Iudaicus fuit sabbaticus. Iosuæ xiiii, 7, 10. Iudæi dicunt septenarios annorum Computi siue æræ suæ esse Sabbaticos. Atqui 2303, & 2310 sunt septenarij. Ergo recte Sabbaticos annos putant Iudæi; ut apud illos post legem nihil hac obseruatione vetustius sit; res profecto, quæ firmissimum monumentum futura sit harum rerum inuestigatoribus. Neomenia Nisan Exodi conueniebat cum neomenia Krionos. Ita vere naturalis fuit illa neomenia. Præterea quadragesimus septimus annus conuenit sabbatico Iudaico: 902 autem annus est tricesimus Nabopolassari conueniens cum testimonio Ezekielis. Deniq; anni 86 a septimo Cambysæ retro putati desinunt in anno cædis Nechao Ægyptij, codemque 139 Nabonassari: quod conuenit eidem computationi. Negari igitur non potest, hanc esse veram Exodi epocham, quam & verbum diuinum, & usus anni Sabbatici, & historiæ fides penes eximium scriptorem Chaldæum Berosum, & naturales neomeniæ utriusq; sideris in unum conuenientes confirmant. Quid postulamus præterea? An ut tam certis, tam egregiis, tam firmis argumentis somnia Corybantum anteponamus? Quis inquam ita hæc demonstrauit? Quid demonstrauit?

Quis

Quis aliter potest demonstrare? Iam a conditu rerum, ad exodum, anni sunt absoluti 2452 cum mensibus sex ab autumno, anni vero absoluti 2453 a vere. Sed ante Exodum initium anni putabatur ab autumno, & eodem initio in tempus veris translato, tamen hoc est, finis anni Solaris mansit in autumno, circa quam tamen Deus τέως οὐλωπονγιαν celebrari præcepit. Igitur ubi initium anni ab ultima antiquitate fuit, inde & rerum quoque initium repetendum quod quidem a nobis factum, damnata priori sententia, quæ initium rerum statuebat in vere. Reliqua pete ex capite de conditu rerum. Præterea, quibus annus Lunaris in usu est, illis commodius initium, & rationibus Tropicis conuenientius ab autumno, quam a vere, ut Iudeis propter οὐλωπονγιδω, & Pascha. Nam si annum nostrum cælestem admirerent, & hoc unum cauerent, ut οὐλωπονγια εritima sit in secunda Zygones, semper citimum Pascha esset in neomenia Krionos. quia interuallum a neomenia Zygones, ad neomeniam Krionos, est semper 178 dierum, uno die plus, quam a senepegia ad Pascha. Anni Sabbatici caussas iam reddidimus, & versus annum sabbaticum a Iudeis hactenus obseruari demonstrauimus, initio hebdomadum sumpto, non utique a defectu Mannæ, quod fanatici quidam, & veritatis hostes faciunt, sed a 48 anno Exodi, ex capite xiiii Iosue, & rationibus doctorum Hebraeorum, qui dicunt septem annos טבנ, id est, subiugationis terræ, septem פַּתְּח fuisse, id est, diuisionis. quod rectissimum est: ideoque hebdomadem primam diuisionis, non subiugationis procedere in numerum. An potuit annus sabbaticus esse ante agrorum culturam? Furor est aliter putare. Tamen non defunt, non deerunt, qui solo contradicendi studio, ut sapere videantur, aliter statuerint: quibus per me non solum hoc facere, sed etiam nos irridere licet; quandoquidem veritas apud illos nullo in precio est. Vnde nata sit diuersitas epochæ excidij Ilij, cum alijs 407 annis, alijs 405, cum casum antiquorem prima Olympiade statuant, aperiuius ex doctrina anni Attici, cui acceptum referimus quicquid eximium ex alta obliuione eruimus. Veram sententiam Eratosthenis esse deprehendimus, quæ illam cladem conicit in annum 407 ante caput primæ Olympiadis: eiusque veram diem in anno Juliano ostendimus. Primam autem Olympiadem ex doctrina itidem anni Græci xiiii die Iulij celebratam fuisse ante nos aperuerat nemo. Et tamen quidam Simioli tanquam rem vulgatam in suis vanidicis Chronologiis retulerunt: cuius rei cognitionem unus Pindarus, quem illi neque viderunt, neque norunt, nos docuit. Quemadmodum autem Olympia, ita etiam Karnia plenilunio celebrata fuisse, libro primo, capite de periodo Laconum:

ostendimus. neque solum plenilunio, sed etiam eodem anno, quo Olympia. Itaq; Herodotus libro viii Olympia & Karnia anno primo Olympiadis 75 celebrata fuisse scribit, pag. 307 editionis Henrici Stephani nostri. Cum multi eruditissimi viri, & quidem iiii iis Onufrius Paminius Pater historiæ, multa accurate de Palilibus Vrbis differuerint, vt ei doctrinæ nihil ad perfectionem deesse videatur, tamen & plura deesse ex nostris disputationibus colligi potest. Monere vero debent Annalium & Fastorum scriptores, qui tempora sua ad annos Vrbis dirigunt, vtra Palilia sequantur, Varronianæ, an Catonianæ. Nam certe Onufrius noster, tametsi Catonem sequitur, tamen in quibusdam imprudens ad Varronem transfugit. Nisi hæc distinctio adhibeatur, ridicula multa consequi necesse est. Exemplum habemus in annis Christi per annos Vrbis eruendis, quod haetenus ab omnibus factitatum. Christus in annis Varronianis uno anno maior est apud aliquem, quam in Catonianis apud alium. Quare, vt dixi, ridicula sunt. In sequentibus epochis quanuis non ea occurrit obscuritas, quæ in prioribus: tamen semper aliquid noue demonstratur, præter superiorum scriptorum consuetudinem: in quibus sunt quædam de verodie & anno natalis Alexandri, eiusque obitus: de Encæniis Machabæi, de initio Simonis Iudæorum Ethnarchæ, quem Iudæi Iohannem vocant, de æra Hispanica. De quibus omnibus pluria noua differuntur, quam trita & vulgaria. Iam excessum Herodis ad suum verum annum ex Iosepho retulimus, qui ad epocham Actiacam illud tempus diligenter exigit, & præterea notationem, cui contradici non possit, adducit, defectum Lunarem, qui contigit ix Ianuarij, anno 45 Juliano ineunte, in cuius anni sequenti Decembri Dionysius Exiguus imperite statuit natalem Christi, nouem solidis mensibus scilicet post excessum Herodis. Itaq; diligentissimus ή φιλαληθεσ ατος omnium scriptorum Iosephus recte ait decepsisse xxxv anno labente regni eius a captis a Sosio Hierosolymis. in quo tamen interpretatio adhibenda. Nam reuera Herodes obiit anno tricesimo sexto ex diebus æstiuis noni anni Juliani. Ergo tricesimus sextus annus Herodis iniuit ex diebus æstiuis anni Juliani x LIII. Obiit autem initio Nisan. Igitur sine dubio decepsit anno Juliano x L v, qui erat tricesimus sextus iniens ex diebus æstiuis, vt diximus. Sed ex computatione ciuili Iudæorum, nondum xxxvi annus iniuerat. Iosephus enim, & Iudæi eo saeculo putabant omnia tempora a x xiiij Ijar, vt alibi ostendimus: cuius consuetudinis ignoratio multos decepit. Ab Ijar igitur Hyrcani, siue, vt Iudæi vocant, Iohannis Hasmunai, tricesimus sextus annus Herodis inibat, qui tamen iam nouem mesibus ante ex consuetudine Romana iniuiisset.

uisset. Itaq; eius decessus confirmatur primum accurata p̄tatione diligentissimi scriptoris, deinde notatione eclipsis, quæ omnem contradictionem excludit. At ex epilogismis Eusebij Herodes obierit anno Julianu LII, septem annis solidis post illum defectum. qui stupor non meret castigationem, cum tanquam forex indicio suo perierit. Nam statim ab eius decessu tetrarchiam suam Archelaus eius filius iniuit: quod quidem, si huic oraculo Eusebiano credimus, contigerit anno Christi Dionysiano septimo labente. Ergo Christus fuit annorum septem, cum ex Ægypto monitu Angeli reuocatus est. Quod est ridiculum. Rursus anno decimo regni, aut tetrarchiæ suæ Archelaus ab Augusto relegatus est Viennam Allobrogum. Secundum tempus ab Eusebio determinatum, hoc contigerit anno Julianu LXI, qui erat annus Tiberij tertius currens, biennio absoluto post excessum Augusti. Hoc modo anno tertio excessus sui Augustus Archelaum relegauerit. Vides ἀληθινόν. Atqui innumeros videas, quibus hoc somnium placet. Nam sane omnes fere Chronologię & Annales hoc stigmate inusta sunt. Atque utinam in illis hominibus non esset vir eximia doctrina præditus Dominus Cæsar Baronijs, Annalium Ecclesiasticorum scriptor, cuius operis copia nobis facta est ab amicis, cum hæc περὶ ὁμολογίας scriberemus. Is eruditissimus vir ex hoc loco Eusebij Iosephum exagitat, tanquam imperium temporum: cum Eusebius potius ex Iosepho castigadus fuisset. Nam absque Iosepho esset, quid certi de Herode haberemus? Quis hæc tractauit, præter illum? Qui fieri potuit, ut scriptor, cuius diligentia & fides in notatione temporum spectatissima, in iis peccauerit, quæ sine illo Eusebius & alij ignorassent? Sed ipse doctus Annalium conditor potest iam videre, vtrifides de hac re habenda, Iosepho, cuius ratiocinia cum motibus cælestibus congruunt, an Eusebio, cuius sententia & historiæ, & rationi aduersatur? Sed de Iosepho nos hoc audacter dicimus, non solum in rebus Iudaicis, sed etiam in externis tutius illi credi, quam omnibus Græcis, & Latinis. Itaque desinat mirari doctus vir, cur tot eruditi, & nos quoq; qui non in illis eruditis, sed in huius scriptoris lectione peregrini non sumus, tantum illi deferamus, cuius fides & eruditio in omnibus elucet. Cæterum de Eusebij anilibus hallucinationibus, præter hanc, quam modo protulimus, satis libro sexto differuimus. Sed ad Epochas nostras vénio: quarum omnium rationem reddere longum esset. De Epochâ Martyrum Diocletianæ non possumus tacere, eam hactenus etiam doctissimis imposuisse, quod eam ab initio Diocletiani incipere omnes credunt. Hinc prodigiosi errores, & magna Confusio in Annales & Fastos deriuata sunt, præsertim in an-

nis. Nam initio Diocletiani perperam sumpto, perperam quoque persecutionis Epochā initur. Ea semper antiquitus a solis Ægyptiis Christianis hactenus usurpata fuit. Itaque Historici & Chronologi, qui temporibus Caroli Magni dicunt cæptum putari ab annis Christi, cum antea mos esset annis Diocletiani vti, errant. Nam nullis nationibus in vsu fuit. Vnica autem Ecclesia dūntaxat Alexandrina, & quæ illi subditæ sunt, hac Epochā vſa est semper, vti turque hactenus, & vocatur ab Ægyptiis, qui Elkupt dicuntur,

تاریخ الشاهد للظاهرين *Ara Martyrum sanctorum.*

Nam hallucinatus est ille, qui nuper تاریخ *Captiuitatem* vertit in literis Alexandrinæ Ecclesiæ Romam missis, anno Martyrum 1310, qui erat Christi 1593. Epochā igitur Martyrum iniuit xxix Augusti, id est, neomenia Thoth Actiaci, vel Mascarā Habasseni, anno Christi Dionysiano 284. Initium autem imperij Diocletiani a Palilibus anni 287. Differentia anni duo, menses octo. Perturbatio, quæ est in Consulibus a temporibus Maximinorum, vsq; ad filios Constantini, ea vtique ab antiquo est. Sed & non minor confusio in annis persecutionis : vbi magnæ sunt ἡμέραι apud Eusebium : quanuis recte sentit de initio Diocletiani, & primo anno persecutionis. Tamē omnium Chronologorum fides hac in parte nutat. Nam edictū Diocletiani de tradendis codicibus prius est Ecclesiarum euersione, euersio Ecclesiarum prior cæde Martyrum. Felix Africanus Episcopus & socij eius supplicio in Campania affecti ideo, quod codices Deificos, id est, sacram scripturam tradere noluissent. Itaque in Actis illorum scriptū fuit : *Et ductus est ad passionis locum, cum etiam ipsa Luna in sanguinem conuersa est, die tertio Kalen. Sept.* De Eclipsi Lunari loqui manifestum est, cuius is color fuerit, quem sanguineum astrologi vocant: cuiusmodi proculdubio accidit anno Christi 301, cyclo lunæ 17, annis quatuor solidis ante edictum de euentis Ecclesiis, idque 111 Nonas Septembris, non autem 111 Kal. Sept. diebus quatuor post passionem Martyrum. Itaq; perturbatus est ordo verborum. Legendum enim videtur : *Et ductus est ad passionis locum, die tertio Kal. Sept. cum etiam ipsa Luna in sanguinem conuersa est.* id est, quo tempore Luna defecit, proximo nimirum nouilunio. Nam cum constet passos 111 Kal. Sebtembris, & ita habeat Kalendarium, non videtur esse error in notatione temporis. At Dominus Baronius hæc gesta confert in annum 302, tribus annis ante persecutionem : & tamen putat eum esse secundum annum persecutionis, qui erat decimus nonus Æræ Martyrum, decimus autem septimus currens ab imperio Diocletiani. Sed αιαχεωσμοὶ illorum

rum Annalium propagati sunt partim ex erroribus aliorum Chronologorum, quos auctor sequitur, partim ex annis Christi male ad suam & veram epocham reductis. Vnde factum, vt ab initio operis, ad tempora Nicenæ synodi, ne vnu quidem annus Christi veræ epochæ suæ redditus sit. Itaque triennio aliquando, aliquando quadriennio, vt plurimum autem biennio erratum est. Exempli gratia : Excidiū Hierosolymorum contigit anno Christi Dionysiano lxx, quo neomenia Nisan conueniebat cum neomenia Xanthici, teste Iosepho. In Annalibus refertur ad annum 72: qui est error Eusebij, sed alibi ab eodem castigatus. Certum est, Fructuosum Episcopum, Christi Martyrem, cum sociis passum anno antequam pax & interspiratio data esset Ecclesiis sub Marco Aurelio Antonino, & L. Ælio Vero. quod tempus Fuscarius confert in annum quartum Olympiadis ccxxxiiii, id est Christi Dionysianum 160. Ergo passus est Fructuosus anno Christi 159. Hoc aliter demonstrabimus. In Actis agonis Fructuosi & sociorum legitur : *Producti sunt duodecimo Kalend. Februarii, feria sexta.* Ergo litera Dominicalis erat B. Proinde hoc accidit anno 159, triennio citius, quam notatum in Annalibus. In Actis Andreæ militis & sociorum scriptum extat, eos necatos fuisse decimoquarto Kalendas Septembbris, Dominico die, hora secunda. Igitur litera Dominicalis erat G. Hoc necessario contigit anno 305, qui erat primus persecutionis a Pascha illius anni antecedente, post cueras Ecclesias: quod quidem Pascha celebratum 25 Martij, ipso die termini. At in Annalibus hoc refertur in annum 301, quadriennio ante rem gestam. Rursus in Epistola Vigilij Episcopi Tridentini de Passione Sanctorum Sisinnij, Martyrij, & Alexandri, ita legitur : *Die passionis Sanctorum, quarto Kalendas Iunias, feria sexta, nascente luce.* Passi ergo sunt anno 403, cyclo Solis xx, quando xxix Maij erat feria vi. At in Annalibus dicitur scripta anno 400 Christi. Scripta ergo fuisse triennio ante cædem ipsorum Martyrum. Cui absurditati ipse non adscribet, certo scio. In iisdem Annalibus ex codice Antonij Augustini mentio fit Homiliae Cyrilli Episcopi dictæ in nativitate Ioannis Baptistæ, Pharmuthi vicesima octaua, indictione prima, sub Theodosio iuniore & Valentiniano. Ergo dicta fuit Homilia anno Christi 433, April. vicesimateria. At in Annalibus refertur in annum 432, April. 29. S. Benedictus Monachorum Occidentis Pater, obiit xi Kal. Aprilis, Sabato sancto, vt refert Aimoinus monachus ex Actis S. Mauri ipsius Benedicti discipuli. Toto illo saeculo hoc non potuit contingere, nisi anno 536. Tamē in Annalibus Ecclesiasticis obitus Benedicti cōfer-

tur in annum 542, sex annis serius. Multa igitur peccari necesse est in Gestis Benedicti, quæ in illis Annalibus referuntur. In Encyclica epistola Vigili Papæ scriptum fuit: *Piissimus atque clementissimus Imperator Dominico die, id est, Kalendis Februario, gloriofos Iudices suos ad nos destinare dignatus est.* Anno 554 Kalendis Februario fuit dies Dominica. At in Annalibus hoc confertur in annum 552, duobus annis citius. Anno 546 turbatio facta in Pascha, ut ex Cedreno docuimus, capite de periodo Dionysiana, libro IIII. In Annalibus refertur sub anno 545. Martinus Episcopus Turonensis obiit anno 395, ut accurate a nobis disputatum est. Auctor Annalium Sigeber-
tum sequutus coniicit in annum 402. Ex eo errore multū peccatum est in temporibus Regum Francorum. de quibus consulatur vltima diatriba libri sexti huius operis nostri. Non semel monuimus ma-
gnam perturbationem esse in initiis Imperatorum, a Maximinis ad Valentinianum. Ut alios taceam, Constantini initium ab aliis in
305, ab aliis in 306 annum coniicitur. At Constantinus iniuit im-
perium post obitum patris sui Chlori. Obiit autem Chlorus in Bri-
tannia anno primo Olympiadis 271, ut inquit Socrates. Nos ostendi-
mus, apud Socratem, Hieronymi Supplementū, Ausonium, & alios,
semper Olympiadē sumi pro lustro Iuliano, non pro lustro Olym-
pico Elidensium, idq; lustrum Iulianum biennio posterius esse Eli-
densi, cum incipiat ab anno Iuliano bisextili. Itaq; is fuit annus bisex-
tilis, quo obiit Chlorus, & imperium iniuit Constantinus. Sed duæ
cautiones adhibendæ. Prior est, ut scias annum Constantinopolita-
num, siue Nicenum hic intelligi, qui incipiebat a XXIIII Septem-
bris. Altera, ut prolepsis usurpata intelligatur in anno mortis Chlo-
ri. Nam obiit XXV Iulij, LXI diebus ante XXIIII Septembris, &
tamen obitus eius ad eundem annum refertur quo iniuit imperium
eius filius, πεληθικός, ut dixi. Omnino igitur iniuit imperium anno
303, aut 307. Nam primus annus Olympiadis Iulianæ incipit sem-
per diebus 153 ante bisextum. Sed nemo concedet Chlorum obiisse
anno 303. Obiit ergo 307. Et proinde anno 307 iniuit imperium
Constantinus, ex ante diem VIII Kal. Octobr. eiusdem anni 307.
In his prouocamus a docto Annalium scriptore, & rem absur-
dissimam prodidisse nos dicit, Constantini imperium iniisse ex an-
no 308, cum, ut inquit ipse, iniuerit anno primo Olympiadis 271,
Christi vero 306. Nos vero negamus ullam culpam aut absurditatem
in nobis admissam. Nam annus Christi 308 Constantinopo-
litanus incipit a Septembri anni 307, ut iam dictum est. Et proin-
de ipsum, & alios errare, qui annum Christi 306 a Kalendis Ianua-
rii dicunt esse annum labentem Constantini. Hoc enim volunt,

cum

cum putant primum 271 Olympiadis Elidensis annum esse primum Constantini. Olympias enim illa Iphitea cæpit ex diebus æstiuis anni 305, qui fuit annus primus persecutionis. Quare in annis Constantini, ut in aliis, insigniter peccatum est a viro docto. His positis, quinquennalia Constantini data sunt anno 312: vicennalia autem anno 327. Interuallum inter illas duas celebritates interiectum haud dubie vocatur Indictio, iniens a datis quinquennalibus, desinens in vicennialibus, quibus concilium Nicenum dimissum. Sed neq; hoc placet Domino Baronio: neque caussam appellatio-
nis Indictionum admittit. At nos dicimus, non minus iniuste nos hic, quam in initio imperij Constantiniani reprehendi. An negat Indictiones in quinquennia indici, & in quinquennalibus Princi-
pum panegyribus remitti? Si non credit, legat & quæ priore, & quæ
hac editione ad eam rem collegimus. Quinquennalia illa dicuntur
ἐπιεμένσις, hoc est ad verbum, sparsiones, largitiones, profusiones, in
quibus liberalitas Principis ad remissionem vsq; tributorum, & in-
dictionum, editiones munera & spectaculorum, congiaria, & do-
natiua extendebatur. Inde *ἐπιεμένσις* non solum pro illa largitione
sumitur, sed & pro ipsa indictionis temporalis nota. Nam quod La-
tini dicunt, Indictione prima, secunda, tertia hoc factum est, Græci
dicunt, ἐπὶ τὸ ἐπιεμένσιον περίθης, διώλεγος, τείτης. Non ergo nos, sed ipse
fallitur. Quid? si initium Constantini a nobis ignoraretur, tamē quin-
quennalia eius nos manu ad illud deducerent. Itaque ignorari non
potest. Neq; minus errat, cum cladem Maxentij coniicit in annum
312. Quot modis enim hoc refelli potest? Sed de eo suo loco. Nam
Maxentius anno 313, non 312 extinctus est, vt recte Panuinius notat,
sed male inde Indictionum initia & caussas repetit: quod a nobis
olim diligenter discussum fuit. Sextus liber continet residuum Epo-
charū, in quo nobiliores quæstiones de Natali die, & Passione Chri-
sti, de Hebdomadibus Danielis, quæ breuibus diatribis explicari
non possunt, persequimur. Ne autem aut rudiores, aut refractarij au-
toritate veterum scriptorum nobis præscribere possent, pauca de
Eusebij erroribus in antecessum delibauimus, in quibus, præter fre-
quentes *αἰαχῶντας μῆνας*, puerile illud deliramentū de Essenis confuta-
vimus, quos Christianos fuisse hoc vñico argumento probat, quod
δοκῆται essent, & solitarie viuerent, & monasteria haberent: quasi Bon-
zios Iapanensiū Christianos esse censemus, quia & coenobitæ sunt,
& Psalmos quosdam instar monachorum Europæorum alternis mo-
dulantur, & horas Canonicales eorum exemplo habent. Eorum Es-
senorum alij *κοινόβιοι*, alij *μοναχοῖς* fuerunt. Sed horum non vide-
tur secta diuturna fuisse. Ast τῷ κοινοβίῳ, aut eorum non dissimi-
lium

lium synagogæ fuerunt ad tempora Iustiniani. Sunt enim ij, qui Cælicolæ vocantur. Nam & nomen id indicat. Cælicolæ enim sunt Angeli. Ita vocari volebant, propter sanctum, & cælestes, ut ipsis videbatur, vitæ institutum. In peruerteri Glossario Latinoarabico *Cælicola* چلکه id est Angelus. Præterea quia erant iudeochristiani, novi baptismi auctores Donatistis fuerunt. Princeps eorum vocatur Maior, ut & aliorum Iudæorum. Hoc enim est γαρ Philo dubitans quare Esseni illi dicti sint Σεγετολαι, vtrum quia medicinam profitarentur, an quia Deum colerent, ex eo coniiciendum relinquit, eos non dictos esse quasi νονια ταρχες, ut volebat quidam Lunaticus literarum Hebraicarum professor, sed quia ιατρος vocat, eo ostendit νονια dictos, hoc est, ιατρος, ιατρος. Quod Christiani non essent, sed mere Esseni, statim initio libri ostendit Philo. sed & Sabbati summus cultus, & reliqua, quæ a Philone de ipsis narrantur, satis leuitatis damnant Eusebium, & reliquos veteres, qui Eusebium sequuti, idem hariolati sunt. Sed in Annalium tomo primo tacite perstringitur sententia nostra ab auctore, qui tamen fatetur veros Essenos Iudæos fuisse. Mirati sumus, quomodo ille putauit in vnum hæc bene conuenire posse, Iudaismum & Christianismum. Vt hoc probet, ait veteres patres idem scribere, quod Eusebium. Atqui ex Eusebio hoc desumpserunt, & eius auctoritate contenti Philonem non consuluerunt. quem si legissent, nunquam tam ridiculæ sententiæ assensum accommodassent. Hæc vero puerilia sunt. Venio nunc ad natalem Christi, quem vetustas Christianismi ad xxviii annum Aëtiacum retulit, recte. Nam Christus iniens annum vnum a tricesimo ætatis suæ accessit ad baptismum, ut omnes vetustissimi Patres ex Luca retulerunt, & post eos eruditus Annalium scriptor. Baptizatus est anno xv Tiberij, duobus Geminis coss. anno Iuliano 74. Ergo xxv Decembris anni 73 illi inibat annus primus a tricesimo. Deductis 30 annis absolutis de 73, remanet annus Julianus 43, in cuius xxv Decembris natus fuerit Dominus, cyclo Lunæ xvi, anno Aëtiaco xxviii, ut illi vetustissimi patres crediderunt, duobus annis solidis ante epocham hodiernam Dionysianam, anno solido cum diebus aliquot ante excessum Herodis. Hoc præculdubio verum est. Sed in Annalibus peccatur ab auctore in anno xv Tiberij. Quem enim putat xv, is est xvi, & magno errore illi attribuit Consules duos Geminos, quibus Consulibus annus xvi Tiberij iniit ex xix Augusti, cyclo Lunæ undecimo, anno Iuliano 74. Nisan igitur is, qui proxime secutus est baptismum Christi, Consulibus duobus Geminis, antecessit annum xvi Tiberij in euntem, mensibus quinque. At scriptor Annalium putat duos Geminos

minos Consulatum gessisse cyclo Lunæ xvi: in quo ne sic quidem sibi constat. Nam is fuerit annus 75 Julianus iniens. Hoc modo Decembri anni 74 Christus inuerit annum primum a tricesimo: & deductis 30 absolutis, remanebit annus 44 Julianus, in quo natus Christus fuerit, tribus circiter mensibus ante excessum Herodis, anno solido ante epocham Dionysianam, qua hodie Ecclesia vtitur. quæ sane multorum veterum, inque illis Eusebij fuit opinio. Sed Christus baptizatus anno 74 Juliano: passus 78. Differentia, anni quatuor solidi, paschata quinque. Quorum nullum vestigium in illis Annalibus extat. Quinetiam auctor, quando numerus annorum non succedit ex voto, culpam in Iosephum reiicit, mendacem multis modis arguens: inter alia, quod scripserit ἀπογραφ' factam post Archelai relegationem, cum, inquit, ea ἀπογραφὴ Christo nascente contigerit, & aperte Eusebius id indicauerit. Nos hallucinationem Eusebij loco suo confutauimus, in quo descriptionem patrimonij Archelai cum descriptione totius orbis Romani confundit more suo, neq; meminit verbis illis, αὐτῷ ἀπογραφὴ περί, designari non vnicam fuisse illam descriptionem, cum τῇ περί mentio fiat Quare idem Euangelistes quemadmodum prioris meminit in Euangeliō, ita alterius mentionē facit in Actis. vt nō sit audiendus doctus Annalium scriptor, qui non solum hac in parte Eusebij auctoritatem Iosepho opponit, sed etiam adiicit descriptionem illam eandem esse, de qua Æthicus statim initio libri sui loquitur: cum tamen neque tempus, neque res conueniat descriptioni nascente Christo factæ. Nam descriptio, de qua intelligit Æthicus, cœpit ab anno cœdis Cœsaris, desuit in anno xxi, qui erat tricesimus quartus a primis Kalendis Ianuariis Julianis, decem annis absolutis ante verum natalem Christi, duodecim ante epocham Christi hodiernam Dionysianam. Res autem eadem non est, imo longe diuersa: atq; adeo tantum differt descriptio, de qua Æthicus loquitur, a descriptione, quæ facta Christo nascente, quantum decempeda, & tabulæ censuales. Nam illa descriptio Æthici mandata est agrimensoribus, & Geometris, hæc Rationalibus. Illa orbis mensura, σαδασμοὶ, ē σηματισμοὶ, hac census & facultates in Tabulas relatæ. Sed neq; recte concludit, Iosephum hallucinatum, quod paulo ante initia belli Iudaici auditam ex adyti templi vocem scripserit, quæ diceret **H I N C M I G R E M V S**: cum, inquit, Eusebius id in passionis Dominicæ tempus referat. Quomodo Eusebius melius scire potuit ea, quæ contigerunt Christi & belli Iudaici tempore, quam Iosephus? aut unde, quam ex Iosepho? de illis dico, quæ non pertinent ad historiam euangelicam. Sed tam friuolum argumentum eluditur iis, quæ aduersus hanc

hanc Eusebij hallucinationem libro sexto dicimus. Denique iniuste
vbiique Iosephum reprehendit, omnium scriptorum veracissimum
& religiosissimum, quod quidem ipsius scripta loquuntur. quem
auctorem si non tam contempisset, nunquam eos *αιαχεωσμος* com-
misisset, quibus totus contextus temporum primi tomī perturbatus
est. Sed antequam ex hac velitatione facessimus, qua & nos & co-
gnominem nostrum scriptorem ab animaduersione docti viri vin-
dicamus, nos homines Aquitani expostulamus cum eo, quod a no-
bis tres summos viros abdixit, Paulinum, Phœbadium, & Sulpici-
tum Seuerum: qui cum fuerint natione, & domo Aquitani, tamen
Paulinum & Sulpitium Romæ natos scribit, Phœbadium in Hispania.
Quis illum docuit Paulinum non esse natum Burdigalæ, vbi
antiquitus Paulina gens, hodieque quædam regio vrbis Burdigalensis
Paulino cognominis est? Phœbadium autem Aginni Nitio-
brigum Episcopum quare in Hispania natum dicit, aut quo aucto-
re? Apud Hieronymum male excusum est Soebadius, qui error ir-
repfit ex Sophronio, vbi legitur Σοεβαδιος. Sed liber manu scriptus
Sanctæ Mariæ de Granateria liquido habet Febadium. Apud Sul-
pitium Seuerum deprauatum quoq; est, vbi legitur Fegadius, pro
Febadius, vt quidem librarij scribunt. nam orthographia est φα-
βαδιος, Phœbadius: satis hodie notus erudita sua in Arrianos Episto-
la, quæ ante x x v annos primum edita. Mei municipes Fiarium vo-
cant, cuius memoriam bis quotannis instaurant, ineunte ieunio
quadragesimæ, & die Marci Euangelistæ, mense Aprili, si bene
memini. Huic successit Gaudius in episcopatu. Sulpitium Seuerum
nemo haec tenus Aquitanum fuisse dubitauit: sed patria ignoratur,
cum tamen ipse Nitiobrigem sese manifesto prodat, cum Seruatio-
nem Tungrorum, Phœbadium autem suum Episcopum fuisse scri-
bit. Phœbadius autem erat Nitiobrigum Episcopus. Iste Sulpitius
Ecclesiasticorum purissimus scriptor, post transitum Martini rece-
pit sese Elufonem, quo tempore ad eum scribebat Paulinus. Id op-
pidum est cum arce veteri in finibus Nitiobrigum, qua amni Dra-
guto a Petrocoriis diuiduntur. Vulgo *Lausun*. Sed de hoc satis. Mei
Nitiobriges pro Sulpitio Supplicium dicunt, quomodo & Bituri-
ges suum illum vocant, quem eundem cum hoc faciunt perperam,
cum inter transitum Martini, cuius noster Sulpitius discipulus fuit,
& ordinationem Sulpitij Episcopi Bituricensis sub Guntchramno
Rege, intercedant plus minus anni 190. Non iniuriam facimus
docto viro, si cum bona eius venia doctissimos viros Aquitanos,
& Christianissimos originibus suis vindicamus. Sed quemad-
modum tribus viris Aquitaniam orbauerat, ita eandem duabus
alienis

alienis ciuitatibus donauit, Reiensi, & Vafensi. Prosperum non uno loco dicit Regiensum in Aquitania fuisse Episcopum, cum dicendum fuerit, Prosperum Aquitanum fuisse Episcopum Reiensum, aut Regiensum in secunda prouincia Narbonensi. Hodie *Ries* vocatur. Nugantur qui eum Regij Lepidi Episcopum & scripserunt, & in fronte eius sacrorum poematum apponi curarunt: quasi Reienses, in secunda prouincia Narbonensi, iidem sint cum Regio Lepidi in Aemilia. Vafense autem concilium idiotismus illorum temporum vocavit, quod potius Vaisonense dicendum erat. Vasio Vocontiorum hodie *Vaison* dicitur. Est Episcopatus Auenioni metropoli attributus. Imperite quidam cum foro Vocontiorum confundunt. Itaque Vafense, vel Vaisonense, in Vafatense mutandum non erat. quemadmodum in anno Christi 552 perperam Firminum Vticensem mutat in Vencensem. Vtenses, vulgo dicuntur *Vetz*. Est Episcopatus in prima Narbonensi. Dicuntur etiam Vcetenses, & Vcetiæ Episcopus. Apud Gregorium Turonensem libro vii; mentio est Ferreoli Episcopi Vcetensis: ubi vulgo male Vcicensis. Sed tam imperite vulgus Vtenses deprauauit in Vcetenses, quam Arausio in Aurasio: Vafensis dixit, pro Vaisonensis. At ciuitas siue Episcopatus Vencensis, est in secunda Narbonensi. Vulgo S. Paulus de Venciis. Scribendum vero per t. Venticensis, εἰπον enim dicitur Ptolemæo. Fuitque Nerisiorum in Alpibus Graiis Metropolis. Sequuntur in sexto libro illa quinque Paschata a baptismo ad resurrectionem, suis temporibus, Consulibus, & cyclis notata. In tertio Paschate quid sit Καθητὴρ ἀστερόπεωτος, explicamus, quæ verissima interpretatio adhuc assensum vel mereri, vel exprimere a doctis hominibus non potuit: quod valde miror, cum absurdissima sit ea, quam sequuntur ipsi. Omnes igitur uno ore putant ἀστερόπεωτον, pro ἀστερον πέωτον dictum esse. Id ad verbum Hebraice esset שְׁמַרְתָּ: aliter υἱερον πέστερον, Latine Praeposterum. quo nihil praeposterius dici potuit. Nam quid est praeposterum Sabbatum? Non pudet iocularis interpretationis? Sed ita est. Alius fortasse assensum extorsisset. Sed quia a nobis, ideo minus acceptum. Theophylactus post Epiphanius, & alios veteres, interpretatur ως ἀστερόπεωτον, πέστερον πέστερον αἱ λαντινοὶ καὶ αἱ βαραῖται. Itaque verum est, quod diximus, omnes tam veteres, quam recentiores ἀστερόπεωτον interpretari ἀστερον πέωτον, id est υἱερον πέστερον, praeposterum. Ut illud probet, idem Theophylactus subiicit: πολλοὺς απίντες οὐ θεοῦ τὸ πρόσωπον. quod falsum est, propter translationes, quas imperiti negant sæculo Christi usurpatas, cum tamen longe ante Christum in usu fuisse demonstrauerimus,

mus, ut locus non sit pertinaciæ. Sed valeant Sabbata præposta-
ra. Igitur *Καθρατον διδιεργηπεων*, non quod *διδιεργη πετων*, sed
quod *λητο τον διδιεργης πετων*. Nam *λητο τον διδιεργης* & *Παρχα* inibat
computus τον πεντηκοστον. Hebraei etiam hodie vocant *την πεντηκοστην* *Καθρατον πετων* *λητο διδιεργης*: id est, Sabbathum, quod est primum a
xv i Nisan, quæ est *διδιεργη* & *Παρχα*. Vera, & recta interpretatio
sine vlla præposteritate. De quinto Paschate verbum non addidis-
sem, nisi cum hæc commentarer, incidisset in Commentarios quo-
rundam; qui Christum passum volunt ipso solenni Paschatis, xv
Nisan, feria sexta, nempe parasceue Sabbati. Quanuis auctoritas
Euangelistarum, ratio ipsa, doctrina veteris anni Iudaici, omnia
denique contra illos faciant, tamen potius etiam Euangelistas ipsos
valere iubebunt, quam vt sententiam mutent. Causa pertinaciæ
verba Euangelistarum, ἵνα πετω τομ αζυμων. Contra obiicitur:
ἵνα τελεσθων & Παρχα. Iohan. xix, 14. Hic miseram latebram qua-
runt, & strenuo mendacio istum declinant. Aiunt τελεσθων tan-
tum dici de Sabbatho. Acuti homines! Quare dicit τελεσθων & Πα-
ρχα, nisi πετω διασολων, quasi & sit τελεσθων alias rei, quam & Πα-
ρχα? quod quidem verum est. Nam τελεσθων est genus, cuius spe-
cies πετωσαθρατον, και πετωσεπον. Vtrumque uno verbo Hebrais est
οριζει. Itaque την πετω τελεσθων & Καθρατο, siue πετωσεπον dicitur,
πετω διασολων, quod sint aliae τελεσθων, siue πετωσεπον, quæ a festis
suis appellationem sortiuntur. τον πετω τελεσθων & Παρχα, πετωσε-
πον & Παρχα. τον γενικον πετω τελεσθων εβδομαδων, πετωσεπον τον πεν-
τηκοστον. Itaque ei parasceue, in qua Christus passus, accidit tum
vt ex consuetudine esset πετωσαθρατο, id est, τελεσθων & Καθρα-
το: tum, vt casu πετωσεπον, id est, τελεσθων & Παρχα. Sabbathum c-
nim illud erat ορθη τομ αζυμων. quæ propterea dicitur μεγαλη ι-
μερη ab Euangelista. λεγει γε μεγαλη ιμερη & Καθρατο καινων. quod
& ipsum quoque πετω διασολων dictum, tanquam sit quædam Κα-
θρατο ιμερη, quæ non sit μεγαλη. Nam quod Hebraice dicitur γη, id est, Solenne, id ελληνισται Iudei, & Apostolus vocant μεγαλης
ιμερης. Unde κατ ζευχων siue αιτωνομασικων solenne Χιεωπηγιας
dicitur μεγαλη ιμερη, vt supra εκ της πετωσεπον Πεντηκοστης citauimus, ni-
mirum exemplo Iudeorum, & Samaritarum, qui την Χιεωπη-
γιαν γην vocant αιτωνομασικων. Tria autem proprie Hebraice vocan-
tur γη, aliter γη, quas ελληνισται quoque vocarunt μεγαλης
ιμερης, xv Nisan, id est, ορθη τομ αζυμων, cum xxii Nisan. vi Si-
vvan, id est, Πεντηκοστη. xv Tisri, id est, Χιεωπηγια, cum xxii Tis-
ri. Acron quidem in illud -- *hodie tricesima sabbata* scholio isto
qua Neomenias ebe dicunt: quoniam per sabbata Iudei numeros Lu-
nares

nares accipiunt. Et Sabbathum magnum in renouatione Luna a Iudeis hodie celebratur : videtur omnes neomenias nomine Sabbathi magni indigetare : sed, quid sit Sabbathum magnum, ignorat. At Sabbathum ordinarium nunquam dicitur μεγάλη ἡμέρα, non magis, quam ἡ. Sic Philo libro περὶ θεωρητικῶν τῷ Εαὐλων βίᾳ dixit τόπῳ προεόπτου τὸ μεγίστης ἐορτῆς, loquens de Pentecoste. At ordinarium Sabbathum nunquam dicitur μεγίστη ἡμέρα, aut ἐορτή. Temere igitur doctor Theologus Commentario in Iohannem ait παραπολιτικῶν ταῦτα tantum dictam de feria sexta, & omne Sabbathum dici posse μεγάλη ἡμέρα. Ecquæ Grammatica hæc est, vt παραπολιτικῶν ταῦτα non sit παραπολιτικῶν ταῦτα? Quid potest dici absurdius? Ac propterea longe iocularius dicit eodem modo dictum μεγάλη ἡμέρας τοῦ Καθολικοῦ ἔτους, vt Ioh. vii. 37. ὅτι τῇ ἐρχομένῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῇ ἐορτῇ ἔτους. Nam verum est eodem modo dictum, sed contra animi eius sententiam : quod nimirum dicta sit μεγάλη, quia octaua Tabernaculorum, non quia Sabbathum. quæ quidem octaua fuit eo anno feria quinta, non Sabbathum, 169 diebus ante passionem. Itaque dum hoc effugium parat, suo se gladio iugulat. Quis vñquam tam obstinatos aduersus veritatem animos credidisset? Illam autem obiectionem quam argute eludunt! οὐ μὴ μισθώσων, αλλ' οὐ φάγων τὸ πάχα. Aiant φαγεῖν τὸ πάχα, hic non esse agnum Paschalem comedere, sed alia sacrificia Paschalia. Argute, docte, eleganter, vt nihil supra : quasi in parasceue comedere Pascha aliud sit, quam agnum Paschalem comedere. Imo nos negamus, οὐδὲ οὐ φαγεῖν τὸ πάχα, aliud esse, quam agnum Paschalem immolare, aut manducare. Exodi XII, 21. Neque ullus paulo doctior illud sine risu audire potest. Sed quid ex tot mendaciis consequuntur? Quid, quam vt se deridendos propinent? Si quintadecima Nisan, quando Christus passus, fuit feria sexta : ergo Pentecoste illius anni fuit Sabbathum. Nam Pentecoste est feria secunda quintædecimæ Nisan, vt diximus ad Computum Iudæorum. Fallitur ergo Ecclesia, & omnis Christianitas, quæ ab ultima usq; antiquitate credidit illam Pentecosten fuisse diem Dominicam, non Sabbathum. Quid igitur? Quid? – *Dic aliquem, dic, Quintiliane, colorēm.* Itaque Doctori Theologo non bene procedit commentum. Rursus vrgetur absurditate. Deus die magno Azymorum districte vetat opus facere. Exodi XII, 16. Leuitici XXIII, 7. Hinc quoque aliquo insigni facinore elabendum erit. Adducit locum ex libro Iudaico, cui titulus περὶ ηγράφων id est, ligatio Isaaci, vt probetur etiam Sabbatho licuisse opus facere: in quo is, qui locū vertit, imposuit homini quæstionum, quam Hebraismi peritiori. Nam qui interrogat,

an Sol occasus sit, item, an sit Sabbathum, eandem rem duabus interrogationibus significat. Si enim Sol nondum occidit, est Sabbathum, in quo non auderet mittere falcem in messem. Oportet igitur, ut Sol occiderit prius, & consequenter non erit amplius Sabbathum, id est, iam præterierit quindecima Nisan, quæ quacunque feria inciderit, dicitur Sabbathum, Leuitici x xiiii, 15. Igitur interroganti, an Sol occidit, respondeatur, occidisse. Rursus, an sit Sabbathum, id est, an *η ἐοὴν τὸ αζύμων* nondum præterierit, si respondeatur adhuc esse, nihil agitur: si respondeatur non esse Sabbathum, tunc confidenter immittit falcem in messem. Hæc profecto est mens illius loci, quanquam libri copia non est. Sed qui vertit illi hæc verba, dicit responderi esse Sabbathum. Ergo hoc modo oportebat omnem x vi Nisan esse Sabbathum, omni anno. Quod quis non miretur a Doctore Theologo non animaduersum? Atque adeo illi commentum placet. Deniq; tot lapides mouit, ut tandem concluderetur, Ecclesiam falso putare diem Pentecostes, quando Spiritus sanctus super Apostolos descendit, fuisse Dominicam, cum fuerit sabbatum, ex hypothesibus Doctoris. Concluimus igitur, quod nemo sani capitatis negauerit, Christum Pascha comedisse tertia decima Nisan civilis, quartadecima Luna. Vnde recte Euangelistæ: *λύτρῳ πεσμῷ τὸ αζύμων*, nempe *τῇ Κελάτῳ*. Nam sane quoties fit translatio feriarum duplex est neomenia, prior quidem *τῇ σελήνῃ*, posterior vero *πολιτικῇ*. Sed, inquiet, alius Euangelistes dicit, *ἐν ἡδυν πάχα*. Ergo omnes *ἡδυν*. Non sequitur: quare alius interpretatur, *ἐν ἡδει Ιούνιῳ*. Christus *ἡδυντει* *ἐν ἡδει*. Christus immolauit Pascha in qua die oportebat, nempe quartadecima Luna. Iudæi postridie *ἐν ἡδει* *ἐντελέχειᾳ*, in qua non opörtebat, nempe quindecima Luna. Et ita quoque hunc nodum soluerunt Monachus Veronensis Hilario, & Paulus Episcopus Burgensis ex Iudæo Christianus. Neque melior solutione dari potest. Neque vero illi duo viri docti tam vacui capitatis fuerant, ut crederent eo anno *τὸν ἑορτὸν τὸν Πάχα* fuisse feriam sextam. Sed Doctor melius Latine intelligens, quam Græce, vulgatam translationem sequitur: *In qua necessarium erat immolare*. Nos negamus *ἡδει* bene traductum, *necessarium erat*. Atq; adeo intererat Logici scire, quatenus *Oportere*, & *Necessarium esse* differunt. Absurde igitur, imperite, & aduersus Euangelistarum mentem, dicitur Christum crucifixum ipsa die solennis Paschatis. Nos vero & hic mutauimus sententiam, cum huic stultæ interpretationi hæreminus priore editione: quemadmodū cum Christum cyclo x vi crucifixum asserebamus, sequuti Dionysium Exiguum, & alios veteres. Nam Christus passus cyclo x v Lunæ, xiiii Solis, tertia Aprilis,

anno

anno quarto absoluto a baptismo, quando Sol extra ordinem caligauit, cuius casus etiam meminit Phlegon, feria sexta, quando post verum agnum immolatum, immolatus est & typicus, qui tum primum perperam immolari ceptus, usque ad 70 annum Christi Dionysianum, quando inclusis in urbem die primo Azymorum contigit Pascha ultimum immolare. Atque hactenus quidem de priore parte sexti libri. Venio ad alteram, cuius subiectum quo nobilis, eo plures tractatores habuit: ut nullus non ex plebe scriptorum ex hoc mustaceo lauream sibi quæsuerit. Ac quanquam sine summa doctrina externæ historiæ, & peritia bonarum literarum ad ista arcana penetrari non potest, tamen quo quisque imparatior ab omni copia humaniorum doctrinarum, eo audacius ad hanc tractationem se contulit. Quin etiam tantum abest, ut præsidia, sine quibus hic labor irritus est, isti adhibuerint, ut eos insanire putent, qui per illa viam sibi ad hæc indaganda muniuerunt. Minima quæque persicqui esset horas perdere. Tria præcipua attingere satis pro tempore erit, nempe de septuaginta annis captiuitatis, de Regibus Persicis & Babylonie, de epilogismo Hebdomadum Danielis. Septuaginta annorum caput a capto Iechonia sumendum esse, auctor Ieremias scribens ad eos, quos cum Iechonia Babylonem Rex Nabuchodonosor deportauerat, cap. XXIX, post alia: *Quia Dominus ita dicit: Quando septuaginta anni Babylonici completi fuerint, ego visitabo vos, & verbum meum bonum super vos suscitabo, ut vos huc reducam. Quid clarius hoc commate? Vos, quos cum Iechonia captiuos Babylonem traduxit Rex, ego huc reducam, postquam septuaginta anni completi fuerint Babylonii, quæ vos captiuos detinet. At contra hos 70 annos acuti homines ineunt a capto Sedekia. Ergo septuaginta anni sunt octaginta. Mirum vero Ieremiam nescisse septuaginta esse septuaginta. Quemadmodum igitur negando parascuen Pascha esse parascuen Pascha, res noua & inaudita concluditur, Spiritum sanctum in Apostolos descendisse Sabbato, non die Dominico: ita etiam negando septuaginta annos esse septuaginta annos, haud dubie aliquid ἀρχιδοξον, & ἀρχεκυρωσυμπίου parturitur. Audiamus caussam tam inopinatae interpretationis. Scriptum est, inquit, urbem Hierosolyma per septuaginta annos sua sabbata requieturam. Locus, quem designant, est in fine posterioris Chronicorum: Ad complendum verbum Dei in ore Ieremias, donec terra acquiescat sabbatis suis. omnes dies desolationis sabbatizavit, usque ad complendum septuaginta annos. Clare loquitur, omni ambage remota, terram, quamdiu desolata fuit, sabbatizasse, id est, incultam cessasse, donec*

complerentur anni septuaginta ab Ieremia determinati. Quod proculdubio verum est. Nam finis desolationis est septuagesimus annus: initium vero intra illos, non ab illis. Nam tametsi terra septem tantum annos, aut unum annum cessasset, tamen sequeretur, quod hic dicitur, quandiu desolata fuerit, cessasse: & quidem cessasse, usque ad septuagesimum annum ab Ieremia determinatum. Quid verius, quid simplicius, quid clarius hac interpretatione? Sane ex his non colligitur, cessasse septuaginta annos, sed cessasse, quandiu desolatio durauit: durauit autem usq; ad tempus ab Ieremia definitum, cuius temporis initium aliud est ab initio desolationis. Huic simile, imo prorsus idem genus loquendi extat eodem capite, cōmate 10. Ioiachin cognomento Iechonias regnauit menses tres, dies decem. Tamen ibi dicitur: *Anno vertente, Rex Nabuchodonosor misit, & deportatus fuit Babylonem.* Decimum diem mensis quarti vocat annum vertentem. Nimirum ille annus aliud habet initium ab initio regni Iechoniæ, cum tamen & anni & Regis Iechoniæ idem finis sit. Sic initium septuaginta annorum aliud ab initio desolationis, cum finis septuagesimi anni, & desolationis idem sit. Neque sane ullus alias sensus hinc elici potest. Et ita in eodem capite duo loci similes alter alteri prælucet: quæ locorum duorum collatio mirifice sophisticam obiectionem retundit. Sed isti boni interpretes verbum diuinum pro pila habent. & profecto aliquid noui, ut dixi, pariet tam portentosum commentum. Audite ergo καὶ φημεῖτε. Annus capti Iechoniæ est xxv Nabopollassari, ut supra demonstratum est. Annus igitur excidij Hierosolymorum & euersionis templi, est 36 Nabopollassari, qui erat 158 a Thoth Nabonassari. Ergo septuagesimus annus ab excidio templi erit 227 ab eodem Thoth Nabonassari: qui est secundus Darij filij Hystaspis, testibus observationibus Babyloniorum eclipticis apud Ptolemæum, nonus autem a decessu Cyri. Quare hoc modo Cyri annus primus, quo soluta captiuitas, conuenit in annum nonum post eius obitum, ut volunt acuti homines, præstantissimi interpretum, & sacrorum Bibliorum hierophantæ, qui septuaginta dicunt esse octaginta. Tantæ molis erat ostendere septuaginta annos esse octaginta, ut aliquis Rex nono anno post obitum suum edicta facheret. Non igitur septuaginta anni a desolatione ineundi, sed a seruitute, & ex quo tempore Iudæi tributarij Chaldæis facti. Itaque recte atque his conuenienter apud Ieremiam xxv, ii. *Omnis terra erit desolata, & vasta: atque omnes illæ gentes seruient regi Babylonis septuaginta annos.* In his non Iudæos tantum comprehendit, sed etiam omnem Syriam. Nam Iudei

dæi non vocantur *οντες*, sed omnes alij extra Iudæos. Itaq; non solum habitantes Hierosolyma , sed etiam omnes finitimas nationes desolatum iri dicit, commate antecedente, vsque ad septuaginta annos: quorum initium a tempore subiugatae Palæstinæ , & capti Iechoniæ, vt etiam clare extat apud Berosum: a cuius fragmento hinc magna lux affulget. Sequuntur Reges Babyloniarum, & Persicis. Quis narrauerit somnia, hallucinationes, mendacia hominum in horum Regum Chronologia ? quid dicam odium, *ζηλονίδω* & *κακόντες*. eorum in nos, quod præter eorum expectationem eos Reges non in *νεφελοκοκυτά* Aristophanis, sed apud custodes priscarum Originum Berosum Chaldæum, Megasthenem, Herodotum inuenierimus? quod eos ipsos in Daniele, Zacharia, Esdra, & Nehemia sine vlla mutatione extare indicauerimus? quod ex duobus Regibus Assuero, & Artaxerxe vnum Regem bicorporem non fecerimus? Berosi igitur & Megasthenis eximiæ illæ reliquiæ apud Iosephum nobis veritatis fontes recluserunt. Earum beneficio habemus Reges Chaldæorum a Nabuchodonosoro, ad captam a Cyro Babylonem. Ex quo captæ Babylonis tempus iniri potest, cum is fuerit annus Lxx x v a Nabopollassaro patre Nabuchodonosori, ducentesimus tricesimus sextus Iphiti, xxi imperij Cyri. Lib. vi, cap. de duabus quæst. Danielis v ii annis minus diximus. Quare corrigatur numerus. Sed prius quā ad reges Nabuchodonosori successores agrediamur, discutiamus opiniones interpretum Danielis, & Chronologorum. Maxima pars horum hominum septuaginta annos a Ieremia determinatos, a capto Sedekia deducunt, in primo anno Darij Medi terminant, hoc vno argumento moti, quod Daniel primo anno huius Darij mentionem facit vaticinij Ieremiæ de septuaginta annis, ideoque finem eorum annorum tunc accidisse dicunt. Sed hæc tam acuta sententia facile retunditur. Nam eodem modo a primo anno huius Darij ineundæ essent Hebdomades, quia eodem capite earum præcipua mentio fit, imo est vnicum subiectum illius capitilis. Ita sane pueri solent argumentari. Verba Danielis: *Ego Daniel intellexi in literis numerum annorum*, &c. Ego, inquit, interlegendum, animaduerti septuaginta annos definitos captiuitatis. Non sequitur, illum fuisse septuagesimum captiuitatis. Rursus hunc, Darium volunt esse Astyagem Regem Mediæ , filium Cyaxaris, quem Daniel vocauerit Assuerum. At quis vnquam veterum classifierum auctorum scripsit Medos Babylone imperasse? Quis non illorum dixit Astyagem a Cyro vietū, & imperio exutum? Nam Xenophon tam constat historiam noluisse scribere, sed exemplum bene educti principis proponere, quam certum est, nihil in tota Cyri

pædia verum esse, præter sola nomina, & nudam mentionem duorum, aut trium casuum, vt Babylonis captæ, Crœsi victi. sed tempora, series gestarum rerum, anni imperij Cyri septem, vt ab illo scriptore ponuntur, omnia, inquam, illa vera sunt, si vera sunt Æthiopica Heliodori. Neq; tam stultus fuit Xenophon, vt crederet se Græcis hæc persuadere posse. Præsto enim illi scriptis suis pudorem imposuissent Castor Reginus, qui sub Cambyse scripsit: Herodotus, qui tempore Xerxis, & Artaxerxis Longimani floruit: Ctesias, qui in aula Artaxerxis Memoris consenuit. Sed fecit, quod Cœsari æquales suorum temporum faciebant. Deligebant personas ex medio priscæ historiæ, quas his coloribus pingebant, quibus putabant se animos lectorum ad virtutem excitare. Quare stulte faciunt, ne dicam imperite, qui ex Xenophonte historiae Persicæ veritatem petunt. Qui ita faciunt, eo nomine solum indigni sunt, qui audiantur. At quin isti Regem Mediæ hunc Darium faciunt, quem Græci Astyagem vocarent, proprio autem nomine Darius diceretur. Obscuratos, docti interpretes, vnde didicistis, Darium hunc regem fuisse? Quis illius meminit præter Danielem? Consulendus igitur Daniel. Initio vi capitis ita legimus: *Darius Medus accepit regnum.* & initio xi: *Primo autem anno Darij Medi.* Dicite nobis, viri doctissimi, itane Medus est Rex Mediæ? Quod hoc nouum & insolens genus loquendi, vt Medus sit Rex Mediæ? Si Medus omnis est Rex Mediæ, igitur quot Medi, tot erunt Reges Mediæ. Quare non dicitur Iosias Iudæus, pro rege Iuda: Ioiakim Iudæus? Redite ad vos. Videte, quid designatis. Non pudet argumenti? Ostendite locum in toto Daniele, in quo aut Nabuchodonosor & Balsasar Babylonius, aut Cyrus Persa, pro Rege Babylonis, & Rege Persarum dicti sint sine mentione regni: vt vi, 28. Ibi enim dicitur regnum Cyri Persæ. Quare eum piguit dicere, *Darius Rex Mediæ accepit Regnum?* Atqui maxime intererat tantam rem non taceri. Iudæis siquidem scribit, quorum nemo ignorabat Ioiakim Regem fuisse Iuda. Quare igitur initio primi capitis rem notissimam Iudæis proponit, Ioiakim Regem Iuda, externum autem regem regis nomine appellare non dignatur? Quid? Dicite aliquid. Si aliud argumentum non habetis, quo nobis persuadeatis, iam tempus est aut mutare sententiam, aut tacere. Nam profecto iste Darius homo priuatus ad regnum Babylonis accessit. Scriptum enim initio Capitis ix. *Primo anno Darij filij Aßueri, de semine Mediæ.* Latine ita concipiendum erat: *Primo anno Darij filij Oxyaris, oriundi ex Media.* Non dicetis vnde oriundi sumus, ibi nos natos esse, sed ibi potius, vnde genus deducimus. Exemplum dandum non erat rei, de qua non dubitatur. Sed dabimus tamen. Stilicho erat

erat Wandalus, natus in media Wandalia: filius eius Eucherius natus Romæ erat ex semine Wandaliæ, ut verbis Danielis utar, non autem Wandalus natione, quanquam ita vocari potuit, si περὶ διασολῶν ita dictus fuisset eius pater: quemadmodum accidit huic nostro Dario, qui Medus vocabatur, non quia in Media natus, sed quia pater eius & Medus erat, & ita vocabatur, ut ab aliis ciuibus Babylonii homo inquiline distingueretur. Nam & ipse Assuerus, siue Oxyares, quisquis is fuit, pater huius Darij, unus, ut apparet, ex Megistanibus & proceribus Mediæ, Babylonem immigravit, siue κατασαιωδεῖς, id est, seditione aliorum procerum agitatus, siue prodigionis suspectus apud Regem Mediæ. quæcunque fuerit illa caufsa patriam deserendi, certe homo priuatus, non rex (quod non tacuisset Daniel) Babylone habitauit. Huius filius Darius, cognomento Medes, aut Medus, cum aliis proceribus Babylonis coniuratione in Balsafarem nepotem Nabuchodonosori Regem Babylonis inita, signifer coniuratorum, Rege interfecto, ipse in eius locum populi suffragiis vocatus est. Ita enim Daniel: *Primo anno Darij filij Oxyaris ex Media oriundi, qui rex supra Chaldaeos constitutus est.* At volunt hunc Darium esse Astyagem, qui cum Cyro obfederit Babylonem, & regem Balsafarem interficerit: cuius rei ne minima quidem suspicio extat in Daniele, sed manifesto ibi dicitur noctu in conuiuio Balsafarem oppressum fuisse. Qui cum mille proceribus tam otiose epularetur, proculdubio necesse est eum in secura vrbe, non autem obfessa fuisse: quanquam simil nescio quid narrat Herodotus. Quid certius colligitur ex verbis Danielis, quam ex condicione, in summa securitate, procul ab omni metu hostium, interfactum fuisse? Rex igitur iste Medes creatus est, ut aperte declarat Daniel verbo בָּלַע, quo significatur regem creatum esse. Itaque initio capituli vi, statim post cædem Balsafari, adiicitur: *Darius autem Medes accepit Regnum.* Verbum, quo hic vtitur Daniel בְּלֹעַ significat non simpliciter sumere, sed alio tradente accipere. Neque unquam aliter usurpatur. Vnde doctrina, quam non ex scripto, sed sola traditione percipimus, dicitur בְּלֹעַ. Si hoc considerassent, qui Darium, & eius patrem Reges Mediæ faciunt, & verba Hebraica Danielis perpendissent, nunquam quæ a nobis libro vi huius operistam accurate de hac re demonstrata sunt, reprehendendo, imperitiam suam & κακοθείου aperuissent. Vides igitur Darium origine Medium, domo Babylone, filium Oxyaris Medi, hominis priuati, suffragiis populi regem creatum, teste ipso Daniele. Apud Berorum igitur, Nabuchodonosoro post annum regni sui quadragesimum tertium mortuo, filius

lius eius Hevvilmerodach, anno tertio regni, a Neriglissororo, sori-
ris suæ viro, interficitur. Neriglissororus cum quatuor annos regna-
set, filio suo Laborofoarchodo, Nabuchodonosori ex filia nepoti
regnum reliquit: quo interfecto post menses nouem, regnum Na-
bonido cuidam, vni ex interfectoribus ipsius, communis consensu
populi traditum est. Hæc Berosus. Quæ omnia sacræ scripturæ con-
ueniunt, si modo adiuuentur interpretatione. Nam profecto nihil
discrepant. Interfecto enim Hevvilmerodacho, non est dubium
Neriglissorum populo persuasisse, se filio suo Nabuchodonosori
ex filia nepoti regnum conservare, donec adolesceret: vt si quod
desiderium populo esset Hevvilmerodachi propter Nabuchodonosori
memoriam, id omne leniretur, cum viderent ex stirpe Na-
buchodonosori adhuc superesse, qui in eius folio federent. Neque
dubium est, quanuis re ipsa rex esset, nomine tamen filij regnum
administrasse. Sane Ieremias cap. xx. vii, 7, dixit omnes gentes sub-
iectas fore imperio Nabuchodonosori, filio eius, & filio filij. Quan-
uis ex filia esset nepos, tamen filiorum nomine etiam filiæ com-
prehenduntur. Nam vt Latini liberorum nomine, sic Hebræi nomi-
ne p̄ vtrumque sexum comprehendunt. Laborofoarchodus igitur
est Balsasar. cui succedit Nabonidus, qui cum annos xvi regna-
set, ditione facta exutus regno, Carmaniam relegatus est a Cyro,
vt ait Berosus. Megasthenes autem eximius scriptor ita scribit de
Nabuchodonosoro: ὁ δὲ ἡ πᾶς Εὐλυμαδέρεγχος τὸν δὲ ὁ
κηδεσὸς δύτοκεινας Νηεγλιασθέντες λείπεν παῖδα Λαβαλοσέργουν. τότε δὲ
δύτοκεινοὺς βιάζω μόρεω, Ναβονίδοχον δύτοδηντο βασιλέα πεσσάκοντες
ἡ δὲ πόλις τῷ δὲ Κύρῳ ἐλῶν Βαβυλῶνα Καρμανίνης ἰγεμονίαν διώγεται. in
quo utriusque scriptori conuenit. Sed paulo antea idem Megasthenes
quendam Medem nomine ciues Cyro dedidisse dicit, id est, Baby-
lonem diripiendam Cyro propinasse, sibi autem fuga salutem pe-
perisse, cum in munitissimam Borsippenorum arcem se recepisset.
Berosus hoc attribuit Nabonido. Nabonidus igitur vocatus erat
Medes, ultimus Rex Babylonis, suffragiis populi rex creatus. Apud
Danielem ultimus rex vocatur Medes, & creatus est suffragiis po-
puli. Darius igitur Medes est Nabonidus. Hunc Cyrus anno xvii
ipsius Darij, prælio victum, in arcem Borsippenam compulit. In-
terea ipse Cyrus Babylone potitus anno imperij sui xix, aliquod
tempus rebus componendis dedit, & omnia urbis munimenta,
quæ longa obsidione, & summo labore ceperat, disturbauit, vt
scribit Berosus. His ita gestis, ad Borsippum expugnandam ani-
mum conuertit. Sed Nabonidus, arcis ditione facta, & vita
& prouincia Carmania donatus est. Interea reliquias belli perse-
quens

quens Cyrus ad fines vsque Indiæ profectus est, vbi Capissam vrbem ad Indum fluum sitam diruit, vt scribit Solinus. Itaque pacatis Orientis partibus Babylonem rediens, Susianam omnem iugum detrectantem, imperio iam olim Babyloniæ attributam, non sine magno molimine debellauit, vt ex Strabone patet: quanquam errat Strabo, dum ait Susianam a Cyro Medis ademptam. Nam potius Medis adempta, Chaldæis adiuncta est: Danielis viii, 2. Aeschylus enim in Persis arcem Susa a Cyaxare vastatam, ab Astyage instauratam scribit. Astyages autem a Cyro debellatus fuit. Quare sub Astyage Susiana imperio Chaldæorum adiecta, vtique post Nabonassarum, vt puto, &c, si locus coniecturæ est, ab illo Assuero Medo prodata, cum eius fortasse Satrapes esset. Reliqua, quæ retulimus, non a nobis, vt solent facere interpretes Danielis, & Chronologi, sed a Daniele, Beroſo, Megasthene accepimus. Reuersus igitur Babylonem viator Cyrus, omnibus imperio suo subactis, tunc iure potuit dicere: *Dominus Deus cali dedit mihi omnia regna terra*: quod quidem accidit anno imperij eius vndetricesimo, a Babylonie capta nono, a capto Iechonia septuagesimo: vt olim prædictum erat ab Ieremia; qui scripsit septuagesimum annum captiuitatis Iudaicæ finem imperio Chaldæorum impositum. cap. xxv, 12. xxvi, 7. xxix, 10. Hoc non potuit contingere; nisi omni Assyria, & Babylonie subacta: quod tempus, vt diximus, consurgit ex anno vndetricesimo Cyri, qui est primus annus imperij Babylonici, I Paralip. xxvi, 22. Esdræ i, 1; vi, 3. & tertij anni mentio est Danielis x, 1: qui ei fuit ultimus & vitæ & imperij. Obiit enim anno uno & tricesimo imperij sui. Annus primus Cyri cœpit Olympiadis 55 primo, quæ concurrit cum anno Nabonassari 188. Annus primus Cambysis, 219 Nabonassari. Differentia initij Cyri, & Cambysis, anni solidi 30. a Thoth 189 Nabonassari. Obiit igitur anno xxxi labente imperij sui Persici, tertio autem imperij Babylonici, secundo & septuagesimo a Iechoniæ transportatione. At isti somniant necessario Darium Medium fuisse regem Persarum & Medorum, propterea quod cap. v, 28 dicitur: *Regnum tuum diuisum est, & datum Medis & Persis.* Itaque ex illa diuisione coniiciunt, duos Reges designari, alterum Mediae, alterum Persarum, & proinde necessario Astyagem, & Cyrus fuisse. Sed Astyages, ultimus Medorum Rex, ante multos annos interfactus fuerat anno quarto Cyri. Solus Cyrus Media & Perside tunc potiebatur. Præterea diuersis temporibus regnarunt, non coniunctim, Darius Medus, & Cyrus. vi, 28: Itaque neque duo tunc Reges erant, neque ex verbis Danielis colligitur vlla diuisione.

uisio. **τὸν** enim verbum, quo ytitur Daniel, nihil aliud est, quam **κλασσας**, vt recte Iosephus interpretatur; id est, frangere: quo tantum significatur mutatio regni. Quandiu enim regnum a patribus liberos iure successorio transfertur, tunc integrum vocari potest: cum ad exterros transfertur, tunc frangitur. Sic accipendum i. Reg. xi, 31. *Ecce, ego scindo regnum de manu solomonis.* Nos negamus vllam διαίρευσον co-significari. Translatum igitur imperium a Balsafaro, ad hominem Medi sanguinis, Nabonidum: a Nabonido Medo, ad Cyrum Persam. Itaque recte dicitur: Fractum est imperium tuum, & datum Mediæ, & Persidi. **כָּלְאָשָׁתָה בְּאַסְלֵה כָּל;** **כָּלְאָשָׁתָה מִדְיָה וְתַּהֲנֵה פְּרֵסְתִּיל.** Hebraismus, vel Chaldaismus **מִדְיָה,** Mediæ, & Persidi, id est, hominibus Mediæ & Persidis, Satis enim est significari, imperiū ad exterros transferri. Itaq; his conuenienter dixit Megasthenes, **Ναβονιδόχος οὐ πολέμησε περὶ κοινά.** Nabonidum, aut Nabonidochum creant regem, qui nullo iure originis aut sanguinis attingebat Balsarum, vt pote qui oriundus esset ex Medis. & διπολέχωνται βασιλέας, **כָּלְלִיכְוָתָה.** quo verbo vtitur Daniel. **כָּלְמָה אֶפְעָדֵיךְ תְּבָאֵלָתָה,** createdus est Rex. Non dixit **כָּלְמָה** εποίησer. Huic obiectioni non possunt oblectari. Sed nondum finis aelitationum. Qui suffragiis populi ad regnum adscitus est, populum suis legibus viuere sinit, neque nouum ius sancire potest. Ecce vero Darius legibus Persarum & Medorum edictum facit. cap. vii, 8. Ergo Darius erat Rex Persarum, & Medorum. Perpendamus mentem Danielis. Omnes proceres imperij Darij conuenerunt in vnum, vt legem sancirent, ne intra triginta dies vlli Deo, aut homini, præterquam Regi Dario, supplicaretur. Est plane. Senatusconsultum, cui nisi auctor fiat Rex, est, tantum auctoritas perscripta. Aditur igitur Rex, vt id confirmet lege Persica & Medica. Cōm̄ate 8. Nos negamus hinc colligi Darium regem Persarum, & Medorum fuisse. Hoc enim ibi actum est, vbi Daniel erat, nempe in præfectura ipsius Susiana, cuius erat Satrapes. cap. viii, 2. Qui enim ynus ex tribus Megistanibus regni esset, vt est vii, 2, non habitasset Susi sine imperio. In Susiana igitur hoc contingit, quæ profecto nullis legibus Babylonicas tenebatur, sed suis tantum, id est, Persicis. Persis enim Susianam ademit Astyages, vt diximus ex Strabonē. Ea autem videtur sponte, aut aliquo alio causa, potius quam belli fortuna Babyloniorum imperio accessisse. Darius igitur, & superiores Reges Babylonias, in Suside nihil poterant sancire nisi iure Persico: quod & hodie in omnibus regnis usurpari videmus. Cum enim vni regi multa parent regna; non est concludendum, illa omnia temperari eisdem legibus. Imo multa eiusmodi

cemodi regna sub vno Principe contrariis legibus videmus regi. Nostros vero disputatores fugit res pulcherrima, hæc contigisse Susis, non Babylone: Babylonem autem Chaldaico iure, Susianam Persico seu Medico, quod idem est, vsam fuisse, vbi proceres Susiani non Babylonij iudicabant. Neque locus yllus altercationi. Nam actum prorsus est de illorum Dario Astyage, cum Astyages diu ante cæsus fuerit: neque meliore conditione in societatem regni cum Dario diuisi Cyrum vocant, cum & Astyages captus sit a Cyro, & Darius Medus ante Cyrum aliquot annis imperarit, vt ex vi, 28. non colligitur tantum, sed & conuincitur. *Daniel iste prospere egit in regno Darij, & in regno Cyri Persæ.* Omnino vero tota Susiana a Daniele regebatur. Sed & arcem munitissimam, quam βασιλεῖα Græci vocant, Ecbatanis Mediæ miro opere a Daniele construētam fuisse testatur Iosephus, eamque tempore ipsius Iosephi adeo integrum mansisse, vt recens videretur, cui semper Iudæum præfici ex genere sacerdotum, morem fuisse scribit. Sed Ecbatana nunquam Babylonii paruerunt ante tempus Cyri, hoc est, antequam Cyrus Babylone potitus est. Nam ipse erat Rex Mediæ & Persidis. Daniel vero sub Cyro adhuc præfectus erat Susidis. x, 4. Fluuius enim Tigris, cuius ibi mentio fit, est terminus Susidis ab Occidente. Fabulam vero Iosephi Iudaicam reiicimus de illa arce Ecbataniorum. Nam Daniel octagesimo anno captiuitatis suæ scripsit caput x, & nondum ea arx condita erat. Hæc igitur nos ex antiquissimis, & accuratissimis scriptoribus Berozo, & Megasthene eruimus, quorum fragmenta, quæ extant apud Iosephum, omnia obscura in Daniele de Regibus illustrant. Quis enim satis ea laudare possit? Tria verba ex ipsis tot commentariorum moles, tot somnia interpretationum eludunt. Si cui sacræ historiæ studioso & veritatis amanti vacat eas reliquias apud Iosephum, & Eusebium sparsas colligere, earumque mirum cum sacris libris consensum indicare, habebit satis, vnde & egregium opus instruat, & posteris aliam viam muniat Chronologiam sacram inuestigandi, quam hactenus ab yllo veterum aut recentiorum factum sit. In Megasthenis eximio fragmento non solum ultimum Regem, qui ciues τῷ ἡμίσωρῳ, id est Cyro prodiderit, Medem vocatum fuisse animaduertet, quem Babylonij mutato nomine נְבָנִית Nebonit, Herodotus Lebonit, aut Labynitum vocauerit, sed etiam aliquid, quasi per caliginem de Nabuchodonosoro indicari, eum intellectu alienato in deserta sepe abdidisse, vt patet cap. i i i. Apud Berosum autem, præter regum Babyloniarum successionem, inueniet etiam Babylonem mœniibus miro opere, non a Semiramide, vt nugantur Græci, sed a Nabu-

chodo-

chodonosoro circumdatam fuisse, vt testatur Daniel 1111, 27. & multa præterea, in quibus illustrandis labor iucundus est, fructus autem vberimus. Sed & non minor vtilitas colligitur ex fragmen-to Menandri Ephesij apud eundem Iosephum, qui ab Hiram, siue Iromo Rege, qui ligna cedrina Solomoni suppeditauit, ad Pygma-lionem fratrem Didonis, omnes Reges Sidoniorum & Tyrio-rum recenset. Primus est אֶשְׁוָבָעֵת, חִרְמָה filius אַלְמָלָח. Secundus filius Iromi בָּאָלָאָצָרָבָעֵת, בָּעֵל־עֹז regnauit annos septem. Huius filius אַבְדָּאַסָּרָבָעֵת, עֲכָרָעַת regnauit annos nouem. quo a filiis nutri-cis imperfecto, maximus natu filiorum nutricis אַנְוָרָם regnauit biennium. Post hunc אַסָּרָבָעֵת, אַדְלָאַיָּסָדָגָעֵת, רְלִי עַשְׁתָּרָת, עַשְׁתָּרָת דְּלִי, annos duodecim. Huic succedens frater אַסְּרָעָם, חַצְרִים annos nouem. quo imperfecto a fratre Phelete, ipse פְּלָהָן, מְלָה, menses o-cto. Hoc imperfecto אַיְשָׁאָל, קְבָעָת Sacerdos Astartes triginta duos. Huius successor בָּדְעֵלָעֵת annos sex. Huius filius מְאַרְגָּיוּת, עַזְּזָז nouem. Successit פְּתַנְסָעַלְיָוָן, מְטָבָעָן, qui re-gnauit annos quadraginta septem. In his videmus Iromum, qui, vt diximus, cedros Solomoni subministrauit, item Ithobaalum, cu-ius filiam Iezabelam vxorem duxit Omri Rex Samariæ. Reg. x vii, 31. Ab Iromi obitu, quem duodecimo anno, quo templum ædi-ficatum est, deceisse scribit Iosephus, ad septimum annum Py-gmalionis, quo Dido Carthaginem condidit, annos fluxisse Iose-phus scribit 155, menses octo. Sed fugit eum ratio. Comprehen-dit enim duodecim annos Hiromi, qui excluduntur per hypothesin, & præterea totos 47 Pygmalionis, cum quadraginta & vnu-s excipiendi sint. Ita ab obitu Iromi, ad Carthaginis condi-tum fuerint anni tantum 103. Sed de his omnibus Regibus, & eorum annis, & quis fructus ex huius fragmenti lectione colligi possit, alibi plenius dicemus in libello Fragmentorum. Apud Ter-tullianum Apologetico, cap. xix. *Hieronymus Phœnix Rex Tyri. Lege Hiromus Phœnix.* Sed tamen interea aliiquid de Carthagi-ne dicendum. Carthago deleta est anno ab urbe condita 606, periodi Julianæ 4567, annis 737, postquam a Didone condi-ta, auctore Solino. Deductis 737 de 4567, relinquitur an-nus septimus Ithobaalis 3830 in Periodo Julianæ. Omri Rex Sa-mariæ gener Ithobaalis cœpit regnare anno 578 ab Exodo, id est 3795 periodi Julianæ. Ab initio Ithobaalis, ad annum Py-gmalionis septimum, anni sunt absoluti 53. quibus deductis de 3830, remanet annus 3777, in periodo Julianæ, primus regni Ithobaalis. In iuit igitur regnum xvi 11 annis ante quam gener eius Omri in Samaria regnaret. Quanquam igitur hæc non sufficiunt

ad sta-

ad stabiliendam regum Samariæ epocham, quia in scriptura mentio non fit quanto anno regni sui Ithobaal filiam suam Regi Omri sponsauerit, neque quanto anno regni sui illam Omri duxerit uxorem: tamen certissimum tempus Omri hinc collectum eludit temeritatem eorum, qui tempora regum Samariæ longius summovent immani interuallo. Præterea hinc colligitur interuallum ab Ilij excidio, ad conditum Carthaginis, nimirum anni 299. Tot annis Æneas Didonem antecessit. Qui reges Tyriorum & Sidoniorum postea regnarint, Iosephus recenset ex Annalibus Phœnicum: quorum primus אֶבְרָאֵל בֶּן־בָּנָיִת cum descivisset a Babylonii, expugnata Tyro a Nabuchodonosoro, interfectus est. Reliqui reges, qui postea Tyriis, & Sidoniis imperarunt, tributarij Chaldæis facti: quod nec tacuit Ieremias xxv, ii. Primus tributariorum בָּנָיִת regnauit annos decem. Post hunc Iudex אַנְבָּאֵל וְבָנָיִת שְׁלֹחַ menses duos. אֶלְעָזֶר אֶבְרָאֵל menses decem. אֶלְעָזֶר וְבָנָיִת tres. מִתְּגָוֵת גַּם נָאוֹן וְגַרְמָנָה בְּנֵי עֲבָדִי אֶלְעָזֶר וְבָנָיִת annos sex. Sed inter illos duos fratres regnauit בָּאֵל וְבָנָיִת annum unum. מִתְּגָוֵת arcessitus Babylone מִרְבָּנָיִת annos quatuor. Frater huius צְרָבָעַת וְבָנָיִת annos viginti. Huius anno xiii incipit regnare Cyrus, referente eodem Iosepho ex iisdem annalibus Phœnicum, & septimo anno regni Ithobaal, Nabuchodonosor cœpit oppugnare Tyrum. auctor idem Iosephus ex iisdem annalibus. Summa annorum ab initio oppugnationis Tyri, ad xiii Iromi, anni 35, menses tres. Annus primus Cyri est 187 Nabonassari. Deductis 35 absolutis, remanet annus captæ Tyri 152 Nabonassari, qui erat tertiusdecimus Nabuchodonosori, vltimus Nabopolassari. Tot igitur annos impedit oppugnandæ munitissimæ vrbi. quæ omnia conueniunt cum illis, quæ Berosus de Syria domita circa captum Iechoniam, & 30 annum Nabopolassari scribit. Quam bene hæc confirmant de Nabopolassaro patre Nabuchodonosori, & de 30 annis Nabopolassari apud Ezekiel? Hæc Tyri expugnatio ab Ieremia prædicta fuerat cap. xlv 11, 4. Sed iterum Tyrus rebellavit, & capta ab eodem Nabuchodonosoro post excidium Templi. Ezekiel xxvi. cuius annum ignoramus. Apud Iosephum mendose colliguntur ab initio Baal, ad xiii Iromi, anni 54, vt ex dinumeratione constat. Est error librariorum. Nam ab expugnata Tyro, ad initium Cyri, ex hac dinumeratione anni tantum 35, menses 3 colliguntur. Bearunt nos & hoc Annalium Phœnicum, & reliqua fragmenta veterum scriptorum apud Iosephum, quæ valde frenant Chronologorum licentiam. Apposimus Hebraica

nomina, ut videant studiosi, Sidoniorum, & Tyriorum linguam Hebraicam fuisse. Nam & Dido **דִּוֹדוֹ** est **תְּנוּכָה**, quo nutrices infantibus blandiuntur, cuius masculinum est Dauid **דָּוִיד**. Elifas vero **אַלְיָשָׁךְ** satis constat Hebræum esse. Præterea Iosephus refert ex Theophrasto **πέρι νόμων**, Tyriis & Sidoniis nunquam licuisse iurare nisi **πατερίς ὀρεξ**, inter quos ponit **Κορβάν**, id est, inquit Iosephus; **מִזְרָחַ מִזְרָחַ**. Mediocriter periti Hebraismi sciunt **קְרֵבָה** esse donum sacrum. Hoc plane demonstrat, Tyriorum & Sidoniorum dialectum Hebraicam fuisse. Et sane mirum est illis sanctissimum fuisse iusiurandum Korban, ut Iudæis **תִּין אַלְרָה** vel **תִּין יְהוָה**. Chiala, vel Chaiadonai. Sed tempore Martialis pronunciabant Chiala. *iura verpe, per Anchialum.* Quia Iudæos audiebat Chiala iurare: propterea putauit esse Anchialum, quod vox Anchialus sit notior, quam Chiala. Tempore autem Plauti, multum Carthaginenses a puro Tyriorum sermone descierant, ut patet ex Pœnolo: cuius verba Punica maiori ex parte recte reddere possumus. quæ propius absunt ab Hebraismo, quam a Syriaismo. Tamen si Solinum audimus, Karthago dicta est ab ipsis Pœnis Carthada, **קְרֵבָה תְּרוּתָה**. quod Syriace esset **תְּרוּתָה קְרֵבָה**. Ita opera in istis fragmentis bene collocatur. quæ si prius considerassent qui nos reprehendunt, ij tam iniuste nos reprehendi, quam se turpiter hallucinari sensissent. Alios omitto, quos ne nominatos quidem velim. Vnum Bened. Perérium conuenio, qui in suo in Danielem commentario, & alios & me in primis reprehendit, quod absurditates omnes, quas supra confutauimus, quasque nemo sanæ mentis probauerit, non sequor. Ipse vero postquam omnium adductis sententiis, pessimas quasque & maxime ridiculas sequitur, quibus verbis castigandus est! Is est, qui septuaginta annos a capto Sedekia deducit, & in primo anno imperij Persici Cyri, id est, in primo anno Olympiadis L v terminat. Quod quantum absurdum fit, ex illis, quæ supra a nobis disputata sunt, satis docuimus. Denique nihil tam absurdum ab aliis in hac re excogitatum est, quod ipse melioribus non prætulerit. Quare in Chronologia Danielis plane puer est. Prius discere, quam alios reprehendere debebat. Quantus liber institui posset in eius erroribus confutandis! Si mihi excidissent ea, quæ ille scribit, non inultum tulisse, quæ est Aristarchorum meorum insanias, & procacitas. Evidem horum reprehensorum, qui me doctiorem non reddunt, iudicia non pluris facio, quam ipsi veritatem, quam eis aperuimus: eam autem illi aut propter imperitiam non agnoscent, aut propter malitiam dissimulant. Sed ad alia proprio. Et hæc quidem de Regibus Babylonis.

De

De Persarum Regibus, quomodo illi ex Daniele, & Esdra erui possint, satis libro vi docemus. Quod Xerxes Assuerus sit apud Esdras 111, 6. satis ex contextu sermonis colligitur. Omni tempore Cyri, & Darij Regis Persarum, opus templi interpellatum est. 1111, 5. Post Darium initio regni Assueri instituerunt accusationem in Iudæos. Commate 6. Postea imperante Artaxerxe, Mithridates, & alij hostes Iudæorum Artaxerxi scribunt in Iudæos. Commate 7. adeo ut ab Artaxerxe illo, ad tempora Darij alias, ædificatio impedita fuerit. Commate 24. Anno illius Darij Haggæus Prophetæ & Zacharias exhortantur Iudæos ad opus continuandum. v, i. Post hunc Darium sequitur Artaxerxes, qui Esdras septimo anno imperij sui in Palæstinam misit. Iam vero Darius nullus est post Cyrum, præter Darium filium Hyrcanum. Hoc ne ipsi quidem negant. Ecce opus disturbatum a primo anno Cyri, ad finem Darij. Ergo sub quatuor Regibus disturbatum, Cyro, Smerdi, Cambyses, Dario. Inter Darium Hyrcanum, & Artaxerxem, quis esse potest, præter Xerxem? Assuerus est medius inter Darium & Artaxerxem. Ergo Assuerus, siue, ut pronunciari debet, Oxyares, est Xerxes, ditissimus regum Persicis. Daniel xi, 2. & eiusopibus ac potentiae historiæ Græcorum fidem faciunt. At maritus Ester vocatur Assuerus, & præterea ditissimus, & latissime imperans, ut est in libro Ester. Ergo Assuerus Esdræ & maritus Ester unus idemque est. Ruris Assuerus Esdræ est Xerxes. Ergo maritus Ester est Xerxes. Quid? quod Xerxes vxor vocatur Amistris, Perfice Am-Ester. Quid multa alia? Et tamen en *ασσουερος*, en succū loliginis. Quid obiiciunt? Audire, atq; togam iubeo cōponere. Si, inquiunt, Assuerus est Xerxes; Mardochæus, qua gratia valebat apud Regem, non siuisset opus templi impediri. Quot modis hæc confutari possunt, si tanti essent! Aduersus tot cōceptu argumenta quem locum habet tam ludicra obiectio? Quid si orauit regem Mardochæus, & per Satrapas stetit, quo minus edicto Regis pareretur, ut sub Cyro contigit? Nam si Cyro viuente, eius edictum flocci fecerunt hostes Iudæorum, quanto magis gratiam Mardochæi? Quid si ne Iudæi quidē curarunt ea de re Mardochæum compellare, ut non Mardochæi, sed ipsorum Iudæorum culpa fuerit? Ecce xxvii annis post emissum a Dario Netho editum de reficiendis muris Hierosolymorum, Nehemias accipit nūcium, non solum non refectos muros esse, sed neminē de reficiendis quidem curare. Hæc negligentia nonne potuit incessere Iudæis sub Xerxe, quo imperante accusatio in Iudæos instituta est, cum sub Artaxerxe Memore, qui Iudæis fauebat, tanta socordia in illis fuerit? Quare, ut quidam loquitur, hoc telum stringit, non perforat. Quibus

tot argumenta satis non sunt ad verum persuadendum , furor est cum illis rem habere. A Cyri anno primo, ad ultimum Darij, opus templi disturbatum. Esdræ I II I , 5. A principio Assueri , qui est Xerxes, toto tempore ipsius Assueri , & Artaxerxis, usque ad secundum annum Darij, non iam moras obiiciendo, sed calumniis apud reges Xerxes , & Artaxerxes Iudeos incessando, inimici eorum non solum opus impedierunt, sed Iudeos in discrimen maximum adduxerunt. Esdræ IIII , 6, 7, 11, 12, 13, & sequentibus. Qua de re anno secundo Darij apud Zachariam conqueritur Angelus : *Domine Deus exercituum, quousque non miseraberis Hierosolyma, Urbes Iudea, quibus iratus es, iam hic agitur septuagesimus annus?* En disturbatio septuaginta annorum. cui loco hostes veritatis contradicere non possunt. An dicent illum Darium esse filium Hyrcaspis? Annus secundus Darij in periodo Iuliana 4194. Deductis septuaginta relinquitur annus 4124, id est, tertius Olympiadis 47, quo captus Sedekias. Quod est absurdum. Ergo Darius, sub quo prophetabat Zacharias , est alius a filio Hyrcaspis. Est igitur Darius Nothus. Esdras habet a Xerxe, ad secundum annum Darij. I II I , 24. Et post illum Darium, Artaxerxes alium. VII, 1. Quis est ille Artaxerxes post Xerxes , praeter Artaxerxes Longimanum? Quis Darius post illum Artaxerxes, & ante alium Artaxerxes, praeter Darium Nothum medium inter duos Artaxerxes , Longimanum , & Memorem ? Prius confutanda sunt verba Esdræ, antequam mea sententia oppugnetur. Prius Esdras mendacij conuincendus est, quam ego. Aut si ego mendax , cum Esdra ergo mentior. Negent hæc ita extare apud Esdram. Manus dabo. Quam incipiunt, quam maligni , qui hæc negant ! quanto odio veritatis hoc faciunt ! Oportebat Pererium negare apud Esdram extare, opus disturbatum fuisse a primo anno Cyri, ad ultimum Darij : post Darium toto tempore Assueri , & Artaxerxis, Iudeos apud Reges Persidis accusatos, usque ad secundum annum Darij , quo quidem anno Darij secundo templum ædificari cæptum , & post illum Darium, anno septimo alias Artaxerxis , Esdras in Palæstinam missus. Si hoc potest negare, tunc audacter & nos vera dixisse negato. Sed profecto in istis confutandis tantum æstuabit , quantum in suo Belo & Dracone , & in suo Astyage rege Babylonis, iam tum cum Daniel esset puer : & in aliis, quorum me pudet : in quibus satis ostendit, quam bene de vera Chronologia meritus est. Certe, qui tantum in illis probandis laborat, non mirum si tam confidenter alia negat, ut tandem Cyrum nono anno post obitum suum edicta facientem inducat. Miratur, quod ex Berofo successionem regum Babylonis, &

ex He-

ex Herodoto petamus. Maluisset, ut ex Isidoro populari suo illos reges emendicassem. Sed satis eum refellunt quæ superius, & libro vii huius operis a nobis dicta sunt. Darius igitur iste inter duos Ar-taxerxes positus, is est Darius Nothus, qui edictum fecit de Hierosolymis instaurandis. At a relaxata captiuitate, inquiunt, ad secundum Darij Nothi, anni sunt c v: & adhuc viuunt Iosedek, & Zerubabel. Valde senes igitur eos oportet fuisse: quod non videtur. Quare non videtur? Quare mirum, illos duos accessisse ad ætatem Leui, Caath, & Amram, imo ad eam ætatem, quam quotidie videmus in multis? Hoc argumentum satis suo loco confutatum. Sed valde hallucinantur, cum Nehemiam, Esdræ 11, 2, eundem faciunt cum illo Nehemia, qui muros Hierosolymorum instaurauit. quod & ipsum alibi confutauimus. Nam Nehemias Hierosolymorum instaurator peruenit ad tempora Darij Codomanni; cuius ipse mentionem facit manifesto Cap. xii. 22. tempore Iaduæ, qui sub Alexandro Magno vixit, & Sannaballetis Samaritani, qui ad Alexandrum in oppugnatione Tyri cum auxiliariis copiis venit, & ab eo, ut sibi liceret templum in monte Garizim construere, impetravit. Hoc argumentum pertinaciæ iugulum petit: in quo ictu declinando valde laborant. Postremo eo impudentiæ venerunt, ut dixerint caput xii Nehemiæ insituum esse. Quid? exspecto, ut dicant, Esdram, & Nehemiam aut mentitos esse, aut sua tempora ignorasse. Sed quid exspectandum est? An aliud volunt, cum impudentissime omnia, quæ ab Esdra, & Nehemia dicta sunt, negant? Cum igitur Nehemias dinumerat a Iosue, ad suum sæculum, generationes quinque; ipse Nehemias non potest esse is, qui cum Iosue venit Hierosolyma. Ecce sex summi Pontifices a soluta captiuitate, ad tempora Nehemiæ: Iosue filius Iosedec, Ioiakim filius eius, Eliasib nepos, Ioiada pronepos, Jonathan abnepos, Iadua adnepos sub Alexander, adhuc viuente Nehemia. Istius Iaduæ patruus duxerat uxorem filiam Sannaballetis Samaritæ. Nehem. xiii. 28. Ille vocabatur Manasses, illa Nicaso. Ioseph. x i, 7. Certe aduersus hæc nihil potest Sophistice. Supersunt septuaginta Hebdomades, quarum, ut omnium fere prophetiarum suarum, interpres ipse est Daniel. Nam & principium, & finem digito indicauit: principium ab edicto de instaurandis Hierosolymis, finem in desolatione Hierosolymorum: quod sane rationi conuenientissimum est, ut scilicet ex Hebdomades ad initium & finem eiusdem subiecti, nempe Hierosolymorum, pertineant. *Septuaginta hebdomades determinatae sunt super populo tuo, & sancta ciuitatetua.* An non circumscribit eas

excidio vrbis? Quid enim volunt illa? *Populus Principis destruet ciuitatem, & Sanctuarium?* Item: *Defolatio erit usque ad consummationem.* Quis tam cæcus, vt in tanta luce nihil videat? quis tam ferrea fronte, vt aduersus hæc hiscere audeat? En Hebdomades Danielis Passionem Christi, & Hierosolymorum euersionem complectuntur. & tamen alij excidium Hierosolymorum, alij etiam Passionem hinc excludunt. Non igitur obscurum est, vnde deducantur hæc septimanæ, quandoquidem vbi desinant, ipse met Daniel ostendit. Sed & initium ostendit: 1 x, 2 5. quod quidem initium, quia controuersum est, propter hominum summum in veritatem odium: tamen septuaginta septimanis a 70 anno Christi Dionysiano, in quo excidium incidit, retro putatis, peruenietur ad initia earum. Sed dimidia septimana, cuius mentio fit commate vltimo, & nostros & omnium oculos effugerat. Putant enim, vt & nos aliquando putauimus, esse partem vnius ex septuaginta. Atqui ex vsu Hebraismi nos tandem percepimus esse extra illas septuaginta: neque esse dimidium vnius ex septuaginta, sed tantum illos tres annos cum dimidio supra 490 intelligendos esse. Quæ quidem animaduersio vt notabilis, ita in ea non parua pars huius negotij vertitur. Summa igitur horum annorum 493 cum dimidio. Annus captorum Hierosolymorum in periodo Iuliana 4783. De quibus deductis 493 absolutis, relinquitur annus 4290 in periodo Iuliana, initium septuaginta Hebdomadum: qui profecto est annus secundus Darij Nothi, illius, inquam, qui anno secundo regni sui edictum emisit de non impediendo templi ædificio. Esdræ vi: Vidimus ex iis, quæ supra ex Esdra adduximus, toto tempore Assueri, & Artaxerxis, usque ad secundum annum Darij, propter literas ad Artaxerxem a Iudæorum hostibus scriptas, ædificationem interpellatam. Et tamen extiterunt, qui a vicesimo anno Artaxerxis, hebdomadum initium deducant. In quo primum peccant, quod a temporibus illius regis deducunt, cuius toto tempore cessauit ædificatio. quod plane est dicere, Esdram falli, aut mentiri. deinde ostendant quodnam edictum missum est anno vicesimo Artaxerxis. Dicant mihi, quare Nehemias non solum miratur, sed etiam dolet, mœnia Hierosolymorum adhuc diruta iacere, nisi quia putabat iam instaurata esse? Si putabat, ergo ex aliquo edicto. quodnam aliud edictum fuerit, præter edictum Darij? Tractorias tantum Regis impetravit Nehemias ad Præfectos transjordanens Satrapiæ, vt liber accessus ei permitteretur in Palæstinam, item literas ad Asaph saltuarium, id est, siluae regiae custodem, vt materia sibi subministraretur ex silua regia, ad portas

portas reficiendas. Nehemiae 7, 2, 8, 9. Ex edicto, quod vicesimum annum Artaxerxis antecessit, mœnia, quæ a Iudæis negligēta iacebant, ex literis autem ad Asaph saltuarium, portas tefecit. Atqui ex edicto reficiendorum Hierosolymorum manifesto deducuntur hebdomades. Daniel 9, 25. Ergo non a xx anno Artaxerxis. Pererius postquam Lectorem ingenti mole confutacionum obruit, longa exspectatione suspendit, omnes denique, qui de hac re scripserunt, pueros ostendit, tandem concludit, a vicesimo anno Artaxerxis putandas esse Septimanias. Annus Artaxerxis Longimani vicesimus est 4268 in periodo Julianus. Adiectis 490, componitur annus 4758 in periodo Julianus. Deducta Christi hodierna epocha 4713, remanet annus Christi 45, annis solidis duodecim post Passionem. Itaque tertiusdecimus annus currens a Passione, quintus autem imperij Claudij, est finis Hebdomadum. Homo eruditus inuidit nobis huius mysterij expositionem, quemadmodum multa alia de Belo, & Dracone, de verbis ΧΙΣΤΟΥ ΔΩΣΙΣ ΧΙΣΤΟΥ, πΓΙΕΙΝ ΔΩΣΙΣ ΕΠΙΓΙΕΙΝ, & similibus, quæ ille profanis aperire noluit. Quodnam mysterium censet esse in quinto anno Claudij Cæsariorum? Cum hoc apparatu Chronologiæ reprehendit alios, qui rectam temporum rationem docent. Reiecta hac anili & ridicula sententia, superest illa, non utique vera, sed tamen tolerabilis, quæ a septimo anno eiusdem Artaxerxis Longimani initium facit. Annus septimus Artaxerxis Longimani 4255 compositus cum 490 definit in anno 4745: qui est annus 32 Christi, ut hodie putamus, a quo ad Passionem, intercedit annus solidus duntaxat. Sed ponamus definere in anno Passionis. Si Pererio displicuit nostra & Sulpitij Seueri sententia, saltem omissa illa asinina, quæ a xx anno Artaxerxis initium instituit, secutus fuisset istam. Peccasset quidem, sed cum ratione quadam. Peccasset humanitus, non autem se traduxisset. Nam vii anno missus Esdras in Palæstinam. Sed nullum edictum ab Artaxerxe factum. Tantum sub eo continuatum, quod edicto Darij permisum, Esdræ vi, 14. At Darius solus permisit Hierosolyma instaurari. Nam anno secundo Darij Iudæi incipiunt iacere mœnium urbis fundamenta, quod interpellandi literas Artaxerxi mittunt Iudæorum hostes, quibus Regi indicant ciuitatem rebellem instaurari, eiusque mœnia refici. Esdræ viii, 12, 13. Rex reperto vetustissimo Cyri edicto, permittit facere, quod hostes interpellare conabantur. An hæc negabunt? Negabunt, scio, & scientes prudentesque mentientur. Nobis vero sat is est absurditates eorum ostendisse. De illis triumphare, ut ipsi de aliis solent, neque nostri moris est, neque præsentis instituti. Itaq;

Lector

Lector vi librum nostrum amplius consulat. Si nostras cum horum rationibus contulerit, satis mirari non poterit, qui factum sit, ut rem facillimam, quam ipse Daniel interpretatur, contra mentem Danielis, & obscurissimam, & inexplicabilem fecerint. Si Porphyrius viueret, non aliis argumentis magis religionis Christianæ initia oppugnare potuisset, quam horum hominum velitationibus; quos, quæ erat eius eruditio, ex ratione temporum, cuius peritissimus erat, satis refellere potuisset, & veram Chronologiam Danielis eos docere. Nam totam interpretationem obscurissimi capitil x. i illi debemus, ut testis est Hieronymus. Itaque absque Porphyrio foret, tota illius capitis historia hactenus alta silentij obliuione abdita, ridiculas a multis tam veteribus, quam humiis saeculi scriptoribus conjecturas expressisset. Sed ad Hebdomadas redeo, quarum initium a secundo Darij Nothi, finis excidium Hierosolymorum. Vtriusque termini auctor Daniel, quem sequimur. Inuidos, zelotypos, κακονθιτες, cum suis paradoxis valere iubemus. Daniel ita distribuit septimanas, dimidiā, unam, septem, sexaginta duas. Summa, septimanæ septuaginta cum semisse anni 493. Quæ quidem distributio non plus habet mysterij, quam partitio minæ apud Ezekielem xlv, 12. Viginti sicli, vigintiquinq[ue] sicli, quindecim sicli vabis erunt Mina. Itaque frustra laborant, qui ea interualla aliquas epochas continere putant, & propterea illis explicandis multa coguntur aduersus Danielis, & quod peius est, animi sui sententiam dicere. Supererant & aliæ epochæ, quas prudentes studiosis reliquimus. Primordia tantum imperij Francorum discussimus, & Gregorio Turonensi, propter anachronismos & hallucinationes intricatissimo scriptori, aliquam lucem attulimus. quæ omnia historiæ Francorum studiosis grata esse optamus. Optamus, inquam. Nam in tanta inuidia & odio literarum vix sperare audemus. Libro septimo in Computo Romano, & alibi rationem reddidimus, quare dies septimanæ seriæ vocentur: sed & libro primo quare cognomines Planetarum. Nam ea appellatio longe antiquior horis. quare non ab horis planetariis nomina diebus septimanæ imposita, sed potius superstitionis appellationis dierum in horas deriuata. Quod autem vetustissima sit appellatio dierum a planetis etiam apud Græcos, demonstratur vetustissimo oraculo apud Porphyrium:

Κληῖδν Ερυλω̄, ἵδι' ἡλιον καὶ Ζεύς
 Ημέρην ἡλίας μίνιαν δὲ ὅτε τῆσδε παρεῖ
 Ημέρη, η ḥ Κερόν, ἵδι' ἔξειν Αφερδίτω,
 Κλίσεων αφεγχθεις, ας δῆτε Μάγων ὁχ' αἴεις

Τῆς ἐφαφθόνης βασιλεῖ, ὃν πάντες ἴσασι,

Καὶ (Φόρα καὶ καθ' ἔκαστον αἱ θεὸν ἐπίσημοι).

Βασιλεὺς τὸν ἐπίσημον, (vt id quoque explicem) est Ostanes rex Babylonis. Βασιλῶν enim est ἐπίσημος, hoc est, septem literarum. Vulgus autem credebat Planetas apparere die suo: nempe omni die Martis, ipsum planetam sui videndi potestatem facere. Idque plane Orpheus designauit εὐ Εὐγεῖος ἐν ιμέραις.

Πεδίᾳ μὲν εἰ πεντώ τὸν ἡμέραν φάνεται Αἴγας,

Μήνιν δὲ τὸν Αἴγαν ἐπιλέλλεται, ἵχεο δὲ τὸν ξεγων.

Nam diserte intelligit, si neomenia καὶ Κελήνων inciderit in diem Martis, id est, feriam tertiam, abstinendum ab opere. In reliquorum Computorum doctrina multa accesserunt præter superiorē editionē, multa castigata sunt, præsertim in Computo Iudaico. Nam caussas Iudaici anni Solaris hodierni docemus, a nobis antea prætermissas, quia cum omnibus eas ignorabamus. Præterea damnauius sententiam nostram de Tekupharum sede, quas in prisca mundi epocha collocabamus: vnde fiebat, vt aliquando annum embolium pro communi acciperemus, qui tamen non uno loco professi sumus nos non nescire, quæ forma anni hodierni esset, & quis situs embolismorum. imo sine doctrina mea ille sciolus, qui epistolam Chronologicam scripsit, nunquam scisset, quid esset annus Iudaicus hodiernus. Et tamen quærerit fatuos, quibus persuadeat, nos ingens flagitium admisisse, qui ita de embolismis Iudaicis pronunciauimus. Ego huius non meminisse, nisi scirem hominibus magis placere, quæ veritatem destruunt, quam quæ illam docent. Et rari sunt, quos non magis delectet maledica garrulitas, quam veritas elinguis. Longum esset narrare, candide Lector, quot Marrucinos non solum inscitiae portentosæ, sed & morum improbissimorum editio prior commouerit: vt quis futurus sit furor eorum ex ista, hinc facile coniiceret liceat. Ecce adhuc prius opus erat sub prælo. Exitit quidam, non homo, nam ita vocare esset hominibus iniuriam facere, sed cœnum, & barathrum, qui librum scripsit in me Gallice, conductus frusto panis a postremo bipedium, clamans se solum peritum Chronologiæ, me autem omnia, quæ in opere meo scripserim, a se furatum. Iste nunquam viderat librum meum, & tamen fures nos clamauit. Nouo genere & longe ab aliis diuerso nos aggrediebatur. Nam alij nos oderunt, quia in nostris libris nihil vident, quod nouum non sit: & haec vna caussa est odij, quod præter exspectationem vident, quæ in se potius, quam in nobis amarent. Quod si fures essemus alienorum scriptorum, nullus esset locus inuidiæ. Quid? Nonne anno superiore produxit Chronologia

nologia τερραλωδης, in qua auctor præter infinita errorum monstrat in ratione temporum, sententias nostras, ipsa verba quoque cauillatur, tacito nomine nostro, ut ciuiliter facere videatur? Iste bonus Chronologus, septuaginta annis seniorem facit Tara, cum Abraham genuit, quam Moses scribit: annos autem mundi 74 maiores, quam patiuntur vera ratiocinia. Nunquam illi verum excidit, nisi forte in iis, quæ a nobis habet, ut in epocha primæ Olympiadis in
 x x i i Iulij, quod quidem primi omnium docuimus, & a solo Pindaro, quem iste nunquam vidit, didicimus: & in eclipsi ante mortem Herodis, quam primi indicauimus. Nam simius noster est, & tamen obtrectator. Opus tam egregium claudit pulcherrima coronide, nempe forma anni cælestis. Nam id quoque nos feceramus. Sed

*Torquatus nitidas vario de marmore Thermas
 Extruxit. cucumam fecit Otacilius.*

Iubet igitur post annos 160 vnum bisextum tollere, ut in octingentis annis bisexta ipse quinq; tantum perimat, Alfonsini sex. Itaque propter tam subtile epichirema δότε κεράνε, & μῆχεργίν κπυπήσαλε. Sed de illius stultitia, & aliorum furiis libro singulari dicemus. Nam non istum solum, quem nunquam læsimus, non vlla priuata iniuria, sed feritas quædam animi ad maledicendum impulit. Sunt alij fanatici, quos idem morbus & rabies exagitat. Itaque si cui a rebus seriis vacat, adeat eam Chronogiam. Habebit & quod indignetur, & quod rideat. Quid dicemus de illo seuero Censore, qui priorrem editionem nostram nunquam vidit: & tamen de ea edicit basilica edicta? Non vidit, & si vidisset, non intellexisset. Ex aliorum opinione nostra iudicat. Hæc præcisa confidentia non solum in me, sed in alios quoque distinguitur. Habet eclogarios, qui illi centones farciunt; Locos ex auctoriibus excerptos illi subministrant apposito nomine & cognomine auctoris, sed nomine singulari litera designato. Hinc fit, ut Martinum vocet, qui est Matthæus, Petrum, qui est Philippus. Me quoque Iohannem vocasset, nisi notior illi essem de nomine, quam de scriptis, quæ ex alieno indicio iudicat. Nam ne ipse quidem Eclogarius nostra intellexit satis bene, πέμπτης πέμπτης καὶ πέμπτης πέμπτης, quæ sunt doctrinæ nostræ. Ipse profert tanquam vulgaria: quemadmodum ille Chronologus, de quo iam verba fecimus, putauit rem vulgatam esse, primam Olympiadem celebratam x x i i Iulij: quæ res totius anni Græci arcana complectitur. De isto igitur seuero Censore, & aliis erit alias dicendi locus: quos nolim in hoc opere nominatos. Nimium enim ab auctor æquanimitate tua & patientia, benigne Lector, quite ingrato otio detineam

neam, cum has horas melius collocare posses, non tantum horum hominum caussa, quos melius erat præterire, quam vt tibi totius instituti nostri rationem aperirem. Nos hoc opus non vlla ambitione moti suscepimus, sed vt Chronogiam a scolorum deliriis & tyrannde sophistarum vindicaremus; & nobiliora ingenia ad maiora excitaremus. Nam magnæ huius messis & magna spicilegia sunt. Ideoque plures libri adhuc confici poterant. Nos, qui a veteribus didicimus μέγα βιβλίον μέγα εἶναι κακόν, octo priores libros in septem contraximus, octauis libri censu toto in superiores erogato. Vtinam breuioribus nobis esse per difficultatem rei licuisset! Nam septem hos alij in viginti, alij in plures procudissent. Ex nostris igitur disputationibus videmus, quomodo Chronicon absolutissimum confici possit. Quis erit & ab humaniori doctrina paratus, & ab omni inhumana inuidia liber, qui rem sibi gloriosam, ac posteritati fructuosam aggredietur? Qui laborem adeo laudabilem non grauabitur, primum anno Iuliano tanquam stabili fundamento opus suum superstruat: periodum Julianam verum temporum elenchum adhibeat. Nam, vt initio diximus, contextus temporum sine anno Iuliano, annus sine periodo Julianæ, est vt nauis sine velis, remis, & armamentis. Itaque potest ad annos periodi Julianæ Fastos suos digerere, si prius in limine operis omnes epochas præmiserit ad ipsius periodi annos designatas, vt in libro quinto fecimus. Ita vna periodus Julianæ vicem omnium fuerit. Nam in Fastis computus multarum epocharum animos lectorum distrahit, Mundi, Olympiadum, Palilium Vrbis, Nabonassari, Christi, quæ omnia fere semper onerant margines Fastorum: cum vna periodus Julianæ omnia complectatur. Non tamen veto omnes epocharum computos adiicere, si cui ita videtur. Prius tamen admonere debet, vtra Palilia sequitur, Varronis, an Catonis. qua in parte Chronologorum prudentiam desidero. Periculosem est enim ad epocham controversam annos suos exigere: vt ad Palilia Vrbis, ad annos imperij Augusti, ad quos cum hactenus omnes Historiarum & Anna- lium scriptores tempus natalis Christi dirigunt, incertiores amittunt lectors, quam antea. His ita constitutis, nullam diem saltem sine notatione annorum cælestium vtriusque sideris, nostri Solaris, & Iudæorum Lunaris apponat. atque adeo, vbi res postulabit, ne grauetur etiam diem Nabonassari Ægyptiacam, Hegiræ Muhammedanam, Iezdegird Persicam adhibere, & præsertim Atticam cum mensibus tam popularibus, quam Prytanias: ita tamen, vt Harpaleis mensibus ante Metonem, Metonicis ante Calippum, Calippicis usque ad editionem anni Juliani vtatur. Quare quemadmodum nobiliores epochæ, ita etiam omnes Tabulæ neomeniarum Atticarum, & Prytanias,

L
P R O L E G O M E N A.

talias, Iudaicarum, & Muhammedanarum, & harmoniae annorum in limine operis erunt præponendæ: ne imparatus Lector ad Fastorum aut Annalium contextum accedat. Vbi deerunt characteres, tunc appositione annorum, & interuallis vtendum erit, quod est ultimum subsidium. Verbi gratia: cum regum Iudæ & Samariæ nullo charactere apposito annorum series tantum contexitur, contenti esse debemus adiectione sola annorum, quia aliter fieri non potest. Sed ad interualla certa anni dirigendi. Ut ab Exodo, cuius character certissimus est feria quinta, ad casum Sedekiæ, cuius character est annus Sabbaticus, anni sunt absoluti 907. a conditu templi, cuius index certus a Scriptura determinatus in anno Exodi 480, ad casum Sedekiæ, videndum, ne adiectio annorum fraudi sit, propter annos absolutos, si pro labentibus accipientur, aut contra. Ad interualla igitur semper operatio erit exigenda. Exemplum anni absoluti pro labente habes initio Danielis, annum tertium Ioiakim, qui erat quartus labens Ieremiæ xxv, i. Apud Gregorium Turonensem eiusmodi exempla multa extant, & apud Iosephum, & Plutarchum, & Xenophontem. Hoc enim fit, quando excluditur alteruter terminus. Plutarchus aliquando vtrumque terminum excludit. Exemplum: Sabbathum posterius est octauus dies a priore sabbato. Interuallum septem dies. At Plutarchus dixisset sex dies. Nimirum excluso vtroque sabbato. Hic non est error auctorum, sed idiotismus usurpatum modum vulgi consuetum. Sic Matthæi xvii, i. Marci ix, 9. sex dies dicuntur excluso vtroque termino, qui Lucæ ix, 28 sunt octo, vtroque termino inclusi. Nullam diem in historiis suo charactere notatam omittat, etiam si rem certam teneat. Exemplum: Ex Consulum serie, scimus annum Christi 364 esse primum Valentiniani. At quia Marcellinus anno bisextili creatum, & postridie bisexti imperium iniisse scribit, ille character omittendus non est. Ita fiet, ut hoc initio certo ad finem certum alias interualli, vbi destituent signa, hac tanquam Helice in illo mari tuto nauigare possis. Idem dico de eclipsibus, inductionibus, annis Sabbaticis, æra Hispanica, celebrationibus Paschatis, passim apud historicos Christianos: atque illa omnia ad cyclos suos reuocet, quorum doctrina ut magnis erroribus occurrit, ita magnos & multos patefacit. Sed ne temere scriptoribus de defectibus siderum assentiatur, sine Tabularum astronomicarum examine. Fallunt enim auctores non raro, cum defectus lumen, qui nunquam fuerunt, referunt: ut Dio, & Seruius in cæde Cæsaris, Aurelius Victor vulgaris in obitu Neruæ, Zosimus in memorabili pugna Theodosij, & Eugenij tyranni: Tarrutius celeberrimus Mathematicus in conceptu Romuli, & Palilibus Virbis.

Aliquan-

Aliquando etiam caliginem Solis defectum putant: qualis cælo vt plu-
tum sereno, toto anno cædis Cæsar is fuit, & triduo integro, me pue-
ro, sed pallida: at horrenda, & atra in articulo Passionis Dominicæ
per aliquot horas: in anno autem Christi 798 per 18 dies ita atra, vt
naues in mari aberrarent: sub Commodo Kal. Ianuariis repentina ca-
ligo, ac tenebræ in circo obortæ, teste Lampridio. Trebellius Pollio in
Gallienis: *Gallieno & Faustino coss. inter tot bellicas clades etiam ter-
ra motus fuit, & tenebra per multos dies anno autem 393, aut 394, cir-
ca dies Pentecostes adeo obscuratus est Sol, vt mundi interitus immi-
nere crederetur.* Hieronymus ad Pammachium: *Nos scindimus Ec-
clesiam, qui ante paucos mensis, circa dies Pentecostes, cum, obscuratō
sole, omnis mundus iam iamque venturum Iudicem formidaret, &c.*
Pentecoste Iudaica est semper sexta Sivvan, hoc est, sexta a nouilunio.
Itaq; Sol nunquam potest deficere in Pentecoste Iudaica: multo minus
deficere potest in Christiana, quæ semper Iudaica posterior est, nisi
quando neomenia Nisan est Sabbatum. Tunc enim Pentecoste Iudaï-
ca incidit in diem Dominicam, & consequenter in Pentecosten Chri-
stianam, vt anno Passionis Dominicæ contigit, contra votum Sophi-
starum, qui eo anno Pascha in Parasceu en conferunt. Igitur horribi-
lis illa Solis caligo apud Hieronymum non potuit accidere sexta Si-
vvan, aut post sextam Sivvan, secundum naturalem caussam defe-
ctionum Solarium, id est, καὶ ἐπιπέδων τὸ σελήνης; cum tale non possit
accidere, nisi νεομήνια καὶ σελήνη. Sed neq; potuit Sol deficere nouilunio
Sivvan annis 390, 391, 392, 393, 394, 395, anomalia Lunaris latitu-
dinis aduersante. Fuit igitur caligo extra ordinem. Quare memorabi-
lis est ille locus Hieronymi, ita tamen, vt ad characterem adsumi non
possit. Similis quoq; caligo apud Tertullianum ad Scapulam: *Nam &
Sol ille in conuentu Uticensi, extincto pene lumine, adeo portentum fuit, vt
non potuerit ex ordinario deliquio hoc pati positus in suo hypsomate, &
domicilio. Hæc Tertullianus. quanquam quod dicit de hypsomate So-
lis & domicilio, ego non intelligo. Scimus quidem quid sint hypso-
mata Planetarum & domicilia, sed Solis hypsoma impedire, quo mi-
nus deficiat, ingenue fateor me ignorare.* Rursus consideret Chrono-
logus, initia Imperatorum Romanorum, post tempora Antoninorum,
vsque ad Consulatum Ausonij, confusionis, & tenebrarum plena esse:
eaq; ex methodo nostra, quantum poterit, castiganda esse. Nam ex dis-
putationibus nostris, initium Diocletiani male ad initium æræ Mar-
tyrum referri, & ex illo errore infinitos in Fastis propagatos esse, satis
constat, præsertim in historia persecutionis. Si qua Eclipsum diagram-
mata, aut disputationem longam alicuius epochæ controuersæ pro-
ponere velit, caueat eam in contextum Fastorum recipere. Hoc enim

ζ 2 plane

plane est non solum rerum seriem interrumpere , sed etiam animum Lectoris in diuersa distrahere. Olympiadem quanque signet sua die, nempe quintadecima mensis Hyperberetæi Olympici , cum ipsa die Iuliana , item die mensis Attici, qui nunquam cum mense Olympicō congruit: & quemadmodum in omnibus mensis Cælestis apponendus est, ita nunquam mensis Cælestis usurpandus , nisi prius præmisso charactere Zygōnos , & die Iuliana , cui neomenia Zygōnos competit. Hæc enim omnia naturalia sunt, priscorum ciuilium temporum, non autem ficta , neq; arbitrij nostri. Nunquam mensem popularem Atheniensium sine mense prytanias Metonico , aut Calippico producat. Cum feriam ab auctoribus notatam referet, diligenter examinet , an error sit in notatione siue ab auctore, siue a librario. Quemadmodum enim falso defectus lumen annotant , vt supra diximus, ita etiam per ἀλογίσιαν, falsum characterem diei aliquando apponunt ; quod contingit in lapide Romæ Christiano , in quo vii Kal. Nouembbris dicitur esse feria sexta Consulatu secundo Stilichonis. ex quo sequeretur, Consulatum secundum Stilichonis fuisse anno Dominico 406, non 405, contra seriem Consulum , & Chronicon Consulare Marcellini Comitis. Consulatu Stilichonis primo , 26 Octobris fuit dies Veneris, non Consulatu secundo. Cum illi saxo fidem haberem , annum primi Toletani Concilij dixi fuisse post Consulatum primum Stilichonis. quod falsum est: & locus corrigendus in capite de Æra Hispanica. Eiusmodi falsas annotationes feriarum confutauimus in fragmēto persecutionis Diocletianeæ, quod Eusebio assutum est, cum tamen Eusebij non sit. Reliqua per se conditor Annalium, aut Fastorum animaduertere potest. Neque enim iudiciis eruditioribus diffidimus. Tabulæ nostræ , & methodi omnem labore minuent. Parumne est tam parabili labore tantum gratiæ a posteritate inire ? Huiusmodi opus quid aliud erit , quam , vt Plinius loquitur, aliquod veluti templum augustum totius antiquitatis Fastos & memoriam complexum? Quod si mallet ab alio, quam a nobis hæc didicisse, cum bona nostra gratia nomen nostrum dissimulare illi licet , neque vereatur , ne plagijs, aut furti a nobis postuletur. Vnum sibi proponat tantum , de posteritate sine labore suo bene mereri. Quare reformidat? quare piget tam præclari incepti? Plusne apud eum poterit ζηλοτυπία , malitia , quam amor veri? Adeone hoc sæculum ab omni humanitate & morum & literarum exaruit? Quisquis igitur hoc onus non detribabis , scito , ex illo posteritati maximum emolumentum , tibi autem a posteritate maximam gloriam propositam esse. Vale candide Lector. Lugduni Batauorum.

CON-

CONSPECTVS OMNIVM CAPITVM

QVÆ HIS LIBRIS
CONTINENTVR.

PRIMVS LIBER,

QVI EST
DE ANNO ÆQVABILI MINORE.

D <small>e</small> Horis & partibus diei reliquis.	4	D <small>e</small> Periodo Macedonim Alexandriae autunali.	48
D <small>e</small> Diebus.	6	D <small>e</small> Periodo Bithynorum.	50
D <small>e</small> Mensibus.	9	D <small>e</small> Periodo Delphorum Pythica.	51
D <small>e</small> Anno.	12	D <small>e</small> Periodo Thebana.	54
D <small>e</small> Anno æquabili minore Græcorum.	22	D <small>e</small> Periodo Syracusana.	56
D <small>e</small> Octaeteride.	28	D <small>e</small> Periodo Laconum.	57
D <small>e</small> Mensibus Atticis.	ibid.	D <small>e</small> Periodo Samiorum & aliarum Græciae ciuitatum.	58
D <small>e</small> Periodo Olympica.	36	D <small>e</small> anno commentitio Herodoti.	59
D <small>e</small> Periodo Attica.	41		
D <small>e</small> Periodo Macedonica aestiva.	47		

SECUNDVS LIBER,

QVI EST
DE ANNO LVNARI.

D <small>e</small> Octaeteride Cleofstrati.	64	D <small>e</small> Anno Hegiræ.	139
D <small>e</small> Octaeteride Harpali.	66	D <small>e</small> Cyclo Iudæorum Karram:	147
D <small>e</small> Octaeteride Eudoxi.	69	D <small>e</small> Cyclo Tessareskædecaetitarum, & ver-	
Elenchus Octaeteridis.	71	tuissimorum Asie Christianorum.	150
D <small>e</small> Anno magno Metonis, sive Enneadeca-	72	D <small>e</small> Octaeteride, & Tessareskædecaeteride	
teride.		Paschali.	151
D <small>e</small> cyclo Metonis Philippeo.	83	D <small>e</small> Hekkædecaeteride Hippolyti Episc.	152
D <small>e</small> Periodo Calippi Attica Solstitiali.	84	D <small>e</small> Cyclo Paschali Alexandrinorum.	154
D <small>e</small> Periodo Lunari Calippica ab autumno.	91	D <small>e</small> Cyclo Paschali Occidentalium, sive La-	
D <small>e</small> Periodo Syromacedonum Alexandr.	92	tinorum.	156
D <small>e</small> Periodo Chaldaeorum Alexandria.	97	D <small>e</small> Periodis Paschalibus Theophili, Cyrilli;	
D <small>e</small> Periodo Iudæorum Alexandria.	102	Victorini, Victoris, Dionysij Exigui.	157
D <small>e</small> Periodo Hipparchi & vero anno Luma-		D <small>e</small> falso Cyclo Paschali.	163
ri.	108	D <small>e</small> Periodo Philolai Pythagorei.	166
D <small>e</small> Periodo Arabum Hagarenorum.	110	D <small>e</small> magno Anno Democriti.	167
D <small>e</small> Periodo Samaritanorum.	114	D <small>e</small> magno Anno Oenopidae Chij Astronomi:	
D <small>e</small> Anno Arabic soluto epochæ Julianæ.	118	168	
D <small>e</small> Anno Iudæorum nouitio.	121	D <small>e</small> Cyclo Lunari veterum Saxonum.	169
D <small>e</small> Anno veterum Hebraeorum autumnali.		D <small>e</small> veterum Gallorum Anno.	171
	134	D <small>e</small> veteri Anno Romanorum.	ibid.

LIBER TERTIVS,
QVI EST

DE ANNO AEQUABILI MAIORE.

<i>De Anno Aegyptiaco.</i>	194	<i>De Anno Armeniorum.</i>	214
<i>De Annis Nabonassari Aegyptiacis.</i>	198	<i>De Anno Prisonorum Hebraeorum Abra-</i>	
<i>De Neuruz periodico veterū Persarū.</i>	206	<i>hameo.</i>	220
<i>De Anno vago Iezdegird.</i>	210	<i>De nouarum Indiarum Anno.</i>	224

LIBER QVARTVS,

QVI EST

DE ANNO SOLARI, TRIBUTVS
IN PARTES QVATVOR.

PARS PRIMA.

<i>De Anno Romanorum Juliano.</i>	227
<i>De anno Aegyptiorum Attiaco.</i>	236
<i>De anno Syrogræcorum & Antiochenorum Juliano.</i>	240
<i>De anno Juliano Atheniensium.</i>	242
<i>De anno Samaritanorum Juliano.</i>	243
<i>De anno Damascenorū priscorū Solari.</i>	244
<i>De anno Iul. Damascenor. recentiorum.</i>	245
<i>De anno Gazensis.</i>	ibid.
<i>De anno Juliano Hispanorum.</i>	ibid.
<i>De anno Iudeorum Solari.</i>	ibid.
<i>De anno Cœlesti.</i>	261
<i>De Parapegmate Attico.</i>	262
<i>De Parapegmate Chaldaico.</i>	267
<i>De Parapeg. Philadelphi Dionysiano.</i>	268
<i>De anno cœlesti Muhammedanorum.</i>	270
<i>Parapegma Calicutiensium.</i>	353

SECUNDA PARS.

<i>De annis emendatis.</i>	272
<i>De anno προεμπτωτικού νεαδεκτημένου.</i>	273
<i>De anno Rabbi Adda.</i>	278

LIBER QVINTVS,

QVI EST

PRIOR DE EPOCHIS TEMPORVM.

<i>De Periodo Juliano.</i>	359
<i>De Epocha Iudaica artificiali, siue de primo Tifri Iudaico.</i>	361
<i>De Epocha artificiali Constantinopolitana Paschali.</i>	363
<i>Lunari</i>	364
<i>De conditu Mundi.</i>	366
<i>De Diluvio.</i>	371
<i>De Exodus Hebreorum.</i>	372
<i>De primo anno Sabbatico.</i>	374

<i>De anno Sabbatico Samaritarum commentatio.</i>	376
<i>De Ilij excidio.</i>	ibid.
<i>De conditu Templi Solomonici.</i>	380
<i>De Encæniis templi.</i>	381
<i>De initio Olympiadū & primo anno Iphiti. ib.</i>	
<i>De primis Palilibus Vrbis.</i>	385
<i>De primo Thoth Nabonassari.</i>	391
<i>De initio Merodach, siue Mardokenpad.</i>	394
<i>De excessu Romuli.</i>	395
<i>De initio</i>	

<i>De initio Nabopollassari Regis Chald.</i>	397	<i>De initio Cæsaris Augusti.</i>	443
<i>De anno capti Iechonie Regis Indæ.</i>	399	<i>De Æra Hispanica.</i>	445
<i>De initio Nabuchodonosori Regis Babylo-</i>		<i>De initio Herodis Magni.</i>	450
<i>nis</i>		<i>De Cyclo Lunari Romano.</i>	452
<i>De anno excidi Tépli & casu Sedekiae.</i>	400	<i>De Actiaca victoria.</i>	453
<i>ib.</i>		<i>De primo Thoth Augustorū siue Actiaco.</i>	454
<i>De anno primo Hevulmerodach.</i>	401	<i>De primo anno Augustorum Romano.</i>	455
<i>De initio Cyri.</i>	401	<i>De primo agone Actiaco.</i>	456
<i>De initio Cambyses Cyri F. Regis Per-</i>		<i>De Bisexto ab Augusto correcto.</i>	456
<i>rum.</i>		<i>De excessu Herodis.</i>	459
<i>De initio Darij filij Hystaspis, Regis Per-</i>	402	<i>De excessu Augusti & initio Tiberij.</i>	462
<i>sarum,</i>		<i>De initio Caligulae.</i>	464
<i>De anno Consulatus Iunij Bruti, & Regi-</i>	403	<i>De initio Claudij Cæsaris.</i>	466
<i>fugij.</i>		<i>De initio Neronis.</i>	468
<i>De clade Persarum Marathonia.</i>	ibid.	<i>De primo agone Neroniano.</i>	469
<i>De initio Xerxis.</i>	406	<i>De Roma a Nerone incensa & persecutio-</i>	
<i>De transitu Xerxis.</i>	ibid.	<i>ne Christianorum.</i>	
<i>De cæde Xerxis & initio Artaxerxis</i>	407	<i>De initio Vespasiani.</i>	470
<i>Longimani.</i>		<i>De Hierosolymorum & Templi secundi ex-</i>	472
<i>De Solstitio Metonis, & primo anno En-</i>	408	<i>cidio.</i>	
<i>neadecaeteridos eiusdem.</i>		<i>De initio Titi Vespasiani.</i>	474
<i>De initio belli Peloponnesiaci.</i>	409	<i>De initio Domitiani.</i>	475
<i>De excessu Artaxerxis Longimani, & i-</i>	410	<i>De primo Agone Capitolino, & aliis Ago-</i>	
<i>nito Darij Nothi.</i>		<i>nibus.</i>	
<i>De initio Artaxerxis Memoris</i>	412	<i>De ludis sacerularibus Domitiani.</i>	476
<i>De Cyri minoris expeditione.</i>	413	<i>De initio Nerue.</i>	486
<i>De pugna Aliensi.</i>	ibid.	<i>De initio Traiani.</i>	487
<i>De Leuctrica pugna.</i>	ibid.	<i>De Triumpho Dacico Traiani.</i>	488
<i>De initio Alexandri Magni.</i>	415	<i>De initio Hadriani.</i>	488
<i>De memorabili clade Carthaginensium in</i>	416	<i>De initio Antonini Pij.</i>	489
<i>Sicilia.</i>		<i>De ludis sacerularibus imperatoris Seueri</i>	491
<i>De clade ad Cheroneam.</i>	417	<i>De initio Imp. Seueri Alexandri.</i>	ibid.
<i>De euersis ab Alexandro Thebis Bœotis.</i>	ibid.	<i>De initio Gordiani.</i>	492
<i>ib.</i>		<i>De ludis sacerularib. Philipporum Imp.</i>	ibid.
<i>De pugna ad Arbela & initio imperij Asia-</i>		<i>De initio Imp. Probi.</i>	493
<i>tici Alexandri.</i>		<i>De epocha Ægyptiorum Diocletianeæ.</i>	494
<i>De periodo Calippi.</i>	420	<i>De initio Diocletiani.</i>	494
<i>De primo Thoth annorum Philippi & mor-</i>	421	<i>De persecutione Diocletianeæ.</i>	497
<i>tis Alexandri.</i>		<i>De initio Constantini Magni.</i>	498
<i>De primo Hyperberetæo Alexandreo.</i>	423	<i>De Indictione prima Constantiniana.</i>	500
<i>ib.</i>		<i>De Maxētio a Constantino Magno deuicto.</i>	501
<i>De anno Alexandri Iudeorum.</i>	424	<i>De Concessu Niceno</i>	507
<i>ib.</i>		<i>De Encænius urbis Constantinopoleos nouæ</i>	
<i>De primo anno Chaldaeorum</i>	429	<i>Roma.</i>	
<i>ib.</i>		<i>De excessu Constantini, & anno primo Con-</i>	508
<i>De initio Ptolemai Philadelphi & eius æra</i>	431	<i>stantij eius filij.</i>	510
<i>celesti.</i>		<i>De excessu Imp. Constantij & initio Juliani</i>	
<i>De initio Ptolemai Philometoris.</i>	433	<i>F. & De Catr.</i>	
<i>De Encænius Macabæi.</i>	435	<i>De initio</i>	512
<i>ibid.</i>			
<i>De epocha Simonis Iudeorū Ethnarchæ.</i>	436		
<i>ib.</i>			
<i>De primis Kalendis Ianuarij Juliani.</i>	437		
<i>ib.</i>			
<i>De anno cædis Cæsaris.</i>	438		
<i>ib.</i>			
<i>441</i>			

<i>De initio Valentini.</i>	512	<i>De primo Phururdin Iezdegird Persæ, vel potius Othmen Arabis Caliphæ Baby- lonis.</i>	521
<i>De Consulatu Asonij.</i>	513		
<i>De morte Valentini Iunioris.</i>	ibid.		
<i>De secundo Consulatu Stilichonis.</i>	514	<i>De anno primo Constantini Copronymi.</i>	525
<i>De vi Consulatu Honorij.</i>	516	<i>De initio Æra Calecutiensium.</i>	ibid.
<i>De Roma ab Alarico capta.</i>	517	<i>De primo Phururdin Gelali.</i>	526
<i>De primo Sahami Armeniorum.</i>	ibid.	<i>De anno Constantinopoleos a Muhammedo Turca capta.</i>	529
<i>De primo Muharram Hegiræ.</i>	518		

LIBER SEXTVS,

QVI EST

POSTERIOR DE EPOCHIS TEMPORVM, IN DVAS PARTES TRIBVTVS.

PRIOR PARS.

ALTERA PARS DE DVABVS QVÆSTIONIBVS DANIELIS.

<i>De anno Natalis Domini.</i>	541
<i>De quinque Paschatibus a baptismo, ad re- surrectionem.</i>	551
<i>Primum Pascha.</i>	553
<i>Secundum Pascha.</i>	555
<i>Tertium Pascha.</i>	557
<i>Quartum Pascha.</i>	558
<i>Quintum Pascha.</i>	561
<i>Veterum velitationes de die Passionis Do- minicae.</i>	562
<i>Quæ obiiciunt Iudei.</i>	566
<i>Residua Passionis Dominicae.</i>	567

<i>De Regibus Babylonii, & solutione capti- uitatis.</i>	574
<i>Reliquum Danielis de temporibus Antiochi Epiphanis.</i>	584
<i>De Hebdomadibus Danielis.</i>	585
<i>Epochæ XIII Adar Mardochæi, & instau- rationis Templi ac Hierosolymorum.</i>	596
<i>Epilogismus Hebdomadum Danielis.</i>	599
<i>Residua temporum, & de primordiis prisci Francorum imperij.</i>	609
<i>Reges Francorum, quorum gesta x lib. Greg. Episcopi Turonensis comprehenduntur.</i>	624

SEPTIMVS LIBER,

QVI EST

DE COMPVTIS ANNALIBVS NATIONVM.

<i>Compvtvs annalis Iudeorum hodiernus Hebraice & Latine. cum Notis.</i>	626
<i>Typus anni Samaritani cum eorum Chro- nologia Hebraice characteribus Samari- tanis. cum Notis.</i>	657
<i>Computus annalis Ecclesiæ Habaffenæ sive Æthiopicæ lingua Habaffena, & La- tina. cum Notis.</i>	670
<i>Computus annalis Ecclesiæ Elkupti, ex A- rabico.</i>	705
<i>Computus annalis Arabicus Ecclesiæ Antio- chenæ. cum Notis.</i>	707
<i>Canon Paschalis Hippolyti Episcopi Græ- ce. cum Notis.</i>	721
<i>Excerpta ex Computo annali magno Maxi- mi monachi Græce. cum Notis.</i>	736

<i>Computus anni Arabici Hegiræ Muhamme- danae. cum Notis.</i>	761
<i>Computus annalis Perfarum & Armenio- rum Arabice.</i>	767
<i>Computus Perfarum Gelalæus.</i>	770
<i>Cōputus nouus annalis Ecclesiæ Romanæ.</i>	775
<i>De Cyclo Solis & Epactis solaribus sive concurrentibus.</i>	ibid.
<i>De regularibus dierum.</i>	777
<i>Methodus Epactarum Lunarium.</i>	778
<i>De residuo Epactarum.</i>	779
<i>De Methodo Terminorū Paschalium.</i>	ibid.
<i>Catholica temporum.</i>	780
<i>Epochæ a conditu mundi.</i>	ibid.
<i>De Iubileis.</i>	782
<i>De Indictionibus.</i>	783

JOSEPHI

JOSEPHI
SCALIGERI
IVLII CAESARIS F.

DE
EMENDATIONE
TEMPORVM
LIBER PRIMVS.

A **S**I VERVM est, quod sciscit Stoicorum schola, Tempus esse normam rerum, & custodiam, quia veritatis index atque examen est, & rerum gestarum memoriam, ac diuturnitatem posteritati tuctur: ij non vulgariter laude digni sunt, qui temporum rationes conscribere, atque fugitiuam antiquitatem retrahere conantur. Qua in re cunctam priscis scriptoribus, quam æqualibus temporum nostrorum opera egregie nauata sit, dolendum tamen, aut serias, quam oportebat, antiquos se se ad id studium contulisse, aut pauciora ea de re monumenta, quam ab ipsis auctoribus relicta sunt, ad nos peruenisse. Nam vt omnia extent veterum Græcorum scripta, ea tamen paucorum temporum interuallum complectebantur. Græcis enim ante initia Olympiadum suarum nihil plane exploratum est: & quod dolendum est, de illorum scriptis, quæ ad Chronologiam spectabant, nihil nobis præter desiderium relictum est. Nam quæ Eusebij existant, quamvis è Græcorum monumentis hausta sunt, & multa egregia ac cognitu digna nobis conscruarunt: tamen dissimulandum non est, multa in illis reperiri, quæ castigatoribus iudiciis non satisfaciant. C Quod si Thalli, Caistoris, Phlegontis, Eratosthenis canones existarent, perparua. aut nulla potius ratio haberetur librorum quorundam, qui hodie in penuria meliorum nobis in pretio sunt. Apud Romanos vero, ea scriptio infeliciter cessit, quod eam cognitionem serius amplexi sint. Nam ante Consulatum Bruti nihil certi apud illos: omnia fabulosa: & si rem proprius spectemus, ne ipsius quidem Bruti Consulatum, ac tempus Regis fugij satis exploratum habent. quamvis, vt prodidit Censorinus, Varro collatis diuersarum ciuitatum temporibus, & interualla re-

A texens,

texens, verum in lucem protulerit, & viam repererit, qua certus annorum Vrbis conditæ numerus iniri posset. Sed, vt suo loco disputabitur, non magis constabat Varroni de initiis Vrbis, quam Græcis de anno excidij Troiæ. Nam ea demum est vera demonstratio, quæ cogit, non quæ persuadet. Soli sacri libri supersunt, ex quorum fontibus certa temporum ratio hauriri possit. Sed omnis temporum cognitio inutilis est, nisi certa epocha in illis deprehendatur, ad quam omnium temporum contextus, tam antecedentium, quam consequentium referri possit. Nam, vt præclare dixit vetus inter Christianos scriptor Tatianus, apud quos temporum notatio non cohæret, apud illos neque veritatis & fidei historicæ ratio vlla constare potest. Quod si aliquis sacræ historiæ peritissimus, hoc est, qui interualla rerum gestarum nobilissima certissimis ratiociniis ex Mose, & reliquis sacris Bibliis explorata habeat, nihil tamen ex illis ad certam epocham historiæ Græcæ, aut Romanæ referre possit: quodnam adiumentum is ex eiusmodi diligentia adferre potest aut sibi, aut studiosis rerum antiquarum? Nam omnis cognitionis finis ad usum aliquem spectat, quem si ex medio literarum sustuleris, ingratus est omnis labor & opera, quæcumque in omne studium impenditur. Eiusmodi est Iudæorum scientia, qui in ratiociniis quidem sacrorum temporum colligendis tantum studio & diligentia consecuti sunt, vt proxime à veritate abesse dici possint: sed dum nullam aut saltem deprauatam rerum exterarum cognitionem tenent, multum errant, quod sine externa historia sacram tractare aggrediuntur. Venio ad nostros, recentiores dico, qui hodie summo cum fructu, sacræ, Græcæ, & Romanæ historiæ tempora digesserunt. Ij heroica virtute chronologiam negligentia & contemptu maiorum intermortuam ac sepultam, è tenebris & obliuionis silentio quotidie eruere conantur. Certe meum semper iudicium fuit, eam rem maiorem cum laude ab illis restitutam, quam ab antiquis proditam fuisse. Nam non solum pleraque in ratione temporum pristinæ integritati reddiderunt, sed & longe meliora effecerunt. In multis tamen iudicium, in quibusdam etiam diligentiam requiro. neq; enim dum verum adepti sunt. Argumento fuerint omnium; quotquot de his rebus tractarunt, dissensiones: vt inter tot millia Chronologorum vix inter duos de eadem re conueniat. Quanta adhuc contentione de Septimanis Danielis, de initio, medio, & fine earum velitantur? Tamen nihil plane eorum, quæ volunt, assecuti sunt. Ab eorum lectione incertior atque indoctior sum, quam dudum. Quis ynquam eorum veram epocham Exodi Hebræorum; quis, quod pudendum est, verum annum natalis Dominici odoratus est? Ecce trita, obuia, vulgaria, vt nobis videtur, ignoramus, & remotorum ac reconditorum indicium promittimus! **Quis** corum Danielis Heb-

A lis Hebdomadas interpretandas suscepit, qui inscitiæ suæ latebram non quæsuerit, & reges Persidis, qui nunquam in rerum natura fuerunt, non commentus sit? Quod si Danielem accuratissime legissent, eis ad negotium explicandum non aliis regibus Persidis opus fuisset, quam iis, quos Herodotus, Diodorus, & omnis Græcorum antiquitas nouit. Sed quo non progressa est ἀμυχδία? Berofos, Metasthenes, & nescio quos Catones, ac Philones consulunt, qui ante hos centum annos ex officina nescio cuius indocti & impudentis prodierunt. Et sese Criticos in temporum notatione profitentur, quibus tam facili genere, tam pueriliter vnu homo otiosus in tanta luce literarū quotidie impo-

B nit. Cuius hominis inscitiā si nihil aliud, certe illud arguere possit, quod

Metasthenem pro Megasthene posuit. Si Iosephum Græce, aut Strabonem, aut Athenæum legisset, is Megasthenem vocari deprehendisset, quem Metasthenem vocat. Si Græce scisset, nunquam μεγάθην in illa lingua reperiri, neque hanc compositionem in eadem probari intellexisset. Vt igitur ij resipiscant, qui & nouos reges in Perside crearunt, & Assuersos Priscos, Assuersos Longimanos, Assuersos Pios, duos Cyros, & nescio quæ alia somnia Annij Viterbiensis in medium producunt, primum vno verbo indicabo fontem erroris eorum: deinde qui medicina huic morbo fieri possit, docebo. Quod igitur in veri inuestigatione

C eos ratio fugerit, duas summas causas reperio: vnam, quod veterum tempora ciuilia, annorum, mensium formas, status, ac genera ignorarunt: alteram, quod characterem, & notationem ei anno, quem sibi proposuerant, non adhibuerunt. Ex vtraque quidem causa temporum confusio manauit, sed diuerso genere. Ex priore causa ignoratus est annus, mensis & dies multarum nobilium epocharum. Huius enim rei cognitio pertinet ad tempus ciuale nationum. Ex altera causa Pallilia vrbis Romæ nunc tertio anno Olympiadis, nunc quarto attribuuntur. Item Consulatus Bruti nunc in hunc, nunc in illum annum Olympiadis confertur. Vt igitur nouam rationem emendationis temporum ineamus, duo illa præcipue nobis discutienda sunt: sed prius

D de omnium nationum temporibus ciuilibus: quam assequi perdifficile est, nisi prius tempore in sua principia, hoc est ab annis, periodis, mensibus in ultimum terminum, dies, horas, ac scrupula resoluto. Nam qui ante nos hanc prouinciam aggressi sunt, si modo hanc nostram, non aliam aggressi sunt, ij satis de tempore, & eius natura disputatione. Sed hanc disputationem melius interpres Φυσικῆς ἀρεգδσεως sibi vindicasset. Neque vero nos id agimus, vt definiamus tempus esse hoc secundum Peripateticos, aut illud secundum Stoicos, aut Academicos. Qui istis definitionibus diu immorati sunt, & hac sola scientia Chronologiaz scribendæ modum terminarunt, illi satis

verborum quidem, sed rerum nihil definiuerunt. Nequid tamen A
dūs dōs dōs transfigatur, decreui singularum, vel minimarum tempo-
ris partium prius conspectum aliquem dare, quam ad descriptionem
isozuiv temporum ciuilium, & eorum methodum aggrediar. In-
cipiam igitur ab ultimo termino, a die scilicet, & eius partibus,
hoc est hora, & scrupulis. Ab hora igitur, si libet, principium esto.

DE HORIS ET PARTIBVS DIEI RELIQVIS.

VETERIBVS statim ab initio has diei partes, quas HORAS vocamus, in vsu non fuisse, argumento fuerint priscæ locutio-
nes, quibus dies non in partes secatur, sed actionibus quotidiani-
nis distinguitur: ut cum βελυτὸν vesperam vocabant, nimirum, ut poë-
ta inquit, *Demeret emeritis cum iuga Phœbus equis*. Item quod tempus
antemeridianum designantes dicebant πληνύσοντος vel πληνθόντος αγορᾶς,
conuenientibus scilicet eo tempore in Comitium viris: vt Hesiodus di-
cit, οὗτοι δὲ λαοὶ νέοντες αγωνιῶν. Quod tamen longe aliter in-
terpretes Græci illius poëtæ exponunt. Aiunt enim Hesiódum intelle-
xisse de tricesima mensis Lunaris: & sensum loci Hesiodei esse perinde
ac si dixisset, Quando homines veram τριακοδά Lunarem agunt, &
non secundum usum politicum, sed secundum motum Lunæ. Quod C
tamen nobis valde coactum videtur: & mentem Hesiodi hanc fuisse di-
cimus: τριακοδά esse valde idoneam rebus gerendis ea hora, qua ho-
mines ad ius in forum conueniunt. Homerus Odyss. μ.

-- Ήμος δὲ ἐπὶ δόξην αἰώνας αἰγαλέων διέσην

Kείνων νείκεα πολλὰ δικαζομένων αἰγαλόν.

Quæ sane interpretatio melior vulgari. Sic etiam paulo post dicit, ήματος ἐκ πλείσ, loquens de vndecima: cuius partem designat, cum di-
cit ήματος ἐκ πλείσ. Quod nos interpretamur iam adulto die. Sic Ho-
merus meridiem designat, οὐτοῦ δούλομός αἰώνας δόξην διπλίσατο. Porro neq;
hoc verbum ὡρα id, quod nunc, valebat Sed tempus actuum quoti-
dianorum illo notabatur: vt cum dicebant ὡρα δόξης, ὡρα δεκτη. Latini
vero Tempestas dicebatur. In Legibus Decemuirum Atticis fuit:
SOL OCCASVS SVPREMĀ TEMPESTAS ESTO. Neque recte
quidam hinc expungunt TEMPESTAS. quod SVPREMĀ absolute
diceretur, vt apud Plautum. Nam plane in legibus Solonis, vnde illud
caput traductum, scriptum fuit, οἱ λαὶ ἐπὶ τῷ δόξῃ ἔχοντες τὴν ὥραν. Sto-
icus scriptor apud Stobæum loquens de Socratis iudicio capitali: Καὶ
τοῖς νήμεοις αἰώνιοι δοθέσθαι, τῇ περιτη ἔπειν, καὶ περιστέμεν τὸ τείτης νήμεοις τὸν
ΕΣΧΑΤΗΝ ΩΡΑΝ καθηγεῖν, εἰ ἐστὶ ΗΛΙΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ
ΟΙΩΝ, αλλ' οὐδαποτε τῇ περιτη. Idem censeas de veteribus Hebræis,
qui

A qui diei nullas alias partes, quam mane, meridiem, & vesperam norant. & ita dies diuiditur Psalmo LV, commate VIII. Sic Homero, ήλας, ή δέλην, ή μέσην ημέραν. Sed hic dies intelligitur Lux, exclusa nocte. Nam totum νυχθίμερον Hebræi in quatuor partes diuidebant, quas vigilias vocabant. Prima vigilia erat à vespere: secunda à media nocte: tertia à mane: quarta à meridie. Alioqui nomen hoc τέταρτη quo hodie horam designant, ne notum quidem illis erat: atque apud Daniellem aliud significat. Posterorum inuentum est Horologium, & ηλιο-

τρόπαια, quibus dies per lineas, & interualla ymbrarum distinguebatur, vnde prodiit locutio ἐνδέκαπτος στιχός, pro hora cœnæ. vel ἐνδέκαπτος πόλ-

B χεῖον: quia notis literarum singularium horæ distinguebantur. Testatur & Epigrammatum de Horologio:

Ἐξ ὧν μόχθοις ικανωτά). αἱ δὲ μετ' αὐτὰς

γράμματα δικτύματα Ζ Η Θ Ι λέγονται βορεῖοις. Nam ante

Z, H, Θ, I, erat A, B, Γ, Δ, E, σ. Arabibus, Persis, & reliquis Orientis gentibus non horologiis, sed TABVLA CON-

NATURALIBUS MATUTINI, MERIDIANI, & VESPERTINI TEMPO-
RIS INTERUALLIS DIEM NOTARE,
ETIAM HODIE CONSuetudo MANET.

C est diuisio diei in sexagesimas primas, secundas, tertias, & sic deinceps. Artificibus computi annalis in horas, puncta, ostenta, minuta, partes. Hora est punctorum 4. minutorum 40. partium 480. momentorum 1760. ostenta autem sunt arbitraria, quibuslibet aliarum diuisionum in illa resolutis.

D Orientalibus vero Computatoribus compendiosa horarum resolutio est. Non enim in sexagesimas assem diuidunt, sed in 1080 partes, ita ut 18 particulæ vni minuto horario respondeant. Hac diuisione hodie Iudæi, Samaritani, Arabes, Persæ,

Ostenta.	Sexag.	Sexag.	Sexag.
1	0'	3"	20""
2	0'	6"	40""
3	0'	10"	0""
4	0'	13"	20"
5	0'	16"	40"
6	0'	20"	0"
7	0'	23"	20""
8	0'	26"	40"
9	0'	30"	0""
10	0'	33'	20""
20	1'	6"	40"
30	1'	40"	0""
40	2'	13"	20""
50	2'	46"	40""
60	3'	20"	0""
70	3'	53"	20""
80	4'	26"	40""
90	5'	0"	0""
100	5'	33"	20""
200	11'	6"	40""
300	16'	40"	0""
400	22'	13"	20""
500	27'	46"	40""
600	33'	20"	0""
700	38'	53"	20""
800	44'	26"	40""
900	50'	0"	0""
1000	55'	33"	20""

TABVLA CON-
VERTENDI SEXAGE-
SIMAS IN OSTENTA.

Sexag.	Sexag.	Ostenta.	Ostentia.
0'	1''	0'	324"
0'	2''	0'	648"
0'	3''	0'	972"
0'	4''	1'	216"
0'	5''	1'	540"
0'	6''	1'	864"
0'	7''	2'	108"
0'	8''	2'	432"
0'	9''	2'	756"
0'	10''	3'	0"
0'	20''	6'	0"
0'	30''	9'	0"
0'	40''	12'	0"
0'	50''	15'	0"
1'	60''	18'	0"
2'	0''	36'	0"
3'	0''	54'	0"
4'	0''	72'	0"
5'	0''	90'	0"
6'	0''	108'	0"
7'	0''	126'	0"
8'	0''	144'	0"
9'	0''	162'	0"
10'	0''	180'	0"
20'	0''	360'	0"
30'	0''	540'	0"
40'	0''	720'	0"
50'	0''	900'	0"
60'	0''	1080'	0"

A

3

& aliae

& aliae Orientis nationes vuntur. Quorum in sexagesimas, & A contra, sexagesimaru*m* in hæc conuertendarum, Tabellas duas posuimus.

D E D I E B V S.

TO νυχθμερον, quod est spatium viginti quatuor horarum, Daniel eleganter vocat נְכוּן quasi dicas ὥψιστον, initio diei ciuilis sumto Iudaice ab eo tempore, quod proxime Solem occasum sequitur. Nam illud interuallum, quatenus vigintiquatuor horarum est, naturale est: quatenus aliud atque aliud initium habet, dicitur ciuale, Atticis & Iudeis ab occasu Solis: Ægyptiis & Romanis à media nocte: Chaldaicis Genethliacis ab ortu Solis: Vmbris à meridie initium suum: B mentibus. Dierum notationes duplices: aut secundum numerum, & ordinem: vt prima, secunda, tertia mensis. aut secundum ἐπωνυμίαν, qua dies alicui rei cognomines. vt dies mensis Persici sunt cognomines regum prisorum: & dies mensis Mexicanorum, animalium, aut aliarum rerum: & ἐπαγόμβραι Ægyptiorum nominibus singulorum Deorum vocatae. & dies festi, vt quinquatus, κεράς, θαργήλια, Quirinalia. & ab euentu, dies Alliensis, Regifugium. à stellis, dies Septimanæ. Ecclesia Romana vocat ferias. quia veteris anni Ecclesiastici initium à Pascha. Et Pascha dicebatur annus nouus, vt etiam hodie ab Ecclesia Antiochena: à Constantinopolitana autem διακανίαι εἰδομάς, ab eadem mente. Illius autem Hebdomadis dies omnes septem erant C feriati, vt testis est Hieronymus, & alij veteres. Hinc obtinuit, vt reliquarum hebdomadum dies etiam Feriæ vocarentur, præcipuo quodam principis septimanæ Paschalis auspicio & omni. Solon autem primus omnium τιμὴ τετραδα ἑταῖρος vocavit, cum antea ἔτη esset prima mensis. Hesiodus: Πρῶτην ἔτη τετραδας τε καὶ ἐβδόμην ἵερον ἦματα. Diei diuisio summa ab astibus quotidianis, in fastos, nefastos, atros, religiosos, intercisos, iustos: vt Græcis eis ἀνεγέρτες, καὶ αἴρετες, vel, vt alij, αἰτοίμενοι οὐ μέρεγες καὶ Διοφερίδας, καὶ ἐογενέτεροι. aut ab æquatione anni temporis, Solaris, & Lunaris, in περιστάλιοις οὐ μέρεγες, ἀποκλιτοῖς, Κένταυροις, οὐκέτοις, ἐμβολίμονες, ἐπαγόμβραις, περιπλανηταῖς. Περιστάλιοι οὐ μέρεγες Computatoribus Græcis dicuntur, quæ Latinis Regulares, quæ cum Concurrentibus, id est Epactis Solaribus compositæ dant characterem Kalendiarum, aut alias diei mensis. Επακλιτæ sunt duplicitis generis, Solares, & Lunares. Solares fiunt abiectis septenariis ex cyclo Solari, addito præterea die bisextili. Lunares producuntur, excessu Solis, qui est xi. dicrum, in numerum aureum ducto, abiectis tricenariis. Præterea utramque Epactarum sua methodus: Solarium ad characterem dierum: Lunarium ad ætatem Lunæ, vt Computatores Latini loquuntur, vt Græci

A Græci autem, ἐς περιστῶν σελήνης. Εἰδοῦσαι sunt, quæ eximuntur de mense, duplice ex causa: aut ut rationes Solis cum Lunaribus congruant, vt in anno veteri Græcorum: & in entheadecaeteride Paschali Saltus Lunæ Latinis dictus, Græcis ὁμοία σελήνης. aut ut solennia festa cum feria Septimanæ, vt in anno Iudaico. Υπέρθεται, vel ὑπέρβαται, sunt, quæ ex causa religionis transferuntur, & dissimulantur per speciem comperendinationis, vt in anno Iudaico, & olim in prisco Romano. In Iudaico enim ὑπέρθεται & comperendinationes institutæ, ne feria secunda, quarta, sexta in caput anni incurrat. in Romano prisco comperendinabantur Nundinæ, vt à religiosis diebus summoquerentur, auctore Macrobio. Εμβόλιμαι sunt, vt notio verbi declarat, insititij

B dies: & erant naturales, aut ciuiles. Naturales, qui ex scrupulis, & horis appendicibus colliguntur, vt quarto quoque anno exeunte unus dies ex quadrantibus anni Iuliani, quod BISEXTVM vocatur: item in periodo Arabica vndecies unus dies intercalatur in fine Dulhagathi, qui est ultimus mensis anni Hagareni Muhamedici. Ciuius sunt, qui præter naturalem anni rationem & modum inferuntur, vt unus dies in fine Marcheschyan Iudaici, anno, qui dicitur superfluus, aut abundans. Επαγόμεναι, quæ explendis spatiis anni adiiciuntur potius, quam inferuntur, vt quinque, quæ anno æquabili extra ordinem mensium adiectæ Ægyptiis dicuntur NISI, Persis, & Armeniis MVSFERAKA: item duæ, quæ extra modum anni Attici in calce Posideonis

C appensæ, αὐταῖς ημέραι dicebantur, aut ὑπέρθεται, aut δέχανται. At πέντε ημέραι locum habent in anno mobili. Est autem interuallum inter epocham & caput anni, vtroque termino excluso. Hoc constat semper in annis, quorum caput nunquam epocham anteuer-tebat. Ut in anno Attico caput Hecatombæonis nunquam ante Solsticij veterem epocham statuebatur. Itaque quod inter Solsticium, & propositum Hecatombæonem interiacet spatij, vtroque termino excluso, dicebantur πέντε ημέραι. Idem obseruabatur in annis magnis Metonis & Calippi. Rursus Romanorum sacri dies Kalendæ, Nonæ, Eidus: Græcorum autem ἔην, τετράς, εἴδομεν. Quod ex versu Hesiodi à nobis adducto constat. Sunt præterea nomina imposita diebus mensium singulis, vt suo loco referetur. Sunt & secundum hebdomadas.

D vt infra subiecimus.

וִיכְשָׁנְבָה	א יַקְשָׁנְבָה	1 Ruz iache
דוֹשְׁנְבָה	ב דּוֹשְׁנְבָה	2 Ruz duiem
סְהֶשְׁנְבָה	ג סְהֶשְׁנְבָה	3 Ruz sumi
גַּהֲרֶשְׁנְבָה	ד גַּהֲרֶשְׁנְבָה	4 Ruz tzeharmi
כְּנֵגְשָׁנְבָה	ה בְּנֵגְשָׁנְבָה	5 Ruz pengemin
אַדְיִינָה	ו לְדִינָה	6 Ruz schesmin
שְׁנָבָה	ז שְׁנָבָה	7 Ruz haphthemi.

TVRCICÆ HEBDOMADIS D I E S .

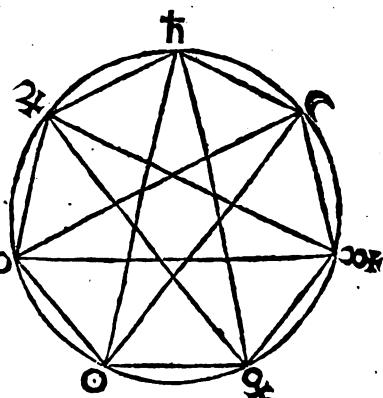
SECUNDVM PLANETAS.

גָּמְעָה	جَمْع
גָּמְעָה אֲרַתְּסִי	جَمْع لِرْسِي
בָּזֵר כֹּוֶה	بِزْر كُوره
בָּזֵר אֲרַתְּסִי	بِزْر لِرْسِي
צָלוֹ	صلبي
גָּהָר שְׁנָבָה	جَهْر شَنْبَه
בָּנָג שְׁנָבָה	بنج شنبه

רֹאֵז חָלֶل	۱۴
רֹאֵז מְשַׁתְּרֵי	۱۵
רֹאֵז מְרִיחָה	۱۶
רֹאֵז אַפְתָּאכָב	۱۷
רֹאֵז זָהָר	۱۸
רֹאֵז עַטְרָאָד	۱۹
רֹאֵז מָרָה	۲۰

Cur autem dies cognomines Planetarum non sequuntur ordinem & situm siderum, quorum cognomines sunt, vt scilicet post diem Saturni non sequatur dies Iouis, sed dies Solis, hæc cauſa eſt. Septem Plane-
tæ per circulum secundum ordinem ſuum
dispositæ, æquabili interuallo conſtituunt ſe-
ptem Triangula iſoscele ad peripheriā, quo-
rum baſes ſunt latera Heptagoni circulo in-
ſcripti, vt habes in circulo proposito, ad cu-
iū peripheriam ſeptem errantes ſunt ſecun-
dum ſeriē ſuam ſitæ, conſtituentes triangu-
la iſoscele h̄. y. z. g. o. o. h. y. z. g. o. o. In
In quibus Triangulis dexter angulus ad ba-

In quibus Triangulis dexter angulus ad basim est prima stella Trianguli, secunda in angulo ad verticem, tertia angulus sinister ad basim : ita ut omnis stella anguli dextri habeat oppositam

A positam stellam anguli in vertice, stella autem anguli à vertice stellæ anguli sinistri ad basim sit opposita. Sequentur igitur sese omnes septem Planetæ non per seriem suam, sed per interualla laterum, quæ veræ sunt oppositiones. Sit igitur Triangulum ☽ꝝ primum ordine. ☽ in angulo basis dextro præbit. sequetur Luna ei opposita in vertice; eam oppositus Mars in angulo sinistro basis. qui quidem Mars cum in Triangulo ☽ꝝ, sinistrum angulum basis occupet, in triangulo ꝗꝝ occupabit dextrum basis angulum, habens oppositum Mercurium; Mercurius autem oppositum Iouem in angulo sinistro. qui Iuppiter faciet angulum dextrum in Triangulo ꝗꝝ, habens oppositam in vertice Venerem, vt ea opposita est Saturno in angulo sinistro. Sed angulus ille rursus erit dexter in Triangulo hꝝ. Et sic erogati sunt septem planetæ in totidem dies, quas Ecclesia Romana vocat ferias. Hæc est vera harum appellationum ratio.

DE MENSIBVS.

EX diebus fiunt συνηματα και συδεσ, quæ notationes & epochas temporum constituunt. Primum συνημα ex diebus dicitur Septimana, res omnibus quidem Orientis populis ab ultima usque antiquitate usitata, nobis autem Europæis vix tandem post Christianissimum recepta. De ea iam dictum est. Tum Romanorum ῥιζος: cui successit hebdomas nostra. Nam nono quoque die Nundinæ erant, & spatium illud in Kalendario vetere Romano notatum est literis ab A ad H, vt in nostro Kalendario Hebdomas notata est ab A ad G, inclusive, vt loquuntur. Mexicanorum τεικαγδεκας sequitur. Quod enim spatium nobis septenis diebus, illis finitur ternis denis. Ita Iudæorum est ἑπταήμερον, veterum Romanorum ὀκταήμερον, Mexicanorum τεικαγδεκαήμερον. Proximum ab hoc σύνημα dierum est Mensis: qui & naturaliter, & ciuiliter sumitur. Naturalis mensis & ipse duplex. Aut enim Lunaris, aut Solaris. Rursus Lunaris triplicis generis: aut quatenus Luna ab eodem puncto Zodiaci profecta, ad idem reuertitur: qui dicitur πεντατος, item πενδοτελην. quod interuallum minus est, quam viginti octo dierum: maius quam viginti septem. Secundum genus est eiusdem sideris à Sole profecti ad eundem reditus. Hæc dicitur αὐνοτελην. Tertiij generis mensis est secundus dies Δηπτος ουωδος, quæ dicitur Φασις, Φεγάλειον, & Δηποχεσος Ζελην. Secundum & tertium genus in temporibus ciuilibus locum habent. Nam Athenienses Δηπτος ουωδος neomenias suas putabant: hodie vero Hagareni Δηπτος Φασεως. Græcorum enim neomenias ab ipso iugo Lunæ putari solitas testis Vitruvius ex Aristarcho Samio, his verbis, loquens

loquens de Luna: *Quot mensibus sub rotam solis radiosque primo die A antequam præterit, latens obscuratur. ጀ, cum est sub sole, noua vocatur. Postero autem die, quo numeratur secunda, præteriens à sole, visitationem facit tenuem extremæ rotundationis.* Vbi etiam dixit visitationem extremæ rotundationis, quam ille Samius sine ullo dubio φάσιν μηνον δῆ vocabat. Sed & Onomacritus, qui sub nomine Orphei τελετὰς scripsit, in opere, quod ἡμέρας vocavit, mensem Lunarem à iugo Lunæ incipit. Cuius versus apposui:

Πάντ' ἐδάns Μεσαιε Θεοφεροδές. εἰδὲ σ' αἰώνι
θυμὸς ἐπωνυμίας μήνις καὶ μοῖραν αἰχθσα,
ρεῖσι τε οὔξερέω, (ύ δι' ἀνι φεσὶ βαλλεο σῆσιν,
οἷσι ταῖξιν ἔχοντες χρεῖσ. μάλα γὰρ ζεύς τον
ἴδμην, ὡς αὐτὴ παρέχει κλέψυδραν μηνός.
περῶσα μῆνι εἰ περτῷ ἀνι ημαπι φαινετο) αἴγει,
μήνιν δι' ἐστ' αἴρειν ἐπιτέλλετο), οὐχεο δι' ἔργων
τὸν δὲ παρεξανύσσασα φύσιν δίκεεων αἰσθαφαινετο.
αὐτὰρ ἐπι τοῖσιν ημέρας δισπότερον τελίσσο
πᾶσιν ἐπιχθονίοισι φύσισσός εἰσιν αἴλαχτοι.
τετράδι δι' αἱξόμην πολυφενία λαμποδδα τείνει.

Sed Neomenia Arabica, excedit modum φάσεως ut plurimum. ita ut ciuiles neomeniae mensium Lunarium sint non unius generis: Atticæ δέκα τρισιάδες: Iudaicæ sæpe δέκα τρισιάδες. Arabicæ semper δέκα μηνοιδεῖς χρίματος, à tertia, inquam, die. Mensis Solis naturalis est, qui naturalibus circuli cœlestis segmentis definitur, qualis est transitus Solis à signo ad signum. Hi, & Lunares, sunt vere cœlestes menses. Mensis ciuilis Solis est, qui non naturali modo, sed æqualiter tributus est. ut in anno Ægyptiaco & Græco omnes æqualiter sunt τριακοντάμεροι: & in Lunari alternis pleni, & caui. in anno Mexicano εἴκοσι τριμεροι, cum ex x viii. mensibus eorum annus constituatur. Apud Albanos Martius erat sex & triginta dierum, Maius viginti duum, Sextilis duodeuiginti, September sedecim. Tusculanorum Quintilis habuit triginta sex, October triginta duos, Aricinorum October triginantanuem. At rationes Lunæ non patiuntur, ut menses sint alternis perpetuo pleni, & caui. sed hoc ad methodum ciuilis temporis institutum. Sunt & alij menses ex superfluis diebus collecti, qui Embolimi dicuntur: iisque aut naturales, aut ciuiles: ambo autem ad æquationem Solis directi. Naturales embolimi sunt, qui ex Solis excessu collecti ad spatia Lunæ complenda adhibentur. cuiusmodi est Iudaicus Adar prior, & Samaritanus Adar alter. isque mensis est semper tricennum dierum. Ciuilis embolimus, qui ex diebus Solis superfluis consurgens fulciendo anno cauo adiicitur. Eiusmodi erat Merkedonius prisci

A prisci anni Romani alternis binum & vicenum, item trinum & vice-num dierum. Eiusmodi & Posideon Atticus. Neque enim Posideon naturalis esse potest, quamvis triginta dierum, cum neque Lunaris esset, quod eius neomenia longe à lusfari discederet: neque Solaris, quod pars esset illius anni, qui ad Solis cursum descriptus non esset. Idem de Merkedonio dicas, qui neque ad Solarem annum, neque ad Lunarem pertineret, neque modum eum haberet, qui iusto mensi competit, cum esset tantum xxii, aut ad summum xxiii dierum. Mensis diuisio Atticis in δεκαδας. prima δεκαδα dicebatur μην' ισδιάρητος, secunda μην' μετάδιων, tertia μην' φθινού. Idque factum; quia illorum menses omnes erant τριακοντήμεροι. Persæ vero in πεμπταδας,

B non solum, quia eorum menses omnes τριακοντήμεροι, sed etiam, quia totus annus constat ex quinariis tribus & septuaginta. In mense Δεκαεπουλαιων Athenienses pro δεκαδας ισαρητος dicebant τριμηνούς. Quamvis enim mensem uno die mutilabant, tamen cum tertia mensis pro secunda dicebant, non videbantur mensem mutilare, cuius τριακοντα numerabant. Meton vero & Calippus eam diem eximunt, quæ post duas syzygias & dies quatuor succedebat. Mensium nomina in antiqua Hebraici anni forma nulla fuerunt, neque in hodier-na Sinarum, Iaponensium, & Indorum. Menses enim illis ab ordine primi, secundi, tertij dicuntur. In anno Romano misæ sunt appella-tiones, ex cognominibus, & ordine numerario. Quidam etiam co-

C gnomines imperatorum Romanorum, ut Cypriiς Καυραγειος, Σεβαστος, Αυτορεγολεερος. Romanis ipsis Iulius, Augustus: & temporibus Domi-tiani Germanicus pro Septembri, Domitianus pro Octobri. Martialis:

Dum Ianus hiemes, Domitianus M. A V R. A V G. L I B.
autumnos, &c. Sed Statius omnes A G I L I O. S E P T E N T R I O
Kalendas vindicat Domitiano, N I. P A N T O M I M O. S V I
præter Iulium, & Augustum,
— Non dum omnis honorem
Annus habet, cupiuntq; decem tua
nomina menses. Insania quoque
Commodi idem cōsecuta esset, si

D longior vita mōstro illi data fuisset. Augustum enim Cōmodum, Septembrem Herculem, Octo-brem Inuictum, Nouembrem Exuperatorium, Decembrem Amazonium vocari edicit. Extat quoq; lapis Lauinij, in quo men-tio Iduum Commodarum. ybi &

TEMPORIS. PRIMOS. SACERDQ
TI. SYNHODI. APOLLINIS. PA
RASITO. ALVMNO. FAUSTINA
AVG. PRODVCTO. AB. IMP. M.
AVRELL. ~~AGM:MO:D:~~ ANTONI
NO. PIO. FELICE. AVGVSTO
ORNAMENTIS. DECVRIONAT
DECRETO. ORDINIS. EXORNATO
ET. ALLECTO. INTERIVVENES
S. P. Q. LANIVINVS

A latere dextro faxi
IDVS. COMMODAS
ELIANO. CO. S.
nomen

nomen Commodi Senatus consulo prius dera sum , postea alia manu incisum.

Quædam nationes etiam geminos menses cognomines habent. Annus Syrochaldaicus habet geminum Tisrin , item geminum Conum. Annus Hagarenus geminum Regiab , & geminum Giuandi. Annus Saxonius geminum Giuli , & geminum Lida. Sed in anno embolimæo Lida est tergeminus. Et tunc annus ille dicebatur Trilida. Item, diuersarum nationum iidem menses communes. Nam Panemus in anno Macedonico fuit , item Corinthiaco , & Thebano. Artemisius communis fuit Laconum , & Macedonum : Carneus Syracuse , & Cyrenensibus visitatus. Sed differebant situ anni & tempore : vt suo loco disputabitur. Sic Martius primus erat Romano-Brum : tertius Albanorum , Aricinorum , Formianorum : quartus Forensium , Pelignorum , Sabinorum : quintus Faliscorum , Laurentum : sextus Hernicorum : decimus Æquicolorum. Hæc in genere de mensibus.

D.E A N N O .

MAxi M V M Cūsmæ dierum annus , sed qui multipliciter dictus fit. Tot enim constitui possunt , quot sunt siderum errantium periodi. Est enim annus circuitus eius periodi , cuius cognominis ipse est. Ut annus Solaris est cognominis circuitus eius sideris , qui quidem circuitus dupliciter sumitur , aut à Solsticio ad Solstictium , à bruma ad brumam : & est minor anno Iuliano. aut à puncto Zodiaci , ad idem punctum Zodiaci . qui est maior anno Iuliano. hoc est maior $365\frac{1}{4}$ diei. quo ad id punctum Zodiaci redit , vnde profectum erat. Eadem fere quantitas quæ & Soli , attribuitur Veneri & Mercurio. Saturni periodus est dierum $10747.18'.59''.13''$. Hoc est annorum Ægyptiorum 29. dierum 162. Iouis annus dierum 4330. horarum 17.14'. Id est annorum Ægyptiorum 11. 315. Martis annus dierum 686. horarum 22.24'. annorum Ægyptiorum 1.321 dierum. Lunæ dierum 29.35.50''.8''. Obtinuit tamen vulgo , vt duorum siderum , Solis & Lunæ , labentem cœlo qui ducunt annum , ratio in temporibus ciuilibus haberetur. Et Lunæ quidem primum unus circuitus pro anno habebatur , vt apud Ægyptios . deinde tres , vt apud eosdem Ægyptios & Arcades . Tandem duodecim periodi Lunares annum ciuilem constituerunt dierum 354 cum triente , & paulo plus quam duum trientum horariorum. Duodecim quoque segmenta Zodiaci componunt annum Solarem tantum ; quantum diximus. Sed ignoratio motuum utriusque sideris alias atque alias anni formas veteribus peperit:

A peperit: quarum vetustissima est ea, quæ annum quidem ad cursum Lunæ describebat: sed incertis neomeniis, quæ non prodeunt ex obseruatione motus Lunæ, quales vulgus rusticorum obseruare solet, & quæ propriæ ciuilem mensem constituere non possunt. Cum igitur hoc modo incertæ essent neomeniæ, conuenit primum, ut menses omnes tricenis diebus explicarent, annumque dierum sexaginta & trecentum constituerent. quod genus longe desciscebatur à modo anni Lunarum. Hæc diu seruata fuit apud Græcos anni forma. In Oriente septuagesima secunda pars illius anni, hoc est quinq; dies, accesserunt anno Græco: ut anni modus fuerit dierum trecentorum sexaginta quin-

B que: qua ratione ab anno solari se minimum discedere arbitrati sunt.

Vnde duo præcipua genera anni apud veteres fuerunt neque Lunaria, neque Solaria, sed ambiguæ inter utrumque generis. Prior forma in Græcia resedit: altera in Oriente. Græci vero non vna via ad emendationem suæ aggressi sunt. Difficile erat menses plenos omnes ad Lunæ rationes exigere: & tamen in quibusdam actibus ciuilibus opus habebant motu Lunæ. Nam semper Olympias plenilunio, & x v die mensis celebrabatur. Ut igitur annus Græcus æquabilis Olympiadem deprehenderet in x v mensis, hoc difficile non erat. Ut autem x v mensis in x v Lunæ incidat in mensibus æquabilibus, hoc fieri non potest, nisi post singula quadriennia, adiectis vnicuique anno singulis

C biduis, quas *αιδεχτοι μερέσ* vocabant. Hæc Tetraeteris Eliensisibus vocata est Olympias, Delphis Pythias. eiusque mensis primus duntaxat erat Lunarum: reliquorum ratio claudicabat. Primus Cleostratus eum annum in Lunarem modum reformare conatus est, excogitata octaeteride dierum 2922, cuius menses alternis pleni & caui: anni vero singuli communes 354 dierum: embolimæi 384. communes quidem quinque, embolimæi tres. Syzygiæ autem nouem & nonaginta. Octaeteridum vitio deprehenso, Meton enneadecaeterida excogitauit dierum solidorum 6940. Cui castigandæ periodus Calippica successit dierum 27759, sine ullis scrupulis appendicibus, anno ab editione Metonica centesimo tertio. Hanc excepit ultimus, tanquam secutor quidam,

D Hipparchus, annis circiter centum octoginta octo ab epocha Calippica, periodo publicata dierum 111035: quæ minor est Calippicis rationibus die uno, Metonicis autem quinq;. Quare duæ castigationes adhibitæ anno æquabili Græco. Altera est coniugatio alterna vel interrupta mensium plenorū & cauorum, ut cum ipsa Luna congruerent, quod annus Græcus maior esset Lunari. altera est embolismus mensium, ut cum sole æquaretur, quod annus Lunarum minor est Solari. Sed alternatio plenorū & cauorum mensium aliquando variat: idque fit aut naturaliter, aut ciuiliter. Naturalis varietas committitur propter em-

B bolismum

bolismum aut mensis, aut diei. Vtque enim modo duo menses pleni A
 continuantur. Vt in anno Iudaico cum intercalatur mensis Adar, tunc
 Schebat, & Adar embolimus ambo sunt pleni. In anno vero Arabico
 cum accedit dies mensi vltimo, qui Dulhagiathi dicitur, tunc & ipse
 Dulhagiathi, & antecedens Dulkaadathi ambo fiunt tricenum dierum.
 Sed in Samaritano s̄epe continuantur tricenarij menses, & in antiquo
 Iudaico, vt ex Talmud & Iad Mosis cognoscimus: & menses Harpali,
 Metonis, & Calippi non semper alternis continuati sunt. sed s̄epe bini
 pleni continuati, nunquam autem bini caui. Quin etiam cum dies ac-
 cedit vltimo mensi Arabico, tres continui menses sunt pleni, Dulka-
 dathi, Dulhagiathi, & Muharam sequētis anni. Isque annus ab Arabi- B
 bus dicitur Ἀμάσιος hoc est embolimæus. Sic etiam anno Iudaico ple-
 no tres menses continui sunt pleni, Tifri, Marchesvvan, Casleu. Ciuilis
 varietas accidit anno Iudaico tantū, accrescente mensi Marcheschvvan
 die vno: & Marchesvvan ex cauo fit plenus. Rursus & in embolismo
 mensium differentia situ, & tempore. Situ, si aut in medio, aut in calce
 intercalatio fiat. vt in anno Attico vltimus mensis intercalabatur, qui
 dicebatur πασχαλία περὶ τετραγωνοῦ. In Iudaico sextus mensis intercalatur, &
 dicitur Adar prior. In anno Hagareno mensis embolimus erat desultor,
 qui omnes menses anni percurrebat in annis 228, quæ sunt enneade-
 caeterides duodecim. qua intercalatione memoria proauorum no-
 strorum vtebantur Turcæ Cilices, donec annum Hegiræ simplicem C
 Muhamedicum usurpare cœperunt. At in anno prisco Romano-
 rum situs embolismi longe diuersus ab aliis. non enim is inter duos
 menses interiiciebatur, vt alias solet: sed in mensem ipsum, tanquam
 furculus in truncum infindebatur. Inter x x i i i enim, aut x x i i i i,
 aut inter xxii, & x x i i Februarij inferebatur. neque vero sine cauſa.
 Hoc enim semper obserabant, vt mēsis proximus Martio semper esset
 dierum x x viii. eratque Februarius ordinarius. at inter uallum inter exi-
 tum Ianuarij, & Kalendas Februarij ordinarij imputabatur Merkedo-
 nio. & Kalendæ Februarij ordinarij in anno embolimæo nunc in Re-
 gisfugium, nunc in Terminalia, incurrebant. Neque enim semper in-
 ter Terminalia, & Regisfugium intercalabatur, vt vult Censorinus. D
 quia hoc pacto Februarius ordinarius nunc viginti octo; nunc vnde-
 tricenum dierum fuisset. Quod tamen falsum ex Varrone conuinci-
 tur. Tempore differt intercalatio, quatenus Iudæi nunquam interca-
 lant, priusquam οὐεργάχη ἡλιακὴ, qui sunt dies decem cum horis paulo
 magis quam vna & viginti, eo rationes Solis deduxerint, vt commode
 mensis Lunaris conflari possit. Quod spatium nunquam maius est
 triennio, nunquam minus biennio: & in xix. annis semper septies fit.
 At in Calippico & Metonico anno aliquando citius, aliquando serius
     inter-

A intercalabatur, quam ratiocinia ὑπέροχης ἡλιακῆς postulare videntur. quandoquidem hoc vnum cauent præcipue Athenienses, ne Hecatombæonis neomenia Solstitij priscam epocham anteuertat: cum in anno Iudaico vt plurimum neomenia Tisri æquinoctium autumnale, neomenia vero Nisan æquinoctium veris antiquum, si ratio Juliani anni habeatur, anteuertat. Anni Lunaris non vnum genus est: sed summa diuisio in duo fastigia discedit: in annos periodicos, & simplices. Anni periodici dicuntur, qui certo annorum orbe, interuenient embolismorum, recurrunt. Huius interualli modum veteres certo definire non potuerunt. quippe Cleostratus dierum 2922, Harpalus 2924, Eudoxus plusquam 2922, minus quam 2924: Meton aliter: & ab omnibus diuerse Calippus, & deniq; ab eo discedens Hipparchus. Cuius sententia, sed cælestibus rationibus leuiter castigata, enneadecaeterida Lunarem minorem Julianam statuit, hora vna cum scrup. paulo plus quam viginti septem. Simplices anni & ipsi quidem sine remedio intercalationis in pristinam epocham recurrunt, sed longo interuallo, annorum scilicet Julianorum 228, qui sunt anni simplices Arabici 235, scrupuli diurni quinquaginta. Sunt & in annis Lunaribus caui, superflui, æquabiles. Annus cauus is est, cui competit Καληστοινος ἡμεραι. Ideo à nobis Καληστοινος ἔτος vocabitur. ex eo enim eximitur dies vel propter ciuale institutum, cuiusmodi est annus Iudaicus, quem defectuum Computatores Iudæorum vocant. (in eo quippe Casleu, qui natura est plenus, instituto fit cauus.) vel naturali de causa: vt anno decimonono Cycli Paschalis Dionysius diem vnum eximit, quem vocavit Saltum Lunæ: Græci vero Computatores Καταρρευτος ζελην. quamquam inepte annum ultimum enneadecaeteridis constituit die rum duntaxat 353, cum eiusmodi annus natura nullus sit. Superfluus annus vocetur à nobis ἔτος ὑπέρημερον. Accedit enim illi ἡμεραι ἐμβόλια μοτ tam ex causa ciuili, vt in anno Iudaico Marcheschvvan naturaliter cauus, ciuiler fit plenus: quam ex causa naturali: vt vndecim anni in Triacontaeteride Arabica augentur singulis diebus ex ratiociniis Lunæ collectis. Annus æquabilis vocetur ἔτος ὁμαλόν. Iudæis computatoribus dicitur annus ordinarius. Is est, cui nihil accedit, nihil dece dit. Huc vsque ad annum Lunarem deduxit nos æquabilis minoris disputatio. Nunc de altero æquabili maiore disputandum, quo Ægyptij, Persæ, & Armenij, Mexicanij, & Perusiani vsi. Hic antiquitus Orientis nationibus vnuis idemque fuit: præter quam si quando ἐπαγορθων quinque in aliud locum traductæ, diuersum anni caput con stituebant. qua ἐπαγορθων tralatione vtebantur ij, qui post annos 120 æquabiles mensem solidum intercalabant, vt Persæ: qui quidem ἐπαγορθων suas in æquinoctium vernum semper reiiciebant. Terminum

autem vocabant N E V R V Z. & habebant mensem desultorem A ἐπιβολημον, omnes menses anni peruagantem, donec in primum mensem recurreret. qui orbis non redibat, nisi anno æquabili 1461 vertente, qui sunt anni Iuliani perfecti 1460. Hic est magnus annus, cuius menses sunt annorum æquabilium tricenum, quot dierum simplex mensis. ἐπαγόμφαι autem sunt quinques quatuor annorum, ut illæ simplices quinque dierum. Quod autem illa anni forma retenta sit, in caussa fuit non tam ignoratio anni solaris, quam facilis, & tractabilis, ac vere popularis eius usus. Alioqui nulla fere natio fuit, quæ quadrantem anni Solaris ignorarit: sed modum illius dispensandi nesciebant. præterea à mensibus superfluis, qui sunt maiores tricenis diebus, refugiebant, quos necesse est retineri, quadrante illo retento. B Ægyptij singulis quadrienniis exactis diem intercalabant in ortu Caniculae, & quadriennium illud exactum ἔτος ἡλιακὸν, ἔτος θεῶν, ἔτος κυκλικὸν, vocabant. Attici diem quarto quoque anno exacto intercalabant inter septimum & octauum diem Ianuarij. Elidenses inter octauum, & nonum Iulij. Syromacedones, Chaldæi, & Iudæi inter septimum & octauum Octobris. Eamque diei intercalationem à Seleucidarum temporibus usque ad imperium Constantini & infra retinuerunt Iudæi: quam utique simul cum anni Calippici forma à victoribus Syromacedonibus acceperant. Romani Atticos secuti brumæ fidere confecto intercalabant; quæ ipsis Olympiadum mysteria vocabantur. Nam & Attici & reliqui omnes Græci annum Solarem in C quatuor quadrantes diuidebant, quæ κένταρα vocabant, singulis dies 91. hor. 7 $\frac{1}{2}$ attribuentes. quod à temporibus Seleucidarum, ad hanc usq; diem, Iudæi constanter obseruant. Itaque VIII Iulij erant πρωταρχεῖα, VII Octobris ἰαπεῖα ὀπωρὴν: VII Ianuarij πρωταρχεῖα, VIII Aprilis ἰαπεῖα ἱαζεῖν. Quare cum legis πρωταρχεῖας, & χιμεῖας, nullas alias intellige, præter has. quod & πρωταρχεῖα quoque intellegendum. Hæc κένταρα Iudæi Tekuphoth vocant. Germani, Celtæ, Saxones, inter xxv & xxvi Decembbris intercalabant: quam noctem vocabant M V D R A N E C H T. Tartari hodie inter ultimam Ianuarij, & Kalendas Februarij. quas Kalendas patrio sermone Festum Alborum vocant. quia albis vestibus eam diem colunt. Denique quanuis D Lunari anno, aut alio longe diuerso à Solari vterentur, tamen tacita quadam obseruatione post dies 1460 unum diem intercalandum esse sentiebant. Neque enim aliter Hebræi quatuor Tekuphas suas tueri potuissent, nisi quadrante post quartū quemque annum rationibus accedente. Et sane unaquæque Tekupha est dierū 91, horarum 7 $\frac{1}{2}$. Vnde quatuor tantæ Tekuphæ sunt dies 365 $\frac{1}{4}$. Displicuit tamen hæc quadrantis obseruatio Græcis Astronomis, propter causam admodum fulcem

A tilem & puerilem, qua Solis quantitatem ad Lunæ ratiocinia exigebant, & cum vtriusque sideris exactum motum adhuc non tenerent, ex Lunæ comparatione Solares rationes eliciebant. Itaque tantam censuerunt Solis quantitatem, quantam summam dies periodi in annos periodi distributæ relinquebant. Metonis periodus est dierum 6940. Diuisa per 19 annos relinquit quantitatem anni Solaris Mettonici dierum 365. scrup. diurnorum 15 $\frac{1}{2}$, Calippi periodus dierum 27759 per 76 annos diuisa relinquit modum anni Calippici Solaris dierum 365 $\frac{1}{4}$. qualis est annus noster Julianus. Periodus Hipparchi est dierum 111035, annorum 304. Sed neglectis illis 4, trecentesima pars diei detrahitur de quantitate anni Calippici Solaris, vt fiat annus Solaris Hipparcheus dierum 365. hor. 5. 55. $\frac{1}{2}$ 15. $\frac{1}{2}$ Detractis ex quadrante hor. 0. 4. 44. $\frac{1}{2}$, quæ etiam fuit sententia Ptolemæi. Itaque ex sententia Hipparchi & Ptolemæi annus Tropicus, est annus Julianus, vel Calippicus nonadecima parte differentiæ enneadecaeteridis Lunaris & Julianæ diminutus: qui est verus annus Rabbi Ada: de quo alibi. Philolai Pythagorei magnus annus dierum 21505 $\frac{1}{2}$ per 59 annos diuisus constituit modum Solarem dierum 365. Oenopidæ annus magnus dierum 21557 itidem per 59 annos diuisus dat modum anni Solaris dierum 365 cum parte dierum duum & viginti vndesexagesima. Harpalio octaeteride per 8 annos diuisa remanet modus anni Solaris dierum 365 $\frac{1}{2}$. Annus magnus Democriti dierum 29950 $\frac{1}{2}$ per 82 annos diuisus relinquit annum Solarem dierum 365, cum quadrante & centesima sexagesima quarta parte vnius diei. Denique nullus veterum non putauit rationes Solis ad Lunam exigendas esse. Et quotiescumque ex certa collectione dierum vtriusq; sideris rationes congruerent, dies illi per tot annos diisi, quot ex illa summa dierum constitui poterant, visi sunt illis certam anni Solaris quantitatem definire posse. Sapientiores vero, quanuis incomprehensibilem illam existimaret, tamen pro vero quod proximum putabant amplexi sunt, dies trecentos sexaginta quinque cum quadrante, qui est modus anni Juliani. cui singulis quadrienniis exactis unus dies accrescit. sed hic annus comparatione Ägyptiaci est Solaris: comparatione autem Tropici est æquabilis. Maior enim est vera anni ratione scrup. horariis 11. 6. 40. secundum Gelalæam formam, aut 10. 48. fere, vt Alfonsini docent. Neque Prutenicæ tabulæ multum abludunt, quæ constituunt motum æqualem Solis ab æquinoctio dierum 365. Hor. 5. 49. 15. 46. Itaque hinc nasci possunt aliquot genera anni Solaris. Äquabilis, vt Julianus. Tropicus, vt Persarum Gelalæus. Rursus Tropicus aut æquabilis, aut cælestis. Äquabilis Tropicus, cuius quantitas

Tropica est, partes autem, hoc est menses, æquales & ciuiles: vt is, A quæmodo dixi, Gelalæus. Descriptus est enim mensibus æqualibus, omnibus tricenum dierum, cum epagomenis appendicibus, quæ in communi anno sunt quinque, in embolimæo sex. Cælestis Tropicus, cuius partes in naturalia Zodiaci segmenta tributæ sunt. Rursus & annus Solis æquabilis in ciuilem & cælestem diuidi potest. Ciuilis, vt Iulianus Romanorum, Syrogræcorum, Græcorum Elkupti. Cælestis, vt Dionysianus Ptolemæi Philadelphi. Nam & is quoque quadrantem Canicularem quadriennio exacto accipiebat. Finis vero omnis periodi is est, vt caput recurrat & reuoluatur in idem principium, quam ἐποχὴν Græci vocant: quæ quidem pessum iuerit tandem, non seruata veri anni Tropici mensura. & quia annus Iulianus B suam tueri non potuit, manifestum est Kalendas Ianuarias ab V III parte Capricorni, in qua statuerat eas Cæsar, in vicesimam primam fere traductas esse hodie. Sed nihilo commodius epocha in enneadecaeteride seruari potest. Nam enneadecaeteris Tropica est velocior Lunari horis plusquam duabus. Contra enneadecaeteris Iuliana maior Lunari hora vna, & scrup. plusquam 26. Cum vero peccatur utraque ratione, Tropica & Iuliana, Luna, cuius rationes mediæ sunt inter illas duas, fines epochæ suæ tueri non potest: vt in cyclo Dionysij Paschali accidit, cuius neque rationes ad enneadecaeterida Lunarem collectæ sunt, neque epocha ad Solis motum castigata: sed eius forma potius tota mere Calippica est. ita vt eius statum post trecentos C 4. annos variare necesse sit. Quare vt epochas suas seruarent illi veteres, immanes periodos excogitauerunt, quales illæ Calippi, Philolai, Democriti, Oenopidæ. Sunt etiam periodi, quæ omnem modum exce-debant. Et cum in omnibus illis orbibus annorum præcipuam vtriusque sideris rationem haberent, tamen nescio quæ confidens eos incessebat opinio, non solum vtriusque sideris, sed etiam omnium αἰώνων διπλατίσαον illo circuitu fieri. Sic Harpalus & Eudoxus putarunt in sua Octaeteride omnes αἰώνας & δισκούς in orbem redire. Idem etiam censet fieri Aratus in Metonica enneadecaeteride, Eudoxum suum secutus, qui in fabrica Sphæræ suæ eam planetarum & inerrantium harmoniam in eorum orbibus ostendit esse, vt sequente D restituzione vtriusque sideris, necessario & omnium inerrantium redditum contingere concluderet. Propterea tot Sphæræ ἀστρῶν commentus est, quot narrat Aristoteles libro XI τὸ μὲν τὰ φυσικά quem consulas licet. Quin etiam Calippus alios orbes præter Eudoxum addidit, ea ratione, vt διπλατίσαον τὸ φαινομένων adstrueret, τὰ φαινόμενα εἰ μέλλοι πισ διπλώσει, vt Aristoteles de ea re scribens pronunciauit. Itaque τὸ φαινομένων nomine intelligendum ortus, & occasus τὸ ἀπληστῶν

A dīndūm, non autem τῷ πλανητῷ καὶ τὰς ἐπισημαῖας, hoc est significations eorum: quas in orbem redire cum Luna & Sole in enneadecaeteride Meto quidem, Calippus, & Hipparchus putarunt, & aliis persuaserunt, donec deprehenso vero anni Tropici modulo vitium harum periodorum castigatum est. Cicero quoque apud Macrobius, sexto de republica, annum illum immanem, quem ex tot milibus annorum simplicium componit, non aliter in orbem redditurum cum omnibus errantibus & inerrantibus censet, quam si eadem defectio Solis in eodem loco, eodem tempore fiat: quanuis defectiones cyclo enneadecaeterico recurrent non raro. Et tamen ea eclipsi putat non tantum Solis & Lunæ, sed etiam quinque errantium ad eandem

B inter se comparationem, consecutis omnium spatiis, redditum fieri, quo eadem cæli positio, siderumque, quæ ab initio maxime fuit, rursus existit. Quare eclipses ad eam rem notabant veteres, ut etiam ἡλιαιπτικὰ περίοδος excogitarint. Ηλιαιγμοὶ vocabant. Eorum vetustissimus fuit dierum $658\frac{1}{3}$, qui sunt anni Arabici 18, syzygiæ 7. in genere vero sunt syzygiæ 223. Quamobrem in secundo libro Plinij perperam legitur siue culpa ipsius Plinij, siue librarij, defectus lumen ducentis viginti duobus mensibus redire. Hipparchus alium Ηλιαιγμὸν longe maiorem excogitauit dierum 12607, syzygiarum 4267, annorum Arabicorum 355 cum syzygiis 7: annorum Iulianorum 344 cum diebus 361. Quæ sunt tolerabiles periodi. Nam à caussis naturalibus,

C nempe à defectionibus lumen profiscuntur. quemadmodum etiam enneadecaeteris Lunaris, & Cyclus Solis: quorum illa Lunam Soli restituit, hic Solem Septimanæ. & præterea periodus Mexicanorum constans annis LII, quæ restituit τὴν τρισκαιδεκάημερην, quæ est ipsi vicem nostræ Hebdomadis. Neque alia fuit periodus magna Persarum veterū, quam Salchodai vocabant. Sunt & aliæ, sed ciuiles, & Indictio; Aliæ inanibus coniecturis insistunt, ut Dodecaeteris Chaldaica Genethliacorum, item Heracliti, Lini, Orphei, Dionis, & Magorum: quorum periodus ad motum octauæ sphæræ composita est annorum 36000 à conditu Mundi, ut ipsi putant. quorum annorum hic est centies octagies quater millesimus, sexcentesimus nonagesimus quartus.

D tus. Sed longe illa Sinarum prodigiosior, iuxta quam hic annus Christi 1594 est à conditu rerum octingenties octagies quater millesimus, septingentesimus septuagesimus tertius. Bonziorum vero Iaponensium periodus annorum 470 desuit cum anno Christi 1561. & 1562 cœpit sequens. eiusque hic est vicesimus currens. Ea vertente scelera extirpatum iri: reliquum tempus omnia pacata fore credunt. Taceo diuersas Christianorum, Iudæorum, Samaritanorum de conditu rerum opiniones: item Romanorum lustrum quinque annorum, sæcu-

lum centum & decem. Sunt & periodi Computatorum : vt Iudæa A annorum 6916, quæ constat cyclis Lunaribus 364, Solaribus 247, periodis magnis Dionysianis 15. Habetque tot cyclorum septimanæ, quot dierum septimanæ sunt in anno Solari : tot periodos Dionysianas, quot menses annus embolimæus : tot cyclos Solares, quot cyclos Lunares magnus cyclus Iudaicus. Itaque elegantissima est, & artificiosissima. eiusq; hic agitur annus 5354, anno Christi vulgari 1594. Et inibit 1595 annus eiusdem proximo autumno, vnde omnes epilogismi neomeniarum Iudaicarum. Periodus Dionysiana & ipsa ad annalem computum pertinet, annis constans 532, ducto in sece utroque cyclo. Veræ quidem periodi magnæ caput incurrit in annum primum utriusque cycli, pertinetque ad methodum Lunæ & Solis. & B locum habet dumtaxat in anno Iuliano, hoc est in eo, cui præter 365 dies quadrans attribuitur. Itaque eius initium est à Kal. Ianuariis in anno Romano : in anno Constantinopolitano à Kal. Septembris. in Antiocheno à Kal. Octobris. in Alexandrino & Samaritano ab a. d. 1111. Kal. Septemb. Periodus vero Dionysij pertinet ad methodum neomeniæ Paschalis, initio sumto ab anno primo natalis Christi, vt ipse quidem putabat : item ab anno decimo cycli Solis Iuliani, & ab ea neomenia, cuius quartadecima dies proxime post xxii, aut in xxiii Martij conficeretur. Hactenus à minimis initiis ad summa temporum incrementa, quam ὀμάδα χρόνων Græci vocant, Chronologum perduximus, & eum in conspectu totius antiquitatis collocauimus. C Supereft nunc, vt quæ carptim & obiter perstrinximus, ea vberius suis locis explicitur. Resumamus igitur eos annos, ex quibus tanquam elementis, ad tot tamque diuersa genera annorum progressus factus est. Ex anno Græco, qui est æquabilis minor, omnes anni Lunaris formas propagatas esse vidimus : vt ex Ægyptiaco, qui est æquabilis maior, omnes Solares. Non igitur confuse, & per saturam hæc tractanda, sed suo quæque & loco & ordine. Quatuor igitur libris quatuor genera anni summa explicare decreuimus. Primus erit de anno æquabili minore. Eo enim omnis Græcia vfa tam diuersis generibus, quam multæ fuerunt eius terræ nationes, & πολιτεῖαι. Itaque ea erit reliqua pars huius libri. Secundum locum sibi vindicat annus D Lunaris, quia ex illo priore deriuatus. Tertius liber complectetur anni æquabilis maioris formas, ἑπτάκεις, & differentias. Quartus illius anni traduces & propagines persequetur, diuersa nempe anni Solaris genera, & mutationes. Hæc est pars prior, quam initio huius diatribæ Chronologo promisimus, de annorum & temporum Ciuilium generibus. Altera pars est de charaktere, qui necessarius est notandis temporum interuallis, quæ sequentibus libris tractabimus, item diuersis computis

A computis nationum annalibus, de quibus librum singularem ad calcem operis adiiciemus, non tanquam appendicem, sed partem vnam operis nostri. Quis igitur sit usus characteris temporum, docet nos Dionysius ex Ephoro, qui cum annum excidij Troiae ex Olympiadum epocha notare non posset, cum is casus aliquot seculis antiquior sit prima Olympiade, dixit id accidisse eo anno Attico, quo viginti $\pi\acute{\epsilon}\eta\mu\acute{\epsilon}\alpha\eta$ annum explebant. Statim peritis anni Attici subolebat, quo anno id accidere potuerit. Sciebant enim quoties in quanto interuallo annorum id fieri posset. Exemplo Ephori aut Dionysij erit nobis character excogitandus, quo animus anceps in trivio constitutus quæsitum ad fontem manu deducatur. Erit igitur primum

B totius instituti nostri fundamentum annus Julianus, quem fingimus ante multa millia annorum fuisse. Characteres vero illi duos dabis, cyclum Lunæ Dionysianum, cuius hic est annus XVIII. & cyclum Solis Julianum, cuius hodie annus VII currit. Tertium etiam, ubi ratio temporum patietur, Indictiones non aspernabimur. Nam qui his characteribus semel uti institerint, illi, quæ sit constantia, & fides illius methodi pulcherrimæ in ratione temporum, experientur. Si quis hoc anno Christi 1594 incertus, quot annos natus sit, tamen & maiorem se quadraginta nouem annorum, & minorem quinquaginta sex sciat, is imitatur imperitiam Chronologorum Græcorum, qui circiter illius, & illius regis tempora illud, & illud accidisse dicunt, an-

C num vero certum non definiunt. Sed cum idem adiicit natum se Nonis Augusti, feria quinta, is addit characterem certum & indubitatum, quales sunt viginti $\pi\acute{\epsilon}\eta\mu\acute{\epsilon}\alpha\eta$ Ephori. Nam feria quinta non potuit incurrere in Nonas Augusti, nisi cum litera Dominicalis est C. Ante 49 autem annos id accedit anno Domini 1540, cyclo Solis nono. Itaque hoc characterismo constantissime affirmamus eo anno hominem natum, & proximis Nonis Augusti Julianis illi quinquagesimum quintum natalem initurum. Idem usus cycli Lunaris, adhibita castigatione, ut à prima Olympiade, ad annum Domini 1400, tot dies neomeniis adhibeas, quoties 304 annos reperies. Exemplum: hic est annus à prima Olympiade 2370. In quibus annis septies re-

D peritur numerus 304. septem igitur dies neomeniis hodiernis adiiciendi. Verbi gratia. anno primo cycli epactæ sunt XI. nouilunium Martij VIII. additis VII. diebus, nouilunium, vel potius coniunctio luminarium erat in XXV. Martij anno quarto ante primam Olympiadem, aut quintodecimo post eandem primam Olympiadem, & deinceps ad 304 annos. Sed ab hoc saeculo nostro post 150 annos minuendæ erunt neomeniae totidem diebus, quoties 304 anni reperiuntur post annum Christi 1700. & fortasse citius. Sed quia nullam epocham

cham veterem certiorem Olympiadum capite habemus: illud autem A cum vetustate comparatum nouitium esse videtur: inutiles erunt characteres cyclorum & Indictionis, nisi à quadam remotissima epocha initium temporum instituamus. Excogitemus igitur periodum, quæ & vtrunque cyclum, & Indictionem contineat: quod fiet, si periodum Dionysij Exigui quindecies multiplicemus: qui fient anni 7980. Ita periodus illa incipiet ab anno primo tum vtriusque cycli, tum Indictionis: & proinde eiusdem ultimus annus desinit in ultimis vtriusque cycli, & Indictionis. Sed annus Christi, ut vulgo putamus, 3267 desinet in ultimum vtriusque cycli, & Indictionis. Ergo deducetis 3267 de 7980 annis, relinquetur epocha anni ante vulgarem B Christi, nempe 4713. Ita ut 4714 sit primus annus Christi vulgaris cyclo Solis x, Lunæ 2, Indictionis 4, à Kal. Ianuarij: quamuis & Indictione autumno proxime antecedenti, Cyclus autem Lunæ Martio sequenti cæperit. Quare annus iste, qui ex errore vulgi putatur 1594, est 6307. periodi huius, quam Julianam vocamus, quod ad Julianam anni formam accommodata sit. Ideo 6307 diuisis per 28, per 19, per 15, habebimus huius anni 6307 periodi Julianæ, vel vulgaris Christi 1594, cyclum Solis septimum à Kal. Ianuarij: Lunæ decimumoctauum à Martio sequente: Indictionis septimum Cæsarianæ quidem ab ante d. viii Kal. Octobris antecedentis anni 6306: Pontificiæ vero à Kalendis Ianuarij anni propositi 6307. Non prædicabo laudes huiusc periodi: Chronologi & astrologi, qui omnia ἐπισημονής disputare volunt, non poterunt eam satis laudare. Qui igitur eclipses ex Tabulis Prutenicis putare volent, ex anno periodi Julianæ auferant 2408. & cum residuo toto excerptant tempora epochæ diluuij. Exemplum: Eclipse Lunaris accedit in Septembri anno Olympiadico 446, qui est annus periodi Julianæ 4383. Deductis 2408, remanent 1975. Excerptum primum 1900 ex epocha Diluuij: deinde 75, ex filo annorum expansionum. Postremo menses usque ad Septembrem. Et reliqua ut ex methodo Prutenica. Qui omne dubium ex temporum ratione tollere volet, vti debet hac periodo, sine qua nihil unquam certi in notatione temporum adferre poterit. D

D E A N N O Æ Q V A B I L I M I N O R E G R A C O R V M.

CVM quidam veterum, ut Macrobius & Solinus, annum Græco-Crum merum Lunarem fuisse prodiderint: neque solum in ea hæresi fuerit vir eruditissimus Theodorus Gaza, sed & vetustissimum scriptorem Herodotum opinionis suæ testem adhibeat: e quidem non temere

A temere ab eius auctoritate discedendum esse censuisse, nisi hominem clarissimum, atque utriusque linguae vindicem, in re manifesta pueriliter errasse deprehendissem. Is igitur ut probet menses Græcorum Lunares, & alternis plenos & cauos fuisse, hæc verba ex Herodoto producit: ἐς γῳ ἑδομίκοντα ἔτεα δέργη τῷ ζόνι αὐθωπῷ πεστίθημι. δέργη ἔοιλες ἀναινεῖται ἑδομίκοντα παρέχοντα) ἡμέρας ὅμοιας καὶ πεντακισχιλίας καὶ δισμυείας, ἐμβολίους μιλώς μὴ γνωμένας. Videamus, an vera sit summi viri sententia: & dies vicesies quinquies mille ac ducentos per septuaginta annos partiamur. Prodit modus unius anni, dies trecenti sexaginta. Perperam igitur Lunarem annum definit, cuius menses omnes fuerunt solidi. Duodecim enim menses omnes τριακοντημέρες annum habuisse, prodit Herodotus, non, ut ipse vult, alternis plenos & cauos. Sed cum ea fuerit Gazæ sententia, mirum, non contentum fuisse hominem, unum Herodoti testimonium contra se produxisse, nisi & Aristotelis altero ex libris ζωων ισοειας loco magnam iniuriam existimationi suæ fecisset. Sribit enim Aristoteles eo, quem ipse Gaza adducit, loco, ἐναι τῷ κυνῶν τίκτυσι πέμπτον μέρον ἄναιντο, δέ τοι ἔτιν ἡμέρας ἑδομίκοντα καὶ δύο. Sed in iisdem libris idem Aristoteles: κύει δὲ ἡ μῆτρα Λακωνικὴ ἔτον μέρον δέ τοι ἔτιν ἡμέρας ἑξήκοντα. En quinquies **Lxxxi** dies est annus solidus Græcorum, hoc est totidem dierum, quot iam posuimus ex Herodoto, nempe **c c c l x**. Idem etiam Cleobuli ænigma canit, quod ex ipso Gaza confessionem expresserit. Id eiusmodi est:

Εἰς δὲ παῖδες παῦδες δὲ μυωδεῖκα. τῷ δὲ δέ εκάστῳ
Παῦδες τριάκοντα διαιδίχα εἶδοντο ἔχοσται.
Αἱ μῆτραι λαυροὶ ἔστοιντο εἴτε. αἱ δὲ αὐτές μέλαιναι.
Αθαίνατο δέ τοι δύσται διποφθορίθεον ἀπασται.

Ænigma quidem: sed eiusmodi, ut ex eo vel pueri diuinent, annum Græcorum habuisse menses τριακοντημέρες omnes. Sed clarius Plinius, ac sine yllo ænigmate: Nulli, inquit, arbitror plures statuas dicatas, quam Demetrio Phalereo Athenis. siquidem **c c c l x** statuere, quas mox lacerauerunt, nondum anno hunc numerum dierum exceedinge. Cuius loci Pliniani Varronem interpretem dare possumus, qui apud Nonium scribit Demetrium Phalereum tot statuas adeptum fuisse, quot luces habet annus absolutus. Quare modus anni Græci fuit dierum **c c c l x**. Non igitur fuit Lunaris. Laërtius de Solone scribit: ἦξιστε τε τὰς Αθηναῖς τὰς ἡμέρας καὶ σελήνις αὐγῆς. Ergo temporibus Solonis nondum Græcorum annus erat Lunaris. Diodorus Siculus libro **xiii. 331.** ἔφησεν eis οἰκιστὸν μετέικε πνὸς ἐωραγένεαν τῇ νυκτὶ εἰσὶ μέσας νύκτες εἰσιόντες. Et infra. ἔφησε πέδης τῷ σελήνης φῶς ἐωραγένεαν. Quomodo poterat esse νυκτερία, & media nocte luna lucere? Ergo menses non

fes non erant Lunares. Alioqui si annus Lunaris fuisset, quomodo constaret id, quod scribit Plutarchus, scilicet defectionem Lunarem, quæ præcessit cladem Persarum ad Gaugamela, incidisse in noctem mysteriorum Atticorum, hoc est εἰς εἰνάδα βοηθομιώνος? Nam si vicesima Boedromionis confectum est plenilunium, sane sexta, hoc est ἔκτη Εἰσαύρων, fuit nouilunium. Non igitur Lunaris fuit ille Boedromion. Idem Plutarchus in Camillo scribit, victoriam Atheniensium ad Naxum, duce Chabria, contigisse βοηθομιώνος πέμπτη φεγγίοντος, ἐν πανσελήνῳ. Ergo duodecima Boedromionis fuit nouilunium. Thucydides ait eclipsim Solis contigisse νυμένια καὶ σελήνια. Ergo fuit quædam νυμένια μὴ καὶ σελήνια. Diodorus Siculus libro xii scribit Metonem astronomum primum nouilunium enneadecaeteridis suæ statuisse Σκύρροφοειώνος τρισκαιδεκάτῳ, vt manifesto neomenia illius Scirrhophorionis non fuerit Lunaris. Annus igitur Græcorum Lunaribus mensibus descriptus non fuit, quod putauit Gaza, neque cccc lxxx diebus, vt annus verus Lunaris, sed ccc lx finiebatur, vt iam probauimus. Minor autem fuit anni illius modus Solari diebus quinque solidis cum quadrante, maior Lunari diebus itidem quinque cum triente fere. Certis tamen temporum epochis alligatos fuisse, neque temere in anteriora euagari solitos, argumento est, quod iidem menses semper propemodum æstiui fuerunt, vt Hecatombaōn, Metagitnion, Boedromion: iidem etiam semper verni, Munychion, Thargelion, Scirrhophorion. Idem de aliis censendum. Ex Aristotele quoque & Theophrasto discimus certis mensibus suas conuersiones anni attributas fuisse, vt τεσσάρες δεκαῆδες Hecatombaōni: χθυνεῖαι Posideoni. Quod non fieret, nisi unico intercalationis præsidio, & præterea certis annorum periodis. Periodum enim eam in hoc negotio vocamus, per quam rationes Solis & Lunæ pariant, & quæ, vt ita dicam, vtramque paginam facit: vt in periodo Calippica rationes Solis cum Lunaribus æquantur. Aut sanc periodus ea est, quæ nihil reliquum de ratiuncula facit: vt in ratione bisexti fit. Nam tum nihil de quadrantibus diei relinquitur. Præterea quadriennium bisexti Iuliani est periodus rationis Solaris. Quæ vero, & cuiusmodi fuerit Græcorum periodus, & quot annorum, operæ pretium fuerit scire, si quidem veram huius præstantissimæ rei doctrinam consequi volumus. Et sanc si qua fuit periodus, quæ anni Græci fines tueretur, vt quidem aliquam fuisse necessario statuendum est, aut Tetraeteris fuit, qualis Olympica, aut nulla. Quæ enim ratio fuerit Olympici quadriennij, si in ea nulla temporum διπλατάσσεται fieret, non video; præsertim, cum annus ille-Græcorum Solaris non esset, neque in quadriennij legem cogeretur, nisi ita ratione periodici temporis postulante. Sed initium & caput Olympiadis consideremus.

Facile

A Facile finem assequemur. Eius mensis primus habebat nouilunium verum: & in quintadecima eiusdem, confessio plenilunio, Olympicum ludicrum peragebatur. Hoc nos docet Pindarus in Olympionicis:

— ἥδη γέ αὖτε
Πατέρες μὲν Θωμῆρος σχιστάντων
Διχόμινος ὅλον χεισάγματο
Εποίησες ὀφθαλμὸν αἰτέφλεξε μύνε.

Ibi scholion vetus: επεὶ δὴ τῇ πάντελήνῳ ὁ ὄλυμπιακὸς ἀγῶνας ἀγέται, καὶ τῇ ἐκκαθαίτῃ τῇ (ελήνης ἀγέτῃ) κείσι. & in eodem opere: ἐν δὲ ἐπεργῳ ἔφλεξεν διώπιδος (ελαῖας ἐρεγτὸν φῶς. Manifesto declarat caput primi mensis Olympiadici in verum nouilunium incurrere, & ex omnibus mensi-

B bus, quos πειάκονταμέρες fuisse iam docuimus, vnicum primum merum Lunarem fuisse. Reliquos Lunares esse nō potuisse, palam est, cum illi quidem pleni omnes fuerint: Lunares vero sint alternis pleni & caui. Inuestiganda igitur ratio & methodus, qua XLVIII mensibus vertentibus, qui omnes pleni essent, caput quadragesimi noni in nouilunium incideret. vt hoc clarius intelligatur, ita proponemus exemplum familiare Computi nostri, vt vulgus loquitur. Hoc sēculo, in anno Iuliano nouilunium conficitur in XIX Iulij, anno cycli Lunaris sexto. Anno vero eiusdem cycli X, nouilunium confit in quinta Iulij, post quatuor nempe annos exactos à priore illo nouilunio. Et quia annus Græcus constabat 360 diebus tantummodo, anni quatuor erunt tantum 1440

C dierum. Incipiat igitur primus annus à nouilunio, quod incidit in XIX Iulij, feria prima, cyclo Solis, exempli gratia, X XV, cum litera dominicalis est D. Sane quintus annus incipiet à XXVIII Junij, feria sexta, cyclo Solis primo, cum litera dominicalis est F. Nam 1440 dies per VII diuisi, relinquunt feriam quintam, quæ cum feria prima primi anni composita faciet feriam sextam, characterem anni quinti, vt diximus, in XXVIII Junij. A qua die ad V Iulij, vbi est nouilunium posterius, interuallum est dies VII: qui sane adiiciendi sunt ad 1440 dies: & ita Tetraeteris Græca, siue Olympiaca, erit dierum 1447. Quid igitur fiet illis septem diebus otiosis? an in exitu Tetraeteridis intercalabuntur? Minime. Sed conditor Tetraeteridis Græcae duos dies in fine annorum singulorum appen-

D dices reliquit, qui in quatuor annis octo facti extra numerum mensium erant, & tetraeteridem cum Lunæ rationibus conciliabant. Sed tamen illi dies adiectitij in tetraeteride Attica otiosi non erant. Decem enim tribus Attica habebat, quæ φυλαὶ dicuntur: ex quibus ④ πεντεκόσιοι quotannis creabantur, quinquaginta nempe ex una quaque tribu. Singuli vero quinquaginta ex illis Quingentis per circuitum diem vnum imperabant, ita vt summa res ad eos deferretur. Sic fiebat, vt singuli quinquaginta anno vertente XXXVI dies imperarent. Hi dies dice-

C bantur

bantur πενταεία illius, & illius Tribus, siue φυλῆς. Harpocratio: ἐστὶ δὲ αἱ Αἰθιοὶ οἱ μερῶν ἡ πενταεία οἵτινες τειχονται εἴη, η τειχονται πέντε. οὐκέτι φυλὴ πενταεία. διείλεται) δὲ πεντάτελων Αεισοτέλης ἐν τῇ Αθηναϊκῃ πολιτείᾳ. Quod vero ait etiam xxxv dies dici πενταείαν, id infra explicatur. Quot igitur erant φυλαὶ, toties xxvi imperabant. Ammonius vetustiss. & eruditiss. Grammaticus. Πενταεία δὲ Ἰηλυκῶν, οἱ χεόνθεν διηγέντες γὰρ Αθηναϊοις οἱ ἀνατολὶς εἰς δέκα πενταείας, οἱ σαμαριαῖοι φυλαὶ οἵσδε. οὐκέτι φυλὴ κατ' ἀνατολὴν αἱ πατέρες οὐθεν καὶ τὰς μιαδὲς, τὸν δὲ εὐοίκια, καὶ τὰς πενταείας καὶ μῆνα ἔτελον. Erant autem decem. Ergo decies triginta sex dies imperabant, qui est modus anni terrae Atticæ, atque adeo totius Græciæ. Illæ vero dies duæ in calcem anni reiectæ dicebātur υπερβαλλονται, vel υπερβαλλονται οἱ μέραι: in quas etiam comitia creandorum magistratum differebantur. Itaque eo nomine illud biduum vocabatur δεκαετοῦ, vel αἱ ἀρχοὶ οἱ μέραι: quia scilicet per illud biduum Attica esset sine legitimis magistratibus. Atqui videmur nostri oblii. Binos enim dies contulimus in exitum anni, qui in fine Tetraeteridis fiunt octo: cum tamen dixerimus excessum Lunæ supra annum Atticum fuisse dierum septem dumtaxat. Vnus igitur dies abundat non quidem Lunæ supra annum, sed anni supra Lunam. Huic rei remedium excogitatum esse respondeamus τινὲς ξενίεσσοι, quæ quidem non siebat in illis bidui appendicibus, quos dies Comitiales vocatos esse diximus, sed in alio mense. Propterea dies, quæ eximebatur, vocata ξενίεσσοις οἱ μέραι. Cicero in Verrem: *Eft consuetudo siculorum, ceterorumque Græcorum, quod suos dies mensēs que congruere volunt cum Solis Lunæq; rationibus, ut nonnunquam, si quid discrepet, eximant unum aliquem diem, aut summum, biduum ex mense, quos illi exaresimos dies nominant. item nonnunquā uno die longiorēm mensēm faciunt, aut biduo.* Hæc Marcus Tullius. quæ tum demum locum habent, si ξενίεσσοι fit in mense eodem, qui habet biduum illud adiectitium. Nam si mensis idem habet αἰδεχὺς οἱ μέραι, & in eodem fiat ξενίεσσοι, in omni Tetraeteride mensis vltimus quarti anni habebit unum & triginta dies tantum: cum tamen in aliis annis idem mensis haberit triginta & duos. Sed cum fit ξενίεσσοι, habet tantum xxxi. Atqui in anno Attico alij mensi competebat ξενίεσσοι, alij αἱ ἀρχοὶ οἱ μέραι, ut postea suo loco declarabitur. Videmus tamen Ciceronem velle in Tetraeteride Syracusana vltimo mensi competere καὶ τινὲς ξενίεσσοι, καὶ τὰς αἰδεχύς οἱ μέραι. Ultimo enim mensi deputabantur illæ υπερβαλλονται οἱ μέραι, ut auctor est apud Macrobius Glaucippus, qui de sacris Atheniensium scripsérat. Ex hac exemptione contingebat annum quartum Tetraeteridis esse tantum dierum CCCLIX, præter αἰδεχύς οἱ μέραι. Itaque in anno ξενίεσσοι μαίω vna tribus xxxv tantum dies imperabat. Hoc plane est, quod dixit Harpocratio, πενταείαν esse tantum dierum triginta sex, aut triginta

A triginta quinque. Hoc modo fiebat, ut quarto quoque anno exacto nouilunium in caput anni quinti præcise incideret: quod necessario obseruabatur in Tetraeteride Elidensium, quam pleraque omnis Græcia, & Latium Olympiadem vocarunt. Quid est Tetraeteris Græca? Est interuallum quatuor annorum Græcorum inter duas coniunctiones siue syzygias Lunares interiectum. Nam primus tantum mensis Lunaris erat, & secundi περισταλψ habebat merum nouilunium. in reliquis claudicabat ratio Lunæ, quod priorem epocham Luna anteuerteret diei semisse, & aliquot scrupulis præterea. Considerandæ igitur sunt variantiæ nouiluniorum in mensibus solidis. Ex his primum colligitur syzygiam Græcorum, esse dierum xxix. hor. xii. scrup. xx. annum

B vero Lunarem dierum 354. horarum 6. Et quatuor tales annos dierum 1417. & cum embolimo Lunari, dierum 1447. Deductis igitur diebus 29, horis 12, 30' de mense solido, hoc est de diebus xxx. supersunt dies 6. hor. 11. scrup. 30'. Porro prior annus excedit sequentem biduo propter αὐτεχνες, siue ὑπέβαλλταις ήμέρας. Verbi gratia: duodecimus mensis anni primi habet terminum nouilunij in xxvi die. qui cum habeat appendices τὰς ὑπέβαλλταις δύο, aufert à primo mense secundi anni biduum præter semissem diei, quo nouilunium mensis sequentis anteuerterit nouilunium prioris. Itaque mensis primus secundi anni propter ὑπέβαλλταις proxime καὶ αὔτεως præcedentes, & unum fere diem, quo nouilunia priora à sequentibus anteueruntur, ha-

C bebit nouilunium triduo citius, quam duodecimus mensis prioris anni. Et sic duodecimus secundi detrahit biduum primo tertij, & duodecimus tertij primo quarti. Quo nomine confecimus tibi Tabellam, ut quota die mensis nouilunium fieret, possis citra laborem assequi. Quia igitur in diebus 1417. sunt 48 syzygiæ, necessario

NOVILVNIA IN
MENSIBVS TE-
TRACTERIDIS GRÆCÆ.

Linea. mensium.	Annus primus.	Annus secundus.	Annus tertius.	Annus quartus.
1	1.	23	15	7
2	1.30	22	14	6
3	30	22	14	6
4	29	21	13	5
5	29	21	13	5
6	28	20	12	4
7	28	20	12	4
8	27	19	11	3
9	27	19	11	3
10	26	18	10	2
11	26	18	10	2
12	25	17	9	2

D ictò illi dies distributi sunt per totos menses, omnino secundus habebit duas neomenias, in ipsa scilicet νεομηνίᾳ, & in τετραετίᾳ: quæ vere si qua alia, εἰν καὶ νέα vocari potest: ut vides in Tabella, ex qua patet nouilunium committi ἐν περισταλψ primi anni, ἐν ὅγδοι φετοῖς secundi, ἐν πέμπτῃ μεσογενεῖς tertij, ἐν ἑβδόμῃ περισταλψ quarti, & rursus ἐν περισταλψ quinti, ut ab initio. Hæ sunt rationes Tetracteridis Græcæ, quæ Elidensibus Olympias, Phocensibus Pythias, vocabatur.

Quod ne veteres quidem explicarunt. Nam qui Olympiadem meram A Lunarem constituunt, fortasse venia digni sunt, cum Censorinus ob diem ex quadrantibus quarto quoque anno excrescentem, quod Romanī bisextum vocant eam institutam scribat: quasi vero Olympias, quam ex duabus Trieteridibus Lunaribus constare facit, etiam Solaris fuerit. quod perspicue falsum est. Nam vna Olympias sola nunquam cum Solis rationibus congruit, sed potius duæ: quæ quidem iunctæ Octaeterida constituunt. de qua nunc dicendum.

DE OCTAETERIDE.

QVI primus Tetraeterida instituit, hoc vnum duntaxat spe-
ctauit, vt primus eius mensis incideret in verum mensem Luna-
rem, propter Olympicum agonem, qui semper fiebat in x v
mensis, plenilunio. Sed hoc illi ad perfectionem deerat, nempe vt etiam
cum Sole congrueret. Atqui id intra Tetraeterida contingere non po-
test, vt quæ dierum sit duntaxat 1447: accidente nimirum mense em-
bolimo: Solaris vero Tetraeteris sit dierum 1461. Differentia dies xiiii.
Esto nouilunium in xx Martij, quando epactæ sunt xi. Post quartum
annum epactæ crunt xxv. Nouilunium vi Martij. Differentia
utriusque nouilunij, dies xiiii. vt autem duæ Tetraeterides ad pristi-
nam epocham reuocentur, opus est intercalatione. Nam si, vt iam
statuimus, primi anni epactæ fuerint xi, noni anni epactæ crunt ix,
quæ conuenient vicesimæ secundæ Martij. Ita interuentu embolismi
annus summóuebitur in pristinum situm. Nam absque embolismo
foret, neomenia noni anni deprehenderetur in xix Februarij; Ita se-
re semper mensem ciuilem plenum alternis Tetraeteridibus interca-
labant. quod interuallum nos quidem Octaeterida vocauimus. Nam
certum est, nullam eiusmodi æquabilium annorum Octaeterida in-
stitutam ante Cleostratum, qui primus omnium æquabilem Octaete-
rida cum Lunari comparauit: & postea Calippus decem & nouem
Tetraeteridas, quæ quidem sunt anni 76, cum totidem annis Lu-
naribus, quorum viginti octo erant embolimæi, comparauit: idque
tempus iustum anni & Lunæ periodum esse iudicauit, vt suo loco di-
cetur.

DE MENSIBVS ATTICIS.

ANTE QVAM annorum Græcorum, præsertim Attici, metho-
dum aperiamus, quam ne in somnis quidem odoratus est Gaza,
illud

A illud merito in dubium vocari possit, an recte habeat ordo mensium Atticorum ita, ut ab ipso doctissimo Gaza proditus est. Primum enim illud omnino falsum est, quod ipse multum æstuans nobis persuadere conatur, Anthesterionem secundum mensem Autumni fuisse, ut Mæmacterionem primum eiusdem quadrantis autumnalis. utrumque enim falsum concinxit priscorum scriptorum auctoritas, & quod Anthesterion secundus autumnalis quadrantis fuerit, & quod Mæmacterion primus. Nam de Anthesterione multa aduersantur. Sed antequam de Anthesterione loquamur, locus postulat, ut quot Διονύσια Athenis fuerint, dicamus: quia ad hanc rem nonnihil faciunt, & lectori imperito imponere possunt. Trina igitur fuerint Liberalia Athenis. Prima mense Posideone, quæ dicta Διονύσια κατ' αὐγέας, aliter Αἴναια. Secunda διονύσια Τελετή κατ' αἴσυ, mense Elaphebolione. Hesychius: Διονύσια ἐνεργητὴ Αθίνησι, ή Διονύσω πήγετο Τελετή μετὰ κατ' αὐγέας μενὸς Ποσειδεῶν (τὸ δὲ παλαιὸν Λιανιστῶν) Τελετή τὸν αἴσυ, μενὸς Ελαφηβολιῶν. Scribit enim Thucydides αὗτας αἱ σπουδαὶ ἐγένοντο τελετῆμεν τῷ χριστῷ, αἱ μανῆς, τῷ Διονυσίῳ δὲ τῷ αἰσικῶν, αἱ τελετῆς τῷ διελθόντων, τῷ ἡμερῶν ὀλίγῳ παρενεγκόστῳ Πλάτων Σπάρτης ἐφορεύοντος, Αἰγαίοις τετράδι φεύγοντος, Αλκαιόδῃ Αθίνησι αἴσχοντος, ἐλαφηβολιῶν ἔκτῃ φεύγοντος.

C De his manifesto sentit Seneca his Anapæstis:

*Nos Cadmeis orgia ferre
Tecum solita condita cistis,
Cum iam pulso sidere bruma
Tertia Soles euocat astas:
Et spicifera concepta Dea
Attica Mydas claudit Eleusin.*

Quibus notatur tempus fuisse circa finem hiemis, & præterea tunc ei fuisse: quæ & dicebantur minora mysteria. Nam maiora mysteria erant Pentaeterica: de quibus idem Seneca Hercule Furente,

D *Quantus Eleum coit ad Tonantem,
Quinta cum sacrum renovavit astas;
Quanta, cum longæ redit hora noctis,
Crescere & somnos cupiens quietos
Libra Phœbe ostentet aqua currus,
Turba secretam Cererem frequentat,
Et citi tectis properant relictis
Attici noctem celebrare Mysta.*

In Hippolyto.

*Iam quarta Eleusin dona Triptolemi secat,
Paremque roties libra composuit diem.*

Nimi-

Nimirum siebant τῇ εικασίᾳ Βονδομιλῶν, post confectum sidus æquinoctialis autumnalis, quinto anno redeunte. Galenus loquens περὶ τὸν ἑλάστην αὐτοῦ μῆνα: ὁ στις καρπὸς ἐν Ρώμῃ μὲν ὁ καλέμηνος μὲν Σεπτέμβριος ἐστιν, ἐν Περγάμῳ δὲ παρὰ ἡμῖν Υπερβερετᾶν, Αθηνῇσι δὲ Μυσῆναι. Philostr. v. 56. de Bætica prouincia: γεωργίας τε πάσος μετέλει τίναι, τε ὡρῶν, οἷαι τὸν Αὐτικὸν αἱ μετόπωροι τε καὶ μυσηλώποδες. μυσηλώποδες ὡραῖος vocat autumnale tempus. Idem libro IIII. 46. ἐστὶ τὸν Πλευραῖς ἐπαλλάσσεται περὶ Μυσηλῶν ὥραν αὖτε Αὐτικῶν πολυκυδερωπότερα Ελλήνων περιπτίσαι, &c. Postea ὧν οἱ μὲν Γυμνοὶ ἐβέργησαν (καὶ γὰρ τὸ μετόπωρον δύο λιονταῖς Αὐτικῶν,) &c. Postea: μηνὸς δέ μεν ὁ δέκατος περιγνωμένος καλέμηνος, ἐστὸν μετ' ἀκείνους ιεροφαντίων, οὐ μέντοι τέλος ἐπειδὴς περὶ περιπτίσης. Infra eodem anno, sequente vere: ἐπιπλῆξαν δὲ λέγεται περὶ Διονυσίων αὐτικῶν, αἱ παιάται σφίσιν ἐν ὥρᾳ τὸν Αὐθεσηλῶν. Tertia διονυσία dicebantur αὐθεσηλῶν. de quibus prouerbium: Θύραζε Καρκίς. Οὐκ ἔτι Αὐθεσηλῶν. Hesychius, Αὐθεσηλῶν, Διονυσία. Hæc sunt, quæ ad rem pertinent; nimirum ita dicta, quod Anthesterione instaurarentur: & dicebantur Διονυσία τὰ δέκατα, item Διονυσία τὰ ἐν Λίμναις. Thucydides libro II. τὰ γὰρ ιερὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστιν, τὰ δέκατα περὶ τὸ μέρος τὸ πόλεως μᾶλλον ἴδρυται, τοιούτα διός Ολυμπίας, τοιούτης Πύθιον, καὶ τὸ Γῆς, καὶ τὸ ἐν Λίμναις Διονυσόν, τὰ δέκατα μάρτυρες Διονυσία τῇ δωδεκάτῃ ποιάται ἐν μετέλει Αὐθεσηλῶν. Fuisse autem annua docet Demosthenes καὶ Νεαίρετος; Καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ δέκατοτάτῳ ιερῷ τὸν Διονυσόν ἐν Λίμναις ἔσταν, ἵνα μὲν πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γεγραμμένα. αἱ παῖδες γὰρ τὸν ἐπικατέστησαν αὐθεσηλῶν. Hunc igitur Anthesterionem, qui ab Anthesteriis Dionysii dictus, aio fuisse alienum ab Autumno, ubi euni collocat Gaza. Neque est, cur adeo Philostrato iniquus sit, quod Anthesterionem videatur in tempus veris reiicere. Neque enim solus Philostratus hoc scripsit. Scribit idem & Appianus, cum dicit Cæsarēm dictatorem μετέλει Αὐθεσηλῶν à coniuratorum factione in senatu oppressum & cæsum fuisse. Sed & Plutarchus grauissimus scriptor illi obiciendus, qui Athenas à Sulla captas prodit mense Martio, cumque mensem αὐθεσηλῶν Athenis dici. Idem etiam scriptor in Symposiacis ita clare loquitur, ut per illum Gazæ muto esse liceat. Καὶ μετέλειον γε νέον ὁ περιστατεῖται πίνοντες Αὐθεσηλῶν πίνονται μετέλειον μηδέποτε ἀπειλεῖται μηδὲ διαγένεται δάκρυον, Αὐτικῷ δὲ Πιθογίαν καλέσαι. Mensem Αὐθεσηλῶν μηδέποτε collocat, non ante hiemem, ut Gaza. Cum igitur alterum mensem à Posideone Gamelionem Gaza ita, uti debuit, collocauerit, sane tertius à Posideone erit Anthesterion. proinde octauus ab Hecatombæone. Harpocratio: Αὐθεσηλῶν ὁ γάδος μετέλειον παρὰ Αὐτικῶν, ιερὸς Διονυσοῦ. Ιερὸς δὲ τοῖς τὸ σωμαγωγῆς κεκληθεῖσι φυσιν αὐτὸν διὰ τὸ πλεῖστα τῷ εἰς γῆς αὐθεῖν τόπε. Ne Gaza quidem, si reuiuiscat, dubitare possit, Anthesterionem mensem vernalem fuisse. Demosthenes

A πέρι σεπτηνίων. ἐπὶ ιερέως Κλιναγόρευς ἑαρίνης Πυλαῖας ἔδοξε τοῖς Πυλαγόρεσσι. Subiicit Demosthenes: Λέγε δὴ σὺ χρόνος, τὸν οἷς ζεῦχε γένετο. Χερίος. Αἴτιος Μηνοθείδης, μινώς Αἰθεσηειάνος ἔκτη ἐπὶ δεκάτῃ. Vides ἐδεινεύει πυλαῖαν mense Anthesterione. quod non fieret, nisi Anthesterion fuisset ἐδεινός μὲν. Vnum locum producam, qui omnium instar esse poterat. Anno Nabonassari 465, Athyr die 29, αἰθεσηειάνος ὡγδόη, qui est Calippicus Anthesterion, Timocharis obseruauit medium partem Lunæ in medium Pleiadum inductam. Tempus congruit Ianuarij vicesimæ nonæ. Itaque neomenia Anthesterionis Calippici illius anni incidit in xxii i Ianuarij, & sequenti anno post embolismum eadem neomenia incurrit in x Februarij. Et quid tergiuersamur? Annus ille erat quadrage-

B simus septimus primæ periodi Calippicæ, cuius Hecatombæon cœpit tricesima Iunij, cyclo lunæ tertio. A quo capite ad 23 Ianuarij sunt dies 206 præcise, quæ sunt syzygiæ septem. Ergo Anthesterion est octaua syzygia ab Hecatōbæone. & proinde secundus mensis hibernus. Athenæus libro viii Αἰθεσηειάνα, καὶ Ελαφηβολιῶνα coniungit. Κατὰ δὲ τὸν Αἰθεσηειάνα, καὶ Ελαφηβολιῶνα λέγοντο ἐπιχωρεῖοι, ὅπερ διπέμπτο Βολύν τινα Απόπυρον Ολυμπίῳ. Expungatur igitur Anthesterion ex Autumno, quo illum traduxit Gaza, vir alioqui maximus. De Mæmaeterione pene persuaferat mihi, post Boedromionem locandum esse. Gazæ enim quartus ab Hecatombæone est Mæmaeterion, quintus Pyanepsio, sextus Anthesterion. Sed ut hoc penitus negem, facit primum Plutarchus,

C qui in Cæsare scribit Posideonem esse Ianuarium, quod confirmatur verbis Anacreontis apud Eustathium:

Μέλι μὲν δὴ Ποσειδεῖων ἔσπικε.
Νεφέλαι δὲ ὑδαπ Βαριών.
Αὔραι δὲ χριμῆς πατέρυς.

Eiusmodi tempestates in Græcia non occurunt, nisi confecto brumæ sidere. Idem Plutarchus πέρι ιοιδοῦ asserit Pyanepsionem esse Athyr Augustalem, hoc est Nouembrem. Et in Demosthene hos menses continuat Μεταγενιῶνα, Βονδρομιῶνα, Πυδνεψιῶνα, & μὲν, inquit, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπέλασε τὸ πατεῖδον καὶ ελθὼν αὖτα τοῦτον ἐλλειπον παγμάτων σωτηρίεντων, μεταγενιῶν δὲ μὲν οὐ πέρι Κερανῶν μάχη σωτέρεσε, Βονδρομιῶν δὲ

D δὲ παρῆλθεν εἰς Μανιχίαν οὐ φρεσό. Πυδνεψιῶν δὲ Δημοσθέους απέλθει. Quod si Posideon est Ianuarius, (vt sane omnino verum est, cum Posideon semper post brumam inciperet,) Pyanepsion autem est Nouember; sane Decembri quis mensis congruere debeat, præter Mæmaeterionem, non video. Nam inter Πυδνεψιῶνα, καὶ τριστὰς χριμεῖνας, id est, inter Πυδνεψιῶνα, καὶ Ποσειδεῖων, spatium aliquod interesse innuit Theophrastus πέρι κοκκυμπλέας Αιγυπτίας differens: vt scias continuatos non fuisse. Αεχτεῖ δὲ αὐθεῖν μινώς Πυδνεψιῶν, τὸν δὲ καρπὸν πεπαιδεῖ πέρι τριστὰς χριμεῖνας.

euās. Sane inter αὐγοὺς καὶ πέπτων, mensem interesse omnes concident, id est, inter PyanepSIONEM, & Posideonem. Et quis mensis intercedet, præter Mæmacterionem? Præterea idem Plutarchus vocat PyanepSIONEM οὐρανὸν μῆνα, & circa Vergiliarum occasum collocat, cui adstipulatur interpres Aristophanis, qui ait rusticos in Attica τὼν πενθετίου θυσίαν eo mense immolare solitos. Quod si ante arationem & sationem incipit PyanepSION, manifestum est, cum mensem à Decembri absuisse, & in Nouembrem conuenisse. Diodorus Siculus libro III continuat hos duos menses, Mæmacterionem & Posideonem. Διὸς γὰρ μὲν ὁν καλεῖσθαι Αθηναῖος Μαιμακτεύωνα, τῷ δὲ ἐπὶ τῷ καὶ τῷ αἴγακον αἰσέρων οὐδένα φασὶν οὐρανὸς μέχει τὸ πενθετίου φυλακῆς. τῷ δὲ Ποσειδέων μέχει διάλεξες. Et dubitamus adhuc? Harpocratio ita scribit: μαιμακτεύων οἱ πέμπτοι μὲν παῖς Αθηναῖοι. Si Boedromion est tertius ab Hecatombæone, Posideon autem sextus, quartus inter Boedromionem & Mæmacterionem erit PyanepSION. Ac ne quis errorem librarij putet apud Harpocrationem, subiicit: ἀνόμασαι δὲ διὸς μαιμακτοῦ. μαιμακτητος δὲ εἰνὶ οἱ Καρδινάλιοις Καρδινάλιοις, οὓς φησι Λυσιμαχίδης οἱ τῷ πεζῷ τῷ Αθηναῖος μιλῶν. Δέχεται δὲ λαμβάνοντος οὐ χρήματος οὐ τετράποδον, οὐ διηγέρεται οὐ μεταβολὴν έχει. Autumno præcipitato sub ipsum initium hiemis ponit Mæmacterionem, quem in locum PyanepSIONEM confert Gaza. Item Demosthenes Olynth. I I I : τὸτε Τίνην μὲν λευκὸν Μαιμακτεύων. Vlpianus in eum locum: χρυσέος δούλου μὲν, &c. Sed propter nomen & auctoritatem viri vix ab hominibus etiam doctis expressero, ut Gazam hic errasse fateantur, nisi illis testem locupletissimum obiecero. Timocharis igitur apud Ptolemaeum anno Nabonassari 466, qui erat 48 Calippi, Thoth VII, πνανεψιῶν τελεσθέντες, obseruauit Lunam coniunctam Spicæ Virginis. Quod tempus conuenit diei octauæ Nouembbris. Proinde Neomenia PyanepSIONIS Calippici xvi Octobris. Hecatombæon autem illius anni cœpit x viiiii Iulij. A x viiiii Iulij, ad xvi Octobris, sunt dies nonaginta: qui constituunt menses Lunares Calippi tres præteritos, & neomeniam quarti ineuntis. Nam 89 dies sunt menses tres Lunares, quibus si adieceris neomeniam quarti mensis, fiunt dies 90. Ergo neomenia PyanepSIONIS erat quarta à neomenia Hecatombæonis. Antecedit igitur Mæmacterionem PyanepSIONEM, & Posideonem Mæmacterio: Gamelionem Posideo, & Anthesterionem Gamlio. Reliquorum mensium ordo recte seruatur à Gaza, quod non operosum erat: cum uno aut altero priscorum Græcorum testimonio id colligi possit. Quare per quadrantes anni ita, ut tempora putabant Attici, digerendi sunt menses hoc modo. Male igitur menses

autumnas.

Autumnales & hiberni à Gaza digesti erant. quod in hoc mensium Laterculo perspicere potes.

Partibus anni explicatis, superest, vt ad totum ipsum, hoc est, ad annum veniamus. Duo autem summa in eo disputanda sunt. Aequatio & caput periodi. Aequationem hoc in negotio Græci πέοδος αφαιρέσεως vocant, verbo ἡ πέοδος τῆς αφαιρέσεως composito; quod elegantissimum verbum dissimulatum est apud Aristotelem Oecon.

I. διόπτης δὲ πολεῖας σκέψιν, καὶ διανέμειν τε, καὶ απέβαν καὶ δέξιου ἔκαστα καὶ περιφέρειν τοὺς ἐπίπονα, καὶ δέξιου καὶ κολάσεις, λόγῳ καὶ ἔργῳ μημεμένοις τῶν ιατρῶν διάβασιν σὲ φθειράκος λόγῳ, πέοδεωρεῖται. Omnino enim legendum πέοδος αφαιρέσεως, non πέοδεωρεῖται. Igitur πέοδος fit in anno Attico aut dierum, aut mensis. Dierum, vt earum, quas θεοβαλδός καὶ αὐτόρχος dictas fuisse iam monimus. Mensis, quem ἐμβόλιμον vocabant. Aφαιρέσεως vero fit aut vnius diei, in anno quarto Tetracteridis, aut ad summum bim-

Cdui, vt Cicero docet. Diodorus Siculus ἐμβολισμὸς καὶ αφαιρέσεως Græcorum, quæ sunt duæ partes æquationis anni Græcanici, ita meminit de Thebanis Aegypti loquens: ἐμβολίμος δὲ μῆνας τρία αὐγούς, τοῖς ἡμέρας υφαιρέσοι καθόπτης ④ πλεῖστοι τῆς Ἑλλάνων. Ita ἐμβολισμὸς μῆνος, & υφαιρέσεως ἡμέρας sunt partes æquationis temporis ciuilis Græcorum. Aequationis igitur partes sunt tres, θεοβαλδόται, siue αὐτορχοι ἡμέραι, ἐμβόλιμος μῆνος & ξειράται. Quod ai θεοβαλδόται in exitum anni reiūcerentur, & ratio ipsa postulat, & Glaucippus priscus scriptor apud Macrobiū docet, quod supra strictim tetigimus. Sed Macrobius te-

Dstem suum, quæm producit, non intellexit, nec quæ essent illæ θεοβαλδόται, καὶ θεοβαλδόται ἡμέραι. Deprehenso autem periodi Atticæ initio, facile quis esset exitus anni, & in quod tempus conferendus sit, suo loco tractabitur. Supersunt duo, περὶ ἐμβολισμὸς καὶ ξειράται. An scilicet eidem mensi embolismus & exæresis attributa. an vero vtriusque rei diuersi fuerint menses. Tria verba sunt, quæ vulgaris confundit, ἐμβόλιμος, ἐμβολιμαῖος, ἐμβολισμὸς. Mensis, aut dies, qui intercalatur, ἐμβόλιμος, vt apud nos Bisextum est ἐμβόλιμος ή-

Laterculum mensium Atticorum secundum anni quadrantes.

ΘΕΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ.

Ἐκατόντακτον.

Μεταγεντυῖον.

ΟΠΩΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ:

Πυρκεψίον.

Μαρακτυῖον.

Ποσφέων.

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΙ

ΜΗΝΕΣ.

Γαμπλιῶν.

Αιθενεῖον.

Ελαφηολιῶν.

ΕΑΡΙΝΟΙ ΜΗΝΕΣ:

Μενυχίον.

Θαργηλιῶν.

Σκυρροφορεῖον.

μος ἡμέρα. Annus, cui competit intercalatio, ἐμβολιμαῖος. Res ipsa, & Actus, ἐμβολισμός. Εμβόλιμος μὲν Atheniensium erat Posideon. Id nos docet Ptolemæus, qui anno Nabonassari C C C L X V I I , θεῶν τοῖς αὐτοῖς Αθηναῖς Ευαίσθε, μετωπὸς Ποσειδῶνος περὶ οὐρανοῦ Lunam defecisse scribit. Ergo ἐμβολισμὸς incidit in illum annum, qui ab eo dicitur ἐτος ἐμβολιμαῖον, & mensis ἐμβολιμῷ Posideon Metonicus prior. Nam in omni iusta ac legitima intercalatione, ex duobus cognominibus mensibus is est ἐμβολιμῷ, qui prior est. Ut apud Hebræos, anno embolimæo ex duobus Adarin, is Adar est ordinarius, qui secundus est, in quo & ieiunium Ester obseruatur. Quod si Posideon Metonicus intercalatur, ergo & Tetraetericus. Subiecimus vero mensium Atticorum laterculum cum neomeniis Lunaribus comparatorium. Quod πέντε ἐμβολισμούς, ἐμβολίμους, ἐμβολιμαῖς diximus, idem censendum πέντε ξεναγέσεως, ξεναγεσίμους, ξεναγεσιμαῖς. Εξαιρέσιμῷ ἡμέρᾳ est dies, qui eximitur. Εξαιρεσιμᾶι, mensis, in quem incidit ξεναγεσίς ipsa. Mensis igitur Atheniensium ξεναγεσιμῷ est Boedromion. Plutarchus συμποσιακὸν δέ, segmento VI: καὶ οἱ Τλαστοῦσες ηδῶν ψυχόμυθοι. σκένοι δέ σε, εἶπεν, ὁ Μενέφυλε, λέληθεν, ὅπερ τῷ διάτερον Βοηδρομιῶν ἡμέραν ξενεπίκαιμα, καὶ πέρος τοις Σελήνις, αλλ' ὅπερ Τετρηνὴ δοκίσσων εἴτε πέντε τὸ χωρές τοις. Sed causa ξεναγέσεως, quam ille reddit, tam ridicula, quam falsum, quod subiicit, eam diem ξεναγεῖσθαι non Lunæ caussa, hoc est eo nomine, ut annus cum Lunæ rationibus congruat, sed ob mythologiam. Quod sane verum fuerit, si & fabulæ veræ. Præterea & falsum, quod idem de eadē re loquens τῷ πέντε φιλαδελφίας ait: τοις διάτερον δὲ Βοηδρομιῶν δεῖ ξεναγεῖσθαι. Nam non aī, sed semel in Tetraeteride. Verba eius hæc sunt: αὐτῶνοι δὲ τὸν πέντε τὸ ξενεπίκαιμα τοῦ θεῶν μετον, αὐτὸποιοι πλαστούτοις, ξενεπίκαιμα τὸ αἴστιας & φαινῶν σύνεμενον αἰτεῖ. τοις γὰρ διάτερον ξεναγέσεων δεῖ Βοηδρομιῶν, ως τοις σκείνη τῷ Ποσειδῶνι πέρος τοις Αθηνῶν ψυχόμυθος τὸ διαφορεῖται. In sequentibus ob id censet ξεναγεσιμον fuisse, quod esset μία τοῦ διαφορεῖται. Quod & ipsum vero aduersatur. Beavit tamen nos, cuius indicio mensem ξεναγεσιμαῖον cognoscimus. Quare anno quarto Tetraeteridi pro διάτερον Βοηδρομιῶν dicebant, τέττην ισαρμία. quomodo & computatores nostri in ratione Lunæ unum diem dissimulare præcipiunt: quem ipsi vocant Saltum Lunæ, Græcus computus θεοφύλακος σελήνης. At quare ultimam mensis potius non eximebant? Quia menses Attici, cum omnes fuerint τριακοντήμεροι, iij in tres δεκαδας diuidebantur

LATERCVLVM NEO-MENIARVM LVNARIVM
in mensibus Atticis.

I. I.	23	15	7	ἐπιτομβαῖον.
2. I. 30	22	14	6	μεταγεντιστικόν.
3. 30	22	14	6	Βοηδρομιῶν.
4. 29	21	13	5	παρεψιαν.
5. 29	21	13	5	μαρκαπτησιαν.
6. 28	20	12	4	ποσειδῶν.
7. 26	18	10	3	χαπλιῶν.
8. 25	17	9	3	αιδεσιειαν.
9. 25	17	9	2	ἐλαφροβολεῖον.
10. 24	16	8	2	μηνυχίαν.
11. 24	16	8	1	Σεργηλιῶν.
12. 23	15	7	1	οκτόρροσειαν.

B

A debantur. & tertiae decadis dies retro κατ' ἔξαιρεσιν numerabantur, δέκατη, δευτη, ογδόη, εβδόμη, ἕκτη τελευτήσις. Quod si ultima exemta fuisset, quomodo xx i dies vocari potuisset δεκάτη φθινόπως? Adde, quod εἴη καὶ νέα erat sacra. Propterea etiam neque πεντάκις isapulps eximebant, quod omnes Kalendæ καὶ isapulps sacræ essent. Itaque cum pro secunda die tertiam dicebant, nihil videbatur de mense decedere. Nam si mensis est triginta dierum, is demum videtur esse integer, cui οὐ τριακός Καὶ εἴη καὶ νέα non deest. Cur Boedromione mense potius, quam alio, ἔξαιρεσι fieret, equidem cum Plutarcho puto in causa fuisse mythologiam illam contentionis Mineruæ cum Neptuno de Atticæ vindicatione. Sed ἔξαιρεσι illam propter Lunam non fieri, id vero constanter

B nego, atq; adeo pernego. At Plutarchus harum rerum vbiique sese imperitissimum prodit. Nam, vt diximus, in vna Tetraeteride, hoc est in diebus 1448, vel, si embolismus incideret, in diebus 1478, vna dies detrahenda erat, vt annus sequens rediret in gratiam cum Luna, quod primus dies Tetraeteridis semper deberet incurrere in interlunium. Sed in 76 annis necesse erat, vt ex vna Tetraeteride non dies unus, vt solet, sed biduum eximeretur, idq; quater in illis 76 annis fieri solebat. Quod iam ostendimus, & locus Ciceronis ex Verrinis id clare testatur. Sed puto Plutarchum sentire, quando fit ἔξαιρεσι, eam semper τῇ διδύλεᾳ Bondorum θεοῖ fieri, non alio mense. fiebat enim anno quarto Tetraeteridos. Itaque Plutarchus pugnam Platæensem, quam certum est conti-

C gisse in anno quarto Tetraeteridos Atticæ, vt alibi ostendetur, confert in quartam Boedromionis in Aristide, in Camillo autem, in tertiam: utrumque vere: quia πολιτικῶς erat τετράς, re vera τέττα, propter τὸν ἔξαιρεσιν. Alia vero erat ratio ἔξαιρεσιμων ἡμερῶν in anno Lunari. Nam in quatuor annis Tetraeteridos fiebat vna, aut ad summum duæ ἔξαιρεσις. In anno autem Lunari semper sex. Nam cum menses Lunares alternis pleni essent, & caui, omnes tamen τριακάδα habebant. Et propterea alternis unus dies eximebatur, vt secunda secundi mensis non διδύλει, sed τέττα vocaretur. & ita in reliquis. Aristoteles Oeconomicorum secundo, de Mnemone Rhodio tyranno Lampsaci: τῷ τε σεγίδημοις παρηρεῖται τὰς Κισσειάς, καὶ τῶν μετὰς ἐξ ἡμερῶν τοῦ ἑπτατού, φάσιν Ταῦτας τοῖς ἡμέραις ψῆτε φυλακῶν αὐτοῦ ψεμάτων, ψῆτε πορεῖται, ψῆτε δαπάνων ποιεῖται, τὰς ΕΞΑΙΡΕΣΙΜΟΥΣ λέγων. Lampsacenorum igitur annus mere Lunaris erat: cuius pares menses, quanuis caui essent, tamen τριακοθήμεροι putabantur: hoc est τριακάδα habebant. Milites autem quot mensibus stipendum accipiebant ratione triginta dierum etiam mense cauo. At vafer tyrannus mensibus cauis rationē habebat τὸν ἔξαιρεσιν.

D Quod & sequentia declarant. τόντε πεντάκις χειρόνος διδύλεις τοῖς σεγίδημοις τῇ διδύλεᾳ την τριακάδας τὰς οἰστρειάς τῷ μὲν πεντάκις μὲν παρέβη τοῖς ίμεροις,

μέρος, τὸ δὲ ἔχοντι πέντε. Τέτοιος ἡ τεσσάρων πεντηκοντήμην, ἐώς εἰς τὴν τριακοσίαν οὐδὲ πέντε. Prius, inquit, solebat postridie Kalendarum dare. Cum vero esset ἕξαιησεῖς, in qua pro secunda mensis tertiam putabant, 29 dies tantum ad secundam sequentis putabat. Deinde, ut illiberalius ficeret, aliud institutum tenuit. Nam primo mense 27 dierum metiebatur annonam: secundo 25, & ita deinceps hoc modo. 27. 25. 22. 20. 17. 15. 12. 10. 7. 5. 2. 0. Sic integrum mensem lucrabatur. Luculentus est hic locus Aristotelis.

DE PERIODO OLYMPICA.

VETVSTISSIMA res est apud Græcos quadrantis diei supra B
CCCCLXV dies obseruatio. Græcis consultantibus quomodo
rite sacra obirent, responsum ab oraculo, ut καὶ πάρεια sacri-
ficarent. Cum quærerent, quid esset καὶ πάρεια θύη, iterum respon-
sum, καὶ τείλα. A peritis interpretatum, θύη καὶ πάρεια, & καὶ τείλα,
esse θύειν κατ' ἀναγνώσθη, καὶ μῆνας, καὶ ημέρας. Si igitur annus Solaris tan-
tum obseruaretur, non per omnia satisficeret oraculo. Nam κατ' ἀναγ-
νώσης quidem sacrificaretur, sed non καὶ μῆνας, οὐ καὶ ημέρας. Annus e-
nim Solistantum est, menses Lunæ, dies vtriusque sideris. Visum igitur
illis peritis, ut optimæ maximæ Panegyrides, quales erant Olympia-
des, & Pythiades, mense mero Lunari celebrarentur, & eæ certis cir-
cuitibus in orbem redirent, & metas Solis consequerentur: quod vnicō C
remedio embolismorum fit. Itaque statuerunt annum duodecim ple-
norū mensium, cui appendices dies duos annecebant, quorum an-
norū quatuor iustum periodum conficere visi sunt ad neomeniam
Lunæ adipiscendam, detracto uno die de illis appendicibus. Hoc tem-
pus Tetraeterida vocarunt. Ita Olympias, quæ debebat celebrari ple-
nilunio, præcise incidit in quintam decimā primi mensis. Et sic καὶ μῆνα
sacrificatur, quia καὶ Σελήνη. Rursus quia interuentu embolimi mensis
secunda Tetraeteris consequitur curriculum Solis, sic κατ' ἀναγνώσην vi-
debantur sacrificare, & proinde καὶ ημέρας, quia οὐ καὶ Σελήνη οὐ καὶ
ηλιος. Sed aliquanto post deprehensum aliquot Octaeteridas, quæ ex
duabus Tetraeteridibus componuntur, abundare diebus singulis supra D
rationes Solis. Itaque cum omnibus Tetraeteridibus singuli dies detra-
herentur, oportebat aliquando binos detrahi. Isque annus, in quo hoc
accidebat, vocatur à nobis Δισεξαιρεσμαῖς. Cui enim mensi compe-
tebat ἕξαιησεῖς vnius diei, eidem & bidui ἕξαιησεῖς congruebat, ut diserte
nos docuit Cicero. Cum igitur peritissime ab astrologis & Hierophan-
tis illa bidui exemptio fieret, primus omnium Calippus animaduertit
in nouemdecim Tetraeteridibus, qui sunt anni 76, quater biduum exi-
mendum.

A mendum. Vedit enim iniuste quadrantem diei à Metone relictum, & 27760 dies, qui Metoni essent septuaginta sex anni, excedere annos totidem Solares vno die: ut veri 76 anni Solares sint dierum 27759. Sed xix Tetraeterides Græcæ, cum nouem mensibus plenis intercalaribus fiunt dies 27763: de quibus si detrahantur 27759 dies, relinquuntur dies quatuor eximendi vltra xix ἔξαιρεσιμους ordinarios. Iam 76 anni Græci sunt dies 27360, quibus si adieceris 270 dies nouem mensium intercalarium, fient omnes dies 27630: qui detracti de 27759 diebus, relinquunt dies αἰδέχεις, quos appendices vocauimus, 129. Illis 129. in 76 annos distributis, omnes xix Tetraeterides quidem erunt ἔξαιρεσιμαι, sed quatuor inter illas διστάξαις erunt istæ,

B prima, quinta, decima, quinta decima, hoc est annus quartus, vicesimus, quadragesimus, sexagesimus erunt διστάξαις, ita ut nouilunia primi mensis Tetraeteridum mire quadrent: & sane elegantissima sit hæc forma in tanta ignoratione motus Lunaris. quod & quiuis comprehendere possit, qui volet periculum facere. Calippus quidem nihil in ea rē innouauit, sed, vt diximus, ostendit tantum in nouemdecim Tetraeteridibus quatuor ἔξαιρεσις fieri supra xix ordinarias, quomodo 23 ἔξαιρεσις totidem Tetraeteridibus competant. Ideo iustum periodum 76 annorum confecit, cui annorum ἔξαιρεσιμων & διστάξαιων notas apposuit. Eamque periodum non solum Athenienses, sed & aliæ Græcæ nationes amplexæ sunt. Antiquissima vero omnium Tetraete-

C ridum est Olympica. Ideo periodus Olympica ante omnes, & primo loco ponenda: præsertim cum reliquæ omnes ab hac deriuatæ sint, ut suis locis ostendetur. Merito igitur familiam ducet. Eius initium à diebus æstivis, teste Censorino, & Statio, qui Solstitium vocat annum Pisæum -- *domus improba frangit*

Frigera; Pisæumque domus non astuat annum.

Id est: Ea domus non percipitur solstitiali sidere. Mensis enim primus Olympicus, in cuius quintamdecimam incidebat ludicum Olympicum, incipiebat proxime post viii Iulij, ut citima neomenia esset in ix Iulij, remotissima in vi Augusti. Primum enim certamen Olympicum cōmissum anno periodi Julianæ 3938, cyclo Lunæ quinto, Solis xviii,

D Neomenia Ab Iudaici 2985 feria tertia, Iulij ix. Character enim fuit 3.3.905. Ideo nunquam citra illos fines inibat mensis Olympiadis, sed serius. Et tunc fere cardines mundi, hoc est τρίπολις, ή ἴομησεῖα conficiebantur in octauis partibus signorum. Nam viii Iulij πλανητῶν tunc erat in octaua parte Cancri. Primus igitur agon Olympicus celebratus xxiii Iulij. Et omnes Græci τριπόλεις δεευρεῖς collocant in viii aut ix Iulij. Imo Ephorus apud Dionysium Halicarnassensem, ix Iulij vocat τριπόλεις δεευρεῖς: male, ut videbimus. Nam primi mensis Elidensis, siue

D Olym-

Olympici, neomenia est in IX Iulij post Solstitium, quod statuebatur A in VIII, ita ut IX sit prima & citima neomenia, non autem Solstitium. Construatur igitur Tabula primi mensis Elidenorum in annis totius periodi expansis. Primus ordo habeat numerum annorum periodi expan-

T A B V L A N E O M E N I A R V M
P R I M I M E N S I S E L I D E N S I S
I N A N N I S P E R I O D I O L Y M P I C A E.

	Annis p. riodi.	Cyclus Lun.	Dies collecti.	Neome- nia i. mensis.	Neome- nia i. mensis.
D	1	5	3 9 2	9 Iulij.	0
D	2	6	7 5 4	5 Aug.	27
D	3	7	1 1 16	2 Aug.	24
D	4	8	1 4 7 6	29 Iul.	20
D	5	9	1 8 3 8	24 Iul.	15
D	6	10	2 2 0 0	21 Iul.	12
D	7	11	2 5 6 2	18 Iul.	9
D	8	12	2 9 2 3	14 Iul.	5
D	9	13	3 3 1 5	10 Iul.	1
D	10	14	3 6 7 7	6 Aug.	28
D	11	15	4 0 3 9	3 Aug.	25
D	12	16	4 4 0 0	30 Iul.	21
D	13	17	4 7 6 2	26 Iul.	17
D	14	18	5 1 2 4	23 Iul.	14
D	15	19	5 4 8 6	20 Iul.	11
D	16	20	5 8 4 6	16 Iul.	7
D	17	21	6 2 0 8	12 Iul.	3
D	18	22	6 6 0 0	9 Iul.	0
D	19	23	6 9 6 2	5 Aug.	27
D	20	24	7 3 2 2	1 Aug.	23
D	21	25	7 6 8 6	27 Iul.	18
D	22	26	8 0 4 7	24 Iul.	15
D	23	27	8 4 0 9	21 Iul.	12
D	24	28	8 7 7 0	17 Iul.	8
D	25	29	9 1 3 3	13 Iul.	4
D	26	30	9 5 2 4	10 Iul.	1
D	27	31	9 8 8 6	6 Aug.	28
D	28	32	1 0 2 4 7	2 Aug.	24
D	29	34	1 0 6 0 9	29 Iul.	20
D	30	35	1 0 9 7 1	26 Iul.	17
D	31	36	1 1 3 3 3	23 Iul.	14
D	32	37	1 1 6 9 4	19 Iul.	10
D	33	38	1 2 0 5 6	15 Iul.	6
D	34	39	1 2 4 1 8	12 Iul.	3
D	35	40	1 2 8 1 0	9 Iul.	0
D	36	42	1 3 1 7 1	4 Aug.	26
D	37	43	1 3 5 3 3	31 Iul.	22
D	38	44	1 3 8 9 5	28 Iul.	19
D	39	5	1 4 2 5 7	25 Iul.	16
D	40	6	1 4 6 1 7	21 Iul.	12

	Annis p. riodi.	Cyclus Lun.	Dies collecti.	Neome- nia i. mensis.	Neome- nia i. mensis.
E	41	7	1 4 9 7 9	16 Iul.	7
E	42	8	1 5 3 4 1	13 Iul.	4
E	43	9	1 5 7 3 3	10 Iul.	1
E	44	10	1 6 0 9 4	5 Aug.	27
E	45	11	1 6 4 5 6	1 Aug.	23
E	46	12	1 6 8 1 8	29 Iul.	20
E	47	13	1 7 1 8 0	26 Iul.	17
E	48	14	1 7 5 4 1	22 Iul.	13
E	49	15	1 7 9 0 3	18 Iul.	9
E	50	16	1 8 2 6 5	15 Iul.	6
E	51	17	1 8 6 2 7	12 Iul.	3
E	52	18	1 9 0 1 7	7 Aug.	29
E	53	19	1 9 3 7 9	3 Aug.	25
E	54	20	1 9 7 4 1	31 Iul.	22
E	55	2	2 0 1 0 3	28 Iul.	19
E	56	3	2 0 4 6 4	24 Iul.	14
E	57	4	2 0 8 2 6	20 Iul.	11
E	58	5	2 1 1 8 8	17 Iul.	8
E	59	6	2 1 5 5 0	14 Iul.	5
E	60	7	2 1 9 4 0	10 Iul.	1
E	61	8	2 2 3 0 2	4 Aug.	26
E	62	9	2 2 6 6 4	1 Aug.	23
E	63	10	2 3 0 2 6	29 Iul.	20
E	64	11	2 3 3 8 8	25 Iul.	16
E	65	12	2 3 7 5 0	21 Iul.	12
E	66	13	2 4 1 1 2	18 Iul.	9
E	67	14	2 4 4 7 4	15 Iul.	6
E	68	15	2 4 8 6 5	11 Iul.	2
E	69	16	2 5 2 2 7	6 Aug.	28
E	70	17	2 5 5 8 9	3 Aug.	25
E	71	18	2 5 9 5 1	31 Iul.	22
E	72	19	2 6 3 1 2	27 Iul.	18
E	73	20	2 6 6 7 4	23 Iul.	14
E	74	21	2 7 0 3 6	20 Iul.	11
E	75	22	2 7 3 9 8	17 Iul.	8
E	76	23	2 7 7 5 9	13 Iul.	4

A lorum: secundus cyclum Lunæ: tertius dies annorum Græcorum collectos: quartus locum neomeniæ in mensibus Julianis. quintus & ultimus πέντε ἡμέρας in mense Juliano. πέντε ἡμέραι in anno Juliano est interuallum inter v i i i Iulij, & neomeniam sequentis Hecatombæonis Attici, aut primi mensis Elidensis, siue Olympici, cuius nomen ignoramus. Itaque deprehenso capite Hecatombæonis, quo πέντε ἡμέραι supersint de Scirrhophorione in anno Juliano, nobis quidem deprehendere facile est, qui rationem tantum habemus anni nostri Juliani. Sed Elidenses Hierophantæ, quos Βασίλæs vocabant, intercalabant diem inter v i i i & ix Iulij, fine quarti anni Solaris, diebus 400 ante bisextum Julianum. Ideo quartus annus Olympicus Solaris incipiebat 122 die post bisextum Julianum, & quintus quadrinquentis diebus. Quare in anno quarto ipsi ponebant 21 πέντες, cum in anno Juliano sint tantum 20, propter bisextum Julianum. Annus igitur primus Olympiadicus est embolimæus, dierum 392. de quibus detracto anno Solari, nempe 365 diebus, remanent πέντε ἡμέραι 27. Itaque Scirrhophorion primus anteuertit Hecatombæonem primum diebus tribus. Annus sequens cum 392 facit dies 754. qui de duobus annis Solaribus detracti relinquunt πέντε ἡμέρας 24. Scirrhophorion ergo secundus anteuertit primi Hecatombæonis neomeniam sex diebus. Rursus tertius annus cum 754 diebus compositus facit dies 1116: qui de tribus annis Solaribus detracti relinquunt 21 πέντες. cum tamen in

C Tabula sint tantum 20, propter bisextum Julianum. quatuor vero anni Juliani, hoc est 1461 dies, de 1477 diebus detracti relinquenter 16 πέντες. Sed quia ille annus est δισεξαετιμaī, hoc est, duo dies de eo perimuntur, relinquet 15 πέντες: ut est in Tabula. Quod autem prima Tetraeteris sit δισεξαετιμaī ita demonstratur. Supra diximus 129 αὐδεχ̄ς ἡμέρας tantum esse debere in 76 annis Græcis: quæ si in ipsos annos distribuantur, habebis 1 $\frac{9}{76}$ diei in singulos annos. Ita primus annus habebit vnum diem cum $\frac{9}{76}$ diei: secundus 2 dies cum $\frac{10}{76}$. tertius item duos cum $\frac{7}{76}$. quartus vnum cum $\frac{6}{76}$. Itaque primus, & quartus habent singulas αὐδεχ̄ς ἡμέρας: & proinde tota Tetraeteris est δισεξαετιμaī. Sic progressus diei 1 $\frac{9}{76}$ ostendet tibi quintam Tetracte-

D rida, decimam, quintamdecimam esse δισεξαετιμaīs. Quod autem primus annus primæ Tetraeteridis non mutilaretur statim vno die, sed biduum in quarto anno perimeretur, docet nos, vt diximus, Cicero, qui ex eodem mense extra ordinem vnum diem eximi solere scribit, ex quo ordinarius dies eximeretur. Ita habes elegantissimam periodum, cuius neomeniæ primæ omnium Tetraeteridum sunt exactissime Lunares. Nam primo nouilunio deprehenso, reliqua sequentur, tanquam catena quædam. Propter incertas autem epochas annorū in nationibus

Græcis, & diuersa principia tam mensium, quam annorum, Olym- A
pici ludi à præconibus denunciabantur. Pindarus Isthmico secun-
do : ὅντε γὰρ καίρους ὠρέων διέγνων πεντάσφυροι Κερνίδαι Ζεύς Α'λεία
Scholion : οἱ καίρους οἱ τὰς ὠρές γὰρ τὸν καιρὸν οὐδὲν οὐδεποτε
πάρεκτην, καθ' αὐτὸν ἐτελεῖται. Ita ut verissima hæc sit periodus , ad
quam cæteræ omnes Græcæ periodi directæ sunt, tanquam ad certam
regulam, idque reuerentia cultus Olympici, mutatis tantum Tetraete-
ridibus, non autem nouiluniis. Nam omnes omnium periodorum an-
ni conueniunt in cyclo Lunæ , non autem in tempore. Exemplum. Pe-
riodus Attica fingitur antiquior Olympia annis 38 , qui sunt duo cy-
cli. Itaque conueniet Attica cum Olympia cyclo, non tempore: quod
ad methodum Attica fingitur antiquior, Olympia posterior, & annus B
primus Tetraeteridis Atticæ sit tertius Olympicæ. Scholiares Pindari
Olympico ix. 91. καὶ μίδικον ἡμέρας οἱ δύο ἔτηκταν. οὐ μὴ Εὐφράξιος Θ., Ο-
λύμπιος. οὐδὲ Λαμπτέριμαχος Θ., Ιαμνα. Semper celebrabantur eadem die
eiusdem mensis. Celebrabantur autem Kal. Hyperberetæi æstiui. Ergo
prioris tetraeteridis Festum cadebat in nouilunium: posterioris in pleni-
lunium , quod incidebat in neomeniam mensis Isthmiaci , & xv men-
sis Elidensis. Idem tamen est situs annorum, eadem neomeniæ, vt ali-
bi videbitur. Quare omnes periodi inter se differunt 19, aut 57, aut 38
annis, uno , tribus, aut duobus cyclis. Si periodus quædam differt ab
Olympica uno cyclo, vicesimus alterutrius annus erit primus alterius,
& ita quartus annus alterutrius Tetraeteridis erit primus alterius. Si dif-
ferant duobus cyclis, tertius annus alterutrius Tetraeteridis erit primus
alterius tetraeteridis. Si denique differant tribus cyclis, annus secun-
dus alterutrius Tetraeteridis erit primus alterius. Sæpen numero Tetrac-
teris est dierum 1476. vt prima periodi. qui sunt omnino Lunares
menses quinquaginta , quum tamen Tetraeteris Lunaris sit tantum
mensium vndequinquaginta: Itaq; primo anno cycli Iudaici Ab mensis
Olympicus habebit neomeniam in xi Iulij, cyclo Paschali quarto. quin-
to anno neomenia Ab erit in 28 Junij. At mensis Olympicus erit non iā
Ab, vt in priore Tetraeteride , sed in 28 Iulij , cyclo Paschali octauo.
quare inter vtramque neomeniam sunt menses absoluti Lunares quin-
quaginta. Hoc est, quod voluit interpres Pindari in tertium Olympicum
γίνεται δέ διάχρων πόλει μήπι διὰ τεσσαρεπτίκοντας ἀντέα μετεών. Πόλει δέ διὰ πεντίκον-
τας. οὗτον δέ πόλει μήπι τῷ Απολλωνίῳ μήνι, πόλει δέ, τῷ Παρθénῳ ἐπιτελεῖται. Hoc
vult, aliquando celebratur τῷ ἐκατομβωνικῷ πενταετίᾳ, πόλει δέ τῷ μετε-
γενετικῷ πενταετίᾳ. At mensis , quo celebrabatur, apud vulgus semper
idem erat , puta Hecatombæon popularis , sed non semper Hecatom-
bæon πενταετία. Ab vndecima autem mensis ad xvi per quinque
dies certamen celebrabatur. Vnde πενταετίας αμίλας dixit Pinda-
rus

Arus Olympico v. Hoc etiam exemplo probatur nunquam anticipari κέντρον. Mensium vero Elidensium nonum Ελαφίον tantum reperi apud Pausaniam ἡλιαχῶν εἰς τὸν δῆμον φυλάξεων. ④ μάτης τὸν οὐατὸν ἐπέδεκα τὸν Ελαφίον μενὸς κομίζουσαν εἰς πεντετέλες τὸν τέφερον. In Äquinoctium vernum eum incidere ait idem ἡλιαχῶν β. Επὶ δὲ τὸν οὐατὸν τὸν κορυφὴν θύεσσιν ④ Βασίλαι καλέσθιμοι τῷ Κερίῳ κατὰ ιπποσεῖαν τὸν εἰς Ελαφίον μενὸν τοῦ Ηλείου. Ergo idem erat cum Elaphebolione, & proinde nonus à primo solsticiali. Meminerunt etiam Scholia Pindari τὸν Απολλωνίαν καὶ τὸν Παρθενίαν μενός. Ode III. Olymp. Γίνεται δέ οὐ διχωτικόν μήδια τελεσθίκοντα στοιχία μενῶν, ποτὲ διά πεντετέλες οὐδέτερον καὶ ποτὲ μέν τῷ Αἰπολλωνίῳ μενῷ, ποτὲ δὲ τῷ Παρθενίῳ ἐπικελεῖται.

B DE PERIODO ATTICA.

PROXIMVM à periodo Olympia locum occupet Attica. Sino cuius cognitione omne studium inutile est in ratione temporis Græci. Cum igitur de Anno Attico disputaremus, τὸν δὲ duas partes fecimus, τὸν πενταφαινεῖν, & caput periodi: quod duplē interpretationem postulat. Nam videndum & a quo tempore, & a quo cyclo Lunæ deducendum. Cum autem naturalis ratio postulet, ut intercalatio in finem anni reiiciatur, recte illum anni mensem ultimum dicemus, qui intercalationi attributus est. Is vero est Posideon, ut antea demonstrauimus. Ergo Posideon est ultimus mensis, & Gaamelion, qui proxime sequitur, princeps mensium. Quare initium anni Attici incurrit in tempus brumæ. Cui rei adstipulatur Terentius, qui in palliata Apollodori ita loquitur: *Aruspex vetuit ante brumam aliquid noui Incipere.* — quia scilicet priscus annus Atticus à bruma incipiebat. Namque Comœdiām sine dubio Apollodorus docuit Διονύσιος κατὰ αὐτὸς, mense Posideone, qui proxime antecedit mensem brumalem. Atqui, inquires, Hecatombæon est mensis Olympiadicus, à quo Græci propter Olympiadēm putant suā tempora. Fateor. Tamen nihilominus quod dixi, verum est. Nam contextus veteris anni Attici deducitur à bruma. Vulgus vero cœpit putare tempora ab Hecatombæone, propter Olympadicum agōnem, qui proximo post solstitium plenilunio celebrabatur. Itaque cum re vera nullum sit anni principium φύσις, sed potius θεσμός, ut in circulo, tamen licet nobis principium naturale vocare id, vnde putantur anni ratiocinia. Nam quod de circulo proposuimus, id omnino dissimile est in Græca periodo, quæ principium naturale habet, ut in Laterculo nouiluniorum Tetraeteridis supra posito videre potuisti. Nam primum prima Tetraeteris consideranda in periodo: deinde primus annus in Tetraeteride: quæ cum quatuor annis constet, omnes diuersa habent nouilunia, & principium eiusdem Tetraeteridis constituitur

D 3 in eo

in eo nouilunio, vnde cætera nouilunia, quasi quædam Fati Chrysip- A
pei catena, deducuntur. Illud igitur tale principium nos naturale vo-
camus: alterum autem ab Hecatombæone, Populare dicatur. de quo
principio Plato de Legibus sexto : ἐπίθαν μέλοι νέοι καιοὺς μὲν Σεπ-
τὸς νεοπάσ τῷ ἐπόντι μὲν οὐκέτι. Quin etiam Dionysius ex Ephoro
populariter Hecatombæone constituit mensum principem in ra-
tione temporum. Scribit enim Ilion captum τελευτὴν δὲ τὸ εἰδοῦ, B
ἐπαναίδεια οὐμέρου περὶ τὸ Σεπτῆν νεοπάσ, ὥρδον Φερούς μὲν
Θαργηλίῳ, ως Αθηναῖοι σὺν ξενισταῖς αἴγασι. Sic duplex initium anni
Iudaici: naturale ab autumno. quia ab eo deducitur anni ratioci-
nium: alterum ciuile & Ecclesiasticum à Nisan. De naturali igitur
principio loquimur, quod quidem, vt diximus, in bruma statuendum
esse non solum rationes supra adductæ argumento sunt, sed & is, quem
modo nominauimus, Dionysius. Is ait Ilion captum xvi diebus
ante Solstitium, vicesima tertia Thargelionis. Ergo Solstitium fuit
decima Scirrhophorionis. Post decimam Scirrhophorionis scribit su-
persuisse viginti dies anno complendo. πέντε δὲ μέσαν τὸν καιοὺν
ἔκεινοι καπανεῖσαι μὲν τὸν τερπτὸν εἶναι οὐμέρου. Si igitur post finem
Scirrhophorionis secutum est proxime caput anni alterius: sanc Scir-
rhophorion non habuit appendices αἰδεχεῖς οὐμέροις. Ergo Tetracte-
ris antiqua non instituebatur ab Hecatombæone. Nam, vt docebat
Glaucippus, ταξιδιωταὶ οὐμέροι conferebantur in calcem anni. Scir-
rhophorion eas dies non habet apud Dionysium: ergo Scirrhophorion C
non est ultimus mensis anni. proinde neque Hecatombæon erit pri-
mus. Sequitur igitur eum mensem τὰς ἑπτακανέτας habuisse, qui
erat ultimus in ratione periodi. Is autem est Posideon. quod cognouii-
mus iam ex loco intercalationis. Ergo Posideon habuit τὰς αἰδεχεῖς, &
conseqenter Gamelion proximus ab eo fuit mensis primus in ratione
Tetraeteridis priscæ. Cum igitur Posideon habuerit τὰς αἰδεχεῖς οὐμέ-
ροις, quibus olim magistratus creabatur: non dubium est, quin, quan-
diu obtinuit, vt ante ταῦτα γεμιλιῶν magistratus crearetur, Ga-
melion ipso esset caput anni. Sed postea reuerentia Olympici ludicri,
Hecatombæon cœpit esse caput anni. His animaduersis, videndum,
cui anno Olympicō competat caput periodi Atticæ. Plutarchus scri- D
bit pugnam Chabriæ circa Naxum contigisse Βοεδρομιῶν πέμπτη
Φεβρουάριον, πέντε τὸν παντελικον. Hoc tempus consertur in annum pri-
mum Olympiadis centesimæ primæ apud Eusebiū, hoc est, in annum
Iphiti 401. Quod si plenilunium contigit vicesima sexta Boedromionis:
Ergo nouilunium fuit quartadecima aut tertiadecima mensis. Et qui-
dem Boedromion est tertius mensis. Ut autem nouilunium incidat in
xiiii aut xxi mensis, id vero non potest contingere, nisi anno Te-
traeteridis

A traeteridis tertio, & proinde annus primus Olympiadis est tertius Terci traeteridis Atticæ. Ergo, secundum ea, quæ in fine diatribæ de periodo Olympica demonstrauimus, periodus Attica differt ab Olympica duobus cyclis. Et ad methodum Atticæ periodi, 38 anni de periodo Olympica detrahendi erunt. Construximus igitur Tabulam eiusdem periodi instar Olympicæ, quam auximus omnibus neomeniis, & earum epochis in mensibus Julianis: quare nulla magis necessaria;

T A B V L A N E O M E N I A R V M A T T I C A R V M I N M E N S I B V S I V L I A N I S.

Anni periodi	Augusti Capit.	Septemberi Capit.	Octobre Capit.	Novemberi Capit.	Decemberi Capit.	Januarii Capit.	Februario Capit.	Martii Capit.	Aprilis Capit.	Maii Capit.	Junij Capit.	Julij Capit.	Augusti Capit.	
1	9 Iulij	8 Aug.	7 Sept.	7 Octo.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	8 Mart.	7 April.	7 Mai.	6 Junij	6 Iulij	0
2	5 Aug.	4 Sept.	4 Octo.	3 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	○	3 Febr.	5 Mart.	4 April.	4 Maij	3 Junij	3 Iulij	27
3	2 Aug.	1 Sept.	1 Octo.	31 Oct.	30 No.	30 Dec.	○	31 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij	29 Iunij	24
4	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	25 Octo.	24 No.	24 Dec.	○	25 Ian.	24 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	25 Maij	24 Iunij	20
5	24 Iulij	23 Aug.	22 Sept.	22 Octo.	21 No.	21 Dec.	○	22 Ian.	21 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij	21 Iunij	15
6	21 Iulij	20 Aug.	19 Sept.	19 Octo.	18 Nou.	18 Dec.	○	17 Ian.	16 Feb.	18 Mar.	17 Apr.	17 Maij	16 Iunij	13
7	18 Iulij	17 Aug.	16 Sept.	16 Octo.	15 Nou.	15 Dec.	○	16 Ian.	15 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	15 Maij	14 Iunij	9
8	14 Iulij	13 Aug.	12 Sept.	11 Octo.	10 Nou.	10 Dec.	○	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij	10 Iunij	5
9	10 Iulij	9 Aug.	8 Sept.	8 Octo.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	5 Febr.	7 Mart.	6 April.	6 Maij	5 Junij	5 Iulij	1
10	4 Aug.	3 Sept.	3 Octo.	2 Nou.	2 Dec.	5 Ian.	○	2 Feb.	3 Mart.	2 April.	2 Maij	1 Junij	1 Iulij	28
11	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Octo.	28 Nou.	28 Dec.	○	1 Febr.	2 Mart.	1 April.	1 Maij	31 Iunij	30 Iulij	23
12	30 Iulij	29 Aug.	28 Sept.	27 Octo.	26 No.	26 Dec.	○	27 Ian.	26 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	27 Maij	26 Iunij	21
13	26 Iulij	25 Aug.	24 Sept.	24 Octo.	23 Nou.	23 Dec.	○	24 Ian.	23 Feb.	25 Mar.	24 Apr.	24 Maij	23 Iunij	17
14	23 Iulij	22 Aug.	21 Sept.	21 Octo.	20 No.	20 Dec.	○	21 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	21 Maij	20 Iunij	14
15	20 Iulij	19 Aug.	18 Sept.	18 Octo.	17 Nou.	17 Dec.	○	18 Ian.	17 Feb.	18 Mar.	17 Apr.	17 Maij	16 Iunij	11
16	16 Iulij	15 Aug.	14 Sept.	13 Octo.	12 Nou.	12 Dec.	○	13 Ian.	12 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	13 Maij	12 Iunij	7
17	12 Iulij	11 Aug.	10 Sept.	10 Octo.	9 Nou.	9 Dec.	○	10 Ian.	9 Feb.	11 Mar.	10 Apr.	10 Maij	9 Iunij	3
18	9 Iulij	8 Aug.	7 Sept.	7 Octo.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	8 Mart.	7 April.	7 Maij	6 Junij	6 Iulij	0
19	5 Aug.	4 Sept.	4 Octo.	3 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	○	3 Febr.	4 Mart.	3 April.	3 Maij	2 Junij	2 Iulij	27
20	1 Aug.	31 Aug.	30 Sept.	28 Octo.	27 Nou.	27 Dec.	○	28 Ian.	27 Feb.	29 Mar.	28 Apr.	28 Maij	27 Iunij	23
21	27 Iulij	26 Aug.	25 Sept.	25 Octo.	24 No.	24 Dec.	○	25 Ian.	24 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	25 Maij	24 Iunij	18
22	24 Iulij	23 Aug.	22 Sept.	22 Octo.	21 No.	21 Dec.	○	22 Ian.	21 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij	21 Iunij	15
23	21 Iulij	20 Aug.	19 Sept.	19 Octo.	18 Nou.	18 Dec.	○	19 Ian.	18 Feb.	19 Mar.	18 Apr.	18 Maij	17 Iunij	12
24	17 Iulij	16 Aug.	15 Sept.	14 Octo.	13 Nou.	13 Dec.	○	14 Ian.	13 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Maij	13 Iunij	8
25	13 Iulij	12 Aug.	11 Sept.	11 Octo.	10 No.	10 Dec.	○	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij	10 Iunij	4
26	10 Iulij	9 Aug.	8 Sept.	8 Octo.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	7 Febr.	9 Mart.	8 April.	8 Maij	7 Iunij	1	
27	6 Aug.	5 Sept.	5 Octo.	4 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	○	4 Febr.	5 Mart.	4 April.	4 Maij	3 Junij	3 Iulij	28
28	2 Aug.	1 Sept.	1 Octo.	30 Oct.	29 No.	29 Dec.	○	30 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij	29 Iunij	24
29	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	27 Octo.	26 No.	26 Dec.	○	27 Ian.	26 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	27 Maij	26 Iunij	20
30	26 Iulij	25 Aug.	24 Sept.	24 Octo.	23 No.	23 Dec.	○	24 Ian.	23 Feb.	25 Mar.	24 Apr.	24 Maij	23 Iunij	17
31	23 Iulij	22 Aug.	21 Sept.	21 Octo.	20 No.	20 Dec.	○	21 Ian.	20 Feb.	21 Mar.	20 Apr.	20 Maij	19 Iunij	14
32	19 Iulij	18 Aug.	17 Sept.	16 Octo.	15 No.	15 Dec.	○	16 Ian.	15 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Maij	15 Iunij	10
33	15 Iulij	14 Aug.	13 Sept.	13 Octo.	12 No.	12 Dec.	○	13 Ian.	12 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	13 Maij	12 Iunij	6
34	12 Iulij	11 Aug.	10 Sept.	10 Octo.	9 Nou.	9 Dec.	○	10 Ian.	9 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	10 Maij	9 Iunij	3
35	9 Iulij	8 Aug.	7 Sept.	7 Octo.	6 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	6 Febr.	7 Mart.	6 April.	6 Maij	5 Junij	5 Iulij	0
36	4 Aug.	3 Sept.	3 Octo.	1 Nou.	1 Dec.	31 Dec.	○	1 Febr.	3 Mart.	2 April.	2 Maij	1 Junij	1 Iulij	26
37	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Octo.	28 No.	28 Dec.	○	29 Ian.	28 Feb.	30 Mar.	29 Apr.	29 Maij	28 Iunij	22
38	28 Iulij	27 Aug.	26 Sept.	26 Octo.	25 No.	25 Dec.	○	26 Ian.	25 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	26 Maij	25 Iunij	19

in ratione temporum Atticorum. Adiecumus etiam περιάς ἡμέρας: A quæ semper differunt, ut diximus, vnitate ab Olympicis in anno quarto, propter bisextum Julianum, & bisextum Olympicum. Nunc eius fidem periclitemur. Repetatur exemplum proximum à nobis ad ductum. Annus 401 Iphiti, abiectis 76, quantum fieri potest, est 21 periodi Olympicæ sextæ, de quibus si accommodata integra periodo, (ut fieri oportet, quoties maior numerus est, qui detrahitur, quam v-

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM ATTICARVM IN MENSIBVS IVLIANIS.

Annus periodi.	prædicti- Capit.	intercal- tivis.	bona- menses.	nuera- tibus.	prædicti- mensis.	annus statis.	anno- statis.	prædicti- mensis.	annus statis.	annus statis.	annus statis.	annus statis.	annus statis.	annus statis.
3.9	25 Iulij	24 Aug.	23 Sept.	23 Octo.	22 Nou.	22 Dec.	○	23 Ian.	22 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij	21 Junij	16
4.0	21 Iulij	20 Aug.	19 Sept.	17 Oct.	16 No.	16 Dec.	○	17 Ian.	16 Feb.	18 Mar.	17 Apr.	17 Maij	16 Junij	12
4.1	16 Iulij	15 Aug.	14 Sept.	14 Oct.	13 No.	13 Dec.	○	14 Ian.	13 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Maij	13 Junij	7
4.2	13 Iulij	12 Aug.	11 Sept.	11 Oct.	10 No.	10 Dec.	○	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij	10 Junij	4
4.3	10 Iulij	9 Aug.	8 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	7 Febr.	8 Mart.	7 April.	7 Maij	6 Junij	6 Iulij	1
4.4	5 Aug.	4 Sept.	4 Octo.	2 Nou.	2 Dec.	1 Ian.	○	2 Febr.	4 Mart.	3 April.	3 Maij	2 Junij	2 Iulij	25
4.5	1 Aug.	31 Aug.	30 Sept.	30 Oct.	29 Nou.	29 Dec.	○	30 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij	29 Junij	23
4.6	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	27 Oct.	26 Nou.	26 Dec.	○	27 Ian.	26 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	27 Maij	26 Jun.	20
4.7	26 Iulij	25 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	23 Nou.	23 Dec.	○	24 Ian.	23 Feb.	24 Mar.	23 Apr.	23 Maij	22 Jun.	17
4.8	22 Iulij	21 Aug.	20 Sept.	19 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	○	19 Ian.	18 Feb.	20 Mar.	19 Apr.	19 Maij	18 Jun.	13
4.9	18 Iulij	17 Aug.	16 Sept.	16 Oct.	15 No.	15 Dec.	○	16 Ian.	15 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Maij	15 Jun.	9
5.0	15 Iulij	14 Aug.	13 Sept.	13 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	○	13 Ian.	12 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	13 Maij	12 Jun.	6
5.1	12 Iulij	11 Aug.	10 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	8 Ian.	9 Febr.	10 Mart.	9 April.	9 Maij	8 Junij	8 Iulij	3
5.2	7 Aug.	6 Sept.	6 Octo.	4 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	○	4 Febr.	6 Mart.	5 April.	5 Maij	4 Junij	4 Iulij	29
5.3	3 Aug.	2 Sept.	2 Octo.	1 Nou.	1 Dec.	31 Ian.	○	1 Febr.	3 Mart.	2 April.	2 Maij	1 Junij	1 Iulij	25
5.4	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	28 Nou.	28 Dec.	○	29 Ian.	28 Feb.	30 Mar.	29 Apr.	29 Maij	28 Jun.	22
5.5	28 Iulij	27 Aug.	26 Sept.	26 Oct.	25 Nou.	25 Dec.	○	26 Ian.	25 Feb.	26 Mar.	25 Apr.	25 Maij	24 Jun.	19
5.6	24 Iulij	23 Aug.	22 Sept.	21 Oct.	20 No.	20 Dec.	○	21 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	21 Maij	20 Jun.	14
5.7	20 Iulij	19 Aug.	18 Sept.	18 Oct.	17 Nou.	17 Dec.	○	18 Ian.	17 Feb.	19 Mar.	18 Apr.	18 Maij	17 Jun.	11
5.8	17 Iulij	16 Aug.	15 Sept.	15 Oct.	14 Nou.	14 Dec.	○	15 Ian.	14 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	15 Maij	14 Jun.	8
5.9	14 Iuli.	13 Aug.	12 Sept.	12 Oct.	11 Nou.	11 Dec.	○	12 Ian.	11 Feb.	12 Mar.	11 Apr.	11 Maij	10 Jun.	5
6.0	10 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	6 Oct.	5 Nou.	5 Dec.	4 Ian.	5 Febr.	7 Mart.	6 April.	6 Maij	5 Junij	5 Iulij	1
6.1	4 Aug.	3 Sept.	3 Octo.	2 Nou.	2 Dec.	1 Ian.	○	2 Febr.	4 Mart.	3 April.	3 Maij	2 Junij	2 Iulij	26
6.2	1 Aug.	31 Aug.	30 Sept.	30 Oct.	29 Nou.	29 Dec.	○	30 Ian.	1 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	30 Maij	29 Jun.	23
6.3	29 Iulij	28 Aug.	27 Sept.	27 Oct.	26 Nou.	26 Dec.	○	27 Ian.	26 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	26 Maij	25 Jun.	20
6.4	25 Iulij	24 Aug.	23 Sept.	22 Oct.	21 No.	21 Dec.	○	22 Ian.	21 Feb.	23 Mar.	22 Apr.	22 Maij	21 Jun.	16
6.5	21 Iulij	20 Aug.	19 Sept.	19 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	○	19 Ian.	18 Feb.	20 Mar.	19 Apr.	19 Maij	18 Jun.	12
6.6	18 Iulij	17 Aug.	16 Sept.	16 Oct.	15 No.	15 Dec.	○	17 Ian.	16 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Maij	15 Jun.	9
6.7	15 Iulij	14 Aug.	13 Sept.	13 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	○	13 Ian.	12 Feb.	13 Mar.	12 Apr.	12 Maij	11 Jun.	6
6.8	11 Iulij	10 Aug.	9 Sept.	8 Oct.	7 No.	7 Dec.	6 Ian.	7 Febr.	9 Mart.	8 April.	8 Maij	7 Junij	7 Iulij	2
6.9	6 Aug.	5 Sept.	5 Octo.	4 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	○	4 Febr.	6 Mart.	5 April.	5 Maij	4 Junij	4 Iulij	28
7.0	3 Aug.	2 Sept.	2 Octo.	1 Nou.	1 Dec.	31 Ian.	○	30 Ian.	3 Mart.	2 April.	2 Maij	1 Junij	1 Iulij	25
7.1	31 Iulij	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	28 No.	28 Dec.	○	29 Ian.	28 Feb.	29 Mar.	28 Apr.	28 Maij	27 Junij	22
7.2	27 Iulij	26 Aug.	25 Sept.	24 Oct.	23 No.	23 Dec.	○	24 Ian.	23 Febr.	25 Mar.	24 Apr.	24 Maij	23 Jun.	18
7.3	23 Iulij	22 Aug.	21 Sept.	21 Oct.	20 Nou.	20 Dec.	○	21 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	21 Maij	20 Junij	14
7.4	20 Iulij	19 Aug.	18 Sept.	18 Oct.	17 Nou.	17 Dec.	○	18 Ian.	17 Feb.	19 Mart.	18 April.	18 Maij	17 Junij	11
7.5	17 Iulij	16 Aug.	15 Sept.	15 Oct.	14 No.	14 Dec.	○	15 Ian.	14 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Maij	13 Jun.	8
7.6	13 Iulij	12 Aug.	11 Sept.	10 Oct.	9 No.	9 Dec.	○	10 Ian.	9 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	10 Maij	9 Jun.	4

de detra-

A de detrahitur) deducantur anni 38; relinquetur annus 59 periodi Atticæ in Tabula periodi. E regione annorum 59, in area Boedromionis, occurrit neomenia Boedromionis in 12 Septembbris. Ergo vi-cesima sexta fuit in v 11 Octobris. quam non solum necessario fuisse plenilunium docet laterculus neomeniarum, sed etiam Tisri Iudaicus anni 3386. Cuius character 5. 14. 55. Septembbris x x i i i, feria quinta, Cyclo Solis 26. Ideo plenilunium VII Octobris, feria quinta, ut erat propositum. Rursus annus ab Ilio capto erat 408 ante initium primæ Olympiadis. Deductis omnibus 76, remanent 28 anni. qui de 76 detracti relinquunt 48 annos absolutos periodi Olympicæ, quam fingimus tunc fuisse. Ergo 49 anno periodi Olympicæ captum

B est Ilion. Detractis ex methodo perpetua 38 annis, relinquitur annus vndecimus periodi Atticæ, in quo anno captum fuerit Ilion. Eum annum dicit Dionysius habuisse πέντας ἡμέρας εἴκοσι. Sed sine dubio aut ille fallitur, aut codex est mendosus, ubi est εἴκοσιν ἡμέρας, πεντάς μία ἡμέρα. Sane is est annus quem intelligebat Dionysius ex Ephoro. Ilion igitur captum Θαργελιῶν οὐδόν φέρεται. Neomenia Thargelionis 31 Mai. Ideo x x i i i Thargelionis congruebat vi-cesimæ secundæ Iunij, à qua ad ix Iulij, non xvii, ut vult Dionysius; sed xvi tantum dies erant. nisi forte ipse ix non autem viii Iulij πεντάς θεοῦς vocet. quod fieri potest. Tunc conueniet: & 20 fuerint πέντε μία ἡμέραι. Quomodocumque res habet, vides & illum esse

C annum, quem habebat in animo Ephorus, & ad methodum perpe-tuam de periodo Olympia semper 38 deducenda, ut habeas annum periodi Atticæ. Anno secundo Olympiadis 75, id est, anno 298 Iphi-ti, Athenienses sextamdecimam Munychionis Dianæ consecrarunt, quod plena lampade, hoc est plenilunio, pugnatum est eo die illius anni nauali certamine ad Salamina. Deductis 76, quantum potest, de annis Iphiti 298, remanet annus 70 tertiaz periodi Olympicæ. Abiectis igitur ex perpetua methodo 38, remanet annus 32 periodo Atticæ, cuius Munychion 16 Aprilis. qui, propterea quod est ultimus Tetraeteridis, fere Lunaris est, ut ex Laterculo neomeniarum Lunarium perspici potest. Congruit ea neomenia Ijar Iudaico 3283,

D cuius character 5. 8. 124. decima septima Aprilis. Ergo Kalendis Mai plenilunium, in quas Kalendas incidit xvi Munychionis. Vide quam pulchre hæc respondent methodo: Plutarchi verba de ea re: τὴν δὲ ἑπτακοντάρητην Μαΐου ημέραν Αἰγαίῳ καθιέγωστον, ὅτι δὲ Τῆς Ελλης πέντε Σαλαμῖνα νησίων ἐπέλαμψεν ἡ Γεός. Illud autem tempus Eusebius recte confert in secundum annum Olympiadis 75. Quod si non fecisset, aut si omnes Chronologi tacuissent, tamen ex me-thodo id diuinari poterat. Quod autem Diodorus scribit Meto-

nem ob-

nem obseruasse nouilunium primi sui Hecatombæonis enneadecaete- A
 rici σκιρρόφοειών τείτη ἐπὶ δέκα, anno quarto desinente Olympiadis 86,
 scito, ut suo loco declarabitur, libro secundo, Metonem nouilunium
 anticipasse. Nullus enim σκιρρόφοειών potest habere nouilunium in
 xiiii, vt cognoscis ex laterculo neomeniarum Lunarium Attica-
 rum. Sed in xv aut xiiii Scirrophorionis potest nouilunium com-
 mitti. Annus quartus Olympiadis 86, erat 344 ab Iphito: & pro-
 inde 40 periodi quintæ Olympicæ. Deductis 38, remanet annus
 secundus periodi Atticæ. Scirrhophorion iiii Julij. Ab Iudaicus
 erat in xvi Julij. At neomenia primi Hecatombæonis Metonici
 die xv. Itaque uno die anticipatum. In omnibus igitur mire constat
 methodus: quam studiosi Lectores in multis aliis exemplis pericli- B
 tari possunt. Sed caueant, ne illis imponat Plutarchus, qui, vt alibi
 diximus, non raro in his rebus hallucinatur. Uno exemplo pruden-
 tior fieri potest Lector. Plenilunium eclipticum, quod contigit an-
 no Iphiti 446, Dario ad Gaugamela profligato, Plutarchus con-
 fert in μυστεῖον tempus, hoc est, vt ipse alibi interpretatur, εἰς τὸν εἰκά-
 ðα Θεοδρομῶν. Abiectis 76 omnibus ex 446, remanet annus 66
 sextæ periodi Olympicæ. Deductis 38, remanet annus 28 periodi At-
 ticæ. Boedromion Kal. Octobris. Metagittion Kal. Septembris. In cu-
 ius vicesimam, sequente vicesima prima, incidit illud plenilunium.
 Ergo non τὴν εἰκάδαν Θεοδρομῶν, aut μυστεῖον, vt vult Plutarchus, sed τὴν
 εἰκάδαν Μεταγιττιῶν contigit defectus Lunaris. Plutarchus autem ha- C
 bebat in animo Boedromionem Julianum, cum hæc scriberet. Non
 enim raro ille confundit menses Julianos cum antiquis vagis: vt in an-
 no Actiaco ostendemus. Hæc satis fuerint de periodo Attica. Su-
 perest, vt reddamus rationem, quare quartum Boedromionem Te-
 traeteridis Atticæ ἔξαιρεσιμαν fecimus, & non secundum, aut ter-
 tium. Sane si nihil aliud, ratio ipsa docet in ultimo anno æqua-
 tionem omnem fieri debere. Sed & id exemplis confirmatur. Plu-
 tarchus Platæensem pugnam contigisse ait Θεοδρομῶν ισαμβύτερον: candem vero pugnam in Camillo scribit τείτη Θεοδρο-
 μῶν ισαμβύτερον contigisse. Erat annus secundus Olympiadis 75, teste
 Eusebio: proinde septuagesimus quartæ periodi Olympicæ, 32 D
 autem Atticæ. Ergo Boedromion ille incidit in quartum annum
 Tetraeteridis Atticæ. Et quia Plutarchus tertiam vocat, quam
 antea quartam Boedromionis, non est dubium, quin Boedro-
 minion quartus fuerit ἔξαιρεσιμος.

A DE PERIODO MACEDONICA

ÆSTIVÆ.

OMNES ciuitates Græciæ periodum Olympiadicam ab initio amplexæ sunt religionis caussa, mutato alias contextu, alias initio, cum aliæ ciuitates ab aliis mensibus anni, quam æstiuis, aliæ ab alio anno, quam a primo Tetraeteridis, initium sumerent. Ideo fiebat, vt apud diuersas ciuitates idem mensis easdem *αιδεχτοις ημερας* siue *αιδεχτασις* retineret. De hac varia initij capiendi licentia ac prope laſciuia ita scribit Plutarchus in Aristide: *τικεντης δε της ημερων αιωμαλιδου & θαυμασιον, οπις κη νεω διηκειθερων της σε αιρεγλογια μαλλον,* **B**αλλον ελληνικης τικεντης μενος δεχτης ζελατης αγονων. Athenienses a diebus quidem æstiuis incipiebant. sed eorum menses cum Elidensium mensibus raro congruebant: imo nunquam neomeniæ mensium periodicorum congruebant, quatenus Atheniensium Tetraeteris incipiebat a tertio anno Olympiadicæ Tetraeteridis. Sic nunquam conuenient. Quia primus mensis vniuersiusque Tetraeteridis tantum est Lunaris. At prisci Macedones nihil immutarunt in situ & contextu periodi Olympicæ. Atque, vt uno verbo dicam, eadem fuit Macedonica cum Olympicæ. Id docemur ex Decreto Atheniensium, quod in gratiam Hyrcani Iudæorum Pontificis Maximi emissum est. Ex quo hæc, quæ ad rem facere sunt visa, deprompsimus. *Ἐπι πεντάετων, κη ιερέως*

C *Διονύσου ουρανοποτίου, μενος Πανέμος πέμπτη απόντος, ἐπεδόδην τοῖς σερπητοῖς ψήφισμα Αθηναίων, ἐπι Αγαθοκλέους, αρχοντος. Ευκλῆς Μενάρδος Αλιμησοῦ ἐγραμματος, Μενυχίωνος ἐνθεάτη της πενταετίας. Munychion iste, quia est mensis πενταετίας, vt verbis decreti expressum est, erat Calippicus, & Lunaris: Panemus autem Macedonicus. A Macedonibus enim subacti Athenienses, annum corum, vt & iugum, accipere coacti sunt. Quia igitur vicesima sexta Panemi periodici erat undecima mensis Lunaris: Ergo nouilunium inciderat in sextam decimam Panemi. In Laterculo mensium Lunarium Tetraeteridos Atticæ, Munychion periodicus, qui est Panemus Macedonicus, habet nouilunium in sextadecima, in anno secundo Tetraeteridos Atticæ. Igitur anno secundo Tetraeteridis emissum est illud Psēphisma. Demonstretur ex ratione temporum, in quæ conferendum est decretum. Erat enim, vt scribit Iosephus, annus nonus sacerdotij Hyrcani, quod ipse, eodem auctore, iniuerat anno primo Olympiadis 177. Fuit igitur anno 714 Iphiti ad veris tempus decurrente; & proinde decimæ periodi Olympicæ tricesimo. Sed, vt diximus, Munychion incidit in annum secundum Tetraeteridis. Fuit igitur Tetracteris illa Olympicæ, non Attica. & propterea tota periodus Macedonica merc Olympicæ,*

pica, neque situ neque contextu mutato. cum enim Tetraeteris Attica A incipiat à tertio anno Tetraeteridis Olympicæ, vt iam dictum est, semper annus secundus Atticus erit quartus Olympicus, & contra. Hinc sequitur omnino omnes Græcos, aut saltem maiorem eorum partem, in eodem mense τας ἡμέρας οὐρανού habuisse, hoc est in eo mense, qui sextus esset a Tropico æstiuo, vt ipsi loquebantur. Cum vero Philippus Rex Macedoniæ Amyntæ filius, Alexandri Magni pater, menses Metonicos in periodum Macedonicam recepisset, periti Macedonum in eius gratiam periodum nouam orsi sunt a diebus verni sideris, cuius initium caderet in annum septuagesimum secundum periodi Olympicæ, initio sumpto a Dæsio Macedonico, siue Munychione Attico, tam Metonis, quam Tetraeterico. Conuenient enim in vnum neomenia periodica & Metonica: & fuit verus Nisan anni Iudaici 3437. Cuius character 7. 21. 68. feria prima, Martij vicesima sexta, cyclo Lunæ primo, Solis 22, anno periodi Julianæ 4390. Et Hyperberetus sequentis Olympiadis 114 cœpit in 24 Iulij. Quare, vt diximus, antecedens Panemus conuenit in 26 Martij. Hæc est periodus, quam Philippeam vocarunt ab ipso Philippo, qui tamen eius initium non vidit, vt neque filius eius Alexander autunalem, quam illi instituerant Syromacedones. Nam vidit quidem finem, sed initium, quod eius cognomine fuit, non vidit. Menses periodi veteris Macedonicæ cum Atticis comparatos infra subiecimus.

MENSES Macedonum.	MENSES Atheniensium.
ὑπερβεταῖς Θ.	ἔγειριβαιάν
διθ.	μεταγειτυίαν
τετταλᾶς Θ.	βασιρομάν.
αὐδωνᾶς Θ.	παναργίαν
δέσποτ.	μεταπληγείαν
διστρ.	ποτεδίαν.
Ξανθός	γαμπλάν
φρέσιος Θ.	αἰδονείαν
δικιοΘ.	ἐλαφρωλάν.
πάρεμθ.	μανυχάν
λάθ.	δαρυλάν
γρηγορᾶς Θ.	ουρριφελάν.

PERIODVS MACEDONVM ALEXANDREA AVTVMNALIS.

HA CTENVS Macedones integra periodo Olympicæ vñsi sunt: donec Syromacedones aliam in gratiam Alexandri constituerunt, quam ipse, vt iam à nobis indicatum est, non vidit, cum eius initium incidat in annum Iphiteum 465. Calippus Cyzicenus, vt iam diximus, cum ἐμβολισμὸς καὶ δισεξαιρέσει in nouem octaeteridibus, & semisse, hoc est in xix Tetraeteridibus fieri animaduertissem, anno 445 Iphiteo deprehendit Lunæ coitum cum Sole conuenire in epocham veterem Olympiadis, hoc est, in x Iulij, anno sexagesimo quinto periodi Olympicæ, vicesimo septimo periodi Atticæ. Fuit enim Ab Iudaici anni 3430. cuius character 6.13.217. feria sexta, cyclo Solis xv,

Luna

A Lunæ XIII. Iulij nona. Igitur statuit Hecatombæonem tam periodicum siue Tetraëtericum, quam Lunarem in IX Iulij, & retexuit veterem sicut Olympiadæ, & Atticæ periodi. Nam pro sexagesimo sexto periodi sextæ Olympiadæ, & vigesimo octauo Atticæ primum annum instituit periodi suæ. Restituit igitur hoc modo in priscam epocham Olympicam neomeniam Lunarem: sed non propterea hinc exorsus est periodum, sed à Pyanepsione proximo, qui cœpit VII Octobris propter pugnam ad Arbela, quæ in id tempus incidit: eoque nomine periodum suam Alexandream vocavit. Et quidem verisimile est ipsum non tacuisse, quasi diuinitus Lunæ σύνοδον in veterem epocham Olympicam incurrisse eo anno, quo Darium Alexander vicerit. Quod

B enim ab Autumno eam instituerit, docet nos Ptolemæus. Nam apud eum eclipsis Lunæ obseruatur, Sole in Virgine posito, anno quinquagesimo quarto secundæ periodi Calippicæ. Post menses sex altera est obseruata, anno quinquagesimo quinto, Sole Pisces obtinente. Enī mutatio anni a Virgine ad Pisces. Rursus eodem anno quinquagesimo quinto, tertia Eclipse in Virgine facta. A Piscibus ad Virginem non est facta anni mutatio. Non igitur cœpit a Solstitio. A Virgine ad Pisces fit mutatio. Ergo ab Autumno. Quod autem a Cyclo Lunæ XIIII cœperit, ita demonstrabitur. Eclipse trium prima incidit in XXII Septembris, anno LIIII desinente, qui erat decimus cycli Lunaris. Ergo quinquagesimus quintus cœpit ab eodem cyclo decimo;

C & propterea primus cœpit a cyclo XIIII: & consequenter XII ad epocham Calippi autumnalem addenda, vt habeas cyclum Lunarem. Incipit igitur ab eodem Autumno, quo memorabilis clades Persarum ad Arbela contigit. Atque ita quidem Calippus. Sed non tam ideo obtinuit, vt statim nomine Alexandri procederet. Cyclo enim Lunari vertente cœpta est putari, annis duodecim post mortem Alexandri, ideo, vt primus annus Tetraëteridis Alexandreæ cum primo Tetraëteridis Olympicæ concurreret: & pro anno nono periodi Iphiteæ diceretur primus Alexandreæ. Neque vero tantummodo in hoc mutatio facta, sed etiam in mensibus. Tunc enim Hyperberetæus a diebus æstiuis ad autumnales traductus est, & vt olim Olympia-

D dici, ita postea Alexandre anni caput factus. Antiochus Magnus in rescripto quodam de Iudeis, vt extat apud Iosephum, annuas pensiones remittit illi genti in triennium, usque ad Hyperberetæum mensem: vt omnino mensis, qui annum claudit, sit is, qui Hyperberetæum antecedit: ἡν δὲ, inquit, θαῦτον ἡ πόλις κατεκαθῆ, οὐδὲ μη τοῖς τε νῦν, τε κατελαθεμένοις, ἐώς Υπέρερεταις μήνος, απελαῖς εἴναι μέχει τοιῶν ἐτοῦ. Quod autem Antiochus Epiphanes Samaritanis scribens ita tempus notarit: ἐκατημβαινόντες μήνος τούτου, equidem ingenue fateor me non in-

telligere: Nisi, quod credo, fuerit is *εποχὴ Καλίππικος* Luna-Aris. & sane non dubito, quin verum sit. Porro hanc epocham Syri tenuerunt ad hunc usque diem a mense Octobri Iuliano, propter veterem Hyperberetæum: eamque epocham Aliscandria vocant, id est Alexandream. Sed Arabes, & quædam aliæ nationes diu usurparunt ab Elul, id est Septembri, propter Indictionem Constantinianam. Eaq; epochæ vocata est illis قاربج ذي القرنیخ *τηρίχοντος Δικαρναίν*. Terich dilkarnain, hoc est *ἐποχὴ τῆς δικέρωστος*. Alexandrum enim vocant *δικέρωστα*, ut infra dicetur. Quod autem Plutarchus in Alexandro scribit *λῶον* Macedonicum mensem esse eundem cum Hecatombæone, hoc verum fuerit, si *λῶος* Tetraetericus, Hecatombæon vero Lunaris, & Calippicus intelligatur. Nam secundo anno periodi Alexandreæ Hecatombæon Lunaris vel Calippicus occupabat Iulium, *λῶος* vero inuadebat Augustum. Nam menses Tetraeterici sunt tardiores Lunaribus in annis secundo, tertio, quarto Tetraeteridos.

MENSES PERIODI ALEXANDREÆ Syromacedonum.	
ἀργερτῖον	παντζίον
τεῖσθαι	μαμακτεύον
τελλαῖον	ποσιδεῖον.
αὐτωδίον	χαμπλάν
τείνω	αδιστεύον
δύρω	έλασθολάν.
Εανδίκος	μανυχάν
αρτεμίον	δεργαλάν
δύνον	συρρόφειον.
παντμόν	ειστομεσοίν
λῶος	ματαγετεύον
γραπτῶον	βανδρομάν.

DE PERIODO BITHY-

N O R V M.

C

ANNO a Nabonassaro 840, Tybi II absoluto, Agrippa astrolagus in Bithynia obseruauit Lunam iunctam cum australi succedente Vergiliarum, qui erat annus XII Domitian, Metroi secundum Bithynos die VII. Tempus, XXIX Nouembris, anno Christi vulgari 92: Ergo neomenia Μητρώα congruebat vicesimæ tertiaræ Nouembris: & proinde mensis æstiuus 26 Iulij. Erat annus Iphiteus 868, & periodi duodecimæ Olympiacæ 32. In qua mensis æstiuus ter competit vicesimæ sextæ Iulij, in annis 13, 30, 47. Sed cum annus propositus esset quartus Olympiadis, annum quoque Bithynicum aut quartum fuisse oportet Tetraeteridis Bithynicæ, aut secundum: quod aliter anni Olympici non usurpantur in aliis periodis. Sed nullus quartus Olympiadicæ Tetraeteridis habet initium in 26 Iulij. Erit igitur annus 32 Olympiadicæ periodi, 30 autem

MENSES Bithyniorum.	MENSES Atheniensium.
ἀργερτῖον	ἐπαπομαίον
τελλαῖον	μεταγέτιον
ηρᾶιον	βανδρομάν.
αρτεμίον	παντζίον.
ματηδάν	μαμακτεύον
δύνον	ποσιδεῖον.
ηραλλῖον	χαμπλάν
τεῖσθαι	αδιστεύον
βερδαῖος	έλασθολάν.
σπατεῖος	μανυχάν
εἴρος	δεργαλάν
αβετεῖος	συρρόφειον.

Bithynicæ.

D

A Bithynicæ. Et propterea duo anni de Olympica periodo detrahendi ad methodum periodi Bithynicæ. Non dubium est, quin periodus hæc in gratiam Regum Bithyniæ constructa sit cum mensibus Calippicis: Nos autem subieccimus Laterculum mensium Bithynicorum, ut in manuscripto Græco reperi, eosque cum Atticis comparauiimus:

DE PERIODO DELPHORVM PYTHICA.

B **P**ER octaeteridas tempora sua periodica transfigisse Græcos, puto iam satis docilia ingenia capere posse. Sed *διμεθόδους* gratia nos circuitum embolismorum, quæ est vera *διπλαλάσσος* temporum, orbe annorum 76 peragimus. quo interuallo comprehenduntur octaeterides nouem cum dimidia, embolismi etiam nouem, quot scilicet sunt Octaeterides. Sane, vt Censorinus scribit, hunc circuitum vere annum magnum esse pleraque Græcia existimauit, quod ex annis octo vertentibus solidis eum constare existimarent. Adiicit idem scriptor, ob hoc multas in Græcia religiones hoc interuallo temporis summa cæremonia coli. Delphis quoque ludos, qui vocantur Pythia, post annum octauum olim instaurari solita. Verum quidem est de interuallo antiquorum Pythiorum. sed fallitur, cum existimat eam octaeterida meram Lunarem fuisse, quæ habuit *τετρακοντημέτερος* menses omnes, vt iam declaratum a nobis. Nam Pythiorum vetus institutio, octaeteridis autem Lunaris recentissima, si quidem cum illorum ludorum origine comparetur. Fallitur præterea interpres Pindari, qui inter duo Pythia antiqua ponit interuallum annos solidos Solares nouem. Nam octaeteris dicta est etiam *čtetraētēs*, quod nono quoque anno recurrat. Itaque caput dicitur *čtetraētēs*: interuallum, *οκταētēs*: quemadmodum interuallum duarum Olympiadum, *τετραētēs*: caput vero vnius, *πενταētēs*. Quare & Olympias ipsa aliquando etiam Tetrapentacteris dicta, vt est in Censorino Fr. Pithoei. Est enim initium quinti anni. quomodo etiam dicitur ab oraculo *πενταētēs čtauōtēs*.

D *Tl̄w' αὐτῷ ῥύσατε πάγειον, πολέμιον δὲ απέχεσθε,*
Κονσίκις φίλιας ήγειρμοις Ελλήνεσσιν,
Εσ' αὖ πενταētēs ἔλθῃ φιλόφρεων čtauōtēs.

Delphi igitur tres *čtetraētēs* continuae celebrabant. Prima vocabatur *čtetraētēs*, altera *īew̄is*, tertia *χdeiλā*, vt scribit Plutarchus, quæ nunquam mutatae fuerunt. Quarta *čtetraētēs* erat *τῷ πυθίῳ*, quæ postea in *τετραētēs* redacta, vt *Olympicus-agon*, anno, vt scribit

E 2. Pausa-

Pausanias, Olympiadis 48 tertio. quo Amphictyones fidicinæ artis, ut A antiquitus, præmia constituerunt, adiectis etiam artis tibicinæ. Nam non satis consulte Sophocles in Electra Pythicum agona dicit fuisse tempore Orestis, in eoq; Oresten curru deiectum periisse fingit. Sequenti Tetraeteride, qui erat annus Olympiadis 49 tertius, αγων ille σφαιρίτης factus, ut Olympicus, vnde prima Pythias putari solet. Quare recte apud Eusebium anno III Olympiadis 49 prima Pythias attribuitur. Cui adstipulatur Scholia festi pindari in Pythionicarum III. καθίσατε γέ, inquit, οἱ λέγων βασιλεὺς καὶ τινὲς ἐξδομηκοσίων ἔκτιον Ολυμπιάδα τὴν εἰκοσῆς ὥρδον Πυθιάδα τὴν περιοχήν Ολυμπίας συγχρόνης 8^η. Si ab anno Iphiti 195 putatur Pythias, & annus primus 28 Pythiadis est annus 109 à prima Pythiade instituta, idem annus Pythicus erit 303 Iphiti. qui est annus tertius propositæ Olympiadis 76. Rursus idem Scholia festi XII Olympico: Εγγόλελης Κένταρος μὲν τῷ γένει, πόλεως Κυρωτῶν, οἵ τιγανίσατε ἐξδομηκοσίων ἐξδόμων ολυμπιάδα, καὶ τινὲς ἔξης Πυθιάδα εἰκοσής τηνατίου. Ergo Pythias celebrata 49 Olymp. Idem Scholia festi Pythionicarum XIII. γέγραπται μὲν ἡ ὁδὸν Αρχεστιλάδω Πολυμίνης παιδὸς Κυρεναίου τὸ γῆρας τὸ Λίβυον (vide num melius τὸ γῆρας τε Λίβυον) νικήσθω τινὲς τειχοκοσίων πεντήν Πυθιάδα. Ενος δὲ τινὲς ὥρδον ολυμπιάδα Ολυμπιάδα. Άλλος δὲ γέραψεν εἰς τινὲς Ολυμπιάδας αὐτὸς νίκην, καὶ τοι μὲν τινὲς Πυθιάδας γῆραψεν. Ait tricesimam primam Πυθιάδα esse priorem octagesima Olympiade. Nam tricesima prima Pythias celebrata est anno Iphiti 315, qui erat tertius Olympiadis septuagesimæ nonæ. C Ab annis igitur Iphiti aufer 194. Habebis annos Pythicos. Cœpit enim, ut diximus, primus αγων Pythiorum σφαιρίτης anno Iphiti Olympiadico 195, periodi Julianæ 4132, cyclo Lunæ decimo, Solis septimo decimo, sexta mensis, qui apud illos Βύσιον, apud Athenienses Thargelion dicitur. Nam τὴν ἔκτηντισταμένην Apollinem natum volunt. quamuis Θαργεῖλια Athenis τὴν ἐξδόμην τὸ Θαργεῖλιον celebrari solita scribit Plutarchus libro Symposiacon octauo, capite primo: vnde Apollo dictus sit ἐξδομαγῆνος. Pythiadum periodus ab initio Olympiadum contexta potest ab eo anno incipere, a quo Attica, hoc est a tertio Iphiti, cyclo Lunæ VII, Solis xx, tempore veris præcipitati. Pindarus Olympionicarum XIII. Πυθοῖς ἔχει σαδίς πμὰν, διαύλαθ' αλίῳ D αμφ' ἐν. Μίωσ τε ὁ των τερενταῖς τοι Αθηναῖοι. Manifesto innuit eodem mense Panathenæa & Pythia instaurari solita. Quod si verum est, ergo Panathenæa Thargelione, non autem Hecatombæone celebrabantur: nisi forte dicamus aliud solenne Atticum hic intelligi. Et cur non hic alius ludicrum a Panathenæis intelligamus, cum constet ex oratione καὶ Τιμοκράτει Panathenæa celebrari solita τὴν διωκτὴν Εκατονταῖον, quemadmodum Olympiadem διωκτὴν Υπέρβε- γελαιον

A *εταιρίᾳ* Macedonici? Vtrumque autem ludicrum tam Panathenaicum, quam Olympicum quatuor diebus transfigebatur. Ultima dies ludicri x v mensis, plenilunio. Atque hæc quidem dies ynica erat prisco solenni dedicata. Sed postquam proposita fuerunt præmia saltus, disci, pugilatus, Pancratij, & luctæ, triduum priscæ solennitati præpositum est. Itaque iam a duodecima die mensis incipiebant, desinebant in x v , quæ, vt diximus, erat plenilunium. Postridie autem, hoc est, τῇ ἔκτῃ ἐπὶ δέκα, erat νεῖος. Proinde ἡ δωδεκάτη erat ἰερούλια πέντη τῷ Παναθηναϊών, quæ etiam dicebatur Κεγνα, vt extat in eadem oratione. Quintadecima erat magna ἰερούλια. In Psephismate Timocratis Panathenæa coniiciuntur in δωδεκάτη πεντετελεῖα: hoc est, in

B duodecimam diem mensis Lunaris: nempe quia mensis primus Tetraeteridis erat Lunaris merus, & conueniebat cum mense Prytanias. Tamen vtvt hæc intelligamus, videtur ex his quoque colligi posse Atticam periodum a tertio anno Tetraeteridis Olympiacæ cœpisse: vt supra a nobis demonstratum est. An vero idem caput ea periodus cum Attica habuerit, nimirum a Bruma, an a Solstitio, id vero nobis haec tenus incompertum est. Sed cum veteres scribant Apollinem τῇ ἔκτῃ τῷ Ζελίνῳ, vt Herculem τῇ τετράδι natum, verisimile est periodum cœpisse a vere adulto: hoc est a mense secundo verno, eumque mensem, vt omnes primos Tetraeteridis, mere Lunarem fuisse. Sed proprius vero est, Apollinem natum septima Thargelionis in anno

C quarto Tetraeteridis Pythicæ, quo tempore nouilunium est secunda Thargelionis. Quæ proculdubio vera est sententia: Nam Apollo dicitur natus τῇ ἔκτῃ μελῶς καὶ σελίνῳ, vt fere omnes veteres prodiderunt: Et tamen dicitur ἐβδόμοις θύμοις. Si natus est τῇ ἔκτῃ, quomodo igitur ἐβδόμοις θύμοις dicitur? Iam cauissam aperiuiimus. Natus est τῇ ἔκτῃ καὶ σελίνῳ, sed τῇ ἐβδόμοισι Θαργηλιῶντος ισαρμός: nempe τῇ ἔκτῃ τῷ πεντετελεῖας, τῇ ἐβδόμοις Θαργηλιῶντος Tetaeterici. Ergo Thargelia celebrabantur τῇ ἔκτῃ Θαργηλιῶντος ισαρμός anni secundi Olympiadis: Pythia autem diebus æstiuis tertij sequentis. Pythiorum ætate sua celebratorum meminit Plutarchus εὐ πᾶς ἀπλελεπότων χειροειδῶν. Nemea autem & Isthmia erant trieterica, non pentacterica, vt auctor est Scholia festi

D Pindari. Quare fallitur Ausonius, qui Agonas quatuor omnes pentactericos constituit.

*Hac quoque temporibus quinquennia sacra notandis
Isthmia Neptuno data sunt, & Pythia Phæbo.*

Aliud vero est quinquennium, aliud tempus quinquennale. Quinquennium est interuallum quinque annorum solidorum: quinquennale est, quod quinto anno incipit. In eundem lapidem offendit Ouidius, qui Olympiada ex solidis quinque annis constare dicit, vt

alibi ostendimus. Sed quare Latinis succenseamus, cum Pausanias scri- A
bat Olympicum agonem ob id ab Hercule dīa πέμπτας ἔτους celebrari
constitutum fuisse, quod ipse cum fratribus, essent numero quinque?
Hoc verum poterat esse, si interuallum vnius Olympiadis essent anni
quinque. Et Græci dicunt τέλος ολυμπιαδας δία πέμπτης ἔτους αγράς, non
autem μέση πέμπτης ἔτους. Quare non solum errauit Ausonius, quod Isthmia
& Nemea post totidem annos cum Olympiade instaurari putat, sed
etiam quod Olympiada vocat quinquennium.

DE PERIODO THEBANA.

VE T V S T I S S I M O R V M Boeotiorum annus cæpit a Vergiliarum B
ortu matutino, in Thargelione Attico. Hesiodus:
Πληνίδων ατλαχθέων αἰσθελομήδων
αἴρειας αἴμην, δέρειος ἡ μασομήδων.
αἱ δὴ τοι νύκτας τε Κηφαλαία τεσσαράκοντας
κενέψφατο). αὖτις ἡ πέντη πλομήδης ἀνατολή^G
Φαίνονται).—.

Dies viginti ante, quam Sol Taurum ingrediatur, & totidem post,
assignat occultationi Pleiadum, & postea incipere dicit annum The-
banum: quamuis neque Proclus, neque eius Mastix Tzetzes mecum
faciant. Sed clarius idem poëta alibi:

Tαῦτα φυλασσόμενοι τελεσμήδην εἰς ἀνατολήν
ισχάδης νύκτας τε Κηφαλαία, εἰσόκεν αὖτις
γῆ πάντων μάτη χαρπὸν Κύματαν ἀνέκη,
δέτη αἱ ἐξήκοντα μέση προπτὰς πέλιοιο
χριμέσθη ἀπελέση ζεύς κηφαλαία.—

Manifesto vocat τελεσμήδην ἀνατολήν ver adlustum, nimirum δὲ τὸ τρί^D
Πληνίδων ἐπίτολος: ut omnino videatur idem annus Hesiodeus cum
Pythio Delphorum fuisse, nempe a Thargelione. Quare Virgilius
præceptorem Hesiodium, ut in agricultura, ita in anni principio
instituendo, sequitur:

Candidus auratis aperit cum cornibus annum
Taurus.—

Neque enim hæc interpretes Virgiliani magis assequuntur, quam illa
Hesiodea Proclus, & Tzetzes. Sed hæc ante tempora Olympica, siqui-
dem Hesiodus vetustior prima Olympiade. Nunc loquendum de
anno periodico Thebanorum, florentibus rebus Atheniensium, Laco-
num, & ipsorum Thebanorum. Is igitur capiebat initium μέση προ-
πτὰς χριμέσθης. Arbitror igitur duodecimum, qui erat idem cum Po-
siedone, τὰς αἰδεχγας ἥμερας habuisse: quod fine anni magistratus
crearetur

A crearetur. Plutarchus Pelopida : καὶ τοι χαρῆσθε ἡσδυ αἱ πᾶται τοῦ πάς αὐχμαῖ· μὲν δὲ οὐ τελευταῖς φθίνουσι οὐλίγαι πρέπεισαν ημέραν, καὶ τὸν δέχην ἔδει τριζελαμβανεῖν ἐτέροις ἀπό τοις ισαρμύσι οὐ πεύσαν μὲν δὲ, οὐ διώκειν οὐδὲ μὴ τριζελιδόντες. Quare, ut dixi, ibi erant αἱ θερινές αἱ λαλησταῖς ημέραι, ut Athenis fine Posideonis. Cur enim alibi, si mensis sequens est initium anni? Primus mensis dicebatur Βεκάπιο, respondens Gamelioni Attico. Plutarchus ibidem : οὐ νόμος καλεσόντος τὸν πεύστω μὲν τριζελεῖν τοις Βοιωταῖς ἐτέροις, οὐ Βεκάπιον οὐρανοῖς. Hunc autem eundem, quem Hesiodus λικαιῶνα vocat, esse putat Plutarchus. Hesychius, Λικαιῶν. Οὐδένα μὴ τῷ μὲν τοῖς Βοιωτοῖς οὐταν, εἰκάζει δὲ Πλαταξιχός Βεκάπιον. καὶ γὰρ Ψυχρός εἶναι, &c. Secundus mensis erat Ερμαῖος. Sequitur apud Hesychium : ἔνοι δὲ τὸν Ερμαῖον, οὗ μῆτρα τὸν Βεκάπιον εἴσι. Καὶ γὰρ Αθηναῖοι τὸν τῷ Λικαιῶν ἐορτὴν τὸν αὐτὸν αὐγάσι. Septimus mensis Ιπποδρόμιος, si Plutarcho homini Bœotio credimus : qui ait pugnam Leuctricam contigisse, Bœotiis Ιπποδρόμιοι μὲν δὲ, Atheniensibus Εκατόνταραιοις ισαρμύσι τῇ πέμπτῃ. Nonus Πανεμός respondens Boedromioni. Decimus Δαριδρεῖος idem cum Pyanepstone. Undecimus Αλαλκομύσιος idem cum Mæmaæterione. Reliquos menses nondum reperi. Caput autem & situm huius periodi difficile est inuestigare, propter penuriam exemplorum. Plutarchus in Aristide de pugna Platæensi : Τούτου τοις μάχαιρες ἐμαχέσουτο τῇ τετραδὶ οὐδὲ Βοδρομιῶν ισαρμύσι κατ’ Αθηναῖς, καὶ δὲ Βοιωτοῖς τετραδὶ οὐδὲ Πλαταξιχός. Erat annus secundus Olympiadis LXXV, & proinde 298 Iphiteus, periodi Atticæ 32 : cuius Boedromion x viii Septembribus, utique ἐξαιρεσιμῶς. ac propterea quarta Boedromionis politica erat vera tertia: quod & ipse Plutarchus, tanquam interpres nos docet in Camillo : Πέρσαι μὲν δὲ Βοδρομιῶνος ἔκτη μῆνα Μαρτῖν, τείτη δὲ τὸ Πλαταιῶν αὔμα καὶ πᾶται Μυκαλίων ηπίθητοσαν. Hic τείτην vocat, quam in Aristide τετραδα, nimirum propter ἐξαιρεσιν. Boedromion illius anni x viii Septembribus, & propterea οὐ τετραδίς, habita ratione τὸ ἐξαιρεσεως, hoc est, οὐ τείτη, xix Septembribus. Ergo, cum xix Septembribus fuerit xxvii Panemi Thebani, Neomenia Panemini congruit vicesimæ quartæ Augusti. & proinde xxv Iulij fuerit

D neomenia mensis primi æstiui, quem Plutarchus dicit Hippodromion a Thebanis nominari. Sed bis tantum mensis æstiui caput in periodo Olympica incidit in xxv Iulij, nempe anno trigesimo nono, & sexagesimo quarto. Annis igitur periodi Atticæ addenda sunt 32, ut habeas annos periodi Thebanæ : aut de annis Olympiacis deducendi sunt anni 6. & sic falsum fuerit, Panemum verum esse Boedromionem, sed medium inter Metagitnionem & Boedromionem. Rursus idem Plutarchus de pugna Leuctrica, quæ coniicitur in tem-

pus secundi anni Olympiadis 102 ita scribit : Τριμήνῳ συνέβη Βοιωτίς Αἰπαρθρούς μὲνός , ως δὲ Αθηναῖς καλός , Εκατονταῖς δὲ ισαρμός πέμπτη . Manifestum enim , ut Εκατονταῖς , ita etiam , Ιππαρθρούς ισαρμός intelligi . Sed quia non apposuit τῷ ποστοῖσιν Τριμήνῳ Ιππαρθρούς , nihil possumus statuere .

D E

P E R I O D O S Y R A C V S A N A

ANNO quarto Olympiadis 91 , qui erat decimus nonus ab initio belli Peloponesiaci , Demosthene & Nicia Atheniensium du- cibus bellum in Sicilia administrantibus , defecit Luna , no- te , quæ secuta est vicesimam septimam Augusti , anno periodi Iu- lianæ 4301 . Et statim nocte altera Nicias inhoneste sese reci- piens ex superstitione defectus , hostibus se cum toto fere exercitu in- terficiendum obiecit . Polybius Excerptis libri i x . Καὶ μὲν Νικίας ὁ τῷ Αθηναῖσι σεγενῆς διωνάρμος ζώζει τὸ πέρι τὰς Συρακουσας σεγένα- μα , καὶ λαβὼν τῆς νυκτὸς αἴρει ζωτικὴν κομφρόν εἰς τὸ λαθεῖν τὸν πολεμίον , δύποχωντος εἰς ασφαλέσσ , καὶ πεισα τῆς Ζελήνης σκληπτόν , ως πολεμὸν πειστημένον , ἐπέχε τῷ αἰαζυγῷ , &c. Hæc autem eclipsiis con- fertur a Plutarcho in Κλεοντίς μὲνός τετάρτου φθίνοντος . & postea Carneum eundem cum Metagitnione facit . Erat annus periodi O- C lympicæ 60 , ac propterea Atticæ vicesimus secundus : cuius He- catombæon 25 Iulij : Metagitnion 24 Augusti . Contigit igitur eclipsiis nocte , quæ secuta est quartam diem Metagitnionis . hoc est , τετάρτη μεταγειτνῶν ισαρμός . iccirco neomenia Καρνεῖς inci- dit in Kalendas Augusti . Fuit igitur Καρνεῖς illius anni aliquan- tum particeps Metagitnionis . sed ipse re vera est Hecatombæon Atticus . Ut autem neomenia Hecatombæonis incidat in 10 Iulij , hoc non potest contingere , nisi in anno periodi Olympicæ 60 . At- qui is annus erat sexagesimus periodi Olympiacæ . Ergo indubita- te periodus Syracusana eadem fuit cum Olympica . quam postea Archimedes mensibus Calippicis illustrauit , edito de ea re libro D cum fabrica Sphæræ , exemplo Eudoxi , & Calippi , quorum al- ter in sua Octaeteride , alter in sua periodo 76 annorum aliquot circulos excogitauit , vt illis τὰς δύο κατεστατεῖς τῷ φαινομένῳ ob ocu- los proponeret . In hoc nihil de suo attulit , præter fortasse maiorem , aut minorem numerum circulorum , vt facile est ab aliis inuenta ex- polire . Huius Sphæræ , præter vetustissimos , meminit & Claudio- nus lu-

Anus luculento epigrammate. Et sane falluntur, qui scribunt, sphæram siue *σφερὴν*, siue *κεκρωτίων*, ab Archimede inuentam: quo nihil falsius excogitari potuit. Propter utilitatem periodi & sphæræ περιόδου, in memoriam tanti beneficij, Syracufani tumulo Archimedis a Romanis militibus interfecti Sphæram insculpi curarunt: quo indicio deprehensus eius tumulus a Cicerone quæstore, cum iam non solum neglectus, sed & ignoratus ciuibus suis esset. Meminit periodi Archimedæ & Virgilius:

*In medio duo signa, Conon, οὐ quis fuit alter,
Descripsit totum radio qui gentibus orbem,
Tempora quæ messor, quæ curuus arator haberet?*

BNam Archimedes descripsit Fastos, quos adiunxit fabricæ Sphæræ, exemplo familiaris sui Cononis Samij, quem cum ipso Archimede coniunxit Virgilius. Orbis enim hic significat periodum, ut Manilio de Metone loquenti Orbis est περίοδος ἡ κατεύθυνση:

— *Celumque nouum versabit in orbem.*

Interpretes non bene assecuti sunt mentem Virgilianam. Pappus vltimo libro scribit, ab Archimede in mechanicis nihil scriptum præter opus de Sphæra. At quanuis eum librum nobis eripuerit vetustas, tamen scimus, in eo opere non solum de fabricanda Sphæra periodica tractatum fuisse, sed etiam fastos annorum septuaginta sex illo libra

Complexum fuisse, nimirum Tempora, quæ messor, quæ curuus arator haberet: quod parapegma vocari alibi docemus. Porro Agragantinis erat idem mensis Καρνεῖς cum Syracusanis communis, &c, vt puto, geminus, vt Posideon Athenis. Nam, ni fallor, διμήνιος Καρνεῖς eo nomine intelligitur in veteri inscriptione Græca, EKT AZ: ΔΙΜΗΝΟΥ ΚΑΡΝΕΙΟΥ. ΕΞΗΚΟΝΤΟΖ. hoc est, sextæ bimenstris Carnei desinentis. τὸ εὖτης διμήνιος Καρνεῖς φεύγοντος.

DE PERIODO LACONVM.

DANNO tertio Olympiadis octagesimæ nonæ sub finem hiemis, vere ineunte, foedus annorum quinquaginta inter Athenienses & Lacedæmonios iustum est, quod tempus ita designat Thucydides; scribens τὰς απονδὰς πεντηκοντάρτις initas fuisse, Πλάτων Σπερτικοὶ εφορεύοντος, Αρέμισις τετραδις φεύγοντος, Αλκαιάς ἢ Αθηνῶν αἰγαχούς, Ελαφιβολιώνος ἔκτη φεύγοντος. Erat annus LI periodi Olympiae, XIII Atticæ, A periodo Olympia aufer i 2. Erat enim annus 39 periodi Laonicæ. Elaphebolion xxv Martij. Ergo Artemisius Laonicus xxiii Martij. In periodo Olympia hoc non accidit, nisi annis, 38, 63. Sed non cōgruit

gruit cum 38, quia is annus est secundus Tetraeteridis, hic vero est A tertius. Ergo annus Tetraeteridis Laconicæ idem fuit cum anno Olympicæ: ac proinde 12 addenda annis periodi Olympicæ, ut habebas annum Laconicum. Sed non propterea congruerit cyclo. Quare hæc ignota sunt nobis. Studiosi possunt menses Laconum ex veteribus scriptoribus colligere. Nam mihi quidem nullus succurrit, præter Phliasion. Stephanus in *Φλιάς*. Ωνόμασα γέ τοῦ Φλεῖν, οὐ δὲ θίκαρπεῖν. Δακεδαιμόνιος δὲ τῷ μὲν ἐνα Φλιάσιον καλέσων, τῷ δὲ τῷ γῆς καρπὸς αἴρεται συμβέβηκεν. Sed & Κάρεν^Ω videtur esse mensis primus, in cuius πανσελήνῳ celebrabantur & Κάρενα. Euripides Alcestide:

Πολλάσε μετοπόλει
Μέλψοι, καθ' ἐπιτάλονόν τ' ὁρείδη
Χέλιει, τὸν τ' ἀλύρης κλείοντες υμνοῖς,
Σπάζει κυκλᾶς οὐκα Καρνείς
Περιπάτης) ὠρεῖ
Μένος, διεργάθιας
Πανύχιας Σελαῖας.

B

Vulgo male editum κύκλος pro κυκλᾶς. Hic τὼν ὠρεῖν κυκλᾶδα intel ligit τὼν τετραετῆδα, qua vertente recurrebat in πανσέλιν^Ω in eandem diem eiusdem mensis. Poteris & aliarum nationum periodos conferre cum Olympicæ, quæ est certissima & exactissima omnium reliquarum regula.

C

PERIODVS SAMIORVM, ET ALIARVM GRÆCIÆ CIVITATIVM.

SAMII suis periodum instituit primus omnium Aristarchus, anno quinquagesimo periodi primæ Calippicæ, octo cyclis Metonicis post obseruationem solstitij a Metone & Euctemone factam, anno Iphiteo currente 496. Et propterea cum fuerit ultimus Olympiadis 124, & post mensem incipere debuerit Olympias 125, non est dubium, quin periodus Samiorum Aristarchea inde cœperit, hoc est, ut annus 41 periodi Olympicæ sit primus Samiæ. Accommodauit igitur illi menses Calippicos καὶ Σελήνην, & ita ciuibus suis proposuit, do nec quinquaginta septem post annis Conon popularis Aristarchi Fastos edidit, & parapegmata, hoc est, φαινομήνων διπολαρεστός, illi periodo apposuit. Quod non obscure innuit Virgilius, *In medio duo signa, Conon, &c.* Sed clarius de Fastis & phænomenis Catullus ex Callimacho: *Qui stellarum ortus comperit atque obitus.* Porro & ad hoc exemplum reliquæ omnes ciuitates suas periodos habuerunt, & omnes τὰς αἰώρχους ἡμέρες mensi ultimo autumnali annexebant. Ne que ve-

A que vero impedit, quod legimus, magistratus alios aliis temporibus creari solitos. Nam iij menses erant Lunares τὸν πενταετίας. Sic Polybius de Ætolis lib. IIII. τὰς γὰρ δέκαετοις Αἰωνὶ μὴ εποίουε μηδὲ τὼν φθινοπώντεων ιονυσεῖν αὐτῶν. Αχαιοὶ δὲ τότε πέντε τὼν πλειάδος ἐπελάνων. Nota illud τότε. Hoc enim designat non semper eo tempore creari solitos, sed sine dubio ante brumam, ὅτι τοῦτο εργάσαντος οὐ μέρες δύο. Sed & idem in v. manifeste id docet: τὸ μὴ οὐδὲ καὶ τὼν Αργείων τὸν τελεόπου σερπητανὸν ἔτος ἐπούχανε διεληλυθός πέντε τὼν τηλειάδος ἐπελάνων. Ταῦτα γὰρ τῆς ζεύς τὸν Αχαιῶν ἔθνος.

DE ANNO COMMENTATIO

HERODOTI.

Non mirum, si docti ætatis nostræ viri, propter & librorum bonorum penuriam, & immania temporum interualla, aliquando pro veris & compertis rebus ridicula commenta, & coniecturarum somnia afferunt, cum etiam veteres de re præsenti aliquando verba facientes, non solum mendacium loqui, sed etiam consulo mentiri videantur. Eiusmodi est, quod historiæ Græcæ pater Herodotus de anno Græco scribit, in illo scilicet post biennium confectum intercalari solitum, ita ut secundus annus Græcorum semper haberet dies 390, & omne biennium, 750. Primum enim cum scripsisset annum Græcorum esse dierum 360, & 70 annos constare diebus 25200, si intercalatio non interueniat, subiicit, si quis velit eos annos secundum intercalationis Græcæ consuetudinem accipere; ex 70 annis 35 fore embolimæos, & 35 menses τετρακοντημέρους, qui fiunt dies 1050. quos ad illos priores adiectos constituere summam annorum 70, dieturum 26250. Addit præterea hoc solere fieri à Græcis, ἵνα αἱ ὥραι οὐμετανωσι τελεγονόμηνται εἰς τὸ δέον. & libro secundo: εἰλικρινεῖς, inquit, διὰ τοῦτο εἴτε οὐδὲ λιμονὸπεμπατηλαγονοὶ τῷ μὲν αἰγάλῳ εἰνεκεν. Locum plane intercalationis utrobique designat, nempe alternis bienniis vertentibus. Quod eiusmodi est, ut non solum propter absurditatem explodendum sit, sed etiam tanquam temere pronuntiatum, prætereundum. Primum

Dιεγένεν εἰνεκεν non opus erat tertio quoque anno ineunte intercalare. Nam ad Solis curriculum assquendum, biennio Græco desunt dies decem cum semisse tantum, hic vero vnde uiginti cum semisse superfluit, interuentu embolismi. Quare in duobus bienniis excurrent supra Solis ratiocinia dies solidi 39. & intra octo annos caput anni solstitialis traductum erit in autumnum, & in 31 annis iterum accedet ad solstitium, non tamen eadem die, qua antea, sed longo adhuc interuallo. Deinde ponamus hoc Græcos factitasse, (ut non negamus potuisse

tuisse fieri) non igitur ὠρέων εἴνεκεν. Si non ὠρέων εἴνεκεν: ergo non fiebat omnino. Nam omnis intercalatio fit ὠρέων εἴνεκεν. Quod si quis obiiciat Trieteridas Græcorum: ego respondeo, eas nihil ad formam anni, sed ad religiones tantum pertinuisse. Quare Nemeacus agon, Isthmiacus, Orgia Thebanorum, Dionysia ἐν Λίμναις anno tertio Tetracteridis celebrabantur, non autem ipsa peculiarem periodi Trietericæ formam constituebant: sed bis in iusta & legitima Tetracteride obseruabantur. Quod igitur Herodotum mouerit, ut tam absurdam anni formam Græcis attribuerit, puto; quia quanuis annus esset dierum 354, tamen 360 dierum putabatur, cum omnes menses habent τριακοδά, quanuis non omnes essent τριακονθήμεροι: quia ἐξαιρεσις aiternis interueniebat. Quod cum Herodotus non consideraret, putauit reuera annum non 354, sed 360 dierum fuisse. Sed tamen non nego antiquitus eam anni formam in usu fuisse, præsertim cum Geminus accuratissimus scriptor idem testetur, ὃ μὴ δὲ τριητηριοῖς, inquiens, οὐ μῆνας τριακονθημέρους ἔχει, οὐδὲ δι' ἑμισελίμετρα παρ' ἀνατολήν. Postea subiicit ab hac anni forma destitisse viatos veritate rei, & absurditatem instituti. Nam apud illum παρ' ἀνατολήν est, quod apud Herodotum διὰ τριτηριῶν. Supersunt fortasse & plura, & maiora de anno Græco, quam ea, quæ in præsentem Diatribam conieccimus. Sed mihi plura hactenus aut meliora non succurrebant. Evidem ab æquis Lectoribus tantum, ut hæc boni consulant, non etiam ut laudent, expecto.

JOSEPHI

61

I O S E P H I
S C A L I G E R I
I V L I I C A E S A R I S F.
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R S E C V N D V S.

A N N V M Græcum antiquitus Lunarem fuisse, vt alia temporum & mensium descriptio in Græcia non fuerit, quam quæ Lunæ rationibus congrueret, non solum recentiores homines scriperunt, sed non paucos veterum idem in literas retulisse tam compertum esse puto, quam falso eos sensisse conuincit ratio Tetraeteridum a nobis libro proximo disputata. Præterea ex eadem disputatione nostra satis constat naturale anni principium antiquitus non ab Hecatombæone, sed a Gamelione, & ex diebus brumalibus duci solitum. Quandiu igitur Athenienses Gamelionem & temporibus auspicandis & rerum actibus principem mensem habuerunt, tunc semper Comitia magistratibus creandis in calcem Posideonis reiiciebant, vbi erant *ἀνδρεῖοι ἡμέραι δύο*, extra ordinem mensium tricepariorum positæ, ita vt annus esset dierum non solum 360, propter menses τριακοντημέρους, sed & 362, propter illas appendices *τετραετελέστας*, quæ, quia per illud biduum omnes magistratus annui abdicabantur, propterea dicebantur *αὐτορχοι ἡμέραι*: præterea quod in illis Comitia nouorum magistratum creandorum habebantur, ideo *δέχαιρεσιοι*, etiam dicebantur. Atque hoc fuit quidem magistratibus **C** creandis dicatum biduum, donec anni Lunaris formam Astronomi illorum temporum publicarunt. Tunc pro bruma, solstitium: pro Gamelione, Hecatombæonem vulgus principium anni cœpit statuere. & menses, in quibus singulis Comitia terna agebantur, quas *κυκλησίας* vocabant, pro Tetraetericis, Lunares: pro solidis, alternis cui usurpari cœpti. Quod vt planius intelligatur, sciendum Athenis duos summos senatus fuisse, alterum, *τὸ δέκαπατηρός*, qui erant iudices vt plurimum rerum capitalium & quidem magni momenti: alterum

F autem

autem ordinariarum, ciuilium & bellicarum, & summae denique rei-^A
publicæ. Sed Areopagitarum confessus perpetuus erat. hic Sena-
tus quotannis sorte creabatur, olim vtique ἐν ταξιακοῖς ἡμέ-
ραις, postea anno Lunari admisso, in vltimis quatuor diebus an-
ni Lunaris, hoc est in illis quatuor, qui sunt supra 350. Decem
enim Tribus Attica habuit, quales Roma x x x v. Ex singulis Tri-
bubus quinquaginta magistratus sorte creati rebus gerendis admitte-
bantur. Ita ex decem Tribubus quinquageni Senatum Quingento-
rum constituebant, qui ab eo ④ πεντακόσιοι dicebantur, item ἡ βελὴ
τριῶν πεντακοσίων. Porro vnaquæque tribus sorte vnum diem sum-
mam rem gerebat & imperabat. Ita cum per 354 dies, quot ni-
mirum habet annus Lunaris, singuli quinquaginta diem suam per B
orbem imperassent, fiebat, vt 35 dies ex toto anno vnaquæque Tri-
bus rerum potiretur: &, quia decem erant Tribus, sequitur, vt trecen-
tos quinquaginta dies simul omnes imperarent. Reliquæ sunt ex anno
Lunari αὐτῷ ἡμέραι quatuor. Hæ igitur quatuor dies vicem illarum
ταξιακῶν magistratibus creandis reseruatæ. Hoc ita esse, testis VI-
pianus Rhetor, vetus Demosthenis interpres ἐν τῷ Αὐθορίῳ. ἔχ-
γοις, inquit, ὁ ἀνανῖος καὶ τὸν Κελωνιακὸν δρόμον, τειακοῖς πεντάκοιτοι τέσ-
σαρες ἡμέραις. οὗ τὰς μὲν ἡ ἡμέραις ἀκάλουσι ④ Αθηναῖοι δέχασσονται. ὃν
αὖτις διῆρχε ἡ Αθηνὴ ἦν. ἐν ταῦταις πεντεβαλλοντες σὺν αἴροντας. ἥχον οὖτις
④ πεντακόσιοι τὰς τειακοῖς πεντάκοιτοι ἡμέραις. Trecentos igitur &
quinquaginta dies simul imperabant, qui in decem Tribus diuisi dant C
vnicuiq; dies triginta quinque. Nam, exempli gratia, heri ἡ αἰετὸς φυλὴ
imperabat, hodie ἡ κεκρηπτή, cras ἡ ἀκαμαδοῦτη. & sic deinceps vnaquæq;
suam ἑφημερίαν imperabat, prout sorte ducta erat. Neque sane quin-
quaginta simul imperabant, sed ex singulis Tribubus singuli sorte
ducti viri, qui dicebantur πεσόντοι. Illi enim Comitiis habendis præsi-
debant. Nam quingenti simul dicebatur ἡ τριῶν πεντακοσίων βελὴ, Tri-
bubus illis decem in vnum corpus confusis. Quinquaginta autem
per Tribus distincti dicebantur πεσούλαις. Decem vero vocabantur
πεσόντοι, qui erant principes quadraginta nouem reliquorum, singuli
scilicet in sua Tribu. Nam vetus πεσόντος erat quinquagesimus sui
corporis τριῶν πεσούλων: vt in castris Romanis Decurio erat decimus D
illius decuriæ, cuius ipse caput erat. Menses igitur Lunares proprij
erant horum & omnium denique magistratum, & dicebantur πεν-
τετραι. vt in lege Atheniensium apud Demosthenem, ἐν τῷ Τιμο-
νοργεῖος, ἐπὶ τὸ πεσόντος πεντετραις τῇ ἐνδεκάτῃ. Hoc est vndecima mensis
primi Lunaris, id est, Hecatombæonis Metonici. Dicebatur etiam,
ἐπὶ αἴροντος Μητροφίλου, Εκατομβαιωντος ἐν τῇ νεᾳ, φυλῆς πεντετετραις
Πεντετετραις. Neque enim est alius Hecatombæon, quam Lunaris, & eo
dic

A die $\eta\delta\chi\eta$ pertinebat ad Tribum πανδονίδα. Hoc est, is dies erat ἐφημερία τῆς πανδονίδης φυλῆς. & τέσσερις κόκκλοισι κύεται in omni prytania, siue mense Lunari, agebantur ter stata die mensis, τῇ ἑνδεκάτῃ, τῇ εἰκάδῃ, τῇ ξημέρᾳ. Quare hæc anni forma tantum ad magistratus pertinebat. neque ea vñquam populus vsus est, a quo menses πεντεκοπτήμεροι, & Tetraeterides extorqueri nunquam potuerunt, ne tunc quidem, cum annus Lunaris ab Hipparcho emendatior editus esset. Primus itaque mensis Hecatombæon fuit a solstitio. & quia per vndecim dies Hecatombæon huius anni anteuertebat caput præteriti, inde fiebat, ut saepe Hecatombæon in Scirrhophorionē Tetraeteridis incideret, in quo saepe πεντεκοπτεῖς & ἀρχοῖς magistratum inibant. Demosthenes πέδος Τιμόθεου. καὶ οὐτοις

B Καρόνοι ήσαν πέδοι Θερμηλιώνα μῆνα ἐπ' Αἰγαίῳ ἀρχοῖς. τῷ δὲ οὔτερῷ ἔτει αρχομένοις Φιλώνδοις, &c. Si Thargelion Tetraeteridis erat ultimus mensis anni πεντεκοπτεῖας, ergo οὐτεγεν illud ἔτος incipiebat a Scirrhophorione, in quem incurrebat mensis Metonicus. Et reuera Scirrhophorion Metonicus illius anni, qui erat 62 periodi Atticæ, incidebat in 13 Thargelionis Metonici: Hecatombæon autem in 12 Scirrhophorionis. Idem Orator ὃν τῷ καὶ Μεδίᾳ τὸν τελευταῖον οὐ Θερμηλιώνης ait fuisse in negotio διατητήμ, ultimam anni, scilicet πεντεκοπτεῖας. Φυλάξας, inquit, τὸν τελευταῖον ημέραν τῷ διατητήμ, τὸν οὐ Θερμηλιώνης ή οὐ Σκιρροφορεῶν ημέραν, &c. Quem locum non assequitur interpres. Nam orator diserte indicat, Metonicum mensem πεντεκοπτεῖας nunc in Scirrhophorionem popularem, nunc in Thargelionem incidere, ac consequenter Hecatombæonem Metonicum nunc in Scirrhophorionem Tetraeteridis, nunc in ipsum Hecatombæonem. Thucydides: Αἴνοις ὃν Σπάρτη ἐφόρει, καὶ Πυθοδωρεῖον ἐπ' οὐδό μῆνας ἀρχοῖς Αθηναῖος, μῆνας τὸν οὐ Ποπλαῖα μάχειν, μάχειν ἔχειν καὶ ἀμάχειν δέχομένων, &c. Ab initio statim Veris, hoc est, a Munychione, ait duos adhuc tantum superfuisse menses magistrati Pythodori. Desinebat igitur ille annus πεντεκοπτεῖας in Scirrhophorione, & fere conueniebat anno Tetraeterico. Porro neomeniae illæ dicebantur νεμενίαι καὶ σελήνια, ad differentiam πεντεκοπτεῶν. Τοῦ δὲ οὖτος θέρος, inquit Thucydides, νεμενίαι καὶ Σελήνια, ὡσπέσι καὶ μόνον δύοτε γένεται διωταῖον, οὐ ηλιός ἐξέλιπε μῆνας μετριζεῖσαν. Alibi: οὐδὲ ἐπιγενομένοις θέρος, δύοτε οὐ τε ηλιός ἐλλιπεῖς περὶ γῆρας πέδοι νεμενίδων, οὐδὲ οὐδὲ ισαρμός οὐδεσε. Νεμενίαι hic intelliguntur Metonicæ, & πεντεκοπτεῖα.

D Cum autem menses Lunares alternis pleni & caui sint, semper pro δύοτε ισαρμός dicebant τεττάμιν ισαρμός, & quæ in illis mensibus cauis vocabatur ἑνδεκάτη πεντεκοπτεῖας, ea re vera erat η δεκάτη. Huius rei rationem reddidimus in Boedromione ἑξαρχεσμαίω, item in exemplo Oeconomicorum Aristotelis supra a nobis producto de Mnemone tyranno Lampsaceno: in quo diserte ostendit sex dies de 360 alter-

nis eximi solitos, item τὸν τεῖτλον ισαρμόν pro τῷ διάλεξεν alternis mensibus dici solitum fuisse. Quare hic repetenda non sunt. Sic Moschopulus eis ἡμέρας Hesiodi 177. Αθωαῖον τῷ τεῖτλον φασιν ὄντα τὸν Κείκοστόν. Iudæi primum diem mensis caui dicunt secundum. Esto exemplum de mense Elul. Ita scribunt יְמִינֵי אַלְוָל בְּיִמִינֵי מִתְלָא חֲסִירָה רְאַשׁוֹן בְּיִמִינֵי אַלְוָל. Ita de omnibus cauis mensibus pronunciant. Dies, inquiunt, primus mensis caui compensat defectum eius. Quia quum pro primo ponimus secundum, ultimus erit tricesimus, non xxix. Et ita omnes menses Iudæorum habent τετραδά, quemadmodum & Græcorum. Diu autem mensibus Lunaribus vni sunt Græci, adeo ut Theon Arati interpres dicat suis temporibus etiamnum aliquot nationes Græcorum eam anni formam retinuisse. τέττῳ δὲ τῷ μετὶ ἐγγὺνος περὶ τὸν τέττῳ πολιτικῶν μερῶν Βαραγγήν, καὶ νῦν ἐπ τούτῳ πολλοὶ τέττῳ ἐλλήνων.

DE OCTAETERIDE CLEOSTRATI.

PRIMVS Solon auctor fuit Atheniensibus τὰς ἡμέρας καὶ Κελάνιαν, ut scribit Laertius. Quod tamen frustra proposuit, cum Atheniensibus menses omnes pleni, καὶ τειλακονθήμεροι agerentur. Tandem Cleostratus Tenedius Octaeteride Lunari edita, ab Atheniensibus scripto expressit, quod Solon eloquentia impetrare non potuerat. Cum enim iam omnibus persuasum esset annum Lunarem esse dierum trecentorum quinquaginta quatuor, Solarem vero Lunari maiorem esse diebus vndeциm præcise cum quadrante, Cleostratus animaduertit Cœlio Lunares annos cum totidem excessibus Solaribus conficere syzygias nonaginta nouem, id est dies 2922: quot scilicet diebus octo anni Solares constant. Ergo in octo annis Solaribus totidem syzygias præcise transigi existimauit: quarum syzygiarum quadraginta octo sint cœuae, reliquæ plenæ καὶ τειλακονθήμεροι. Atque hoc interuallo dierum & syzygiarum putauit τῷ φαινομήνῳ διπολαῖσσον fieri, & Lunam cum Sole, itemque omnium φαινομήνων ortus & occasus ad idem punctum redire, a quo cœperint primum. Iste autem Cleostratus (alibi Leostratum inuenio, sed male, ut puto) primus Græcorum, & signorum partes in Zodiaco notauit, & initia Arietis ac Sagittarij, ut ex Plinio & Hygeno colligimus: idque circa Olympiadem L X I. Instituit Dautem caput Octaeteridis a brumalibus diebus necessario, tum quia eius castigator Harpalus postea idem tempus seruauit, tum quia ποσδέῳ διάτεξῃ ostendit Gamelionem hactenus fuisse mensem primum anni Attici, cum omnis intercalatio debeatur fini anni, Posideon autem διάτεξῃ sit intercalaris. Sed Brumam intelligendum est non αὐγονυπάκος, sed πολιτικός, quomodo dies ciuiles agebant Attici. Sæculo enim Iphiti, qui primam Olympiada instaurauit, æquinoctium vernum

A num conficiebatur in xxix Martij: Solstitium Kalend. Julij. Sed neomenia primi mensis Olympici incidit in ix Julij, hoc est, in viii, aut ix gradum Cancer. neque vñquam illam epocham anteuertebat. Quare primus omnium Cleostratus ostendit Græcis popularibus suis cardines mundi esse in viii partibus Signorum: idque omnis posteritas credidit adeo, ut Sosigenes idem Cæsari, Cæsar posteritati persuaserit. Quod si octauus gradus Cancer in viii Julij, ergo octauus gradus Capricorni in sexta Ianuarij, cum interuallum sit dierum 18 2, cum dimidio. Quod si primus annus Olympiadicus non fuisset intercalaris, neomenia mensis brumalis, qui est Gamelion Atticus, conuenisset in vii Ianuarij, statim post octauum gradum Capricorni. Nam a capite Hecatombæonis ad caput Gamelionis, sunt præcise sex menses, & duæ præterea αὐταρχοι ἡμέραι: qui fiunt dies 18 2, quot scilicet ab viii gradu Cancer ad viii Capricorni. Ergo citima neomenia mensis brumalis est in vii Ianuarij, quos fines nunquam superabit; sed embolismi interuentu in Februarium summouebitur. Omnes igitur menses alternis sunt pleni & caui: Ποσδεών etiam δεκτερό plenus. Scripta est autem Octaeteris, ut diximus, anno secundo Olympiadis sexagesimæ primæ, annis decem post obseruatam ab Anaximandro obliquitatem Zodiaci. Erat cyclus Lunæ xix, Solis viii. anno Iudaico 3227, cuius Schebat 4.i. 76. Ianuarij viii, anno periodi Atticæ quinquagesimo secundo, ποσδεών εῷ τῇ. Hæc Octaeteris primum fuit initium annorum & mensium Lunarium πενταετῶν: quam ipse cum Canone stellarum Orientium & Occidentium & earum significationibus publicauit. Eum Canonem veteres Græci πεντάετημα vocant. Geminus: αἱ δὲ γενόμεναι πεντάετος τῷ ἐπονυμούσιν τὸ τῆς πεντάετηματος τὸ διπλων πεντάετηματων γίνονται). Hic πεντάετημα vocat τὰς πεντάετος τῷ ἐπονυμούσιν, Tempora qua mebor, qua curuus arator haberet. Vitruvius libro nono: Quorum inuenta secuti, siderum ortus, occasus, tempestatumque significatus Eudoxus, Euclides, Calippus, Meto, Philippus, Hipparchus, Aratus, inuenierunt, caterique ex astrologia, parapegmatorum disciplinas inuenierunt, eas posteris explicatas reliquerunt. Quorum scientia sunt hominibus suspicenda, quod tanta cura fuerunt, ut etiam videantur diuina mente tem-

OCTAETERIS
CLEOSTRATI.

Ephor.	Anni Octaeteris.		Littera Dominicalis.	Dies collecti
	Cyclus	Lunæ.		
1	18	E	8 Ianuia.	3 8 4
2	19	DC	27 Ian.	7 3 8
3	1	B	15 Ian.	1 1 2 2
4	2	A	3 Febr.	1 4 7 6
5	3	G	23 Ian.	1 8 3 0
6	4	FE	12 Ian.	2 2 1 4
7	5	D	30 Ian.	2 5 6 8
8	6	C	19 Ian.	2 9 2 2

pestatum significatus postfuturos ante pronunciare. Satis clare innuit, A quid , sit *ωδημα*. In vulgatis editionibus Vitruuij legitur Eudæmon Callistus, Melo; pro quo corremus Euætemon, Calippus, Meto.

DE OCTAETERIDE HARPALI.

OCTAETERIDIS Cleostrateæ vitium cito deprehensum est, quod duæ Tetraeterides Olympicæ cum mense embolimo sint dierum solidorum 2924, Octaeteris autem Cleostrati dierum totidem, duobus minus. Atqui neomeniæ primæ Tetraeteridos, & tertiæ ineuntium incidunt in nouilunia, ut vberrime a nobis libro priore disputatum est. Quare neomenia Octaeteridis secundæ Cleostrateæ B incidunt in diem penultimum Tetraeteridis secundæ, anticipabit nouilunium biduo solido. Vitiosa igitur est Octaeteris Cleostrati. Cum igitur interuallum duarum Tetraeteridum inter duo nouilunia interiectum sit, non dubitauit Harpalus, quin illud sit ex iustis syzygiis compositum. Omne enim interuallum in idem punctum Lunæ desinens, a quo cæperat, est mere Lunare, hoc est meris mensibus Lunaribus constans. Nam nisi veteres Græci mensem Lunarem censuissent esse dierum 29, horarum 12 $\frac{1}{2}$. nunquam spatio dierum 2924 iustas syzygias Lunares fieri posse existimassent. Hoc modo annus Lunaris est dierum 354. horarum 12. qui dies & horæ octies multiplicata dant dies absolutos 2834. qui de 2924 detracti relinquunt 90 dies, qui sunt C menses tres pleni embolimi. Quod si dies 2924 per 59 dies diuidantur, habebimus in duabus Tetraeteridibus quadraginta nouem paria mensium alternis plenorum & cauorum, cum diebus præterea triginta tribus, hoc est, quinquaginta menses plenos, vnde quinquaginta cauos, & tres dies insuper. Igitur in Octaeteride, quæ constat duabus Tetraeteridibus Olympicis, sunt syzygiæ Lunares nonaginta nouem: quæ si essent omnes plenæ, fierent omnes dies 2970: de quibus detractis 2924 diebus duarum Tetraeteridum, remanent 46, differentia cauorum & plenorum mensium. Quadraginta igitur & sex menses caui sunt in Octaeteride: & proinde quinquaginta tres erunt pleni. quæ œconomia mensium immane quantum discrepat a Cleostratea. Nam in illa sunt menses alternis pleni, & caui: in hac tertius fere mensis est cauus, & aliquando quartus. Diuisis enim 99 per 46, remanent 2 $\frac{7}{46}$ id est duæ syzygiæ plenæ, cum $\frac{7}{46}$ vnius syzygiæ. Igitur tertius mensis duntaxat est cauus, idque donec ex $\frac{7}{46}$ consurgat integræ syzygia. tunc enim non iam tertius, sed quartus mensis est cauus, vt & docet progressus arithmeticus, & potes ex subiecta tabella animaduertere.

MHNES

ΜΗΝΕΣ ΚΟΙΛΟΙ.

δικολ.	α	ελαφιν.	Σαργαλ.	έκτομ.	βανδρομ.	μαιμακτ.	ποσειδ.	β.
	β	ελαφιν.	Σαργαλ.	έκτομ.	βανδρομ.	μαιμακτ.		
εμβολ.	γ	γαμηλ.	ελαφιν.	σκύρροφ.	μεταζείτη.	παναν.	ποσειδ.	α.
	δ	γαμηλ.	ελαφιν.	σκύρροφ.	βανδρομ.	μαιμακτ.		
	ε	αίδεσηρ.	μωνιχ.	σκύρροφ.	βανδρομ.	μαιμακτ.		
εμβολ.	γ	γαμηλ.	ελαφιν.	Σαργαλ.	έκτομ.	βανδρομ.	ποσειδ.	α.
	ζ	γαμηλ.	ελαφιν.	Σαργαλ.	έκτομ.	βανδρομ.	ποσειδ.	
	η	αίδεσηρ.	μωνιχ.	σκύρροφ.	μεταζείτη.	παναν.	ποσειδ.	

ΝΕΟΜΗΝΙΑΙ ΤΗΣ ΟΚΤΑΕΤΗΡΙΔΟΣ
ΚΛΘ' ΕΚΑΣΤΟΝ ΕΤΟΣ.

ΜΗΝΕΣ έτος πράτον.	έτος β.	έτος γ.	έτος δ.	έτος ε.	έτος ζ.	έτος ι.	έτος ι.
χριστιαν.	α γαμηλ.	κα ποσειδ.	α ποσειδ.	η γαμηλ.	α γαμηλ.	κα ποσειδ.	η γαμηλ.
αίδεσηρ.	α αίδεση.	κυ γαμηλ.	η γαμηλ.	η αίδεση.	α αίδεση.	κυ γαμηλ.	η αίδεση.
ελαφινολιάν.	α ελαφιν.	κυ αίδεση.	η αίδεση.	ζ ελαφ.	λ αίδεση.	κυ αίδεση.	η ελαφ.
μωνιχάν.	λ ελαφ.	κε ελαφ.	η ελαφ.	ζ μωνιχ.	λ ελαφ.	κε μωνιχ.	ζ μωνιχ.
Σαργαλάν.	λ μωνιχ.	κε μωνιχ.	η μωνιχ.	η Σαργ.	κε μωνιχ.	κε Σαργ.	η Σαργ.
σκύρροφονιάν.	κε Σαργαλ.	κε Σαργ.	η Σαργ.	η σκύρρ.	κε Σαργ.	η σκύρρ.	η σκύρρ.
έκτομοβασάν.	κε σκύρροφ.	κε σκύρ.	η σκύρρ.	η έκατ.	κε σκύρρ.	κε σκύρρ.	η έκατο.
μεταζείτηνιάν.	κη έκτομ.	κη έκατ.	η έκατ.	η μεταγ.	κη έκατ.	κη μεταγ.	η μεταγ.
βανδρομάν.	κη μεταγ.γ.	κη μεταγ.	η μεταγ.	η βανδρ.	κη μεταγ.	κη βανδρ.	η βανδρ.
πανανιάν.	κη βανδρ.	η βανδρ.	η βανδρ.	η πναν.	κη βανδρ.	η πναν.	η πναν.
μαιμακτηνιάν.	κη πναν.	η πναν.	η πναν.	η μαιμ.	κη πναν.	η μαιμ.	η μαιμ.
ποσειδάν α	κη μαιμ.	η μαιμ.	η μαιμ.	η ποσειδ.	κη μαιμ.	η ποσειδ.	η ποσειδ.
ποσειδάν β	κη ποσειδ.	η ποσειδ.	η ποσειδ.	ο	η ποσειδ.	ο	ο

Subieccimus præter ea Tabulam neomeniatum Lunarium secundum menses anni politici æquabilis, id est secundum menses Tetraætericos. Hæc enim est vera Harpaleæ Octaeteridis ψηφοφοεία: quippe quæ nihil aliud est, quam mensum Lunarium cum æquabilibus D comparatio. Ideo neomeniam Lunaris Gamelionis cum neomenia Gamelionis æquabilis in primo anno composuimus: non quod ita fecerit Harpalus: (Nullus enim Gamelion æquabilis eo seculo Lunaris fuit:) sed quia deprehenso anno primo Octaeteridis Harpalii, non operosum erit diuinare quotæ diei Gamelionis æquabilis competat neomenia Gamelionis Lunaris. Nam si, verbi gratia, neomenia primi Gamelionis Lunaris Harpalei incidit in tertiam diem Gamelionis æquabilis, reliquæ omnes neomeniae cundem pro-

gressum seruabunt: puta per triduum omnes neomeniæ promouendæ A
erunt. Sed non magis scimus epocham capitum illius Octaeteridis,
quam patriam ipsius Harpali. Constat tamen initium fecisse a bruma,
ut est testis Festus Auienus in Arateis:

*Non ego nunclongo redeuntia sidera motu
In prisca memorem sedes. Habet ista priorum
Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
Nam quæ solem hiberna nouem putat aethere volvi,
Ut Luna spatiū redeat, vetus Harpalus, ipsa
Ocius in sedes, momentaque prisca reducit.*

Ex quibus cognoscimus & a bruma incepisse, & cœræte*mēdā* quo- B
que vocasse, non quod annis nouem solidis constaret, vt hallucina-
tur Festus, sed quia nono quoque anno in orbem rediret: quemadmo-
dum pentaeteris & trieteris dictæ sunt, non a numero annorum, qui-
bus constabant, sed eorum, quibus in cunctibus *διπολασματι* fiebat:
quemadmodum quartanam febrem dicimus, non quod inter ualla ha-
beat quaternum dierum, sed quod quarto quoque die in orbem redeat.
Igitur Harpali Octaeteris admissa fuit cum parapégmate & significa-
tionibus stellarum, & hæc est periodus secunda *πεντετέρας*, qua Athé-
nienses usi sunt. Plinius quoque significationes siderum & tempesta-
tum *πεντετέρων* ex Harpalo citat in indice libri xviii: quæ non aliun-
de petitæ, quam ex eius parapégmate. Cum autem hæc Octaeteris sit C
dierum 2924: ipsi dies per octo diuisi dant quantitatem anni secun-
dum Harpalum, dierum 365 $\frac{1}{2}$ siue horarum æquinoctialium 12.
Quare manifestum mendum est in Censorino, vbi differitur de anni
Solaris quantitate secundum Harpalum. Nam ibi legimus Harpa-
lum definisse annum Solis dierum trecentorum sexaginta quinque,
& tredecim horarum præterea æquinoctialium. Omnino enim le-
gendum duodecim horarum. Et ne quis dubitet, idem error est infra
apud eundem, vbi dicit Arminon regem Ægypti annum ad tredecim
mensis & quinque dies perduxisse. Annus Ægyptiū non est tredecim,
sed duodecim mensium. Alioquin Octaeteridi Harpaleæ superessent
horæ octo supra 2924. Atqui ita nulla fieret æquatio. Siquidem D
ominis æquationis lex iubet nihil reliquum fieri de ratione horaria,
aut scrupularia. Imo tantum abest, vt illarum octo horarum ac-
cessione rationes Solis cum Lunaribus parient, vt etiam sine illis iusto
longior sit Octaeteris, vt alibi demonstratur. Hanc Octaeterida ex-
cludit Enneadecaeteris Euclæmonis, & Metonis: De qua proxime di-
cendum erat, nisi Eudoxi Octaeteris nos reuocaret, quæ Metonis qui-
dem periodo posterior est; propter cognitionem autem materiæ in
continenti

A continent reliquis Octaeteridibus subiiciendam esse arbitratii sumus.
De ea igitur prius dicendum.

DE OCTAETERIDE
EVDOXI.

E v d o x v s Cnidius, vir suo s^{ecundus}culo eruditissimus, & Mathematicorum princeps, in Aegyptum profectus, ibi annum & menses præterea integros quatuor, sacerdotibus & astrologis operam dedit, & Octaeterida suam conscripsit, vt docet nos Laertius : $\eta \tau \acute{e} \eta \delta \acute{e} \alpha s$ $\mu \acute{e} \nu \acute{a} s \pi \acute{e} \circ s \acute{e} \eta \omega \pi \acute{a} \eta \delta \acute{e} \pi \acute{e} \psi \acute{u} \acute{e} \alpha \omega t \acute{e} \circ \eta \acute{e}$ $\xi \acute{u} \acute{e} \eta \mu \acute{u} \acute{r} \acute{o} \acute{u} \acute{t} \acute{e} \tau \acute{l} \acute{u} \acute{w} \acute{\eta} \acute{B} \acute{u} \acute{w}$ (lego $\tau \acute{l} \acute{u} \acute{w}$) $\eta \acute{e} \circ \phi \acute{e} \acute{u} \acute{w}$, $\tau \acute{l} \acute{u} \acute{w} \acute{\eta} \acute{B} \acute{e} \eta \acute{e} \eta \acute{m} \acute{\eta} \acute{d} \acute{a} \acute{x} \acute{a} \acute{\eta} \acute{d} \acute{a} \acute{n} \acute{v} \acute{a} \acute{s} \acute{\eta} \acute{B} \acute{e} \eta \acute{e} \acute{p} \acute{u} \acute{w}$. Is igitur cum in Aegypto esset anno tertio Olympiadis c. 111, & eclipsium interualla, quas in monumentis suis notatas habebant Aegyptij, inter se compararet, deprehendit syzygiam secundum Harpalum proprius abesse a vero, quam syzygiam secundum Octaeterida Cleostrateam. Nam syzygia secundum Harpalum est dierum 29, horarum æquinoctialium 12 $\frac{1}{2}$. At secundum Cleostratum totidem quidem dierum & horarum, sed & $\frac{1}{2}$ duntaxat vnius horæ. Ratio igitur differentiæ Harpaleæ ad rationem differentiæ Cleostrateæ est dupla quadripartiens tricesimas tertias. Quare cum maiuscula sit Harpalea, quam vera sit syzygia; putauit Eudoxus $\frac{1}{2}$ vnius horæ esse excessum Harpaleæ syzygiæ supra veram syzygiam Lunarem, quam definiuit 29 dierum, 12 horarum, $\frac{1}{2}$, vel, quod idem est, $\frac{1}{2}$ vnius horæ. Ideoque ratio differentiæ veræ syzygiæ, ad rationem Cleostrateæ differentiæ, est dupla. Cum igitur in Octaeteride sint syzygiæ nonaginta nouem, si in 29 dies 12 $\frac{1}{2}$ horæ ducantur, habebis modum vnius veræ Octaeteridis dies 29 23, horas 12, qui est dimidius dies. Ideoque in duabus Octaeteridibus tres dies supererunt supra rationes Solis: & consequenter in viginti Octaeteridibus, quæ sunt $\acute{\eta} \acute{u} \acute{u} \acute{a} \acute{p} \acute{e} \acute{e} \acute{a} \acute{e} \acute{m} \acute{p} \acute{d} \acute{e} \acute{e} \acute{d} \acute{e} \acute{e}$ decem, superabunt dies triginta, qui est mensis integer. Quare Eudoxi periodus magna constat ex Octaeteridibus viginti, vel Heckædecaeteridibus decem, quarum ultima deminuenda sic diebus triginta. Et proinde tota periodus Eudoxi est dierum 58 440. qui sunt præcise anni Iuliani 160. In annis igitur 160 melius putauit mensem omitti posse, quam diem in 119 annis Metonicis. Quod tamen ineptum est. & tam inconsulte ausus est introducere octaeterida post enneadecaeterida Metonicam, quam iuste Enneadecaeteris mendosa Metonis omni Octaeteridi prælata est. Cum igitur scripserit anno 111 Olympiadis c. 111, cyclo Lunæ decimo sexto, Solis octauo, instituerit vero initium Octaeteridis a solenni Aegyptiaco, quod vocabant Iota, vel Iota, quæ tunc incidebant in tempus sideris brumæ confectæ, ut odoramus ex Gemino, non difficile erit diuinare, quis dies

Iulianus illi tempori competitat, si consideremus, cui diei mensis αγρ. A
 & Eudoxus in parapegmate suo assignauit diem brumæ. Nam cum
 Meto & Eu&temon incipient annum suum cælestem a xxvii Junij,
 Brumæ autem diem centesimum octagesimum secundum numerent
 a Solstitio, Eudoxus quartum diem a bruma Eu&temonis dixit esse ve-
 rum diem brumæ, vt notatum est in Parapegmate Attico, cui congruit
 dies 28 Decembris. Si igitur Iota tunc cadebant in brumam, ea ne-
 cessere est incidisse in 28 Decembris, quamuis verus dies brumæ incidis-
 set in 27. Erat annus Nabonassari 383. Neomenia Toth 23 Nouem-
 bris, feria prima. Neomenia Paophi 23 Decembris. Ergo Iota in vi
 Paophi. Sed duo aduersantur. quorum alterum est, quod non in men-
 se Paophi videntur fuisse Iota, sed in mense Athyr: qui, posteaquam B
 fixus fuit, incidit in Nouembrem Julianum. Atqui in Nouembrem
 Julianum conferuntur Isia a veteri poeta in descriptione mensium, quam
 reperies in Catale&tis nostris. Ibi enim de Nouembri ita scriptum est:

*Carbaseo post hunc artus indutus amictu
 Memphidos antiqua sacra, Deamque colit.
 A quo vix audus sistro compescitur anser,
 Denotusque sacris incola Memphis.*

Manifesto Isia sunt in Athyr, non in Paophi. Alterum est, quod
 Geminus reprehendens sui sæculi errorem, qui semper assignabat bru-
 mam Isis in anno vago Nabonassari, ait ante 120 annos brumam in-
 cidisse in Isia. Ergo a tempore Eudoxi ad tempus illud, quo suum li- C
 brum scribebat Geminus, intersunt anni tantum 120. Proinde ille
 annus a Nabonassaro fuerit 503. Ita Geminus fuerit longe antiquior
 Hipparcho. quod non puto. longe enim posterior videtur. Ad prio-
 rem quidem dubitationem respondere possumus, solenne Memphis-
 ticum Nouembris non esse Iota, sed Ἀρεων Οσιεων. Nam ἀφανισ-
 μός Οσιεων celebrabatur xvii Athyr, teste Plutarcho, hoc est
 xiii Nouembris: item Ἀρεων Οσιεων codem mense celebra-
 batur, vt constat ex Kalendario rustico, quod exstat Romæ, in quo
 in mense Nouembri cui Athyr respondet, festum EVRESIS no-
 tatum est. Tñs Ἀρεων Rutilius Numatianus meminit in suo Itinerario:

*Et tum forte hilares per compita rustica pagi
 Mulcebant sacris pectora fessa iocis.
 Illo quippe die tandem renouatus Osiris
 Excitat in fruges semina lata nouas.* D

Paulo ante indicauerat se soluisse post ortum Pleiados. Aperte no-
 cat illam Ἀρεων celebrari mense Nouembri. Et præterea erant alia
 solennia Isidis: vt ISIDIS NAVIGIVM mense Martio apud idem Ka-
 lendarium & Lactant. & Apul. lib. x i. item SACRVM PHARIA,

A ET SARAPIA mense Aprili. Ad alteram autem dubitationem nihil quod respondeamus, habemus. Sed vt cunque hæc fuerint, Eudoxus sumisit initium Octaeteridis suæ a proximo nouilunio post 28 Decembris, hoc est a Scebat Iudaici anni 3396, cuius character 3. 23. 726, feria quarta, Decembribus xxi, cum iam tamen neomenia Posideonis embolimi Metonici moraretur priscam epocham die uno, & tunc esset in Kal. Ianuarij. Igitur inde Octaeterida suam incepit, Πορθελιόν διατάξειν τε : cuius caput post annos Julianos 161 præcipitatur usque in 30 Ianuarij. Sed εξαγέσιον triginta dierum iterum in ultimam Decembris redditur: & ita rationes Solis cum Lunaribus æquantur.

B E L E N C H V S O C T A E T E R I D I S.

NE HOC quidem modo constant rationes Lunares. Proxime quidem abest a vero ἔκκαιδεκατετηρίᾳ Eudoxi. Nam vera ἔκκαιδεκατετηρίς Iudaica est dierum 5847, ut & Eudoxea, & præterea horæ 1. 414, quo excessu superat Eudoxeam. Sed syzygia non est præcisè accepta dierum 29, horarum 12, $\frac{8}{11}$: vel, quod idem est, dierum 29 $\frac{1}{2}$ & $\frac{2}{3}$. (Nam tam dies 29 hor. 12 $\frac{8}{11}$, quam dies 29 $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$ Octaeteridis syzygiam consummant. Error autem est in Geminò $\frac{1}{2}$, pro $\frac{1}{2}$, ut hoc obiter moneam.) Syzygia enim præcisè est dierum 29, hor. 12 $\frac{79}{100}$. Quare vera ὕπεργχήν Solaris anni supra Lunarem erit dierum 10, horarum 21.

C 204. quæ omnia si octies multiplicentur, fient dies 87, horæ 2. 472. qui quidem dies non consummant menses tres Lunares. Ideo in octo annis non possunt intercalari menses tres: quod ex enneadecaeteride probatur. Nam in octo enneadecaeteridibus fiunt intercalationes quinquaginta sex: in xix autem Octaeteridibus fiunt quinquaginta septem. Vnus igitur mensis abundat post annos 152; non autem, ut voluit Eudoxus, post annos 160. Et cur illi displicuit Enneadecaeteris Metonis, non possum cōminisci: nisi quia semper sincerum volumus vas incrustare, & potius reprehendere, quam discere. Octaeterida autem Eudoxi Dositheus Archimedis familiaris correxit, & iterum cum parapegmate castigatiore edidit. Vnde quoties veteres ἐπομα-

Dοῖας τὸν φαγομέρων Dositheum testem producunt, scito esse ex Eudoxi quidem Octaeteride & parapegmate, sed a Dositheo correctis. Parapegma cum Octaeteride Lucanus vocat fastos, vel, ut ipse loquitur, fastus. Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus. Geminus postquam ex Dosithei parapegmate quædam produxit, statim subiicit etiam testimonium ex Eudoxo. Sed utrumque est Eudoxi; prius quidem ex posteriore editione Dosithei, posterius autem ex priore Eudoxi. Quare multi veterum octaeterida Eudoxi Dositheo attribuunt, teste Censorino.

forino. Illustrauit etiam eandem Octaeterida commentario & expositione Eratosthenes Cyrenæus. Porro de Octaeteride ita legitur apud Censorinum: *Hunc quoque circuitum vere annum magnum esse pleraque Gracia existimauit, quod ex annis vertentibus solidis constaret, ut proprie in anno magno fieri par est. Nam dies sunt solidi uno minus centum, annique vertentes solidi octo.* Hæc a librariis mutilata ita sunt supplenda: *Nam dies sunt solidi ducenti noningenti viginti duo, menses uno minus centum,* &c. Plinius vero de Octaeteride intelligit, cum scribit libro XVIII, xxv cap. *Indicandum est illud, tempestates ipsas ardores suos habere quadrinis annis, easdem non magna differentia reuerti ratione solis: octonis vero augeri easdem, centesima revoluente se Luna,* &c. Hoc enim ex parapegmatis Eudoxi & Dosithei hausit, quæ quidem erant edita vna cum octaeteride Eudoxea.

DE ANNO MAGNO METONIS, SIVE ENNEADECAETERIDE.

QVIS status anni Lunaris Atheniensium esse potuerit, cum ad Canonas Octaeteridis describeretur, ex comparatione vtriusque octaeteridis Tetractericæ & Lunaris Harpaleæ, scire potuisti. Quamuis enim initia & tempus institutæ Octaeteridis πενταετίας Harpaleæ ignoramus, tamen in quadraginta annis magnam turbationem nouiluniorum necessario consecutam esse, potes ex eadem comparatione colligere. Itaque Aristophanes Olympiade 88, Amynia prætore, Nephelas docens inducit Lunam cum Atheniensibus expostulantem, quod menses ad Lunam non describerent, sed δύο τε καὶ ξέπτω κυδοιδοπάνη ait. Nam putantes se solennes cultus & ferias ex Lunæ & Octaeteridis obseruatione obire, eas alieno tempore anni imprudenter celebrabant. Quod plane anomaliae octaeteridis congruit: donec Metonis anno succedente ea penitus desita est. Theophrastus πέντε ὥραιῶν υδατῆρι καὶ πνευματων. διὸ καὶ αὐγαθοὶ γεγράφει) καὶ Τόπος πνεύμας αἰσχρόμοι ἔνοι, οἷον Μαργαρέτας ἐν Μηδίμῳ δύο δὲ Λεπετύμνος, Κλεόσεργος ἐν Τερεδῷ δύο τε Ιδης, Φαενὸς Αθίνην δύο δὲ Λυκάμβη δέ τε πέντε τὰς πνεύματας. παρὰ δὲ Μέτων αὐτός τον δέ ενοῖς εἴκοσι ἑκατὸν σωμάτων σωμάτων δέ οἱ μὴ Φαενὸς μέτικος Αθίνην. οἱ δὲ Μέτων Αθίνεων. Meton igitur Pausianæ filius, ut tunc captus erat Græcorum, insignis Mathematicus floruit ineunte bello Peloponnesiaco, vir non solum peritia motuum cœlestium, sed & aquiliciis, & librationibus nobilis. Itaque & fontes induxit Athenis, ut auctor est Phrynicus Comicus μονοτρόπων.

Tis εἴνιον οἱ μέτικοι Αθίνεων φερομένοι;

Mētaw

A Μέτων ὁ Λευκονοίδης, ὁ δὲ ὁ τὰς κείνας αὐγῶν.

Quare huc alludens Manilius noster in Apotelesmatis, sub Aquario Aquilices & Astronomos ait nasci:

*Ille quoque, inflexa fontem qui proiicit urna,
Cognatas tribuit iuuenilis Aquarius artes
Cernere sub terris; undas inducere tectis. &c.
Quippe etiam mundi faciem, sedesque mouebit
Sidereas, cœlumque nouum versabit in orbem.*

B Non est locus nobilior in toto Manilio, quamuis olim eum non satis capiebamus. Veteres, quæ fuit eorum hac in re imperitia, putabant omnium motuum cœlestium & mundi ipsius integrum conuersionem fieri, quando Sol & Luna in idem tempus recurrebant, in quo antea deprehendebantur, & quamdiu Octaeteridis fides suspecta non fuit, eam esse mensuram Διπλαῖς δοσοῖς Ἐ περιόδος non solum vulgus, sed & docti credebant. Itaque Festus Auienus ex Græcorum libris dixit:

*Non ego nunc longo redēuntia fidera motu
In prisca memorem sedes.—*

C Innuit, vt vides, de ortu & occasu τῆς μορφώσεως annuo. Nam si qua est varietas, eius Διπλαῖς δοσοῖς, quantocunque tempore illa redditur sit; omittit dicere. Subiicit:

*—Habet ista priorum
Pagina, εἰς incerta rerum ratione feruntur.*

Diuersa de istis scriptorum & Astronomorum iudicia, & libros extare dicit:

*Nam quæ Solem hiberna nouem putat aethere volvi,
Ut spatium Luna redeat, vetus Harpalus, ipsam
Ocius in sedes, momentaque prisca reducit.*

D Putat Διπλαῖς δοσοῖς inerrantium fieri, ita vt fidera, vt ipse loquitur, in prisca sedes longo motu redeant. Putat, inquam, hoc accidere, quando docunque spatium Lunæ redit. Ipse interpretatur mentem suam: Quando, inquit, Luna in sedes & momenta prisca reducitur. Quod interuallum, inquit, Harpalus annorum nouem esse decreuit, sed male, cum ocior sit iusto ista periodus. Aperte igitur cenit, conuersionem cœli vniuersalem fieri, quando neomenia redit in eandem diem, & horam, in qua anteā fuit. Subiicit Festus Auienus, hanc pec-

G riodum

riodum ob breuitatem fallere, ideoque ei decennium additum a A Metone. & veram ἀποκαίδεσσον τῷ φαινομένῳ intra ἐννεαδεκαετηρίᾳ fieri. De hallucinatione Festi super nomine Enneaeteridos, supra dictum est. Aratus quoque volens ostendere omnium inerrantium ἐποχήν Solem ipsum esse, absurde quidem, sed tamen eius rei causam confert ad cyclum Metonis. quo interuallo, δύσεων καὶ ἀστραπῶν τῷ φαινομένῳ fiat restitutio, orbis, & conuersio quædam mundi vniuersalis. Ita enim canit elegantius, quam verius:

Γινώσκε ταῦτα καὶ σύ. Ταὶ γὰρ οὐνακάδες τοῖς
Ἐννεακαίδεκα κύκλοι φεύγεις πελίοι.

Quem locum summum vitum Theonem ex toto assecutum non B esse mirum non est, cum Hipparchus, & post eum Astronomiæ Apollo Ptolemæus, quantitatem anni Tropici ex neomeniarum restitutione collegerint, quam restitutionem Hipparchus recte censet post annos 304 statim fieri. Sed de his libro quarto amplius. Apertius vero Diodorus Siculus docet illos veteres, ταὶ φαινόμενα, ἀποκαίδεκά illis nouemdecim annis vertentibus, putasse. Libro enim duodecimo de illis nouemdecim annis loquens ita scribit, ὃν δὲ Τοῖς εἰρηνήσιοις ἔτεσι τὰ αἱρέσει τινεῖς ἀποκαίδεσσον παιᾶτα, καὶ κατάπικτοις πνὸς μεγάλου τὸν αἰσθητικοῦ λαμβάνει. διὸ καὶ τὰς αὐτὸν Μετωποὺς ἐπανεῖλον ὄνομαζόσι. δόκει δὲ ὁ αἵματος ἔστι ὃ τῇ περιφράσῃ περιγραφῇ θαύματας ἐπιτείσυχέναι. Ταὶ γὰρ αἱρέσει τινεῖς τε κίνησι, καὶ τὰς ἐπομμασίας παιᾶτα συμφώνεις τῇ γραφῇ. διὸ μέχει τῷ καθηματικῷ χρόνῳ τῷ ἐλάτινῳ γεώμετροι τῇ ἐννεαδεκαετεῖδι & διαψιδοῦ τῷ ἀληθεῖας. Quid melius potuit versus Aratcos interpretari? Sed fallitur Diodorus. Nam ἐννεαδεκαετηρίς, quæ illius temporibus obtinebat, erat Calippica, non autem Metonica: cum Metonica plus quam quinque diebus, Calippica uno fere die illo saeculo iam antevenerisset, quo hæc scribebat Diodorus. Idem scriptor libro secundo eadem repetit, loquens de enneadecaeteride gentium Hyperborearum: λέγει δὲ καὶ τὸν Θεὸν (Apollinem) δι' ἑτοῖς ἐννεακαίδεκα κατατάντας τινεῖς τινεῖς μέντοις, ὃν οἷς καὶ τῷ αἱρέσεων ἀποκατεστάσις ἐπ τέλος αἱρέσεων. καὶ διὰ τοῦτον ἐννεακαίδεκατῆν γεόνον τῶν τῷ ἐλάτινῳ μέγας ἐπανεῖλον. οὐ μάζευσ. Huius meminit & Ælianus libro decimo. Nunc quid velit Manilius per te ipse potes intelligere. Ait Metonem cœlum versasse in nouum orbem, hoc est, conuersionem mundi καὶ ἀποκαίδεσσον nouo orbe & noua periodo τῇ ἐννεαδεκαετηρίᾳ definiuisse, cum orbis vetus Harpali mendosus, & fallax tempore deprhenitus sit. Hoc est, quod dicit, versare cœlum in nouum orbem. Et nouum orbem

Aorbem periodum Metonicam intelligit, comparatione veteris, quam Octaeterida Harpali esse ostendit Festus Auienus. Enneadecaeteris igitur Metonis celeberrima multis quidem nominibus commendatur: sed eam parum haec tenus notam fuisse, argumento sunt ijs, qui eandem penitus cum cyclo Paschali, & nostro vulgari, quem numerum aureum vocamus, definiunt. Tantum enim septem embolismos, & nouemdecim annos cum nostro numero aureo communes habet, in reliquis immane quantum differt. Nam neque idem situs embolismorum, neque eadem anni Solaris quantitas: cum Cyclus Metonis sit absolute dierum 6940, discedens à iusta periodo horis 7. 26'. 56." 40.'" Vnde in annis 76 moratur Lunæ curriculum die uno, horis 5. 47'. 46." 40.'" In annis denique 304 Luna anteuerit primam epocham Metonicam diebus solidis quinque. Annos autem embolimæos septem aut eorum situm, scire non possumus priusquam epocham cycli ipsius & caput indagemus. Veteres Græci à bruma, vt cognoscimus ex octaeteridibus Cleostrati & Harpali, tempora sua ordiebantur, & eos secuti Romani, quod facilius a decrementis vmbrae horas obseruarent, brumæ consecro die, quam ab incrementis, solstitio. Quare omnia horologia Græcorum semper ad rationes brumæ referebantur, vt & Romana: donec primus omnium Meton noster à capite anni populari, aut potius ab eius

Cepocha, horologium describere instituit, hoc est à solstitio. Vnde ipsum organon ἡλιοτρόπιον vocarunt Græci, a solstitij obseruatione. Quod instrumentum nobilissimum, atque priscorum hominum obseruationes longe subtilitate vincens, ipse in Comitio Athenarum dicauit, vt testis est priscus scriptor Philochorus apud interpretem Aristophanis ὀρθῶς, instar ἡλιοτρόπιος Pherecydis, quod in Scyro insula patria sua auctor dedicauit. Itaque videtur non solum a solstitio caput Enneadecaeteridis suæ deduxisse, sed etiam ab eo tempore, quo Heliotropium suum dicauit. Idem Scholiares Aristophanis assentitur quidem Philochoro de Heliotropij positu: sed de tempore refragatur. Philochorus enim

Dcensebat Metonem ante Pythodorum Archontem Heliotropium posuisse. ipse post Pythodori magistratum aut saltem in magistratu ipso, non autem ante magistratum, positum contendit. Verba Grammatici de Metone hæc sunt: ὁ δὲ Φιλόχορος ἐν Κολωνῷ μῆρας αὐτὸν ἔδει λέγει θεῖαν, Ψευδῶς δὲ πέρι Πυθοδώρου ἡλιοτρόπιον εἰ τῇ νεώτερη ἐκκλησίᾳ, πέρος τῷ τείχει τῷ εἰ τῇ πινακί. Lege: ἔδει λέγει θεῖαν. εἰπεὶ Αψύδοις δὲ οὐ πέρι Πυθοδώρου. Sane verum est adhuc

sub magistratu Apseudis illud Heliotropium dedicasse, & solstitium A obseruasse 27 Iunij, diebus 36 ante neomeniam sequentis Hecatombæonis Tetraeterici. Itaque adhuc erat in magistratu Apseudes : cui in sequenti anno successit Pythodorus. Parum igitur abest, quin & a Solstitio cyclum suum incepisse, & circa tempora Pythodori Heliotropium statuisse credamus, optimi scriptoris auctoritate moti. Sed de Solstitio cur dubitem, cum auctorem locupletem habeam Festum Auienum ? qui post eos versiculos a nobis paulo ante adductos subiicit, loquens de Harpaloo:

B

*Illi ad numeros prolixia decennia rursum
Adieciſe Meton Cecropea dicitur arte,
Inſeditque animis. Tenuit rem Gracia folers
Protinus, & longos inuentam misit in annos.
Sed prima uia Meton exordia ſumpſit ab anno,
Torreret rutilo cum Phœbus fidere Cancrum:
Cingula cum uheret pelagus procul Orionis,
Et cum caruleo fiagraret Sirius astro.*

A solstitio igitur duxit citimum nouilunium. Remotissimum vero statuit ad æstus maximos Caniculæ. Iam igitur conſtat de exordio periodi Metonicæ. De tempore, hoc est anno obſeruati a Metone solstitij, item de tempore & epocha ipsius Solstitij, habemus plene apud Ptolemæum, libro III, qui ait diserte Solstitium a Metone & Euētemone obſeruatum anno Nabonassari 316, Phamenoth XXI, manc. Tempus congruit XXVII Iunij, cyclo Lunæ VII, cyclo Solis XXVI, feria prima, anno quarto Olympiadis 86 desinente, præfecto Athenis Apſeude, T. Verginio, Proculo Geganio Macerino coss. qui erat tertius annus periodi Atticæ. Scirrhophorion IIII lulij. Ergo Neomenia Hecatombæonis Metonici οὐρροφοεινῷ τετρῃ ἐπισέχα. Diodorus libro duodecimo : ἡ δὲ τοῦ Αθίνων Μέτων ὁ Παισιδηίς μὲν ψὸς, δεδοξασμένῳ δὲ τῷ αἰσεγλωττῷ ἐξέπηκε τινῶν ὀνομαζομένων ἐπειδεῖσθαι, τινῶν δὲ χωρὶ ποτοσάμψῳ δύτῳ μὲν δὲ τοῦ Αθίνων οὐρροφοεινῷ τετραδεκάτῳ. Proinde Θερμηλιανῷ πέμπτῃ φθίνοντι obſeruatum Solstitium a Metone. & proximo πενταετίᾳ Hecatombæone Pythodus iniuit magistratum, nouem mensibus ante initia belli Peloponnesiaci. Hæc igitur est Epochæ cycli Metonici, non autem IX Iulij, vt solebant vetustiores : neque octaua pars Cancri, vt Cleostratus, Quare mirari satis non possum, cur Columella dixerit, se, auctore Metone, solstitium in octaua parte Cancri, sicut alia κένταρι in octauis partibus signorum suorum, statuere, cum res ipsa cum satis

A fatis refellat. Cur enim potius Columellæ de Metone, quam Metoni ipsi credam? De modo Enneadecaeteridis Metonicæ scribit Censorinus: *Præterea sunt anni magni complures: ut Metonicus, quem Meton Atheniensis ex annis undeviginti constituit. eoque Enneadecaeteris appellatur: & intercalatur septies: in eoque anno sunt dierum sex millia, & quadringenti quadraginta.* Legendum: *in eoque anno sunt dierum sex millia & noningenti quadraginta.* Nam ex notis vulgaribus fluxit error, dierum sex millia, & cccc xL. Deest enim 13 nota quingentorum. Cum 5940 dies comprehendenteret Enneadecaeteris Metonica, ea nullo modo potuit congruere cum vera enneadecaeteride Lunari, vt infra demon-

B strabitur. Seruata epocha in xxvii Iunij, facile embolismorum situs & tempora deprehendemus. Nulla enim Neomenia Hecatombæonis Solstitium anteuertebat. Quocirca secundus, quintus, octauus, decimus, tertiusdecimus, sextusdecimus, decimus octauus anni erant embolimæi; contra quam censem docti homines nostri temporis. Cum autem periodus ipsa 6940 diebus præcise explicaretur, in illis erant anni Lunares xix, menses ἡπτακοντήμεροι septem, dies quatuor, scrupula nulla. Quare propter illos quatuor dies abundantes, quatuor quoque anni erant ἡπτημεροι; dierum scilicet 355, vt postea videbimus. Anni autem Lunaris modus, secundum Metonem, est dierum 354 $\frac{4}{5}$, aut $\frac{16}{76}$. Neomenia prima Hecatombæonis Metonici fuit Iulij xv. Quare cyclus Metonis constat non ex enneaeteride & decade, vt voluit Festus Auienus, sed ex Octaeteride & Hendecaeteride. Nam nullæ aliæ partes sunt, enneadecaeteridis; quæ propius absint a modulo anni Solaris: nec quæmelius in se cohærent. Quod enim Octaeteridi superest supra rationes Solis, id deest Hendecaeteridi, & contra. Sed cum Meto videret accurata obseruatione septimam diem Hecatombæonis vicesimi Teraeterici semper in nouilunium concurrere; (verbi gratia, incipiat primus Hecatombæon ix. Iulij, vt in principio periodi Atticæ; vicesimus incipiet in Kal. Augusti, & in vii mensis erit nouilunium; id quod me tacente indicat laterculus mensium Teraetericorum antea a nobis propositus) cum igitur hoc videret Meto, animaduertit in hoc interuallo contineri duas Octaeteridas Harpalii. id quod & puerò proclue: item dies 1092. Sed iij dies est triennium Harpaleum, vel Cleostratum, hoc est tres anni Lunares cum uno mense intercalari pleno. Duæ autem Octaeterides siue Harpaleæ, siue Teraetericæ sunt dies 5848. quibus si adieceris 1092, consurget summa dierum 6940. Igitur iustum periodum confici posse ex duabus

G 3 Harpalii

Harpali Octaeteridibus & triennio Lunari existimauit. Rursus in A duabus Octaeteridibus, sex sunt embolismi; in triennio unus. Ergo septem embolismi transigentur in ea periodo: & fient omnes syzygiæ 235: quia in duabus Octaeteridibus sunt 198, & in triennio Lunari 37. atque adeo decemnouem annis tota periodus explicabitur. Vnde eam *επειδεκαετηδα* vocavit. Si igitur omnes menses 235 huius periodi essent *τριακονθίμεοι*, & pleni, ij fierent dies 7050. De quibus si detrahantur dies 6940, quantitas nempe huius periodi, relinquuntur menses caui 110, qui debentur huic periodo: & proinde reliqui 125 erunt pleni. Longe igitur maior erit numerus plenorū, quam cauorum: neque erunt alternis pleni & caui, vt nec in Harpali Octaeteride erant alter- B nis pleni & caui. Si igitur 235 in 110 distribuantur, habebimus syzygias 2. dies $4\frac{1}{11}$. Ex enim in 110 multiplicatæ faciunt 235 syzygias præcise: quas intelligimus omnes plenas. Itaque post duas syzygias & dies $4\frac{1}{11}$, vtendum erit *ἔξαιρεσις*, vt pro 4 mensis, dicatur quinta. Item eodem modo post quatuor syzygias, pro quin- tæ syzygiæ octaua dicetur nona. & ita progrediendo erogabis omnes *ἔξαιρεσις*, donec ultima syzygia sit caua, & pro eius tricesima, dicatur prima Hecatombæonis primi secundæ periodi. Id quod in conspectu tibi dedimus in duabus sequentibus Tabulis: in quarum priore omnes syzygiæ cum characteribus suis notatae sunt. Nam Cella, quæ habet tres numeros, ea indicat mensem cauum. C Puta in primo anno, tertio mense, in cella habes $\frac{4}{5}$. Duo priores numeri significant pro 4 mensis, dicendum 5: vel, vt Græci loquuntur pro *τετάρτῳ ισαρθρίᾳ*, πέμπτῃ ισαρθρίᾳ. Ideo mensis est cauus. Inferior autem numerus est feria, vel character neomeniæ. Quæcunque autem neomeniæ habent unum numerum, ex sunt plenorū mensium. Reliqua facilia sunt. Ex quibus vides *ἔξαιρεσιν* non fieri in uno die, sed prout coniugatio duarum syzygiarum postulat. Post binas enim syzygias fit *ἔξαιρεσις*, donec numerus ex $\frac{1}{11}$ accrescens addat diem prioribus diebus quatuor. Quare in omni undecima syzygia accrescit dies unus. Insigniter autem fallitur Geminus, priscus & eruditus auctor, qui scribit Metonem diuisisse 6940 dies per 110 syzygias: & quia 110 in 6940 continentur sexagesies ter, propterea censet Metonem statim post 63 dies *ἔξαιρεσιν* τῷ ίμερῷ fecisse. Hoc enim ratio ipsa confutat. Nam 63 dies sunt syzygiæ 2, & dies præterea 3. quæ omnia in 110 ducta producunt syzygias, 220, dies 330. hoc est syzygias undecim, quæ cum 220 syzygiis compositæ dant tantum 231 syzygias.

A TABVLA CHARACTERISMI

NEOMENIARVM ENNEADECAE
TERIDIS METONICÆ.

νηστομ. Σεριά.	μεταγρ. νοσ.	βανδρό- μων.	πανε- κάν.	μετέ- κτησία.	ποσή- διά. α.	ποσή- διά. β.	ταυτ- λιά.	αιθετ- εύν.	έλαρισ- λιών.	μηνο- χεον.	Θερη- λιών.	συρρό- φορεών.	Dies collecti.	Συγγ. collecti.	Συρρ. συν.		
I	7	2	4. 5		8. 9	1	0	12. 13	16. 17	7	20. 21	3	355	12	5		
B Εμβ. 2.	24. 25	5	28. 29	1	2	4	6	6. 7	10. 11	6	15. 16	1	2	739	25	11	
19. 20					23. 24	27. 28			1. 2	5. 6		9. 10					
3	4	5	7	1	3	4	0	6	1	2	4	5	7	109	337	17	
4	1	3	4	6	7	2	0	3	5	6	1	2	4	144	849	22	
B Εμβ. 5.	4. 5	6	7	2	3	5	6	16. 17	20. 21	5	24. 25	1	3	183	162	29	
6	4	6	2. 3		6. 7		0	10. 11	15. 16	7	19. 20			218	674	34	
23. 24					27. 28		1. 2	0	5. 6		9. 10		13. 14				
7	2	3	5	6	1	3		4	6	7	2	3	5	256	86	40	
B Εμβ. 8.					17. 18	21. 22			30. 1		4. 5		8. 9	292	499	46	
9	6	1	2	4	5	7	1	3	5	6	1	2	4				
					12. 13	16. 17			24. 25		28. 29						
B Εμβ. 10.	2. 3	4	6	7	2	3	0	15. 16	19. 20		23. 24		5	27. 28	366	13458	
11	1	3	5	6	1	2	0	9. 10	13. 14	7	17. 18	1	4	4017	13663		
C Εμβ. 12.					21. 22	25. 26			4. 5		8. 9		1. 2	13	437	14869	
12	6	7	2	3	2	6	0	1	3	4	6	7		6. 7			
Εμβ. 13.	3	5	6	1	2	4	5	7	1	3	5	6	1	4755	16175		
14	2	4	5	7	1	3	0	15. 16	19. 20	4	23. 24	7	2	5110	17380		
15	1	3	5. 6	4	6	7	0	13. 14	17. 18	3	21. 22	1	2	5464	18586		
B Εμβ. 16.	2. 5. 26	-4	5	7	1	3	4. 5	30. 1	8. 9	12. 13	16. 17	7	1	5848	19892		
17	3	4	6	7	2	3	0	24. 25	28. 29	5	6. 7	10. 11	620	221098			
Εμβ. 18.	-	15. 16	2	3	5	6	1	23. 24	27. 28	4	1. 2	5. 6	3	6586	223104		
19	7	2	3	5	6	1	0	17. 18	21. 22	5	25. 26	30. 1	2	6940	235110		

TABELLA

Characterisimi
periodorum.

Enneade- cacterides.	Character Enneadec.
I	5
II	1
III	4
IV	7
V	3
VI	6
VII	2

D syzygias plenas. Itaque calculus definit in ducentesima prima syzygia. Reliquæ igitur quatuor erunt continue plenæ, & duæ primæ sequentis anni erunt & ipsæ plenæ. Ita fient sex continue plenæ syzygiæ. Quod est absurdum. Porro adiunximus Tabellam characterismi periodorum, qui chara-

T A B V L A N E O M E N I A R V M M E-
TONICARVM IN MENSIBVS
I V L I A N I S.

Anni En- neadeca- eteridis.	Cylus	Luna:	Metone- tia.		Metone- tia.		Metone- tia.		Metone- tia.		Metone- tia.		Metone- tia.		Metone- tia.	
			Domi- nica	Beyer.	metone- tia.											
1	7	C	15	Iul.	14 Aug.	13 Sept.	12 Oct.	11 Nou.	10 Dec.	o	9 Ian.	7 Feb.	9 Mar.	7 April.	7 Mai.	5 Junij.
ēp. 2	8	B	5	Iul.	3 Aug.	2 Sept.	1 O&t.	31 O&t.	30 No.	29 Dec.	28 Ian.	26 Febr.	28 Mar.	26 Apr.	26 Mai.	24 Jun.
3	9	A	24	Iul.	22 Aug.	21 Sept.	20 O&t.	19 No.	18 Dec.	o	17 Ian.	16 Febr.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Jun.
4	10	G F	12	Iul.	11 Aug.	9 Sept.	9 O&t.	7 Nou.	7 Dec.	o	5 Ian.	4 Febr.	5 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Jun.
ēp. 5	11	E	2	Iulij.	1 Iulij.	30 Aug.	28 Sept.	28 Oct.	26 No.	26 Dec.	24 Ian.	23 Febr.	24 Mar.	23 Apr.	23 Mai.	21 Jun.
6	12	D	20	Iul.	19 Aug.	18 Sept.	17 Oct.	16 Nou.	15 Dec.	o	14 Ian.	12 Febr.	14 Mar.	13 Apr.	12 Mai.	10 Jun.
7	13	C	10	Iul.	8 Augu.	7 Sept.	6 O&t.	5 No.	5 Dec.	o	3 Ian.	2 Febr.	2 Mar.	8 April.	30 Apr.	30 Mai.
ēp. 8	14	B A	28	Iun.	28 Iulij.	26 Aug.	25 Sept.	25 Oct.	23 No.	22 Dec.	21 Ian.	20 Febr.	21 Mar.	20 Apr.	19 Mai.	18 Jun.
9	15	G	17	Iul.	16 Aug.	14 Sept.	14 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	o	10 Ian.	9 Febr.	10 Mar.	9 Apr.	8 Mai.	7 Jun.
ēp. 10	16	F	7	Iul.	5 Aug.	4 Sep.	3 Octo.	2 Nou.	1 Dec.	31 Dec.	29 Ian.	28 Febr.	29 Mar.	28 Apr.	27 Mai.	26 Jun.
11	17	E	25	Iul.	24 Aug.	23 Sept.	22 Oct.	21 Nou.	20 Dec.	o	19 Ian.	17 Febr.	18 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	14 Jun.
12	18	DC	14	Iul.	12 Aug.	11 Sep.	10 O&t.	9 Nou.	8 Dec.	o	7 Ian.	6 Febr.	7 Mart.	6 April.	5 Mai.	4 Jun.
ēp. 13	19	B	3	Iulij.	2 Aug.	31 Aug.	30 Sep.	29 Oct.	28 No.	27 Dec.	26 Ian.	24 Febr.	26 Mar.	25 Apr.	24 Mai.	23 Jun.
14	1	A	22	Iul.	21 Aug.	19 Sept.	19 O&t.	17 Nou.	17 Dec.	o	15 Ian.	14 Febr.	15 Mar.	14 Apr.	13 Mai.	12 Jun.
15	2	G	12	Iul.	10 Aug.	9 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	6 Dec.	o	5 Ian.	3 Febr.	4 Mar.	2 April.	2 Mai.	1 Mai.
ēp. 16	3	F E	30	Iun.	29 Iulij.	28 Aug.	26 Sep.	26 Oct.	25 No.	24 Dec.	23 Ian.	21 Febr.	23 Mar.	21 Apr.	21 Mai.	19 Jun.
17	4	D	19	Iul.	17 Aug.	16 S.p.	16 O&t.	14 No.	13 Dec.	o	12 Ian.	11 Febr.	12 Mar.	11 Apr.	10 Mai.	8 Jun.
ēp. 18	5	C	8	Iul.	7 Aug.	5 Sept.	5 Oct.	3 Nou.	3 Dec.	1 Ianu.	31 Ian.	1 Mar.	31 Mar.	30 Apr.	29 Mai.	28 Jun.
19	6	B	27	Iul.	26 Aug.	24 Sept.	24 O&t.	22 Nou.	22 Dec.	o	20 Ian.	19 Febr.	20 Mar.	19 Apr.	18 Mai.	17 Jun.

Characterismus cum charactere neomeniae compositus dabit feriam Neomeniae. Exempli gratia. Volo scire feriam neomeniae Metagitnionis Metonici in anno decimo periodi quintae. In Tabella characterismi enneadecaeteridis, siue periodi quintae, habes 3. Ille character seruit toti periodo, & cum 4 charactere Metagitnionis anni decimi, abiectis septenariis, ubi opus erit, dat feriam secundam neomeniae Metagitnionis. Adiecum præterea Tabulam neomeniarum Metonicarum in mensibus Julianis, ut citra laborem eas inuenire queas. Exemplum: Anno Nabonassari 366, Θω̄ς 15, secundum Athenienses autem Φα-
νος γειτου ἀεχοτες, μηνὸς Ποσειδεωνος, defecit Luna. Tempus xxii Decembris, sequente xxxiii, feria secunda, sequente tertia, cyclo Solis xix, Lunæ x viii, anno periodi Julianæ 4331. Erat annus Iphiti 394. Abiectis ex methodo perpetua annis 344, remanet annus quinquagesimus Metonis, id est duodecimus tertiae periodi, cuius periodi tertiae character 4 cum 6 charactere Posideonis anni xii compositus, abiectis 7, dat feriam 3.

In Ta-

A In Tabula neomeniarum in annis Julianis, Posideonis neomenia **viii** Decembris, feria secunda. Ergo quintadecima Posideonis, sequente sextadecima, contigit Deliquium. Eodem anno tam Nabonassari, quam Metonis, defecit idem sidus φαρμωθ $\overline{18}$, sequente $\overline{19}$, μεως Σούρροφοειν^Θ. Tempus **xvii** Iunij, sequente **xix**, feria quinta, sequente sexta. Character 4 periodi tertiae cum charactere 2 Scirrhophorionis in anno **12**, dat feriam **vi** characterem neomeniae Scirrhophorionis : quæ cum ex altera tabula sit in **4** Iunij, feria quinta, cyclo Solis **xx**, Eclipse contigit rursus **xv** mensis, sequente **xvi**. Denique anno sequente Nabonassari, & tertiodicimo tertiae periodi Metonicæ idem sidus defecit Θωθ $\overline{15}$, sequente **B** $\overline{16}$, secundum Athenienses Ευαίδης ἀ' εχον^Θ, μεως Ποσκέδειν^Θ περίεργα. Tempus **xii** Decembris, feria septima, sequente prima. Regularis **4** cum **4** compositus, abieicto septenario, dat feriam primam neomeniae Ποσκέδειν^Θ περίεργα. Ergo Luna defecit **xiiii** mensis, sequente **xv**. &c. Rursus anno secundo primi Metonici cycli, ineunte bello Peloponnesiaco, diebus æstiuis, νεμεια $\kappa^{\text{τ}}$ Κελίνια, ut loquitur Thucydides, defecit Sol. Hæc eclipse contigit anno Iphiti **346**, periodi Julianæ **4283**, Augusti tertia die, feria quarta, cyclo Solis **27**, Lunæ **8**, anno Nabonassari **317**, Pachon **viii**, anno uno, & diebus **37**, post obseruatum a Metone Solstitium. In Tabula neomeniarum habes in secundo anno Metonis νεμεια μεταγενιν^Θ **III** Augusti.

C Quod conuenit cum Thucydide, qui vocavit νεμεια $\kappa^{\text{τ}}$ Κελίνια. neque de alia neomenia intelligit, quam Metonica. quæ etiam erat neomenia Elul Iudaici anni **3330**: cuius character **4. 17. 609**, eadem feria, ut vides. Rursus annus erat **42** periodi quintæ Olympiacæ, & ideo quartus Atticæ. Cuius Hecatombæon cœpit **29** Iulij. Ergo defecit Sol οἰκανοειν^Θ τῇ ἔκτῃ ισαρμήσ. Rursus Thucydides scribit de anno octauo belli Peloponnesiaci: Τὸν ἐπηγνοῦσθεντός, οὐδὲν, τοτε ἡλίας ἐλυπτές πέθησε πεζὶ νεμεια, καὶ αὖτε μεως ισαρμήσ ἐσδει. Contigit ille defectus Solaris Augusti **xvi**, feria quinta, anno periodi Julianæ **4290**. Erat annus Iphiteus **353**, quadragesimus nonus periodi quintæ Olympiacæ, ideo undecimus Atticæ. Hecatombæon **i i** Augusti. Ergo **xiiii** contigit nouilunium. Rursus erat nonus annus Metonicus. Metagittion **xvi** Augusti. Conuenit ergo. Elul quoque Iudaicus **3338** non aduersatur. Fuit enim **4. 21. 580**. feria quinta. Quod autem supra diximus, quando in cella caui mensis scriptum est **4. 5**, id significare pro quarta mensis, dicendum esse, quinta mensis, noli putare ita a vulgo usurpari solitum. Nam πολιτικὸς omnis mensis caui διδάσκεται dicitur τετάμ. Sed intelligendum est Metonem tantum dixisse quartam pro quinta, methodi caussa, ut hoc modo non ad arbitrium, sed

ad pro-

ad progressum numerorum syzygias erogaret. Statim autem post observationem Solstitij Metonici hic magnus annus receptus non fuit. Nam quarto anno ab eius editione Aristophanes docuit *νεφέλας, ἀρχοντας Αυιωνας*, cum adhuc Athenienses Octaeterida suam mordicus retinentes τὰς ἡμέρας δὲ τὸν καὶ τὸν Κελίνεαν, αἱλαὶ αἴω τε καὶ κάτω ἐκδιδόπων. Sed non multo post receptum fuisse testatur Auienus.

-- Tenuit rem *Gracia solers*

Protinus, εἴ longos inuentam misit in annos,

Inseditque animis.

& celebritatem eius ignorare utique non possumus, Arato canente,

-- Τὰ γὰρ σωαῖσθεντα ἔνδη

Ενεκαίδεκα κύκλα φαεινάς ἕλιοιο.

B

Neomeniae vero Metonicæ, & Calippicæ aliquando neomenias Tetraeteridum anteuerunt mensē integro, ut ex Demosthene supra annotauimus: aliquando paucioribus diebus. Præterea omnes πεντετελεῖαι apud Oratores Græcos sunt Metonicæ, præterquam si quæ sunt veterum legum & sanctionum. Nam illæ sunt Octaetericæ, cuiusmodi quædam extant ἐν τῷ καὶ Τιμοκράτει, quas non dubito esse Harpaleas. Deprehenso igitur apud Demosthenem anno Iphiti, qui incurrit in annum propositum πεντετελεῖας, abiice annos Iphiti 344 pro perpetua methodo, ut iam diximus. Residuum sunt anni Metonis. Deinde vide quotus annus ille sit a Solstitij Metonici obseruatione: & confer illum in lineam μετεπιώσεως, in numerum annorum scilicet collectorum præcisum, si fieri potest: si aliter in proxime minorem. Columella, siue versus Dierum ostenderet, quot dies accreuerunt epochæ Metonis. quos dies μετεπιώσεως adiice neomeniae præscæ Metonis. Habebis diem neomeniae Metonicæ in anno proposito. Exemplum. Anno Christi vulgaris 1582, æstiuis diebus iniit annus Iphiti Olympiadicus 2358. Abiectis 344, resident anni Iuliani a Solstitio Metonis, 2014. Proxime minor numerus annorum collectorum in linea μετεπιώσεως, 1824. & e regione dies μετεπιώσεως 30. Deductis 1824, de 2014, remanet 190. E regione eorum, in proposita linea μετεπιώσεως, sunt dies 3.7'. 38. Qui cum triginta illis dant μετεπιώσεως Metonicæ dies 33.7'.38. Annus propositus Metonis, est, ut vides, ultimus cycli, in quo neomenia Hecatombæonis à Metone constituta fuit

LINEA μετεπιώσεως Metonicæ.			
Anni collecti.	Sext. Momet. Dies.	Momēt. dias.	ta.
19	0	18	57
38	0	37	38
57	0	56	19
76	1	15	0
95	1	33	57
114	1	52	38
133	2	11	19
152	2	30	0
171	2	40	57
190	3	7	38
209	3	26	19
228	2	45	0
247	4	3	57
266	4	22	38
285	4	41	19
304	5	0	0
608	10	0	0
1216	20	0	0
1824	30	0	0
2432	40	0	0
2736	45	0	0

Iulij

A Iulij xxvii. Adiice ergo 33 metonicas ad xxvii Iulij. Peruenitur ad xxix Augusti, feria quarta. Tanta labes rationum Metonicarum facta est ab initio huius cycli ad nostra tempora. Ex his vides, qua via insistendum sit in neomeniis Metonis apud Demosthenem, & alios priscos Rhetores inuestigandis. Annus enim Solis Metonicus, praeter 365 dies cum quadrante, habet $\frac{1}{7}$, ut autem Hipparchus dicit, $\frac{1}{6}$. Verba Hipparchi apud Ptolemaeum, ex eo libro, quem πέπισθαι χρόνον scripscrerat: οἱ συναστρικοὶ καὶ τῶν πεπισθέντων Μέτων, ηὔκλημον πεπισθέντος τοῦ διατομῆς, ηὔκλημον πεπισθέντος, &c. Nam si in 76 annis Julianis accrescit unus dies Metoni, annus ergo Metonis habuerit $\frac{1}{7}$ diei praeter 365 $\frac{1}{7}$ diei. Huic consentanea scribit Censorinus Fr. Pithoei, annum Metonis Solarem fuisse dierum ccclxv, & præterea dierum quinque partis vnde uicesimæ. Item Geminus de periodo Metonis: ἐν δὲ τῇ πεπισθέντη δοκεῖσιν ④ μὴ μῆνες καλῶς εἰληφθαί, ἕτερον δὲ ④ ἐμβόλια μοι συμφώνως Τοῖς φαινομένοις διάλεγεταιχθαί. οὐδὲ συναστρικοὶ χρόνοι ἐπειδή τοῦ πεπισθέντος συμπεφώνηκεν, οὐπεπισθέντος τοῦ, συναστρικοὶ εκάτων. Hac ratione in annis xix Metonis Solaribus intercalatur bisextum quinquies: quarto, octavo, duodecimo, sextodecimo, decimonono. & nihil relinquuntur de ratiocinio scrupulario. Quare ut cyclus Solis Julianus propter quadriennia æquabilia, quater septem annorum duntaxat est: sic Metonicus cyclus Solis propter inæqualitatem inter uallorum bisexti, nouemdecies septem annorum est. neque ferias restituuntur ante exitum anni iiii. Si quæ de hoc magno anno Metonis a nobis ignorata vel omissa sunt, ea studiofis colligenda relinquimus. Tamen ea, quæ diximus, satis esse puto & ad doctrinam anni Metonici explicandam, & ad eorum iudicia castiganda, qui a nostro Lunari differre non putant.

DE CYCLO METONIS PHILIPPEO.

PAVCIS ante excessum Philippi annis, qui contigit Olympiade cxi, instituta est periodus in gratiam Philippi, cuius initium incidit anno tertiodecimo ab eius morte, qui erat mortis Alexandri. **D**e eius filij primus: ita ut hoc initium neque ipse, neq; eius filius viderint. Admissi iam erant eo viuente menses Metonici, qui & ab omnibus Græcis miro consensu recepti sunt, vt docet Festus Auienus:

—tenuit rem Gracia solers

Protinus, & longos inuentam misit in annos.

Neque solum hæc noua periodus in gratiam Philippi instituta, sed & menses Lunares sua serie luxati. Pro Dæsio enim nonus mensis Periodius sumptus, adeo ut neomenia Lunaris Peritij conueniret in Dæsiuum Tetra-

Tetraetericum. Huius mutationis mentionem facit Rex ipse epistola ad Peloponnesios: quæ cū τῷ πέντε Σεφαρ्स extat. σωματίτε,

MENSES Tetraeterici.	MENSES METONICI.
ἐκατομβί. μεταρετ. Βανδρομά. πασαν. μακακτ. ποστεά.	διονος επίειρος λᾶς. γρηπάνος εφέρεται δῖ.
γαμπλίον εἰδετήρ. ελαφρολίον. μανυχτίον δεργλ. εχρόρ.	ἀπελλαῖος εὐδωλοῖος εὐεπο.
μῆρος ενδικός εργάσιος.	λᾶς γερταῖος εφέρεται.
	δῖος ἀπελλαῖος εὐδωλοῖος.

MACEDONICI

PHILIPPEI

ATTICI

Linea annorum	CYCLVS MESTONIS PHILIPPEVS.	A
1	26 Martij	ἔμβολ.
2	13 Aprilis	
3	3 Aprilis	ἔμβολ.
4	21 Aprilis	
5	10 Aprilis	
6	31 Martij	ἔμβολ.
7	18 Aprilis	
8	7 Aprilis	
9	28 Martij	ἔμβολ.
10	15 Aprilis	
11	5 Aprilis	ἔμβολ.
12	23 Aprilis	
13	12 Aprilis	
14	2 Aprilis	ἔμβολ.
15	20 Aprilis	
16	9 Aprilis	
17	30 Martij	ἔμβολ.
18	17 Aprilis	
19	6 Aprilis	

B

C

inquit, μῆτ τῷ ὅπλῳ εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοις ἐπιστομόν ἡμερῶν τεττα-
εκοντά, ἐπεισώτος μὲν δὲ Λώχ, ὡς ἡμέτερος αὐγοῦμεν, ὡς δὲ Αθηναῖος, Βο-
δρομάνος, ὡς δὲ Κορίνθιοι Πτηνέμι. Eo nomine posuimus menses Te-
traetericos Macedonicos comparatos cum Philippeis Lunaribus, siue
Metonicis, & Metonicos Macedonicos cum Metonicis Atticis. Sub-
iecimus etiam filum cycli Metonis Philippei cum epochis neomenia-
rum in mensibus Iulianis.

D E P E R I O D O C A L I P P I ATTICA SOLSTITIALI.

ANTIQUISSIMA fuit fere apud omnes nationes opinio de modo anni Solaris, quod scilicet trecentis sexaginta quinque diebus cum quadrante explicaretur, ne quis forte putet nostrum annum non solum a C. Iulio Cæfare publicatum, sed etiam excogitatum esse. Is eam anni formam, quam omnes sciebant quidem, sed quam in ciui-
les usus admiserat hactenus nemo, indixit. Ita ut usum eius edicto Cæ-
saris, scientiam autem antiquorum, qui eam conseruarunt, monumen-
tis debeamus. Hinc nonnulli veterum prodidere, Olympiadem illius
dici gratia institutam, qui quarto quoq; anno vertente intercalabatur. Nam cum annum dierum tantum 360 haberent, singulorum biennio-
rum exitu alternis x & xi dies intercalabant, vt annus ad princi-
pia sua rediret. Itaq; biennium Tetraetericis sacris, quadriennium vero
Olympicis claudebant. Atque hoc tandem obtinuit, donec Tetrac-
teridum principia in nouilunia conferrentur, quemodo libro proxi-
mo de-

A mo demonstrauimus. Nam antiquiorem esse anni Solaris cognitionem apud Græcos, quam putauit Strabo, facile conuincit Romanorum consuetudo, qui propter quadrantem anni prius intercalationem instituerunt, quam yllus Græcetus in Ægyptum peregrinaretur. Verba eius optimi scriptoris huc propterea adduximus; quia ad rem valde pertinere videntur. Ita enim libro x v i i de Ægyptiis loquitur: οὐαὶ τοῖς ἐπιτέχοντας τὸν ἡμέρας καὶ τὸν πυγτὸν μόνα τοῦς τεσσαροῖς εἰδίκοντα πέντε ἡμέρας εἰς τὴν ἀπλήρωσην τοῦ ὄντων ζεύντος προσέθεσσον. ἀλλ' ἡγοεῖτο τέως δὲ ὄντων τοῦτο τοῖς Ἑλλησιν, ὡς καὶ αὐταὶ πλειστοί, ἔως ἡ τετάρτη οὐρανογοΐς παρέλαβον τοῦτο τὸν ἔρματον ὅντων τοῦ ἑλλειποντοῦ τοῦτον ιερῶν ταυτομήματος. καὶ ἐπ τοῦ τοῦτο μετένθετο τοῦτον τοῦτον, ὅμοιως καὶ τοῦτον χαλδαϊσιν. Ab Ægyptiis & Chaldæis accepisse quidem fateor, sed χθες & περί, ut vult Strabo: id vero non ego, sed consuetudo ipsa Græcorum refellit. Nam qui certo die τεσσαράς sciebant designare, quomodo id poterant sine 365 dierum numero, & quadrantis præterea accessione? Quare vetustissima est hæc αρρητὸς καὶ παρεξωρθεδότος de anni Solaris quantitate doctrina: Calippus igitur, siue Callippus (vtrumque reperio) Cyzicenus Mathematicus, cuius Aristoteles in libris primæ Philosophiæ meminit, cum videret quadrantem integrum Metoni supra rationes Solis abundare in exitu Enneadecaeteridis, atque hinc progressu temporis magnam turbationem in anni statu consequi, animum ad anni emendationem appulit, rem pulcherrimam aggressus. ut non minor illi laus ex castigatione, quam Metoni ex inuentione accesserit. Sciunterim omnes studiosi, quanto in pretio eius periodus fuerit, saltem quibus Ptolemæus notus sit. Sed non meliore iudicio de periodo Calippi, quam de Metonis Enneadecaeteride, pronuntiare solent. Quia, inquiunt, in quatuor annis unus dies de ratiociniis Solis resultat ex quatuor diei quadrantibus consurgens, præterea cyclus Lunaris quadruplicandus, ut Solis ψηφισμοὶ cum illis Lunæ congruant: cum hoc interuallo tam Solis, quam Lunæ motus emendationem, qua vix exactior haberi possit, sortiantur. Nihil magis a vero alienum legere memini. Quid est æquatio Lunæ cum Sole? Est eo epilogismos Lunæ deducere, ut nulli scrupuli, si fieri possit; sin aliter, ut saltem quam paucissimi Lunari ratiocinio reliqui fiant. Quo pauciores igitur Lunæ relinquuntur scrupuli, eo præcisior erit æquatio. Contra, quo maior summa scrupularia, eo longius æquatio abscedit a vero. Maxime præcisa æquatio Lunæ cum Sole fit in nouemdecim annis Solaribus Iulianis. Et tunc minor est Lunæ epilogismus Solari hora 1. 2 6. 56. 40. Hic est excessus Solis supra Lunam in diebus 6939, horis 18: qui sunt anni nouemdecim Iuliani. In quatuor itaque cyclis excessus Solis supra Lunam erit horarum 5. 47. 46. 40. Non igitur præcisior

est ratio quatuor cyclorum, quam vnius: imo ἡλιοχὴ longe maior. A Qui talia scribunt, nunc primum poterunt discere quid sit periodus Calippica. Periodus igitur Calippica, est orbis annorum sex & septuaginta, quo absoluto Calippus putauit nihil reliquum fieri de scrupulis Lunæ cum rationibus Solis: ita ut fini dierum 27759, nulla supersit ἡλιοχὴ ἡλιακὴ supra Lunam. Nam annus Solaris censematur 365 dierum cum quadrante. qui quadrans a Metone neglectus anteuerterebat epochas anni Metonici in 76 annis die uno. Quare Calippus de anno Metonis detraxit quadrantem, & ex quatuor periodis Metonicis, de quibus singuli quadrantes diurni detracti sunt, composuit periodum suam. Quatuor periodi Metonicæ sunt dierum 27760. Detractis quatuor quadrantibus, erit tota periodus dierum 27759: qui B fiunt anni Ægyptiaci 76, dies 19: hoc est anni Iuliani 76. Et quia quatuor periodis Metonicis constat, uno die minus, in vna autem periodo Metonica sunt syzygiæ 235, necessario in quatuor erunt 940. quæ si essent omnes plenæ, καὶ τετρακονθήμεροι, essent dies 28200: de quibus si detrahantur dies 27759: remanebit excessus syzygiarum plenarum, nempe 441. Totidem enim syzygiæ cauæ erunt: quas ita in totam periodum dispensauit. Vedit in Cyclo Metonis 110 cauas syzygias esse. Quæ quia, ut vidimus, erogatae sunt per binas syzygias, & dies quaternos: hoc si fiat in quatuor cyclis, erunt syzygiæ 880, dies 1760. qui dies in menses plenos redacti, & cum 880 mensibus compositi faciunt syzygias 938, dies 20. qui quidem dies viginti C rursus in 440 cauos menses erogati dant $\frac{1}{2}$. Itaque si post 22 coniugationes Lunares & toties 4 dies, detrahatur unus dies, erunt 938 syzygiæ, ita ut duæ supersint, quarum altera plena erit, altera caua: & ita, ut in Metonis cyclo, facile colligetur, qui menses caui, qui pleni erunt. Construximus igitur Tabulam Neomeniarum omnium totius periodi, cum characteribus suis. Si enim meministi quæ in Metonica periodo annotauimus, non opus habes iterum monitore. Cellæ enim hic, ut apud Metonem, quæ tres numeros habent, eæ indicant menses cauos. Superiores bini numeri excedentes sese vnitate indicant pro priore numero dierum mensis, posteriore sumendum. Si enim inuenis 24. 25. intelligis nimirum, pro vice prima quarta mensis dicendum vicesimam quintam. Inferior numerus notat characterem neomeniæ, siue regularem, qui cum regulari periodi currentis compositus, abiectis septem, ubi opus erit, dabit characterem siue feriam neomeniæ. Denique methodus hic, ut in Metonica periodo, eadem est. Orsus est autem periodum suam ab octauo Hecatombaione Metonico periodi sextæ, 28 Iunij, qui est dies proximus post Solstitium a Metone & Eutemone obseruatum. Quod enim a Solstitio cæperit, fidem

A fidem fecerit primum institutum ipsius Calippi, qui ea mente prouinciam aggressus est, ut Metonis annum iam labantem fulciret: & propterea sumpsit proximam post solstitium neomeniam, quæ tum opportune statim post consecutum solstitium contigit: quanquam ea neomenia anticipata sit, cum vera neomenia Tamuz Iudaici 3431, cuius character 3.22.13. sequenti die iniuferit, feria quarta. Sed annus octauus cycli Metonis orditur Hecatombæonem a 28 Iunij: quod Calippus rectum esse putauit: & facile potuit notare quadrantem diei a Metone neglectum, cum intercalatio diei ex quadrantibus consurgentis fieret inter 27, & 28 Iunij. Deinde Ptolemæus aperte scribit, obseruationem solstitij ab Aristarcho factam incurrere annum Calippi quin-

B quagesimum iam desinentem. Ita enim libro tertio de Hipparcho scribit: οὐγκεῖνας τινάς τῶν Αεισάρχων τεμένη πολὺν δεῖναν τοπίων τῷ στόλῳ λήγοντι τὸ περιστον καὶ Καλιππον περιόδῳ. Primus igitur annus periodi Calippicæ est embolimæus. Alioqui secundi anni neomenia anteuerteret epocham Solstitij diebus vndecim. Quod ne fieret, religiose cauebant Attici. Nullius enim Hecatombæonis neomenia apud eos anteuertebat sedem solstitij. Embolismi autem Calippici locum in Posideone non fuisse, patet ex xxxvi anno periodi, qui est embolimæus, cuius neomenia apud Ptolemæum circiter finē Nouembris cadit, non autem circiter finem Decembris, quod quidem contingere debebat, si Posideon alter intercalatus fuisset: & , quod magis ad coniectu-

C ram facit, neomenia Elaphebolionis illius anni, cœpit Februarij 22, non autem Martij 23: quod locum habebat, si Posideon intercalatus fuisset. Rursus 47 anno embolimæo periodi, Anthesterionis neomenia competit diei 22 Ianuati: anno autem sequente, nempe 48, Pyanepsonis neomenia contigit xvi Octobris. Interuallum dies 266: qui sunt præcise menses nouem Lunares. Pyanepson igitur fuit decimus ab Anthesterione. Atqui est nonus. Intercalatum igitur fuit inter Anthesterionem, & Pyanepsonem. At cui mensi magis competit intercalatio, quam Scirrhophorionis, qui est terminus anni solstitialis Atheniensium, & πυανεψιον?

Intercalatus igitur fuit Scirrhophorion alter in fine an-

D ni. Adiecumus etiam laterculum characteris periodorum Calippi. Characteres vocamus regulares, qui cum regulari, siue charactere neomeniarum compositi dant feriam neomeniæ. Si enim vis habere feriā neomeniæ Pyanepsonis in anno quadragesimo nono periodi tertiae, acceptum regularem 4, respondentem tertiam periodo in Laterculo, compone cum 4 charactere Pyanepsonis. Is compositus e regione anni 49 in Tabula

LATERCULUS characteris periodorum.	
Periodi.	Character periodi.
I	3
II	7
III	4
IV	1
V	5
VI	2
VII	6

H neome-

neomeniarum, in areae communi angulo sub Pyanepsione, dabit feriam primam neomeniae ipsius Pyanepsionis. Sed experiamur ex Ptolemæo. Anno Nabonassari 466, Timocharis obseruauit Lunam cum spica Virginis coniunctam, Θωθ ȝ, anno primæ periodi Calippicæ 48, Πυανεψιον ȝ φθινον. Tempus Iulianum huic congruens, Nouembris VIII, feria vi. Ergo neomenia Pyanepsionis feria tertia, Octobris quintadecima. Periclitare in Tabula. Compone Regularēm ȝ respondentem primæ periodo in Laterculo cum ȝ charactere Pyanepsionis, è regione 48 anni. Habebis ȝ feriam, vt propositum erat. Conuenit igitur. Et character Marchesvan Iudaici ȝ 479 idem præstat. Fuit enim ȝ. 7. 598. Rursus anno Nabonassari antecedente 465, Αριης ȝ, Calippi autem 47, Αντεγεων ȝ, idem Timocharis obseruauit B medium partem Lunæ in medium Pleiadum inductam. Tempus Iulianum, Ianuarij XXIX, feria tertia, cyclo Solis VII. Regularis primæ periodi, nempe ȝ cum ȝ charactere Anthesterionis in anno 47 compositus dat feriam tertiam, vt proposuit Timocharis: & conuenit cum charactere Scebat Iudaici ȝ 478. Fuit enim ȝ. 13. 22. Ianuarij XII. Anno Nabonassari 454, Τυλι ȝ exacto, sequente ȝ, Periodi Calippicæ ȝ 6, Ελαφηβολιων ȝ, idem Timocharis obseruauit coniunctionem Lunæ cum Spica. Tempus Iulianum, Martij IX, feria septima. Ergo neomenia Elaphebolionis XXIII Februarij, feria septima. Regularis ȝ primæ periodi cum 4 regulari Elaphebolionis in anno ȝ 6 compositus dabit propositam feriam septimam: qui tamen non conuenit C cum charactere 1. 10. 599 Adar Iudaici ȝ 467, feria prima, 24 Februarij. Denique eodem anno antea idem Timocharis obseruauit Lunam tangentem Septentrionalem earum stellarum, quæ sunt in fronte Tauri, Paophi XVI, Posideonis XXIII, feria quinta. Tempus XX Decembris. Ergo XXVII Nouembris neomenia Posideonis, feria quarta. Quod falsum est. Nam hoc modo interuallum a Neomenia Posideonis, ad neomeniam Elaphebolionis, hoc est a 28 Nouembris, ad 23 Februarij, fuerit dierum duntaxat 8 ȝ qui sunt minores tribus syzygiis saltem uno die. Error igitur est in Codice Ptolemæi, quanquam cum charactere Iudaici Casleu ȝ 467 conuenit: qui fuit ȝ. 20. 380, feria quarta. Sed in Calippi methodo fuerit feria secunda, Nouembris 26. Nam ȝ character periodi primæ cum 6 regulari Posideonis in anno ȝ 6 compositus, abiecto septenario, dederit feriam secundam. Necesse igitur omnino erratum fuisse.

TABVLA

A TABVLA NEOMENIARVM PERIODI
CALIPPICÆ.

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM
PERIODI CALIPPICÆ.

Digitized by Google

A DE PERIODO LUNARI

CALIPPICA AB AUTVMNO.

CALIPPVM periodum suam in gratiam Alexandri instituisse, satis libro priore demonstratum. Exorsus enim fuit a neomenia πυδνεψιδων; quæ incidunt in vi Octobris. Nam eo anno Hecatombæon Calippicus erat in ix Iulij, feria vi. Est enim ultimus annus Periodi Calippicæ æstiuæ, siquidem fingamus illam periodum multis sæculis ante obtinuisse. In Tabula Neomeniarum Hecatombæonis, annus ultimus periodi incipit in 9 Iulij, cyclo Lunæ 13. Atqui ea est vera epocha Olympica, ut alibi disputatum est. Hoc mouit Calippum, ut totam periodum Olympicam retexeret. Et præterea Boedromion Calippicus cœpit sexta Septembribus, feria secunda: in cuius medio defecit Luna, eadem feria: & postea copiæ Persarum ab Alexandro vicitæ. Incipit igitur illa periodus Lunaris a Pyanepsione, vi Octobris, quæ erat ἐν καὶ νέᾳ Boedromionis Tetraeterici noui, siue Calippici, quinta autem veteris Boedromionis Attici Tetræterici, & vicesima Apellæi periodi Macedonicæ antiquæ. In qua nihil puto innouatum præter menses Macedonum, cum pro Audynæo autumnali Hyperberetæus antea solstitialis in eius locum successit: quod in honorem Alexandri factum. Præterea neque locus mensis intercalaris mutatus, cum is mensis Macedonicus, qui ab Hyperberetæo putatus respondet Scirrhophorioni Attico, fuerit sedes embolismi, ut in periodo Attica. Anno 54 secundæ periodi fuit Eclipsis Lunæ, Nabonassari 547, Mesori 16, feria vi, Sole in Virgine sito. Tempus 22 Septembribus, cyclo Lunæ 10, cyclo Solis 5. Anno 55 periodi secundæ, Nabonassari 548, Mechir 9, feria 2, iterum Luna defecit, Sole in Piscibus collocato. Tempus, 19 Martij, cyclo Lunæ x1, Solis vi. Denique eodem anno 55, eodem etiam Nabonassari, Mesori 5, feria 3, Luna tertium defecit, Sole xv Virginis obtainente. Tempus x1 Septembribus. Videmus hic a Virgine ad Pisces mutationem anni factam, a Piscibus ad Virginem non factam. Ergo annus cœpit ab Autumno: & proinde periodi annus primus a cyclo Lunæ xiii, non a xiiii, ut annus primus periodi Atticæ. Sed quare Ptolemæus menses subtilius, qui alibi tam curiose illos citare solet? Sane vera & indubitate

MENSES MACEDONICI.	MENSES ATTICI.
περηπτῶς.	πυρετός
σίρ.	μαρακτεῖον
ἀπλαύσιος.	ποντίσιον.
αὐριάριος	γαμμάτιον
σείνος	αὐθετεῖον
δύσης.	εἰλαρπολίτιον.
ερετῆς.	επινοχαῖον
αργειος.	επιρρυτιόν
δεινος.	οικρροφοεῖον οἰστηνες
δεινος.	οικρροφοεῖον διτηνες.
παγεμος.	εἰσαριθμαῖον
λῶς.	μεταριθμικόν
γρηπαιος.	βανδρωμάτιον.

tata causa est, quod metuit, ne si menses Macedonici, ita ut a Calippo A transpositi fuerant, citarentur, hoc confusionem lectori pareret. Quod sane euitari non poterat. Sed nos reddamus his Eclipsibus menses suos. Anno 54 periodi Calippi Atticæ, Hecatombæon fuit 12 Iulij, in litera D. Fuit ergo feria iv, cyclo Solis v. quæ cum characterismo Boedromionis composita dat feriam vii neomeniæ Boedromionis, die ix Septembris. Incidit ergo Eclipse in xliii Boedromionis Atheniensibus, Macedonibus autem noui Gorpiæi. Rursus quarta feria cū quinta characterismi Elaphebolionis composita, abiecto septenario, dat feriam secundam Elaphebolionis, vel noui Dystri Macedonici in v Martij. Igitur Neomenia Elaphebolionis, aut Dystri fuit in v Martij, & proinde Eclipse xv Elaphebolionis, aut Dystri in anno 54 Attico, 55 B Macedonico. Deniq; Hecatōbæon 55 anni Attici & Macedonici Kalendæ Iulij, feria prima: quæ cum 3 charactere Boedromionis componit feriam 4 neomeniæ Boedromionis Attici, Gorpiæi autem noui in 29 Augusti. Ergo Eclipse 14 Boedromionis, aut Gorpiæi. Rursus anno 37 tertiae periodi defecit Luna 607 Nabonassari, Tybi die 2, sequente 3, feria 3, anno periodi Julianæ 4573. Tempus 27 Januarij. Initium illius anni cyclo Solis 8. Neomenia Hecatombæonis 20 Iulij, feria secunda. quæ composita cū 2 charactere Gamelionis, dat feriam quartam neomeniæ Gamelionis in 14 Januarij, cum litera Dominicalis esset DC. Ergo Eclipse incidit in 14 Gamelionis vel Audynæi noui. Quod autem notauimus de mensibus Tetraetericis apud Macedonas C obseruatis, id est, quod Syromacedones dupli anno vterentur, mensium τετραετοῦ μέρους & Lunarium, ut solebant Attici, præter alia, quæ firmandæ opinionis adducere poteramus, fidem fecerit locuples testis Iosephus, qui ita scribit ὑπὲρ τῆς διεκάτηκτῆς ζελίνου υπόδεστον. Dixit Hyperberetæum καὶ ζελίνων, quia erat ὑπὲρ τετραετεοίκος τετραετοῦ μέρους μὴ καὶ ζελίνων. Ita etiam Thucydides dixit υπερβολῶν καὶ ζελίνων, quia scilicet alia erat υπερνία μὴ καὶ ζελίνων, vtpote tetraeterica mensis τετραετοῦ μέρους. Ex quibus etiam verbis Iosephi manifestum est ipsis Iudæis mensium Macedonicorum appellationem in usu fuisse in contraria scilicet, in quibus vtebantur æra Macedonica.

DE PERIODO SYROMACEDONVM ALEXANDREA.

D

BENE quidem Calippus, qui excessum vnius diei in 76 annis Metonicis primus deprehendit, indicavit, & emendauit. Sed ad œconomiam cauorū mensium instituendā, tantisper sustinere, donec 64 dies transfigantur, hoc vero est vim ipsi motui tideris facere. Nam hoc pacto duomenses pleni statim in capite anni continuantur: cum tamen ab initio cuiuscunque periodi Lunaris duō menses primi minores sint, quam sexa-

A quam sexaginta dies, scrupulis diurnis 56 fere, qui proxime absunt a magnitudine iusti diei. Atqui alternatio plenorum & cauorum mensium magis & motui sideris, & vsui politico, & captui plebis accommodata est: quamquam non semper continuari potest illa alternatio, cum longe plures sint pleni menses in periodo ista, quam caui. Nam 499 sunt pleni, 441 autem caui. Ad quos cauos menses dispensandos non erunt expectandi dies 64, vt in periodo Calippica, & Metonica; quandoquidem hoc alienum est a motu sideris, & vsu politico: sed alia potius via tentanda. In Periodo Calippica sunt dies 27759, syzygiæ 940: quas si in dies periodi distribueris, erit interuallum vnius syzygiæ, dies 29, $\frac{49}{54}$ vnius diei. Si igitur primum mensem anni plenum, vti ratio

B postulat, instituamus, secundum autem cauum, alternatio æquabiliter procedet, donec ex excessu scrupulorum 940 supra diem vnum, componatur dies solidus, qui faciat annum communem $\tau\alpha\epsilon\eta\mu\epsilon\sigma\eta\pi$, hoc est dierum 355, embolimæum autem dierum 385, ita tamen, vt rametsi ille excessus vnius diei incidat in medium annum aut mensem, reiiciatur in calcem tam mensis, quam anni. His ita animaduersis repetenda sunt, quæ libro priore diximus de anno populari Græcorum. Annus popularis omnium Græcorum constabat mensibus omnibus plenis, cum appendice bidui, quas $\alpha\omega\delta\chi\gamma\eta\mu\epsilon\eta\pi$ vocabant. & cum primi Hecatombæonis neomenia incideret semper in nouilunium, neomenia item quinti conueniebat rursus in nouilunium. Hoc spa-

C tum Tetraeterida vocabant. Itaque quoties de illo populari anno Græcorum loquemur, vocabimus annum æquabilem, vel menses Tetraetericos. Erat autem & aliis annus mere Lunaris, quem $\pi\zeta\nu\tau\alpha\eta\pi\epsilon\eta\pi$ vocabant, ab auctoribus primum Octaeteridum institutus, deinde ab Enneadecaeteridibus Metonicis, Calippicis, & Hipparchicis reformatus. Primus omnium Calippus vidit in 76 annis æquilibus, 940 syzygias comprehendendi præcise, vt putauit. ideoq; periodū totidem anno rum instituit, Atticam quidem a Solstitio, Alexandream vero ab Autumno. Iam alibi diximus Hyperberetæum æquabilem traductum a Macedonibus a ix Iulij, ad vii Octobris: hoc est ex Audynæo factum Hyperberetæum. Græci enim in Macedonia hanc periodum re-

D nouarunt, quam annis xix solidis antea instituerat Calippus. Itaque cum ipsorum annus inciperet a mense Olympiaco, cuius citima epocha erat in ix Iulij, ibi statuerunt neomeniam Hyperberetæi periodici in coitu luminarium neomeniæ Ab Iudaici 3449, cuius character 2. 5. 812, feria secunda, ix Iulij, cyclo Solis vi, Lunæ xiii. Conuenerunt igitur ambæ neomeniæ tam æquabiles, quam Lunares mensis Hyperberetæi, idq; xix annis vertentibus post cladem ad Arbela. Itaque visum Syromacedonibus Audynæum in Hyperberetæum mutare, atq; hinc

hinc periodum æquabilem auspicari, quam Græci Macedones in Ma- A
ccdonia tribus mensibus antea incipiebant. Fuit enim mere Olympica,
vt toties diximus. Quare Hyperberetæus æquabilis primus periodi in-
cidit in viii Octobris. quod est $\kappa\epsilon\tau\gamma\sigma\omega\mu\epsilon\pi\omega\mu\omega\nu$ veterum Græco-
rum; Hyperberetæus autem Lunar is in Septembrem: quomodo primus
Hecatombæon Calippi æquabilis incidebat in 16 Iulij, Lunar is autem
in 28 Junij. Itaq; finis anni Solaris Syromacedonum incidebat in vi
Octobris, ibique intercalatio fiebat. Eorumque annus popularis nun-
quam hos fines anteuerterebat. Quo factum, vt anno Juliano recepto,
Syromacedones, & reliqui Syri incipient annum suum ab Octobri ad
hanc usque diem, propter diem vii Octob. in qua erat $\kappa\epsilon\tau\gamma\sigma\omega\mu\epsilon\pi\omega\mu\omega\nu$
 $\nu\omega\nu$: Iudæi quoque anni illius Solaris vestigia seruent. Sed hæc ita fuerint, B
siquidem Calippi annum Tetraetericum reformatum sequamur. Alio-
quin Hyperberetæus Olympicus cœpit viii, non vii Octob. vt lib. iv
explicatur. Duplex igitur periodus Macedonum fuit, æquabilis, &
Lunar is, qualis erat periodus πενταετίας Athenis: & proinde du-
plex Hyperberetæus, æquabilis in Octobri, Lunar is in Septembri.
cuius neomenia in primo anno periodi incidit in neomeniam Boe-
dromionis anni xix primæ periodi Calippicæ, feria quinta, Se-
ptembris v i. Hinc consurgit initium celeberrimæ huius periodi,
qua mera Lunari Syromacedones, Chaldæi, Iudæi, Hagareni, &
reliqui Arabes usi sunt. Annus primus est embolimæus, quartus, se-
ptimus, nonus, duodecimus, quintusdecimus, decimus septimus, C
& ita deinceps in reliquis tribus cyclis. $\nu\pi\zeta\eta\mu\epsilon\pi\omega\mu\omega\nu$ autem anni sunt in
tota periodo quindecim. Septuaginta sex enim anni Lunares simili-
ces fiunt dies 26904. qui de diebus totius periodi 27759 detracti
relinquent dies 855. qui sunt viginti octo menses pleni embolimæi,
& quindecim dies præterea: qui quidem dies annos totidem $\nu\pi\zeta\eta\mu\epsilon\pi\omega\mu\omega\nu$
faciunt: qui ex progressu syzygiarum, id est ex compositione die-
rum $29\frac{2}{3}$ consurgententes faciunt hos annos periodi $\nu\pi\zeta\eta\mu\epsilon\pi\omega\mu\omega\nu$, 3, 10,
14, 19, 24, 30, 35, 40, 44, 51, 56, 60, 65, 70, 76. Nunc videamus, ubi
sedes embolismi, & cui mensis attributa fuit. Lysias præfectus Syriæ libro
secundo Macabæorum anno 148 Seleucidarum (qui tamen vere 150
erat) scribit Iudæis se desideria eorum a Rege impetraturum. Episto- D
lium, quod scribit, datum est mense Dioscuro. Is mensis non est inter
menses Macedonum ordinarios. Fuit igitur embolimus. Nam &
annus ille est embolimæus, nempe septuagesimus quartus periodi: &
ratio nominis valde rei accommoda, vt mensis geminus dicatur Dios-
curos, quemadmodum Castores siue Διόσκυροι Gemini dicuntur.
Postquam igitur Lysias impetravit a Rege Iudæorum postulata; re-
scribit Rex cum ipsi Lysias, cum Iudæis, mense Xanthico. En interca-
latum

A latum inter autumnum & Xanthicum, & quidem longe ante Xanthicum. Non enim tam repentina impetrari potuerunt. Retinuerunt igitur Syromacedones veterem situm embolismi in mense brumali, qui respondet Posideoni Attico, & Scebat Syriaco. Moses Meredinaeus sacerdos Syrus, inquit Andreas Masius, dixit illum mensem geminum Teboch vocatum. De quo cum scripsisset venerabili & doctissimo viro Ignatio Patriarchae Antiocheno, mirum quanto risu exceperit tum nomen Mosis Meredinaei, tum eius sententiam. Masius vero mirifice hallucinatur, cum putat menses Syrorum Christianorum mere Lunares esse. Ait se reperiisse scriptum in libris Syrorum, Bar Cepha decepsisse anno Alexandri 1224, die xiiii Scebat, Sabbatho. Sane is erat annus Christi vulgaris 913, cuius xiiii Februarij erat Sabbathum. Masius tamen putat & illum annum Christi 914, & Scebat illum Lunarem esse. Vtrumque vero falsum. Haec igitur est epocha Alexandri, quam annos Alexandri Syri Christiani, Arabes vero nunc Terich Aleſandriæ, nunc Terich dilkarnain vocant, id est ἡποχὴ τὸ δικέντερον. Alexandrum enim δικέντερον vocant: quod ita sculperetur in nummis Cyrenæorum. Porro alibi notamus Syros quidem Christianos hanc epocham ab Octobri incipere, propter situm antiqui Hyperberetæi æquabilis, id est propter καρπον μετωπων in viii Octobris fixum. Arabas autem a Septembri, propter indictiones Constantinianas: nisi mauis propter annos Diocletiani, quorum caput a 29 Augusti, ita ut September totum pene Thoth Diocletiani vindicet sibi: utrosque autem nomine Alexandri, quamuis duodecim annis solidis a morte Alexandri cæperit.

MENSES SYRORVM.	
تیرن	Tisrin prior
تیرن	Tisrin posterior
كانون	Canun prior
كانون	Canun posterior
شبات	Schebat

MENSIS EMBOLIMVS.	
آدر	Adar
نيسان	Nisan.
إيجر	Iijar
حزيران	Haziran
تموز	Tamuz
أب	Ab
يلول	Ilul.

LATERCVLVS characteristici periodorum Syriacorum.	
Periodi	Regulares
I	5
II	2
III	6
III.I	3
V	7
VI	4
VII	1

TABVLA PERIODI SYRORVM

ALEXANDREÆ.

época.	Anni periodi.	Cyclo. Lunæ.	Character anni.	Cyclo. Solis.	Sept. 31	Sept. 24
	1	13	5	G	6 Sept.	31
	2	14	4	F	25 Sept.	12
	3	15	1	E	14 Sept.	23
	4	16	6	D C	3 Sept.	34
	5	17	5	B	22 Sept.	15
	6	18	2	A	11 Sept.	26
	7	19	6	G	31 Aug.	37
	8	1	5	F E	18 Sept.	19
	9	2	2	D	8 Sept.	29
	10	3	1	C	26 Sept.	11
	11	4	6	B	16 Sept.	21
	12	5	3	A G	4 Sept.	33
	13	6	2	F	23 Sept.	14
	14	7	6	E	12 Sept.	25
	15	8	4	D	2 Sept.	35
	16	9	3	C B	20 Sept.	17
	17	10	7	A	9 Sept.	28
	18	11	6	G	28 Sept.	9
	19	12	3	F	17 Sept.	20
	20	13	1	E D	6 Sept.	32
	21	14	7	C	25 Sept.	12
	22	15	4	B	14 Sept.	23
	23	16	1	A	3 Sept.	34
	24	17	7	G F	21 Sept.	16
	25	18	5	E	11 Sept.	26
	26	19	2	D	31 Aug.	37
	27	1	1	C	19 Sept.	18
	28	2	5	B A	7 Sept.	30
	29	3	4	G	26 Sept.	11
	30	4	1	F	16 Sept.	21
	31	5	6	E	5 Sept.	32
	32	6	5	D C	23 Sept.	14
	33	7	2	B	12 Sept.	25
	34	8	6	A	2 Sept.	35
	35	9	5	G	20 Sept.	17
	36	10	3	F E	9 Sept.	28
	37	11	2	D	28 Sept.	9
	38	12	6	C	17 Sept.	20

época.	Anni periodi.	Cyclo. Lunæ.	Character anni.	Cyclo. Solis.	Sept. 31	Sept. 24
	39	13	3	B	6 Sept.	31
	40	14	2	A G	24 Sept.	13
	41	15	7	F	14 Sept.	12
	42	16	4	E	3 Sept.	34
	43	17	3	D	22 Sep.	15
	44	18	7	C B	10 Sep.	27
	45	19	5	A	31 Aug.	37
	46	1	4	G	19 Sep.	18
	47	2	1	F	8 Sept.	29
	48	3	7	E D	26 Sep.	11
	49	4	4	C	15 Sep.	22
	50	5	1	B	5 Sept.	32
	51	6	7	A	23 Sept.	14
	52	7	5	G F	12 Sept.	25
	53	8	2	E	1 Sept.	36
	54	9	1	D	20 Sept.	17
	55	10	5	C	9 Sept.	28
	56	11	4	B A	27 Sept.	10
	57	12	2	G	17 Sept.	20
	58	13	6	F	6 Sept.	32
	59	14	5	E	25 Sep.	12
	60	15	2	D C	13 Sept.	24
	61	16	7	B	3 Sept.	34
	62	17	6	A	22 Sept.	15
	63	18	3	G	11 Sept.	26
	64	19	7	F E	30 Aug.	38
	65	1	6	D	18 Sept.	19
	66	2	4	C	8 Sept.	29
	67	3	3	B	27 Sept.	10
	68	4	7	A G	15 Sept.	22
	69	5	4	F	4 Sept.	23
	70	6	3	E	23 Sept.	14
	71	7	1	D	13 Sept.	24
	72	8	5	C B	1 Sept.	36
	73	9	4	A	20 Sept.	17
	74	10	1	G	9 Sept.	28
	75	11	7	F	28 Sept.	9
	76	12	4	E D	6 Sept.	21

En Tabulam periodi Syromacedonum, quæ etiam Chaldaëis, & Iudæis communis fuit cum parapégmate Φαιγορδίων, quod veteres ἀρχαὶ πολιτεῖας διστολοῦ vocauerunt. In Tabula sunt sex ordines, primus annorum

Annorum periodi, secundus cycli Lunaris, tertius characterismi neomeniae primi mensis, quartus cycli Solis, quintus epochæ neomeniarum primi mensis in anno Juliano; sextus οὐρανὸς ἡμερῶν, quæ sunt dies inter neomeniam primi mensis & κέντρον μετωπευόντων interiectæ. κέντρον autem μετωπευόντων alibi monuimus esse vii Octobris: quæ fuit sedes bisexti Antiochenis, Chaldæis, & Iudæis.

DE PERIODO CHALDAORVM ALEXANDREA.

BETVS est opinio, quicquid Græci in Mathematicis præstiterunt, id totum Chaldæis & Ægyptiis accepto referendum: Quod partim verum, partim falsum. Græci priscas obseruationes eclipsiū a Chaldæis, figuras Geometricas ab Ægyptiis acceperunt. Sed eos neque astrologiam Chaldæi, neque Geometriam Ægyptij docuerunt. Quæcunque enim Thales & Pythagoras ab Ægyptiis αἰαπόδικαι didicerunt, ea Platos, & post Platonem alij demonstrarunt. Idem de astrologia dicas licet. Nam quæ Timocharis a Chaldæis obseruata accepit, ille popularibus suis Græcis Geometrice demonstrauit. quæ autem ipse inchoata reliquit, ea Hipparchus expoliuit. Quæ denique Hipparcho ignorata, ea nouissimus veterum Ptolemaeus in lucem protulit. Hæc incrementa, hi gradus in melius proficien-

Cdi ostendunt Græcos nihil perfectum ab exteris accepisse: sed eos illa ita excoluisse, vt non amplius Græci εἰσφέρει πάντες essent, quod ille Ægyptius exprobrat apud Herodotum, sed potius magistros suos anteirent sapientia. Notum ex iis, quæ hoc, & superiore libro disputata sunt, quantum Græci illi veteres hallucinati sint in motu Lunæ deprehendendo, & quam diu frustra rem tentarint, dum non inueniunt modum curriculi Lunaris spatiā finiendi, donec Tetraeterida Octaeteris, Octaeterida Enneadecaeteris, illam periodus Calippica, Calippicam postremo Hipparchea emendauit, vt ultima ita omnium optima, & verissima. Hæc manifesto declarant gradatim quidem mathematica animis Græcorum insinuasse, nullo Chal-

Ddæo, nullo Ægyptio præente: ipsos vero Chaldæos duntaxat memoriam defectuum Solarium & Lunarium monumentis literarum conseruasse, quorum caussas Græci quæsiuerint, quas ab ipsis Chaldæis discere non potuerint, cum eas ipsi ignorarent. Cum igitur ipsi Chaldæi antiquitus mensibus mere Lunaribus vterentur, nulla peritia motus sideris hoc faciebant, sed tantum obseruatione φαστεως, cum longo rei vsu didicissent Lunam curriculum in vndetriginta, aut ad summum, triginta diebus confidere solere: neque prius

I neome-

neomeniam in usum politicum ederent, quam φεστιναντινην obseruassent. A Quod adeo verum est, vt etiam hodie omnes Muhamedani, quam habent periodum annorum, & characterismos mensium in Almenichiis suis descriptos, tamen non prius neomeniam admitti volunt, quam, siquidem fieri possit, Lunam nascentem contemplati sint: qua conspecta statim neomeniam indicunt. Idem faciebant & veteres Iudæi, vt alibi demonstrabitur. Idem denique, quod iam tetigimus, factabant Chaldaei, qui ex obseruatione φεστιναντινην duos menses nunc cauos, nunc plenos continuabant. Itaque satis erat incerta apud illos neomeniarum ratio, donec a Græcis periodum Calippicam, & cyclos enneadecaetericos didicerunt, anno decimonono post epocham Calippi, hoc est vicesimo anno primæ periodi Calippicæ, & secundo periodi B Alexandreæ, cyclo Solis septimo, Lunæ quarto decimo, anno periodi Julianæ 4403, proxime ante epocham æquinoctij autumnalis. Neomenia Tisri Iudaici 3451. 4. 4. 827. Septembris 25. Pyanepfion Calippicus anni 20, feria quarta, x xv Septemb. Itaq; conuenit cum Iudaico. quæ causa fuit, vt eo anno potius periodum suam ordirentur, quam superiore, in quo neomenia remotissima fuit ab æquinoctio. Præterea annus Lunaris commodius incipere visus est Orientalibus veteribus ab autumno, quam aliunde, quia dimidium anni Lunaris sunt dies 177. ab autunali autem æquinoctio, ad vernum, sunt dies 178. Itaque si a die sequente æquinoctium cœpit prima neomenia, septima incident in æquinoctium vernum. Et sine dubio hanc commoditatem spectarunt veteres illi in capite anni instituendo. Igitur prima neomenia primi Hyperberetæi Chaldaici conuenit in neomeniam Hyperberetæi secundi Seleucidarum. Denique nihil differt hæc periodus a Syromacedonica, neque situ embolismorum, neque epocha neomeniarum, sed numero annorum duntaxat, & mensis embolimæi ordine. Nam hæc periodus incipit a secundo anno Seleucidarum. Hoc est Hyperberetæus primus Chaldaeorum est Hyperberetæus secundus Syromacedonum. Embolimus autem mensis non sextus a Solstitiali mense, vt in periodo Syromacedonica, sed ultimus anni, hoc est proximus ante Hyperberetæum. Anno enim 82 Chaldaeorum, Xanthici neomenia cœpit quatuor diebus ante Kal. Martias, anno D Juliano bisextili. Est autem Xanthicus septimus mensis. Erat autem annus vii secundæ periodi Syromacedonum, vtique embolimæus. Septimo mense aut sexto non est intercalatum. Ergo fine anni intercalatum est. Hæc periodus Chaldaica celeberrima apud Græcos & Romanos fuit: quia proposita fuit cum doctrina ortuum & occassuum την φεστιναντινην, & eorundem significationibus. quod ἡγέτημα vocatum fuisse supra diximus. Itaque cum in significationibus stelllarum

A larum Columella, & Plinius producunt testes Chaldæos, aut Assyrios,

1		Tisri	τιςρι	0
2	መመ	Marcheswan	ማርወን	2
3	መመ	Caslew	ካሬል	3
4	አዲስ	Tebeth	ተብት	5
5	፳፻	Scebat	ሸባት	6
6	፳፻	Adar	አዳር	1
7	ና	Nisan	ናሳን	2
8	ና	Siwan	ሮን	4
9	አሥን	Iijar	የጊዢ	5
10	ጊዢ	Thamuz	ጥምህር	7
11	ጊዢ	Ab	አበ	1
12	ጊዢ ቀን	Elul	የጊዢ	3
		Elul alter.	የጊዢ ዘመን	5

aut dicunt eam stellam oriri, occidere mane aut vespere in Chaldæa, aut Assyria, noli dubitare ea omnia ex parapegmate huius periodi desumpta esse; & Syromacedonas quidem vtroque anno, æquabili scilicet & mere Græco, item Lunari vsos fuisse, exemplo Atheniensium, Macedonum, & reliquorum Græcorum, qui duplii anno vtebantur, vt diximus, vulgus quidem populari æquabili, magistratus vero Lunari, quem Attici ἔτος καὶ Κελήνων, item ἔτος πέντε νεαῖς vocabant. Sed Chaldæos vsos non dubito vnicotantum Lunari, vt fecerunt etiam Iudæi, qui tum primum scriptum annum habere cæperunt, cum anteā usurparent ex obseruatione aut alio modo. Vtrique tamen tam Iudæi, quam Chaldæi hac periodo retenta retinuerunt epocham anni Solaris ineuntis quidem ἀπὸ τοῦ κατέχει μετωπευσθεῖ, in vii Octobris, desinentis vero in vi. Itaque eandem epocham hactenus retinent Iudæi, vt sequenti capite dicetur. Nunc periclitemur fidem periodi Chaldaicæ, ex iis, quæ legimus apud Ptolemæum. Anno Nabonassari 512, Thoth ix, Chaldæorum vero 75, dīs ፳፻, Sol deprehensus in 5. 10' Scorpij. Tempus, annus periodi Julianæ 4477, Octobris 29, feria quinta, cyclo Solis 25. Ergo neomenia Dij fuit feria sexta. Annus 75 Chaldæorum, vt iam didicisti, est 76, & ultimus periodi primæ Syromacedonum. Hyperberetæus 16 Septembbris, feria quarta. Ergo in Tabula periodi e regione 76 anni 4 composita cum charactere Δīs 2, posito in Tabula mensium dabit feriam vi, vt propositum fuit. cui conuenit Marcheswan

Sylvan Iudaicus anni 3525, cuius character 6.5.375. Rursus anno Nabonassari 519, Tybi 14, Chaldaeorum vero 82, Ξανθίκης, Sol obtinebat 6.10° Piscium. Tempus annus periodi Julianæ 4485, Kalendæ Martię, feria quarta. Ergo neomenia Xanthici fuit feria septima. Annus 82, abiectis 76, est sextus secundæ periodi Chaldaicæ, & proinde septimus secundæ Syromacedonicæ. Hyperberetæus 31 Augusti, feria tertia, cyclo Solis 1111. quæ composita cum regulari Xanthici 2 in Tabula mensium, dabit feriam quintam in neomenia Xanthici. Erratum igitur biduo: & proinde apud Ptolemæum legendum Ξανθίκης Z, non autem Ξανθίκης E. de quo dubitari non debet. Conueniet etiam cum Adar gemino anni 3532: cuius character 5.12.178. Postremo anno Nabonassari 504, Thoth 27, secundum Chaldaeos 67, απελλάγης B, Sol erat in 24. 50° Scorpij. Tempus annus periodi Julianæ 4469. Nouembris 18, feria prima, cyclo Solis 17. Ergo neomenia Apellæi 14 Nouembris, feria quarta. Hyperberetæus autem anni 68 Syromacedonici 15 Septembris feria septima. Ergo neomenia Apellæi feria tertia, non quarta: cui conuenit character Casleu anni 3517. Fuit enim 3.5. 421. Itaque error est in Codice Ptolemæi, pro s. Haec tenus quæ habuimus de anno Chaldaico. Quod autem apud Censorinum de Chaldaica Dodecaeteride scriptum extat, quanuis ad hanc rem nihil pertinet, tamen, quia res scitu dignissima visa est, eam nolui præterire. Verba Censorini: *Proxime hanc magnitudinem, qua vocatur Dodecaeteris, ex annis vertentibus duodecim. Huic anno Chaldaico nomen est: quem C Genethliaci non ad solis Lunaque cursus, sed ad observationes alias habent accommodatum: quod in eo dicunt tempestates frugumque prouentus, ac sterilitates, item morbos salubritatesq; circumire.* Hęc vetus scriptor Censorinus. Intelligit autem Dodecaeterida, quam etiamnum retinent Chaldæi, Persæ, Sinę, Indi, Chataij, Turcæ, Syri, Arabes, Totari, siue Tartari. Ea vocatur شايدكون Schaichun. Putant re vera sterilitates, morbos, prouentus cum ea redire, ut scripsit Censorin. Ideo singulos annos Dodecaeteridis animalium nominibus appellant, quæ affectum eius anni indicent. puta annum pestilentem vocant annum Serpentis. annum fertilitatis, Leporem. annum bellicorum tumultuum, Equum. annum felicis agricolationis, Taurum. annum famis, Murem. Non solum autem Censor. declarat Genethliacorum propriam fuisse dodecaeterida, sed etiam Marcus Polus Venetus l. 2. c. 25. Sciendum vero æram Tartarorum per Dodecaeteridas procedere. Primus annus Leonis titulo notatur; secundus Bouis: tertius Draconis; quartus Canis; & ita deinceps, donec duodecim anni explicitur. Quare aliquis interrogatus à Genethliaco de anno natali, respondet se natum, verbi gratia, anno Leonis, illa die, nocte, & hora, & momento. Idq; diligenter a patribus

A a patribus notatur edito in lucem puerō, & in libro aliquo scribitur. Explicito animali duodecimo, hoc ēst, anno duodecimo, rursus ad primum signum, hoc est, Leonem reditūr. Hæc diserte Polus Venetus. Ex quibus non solum docetur vsus Dodecaeteridos, sed etiam apparet non per omnia illas nationes in nominibus animalium conuenire. Nam Bos siue Taurus, est quidem secundus annus tam in Tartarica, quam in nostra Dodecaeteride. Sed Draco est tertius Tartaricæ, cum sit quintus nostræ. Canis est penultimus nostræ, & quartus Tartaricæ. Leo vero est primus Tartaricæ, qui in nostra nusquam locum habet. Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir perfectissimus, neque enim alter eum vocare possum, cum fuerit doctrinæ, virtutumque omnium B absolutissimum exemplar, is igitur summus vir ad me scribens anno Christi 1581, monebat eum annum esse sextum illius Dodecaeteridis, & cognominem Serpentis. Adducerem etiam eius verba, nisi vererer ea deterere culpa ingenij. Neque enim Latine assequar, quæ ille elegantissime idiomate suo Arabico prosecutus est. Subiiciam tamen Diagramma illius periodi dodecaetericæ, quinque linguis primum ab illo perscriptum, & Latine a nobis deinde redditum.

NOMINA ANNORVM SCHAIKHVN
SIVE DODECAETERIDOS CHALDAICÆ.

Latini.		Syri	Arabes	Turcz.	Perſe	Chatai & Leguræ.
MVS	I.	بَهْدَن	فار	سچان	موس	ر
TAVRVS	II.	بَوْل		صقر	کاو	جو
PARDVS	III.	دَكَن		پارس	نمر	تم
LEPVVS	IV.	أَزْدَهَا	لرنب	طاوشان	حاو	حروش
DRACO	V.	دَمَنَا		تمساح	نهنگ	جن
SERPENS	VI.	لَهَّا		بِمِيلان	صار	ص
EQVVS	VII.	لَهَّام		خَيْة	لسب	وو
Dovis	VIII.	دَنَ	عَنْ	قوين	کوسفند	ري
SIMIA	IX.	كَوَافَر	قرد	مِيمون	حَمْلُونَه	شي
GALLINA	X.	كَفَر	دجاجة	دَلْقُوق	صرع	بور
CANIS	XI.	كَطَا		كلب	لَبَت	سو
PORCVS.	XII.	كَاهِبَا		طفور	خَنْدَن	چادني

Gauisi itaque sumus ea quæ legeramus de hac Dodecaeteride apud A Censorinum, Polum Venetum, & alios, per omnia conuenire descrip-
tioni Ignatij Patriarchæ. Sed non possum me continere, quin pro-
feram in medium suspicionem meam de anno Chaldaico & hac Do-
decaeteride. Arbitror enim antiquos Chaldæos primum annum
Calippicæ suæ periodi a primo illius Dodecaeteridis incepisse: &, nisi
me fallit conjectura, propterea distulisse computum suum in secun-
dum annum periodi Syrorum, quia videtur ille annus periodi secun-
dus, primus fuisse Dodecaeteridos. Neque dubito, quin verum sit. Ita
annus Christi 1581, qui erat 1892 Syrorum, 1891 Chaldaeorum, erat
non sextus, sed septimus illius periodi. Et noli dubitare de hac re. Nam
certo certius Chaldæos in Thematibus genethliacis nulla alia epocha B
annorum vsos, quam Syromacedonica, de qua locuti sumus. Et po-
test fieri annum septimum Dodecaeteridos incepisse in medio anno
Christi 1581, Ignatium autem tunc ad me scripsisse eodem anno, ante
quam sextus ad finem decurisset.

DE PERIODO IV DÆ ORVM ALEXANDREA.

DIC i non potest, quantum inter se velitentur veteres Magistri
Hebræorum, cum ad illum locum Exodi XII peruererunt:
Hic mensis erit vobis initium mensium. Nemo corum est, G
quotquot in illum locum scripserunt (sunt autem infiniti) qui non an-
sam arripiat de veterum Hebræorum anno disputandi. Omnium
consensus unus, Lunarem eum fuisse. Et sane verum dicunt. sed mira
dissensio in neomeniis determinandis, cum alij ex obseruatione, alij ex
scripto, quod vocant ρωσιν, indici solitas prodant. & rursus utrum
ληπτὸς φαστεως, an ληπτὸς σωμόδειος, instituerentur, dubitant. In hoc
opinionum biuio, quis intendet digitum? Confugiendum ad ve-
tustiora eius gentis monumenta. In Pandecte Digestorum Thal-
mudicorum, Capite Ros haschana, omnino scriptum est, antiqui-
tus neomenias ληπτὸς φαστεως indici solitas: ad eamque rem testes &
speculatorum idoneos delegatos, scelerum & vitiorum puros, non D
ebriosos, non aleones, non nocturnos præmiatores: de quarum perso-
narum delectu longas diatribas instituunt. Cum igitur reuersi renun-
ciarent se Lunam nascentem vidisse, tum a iudicibus succlamabatur
υψηλὴ θεραπεία, Sanctificata est, Sanctificata est Neomenia. Subaudien-
dum enim ψήν, coque nomine etiam hodie in Ritualibus Iudæorum
extat carmen Lunæ viæ sanctificandæ. Lunam viam Arabes
vocant λαλος, Halil: a qua omnes Mahomedani neomenias insti-
tuunt,

A tuunt, non λόγος των οὐρανών. vox لَهْلَهْ vel لَهْلَهْ est ئِئَّاَوْيَاَسْمُوسْ. الجماع
 est σύνοδος. vocant etiam τὸν φελλόν طَهْرَةْ Renunciata Lunæ visione,
 (ita loquitur Vitruvius) statim neomenia tubæ clangore indicebatur.
 Quia igitur ab obseruatione neomenia instituebatur, propterea non raro accidebat, ut duo menses nunc caui, nunc solidi, continuarentur, proportione τὸν φελλόν, aut τὸν μεσημέριον τὸν φελλόν. Hoc verisimile est locum habuisse in vetustissimis Hebræis, quibus adhuc ratio motus & curriculi Lunaris ignota erat. Non enim poterant, nisi ex obseruatione, suas neomenias in vulgus publicare. Sed puto hoc magis inter Iudices ipsos
B quam apud populum obtinuisse, & potius Ecclesiasticas, quam politicas neomenias fuisse. Alioqui quomodo tot millia Iudeorum tantis locorum interuallis dissita, in vallibus depresso, in locis Septentrionalibus, in quibus raro nascens Luna oculis hominum potestatem suæ speciei facit propter interuentum nubilorum, Lunam nascentem intueri, aut a Iudea nuncium exspectare potuissent? Oportet igitur eis aliquid præscripsisse, quod sequerentur in neomenia statuenda, cum Lunam nascentem videre aut tempestates, aut familiaria regionum nubila impedirent. Quare concludimus, eos longe ante tempora Messiae designatam in libris anni formam habuisse: ut & hodie non solum ipso Iudei, sed etiam Samaritæ habent: quam utriusque יהָיָה vocant, hoc est, ἐμβολισμός. Qui fit, ut Samaritani, qui ab hinc plusquam bis mille annis nihil commune cum Iudeis nec diuini, neque humani habent, habeant tamen idem nomen Hebræum, quo eandem rem notent? Sane hoc non fieret, nisi res vetustissima esset. עַפְרֵר igitur proprie est ἐμβολισμός. Sed, ut dixi, anni ratio in libros redacta & scripto concepta, ita ab utraque natione vocatur. Cui rei etiam fidem facit, quod in eodem capite Rosch haschana scriptum extat, Iudices, cum de neomenia speculatum homines delegarent, ipsos in ante הַלְכָה זְוִיהָhabuisse, id est figuram Lunæ, quod intelligo ψηφοφορίου Σεληνιακῶν οὐρανῶν; ad quam nimirum consugerent, quoties nubila, aut imbres visionem Lunæ oculis inuidenter. Sane magna me huius rei incessit
D admiratio, quomodo hoc fieri posset omni tempore. Nam Luna pauculis horis a coitu videri potest, quamquam raro; idq; potius cum est in Ariete quam alias. Sequentis neomenia φάσις saepenumero secundo die a coitu apparebit. Ita mensis instituendus foret unus & triginta dierum. quod est absurdum in anno Lunari. Sed textus Thalmud eodem capite dicit, ubi tricesima prima nocte Luna se videndam negaret, tunc neomeniam definiri solitam. quod sane alias computus ex scripto promittere poterat. Igitur יְמִינָה, hoc est collegium vel

consistorium iudicum solum neomenias indicendi ius habebat : ad A quod etiam pertinebat ius ἐμβολισμός, hoc est, menses intercalandi. Quamuis enim status ex scripto esset situs embolismi, tamen propter quasdam caussas insuper habebatur. vt nos docuit summus Magister Moses filius Maimon in sua Iad , capite in Kiddusch Haccodesch: ערך שלשרא סימני מעברין את חנוכה על חתקופה ועל האביב ועל פירות האילן. Propter tres casus intercalabant in anno , propter epocham anni solaris, propter fruges maturas , & propter fructus arborum. Subiicit: אם רוא בדור שערין לא חגי חביב אלא עדין אף הוא ולא אטחו פירות חאיין שדרכו לצמות גומן חפסח סופכין על שני סימני אלו ומעברין את החנינה ; ואפלו שתקופה קורמת לששת עשר בנים חרי זה מעברין ברישית האביב טזיא לחקירכ ספנו עומר החנינה בטשרן עטר בנים וברישית הפורת צומחן גורך כל B maturas esse fruges, sed adhuc serotinas esse, neque fructus arborum, quibus mos est tempore Paschali florere: illis duobus argumentis nrebantur, & intercalabant in anno. Ac quanquam epocha anni anteuerterebat sextam decimam mensis Nisan , tamen intercalabant, vt frumentum maturum esset , ex quo offerretur manipulus in xvi Nisan , & vt fructus florarent more omnium. Sed ad hanc rem faciebat epistolium a Iudicibus ad Galilæos & Transiordanianos missum, quod cum multis aliis yetustatis monumentis in hanc materiam congesseramus. quæ omnia in Gallia reliquimus. neque nobiscum huc vlla studiorum præsidia attulimus. In illa epistola redditur ratio, quare ex Nisan Adar secundum facere deberent : nimirum propter C fruges nondum maturas , & eas caussas, quas supra adduximus. Pene iisdem verbis reperias apud eundem Mosem: בית דין מטבחין ויזען אם תחיה תקופת ניסן בששה עשר בנים או אחר זפן זה טעבリンאותה חננה ויעשוו אותן ניסן אם תחיה תקופת ניסן בששה עשר בנים זה טעבリンאותה חננה ויעשוו אותן ניסן אחר זפן וזה סופכין וזה טעבリン ואין חוששין לסתון אחר Iudices computo initio sciebant si Tekupha Nisan esset in sextadecima Nisan , aut post : & intercalabant in eo anno, mutato Nisan in Adar geminum, nimirum vt Pesach incideret in tempus frugum maturarum : & cum huic signo inniterentur, ita intercalabant, neque alias vlli signi rationem habebant. Eadem haec omnia reperies in Thalmud. Ex quibus manifestum est, fieri posse, vt duo anni deinceps intercalarentur : quod in Thalmud de Rabbi Akiba scriptum legimus, qui duos continuos annos intercalauit. Nam supra dictum est, D etiam si sextadecima Nisan peruenisset ad Tekupham , tamen intercalari solitum. Si Tekupha Nisan erat in viii Aprilis; cum cyclus esset ix, eo anno Tekupha incidebat in Pascha, & tamen ille mensis vocabatur Adar posterior , & Nisan incipiebat in 23, aut 24 Aprilis. Sed paragrapho tertio adducuntur aliæ necessitates intercalandi, propter ἐπιχειμασίδι, propter tempestates, propter pontes euerfos, propter diluvia, & pluuias, quando scilicet populus Hierosolyma conuenire

A conuenire non poterat: item propter fornaces, quæ agno affando construebantur, dirutas: & propter alia, quæ prudens linquo iis, quod illa ex Mose filio Maimon, aut ex Thalmud petere possunt in capite Pesach. Iudæi igitur simul cum iugo Seleucidarum eorum annum & epocham acceperunt, non tamen Ἀπριλοῦ, vt hodie Hagareni, & vt ipsimet Iudæi sæpe antea potuerunt facere, ex obseruatione τὸ φάσεως, καὶ τὸ φεγγαρίου, sed Ἀπριλοῦ τὸ οὐαόδης: vt habes supra in periodo Syromacedonum. Etenim eadem periodus Syromacedonica, Chaldaica, Iudaica, vt diximus: cui additæ sunt πέντε ἡμέραι, vt sciatur interuallum, quod est a neomenia Tisri, ad κύριον μεταπώλεων, id est, Tekupham, nempe ad Octobris, quod erat principium periodi Seleucidarum, siue Syromacedonum, vt toties demonstratum est. Nam quatuor quadrantum diei maximam rationem habebant Iudæi, habentque hodie, vt suo loco ostendetur in Computo Judaico.

Quare Tekupha Tisri erat in septima Octobris: Tekupha Tebeth in septima Ianuarij: Tekupha Nisan in octaua Aprilis: Tekupha Thamuz in octaua Julij: omnes in litera G.

Præterea adiecimus hic laterculum characterismi mensium Iudaicorum tam in anno communis, quam embolimæo. Sed in vtraque differentia anni sunt ternæ præterea differentiæ. Nam annus, siue communis sit, siue embolimæus, est aut ordinarius, aut abundans, aut defectius. Ordinarius communis 354 dierum, embolimæus 384. Abundans & defectius vocantur, prout unus dies accessit, aut decessit. Sedes autem τὸ φάσεως est semper in Caslevy. Nam cum Caslevy sit ordinariæ plenus, extra ordinem sic cauus, & locus περιφέρειας est in Marchesvan, qui ordinate est cauus,

Dextra ordinem plenus. Differentiæ hæ nascuntur ex superstitione characterismorum Tisri & Nisan: Nam characterismus Tisri nunquam potest esse aut feria prima, aut quarta, aut sexta. Characterismus Nisan nunquam potest esse feria secunda, neq; quarta, neque sexta. Hinc colligitur tantum hos characterismos competere neomeniæ quidem Tisri, ferias 2, 3, 5, 7: Neomeniæ Nisan, 1, 3, 5, 7. Hinc rursus colligitur, cum character Tisri est feria quinta, nunquam annum communem esse defectuum, nunquam Embolimæum ordinarium. Cum est feria tertia

TABVLA CHARACTERISMI
MENSIVM IVDAICORVM.

	Communis.			Embolimæus.		
TISRI.	○	○	○	○	○	○
MARCHESWAN.	2	2	3	2	2	2
CHASLEV.	3	3	4	3	3	4
TEBETH.	4	5	6	4	5	6
SCHEBAT.	5	6	7	5	6	7
ADAR PRIOR.	0	0	0	7	1	2
ADAR POSTER.	7	1	2	2	3	4
NISAN.	1	2	3	3	4	5
ITAR.	3	4	5	5	6	7
SIWAN.	4	5	6	6	7	1
THAMUZ.	6	7	1	1	2	3
AB.	7	1	2	2	3	4
ELUL.	2	3	4	4	5	6
	Defectius.	Ordinarius.	Abundans.	Defectius.	Ordinarius.	Abundans.

tertia, neq; communis, neque Embolimæus vnquam est defectiuus, A neque communis vnquam abundans. Cum feria est secunda, nunquam communis aut embolimæus est ordinarius, vt neque cum feria est septima. Alioqui Nisan incurreret in ferias, 2, 4, 6. Hæc periodus quam proposuimus, cum loqueremur de anno Syromacedonio, non solum vtilis est ad annos Iudaicos notandos, sed etiam sine illa nunquam illos deprehendere poteris. Hac Iudæi vsque ad tempora Constantini Magni & infra illa tempora vñ sunt, cum iam Luna biduum veterem epocham anteuertisset. Et hanc quidem epochen vocant æram contractuum, vel תְּרִפְשׁוֹתָה. Nunc tempus est, vt eius fidem periclitemur. Primum igitur de translatione characterismi Tisri, quod quidam Rabbini dicunt post Thalmuldis editionem excogitatum esse, B & quidam ex nostris sibi persuaserunt, omnino vtrosque ratio fugit. Antiquitus enim & sub Seleucidis usurpatum. Anno passionis Dominicæ Neomenia Nisan incidit in Sabbathum: cum tamen eius character ex hodierno epilogismo sit 5.19. 95, feria sexta. Sed id demonstrandum ex fide nostræ periodi Seleucidarum. Erat annus Contractuum, siue Alexandreus 344: & proinde quadragesimus annus periodi quintæ. Tisri 24 Septembris, feria quarta: quæ mutata in quintam in anno communi ordinario dat feriam septimam neomeniæ Nisan. Rursus anno Christi vulgari 70 neomenia Nisan fuit Kal. Aprilis, teste Iosepho. Nam quartadecima Nisan conueniebat cum quartadecima mensis Iuliani. Erat annus primus sextæ periodi Contractuum, Tisri C 6 Septemb. feria quarta, cyclo Solis 22. Ergo mutata in quintam cum characterismo feriæ Nisan composita in anno Embolimæo defectio dabit feriam primam Neomeniæ Nisan in Kal. Aprilis, Cyclo Solis 23. In vtroque igitur exemplo translatio feriæ fuit politica. Imo nunquam ex epilogismo hodierno illam neomeniam reperire possis. Nam vt Iudæi hodie putant, fuerit Neomeniæ Nisan characterismus 6.19.409, Sabbato, vltima Martij. Quo epilogismo si vñ fuissent illis temporibus, neomenia Nisan, vt vides, fuisset in feria septima, non, vt Iosephus vere scribit, in feria prima. Sed & fidem huius excellentissimæ periodi pluribus argumentis muniamus. Iosephus scribit, ante initia belli Iudaici, hoc est, circa annum Christi vulgarem 67 plus minus, multa portenta visa: inter quæ narrat de fanatico quodam mira; quæ ex illo petas licet: idque accidisse, quo tempore Pascha, hoc est, quartadecima Nisan, conueniebat cum 8 Aprilis. Hoc non potuit accidere, nisi cum cyclus Lunæ esset 9, anno Christi 65, biennio ante initia belli Iudaici. quod mirifice menti Iosephi conuenit. Erat annus contractuum 376. & consequenter 72 periodi. Tisri Kal. Septembris, Sabbato, cyclo Solis 17. Quare Neomenia Nisan in anno embolimæo

A bolimæo, feria tertia, Martij xxvi. at ή περι τῷ αὐγούστῳ viii Aprilis, vel Xanthici Iuliani, ut propositum est apud Iosephum. Hoc etiam conuenit epilogismo hodierno. Nam character Nisan fuisse 2, 21. 7 23; feria tertia, ut iam dictum est, anno Iudaico vulgari 3825. Vides, quam certa sit fides methodi. Sed nihil agimus, nisi porro confirmemus. Idem Iosephus ait M. Tullio Cicerone, C. Antonio c o s s: Hierosolyma capta a Pompeio fuisse ἦ τῇ μετελᾳ, hoc est xvii Thamuz. Dion narrans hunc casum ait eam diem Sabbathum fuisse. neque more Gentium quoduis solenne Iudaicum Sabbathum vocat: sed adeo Sabbathum fuisse dicit, ut hinc disputandi occasionem auctor pet, quare a Planetis nomina diebus indita sint. Tempus a Iosepho

B designatur, cum ait viceſimum septimum annum fuisse ante consulatum M. Vipsanij Agrippæ, & L. Caninij Galli. Illud par Consulatum confertur in annum nonum Julianum. Fuit ergo cyclus Luna tertius. Sed falsum est, interfuisse xxvii annos a captis Hierosolymis a Pompeio, ad eadem a Sosio capta. vno enim anno plus dicit, cum viceſimum septimum annum pro viginti sex annis dieit: ut contra Gregorius Turonensis semper dicit viceſimum sextum annum, pro eo qui viceſimus septimus erat. Annus captorum Hierosolymorum a Pompeio in periodo Julianæ 4651. Rursus annus captorum Hierosolymorum a Sosio 4677. Differentia, anni xxvi solidi, non vtique xxvii, ut voluit Iosephus. Erat annus xxii periodi quartæ

C Contractuum, ordinarius communis. Tifri xxvi Septembris, feria v, cyclo Solis ii. quæ quidem feria cum charactere Thamuz coniuncta dat feriam quintam. Ergo xvii fuit Sabbathum, ut voluit Dio. Sed quid magis periodo nostræ fauet, quam exemplum apud Iosephum illustre sane, & quod sine piaculo præteriri non potest? Refert igitur ille optimus scriptor ex Nicolao Damasceno, ea, quæ contigerunt Iudeis & eorum Ethnarchæ Hyrcano, initio imperij Antiochi eius, qui ὁδίμης dictus est. Antiochus igitur ὁδίμης obsedit Hyrcanum, anno primo eius sacerdotij. Fœdus deinde icit cum eo post ὀκτωπηχτα. Hyrcanus secutus est Regem Antiochum in expeditionem in Parthos. Forte incidit festum Iudaicum, quo Hyrcano obiecta est religio iter facere.

D Adit Regem: contendit ab eo, ne eo die expeditio suscipiatur, aut exeat: quod sibi homini Iudeo non licet patrio festo aliquid facere, aut iter suscipere. Iudeotum enim ἵσταται εἰναὶ τὸν Πάσχαν σεμνόν, αὐτὸν ἔμενεν ἡμέρας δύο, δεκτέντος Τεχνῶς οὐ Ισθεῖς, δια πατέρων πάτερον, ἢ οὐ θεοὺς Ισθαίοις οὐκ οὐ μηδενὶ εἶδος θεοῦ. Ecce duo continua solennia, aut saltēm duo continui feriati dies, propter quos abstinetur ab opere. Iosephus interpretans

terpretans verba Damasceni subiicit: Καὶ μὴν & ψεύτη λέγων. ἔτην γὰρ Αἰ πεντηκοσὶ ἵστη μὲν τὸ Καρβατόν. Duo igitur festiui dies, Sabbathum & Pentecoste. Sexta Sivyan est semper Pentecoste. Quod si Pentecoste secuta est Sabbathum, id est, si quinta Sivyan fuit Sabbathum, ergo neomenia Sivyan fuit feria tertia. Nunc inuestigandum est tempus. Hyrcanus anno primo sacerdotij sui obcessus fuit ab Antiocho statim post cædem patris Simonis. Simon autem interfactus fuit mense Adar, anno contractuum 177, Anno Sabbatico. Igitur 177 annus Antiochenus erat Sabbaticus, anno Iudaico hodierno 3626. Anno autem sequente 178, Antiochus foedus iniuit cum eo, solenni τιμωτηρίας. Sequenti æstate, ut diximus, neomenia Sivyan incidit in feriam tertiam. Videamus, an periodus nostra hoc promittat. Annus 178 contractuum B est 26 periodi Tifri, 31 Augusti, feria 3. Erat annus embolimæus ordinarius. Ex laterculo characterismi mensium habes feriam tertiam in neomenia Sivyan. quod erat propositum. Ψηφοφορία hodierna Iudaea hoc præstare non posset post annos Christi, quia una periodus Hipparchea a Seleucidarum epocha iam præterierat, & Luna in anteriora vnum diem solidum enixa erat. Quid opus est pluribus hanc periodum commendare? Iam tuto potest Lector omnia gesta Machabæorum ad suas epochas & verum diem referre, si diligenter methodum nostram tenuerit, ac comperendinationes neomeniae Tifri obseruauerit.

C

DE PERIODO HIPPARCHI ET VERO ANNO LVNARI.

HI PPARCHVS, quem & δόρα φιλαλήθη Ptolemæus, & Plinius consiliorum naturæ participem vocant, non solum multa emendauit in motuum cœlestium doctrina, sed etiam ex Chaldaicis obseruationibus & Calippicis rationibus, cum veris & mediis syzygiis collatis, primus ex Græcis deprehendit μελάπτων cursus Lunaris intra quatuor periodos Calippicas fieri. Quod illi facile fuit, cum eo tempore menses Calippici in usu essent. Obseruavit enim non raro Lunam duobus trientibus diei sæculo suo priscas Calippi neomenias anteuertere. Vixit autem ille, & floruit etiam post cc annum Calippi. Vnde si intra cc annos μελάπτων duorum trientium fieri solet, in ccc igitur fiet unius solidi diei. Quatuor autem periodi Calippicæ cccii anni explicantur. Quare si intra illud interuallum quatuor periodorum αὐγαλαξις fit, resoluendum erit illam quantitatem temporis in tot syzygias, quot constant xvi cycli ὀκταεκατετοι, qui constituunt quatuor periodos Calippicas. Quatuor periodi Calip-

A Calippicæ sunt dierum 111036. quos dies, uno minus, si distribueris in 3760 syzygias, fiet vna syzygia dierum 29 $\frac{33}{72}$. Quæ sunt, præter dies 29, scrupula diei plusquam 31. 51. 42. 7. hoc est, horæ 12. 44. 41. 6. Cyclus autem Hipparchi erit dierum 6939 $\frac{11}{16}$. Comparatione igitur cyclorum xvi Metonis, Calippi & Hipparchi facta, non magnus labor est differentiam eorum constituere. Scribit igitur Hipparchus ēn τῷ πᾶν ὀμοιώσεις ξεόντα. Ήμεῖς δὲ μῆνας μὴ ὅλους διέσπουμεν, πάντας ξεόντας ēn τοῖς ἡγετοῖς, οἵτις κάκεῖναι (intelligit Metonem & Calippum) τὸν δὲ ὀμοιώσεις ξεόντας τοῦ τε θεοῦ μο-

B ερεὶ μὴ τὸν Μέτωνα ημέρας πάντας, τῶν δὲ τὸν Καλίππον ημέρας μίαν. Malim legite ēn τῷ ἡγετοῖς, potius quam ēn τῷ ἡγετοῖς. Neque aliter scripsit Hipparchus. Sed in ratione μετανοήσεως ὀμοιώσεως ipse & Ptolemaeus contenti sunt ccc annis. Hoc potes ex collatione ipsa trium magnarum periodorum colligere. Magna periodus Hipparchi dierum 111035. Cui respondent Metonis dies 111040. Differentia v dies. Rursus differentia

C 111035 Hipparchi, & 111036 Calippi, dies vnum. Quin etiam codex Censorini manuscriptus ait annum Metonis Solarem suffisse dierum 365, & dierum item quinque partis vnde uicesimæ. Quinque dies fiunt horæ 120. Resolutæ in 19 dant horas 6 $\frac{6}{19}$. Duc igitur dies 365, horas 6. $\frac{6}{19}$. in 304. Habebis dies 111040. Periodus igitur Hipparchea constat quatuor periodis Calippicis, uno die minus; quemadmodum periodus Calippica quatuor Metonicis; uno item die minus. In periodo Calippica, præter annos quadraginta octo communes, & 18 embolimæos, sunt etiam, ut dixi, quindecim ὔερημεροι, id est, quorum οκτώφορεων est plenus, vel uterque Scirrhophorion est plenus, si est annus

D embolimæus. Annus autem ultimus, siue 76, est ὔερημερος. Igitur cum periodus Hipparchea constet ex quatuor periodis Calippicis, debet habere quater quindecim annos ὔερημερος. Sed ultimus annus, hoc est trecentesimus quartus, non erit ὔερημερος. Et ita in periodo Hipparchea sunt anni ὔερημεροι vnde sexaginta. Cum igitur prima neomenia periodi Calippicæ cæperit in 29 Iunij, prima neomenia quintæ periodi ascendet in 28 Iunij, quod annus ultimus quartæ periodi Calippicæ non fuerit ὔερημερος, ut in prioribus tribus, sed die-

CYCLI Hipparchi.	CYCLI Calippi.	CYCLI Metonis.
Dies col-Scrub. pula.	Dies col-Scrub. pula.	Dies col- lecti.
6939 11	6939 45	6940
13879 6	13879 30	13880
20819 1	20819 15	20820
27758 12	27758 0	27760
34698 7	34698 45	34700
41638 2	41638 30	41640
41577 13	48578 15	48580
55517 8	55518 0	55320
62457 3	62457 45	62460
69396 14	69397 30	69400
76336 9	76337 15	76340
83276 4	83277 0	83280
90215 15	90216 45	90220
97155 10	97156 30	97160
104095 5	104096 15	104100
111035 0	111036 0	111040

rum duntaxat 354. incipit autem hæc nobilissima periodus anno A Nabonassari 606, neomenia Thoth, cum Tifri anni 3619 esset 6.18. 601. in vltima Epagomenon, sequente neomenia Thoth, feria sexta, sequente septima, 28 Septembbris. Æquinoctium autem tunc erat in 26 Septembbris, ex obseruatione ipsius Hipparchi, eodem anno. Hoc est verum caput periodi Hipparchæ. in qua neomenia Pyanepfionis Calippici, aut Hyperberetæi noui in vnum conuenerunt cum neomenia Thoth Nabonassari, 36 anno tertiae periodi Calippicæ, cuius Hecatombæon Kal. Iulij, feria secunda, quæ cum charactere Pyanepfionis composita dat feriam septimam neomeniæ Hyperberetæi, aut Pyanepfionis in ipsa neomenia Thoth, biduo post æquinoctium autumnale. Ab obseruatione Timocharidis, qua coniunctio Lunæ cum Spica Virginis deprehensa est, ad obseruationem Hipparchi, qua non solum Lunæ coniunctionem cum Spica, sed etiam æquinoctium autumnale indagauit, anni sunt 152, quæ sunt periodi Calippicæ absolutæ duæ, cum Timocharidis obseruatio in 36 annum primæ periodi, Hipparchea autem in 36 secundæ inciderit. Hinc facile fuit obseruare μελέπιων Pyanepfionis Metonici, Calippici, & veri. Edidit & ipse Hipparchus hanc periodum cum parapégmate, ex quo Plinius, & Columella ἐπομέδοις τῷ Φαινομένῳ non raro producunt.

DE PERIODO ARABVM HAGARE NORVM.

QUEMADMODVM
ex periodo Olympica omnium Græciæ populorum periodos propagatas fuisse priore libro vidimus, ita ex periodo Hagarena omnium Arabiæ populorum annos & epochas profectas fuisse, iisdem argumentis probari potest, quibus & de Græcorum annis a nobis disputatum est. Latissime enim patet Arabum appellatio, quorum vnum nomen, cognomina autem infinita. Sed præcipui sunt Hagareni, & Saraceni. Hagareni etiam ab

٠	ربيع الاول	Rabiū prior
١	ربيع الآخر	Rabiū posterior
٢	جمادى الاول	Giūmedījū prior
٣	جمادى الآخر	Giūmedījū posterior
٤	رجب	Regebū
٥	شعبان	Saabēnū
٦	رمضان	Ramadhanū
٧	شوال	Schewvalū
٨	ذوالقعدة	Dulkaidathī
٩	ذوالحجّة	Dulhagiathī
١٠	محرم	Muharramū
١١	صفر	Tzephāru
		Hebræis

A Hebrais dicuntur هرث ab ancilla Saræ vxoris Abrahami, & ab Arabibus ipsis عرب لاجري Erabelhagiari. Dicuntur etiam سرقة Elmagarin. & fortasse inde Græcis recentioribus μαγαρίζειν pro μαρμετίζειν, & μαγαρισμός pro μαρμεπομός. Sed dubitari potest. Nam μαγάρειος hodie in idiotismo Græco est Mactila, μακτίλη. At aliud Magar lingua Turcica. Hoc enim nomine Hungaros omnes comprehendunt. Et quidem scriptores recte Hagarenos ab Hagar, sed in epte Saracenos a Sara. Neque enim etymon, neque historia conuenit. Nam verum esset Saracenos ab illa dictos, siquidem ipsa Saraca, non Sara dicta fuisset. Sed neque vlla historia illorum iudiciis fauet. Cur enim ab ea Arabes dicti Saraceni, quibus nunquam imperauit, quos **B** non genuit? Saraceni igitur etiam hodie a vicinis dicuntur السرقة Eissarak, hoc est λατέριοι καὶ νομαδικοὶ, vt vere sunt. In 37 Geneseos in Targum Hierosolymitano טראקי pro Arabibus. Hagareni igitur ciuiliores reliquis fuerunt: quorum arx munitissima Petra: omnesque eorum principes siue φύλαρχοι Aretæ dicti, vt Ægyptiorum Ptolemæi. Vsi sunt anno Seleucidarum, vt mihi videtur, accuratissimo, cum neomeniæ mensium cum rationibus Lunæ congruerent. Mensium princeps, sine dubio, fuit Rabiu prior, vt Syrorum Tisri prior. Sed Syrorum initium ab æquinoctio autumni, horum a verno: quod non tacuit Simplicius. Mensem geminum intercalarem non habebant: sed in prima intercalatione mensis secunduserat primus mensis, in secunda **C** intercalatione mensis tertius itidem erat primus anni: quæ quidem desultoria intercalatio redibat in orbem post tres periodos Calippicas, qui sunt anni absoluti 228, cycli Metonici duodecim. Exemplum: Incipiat annus a Ramadhan. Proxima intercalatione Ramadhan, qui annum ducebat, erit anni ultimus & tertius decimus. sequens vero annus incipiet a sequenti mense, puta a Sceval. & hic Sceval erit tantisper caput anni, donec altera intercalatione fiat tertius decimus anni, sequenti mensi, nempe ipsi Dulkaidathi transcripto munere suo annum ducenti. Ita omnes menses tanquam lampada decursu sibi tradent, donec post 84 embolismos, Ramadhan redeat in caput anni, & in eandem epocham Solarem. Nam Ramadhan **D** quidem alias redibit in caput anni, sed non in eandem epocham, siue in eundem cyclum Lunæ, nisi post 228 annos Solares. Construximus igitur tabulam periodi Hagarenæ, vt esset exemplum reliquarum Arabicarum periodorum, quemadmodum Olympica erat Canon reliquarum Græciæ.

TABVLA PERIODI MAGNAE

HAGARENORVM.

	Annis pe- riodi.	Cyrilis Lunat.	Character annii.	Cyclus Solis.		PERIODVS prima.	PERIODVS secunda.	PERIODVS tertia.
1	14	1	F	31 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal	
2	15	5	E	20 Martij	Sephar.	Giumadi posterior	Scewal	
3	16	3	D C	9 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal	
4	17	2	B	28 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
5	18	6	A	17 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
6	19	3	G	6 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
7	1	2	F E	24 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi	
8	2	6	D	13 Martij	Rabie posterior	Sahaben	Dulchagiathi	
9	3	5	C	1 April.	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam	
10	4	3	B	22 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam	
11	5	7	A G	10 Martij	Giumadi prior	Ramadhan	Muharam	
12	6	6	F	29 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar	
13	7	3	E	18 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar	
14	8	1	D	8 Martij	Giumadi posterior	Scewal	Sephar	
15	9	7	C B	26 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior	
16	10	4	A	15 Martij	Regeb	Dulkaidathi	Rabie prior	
17	11	3	G	3 April.	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior	
18	12	7	F	23 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior	
19	13	5	E D	12 Martij	Sahaben	Dulchagiathi	Rabie posterior	
20	14	4	C	31 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior	
21	15	1	B	20 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi prior	
22	16	5	A	9 Martij	Ramadhan	Muharam	Giumadi posterior	
23	17	4	G F	27 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior	
24	18	2	E	17 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior	
25	19	6	D	6 Martij	Scewal	Sephar	Giumadi posterior	
26	1	5	C	25 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb	
27	2	2	B A	13 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior	Regeb	
28	3	1	G	1 April.	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben	
29	4	5	F	21 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben	
30	5	3	E	11 Martij	Dulchagiathi	Rabie posterior	Sahaben	
31	6	2	D C	29 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan	
32	7	6	B	18 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan	
33	8	3	A	7 Martij	Muharam	Giumadi prior	Ramadhan	
34	9	3	G	27 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal	
35	10	7	F E	15 Martij	Sephar	Giumadi posterior	Scewal	
36	11	6	D	2 April.	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
37	12	3	C	23 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	
38	13	7	B	12 Martij	Rabie prior	Regeb	Dulkaidathi	

RESI

A RESIDVV M TABVLÆ MAGNÆ PERIODI
HAGARENORVM.

					PERIODVS prima.	PERIODVS secunda.	PERIODVS tertia.
					30 Martij	Sahaben	Dulchagiathi
					20 Martij	Sahaben	Dulchagiathi
					9 Martij	Sahaben	Dulchagiathi
					28 Martij	Ramadhan	Muharam
					16 Martij	Ramadhan	Muharam
					6 Martij	Ramadhan	Muharam
					25 Martij	Scewal	Sephar
					14 Martij	Scewal	Sephar
					1 April.	Dulkaidathi	Rabie prior
					21 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior
					10 Martij	Dulkaidathi	Rabie prior
					29 Martij	Sahaben	Dulchagiathi
					18 Martij	Sahaben	Rabie posterior
					7 Martij	Sahaben	Dulchagiathi
					26 Martij	Ramadhan	Giumadi prior
					15 Martij	Ramadhan	Giumadi prior
					2 April.	Scewal	Giumadi posterior
					23 Martij	Scewal	Giumadi posterior
					12 Martij	Scewal	Giuniadi posterior
					31 Martij	Dulkaidathi	Regeb
					19 Martij	Dulkaidathi	Regeb
					9 Martij	Dulkaidathi	Regeb
					28 Martij	Dulchagiathi	Sahaben
					17 Martij	Rabie posterior	Sahaben
					5 Martij	Dulchagiathi	Sahaben
					24 Martij	Muharam	Ramadhan
					14 Martij	Muharam	Ramadhan
					2 April.	Sephar	Scewal
					21 Martij	Sephar	Scewal
					10 Martij	Sephar	Scewal
					29 Martij	Rabie prior	Dulkaidathi
					18 Martij	Rabie prior	Dulkaidathi
					7 Martij	Rabie prior	Dulkaidathi
					26 Martij	Rabie posterior	Dulchagiathi
					15 Martij	Rabie posterior	Dulchagiathi
					3 April.	Giumadi prior	Muharam
					22 Martij	Giumadi prior	Muharam
					11 Martij	Giumadi prior	Muharam

Vtilitates huius magnæ periodi Hagarenæ passim in doctrina Hegiræ patebunt. Sed vnam de multis proponemus. Volo scire, mensi Iuliano proposito quotus mensis Hegiræ competit, aut contra Anno Christi Dionysiano currenti addit semper 311. Abiectis omni-

bus 228, relinquuntur anni periodi: qui, si excedent 76, pertinent ad A secundam periodum Calippicam; qualium tres constituunt totam periodum Hagarenam: si excedant 152, reliqui pertinent ad tertiam Calippicam periodum, ut alibi quoque ostendetur. Propositus esto annus Christi 1597, in quo volo scire cui mensis Iuliano congruat Muharram Hegiræ. Adiectis 311, ut præceptum est, & abiectis octo periodis magnis, relinquuntur anni 84, hoc est, annus octauus periodi secundæ Calippicæ. Sub Titulo secundæ periodi, & lateralí anno octauo, occurrit mensis vernalis Hagarenus Sahaben XIII Martij. Muharram est sextus a Sahaben. Ergo sextus mensis Julianus a Martio, hoc est, Augustus, vindicat mensem Muharram. Proinde Muharram anni Christi 1597 incipiet mense Augusto Iuliano, conueniens in Elul Iudaicum.

DE PERIODO SAMARITANORVM.

PERIODVS, cuius antea exemplum dedimus, potest deduci ab anno primo Seleucidarum, nimirum a vere sequente, quanquam neomeniæ anticiparint vnum diem. Sed dedita opera hoc fecimus, vt ratio annorum cum reliquis nationibus conueniret. Prima, vt puto, aut celeberrima mutatio incidit in initium Herodis Magni, hominis Idumæi, qui cum regnum a Romanis accepisset, eorum quoque annum amplexus Iudæis edicto publicauit, annis 38 C ante epocham Christi vulgarem, cyclo Lunæ primo, anno Iuliano septimo, periodi Hagarenæ quadragesimo quinto. E cuius regione neomenia Giumadi posterioris incidit in 25 Martij, vbi æquinoctium statuerat Cæsar. Quanquam vero minime dubium est, multis nationibus in vsu periodum Hagarenam fuisse: earum tamen duæ præcipuae sunt, quarum ratio nobis habenda, Samaritana, & Indica. Quod igitur Samaritani periodo Hagarena vsi sint, fidem fecerit appellatio Arabica mensium Lunarium, manifestum veteris anni Hagareni argumentum, & præterea periodus 210 annorum Arabicorum, qua vtuntur. Duplex illis annus est: Ciuilis Solaris Julianus a 29 Augusti incipiens, quod est caput anni Ægyptiaci: Item Ecclesiasticus D Lunaris a syzygia verna. Menses prorsus ad numerum dierum Iulianæ formæ descripti, cum appellatione veterum mensium Iudaicorum: quorum primus Elul, a 29 Augusti, ut dixi, triginta dierum, vt September noster. secundus Tifri a 28 Septembris vnius & triginta dierum, vt October Julianus: & ita deinceps. Mensis primus Ciuilis vernus Adar a 26 Februarij: cuius mensis Lunaris semper dicitur Dulcha-

A Dulchagiathi, vt secundus Muharram incidens in mensem Paschalem. Subiecimus igitur tibi exemplum anni Samaritani, qui conueniebat in annum Christi 1584, vt mihi a Samaritanis Aegyptiensibus in Galliam transmissum fuit.

C O M P V T V S A N N I S A M A R I T A N I
C O N V E N I E N T I S I N A N N V M C H R I S T I
e. lxxxviii, qvi erat s e x t u s c v r r e n s
Hebdomadis Samaritanæ.

C O M P V T V S A N N I . אַחֲרֵי.

B Nouilunium E L H A G I A T H I supra x. hor. & dimidium, & decimam partem, a die II, III in VI. A D A R. v. xxxi.

Nouilunium M V H A R R A M supra III hor. & dimidium, & decimam partem a nocte IIII in P E S A C H IIII N I S A N I. xxx.

Nouilunium T Z E P H A R supra VI hor. trientem & decimam partem a nocte in IIII II A R v. xxxi.

Nouilunium R A B I E supra x hor. & tricesimam partem decimæ, a nocte VII, I, in III S E B I N VI. xxx.

Nouilunium R A B I E supra x i hor. & tricesimam partem quintæ, a nocte II in II T H A M V Z. I. xxxi.

C Nouilunium G I V M A D I supra XI hor. & dimidiæ & tricesimam quintæ a die III, IIII A B. IIII. xxxi.

N E O M E N I A E S E P T I M I (anni) I N S E M I T A. חנוכה

Nouilunium G I V M A D I supra IX hor. & tricesimam partem, a nocte V, in XXX A B. IIII. xxxi.

Nouilunium R E G E B supra VIII hor. & trientem & tricesimam partem quintæ, a die VI, VII in solenni (οκτωοπτηρίας) XXIX I L V L. VII. xxx. סוכות

D Nouilunium S A H A B E N supra V hor. & tricesimam quintæ, a nocte in XXVIII T I S R I II. xxxi.

Nouilunium R A M A D H V N supra quinque hor. & tricesimam decimæ, a die II in XXVI M A R S C H B A N. V. xxx.

Nouilunium S C E W A L supra V hor. & tricesimam decimæ a nocte IIII, in XXVI C A S L I M VII. xxxi.

Nouilunium E L K A I D A T H I , supra III hor. & tricesimam partem, a nocte V, in XXIII T I B E T H III. xxxi.

A

ILVL. TISRI. MARCHESCHBAN
CASLIM. TEBITH. SCEBAT.
ADAR. NISAN. IIAR.
SEBIN. THAMVZ. AB.
ADAR POSTERIOR.

Ita vertimus ex Samaritanorum schedio. Sciendum vero hunc annum, qui incidebat in 1584 Christi, notari ab illis 210 periodi hebdomadicæ Lunaris Hagarenorum, qui anni Lunares putantur ab editione anni Juliani. Sed multa a nobis ignorantur, & nisi ipsi Samariani docuerint, perpetuo ignorabimus. Primum nescimus hunc computum Lunarem. Deinde non satis confidimus nos fideliter istam ψηφοφελας expressisse. Quod potuimus, præstitimus. Expectamus aut meliore ingenio, qui hæc nobis interpretentur, aut meliore fato, qui plura a Samaritis habere poterunt. Cur in octauo mense, & in Titulo secundo sit טוֹבָה scio, vt inquit ille, iuxta cum ignarissimis. Nam טוֹבָה quidem, id est οὐλωοπηγίας, esse scio. Sed quare in titulo ? Nam quod Succoth positum in secundo mense, causa in promptū est: quia videlicet οὐλωοπηγία nunc in Ilul, nunc in Tisri incidit. vt in illo anno 1584 Christi οὐλωοπηγία se-
rius celebrarunt, quam Iudæi, vno mense, secuti veterem cyclum Christianorum. Nam proprius mensis Tabernaculorum est Tisri; C ideo a Samaritanis ille mensis dicitur ען, id est, solenne οὐλωοπηγίας, quemadmodum Nisan dicitur Πόσα quod ille mensis proprius est Paschalis solennitatis, non autem Adar, quanquam in ipsum Adar aliquando Pascha incidat. In hoc etiam diagrammate habes numerum dierum yniuscuiusque mensis Juliani. vt, verbi gratia, in Adar appositi sunt numeri I. xxxi. quia Adar est xxxi dierum, nempe Martius. sed ynitas, quæ præcedit, sunt concurrentes, siue regulares mensium, vt puto. & ita in reliquis. Subiecimus etiam Tabellam nouiluniorum, vt in uno conspectu omnia habeas, cum momentis suis. Horam fecimus momentorum 1800, vel 300, quia Iudaica momenta 1080 non admittebant omnes diuisiones. Itaque in primo nouilunio cum in Diagrammate superiore notatum sit esse dimidium horæ, & decimam partem horæ supra x horas: hoc plane exprimitur per $\frac{1}{10}$. & ita in reliquis.

D

TABEL-

A TABELLA NOVILVNIORVM SAMARITA-
NORVM IN ANNO CHRISTI
clo. Io. LXXXIII.

Menses Lunares.	Feria.	Sera. Hore. pula. 1800	Menses Samarit. Iulianii.		Menses Iuliani Samarit.	Neomenia in mensibus Iul.	Feria Neome- niarum.
Dulchagia	2. 3	10. 180	D Adar 6	3 Martij	Adar	26 Feb.	5
Muharram	4	3. 180	N Pesah Nisan 4	1 April.	Nisan	29 Martij	1
Sephar	6	6. 130	N Iiar 4	1 Maij	Ijar	28 April.	3
Rabie prior	7. 1	10. 1	D 3 Siban.	31 Maij	Siban	29 Maij	6
Rabie posterior	2	11. 2	N Tamuz 2	29 Junij	Tamuz	28 Junij	1
Giumedi prior	3. 4	11. 152	D Ab 1	28 Julij	Ab	29 Julij	4
Giumedi posterior	5	9. 10	N Ab 30	27 Aug.	Ilul	29 Aug.	7
Regeb	6. 7	8. 152	D Hag Ilul 29	26 Sept.	Tisri	28 Septem.	2
Sahaben	1	5. 2	N Tisri 28	25 Octobr.	Marchesban	29 Octobr.	5
Ramadhan	2	5. 1	D Marchesban 28	23 Nouemb.	Caslim	28 Nou.	7
Schevval	4	5. 1	N Caslim 26	23 Decem.	Tebith	29 Decem.	3
Dulkaida.	5	30. 10	D Teibeth 24	21 Ianuarij	Scebat	29 Jan.	6

In prima columna habes menses Lunares Samaritarum: in secunda feriam, horas, & momenta horaria neomeniae. Vbi autem est duplex feria, significat transferri a priore ad secundam. vt in prima neomenia, feria transfertur a secunda ad tertiam: quia dies ciuilis putatur a principio noctis. Quare vbi calculus peruenit ad 18 horas, tunc præterierit meridies, & transfertur neomeniae feria in sequentem. Sic in mense primo horæ 10 cum horis noctis fiunt 22 horæ. Quare feria a secunda ad tertiam transfertur. In quo conuenit illis cum Iudæis: Istam autem Ψηφοφορίαν Lunæ penitus ignoro, cum omni ratione astronomica careat. Sequuntur literæ D. N: quarum prior significat Diem, altera Noctem. Itaque prima neomenia fuit feria secunda, sequente tertia, horis diei 10, momentis 180. secunda neomenia fuit feria quarta, hora tertia noctis, momentis 180: & ita in aliis. Sequuntur epochæ neomeniarum in mensibus solaribus Samaritanorum, & Iulianis. Sexto loco indicatur neomenia mensis Solaris Samaritani, cui diei mensis Iuliani congruit. In postrema columella sunt feriae, quibus notatae sunt neomeniae mensis Samaritani. Verbi gratia, neomenia Adar Solaris Samaritani cœpit 26 Februarij, feria quinta, in litera A, quandoquidem litera Dominicalis Romana erat D, cyclo Solis 25. Hic manifesto animaduertimus Pascha semper in Solari Nisan, Sce nopegian in Solari Tisri celebrari. Ideo in toto cyclo disceditur a Iudæa consuetudine saltem septies. Præterea notandum, eos non curare translationes Iudaicas. Nam cum Pascha incurrat semper in Muhamram Lu-

ram Lunari, hoc anno neomenia Muharram cœpit a feria quarta, quæ A tamen in mense Paschali reicula est in ratione Iudaica. Rursus pleni & caui menses non alternant. Nam Muharram & Sephar pleni, uterque autem Rabie est cauus continuo, ut ambo Giuredi sunt & ipsi continenter pleni: Regeb autem & Sahaben caui. Reliquæ de hoc anno alibi dicentur.

DE ANNO ARABICO SOLVTO EPOCHÆ IVLIANÆ.

QVINTVS Curtius de Indis loquens libro viii ita scribit: Menses in quinodenos descripserunt dies. Anni plena spatia seruantur. Lunæ cursu notant tempora, non, ut plerique, cum orbem sidus impleuit, sed cum se curuare cœpit in cornua: & iccirco breuiores habent menses, qui spatium eorum ad hunc Lunæ motum dirigunt. Hæc Curtius. Sane verum est breuiores menses esse, quam aliorum, cum quinidenis tantum diebus constent. Sed quomodo a Luna corniculata, si non etiam a plenilunio alternatim? & si a plenilunio, quomodo constant ea, quæ dicit, non ab eo tempore putari, cum impleuit orbem sidus? quid enim aliud est; quam a plenilunio? Rursus, si quinideni dies mensi attribuuntur, quomodo constanter seruabitur ille numerus, ut tandem rationes Lunæ non labascant, siquidem Lunares menses alternis pleni & caui? De his rebus ita temere etiam do-

Etissimi veterum pronunciare solent. Si igitur semper a Luna corniculata, ergo menses non quinidenis diebus, ut perperam scribit auctor aliquin facundissimus, sed tricens & vndetricenis alternatim constabant. Et sane ὁ μακράς Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir eximia doctrinæ & probitatis, scribebat olim mihi Indos & Sinas annum ad Lunæ cursum describere, eorumque neomenias putari

JUJJ, id est, Διπτέως φεγγάρις. Augustiniani Monachi, qui primi omnium Europæorum annis superioribus certa de regno Sinarum reportarunt, scribunt Sinis (quos ineptissime omnes Hispani Chinas vocant) omnes neomenias festiuas esse, in eisque exercitum semper recenseri & lustrari: initium vero anni esse a neomenia Martij; D item eo anno, quo ipsi fuerunt in Sinarum regno, qui putabatur a Christo 1575, neomeniam suisse in iii Septembribus. Denique plenilunia illis omnia sacra esse, in eisque epulas publicas celebrari. Itaque eodem anno 1575, xx Augusti se splendidissimo epulo acceptos, quod ea dies sacrata esset plenilunio. At non solum Sinæ, sed & reliqui omnes tam Indi, quam supra Indiam, mensibus Lunaribus tempora sua describunt, ut Iaponenses, de quibus Aloisius Froes Iesuita

anno

A anno 1565 in quadam epistola sua ex insula Japan ita scribit: Incidit meus aduentus in ipsum noui anni initium: quod hac hie me Iaponij a Kal. Februariis annum auspicati sunt. Varius est enim in his regionibus anni cursus: longe alia, quam apud nos ratio temporum, atque descriptio. Vetus est autem gentis mos, ut anno ineunte, ab die nono Lunæ, ad usque vicesimum, Regni proceres & Bonziorum principes ad regem quisque suum salutandum non sine donis accedat. Ex his, & Augustinianorum verbis, constat omnes tractus Orientales anno Lunari vti, sed & Iaponensium annum vagum esse, ut Aratum: præterea plenilunia ubique obseruari, & tempus rerum agendarum esse a nona Luna crescente, ad tertium quadrantem. Sane

B neomenia Augusti conuenit cum neomenia Giumenti prioris anni Arabici 983, feria septima, Augusti vi. propterea xx Augusti fuit plenilunium: ut fieri potuerit, quod ipsi Augustiniani subiiciunt, neomeniam sequentem fuisse 3 Septembris: cum a xxii Augusti ad eam diem, sint 14 dies. Sed ciuiliter neomenia Giumenti posterioris fuit Septembris v, feria secunda. Non solum haec, quæ iam adduximus, probant Indorum annum Lunarem esse, sed & Polus Venetus id quoque testatum reliquit, de prouincia Tangut ita loquens: Totum anni circulum per Lunationes computant: nec alias habent menses, aut hebdomadas, quam Lunares. Sed si neomeniæ Sinarum cum Arabicis congruunt, non videntur tamen Iaponensium cum illis

C paria facere. Nam neomenia Februarij anni 1565, quæ incidit in Kalendas, feria v, præcessit feriam Regeb Arabici die uno, in anno Hegiræ 972. Nicolaus Contius Venetus in Itinerario suo scribit æram Indorum ab Octauio Cæfare deduci: & quo anno illa scribebat, qui erat Christi 1400, cum fuisse dicit secundum Indos 1490. Sane anno 1400 cœpit annus Hegiræ 803, Augusti xxii, feria prima. Differentia igitur Hegiræ, & annorum Indorum, 687: qui anni simplices Lunares, cum octo syzygiis, quæ a fine Decembris anni præteriti, ad Augustum mensem fluxerunt, conficiunt annos absolutos Julianos 666. Annus primus Hegiræ est 622 currens Christi. Ausfer annos 621 præteritos ab annis 666. Remanent anni 45: quæ est differentia primi Ianuarij

D Juliani, & Ianuarij annorum Christi. Ergo Indi non ab Octauio Cæfare, sed a Julio Cæfare annos suos putant. Annus confusionis incidit in annum periodi Julianæ 4668, cyclo Solis 20, Lunæ 13. Erat annus Seleucidarum 268, a Septembri, & proinde 38 periodi secundæ magnæ Hagarenorum (quæ constat tribus periodis Calipicis:) idque a Martio. Rabie prior 12 Martij, feria quinta. Muharram, undecimus a Rabie priore, fuit feria vi, Kal. Ianuarij primis, cyclo Solis 21, litera dominicali priore C. Hagateni vero antiquitus feriam

feriam sextam sacram habent, propter Venerem, quam impense A
colebant, CHOBAR vocantes. Inde orsi sunt annum suum, qui in
diem sacrum, & caput annorum Iulij Cæsaris inciderit. Atque hæc
est, sine dubio epocha Indorum ab Hagarenis accepta, ut appareat an-
num solutum Arabicum antiquorem esse, quam ab Hegira. Nam
tum primum non cyclis decemnouennalibus, sed annis simplicibus
Lunaribus cæptum est tempora describere. Est autem eorum annorum
triginta periodus iusta, quantum ad Lunæ ratiocinia: quantum ad fe-
riarum orbem, septies triginta annorum: ut tota magna periodus con-
stet 210 annis Arabicis. Tunc enim feria redit in orbem. & neome-
nia Muharram anni 211 incipit ab eadem feria, a qua neomenia primi
anni de annis 210 cæperat. Quod si ab illa neomenia, id est a feria B
sexta, hodie Indi annos suos solutos putant, multum a veris ratiociniis
medij motus Lunaris eos desciscere necesse est, propter caussas non
paucas, sed propter duas præcipuas. Prior est, quod nouilunium Mu-
harram Kalendarum Julianarum fuit secundum Iudæos 7. 1. 940.
Erat enim Schebat anni 3716. Ergo non fuit feria vi, sed vii. Et
propterea uno die medias coniunctiones anteuertunt. Altera cauſſa
est, quod post annos 210 2 Arabicos nouilunia anticipabunt vnum
diem: quod annus tricesimus relinquit momenta 360, quæ in annis
210 2 consurgunt in horas 24. Itaq; hodie illa epocha anteuertit noui-
lunia biduo. Iam enim agitur annus Indorum 1690: qui aufert diem
fere: siquidem post annos 12 conflatus erit dies integer. Cum igitur C
magna periodus Indorum incipiatur a feria vi, ut & periodus Muham-
danorum, eadem sunt utriusq; ratiocinia in feriarum doctrina. Experi-
mum igitur. Annus primus Hegiræ, ut diximus, est 688 Indorum: &
proinde est 58 magnæ periodi, cuius character est feria 3. At medium
nouilunium Ab Iudaici anni 4382 fuit 4. 7, 112, Iulij 14. cum tamen
prima neomenia Hegiræ sit feria vi. Rursus anno hoc Christi 1594,
quo hæc scribebamus, cæpit annus Hegiræ 1003, Septembris 6, feria
sexta. Tifri Iudaicus anni 5355, est 5, 3, 904. erat annus Indicus 1690,
& propterea 10 periodi magnæ, feria 3. Ergo biduum anticipauit, pro-
pter scrupula, quæ anno tricesimo negliguntur. Sed de his alibi pleni-
us in anno Muhammedico. Nunc quomodo annis Julianis datis Arabici D
fiant, & contra, quomodo dati Arabici in Julianos conuertantur, ape-
riam. Sunto anni dati Juliani 666, a Kalendis Julianis primis. Volo eos
in Arabicos redigere. In linea cyclorum Julianorum præcise non inue-
nio. Accipio proxime minorem numerum 456. quo de 666 deduc-
to, remanent 210. Proximo minore 209 deducto, remanet annus
vnum. Ita tres numeri sunt, qui datam summam conficiunt 456,
209, i. quibus respondent anni Arabici 470, 215, cum mensibus
quatuor,

A quatuor, & annus unus simplex. Summa anni Arabici 686, & menses 5 iam lapsi de anno 687 inchoato. Conuersa doctrina vten-
dum, si dati anni Arabici in Julianos conuer-
tendi sint. Rursus esto datus annus Indorum
1690, cuius Mucharram ostendendus sit in men-
sibus Julianis. Anni Arabici 1690 sunt anni
Juliani 1639 cum 9 mensibus Arabicis, vtique
putandi a Kalendis primis Julianis. Tabula pe-
riodi Hagarenorum incipit ab epocha Seleuci-
darum. Interuallum ab ea epocha ad primas

B Kalendas Julianas, anni 265, cum quatuor fe-
re mensibus. Neglectis mensibus, iungantur
anni 265 cum 1639. Fiunt omnes anni 1904.
a Seleucidarum epocha: de quibus si deduxe-
ris 1824, nempe octo periodos magnas anno-
rum 228, remanebunt 80 anni periodi nonae;
id est, annus quartus periodi secundæ, cuius neomenia mensē Martio in Regeb. A Regeb Muhamarram est mensis septimus. Ideo Mu-
hamarram anni propositi 1690 incidet in mensem septimum a Martio,
hoc est in Septembrem. Sed de hoc plenius alias in anno Muham-
medico, & in Computo Samaritano:

Cycli Iuliani.	Anni Arabi-Arabi- ci.	Menses Arabi-Arabi- ci.	Nu- merus cyclo- rum.
19	19.	7	1
38	39.	2	2
57	58.	9	3
76	78.	4	4
95	97.	11	5
114	117.	6	6
133	137.	1	7
152	156.	8	8
171	176.	3	9
190	195.	10	10
209	215.	5	11
228	235.	0	12
456	470.	0	24
684	705.	0	36
912	940.	0	48
1140	1175.	0	60
1368	1410.	0	72
1596	1645.	0	84
1824	1880.	0	96
2052	2115.	0	98
2280	2350.	0	105
4560	4700.	0	112

C

DE ANNO IVDÆORVM NOVITIO.

IAM manifesta erat bidui περιουσίας, in periodo Seleucidarum Iu-
daica, cum post imperium Constantini Cæsar, Romani ab Indi-
ctionibus Constantinianis, idque a 24 Septembris, tempora sua pu-
tare instituissent. Tunc enim plusquam duæ periodi Hipparcheæ a Se-
leucidarum initio fluxerant, & propterea duos dies Luna antecetererat
pristinam sedem. Anno enim Christi 344, qui erat Seleucidarum 656,
& quadragesimus octauus post duas periodos Hipparcheas, Tisri Ju-
dæorum Alexandreus erat in 26 Septembris, feria 4: cum tamen ex e-

D pilogismo hodierno neomeniæ character 2, 4, 204 statueret caput
mensis in 24 Septembris. En labes bidui. Nondum enim rationem Ca-
lippicam de sede solicauerant Iudæi, sed eam adhuc in columem scruta-
uerant. Sero tandem cognito errore periodi Calippicæ ratiocinia abdi-
carunt, & ad tutiora præsidia confugerunt, adhibita in auxilium
astrologia, ad cuius examen rationes mensium exigentes deprehende-
runt labem, quæ ex cyclorum enneadecaetericorum successione fit.
Nam cum mensis Lunaris constet diebus 29, horis 12, scrupulis

793, qualium tota hora est 1080, cyclus autem componatur ex 235 A. syzygiis, manifestum est cyclum integrum dierum 6939, hor. 16, scrup. 595 esse. Enneadecaeteris autem Iuliana est dierum 6939, horarum 18, o. de quibus deducta Lunari Enneadecaeteride, remanet $\omega\epsilon\gamma\chi$ Solaris supra Lunam dierum 0, 1, 485. sexdecim vero $\omega\epsilon\gamma\chi$ sunt dierum 0, 23, 200. hoc est dici vnius, scrupulis 880 minus. Post 16 igitur cyclos, Lunæ fiet $\pi\zeta\sigma\mu\pi\omega\sigma$ in anno Iuliano, hoc est a VII Octobris, in qua erat $\kappa\epsilon\nu\tau\sigma\sigma$ μετωπευσην. Quare cum in anno 48 periodi Calippicæ a neomenia Hyperberetæi Seleucidarum, ad Tifri, vndecim dies $\pi\zeta\sigma\mu\pi\omega\sigma$ putarentur, duodecim $\pi\zeta\sigma\mu\pi\omega\sigma$ putandæ fuerint: & post alteros sexdecim cyclos tredecim $\pi\zeta\sigma\mu\pi\omega\sigma$. & ita deinceps in omnibus primis mensibus totius periodi. Dolendum igitur erat non solum quod pauciores dies, quam opus erat, a neomenia Hyperberetæi, ad neomenias Tifri putabantur, sed etiam quod alias Tekuphas ab Alexandro, alias a Cæsare haberent: & cum quatuor Tekuphis annus explicetur, octo numerarent. Castigatio igitur eiusmodi adhibita. Tekupha Tifri Iuliana xxiiii Sept. Neomenia Hyperberetæi Andrei vel $\kappa\epsilon\nu\tau\sigma\sigma$ μετωπευσην, vii Octobris. Interuallum, 13 dies. Tot dies eximendi sunt de anno Solari, vt respondeat æquinoctio Iuliano. Iam diximus excessum enneadecaeteridis Iulianæ supra Lunarem esse hor. 1, 485. Ergo ducentarum sexdecim excessus erit dierum 13 hor. 1. Qui sunt anni 4104, quo interuallo Luna antecuerit pristinam Seleucidarum epo- C cham septimæ Oct. cyclo Lunæ 3. Ut igitur idem cyclus Lunæ in eundem Solis redeat, opus est periodo annorum 532, ducto scilicet cyclo annorum 28 in cyclum annorum 19. ut autem feriae neomeniarum in orbem redeant, hoc vero non continget, nisi post 13 cyclos. Ductis igitur annis 532, in 13, fiet magna periodus annorum 6916. Quia igitur diuisis annis 4104 per 19, remanet nihil, per 28, remanet 16, per 247, qui sunt cycli 13, remanent 148, per 7, supersunt 2: manifestum est annum 4105 ineuntem fore primum cycli Lunæ, i7 Solis, i49 periodi terdenariæ, tertium Sabbatum. Hæc vniuersa simul non competit, nisi anno Christi 344. Itaque cum annus Christi 344 sit 4105 iniens a Tifri periodi maximæ annorum 6916, ergo annus natalis Christi, vt vulgus putat, fucrit 3760 eiusdem periodi, & annus Seleucidarum 3450. Iam nouilunij sedem tenuimus, abiectis 13 diebus $\pi\zeta\sigma\mu\pi\omega\sigma$ dc 37, qui a Kalend. putandi sunt. Remanent enim 24 a Kalendis, quæ erat sedes æquinoctij autumnalis Cæsariani. Cyclus Lunæ, vt diximus, erat 3, Solis 1. Erat igitur feria secunda. Nouilunium a meridie 23, horis 10, 204, Hicrosolymis, quanquam ex epilogismis Prutenicis fucrit a media no-

A dia nocte, 22 dic exacta, horis 22. 2. 39." Hoc est post meridiem diei 23. horis 10.⁴⁷.₁₀₈₀ Maior igitur calculus Iudæorum scrupularius Prutenico momentis 157. Sed Iudæi, qui anno Lunari vtuntur, eius initium protinus capiunt ab ineunte nocte. Itaq; nouilunium fuit hora 4, 20 4, ab initio noctis. Porro cyclorum 216, per quos Luna dices 13 anticipauit, character est 6, 23, 0. hoc est feria 6, horæ 23. scrupula, seu momenta nulla. Atqui nouilunium incidit die 23, sequente 24, feria 2, horis 4, scrup. 20 4. Ergo ad characterem, 6, 23, 0, apponendus character epochæ 2, 5, 204. Et ita fiet character 2, 4, 20 4 nouilunij Tisri, in anno Christi 345 ineunte. Igitur 2, 5, 20 4 erit perpetuus character epochæ Iudaicæ: ita vt ante 410 4 annos nouilunium contige-

B rit in vii Octobris quod est κέντρον μετωπών Seleucidarum, feria 2, cyclo Solis primo, Lunæ tertio, anno periodi Julianæ 953. Quamuis vero epocha huius noui Computi incidit in annum Christi 344, tamē fieri potest, vt aliquot annis posterius institutus sit. Neq; magis necesse, vt anno Christi 344 cæperit, quam annis ante 410 4, cum ex anno periodi Julianæ 953 initium capiat. Hunc Computum Iudæi vocant עיבור, id est, ἐμβολισμόν. Rabbi Moses filius Maimon in præclaro suo opere IAD, capite de mense sanctificando: חנוך שאנן ממחנכים תייר ח' Computus; quo hodie computamus, is est, quem EMBOLISMUS vocamus. Neque vero solum ille Rabbinus, sed & omnes deinceps asserunt, institutum post editionem Talmud. At Iudæi iam

C ab illis temporibus, & fortasse ante Christum, putarunt, putantque hodie, diem vii Octobris fuisse primum mundi conditi: eoque nomine Computus iste vocatur טבניאת חלון: Computus a conditu mundi. In quo ridiculi sunt, cum hic annorum epilogismus minor sit iusto annis paulo minus ducentis. Præterea quomodo poterit esse prima dies a conditu rerum, cum ea fuerit prima feria? at huius computi prima dies est feria secunda. Viden' manifestam repugnantiam? Sed maiorem risum tollunt, cum primum mensem diluuij statuunt in eadem vii Octobris, secundum autem in vi Nouembbris: & in xvii mensis, quæ incidebat in xxii Decembris, volunt diluum cæpisse, vt habetur Genesios vii, ii. ac propterea institu-

D tam fuisse טבניאת: vnde vides quanta rerum ignoratione laborabant iam tum ipsi, quia Græcorum, & Gentilium, vt ipsi vocant, literas contemnerent: quas si legissent, nunquam neomeniam Hyperberetæi Syromacedonum diem primum mundi esse existimassent. Cum igitur Iudæi a septima hora æquinoctiali meridiana putent dies suos, necesse est in reliquis mensibus horas esse inæquales, & minimas quidem totius anni in Tebeth, longissimas in Tamuz. Constat tamen computus astronomicus, si epilogismo Iudaico sex horæ

addantur. Tunc enim horæ æquales in totum annum putabuntur A a meridie , quæ est epocha ἐν πνευμοῖς Ψηφισμοῖς veterum astronomorum vñstatissima , & omnium tutissima. Cyclus vero eorum a prisco Alexandre non differt , nisi capite aut initio , quatenus cyclus Alexandreus incipit a tertiodecimo , hodiernus autem a tertio. In embolismis vero conueniunt, ita vt citimus Tifri sit in cyclo 19, & proxime citimus in octauo. Quare in illis Pascha antevenerat epocham vernam tam sub Seleucidis , quamdiu vñi sunt periodo Calippi Alexandriae, quam in hoc Computo. Propterea contingebat eos, in cyclis octauo, & decimo nono , Pascha bis in eodem anno celebrare. Id quod tangit Imperator Constantinus apud Eusebium in quadam ad episcopos epistola : & repetitur in veteribus Canonibus. εἰ πέντε- B βύτερος , ἡ διάκονος τὸν οὐγλανὸν Παρθαρίαν πέρι τὸν ἑδρεῖν ιονικεῖας μῆτραν επιτελέσθαι καθαιρεῖσθαι. Non enim hoc semper fiebat, sed bis in annis xix, & viii. imo & de viii cyclo dubitari potest temporibus Nicenii concilij, cum æquinoctium statueretur in xxii Martij. Tunc enim poterat Pascha in ipsam xxii incidere. Quod autem diximus horas inæquales intelligi πολυπλόκως in hoc computo , cum tamen αρχημονικῶς sint æquinoctiales , hoc etiam ad ipsas Tekuphas extenditur , quæ putantur per duodenas horas , a principio noctis , aut dici , quamvis ipsarum ratiocinia putentur per horas æquales. Et quemadmodum ratiocinia neomeniarum incipiunt a Tifri, ita etiam ratiocinia Tekupharum a Nisan , vbi bisextum collocatur inter 25, & 26 Martij. Nam initium anni Solaris Iuliani ipsis est semper a 26 Martij in litera A, in hodierno computo. Intercalant autem, anno integro post bisextum nostrum. Anno Christi 1592, qui erat Iudaici computi 5352, intercalatum est in anno Iuliano. Erat enim annus bisextilis. Anno sequenti, Iudaico autem 5353, intercalatum est inter 25, & 26 Martij. Itaque annis Iudaicis per quatuor diuisis, si vñitas remanserit, scito in eo anno intercalatum esse. Et sane cum annus primus huius Computi fuerit primus cycli Solis in anno 935 periodi Iulianæ, sequenti anno periodi Iulianæ, nimirum 954, intercalatum esse intelligendum est καὶ πέρι λημψίᾳ ante 26 Martij. Et quia ipsa vicesima sexta dies est caput anni Solaris , Tekupha incipiet a principio noctis, sequenti anno a media nocte, tertio a Sole oriente, quarto a meridie, quinto, in anno bisextili Iudaico , iterum a principio noctis. At Tekupha Tifri semper progreditur per horas 9, aut 3. Itaque semper ante bisextum Iudaicum Tekupha Tifri est nouem horarum nocturnarum : vt erat anno correctionis 4105. Anticipationis enim dies , vt diximus , conflati erant 13 , cum hora : qui erant demendi a Kalendis Septembris ad Tekupham Hyperberetæi : hoc est , a Kalendis Septembris , ad Tekupham Hyperberetæi , erant dics 37, cum

A hora , vel 36 dies cum 25 horis. Nunc , vt inueniam nouem horas Tekuphae Constantinianae , hoc est in 24 Septembris , oportet necessario , vt præter 24 dies Septembris , relinquantur horæ 4, 876, quæ cum epocha neomeniae anni 4105 horarum 4, 204 faciat 9 horas Tekuphae. Igitur , vt hoc possit fieri , de diebus 36 horis 25 demendi erunt dies 12 , horæ 20 , momenta 204 , vt relinquantur de diebus Septembris , dies 24 , horæ 4 , momenta 876. quæ cum horis & scrupulis neomeniae anni 4105 , nempe cum 4, 204 , componant horas 9 Tekuphae Tifri nocturnas. Hinc vides , quare a computo reiiciendi sint dies 12 , 20 , 204 , quoties inuestiganda est Tekupha. Quod tamen Iudei ignorant , vt alia multa , quæ illorum

B intererat eos potius scire , quam nos. Et mirum est , Iacob filium Affer in libro magno , cui titulum fecit Via Vitæ , capite 428 , scribere , ad inuestigationem Tekuphae Tifri , de cyclis Tekupharum deducendos dies 10 , horas 21 , momenta 204. cum dies 12 , non autem 10 , horæ item 20 , non autem 21 sint deducendæ. Atqui dies 10 , horæ 21 , scrupula 204 est excessus Solis supra annum Lunarem. Quod si dies illi 12 cum horis 20 , 204 non essent deducendi , alia via ad inuestigationem Tekupharum aggrediendū esset. Nam 3 horæ , momenta 876 tantum addenda forent ad nouilunium , non autem dies detrahendi. Primum nouilunium Computi est 2, 5, 204. Additis horis 3, 876 , fiunt horæ 9 Tekuphae primi Tifri. Secundum nouilunium accidit horis 14 , 0.

C Quibus adde excessum vnius anni. Fiunt dies 11, 11, 204. Postremo adiice horas 3, 876. Fiunt horæ 15. Id est hora tertia diei , Tekupha nempe secundi Tifri. Nunc ad methodum aggrediamur. Syzygia Lunaris est dierum 29 , horarum 12 , momentorum 793. De quibus diebus 29 , deductis omnibus septenariis , remanet character vnius mensis 1, 12, 793. id est feria prima , horæ 12 , momenta $\frac{793}{100}$. Quare si semper hæc componas ita , vt ex momentis horas facias , quando excedent 1080 , ex horis dies , cum excesserint 24 , ex diebus autem semper abiicias septenarios omnes , inuenies anni communis characterem 4, 8, 876. embolimeti autem 5, 21, 589. Quare character cycli vnius erit 2, 16, 595 , nempe coniunctis vna 12 annis communibus , & septem embolimetiis. His ita in infinitum propagatis , si vis scire nouilunium Tifri , videndum quot cycli & quot anni de reliquo cyclo currente preterierunt. His omnibus aggerendus est character primi Tifri , 2, 5, 204. Et prodibit neomenia Tifri. Quod vt facilius assequare , duas Tabulas construximus. In priore continentur anni 114 expansi , qui sunt sex cycli , incipientes a primo nouilunio Tifri. Secundus annus ergo compositus ex charactere vnius anni communis , & charactere primi Tifri , hoc est ex 2, 5, 204 , & 4, 8, 876 , dabit characterem

D His ita in infinitum propagatis , si vis scire nouilunium Tifri , videndum quot cycli & quot anni de reliquo cyclo currente preterierunt. His omnibus aggerendus est character primi Tifri , 2, 5, 204. Et prodibit neomenia Tifri. Quod vt facilius assequare , duas Tabulas construximus. In priore continentur anni 114 expansi , qui sunt sex cycli , incipientes a primo nouilunio Tifri. Secundus annus ergo compositus ex charactere vnius anni communis , & charactere primi Tifri , hoc est ex 2, 5, 204 , & 4, 8, 876 , dabit characterem

6. 14. o. cui si iterum adiicias characterem anni communis, componet characterem Tifri tertij, 3, 22, 876. Huic si adieceris 5, 21, 589, characterem anni embolimæi, conflabitur character Tifri quarti 2, 20, 385. Hoc continuae procedendo, propagabitur tota Tabula annorum expansorum. In altera Tabula continentur anni collecti per senos cyclos sine charactere, ut appareat: hoc est sine nouilu-
nio primi Tifri. Cum igitur voles scire neomeniam Tifri propositi, si numerus annorum maior fuerit, quam 114, accipe proxime minorem in Tabula annorum collectorum, & characterem ei respondentem compone cum charactere respondenti annis reliquis in Tabula annorum expansorum. Exemplum: Annus Iudaicus 5355 cœpit hoc Septembri Iuliano. Volo scire characterem neomeniae eius Tifri. Accipe proxime minorem in tabula annorum collectorum, nempe 5244. Cuius character est 7, 8, 60. Reliquos IIII quære in Tabula annorum expansorum. E quorum regione character 4, 19, 844 cum 7, 8, 60 compositus dabit characterem Tifri anni 5355 ineuntis, 5, 3, 904, hoc est feriam quintam, horas 3, 904, post Solem occasum. Sed si horæ fuerint 18, aut amplius, tunc transfertur feria. ut si fuerint 7, 18, 304, tunc pro septima feria accipe primam. Cum enim Iudæi putent a principio noctis, hora decima octaua perueniet ad meridiem. Ita ut ille dies iam censeatur transisse. VI enim horæ duntaxat supersunt ad principium noctis. Sed non satis est characterem Tifri adipisci, nisi epo-
cha ipsius in mense Iuliano deprehenditur. Eius rei gratia epactas vnicuique anno expanso congruentes apposuimus, ut earum officio citra ullam molestiam locum neomeniae Tifri in mense Iuliano inuenire possis. Coniunge epactas annorum 5244, & IIII, simul: id est, 15, 22, 925, & 16. 15, 1020. Componuntur dies 32, horæ 14, momenta 865. Et quia numerus hic excedit Syzygiam integrum, nempe dies 29, 12, 793, deductis illis, remanebunt epactæ Tifri anni dati dies 3, 2, 72. In Tabella Epactarum Tifri inuenio epactam 3 bis, nempe e regione quartæ Octobris, & e regione quin-
tæ Septembris. Sed nullus Tifri hodie incipit ab Octobri. Ergo erit in Septembri. Sed quia epactæ uno die serius aut citius noui-
lunium indicare sœpe solent, vide quæ sit feria Tifri. Est autem propositi anni neomeniae feria quinta. Diuide annum Iudaicum per 28. Reliquum est annus Cycli Solis Julianus. Itaque anni 5355 cyclus Solis est Septimus. ideo litera dominicalis F. Igitur Tifri incidit in literam C. quæ cum sit e regione epactæ, quæ congruit anno proposito, sine dubio Tifri anni huius 1594, qui est Iudaici 5355, cœpit in quinta Septembris. Hæc methodus elegantissima est: quæ nunquam

A TABVLA NOVILVNIO RVM TISRI
IN ANNIS EXPANSIS CYCLO-
RVM VI.

Nouilunium
Tisti EXPACTÆ TISRI

Anni expansis	Cyclo-	Lunæ.	Scru-		Scru-						
			Feria	Horsz		pula	1080.	Dies	Horsz	pula	1080.
1	3	2.	5.	20	4	0.	0.	0.			
2	4	6.	14.	0	10.	21.	20	4			
Emb.	3	5	3.	22.	876	21.	18.	408			
B	4	6	2.	20.	385	3.	2.	899			
Emb.	5	7	7.	5.	181	14.	0.	23			
Emb.	6	8	4.	13.	1057	24.	21.	227			
	7	9	3.	11.	566	6.	5.	718			
Emb.	8	10	1.	20.	362	17.	2.	922			
	9	11	6.	17.	951	28.	0.	46			
	10	12	4.	2.	747	9.	8.	537			
Emb.	11	13	1.	11.	543	20.	5.	741			
	12	14	7.	9.	52	16.	17.	152			
	13	15	4.	17.	928	12.	11.	356			
Emb.	14	16	2.	2.	724	23.	8.	560			
O	15	17	1.	0.	233	4.	16.	1051			
	16	18	5.	9.	29	15.	14.	175			
Emb.	17	19	2.	17.	905	26.	11.	379			
	18	1	1.	15.	414	7.	19.	870			
Emb.	19	2	6.	0.	210	18.	16.	1074			
C	20	3	4.	21.	799	0.	1.	485			
Emb.	21	4	2.	6.	595	10.	22.	689			
	22	5	6.	15.	391	21.	19.	893			
	23	6	5.	12.	980	3.	4.	304			
Emb.	24	7	2.	21.	776	14.	1.	508			
	25	8	7.	6.	572	24.	22.	712			
Emb.	26	9	6.	4.	81	6.	7.	123			
	27	10	4.	12.	957	17.	4.	327			
	28	11	5.	10.	466	28.	1.	531			
Emb.	29	12	6.	19.	262	9.	9.	1022			
	30	13	4.	4.	58	20.	7.	146			
	31	14	3.	1.	647	1.	18.	637			
Emb.	32	15	7.	10.	443	12.	12.	841			
	33	16	4.	19.	239	23.	9.	1045			
D	34	17	3.	16.	828	4.	18.	456			
	35	18	1.	1.	624	15.	15.	661			
Emb.	36	19	5.	10.	410	26.	11.	864			
	37	1	4.	7.	1009	7.	21.	275			
Emb.	38	2	1.	16.	805	18.	18.	479			
	39	3	7.	14.	314	0.	2.	970			
	40	4	4.	23.	110	11.	0.	94			
Emb.	41	5	2.	7.	986	21.	21.	298			
	42	6	1.	5.	495	3.	5.	781			

Nouilunium
Tisti EXPACTÆ TISRI

Anni expansis	Cyclo-	Lunæ.	Scru-		Scru-						
			Feria	Horsz		pula	1080.	Dies	Horsz	pula	1080.
43	7	5.	14.	291	14.	2.	993				
Emb.	44	8	2.	23.	87	25.	0.	117			
	45	9	1.	20.	676	6.	8.	608			
Emb.	46	10	6.	5.	472	17.	5.	812			
	47	11	5.	2.	1061	28.	2.	1016			
	48	12	2.	11.	857	9.	11.	427			
Emb.	49	13	6.	20.	653	20.	8.	631			
	50	14	5.	18.	162	1.	20.	42			
	51	15	3.	2.	1034	12.	14.	246			
Emb.	52	16	7.	11.	834	23.	11.	450			
	53	17	6.	9.	343	4.	19.	941			
	54	18	3.	18.	139	15.	17.	65			
Emb.	55	19	1.	2.	1015	26.	14.	269			
	56	1	7.	0.	524	7.	22.	760			
Emb.	57	2	4.	9.	320	18.	19.	964			
	58	3	3.	6.	909	0.	4.	375			
	59	4	7.	15.	705	11.	1.	579			
Emb.	60	5	5.	0.	501	21.	22.	783			
	61	6	3.	22.	10	3.	7.	194			
	62	7	1.	6.	886	14.	4.	398			
Emb.	63	8	5.	15.	682	25.	1.	602			
	64	9	4.	13.	191	6.	10.	13			
Emb.	65	10	1.	21.	1067	17.	7.	217			
	66	11	7.	19.	576	28.	4.	421			
	67	12	5.	4.	372	9.	12.	912			
Emb.	68	13	2.	13.	168	20.	10.	36			
	69	14	1.	10.	757	1.	21.	527			
	70	15	5.	19.	553	12.	15.	735			
Emb.	71	16	3.	4.	349	23.	12.	935			
	72	17	2.	1.	938	4.	21.	346			
	73	18	6.	10.	734	15.	18.	550			
Emb.	74	19	3.	19.	530	26.	15.	754			
	75	1	2.	17.	39	8.	0.	165			
Emb.	76	2	7.	1.	915	18.	21.	369			
	77	3	5.	23.	424	0.	5.	860			
	78	4	3.	8.	120	11.	2.	1064			
Emb.	79	5	7.	17.	12	22.	0.	188			
	80	6	6.	14.	205	3.	8.	679			
	81	7	3.	23.	401	14.	5.	883			
Emb.	82	8	1.	8.	193	25.	3.	7			
	83	9	7.	5.	786	6.	11.	498			
Emb.	84	10	4.	14.	582	17.	8.	702			

L 4 RESL

RESIDUVM TABVLÆ NOVILVNIO RVM^A
 TISRI IN ANNIS EXPANSIS PER
 SENOS CYCLOS.

Nouilunium				Tisri				EPACTÆ TISRI			
Annis expansis.	Cycleus Lunar.	Feria Horæ pula 1080.	Scru- pula 1080.	Dies Horæ pula 1080.	Scru- pula 1080.						
85	11	3. 12. 91	28. 9. 906								
86	12	7. 20. 967	9. 14. 17								
Emb.	87	5. 5. 763	20. 11. 921								
	88	4. 3. 272	1. 22. 1012								
Emb.	89	1. 12. 68	12. 17. 136								
	90	5. 20. 944	23. 14. 340								
Emb.	91	4. 18. 453	4. 22. 111								
	92	2. 3. 249	15. 19. 1035								
Emb.	93	6. 12. 45	26. 17. 159								
	94	5. 9. 634	8. 1. 650								
Emb.	95	2. 18. 430	18. 22. 854								
	96	1. 15. 1019	0. 7. 265								
Emb.	97	6. 0. 815	11. 4. 469								
	98	3. 9. 611	22. 1. 673								
	99	2. 7. 120	3. 10. 84								

Nouilunium				Tisri				EPACTÆ TISRI			
Annis expansis.	Cycleus Lunar.	Feria Horæ pula 1080.	Scru- pula 1080.	Dies Horæ pula 1080.	Scru- pula 1080.						
100	7	6. 15. 996	14. 7. 288								
Emb.	101	4. 9.	25. 4. 492								
	102	2. 22.	6. 12. 983								
Emb.	103	7. 7.	17. 10. 107								
	104	5. 4.	28. 7. 311								
	105	3. 13.	9. 15. 802								
Emb.	106	7. 22.	20. 12. 1006								
	107	6. 19.	2. 0. 417								
	108	4. 4.	12. 18. 621								
Emb.	109	1. 13.	23. 15. 825								
	110	7. 10.	5. 0. 236								
	111	4. 19.	15. 21. 440								
Emb.	112	2. 4.	26. 18. 644								
	113	1. 2.	8. 3. 55								
Emb.	114	5. 10.	19. 0. 259								

nunquam tibi imponet, modo rite, & ordine præscripto feceris. Sed non deterior est altera, quam afferemus. Epactas, quas collegisti, aufer a diebus 36, 23, 1080. Reliqui erunt dies a Kalendis Septembribus. Ergo epactas, quas collegisti, nempe 32, 13, 380, aufer a 36, 23, 1080. Remanent dies 4, 10, 700. Itaque nouilunium Tisri anni 5355 accidit post 4 diem a Kal. Septembribus: & quia est feria quinta, erit ergo in v. Septembribus. Hæc methodus meo iudicio melior est altera: quia expeditior. Supereft doctrina Tekupharum, quam nobis promptum est scire, qui Iuliana forma utimur: modo neomeniæ Tisri sedem in mense Juliano statuere sciamus. Semper enim Tekupha Tisri est 24 Septembribus. Sed ne quid doctrinæ Computi Iudaici desit, id quoque nobis tractandum. Quod facilius erit ex his duabus Tabulis, quam ex aliis Computis Iudaicis. Anno D^rum 5254, & III. epactæ simul compositæ, vt iam vidimus, conflant dies 31, 37, 380. ex illis semper abiice dies 12, 20, 204. supererunt dies 19, horæ 17, 176. quibus adiice horas & scrupula nouilunij Tisri. Confiunt dies 19, 21. Igitur Tekupha Tisri anni 5355 incidit in diem 20, hora 21, ab initio noctis, id est, hora 9 diei. Nunc de translationibus feriarum in neomenia Tisri dicendum. Translatio feriæ triplex est, aut Lunaris, aut politica, aut mixta. Lunaris, quando epilogismus attigit

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM

A

PER SENOS CYCLOS.

CHARACTER annorum collec- torum.				EPACTÆ TISRI				CHARACTER annorum collec- torum.				EPACTÆ TISRI			
Anni collecti.	Feria	Hora	Seru- pula 1080.	Dies	Hora	Seru- pula 1080.	Anni collecti.	Feria	Hora	Seru- pula 1080.	Dies	Hora	Seru- pula 1080.		
114	2.	3.	300.	8.	750	35343.	6.	510	II.	5.	570				
228	4.	6.	6600.	17.	42036485.	9.	840	II.	14.	240					
342	6.	9.	990L	2.	90	37627.	13.	90	II.	22.	990				
456	1.	13.	2401	10.	840	38762.	16.	420	II.	7.	660				
570	3.	16.	5701	19.	510	39904	19.	750	II.	16.	330				
684	5.	19.	9002.	4.	180	41046.	23.	0	I.	1.	0				
798	7.	23.	1502.	12.	930	42182.	2.	330	I.	9.	750				
912	3.	2.	4802	21.	600	43324.	5.	660	I.	18.	420				
10265	5.	5.	8103.	6.	270	44466.	8.	990	I.	3.	90				
11407	7.	9.	603.	14.	1020	45601.	12.	240	I.	11.	840				
12542	12.	3903.	23.	690	46743.	15.	570	I.	20.	510					
13684	15.	7204.	8.	360	47885.	18.	900	I.	5.	180					
14826	18.	10504.	17.	30	49027.	22.	150	I.	13.	930					
15961	1.	22.	3005.	1.	780	50163.	1.	480	I.	22.	600				
17104	1.	6305.	10.	450	51305.	4.	810	I.	7.	270					
18246	4.	9605.	19.	120	52447.	8.	60	I.	15.	1020					
19381	8.	2106.	3.	870	53582.	11.	390	I.	0.	690					
20523	11.	5406.	12.	540	54724.	14.	720	I.	9.	360					
21665	14.	8706.	21.	210	55866.	17.	1050	I.	18.	30					
22807	18.	1207.	5.	960	57001.	21.	300	I.	2.	780					
23942	21.	4507.	14.	630	58144.	0.	630	I.	11.	450					
25085	0.	7807.	23.	300	59286.	3.	960	I.	20.	120					
26227	4.	308.	7.	1050	60421.	7.	210	I.	4.	870					
27362	7.	3608.	16.	720	61563.	10.	540	I.	13.	540					
28504	10.	6909.	11.	390	62705.	13.	870	I.	22.	210					
29646	13.	10209.	10.	60	63847.	17.	120	I.	6.	960					
30781	17.	2709.	18.	810	64982.	20.	450	I.	15.	630					
31923	20.	60010.	3.	480	66122.	23.	780	I.	0.	300					
33065	23.	93010.	12.	150	67267.	3.	30	I.	8.	1050					
34201	3.	18010.	20.	900	68402.	6.	360	I.	17.	720					

TABELLA EPACTARVM
TISRI.

Dies Septembri	Littera Dominic. in Septembri:	Epactæ Septem.	Dies Octobris.	Littera Dominic. in Octobri:	Epactæ Octobris.
1	F	7	1	A	6
2	G	6	2	B	5
3	A	5	3	C	4
4	B	4	4	D	3
5	C	3	5	E	2
6	D	2	6	F	1
7	E	1	7	G	0
8	F	290			
9	G	28			
10	A	27			
11	B	26			
12	C	25			
13	D	24			
14	E	23			
15	F	22			
16	G	21			
17	A	20			
18	B	19			
19	C	18			
20	D	17			
21	E	16			
22	F	15			
23	G	14			
24	A	13			
25	B	12			
26	C	11			
27	D	10			
28	E	9			
29	F	8			
30	G	7			

Dies Augstæ.	Littera Dominic. in Augstæ.	Epactæ Augstæ.	hora
1	F	1	
2	G	2	
3	A	3	
4	B	4	
5	C	5	
6	D	6	
7	E	7	
8	F	8	
9	G	9	
10	A	10	
11	B	11	
12	C	12	
13	D	13	
14	E	14	
15	F	15	
16	G	16	
17	A	17	
18	B	18	
19	C	19	
20	D	20	
21	E	21	
22	F	22	
23	G	23	
24	A	24	
25	B	25	
26	C	26	
27	D	27	
28	E	28	
29	F	29	
30	G	30	
31	A	31	

attigit horas 18. Nam omnes Orientales nationes, Indi, Sinæ, Chataij, veteres Assyrij, Syri, Chaldaei, Arabes, Damasceni, calculum Lunæ a meridiie instituunt: diem ciuilem autem a Sole occaso.

D Eo pacto nunquam variat neomenia Lunaris, quacunque coeli inclinatione habitas. Namtuus meridianus est semper idem, cum ortus & occasus diuersi diuersa constituant diei ciuiliis initia & exitus, & inæquales horas ciuiles faciant. Nam æstate longiores sunt dies, breuiores noctes. in bruma, aliter. Meridiani vero tui punctum idem est in tua habitatione: cum meridies cuiuscunq; diei sit dimidium, & sexta

hora secundum veteres. Quare ab epocha constante & fixa ducitur A epilogismus astronomicus; ab inconstanti autem, dies ciuilis. Vnde inter calculi astronomici, & diei ciuilis initia sunt semper interiectæ horæ sex inæquales. Quare in fine horæ sextæ a meridie tu putas initium primæ dici ciuilis, cum de calculo Lunæ astronomico iam sex exactæ sint. quas quidem sex horas ipsi non numerant, vt supra diserte explicatum est. Esto, exempli gratia, nouilunium Iudaicum 6.7. 804, principium horarum septem, momentorum 804, capiendum non a meridie, sed ab occasu. A meridie enim esset 6.13. 804, vt pote cum sex horis minus putent. Ideo cum calculus peruenit ad 18 horas, tum vtique ἀσφαλεῖς 24 horæ sunt absolutæ, cum tantum 18 πολιπάκις putentur. Porro ὁ νυχτίμερος Hebræorum diuiditur in duas partes: in ערב, vesperam: & in בקר, manç. Præterea neomeniam politicam putant ab initio noctis. Quare necesse est, vt calculus Lunaris semper incidat in eam partem, quæ dicitur ערב, quæ est ab occaso Sole, ad orientem. Atqui 18 hora a meridie putata desinit in ortum Solis, & initium בקר. Non igitur potest attribui ערב præterito. Ergo transfertur in ערב sequens. Translatio politica fit, ne duo dies feriati simul continentur, vt plenius infra dicetur. Annus Lunaris communis diuiditur in duos semisses æquales, singulos dierum 177. Nam in anno æquabili a Tifri ad Nisan sunt 177, totidem a Nisan ad Tifri. In anno intercalari, a Tifri ad Nisan 207. Nam intercalatur solidus Adar prior. A Nisan, C ad Tifri 177. Sed non semper a Tifri ad Nisan sunt 177 dies in anno communi, neque in anno embolimæo 207. Sed in anno communis etiam aliquando aut 176, aut 177. in anno embolimæo aut 206, aut 208. Cum annus communis habet 176, aut embolimæus 206, dicitur annus defectiūs. cum habet 177, aut 207, dicitur annus ordinarius. cum habet 178, aut 208, annus superfluens, aut abundans. Ita fiunt anni communis tria genera: totidem anni embolimæi. Anni communis trium generum characteres sunt, 3, 4, 5. Hoc est: Anni communis differentia sunt dies 3 defectiui: aut 4, æquabilis: aut 5, abundantis. Embolimæi characteres sunt 5, 6, 7. Exempl. Anno Iudaico 5340 neomenia Tifri cœpit feria secunda. Neomenia sequentis anni 5341 D cœpit feria 7. Differentia, dies v. Ergo dictus annus 5340 est communis abundans. Vterque enim est communis, cum alter sit primus cycli, alter secundus. Porro primus abundans est, quia habet differentiam, v dies: quæ est longissima differentia anni communis. Proinde ille annus habuit dies 355. Vnde ὑπέρβασις vocari potest. Rursus annus 5342, est tertius cycli, & consequenter Embolimæus. Eius neomenia incepit feria tertia. Sequentis anni, qui erat quartus cycli, erat feria secunda.

Aria secunda. Differentia, dies vi: Est igitur annus æquabilis embolimæus. Sic in aliis. Quare autem aliis annis decebat dies, aliis accedit, alij anni æquabiles sint, hæc causa est: quod nimirum nunquam voluerint neomeniam Tisri statui in prima, quarta & sexta feria: neque neomeniam Nisan in prima, quarta, sexta; ne duæ festiuitates simul concurrant, vt in computo explicabitur. Si igitur, verbi gratia, nouilunium Tisri fuerit, i, 5, 570, quamuis nullus est excessus horarum 18; vt propter illum Astronomica translatio fieri debeat: tamen, quia Tisri nunquam incipit feria prima, transfertur, & fit *τετρατος ημέρα*, traducenda in feriam secundam. Annus vero ille, cui hoc accidit, iam non 354 dierum erit, sed 353 duntaxat. In anno igitur de-

Bfectiuo, sicut apud Athenienses *ξαιρεσις* fiebat mense Boedromione, ita apud Iudeos, eadem *ξαιρεσις* fit in Casleu: qui, cum sit solidus mensis, tunc fit cauus. Contra, anno abundante, *περιθεσις* fit in Marchesvan: qui cum sit natura cauus, tunc extra ordinem fit solidus: Hoc modo in anno defectiuo, tres continui menses caui sunt, Marchesvan, Casleu & Tebeth. In anno abundante item continui solidi tres: Tisri, Marchesvan, Casleu. Quis est annus defectiuus? qui habet Casleu cauum. Quis annus abundans? qui habet Marcheschvvan solidum. Quis æquabilis? qui habet Marchesvan cauum, Casleu solidum. Translationes igitur, καὶ *υπερβολαις ημερών* sunt causa *ξαιρεσιων*, aut *περιθεσεων*. Politica *τετρατος*, de qua nunc loquimur;

C & secunda est ordine, fit propter ferias reiiculas, & non idoneas capiti anni & neomeniæ Nisan. Ferias reiiculas Tisri Hebræi notant his tribus numeris ١٢٣, Aleph est prima feria, Daleth quarta, Wau sexta. Feriæ reiiculae Nisan, ٢٩, Badu: feria secunda, quarta, sexta. Mixta translatio est, quæ ex utroque genere composita est, ex astronomica & politica. Exemplum: Anno primo cycli, qui erat 5340, nouilunium Tisri fuit, 1, 2, 3, 10, 79. Hæc neomenia non solum πολυπλοκas transferenda propter Adu, (quod scilicet habet unam ex feriis Adu. Habet enim feriam primam) sed etiam *ασεγρομηκως* propter excessum horarum. In hoc enim nouilunio excessus 18 horarum est. Rursus Translatio aut in sequentem diem fit, aut in perendinum. Quod accidit, cum trans-

D latio astronomica incurrit in unam ex Adu, aut Badu. Exemplum: Esto neomenia proposita 3, 19, 453. Propter nouilunium vetus, quod excedit 18, est transferenda in sequentem. Sed sequens est feria quarta, & non idonea. Itaque comperendinetur, & pro quarta statuatur quinta. Propter hanc comperendinationem, neomenia Iudaica abest a coniunctione media triduo solido. Politica translatio est unius generis. Nam feria transfertur, aut comperendinatur πολυπλοκas tantum in Tisri quidem propter ADV, in Nisan autem propter BADV.

Astrono-

Astronomicæ vero translationis caufsa triplicis generis est. Prima est, ANNUS, hoc est, 18 horæ. de qua satis iam dictum. Secunda ῥάον, GATRAD, in anno communi. Cum enim in anno communi nouilunium fuerit 3, 9, 204; hoc vocant ῥάον, GATRAD. Si enim illud nouilunium retineatur in anno communi, pro anno sequenti epactis anni communis, nempe 4, 8, 876, ad 3, 9, 204 adiectis, consurget nouilunium anni sequentis 7, 18, 0. Quod cum ασεργομικῶς transferendum sit propter ῥάον, igitur transferetur in feriam primam. Sed illa feria reprobata & reicula est, propter AD V. Comperendinetur igitur, & statuatur in feria secunda. Quoties igitur incidit nouilunium 3, 9, 204 aut maius eo, pro feria tertia comperendinetur caput anni in feriam quintam. Tertia caufsa Ταξιδεως ασεργομικῆς, θέρη τόπου, BATVBATAKPHAT post embolismum. cum scilicet annus, qui proxime embolismum sequitur, habuerit neomeniam 2, 15, 589. nam ita posito nouilunio, annus antecedens habuerit nouilunium 3, 18, 0. quod scilicet cognoscet, charaktere anni embolimæi 5, 21, 589, de 2, 15, 589 deducto. At iam dictum est 3, 18, 0, esse reiculum tum ασεργομικῶς, tum πολιτικῶς. Quoties igitur aut in anno communi 3, 18, 0, aut post annum embolimæum, secuta fuerit neomenia 2, 15, 589, in utroque casu tertia feria in quintam erit comperendinanda, & tunc in utroque casu annus erit defectius; ne annus embolimæus sit 386 dierum, communis autem 356. Hactenus de Translationibus. Sed quamvis expeditissimum neomeniarum computum instituerimus, aliam tamen methodum excogitauimus. Sciat igitur studiosi adolescentes, in 247 annis, hoc est, cyclis XIII, omnes neomenias in easdem ferias recurrere. Nam periodus Iudaica est annorum 6916, qui per 28 diuisi dant 247 annos, in quibus fit orbis neomeniarum & feriarum, sicut feriarum tantum in 28 annis Solis.

INDEX CHARACTERVM
TISRI ET QVALITATVM ANNI.

Annus Cyclo Iudaici.	o.	19.	38.	57.	76.	95.	114.	133.	152.	171.	190.	209.	228.
1	1	2	3	1	2	4	2	3	1	2	3	5	6
2	6	1	2	3	1	2	4	2	6	1	2	3	5
3	5	6	4	7	3	1	8	4	5	6	1	8	3
4	1	2	3	5	6	1	2	3	1	2	4	2	3
5	3	1	2	3	5	6	1	2	3	1	2	4	2
6	7	6	1	8	3	5	6	4	7	3	1	8	4
7	5	8	4	2	3	1	2	3	5	6	1	2	3
8	3	5	8	4	7	6	1	8	3	5	6	4	7
9	6	1	2	3	5	8	4	2	3	1	2	3	5
10	5	6	1	2	3	5	8	4	2	3	1	2	3
11	3	5	6	4	8	3	5	8	4	7	6	1	8
12	3	1	2	3	2	3	1	2	3	5	8	4	2
13	2	3	1	2	4	2	6	1	2	3	5	8	4
14	4	7	6	1	8	4	5	6	1	8	3	5	8
15	3	5	8	4	2	3	1	2	4	2	3	1	2
16	2	3	5	8	1	2	3	1	2	4	2	6	1
17	1	8	3	5	6	4	7	6	1	8	4	5	6
18	4	2	6	1	2	3	5	8	1	2	3	1	2
19	8	4	5	6	1	8	3	5	6	4	7	3	1

laribus.

LATERCVLV M NEOMENIAE MENSIV M

A

EX QVALITATE ANNI.

Chara- cter an- ni.	Quali- tas an- ni.	Tifri.	Mar- ches- van.	Chaf- lev.	Te- beth.	Sche- bath.	Adar embol.	Adar ordi- nar.	Nisan.	Iiar.	Sivvan.	Tha- muz.	Ab.	Eul.		
COMMV- NES AN- NI.	1	A	2	4	6	1	2		4	5	7	1	3	4	6	
	2	O	5	7	1	3	4		6	7	2	3	5	6	1	
	3	A	7	2	4	6	7		2	3	5	6	1	2	4	
	4	D	2	4	5	6	7		4	3	5	6	1	2	4	
	5	O	3	5	6	1	2		4	5	7	1	3	4	6	
	6	D	7	2	3	4	5		7	1	3	4	6	7	2	
	8	A	5	7	1	2	4	5		7	1	3	4	6	7	2
B EMBOLI- MÆI ANNI.	1	A	2	4	6	1	2	4	6	7	2	3	5	6	1	
	3	A	7	2	4	6	7	2	4	5	7	1	3	4	6	
	4	D	2	4	5	6	7	2	4	5	7	1	3	4	6	
	5	O	3	5	6	1	2	4	6	7	2	3	5	6	1	
	6	D	7	2	3	4	5	7	2	3	5	6	1	2	4	
	2	A	3	5	7	2	3	5	7	1	3	4	6	7	2	
	8	A	5	7	2	4	5	7	2	3	5	6	1	2	4	

laribus. Abiice igitur ab annis Iudaicis omnia 247, donec aut 247, tantum supersint, aut minus. Coniice annos in frontem Indicis sequentis. Et si quidem præcise fuerint, is est annus vltimus cycli, non in eo versu, cui prænotatus est, sed in præcedenti. Exemplum: Abiectis omnibus 247 de annis Iudaicis propositis, relinquuntur 114. Is est annus vltimus versus non vtique septimi, cui prænotatus est, sed sexti, vbi est 95. Eiusque character in calce eiusdem versus sexti est 8. Est enim annus cycli vltimus. Sic si præcise remanent 19, eius character est in calce primi versiculi e regione anni 19. Estque is character 8. Vel breuius. Tametsi præcise numerus inuenitur, tamen aufer proxime minorem. Ita 95 de 114 demti relinquunt 19 sub columna 95. Quod si numerum præcise non inuenis, accipe proxime minorem. Residuum sume in latere Indicis, in annis cycli Iudaici. Exemplum: Abiectis 247 omnibus de annis propositis 5334 periodi Iudaicæ, relinquuntur, verbi gratia, 147. Numerus proxime minor est 133. Residuum 14 anni. Quos à latere Indicis persequens peruenio ad versum, cui D prænotatus est numerus proxime minor 133. Vbi in cella communis offert sese 6 character anni 147 propositi. Annus est embolimæus, vt non solum scis ex Indice, sed etiam, quia est quartusdecimus cycli. Confer in Laterculum mensium annorum Embolimæorum. In versu primo characterum anni reperis primum characterem 6. in secundo versu literam D. quæ significat annum illum esse defectuum. Sequuntur deinde omnes neomeniæ mensium. Puta Tifri illius anni incipit feria 7. Marchesvan feria 2. & cætera. Rursus

M propo-

proponatur annus Iudaicus præfens, quem Iudæi ipsi notant esse ordinariū. Abiectis omnibus 247, relinquuntur 168. Numerus proxime minor in fronte Indicis 152. quo de 168 abiecto, remanent 16. Est ergo annus cycli sextusdecimus : qui est annus communis, ut ex Indice scis, & ex cyclo ipso. In Indice e regione anni 16, in cella communī sub numero 152, quem abieci ex æra proposita, offertur character 2, qui in Laterculo annorum communium dat literam O. quæ notat annum esse ordinarium, & sequentem feriam Tifri quintam, ut supra notatum est. Est enim character illius Tifri 5, 3, 904. Eandem constantiam methodi in quovis anno proposito experieris. Nihil est breuius & expeditius hoc compendio: quod quidem in gratiam bonorum adolescentum excogitauimus. Sane hoc possumus B constanter affirmare, non vulgari diligentia, & industria indicem & laterculum constructum fuisse. Cum dico neomeniarum ferias in orbem redire periodo 247 annorum, intelligo feriam, non autem horas. Nam in decem millibus aut amplius annorum, nunquam reperies duas neomenias, feria, horis, & scrupulis inter se conuenientes.

DE ANNO VETERVM HEBRAEORVM AUTVMNALI.

DISERTE expressum est Exodi XII, autumnale fuisse caput anni Hebræorum, quia ex autumnali mutari in vernum præcipitur: C item XXIII capite, solenne Scenopegiæ confertur in finem anni. Annus igitur incipiebat ab autumno, siquidem exitus anni est in autumno. Igitur fine anni, ut solet, intercalabatur mensis. Ideo eueniebat, ut primus mensis nunc in Tifri hodiernum, nunc in Marcheswan incideret. Coniecimus igitur in vnum cyclum caput primi mensis autumnalis, cum hodiernis nominibus: cuitus cycli initium a mundo deduci debebat; sed nos à primo anno Iudaico ordimur illum, cuius primus annus incidit in tertium cycli Lunaris, ut ex antecedenti capite cognoscere licet. Hic igitur cyclus locum habet à primo anno Iudaico ad tempus Exodi, quod incidit in annum Iudaicum 2264, anno cycli Iudaici tertio: ac propterea primus mensis congruebat Marcheswan hodierno. Proxime minor numerus in Tabula annorum Iudaicorum collectorum est 2166, & reliqui sunt expansi 98, quibus

C Y C L V S V E T E R V M Hebræorum.	
Anni cycli. Iudaici.	
1	Tifri
2	Tifri
3	Marcheswan
4	Tifri
5	Marcheswan
6	Marcheswan
7	Tifri
8	Marcheswan
9	Tifri
10	Marcheswan
11	Marcheswan
12	Tifri
13	Marcheswan
14	Marcheswan
15	Tifri
16	Marcheswan
17	Marcheswan
18	Tifri
19	Marcheswan

D
competit

A competit neomenia Tifri 2, 0, 401. epactæ autem 28, 22, 882. cyclus Solis erat 24. Ergo neomenia Tifri incidit in literam G. Epactæ vero 28, in Tabella Epactarum Tifri congruunt dici nonæ Septembris. Sed primus mensis erat Marchesvan, ut patet ex cyclo hic proposito. Si igitur characterem vnius mensis 1, 12, 876 cum 2, 0, 401 composueris, habebis primum mensem Hebraeorum illius anni, nempe 3, 13, 114, Octobris viii: qui erat proximus a die æquinoctij. Ergo addito charactere sex mensium, habebis septimum mensem, hoc est Nisan hodiernum illius anni, 5, 17, 552. Aprilis secunda. Ex quo tempore mensis septimus cæptus est putari primus, & post eum institutum intercalari. Hoc est, vetus mensis sextus, duodecimus fuit, & **B** inter decimum, & vndecimum mansit sedes embolismi in hunc usque diem.

Satis autem constat ex iis, quæ suprà a nobis demonstrata sunt, inuentum Græcorum esse cyclum Lunarem. Auctor enim eius Meto! Ideo veteres Hebræi non poterant ex scripto neomenias notare, aut ex computo: sed ex obseruatione. Quin ne horarum quidem vlla apud eos mentio. Nam diem, id est, τὸν ωχθήμερον, in xxiiii horas partiri & Græcorum est commentum, & longe post tempora Solonis in Heliotropiis Græcorum notatum, & tandem sub Romanorum imperio ad Iudæos a Romanis translatum. Itaque antiquior, vt mea fert opinio, feriarum appellatio a planetis, quam vt ab horis, quæ singulæ **C** Planetam suum sibi vindicant, nominatae sint. Ideo libro primo huius operis aliam eius rei caussam proposuimus. quæ si morosis non placet, sequantur per me licet tritam & vulgarem horarum planetariarum appellationem. Nam scio, quam difficile sit tot Aristarchis satisfacere. Porro ab Exodus, ad tempora Sedekiae ultimi Regis, potest tuto æra Iudaica vti. Neque vñquam errabis.

DE ANNO HEGIRÆ.

Ex iis, quæ antea a nobis accurate de anno Hagareno inuestigata sunt, satis constat, quæ fuerit ratio embolismi in mensibus desulitoriuī, cum Hagarenī mensem geminum non intercalarent, vt **D** Iudæi geminum Adar, Athenienses παρθεναὶ διδτερον: sed is, qui primus anni fuerat, in embolismo fiebat postremus anni: ita vt idem mensis annum aperiret & clauderet, quasi quidam Janus Patulcius, & Clusius. Et contra qui secundus fuerat, is erat caput anni post embolismum. Satis de hac te suo loco supra dictum est. Hoc anno Cilices siue Caramanni, & quædam aliæ Muhammedicæ nationes ad memoriam proauorum nostrorum usi sunt: cuius rei vestigia non solum in libris Mussulmanorum, sed & apud quosdam Turcas hodie su-

M 2 persunt;

persunt, qui mera periodo Hagarena Calippi vtuntur, cum tamen A
interea constet illis ratio anni Hegiræ, non minus, quam aliis Mussul-
manis. Quemadmodum vero Muharram primarum Kalendarum Iu-
lianarum apud Orientales periodi Hagarenæ nexibus solutus est: ita
etiam idem Muharram apud Petræos Hagarenos cœpit annum vagum
ducere, quo tempore Muhammedes pseudopropheta, ridicula lege
sua publicata, coactus est fugam sibi consciscere, vt fit in nouis rebus,
præsertim in illis, quæ ad Ḥijāz pertinet. Quo nomine Epochæ
Muhammedis vocatur Hegirathi, hoc est ḥayyūs ṫā’at Ḥijāz. Hoc
enim significat حجّ, a verbo حجّ, hoc est ḫajjātūs ṫā’at Ḥijāz.
quod verbum frequentissimum occurrit in Alcorano. Et Arabes ipsi
scribunt hanc قارب, hoc est, ἐποχή, esse مهتمة من مكة من حجّة مهتمة من مكة B
a fuga Muhammedis ex Mecha. Quia vero Muhammedes simia Chri-
stianorum est in multis, is principium æræ suæ eadem appellatione no-
travit, qua Christiani suam a Diocletiano. Ut enim æra Diocletiani
dicta est Æ R A M A R T Y R I I, ita etiam Æra Muhammedis dicta est He-
gira. quod nihil aliud est, quam martyrium, aut ḥayyūs ṫā’at Ḥijāz.
Incidit autem tempus illius auspicatissimæ fugæ in xvi Iulij,
anno Christi 622, feria vi: anno autem Alexandro 933, & proinde
vicesimo primo periodi quintæ Hagarenæ. Caput anni erat Ramadhan, 20 Martij, feria septima, cyclo Solis x v. Ergo Muharram quin-
tus a Ramadhan cœpit in feria vi, Iulij xvi, vt diximus: cum ta- C
men Ab Iudaicus anni 4382 biduo integro anteuerterit neomeniam
Hagarenam, feria quarta, Iulij xiiii. Character eius 4, 7, 112.
Quod autem incunte Hegira cœpta est retexi vetus periodus Hagarenæ
228 annorum, illustre exemplum habemus in natali impuri Muham-
medis. Natus est enim xii die Rabie prioris, feria secunda. Obiit vero
eadem die eiusdem mensis, anno Hegiræ x, auctore Chronologo Sar-
raceno ad calcem Alcorani addito, vt taceam consensum omnium
Muhammadanorum. Vixit annos Lxiii Arabicos solidos, auctore
eodem Chronologo. Obiit igitur anno Christi 631, circa xvi, aut
xvii Iunij. Anni illi Lxiii Arabici ab anno Christi 631 in anteriora
retexti, desinunt in anno Christi 570. Erat annus Seleucidarum 881, D
& proinde 197 quartæ magnæ periodi Hagarenæ, hoc est, 45 annus
tertiæ periodi Calippicæ, cuiusmodi tribus constat tota Periodus. In
Tabula periodi Hagarenæ, sub titulo tertiae periodi, & lateralí anno
45, occurrit mensis vernalis Hagarenorum Sephar xxv Martij, feria
iii, cyclo Solis xix. Ergo neomenia Rabie prioris, feria v, Aprilis
xxiiii: & consequenter xii Rabie feria secunda, v. Mai. Natus
ergo Planus ille quinta Mai, anno Christi 570. At in anno soluto
hoc nullo modo contingere potest. Ut enim neomenia Rabie prioris

A in anno soluto incidat in feriam quintam necesse est, vt neomenia Muharram sit feria secunda. A x anno Hegiræ 63 annis Arabicis retro retextis, occurret annus 158 periodi hebdomadicæ annorum 210, de qua suo loco dicetur. Atqui si singamus annum Arabicum semper solutum fuisse, Muharram non cœpit feria secunda, nisi anno 154, aut 162 periodi Hebdomadicæ: quod valde recedit ab interuallo vitæ Muhammedis 63 annorum. Quare manifesto sequitur ineunte Muhammedismo, periodum Hagarenam solutam fuisse. Diximus anno x Hegiræ illum obiisse, teste eodem Chronologo, & recepta antiquitus Muhammedanorum opinione, feria secunda, XII Rabie prioris: vt omnino ex eo colligatur 63 annos Arabicos vixisse. Oportebat igitur

B neomeniam Muharram incipere feria secunda, vt supra ostensum est. Atqui cœpit feria IIII, Aprilis 10, cyclo Solis 24. Proinde non XI, sed XI Rabie prioris fuit feria secunda. Obiit igitur vespere diei XI, sequente XII, nempe XVI Iunij, sequente XVII, anno Christi 631. Qui scribunt Muhammedem natum x XI Septembris, anno Christi 571, Sahaben XI, feria secunda, vnde expiscati sint, ipsi viderint: quandoquidem XII Sahaben eo anno in periodo Hagarena fuerit Septembris XVIII, feria VI. Valde itaque hallucinati sunt. Neque vero consultius faciunt, cum in annum 632 mortem Muhammedis conferunt, XII Rabie prioris, feria secunda, Iunij VIII, anno XI Hegiræ, cum idem Chronologus Sarracenus non semel anno decimo Hegiræ

C currente mortuum dicat: Muharram autem anni vndecimi iniuerit 27 Martij, feria VII. Ex quo consequens est, XII Rabie prioris fuisse feriam VI, non, vt ipsi produnt, secundam. Iam Muhammedem natum fuisse XII Rabie prioris, non autem XII Sahaben, præter Chronicum vetus, & consensum omnium Muhammedanorum, auctor est Io. Leo in sua Africa. vbi scribit Gazzulos gentem Libyæ nundinas suas inire a natali Muhammedis, nempe XII Rabie prioris: cui celebritati se quoque interfuisse, anno Hegiræ 920, Christi 1511: cum tamen Muharram 920 iniuerit feria prima, XXVI Februarij, anno Christi 1514. Triennio igitur minus dixit. Quotiescunque autem in illo suo eximio opere annos Christi cum annis Hegiræ comparat (com-

D parat autem sæpiissime) nunquam ne semel quidem verum dicit: quod studiosos harum rerum monere volui. Idque mirum est in eo viro, qui & natione Muhammedanus, & rerum, quæ ad Muhammedismum pertinent, peritissimus fuerit. Hæc est sola ratio, cur Musulmani eo tempore tam sero neomeniam suam orsi sint: quod nimirum hoc ex præscripto periodi fecerunt. Luna enim iam corniculata erat, quod Arabice vocari **لُلَّة** supra diximus. Vnde sine dubio hodie omnes Muhammedistæ in fastigiis summis turriū illarum, e quibus Lunam nascentem speculantur, imponunt Lunam corniculatam

pro insigni, quemadmodum Christiani crucem. Tunc enim nulla neomenia Muharram fuit, in qua non esset φάσις, vt pote cum biduo serius inciperet, quam neomenia Iudaica. Sed hodie non ita: & post aliquot annorum centurias conueniet in neomeniam Iudaicam, & post alias anticipabit illam, vt infra aperietur. Quod Mucharram Hegiræ cæperit a feria sexta, ideo eam diem sacram illis dicunt ab eo tempore. Ego scio antiquorem superstitionem esse, propter Venerem, quam C H O B A R vocabant, & summa superstitione antiquitu venerabantur. Cæterum fe-

مُحَرَّمٌ	Mucharramu.	0
صَفَرٌ	Tzepharu.	2
رَبِيعُ الْأَوَّلِ	Rabie prior.	3
رَبِيعُ الْآخِرِ	Rabie posterior.	5
جُمَادَى الْأَوَّلِ	Giumadiun prior.	6
جُمَادَى الْآخِرِ	Giumadiun poster.	1
رَجَبٌ	Regiabu.	2
شَعْبَانٌ	Sahabenu.	4
رَمَضَانٌ	Ramadhanu.	5
شَوَّالٌ	Schevvulu.	7
ذُولَقَدْدَةٌ	Dulkaidathi.	1
ذُولَحَجَةٌ	Dulchagiathi.	3

ria sexta illis dicitur حِمْعَةٌ hoc est σύναξις, ἡμέρα ημέρα, πάρεγγυ: quæ ea reuerentia illis est, qua Iudæis Sabbatum, Christianis Dies Solis. Postquam ἡ ισογέμηθα huius anni tradidimus, supereft, vt methodum eius, & ratiocinium quoddam instituamus. Veteres Arabes, qui proprius ab ætate illius nebulonis absfuerunt, periodum quandam huius anni vagi constituere volentes, nullam rationem aliam eius inire potuerunt, quam si vnum scrupulum de ratiocinio mensis Lunaris deducerent; qui, præter dies vndetriginta, & semissem, cum 793 scrupulos insuper habeat, semper relinquat aut horas aut scrupula in annis collectis. ita vt nulla periodus ex annis communibus Arabum inde constitui præcise possit. Itaque ex 793 scrupulis vnum detraxerunt. Quare annus Arabicus habet dies 354, horas 8, momenta, siue ostenta Chaldaica, 864. Deficit enim tot scrupulis ab anno Chaldaico siue Iudaico, quot menses sunt in anno. Ea ostenta Chaldaica 864 sunt sexagesimæ horariæ 48' præcise. Porro horæ 8, scrup. 48, si ad rationem scrupulorum diurnorum redigantur, ij fiunt scrupuli diurni 22: vel quantitas ostensorum diurnorum 396. Secundus annus est dierum 355, scrupulorum diurnorum 44. Itaq; annus est ὑπέρηφας. accessit enim illi dies, vt bisextum solet quarto quoque anno exacto in forma Iuliana. Hunc

annum

A

LINEA PERIODI ARABICA.				LINEA CHARACTERISMI PERIODI.			
ANNI ARAB.	DIES ENBOMIUM.	SEGREGATAS DIUREZ.	CHARACTER ANNI.	TRIACONTAETERIDOS.	ANNI ARABICIS COLLECTARIIS ETI.	REGULARIS PERIODI.	
1	0	22	4	1	0	2	
2	0	44	1	2	30	0	
3	1	6	6	3	60	5	
4	1	28	3	4	90	3	
5	1	50	7	5	120	1	
6	2	12	5	6	150	6	
7	2	34	2	7	180	4	
8	2	56	6				
9	3	18	4				
10	0	3	40				
11	1	4	25				
12	2	4	24				
13	4	46	7				
14	5	8	5				
15	5	30	2				
16	5	52	6				
17	6	14	4				
18	6	36	1				
19	6	58	5				
20	7	20	3				
21	7	42	7				
22	8	4	5				
23	8	26	2				
24	8	48	6				
25	9	10	4				
26	9	32	1				
27	9	54	5				
28	10	16	3				
29	10	38	7				
30	11	0	4				

C

annum Arabes vocat *āmās* ḥāmās Senathi Chebisah, hoc est ēmautōn ēmu-
ḡolīμājōn. Huiusmodi autem anni *ūṣ̄nūṣ̄ḡ* vndecim sunt in una periodo:
Vndecimus vero *ūṣ̄nūṣ̄ḡ* est penultimus *ṭḡlāxād̄* Arabicæ. In tricesimo
autem nihil remanet de scrupulis diur-
nis. Hæc præcisa æquatio, vt diximus,
nata est ex vnius scrupuli exemptione
in mense Lunari Iudaico. ita vt in uno
anno desint duodecim scrupuli: in triginta, 360. qui
reperiuntur in annis communibus Chaldaicis, siue
Iudaicis. Anni igitur *ūṣ̄nūṣ̄ḡ* sunt hi in Triacade
Arabica, 2, 5, 8, 10, 13, 16, 19, 21, 24, 27 & 29, na-
tura quidem est *ūṣ̄nūṣ̄ḡ*, cum sequens annus de-
beat habere v pro charactere, non quatuor. Sed
ūṣ̄nūṣ̄ḡ dilata est in tricesimum, vt fiat præcisa æ-
quatio totius ratiocinij Lunaris. Quod mira soler-
tia ab ipsis factum esse animaduertimus. Alioqui
in paucis annis characteres præuertissent nouilu-
nia. Exemplum. Esto annus Arabicus ab Hegira
990. Est, vt appareat, vltimus *ṭḡlāxād̄* trice-
simæteria. Regularis periodi currentis est vnitatis,
quæ adiecta characteri vltimi anni periodi, dedit
quintam feriam anni, 25 Ian. anno Christi 1582. Annus vero ille con-
stitutus est *ūṣ̄nūṣ̄ḡ*, & reliquit tertiam feriam characterem anni
primi *ṭḡlāxād̄* sequentis. Quod si, vt ratio scrupulorum postula-
bat, character anni vltimi suisset v, annus vero ipse vltimus æqua-
bilis, tunc reliquisset tantum feriam secundam characterem sequentis
anni, & in fine periodi idem character moraretur nouilunium uno die.
Nam relinquenter septimam feriam pro prima. & consequenter hoc mo-
do neomenia primi Muharram Muhammedici non cœpisset a feria
sexta, sed quinta. Oportet igitur, vt annus *ṭḡlāxād̄* vltimus
D habeat eandem feriam, quam primus. Annos igitur Hegiræ diuide
per 210. Residuo aufer semper numerum proxime minorem, quem
habes in linea characterismorum periodi, tametsi præcise eum reperis.
Exemplum. Anno, qui putabatur a Christo 1582, cœpit, vt dixi-
mus, 990 annus Hegiræ, dic 25 Ianuarij. Abiice primum omnia 210.
Remenant 150, qui numerus præcise reperitur in linea characterismi.
Abiice itaque proxime minorem 120. Remenant 30. Accipe regula-
rem e regione 120, nempe vnitatem. Eum coniice in characterem
anni 30 Triacontaeteridos. Fit feria quinta. Itaque annus proposi-

tus 990 Hegiræ cœpit litera D, cyclo Solis 23, in 25 Ianuarij. Omnis enim ratio scrupulorum Lunarium æquatur in anno vltimo τελατος, vt iam diximus, & omnis varietas feriarū in septies triginta annis Arabicis circuit: qui fiunt anni 210. Contumacissimus vero hic annus est, neq; facile redit in gratiā cum anno Iuliano. Tricesimus tertius propius abest a Sole. Nam 33 anni Hegiræ dant 32 annos Iulianos, & dies præterea VI, scrup. totidem. Contra anni Iuliani 65 dant Arabicos 66. dies 354. scrupulos 6. hoc est, annos Arabicos 67, minus 16 scrupulis. Sed hæc iustum, & emendatam periodum efficere non possunt. Anni quidem 33 Hegiræ peragrat totū contextum anni Iuliani, sed non redeunt in orbem. Supersunt enim dies 6. scrup. 6. vt iam dictum est. Nam, exempli gratia, annus primus Hegiræ cœpit die 16 Iulij, cyclo Lunæ x v. Tricesimus quartus incepit sexto die post: hoc est 22 Iulij, cyclo Lunæ ix. Quod verissimum est. Quare nulla methodus hinc cōfici potest. Tuitior magna periodus, quam excogitauimus annorum 228, enneadecateridum duodecim. Sequamur igitur huius periodi compendium in annis Christi, de quibus deductis omnibus 228, vnitate præterea adiecta, vt solet fieri in numero aureo inuestigando, si residuum præcise in fronte Laterculi reperiatur, abiice ab eo proxime minorem. Vt, si reperis 152; abiice 133 proxime minorem, & residuum 19 quære in laterc lateculi sub dictis 133. Communis angulus offeret mensem Lunarem Kalendarij Iuliani. Vt in exemplo proposito, angulus communis offeret 10. Muharram igitur incipiet ab ea Luna, quæ est decima a Martio, nempe a mense Decembri. Si autem præcise non inuenis, tamen secundum propositam doctrinam aufer semper proxime minorem. Proponatur annus Christi 1582. Adiecta vnitate, vt iubet methodus aurei numeri, & abiectis omnibus 228, remanent 215. Abiicio 209 proxime minorem: remanent 6. A sinistro latere quæro 6, & ingrediens dextra usque ad communem angulum sub numero 209, reperio 11. Aio igitur anno Christi 1582 proposito, Muharram Hegiræ anni 990 cœpisse Luna vndecima a Martio, hoc est Ianuarij 25. Nihil est expeditius hoc Canone. Quia vero nouilunia Arabicæ φασεως non conueniunt cum ipsi synodis Lunaribus, vel potius epactis nostris, habes Methodum inuestigandæ feriæ supra in exemplo Triacontaeteridis. Nam ipsa indicat diem in anno Iuliano. hic vero Laterculus docet mensem. Porro huic

LATERCVLVM NEOMENIAE														
M U H A R R A M.														
5.	4.	3.	5.	10.	3.	8.	1.	6.	11.	4.	9.	2.	7.	12.
7.	6.	4.	9.	2.	7.	12.	5.	10.	3.	8.	1.	6.	11.	
10.	9.	8.	3.	8.	1.	6.	11.	4.	9.	2.	7.	12.	5.	10.
13.	12.	11.	2.	7.	12.	5.	10.	3.	8.	1.	6.	11.	4.	9.
16.	15.	14.	1.	6.	11.	4.	9.	2.	7.	12.	5.	10.	3.	8.
18.	17.	12.	5.	10.	3.	8.	1.	6.	11.	4.	9.	2.	7.	
2.	1.	19.	11.	4.	9.	2.	7.	12.	5.	10.	3.	8.	1.	6.

D
nistro latere quæro 6, & ingrediens dextra usque ad communem angulum sub numero 209, reperio 11. Aio igitur anno Christi 1582 proposito, Muharram Hegiræ anni 990 cœpisse Luna vndecima a Martio, hoc est Ianuarij 25. Nihil est expeditius hoc Canone. Quia vero nouilunia Arabicæ φασεως non conueniunt cum ipsi synodis Lunaribus, vel potius epactis nostris, habes Methodum inuestigandæ feriæ supra in exemplo Triacontaeteridis. Nam ipsa indicat diem in anno Iuliano. hic vero Laterculus docet mensem. Porro huic

A ro huic anno Christi 1594, adiecta vnitate, & deductis omnibus 228, relinquuntur 227. Deducto proxime minore 209 de fronte Tabulæ, relinquitur annus cycli Dionysiani 18, qui a latere sub 209 in communi cella ostendit septimum mensem a Martio. Itaque hoc anno Christi 1594, annus Hegiræ cœpit cum anno Iudaico in mense Septembri. Rursus, anno Christi 622 cœpit primus Muharram Hegiræ, xvi Julij, quæ est quinta Lunatio, ut Computatores nostri loquuntur. Adiecta vnitate annis Christi, deductis omnibus 228, remanent 167. Abiecto numero proxime minori 152, remanent x v. qui sinistro latere sub dicto numero 152, deducunt te ad angulum communem. in quo habes v. Ergo quinta Luna a Martio cœpit primus Muharram Muhammedicus. Aliter. Proponatur annus Christi Dionysianus 1446. Abiice ab eo numerum proxime minorem in subiecta Tabula, sub numeris Julianis, nempe 1368. Remanent anni Juliani 78. A quibus abiicio numerum Julianum proxime minorem, 76. Relinquuntur 2 anni Juliani, qui dant annos Arabicos totidem, & dies 22 insuper ex Tabula annorum expansorum.

C Nunc collige numeros Arabicos Julianis respondentes, nempe, 1410 annos, dies 6, item annos 78, dies 118. quibus adiice duos annos cum diebus 22, conflantur anni Arabici 1490, dies 146. Quare a Kal. Ianuarij primi anni Christi Dionysiani, ad exitum anni 1446,

D fluxerunt anni Arabici, & diestotidem. Nunc volo scire quotus ille sit annus Hegiræ. Abiice annos Arabicos 640, dies 220, a 1490. 146. Et quia non

potes, accommodata integritate, ut solet, aufer 500. a 1489. Relinquuntur anni Arabicæ Hegiræ 849, dies 280. Itaque anno Christi 1446 neomenia Muharram incidit in neomeniam Lunæ Martij.

TABELLA REDIGENDI ANNOS
Arabicos, in Julianos, & contra.

Enneadecas-terides.	Anni Iuli-ani.	Anni Arabici	Dies. Scru-pul. dici.
1	19	19.	207. 0
2	38	39.	59. 0
3	57	58.	266. 0
4	76	78.	118. 0
5	95	97.	325. 0
6	114	117.	177. 0
7	133	137.	30. 0
8	152	156.	236. 0
9	171	176.	89. 0
10	190	195.	295. 0
11	209	215.	148. 0
12	228	235.	0. 50
234	456	470.	1. 40
36	684	705.	2. 30
48	912	940.	3. 20
60	1140	1175.	4. 10
72	1368	1410.	5. 0
84	1596	1645.	5. 50
96	1824	1880.	6. 40
108	2052	2115.	7. 30
120	2280	2350.	8. 20
132	2508	2585.	9. 10
144	2736	2820.	10. 0

TABVLÀ
ANNORVM
Expanso-
rum.

Anni Iuli-ani,	Dies. Horæ. Scru-pul.
1	10. 21. 204
2	21. 18. 408
3	32. 15. 612
4	43. 12. 816
5	54. 9. 1020
6	65. 7. 144
7	76. 4. 348
8	87. 1. 552
9	97. 22. 756
10	108. 19. 960
11	119. 17. 84
12	130. 14. 288
13	141. 11. 492
14	152. 8. 696
15	163. 5. 900
16	174. 3. 24
17	185. 0. 228
18	195. 21. 432
19	206. 18. 636

Martij. Nam 280 dies retro retexti de anno Iuliano desinunt in nouilunio Martij. Isque erat annus Hegiræ 850 iniens. Abiectis quater 210, remanent 10. qui est annus 10 periodi quintæ. Regularis primæ Triacontaeteridis est 2. qui additus decimi anni characteri componit feriam tertiam. Itaque 29 Martij fuit neomenia Muhamram 850. Contra conuertamus annos Arabicos in annos Christi. In eodem exemplo 849 anni Arabici absoluti, cum diebus 280, deducto numero proxime minori 705, relinquunt annos Arabicos 144, dies 277, scrupul. 30. Rursus numerus proxime minor annorum Arabicorum 137, cum diebus 30 relinquunt annos 7 Arabicos, cum diebus 247. Anni septem Arabici sunt minores Julianis totidem, diebus 76, ex Tabula annorum expansorum. qui deducti de 247 relinquunt dies 170. 30'. Accipe numeros Julianos congruentes Arabicis, nempe pro 705 Arabicis, 684 Julianos: pro 137 Arabicis, 133 Julianos. quibus adiice septem illos, quos æquasti cum Julianis. Fiunt anni Juliani 824, cum illis residuis diebus 170, 30'. Itaque a primo Muhamram Muhammedico, ad exitum anni Christi 1446, tot annos & dies fluxisse certum est. Quibus adde radicem, annos 621, dies 195. Conflantur anni Juliani a Christo, 1446, cum 30' scrupul. diei, vt antea. Memineris tamen in Læterculi Muhamram methodo, cum Lunatio Martij fuerit ante duodecimam Martij, tunc a Luna Martij, ad calcem anni, vndecim neomenias esse: ne forte mensem Decembrem pro vna Lunatione accipias, cum possint duas in eodem mense contingere: vt in cyclo v, cum epacta est 25. Quod in annis Christi & cyclo Dionysiano expertus es, idei potes in annis & cyclo Iudaico, cum hac Tabula, quam tibi proponimus, eamq; vocamus Tabulam conferendi neomeniam Tifri cum mensibus Arabicis. Annus hic agitur Christi 1594, Iudaicus 5355,

TABVLA CONFERNDI
NEOMENIAM TISRI
Iudaici cum mensibus
Hegiræ.

Anni cycli Iudaici.	0	19	38	57	76	95	114	133	152	171	190	209
3. 2. 1	9	4	11	6	1	8	3	10	5	12	7	2
6. 5. 4	10	5	12	7	2	9	4	11	6	1	8	3
8. 7	11	6	1	8	3	10	5	12	7	2	9	4
11. 10. 9	12	7	2	9	4	11	6	1	8	3	10	5
14. 13. 12	1	8	3	10	5	12	7	2	9	4	11	6
17. 16. 15	2	9	4	11	6	1	8	3	10	5	12	7
19. 18	3	10	5	12	7	2	9	4	11	6	1	8

ab hoc Septembri, in quo hæc scribebam. Volo scire, cui neomenias mensium Hegiræ conuenit Tifri anni 5355 propositi. Abiectis omnibus

A bus 228, remanent anni 111: de quibus deductis proxime minoribus 95 in fronte Tabulæ propositæ, remanet annus 16 cycli Iudaici, qui a latere in aream Tabulæ, sub frontalí numero 95, in communi cella, ostendit tibi mensem primum Arabum, id est Muharram, conuenientem mensi Tisri. Hæc, quia facilia sunt, pluribus exemplis non confirmabo. Itaq; dices Muharram 1003, Hegiræ, hoc anno Christi 1594, conuenire in Tisri 5355. Sed Iudaicus Tisri cæpit feria quinta, Muharram feria sexta. Abiectis omnibus 210 de 1003, remanent 163, de quibus rursus deductis proxime minoribus 150 ex Tabula characterismi periodi, remanet annus 13 Triacontaeteridos. Character numeri 150 est 6, qui cum charactere anni 13 compositus, hoc est cum 7, dat

B. 6 feriam. Ergo Muharrā 1003 cæpit secunda Tisri. Hac expeditissima methodo recte neomeniam Arabicam cum Iudaica conferes. Sed & aliud exemplum adferamus, in quod omnes has methodos coniiciamus. Erasmus Osvvaldus, post cuius excessum publicatum est eius opus de septem Kalendariis, scribit se vidisse commentarium Aben Rascht in Hebraicum sermonem conuersum, in cuius calce ita scriptum reliquerat Paraphrastes Iudeus חנוך בעש"ר הפיאור ח'ר'ת שְׁבִתָּה חֲרָאֵשׁ לְחַדְשָׁה רְגָב אֲשֶׁר שְׁלֹשָׁה עַלְמָיוֹן Absolui hoc opus enarrationis huius die Sabbathi, neomenia Regeb, anni æræ Ismaëlitarum 15. Lxv. In libro Osvvaldi est, ה'ס'ה non ה'ס'ה. quæ menda magnas tenebras mihi offudit in priore editione. Experiamur igit

C tur in nostra methodo: Ex Tabula redigendi annos Arabicos in Julianos, detrahe annos Arabicos proxime minores 470, diem vnum, de annis Arabicis 564 præteritis. Remanent anni Arabici 93, dies 353: de quibus rursus demptis annis Arabicis proxime minoribus 78, diebus 118, remanent anni Arabici 15, dies 235. Iam ex Tabula annorum expansorum, 15 anni Juliani sunt totidem anni Arabici cum diebus 163. Deductis 163 de 235, remanent dies 72 cum annis 15 Julianis. quos si iungas cum annis 456, 76, qui competit omnibus annis Arabicis, fient anni Juliani 547, dies 72. Quibus adde radicem Hegiræ ab annis Christi, annos nempe 621, dies 195. Fiunt anni Juliani a Christo absoluti 1168, & dies præterea 267 de anno

D 1169. Dies 267 a Kalend. Ian. desinunt in 24 Sept. Ergo 25 Sept. cæpit annus Hegiræ 565, feria quinta. Abiectis de 565 omnibus 210, remanent anni 145. Numerus proxime minor 120 ex Tabula characterismi periodi habet characterem 1. qui cum charactere 25 anni Triacontaeteridis compositus, nempe cum 4 dat feriam quintam Muharram 565, vt propositum erat. Ergo ille annus cæpit cum Tisri Iudaico. Quod si Muharram cæpit feria quinta, ergo Regeb

Regeb fuit Sabbatum. Nam character Regeb in Tabula mensium A Hegiræ est 2: qui cum charactere Muharram compositus facit feriam septimam. Fuit igitur Regeb Nisan Judaicus anni 4930. Abiectis omnibus 228, remanent anni Iudaici 142. Abiecto denique proxime minore numero 133 de fronte Tabulæ conferendi Tisri cum mensibus Iudaicis, remanet annus nonus cycli Iudaici, qui a latere inuentus in angulo communi sub 133, dat primum mensem Hegiræ, id est Muharram conuenientem in Tisri Iudaicum, ut iam dictum est. Character illius Tisri 3, 8, 616, feria tertia, Septembbris 23. Anteuenit ergo neomeniam Muharram biduo. Nisan Judaicus anno Christi sequente 1170 fuit 19 Martij, feria quinta, cyclo Solis 3. Ergo tercia die Nisan absolutus fuit liber Paraphraſtæ illius. Sed aliquot exemplis methodum Triacontaeteridos Arabicæ illustremus. Nam qui ex Tabulis Alfonsinis veram neomeniam mensium Arabicorum se haurire posse arbitrantur, tam frustra sunt, quam qui annos Arabicos sine charactere neomeniæ inuestigant; ut mittam errorem Alfonsinorum, qui notam vel characterem primi Muharram Hegiræ ponunt feriam v, quæ fuit vi, quamuis ita sit in codice Albateni. Anno Domini Dionysiano 1548, Nouembris 3, celebratum est Pascha Muhammedicum, anno Hegiræ 955. Priusquam hoc exemplo methodum nostram examinemus, sciendum est duplex Pascha ab illo nebulone institutum. Pascha maiusculum, quod ipse Behiram elkabir vocat; & Pascha minusculum, quod Behiram elzaguer dicitur. Prius C celebratur semper neomenia Schevval: alterum autem in x Dulchagia mensis vltimi. Interuallum, menses duo solidi, dies x. Et sane amici nostri, qui hoc Constantinopoli obseruarunt, tantum interuallum inter vtrumque Pascha notarunt. quod & nos aliunde scimus. Porro Pascha minusculum vulgus illius ridiculæ & impuræ sectæ, vocat etiam Behiram Arraphoth. Is est mons non multum distans ab oppido Mecha, apud quem peregrinantes vota suscipiunt solemnii illius minusculi Paschatis. Vnde etiam illud Pascha eo nomine Cazilar Behiram a Turcis vocatur. Quia Cazi Turcica lingua dicuntur peregrinantes homines & voti rei. Puto autem ab illo Plano Behiram institutum imitatione Christianorum: quod Christianorum D Quadragesima semper maiore ex parte in Martium incurrit, cui Ramadhan Damascenus eo anno respondebat, quo cœpit Hegira. propterea ille nebulo reliquit Paschale solenne in neomenia illius mensis, qui Ramadhan proxime sequitur, quanquam iam soluto cyclo Hagarreno vetere, & habenis anno vaganti laxatis. Alterum vero Pascha instrumentum τὸ μεῖον ἀγίων δόκωσιλων instituit, quæ μεῖον hodie in Ecclesiis, Constantinopolitana, Antiochena, & Alexandrina seruatur.

Redea-

A Redeamus nunc ad Turcas nostros, quos diximus iam, anno Hegiræ 955, Christi autem 1548, Nouembris die tertia, feria septima, cyclo solis 17, Pascha maiusculum celebrasse, neomenia Schevval. Abiectis omnibus 210 de 955, remanet annus 25, periodi 90, cuius Regularis 3 characteri 4 anni 25 Triacontaeteridis adiectus dat neomeniæ Muharram characterem, feriam 7. Schevval autem semper incipit ab eadem feria, qua Muharram. Itaque certa est methodus. Rursus anno sequente 23 Octobris idem Pascha Constantinopoli celebratum, feria quarta, cyclo Solis 18. Adde 3, regulares vnitati anni 26. Redditur feria quarta neomeniæ Muharram. Ergo neomenia Schevval feria quarta. Sequenti anno Pascha tertio celebratum, Octobris 12. feria prima, cyclo Solis 19. character anni 27 est 5.

qui cum regularibus 3, abiepto septenario, reddit feriam primam in neomenia Muharram, & Schevval. Denique anno Christi 1560, Iulij 25, feria tertia, cyclo Solis primo, anno Hegiræ 967, idem Pascha celebratum. Erat annus 7 periodi 120. Regularis, vnitatis. character anni 7, binarius. Ergo neomeniæ mensium Muharram, & Schevval, feria tertiæ. Nicolaus Clenardus, vir ad linguarum cognitionem & instaurationem natus, scribit ex Africa in quadam epistola sua, anno Dominico 1540, die Sabbathi, quod eo anno in 17 Aprilis incurrebat, fuisse Pascha Muhammedistarum. Videamus, quotus annus Hegiræ fuerit; deinde vtrum Pascha, maiusculum, an minusculum.

Cum Anni Christi præteriti 1539. De quibus dedueta radice 621, 195, remanent anni Juliani 917, dies 170. De quibus rursus deduco proxime minores Julianos 912. Quibus respondent anni Arabici 940, dies 3. Relinquuntur anni Juliani 5, dies 170. Ij anni sunt maiores Arabicis totidem, diebus 54, & ad 170 additi, constituunt annos Arabicos quinque, dies 224. Quibus iunge annos 940, dies 3. confit summa annorum Arabicorum Hegiræ præteriorum, 945, dierum 227. Erat ergo annus currens Hegiræ 946, cuius neomenia Muharram incidit in Lunam Maij, cyclo Lunæ primo: & fuit Pascha minusculum. Præterea erat annus sextus decimus periodi 90, cuius regulares 3 appositi characteri 6 anni sextidecimi, relinquunt feriam secundam neomeniæ Muharram, in 18 Maij. Et sane 227 de 365 deductis, remanent dies 138. qui respondent 18 Maij. Rursus secunda feria Muharram apposita characteri Dulchagia dat feriam v neomeniæ, octaua Aprilis, cyclo Solis nono. Quare xvi Aprilis fuit decima Dulchagia, & proinde Pascha minusculum, & feria septima. Ita fas tis probauimus fidem methodi nostræ. Rursus in Chronico Arabico legitur primum certamen Muhammedi fuisse cum hostibus suis, qui legem eius reiiciebant, ad urbem Mecham; Ramadhan 13, feria 6.

Ergo cæpit eius neomenia feria prima. Proinde annus ille cæpit a A
feria 3. Itaque fuit secundus Hegiræ, qui re vera cæpit a feria tertia; &
in eo anno contigit pugna illa. Aliter potes annos Arabicos præteritos
per 354 multiplicare, & quot Triacontaeterides fluxerint, toties vnde-
decim dies addere, & reliquos quoque periodi $\omega\epsilon\eta\mu\epsilon\gamma\sigma$. Deinde
congeriem illam per annos Julianos diuidere, & quadrantes annorum
Julianorum de summa Arabica dierum, aut annorum detrahere.
Exemplum : Dentur anni absoluti Hegiræ 989. Qui per 354 multi-
plicati producunt dies 350106. Rursus sunt Triacontaeterides 32. quæ
vndecies ducentæ faciunt 352. deinde supersunt anni 29, in quibus sunt
 $\mu\epsilon\gamma\alpha\pi\epsilon\eta\alpha$ decem annorum scilicet $\omega\epsilon\eta\mu\epsilon\gamma\alpha$. Summa, dies $\pi\epsilon\eta\alpha\pi\epsilon\eta\alpha$ 362. Qui cum reliquis conficiunt summam dierum a Muhar- B
ram Muhāmedico, 350468. Rursus ij per 365 diuisi, dant annos Ägy-
ptiacos 959, dies 433. Qui anni in Julianos reducendi, pariunt de qua-
drante diurno dies 239, hor. 18. qui dies, neglectis horis, de 433 detra-
cti, relinquunt annos Julianos absolutos 959, dies 194. Adiecta Radice
annorum 621, dierum 195, fiunt anni Juliani a Christo 1581, dies 24 ab-
soluti. Aio ergo ultimū diem anni 989 Hegiræ desiuisse in 24 Ianuarij,
& 25 eiusdem Ianuarij esse neomeniam Muharram anni 990 ineuntis.
quod verum est. Iam si vis scire feriam Muharram 990, abiice omnes se-
ptenarios a summa dierum 350468. Remanent 6. quibus adiice radi-
cem, feriam 6. Fiunt 12. Abiecto septenario, vt semper fit in metho-
do feriæ, relinquitur character Muharram, feria 5, Ianuarij 25 anni C
M. D. LXXXII. Nam quod in hac methodo annorum Hegiræ absolu-
torum Muhammedes Albateni Aractensis præcipit 5 tantum, non au-
tem 6, adiicere, equidem non capio: cum certissimum sit, primum diem
primi Muharram incurrisse in feriam 6, eamque diem antiquitus Ara-
bibus omnibus sacram esse. Alioqui si mendum nō est in interuallo Te-
rich Hegiræ, & Terich Iezdagird, nempe dies 3655, primus mensis He-
giræ fuerit non Muharram, sed Dulchagia, feria 5, vt ipse vult, 17 Iunij.
Sed puto mendum esse 3655, pro 3625. Nam & Abdalla auctor Al-
kabitij habet 3624. Neque vero dubitandum est de veritate lectio-
nis. Nam Albumasar ait Iezdagird interfectum anno XI Elhegiræ,
die 22 Rabie prioris, feria tertia. Regularis periodi o est 2. Addi- D
tus characteri anni x i dat feriam septimam. Proinde neomenia Ra-
bie prioris, feria tertia. Et 22 Rabie itidem feria tertia, qua interfe-
ctus est Iezdagird rex Persarum. Atque hæc est historia & methodus
annorum Hegiræ, quorum neomeniæ cum cæperint biduo integro
post coitum, hoc est tertio die a coitu, oportet illas multum ab ipso
coitu vtriusque sideris ab initio absuisse: Sed quia, vt inueniretur quæ-
dam præcisa methodus, ynus scrupulus exemptus est de 793, scrupu-
lis men-

Alis mensis : fit , vt in anno pro 876 , tantum 864 putentur : quod iam

antea tetigimus . Quot igitur anni erunt , toties duodecim scrupulis anteuertet neomenia motus medij . Atque adeo in 90 annis vna hora Lunæ motus medius in anteriora enitetur : & cum hodie vi Septembris Iuliani anno Dominico 1594 cæperit annus Hegiræ 1003 : non dubium est , quin quot anni Ara-

B bici præterierunt , tot duodenariis scrupulorum Luna priscam epocham neomeniarum anteuertit , nempe horis 10. $\frac{124}{108}$. Hoc videntes studiosi Mussulmanorum conficiunt sibi tabulas Triacontaeteridis Arabicæ secundum medium motum , hoc est , vt anni character sit 4 ; 8 , 876 : non autem 4 , 8 , 864 . Deinde collectorum Tria-

C contaeteridum aliam Tabulam conficiunt . Quarum ambarum Tabularum hæc methodus . volo scire nouilunium Muharram anni 1003 in hoc anno Christi 1594 : quem Muharram supra ostendimus incurtere in Tifri Iudaicum 5355 , cuius Tifri characterem supra exhibuimus 5 , 3 , 904 . In Tabula annorum

D collectorum accipe numerum proxime minorem , quam 1002 anni præteriti : hoc est numerum 840 . quo de 1002 deducto , super sunt 162 . de quibus iterum deductis proxime minoribus 150 , super sunt anni 12 præteriti expansi . Iam collige characteres annorum 840 , 150 , 12 . hoc est 7 , 9 , 360 . 4 , 1 , 720 . 3 , 9 , 792 . qui compositi simul fiunt 7 , 20 , 792 . His aggere characterem Radicis Hegiræ 4 , 7 , 112 . Consurgit neomenia Tifri 5 , 3 , 904 : cum tamen , vt diximus , Muharram uno die serius secutus fit . Sed si vis ratiociniorum Arabicorum περιπλοκῶν perspicere , hoc potes ita . Hoc anno Chri-

**TABVLA C HARACTERISMI
NEOMENIARVM MUHARRAM
à coniunctionibus
mediis.**

Annis expisi.	Feria.	Hora.	Scrup. 1080.	Feria.	Hora.	Scrup. 1080.	Anni collecti.
1	4.	8.	876	5.	0.	360	30
2	1.	17.	672	3.	0.	720	60
3	6.	2.	468	1.	1.	0	90
4	3.	11.	264	6.	1.	360	120
5	7.	20.	60	4.	1.	720	150
6	5.	4.	936	2.	2.	0	180
7	2.	13.	732	7.	2.	360	210
8	6.	22.	528	7.	4.	720	240
9	4.	7.	324	7.	7.	0	270
10	1.	16.	120	7.	9.	360	300
11	6.	0.	996	7.	11.	720	330
12	3.	9.	792	7.	14.	0	360
13	7.	18.	588	7.	16.	360	420
14	5.	3.	384	7.	18.	720	480
15	2.	12.	180	7.	21.	0	510
16	6.	20.	1056	7.	23.	360	540
17	4.	5.	852	1.	1.	720	570
18	1.	14.	648	1.	4.	0	600
19	5.	23.	444	1.	6.	360	630
20	3.	8.	240	1.	8.	720	660
21	7.	17.	36	Radix Hegiræ.			
22	5.	1.	932	4.	7.	112	
23	2.	10.	708	Radix Muharram Indorum & Iulij Cesarii.			
24	6.	19.	504	7.	1.	940	
25	4.	4.	300				
26	1.	13.	96				
27	5.	11.	972				
28	3.	6.	768				
29	7.	15.	564				
30	5.	0.	360				

In centum annis excrescit supra rationem Arabicam Hor. 1. 3'. 33". 20". secundum Calculum Prutenicum . Itaque in annis 1400. erit ηεγιρετηνη Diei. 1. hor. 0. 7'. 6". 4".

DE

A DE CYCLO IVDÆORVM KARRAIM.

HE BRÆORVM, & Mosicolarum summa καὶ ὀλογρεῖς diuisio est in eos, qui πατερῶν ὁπότες διδοῦσι obseruant, & eos, qui ab eis alieni sunt. Διδοῦσι sunt scita & traditiones Magistrorum. Qui sanctiones Magistrorum sequuntur, eorum duo genera extant in Ægypto in numerosam plebem diffusa: caque inter se neque cultu numinis, neque fide diuersa, sed rituum tantum aliquot, & lectionum annuarum œconomia. Alteri eorum dicuntur

Arabice **السماويين**, Damasceni siue Syri: Alteri **اللاعريقيين**

BGræci. Sed & utrique appellationibus etiam Hebraicis distinguntur. Nam Damasceni **חִשְׁרָאֵלִים** id est, Israelitæ, vel Hebræi dicuntur. Græci autem **בָּבֶלִים**, Babylonij: qui antiquitus a Ptolemæo Lago in Ægyptum traducti sunt, & sub Philadelpho Biblia tantum Græca in Synagogis cæperunt legere, quæ iussu Ptolemæi coacti sunt vertere: adeo ut pauci inter illos Hebraice scirent. quod non iniustus crediderit, qui Philonem eximum Iudæum ex ipsiusmet scriptis Hebraice nescisse cognouerit. Græci vero vel **אַלְמָנָסָרִים** cur dicantur, nunc ignorare non potest, qui sciuerit eos Græce tantum Biblia legere solitos. Babylonij autem, sunt cognominati, quod sint ex reliquiis eorum, quos ex Chaldæa in patriam reduxit Esdras: tametsi nihilominus Babylonenses erant etiam alteri, sed cognomine Hebraicorum siue Israelitarum distincti, quod semper Hebraicis lectionibus operam dederunt. Syros cognominarunt, quod ex Syria recenter post excidium Hierosolymorum sub Romanis Imperatoribus in Ægyptum sponte, an vi immigrarunt. In Actis Apostolorum non semel utrumque genus distinguitur **אַבְגָּרִים** καὶ **אַלְמָנָסָרִים** appellatione. Isti meri Iudæi sunt, neque inter se vlla capitalia odia exercent, eorumque unus est computus anni, quamvis in lectionibus & precibus immanc quantum discrepent. Alterius generis Hebræorum, qui Magistrorum scita auersantur, alij legem tantum amplectuntur, nempe Samaritæ, alij præter legem, reliqua etiam Biblia. quæ cum uno nomine dicantur **רַבָּנִים** id est lectio, vel textus: propterea ex illis alteri dicti sunt **רַבָּנִים**, id est Lectionarij, Scripturarij, Textuarij, ut alteri, qui scripta Rabbinorum non minore reuerentia, quam Legem ipsam sequuntur, dicti sunt **רַבָּנִים** Rabbinistæ, Magistrales. Arabice alteri ab alteris ita vocantur **الرَّبَانِيُونَ** & **الْقَرَوْنَ**. Sed pauci sunt

DKarraim, pro portione Rabbanijm, qui per totam Europam diffusi sunt. Isti, quamvis meri Iudæi sunt, tamen inexpiabilia odia inter se exercent, neque ab alterutris exprimas, ut alteros saltem alloquantur. Et

tur. Et sunt isti Karraim de reliquiis veterum Saddukæorum. Quia A
igitur utriusque nullum inter se commercium, nihil commune ha-
bent, præter Bibliorum textum, isti Karraim, ne cum Iudæis facere
videantur, rationem neomeniarum diuersam a Iudæis habent, cum
Iudæi a coitu luminarium, illi δύο τέ φάσεως neomenias putent.
Quare eorum neomeniæ puræ putæ Arabicæ sunt, mensium nomini-
bus tantum cum Iudæis conuenientes. Qui igitur Arabicas neome-
nias tenet, is tenet & neomenias Karraim: & ex Laterculo neomeniæ
Muharram, mensem Paschalem Karraim cum Lunatione Diony-
siana comparare potest. Quare id docere, hoc esset actum agere.
Porro horum Karraim synagoga etiam hodie est Constantinopoli.
Aliæ sunt in Palæstina.

B

DE CYCLO TESSARESKÆ DECATITARVM
E T V E T V S T I S I M O R V M A S I A
C H R I S T I A N O R V M .

In primordiis Ecclesiæ tum Apostoli, tum qui eos centum annis
postea sequuti sunt, Pascha semper Iudaice celebrarunt, ut testan-
tur Eusebius, & historia vetus Ecclesiastica, & post omnes Nice-
phorus Callistus. Sed sub Commodo ij, qui Iudaice Pascha celebra-
bant, damnati sunt hæreseos à Victore Romano Episcopo, & aliis,
quos ipse in synodum conuocauerat. Differentia autem huius ce-
lebrationis duplex est. Aut enim in ratione Lunæ, aut in ritu. Ra- C
tionis Lunæ item duplex differentia est. Aut enim in neomenia,
quatenus neomeniæ tripliciter usurpatæ sunt à veteribus, ut in anno
Græco disputauimus: aut in embolismo. Neomeniæ enim aut
καὶ οὐνοδον, quales priscorum Atticorum, aut καὶ ἔξωγασμὸν, quales
veterum Chaldæorum, aut καὶ χῆμα μιλωεῖς putantur, quales sunt
Arabum. Embolismi differunt pro ratione capitum cyclorum: quando-
quidem alij aliunde cyclos suos ordiuntur. ut Iudaici cycli annus pri-
mus est tertius nostri in Tifri, & quartus in Nisan. Hoc modo Chri-
stianorum mensis Paschalis aliquando incurrit in Ijar Iudaicum, id-
que in cyclo 8, & 19. Ritus autem τεσταρεσκαιδεκαπτη differebat in-
terdum solo tempore a ritu Europæorum: quod Europæi Dominica D
die πάχα αιασδομον celebrandum censerent, τεσταρεσκαιδεκαπ-
τη autem πάχα σωγωσμον x i i i i Luna celebrabant: Interdum
Lunationibus, in cyclis 8, 19, ut diximus. Quis autem, aut
cuiusmodi fuerit cyclus iste τεσταρεσκαιδεκαπτη, etiam me ta-
cente sciunt, qui Eusebium, & autores Ecclesiasticæ historiæ lege-
runt. Nam qui per omnia Apostolos hac in re imitarentur, & per-
multi ex illis ex Iudaismo ad Christianismum transiissent, non obscu-
rum est.

Arum est, corum cyclum merum Iudaicum fuisse, & de periodo Alexandria Iudeorum peti solitum. Porro perperam scribit Epiphanius, τεοσηπηαδεναιτος gloriari solitos se compertum habere ex Actis Pilati, Christum passum fuisse viii Kalend. Aprilis. cuius opinionis fuit Augustinus. Sed qui hoc potuit? cum neomenia Nisan incidat in 12 Martij, quoties 25 Martij est 14 Nisan. Atqui aeo illo hoc non potuit contingere nisi cyclo 13, idque in anno Hagareno, in annis 19, 38, 57, periodi. Atqui tunc Iudeorum neomeniae uno die tardiores erant propter περιπλωσ. Non igitur potuit accidere. Quod si cyclo 13 passus esset Christus, duos tantum annos praedicas- set: quod est absurdum, quamuis id multi Patrum crediderint, & B scriptis prodiderint. Eiusmodi plura extant apud illum eruditum Pa- trem, & alios veteres, praesertim Eusebium: quae sane cum dele- ctu sunt legenda.

DE OCTAETERIDE

ET

TESSARES DECAETERIDE PASCHALI.

ERRORES in celebratione Paschatis, item dissensiones, quæ ex hoc fonte in Ecclesias deriuatae sunt, non ex solis Quartadecimannis propagati sunt, sed a diuersis cyclis Lunæ. Nam fuerunt, C qui Octaeteridem usurparent ex syzygiis Philolai, quæ fuerunt undetricenum dierum cum semisse: annus autem Lunaris ex illis constitutus erat dierum 354 præcise sine ullis appendicibus horarum, aut scrupulorum. Octo huiusmodi anni communes erant dierum 2832. Quibus accedebant embolimi menses tres τριακούσηγι. Summa dierum Octaeteridis Paschalis 2922. Iam octo anni Iuliani cum quadrantibus totidem dies efficiunt. Hinc putarunt præcisam Διπλατάσσον fieri. Sed hæc Octaeteris solidò biduo deficit a vera Lunari: Est autem mera Octaeteris Cleostrati, ut supra demonstratum est. Quare non mirum, si propter errores, qui hinc sequebantur, factum, ut saepè rixæ & tumultus suborirentur. Meminit huius D Octaeteridis Ecclesiastica historia, item Epiphanius contra Audianos. Sed non melior Tessaresdecaeteris, quam non solum, ut probam & legitimam adducit idem Epiphanius, sed Iudeos non aliam rationem in anno Lunari sequi vult, quam illius Methodum. Verba eius de Iudeis hæc sunt: πεστιθέσι γω τῷ Κελυφίῳ οὐρώ μεταράς τριακούσια πεντήκοντα τέσσαρες ἡμέρας καὶ αἱλας κατ' ἔτος τέσσα- ρες ὥρας, ως εἴναι εἰς τὸ τρία ἔτη ἡμέρας μίδω. Manifesto intelli- git horas, quantarum duodecim est τὸ νοχθόνμερον. At falsum erit

vnam tantum diem post triennium accrescere, cum relinquantur post A triennium dies duo, horæ 18, quantarum 24 est totum; aut 9, quantarum 12. Adiicit: διὸ παρ' αὐτοῖς πέντε μῆνες τελέσει ἐμβόλιμοι εἰς ἔτη δεκατέσσερες. Quatuordecim ergo annis cyclum Iudaicum definit, cum in illo interuallo οὐαρχὴ Solaris sit dierum quatuor, hor. 16, 1051. Sed neque vlla præcisa ratio ita confici ex illa Tessaresdecateride potest. Quatuordecim anni Iuliani fiunt dies 513, horæ 12. Anni Lunares totidem simplices 4956. Differentia dies 157, 12. De quibus intercalentur ημέραι menses v. Remanent dies 7 $\frac{1}{2}$. Deinde quatuor horæ quatuordecies constituunt dies quatuor, horas 8. quæ summa de diebus 7 $\frac{1}{2}$ detracta relinquunt differentiam veræ Tessaresdecateridis; & falsæ, dies 2 $\frac{3}{4}$. En ratio præcisa. Tamen & in Palæstina, & B inter Iudæos & Samaritanos adeo illum ex eius scriptis versatum patet, vt ex illis scire potuerit, quisnam eorum anni ciuilis status & forma esset. Sed omnes veteres scriptores hac in parte negligentia culpa liberare non possum.

DE H E C C Æ D E C A E T E R I D E HIPPOLYTI EPISCOPI.

OCTAETERIDA primam fuisse institutam ante omnes alias periodos Lunares, ex iis, quæ supra strictim demonstrauimus, constare potest. Dionysius quoque Alexandrinus etiam C post alios Octaeterida instituit: in qua ostendit Pascha ante xxii Martij rite celebrari non posse, in epistola, quam ad Domitium & Didymum scripsit, & Canoni Octaeteridos suæ præfixit. In qua, vt inquit Eusebius, καὶ κανόνας ἀντέθει ὁ κατεπείδη, ὅπις μὲν ἀλογε, οὐ μέτρον τοῦ εἰαρινοῦ ἰομερίου πεσούκης πάρχει ἑορτὴν παριστάμενος. Producebat enim, vt puto, vetustissimum Canonem, εἴ τις πεστερεῖ, οὐ διάκονος τοῦ ἀγίου Πάρχα ἱμέρων περὶ τοῦ εἰαρινοῦ ἰομερίου Ιερούλαντος, καθαυγεῖσθω. Correxit igitur annum quendam Octaeteridis, quem ex communi embolimæum fecit, vt manifesto ostendit Epistola, ne Pascha ante xxii Martij celebraretur. An post hunc Dionysium, an vero ante, periodum suam D xvi annorum scripsit Hippolytus, hoc vero diuinare est. Id vnum exploratum habemus, hunc nostrum Hippolytum nihil noui ad hanc rem attulisse; vt aliquid in embolismis, aut neomeniis innouauerit. Sed vidit ille in duabus Octaeteridibus aliquam seriem feriarum esse, vt semper xvii annus incipiat a feria proxime antecedente illam, a qua primus annus cæperat. Exemplum. Incipiat primus annus a feria prima. Annus decimusseptimus incipiet a feria proxime

A xime antecedenti , nempe a Sabbato ; deinde annus tricesimus ter-
tius a feria sexta : quadragesimus nonus a feria quinta : & ita per or-
bem , donec compleantur XIII octaeterides , quæ sunt septem ex-
~~xxvii~~^{xxviii} exætemidæ . Etiam hoc habet insigne hæc periodus , quod annus
vltimus incipiat ab eadem feria ; a qua primus . Quæ omnia potes
videre in subiecta Tabula Canonis . Hoc modo & capite & calce si-
bi tota similis est periodus ~~xxvii~~^{xxviii} exætemidæ . Nam series feriarum ca-
pitis Z, S, E, Δ, Γ, B, A, occurrit eadem serie immutabili in limbo .
Hæc ratio fuit , quare ~~xxvii~~^{xxviii} exætemidæ potius , quam ~~xxvii~~^{xxviii} exætemidæ ,
amplexus sit . Quæ omnino puerilis est , vt suo loco demonstrabi-
tur , & vitia huius periodi declarabuntur .

B

HECCÆDECAETERIS PASCHALIS
HIPPOLYTI EPISCOPI,
ab anno primo Imperatoris
Alexandri.

EMBOL.	EIDIB. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	I
	III. NON. APRIL.	D	C	B	C	B	A	G	II
BISSEX.	XII. XI. KAL. APRIL.	A	G	F	E	D	C	B	III
EMBOL.	V. EID. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	III
	III. I. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	V
	XV. KAL. APRIL.	A	G	F	E	D	C	B	VI
EMBOL. BISSEX.	NON. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	VII
	VIII. I. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	VIII
EMBOL.	EIDIB. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	IX
	III. I. NON. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	X
BISSEX.	XII. XI. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	XI
EMBOL.	V. EID. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	XII
	III. I. KAL. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	XIII
	XV. KAL. APRIL.	D	C	B	A	G	F	E	XIII
EMBOL. BISSEX.	NON. APRIL.	C	B	A	G	F	E	D	XV
	VIII. I. KAL. APRIL.	G	F	E	D	C	B	A	XVI

DE

I O S E P H I S C A L I G E R I
D E C Y C L O P A S C H A L I
A L E X A N D R I N O R V M.

QVANTVM antiquitus in Ecclesia turbatum sit propter Pascha-
lis cultus obseruationem, & ij sciunt, qui historiam Ecclesia-
sticam legerunt, & nos quædam paulo ante delibauimus, cum
ostendimus in hac celebratione dissensum fuisse dupliciter: in die, &
in mense. In die, cum Tessarescædecatitæ omni plenilunio, reliqui
dominica proxima post plenilunium Pascha celebrarent. In mense,
cum alij plenilunio proximo post æquinoctium vernum, alij plenilu-
nio ante æquinoctium. Quæ diuersitas contingebat ex embolismis,
cum aliis gentibus idem annus embolimæus esset, qui aliis commu-
nis. Diuersitas vero embolismorum nata ex eo, quod alij Octaeteri-
das amplecterentur, alij Tessarescædecaeteridas, alij Heccædecae-
teridas. Hoc videntes periti Alexandrinæ Ecclesiæ, ita tumultus &
turbas in Ecclesia componi posse putarunt, si ratio & modus periodo-
rum Lunarium, quibus hactenus vtebatur Ecclesia, mutaretur. Ita-
que ad veterum Græcorum, atque adeo Iudæorum epilogismos con-
fugerunt, præsertim cum quotidie Iudæi
Christianis merito exprobrarent Paschatis
celebrandi nullam aliam rationem iniri
posse, quam eam, quæ inter ipsos vſita-
ta erat. **Quam** Iudæorum ostentationem
stomachabundus castigat Imperator Con-
stantinus epistola ad Ecclesiæ de Actis
Concilij, εἰ γάρ, inquit, ὡς ἀληθῶς, αἴτιον
τοῦ ὄντεος αὐχεῖν, ὡς ἀρχὴ παρεκτὸς τὸν αὐ-
τῷ μισθωτὰς τελέα φυλάττειν τὸν ἕρθεν ικα-
νοί. Sed Iudæi recte Christianorum supini-
tatem arguebant, inter quos hactenus
nemo extitisset, qui rem Iudæis, Chal-
dæis, Syris, Hagarenis, Samaritanis, Græ-
cis tritissimam ignorarent, Lunæ ἀποκα-
λασσαι in xix annis Julianis fieri. Non
tulerunt igitur hoc Ecclesiæ Ægypti, &
abrogatis Octaeteridibus, Heccædecae-
teridibus, & aliis ineptis periodis, Ennea-
decaeterida construxerunt, cuius primus
annus incidit in 314. Actiacæ victoriæ, cyclo Dionysiano xix, cyclo
Solis xiii. Neomenia Lunaris & Thoth conueniebant in vnum, feria
vi. Neomenia hodierna Tifri 4045 translata fuisse in secundā Thoth
propter Adu. Ab hoc principio cæptum ab Ægyptiis putare initia
imperij

Dies Thoth.	Cyclus Lunz.	Dies Paophi.	Cyclus Lunz.
1		1	
2		2	
3		3	
4		4	xvi
5		5	v
6		6	
7		7	xiii
8		8	ii
9		9	
10		10	x
11		11	viii
12		12	xviii
13		13	vii
14		14	
15	xv	15	
16	xiii	16	
17		17	
18	xii	18	
19	i	19	
20		20	
21	ix	21	
22		22	
23	xvii	23	
24	vi	24	
25		25	
26	xiii	26	
27	ii	27	
28		28	
29	xii	29	
30	xix	30	

A imperij Diocletiani, eoq; ad hanc vsque diem vtuntur Ecclesiæ tam Ægypti, quam Æthiopiæ in epilogismo Paschali, propter cyclum Thoth Diocletiani. Adeoque Ecclesiis omnibus hæc ratio placuit, vt non solum ipsæ cyclos sibi similes instituerint, sed & si quando controuersia de solenni Paschatis incurreret, ea de re ad Alexandrinam Ecclesiam referretur: quod alibi tetigimus. Imo cura denunciandæ solennitatis Paschalis Romano Episcopo delegata fuit Alexandrino antistiti per Imperatorem, vt luculentissime traditur a Beda, xlii cap. de ratione temporum. Huius cycli plerique veterum meminerunt: sed & inter alios Ambrosius epistola lxxxiii, lib. x, in hæc verba: *Anno LXXX, ex die imperij Diocletiani, cum xiiii*

B *Luna est in Kalend. Aprilis, nos celebrauimus Pascha prid. Kalend. Aprilis. Alexandri quoque in Ægyptij, ut ipsi scripserunt, cum incidet xiiii Luna xxviii die Pharmuthi mensis, celebrarunt Pascha quinta die Pharmuthi mensis, quæ est pridie Kal. Aprilis. Sic conuenere nobiscum.* Hoc accidere non potuit, nisi anno Christi 373. Tunc enim terminus Paschalis fuit 24 Martij, cyclo Lunæ 13, litera dominicali F, cyclo Solis 18. Quare error est LXXX ex die imperij Diocletiani, pro lxxxix: item xxviii die Pharmuthi, pro Phamenuthi. Quare corrigatur locus optimi & Christianissimi scriptoris. Primi igitur omnium Christianorum Alexandri & cyclum decennalem instituerunt, & epactas docuerunt, quæ in primo, aut secundo mense, hoc est in Thoth, aut Paophi, nouilunium indicarent.

C Annus enim Lunaris duodecim mensium alternis plenorum & cauorum est: excessus autem Solis supra illum, dies xi: qui detracti de mense relinquunt xix epocham nouilunij. Secundo anno excessus erit bis xi. qui detractus de mense relinquit epocham nouilunij in viii mensis. Tertio anno ter xi dies sunt maiores mense. Detraæto mense, relinquuntur 111 dies excessus, qui de mense deducti relinquunt epocham neomeniæ in xxvii mensis. Ita semper proceditur per incrementum xi, & detractionem mensis Lunaris, vbi opus est. Hæ dies ὑπεροχῆς ηλιακῆς vocatæ sunt ab Alexandrinis ἐπακταὶ: quæ cum detractæ fuerint de mense, reliquum vocatur Ἀπολημὴ a Græcis, D voce Geometrica, vt usurpatur ab Euclide proposit. lxxii libri

x. Arabes vocant *طهّ*: ἐπακταὶ dictæ ideo, quod vt Luna Sollem consequatur, adiiciendæ sunt: quasi ascititas dicas. Hæc fuit prima origo Epactarum, quæ temporibus Diocletiani antiquior non est: cum tamen hodie quidam acuti eas a Cæsare simul cum anno Solari excogitatas dicant. Imo ne vsus quidem earum statim in vulgus. Longe enim posterior illa res, quam cyclus. Sed & Eusebius alium

alium postea cyclum Græcis instituit, qui nihil aliud est, quam Ale- A
xandrinus. Non enim ullum commentus est: sed Alexandrinum Græ-
cis publicauit: quod ex xlii capite Bedæ de ratione temporum
constat. Itaque ex Ambrosio cognoscimus semper Græcis cum Ale-
xandrinis de celebratione Pascha conuenisse, Occidentales autem ab
ipsis discrepasse in cyclo 8, & 19. De quorum Occidentalium cyclo
dicendum. Usus Epactæ & Apotomes hic est. Detracta Epacta de
diebus mensis, reliquum dicitur Apotome, eique apponitur cyclus.
Exemplum. Quando cyclus est iiii, Epacta est 14, quæ detracta de
30 diebus mensis relinquit 16 diem mensis apotomen, cui apponitur
iivi nota cycli. Sic cum cyclus est xvii, Epacta 7 de 30 diebus de-
tracta relinquit apotomen 23 diem mensis: cui apponitur x vii, cyclus B
nempe illius anni. Apotomæ igitur notant nouilunia in diebus men-
sis. Et hoc per totum annum, ac deinceps singulæ notæ per totum
cyclum.

DE CYCLO PASCHALI OCCIDENTALIVM SIVE LATINORVM.

MIRVM Victorem Episcopum Romanum expostulasse cum
Asianis, quod nullum aliud Pascha agnoscerent, præter xiii
Nisan Iudaici, cum ipse interea nullo certo Canone ad Pas-
chalem neomeniam deprehendendam vteretur: siquidem octaeteri- C
de & heccædecaeteride rem explicabant: quo consequbantur, vt eo
nomine a Tessarescædecatitis riderentur, qui neomeniis pure Iudaicis
vtebantur. Quin postea quem cyclum admiserunt, is merus erat Iudai-
cus, & non alias, quam Tessarescædecatita-
rum: cuius exemplum infra subiecimus. In
omnibus igitur conueniebat inter utrosque,
præterquam in cyclis 8, & 19 Alexandri-
num. Nam cum iij sint Embolimæi, in Occi-
dentalium cyclo erant communes, vtpote
cum octauus Alexandrinus sit quintus Occi-
dentalis, 19 autem Alexandrinus sit sextusde-
cimus Occidentalis. Ita Occidentales Itali,
Hitpani, & Galli Pascha in Nisan Iudaico ce-
lebrabant, Alexandrini autem & Græci in
Ijar Iudaico. Quare annis Christi 330, 349,
387, in quibus currebat cyclus Alexandri-
num octauus, item in annis 341, 379, qui in-
ciderunt in annum 19 eiusdem cycli Alexan-

	Cyclus Ale- xandr.	Cyclus Oc- cidentalium	
Emb.	1	17	Emb.
	2	18	
Emb.	3	19	Emb.
	4	1	
Emb.	5	2	
	6	3	Emb.
Emb.	7	4	
	8	5	
Emb.	9	6	Emb.
	10	7	
Emb.	1 1	8	Emb.
	1 2	9	
Emb.	1 3	10	
	1 4	1 1	Emb.
Emb.	1 5	1 2	
	1 6	1 3	
Emb.	1 7	1 4	Emb.
	1 8	1 5	
Emb.	1 9	1 6	

drini,

A drini, Latini Pascha in Nisan, Alexandrini, & Græci in Ijar celebra-
runt. Victorinus in prologo suæ magnæ periodi ita scribebat: *Latini a III Nonarum Martiarum, ad IIII Nonas Apriles, diebus sci- licet XXIX, obseruandum maxime censuerunt, ut quocunque eorum die Luna fuerit nata, efficiat primi mensis initium, cuius Luna decima quarta si feria sexta prouenerit, subsequens Dominicus, id est Luna decima sexta, festiuitati Paschali sine ambiguo deputetur. Sin au- tem die Sabbati plenilunium esse contigerit, et consequenti Dominico Luna decimaquinta reperiri, eadem Hebdomada transmisæ, in alterum diem Dominicum, id est, Lunam vicesimam secundam, trans- ferri debere Pascha dixerunt: ne minus eiusdem Dominici peragendo mysterio destinarent, quam sextamdecimam: nec amplius, quam vicesimam secundam Lunam aliquando reciperent, eligentes potius in Lunam vicesimam secundam diem festi Paschalis extendi, quam do- minicam Passionem ante Lunam quartamdecimam ullatenus inchoari.*
Quartasdecimas porro Lunas mensis eiusdem a xv Kalendarum Apri- lium usque in xvi Kalendas Maias afferunt esse seruandas. Hactenus Victorinus. Vbi vides manifesto quartamdecimam vocari plenilu- nium: quia neomeniæ Christianorum Paschales sunt δὲ φάσεως.
Porro multa sunt in verbis Victorini, quæ merito reprehendas, si ad examen conferantur.

C DE PERIODIS PASCHALIBVS THEOPHI-
LI, CYRILLI, VICTORINI, VICTORIS,
DIONYSII EXIGVI.

QUAMVIS de Paschatis prisco ritu apud Christianos aliquid su-
periore capite tetigimus, tamen locus hic postulat, vt de ea re
amplius dicamus. Omnes veteres Christiani Pascha ad an-
num Lunarem dirigebant, hoc solo ad eam rem καρονσμῳ vtentes,
atque eo putantes se vestigiis Mosis & Iudæorum insistere. Sed du-
plex erat differentia. Altera est, quod alij citius, alij serius aliis men-
ses intercalabant. Nam Asiani, qui Ioannis Euangelistæ, & aliorum,
D qui Apostolorum æquales fuerunt, vestigia sequebantur, mero anno
Iudaico vtebantur. Europæi vero cyclum suum ad æquinoctium
componebant, & proximo post æquinoctium plenilunio Pascha ce-
lebrabant. Hæc erat differentia in mensibus. Altera differentia erat in
die: quod alij videlicet Iudaice in xiiii Nisan, alij proxima post
quartamdecimam Lunam die Dominica, solemnitatem Paschalem
indicebant. Imo aliud tertium genus erat hominum, qui priuatum
& proprium morem haberent. Nam quia veteribus persuasum erat

O Christum

Christum passum VIII Kal. Aprilis. Gallicanæ Ecclesiæ, quacunq; die A VIII Kal. Aprilis fuissent, in ea die Pascha celebrabant. Auctor Beda de Temporum ratione, cap. x L IIII. Hinc contentiones ortæ a temporibus vsque Victoris Episcopi Romani hactenus Ecclesiam agitarunt, donec utriusque malo per patres Nicenos occurreretur. Hi differentiam primam, quæ erat in embolismis, ita composuerunt, vt Paschalem quartamdecimam eam statuerent, quæ proxime æquinoctium sequeretur, quod tunc deprehendebatur in XXI Martij. Alteram differentiam, propter quam capitalia odia in Ecclesiis succreuerant, nihilominus sustulerunt, indicta celebritate Paschatis in eam Dominicam, quæ XIV diem paschalem sequeretur. Ita duo sublata à confessu Niceno, diuersitas embolismorum, & diuersitas diei. Nam antea non conueniebat inter Ecclesias Orientis, & Occidentis. Europæi πάχας αιασαῖμες rationem habebant: Asiani πάχας ταῖοις: quod Christiani πάχα νομικὸν & πάχα ἵδαικὸν vocant. Huic generi hominum nomen factum αἴγεοις τεωτρεοκαὶ ξαπτῷ, vt iam diximus. Neque tamen statim post Nicenam synodus a dissensionibus temperatum. Iam sexcenta millia cyclorum, Octaeteridum, Tessareskædecaeteridum ab omnibus otiosis edita nihil aliud quam inscitiam auctorum detegebant. Cyclus quidem Lunaris ostendebat epochas quartarum decimarum Paschalium; quos Terminos Paschales Computatores vocant. Sed quotiescumque ipsi termini in dominicam incidebant, maxima pars Ecclesiarum in ipsa quarta decima πάχα διασαῖμον celebrabant: reliqui autem in dominicam proxime sequentem transferebant. Ita nullus finis erat dissentendi. Tandem Computatoribus visum non aliter has lites componi posse, quam si vt Terminorum Paschalium, ita feriarum quædam periodus, aut cyclus institueretur, quo vertente, omnis ratio feriarum & terminorum Paschalium in orbem rediret. Primus omnium, quod quidem sciamus, eam rem aggressus est Cyrus Alexandria Episcopus, excogitata annorum nonaginta quinque periodo, quam ob id ἐπενκονταπεντετέλεα vocavit, eamque additis festiuitatis Paschalis rationibus Ecclesiis publicauit: cuius periodi initium consurgebat ex anno Diocletiani nonagesimo septimo, Christi vulgari 381, Postumio Syagrio v. c.

ELENCHVS PERIODI THEOPHILI ET CYRILLI.

Cyclus Solis.	Litera Domin.	Cyclus Solis.	Litera Domin.
1 2	G	2 0	D
2 3	G	3	D
6	G	1 4	D
1 7	A G	2 5	E D
2 8	A	8	E
1 1	A	1 9	E
2 2	A	2	E
5	B A	1 3	F E
1 6	B	2 4	F
2 7	B	7	F
1 0	B	1 8	F
2 1	C B	1	G F
4	C		
1 5	C		
2 6	C		
9	D C		

Fl. An-

A Fl. Annio Eucherio coss. cum anno antecedente cœpisset dictus annus Diocletiani. Sed eam rursus castigauit Theophilus eiusdem vrbis Episcopus, edita totidem annorum, sed castigatiore, vt ipsi videbatur, sumpto initio ab anno Christi 437, qui erat Diocletiani 153, Fl. Sigeulte v. c, Fl. Aetio v. c, Mag. vtr. milit. coss. Dionysius Abbas cognomine μηνὸς scribit periodū ipsius Cyrilli cœpisse ab anno Diocletiani 153, vt quidem a nobis positum est. Sed quidam Chronologi contrarium in suis indicibus temporum annotarunt: inter quos Florentius Wigorniensis monachus ait Theophilum orsum periodum suam anno Diocletiani 153 (xcviii) Christi 380, Cyrrillum autem suam anno Christi 437. Nos melioribus

B auctoribus, Dionysio & Gennadio, contrarium secuti sumus: quorum alter, vt diximus, ait eam periodum inire ab anno Christi 380, id est Diocletiani 153 (xcvii) alter vero ait Theophilum eam obtulisse Theodosio seniori. Id vero plane conuenit anno Christi 380. Sed hæc omnia a veteribus perturbationis plena producuntur. Res ita habet. Theophilus Alexandrinus Episcopus instituit periodum magnam quinque cyclorum: quo nomine eam ἐπεννοῶσαν τετρακοσίαν vocat, initio eius ducto a prisca epocha Diocletiana, cuius magnæ periodi ultimus annus erat Consulatus Ausonij, anno Christi 379. Anno autem 380, qui erat primus Theodosij senioris, itemque primus cycli Paschalis, inibat secunda periodus. Anno vero 437, qui

C erat quinquagesimus octauus periodi secundæ, Cyillus Alexandrinæ sedis Episcopus aliam totidem annorum instituit, additis, vt Theophilus fecerat, solennitatibus. Itaque Gennadius de Theophilo ita scribit: *Paschalem etiam recursum; quem apud Nicenam synodum, post nonaginta & quinque annos agi in tempore & die & Luna secundum suum statum inuenierat, additis quibusdam festiuitatis rationibus, & expositionibus Theodosio principi obtulit.* Cum hæc ita sint, mirum, cur Leo Papa in Epistola ad Marcianum Augustum scribat, eam periodum non 95, sed 100 annorum fuisse. Vnde periodum illam centenariam vocat, item centenariam supputationem. In epistola quoque lxxxiii ad Eudoxiam Augustam ita ait: *sancta*

D memoria Theophilus ad Augustum Theodosium seniorem scribens, per centum annos a primo predicti principis Consulatu digesit ordinem diei festi, cuius instructionis septuagesimus quartus nunc annus emoluitur Opi-
lione consule. Quis vnquam credat 95 annos esse 100? Sigebertus quoque hunc auctorem sequutus ridicula de hac periodo scribit. Vide locum. Ac sane non solum vitiosa, sed ridicula est hæc periodus. Nam 84 annis, qui sunt tres cycli Solares, detractis de 95 annis, remanet annus cycli vndecimus. Itaque si anno XII cycli, a quo

O 2 proxime

proxime sequitur bisextum, perpetuo addantur vndeclim, primus annus primæ periodi, secundæ, tertiae, & quartæ incipiet a litera G. annus vero primus quintæ, sextæ, septimæ, octauæ inibit a litera proxime sequente, nempe ab A. & sic deinceps, ut habes in Tabella superiori. quod potes periclitari in annis Christi. Anno Christi 535, cyclus Solis XII, litera Dominicalis G, Terminus 2 Aprilis, feria secunda. Hoc continuatur annis sequentibus 630, 725, 820, cyclis Solis 23, 6, 17. Sed annis sequentibus 915, 1010, 1105, 1200, erit feria prima, cyclis Solis 28, 11, 22, 5. Reliqua per te potes experiri. Hac Theophili & Cyrilli hallucinatione deprehensa, Victorinus (Victorius dicitur Bedæ, & aliis) natione Aquitanus, inuitatus ab Hilario Sardo Romæ Episcopo, commentus est periodum satis ele- B gantem, ductis annis cycli Solaris in annos cycli Lunaris, qui fiunt omnes anni 532, quorum orbe feriæ, & Termini Paschales ad initium suum recurrent. Quod sane prudenter ab eo factum, siquidem neomeniæ vni diei affixæ essent in Kalendario, neque uno die in anteriora per 304 annos eniterentur. Initium huic magnæ periodo a Kalend. Ianuraij anno, in quem contulit baptismum Christi, qui erat, ut ipse putauit, xv Tiberij, consulatu duorum Geminorum, cylo Solis vndeclimo, Lunæ duodecimo; anno periodi Iulianæ 14743. Eamque periodum continuauit circiter usque ad tempora sua appositis a latere paribus Consulum, ut vidimus in peruetusta magni illius Cuiacij membrana, maiusculis literis, quas capitales vocant, perscripta. Sed fœdissimi errores erant, tam in Consulum noninibus, culpa librariorum; quam in Terminis Paschalibus & dominicis resurrectionis, negligentia ipsius Victorini. Neque melior est codex, quem penes nos habemus. In utroque codice nomen Victorini, non Victorij præferebatur. His erroribus tam Paschalium Terminorum, quam τὴν κυριακὴν αἱστούων manum admouit Victor Capuae Episcopus, qui huius periodi elenchum scripsit anno Christi 550, qui erat nonus post Consulatum Basilij Iunioris. Hoc enim colligimus ex verbis ipsius Victoris. cum, inquit, Paschalis veneranda solennitas quanam die potissimum proueniret, per anni presentis Indictionem tertiamdecimam. a nobis solicite quereretur, eī D iuxta Patrum venerabilia Constituta octauo Kalendarum Maiarum diceremus resurrectionem Domini proculdubio celebrandam: aliquibus minime rationabilis visa est nostra responso: eo quod Victorius quidam in circulo Paschali, quem edidit, aliter diem dominicae resurrectionis affixerit, licet eī hunc designauerit, quem nos celebrandum pariter profitemur. Post: Sed nunc, inquam, ordo expetit, ut cyclorum, quos Victorius edidit, patefaciam euidenter errores, dum nescit legitimū diem

Adīem definire Paschalem: ut cum in præteritis ostensus hoc modo fuerit deliquisse, in presentibus ac futuris, & auctoritate careat, & occasionem prævia persuasoris amittat. Hæc omnia igitur non potuere concurrere, nisi in annum Christi 550, nempe vt indictione tertia-decima Pascha αιαστομον conueniret in xxiiii Aprilis. Igitur scripsit, post tempora Iustiniani, & quidem post Dionysium μηνεγην. Mirum igitur, cur Dionysij nullam fecerit mentionem, si Dionysius Victorini, siue Victorij periodum emendauit. Hæc igitur Victoriniana, siue Victorianæ periodus interpolata est a Dionysio, non solum in Terminis Paschalibus & Dominicis resurrectionis, sed etiam in capite, quod quidem non a baptismo, vt Victorinus, sed a prima

BPaschali quartadecima dedit, in mense Martio. Itaque periodi auctor Victorinus, emendor autem Dionysius, qui hac interpolatione precium eius accedit, & dignitatem illi commendatione sua quæsiuit: adeo vt apud posteritatem non Victoriniana ab auctore, sed Dionysiana a recenfitore dici meruerit. Sero tamen in Ecclesiis Galliæ locum habuit, quæ adhuc Victorini priorem editionem retinebant, vt constat ex Gregorio Turonensi, Aimoino monacho, & Adone Viennensi. Itaque nescio, an apud illos Victoris cyclus perperam aut Victorij, pro Victorini. Nam scio nunc Victorinum, nunc Victorium vocari, non autem Victorem. Victor enim Victorinum emendauit, vt iam vidimus. Scripsit igitur cy-

Cclum suum Dionysius anno Christi 526, vt ipsemet testatur his verbis: *Præsentis anni monstramus exemplum. Indictio quippe quarta est & Lunaris cyclus undecimus, & decennouennalis quartusdecimus. Et quia Hendecadis est sextus annus, eum επιβολημον esse necesse est. A quintadecima itaque Luna præteriti festi, usque ad quartamdecimam præsentis, quot dies sunt, diligentius inquiramus, & inueniemus præculdubio, quando Pascha celebrare debemus. Transacto anno per Indictionem tertiam, Pascha quartamdecimam Lunam, nono die Kalendarum Aprilis, id est vicesimaquarta die mensis Martii, fuisse, quis dubitat?* Anno igitur Christi quingentesimo vicesimo sexto cyclum Victorini recensebat Dionysius, incipiens suum cyclum ab

Danno vltimo illius, id est ab anno quingentesimo tricesimo secundo. Præcipit enim annis Domini vnitatem addere, reliquum in xix partiri: quod scilicet annus primus cycli secundum Alexandrinos, est is, cuius neomenia incidit in 22 diem Martij. Cum autem ecclesia admiserit natalem Christi in xxv Decembribus, Dionysius putauit eum natalem incidisse in annum, cuius xxii Martij habuit neomeniam, & proinde fuisse primum cycli. Itaque sequens Martius, qui competit primo anno Christi currenti, habuit cyclum secundum.

De quo postea satis loco suo. Magnus igitur iste cyclus constat enneadecaeteridibus **xxviii**, aut cyclis Solis **xix**: Enneadecaeteris vero diebus **6935**, & quatuor præterea diebus, quæ in quatuor bisextis intercalantur. Nam horæ **18** appendices ex tribus quadrantibus diei conflatae eximuntur fine cycli: quod Græci vocant *τετραγύμνος*, nostri Computatores saltum Lunæ. Alioquin absque illa succisione esset, dies ultima cycli pessum iret in **xxiii Martij**: a qua potius incipere debet cyclus. Terminorum epochas coniecimus in laterculum, quas iam Luna diem vnum a temporibus Nicenæ synodi, bidentalium autem a Christo anteuerterat: id quod ipse Dionysius indicat, cum alium cyclum Lunarem, alium Paschalem instituat. Ad methodum cycli Lunaris sæculo Dionysiano conuenientis tria detrahenda sunt de cyclo Paschali. Proinde anno Christi **516**, cyclus Paschalis erat quartus decimus, Lunaris undecimus. Manifestum est autem, ubi periodus Cyrilli *καὶ επενδεκάτη* desinit, inde Dionysianam incipere.

Annus primus *καὶ επενδεκάτη* Cyrillianæ est annus Christi **437**. Ergo nonagesimus quintus est **532** Christi. Hoc etiam monet ipse Dionysius: *Hoc monemus, inquit, quod cyclus iste nonaginta quinque annorum, quem fecimus, non per omnia in se ipsum reuertitur. Et ideo post expletionem nonaginta quinque annorum, non ad quintum cyclum sancti Cyrilli, qui incepit cyclos suos ab anno centesimo quinquagesimo tertio Diocletiani, quorum quintum cyclum necessario nobis proposuimus, sed ad nostrum primum cyclum, quem nos ab anno ducentesimo quadragesimo octavo eiusdem Diocletiani incepimus, lector adcurrat.* Continuauit autem totam periodum ad annum **1063**, ut ait Beda. Hinc ipse Beda ad annum **1596**. Sed ineptissimum tres periodos continuare, cum una sufficiat, si quidem in una omnes feriae & Termini Paschales recurrunt. Sed ipse Dionysius, qui nihil aliud, quam Victorianam periodum recoxit, ne ipse quidem per omnia se tutum a reprehensione præststitit. Ecce in illis verbis, quæ supra adduximus, ait anno Christi **525**, in dictione tertia, terminum Paschalem incidisse in **xxiiii Martij**, cum tamen esset in **xxiii**. Dicit enim nono Kalendarum Martiarum, cum vere fuerit decimo Kalendarum; & viceversa quarta, cum fuerit vi-

cesima

LATERCULVM	
TERMINORVM	
Paschalium in cyclo	Dionysiano.

Linea annuum sccl. Dionysian.	TERMINI Paschales.
1	v. Aprilis
2	xxv. Martij
3	xiii. Aprilis
4	ii. Aprilis
5	xxii. Martij
6	x. Aprilis
7	xxx. Martij
8	xviii. Aprilis
9	vii. Aprilis
10	xxvi. Martij
11	xv. Aprilis
12	iii. Aprilis
13	xxiiii. Martij
14	xi. Aprilis
15	Kal. Aprilis
16	xxi. Martij
17	ix. Aprilis
18	xxix. Martij
19	xvii. Aprilis.

A

B

A cesima tertia. Neque vero putas errorem librariorum. Plura enim & talia & maioris momenti peccata sunt ab eo. Ecce in eius cyclo primus annus a Christo habet, ut debet, terminum Paschalem v Aprilis: e regione vero literam dominicalem E; hoc est cyclum Solis v i i i. Atqui eo tempore primus annus cycli Lunaris respondebat nono Solari; secundus, qui est primus annus Christi vulgaris; conueniebat in decimum, non in octauum, ut vult Dionysius. Rursum primus annus secundæ periodi est 532 Christi. Recte notatur Terminus in v Aprilis, & litera dominicalis B item recte. cur non in priore eodem modo? Sed & inepte unitatem adiiciendam præcipit ad methodum cycli. Nam in omni æra primus annus potest esse B primus cycli tam Lunæ, quam Solis. Anno primo Nabonassari cycclus Lunæ erat xv. Itaque qui in ratione Paschiæ est quintusdecimus, in ratione annorum Nabonassari est primus. Quod enim dicitur primus cyclus Lunæ, non magis potest esse primus, quam principium esse in circulo. Omne principium in circulo est $\theta\epsilon\sigma\alpha$, non $\Phi\sigma\tau\alpha$. Sed quia prima enneadecaeteris Christiana cœpit ab initio Diocletiani, propterea is annus est primus cycli Christiani. De hallucinatione autem in computatione annorum Christi, alibi fusius dicitur. Nam male meritus est de posteritate Christiana, qui primus omnium æram Christi uno anno mutilauit. Porro periodus hæc, quia a natali Christi initium capit, propterea periodus annorum gratiæ vocata est. Æthiopes vocant annos gratiæ. Ea, ut diximus, ante tempora Caroli Magni in Galliis locum non habuit, cyclo Victoriand regnum in Ecclesiis Gallicis obtinente.

DE FALSO CYCLO PASCHALI.

ERAT genus hominum, cui nomen impositum nullum memini. Tantum eorum methodum, qua vtebantur in cyclo suo Paschali, Maximus Monachus vocat ἔξαπλωσιν καὶ πεντάπλωσιν, quod uno verbo poterat dicere ἑνδεκάπλωσιν, vel ἑνδεκαπλασμόν. Nam primum aliquid sexies, deinde idem quinques multiplicare, aut diuidere, tandem tundem est, ac semel vndecies id facere. Ij igitur homines, vt ait Maximus, primo annum suum Lunarem supra 354 dies, quinque etiam scrupulorum diurnorum æstimabant. Deinde quot dies a Kal. Ian. putantur, ad terminum Paschalem Eusebianum, hoc est, ad terminum in omnibus Ecclesiis receptum, tot scrupulos dierum colligebant. Denique singulis annis cycli vndenos dies imputabant. Tandem a congerie illorum vndecim dierum, scrupulorum, & dierum a Kal. Ianuarij collectorum, abiectis omnibus tricenariis, reliquum pro ter-

mino Paschali accipiebant. Hoc modo aliquando XIII Luna exi- A
bat; aliquando XV, & XVI. Quod si abiectis 30, reliquum esset
XVI Luna, & in secundam feriam incideret, πάχα αιαστον in præ-
cedenti celebrabant, quæ erat feria prima. Nam, inquietabant, si XVI
Luna incurrit in secundam feriam, XIII incidit in VII. Sequenti
igitur, quæ est feria prima, licet per Canonem Nicenum Pascha απλα-
σως celebrare. Sed merito illos reprehendit Maximus Monachus.
Quia quæ nobis est XIII Luna, illorum epilogismus eam aliquan-
do XV, aliquando etiam XVI constituebat. Quare cum feria secun-
da incidebat in XVI, quæ nobis est XIII, tantum abest, vt contra
Canonem non peccarent, qui σωμπιων interdicit, vt etiam και περιπιων Pascha ante XIII Lunam celebrarent. Multum de hoc gene- B
re hominum disputat idem Maximus, & quidem ita obscure & intri-
cate, vt vix & a doctis ipsis in-
telligi possit. Nos expeditius &
planius explicare conabimur, si
prius primi cycli eorum magnæ
periodi Tabellam proposueri-
mus. In cuius versu primo po-
suimus filum cycli Paschalis Dionysiani, siue Eusebiani: in secun-
do cyclum horum hominum,
quibus nullum nomen fecit anti-
quitas, tantum eos vocans εξα-
πλεντες και πενταπλεντες. Tertius ver-
sus continet dies collectos ex So-
lis supra Lunam excessu, quos
quidam epactas anni Solaris vo-
cant, vt re vera sunt. Quartus
scrupulos collectos, quos dixi-
mus quinos anno Lunari attribui, supra dies 354. Quinto continen-
tur dies a Kalen. Ianuarij, ad terminum Paschalem usitatum collecti.
Sextus complectitur terminos Paschales illius cycli. Septimus & ultimus
cyclum Solis. In annis igitur cycli sui, 1, 2, 3, 4, 18, quartamdecimam col- D
ligunt ex ratiociniis suis. In quibus annis dumtaxat cum termino usi-
tato conueniunt: in reliquis vero annis cycli, neutquam. Nam in XVI,
pro 14 Luna 16 colligunt: in cæteris XV. Eorum primus annus con-
gruit cum quarto cycli Dionysiani. Proponatur igitur exemplum ex
XV anno magnæ illorum periodi, hoc est, quando annus XVI Lunæ
& Solis concurrunt, quod semel accidit in 532 annis. Is annus XVI
est 19 cycli Dionysiani. Terminus Paschalis 17 Aprilis. Ponamus
esse

Cyclo. Dio- nyssianus.	Cyclo. vi- tiosus.	Epactæ anni So- laris.	Scrupuli diurni.	Dies a Kal. Ia- nuarij collecti.	Termini Paschalis cycli vi- tiosi.	Cyclus Solis.
4	1	—	11	5	92	F E
5	2	—	22	10	81	D
6	3	—	33	15	100	C
7	4	—	44	20	89	B
8	5	—	55	25	108	A G
9	6	—	66	30	97	F
10	7	—	77	35	86	E
11	8	—	88	40	105	D
12	9	—	99	45	94	C B
13	10	—	110	50	83	A
14	11	—	121	55	102	G
15	12	—	133	0	91	F
16	13	—	144	5	80	E D
17	14	—	155	10	99	C
18	15	—	166	15	88	B
19	16	—	177	20	107	A
1	17	—	188	25	95	G F
2	18	—	199	30	84	E
3	19	—	210	35	103	D

A esse feriam secundam, ut re vera est, secundum illorum periodum magnam. Ecclesiæ, quæ ex decreto Patrum Pascha celebauerint, solennitatem *αιαστίμης πάχατος* in proximam Dominicam conferent, hoc est in xxii Aprilis. Quid illi faciant, vide. Ex vndecies secundum colliguntur 177 dies. A Kalend. Ianuarij, ad 17 Aprilis, summa dierum collectorum 107 . Summa in genere 284 . Rursus quot dies putantur a Kalend. Ian. ad 17 Aprilis, tot scrupulos assume. Summa scrupulorum 127 . qui sunt dies duo, scrup. 7 . Summa igitur dierum omnium 286 , neglectis residuis septem scrupulis. Divisi per 30 relinquunt Lunam 16 , feria secunda. Nam iam constat esse feriam secundam. Quare 15 præcedens est Dominica, in qua ri-

B te licet Pascha celebrare, quandoquidem sequitur xiv Lunam, quæ ex hoc epilogismo incidit in Sabbathum. Hæc eorum methodus. Sed merus est stupor. Nam quam illi 16 Lunam ex ratiociniis suis colligunt, ea est 14 Dionysiana. Et consequenter quam ipsi 15 putant, ea est 13 . Vnde ante terminum usitatum Pascha celebrant. Quod si 16 fuerit Dominica, tunc transferunt in Dominicam sequentem: ut Pascha celebretur 23 Luna secundum eos. Quod perabsurdum est. Canon enim Nicenus vicesima prima tenus iubet diem septimanæ promouere. Ultra non licet. Ipsi, ut vides, etiam extra 22 extendunt. Sed cum hæc *ταρεβασις* fit, non peccant in Canonem Nicenum.

C Nam quoties hæc translatio fit in eorum cyclo, fit & in Dionysiano termino, qui cum sit semper 14 Luna, illis fit 16 Luna in anno cycli sui 16 . Et cum adduntur 7 dies *ταρεβασις*, peruenitur ad 24 Aprilis, in qua omnibus Ecclesiis fas est celebrire Pascha *αιαστίμον*. Quare in hoc non peccant contra Canonem Nicenum. sed quatenus 24 Aprilis tunc est 23 eorum mensis Paschalis, tunc peccant in Canonones suos. Quia ridiculum est a 14 Luna ad 23 usque diem septimanæ extendere, cum maxima extensio sit tantum ad 21 Lunam. Quare quemadmodum in priore exemplo celebrantes *πάχα αιαστίμου* ante Pascha Iudaicum, committunt in legem Nicenam *τὴν περιέλθων*: ita etiam in hoc exemplo extendentes septimanam ad 23 usque Lunam, peccant in leges cycli sui *τὴν παρεβασιν*, quanquam

D concurrunt in solennitatis cultu cum cæteris Ecclesiis. Anno 403 iuxta Theophili magnam periodum, 24 Martij fuit Luna $xiii$, aureus numerus v : Litera Dominicalis *D*. Ideo Pascha statuendum in 29 Martij. Sed Innocentius Episcopus Romanus eandem Lunam xvi esse censebat, ideoque Pascha rite celebrari posse 22 Martij. In quo vides eum secutum fuisse hanc ridiculam *ξεδησιν τούτην περιπλάνων*, aut aliquam methodum proximam: quod & videtur fecisse Leo Papa scribens ad Julianum Episcopum, qui eo nomine reprehendit

prehendit Theophilum, quod in 76 anno secundi magni cycli sui, A qui erat Christi 455, terminum Paschalem posuerit in 17 Aprilis, Dominicam resurrectionis in 24. Nam Pascha celebrari debuisse eadem die, qua posuit terminum. Ergo censuit illam fuisse quintadecimam Lunam, non quartadecimam. Videtur igitur nescio quid simile huic methodo imitatus fuisse. Hæc clarius & breuius a nobis explicata sunt, & Tabella cycli illustrata, quæ Maximus implicatissime tradit in libro suo, qui nondum editus est. Ac quamquam horum hominum inepta erat ratio, tamen propter antiquitatem omittenda non erat.

DE PERIODO PHILOLAI PYTHAGOREI.

B

QUÆ fuerit Philolai Pythagorici magna periodus, declarat Censorinus his verbis: *Est ē Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta nouem: in quo sunt menses intercalares viginti ē unus.* Philolaus igitur, & omnes æquales eius putarunt mensem Lunarem esse tantum vndetriginta dierum cum semisse, quomodo & Christiani quidam postea suos menses Paschales eiusmodi definiuerunt. Hoc modo duo menses Lunares erant dierum 59 præcise. Totidem annorum periodum excogitauit Philolaus, hoc est dierum 21505, horarum 12. quæ sunt syzygiæ 729, ex quibus 21 intercalantur. Nam posita quantitate mensis Lunaris dierum 29, cum semisse, annus Lunaris erit dierum 354 præcise. Multiplicantur 354 per 59. Producuntur dies 20886. Intercalationes sunt 21. Multiplicantur dies 29, horæ 12 semel & vicesies. Fiunt dies 619, horæ 12. Quæ quantitas cum 20886 conficit summam prius propositam dierum 21505, hor. 12. Hoc pacto annus Solaris Philolai erit dierum $364\frac{1}{2}$. Quid experiere verum, si $21505\frac{1}{2}$ dies per 59 annos partiaris. Prodibit enim quantitas anni $364\frac{1}{2}$, ut propositum erat. Deficit hic epilogismus a veris syzygiis & 21 embolismis, diebus 22, horis 0, 793. Nam $21505\frac{1}{2}$ dies sunt anni Lunares dumtaxat 60 Arabici, menses 8, dies 7: anni vero Iuliani 58, dies 325 D $\frac{1}{2}$. Et sane Philolaum annum Solarem definiuisse dierum $364\frac{1}{2}$ testis est Censorinus, qui de modo anni Solaris verba faciens ita scribit: *Hoc tempus quot dierum eset, ad certum nondum Astrologi reperiire potuerunt. Philolans annum naturalem dies habere prodidit trecenos sexaginta quatuor ē dimidiatum.* Ergo constant sibi rationcinia nostra. Vides illos veteres, vbi cumque illis videbatur quodam tempus præcisum, eam statim iudicabant esse motus Solis, aut alio-

Aut aliorum siderum $\Delta\pi\alpha\lambda\alpha\sigma\alpha\omega$. Nam si constat mensis Lunaris modum esse dierum $29 \frac{1}{2}$, eam iudicarunt iustum esse $\Delta\pi\alpha\lambda\alpha\sigma\alpha\omega$, quæ ex talibus syzygiis composita proxime abesset a 365 diebus Solariis. Non dubium est recte a nobis huius periodi rationem initam esse. Philolai vitam habes apud Diogenem Laertium. De hac periodo intellexit Plutarchus in Placitis Philosophorum : $\tauὸν δὲ μέγαν$ $\chiμαιλὸν$ $οἱ μὴ τῷ ὀκτωετεῖδι τίθενται$, $οἱ δὲ τῷ ἐπειδεξετεῖδι$, $οἱ δὲ τῷ τοῖς ἔξικον τε ἑρός δέσσα$. Nam vnde sexaginta annorum periodus est hæc Philolai.

DE MAGNO ANNO DEMOCRITI.

BINTER libros Democritæ Diogenes Laertius ponit opus cui titulum fecerat auctor, $\muέγας χμαιλός$, $\eta \alpha\piεργομέν$, Παράπημα. Qualis autem & quantus fuerit annus ille, docet Censorinus: *Est ē Philolai Pythagorici annus ex annis quinquaginta nouem. Mox: Et Democriti, ex annis octuaginta duobus; cum intercalares sint duodetriginta.* Democritus igitur sine ullo dubio existimauit annum Lunarem esse dierum 355, vt multi alij veterum, ita vt ex eorum sententia, vna syzygia sit dierum 29, horarum 14. vel, quod idem est, scrupulorum diurnorum 35. Neque alia fuit veterum Romanorum opinio. Annus igitur Democriti Solaris fuit merus Julianus, **C**qualis apud Græcos eo tempore, & Romanos etiam censebatur; dierum nempe $365 \frac{1}{4}$. Qui dies per 82 multiplicati fiunt 29950, cum horis 12. Porro syzygiæ $\tau\gamma\alpha\kappa\omega\eta\mu\epsilon\epsilon\gamma$ 28. hoc est, dies 840, de 29950 deducti relinquunt 29110: qui per 82 diuisi dant 355 dies præcise. Sed illas 12 horas insuper habuit & neglexit Democritus. Quod si triginta intercalationes fuissent, quæ naturali ex causa tot annis competunt ad spatia Lunæ explenda; annus Lunaris Democriti merus Arabicus, aut sane proximus Arabicus fuisse. Nam 29950 dies cum horis 12 fiunt anni Arabici solidi 84. syzygiæ 6. dies 6: scrup. 48. Non longe a vero absuit epilogismus ille. Et sane Democritus tantus vir fuit, vt etiam in quibus fallitur, ingenij tamen eius **D**magnitudo elucescat. Tantum abest, vt in hoc præclaro inuento, quo veteres superauit, non eandem vim iudicij admitari debeamus. Quanto enim melior hæc, quam Philolai periodus, quæ neque Solis, neque Lunæ rationibus congruebat? Edidit autem annum hunc Democritus duobus libris: Prior, vt cognoscimus ex Laertio, vocabatur $\muέγας χμαιλός$; aut $\alpha\piεργομέν$, in quo scilicet rationibus astronomicis demonstrabatur modus illius periodi magnæ, quam $\muέγαν χμαιλὸν$ vocavit. Altero libro continebatur descriptio stellarum

stellarum ἀπλανῶν, cum ortibus, occasibus, & significationibus A suis, quod ἀπληματικά vocari supra monuimus in Octaeteride Cleostrati. Et sane Geminus, Plinius, & alij quædam annotantes ex Democrito ad ἀπληματικὰς τὸς φαινομένων, non ex alio libro, quam cū ἐπὶ ἀπληματικῶν Δημοκρίτου deponserunt.

DE MAGNO ANNO OENOPIDÆ CHII ASTRONOMI.

IN Collectaneis Stobæi Physicis, quæ ex Bibliotheca clarissimi viri Sambuci prodierunt, capite de Tempore, hæc consarcinata partim ex Plutarcho περὶ δρεπούσιων θεοῦ φιλοσόφοις leguntur. τὸν δὲ μέγαν ἔποιαν τὸν οἱ μὴ δὲ τῷ ὀκταετεῖδι τίθενται, οἱ δὲ τῷ ἡμερακούδετετεῖδι· οἱ δὲ τῷ τετραπλασίοις ἔτεοιν οἱ δὲ τῷ ἑξήκοντα, εἰναὶ οἵσιν οὐ παθαγόεσσι. Hæc mutila apud Plutarchum leguntur: quorum partem supra adduximus, in periodo Philolai. At falsum est illam ἑξήκοντετεῖδα fuisse annorum solidorum 60, sed 59. sexagesimo autem vertente inire alteram periodum. quomodo & Olympias quatuor annis constans dicta πεντετεπίς. Sed non dubium legendum esse, οἱ δὲ τῷ ἑξήκοντα ἑβδόμοις, εἰναὶ οἵσιν. Nam εὗός, & εἰναὶ οἵσιν sunt fere similia. Manifesto periodum Pythagoræ attribuit, quam Philolai Pythagorei fuisse probavimus. At Oenopides Chius 59 quidem annos attribuit suæ periodo, sed non eadem ratione. Annum enim Solarem definit dierum 365, C cum parte dierum duum & viginti vndesexagesima. Vndesexaginta igitur annis constat periodus Oenopidæ, ut illa Philolai. Vndesexagies 365 dies, fiunt 21535. quibus adde 22. Confiunt dies omnes 21557. qui sunt anni Arabici 60 syzygiæ 10. Itaque in illa periodo cum sint syzygiæ 730, intercalatur bis & vicesies. Censorinus Francisci Pithoei: *Philolaus annum naturalem dies habere prodidit trecentos sexaginta quatuor, et dimidiatum. Aphrodisius trecentos sexaginta quinque, et partem diei octauam. Calippus autem CCCLXIII*, et Aristarchus Samius tantundem, et præterea diei partem mille DCXXIII. Meton vero CCC LXV, et dierum duum et viginti D partem vndesexagesimam. Oenopides CCC LXV, et dierum duum et viginti D partem vndesexagesimam.* Ex illis igitur verbis Censorini quantitas anni Solaris indagata secundum Oenopidem eiusdem Oenopidæ periodum aperit. Itaque annus Solaris, secundum Oenopidem, præter 365 dies, habuerit præterea horas 8 $\frac{56}{60}$. Hæc periodus maior est 59 annis Julianis, diebus 7, hor. 6. De hac Älianuſ lib. x ποικίλης. vbi non solum scribit hanc periodum annorum quinquaginta nouem fuisse, sed etiam Olympiis ludis publice in Tabula propositam. Oīvō ποικίλης, in-

Adhs, inquit, δ. XI° ἀσεργάτης αἰδίκης Ολυμπίοις τὸν χαλκῆν γραμματίου, ἐγένετος τὸν αὐτὸν την' ἀσεργάτηαν τῷ ἑώραν δεόντων εξήκοντα εἰπών, φύσας τὸν μέγιστον ἀποτελοῦντας τὸν θεόν. Per ἀσεργάτηαν manifeste intelligit τὸν φανόμενον, καὶ τὸν πρότυπον, ut de anno Democriti diximus.

DE CYCLO LVNARI VETERVM SAXONVM.

VETERVM Gallorum, & Germanorum annum Lunarem fuisse ex Cæsare & Cor. Tacito cognoscimus. De Germanis ita scripsit Tacitus: *Cœunt, nisi quid fortuitum & subitum inciderit, certis diebus, cum aut inchoatur Luna, aut impletur. Nam agendis rebus hoc auspiciatisimum initium credunt.* Quin Germani non pugnabant decrescente Luna, auctore Iul. Frontino lib. II. At veterum Saxonum & Danorum mira anni ordinatio fuit ex affectibus Oceani, cuius littora accolabant illi. Notissimum ad eius sideris incrementa & decrementa Oceani quoque vices recurrere. Sed in pleniluniis amborum æquinoctiorum duæ sunt ingentes πλημμύραι, ad quarum observationem annum suum digesserunt. Eas πλημμύρας maiores Malinas; Minores autem Ledunas, vel Lidunas vocabant. Nulla est natio, quæ, quamvis anno Lunari vteretur, tamen & So-

MENSES PRISCORVM Danorum.	MENSES VETERVM SAXONVM.
Fischemaanet	SEPTEMBER.
Seemaanet	OCTOBER.
Slactmaanet	NOVEMBER.
Christmaanet	DECEMBER.
Glugmaanet	IANVARIVS.
Bludemaanet	FEBRVARIVS.
Aoormaanet	MARTIVS.
Faaremaanet	APRILIS.
Maimaanet	MAIVS.
Hoemaanet	IVNIVS.
Ornumaanet	IVLIVS.
EMBOLIMVS	O O
Hooftmaanet.	AVGVSTVS.

laris anni progressus interea non obseruaret. Hoc illi facientes, A principium anni ciuile semper a xxv Decembris capiebant, idq; a nocte, quæ sequitur xxiiii, in qua antiquitus Christiani, -hodieque, perwigilia natalitia faciebant. Eam noctem Modranect vocabant, quasi dixeris *νυχτινέα*, & quasi illa esset parens & princeps omnium reliquarum noctium: vt pote a qua caput anni ciuilis sumeretur. (Nam, vt apparet, non dies, sed noctes numerabant; vt de Gallis scribit Cæsar) Principium vero naturale cycli a Malina |Autumni, & plenilunio instituebatur: quia, inquit Plinius lib. II. 97, autumnali magis æquinoctio tumescunt fluctus. Annum enim in duas Malinas diuidebant, autumnalem, & vernalem. quintus vero mensis huius & alterius semicirculi erat cognominis antecedenti: ita B vt quartus & quintus Malinæ autumnalis vnum nomen & commu- ne haberent, Giuli, id est *πεπονιάν*: quod Sol tunc in autumnum flecteret: eodemque modo, quartus & quintus cognomines essent, vocarenturque Lida. quia vero is erat exitus anni Lunaris, annis em- bolimæis tertius Lida penultimo loco intercalabatur. vnde annum embolimæum hoc nomine Trilida vocabant. Significat autem Lida tranquillum, vt Beda docet. Proprie est, quod Græci πλωίμον dicunt. Est enim de mari dictum, cum ridet blandi pellacia Ponti, vt loquitur Lucretius. Inde etiam minores æstus maris Lidunas vocabant, quod tunc æstus, & fluctus molliores essent. Nomina mensium Saxonico- rum Bedæ accepta referimus, qui, vt Saxo genere, de illis satis mul- C ta, & cognitu digna retulit. Reliqua inde haurias licet. Videtur hæc anni ordinatio pulcherrima fuisse, quæ non ad Solarium & He- liotropion Metonis umbras Gnomonis sequeretur, sed ipsas admirabiles Oceani *αιξομετσεις*. Sane mirum, quod Beda tradit alibi, de æstu Oceani loquens, periodum ḡνεαδεκαεπεικήν in illis ab ac- colis Oceani obseruari. Nam id quidem potius ab illis hominibus obseruatum miror, quam hoc ita accidere. Si enim Oceani muta- tiones secundum Lunam; Lunæ autem progressus secundum ḡνε- αδεκαεπειδα: proculdubio & Oceani mutationes sequuntur ḡνεαδε- καεπειδα ipsam. Diodorus Siculus de Enneadecaeteride illarum nationum ita scribit libro secundo: Εκατῶθ, καὶ πνες ἐτεροὶ φασὶν ἐν τοῖς αἰππέργεν τὸ Κελπικὸν τόποις καὶ τὸν ὄκεανὸν εἶναι μῆνιν τούτην ἐλάτῃ τὸ σκη- νιάς, &c. Ali quanto post: φασὶ δὲ τὸ τελείων Σελήνην ἐν τούτην τὸν μῆνα φα- νεῖσθαι πανελῶς ὀλίγον απέχεσθαι τὸ γῆς, καὶ πνες ἐξοχὰς γεώδης ἔχεσθαι φα- νεῖσθαι. λέγετο δὲ τὸ τελείων θεὸν διὸ ἐτέλην ἀνεκαΐσθαι κατεντάνεις τελείων τὸν μῆναν, ἐν τοῖς δια τοῦ αἰσθαντος δύποντας αἰσθαντος ἐπὶ τέλος αἴγοντο). καὶ διὰ τοῦ τὸν ἀνεκαΐσθ- ητην γεόντον τῶν τοῦ ἐλάτην μέγdu ἀναστὸν ὄνομα γενέσθαι. καὶ δὲ τὸν ἐπιφανῆ τούτην τὸν θεὸν καθαρίζειν τε τὸ χρυσέν αἰσθαντος τὸν νύκτας δύποντας αἰσθα- εῖν,

A euīs, ἐώς πλάνῳ διατάξῃς ἐπὶ τοῖς ιδίοις ὀμψεγήσαι τετράγωνον. Hæc vltima declarant tempus semicirculi a mense Rethmonath vsque ad mensem Halegmonath. Non miraris, gentem Romanam orbis victri- cem & dominam, ineptissima anni forma ad tempora vsque Iulij Cæ- faris vsam; eam vero, quæ Romanis videbatur barbara, non solum an- num Lunæ ad naturæ regulam, Oceanum dico, direxisse, sed etiam anni Solaris cursum tenuisse? Quomodo enim Capricorni initia, & xxv no- ētem Decembribus tam exæte notaſſent, niſi quadrante diei 365 diebus Solis apposito? Nam quod ab autumno incipiebant, ſciebant arcum illum a principio Libræ ad principium Arietis, respondere ſemifſi an- ni Lunaris, vt in Chaldaico anno diximus. Quare non omnis ſapien- B tia penes Chaldæos & Orientem fuit. Etiam Occidentis aut Septen- trionis homines fuerunt λογικὰ ζῶα. In veteribus Codicibus Bedæ mensium appellations leuiter immutatae leguntur. Solmonath, Hred- monath, Eſturmonath, Drimilchi, Lida, Lida, Veodmonath, Halegmonath, Vintirfillit, Blotmonath, Giuli. Peruani, quorum Metropolis Cusco, vtebantur mensibus Lunaribus, quos vt cum Solaribus componerent, duodecim pilas, aut columnas in templo illius vrbis statuerant, in quibus incisi erant dies, quibus Solis conuer- ſiones designabantur, secundum quas ignorare non poterant tempo- rā, quæ mēſſor, quæ curuus arator haberet. Eas pilas vocabant s v c- C A N G A. Initium anni ſtatuebant in Decembri a bruma, cuius inſti- tuti auctor Inga quidam, cui ab ea re cognomen fuit Pachacuto, id est, Reformator temporum.

M E N S E S . P E R V A N O R V M.

1 RAYME.	Tebeth Iudaic.
2 CAMAY.	Schebat.
3	Adar.
4	Nisan.
5	Iyar.
6 HATVNCVZQVI AYMORAY.	Sivan.
7 AVCA YCVZQVI INTIRAYMI.	Tamuz.
8 CHAHVA HVARQVI.	Ab.
9 YAPAQVIS.	Elul.
10 CORAYME.	Tifri.
11 HOMARAYMI PVNCHAIQVIS.	Marchefuvan.
12 AYAMARA.	Casleu.

VETERES Galli in ratione temporum nondies, sed noctes putare solebant, ita ut noctem semper dies sequeretur, inquit Cæsar. Neque mirum. Eorum enim annus mere Lunaris erat, ut Saxonum & Germanorum. Sed Saxonum anni Lunares ad Solis regulam reuocabantur embolismis, & periodo decennouennali. Gallorum vero anni sine embolismis erant, & mere Arabici, utpote quorum sæculum triginta annis Lunaribus finiretur. Nulla enim periodus Lunaris triginta annorum finiri potest, nisi cum embolismi ratio non habetur, ut apud Muhammedanos. Nam si triginta annorum est sæculum, & in illis triginta annis intercalatur, ea periodus constaret ex enneadecaeteride & hendecaeteride. Sed illæ neque Lunæ, neque Solis iustum periodum efficere possunt. Ergo sæculum Gallicum mera *reliquia* Arabica fuit. Plinius xvi libro de visco: *Petitur ante omnia sexta Luna, qua principia mensium annorumque iis facit, 6 saeculi, post tricesimum annum.* Sed quod dicit a sexta Luna eos neomenias ordiri solitos, non verisimile est, sed eos a sexta Luna opera auspicari, ut Sinæ hodie, & olim Lacones & Germani a plena.

D E V E T E R I A N N O
R O M A N O R V M . C

ANNVM veterum Romanorum ante ordinationem Iulianam a Numa institutum fuisse, omnes fere prisci Romani persuasum habebant, qui omnes ritus & alia eiusmodi ad Numam referre solent. M. quoque Varro, & alij anum ante ordinationem Pom-piliapam non solum decimestrem fuisse, sed a Romulo cum ipsa Roma conditum prodiderunt. Caussam afferebant suspicionis suæ, cur decimestrem fuisse crederent: quod nimirum Martius antiquitus fuerit primus, de quo nemo vñquam dubitauerit, decimus autem ab illo est December. qui cum à numero & ordine ita appellatus sit, nullus autem post eum a numero cognominetur: ex eo sequi, nullum mensem post Decembrem fuisse. Plutarchus etiam hanc suspicionis illius caussam scribit, his verbis: ἐξ οὐδὲν παρέστη οὔτε οὐδὲ τι λέγειν, οὐδὲ μηδέποτε μηδέποτε οὐδέποτε οἱ τότε Ρωμαῖοι τὸν αὐτόν. Sed hanc futilem & puerilem coniecturam refellit primum ratio. quia si inde sequitur, nullum mensem post Decemb. fuisse, quia nullus post Decembrem notatus sit a numero: sequitur & Martium, Aprilem, Maium, & Iunium antea non fuisse, quia Martius non

A tuis non dicitur primus , Aprilis secundus , Maius tertius , Iunius quartilis. Deinde optimi , & vetustissimi scriptores , Fenestella , & Licinius Macer hanc opinionem vt antiquitati aduersantem confutauunt. Contendunt enim annum Romanorum veterem statim ab initio xii mensium fuisse , & a Latinis petitum , apud quos totidem mensibus , iisdem appellationibus , eodemque situ annus ante Vrbem conditam in vsu fuerit , & ad ultima usque tempora Reip. Rom. durauerit. Si quid ex veteri consuetudine petitum huic opinioni favere potest , ego nihil aliud video , quam quod Saturnalia virorum mense Decembri erant : matronalia vero Saturnalia Kal. Martiis. vt propterea in illos duos menses utraque Saturnalia coniecta esse viderentur , quod continui essent. Deinde quod Laurentes omnibus Kalendis a Martio ad Decembrem Iunoni sacrificabant , quia omnes Kalendæ dicatae essent Iunoni , vt nemo nescit. Quod si duodecim menses fuissent , duodenis Kalendis , non denis antiquitus sacrificarentur. Fauere etiam huic sententiæ videntur veteres Critici Græci , qui diuinant annum veteribus Æolibus decimastrem fuisse , freti testimonio Homeri , quem Æolem fuisse volunt. Apud eum enim Neptunus Nympham a se compressam ita adfatur : *χαῖρε γυναι φιλόπολι, πέπλομβρίς οὐτ' ἔπαις αὐλαὶ τέκνα* — Nam si , inquiunt , a compressu ad partum est *πέπλομβρίς ἔπαις* , ergo annus tot mensium est , quot menses uterum gestat mulier : & propterea Romulus , vt scribit Ouidius , *Quod satis est, utero matris dum prodeat infans, Hoc anno statuit temporis esse satis.* Ausonius quoque mensium decem annum veteri Æolidi fuisse testatur : *Aut ter ut Æolidi menses tenet ignicomus sol.* Sed haec friuola sunt. Quia igitur exploso illo decimastri anno ad omnia & per omnia inutilissimo , præterea exhibilata sententia , quæ Romulum ex Pastore & rustico Metonem , & Calippum constituebat , ad veras rationes configiendum est , nos veram & antiquitati consentaneam viam insistemus , quæ conuincit , annum ab initio non solum duodecim mensibus , sed & iis ad Lunæ cursum descriptis constitutum fuisse. Testis appellatio Nonarum , Eiduum & Kalendarum. Nam Nonæ dies dictæ , quæ antecedebant Eidus , siue plenilunium. Quippe δύο τὸ διχούντα χρήματα , eis τινὶ πάστελων , octo dies interiecti sunt solidi , ita vt dies primus τὸ διχούντα sit nonus retro ab Eidibus . δύο τὸ πάστελόντα , hoc est ab Eidibus , ad intermenstruum tempus , sunt nunc xvi , nunc xv dies. Ab intermenstruo , ad Nonas , siue τινὶ διχόμενον , nunc septem , nunc sex. Haec satis aperiunt veterem anni descriptionem Lunarem. Præterea cur Romani a media nocte diem ordinentur , nisi Lunam nocturni temporis ducem in dierum ciuilium diuisione sequentur?

P 3 Hinc

Hinc natæ illæ locutiones: A. D. III. EID. hoc est, Ante diem **A** quartum Eidus. item EX A.D. IIII, Ex ante diem IIII. Eidus. Nam dies vulgariter est tempus inter ortum & occasum Solis interiectum. Locutio autem illa, ANTE DIEM, comprehendit etiam tempus proximum ante ortum, imo a media nocte ad ortum. Ergo ANTE DIEM KALENDAS: quia nimirum a media nocte principium diei. Cuius moris eruditissimum interpretem dabimus Ausonium nostrum. Is igitur ad Paulinum scribens primum hos versus apponit:

*Transierant Idus. medius supra December
Tempora venturo properabat iungere Iano.
Et nonas decimas ab se nox longa Kalendas
Iupiter acciri celebranda ad festa iubebat.*

B

Deinde illos versus ita interpretatur. *Iam prima nox erat ante diem nonumdecimum Kalendarum Ianuariarum, cum redditæ sunt mihi literæ tuae oppido quam literata.* Vides manifesto quid sit ante diem Kalendarum, aut Kalendas: a nocte scilicet. Præterea anno Romano deprauato, opus fuit Lunæ dies populo per Pontificem calari, quos ante depravationem ex ordine mensium etiam rustici ipsi tenebant. Nam anno in menses imparis numeri dierum redacto, Pontifex in Curia Calabra, si Nonæ septimanæ futuræ erant, hoc significabat populo, septies dicto, **KALO IANA NOVELLA**. si autem quintanæ essent, quinquies dicto, **KALO IANA NOVELLA**. Apage apage **IVNO COVELLA**, quod in veteribus tam scriptis, **C** quam excusis Varronis libris legitur. Nam tametsi Kalendæ Iunoni erant dicatae, tamen Nonæ nulli Deo erant dicatae, de quibus agitur. De Luna quippe, non de Kalendis hic sermo. Præterea illud **COVELLA**, quod pro cælesti accipiunt, qui hanc lectionem defensunt, quam ridicule faciunt? **COVVM** quidem veteribus erat cælum, non autem cælesti. Nam si Couus a veteribus usurpatum esset pro cælesti, tunc fortasse **COVELLV**s posset deriuari. Sed, vt dixi, viri docti hic non sunt audiendi. De Luna igitur est sermo, non de Iunone. **IANAM** enim Lunam vocabant. Varro in libris Rerum rusticarum: **Nunquam rure audisti, OCTAVO IANAM CRESCENTEM, ♂ contra SENESCENTEM? ♂ qua crescente, ♂ qua D** senescente fieri oporteret? ♂ tamen quedam melius fieri POST OCTAVO IANAM quam ante? Vbique semper in Varronianis editionibus appositum est glossema, **LVNA**, & in textum irrepit. Nam **IANA** est Luna: & adiecto **DEA**, facta **DEIANA**: & cum **DEIVA** erat **DEIVIANA**. Vnde Varro Diuianam potius, quod diuia Luna, in latitudinem, & altitudinem, quam quod Deiua Iana. Sed norunt studiosi omnes, quis & quanti pretij sit Varro in Etymologiis. Eodem modo

A dem modo IANVS erat Sol. qui, vt illa DEIVA IANA, sic DEIVOS IANOS in carmine Saliari vocabatur: DVONOS MANOS CERVES DEIVOS IANOS VENET. Non dubium igitur, veterem annum Romanum Lunarem fuisse, quatenus illorum temporum ingenia motum Lunæ medium deprehendere quiuerunt. Quid? modus dierum illius anni Romani, cuius generis annum proprius referre videtur? Lunarem, an Solarem? Lunarem profecto, si quid in his rebus videmus. Annus Lunaris verus est dierum 354 cum triente, & paulo plus quam duorum horæ tridentum. Modus anni Romani est maior vero anno Lunari horis 15, 16'. non admodum magna differentia, saltem quæ possit diuersum genus constituere anni Romani & Lunaris, inter illos veteres rupices, & Asyli incolas. Quisquis igitur annum Latinum, vnde Romanus propagatus est, 355 dierum constituit, is eum Lunarem facere in animo habebat; quem vtique putauit esse dierum 355, quemadmodum tribus saeculis postea Democritus totidem dierum definiuit, vt supra disputatum est. Quare mensis Lunaris, secundum Democritum & conditorem anni veteris Romani, erit dierum 29, horarum 14. Ad eum modum menses prius dispositi erant. Primus, secundus, tertius, quartus, quintus, sextus alternis caui, & pleni: septimus, octauus, nonus, decimus, vndecimus alternis pleni, & caui. Februarius ultimus plenus, ita postulante hora-

Cum ratione, vt vides in Diagrammate, in cuius prima columna Martius est dierum 29, cum 14 horis. Hic numerus duplicatus constituit secundum mensem triginta dierum cum quatuor horis appendicibus. Atque hoc modo adhibita modica εξαρτη Lunarem cursum

M E N S E S R O M A N I .	Dies col- lecti.	Horæ.	Dies men- sium pri- scorum.	Dies men- sium Ro- manorum.
Martius.	29	14	29	31
Aprilis.	59	4	30	29
Maius.	88	18	29	31
Iunius.	118	8	30	29
Quintilis.	147	22	29	31
Sextilis.	177	12	30	29
September.	207	2	30	29
October.	236	16	29	31
Nouember.	266	6	30	29
December.	295	20	29	29
Ianuarius.	325	10	30	29
Februarius.	355	0	30	28

Dassequi poterant. Nam in triginta annis, 19 dies eximendi erant, quemadmodum in totidem Arabicis vndecim sunt addendi. Postea siue Pompilius Numa, siue quis alias superstitione imparis numeri omnes parres numeros ex illis mensibus sustulit, aliis in alios menses in uicem traductis. Nam semper pro 29, posuit 31: & contra 29, pro 30, usque ad Decembrem, qui cum esset 29 dierum, non potuit fieri 31, quia iam plures 31 dierum fieri non poterant. Itaque

mansit 29. At 30 Ianuarij itidem, vt in alijs, facti sunt 29. De Februario necessario eximendi fuerunt duo. quia alioquin annus fuisset 357 dierum. Hæc profecto est ratio, quam secutus est emendator ille anni Romani supersticiosus, quisquis tandem is fuit. Nam ex hac positura mensum antiquorum videmus, cur Martius, Maius, Quintilis, interiectis singulis cauis, pleni manserint: solus autem October binis vtrinque cauis lateronibus stipatus plenus ipse relictus sit. Cuius rei rationem sine diagrammate proposito nemo reddere posset. Nam ad omnes impares menses efficiendos, ex 29 facti sunt 31, ex 30 autem 29, præterquam in Decembri. quia hactenus nullus mensis fieri potuit 31 dierum. Si hoc considerasset Varro, vt debuit, & veriora de hoc anno protulisset, & fortasse quædam hodie nobis ignota ex antiquitate depromississet. Hic situs & status fuit veterum mensium Romanorum. Nunc intercalationis modum consideremus. Macrobius, & alij eius notæ scriptores, aiunt Romanos a Græcis didicisse modum alternis bienniis mensem intercalandi, nunc ~~xxii~~, nunc ~~xxiii~~ dierum: quia excessus Solis supra Lunam est dierum ~~xii~~, cum quadrante. Undecim autem dies post biennium fiunt viginti duo cum semisse. Post quadriennium fiunt viginti tres dies solidi. Sed siue Macrobius legit Græcos eiusmodi intercalatione usos; siue hoc finxit ipse, vt veterum scriptorum alter fucus Solinus: qui ambo hac in re multum mentiti sunt, multum hallucinati, præsertim in iis, quæ de Græcorum intercalatione scribunt: si, C ut ipsi scribunt, Græcorum annus merus Lunaris fuit, quid opus fuit 22 & 23 dies alternis bienniis intercalare, vt Lunæ rationes cum Solaribus componerentur? Nam si illa intercalatione Solis cursum assequebantur, ergo ille annus Lunaris non fuit. nunquam enim facies, vt intercalatis 22, aut 23 diebus post unum biennium Arabicum, annus Lunæ cum Solari in gratiam redeat, nisi anno 19 exacto. Romani igitur mensem alternis bienniis viginti duum & viginti trium dierum intercalabant: quem mensem Plutarchus a Numa institutum & ab eodem MERKEDONIVM vocatum scribit in Numa. Νύμας δὲ τὸν καλλιλαγματικὸν αἰώνα λογίζομενθ, ὡς δὲ μὴ σεληνιακὸς τελεοπότερος πεντήκοντα τέσσαρες ἡμέραις ἔχοντες, δὲ δὲ τὸν καλλιλαγματικὸν εἴκοσι πέντε, τὰς ἐνδέκα τεῦτες ἡμέραις διπλασιάζων, ἐπτύγαγε παρ’ ἐποιῶν ἐπὶ τῷ Φεβρουάριῳ μῆνα τὸν ἐμβόλιμον ωτὸν Ρωμαῖον ΜΕΡΚΕΔΙΝΟΝ καλέμενον εἴκοσι καὶ δυοῖν ἡμέραιν ὄντε. In Cæsare vocat Μερκεδίνον. οἱ δὲ ιερεῖς, inquit, μόνοι τὸν καιρὸν εἰδότες, ἐξαίφνις καὶ προνοητικός μηδενὸς, τὸν ἐμβόλιμον προσεγραφον (παρεισεγραφον) μῆνα, ΜΕΡΚΗΔΟΝΙΟΝ ὀνομάζοντες, ὃν Νύμας ὁ βασιλεὺς πέστωτες ἐμβαλεῖν λέγει). Mirum hoc nomen apud unum Græcum scriptorem

A scriptorem rerum Romanarum existare : apud ipsos Romanos huius ne vestigium quidem apparere, nisi nescio quid apud Festum : quod quidem eiusmodi est, vt huic loco nullam lucem afferat. Scribitur autem antiquitus Merkedonius, & Merkedinus per κ. Neque mensem tantum Merkedonium, aut Merkedinum, sed & dies Merkedinos fuisse constat ex Festo. Ij dies in veteri Kalendario Romano signati sunt, MERK : vt prid. Eid. Iulij, & aliquot sequentibus diebus : item XII Kal. Octob. & sequentibus. Denique XIII Kal. Decemb. & sequenti biduo. Dicti a dea MERKEDONA, quæ præerat mercedibus, & pensionibus soluendis : vt appareat in mense Iulio, in quo inquilini Τέλοις πεντεβαντ, & migrabant ex ædibus in alias. Similiter in Teutonismo Zinstag, dies Mercedonius, dies census. In veteribus Glossis : *Mercedonius, qui soluit mercedem.* Intercalabant autem post Terminalia, hoc est post vicesimum tertium diem Februarij. Varro : TERMINALIA : *quod is dies anni extremus constitutus. Duodecimus enim fuit mensis Februarius, et cum intercalatur, inferiores quinque dies demuntur mense.* Ex quibus verbis constat primum post Terminalia intercalari : deinde Terminalia esse XXIII diem Februarij : quia quinque dies de virginis octo relinquunt viginti tres. Postremo, qui mensis Merkedonius Plutarcho, is in his verbis Varronis dicitur Februarius, qui tamen proprie est intercalaris. Anno igitur embolimæo, de XIII mensibus, is, qui propior erat mensi Martio, hoc est, tertiusdecimus, is, inquam, mensis dicebatur intercalaris, siquidem verum dicit Varro, anno intercalario mensem duodecimum fuisse Februarium, quamuis mutilum, & nunc XXII, nunc XXIII dierum. Quod sane verum est. Nam Asconius Pedianus in illa pro Milone scribit Pompeium c o s. IIII creatum ab interrege Ser. Sulpitio, v Kalend. Martias, mense intercalario. Legimus in veteribus monumentis, P. Scipionem Asiaticum anno D L X I V triumphasse, mense intercalari, Prid. Kalend. Martias. Item P. Cornelium Lentulum Caudinum, anno D X V I I de Ligurib. Eidib. interc. anno v. c. D X V . Denique C. Duillium c o s. pri-

D mum triumphum naualem de Siculis, & classe Pœnica egisse anno C D X C I I I . κ. interkalar. Idus intercalares accipio, quæ ante Martium proxime erant, in XIII mense. Et vetustiss. Jurisconsultus Cato de Verb. Signif. etiam testatur, cum ait, mensem intercalarem constare ex diebus XXVIII. Quæ verba si intellexisset Tri-
bonianus, non ea in suo Pandecte posuisset, cum illa locum non ha-
beant hodie in Kalendario Juliano. Cicero ad Leptam, lib. vi Episto-
larum, manifesto Kal. priores intercalares, diem primum Merkedonij
vocat,

vocat, tanquam vterque mensis intercalaris diceretur. *Cum*, inquit, **A**
ad vi Kalend. intercalares priores rogatu fratum tuorum venissem.
 Ea epistola scripta fuit anno Confusionis, in quem intercalatio Mer-
 kedonij ex consuetudine inciderat, teste Suetonio. Sane anno em-
 bolimæo dies Merkedonij mensis putabantur ex ante diem Termi-
 nalia. Cicero ad Atticum lib. vi, statim initio: *Accepi literas tuas.*
A. D. quintum Terminalia, Laodicea. Scribit enim Cicero tanquam
 eo anno intercalatum esset. Quare eadem epistola ita scribit: *Quin-
 to togam puram Liberalibus cogitabam dare. mandauit enim pater.*
Ea sic obseruabo, quasi intercalatum non sit. Dubitabat autem **Cice-
 ro**, Rœmæ intercalatumne esset eo anno. Nam in illa, quam ante
 hanc scripsit, rogat Atticum, certiorem se faciat, intercalatum sit, **B**
 necne. Ex verbis Varronis cognoscimus, mensem tertiumdecimum
 fuisse iustum Februarium, hoc est, xxviii dierum. Quare non semper
 Terminalia erant dies xxiii Februarij. Cum enim Merkedonius erat
 xxii dierum duntaxat, tunc Terminalia erant in xxii, & Regifugium
 semper erant Kalendæ mensis xiii, quemadmodum Terminalia erat
 vltimus dies Merkedonij. Quando autem Romæ primum interca-
 latum sit, ne Varro quidem ipse sciebat, qui scripsit mentionem in-
 tercalationis fieri in quadam ænea tabula sub coss. L. Pinario &
 Furio, anno A. V. C. ducentesimo primo. Cicero Numam cius
 rei autorem facit, quemadmodum ea omnia, quæ propter vetusta-
 tem ignorantur, ad auctorem Numam referri solent, etiam quæ ante, **C**
 aut post, facta sunt. Scribit enim Cicero in libris de Legibus, dili-
 genter habendam rationem intercalandi. idque institutum perite a
 Numa posteriorum Pontificum negligentia dissolutum esse. Haec-
 nus de intercalatione Romana. Omnes autem illæ veteres nationes,
 quanuis anno Solari non vterentur in tributione temporum ciuilium,
 tamen annum illum in arcanis obseruabant, & 365 $\frac{1}{4}$ diebus consta-
 re sciebant. Testes Græci, qui modum intercalationis ad Epocham
 Solstitij temperabant. Quomodo autem Solstitij diem tenere potui-
 sent illo numero dierum non obseruato? Sane & anno Solis dies
 CCCLXV attribuebant, & quarto quoque anno exacto diem inter-
 calabant post CCCLXV illos dies. cumque obseruabant Hierophan-**D**
 tæ Athenis, Pontifices Rœmæ, eodem anno, quo Merkedonius xxiii
 dierum intercalabatur, ante initium anni primi Olympiadis. Quod
 enim diem intercalarent Romani extra Merkedonios suos, testis Ma-
 crobius, qui scribit a quibusdam veteribus scriptoribus non solum
 mensem apud Romanos, sed etiam diem intercalatum fuisse. quan-
 quam Macrobius ea non intelligit. Quod autem Olympiadibus
 intercalaretur, & ratio postulat, propter quadriennium Solare, cui ac-
 crescit.

A crescit dies: & quia a Græcis id accepisse videntur. Sed Cicero diserte ac clare ita expressit, ut dubitandum amplius non sit. Eius verba apponam ex libro x v ad Atticum: *De meo itinere varia sententia.*

P E R I O D U S
P R I O R.

P E R I O D U S
A L T E R A.

	An-	ANNI ROME-			DIES SO-			ANNI ROME-			ANNI SO-			
		ni.	Dies col- lecti.	Dies su- perflui.	Ho- ræ.	lekti.	Dies col- lecti.	Ho- ræ.	ni.	Dies col- lecti.	Dies su- perflui.	Ho- ræ.	lekti.	Ho- ræ.
B	Emb.	1	355	II	6	365	6	355	II	18	365	18		
	2	732	0	12		730	12	733	0	0	731	0		
	3	1087	II	18		1095	18	1088	II	6	1096	6		
	4	1465	0	0		1461	0	1466	0	12	1461	12		
C	5	1820	II	6		1826	6	1821	II	18	1826	18		
	6	2197	0	12		2191	12	2198	0	0	2192	0		
	7	2552	II	18		2556	18	2553	II	6	2557	6		
	8	2930	0	0		2922	0	2931	0	12	2922	12		
	9	3285	II	6		3287	6	3286	II	18	3287	18		
	10	3662	0	12		3652	12	3663	0	0	3653	0		
	11	4017	II	18		4017	18	4018	II	6	4018	6		
	12	4395	0	0		4383	0	4396	0	12	4383	12		
	13	4750	II	6		4748	6	4751	II	18	4748	18		
	14	5127	0	12		5113	12	5128	0	0	5114	0		
	15	5482	II	18		5478	18	5483	II	6	5479	6		
	16	5860	0	0		5844	0	5861	0	12	5844	12		
	17	6215	II	6		6209	6	6216	II	18	6209	18		
	18	6592	0	12		6574	12	6593	0	0	6575	0		
	19	6947	II	18		6939	18	6948	II	6	6940	6		
	20	7325	0	0		7305	0	7326	0	12	7305	12		
	21	7680	II	6		7670	6	7681	II	18	7670	18		
	o	8035	0	12		8035	12	8036	0	0	8036	0		

Multi enim ad me. Sed tu incumbe, quæso, in eam curam. Magna res est. An probas, si A. D. Kalend. Ian. cogitamus? Meus animus D est aequus: sic tamen, ut si nihil offendonis sit. Et tu etiam scito, quo die Olympiadum mysteria. Ilicet, ut vt res sit, casus consilium nostri itineris iudicabit. Dubitemus igitur. Est enim hiberna nauigatio odiosa. eoq; ex te quæsieram mysteriorum diem. Meminimus nos dixisse diem ex quadrantibus consurgentem a Basilis ante ix Iulij intercalari solitum. Cuius sententiæ minime nos pœnitet. sed cum Cicero diem insitum, quem Romæ, brumæ tempore, in anno Solari intercalabant, vocet Olympiadum mysteria, eolabimur, vt credamus, quemadmodum

dum Athenis, ita etiam in Elide. mense Posideone, intercalari solitum. Cum enim periodus omnium Græcarum nationum penderet ab una Olympica, imo annus Solaris omnium Græcorum idem esset, qui Olympicus, totidem dierum, nempe $365\frac{1}{4}$, consonantaneum rationi est, eodem tempore intercalari solitum. Cicero profecturus, non audet itineri accingere se ante quam dies Olympiadum intercalatus esset. quod omnis intercalationis dies religiosus, nefastus, & infaustus haberetur: vt patet ex Macrobio, & Ammiano. Ideo cum dies Olympiadum, hoc est dies ex quadrantibus horæ conflatus, intercalaretur, quædam mysteria fiebant, ante quæ nefas esset aliquid suscipere. Idem Cicero ad Atticum libro v. *Cum scies Roma intercalatum, velim ad me scribas certum, quo die mysteria futura sint.* Et lib. 6. *Sed ut tibi placebit. Faciesque me, in quem diem Romana incident mysteria, certiore, & quomodo hiemaris.* Indicat post brumam cum diem intercalari solitum, vt Athenis fiebat ante Gamelionem. Alibi ipse Cicero vocat Olympia, propria notione. Ita enim scribit lib. xvi. *Pisonem ferebat in cælum: se autem latari, quod effugissem duas maximas vituperationes. Vnam, quam itinere faciendo me intelligebant suscipere, desperationis, ac derelictionis Reip. Paulo post: Alteram, de qua Brutus, & qui una erant, latabantur: quod eam vituperationem effugissem, me existimari a. d. Olympia.* Hæc ille. Si Cicero migrasset ante diem Olympia, quod is dies ~~a. d. Olympia~~ sit, & peregrinationi non idoneus, difficile fuisset ipsum Ciceronem effugere vituperationem populi religionem illi obiciens. Quia vero iam effugisset, propterea Brutum, & qui una erant, latari. Nihil est manifestius, quam ea mysteria Olympiadum, quæ Romæ obibantur post intercalationem, vt ex Cicerone declarauimus, & ante quæ nefas esset iter suscipere, fuisse quadriennia arcana a Pontificibus tam Romanis, quam Atticis obseruata, quibus exactis diem intercalabant, vt anni Solaris cursum, Solstitij, æquinoctiorum, & brumæ metas tuerentur. Romani igitur ad annum Solarem suum ciuilem exigebant, vt ex illius excessu Merkedonios suos colligerent. Habebat enim annus Romanus menses XII, dies XI, horas VI. Sed illi appendices dies, & horæ cum alteris totidem, biennio desinente, intercalabantur. & annus præter duodecim menses, habebat dies XXII, horas XII. Ex viginti duobus diebus mensis fiebat, quem vocabant Merkedonium. XII vero horæ referuabantur. Itaque sequenti biennio exeunte, bis XI dies, & bis XII horæ fiebant dies XXIII, hoc est Merkedonius secundus. & sic deinceps, vt in Tabula superiore annotatum est. Hoc modo singulis bienniis, quibus mensis intercalabatur, duo dies supra rationes Solis succrescebant. Exemplum.

Ponamus

A Ponamus ab ordinatione huius anni sex biennia fluxisse. Colliguntur dies 4395. Duodecim anni Iuliani sunt dies 4383. Differentia, 12 dies; tot nempe, quot sunt anni. Quod si semper continentur intercalationes per singula biennia: breui fiet, ut menses brumales traducantur in sedes æquinoctiorum, & sic vicissim reliqui menses non competent temporibus anni definitis. Hoc ita temperatum. Exspectarunt, donec iustus Merkedonius ex illis diebus accresceret, quem omitterent. Nam si plus, aut minus intercalarent, quam iustus Merkedonij modus postulat, hoc esset semper actum agere. Diximus singulis annis diem succrescere. Undecim ergo biennia producent dies xxii, qui est iustus modus Merkedonij. Hic omittetur intercalatio iusti Merkedonij, dierum xii. Retinentur xii horæ, quæ in sequenti biennio cum diebus xxxii, horis xii, producent Merkedonium xxxiii dierum. Quare legitimus locus omittendæ intercalationis competit fini anni xxii, ubi annus Romanus exæquatur cum Sole. Quia vero xii horæ Soli supersunt supra dies anni, nunquam exæquabuntur, nisi alteris xxxii annis, post quos nihil relinquitur. Itaque periodus Romana fuit annorum xxxii. Liuius de Numa: *Atque omnium primum ad cursum Luna in duodecim mensibus describit annum. Quem, quia tricenos dies singulis mensibus Luna non explet, defunque dies solido anno, qui Solstitali circumagit orbe, intercalares menses interponendo, ita dispensauit, ut vicesimoquarto quoque anno ad metam eandem Solis, unde orsi esent, plenis annorum omnium spatiis dies congruerent.* Plena spatia vocat intercalationes Merkedonij, quibus inania spatia anni Romani explentur, ut cum Solstitali cursu æquentur. Vult autem interuentu intercalationis vicesimi quarti anni, &, ut ipse loquitur, omnibus spatiis anni ad finem usque vicesimi quarti expletis, annum Romanum ad metas Solis redire. Quod falsissimum est. Nam non omissa intercalatione vicesima quarta, tot dies superant, quot sunt anni, ut iam explicatum est. Sane ipse diserte ait, plenis omnium annorum spatiis vicesimo quarto æquationem fieri. Quod si verum est, quod quidam interpretantes hunc locum, anno-

B tarunt, hic intelligi omittendam esse intercalationem vicesimi quarti anni: quomodo hoc fiat non video. Nam omittebatur Merkedonius: qui cum xxxiii dies nunquam excedat, minor est dierum xxxiii. Ita unus dies abundaret, aut duo, si in xxxiii annum incidet Merkedonius xxii dierum. Atqui, ut dixi, Romani tot annos sustinebant, donec iustus Merkedonius omitti posset. Id autem fiebat xxii anno. Ergo vicesimus secundus annus fuit periodus Romanorum, in qua decem erant biennia ἐμβόλια, & unum sine embo-

Q.

lismo.

lismo. Hoc modo fiebat, vt ex xii horis residuis anni xxii, Merkedonius primus secundæ periodi esset xxiii dierum, cum Merkedonius primæ fuisset tantum dierum xxii, horarum xii. Atque ita deinceps Merkedonij dispensabantur, vt ex anni Solaris ratione nihil reliquum esset, quod Merkedonij paris & imparis commutatione non compensaretur. Quia vero lustrum Romanum erat minor periodus, vt Olympias Græcorum: periodus, quæ aliunde incipiebat, quam a primo anno lustri, erat imperfecta. Prima periodus incipiebat ab anno primo lustri: secunda a tertio: tertia a quinto: quarta a secundo: quinta a quarto. In sexta Lustrum redibat in orbem suum. Atque hoc tempus Romani vocabant **sæculum**: quod erat lustrorum **xxii**, periodorum **quinque**, annorum **centum**, & decem. Horatius in Carmine Sæculari:

*Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque Ludos.*

Ob eam enim causam anno centesimo decimo vertente, ineunte centesimo vndecimo, ludi Sæculares instituti, quo tempore annus in Solem, lustrum in annum, periodus in lustrum conueniret. Quam rationem verissimam & a nulla fabularum affectatarum origine petitam, neque Varro, neque omnis Senatus Criticorum intellexit. Nam interuallum illud centum & decem annorum summa veneratione a veteribus Romanis obseruatum fuisse constat, cum eo C. confecto ex Quindecimuirum commentariis ludi instaurarentur. Ab illis enim ludis, quos libri Quindecimuirales primos celebratos prodiderunt, anno cccxviii, M. Valerio, Sp. Verginio coss. ad alteros, qui anno ccccviii repetiti sunt, M. Valerio Coruino, C. Poetelio coss. anni præcise interiecti sunt cx. Totidem anni ab istis, ad tertios, P. Cludio Pulchro, L. Junio Pullo coss. anno A. v. c. quingentesimo decimooctauo. A tertiiis ad quartos sub coss. Aimilio Lepido, L. Aurelio Oreste, vt Quindecimuirum libri annotarunt, teste Censorino, anno A. v. c. sexcentesimo vicefimo nono, idem interuallum est annorum c x. Totidem anni ab his, ad illos, quos Augustus Cæsar edidit, anno Vrbis DCCXXXVII, D. C. Furnio, Pub. Junio Silano coss. Octauos autem ludos sæculares celebrarunt Impp. Septimius, & M. Aurelius, Chilone & Libone coss. auctoribus Nummis, & Censorino. Horum mentio est in hac veteri inscriptione agri Casinatis.

M E

A

MEMORIAE.

SEX. VIGELLI. A QVINAT. QVI
 ANN. ATTIGIT. CENTENS
 SET. ALTERVM ET NONAGENS
 PERPET. INOFFENSA. VALETVD.
 EXEGIT. RELIQVOS. SEPTEMET. DIES. XIIIX.
 DECVBVIT. ET. OCCVBVIT.
 NAT. LVD. SÆCVL. VII. OBIIT. SEQVENT.

Hactenus Sæculi Romani interuallum recte a Romanis obseruatum.
 Qui secuti sunt Principes, Sæculi modum libidine sua finiuerunt. Pri-
 mi Sæculares ludi editi , anno Vrbis cxcviii. De quibus deducto
 vnius Sæculi interuallo, relinquitur annus Vrbis cxxxviii, qui
 erat annus Serui Tullii Regis decimus. quo tempore non dubitamus,
 primum lustrum ab eo conditum. Nam quod scriptum exstat apud
 Censorinum , a lustro primo ad ultimum , quod conditum est an-
 no Vrbis dcccvi, Imperatore Vespasiano Patre quintum , Filio
 tertium coss. an-
 nos interfuisse paulo-
 minus sexcētos quin-
 quaginta : id potius li-

C
 brarij, quam Censo-
 rini error est. Nam
 hoc modo Seruius
 Tullius initio regni
 sui lustrum condidis-
 set. quod falsum esse
 omnes mihi conce-
 dent. Nos omni asse-
 ueratione contendim-
 us, non solum pri-
 mum lustrum condi-
 tum anno Tullij deci-
 mo, sed etiam hinc
 repetendam esse ori-
 ginem ludorum Sæ-
 cularium. Quod enim
 origo ludorum Sæcu-
 larium huc referenda
 sit, quid melius pro-

SERIES SÆCVLI ROMANI,
IN ANNIS, ET LVSTRIS SVIS.

Anni Sæculi.	Anni Luſti.	Luſta.									
1	1	1	2	3	3	4	5	5	6	7	2
2	2	2	2	4	4	4	6	10	6	8	3
3	3	3	2	5	5	4	7	2	6	9	4
4	4	4	2	6	1	6	4	8	7	0	5
5	5	5	2	7	2	4	9	4	7	1	5
6	1	2	2	8	3	5	0	5	7	2	2
7	2	2	2	9	4	5	1	1	7	3	3
8	3	3	3	0	5	5	2	2	7	4	4
9	4	4	3	1	1	7	5	3	7	5	5
10	5	5	3	2	2	5	4	4	7	6	1
11	1	1	3	3	3	5	5	5	7	7	2
12	2	2	3	4	4	5	6	1	2	7	8
13	3	3	3	5	5	5	7	2	7	9	4
14	4	4	3	6	1	8	5	8	8	0	5
15	5	5	3	7	2	5	9	4	8	1	1
16	1	4	3	8	3	6	0	5	8	2	2
17	2	2	3	9	4	6	1	1	8	3	3
18	3	3	4	0	5	6	2	2	8	4	4
19	4	4	4	1	9	6	3	3	8	5	5
20	5	5	4	2	2	6	4	4	8	6	1
21	1	5	4	3	3	6	5	5	8	7	2
22	2	2	4	4	4	6	6	1	4	8	3

bauerit, quam tempus præcisum, & interuallum Sæculi definitum a A primo lustro ad primos ludos Sæculares? Lustrum autem primum eo anno, quo diximus, conditum, patet ex monumentis Fastorum Capitolinorum. Nam in illis, anno A. V. C D L I I I I Lustrum x l v i conditum; & D L X X I I I I , Lustrum quinquagesimum. Quinquaginta Lustra fiunt anni 250: qui ab annis 574 abiecti relinquunt 324. Rursus abiice 189 annos Vrbis, post quod tempus proxime censemus primum lustrum conditum. Remanent anni 135. Quæ sunt lustra 27 intermissa, post primum illud Seruianum. Vnde colligimus, lustra, quæ ab Augusto condita sunt, longe differre ab illis Seruianis. Quippe in instaurandis lustris nullam rationem habuit lustrorum Seruianorum, sed annorum Vrbis. Nam, verbi gratia, lustrum B Augustus condidit, C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo c o s s. cum octo ante annis ludos Sæculares edidisset. Quod non conuenit instituto Seruij Regis, quem constat primo lustro periodi censum egisse. Disputatis embolismi & periodi Romanæ rationibus, nunc spectandum caput anni. Et quidem a bruma cœpisse tum Ouidius testis est, tum etiam Cæsar ipse, qui vetus initium anni Romani obseruauit in ordinatione sua. Præterea & alia exstant huius rei argumenta non leuia. vt sidus Palilitum. quod dictum, quia Palilia in eius ortum incidebant, qui temporibus Iulianis incurrebat circiter xxii diem Aprilis. Quare non dubium, quin Cæsar veterem anni epocham in nouo condendo obseruauerit. Accedit ad hæc veterum C Criticorum, in his etiam Varronis de etymo Aprilis sententia. Qui cum censeant ab aperiendo dictum, manifesto indicant, Aprilem vernum mensem fuisse, qualem etiam Cæsar statuerit. Sed & obseruatio fabæ refriuæ non parum hæc illustrare videtur. Nam fabam è frugibus domum referre mos erat auspicij causa. Hoc autem fiebat Kal. Iuniis. quo nomine dictæ Kalendæ fabariæ; quod hoc mense fabæ adultæ diuinis rebus adhibebantur. Quod non fieret, nisi Ianuarius in brumæ tempus incideret. Denique Vinalia, quæ & alter Veneralia, mense Sextili redeuntia, quæ ob pendentem vindemiâ celebrabantur, satis arguunt Sextilem mensem in tempus pendentis vindemiæ incurrere non potuisse, nisi Ianuarius a bruma in- D cepisset. Non dubium igitur, si rite intercalationem obibant, quin Merkedonij interuentu annus in caput suum recurreret. Sed eam non rite obiri solitam, testis M. Tullius in iis, quæ ex libris de Legibus supra produximus: nempe intercalationem recte a Numa institutam, vitio Pontificum depravatam fuisse. Quo tandem modo? Suetonius, Censorinus, Macrobius scribunt, Pontifices, ad quos intercalandi, atque annum corrigendi cura traducta erat, ob odium, vel inui-

A vcl inuidiam , quo quis magistratu citius abiret , aut fungeretur , aut quo publici redemptores in lucro damnove essent , dum plus minusue ex libidine sua intercalant , rem sibi mandatam viciose trastasse. Itaque ingens turbatio inde consecuta est in anno Romano , adeo , vt neq; messium feriæ æstati , neq; vindemiarum autumno competerent . Nam ex hac licentia omittendæ aut celebrandæ ex libidine intercalationis , nunquam anni Romani ratio constabat. Ideo Ciceron scribens Attico sæpe rogat , ne intercalando sibi prorogetur imperium in annum sequentem. *Per fortunas , inquit , quoniam Roma manes , primum illud prafulci , atque pramuni , quæso , ut simus annui: ne intercaletur quidem.* Alibi : *Memento curare per te , & per omnes nostros , in primis per Hortensium , vt annus noster maneat suo statu , nequid noui decernatur. Hoc tibi ita mando , vt dubitem , an etiam te rogem , vt pugnes , ne intercaletur.* Cælius Ciceroni : *Leuisime Curio: quia de intercalando non obtinuerat , transfugit ad populum , & pro Caesar loqui cœpit.* Si igitur ita impure intercalabant Pontifices , vt intercalandi fines non tempus ipsum , sed voluntatem suam statuerent ; vix aliter fuerit , quam vt anni caput prisca epocha luxatum in contraria tempora pessum ierit , neque feriæ messium æstati , neque vindemiarum autumno competerent , quod iam ex Suetonio dicebamus. Atque hoc quidem verum est. Anno primo Olympiadis **xcviii** Roma a Gallis capta , referente Dionysio Halicarnassensi , **C xv Kal. Sextilis** , auctore Liuio , plenilunio circiter Solstitium immidente , teste Plutarcho. Iam ea Olympias erat tertia periodi. Si plenilunio Solstitiali primi anni Olympiadis casus hic contigit : ergo capta fuit ipso die ludicri Olympici. Neomenia mensis Olympici **xii Julij**. Ergo **xxv Julij** sine dubio capta fuit Vrbs. vt vanum & futile sit , quod ait Plutarchus , plenilunium in Solstitium incidisse. Nam Solstitium Græcia vocabat **viii Julij** , id est , **χειρησον θεοντος** , vt constat ex iis , quæ libro primo , capite de periodo Olympia diximus. Nam cum omnis neomenia Olympia , & aliarum Græciæ ciuitatum post **viii Julij** inciperet , nunquam efficietur , vt plenilunium Solstitialie in Solstitium incurrat. Sed quanta fides , & quatenus Plutarcho in istis adhibenda , alibi docuimus. Alij dicunt mense ultimo anni quarti Olympiadis **97** captam. Ergo **xv Scirrophorionis** , quæ incidebat in **xxv Junij** non longe a loco Solstitij. Sed Plutarchus nullum aliud Solstitium norat præter Olympicum. Fortasse , (quod verisimile est) cum quidam retulissent tempus captæ vrbis competere diei **xxv Junij Juliani** , in quo Cæsar statuit Solstitium , propterea Plutarchus dixerit circa Solstitium captam vrbem. Ab ante diem **xv. Kal. Sextiles** in anno vetere , ad exitum anni , dies

160. A plenilunio illo , id est a xxv Iulij in anno Juliano , ad exitum anni , dies 159. Differentia dies vnuis. Vno die igitur tantum luxatus erat annus. Et fortasse ne vno quidem die. Nam hoc potuit in xxiii Iulij accidere , iam plenilunio prope confecto. Apud Catonem quoque lex vni pendentis huiusmodi extat : *Locus vini ex A. d. Kal. Octob. primas dabitur. si non ante exportauerit, dominus vino, quod volet facito.* En vindemiam pendentem Kal. Octobris, tempore Catonis, quæ antiquitus Veneralibus pendebat , & Volcanalibus calcabatur. Item Lex vino in doliiis apud eundem Catonem. *Vinum accipito ante Kal. Ianuar. primas. si non ante acceperit, dominus vinum admetiatur.* Ex his cognoscimus eo sæculo Octobrem Romanum in Septembrem Julianum , & Ianuarium in Decembrem conuenisse. Anno A.V.C.D L XI, Manio Acilio Glabrone, Publio Cornelio Scipione Nasica coss. defecit Sol a.d.v Eid. Quintil. anno periodi Julianæ 4524, xiii Martij, feria vi. Ex a.d. Eid. Quint. ad exitum anni, sunt dies CLXIII, qui a xiii Martij putati desinunt in xxiv Augusti. Ergo Ianuarius sequens cœpit xxv Augusti Juliani. Rursus anno A.V. C. DLXXXIII, L. Aimilio Paulo II, C. Licinio Crasso coss. defecit Luna pridie Nonas Septembris , anno periodi Julianæ 4546 , Iunij XXI , feria tertia. A prid. Non. Sept. ad exitum anni Romani , dies CXIII : qui a XI Iunij putati desinunt in XII Octobris Juliani. Ergo Ianuarius vetus tunc cœpit IIII Octobris Juliani. Temporibus Ciceronis , cum Iulius emendationem suam aggressus est , sine dubio C idem fuit caput Ianuarij, nempe circiter XIII, aut XLI Octob. Quare lib. II. ad Quintum fratrem ita scribit : *Cura, mi Frater, ut valeas. Et, quanquam est hiems, tamen Sardiniam istam esse cogites.* Scribebat xv Kal. Martias. Sequenti Epistola scribens post III Eid. Mart. sperro, inquit, nos ante hiemem contubernales fore. Si Martius est hibernus, Ianuarius fuit autumnalis. Attico scribens post Martium : *Infero mari nobis, incerto cursu, hieme maxima nauigandum est.* Ecce hiems maxima post Martium. Eodem libro : *Non esse nobis faciles ex Italia exitus, cum ea tota armis praesidiisque teneatur, hieme presertim.* Scripsit hanc post illam superiorem. Libro sequenti ait milites in hiberna deduci mense Aprili. Et libro v , a Sextili incipit putare menses æstiuos. Tanto interuallo absuit finis anni Romani a priscis metis brumæ. Postremo idem scribens ex a. d. xvi Kal. Iun. ait se æquinoctium moratum esse , quod valde perturbatum erat. Ut appareat illis temporibus , Ianuarium Romanum in Octobrem Julianum incurrisse. Sed verba sunt apponenda : *Nunc quidem æquinoctium nos moratur, quod valde perturbatum erat. Id si cras erit. Utinam idem maneat Hortensius, si quidem adhuc erat. Liberalius esse nihil potest.*

Scribe:

A Scribe : *Nunc quidem æquinoctium nos moratur, quod valde perturbatum erat Id. Si cras erit, utinam idem maneat. Hortensio (siquidem adhuc erat,) liberalius esse nihil potest. Quo anno scribebat hæc Cicero, intercalatum fuerat. Ait Idib. Mais æquinoctium fuisse. Idus vero Maiæ, quo tempore intercalabatur, a Kalendis Ianuarij putatae desinunt in diem 154. Æquinoctium Julianum xxv Martij. Aufer a diebus 154 dies 84, nempe a Kal. Ianuarij, ad xxv Martij, super sunt dies 70. qui deducti de 366 diebus anni bisextilis (erat enim cycli Solaris annus xvii) relinquunt dies 296, hoc est diem 23 Octobris. Ergo cum intercalabatur, annus Romanus desinebat in 23 Octobris Iuliani; & sine intercalatione in 13. Annus primus Iulianus est quintus ab eo, quo hæc scribebat Cicero. Annus Confusonis habuit dies 444. Anni duo Iuliani sunt 730 dies : de quibus 444 deducti relinquunt 286, nempe diem 13 Octob. Iuliani. Quare in Commentario de bello Africano scribitur, post Ianuarium confectum sidus Vergiliarum fuisse, & ingentem grandinis nimbū ingruiisse. Quod autem in exemplo a nobis adducto Cicero dixit, **Si CRAS ERIT**, hoc idem est cumeo Catulliano:*

*Nam si luxerit, ad librariorum
Curram scrinia.—*

item cum Virgiliano : *Craftina si radiis Aurora retexerit orbem.*

CQuæ interpretatione loci Ciceroniani mirifice confirmatur tempore scriptionis. Data enim fuit epistola xvi Kal. Junij. Hæc est mens Ciceronis. Si cras erit, utinam idem maneat. Id est, utinam sudum sit, ut quidem nunc est. Atque is erat anni Romani status, cum C. Cæsar ei manūm admouit: qui ex Lunari non malo in pessimum a Numa, aut alio rupice, & rustico deprauatus, vitio intercalationis, veteres fines suos tamen tueri non potuit. Ut non semel miratus sim, orbis terrarum dominam gentem, quæ generi humano leges dabat, sibi vnam legem anni ordinati statuerè non potuisse. ut post hominum memoriam nulla gens in terris inepiore anni forma vfa sit. Si tamen vitio Pontificum intercalatio deprauata non fuisset, facile erat tempora, & Fastos Romanos ex illius anni obseruatione propagare.

DCum igitur ex iis, quæ supra disputata sunt, pateat Ianuarium primum in Octobrem Julianum temporibus ultimis conuenisse: miraberis tamen Ciceronem Tironi scribentem mense Nouembri hibernam nauigationem eo tempore timere, atque adeo ipsi Tironi interdicere, Nouembri hiberno mense, nauigare. Quod quid cuiusve modi sit, quærendum relinquimus.

I O S E P H I
 S C A L I G E R I
 I V L I I C A E S A R I S F.
 D E
 E M E N D A T I O N E
 T E M P O R V M
 L I B E R T E R T I V S.

N Astronomicis ὥμαλαι κυκλῶς vocantur A
 cæ , quibus ex Anomaliarum Canonibus
 competentes περιοδαφαις adhibitæ non
 sunt. Ideo illis motibus aut deest semper,
 aut superest aliquid. Sic in ratione anni
 cum annum æquabilem vocamus, cui pro-
 pter commodiorem vsum aut abest, aut su-
 perest aliquid. Exempli gratia: Persico an-
 no quadrans de Solis ratiociniis deest. At
 Græco supra Lunæ ratiocinia dies fere sex supersunt. Vtrique hoc con-
 tigit propter & commodiorem mensium in triginta dies tributionem,
 & æquabilem dierum descriptionem: qua quidem æquabilitate men- B
 sium Græci volebant Lunæ motum assequi. Sed hoc erat vltra fines
 iaculum expedire. Plus enim dierum ad eam rem assumebatur, quam
 modus anni postulabat. Contraria ratione Orientis nationes , cum
 eodem anno antea vterentur , atque ad vitandum tædium embolif-
 morum eum castigare vellent, primum illum a Solis proprius , quam
 a Lunæ rationibus abesse animaduerterunt : quod videlicet popu-
 lares temporum errores magis in Luna , propter illius sideris ce-
 leritatem , deprehenduntur , quam in Sole : deinde conuenit in-
 ter eos , vt ex modulo anni sui , qui 360 dierum tantum erat ,
 partem 72 decerperent , atque eam anno appenderent. Diuisa ita-
 que anni quantitate in 72 , excerptæ sunt dies v , & in calcem an- C
 ni post 360 dies reiectæ: quas ἐπαγούμενα Græci vocant , Ægyptij
 prisca lingua ΝΕΣΙ: Persæ & Arabes ةُجُّون مُسْتَرَاكَاث.
 Æthiopes corrupto Græco vocabulo etiamnum hodie P A G O M E N
 appellant. Cum ita annum 365 dierum constituisserint, non dubita-
 runt eum Solarem appellare: cum tamen non ignorarent, illi anno ad
 perfectio-

A perfectionem quadrantem diurni temporis deesse. quo neglecto in 120 annis per mensem integrum recedit caput anni ab epocha Solari. Verbi gratia: Caput anni, quod hodie fuerit in Kal. Mai Juliani, id post 120 annos, incidet in Kal. Apr. Quare duodecim magnis mensibus vertentibus disceditur a prima epocha, dies 360. quod tempus est annorum duodecies 120, hoc est, 1440. Post viginti annos redditur dies 365. Et summa annorum fit 1460 anni æquabiles. quo interuallo caput anni huius totam ordinationis Julianæ seriem peruagatur. Id spatium annum magnum vocabant. Constat enim ex duodecim magnis mensibus, qui singuli sunt annorum 120, vel decies duodecim, & quinque magnis ἵπταγομέναις, vel quinques quater annis.

BSed quod Censorinus huiusmodi magnum annum κακιῶν vocari ait, id verum est, si spectes neomeniam Thoth. Quoties enim neomenia Thoth in ortum caniculæ incidit, is dicitur recte κακιῶν ἡμέρας. Idque iterum ut accidat, non paucis annorum centuriis opus est. Sed quod illud interuallum, quo Thoth redit ad ortum Caniculæ, vnde profectus erat initio, constet annis 1460, id vero perabsurdum est. Nam quem Thoth Canicularē dicit fuisse, Vlpio & Brutio Præsente coss. is post 1460 annos Canicularis esse non poterit, nimirum anno Christi 1599. qui erit annus æquabilis 1460 absolutus ab illo Thoth Caniculari Censorini. Ut enim Solstitia & æquinoctia intra illud tempus anteuertunt circiter dies xi, ita ortus

Csiderum tardius oriuntur: quia annus fidereus, ut vulgus astronomorum loquitur, tardior est anno Julianō, Julianus anno Tropico. Quare si circa annum Christi 158 Caniculæ ortus incidit in xx Julij, anno Christi 1598 incidet in xxix Julij, si quidem Thebithio anni fiderei auctori credimus. Sed, inquies, nondum veteres illi τὸν αἰλίθεαν ἔγνωσθεν. Itaque magnus illorum annus, qui constabat ex 1460 Julianis, erat potius magnus orbis anni Ægyptiaci æquabilis, in epocham Julianam restituti, quam Caniculæ ad Thoth vagum reduntis. Sed & Dio Cassius, hunc magnum annum in animo habens, iniecta mentione intercalationis Bisexti Juliani, pueriliter admordum de ea re pronuntiavit. Putat in illo interuallo 1460 annorum,

Dvnum diem adiiciendum esse, præter illum ordinarium, quod **BISEXTVM** dicitur. Quod tantum abest, ut verum sit, ut in totidem annis Julianis vndecim potius dies excreuerint, quam ut unus desit. Verba Dionis: τὸν μῆνα μέδο τὸν ἐκ τῷ τετραετούριῳ συμπληγμένον διὰ τεσσάρων καὶ αὐτὸς ἐπὶ εἰσήγαγε, ὥστε μηδὲν ἐπ τὰς ὥρας αὐτῷ, πλὴν ἐλαχίστην. ἐν γουῇ χιλίοις (ε τετσακοσίοις, καὶ ἐγίνονται, καὶ ἐπει μᾶς ἀλλος ἴμερος ἐμβολίμος δέον). Vide quot errores. Ait διὰ τεσσάρων ἐπὶ embolismum bisexti fieri. Quod Græce propriæ

A cesso anni Ægyptiaci. Remanent dies 0, 1, 123. Nunc videamus, quomodo & quando intercalandum. Tres $\tau\alpha\sigma\varphi\chi\alpha$ anni Ægyptiaci fiunt dies 31, 21, 612. Deducto mense Lunari, remanent epactæ anni tertij, 2, 8, 899. quæ cum triplicato iterum excessu, abiecto mense Lunari, relinquunt epactas anni sexti, 4, 17, 718. Tertio triplicatur excessus: qui cum epactis anni sexti, deducto mense Lunari, relinquit epactas anni noni, 7, 2, 537. Quas si cum triplicato excessu iunxero, deducto mense Lunari, epactæ, quæ hinc prodibunt, nimium quantum excedent. Contenti simus igitur duplicato excessu, 21, 6, 408. Cum epactis proxime præcedentis embolismi fiunt dies 28, 8, 945. En Lunæ rationes maiores anno Ægyptiaco.

B Nam mensis Lunaris excedit illam summam, ut scis. Deducatur igitur nunc summa anni Ægyptiaci, de summa Lunari. Relinquuntur epactæ vndecimi embolismi. Item triplicetur excessus, neque iungatur superioribus epactis: quia iam non anni Ægyptiaci excessus est, sed Lunaris. Ex triplicato excessu Solis prodeunt epactæ 2, 8, 899. Et quia hæ epactæ anni Ægyptiaci maiores sunt proximis epactis Lunaribus, aufer Lunares 1, 3, 928, ab Ægyptiacis 2, 8, 899. Exeunt 1, 4, 1051, epactæ 14 embolismi. Triplica iterum excessum. Iunge epactas proximas. Abiice mensem Lunarem. Habes 3, 13, 870, epactas anni 17. Triplica excessum. Iunge epactas. Abiice mensem. Prodeunt epactæ vicesimi embolismi, 5, 22, 689. Iunge triplicato excessui. Abiecto mense Lunari, remanent epactæ vicesimi tertij embolismi, 8, 7, 508. quæ cum duplicato excessu, deducta syzygiæ vnius quantitate, relinquunt in vicesimo quinto anno differentiam anni Ægyptiaci, & Lunaris, dies 0, 1, 123. Nouies igitur intercalatur: Ternis quidem annis, tertio, sexto, nono, quartodecimo, decimo septimo, vicesimo, vicesimo tertio: Binis autem, vndecimo, & vltimo. Rursus quemadmodum ex Solis excessu supra Lunam in cyclo enneadecaeterico epactæ formantur ad indicandam ætatem Lunæ: ita etiam in hac periodo ex anni Ægyptiaci excessu Epactæ produci possunt. Epactæ igitur primi anni erit excessus ipse anni Ægyptiaci, 10, 15, 204. Secundi anni, duplum illarum 21, 6, 408.

C Tertij triplum. Et sic deinceps. Hæ epactæ in anno Ægyptiaco eum vsum habent, quem illæ nostræ in anno Iuliano ad ætatem Lunæ, ut Computatores nostri loquuntur, ad ποσιδίας, ut Græci, indicandam nempe ut Kalendarum Regulares cum die proposita mensis, & cum epactis simul, abiectis tricenariis, cum opus erit, ostendant ποσιδίου τελίνης. Sed hoc differunt Regulares Ægyptiaci a regularibus Iulianis: quod omnium Kalendarum Regulares Iuliani in methodo epactarum adhibeantur: ut, verbi gratia, in Februario, qui est duodeci-

mus mensis

mus mensis Paschalis, cum inuestigatur ætas Lunæ, duodecim regulares mensium adhibentur: tot nimirum, quot sunt Kalendæ a Martio. At in anno æquabili alterni regulares adiiciuntur. Nam omnium mensium paris numeri nulli sunt regulares. Sed illorum vicem antecedentium mensium regulares funguntur. Exempli gratia: Paophi est secundus mensis, ideo paris numeri. Proinde regularis unus erit Thoth præcedentis, & Paophi sequentis. Volo nouilunium illi competens inuestigare in anno, in quo epactæ Lunares crunt v. Non binos Regulares, quod binæ Kalendæ fluxerint, sed unos tantum assumo: & inuenio nouilunium in xxiii Paophi. Ratio huius haec est: Nouilunium in mensibus Σεπτεμβρίου binis in eadem die semper deprehenditur, quamquam semisse die prius præuertitur a sequenti. Primus itaque & secundus mensis habent nouilunium in eadem die: tertius item & quartus. Et sic deinceps bini menses in eodem die conficiunt nouilunia. quod non ἀνεύθυντο, sed πλαπτόν dicitum velim, quatenus patitur popularium Epactarum ratio. Nam hac in re in anno Iuliano peccatur. Sunto epactæ Lunares 25. xxix dies Aprilis erit xxvi Lunæ. Et xxx dies eiusdem erit xxvii Lunæ. Quare Kal. Mai Luna erit xxviii, vt docent Epactæ. At assumptis regularibus trinarum Kalendarum, prima dies Mai erit xxix. Fallit ergo regula epactarum in mensibus illis, quos præcedunt menses Σεπτεμβρίου. Propter regulares igitur fit ὑπέρβατος una dies. Cui errori occurendum est. Nam antecedente mense tricenario non videbantur assumendi regulares sequentis. In anno igitur Ægyptiaco menses, qui sunt pari numero, nullos regulares habent. In mensibus vero imparibus, quot neomeniæ fluxerint imparium, tot regulares assumendi. ita vt numerus mensium dimidiandus sit, & productum sint Regulares. Hic est usus epactarum, quarum diagramma infra subiecimus. Cuius duplex usus. Nam epactæ eatenus nomen hoc retinent quandiu descendunt. Ascendentes autem sunt termini nouiluniorum. Exemplum: Epactæ primi anni εἰκοστηνεταράγματος in annis Nabonassari sunt, 5, 22, 689. quas reperies in 20 anno diagrammatis. Sequentis anni epactæ sunt in 21 anno diagrammatis, nempe, 16, 13, 893, & ita deinceps. Contra terminus nouiluniorum primi anni Nabonassari est in eo anno, qui ascendens proxime præcedit annum primum Epactarum, nempe in anno 19 Diagrammatis: in quo notatus est terminus 24, 20, 198. Dies igitur v Epactarum, cum uno regulari Thoth constituit nouilunium in 24 die Thoth, qui est Terminus nouilunij. Eadem methodus in alijs. Quæ facilima est, dummodo Epactas scias descendere, Terminos autem ascende-re: item proximum annum ascendentem a primis Epactis, esse pri-mum

A mūm Terminorum. Hæc ratio expedita erat, si epactæ præcise essent dierum certorum, neque horas & scrupulos appendices haberent. Quo fit, vt dies tantū terminorum, exclusis horis, & scrupulis progressu temporis nouilunij fines non attingant. Nam in 23 periodis Luna anteuerit cyclum anni æquabilis die uno. Itaque castigatio adhibenda, quoties summa annorum Ægyptiorum, aut Armeniorum, aut Persicorum excedit 500 annos, aut paulo amplius. Melius igitur

TABELLA MENSIVM.							
PARS PRIOR.			PARS POSTER.				
Dies col. lecti.	Feria.	Hor.	Scrup.	Dies.	Hor.	Scrup.	
1	29	1	12	793	0	11	287
2	59	3	1	506	0	22	574
3	88	4	14	219	1	9	861
4	118	6	2	1012	1	21	68
5	147	7	15	725	2	8	355
6	177	2	4	438	2	19	642
7	206	3	17	151	3	6	929
8	236	5	5	944	3	18	136
9	265	6	18	657	4	5	423
10	295	1	7	370	4	16	710
11	324	2	20	83	5	3	997
12	354	4	8	876	5	15	204
13	383	5	21	589	6	2	491

TABELLA ANNORVM
EXPANSORVM.

ANNI CISP <small>II</small>	EPACTÆ.			NOVILVNIA.		
	Epact.	Hor.	Scrup.	Feria.	Hor.	Scrup.
110	15	204		4	8	876
221	6	408		1	17	672
32	8	899		7	15	181
413	0	23		4	23	1057
523	15	227		2	8	853
64	17	718		1	6	362
715	8	922		5	15	158
826	0	46		2	23	1034
97	2	537		1	21	543
1017	17	741		6	6	339
1128	8	945		5	3	928
129	11	356		2	12	724
1320	2	560		6	21	520
141	4	1051		5	19	29
1511	20	175		3	3	905
1622	11	379		7	12	701
173	13	870		6	10	210
1814	4	1074		3	19	6
1924	20	198		1	3	882
205	22	689		7	1	391
2116	13	893		4	10	187
2227	5	17		1	18	1063
238	7	508		7	16	572
2418	22	712		5	1	368
250	0	1123		3	22	957

D
per characterem & feriam diei methodum Lunæ tractabis. Cuius rei gratia Tabulas duplices tibi confecimus in mensibus, annis expansionis & collectis per periodos suas. Cuius usus duplex, ut & ipsa duplex. Aut enim per partem anteriorem, aut per posteriorem, ope-

R rari

ANNI COLLECTI.	TABELLA ANNORVM.			COLLECTORVM.		
	COLLECTORVM.			Dies.	Hor.	Scrup.
Annus	Feria.	Hor.	Scrup.	Feria.	Hor.	Scrup.
25	0	1	123	3.	22	957
50	0	2	246	7	21	834
75	0	3	369	4	20	711
100	0	4	492	1	19	588
125	0	5	615	5	18	465
150	0	6	738	2	17	342
175	0	7	861	6	16	219
200	0	8	984	3	15	96
225	0	10	27	7	13	1053
250	0	11	150	4	12	930
500	0	22	300	2	1	780
750	1	9	450	6	14	630
1000	1	20	600	4	3	480
1250	2	7	750	1	16	330
1500	2	18	900	6	5	180
1750	3	5	1050	3	18	30
2000	3	17	120	1	6	960
2250	4	4	270	5	19	810
2500	4	15	420	3	8	660
5000	5	2	570	6	17	240

rari potes. Et pars quidem anterior, cum collecta fuerit, auferenda est de 30 diebus, ut suo loco dicetur. Residuum erit exactissimum nouilunium, in horis, & scrupulis: ut Abacus Astronomicus certius datus non sit. Contraria methodus in posteriore parte. Nam per adiectionem, non per detractionem res tractatur. Quod suo quidque loco explicandum relinquimus.

DE ANNO AEGYPTIACO.

ANTIQUISSIMA, & simplicissima anni forma, ac popularibus temporibus accommodatissima, est ea, quæ in tricenarios numeros tribuitur. Nam sanc antiquitus, præsertim apud Ægyptios, annus constabat tantum diebus trecentis sexaginta, qui numerus propter æquabilitatem diuisionis est aptissimus. Ægyptij vero Hierophantæ, cum scirent anno populari ad perfectionem decesse dies integros quinque ac quadrantem, cum annum perfectum siquando significare vellent, Serpentem in orbem ac circulum conuolutum, cauda ore admorsa pingebant in suis Hieroglyphicis monumentis, tanquam Sol perfectum & absolutum Zodiaci curriculum non conficiat, si quinque illæ dies appendices desint. (Aliter apud Eusebium libro primo περὶ θεοῦ τὸν μὲν οἱ Ἀιχύπλιοι δότε τὸν αὐτῆς ὄντος τὸν κόσμον γράφουσε, πέισθεντες κύκλῳ διεργάδην καὶ πυξωπὸν χαρδοντα, καὶ μέσον τε τελείων ὄφιν, ερεγκόμενορφον. καὶ ἐστὶ τὸ πᾶν ὄχημα οὐ τὸ παρ' ἡμῖν Θῆτα. τὸν μὲν κύκλον, κόσμον μετεύοντες. τὸν δὲ μέσον ὄφιν (Αιγαπτικὸν Τύτυ, αγαθὸν Καίριονα (ημαίροντες.) Eum Serpentem nesci vocabant: quomodo hodie Coptitæ, & Ægyptij vetustissimi Christiani τὰς ἑπαγομέτριας vocare solent lingua prisca AEgyptiaca, qua sacros utriusque Testamenti libros conscriptos habent, & sacra itidem in templis obeunt. Inuenio enim illas dies سمس ab illis, Arabice denotari. Nam Horus Apollo Serpentem illum κορυφαῖς ἔχμαστομάσιον, quo annum, mundum, Regem, & alia significabant, scribit vocari Ματ. Sed mundum esse librarij puto. Nam, ut dixi, finem anni Solaris etiamnum hodie Ægyptij Christiani Nesi vocant. Eum autem NE SI siue NISI his elegantissimis versibus describit Claudianus Panegyrico in Stiliconem.

D

*Est ignota procul, nostreque impernia menti
Vix adeunda Deis, annorum squalida mater,
Immensi spelunca æ vi, que tempora vasto
Suppeditat, renocatque sinu. Complectitur antrum,
Omnia qui placido consumit numine SERPENS:
Perpetuumque viret squamis, caudamque reducto
Ore vorat, tacito relegens exordia lapsu.*

Porro

A Porro nomen ἐπαγορύφων dictum est καὶ σέηναι, tanquam olim annus 360 dierum simpliciter fuisse. Quod, ut dixi, Hierophantæ ipsi non solum in libris suis scriptum habebant, sed & fabulam origini & causæ τοῦ ἐπαγορύφων adiiciebant: Mercurium scilicet alea cum Luna ludentem viciisse, & septuagesimam secundam partem anni ab ea extorsisse, quam postea 360 diebus, qui erat modus anni prisci, adiecerit. Plutarchus ita rem narrat: Τῆς Ρέας, φασὶ, καὶ φατὸς Κρεψιού συμβορύφητος, αὐτὸς ὁρμον ἐπαγορύφων τὸν Ηλιον αὔτη, μήτε μηνί, μήτε ἔτηντα τεκεῖν. ἐξῶντες δὲ τὸν Ερμιόν τὸν θεόν σωελθεῖν. εἶτα παῖδες τοῦ πέπλια πέδας τῷ Σελήνῃ, καὶ αὐτοὶ τοῦ φώτων ἐκάστα ἐβορύφηκοσθν διατεργον, ἐπὶ παῖτων ἡμέρας πέντε σωελθεῖν, καὶ ταῖς ἐξήκοντες καὶ τριακοσιαῖς ἐπαγαγεῖν, ὃς τοῦ ἐπαγορύφων Αἰγύπτιοι καλεῖσθν, ἐπὶ τοῦ Θεῶν γενεθλίους αὐγεῖσθν. Ergo ab initio ἐπαγορύφων nullæ erant. & solo verbo indicatur priuatio earum antiquitus. quod nimirum ante non fuisse videantur, eo quod adiectæ sint. ἐπαγορύφων

B

ΕΠΑΓΟΜΕΝΑΙ ήτοι
ΝΕΙΚΙ.

Πρώτη, Ο ΚΙΡΙΚΟΣ. Frater Iſidis.

Δευτέρη ΑΡΟΤΗΡΙΚΟΣ. Putamus esse Anubim. Τρίτη ΤΥΦΩΕΤΟΣ, vir Iſidis.

Τετάρτη ΙΚΙΚΟΣ.

Πέμπτη ΝΕΦΘΗ, ήτοι ΑΠΟΦΡΑΚΟΣ.

Firmico de errore profanarum religionum dicitur ΝΕΦΘΟΤΗΝΗ, Soror Iſidis.

autem Aegyptiacarum hæc cognomina erant, vt infra subiecta sunt: Annus ergo Aegyptiacus fuit dierum trecentum sexaginta quinque, sine quadrantis adiectione. Cuius Thoth primus necessario cœpit ab ortu Caniculæ, Sole in Leonem transeunte, nouilunio. Quia obseruatio anni & temporum in Caniculæ ortu ab Aegyptiis statuebatur: eaque erat ipsis cursus Solaris epocha. Et quamuis eorum Thoth laxis habenis in anteriora fugeret, tamen quarto quoque anno diem intercalabant, vt testatur Diodorus Siculus libro primo, cum de Thebanis Aegypti loquitur: τὰς γὰς ἡμέρας, inquit, οὐκ αὐγεῖσθν καὶ σελήνες, ἀλλὰ καὶ τὸν ἥλιον, τριακονταπέρηντες μὴν παθέμενοι τὰς μῆνας, πεντε δὲ ἡμέρας, ἐπειδὴν τοῖς διώδεκα μησὶν ἐπαύγεσθν. καὶ τέττῳ τῷ τριώπῳ τὸν ὄχηματον κύκλον αἰσπληγεῖσθν. Id autem fiebat hoc modo: Esto neomenia Thoth, Kalendis Augusti, Canicula oriente: post quartum annum Thoth superatis Kal. Augusti ascendet in xxxi Iulij. Quare AEgyptiorum Hierophantæ quinto anno ineunte, annum suum ιερογλυφικὸν a secunda die Thoth auspicabantur, & spatium illud quadriennij καισικὸν ἔτηντον vocabant, item ἥλιακὸν ἔτος, item ἔτος Θεῶν, id est Solis. Sic secundo quadriennio exacto, noni anni principium a tertia Thoth putabant. & quot quadriennia præterierant, tot ἔτηντος καισικὸς putabant; quadriennium quidem exactum ἔτος Θεῶν vocantes, annum autem æquabilem labentem, QVADRANTEM. Verbi gratia: Proponatur vicesima sexta dies Paophi, qui est secundus

D

mensis: R 2

mensis. A Neomenia Thoth , ad vicesimam sextam Paophi , flu- A
xerunt dies quinquaginta quinque solidi. qui per quatuor diuisi
dant tredecim ἡμέρας θεῶς cum tribus quadrantibus , & vicesima
sexta dies est quartus quadrans anni ΧΙΙΙΙ Canicularis. Itaque hoc
modo in literis subsignabant , & sacris libris : A C T U M A N N I
D E I Q V A R T I D E C I M I Q V A D R A N T E Q V A R T O . Et quia
annum, vt dixi, æquabilem vocabant QVADRANTEM , propter ea
illum ἑργηλυφικῶς designare volentes , quartam partem modi ar-
ualis , seu iugeri pingebant. Horus Apollo : ἔτος τὸ ἡμισείμηνον γρά-
φωντες , τέταρτον δέκατον γράφουσιν. ἐστὶ δὲ μέτεον γῆς οὐ δέκατον , πηχῶν
ἐκατόν. Βελόμηνοι τε ἔτος εἰπεῖν , T E T A P T O N λέγουσιν. ἐπει-
δὴ , φασι , καὶ τὸν αἰατόλιθον δέκατον Σώματος , μέχει τὸ δέκατον οὐκα-
τοῦ , τέταρτον ημέρας πενταδεκάτης , οὐς εἶναι τὸ ἔτος τὸ ΘΕΟΥ τετακο-
σίων εἴκονες πέντε ημερῶν. οὐδὲν γὰρ οὐδαετησίδην πενταδεκάτην ημέραν α-
ειθμόν Αἰγυπτίοις. Ταῦτα γὰρ τετακοτέταρτον ημέραν απαρτίζει. Idem lib.
II. LXXIX. τὸ δὲ ἔτος κατ' Αἰγυπτίους τετακοτέταρτον ἡμέραν. Dilucide &
plane non solum ex quadriennio AEgyptiaco , & quadrante και-
κὸν ἡμέραν constare dicit , sed etiam simplicem annum QV A-
D R A N T E M vocari. Sed minus proprie , imo falso dixit , οὐδαε-
τετακοτέταρτον πενταδεκάτην numerare , imo οὐδαεπενταδεκάτην , hoc
est anno quarto absoluto , quinto ineunte. Videntur vero manca scri-
ptoris Græci verba , & legendum , οὐς εἶναι τὸ ἔτος τὸ ΘΕΟΥ τετακοσίων
εἴκονες πέντε ημερῶν , καὶ ἐπ πενταδεκάτην. Quare errat Censori- C
nus duplizeret , cum de hoc anno loquitur : primum , quod καικὸν
ἡμέραν vocari tantum dicit , eum qui ex multis centuriis annorum
constet. sed etiam , qui putet 1460 anno Iuliano vertente Thoth in
eundem Solis reuolui locum , vnde ante tot annos profectus fuerat.
Nam vt paulo ante disputauimus , Thoth profectus ab ortu Caniculae
Kal. Augusti , post 1460 annos aberit ab ipso ortu Caniculae in conse-
quentia diebus plus minus nouem. Quod autem quarto quoque
anno diem intercalarent AEgyptij , & in ipso ortu Caniculae , satis
constat ex obseruatione Eudoxi , qui periodos & ambitus tempesta-
tum putabat confici quarto quoque anno. eoque fine ille lustrum
suum circumscrispsit , anno intercalari. Plinius libro II: *Omnium* D
quidem. si libeat obseruare minimos ambitus, redire easdem vices quadri-
ennio exacto Eudoxus putat, non ventorum modo, verum & reliquarum
tempestatum magna ex parte. Est principium lustri eius semper interca-
lari anno, Canicula ortu. Hactenus Plinius. qui & libro x viii ait tem-
pestates ipsas quadrinisi annis suos ardores habere , & easdem non magna
differentia reuerti ratione Solis : octonis vero augeri easdem , centesi-
ma reuoluente Luna. quod nihil aliud est , quam quatuor annis Iu-
lianis

Alianis fieri Διπολάσαν τὸ επιπλεόν, eamque geminari bis totidem annis. Non solum autem in Ægyptum profectum fuisse Eudoxum ex Laertio & aliis constat, sed etiam diei quarto quoque anno exacto intercalandi methodum Græcis prodiisse auctor est Strabo. quanquam multo antea Græcis usurpatam scio. Quomodo enim epocham primi mensis Iphitei seruare potuissent? Quare vel hinc clarum est, lustrum Eudoxi nihil aliud, quam quadriennium Caniculare AEgyptiorum fuisse. idque ipsum Eudoxum a sacerdotibus AEgyptiis didicisse, cum eorum gratia in AEgyptum profectus esset, ibique suam Octaeterida conscripsisset. Sed omne dubium tollit Canicularis ortus adiecta mentio. Vt autem maximus annus Canicularis reuertatur, fateor equidem, opus esse, vt Thoth in ortum Caniculae incurrat, non autem, vt anni AEgyptiaci solidi 1460 elabantur. Hoc accidisse Vlpio, & Brutio Præsente coss. testis est idem Censorinus. quo tempore Thoth incidit in xx Iulij, Sole in Leonem transitum faciente, & Caniculae ortu iam imminentem, anno à Nabonassaro 886, Christi 138. Verus igitur ἡμέρας ΘΕΟΥ, siue κυκλῶν, constat quatuor annis AEgyptiacis, & die ex quatuor quadrantibus diurni temporis conflato. Magna autem periodus, quem κυκλῶν ἡμέρα frustra vocat ab ortu Caniculae Censorinus, constat annis Canicularibus solidis 365, quot nempe dies sunt in anno æquabilis. Et hic est vere annus magnus Canicularis, dictus quia ex tot Canicularibus annis constet, quot dies habet æquabilis annus absolutus: non autem quod eius Thoth incidat in ortum Caniculae. Nam vnde libuerit, Periodum illam magnam constituere potes. Triplex igitur fuerit annus Canicularis. Magnus constans quatuor annis & quadrante: ita dictus, quod quadrans eius obseruatus sit in ortu Caniculae. Item maior Canicularis ex 365 magnis compositus. Et maximus, mense Thoth in ortum Caniculae incidente. Quod si annus ille, qui incidit in Consulatum Vlpij, & Brutij Præsentis, fuisset verus annus vertens periodi magnæ Canicularis, iam nihil obstareret nobis, quominus possemus caput veræ periodi AEgyptiæ inuestigare. Nunc cum Censorinus referat caussam anni Canicularis D. magni ad ortum Caniculae, in quem Thoth forte eo anno incidenterat, manifestum est, eam non esse periodum, quam ipse intellicit. quamuis non dubium est, primum Thoth ab ortu Σωτῆρος siue Caniculae, repetendum esse. Apud Herodotum in Euterpe, de anni AEgyptiaci antiquitate hæc existant: Temporibus ipsius Herodoti, AEgyptios a mundi conditu putare annos 11340. eosque dicere intra illud tempus Solem bis ortum, & occasum mutasse. Quod quamvis prima fronte fabulosum videtur, habet tamen implicitam speciem

veri. Nam in vna magna periodo Sol mutat sedem semel in mensi- A bus AEgyptiacis, vt qui principio in Thoth Solstitionum ingredetur, post 730 annos in brumam incideret in aliqua parte eius mensis. Sed hoc non fuerit occasum & orientem mutari. Missa igitur illa mendacia & somnia AEgyptiorum faciamus. Necesse est periodum illorum desinere in eundem diem Iulianum, vnde profecta erat, non autem in ortum Caniculae. & contra principium periodi fuisse ab ortu Caniculae, quandoquidem quadrantes in ortu Caniculae intercalabantur, & ab eodem ortu putabantur. quamuis, vt diximus, anni siderei ratio hoc non patitur. Ex his apparet, in illa magna periodo quatuor annos pro vna die maximi anni Canicularis accipi, & triginta eiusmodi dies, siue annos Caniculares, esse mensem illius maximi anni, qui constaret annis aequalibus 120. Sed de his amplius in anno Persico disputabitur. Menses autem AEgyptiorum, cum characteribus suis in hunc laterculum coniccimus.

M E N S E S Æ G Y P T I O R V M .	Dies men- suum colle- cti.	Cha- racter men- suum.
Θεοῦ.	30	0
παρθ.	60	2
αὐγῆ.	90	4
χολά.	120	6
πεν.	150	1
μηχισ.	180	3
φανδρ.	210	5
φαρνε.	240	7
παρθ.	270	2
παντ.	300	4
θηφ.	330	6
μινε.	390	1
ἐπαρθρ.	365	3

B

DE ANNIS NABONASSARI ÆGYPTIACIS.

C

VETERES AEgyptij innouarunt interualla annorum suorum, quoties a nouis regibus & victoribus legem accipiebant. Itaque eos id saepe factitasse dubium non est. Antiquissimæ eorum epochæ, quæ quidem ad memoriam nostram peruererunt, sunt haec: Nabonassari, Philippi, vel mortis Alexandri, & Philadelphia. Mox anno vago fixo accepta est epocha Augusti Actiaca: & postrema omnium Diocletiani, quam etiamnum hodie retinent AEgyptij Christiani **القسطنطينية** Elkupt. Primus Thoth Nabonassari feria quarta, Februarij 26, anno periodi Iulianæ 3967. Ideo cum D. annos & dies Julianos in AEgyptiacos Nabonassari rediges, semper aufer 56 de diebus, & bisextis Julianis. Exemplum: Annus vulgaris Christi, scilicet a natali, est 4713 periodi Iulianæ. Deductis 3967 de 4713, remanent 747 anni Juliani, a fine Decembris anni 3967, ad finem Decembris anni 4713: sed ratione epochæ Nabonassari, a 26 Februarij 3967, ad 26 Februarij 4713. Detractis igitur 56 diebus, remanent anni solidi Juliani 746, dies 309 Bifexata

A Bifexta Iuliana annorum 746, id est dies 186, componantur cum diebus 309. Fiunt dies 495, id est annus vnuſ Ägyptiacus cum diebus 130. Ergo a primo Thoth Nabonassari, ad finem anni 4713 periodi Iulianæ, sunt anni AEgyptiaci absoluti 747: diesque 130 præterea de anno 748 inchoato: Deduc 130 de 365, nempe de anno integro. Remanent dies 235 a Kal. Ianuarij desinentes in 23 Augusti inclusiue. Ergo Thoth 748 Nabonassari incidit in illud tempus. Semper adiice 3 ad annos propositos Nabonassari. Habebis feriam Thoth, abiectis scilicet omnibus septenariis. Ergo Thoth 748 caput feria secunda, cyclo Solis ix, Augusti 23. Proinde a Thoth Nabonassari, ad finem Decembris anni 4713 periodi Iulianæ, anni

B sunt Ägyptiaci, vt diximus, absoluti 747, dies 130: qui fiunt simul dies 272786, vt volunt quoque Alfonsini. Rursus vt annos Ägyptiacos in Iulianos conuertas, bifexta, quæ tot annis Iulianis competunt, quot anni AEgyptiaci propositi sunt, deducantur de annis & diebus propositis. Reliquum erunt anni & dies Iuliani. Exemplum: Proponantur anni AEgyptiaci 747 absoluti, dies 130, in annos Iulianos & dies redigendi. Bifexta, quæ competit annis 747, id est dies 186, deducantur de annis Ägyptiacis 747, diebus 130: vel de annis 746, diebus 495. Remanent anni Iuliani absoluti 746, dies 309, vt antea. Rursus, cum solos annos Nabonassari inuestigas, vt locum Thoth in anno Iuliano inuenias, quadrantem annorum

C Nabonassari abiice a 56, siquidem quadrans minor sit. Reliquum sunt dies Iuliani a Kal. Ianuarij. Volo scire locum neomeniæ Thoth in anno Nabonassari 120. Quadrans 30 deductus de 56 relinquit 27 Ianuarij, diem vltimam anni 119. Ergo 27 Ianuarij erit neomenia Thoth. Si quadrans excesserit 56, aufer 56 a quadrante. Reliquum sunt dies retro numerandi ab vltima Decembris: vel, quod idem est, deducendi de quantitate anni Iuliani 365. Relinquetur vltima dies anni præteriti. Alexander deceſſit anno Nabonassari 425. Nam a Thoth Nabonassari, ad Thoth Philippi, siue mortis Alexandri, Ptolemæus ponit interuallum, annos 424 præcisos. Quadrans 106, deductione facta, relinquit 50. Ea porro 50 a 365

D diebus Iulianis detracta relinquunt vltimam diem anni 424 in xi Nouembris. Itaque Thoth annorum Philippi debetur duodecimæ Nouembris, feria prima. Rursus annis Nabonassari adiice 18. siquidem non excesserint 228. Reliquum per 28 diuisum relinquit cyclum Solis Iulianum. Si excedunt 228, adiice 17. Denique si excedunt 1688, adiice 16. Sed nequis error incautis iuuibus obrepatur, præstat Laterculum characteris omnium mensium in annis Nabonassari proponere cum cyclo Solis

A

LATERCVLVS CHARACTERIS MENSIVM
IN ANNIS NABONASSARI, PER CYCLVM
Solis Julianum.

Cyclus Solis. Nabonassari.	Geog.	Thoth.	Asup.	Xodox.	Togi.	Megip.	Gespas.	Geop.	Thoth.	Epi.	Menses.	Festj. Apar.	Character cycli So- lis Iulia- ni.	Cyclus So- lis Iulia- nus intra- 228.	Cyclus So- lis Iulia- nus intra- 1688.	Cyclus So- lis Iulia- nus intra- 3148.
1	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	E	19	18	17
2	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	D	20	19	18
3	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	C B	21	20	19
4	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	A	22	21	20
5	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	G	23	22	21
6	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	F	24	23	22
7	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	E D	25	24	23
8	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	C	26	25	24
9	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	B	27	26	25
10	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	A	28	27	26
11	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	G F	1	28	27
12	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	E D	2	1	28
13	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	C	3	2	1
14	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	B A	4	3	2
15	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	G	5	4	3
16	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	F	6	5	4
17	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	E	7	6	5
18	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	D C	8	7	6
19	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	B	9	8	7
20	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	A	10	9	8
21	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	G	11	10	9
22	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	E	12	11	10
23	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	D	13	12	11
24	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	C	14	13	12
25	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	B	15	14	13
26	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	A G	16	15	14
27	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	F	17	16	15
28	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4		18	17	16

C

Iuliano. Eius Laterculi exemplar infra subiecimus. Diuisis annis Nabonassari per septem, adiectis tribus, diximus relinqu characterem Thoth Nabonassari qui characteri sequentium mensium adiectus, quos in capite de anno AEgyptiaco posuimus, indicabit feriam omnium mensium illius anni. Sed si vis characterem illum cum cyclo D Solis Juliano comparare, tunc ingressus faciens in hunc laterculum. Itaque considerabis, an summa annorum propositorum sit intra 228, an vero excedat, & cyclum Solis Julianum ei congruentem pro neomenia Thoth assumes. Annos igitur Nabonassari per 28 diuide. Reliquum est annus cycli Solis Nabonassari in latere sinistro. E regione illius habes omnes characteres omnium mensium anni propositi: & a latere dextro cyclum Solis Julianum ei congruentem.

Exemplum,

A Exemplum. Volo scire characterem Thoth anni 120 a Nabonassaro, & cyclum Romanum illi competentem. Abiectis 28, remanent 8, qui est octauus annus cycli Solis Nabonassari. A latere sinistro habes 8 annum cycli Nabonassari, feriam Thoth 4, Paophi 6, &c. Et quia anni 120 sunt intra 228, in latere dextro cyclus Julianus ei respondens est 26. Litera dominicalis C. Feria ergo 4 erit F. proinde Thoth cœpit litera F, 27 Ianuarij, ut antea explicauimus. Dici non potest, quam tutus & expeditus sit vsus huius Laterculi illis, qui Ptolemæum legunt. Quod si numerus annorum Nabonassari excesserit 228, tunc secunda columna cycli Iuliani assumenda est, ut eius titulus indicat. Verbi gratia: in anno 232 erit idem cyclus Nabonassari viii. In secunda columna ei respondet cyclus 25 Julianus. Propterea litera Dominicalis erit E D. Feria quarta, quæ in anno 120 erat in litera F, tunc erit in litera G, Decembris 30. Sed quia reliqui menses Nabonassari pertinent ad cyclum Solis Julianum 26, diligenter cauere debent adolescentes, ne putent semper eundem cyclum per totum annum usurpari. Hoc tantum accidit in quatuor annis, nempe 224, 225, 226, 227, in prima columna. In secunda, in annis 1684, 1685, 1686, 1687. In tertia columna, in annis 3144, 3145, 3146, 3147. In omnibus reliquis annis semper bini cycli Iuliani vindicant sibi annum Nabonassari. Quare is cyclus Julianus, qui e regione cycli Nabonassari respondet, is, inquam, est cyclus Thoth, & si qui sunt alij menses, intra illum annum cycli. Nam constat non totum annum Nabonassari uno cyclo Iuliani attribui. Censorinus scribebat aureolum libellum suum de die Natali anno Christi Dionysiano 238, cyclo Solis x x i i i , Lunæ xi: quod cognoscimus ex anno Iphiti 1014, quo ineunte a diebus æstiuis ea scribebat eximius ille & doctissimus temporum & antiquitatis vindex. Is igitur scribit, eo anno Thoth Nabonassari non ingentesimum octagesimum sextum incurrisse in a. d. v i i Kalen. Iulias: hoc est in xxv Junij. Abiectis 28 de 986, remanet annus cycli Solis Nabonassari sextus. In secunda columna sinistra est cyclus Solis 23, ut proposuimus. Feria Thoth secunda. Litera Dominicalis cycli 23, est G. Ergo secunda feria A. qui est character xxv Junij. Præterea quadrans annorum 986, nempe 246, deductis 56, relinquit 190. Quæ & ipsa de anni Iuliani quantitate deducta relinquunt 175, ultimam diem anni 985 in 24 Junij. Ergo Thoth 986 in 25. Quod autem scribitur apud eundem Censorinum, Vlpio & Brutio Præsente c o s s . anno Nabonassari 886, neomeniā Thoth incurrisse in xii Kal. Augusti, mendum est librarij, non error Censorini. Centum enim quadrates Ägyptij dant annos Caniculares x xv. hoc est, dies xxv. Additis 25 ad 25 Junij, incidis in 20 Julij. Periclitemur ex methodo nostra. Quadrans

drans annorum 886 est 165, detractis 56. Rursus 165 de 365 detracta A relinquunt 200, nempe 19 Iulij, ultimam diem anni 885. Quare Thoth 886 cœpit die Iulij 20. Abiectis 28 de 886 relinquitur cyclus Solis Nabonassari 18. qui in latere sinistro indicat feriam Thoth 7: in latere dextro, secunda columna cyclum Solis Julianum VII. Feria igitur septima E, qui est character xx Iulij. Sed expeditius, & dicto citius, addita tria ad annum Nabonassari dabunt feriam neomeniæ Thoth, abiectis omnibus septenariis. Nunc ad methodum Lunæ in mensibus Nabonassari veniamus. Cui rei maiori ex parte satisfecimus, cum generaliter $\epsilon\kappa\sigma\pi\tau\epsilon\lambda\eta\mu\delta\alpha$ anni æquabilis explicauimus. Ptolemæus libro v statuit nouilunium primi Thoth Nabonassari $\pi\delta.$ $\mu\delta^y.$ $\zeta^y.$ hoc est, Thoth XXIIII. scrupulis diurnis 44', 17", quæ ad B rationem Chaldaicam redacta fiunt 24 dies Thoth, horæ 17, 770. Terminus igitur Thoth primi anni $\epsilon\kappa\sigma\pi\tau\epsilon\lambda\eta\mu\delta\alpha$ Nabonassari est XXIIII. Iam diximus initio, epactas descendere; contra Terminos ascendere. Si XXIIII est primi anni Terminus, XIIIII, qui proxime antecedit, erit Terminus secundi, & sic deinceps ascendendo. Quibus terminis per ordinem & contextum suum digestis, facile situs embolismi in periodo annorum Nabonassari deprehendetur. Is enim annus est $\epsilon\mu\delta\lambda\eta\mu\delta\alpha$, quem sequitur Terminus maior. Ut, verbi gratia, annus tertius habet III pro Termino, quem sequitur XXII, Terminus nempe maior antecedente. Ergo III est $\epsilon\mu\delta\lambda\eta\mu\delta\alpha$. Quibus animaduersis, periodus Nabonassari, & eius embolismi nihil differunt ab ordine, situ & progressu enneadecaeteridis: quatenus septem priores embolismi sunt in annis tertio, sexto, octavo, undecimo, quartodecimo, decimo-septimo, & nonodecimo, vt in Enneadecaeteride. reliqui duo sunt principium Enneadecaeteridis. Nam embolismus vicesimus secundus est primus embolismus enneadecaeteridis in anno tertio. Embolismus autem ultimus, est secundus in anno sexto enneadecaeteridis. Quare noua periodus instituenda fuit, cuius annus primus habet $\epsilon\pi\omega\chi\lambda\omega$ primi nouilunij Nabonassari. Reliqui anni sunt vere Chaldaici, quandoquidem pertinent ad enneadecaeterida Chaldaicam: neque alio differunt, nisi quod epochen Nabonassari implicitam habent. Tabulam autem $\epsilon\kappa\sigma\pi\tau\epsilon\lambda\eta\mu\delta\alpha$ duplum fecimus, vt pugillar bipatens, quod vocat Ausonius. Prior pars continet, vt diximus, annos periodi, quorum primus est mera epocha Nabonassari, reliqui sunt anni communes, aut embolimæi, vt ordo postulat, cum ipsa epocha impliciti. Posterior pars, quæ & dextra, habet illos annos inuersos, quo nomine posteriorem partem vocauimus. Deducta enim priore parte 24, 17, 770, relinquitur posterior pars, 5, 6, 310. Porro prior pars indicat feriam nouilunij, posterior diem mensis.

ANNI PER CYCLOS
COLLECTI.

Pars anterior. Pars posterior.

Annis per cyclos collecti.	Feria. Hor.	Scrup.	Dies. Hor.	Scrup.
253	22	957	0 1	123
507	21	834	0 2	246
754	20	711	0 3	369
1001	19	588	0 4	491
1255	18	465	0 5	615
1502	17	342	0 6	738
1756	16	219	0 7	861
2003	15	96	0 8	984
2257	13	1053	0 10	27
2504	12	930	0 11	150
2751	11	807	0 12	273
3005	10	684	0 13	396
3252	9	561	0 14	519
3506	8	438	0 15	642
3753	7	315	0 16	765
4007	6	192	0 17	888
4254	5	69	0 18	1011
4501	3	1026	0 20	54
4755	2	903	0 21	177
5002	1	780	0 22	300
5256	0	657	0 23	423
5502	23	534	1 0	546
5756	22	411	1 1	669
6003	21	288	1 2	792
6251	20	165	1 3	915
6504	19	42	1 4	1038
6751	17	999	1 6	81
7005	16	876	1 7	204
7252	15	753	1 8	327
7506	14	630	1 9	450
7753	13	507	1 10	573
8007	12	384	1 11	696
8254	11	261	1 12	819
8501	10	138	1 13	942
8755	9	15	1 14	1065
9002	7	972	1 16	108
9256	6	849	1 17	231
9503	5	726	1 18	354
9757	4	603	1 19	477
10004	3	480	1 20	600
20001	6	960	1 17	120
30005	10	360	1 13	720

TABELLA OPPOSITIONIS LVMINARIVM
per menses.

Pars anterior. Pars posterior.

Men- sos.	Dies men- sum,	Feria. Hor.	Scrup.	Dies. Hor.	Scrup.
1	14	7 18	396	15	5 684
2	44	2 7	109	15	16 971
3	73	3 19	902	16	4 178
4	103	5 8	615	16	15 465
5	132	6 21	328	17	3 751
6	162	1 10	41	17	13 1039
7	191	2 22	834	18	1 246
8	221	4 11	547	18	12 533
9	251	6 0	260	18	23 820
10	280	7 12	1053	19	11 27
11	310	2 1	766	19	22 314
12	339	3 14	479	20	9 601

mensis. Vtraque horas, & scrupulos. Hanc periodum antecedit Tabella oppositionum in mensib. Nabonassari. quam in gratiam eorum confecimus; qui Ptolemæum legunt: ut sine magno negotio & labore, deliquia Lunaria ab antiquis obseruata, quæ exstant apud illum scriptorem, reperiantur. Coniunctiones autem lumina- rium petendæ sunt ex Tabella mensium, quam initio huius libri posuimus, vbi methodum anni æquabilis tradimus. Postremo anteposita est Tabula per periodos expansas collecta, quam ad 3000 annos extendimus. Hoc quoque studiosorum laborem leuabit in noui-

luniis, & oppositionibus colligendis. Methodi summa hæc est: Ab annis Nabonassari propositis abiice semper minorem numerum annorum in sinistro latere Tabulae maioris, etiam si præcisæ inueniuntur,

Vt si

CYCLVS NABONASSARI PER
ANNOS EXPANSOS.

Pars anterior.				Pars posterior.							
Annis	Ter-	Feria.	Hor.	Scrap.	Annis	Feria.	Hor.	Scrap.	Dies.	Thoth.	Epsctz.
Nabo.	nouil.				Nabo.						
1	2	4	6	17	770	5	6	310			V
2	1	4	4	2	566	15	21	514	25		XV
3	3	1	11	3	62	26	12	718	Emb.	15	XXV
4	2	2	7	8	951	7	15	129		4	VII
5	1	1	4	17	747	18	6	333	5	12	XVIII
6	1	2	2	2	543	28	21	537	Emb.	2	XXVIII
7	2	0	1	0	52	9	23	1028		21	IX
8	9	5	8	9	28	20	15	152	Emb.	10	XX
9	2	8	4	5	437	1	17	643		29	I
10	1	7	1	15	233	12	8	847	10	18	XII
11	7	6	0	2	29	22	23	1051	Emb.	8	XXII
12	2	5	4	21	618	4	2	462		26	III
13	1	5	2	6	414	14	17	666	13	178	16
14	4	6	15	2	10	25	8	870	Emb.	5	XXV
15	2	3	5	12	799	6	11	281		24	VI
16	1	2	2	21	595	17	2	485	16	359	13
17	2	7	6	3	91	27	17	689	Emb.	3	XXVIII
18	2	1	6	3	980	8	20	100		22	XVIII
19	1	0	3	22	.776	19	11	304	Emb.	11	XIX
20	2	9	2	10	285	0	13	795		30	X
21	1	8	6	19	81	11	4	999	21	17	XI
22	8	4	3	9	57	21	20	123	Emb.	9	XXI
23	2	7	3	1	466	2	22	614		28	II
24	1	6	7	10	262	13	13	818	24	1	XIII
25	5	4	19	5	8	24	4	1022	Emb.	6	XXIV

Vt si propositus sit annus Nabonassari 225: quamuis is numerus præcise in latere Tabellæ inuenitur, tamen proxime minor 200 abicitur. Reliqui 25 petendi ex Tabula annorum expansorum. Si vis igitur scire nouilunium Thoth illius anni Nabonassari, accipe numeros partis anterioris annorum 200, quos a 225 abieciisti. nempe 3, 15, 96. item numeros anni 25 in Tabula annorum expansorum, 4, 19, 58. Compone simul. pròdit nouilunium Thoth 1, 10, 154. Adde tria D annis Nabonassari. Abiice 7 omnia. Reliqua est feria 4, neomeniæ Thoth. Terminus nouilunij v, e regione anni 25, indicat nouilunium confici in dicta die quinta Thoth, quæ est feria prima, vt recte collectum est. Quod si terminus non indicaret, tamen numeri partis posterioris rem explicassent. Numerus partis posterioris annorum 200, est 0, 8, 984. Item numerus eiusdem partis e regione anni 25, est 24, 4, 1022. Compone. Prodeunt 24, 13, 926. Abiice illa a 30. Relinquun-

A Relinquuntur 5, 10, 154. dies nempe quinta Thoth, hora 10 post meridiem, scrup. Chald. 154. Memineris autem, scrupulos a 1080 abiici, horas a 24, feriam a 7, dies a 30. Et cum colliguntur dies partis posterioris, semper triginta abiiciuntur in excessu tricenarij. Ut exploratius tibi constet de fide methodi, periclitare, an eclipsin Lunæ, quæ eodem anno 225 contigit, deprehendere possis. Ea confecta est hora 10, 100 post meridiem, 17 Phamenoth, hor. 1, 280 post medium oppositionem. Ergo media oppositio fuit hora 8, 988. Dies 17 Phamenoth est 197 dies a neomenia Thoth. Aufer igitur Terminum, hoc est v, a 197. Relinquuntur 192. Sume oppositionem numeri proxime minoris 191. Numerus anterior 2, 22, 834.

B Iunge cum nouilunio Thoth 1, 10, 154. Prodit oppositio Phamenoth, 4, 8, 988, ut propositum fuit. Annus cœpit feria quarta. Adde characterem anni characteri Phamenoth ex laterculo mensium Aegyptiacorum. Neomenia Phamenoth fuit feria 2. eadem feria in xv. Ergo x vii Phamenoth feria 4, ut indicat epilogismus. Quod si nec scirem feriam, tamen per numeros posteriores id collegisse. Numerus posterior oppositionis 191, est 18, 1, 246. Iunge cum 24, 13, 926 nouilunij Thoth. Abiice 30, (quod semper faciendum, si opus est) Excunt, 12, 15, 92. Deducta de 30, relinquunt dies 17, 8, 988. Ergo die 17 Phamenoth, feria 4, hora 8, scrup. 988, fuit media oppositio luminarium. Quare si Termini iidem semper esse possent, non

C opus fuisset methodo posterioris & inuersæ partis. Sed in 500 annis ij mutantur. Anteuerit enim eos Luna horis 22. Quare confugendum ad numeros vniuersos. Exemplum: Anno Nabonassari 547 defecit Luna, Mesori 16, circiter hor. 7, post meridiem, horis duodecim ante medium oppositionem. Ergo media coniunctio non absuit ab hora 19 post meridiem. Colligo primum numeros 525 annorum proxime minorum, scilicet, 6, 0, 657. & in Tabula annorum expansorum e regione anni 22, numeros 4, 3, 957. Conficitur nouilunium Thoth, 3, 4, 534. Iam 16 Mesori est 346 dies a neomenia Thoth. Terminus anni 22, nempe 8, deductus de 346, relinquit oppositionem 338 in mense 12. Cuius mensis numerus anterior, 3, 14,

D 479, cum neomenia Thoth constituit oppositionem Mesori 6, 18, 1013. Fuit igitur nouilunium feria sexta, Neomenia Thoth feria quarta. quæ characteri Mesori adiecta constituit eius neomeniam, & 15 eiusdem mensis, feriam 5. Ergo 16 Mesori fuit oppositio media circiter 19 horam, ut propositum erat. Iam si secutus fuisset Terminum, superassem fines oppositionis die solido. Nam terminus 8 ad 339 appositus conficeret 347. quæ est 17 dies Mesori, non 16. Itaque in annis 547 Termini excedunt fines Lunæ die uno. At per numeros posteriores

S tutissima

tutissima est methodus. Numeri posteriores annorum 525, & 22 ad- A
ieeti fiunt 22, 19, 546. Quibus adiificantur numeri oppositionis 339
ex parte posteriori, nempe 20, 9, 601. Conflantur 13, 5, 67. Deducti
de 30, relinquunt 16, 18, 1013, verum diem oppositionis Mesori.
Fac periculum omnium defectionum Lunarium, quæcunque exstant
apud Ptolemæum. Semper eandem constantiam experieris. Vnum
tantum excipio, quod inuitus epocham Nabonassari a Ptolemæo præ-
scriptam apposui, ne viderer aut arrogans, qui eam contempsis-
sem, aut supinus, qui non animaduertissem, ut ingenia horum tem-
porum nihil non in bonis mentiuntur. Nam ex vero eclipsium illarum
epilogismo epocha primi nouilunij Nabonassari, fuit 24, 18, 423. B
Differentia illius, & Ptolemaicæ epochæ scrup. Chald. 733. quæ in ra-
tione defectionum non est contemnenda. Itaque si quis illa adiiciat
epilogismo Lunari, perueniet semper ad fines mediarum coniun-
ctionum, à quibus tot scrupulis aberit, duce epocha Ptolemæi. Hæc
interea admonere volui. Cætera palam est a nobis recte tradita fuisse.

D E N E V R V Z P E R I O D I C O V E T E R V M P E R S A R V M.

O M N I B V S nationibus, quæ anno æquabili vsæ sunt, ab initio idem caput anni fuit. Itaque easdem neomenias mensium habebant, hoc vno excepto, si quid mutatione $\pi\alpha\gamma\omega\mu\mu\omega$ variabat. Nam illæ quinque appendices dies aliis aliam sedem habebant. Chaldæi, Persæ, Armenij, Ægyptij, vnum, eundemque annum norant. Sed collocatio quinque extremarum dierum nonnihil statum illorum anni inter se dissimilem faciebat. Persarum antiquitus idem annus fuit, qui hodie, triceniorum mensium duodecim, & quinque appendicu dierum. Q. Curtius libro tertio: *Magi proximi patrium carmen canebant. Magos trecenti et sexaginta quinque iuuenes sequebantur, puniceis amiculis velati, diebus totius anni parres numero.* Hæc Curtius. Quemadmodum igitur Ægyptij annum suum Canicularem vocabant, qui ex quatuor annis simplicibus & die aduentitio constabat: ita etiam Persæ veteres suum quadriennium D N E V R V Z vocabant. *دوروز* enim illis est initium veris; quod ad verbum est, N O V V S D I E S, quasi diceres *venie idu*. Nam vt Ægyptij ortum caniculæ, propter quem Nili incrementa fiebant, obseruarunt: ita etiam Persæ ad hanc vsque diem, principium veris non solum temporum ciuilium epocham & titulum statuunt, sed etiam epulis, & pompa prosequuntur. Sane Fernandus Lopez Castagneda libro Indicarum rerum sexto, Cap. x l. vi, scribit Lusitanorum

A

نماه روز اهی	روزهای ماه	ماههای ماه
اورمزد	ا	
بهمن	ب	
ادریشت	ج	
شهریور	د	
اسفند آرمان	ه	
خرداد	و	
مرداد	ز	
دیباهر	ح	
اذربابان	ط	
خورمماه	پا	
ثیر خوش	پیش	
دهمههر	پیچ	
مهرسروس	پید	
رس	پیه	
فروردین	پیه	
بهرام	پو	
رام	پیز	
باد	پیچ	
دیبدین	پیط	
دین اراد	ک	
لشناه	کا	
اسهول	کب	
رامیاد	کج	
ماراسفید	کل	
انیران	که	
اهنود	کو	
لشنود	کز	
اسفنداد	کج	
و هشت	کط	
فشنوش	ل	

B

D I E S M E N S I V M .	N O M I N A D I E R V M M E N S I S .
I	Oromazda
II	Bebemen
III	Adarpaheschth
IV	Schahariuz
V	Asphandaramaz
VI	Chardad
VII	Mardad
VIII	Dibadar
IX	Adhar aban
X	Choramah
XI	Thirchusch
XII	Dehambar
XIII	Maharserusch
XIV	Rasch
XV	Pehrurdin
XVI	Bebiram
XVII	Ram
XVIII	Bad.
XIX	Debidin
XX	Dinarad
XXI	Aschnad
XXII	Asman
XXIII	Ramiad
XXIV	Marasphid
XXV	Aniran
XXVI	Ahnud
XXVII	Aschnud
XXVIII	Aspandemad
XXIX	Wahafsch
XXX	Haschnusch

C

D

norum legatum Baltazarem Personam a præfecto Xeque Ismaelis A Regis in quodam oppido Persidis detentum, quod Rex celebraturus esset solenne festum, quod lingua Persica NEVRVZ vocari dicit, idque significare solenne verni temporis. *Baltazarem Personam detinuerat Praefectus, ut omnem apparatum solennitatis NEVRVZ, & pompam regiam videret.* Hæc ille. Legimus etiam apud antiquos scriptores, Persis matrimonia legitima non videri, nisi quæ tempore verno contracta essent. Hodie illud nomen NEVRVZ non solum apud Persas plurimum est in ore, sed etiam apud alias nationes, adeo ut Turcæ annum Solarem Neuruz vocent: & cum ætatem alicuius indicare volunt, tot Neuruz dicunt eum habere, quot annos natus est. Persæ igitur annum suum Neuruz vocabant, vt Ægyptij B Canicularem. Quin etiam vt Ægyptij ἡμετὸν Θεῖ, sic illi سال

كوداي Sal Chodai, annum DEI, hoc est Solis. Vnde periodum annorum Solarium in ἀφενκοῖς vitæ humanæ Astrologi vocant SALCHODAI. In Kalendario meo Persico Enneadecaeteris vocatur لعسل Salmea. hoc est periodus Lunaris. Sed hoc differebant Ægyptij a Persis & Chaldæis. quod illi suo Thoth habenas permetterent, neque intercalatione intra suos fines coercerent. Nam quot erant dies a neomenia Thoth primi, tot quadriennia & annos Caniculares, siue ἡμέρας Θεῖ putabant. Chaldæi vero & Persæ, quia singuli dies vnius mensis appellationibus Heroum, aut regum cognominabantur, primum quadriennium nomine diei primi vocabant: secundum quadriennium, nomine secundi. Exemplum: Primi anni magnæ periodi, siue SALCHODAI, caput in NEVRVZ, hoc est, æquinoctio statuebatur. Quatuor primi anni vocabantur Oromazda. quia ita vocatur dies primus mensis. Secundum quadriennium appellabant Behemen. Is est secundus dies mensis. Idque faciebant addito nomine mensis. Ut si diceretur: factum est in Behemen Phrurdin mensis, intelligebant eum esse secundum quadriennium, quod inciderat in Phrurdin mensem. Sciebant deinde quotus esset mensis Phrurdin, & a neomenia primi mensis, ad secundam ipsius Phrurdin, quot dies sunt, tot quadriennia præteriisse non ignorabant. Sed post annos 120, mensem integrum intercalabant: quia in tot annis, 30 diebus caput periodi anteuertit priscam epocham. Nam si Thoth Ægyptius hoc anno cœpit incurrere in Kal. Mai, post 120 annos confessos ipse Thoth deprehendetur in Kal. Aprilis. Ut igitur caput periodi in antiquas sedes summoueretur, vnum حزورج Mahe bezurg, hoc est, magnum mensem fluxisse notabant, qui esset annorum

A 120. & vt labem ac spatum inane replerent, quadrantem eius, hoc est, 30 dies, intercalabant, hoc modo: Post 120 annos, qui est mensis magnus Persarum, primus mensis intercalabatur, puta Adar. & anno intercalationis duo Adar erant. Secundo magno mense exacto, hoc est, post 240 annos, secundus mensis intercalabatur, puta Di. tunc Di siebat geminus. Post tertium magnum mensem, hoc est, annos 360, tertius mensis intercalabatur, & annus XIII mensium habebat geminum Behemen. Sic omni magno mense absoluto intercalabantur ordine omnes menses, donec periodo exacta ad primum mensem rediretur. Musteraka autem, hoc est ἐπαγόμψαι, non in calcem anni reiiciebantur, sed in finem eius mensis, qui intercalatus erat. Quare annus magnus Dei, siue SAL CHODAI Persicus, constabat annis Julianis absolutis 1440, vt annus magnus Canicularis Aegyptiorum 1460. Apposuimus igitur lineam nominum diorum mensis Persici, qui sunt indices quadrantum. Resumantur, quæ diximus, tametsi inuiti Δις των επειν adigimur. Cum caput Sal chodai instituendum esset iterum, statuebant illud in die æquinoctij, quod ab ipsis حورز dici iam monuimus, ab Arabibus حلائق Elinthidal. Per quatuor annos integros vocabant illud Ncuruz Oromazda. quia illud erat quadriennium primum, quod cœpit a primo die mensis. Secundus dies mensis vocatur Behemen. Quadriennium secundum erit illi cognomine, quia eius caput incidit in Behemen mensis. A quinto anno igitur, ad exitum octaui, Behemen vindicat sibi secundum quadriennium. Mox annus æquabilis anteuertit vnum diem, & nonus annus reperiebatur in Adarpahascht ipsius mensis, vsq; ad exitum duodecimi. Dehinc tertiusdecimus annus incipiebat a Schehariuz vsque ad exitum sextidecimi. Hoc fiebat, donec ad Haschnusch perueniretur, quæ est tricesima dies mensis, & consequenter tricesimum quadriennium. Quo exacto mensis integer Persicus in anteriora euagatus erat. Nam qui, exempli gratia, fuisse in Kal. Martij initio quadriennij Oromazda, post finem quadriennij Haschnusch reperiebatur in Kalen. Aprilis. Ponamus illum mensem fuisse Adar, qui a Kal. Mai, ad Kal. Aprilis per 120 annos transitum fecerit: alter Adar eo anno intercalandus erit. Nam a Kal. Aprilis, ad Kal. Mai, is erit Adar prior, & Musteraka applicabuntur illi in fine. Annus vero sequens, Adar nimirum posterior, erit primus mensis anni, donec 120 annis iterum exactis Musteraka applicentur Di mensi priori, & Di alter incipiatur annum sequentem. Hinc fiebat, vt ex loco Musteraka sciretur quot magni menses transferant de periodo. Verbi gratia: Si Musteraka erat in fine quarti mensis, hoc indicabat quatuor magnos menses fluxisse, hoc est, quater annos

120. Itaque non opus erat indicare , quotus magnus mensis est A set ille. Hoc satis ordo Musteraka indicabat. Rursus cum dicebant: Scriptus est hic liber anno tertio Neuruz Asphandaramaz : quia Asphandaramaz est quinta dies mensis , ex eo intelligebant de magno mense currente quatuor quadriennia fluxisse, & eum esse tertium annum æquabilem Quadriennij quinti. Id melius ex sequenti Diagrammate assequeris. Nam temporibus Iezdegird Musteraka a fine Aban mensis , ad finem Adar traducta sunt.

MVSTERAKA.	
28 Martij	23 Martij
27 Aprilis	22 April.
27 Mai.	22 Mai.
26 Iuni	21 Iuni.
26 Iuli	21 Iuli.
25 Aug.	20 Aug.
24 Septembris	19 Sept.
24 Octobris	19 Octob.
23 Nouembris	18 Nou.
23 Decembris	18 Decemb.
22 Ian.	17 Ian.
21 Febr.	16 Febr.

TABVLA EMBOLISMI
NEVRVZ PERSICI
ANTIQVI.

Anni magno Neuruz.	
I	Adar.
121	Di.
241	Behemen.
361	Asphandar.
481	Phurdin.
601	Adarpahascht.
721	Chardad.
841	Tir.
961	Mardad.
1081	Scheheriz.
1321	Mehar.
1441	Aban.

VVabac siue Epagomena antiqua
xxi Februarij.

VVabac noua in xxvi mensis
Persici.

Vides in Tabula Embolismi proposita annum incipere ab Adar , xxviii Martij. Wahak , siue Epagomenarum antiquarum neomenia est in xxii Februarij: cuius neomeniae vicem in fine 120 anni sumitur neomenia Adar vltimi. Neomenia autem Epagomeno nouarum traducitur in xxiii Martij. Ita ille annus incipit ab Aban, & definit in Aban , habetque xiii menses, vtique undecim interceptos inter duos Aban. qui orbis seruatur usque ad exitum anni 1440.

DE ANNO VAGO IEZDEGIRD.

HACTENVS incolmis manserat status veteris periodi magni Neuruz , donec Othman, filius Ophan, Amiran Scenitarum Arabum, Caliph Babel, Regem Persarum prælio victum interfecit. Ei regi Persarum nomen erat IEZDEGIRD , qui ita vocatur ab Arabibus : *يزد جرد ابن شهریار بن کسری* Iezdegird eben Scheharia ben Cusrui. hoc est , filius Sirois , filij Cosrois . Nam quem Persæ Schaharia , eum historiæ nostræ vocant Siroen : item Cosroen , quem illi Cusrui. Sed Haiton Armenius vocat Cossorassath. Sed corruptus est codex. ynius literæ mutatione legendum Cossorassach.

A rassach. **کسری** id est, Rex Cosroes. Persæ ita nominantur Iezdegird pasar Schehiar pasari Cusrui. Hunc Iezdegirden Haiton nominat Ascaiorth, eumq; victum scribit anno Dominico D C X X X II, ad oppidum, cui nomen Marga. Quod verum est. Sed quare illi nomen mutauit, nescio. Eo igitur victo, & imperfecto, Saraceno vi-
ctori Othmano, filio Ophan, cessit imperium Persicum, eo ipso anno, quem scribit Haiton, 632, Iunij die VI, cyclo Solis XXV, Lunæ VI. Is erat annus secundus imperij Iezdegird. Musteraka erant in fine Aban mensis, cum is Iezdegird accessit ad impe-
rium, ut scripsit mihi Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir lin-
guæ Persicæ peritissimus. Ipse transtulit ipsa in XXII Martij,
B ut Adar incideret in 18 Martij, in quo die conficiebatur illo tem-
pore æquinoctij sidus: & hinc inciperet magna periodus NEVRVZ Iezdegirdici. Sed Muhamedici soluerunt illam periodum, quod annis decem antea fecerant in cyclo Arabico. Quare Musteraka translata in finem Asphandar, ut neomenia Phurardin esset pri-
mus dies anni,

quia is fuit pri-
mus imperij Sar-
cenici in Perside.
Impropriæ igitur
C vocatur annus
Iezdegird, qui po-
tius est annus
Othman Caliphæ primus, &
Hegiræ undeci-
mus, Rabie prioris die XXII. ut
in anno Hagare-
no adnotauimus.
Ab eo tempore
D semper anno so-
lutiore, quam an-
tea, vtuntur Per-
sæ. Nam illorum
annus, vt Ægyptiacus, libere
vagatur, & post
1460 annos Iu-

فروزدین ماه	Phurardin Mensis	۰
ادر پهلا	Adar Pahashsh Mensis	۲
خرداد ماه	Chardad Mensis	۴
تیر ماه	Thir Mensis	۶
مرداد ماه	Marded Mensis	۱
شہریز ماه	Schehariz Mensis	۳
مهر ماه	Mehar Mensis	۵
ابان ماه	Aben Mensis	۷
ادر ماه	Adar Mensis	۲
دی ماه	Di Mensis	۴
بهمن ماه	Behemen Mensis	۶
اسپندار ماه	Asphandar Mensis	۱
مهرغی	Musteraka, ἐπαγόρθια.	۳

lianos reuertetur neomenia Phrurdin in 16 Iunij. Diximus Chaldæos, A Persas, Armenios, Ægyptios eodem anno, iisdemque neomeniis vios fuisse. quod verissimum esse annus Perficus docet. Nam quando Iezdegird interfactus fuit, eadem neomenia Di Persici & Thoth Ægyptiaci fuit. Thoth enim 1380 Nabonassari cœpit 18 Martij, feria quarta. Item neomenia Di Persici in illam diem incurrebat translatis propter æquinoctium epagomenis a fine Aban, ad finem Adar. Itaque si quid variabat textus anni apud eas gentes, quæ anno æquabili vtebantur, hoc fiebat tantum ratione τῷ ἐπαγόμενῳ: quod aliis alium finem anni sibi statueret. Itaque ubi inter se differebant, ea differentia erat dierum quinque duntaxat: ut antiquitus una eademque series mensium omnibus communis necessario fuerit. Explicatis iis, quæ ad isagogas pertinebant, non ma-

NOVILVIA PHVRDIN
IEZDEGIRD IN ICOSIPEN-
teride Alexandriæ.

PARS ANTERIOR				PARS POSTER.			
Anni cycli	Fe- ria.	Ho- rra.	Scru- pul.	Fe- ria.	Ho- rra.	Scru- pul.	
Emb. 1	7	2	19	98	22	4	982
	26	1	16	687	3	7	393
	16	6	1	483	13	22	597
Emb. 4	5	3	10	279	24	14	801
	24	2	7	868	5	16	132
	13	6	16	664	16	7	416
Emb. 7	3	4	1	460	26	22	620
	21	2	22	1040	8	1	31
Emb. 9	11	7	7	845	18	16	235
	30	6	5	354	29	18	726
	19	3	14	150	10	9	930
Emb. 12	8	7	22	1026	21	1	54
	27	6	20	535	2	3	545
	17	4	5	331	12	18	749
Emb. 15	6	1	14	127	23	9	953
	25	7	11	716	4	12	364
	14	4	20	512	15	3	568
Emb. 18	4	2	5	308	25	18	772
	23	1	2	897	6	21	183
	12	5	11	593	17	12	487
Emb. 21	12	20	489	28	3	591	
	20	1	17	1078	9	6	2
Emb. 23	10	6	2	874	19	21	206
	29	5	0	383	0	23	697
	18	2	9	179	11	14	901

gnum opus est reliquam methodum tradere, cum similis, imo eadem sit cum illa annorum Nabonassari. Differentia tantum est in utroque cyclo Solis & Lunæ. Sed cyclum Solis in Armeniorum annum distuli-

A distulimus : quia idem est Cyclus Lunæ , hoc est *εικοστηνετημείς*, differt a cyclo Nabonassari, situ embolismorum. Nam primus Terminus Phrurdin Persici est 7. Quare primus annus embolimæus est. Reliqui , quomodo digesti sint , ex forma , quam subiecimus, discere potes. Primus annus *εικοστηνετημείδης* Iezdegirdicæ est nouilunium ipsum , feria secunda , hor. 19 , 98 , Alexandriæ , vii Phrurdin. Ab annis Nabonassari abiiciendum annos 1379, dies 90. Relinquitur neomenia Phrurdin. Nam , vt diximus, neomenia Di Persici , & Thoth Nabonassari conueniebant. Sed imperfecto Iezdegird, Musteraka siue Wahak a xxiii Martij, ad xi Junij translata. Itaque xxvi χοιδία est neomenia ἐπαγγελέων Iezdegird. Sed recta

B methodus , vt ab annis Christi perfectis abiiciantur anni 631, dies 166. & quadrans annorum reliquorum adiiciatur diebus, si qui residui sunt. Esto annus Christi Dionysianus 1582. Abiice ab annis 1581 iam præteritis Radicem a nobis propositam. Remanent anni Iuliani 949 , dies 199. Quadrans 237 diebus adiectus conficit dies 436. de quibus abiecta quantitate anni æquabilis , & numero annorum addito , prodeunt anni Iezdegirdici 950 , dies 71. qui dies de 365 detraeti relinquunt 21 Octobris, ultimum nempe diem anni 950. Itaque neomenia anni 951 cœpit 22 Octobris , feria prima. Adde duo ad 951. abiice septena. Relinquitur feria prima. Præterea annus Nabonassari 2330 cœpit 24 Julij. Differen-

Ctia , dies 90. Ad conuertendos annos Iezdegird in annos Christi, conuertendus & Canon est. Quadrantem annorum præteritorum Iezdegird abiice a diebus residuis Iezdegird , accommodata integritate anni , cum opus erit. Habebis tot annos Iulianos , quot fluxerunt a morte Iezdegird. Quibus adiice radicem , annos Iulianos 631, dies 166. Proponantur igitur anni Iezdegird 950, dies 71 conuertendi in annos Christi. Quadrans 237 non potest detrahi de 71. Accommodo integritatem 365. Itaque abiectis 237 de annis 949 , diebus 436 , relinquuntur anni Iuliani absoluti 949, dies 199. Quibus adiicio Radicem , annos Iulianos 631, dies 166. Prodeunt anni Christi absoluti 1581. Mensium nomi-

D na , quæ interpres Muhamedis Albatenij insigniter deprauauit, nec meliora Alfonsini ediderunt, ea nos ita , vt Persæ scribunt , iisdem literis , eademque forma concepta in laterculum coniecimus.

Solent autem Persæ nominibus mensium adiucere ȝ. quod eorum lingua mensem significat , vt nomina mensium a nominibus dierum mensis distinguant. Nam duodecim mensium nomina pertinent ad aliquem ex diebus mensium. Phrurdin , verbi

gratia

gratia, nomen mensis primi in anno hodierno est cognominis quindecimæ diei mensis. Cum voce $\gamma\lambda\omega$ accipitur pro mense. sine illa est dies xv mensis. Rursus Adarpaheschth est secundus mensis Iezdegird. Eius cognominis est dies tertia mensis. Sic denique omnium mensium nomina eadem sunt & dierum mensis notæ. Ea autem nomina sunt Heroum, aut veterum Regum Persidis. Ut primus dies mensis Oromazda est nomen proprium, quod Græcis effertur ὥρμισθας, vel, ut in quibusdam inuenio, ὥρμαζθς. Quo nomine etiam Solem appellabant, vt ipsi Græci prodiderunt. Neque secus de aliis nominibus dierum mensis iudicandum. Exæ appellationes dierum etiam hodie apud illam gentem in vsu sunt. In editione Latina Albateni mire detorta sunt nomina Persica, vt iam diximus. Ibi Iezdegird vocatur filius Kiste. Interpres tamen scripsérat Kisre. $\kappa\mu\kappa$ quod Chusrui efferendum, χοσρεῖς. Infra tamen editum est. KISRE. Rursus illa mendosa: *Et dies, in qua finietur, erit prima dies Efrodmeh, quæ est dies Eueirur. Lege, erit prima dies Efrordin meh, quæ est dies Euelruz.* لَوْلَ رُوز Perfice est prima dies. Interpres nesciebat Perfice. Efrordin meh pronuntiatur pro Elfrordin meh cum articulo Arabico $\mathbb{لِلْفَرْوَدِينِ مَا$ $\mathbb{تَهْرِيْزِيْنِ}$ Nam ante quasdam literas L articuli est $\alpha\kappa\kappa\phi\omega\eta\tau\sigma$, in quibus tamen Phe non est. Sunt alia apud eundem auctorem, quæ ita deformata sunt a typographis, vt sine Codice Arabico agnoscī C non possint.

DE ANNO ARMENIORVM, QVI HODIE IN VNIVERSVM OMNES CHIVLFALINI A Persis & à Turcis Kiulfalini vocantur.

DI XIMVS non solum antiquissimam anni formam Persarum, Chaldæorum, Ægyptiorum in duodecim mensis æquabiles, & quinque appendices dies sine vllis scrupulis descriptam fuisse, sed etiam aut parum, aut etiam nihil inter se neomenias mensium discrepasse. Nam aut penitus easdem neomenias fuisse, aut, si discreparent, id transpositu quinque appendicem dierum contigisse. Quod Armeniorum etiam obseruauit antiqua consuetudo. Nam D eorum mensis primi, quem SAHAMI vocant: neomenia incurrebat in vi $\chi\omega\alpha\kappa$. quia Musteraka incipiebant a neomenia Choiac, Harvatsis vero, Navvasari, & Huri, hoc est decimus, vndecimus, & duodecimus mensis, concurrebant cum Thoth, Paophi, & Athyr, nulla plane differentia. Hunc anni cursum integrum conseruauunt, quamdiu intercalationem Persici Neuruz, & Salchodai retinuerunt. Tandem anno Nabonassari 1300, periodi suæ statum turbarunt.

A turbarunt. Nam cum eorum Musteraka, vt ordo postulabat, a neomenia Choiac incepissent, neomeniae Sahami locus congruebat vi eiusdem Choiac. Ipsi vero in quarta Musteraka neomeniam Sahami locarunt, & annum illum biduo mutilum habuerunt. Cur hoc facere illis in mentem venerit, nondum expiscari potui, illorum historiis, & monumentis destitutus. Hoc tantum scimus, illum fuisse annum Nabonassari 1300. Cuius neomenia Thoth, Aprilis VII, feria prima. Neomenia vero Sahami Armeniaci, Choiac 4. Differentia annorum Nabonassari, & Armeniorum, anni æquabiles 1299, menses 3, dies 4. hoc est, dies 94. Rursus differentia annorum Armeniorum, & Iezdegird, anni æquabiles 79, dies 3. Primi Sahami neomenia, feria 3, Julij 9, cyclo Solis primo: anno Christi Dionysiano 552, anno Iudaico 4312, neomenia Ab καὶ φάσι. An φάσις Σελωνίς eos hinc annum suum auspicari, & biduum tempori suffurari coegerit, equidem nescio: quarnuis eo inclinat

animus, vt eam causam innouationis unicum fuisse credam. Methodum conuersionis annorum Armeniorum in annos Christi Dionysianos, & contra, iam ignorare non potes, qui hoc facere in annis Iezdegird didicisti. Detracta igitur Radice Armeniaca 551, 190, ab annis Christi, exempli gratia, 1581, remanent anni Iuliani 1029, 175. Quorum quadrans diebus refidus appositus constituit annos æquabiles epochæ Armeniacæ præteritos 1030; dies 67, anni 1031 labentis. Qui dies de quantitate anni Iulianæ detracti relinquunt 25

MENSIVM ARMENIORVM NOMINA.

I	ساده‌می	Sahami	30
II	ثري	Theri	60
III	کغوتش	Cagutsch	90
IV	اراتس	Arats	120
V	مهیک	Mahich.	150
VI	اریک	Arich	180
VII	اھلی	Abili	210
VIII	ماردی	Mariri	240
IX	مارکادس	Marchats	270
X	هرولتیس	Haruvatsis	30
XI	ناواساري	Navvasari	330
XII	هوري	Huri	360
	مسترقة	Musterakath.	365

Octo-

Octobris anni Christi 1581. Anno Armeniaco ineunti 1031 adde 2. A Abiice septenarios. Remanet feria quarta anni propositi Armeniaci 1031, in 25 Octobris, cyclo Solis 22, in litera D. Hinc manifestam differentiam vnius tridui vides inter annos Armeniacos, & Iezdegir-dicos. Ut ex anno Armeniaco Persicum constituas, detrahe 3. Ut ex Persico Armeniacus fiat, adde 3. Sed hoc non semper occurrit. Laterculum neomeniarum mensium Persicorum, & Armenianorum vnum fecimus: quia conueniunt in charactere; discrepant in cyclo Solis Juliano.

L A T E R C V L V M N E O M E N I A E
O M N I V M M E N S I V M I N A N N I S
Armeniorum & Iezdegird.

Anni cycli Solis Ar- men. & Pers.	Sakami.												Cycles Solis Armen. intra 760. in cyclo Iuli.				
	Phrardir.	Adapa-hatchth.	Theri.	Chardad.	Cagutz.	Atars	Mahich.	Schahariz.	Arichi.	Ahli.	Matiit.	Marchas.	Harva. f.	Navvaf.	Huri.	Muferaka.	
1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7
2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	1	2	4	6
3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	2	4	6
4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	3	2	4	6
5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	4	1	2	8
6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	2	5	1
7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	3	2	2
8	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	8	7	4	3
9	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	9	8	5	4
10	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	10	9	6	5
11	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	11	10	7	6
12	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	12	11	8	7
13	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	13	12	9	8
14	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	14	13	10	9
15	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	15	14	11	10
16	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	16	15	12	11
17	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	17	16	13	12
18	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	18	17	14	13
19	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	19	18	15	14
20	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	20	19	16	15
21	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	21	20	17	16
22	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	22	21	18	17
23	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	23	22	19	18
24	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	24	23	20	19
25	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	25	24	21	20
26	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	26	25	22	21
27	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	7	2	4	27	26	23	22
28	2	4	6	1	3	5	7	2	4	6	1	3	5	28	27	24	23

Cum

A Cum igitur anni propositi Iezdegird aut Armeniorum, & mensium eiusdem anni characterem scire volueris, accurate caue, ne excedas numerum annorum, qui cyclo Iuliano superscriptus est in annis Persicis & Armeniacis. Esto, verbi gratia, annus Armeniacus currens 1031. Abiectis 28, remanet annus cycli Solis Armeniorum 23. Quia igitur numerus 1031 excedit numerum annorum primae columnæ 760, transeo ad secundam columnam, in cuius fronte superscriptus extat numerus 2224. Intra quem annus propositus est. E regione anni 22, sinistri lateris, columna dextra annorum 2224 dat annum cycli Iuliani 22. Ita in annis Iezdegird operaberis. Postremo εικοστην ταξιδια Armeniorum adiecimus: quæ embolismos omnes naturales habet;

B ut exigit υπεργχη anni æquabilis supra Lunarem. Radix nouilunij Armeniorum 2,16,72, in Armenia superiore. Periclitare exemplū vnum in nouilunio Octobris 27, ineunte anno Armeniaco 1031. Numerus anterior annorum 1000, & 25, & 6, est, 6, 3, 202, feria sexta, vt vides. Ergo 27 Octobris. Numerus posterior eorumdem annorum 3,3,202. Abiiciatur autem a Sahami primo mense Armeniorum. Relinquitur dies Sahami 3,3, 202, in 27 Octobris. Iam methodum exacte in annis Nabonassari, & Iezdegird tradidimus, vt titubare non possis. Menses autem Armenios, ita

C ut Arabice scriptos inuenimus, hic adposuimus. Nam si sciremus quomodo Armeniacis characteribus describendi essent, non commissemus, vt in hoc diligenter nostra desideraretur. Sed Armenij hodierni prorsus ignorant ea nomina mensium, cum me-

D ro anno Iuliano vtantur, mensiumque Julianæ descriptione & nominibus. Non dubito autem, quin hæc æra Armeniaca ab eo tempore incipiat, cum primum Christo nomen dedit Armenia cum Rego suo.

EIKOΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΠΙΣ ARMENIACA.

Termini nouiluniorum.	Festia.	Hora.	Scrup.	Dies.	Hora.	Scrup.	
1	28	2	16	72	1	7	1008
2	18	7	0	948	11	23	132
3	7	4	9	744	22	14	336
4	26	3	7	253	3	16	827
5	15	7	16	49	14	7	1031
6	5	5	0	925	24	23	155
7	24	3	22	434	5	1	646
8	13	1	7	230	16	22	850
9	2	5	16	26	27	7	1054
10	21	4	13	615	8	10	465
11	10	1	22	411	19	1	669
12	29	7	19	1000	0	4	80
13	18	5	4	796	11	19	284
14	8	2	13	592	21	10	488
15	27	1	11	101	2	12	979
16	16	5	19	977	13	4	103
17	6	3	4	773	23	19	307
18	25	2	2	282	4	21	798
19	14	6	11	78	15	12	1002
20	3	3	19	954	26	4	126
21	22	2	17	463	7	6	617
22	12	7	2	259	17	21	821
23	1	4	11	55	28	12	1025
24	2	3	8	644	9	21	436
25	9	7	17	440	20	8	640

T

LATERCVLVM CHARACTERISMI
MENSIVM.

1 Thoth	Sabami	Phrurdin	3 C	7	1	2	3	4	5	6
2 Paophi	Theri	Adarpahafsch	6 C	2	3	4	5	6	7	1
3 Athyr	Cagutz	Chardad	9 C	4	5	6	7	1	2	3
4 Choiac	Arats	Thir	12 C	6	7	1	2	3	4	5
5 Tybi	Mahich	Mardad	15 C	1	2	3	4	5	6	7
6 Mechir	Arichi	Schariz	18 C	3	4	5	6	7	1	2
7 Phamenoth	Aheli	Mehar	21 C	5	6	7	1	2	3	4
8 Pharmuthi	Mariri	Abaz	24 C	7	1	2	3	4	5	6
9 Pachon	Marchath	Adar	27 C	2	3	4	5	6	7	1
10 Payni	Haruvatfis	Di	300	4	5	6	7	1	2	3
1 Epiphi	Navvasari	Behemen	330	6	7	1	2	3	4	5
2 Mesori	Huri	Asphandar	360	1	2	3	4	5	6	7
3 Epagomene	Musteraka	VVahak.	365	3	4	5	6	7	1	2

TABVLA GENERALIS NOVILV-
NIORVM MEDIORVM THOTH NABO-
NASSARI, SAHAMMI ARMENIORVM,
Phrurdin, Iezdegird. idque
Alexandriæ.

Annus Icopten. taecitidos.	Dies Thoth.	Nouilunium Thoth.			Dies Sahami.	Nouilunium Sahami.			Dies Phrurdin.	Nouilunium Phrurdin.		
		1	2	3		1	2	3		4	5	6
4	1	24	6	18	187	3	28	2	13	694	3	7
5	2	14	4	2	1063	4	17	6	22	490	4	26
6	3	3	1	11	859	5	7	4	7	286	5	16
7	4	22	7	9	368	6	26	3	4	875	6	5
1	5	11	4	18	164	7	15	7	13	671	7	24
2	6	1	2	2	1040	1	4	4	22	467	1	13
3	7	20	1	0	549	2	23	3	19	1056	2	3
4	8	9	5	9	345	3	13	1	4	852	3	21
5	9	28	4	6	934	4	2	5	13	648	4	11
6	10	17	1	15	730	5	21	4	11	157	5	30
7	11	7	6	0	526	6	10	1	19	1053	6	19
1	12	25	4	22	35	7	29	7	17	542	7	8
2	13	15	2	6	911	1	19	5	2	338	1	27
3	14	4	6	15	707	2	8	2	11	134	2	17
4	15	23	5	13	216	3	27	1	8	723	3	6
5	16	12	2	22	12	4	16	5	17	519	4	25
6	17	2	7	6	888	5	6	3	2	315	5	14
7	18	21	6	4	397	6	24	1	23	904	6	4
1	19	10	3	13	193	7	14	6	8	700	7	23
2	20	29	2	10	782	1	3	3	17	496	1	12
3	21	19	6	19	578	2	22	2	15	5	2	11
4	22	8	4	4	374	3	11	6	23	881	3	20
5	23	27	3	1	963	4	1	4	8	677	4	10
6	24	16	7	10	759	5	20	3	6	186	5	29
7	25	6	4	19	555	6	9	7	14	1062	6	18

Quia exactiore & expeditiore methodum nouiluniorum in annis æquabilibus Aegyptiorum, Armeniorum & Persarum aliquis deside-

A desiderare posset, eius rei gratia Tabulam hanc construximus, vt paruo dispendio temporis studiosus Lector nouilunia in illis mensibus nancisci possit. Cuius Tabulae usum laudabunt, qui Ptolemæum legunt & libros Arabum, in quibus creber' usus annorum Iezdegird. Nouilunia autem conueniunt Alexandrino cælo. Hoc anno 1597 currebat annus Nabonassari 2345, cuius Thoth caput

B 20 Iulij, feria 3, anno superiore 1596. Volo scire eius nouilunium. Ex pagina 203, annis collectis proxime minoribus 2000, 300, 25, id est 2325, competunt de parte anteriori 3.16. 441. de parte posteriori 4.7. 639. Coniunge igitur 3.16.441. cum nouilunio anni currentis 20 expansi sub

titulo nouiluniorum Nabonassari, nempe cum 2.10.782. Colligitur nouilunium Thoth 2345, feria 6.3.143, Augusti 13 Alexandriæ. Saeculo Nabonassari nouilunium fiebat in 29 Thoth in anno 20.

C cycli Icosipentaeterici. Sed de parte posteriori collegimus dies πενταετεως 4.7.639. Aufer igitur 4 dies neglectis horis, de 29. Supersunt 25 dies Thoth. Ergo nouilunium factum in 25 Thoth. Neomenia Thoth caput feria IIII. Ergo xxv erat feria VI, a cuius meridie putatur nouilunium, vt fuit propositum. Rursus eodem anno 1596 neomenia Sahami 1046 iniuit 21 Octobris, feria V. Annis collectis proxime minoribus 1025 congruunt de parte anteriori 1.2. 357. de posteriori 1.21.723. Annus expansus currens 21. cuius nouilunium antiquum 2.15, 5, cum 1.2.357 coniunctum dat nouilunium Sahami 3.17.362, Nouembbris IX. Fuit igitur 20 Sahami: vt etiam ostendit πενταετεως partis posterioris. Denique eodem anno

D iniuit Phrurdin 966 Iezdegird, Octobris 18, feria secunda. Annis collectis proxime minoribus 950 competit numeri 3.5.726. Annus expansi currentis character 7.II.716. colligitur nouilunium Phrurdin 966, feria 3.17.362, vt antea, sed in XXIII Phrurdin. Rursus haec scribebamus mense Thamuz anni Iudaici 5357: cuius character 1.4.866, Iunij V, & quidem Χελιδών. Nam hic annus est abundans. Iam scimus ex doctrina anni Iudaici, 6 horas deesse anno Iudaico. Itaque id esset 7.10.866, Hierosolymis. nempe a meridie septimæ feriae, id est, IIII Iunij. Volo experiri in annis Nabonassari,

T 1 nassari,

Iudaicæ	Neomenia	Thoth.
17	13	370 5
24	22	166 15
32	6	1042 26 Adar 2
41	4	551 7
55	13	347 18
62	22	143 28 Adar 2
71	19	732 9
86	4	528 20 Adar 2
95	2	371
102	10	913 12
116	19	709 22 Adar 2
125	17	218 4
133	12	1414
147	12	890 25 Adar 2
156	8	399 6
163	17	195 17 Adar 2
171	1	1071 27 Adar 1
186	23	580 8
194	8	376 19 Adar 2
203	5	965 0
215	14	761 11
224	23	557 22 Adar 2
233	21	662
241	5	942 14
255	14	738 12 Adar 2

Cyclus
D
Iud.

nassari, Armeniorum, & Iezdegird. Thamuz est vndeclimus a Thoth A propositi nouilunio. Character igitur decem mensium præteriorum 1. 7. 370, ex pagina 193, compositus cum nouilunio Thoth 6.3.143 dat nouilunium Thamuz Alexandriæ 7.10. 513. Rursus 10 mensibus Lunaribus competunt dies absoluti 295 ex eadem pagina 193. qui cum 25 diebus Thoth compositi dant dies 320 a neomenia Thoth. In laterculo mensium supra apposito numerus collectorum dierum proxime minor 300 e regione Payni, de 320 abiectus relinquit 20 diem mensis sequentis, nempe Epiphi. Ergo nouilunium medium Thamuz Alexandriæ iniuit feria septima, hora 10. 513, a meridie xx diei Epiphi. Thoth iniuit feria 3, vt diximus. Ergo Epiphi neomenia feria secunda, vt habes in eodem laterculo. Proinde vicesima Epiphi B fuit feria VII, vt erat propositum. Denique Thamuz est octaua lunatio a Sahami Armeniaco, & Phrurdin Persico. Character septem mensium præteriorum 3.17.151 cum nouilunio Sahami & Phrurdin 3. 17. 362 compositus dat idem nouilunium Thamuz, vt antea, 7. 10. 513. At 206 dies congruentes septem lunationibus cum vicesima Sahami compositi, dant 16 mensis Mariri, vt est in laterculo. Sahami iniuit neomenia V. Ergo, Mahiri etiam V. Proinde xvi fuit feria VI. At qui nouilunium factum feria septima. Ergo fuit x vii Sahami. Itaque fine laterculo omnis opera luditur. Sic 206 dies cum 23 Phrurdin dant 19 Aban Persici, feria VI. Sed debebat esse feria VII. Ergo fuit die x x. Sic, puto, satisfiet iis, quibus prior methodus nouilunio-C rum non placuerit. Nam hæc expeditissima est, & optima.

D E A N N O P R I S C O R V M
HEBRÆORVM ABRAHAMEO.

MIRA persuasio non solum Iudæorum, sed hominum pietatis Christianæ, annum Hebræorum priscorum fuisse vnicum tantum, qui hodie est, hoc est Lunarem. idque adeo asseuerant, vt non solum ita rem habere credant. sed etiam aliquid necessitatis imponant veteri illi populo annum habendi vnicum Lunarem, aut nullum. Sed tamen, si illis ostendero habuisse annum mensibus tricenum D dierum distinctum, non habebunt, quare vnicum annum Lunarem statuant. Nam aut vnicum æquabilem habuisse, qualis est Ægyptiacus, aut duos, æquabilem & Lunarem, omnino necesse est. Quis melius hoc docuerit, quam Moses ipse? Is scribit, Diluuium cœpisse decima septima mensis secundi: centum quinquaginta dies a aquas invaluisse: & diem proximum a centesimo quinquagesimo, hoc est centesimum quinquagesimum primum, fuisse decimum septimum

A septimum mensis septimi. Iam quadraginta sex dies ante diluuij initium fluxerant, & post, vsque ad decrementa aquarum, centum quinquaginta & vñus : qui fiunt manifesto 197. & per triginta diuisi relinquunt menses sex præteritos, & diem xvi mensis septimi. Quid clarius dici potuit? Mirum vero est, nusquam in scriptura embo-limi mensis vllum vestigium aut memoriam exstare. Quod fortasse vt plurimum in ciuibus negotiis anno hoc æquabili, in sacris Lunari vterentur. Hoc hariolantes dicimus. Quid enim aliud affirmare possumus? Certe in mensibus tricenum dierum continua Luna locum habere non potest: neque annus Lunaris esse, qui 365 dies haberet: quos ita in descriptione diluuij æquus lector inuenire poterit.

B Die primo mensis decimi, hoc est, die 271 a capite anni, iuga montium nudata sunt, & ex aquis in emersum prodierunt. Expectauit 40 dies Noah, cum iam 311 dies a capite anni fluxissent. Mox emisit coruum: quem libere ire redire permisit, donec aquæ omnino exuctæ fuissent. Non designat hoc longum spatum Moses, sed prudenti lectori ex simili loco coniiciendum relinquit; quantum interuallum illud fuerit. Nam eodem modo postquam expectasset septem dies, tunc emisit columbam, & reuersam iterum post alteros septem dies emisit. Sic sane alteri quadraginta dies ad illos priores addendi, & sic fient dies 351. Quibus adde xiiii posteriores, quibus bis columba emissâ. Fiunt sine dubio dies 365. Post illos xiiii dies, ex quo columba

C non rediit, ab illa, inquam, vespera putat diem primum anni sequentis Moses his verbis statim: *Anno uno et sexcentesimo etatis Noe, prima die primi mensis, aqua desiccata sunt.* Sanc quem annum Lunarem isti Metones confidere possint ex mensibus æqualibus & plenis, non video, & quod maius est, ex duodecim mensibus sine intercalari. Annus igitur prisorum Hebræorum merus Chaldaicus, aut, quod idem est, Ægyptiacus fuit: eumque Hebræi ipsi vocabant ἡμέραν, annum dierum, hoc est æquabilem, ὥμαλον. Constatbat enim ex æquali tributione dierum sine scrupulis. Similiter mensem æquabilem καὶ τριηκοντάμερον ημέραν vocabant, mensem dierum, vt-pote qui perpetuo, ac constanter diebus tricensis distributus esset.

D Hac sane interpretatione nihil verius esse poterit. Testimonia, & locutio nota illis, qui Scripturæ operam dant. Quod autem quadrantem annotarent, vt Ægyptij in Caniculæ ortu, Chaldæi & Persæ in æquinoctio Veris, omnino ratio ipsa fateri cogit, cum omnes ex gentes hoc facerent, quæ quidem hac anni forma vtebantur. & sane mensem intercalabant post 120 annos, quem Persæ Mensem magnum vocabant, Hebræis vero id erat seculum, & spatium vitæ humanæ; quod alibi explicaturi sumus. Genesios cap. vii. 3. Quia vero

T , eorum

eorum menses vagabantur , propterea a numero dictos post A Exodus : cum Deus Mosi præcipiat eum mensem primum anni constituere , qui æquinoctio verno proximus esset. Ab eo tempore videntur nomina mensium suorum abiecisse , vel fortasse ab initio nulla fuerunt. De quo nihil certi constituere possumus. Nam Bul, Æthanim , & Ziu nomina mensium extant quidem in libro primo Regum: sed videntur Sidoniorum , & Tyriorum non solum Hebræorum fuisse. Quapropter Hebræi habebant epocham suam capitis anni in Libra. Et cum caput anni triginta dies integros superasset , eos dies vnum mensem embolimum faciebant , inter cuius finem , & caput anni sequentis , ἐπαγομένας suas collocabant: vt semper vnum embolimus mensis in eodem loco , & eodem tempore intercalaretur, B non autem singuli menses, vt apud Persas fiebat. Quod anni epocha esset in Libra , ostendit Moses , qui iubet τὸν ὥκλωπην solennitatem celebrari ἡγετὴ τῆς πόλεως anno vertente , & alibi de eadem re loquens dicit : ἡγετὴ τῆς πόλεως in exitu anni. exitum anni ponit in Libra, post quem exitum iubet ὥκλωπην celebrari. Et commodum tempore Exodi neomenia anni Autumnalis æquinoctium proxime secuta est. Quare ἐπαγόμενα Hebræorum , & ἡγετὴ τῆς πόλεως erant perpetuo in autumno, neque ultra triginta dies epocham anni anteuertebant, ac post 120 tantum annos mensis intercalabatur: vt merito historia prodiderit , duodecim tantum Præfectos e numero mensium anni a Dauid & Solomone creatos. quod annus Hebraicus in 120 annis C nullum embolimum mensem haberet. Cæterum vt aliarum nationum , quibus in vsu hic annus fuit, eadem formâ mensium , eademque neomeniae fuerunt , nisi sicubi ἐπαγόμεναι discrimen exiguum constituebant: sic Hebræorum idem annus cum Ægyptiaco fuit: nisi fortasse vbi ἐπαγόμεναι differentiam quinq; dierum constituebant inter quasdam Hebræas & Ægyptiacas neomenias. Certissimum est mensem illum, quo egressi sunt filij Israel ex Ægypto, cœpisse feria v. Nam primum Sabbatū, cuius celebratio indicta fuit, erat 22 dies secundi mensis. Auctor ipse Moses Exodi xvi. Ergo primus mensis cœpit feria quinta. Præterea scimus ex epilogismo accuratissimo, vt alibi discutietur, annum Exodi incidere in annum Iudaicum 2264. Quare Thoth anni D 2264 ad finem decurrentis cœpit Kal. Sept. feria prima. Semper autem etiam post Exodus appendices dies quinq; in æquinoctio, aut proxime æquinoctium mansisse, satis notum ex iis , quæ supra ex Mose disputauimus. Porro Kalendæ mensium vocantur ψῆν , quod ψευδῶν significat : quamuis nulla noua Luna in illis obseruaretur , non magis quam in Kalendis mensium Ægyptiorum , quas tamen ψευδίας vocat Ptolemæus, & idem dixit ψευδία τῷ ἐπαγόμενῳ æquinoctium obseruatum

A seruatum ab Hipparcho. Thucydides quoque, vt alibi notamus, *τριηκοδεκάτη σελήνη* dicit, quasi quædam *τριηκοδεκάτη* sit *αστέλλω*, quales omnes Græcorum mensium ciuilium erant, præter primam & secundam Tetraeteridis. *τριακαδδα* autem, siue *הַנְּצָהָה* vocabant *נָצָהָה*, aut *בְּסִירָה*. Id significat numerum. Thema, *בְּסִירָה*, numerare. quod vltra tricesimum nullus numerus mensium admitteretur. nisi potius quod Luna tecta esset & silens: si ultima mensis Lunaris etiam vocabatur *בְּסִירָה*. Ea dies festiuæ erat, & per tubicinem indicebatur. In Psalmo octagesimo primo: *תְּקִיעָה בְּחַדְשֵׁ שְׂפָר בְּפֶסְחָה לְיֻמָּת חֲנֹן*: *כָּלַמְדָּעָה כְּנָזְבָּדָה*, *כְּנָזְבָּדָה*, *כְּנָזְבָּדָה*, *כְּנָזְבָּדָה*. In Proverb. cap. vi i est *בְּסִירָה* per Aleph. In cap. xvii Exodi diserte dicitur *בְּסִירָה* resolu-
to Segol in Iod. Ultima mensis secundi, Amaleki copiæ dele-
tæ. Exodi capite xix. Propterea Moses erexit cippum in memo-
riam illius *τριακαδδω*, siue *הַנְּצָהָה*, cum epigraphe: *אֶתֶּר-*
נוּם בֶּלְוָם פֹּרֶה יְנִטְרֵלָם דֵּי אֶת-
אַמָּלֵק. Ad verbum: *στίλη ωτὴ τῆς ἱερού λιονταρίας* (siue *τριακα-
δω* mauis, siue *ἱερῆς*) *πόλεμῳ ἀπονεφελῷ*, *καὶ οὐαλέντες*. Nam
vñ eandem notionem habet hic, quam Samuelis primo, cap. xv.
12. vbi dicitur Saul sibi erigere trophæum, & cippum triumpha-
lem. Interpretes aliter hunc locum accipiunt, nescio quam iuris-
jurandi formulam super throno Dei concipientes. & non ignoror,
hæc dicere, id esse bellum Grammaticis indicere: aut potius Gram-
maticos bellum mihi indicere. Sed vt tantur sensu suo. mihi ne meum
commentum inuideant. Anno Lunari accepto, Iudæi morem il-
lum priscum retinuerunt, vt tricesimam mensis, & neomeniam
per tubicinem indicere soleant, ad hanc vsque diem. Philo *τὸν πε-
εὶ τὸν δέκατον οἶκον*: *Τόνος ἱερού λιονταρίας, λιονταρίας οὐαλέντες*. Qua-
re *נָצָהָה*, dicitur *πεστερυλία*. Judith viii, 6. Ego existimo, quod iam
retigi, *בְּסִירָה*, a tegendo dictum, quod sit tunc interlunium, vel *הַנְּצָהָה*: quod alibi dicitur *בְּנִסְתִּירָה*, alibi *בְּנִסְתִּירָה*. vt *בְּנִסְתִּירָה*. item
pro *בְּלִרְתָּה* consumptio. Inde Horatius *τόνος τριακαδδω*, Iuda-
cam vocavit trigesima Sabbathæ. Nam omnem festiuitatem Iuda-
cam non solum Iudæi, sed & gentiles Sabbathum, vocant. Iu-
dæi quidem, cum dicunt Tisri nunquam incipere a feria pri-
ma, quarta, sexta, ne duo Sabbathæ continuentur. Gentiles au-
tem non alio nomine omnes eorum solennitates vocabant, Iu-
uenalis: *Obseruant ubi festa mero pede sabbata Reges*. Nu-
dipedalia enim Iudaica, quæ nona Ab, & alias, etiam ex-
tra Sabbati diem, si ita contingat, celebrantur, Sabbathæ igitur tri-
cesima Horatius dicit *τόνος τριακαδδω*, quæ erat *ἱερῆς*, *ἱερού λιονταρίας*, &
festiuæ dies Iudæis. Quare semper coniunguntur hæc, *ἱερῆς* καὶ *ἱερού*.

νία, μη δε ψήν. Apostolus ad Colossenses: μὴ ἐν τίς ὑμᾶς κελεύθω ἐν με- A
ρχῇ ἑορτῆς, οὐτε εὐλαβίας, οὐτε Καθεδρῶν, αὐτὸς οὐδὲ τῷ μελλόντῳ, Τόπος Κάμας Χριστοῦ. Hic ἑορτὴν vocat οὐδὲ. Iosephus etiam temporibus suis Sab-
bati initia, quod tempus Iudaico idiomate dicitur παρείσθατος Καβ-
βατῶν: Item exitum eiusdem Sabbati a Sacerdotibus classico signifi-
cari solitum scribit his verbis lib. 4. οἰλωσεως, c. 34: ὑπὲρ κορυφῶν κα-
τεκολασθεὶς τῷ πατοφορεῖν, ἐντα τῷ ιερέων εἰς ἔξι ἔτης ισάριθμῷ ἕκαστην ἐβ-
δομάδα εἰσιθσδιν περιεστήμαντε (οὐλπήσι δεῖλης, καὶ τελευτῆσαν αὐτὸν πέντε ἐ-
ποτέρεγεν, ὅτε μὴν αἰείγεται τῷ λαῷ καταγέλλων, ὅτε δὲ ἔργων απέχεατ). Quan-
do autem omnino hanc anni formam abiecerint Iudei, vtrum tem-
poribus Abrahami tantum vsi sint, an vero ad tempora Nabopol-
laassari, equidem nihil statuo. Sed studiosi quærant. Nam plura nobis B
reperient. Tantum eam opinionem de solo vsu anni Lunaris ex ani-
mis hominum euellere poterimus. qui etiam Noam in arca epactas
Lunares, & excessum Solis supra Lunam obseruasse diuinant. Nunc
moniti nullas epactas inuenient.

DE NOVARVM INDIARVM ANNO.

Non potuit opportuniore loco mentio iniici anni Mexicanorum, & totius illius magnæ Perusianæ continentis, quam hic.

MENSES MEXICANI.	APPELLATIONES DIERUM MENSIS MEXICANI.
1 Tlacaxipeualiztli	1 Cipactli. Xiphias.
2 Tozçutzli	2 Hecatl. Aer.
3 Hueitozçutzli	3 Calli. Domus.
4 Toxcatl. vel Tepupochui- litztli	4 Cuezpali. Lacertus.
5 Eçalcoalitzli	5 Couatl. Coluber.
6 Tecuilehuicintli	6 Mizquintli. Mors.
7 Hueitecuilhuitl	7 Maçatl. Ceruus.
8 Miccailehuicintli	8 Tochtli. Cuniculus.
9 Veymiccailehuitl	9 Atl. Aqua.
10 Vchpaniztli. vel Tenauati- litztli	10 Izcuintli. Canis.
11 Pachtli, vel Heçoztli	11 Ozumatli. Simia.
12 Hueipachtli. vel Pachtli.	12 Malinalli. Scopa.
13 Quecholli	13 Acatlh. Canna.
14 Panqueçaliztli	14 Oceloti. Tigris.
15 Hatemuztli.	15 Coautli. Aquila.
16 Tititlh	16 Cozcaquahuti. Buteo.
17 Izcalli	17 Olin. Temperamentum.
18 Coauitlenac. vel Ciuaillhuitl.	18 Tecpatlh. Cochlear. <small>Acosta Slabon. excusoriū ignis.</small>
	19 Quiauitl. Plunia.
	20 Xuchitl. Rosa.

Nam

A Nam habent aliquid commune cum æquabili anno , vt pote cum eorum annus ; 65 diebus constet, vt Ägyptiacus , & Persicus , & nomina diebus mensis indiderint ; vt olim priisci Persæ . Annus autem eorum in duodeuiginti menses tribuitur. Mensis vicenis diebus explicatur. Ita fiunt 360 dies. in fine adiiciuntur ἑπταγόρδηναι vitulacionibus & publicæ lœtitiæ dicatae. Porro vt nos anni aliam diuisionem facimus , cum in septimanas tribuimus , ita illi per xiiii dies distinguunt. neque alium locum apud eos habet ἡ τετρακοσιοδεκαημερος , quam apud nos ἡ ἑπταημερος , quæ nunquam redit in orbem, nisi post quater tredecim annos , qui sunt LII. quæ est eorum maxima Periodus. vel Salchodai constat quatuor minoribus , quarum singulæ sunt tredecim annorum. Prima vocatur Tochtli , Cuniculus. Secunda Acatlh , Canna. Tertia Tecpatlh , Cochlear. Quarta Calli , Domus. Et vocant primum , secundum , tertium , quartum annum periodi ita , Ce Tochtli , ome Acatlh , Ei Tecpatlh , Naui Calli. Ut igitur Cuniculus , τετρακοσιοδεκαημερος , & annus redeat in orbem , opus est LII annis. quæ est magna periodus, vt diximus , vel sæculum Mexicanorum , vt 532 anni magna periodus Paschalis. De hoc quoque anno intelligit Petrus Martyr , cum scribit : *Annū ab occasu heliaco Vergiliarum incipiunt , & mensibus claudunt Lunaribus. Mensēm a Luna nominant Tona. Quum menses signare intendunt , Tonas inquiunt. Lunam eorum lingua Tonam dicunt. Dies autem a Sole Tonaticos.*

C Vnde quot soles , tot Tonatici. Eorum idiomate Sol Tonaticus dicitur. Alicubi tamen aliter. sed nulla ratione moti annum distribuunt in menses duodeuiginti. Menses autem etiam diebus viginti claudunt. Quod iste Tonaticum vocat , Gomara TONELLI dicit , & Tonelli magnum vocat vnam ex quatuor periodis minoribus , cuius primi anni hecatombe captiuorum. Maximus vero TONELLVS constans ex LII annis fine anni vltimi multis Hecatombis celebrabatur. Quinque ἑπταγόρδηναι cuiuslibet anni ebrietatis dicant , vt diximus , tanquam earum nulla ratio habenda sit in numero dierum anni. Habebant etiam rationem bisexti. quod accurate obseruabant. Vides sensum huius anni ad illas gentes barbaras peruenisse. Plura poteram dicere. Sed quæ ad rem , hæc fere.

ANNI

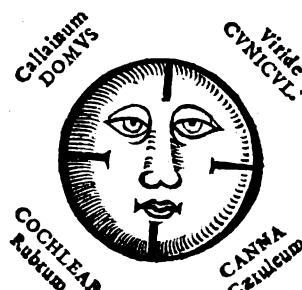
ANNI QVATVOR.

I	Calli. Domus
II	Tochtli. Cuniculus
III	Acatlh. Canna
IV	Tecpatlh. Cochlear.

ROTÆ.

CVNICVLVS		CANNÆ		COCHLEAR		DOMVS.	
1	Ce tochtli	1	Ce acatlh	1	Ce tecpatlh	1	Ce calli
2	Ome acatlh	2	Ome tecpatlh	2	Ome calli	2	Ome tochtli
3	Ei tecpatlh	3	Ei calli	3	Ei tochtli	3	Ei acatlh
4	Naui calli	4	Naui tochtli	4	Naui acatlh	4	Naui tecpatlh
5	Macuil tochtli	5	Macuil acatlh	5	Macuil tecpatlh	5	Macuil calli
6	Chicoacen acatlh	6	Chicoacen tecpatlh	6	Chicoacen calli	6	Chicoacen tochtli
7	Chicome tecpatlh	7	Chicome calli	7	Chicome tochtli	7	Chicome acatlh
8	Chicuei calli	8	Chicuei tochtli	8	Chicuei acatlh	8	Chicuei tecpatlh
9	Chiconauï tochtli	9	Chiconauï acatlh	9	Chiconauï tecpatlh	9	Chiconauï calli
10	Matla&tlí acatlh	10	Matla&tlí tecpatlh	10	Matla&tlí calli	10	Matla&tlí tochtli
11	Matla&tlíoce tecpatlh	11	Matla&tlíoce calli	11	Matla&tlíoce tochtli	11	Matla&tlíoce acatlh
12	Matla&tlíome calli	12	Matla&tlíome tochtli	12	Matla&tlíome acatlh	12	Matla&tlíome tecpatlh
13	Matla&tlíomei tochtli	13	Matla&tlíomei acatlh	13	Matla&tlíomei tecpatlh	13	Matla&tlíomei calli

Principium anni a xxvi Februario. Iosephus a Costa V 1, II.

Die ultima Rota, hoc est anni LII frangebant omnia fictilia, & vtenilia, extinguebant ignem, & lumina, putantes mundo existimatum in fine cuiusdam harum Rotarum. Dicunt etiam ante annum Christi 694, quo cepit numerus, quo vivuntur, quatuor Soles perisse, & hunc quintum esse, quem hodie videmus. Ultimam noctem Rota vigilabat putantes eam extremam esse mundi. Quum autem viderent crepusculum, tunc certi mundum adhuc non peritum, surgentes in chorreas, & ludicra dedebant se, qui erat primus dies Rota nova.

Nomen.	
1	Ce
2	Ome
3	Ei
4	Naui
5	Macuil
6	Chicoace
7	Chicome
8	Chicuei
9	Chiconauï
10	Matlac
11	Matla&tlíoce
12	Matla&tlíome
13	Matla&tlíomei
14	Matla&tlínaui
15	Matlatlimacuil
16	Matla&tlíchicoace
17	Matla&tlíchicome
18	Matla&tlíchicuei
19	Matla&tlíchiconauï
20	Cempoalli.

Primus Annus.		
1	I	21
2	18	
3	15	
4	12	
5	9	29
6	6	26
7	3	23
8	20	
9	17	
10	14	
11	11	
12	8	28
13	5	25
14	2	22
15	19	
16	16	
17	13	
18	10	
19	7	27
20	4	24

Dies primus Septimanarum.

Secundi anni Septimana in v mensis. Addes primi anni prima Septimana IIII. habebis secundam Septim. ita semper per incrementum IIII.

Anno Christi 1551, absoluenter 1858 annos, ut auctor est Francisc. Lopez Gomara. Ergo eorum annus primus insistit anno 694.

JOSEPHI

Mirum, hanc linguam carere literis B, G, R, S Creberimum Ch. Tl. Ct. numerus non excedit quinque. Idque in toto orbe nouo ubi tessera, quibus luditur, non habent, nisi puncta quinque. Histor. Ind. cap. 196.

I O S E P H I
S C A L I G E R I
 I V L I I C A E S A R I S F.
 D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
 LIBER QVARTVS.

A V E M A D M O D V M ex dupli^ci anni æquabilis genere, alter 360 dierum, Lunaris anni, alter 365, Solaris naturam imitabatur : ita etiam ex dupli^ci naturali, alter Lunaris est, alter Solaris. Ac Lunaris quidem anni menses tantum naturales sunt, annus autem ipse est 900 : quatenus interuallum inter duas synodos Lunares, id dicitur naturali ex caussa mensis Lunaris: duodecim autem eiusmodi interualla dicitur annus Lunaris instituto hominum. At Solaris, qui & Tropicus dicitur, quatenus ab uno puncto æquinoctiali, ad idem conuersione definitur, mere naturalis est : item quatenus in partes naturales tribuitur : vt in formas duodecim Zodiaci. Nam iij sunt cœlestes menses, vt & ipsi Lunares hoc nomine cœlestes dicuntur Censorino. At annus in partes aut æquabiles tributus, qualis Ægyptiorum vel Copti, Æthiopum, & Gelalæus : aut in alias inæqualiter cauas, plenas, superfluas, vt Romanorum Julianus, is impropie naturalis dicitur. Hinc igitur consurgit duplex anni naturalis, siue Tropici, genus, & quidem ratione mensium. Nam annus Tropicus aut æquabilis est, aut cœlestis. Æquabilis, qui menses aut tricenarios, vt annus Elkopti, aut propter aliquam rationem inæquabiles habet, vt Romanus. Cœlestis, qui partibus Zodiaci, inæqualibus quidem illis, sed natura talibus, descriptus est. Eum autem annum Tropicum Ægyptij dierum trecentorum sexaginta quinque & quadrantis definierunt. Observantes enim accuratissime ortum Caniculæ, quia ab eo tempore Nilus intumere solet, ab uno ortu ad alterum ortum Caniculæ præter 365 dies, quadrantem superesse deprehendebant. Nam cum Caniculam ἀργυρίων orientem notassent : sequenti anno, media nocte: tertio, horis sex post mediam noctem: quinto, iterum ineunte nocte

nocte oriri videbant. Quare δόντες τὸν ἀργυρόν αἰατολήν περιέρχεται, ἐπὶ τῷ Αἰατολίῳ αἰατολήν διέλεγον, præter quater 365 dies, vnum solidum diem accreuisse animaduertebant. Neque est, cur hoc inuentum Ägyptiis tribuamus, cum Chaldæi id in ortu Caniculæ Ägyptios docuerint, quod ipsi in æquinoctio verno annotabant. Et facile fuit illis gentibus hoc notare, qui æquabili anno vtebantur. Nam exempli gratia, si ἀργυρόν αἰατολὴν Σωδίην, vel Caniculæ, notata fuit Paophi die secunda, feria quarta: eadem αἰατολὴν ἀργυρόν anno quinto deprehendebatur Paophi die tertia, feria secunda. Itaque præter quatuor annos solidos Ägyptiacos, dies vnum rationibus anni accedebat. Cæsar igitur, deuicto Pompeio, postquam Sapientibus Ägypti aliquot dies operam dedisset, ab iisque anni Canicularis modulum didicisset, ex eo tempore in animo habuit annum emendare, cuius apud Romanos nulla alia forma certa erat, nisi quam Pontificum libido prescribebat. Quod quidem parturiens Cæsar non prius potuit parere, donec quarto a Pharsalica pugna anno, ipse quartum Consul, opus diu cogitatum ad exitum perduxit, anno cycli Solaris xxii, Lunaris xiiii, Olympiadis centesimæ octagesimæ tertiae quarto: anno periodi Julianæ 4669, a quo incipit primus Ianuarius Julianus. Is, vt dixi, erat quartus Cæsaris Consulatus, qui abdicato magistratu sibi Q. Fabium Maximum, & C. Trebonium suffecit. Sed annus confusionis, qui antecessit, erat tertius Consulatus Cæsaris, M. Aimilio Lepido collega: qui annus confusionis habuit menses, vt Suetonius scribit, quindecim: dies, vt auctor est Macrobius, & alij, 444. Cum de anno Romano veteri disputaremus, aperiūmus anni Romani caput circiter 13, aut 23 Octobris, prout annus intercalaris erat, aut communis, Julianis temporibus, incidisse circa initia belli ciuilis Pompeiani. Cæsar autem anno confusionis intercalauit primum dies 67, tum Merkedonium parem, qui ex consuetudine forte in illum annum inciderat. Fiunt dies intercalares omnes 89. Quibus adiice modum anni Romani: scilicet dies 355. Colliguntur dies confusionis 444. Iam abiice modulum anni confusionis, hoc est 444, a duabus annis Julianis, nempe 730. Relinquuntur dies 286: qui ab anni noui Juliani Kalendis deducti desinunt in 12 Octobris. D qui fuit dies ultimus anni eius, qui Ianuarium confusionis proxime antecessit. Tertius decimus autem Octobris fuit primus dies, atque adeo Kalendæ Ianuarij confusionis. Ultimus December confusionis cœpit a tertia Decembribus Juliani. Lxvi dies a Cæsare inter finem Nouembris & Kal. Decembribus interiecti a 3 Decembribus Juliani retro putati desinunt in 27 Septembribus Juliani. A Kalend. anni Romani ad finem Nouembris, sunt dies 326. quibus coniuncti dies xxii Merkedonij

A Merkedonij fiunt vna ; 48 dies , qui a 26 Septembris retro retexti desinunt in xiiii Octobris Iuliani. Hoc est , Ianuarius confusionis cæpit a xiii Octobris, vt erat propositum. Tertia igitur die Decembris Iuliani iniuit December Romanus , atque is quidem ultimus vltimi anni Romani , anno cycli Solaris vicefimo desinente, & vicefimo primo anno cycli in primis Kalendis Iulianis initium sumente, in literis Dominicalibus C B , vt quidem nunc putamus. Nam tunc neque litera Dominicalis nota erat , neque cyclus vllus hebdomadicus Solis. Fingimus præterea eo anno Bisextum fuisse : quod nullum fuit. Annus enim confusionis exæquationis vicem est, quæ fieri debebat intercalatione vnius diei post Terminalia , in litera F insititia, ante literam candem ordinariam, quæ est in 24 Februarij , estque vetus sedes Regifugij Romani, sexto Kalend. Martias. vnde prius intercalatum dicitur B I S E X T U M . Solinus, vt est auctor valde futilis, putat Merkedonium tantum eo anno intercalatum : eumque annum 344 dies duntaxat habuisse : Merkedonium vero dies 21. qui de modo anni Iuliani deductus relinqueret annum confusionis dierum 344, vt eius ratiocinia postulant. Quod monstri quid , cuiusmodi sit, e quidem non video. Sed ille fucus in illis eclogis , quas mala fide ex bonis auctoribus in suum Polyhistorem transtulit , multa eiusmodi sine delectu consarcinare solet. Dio contendit Cæsarem L X V I I I tantum dies adiecisse : addit etiam , falli , qui plures ab eo intercalatos C proderent. Quod verissime dictum ab eo. Nam Merkedonius, quem intercalauit, non erat Cæsar , sed consuetudinis. Dies autem L X V I I I a se , non a consuetudine , adiecit. His consentanea scribit Suetonius: annum confusionis fuisse x v mensium. Nam x x i i dies mensis Merkedonij , item L X V I I Cæsar , fiunt simul dies L X X X I X . qui est iustus modus mensium trium Lunarium. Sic annus Iulianus habuit dies 365, cum quadrante. Quare autem ita menses impares constituit , vt binos continuos *τετραγενερίους*, Quintilem, & Sextilem : Decembrem , & Ianuarium constituerit, hæc ratio est. Cæsar voluit Solsticium , Brumam, & utrumque æquinoctium a Kal. eorum mensum incipere , in quos octauas partes anni incurrere arbitrabatur. Opinio D autem illorum Romanorum simul , & Græcorum fuit , ea tempora confici in octauis partibus signorum suorum. Quare principium Capricorni statuit in a. d. viii Kal. Ianuarij. Ergo octaua pars Capricorni incidit in Kal. Ianuarij sequentis, in qua parte sidus brumæ confici putabat Cæsar cum vulgo. Initium Arietis in a. d. viii Kal. April. Æquinoctium igitur in Kal. Aprilibus. Initium Cancri in a. d. viii Kalend. Quintil. Solsticium & octaua pars Cancri in Kal. Quintilib. Initium Libræ in a. d. viii Kal. Oct. Æquinoctium autumnale

& octaua pars Libræ in Kalendis Octobrib. Neque aliud fuit consilium C. Cæsari in anni tributione. Nam etiam post Cæsarem annis plusquam C L, vulgus putabat quatuor tempora circa octauas partes Signorum confici. mendose. Id enim, si exactius rem putemus, octingentis fere annis ante primam Olympiadem contingebat. Hoc beneficium, quamvis a posteritate audiissime arreptum est, tamen tantum abest, ut statim vulgo acceptum sit, ut etiam palam correctori anni obtrectaretur. Est enim genus hominum, quibus inuitis bene fit, & quos seruare idem est atque occidere: qui illo dicto aures bonorum verberant: Τὸν κακὸν δὲ κείμενον & κυνηγόν. Neque enim defuerunt, ut iam diximus, qui illud incomparabilis viri diuinum factum reprehenderent. Inter quos M. Tullius Cicero, homo potius virtutum Cæsar's obtrectator, quam vitiorum castigator, cum anno primo Iuliano quidam diceret, Cras Lyra orietur: Ex edicto, inquit, orietur tranquam coactus illam ordinationem non solum acciperet, sed audiaret. Plutarchus in Cæsare: & μηδ' αλλὰ τὸ τέλος βασιλεύσαι, καὶ βαρυπούροις τῷ διάδημαν αἰτίας παρέχε. Κικέων γὰρ ὁ ἀρτωεῖ, οὐδὲ τοιχεῖ, φίγαυος τῷθ, αὐτοὶ εἰσὶ επιβάλλειν λύσειν νοῦ, εἶπεν, ἐκ δαλαγμάτος. οὐδὲ τῷ πεδὸς αἰδηγήσει τῷ αἱρεψῶν δεχομένων. Hoc etiam animaduertere licet ex quadam epistola ad Atticum, lib. xvi: *Itane? Nonis Iuliis? quicquamne turpius, quam Bruto Nonis Iuliis?* Sed Cicero Pompeias Nonas veteris anni inceptissimi amasset, qui Iulias anni castigati auersatur. At nos fruamur tanto beneficio Cæsar's, etiam inuitis omnibus Pompeianis. Nam fane tres triumphi Cæsariani, tota Gallia, Aegyptus, Africa, Asia, denique Pompeius ipse deuictus contra hanc ordinationem anni, meræ nugæ sunt. Quæ si ita, uti eam ediderat Cæsar, & edicto sanxerat, inuiolata mansisset, Cæsari Augusto opus non fuisset iterum eam emendare. Cæsare enim anno secundo Julianæ interfecto, Sacerdotes eius mentem minime assecuti, non post annum quartum, ut ille præceperat, sed quarto quoque anno bisextum intercalabant. Quatuor enim quadrantes post quatuor annos constituunt diem unum, quem Cæsar intercalari iussit inter Terminalia & Regifugium. Quatuor quadrantes non attribuuntur nisi quadriennio exacto: & consequenter dies ex quatuor quadrantibus compositus non intercalandus, nisi cum exacti sunt quadrantes illi. Tunc is dies intercalatur post Terminalia ante eum diem, qui est sexto Kal. Martias. Ideo eo anno bis dicitur, sexto Kal. Martias. Vnde nomen BISEXTO. Primum bisextum celebratum est anno secundo a cæde Cæsar's desinente, qui erat quartus Julianus incipiens, post tres quadrantes consecutos. Itaque pro XVIII horis, XXIIII intercalatae. Hoc vitium sero deprehensum, anno Julianæ XXVIII, C. Martio Cenforino,

Aforino, C. Asinio Gallo coss. correxit Cæsar Augustus hoc modo : In xxxvii annis Iulianis duodecies intercalatum est , cum tamen ei interuallo nouenæ intercalationes dumtaxat congruerent. Tres igitur illæ intercalationes , quæ supra nouem celebratæ erant, duodecim annis sine bisexto transire iussis, emendatæ sunt. Postea reditum est ad iustum intercalandi modum. Nam annus primus post illos duodecim, qui fluxerunt sine bisexto, is fuit primus, cui imputatus est quadrans. Ideo quartus ab illo exactus accepit bisextum , anno Iuliano quinquagesimo tertio , cycli Solis decimo septimo , qui erat, vt vulgus putat, octauus a nato Christo Filio Dei; Idque bisextum primum omnium rite celebratum fuit : cum a pri-

B

C

D

Ann. Juliani.	C Y C L V S SOLIS EMEN- datus.	C Y C L V S SOLIS VI- tiosus.	Ann. Juliani.	C Y C L V S SOLIS EMEN- datus.	C Y C L V S SOLIS VI- tiosus.
1	2 1	C B	2 8	2 0	D
2	2 2	A	2 9	2 1	C B
3	2 3	G	3 0	2 2	A
4	2 4	F	3 1	2 3	G
5	2 5	E D	3 2	2 4	F
6	2 6	C	3 3	2 5	E D
7	2 7	B	3 4	2 6	C
8	2 8	A	3 5	2 7	B
9	1	G F	3 6	2 8	A
10	2	E	3 7	1	G F
11	3	D	3 8	2	E
12	4	C	3 9	3	D
13	5	B A	4 0	4	C
14	6	G	4 1	5	B A
15	7	F E	4 2	6	G F E
16	8	E	4 3	7	D C
17	9	D C	4 4	8	B
18	10	B	4 5	9	G
19	11	A	4 6	10	F
20	12	G	4 7	11	E
21	13	F E	4 8	12	D
22	14	D	4 9	13	C
23	15	C	5 0	14	B
24	16	B	5 1	15	A
25	17	A G	5 2	16	G
26	18	F	5 3	17	F
27	19	E	0		G

mis Kalendis Iulianis, ad illam usque diem , rationes Bisexti conturbatæ fuissent. Nos eius rei exemplar in Laterculo supra proposuimus, ut ex eo quid in ratione Bisexti peccatum sit, quid item emendatum, perspiciatur. Edictum autem quo Iulius annum suum publicauit, item illud quo Augustus Bisexti vitium correxit , maiorum supinitate , ac negligentia periit. Quod ytinam ad nos peruenisset! In

Laterculo vides anno quarto Iuliano intercalationem præcipitatam A fuisse, cum a Kalen. Ianuarij primi, ad tempus primi bisexti vitiosi, tres tantum quadrantes supra rationes Solis excurrerent. quæ quantitas diem solidum constituere non potest. Vides præterea anno 37 Iuliano competere duodecimam intercalationem vitiosam: post quam intercalationem, hoc est anno Iuliano 38, Cæsar Augustus, C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo coss. edicto sanxit, vt duodecim anni sine intercalatione transigerentur. Iam, vt testatur Plinius, annus cœperat sidera morari. C. enim Cæsar statuerat initium Arietis in 25 Martij. Atqui anno Iuliano xxxviii illud tempus descenderat in 28 Martij. Nam eo anno in cyclo Solis emendato 25 Martij erat feria III. In vitioso, feria vi. Differentia, triduum. B Iussis ergo annis xii sine bisexto transire, vt triduum illud tolleretur, eorum duodecim annorum ultimus desuit in xlii Iuliano. Post quem sequens, hoc est, quinquagesimus, cœpit cum quadrante putari. Propterea quarto hinc anno quatuor quadrantes conflati diem confecerunt, qui primus omnium rite intercalatus est, anno Iuliano 53, cycli emendati decimo septimo. Exemplar autem Hemerologij ab Augusto emendati, quod in saxum incisum Romæ repertum est, infra subiecimus.

HEMEROLOGIVM ANNIVLIANI.

A. K. IAN. F.	H. K. FEB. N	D. K. MAR. NP
B F	A N	E F
C C	B N	F C
D C	C N	G C
E NON. F	D NON	H C
F F	E N	A NP HOC. DIE. CÆSAR
G C	F N	PONTIF. MAXIM. FACT. EST
H C	G N	C F
A AGON	H N	D C
B EN	A N	E C
C CAR. NP	B N	F C
D C	C N	G C
E EID. NP	D EID. NP	H N
F EN DIES. VITIOS.	E N	A EQ. NP.
G CAR	F LVPER. NP	B EID. NP
H C	G EN	C F
A C	H QVIR. NP	D LIB. NP
B C	A C	E C
C C	B C	F QVIN. N
D C	C C	G C
E C	D FERAL. F	H C
F C	E C	A N
G C	F TER. NP	B TVBIL. NP
H C	G REGIF. N	C Q. REX. C. F
A C	H C	D C
B C	A N	E C
C C	B EQ. NP	F NP HOC. DIE. CÆSAR.
D C	C C	ALEXAND. RECEPIT
E F	XXIX	G C
F N		H C
G C		A C
XXXI		B C
		XXXI
		C. K.

DE EMENDAT. TEMPORVM LIB. IIII. 232

A.	K.	MAI.	N	F.	K.	IVL.	N	D.	K.	SEPT.	N
C	B	F	COMP	G	N			E	N	HOC	DIBFER. NEP,
C	C	C		H	N			F	N		
D	E	C		A	NP			G	C	LVDL.	ROMANI
E	C			B	POPLIF.	NP		H	N	NON.	F. LVD.
F	C			C	N	LVDI	APPOLLIN	A	F	LVDI	
G	NON.	N		D	N	ON.	N LVDI	B	CLVDI		
H	F			E	N	LVDI		C	CLVDI		
A	LEM.	N		F	N	LVDI		D	CLVDI		
B	C			G	C	LVDI		E	CLVDI		
C	LEM.	N		H	C	LVDI		F	CLVDI		
D	NP	LVD.	MART.	A	NP	LVDI		G	N	LVDI	
			IN CIRG	B	C	LVD.	IN. CIR.	H	EID.	NP	
E	LEM.	N		C	C	MERK.		A	F.F.	EQUOR.	PROB.
F	C			D	EID.	NP	MERK	B	LVD.	ROM	
G	EID.	NP		E	F	MERK.				IN	CIRC.
H	F			F	C	MERK.	NP				
A	C			G	C	MERK.					
B	CCC			H	LVCAR.	NP	MERK	C	C	IN	CIRC.
C	CCC			A	C	LVD.	VICT. CA-	D	C	IN	CIRC.
D	C						SAR.	E	C	IN	CIRC.
E	AGON	NP		B	LVCAR.	LVD.		F	C	IN	CIRC.
F	N			C	C	LVDI		G	C	MERK.	
G	TVB.	NP		D	NEPT.	LVDI		H	C	MERK.	
H	Q.	REX	G. F	E	N	LVDI		A	C	MERK.	
A	C			F	FVRR	NP	LVDI	B	N	MERK.	H.D.
B	CCC			G	C	LVDI		C	A	VGVST.	NATALIS
C	CCC			H	C	IN	CIRC.	C	C	LVD.	CIRC.
D	CCC			A	C	IN	CIRC.				
E	CCC			B	C	IN	CIRC.				
F	C			C	C	IN	CIRC.				
G	C			D	C						
XXXI				XXXI				XXX			

B. K. OCT.	A. K. NOVEM. N	G. K. DEC. N
C F	B	H
D C	C	A
E C	D	B
F C	E NON. F	C NON. F
G C	F F LVDI	D
H NON. F.	G C LVDI	E C
A F	H C LVDI	F C
B C	A C LVDI	G C
C C	B C LVDI	H C
D MEDITR.	C C LVDI	A AGON. NP
E AVGVST. NP	D C LVDI	B EN
F FONT. NP	E EID. NP EPVL.	C EID. NP
G EN	INDICT.	D F
H EID. NP	F F EQVOR. PROB.	E CONS. NP
A F	G C LVD. PLEB. IN	F C
B C	CIRC.	G SAT FERIA SATVRN.
C C	H C IN CIRC.	H C
D ARM. NP	A C IN CIRC.	A OPAL. NP
E C	B C MERK.	B C
F C	C C MERK.	C DIV. NP
G C	D C MERK.	D C
H C	E C	E LAR. NP
A C	F C	F C
B C	G C	G C
C C	H C	H C
D C LVD. VICT.	A C	A C
E C LVDI	B C	B C
F C LVDI	C C	C F
G C LVDI	D C	D F
H C LVDI	E F	E C
XXXI	F C	XXXI

Dies anni Juliani, vt vides in exemplari, notati sunt per octonarios, usque ad literam H: quia Romanorum ogdoas in tributione dicum seruabatur propter Nundinas, vt apud Iudeos Hebdomas propter Sabbatum, a quibus nos didicimus. Nam post tempora Theodosij, imo a temporibus tantum Dionysij Exigui, Kalendaria Romana in hebdomas tributa, & cyclus Lunæ in margine appositus, quem aureum numerum vocamus, exemplo Kalendarij Alexandrinii. Antea nondum Kalendariis Julianis annotabatur numerus aureus. Nam plane inuentum est Christianorum post confessum Nicenum. vt satis mirari non possim doctos viros, qui asseuerant etiam epatas a Iulio in Kalendario suo impressas. Diceres eos cum Sosigenes in consilium a Dictatore adhibitos. Quid? nonne doctissimus Mathematicus Germanus scribit se apud Baronem Germanum vidisse commentarium amplissimum in aureum numerum C. Cæfaris, cumque commentarium in codice vetustissimo fuisse descriptum? Adeo peregrinus est in harum rerum origine. Aiunt igitur a C. Cæfare Kalendis Ianuarij unitatem appositam: quia is esset primus annus cycli Lunaris Juliani, quod in Kal. illas nouilunium concurret. Sed ne verum quidem, coniunctionem luminarium fuisse in Kal. Ianuarij primi. Nam, vt in anno Indorum diximus, nouilunium

A nium non Kal. vt neomenia Mucharam Indici , sed secunda Ianuarij fuit, feria septima : cuius nouilunij Character , 7,1, 940. Atqui Cæsar non magis nouit vsum epactarum , quam hebdomadis Iudaicæ. Potuit igitur in Fastis suis nouiluniorum notas apponere , vt stellarum ortus & occasus , sed non per enneadecaeteridas. Nam absque controuersia Paschatis fuisse, quid esset cyclus Lunæ , hodie solum Iudæorum vulgus , & docti duntaxat Christiani scirent. Cyclus, inquam , Lunæ Paschalis hanc Methodum nobis peperit , quam frustra attribuunt Cæsari. In Chronico Eusebij , anno septimo Iuliano annotatur, cursum Lunæ eo tempore deprehensum fuisse. Quid sit , nescio. Porro ex vetustissimis scriptoribus , qui quidem exstant,

B Marcus Varro vtitur ordinatione temporis Iuliani in libris rerum rusticarum. Eius verba sunt ex libro primo. *Dies primus est Veris in Aquario, æstatis in TAURO, autumni in Leone, hiemis in Scorpione. Cum vniuersiisque horum quatuor Signorum dies tertius & vicesimus quatuor temporum sit primus , efficitur , vt Ver dies habeat xci, Æstas xciiii, Autumnus xci, Hiems lxxxix.* Quæ redacta ad dies ciuiles nostros , qui nunc sunt , primi verni temporis a. d. vii Eid. Sext. hiberni ex a. d. iiii Eid. Nouemb. Manifesto dies ciuiles Julianos intelligit. Sed & Cicero & Brutus , ac Cassius paulo antequam hæc scriberet Varro , eadem descriptione vtuntur : quia, quod Ciceroni dolebat , ἐν δατάγματος hoc facere cogebantur. vertens

C enim locum Oeconomici Xenophonti , vbi auctor Græcus serere vetat ante , quam Deus signum dederit , Cicero Nouembris imbre fieri interpretatus est. Non erat igitur Nouember priscus , qui illo saeculo incurrebat in Augustum Julianum , sed nimirum Julianum Nouembrem intelligit. Et profeeto Oeconomicum vertit post editionem Julianam. Cætera de appellationibus mensium , Iulij , & Augusti , & si qua sunt id genus , notiora sunt , quam vt iterum reconquenda sint. Porro locus exigebat , vt parapegma Sosigenis huc conciceremus , hoc est ortus & occasus siderum , atque , vt Ouidius dicit , *Lapsaque sub terras ortaque signa* : quod ex Ouidio ipso , Columella , & Plinio haurire licebat. Sed tanta est inter illos tres autores in hac re discrepancy , vt melius visum fuerit ab hac re abstinere , quam incerta pro certis proponere. Immane enim quantum in multis differunt Plinius & Ouidius , cum tamen vterque editionem Cæsaris sequi videatur. Habes præterea optimum Comenarium Cl. Ptolemæi de inerrantium stellarum significationibus , a Nicolao Leonico olim Latine conuersum. Eius libri meminit Suidas , cum scribit inter alia Ptolemæum edidisse περὶ φάσεως ἡ μητρὸς αἰσέων Βιβλίον .

D

Q uod nationes ac Provinciæ Romani orbis ex edicto Iuliano annum ciuilem Romanorum statim non acceperint, in causa fuit præpropera mors C. Cæsar, quæ incidit in Idus Martias anni secundi Iuliani. Quare anno tricesimo septimo a cæde Cæsar, C. Octavius Cæsar emisit secundum Edictum anni corrigendi, quo & nationibus imperij Romani hanc anni formam indixit. Sed Ægyptij iam acceperant, anno Nabonassari 719, quo Antonius & Cleopatra ab Augusto nauali prælio ad Actium promontorium victi sunt. Ptolemæus a meridie Nabonassari, ad Thoth Philippeum mortis Alexandri, colligit annos 424. Hinc ad Thoth Actiacum, annos 294. Summa anni Ægyptiaci perfecti 718. Ergo Thoth 719 Nabonassari est Thoth Actiacus. Censorinus ait annum Augustorum Actiacum 267 esse 1014 Iphiti, & 986 Nabonassari. Ergo Actiacus annus currens inciderat in 747 annum Iphiti, & 719 Nabonassari. Rursus, quantum colligere potes ex illis, quæ de anno Iuliano disputauimus, Kalendæ primæ Julianæ inciderunt in annum Nabonassari currentem 703. Quod si annus Actiacus congruit anno 719, ergo is fuit annus Julianus 16, cuius Augusto Thoth Actiacus competit. Annus Nabonassari 719 est 19 cycli Solis Nabonassari. E cuius regione character Thoth est feria prima. Cui in secunda columna dextra congruit annus cycli Solis Juliani o-
Cetauus. Litera Dominicalis E, in vltima Augusti. Quadrans annorum Nabonassari 176, 18, detractis 56 relinquit dies exactas 120. 18, anni 719. quæ proculdubio incipiunt ab vltima Augusti. Hæc ratio vera erat, si Sacerdotes Romani Bisexti intercalationem recte obiissent. Nunc qui Cæarem anni corrigendi rectam formam docuissent, ipsi vitiosam fecuti sunt, vt Romani: donec ex secundo edicto, quod emisit Octavius Cæsar, annis XII sine intercalatione transire iussis, ipsi rectam viam intercalationis institerunt. Igitur annus 16 Julianus, in cuius Augustum Thoth 719 incurrebat, habuit bisextum vitiosum DC, vt habes in capite anni Juliani, feria prima, in litera C. Itaque Thoth, cui debetur litera C, propter feriam D primam, quæ eius character fuit, incidit in 29 Augusti, cum ex methodo emendati cycli deberet in vltima Augusti. Hæc est ratio, quare 29 Augusti est prima Thoth fixi Ægyptiaci. Quam rem frustra tentasse, si cycli emendati, non vitiosi rationem habuissent. Tandem anno Iuliano 49, qui erat duodecimus currens eorum, quos Augustus sine intercalatione transegit, imputarunt quadrantem diei in fine 28 Augusti mensis, & anno quinquagesimo secundo in fine

A fine eiusdem 28 diei intercalatus est dies vñus ex quadrantibus quatuor conflatus. quæ fuit prima recta intercalatio in annis Actiacis. Quare Thoth Actiacus incidit in tricesimam Augusti, feria III, cyclo Solis emendato x vi. Romani vero, centesimo octagesimo die post Ægyptios suum Bisextum rectum inter Terminalia & Regifugium intercalarunt, anno Iuliano 53, vt supra disputatum est. Ab eo tempore, ad hanc usque diem, Ægyptij, atque Æthiopes 18 o diebus ante nos intercalationem suam celebrant, die 29 Augusti, quæ dicata est passioni Ioannis Baptistæ, & suum Thoth differunt in 30 Augusti: qui tamen semper incurrit in decollationem Ioannis. Vnde fit, ut anno Embolimæo eorum solemnitates, & festi dies postridie quam ab Ecclesiis Romana, Græca & Antiochena celebrentur. Plutarchus Περὶ τῶν μυθολογικόν Ἀιγύπτων loquens, non aliis utitur, quam Actiacis mensibus, hoc est fixis, non vagis. Nam in libro Περὶ Ιανουαρίου καὶ Οκτωβρίου, Ταῦτα, inquit, πέρι αὐτῶν λέγοντες ἐβδόμην ἐπὶ δέκα μῆνας Αὔγουστον, εἰς τὸν Σεπτέμβριον οὐδὲν διέχειν. Athyr, in quo Scorpium permeat Sol, est merus Athyr Augustorum, & Actiacus. At quo tempore ea facta finguntur, nullus erat Athyr fixus. Neque vero putas Plutarchum περὶ αὐτῶν hæc fingere. Summus enim ille scriptor in his rebus puer est. Nam quidni hoc fateamur, cum ipse tam manifeste prodat se illis, quæ in eodem libro adiicit? διὸ μῆνας Αὔγουστον αἴρειν τὸν Οκτωβρίου λέγοντες, ὅτε τῷ ἐποκονικῷ παντάπαιον οἱ μῆνες Ναῦλοι τελεοῦσεν, γυμνισταῖς δὲ οὐ χώρει. Post æquinoctium Autumni hoc contingere pueri Ægyptiorum sciunt. & merus Athyr Augustalis est ille. Item: οὐδόν Παωφὶ μῆνας μὲν τῷ ὀπωρινῷ ισημερίᾳ. Plutarchus nullos menses AEgyptiorum agnoscit præter Augustales, ut vides. Sed ignoscet illi menses fixos AEgyptiis ab ultima antiquitate attribuenti, qui Lunares mox facit, quos iam fixos statuerat. Quis tam illius fautor inepte est, ut eum excusare velit? Loquens de mense Athyr, ἐβδόμην, inquit, ἐπὶ δέκα τῷ Οκτωβρίῳ γένεσθαι τελεοῦσαν Αἰγύπτιοι μυθολογοῦσσι, εἰς τὴν μάλιστα γίνεται καταδηλωτὸν πληρεμένην πάντελμον. En menses Lunares, quos τελεοῦσαν omnes sciebat, & quos antea, quod maius est, fixos faciebat. Par error infra: καὶ τῇ τελεοῦσα δὲ Επφὶ μῆνας ἔστελλον ὁ φειδαλμὸς Ωρές γένεσθαις, ὅτε σελήνη τὸν ηλιον ἐπὶ μᾶς σθεῖσα γεγόνεσσι. Atque in eiusmodi rebus eandem inscitiam in summo scriptore experiere semper. Verbi gratia, cum scribit Romulum conceptum xxiii Choiac, anno primo Olympiadis secundæ, in coniunctione luminarium ecliptica. Hic quoque mensis est Actiacus, non Philippeus, aut Nabonassari. Tempus congruit xix diei Decembris. Coniunctio media luminarium fuit die antecedenti, cyclo Lunæ nono. Nulla omnino defectio fuit, anomalia latitudinis Lunaris adeo refragante. Id tamen

men profitetur Plutarchus se ex Varrone, Varronem ipsum ex L. Tarrutio Firmano summo Mathematico didicisse. Cum igitur Plutarchus menses Ägyptiorum fixos agnoscat, eosdemque apud veterem scriptorem Christianum Clementem Alexandrinum extare videamus: denique cum constet ab Augusti temporibus fixos fuisse: quam falluntur ij, qui corum Mensium autorem statuunt Diocletianum! Et cum sint Astronomicarum rerum peritissimi, cur non cogitarunt, Thoth Nabonassari vagum, si anno primo Diocletiani fixus fuisset, non in 29 Augusti, sed in 10 Iulij statui debuisse? Sed omnis orbis Romanus etiam post indictiones Constantinianas, ad tempora usque Iustiniani Imperatoris, annis Diocletiani usus est: qui & hodie in usu sunt Ägyptiis siue Elkupti Christianis. Eorum annorum initium est a Thoth anni Christi Dionysiani 284, cyclo Solis Juliano XIII, Lunæ XIX, cyclo Solis Actiaco VI, feria VI, anno Actiaco 314. Proinde illorum cyclus Solis inci-

Cycles Solaris Elkupti.	Cycles Solaris Julianus.	Plinthon.	Feria Thoth.
1	1 3	3	6
2	1 4	4	7
3	1 5	5	1
4	1 6	7	3
5	1 7	1	4
6	1 8	2	5
7	1 9	3	6
8	2 0	5	1
9	2 1	6	2
10	2 2	7	3
11	2 3	1	4
12	2 4	3	6
13	2 5	4	7
14	2 6	5	1
15	2 7	6	2
16	2 8	1	4
17		2	5
18		3	6
19		4	7
20		6	2
21		7	3
22		1	4
23		2	5
24		4	7
25		5	1
26		6	2
27		7	3
28		2	5

A

B

C

D

LATERCVLVS MENSIVM ACTIACORVM.				
ÄGYPTIORVM MENSES.		ÆTHIOPVM MENSES.		
دوت	Tuth	Theta	መከተል::	Mascaram
باب	Pape	Παωφὶ	ጥቃዋቅ::	Tikmith
هتور	Hathur	Ἄρε	ጊዢ::	Hadar
كھيڪ	Chiach	Χαιάκ	ተስማዣ::	Tachfas
طوب	Tube	Τυ	ጥር::	Tir
امشیر	Amschir	Μεχείς	የነተት::	Iachathith
برهات	Parmahath	Φαρμεωθ	መጠቅ::	Magabith
غمود	Parmude	Φαրμεῳ	መግዝያ::	Miazia
پشنه	Pashnes	Παχών	ገንዘብ::	Ginboth
دوس	Payne	Παινί	ሳኔ::	Sene
ابیب	Epip	Ἐπῳ	ሐሙስ::	Hamle
مرسی	Mefori	Μεσεῖ	ኩሙስ::	Nahase
النی	Nisi	ἐπαγόρμησ	ቋጋሙስ::	Pagomen.

pit a

Apud a 13 nostro. atque in methodo vtriusque cycli, breuitatis caussa,
 non annos integros Diocletiani assumunt, sed annos periodi magnæ
 Dionysianæ. Anno Christi 1582, Thoth Elkupti, vt notum est, cœpit
 29 Augusti. Eratque annus ab initio Diocletiani 1299. De quibus
 iam fluxerunt duæ periodi magnæ Dionysianæ, quæ fiunt anni 1064.
 Et relinquebantur anni 235 periodi tertiaræ, qui continuabantur usque
 ad 532, qui est modus vnius periodi magnæ. diuisis 235 per 28, relin-
 quitur annus x1 cycli Solaris Kopti, & Æthiopum, qui in linea sub-
 iecta respondet 23 cycli nostri. In tertia linea habes Regularem v-
 num, qui appositus secundæ lineæ characteris mensium componit
 feriam quartam neomeniæ Thoth anni a Diocletiano 1299, in anno
 B Christi 1582. Anno sequenti 12, Regulares tres idem characteri ap-
 positi constituent feriam Thoth vi. & Thoth erit in 30 Augusti: in
 qua Decollationem Ioannis celebrarunt, quæ in Ecclesiis Romana,
 Antiochena, Constantinopolitana pridie celebrabatur. Hos Regu-
 lares Elkupti, & Æthiopes Græco nomine Plinthion, hoc est Later-
 culum, vocant: vt in computo Æthiopico explicabitur. In quarta
 linea est character I thoth, qui characteribus prioris lineæ mensium
 adiectus efficit idem, quod regulares alteri lineæ appositi. Apertum
 est, quare character neomeniæ Thoth vocetur dies Ioannis, cum neo-
 menia Thoth semper dicata sit memoriae passionis Ioannis Baptista.
 Mensibus Elkupti veterem appellationem Alexandrinorum adieci-
 mus, vt eos comparare inter se possis. Sunt enim iidem, aliquan-
 tum tamen a veteri appellatione descidentes. Simul etiam vt eos ha-
 beres emendatores. Nam & in editione Latina Albateni & in In-
 dicibus Alfonsinis ioculariter depravatae sunt illæ mensium appel-
 lationes. Tæs Ἐπαγούφιας Æthiopes etiamnum P A G O M E N vo-
 cant: Coptiz NISI. Albateni dicit eas vocari LAGNAHIR. Sed
 multa apud illum auctorem depravate leguntur, siue interpretis in-
 scitia, siue Librarium culpa. Ut cum apud eum legitur Alkept
 pro Elkupti. Nam Cupti vox depravata ex Αἴγυπτῳ: vt Æthiopes
 adhuc dicunt Gibtu, pro Ægypto. Item cum legitur apud eum scri-
 ptorem, Tarich Elkupti putari a morte Alexandri, & tamen diffe-
 rentiam Tarich Dilkarnain constituit annorum 587. Vtrumque est
 falsum. Neque est error Albateni, sed Librarium. Nam si anni El-
 kupti putarentur a morte Alexandri, ea Tarich esset annis 12 antiquior,
 quam Tarich Dilkarnain. Nunc vero e Tarich Dilkarnain iubet abi-
 cere 587 ad methodum Tarich Elkupti. Sed & numerus 587 fal-
 fissimus est. Nam differentia Tarich Dilkarnain, & Elkupti, est an-
 norum solidorum 595. Eaque differentia adiecta annis Diocletiani
 producit Tarich Dilkarnain. & contra detracta de Dilkarnain consti-
 tuit

tuit illam Diocletiani. Hæc æra vtilis est Tabulis Theonis. Sed mensium Alexandrinorum nomina Arabica solis Christianis Elkupti hodie in vsu sunt. Nam Muhammedanorum vulgus ea ignorat. Ne mirere vero, quod **A M S C H I R** pro μεχεὶς scribunt. Quoties enim χ Græcum præcedit literas ε, ι, ο, α, η, υ, Arabes exprimunt χ per suum شين notatum triplici apice. Cuius pronunciatio est qualis Gallilicū **C H** in **C H E T I F**, **C H I F R E**, & Hispanorum **x** in **X A R A V E**, **E N X V T O**, **E N X E R I R**: & omnino qualis est sonus Hebraici ρψ, cui respondet ρس Arabicā. Vtraque etiam in suo idiomate pro numero trecentorum ponitur. Idem verò sonus est Græci χ, in αχιλλεῖς, χελώνη, χεῖρες, &c. vt quidem hodie pronunciat vulgus Græcorum: quod adeo in ea gente vetustum est, vt Δρεχέλας, Βαραχίας in Euangelio paraphrastes quidam Arabs (tres autem diuersos penes me habeo) literam χ reddiderit per suum ρس. Sed hoc mirum vide ri non debet. illud miror magis, quod in Paschnes litera χ ante μέγα reddita sit per شين, & quidem genitius παχῶν, non autem nominatius παχών. Non enim Paschnes, sed Paschunos legendum est, siquidem apices Grammatici adderentur سنس. Par mahath autem multum distat a primigenio φαμύλῳ. Reliqua omnia pene incolumia retenta sunt. His mensibus Elkupti congruentes singulos Æthiopicos e regione addidimus, quos ab urbe Kairo ad nos transmisit bonus quidam sacerdos Æthiops manu sua exaratos.

DE ANNO SYROGRÆCORVM ET ANTIOCHENORVM IVLIANO.

MACEDONES, qui sub Seleucidis in Syria & Asia fuerunt, vocantur a Græcis Συρογέλλες, ab Arabibus مونانين id est Græci. Iij antiquitus vtebantur in Syria anno veteris periodi Maccdonicæ, & Calippico Lunari: in Chaldæa, anno Chaldæorum D Lunari. Ægyptij putabant annos suos a morte Alexandri, & vocabant annos Philippeos, de quibus libro primo & secundo. Quorum caput quamuis a morte Alexandri deduceretur, tamen Philippei ob id dicti, quia hoc modo etiam antea appellabantur. Sic periodus Calippi Alexandria locum habuit in Syria xii annis post mortem Alexandri. Et quemadmodum eam nominauerat Calippus auctor, ita etiam Seleucus & eius posteritas, qui ea simul cum periodo Maccdonica

A donica vſi ſunt, vocarunt Alexandream, vt re vera eſt. Condita enim periodus Calippi in gratiam Alexandri Imperij Asiae. Atque hactenus hoc nomine vocatur ab iis, qui ea epocha vtuntur, Syris, Syrochaldæis, & aliis Christianis, qui in Ecclesiam Antiochenam contributi ſunt. Vocant enim تاریخ السکنیا، hoc eſt: AERAM.

ALEXANDREAM. Albateni nominat تاریخ دی القرنین Terik dilkarnain, ἐποχὴ τὸ δικανίου, id eſt Alexandri. cuius rei rationem alibi reddimus. Eius autem Epochæ initium eſt ab Octobri Roma no, qui eſt Hyperberetæus Macedonum. Nam id eſt initium Alexandri imperij, vt

Bſuo loco notaui-
mus, neque ne-
ceſſe eſt repetere.

Quidā tamen Chri-
ſtiani Antioche-
no Patriarchæ sub-
diti putant initium
huius æræ, fe-
cundum ritum Ec-
clesiæ Constantino-
politanæ, a Kal.

C Elul, ſiue Septem-
bris. Hinc enim Ec-
clesia Græca anni
ſui caput tunc inſtituit, cum in-
diſtionum rationem

habere cœpit. quippe quæ initium ſumunt a Septembri mense, & Quinquernalibus Panegyribus, ſiue in diſtionibus Constantinianis. Quinetiam Samaritani annum Solis popularēm inſtituunt ab Elul, hoc eſt a Septembri: & quidem in laterculo mensium, quem mihi miferunt, Elul familiam ducit, vt Tifri in anno Iudaico. Hæc

Digitur æra vocatur ſimpliciter AERA Alexandri, vel AERA Alexan-
drea Seleucidarum, cuius annus 1906 incipiet proximis Kalendis
Octobribus, anno Dominico vulgari 1594. Eius autem anni ex
Lunaribus Calippicis & Chaldæis, item ex Periodicis Macedoni-
cis facti ſunt Solares Iuliani anno ipſo publicationis Julianæ, hoc
eſt 45 annis ante Christi annum primum Dionysianum: anno ip-
ſius ęre 267. Quod diſerte teſtatur Eusebius. Ab illa enim edi-
tione Julianæ, annos ſuos putare inſtituerunt Antiochenses. Propterea

X ipſe

MENSES SYROGRÆCORVM.

Tifrin prior	Hyperberetæus	October
Tifrin alter	Dius	Nouember
Canum prior	Apellæus	December
Canum alter	Audynæus	Ianuarius
Asbat	Peritius	Februarius
Adar	Dystrus	Martius
Nisan	Xanthicus	Aprilis
Ijar	Artemisius	Maius
Haziran	Dæsius	Iunius
Tamuz	Panemus	Iulius
Ab	Lous	Augustus
Eilul.	Gorpianus	September

ipse Eusebius annum Antiochenium 325 confert in annum Christi 280. Differentia, anni 45. quantum scilicet interuallum inter editionem anni & natalem Christi ἐνταρχον, secundum Dionysium statuimus. Hunc annum Antiochenium Julianum Epiphanius Συργελλίων vocare solet: Canones, qui vocantur Apostolorum, simpliciter ἔτος καὶ τὸς Ἐπιλύων nominant. Iosephus in notatione temporum & rerum Romanarum utitur Macedonicis appellationibus mensium Julianorum: idque tantum in postremis libris αἰλωσεων. Per omnia conueniunt iij menses Romani utique numero dierum, sed solo capite differunt. Romani enim a Ianuario, illi ab Hyperberetæo siue Octobri incipiunt. Auisena in papauere meminit Nisan, & Tisri Solarium. Reliqua non indigent explicatione.

DE ANNO IULIANO ATHENIENSIVM.

ANNI Attici, & Elidensium principium, id est neomeniam Hecatombæonis, in Iulium Romanum incidisse ut plurimum, constat ex iis, quæ libro primo disputauimus. Nam neomenia Hecatombæonis nunquam citerior fuit nona Iulij. Accepta forma Iuliana, caput Hecatombæonis fixum fuit in Kalendis Iuliis. Id diserte probatur ex Luciano in vita Peregrini. Nam statim C ab Olympiaco ludicro, adhuc frequenti Panegyri, circa medium noctem Peregrinus sese in exstructum rogam coniecit, Luna commodum exidente. καὶ ἐπέδην, inquit, οὐ σελήνην αἰτεῖταιν (ἔδη γὰρ κακείνεις θεάσας τὸ καλλιστὸν τὸ ἔργον) περιόδους ἀκανθανθεῖ. Mortem Peregrini conicit Eusebius in Olympiada 236. Cyclus Lunæ erat xiiii. Itaque xvii Iulij sine dubio erat Luna vicesima aut vicefima prima. Et propterea oriebatur circa medium noctem. Atqui ex libro primo huius operis notum est Olympicum certamen celebrari solitum quintadecima mensis primi. Itaque cum eo saeculo Hecatombæon idem esset, qui Iulius, quintadecima Iulij celebratus est agon, & tertio die a D certamine finito Luna erat vicefima. Hecatombæonem dixi pro primo mense Elidensium: quod ambo essent solstitiales. Mensium vero Atticorum appellatio omnis a solennibus & sacrificiis, qualia erant αἰθεστήσια, ἐλαφιβολία, βονδεγμα, μαιμακτήσια, &c. Qui autem αἰθεστήσια Aprilēm verteret, non abluderet ab etymo. Nam ut Aprilis ab aperiendo, quod tunc aperiantur flores, & germina, ita etiam αἰθεστήσια, quod tunc primum floreat anni tempus. Rursus μαιμακτήσια Latine plane esset Februarius. Quamvis enim Februarius Romanus,

A Romanus, & Mæmacterio Atticus differunt situ, tamen plane conueniunt in ritibus, sacris, & solennibus, quæ in utroque obibantur. Nam μαρμακτήσεις ad verbum Februa. & ut in Februario Feralia Deum Manium dies, ita in Mæmacterione Πομπᾶς, ei diei respondebant, δύο δὲ Πομπᾶς Εἳμος, a Mercurio animarum & Manium deductore. Denique ut Lupercalibus cæsæ capræ pelle Vrbis lustrabatur, ita etiam pelle victimæ februabantur Athenæ. Eam pellem ΔΙΟΝ vocabant. Eustathius : Φασίν, ὅτι ΔΙΟΝ ἐκάλυψε κάδιον ἵεσίς τηθέντος Διὶ μελιχίῳ σὺ Τοῖς καθαροῖς φεύγοντος Μαρμακτησίῳ μίλεως, ὅτε ἥγοντο τοῖς Πομπᾶσι, καὶ καθαρισμὸν ἐκβολαῖς τοῖς πειστός εὐθύνοντο. Interpres vero Demosthenis Vlpianus non constat sibi, cum menses Atticos apud Demosthenem cum Romanis comparat. Nam in ea πέμπτη σεφαίς, ubi Orator dicit, μίλεως Ελαφισθολίῳ ἔκτη φεύγοντος, Vlpianus exponit, Σεπτεμβεῖς εἰκοσιτετάρτη, quasi Hecatombæon sit Ianuarius. Item μέχει δὲ θαργυλισθο μίλεως, ille, Απτιλίς. Ergo non iam Hecatombæon, sed Anthesterion erit Ianuarius. Denique μίλεως Μανχισθο ἐντο καὶ νέα, ipse interpretatur Ianuariis τειακοῦ. En tres Ianuarios Vlpiani Sophistæ, Hecatombæonem, Anthesterionem, Munychionem. Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

DE ANNO SAMARITANO RVM
IVLIANO.

MENSES SOLARES SAMARITARVM.

לְבָנָה	Ilul	29 August.	C	September.
טִבְרָה	Tifri	28 Sept.	E	October.
מְרַחְבָּה	Marcheschban	29 Octob.	A	Nouember.
כָּסְלִים	Caslim	28 Nouem.	C	December.
תְּבִית	Tebith	29 Decemb.	F	Ianuarius.
שְׁבָת	Schebat	29 Jan.	A	Februarius.
אֲדָר	Adar	26 Feb.	A	Martius.
נִיסָן	Nisan	29 Martij	D	Aprilis.
אִיר	Iiar	28 April.	F	Maius.
סְבִין	Sebin	29 Mai	B	Iunius.
תָּמֻז	Tamuz	28 Iunij	D	Iulius.
אָב	Ab	29 Iuli.	G	Augustus.
אֲדָר עָתֵךְ	Adar alter.			

Samaritarum Kalendæ Adar instituunt initium Paschalis anni. A
 Nam alioquin Elul est primus mensis antiqui anni Constantiniani propter indictiones. Quod & Græci faciunt. Adar tot dies habet, quot Martius Julianus: Nisan, quot Aprilis: Iiar quot Maius. Et sic deinceps. Quare autem eundem numerum dierum in mensibus Julianis diuerso situ usurpent, nescio. Nisi forte, quod verum puto, quia sequuntur caput anni Actiaci, qui incipit a 29 Augusti. Primus enim eorum mensis politicus, ut habes in Diagrammate, est Elul, ut ecclesiasticus Adar. Neque profecto melior ratio redi potest. Cum autem mensis lunaris Dulkaida apud eos intercalatur, non vocatur Dulkaida alter, sed Adar alter.

B
D E A N N O D A M A S C E N O R V M
P R I S C O R V M S O L A R I.

ARABES, ut tetigimus libro II, & Simplicius quoque notat, initium anni capiebant ab Æquinoctio verno. Temporibus ipsius Simplicij & Epiphanij videtur id initium in xxii Martij situm fuisse; Arabas autem illos menses suos tricenarios habuisse. Neomenia enim Αγαλθαζαιθ fuit in xviii Octobris: & proinde xxii Αγαλθαζαιθ incidit in viii Nouembris, auctore Epiphanio. Neomenia vero Αλεωμ fuit in xvii Decembris. Itaque xxii eiusdem mensis competebat sextæ Ianuarij, ut refertur ab eodem scriptore Ecclesiastico. A xviii Octobris, ad xvii Decembris præcise, sunt dies absoluti l. x. Fuerunt igitur menses illi tricenarij, ut Alexandrinorum Actiaci. Quare Neomeniæ duorum sequentium attributæ fuerunt diei xvi Ianuarij, & xv Februarij. Neomenia ἐπαγομένων Arabicarum xvii Martij. Neomenia primi mensis dies xxii eiusdem, in loco æquinoctij Ptolernæi obseruati anno Christi 140. Non dubito, quin hoc verum sit, præsertim cum a vere eos initium anni sui instituisse satis vetus scriptor Simplicius prodiderit.

DE AN,

A DE ANNO IULIANO D A-
MAS CEN ORVM. RE-
CENTIORVM.

QUOD Damascenis & Hagarenis non solum olim fuerit, sed & hodie in usu sit Julianus annus, testis locus ex Lexico Persico, in quo Mucharam Lunaris incidens in Augustum dicitur Murragiab. Nam si Regiab fixus est Augustus, Rabie prior est October, respondens Hyperberetæo Alexandreo, & Tisrin priori Syrochaldaico. Anno enim dupli utuntur, anno mensium Lunari, & anno dierum Solari.

B DE ANNO GAZENSIVM:

ANNVS Gazensium erat merus Actiacus, mensibus tricenariis, appellationibus Macedonicis. Marcus Diaconus Ecclesiæ Gazensis vocat Dion Nouembrem, Apellæon Decembrem: & yndecima Audynæi se ait celebrasse Epiphaniam, siue, ut ipse loquitur, Theophaniorum diem. Rursus in nauigatione sua, ait se cæpisse nauigare Xanthici vicesima tertia, quam ait esse decimam octauam Aprilis. Hæc plane conueniunt anno Actiaco & situ mensium & neomeniis.

C DE ANNO IULIANO HISPANORVM:

ANNVM Julianum non statim a gentibus & prouinciis imperij Romani acceptum fuisse, iam montimus. Hispani certe hanc formam acceperunt anno > Juliano. Eosque annos Cæsaris vocarunt. Ea est AERA nominatissima Hispanorum. Qui AERA dictum putant quasi A. E.R. A. annus erat Augusti, primum inscrita lingua Romanæ refelluntur, qui nesciant ea compendia scribendi insquam veteribus usurpata; neque usurpari posse. Deinde imperitia rerum Romanarum, qui nesciant eos annos Augusto attribui non posse, qui sunt Iulij Cæsaris; & quos etiam veteres Hispani D'Julio Cæsari non Augusto tribuunt. Tertiam adde ignorationem vocis Aera. De qua vide libro sequenti.

DE ANNO IVDAEORVM SOLARI.

DVPLICI anno utuntur Iudæi, Lunari, & Solari, quem tanquam trama subtemen ipse Lunaris percurrit; itque rediitque viam interuentu embolismi ab alienis finibus ad suos summotus. Ante Exodum non est dubium, quin Iudæorum dies

intercalatitius, quem Bisextum vocamus, eo loco insereretur, quo A & mensis Lunaris embolimus, nempe ante Tifri, quamuis non Tifri, sed primus mensis vocaretur. Deinde mense verno pro capite anni sumpto traductum bisextum in veris tempus, quia & ante ver proxime mensis Lunaris intercalatio instituta. Postquam autem anni formam & periodum Lunarem Calippicam a Seleucidis acceperunt, nihil mutatum est in ratione anni Solaris. Nam Bisextum eorum inserebatur inter primam & secundam Aprilis: quæ erat Tekupha Nisan. Postea accepta Julianæ forma, Bisextum cæptum intercalari inter xxv & xxvi Martij. quæ ratio hactenus apud eos obtinuit. Et quia a xxv Martij, ad secundam Aprilis, quæ erat sedes præisci bisexti, supersunt dies vii, propterea totidem dies hodie eximuntur B ad Tekupham Nisan inuestigandam, quemadmodum tredecim destrahuntur, quoties inuestigatur Tekupha Tifri. Tekupham vocant quadrantem anni Juliani, qui constat diebus 91, horis 7. Temporibus Mosis Tekupha vnicā tantum dicebatur punctum interiectum inter finem anni antecedentis, & caput succendentis: idque in autumno: circa quod tempus quam proxime οὐλωομῆδου celebrari præcipit Deus. Est igitur Tekupha, momentum, aut punctum temporis, in quo, finito quadrante anni, alius statim quadrans incipit. Id punctum adeo superstitione obseruant, ut si latum pilum excederent, magnum vitæ discrimen se adituros putarent.

Vnicuique enim Tekuphæ suum elementum tribuunt. Verbi gratia Tekuphæ Tamuz solstitiali attribuunt ignem. Ex elementorum excessu putant periculum rebus imminere: puta, ex

Tekupha Tamuz ἐκπύρων: & qui in momento illius Tekuphæ bibet, aut ederet, illum ardentissima febri corruptum iri. Apposuit hic Laterculum omnium Tekupharum quadriennij vnius: quæ quadriennio confecto redeunt in orbem. Anno Iudaico per quatuor diuiso, facile scies quæ Tekupha cuius anni sit. Si enim post diuisionem relinquatur vñitas, Tekupha Tifri est 9. o. si duo, Tekupha Tifri est 3. o. Et ita deinceps. Quando hora est infra 12 tunc incidit in noctem: cum maior, in diem: & abiiciendæ sunt horæ xii. Tekuphæ solæ fixæ sunt & statæ in Computo Iudeo, vt pote cum sint Solares. Vnus præterea dies status in 22 Nouembbris, nempe נַעֲמָן pro pluuiis instituta, quia dilu-

	TEKUPHÆ QVADRIENNII IVDAICI.			
	I. Horæ Scrup.	II. Horæ Scrup.	III. Horæ Scrup.	III. Horæ Scrup.
TISRI	9 0	3 0	21 0	15 0
TEBETH	4 30	10 30	4 30	22 30
NISAN	0 0	6 10	12 0	18 0
TAMVZ.	7 30	13 30	19 30	1 30

Adiluvium incidit in xvii secundi mensis, cuius neomenia fuit in vi Nouembris, cum primi mensis neomeniam in conditu Muendi in vii Octobris fuisse afferant. Est autem Tekupharum antiquissima obseruatio, & cognitu propter vetustatem dignissima, præser-tim cum Græci & Ægyptij partes annorum quatuor notarent, quo-rum alteri κέντρα eos quadrantes, alteri ὕψη vocabant. Annum e-nim simplicem Ægyptij in quatuor ὕψης, & annum Canicularem in quatuor annos simplices tribuebant. Neque Græcorum κέντρα, neque Ægyptiorum ὕψη alijs sunt a Tekuphis Iudæorum. ὕψη enim ἔκπισθν vocabant ἔμβασιν Οσειδόν, item ὕψη θερισθν, ὁφθαλμόν οὐρανού. ὕψη ὀπωσθν, βακτηρίας ήλιον, ὕψη χλυσεων, ζήτην Οσειδόν.

BAtque ut Hebræi incrementa anni per hos quadrantes notantes, à Nisan incipiebant, propter annum nouum Mosis Paschalem: ita etiam Ægyptij a Canicula quadrantes suos auspicabantur (quod iam tetigimus) propter incrementa Nili, quæ tum primum incipiabant fieri: tum etiam, quia ex ortu caniculæ anni statum coniiciebant, pestilens, an salubris; sterilis, an frugifer futurus esset.

Orus Apollo: ἐνιαυτὸν ἡ βαλάνεμφοι δηλῶσα, Ιον, τοτὲ ἦσι γυναικα, ζω-γραφοι. τῷ δὲ αὐτῷ καὶ τῷ θεὸν σημαίνουσιν. Ιον ἡ πάρ' αὐτοῖς ἦστιν αἰσηγη Αι-γυπτίον καλάριψι ΣΩΘΙΣ, ἐλλειπτὶ δὲ ΑΣΤΡΟΚΥΩΝ, ὃς δὲ δι-καὶ βασιλεὺν τῷ λαπτῶν αἰσέχειν, ὅτε μὴ μετζων, ὅτε δὲ ηστῶν αἰσαλέλων. δὲ ὅτε μὴ λαμπτότερος, ὅτε δὲ τοτὲ τοτὲ. ἐπ δὲ καὶ διόπτρῇ τῷ ξπειών αἰ-σέχειν αἰατολῶν οὐρανού περὶ παύτων τῷ δὲ τῷ ἐνιαυτῷ μετλόντων τελεῖσθαι.

Cesēς αἰατολῶν οὐρανού περὶ παύτων τῷ δὲ τῷ ἐνιαυτῷ μετλόντων τελεῖσθαι. διόπτρῇ δὲ καὶ αἰατολῶν τὸν ἐνιαυτὸν ΙΣΙΝ λέγον. Manilius de Cilicibus idem dicit, quod Orus de Ægyptiis:

Hanc qui surgentem, primo cum redditur ortu,
Montis ab excelsō speculantur vertice Tauri;
Euentus frugum varios, εἰ tempora dicunt,
Quaque valetudo veniat, concordia quanta &c.

Cicero ex Heraclide Pontico idem Ceos attribuit, libro de Diuinatione primo: *Vt enim Ceos accepimus ortum Canicula diligenter quotannis soleū seruare, conjecturamque capere, ut scribit Ponticus Heraclides, an pestilens annus futurus sit, &c.* Ex hac exactissima obseruatione Caniculae quadrantes reliqui pendebant, vt ex Tekupha Nisan reliqua. Qui de temporibus olim scribebant, a vetustissimiis Græcis dicti sunt ὕψηράφοι. Alij scribunt eos esse annalium scriptores:

ΠΑΡΑΠΗΓΜΑ ΑΤΤΙΚΟΝ^Α
ΜΕΤΑ ΝΟΥΜΗΝΙΩΝ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΣ
ΚΑΛΙΠΠΙΚΩΝ.

K A P K I N Ω N ἡμέραι λα.

Α	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΑ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΗ.	V. KAL. IVL.
Β	Καρκίνος αρχε^τ ανατέλλειν. Τροσταγ^τ θερμαί. Επονημάνειν.	
Γ	ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Δ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.	III. KAL. IVL.
Ε	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.	III. KAL. IVL.
Ϛ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Σ. ΙΗ.	PRID. KAL. IVL.
Ζ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ. ΣΓ.	KAL. IVL.
Η	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.	VI. NON. IVL.
Θ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΑΓ. ΝΒ.	V. NON. IVL.
		III. NON. IVL.
		III. NON. IVL.
I	Νότος πεντ. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
ΙΑ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Σ.	PRID. NON. IVL.
	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΑ. Λ.	NON. IVL.
ΙΒ	Ωρίων ίδως σύλος θεττέλλαψ. ΕΥΔΟΞΟΣ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
	Σπέρμανος ίδως αρχε^τ μύνειν. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.	VIII. EID. IVL.
K E N T R O N Θ E P I N O N.		
ΙΓ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. ΟΣ.	VII. EID. IVL.
ΙΔ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΖ. ΜΣ.	VI. EID. IVL.
ΙΕ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Η. ΞΕ.	V. EID. IVL.
ΙΣ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ.	III. EID. IVL.
ΙΖ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΣΒ. ΟΓ.	III. EID. IVL.
ΙΗ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.	PRID. EID. IVL.
ΙΘ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.	EID. IVL.
Κ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Β. ΠΓ.	XVII. KAL. AVG.
Κύων σκηνανής χίνε^τ σε Αργύριο. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.		
ΚΑ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.	XVI. KAL. AVG.
ΚΒ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ι. ΞΗ.	XV. KAL. AVG.
ΚΓ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΘ.ΜΗ.	XIII. KAL. AVG.
ΚΔ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΖ. ΟΕ.	XIII. KAL. AVG.
ΚΕ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Ζ. ΚΣ.	XII. KAL. AVG.
Κύων θεττέλλαψ έσσος. ΜΕΤΩΝ.		
ΚΣ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.	XI. KAL. AVG.
ΚΖ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.	X. KAL. AVG.
Κύων θεττέλλαψ, κή τάς έπομφάς ήμέρεις πε Επίσται πενέουσιν. αι^τ πάντε αι^τ πεφ^τ προδρομοί καλυψ^τ. ΕΥΔΟΞΟΣ.		
ΚΗ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ.	IX. KAL. AVG.
Αετός έσσος μύνειν. χρυσών κή θαλασσαν θητήν^τ. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.		
ΚΘ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Δ. ΞΑ.	VIII. KAL. AVG.
Λ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.	VII. KAL. AVG.
Λέων αρχε^τ ανατέλλαψ. Νότος πεντ. Κύων ανατέλλων φανερός χίνε^τ ΚΑΛΙΠΠΟΣ.		
ΑΑ	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΞΘ. ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΗ.	VI. KAL. AVG.

ΛΕΟΝΤΩΝ ἡμέρας λα.

Α ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ.

Κύριον σκηνήν. Πνίγεται. Επομένη. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Β ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ ΚΗ. ΜΖ. ΞΣ.
Γ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Θ. ΟΔ.
Δ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Σ. ΙΖ. ΛΣ. ΝΕ.
Ε ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΜΔ. ΞΓ.

Αετὸς ἰῶς διάει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Σ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΕ.
Ζ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΔ.
Β Η ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Γ. ΚΒ.
Θ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΜΑ. Ξ. ΞΑ.
Ι ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ.

Σπέρματος διάει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΑ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ.
ΙΒ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΖ. ΟΣ.

Λέων μέσους αὐτόπλαφ. Πνίγεται. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΙΓ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Η. ΚΖ. ΜΣ.
ΙΔ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΒ. ΞΕ.

Πνίγη ζώται. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΕ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΟΓ.
ΙΣ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.

Επομένη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΖ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΕΟ.

Λύρα δύται. Τετός. Επίσιμη πανούσαι. Ίππος θητόπλαφ.
ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΗ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ.

Δρυός ἰῶς διάφ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Περθυμητὴ αὐρόνυχος θητόπλαφ. ΔΟΣΙΘΕΟΣ.

ΙΘ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.

Κ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ι. ΚΑ.

ΚΑ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.

ΚΒ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΗ. ΟΕ.

Λύρα ἰδός δύται. Επομένη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Δ ΚΓ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΛΖ. ΝΣ.
ΚΔ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Ζ. ΚΣ. ΜΕ. ΞΔ.
ΚΕ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.
ΚΣ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΝΓ. ΟΒ.
ΚΖ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ.
ΚΗ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Δ. Ν. ΞΑ.
ΚΘ ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.

Επομένη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Παρθένος θητόπλαφ. Επομένη. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Λ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.
ΛΑ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Α. ΞΣ.

V. KAL. AVG.

III. KAL. AVG.

III. KAL. AVG.

PRID. KAL. AVG.

KAL. AVG.

III. NON. AVG.

III. NON. AVG.

PRID. NON. AVG.

NON. AVG.

VIII. EID. AVG.

VII. EID. AVG.

VI. EID. AVG.

V. EID. AVG.

III. EID. AVG.

III. EID. AVG.

PRID. EID. AVG.

EID. AVG.

XIX. KAL. SEPTEM.

XVIII. KAL. SEPT.

XVII. KAL. SEPT.

XVI. KAL. SEPT.

XV. KAL. SEPT.

XIII. KAL. SEPT.

XII. KAL. SEPT.

XI. KAL. SEPT.

X. KAL. SEPT.

IX. KAL. SEPT.

VIII. KAL. SEPT.

VII. KAL. SEPT.

VI. KAL. SEPT.

ΠΑΡΘ.

ΠΑΡΘΕΝΩΝ ἡμέραι λ.

Α ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.
 Β ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.
 Γ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Σ. ΙΖ.
 Δ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.
 Ε ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.

V. KAL. SEPTEMB.
 IIII. KAL. SEPTEMB.
 III. KAL. SEPTEMB.
 PRID. KAL. SEPT.
 KAL. SEPTEMB.

Λιγμός μέχας τωντ. Επιβεργτφ. ΕΤΔΟΞΟΣ.
 Ωμοι τὸ Παρθένη διπέλλουσιν. Επίστη λίγον]. ΚΑΛΙΠ-
 ΠΟΣ.

Ζ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΑΓ. ΝΒ.
 Ζ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.
 Η ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΑ. Λ.
 Θ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.
 Ι ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. ΟΣ.

III. NON. SEPTEMB.
 III. NON. SEPTEMB.
 PRID. NON. SEPT. Β
 NON. SEPTEMB.
 VIII. EID. SEPTEMB.

Περφευητὴ φαῖνε]. Αρκτῆρος διπέλλη. Οἴστες μήν]. δρθεγν.
 Χειμὼν καὶ θάλασσαν. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Τει. Βερτᾶ. Λιγμός μέχας τωντ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΑ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΣ.
 ΙΒ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ.
 ΙΓ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ.
 ΙΔ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.
 ΙΕ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.
 ΙΣ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.
 ΙΖ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Β. ΙΓ.

VII. EID. SEPTEMB.
 VI. EID. SEPTEMB.
 V. EID. SEPTEMB.
 IIII. EID. SEPT.
 III. EID. SEPTEMB.
 PRID. EID. SEPT.
 EID. SEPTEMB.

Παρθένος μέσην διπέλλη. Επονημάτιο. Αρκτῆρος διπέλλων
 φανερές. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΙΗ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.
 ΙΘ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ι. ΞΖ.

XVIII. KAL. OCTOB.
 XVII. KAL. OCTOB.

Αρκτῆρος ἐῶος διπέλλων. Τὰς ἵστοιδίας ήμέρας ζ. αἴματος τωνίουσιν.
 Ευθία ὡς τὰ πολλὰ. Λίγυγτος τὸ χρόνου, ἀτὰς ποὺς επύμα-
 γνε]. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Κ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.

XVI. KAL. OCTOB.

Αρκτῆρος σύφατής. Μετοπάρου αρχή. Αἰξ ἀστὴρ μέχας διπή τῷ
 ἔνισχρῳ διπέλλῃ. Επονημάτιο. Χειμὼν καὶ θάλασσαν.
 ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΚΑ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.
 ΚΒ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Ζ. ΚΣ.
 ΚΓ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.
 ΚΔ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΝΓ. ΟΒ.

XV. KAL. OCTOB.
 XIII. KAL. OCTOB.
 XII. KAL. OCTOB. Β
 XII. KAL. OCTOB.

Στάχυς τὸ Παρθένου διπέλλε. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΚΕ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΜΒ.
 ΚΣ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.
 ΚΖ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.
 ΚΗ ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ. ΞΘ. ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΝΗ.
 ΚΘ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ.
 Λ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΚΗ. ΜΖ. ΞΣ.

XI. KAL. OCTOB.
 X. KAL. OCTOB.
 IX. KAL. OCTOB.
 VIII. KAL. OCTOB.
 VII. KAL. OCTOB.
 VI. KAL. OCTOB.

ΖΥΓΩΝ

A

Z Y G O N ημέραι λ.

Α ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Θ.

Ισημερία μετοπωεινή. Επισημαίνεται. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Ο Κερός αρχεῖον δύνεται. Ισημερία μετοπωεινή. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Β ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.

Γ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Σ. ΞΓ.

Δ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ.

Αἱξ ἀκέρουχος δηπέλλει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Ε ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΔ. ΑΓ. ΝΒ. ΟΑ.

Πλειάδες οὐαέριαι φείνονται. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Ἐκ τῆς ωαέρης ἔως Παρθένος λύγος δηπέλλεισα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Ϛ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Γ. ΚΒ.

Bz ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΜΑ. Ξ.

Σπέρανος αἰατέλλει. Χειμάνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Η ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ. ΞΗ.

Πλειάδες δηπέλλεισαν. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Θ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΘ. ΔΗ.

I ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΝΖ. ΟΣ.

Σπέρανος ιδος αἰατέλλει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΑ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Η. ΚΘ. ΜΣ.

V. KAL. OCTOB.

III. I. KAL. OCTOB.

III. KAL. OCTOB.

PRID. KAL. OCTOB.

KAL. OCTOB.

VI. NON. OCTOB.

V. NON. OCTOB.

III. NON. OCTOB.

III. NON. OCTOB.

PRID. NON. OCT.

NON. OCTOB.

KENTRON METOPΩΡΙΝΟΝ.

ΙΒ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΝΔ. ΞΕ.

Σκορπίος ἀκέρουχος αρχεῖον δύνεται. Χειμάνει δηπέλλει. Ανημός πάνει.

C ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΓ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΟΓ.

ΙΔ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.

ΙΕ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ε. Ο.

ΙΣ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ.

ΙΖ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Β. ΝΘ.

Σκορπίος ὥλος ἀκέρουχος διείσει. Αἱξ διείσει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Χυλαὶ αρχούτας αἰατέλλεισαν. δηπομαίγνουσιν. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΙΗ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΚΑ. Μ.

ΙΘ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.

Κ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΗ. ΟΕ.

ΚΑ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΝΖ. ΝΣ.

ΚΒ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ζ. ΚΣ. ΜΕ. ΞΔ.

Ταῦδες αἰκρόνυχοι δηπέλλεισαν. ΕΤΔΟΞΟΣ.

D ΚΓ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ.

ΚΔ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΝΓ. ΟΒ.

ΚΕ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ.

ΚΣ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ Ν. ΞΑ.

ΚΖ ΠΤΑΝΕΨΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.

ΚΗ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.

Τὰ Ταύρα κέρκος δύνεται. Επισημαίνεται. ΚΑΛΙΠΠΟΣ

ΚΘ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Α. ΞΣ.

Βορέας καὶ Νότος πνίουσιν. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Δ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.

Χειμῶν καὶ θάλασσας πολιές. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

VIII. EID. OCT.

VII. EID. OCT.

VI. EID. OCT.

V. EID. OCT.

IV. EID. OCT.

III. EID. OCT.

PRID. EID. OCTOB.

EID. OCTOB.

XVII. KAL. NOVEMB.

XVI. KAL. NOVEMB.

XV. KAL. NOVEMB.

XIII. I. KAL. NOVEMB.

XIII. KAL. NOVEMB.

XII. KAL. NOVEMB.

XI. KAL. NOVEMB.

X. KAL. NOVEMB.

IX. KAL. NOVEMB.

VIII. KAL. NOVEMB.

VII. KAL. NOVEMB.

SKOP-

ΙΟΣΕΡΗΙ SCALIGERI
ΣΚΟΡΠΙΩΝ ἡμέραι λ.

A

A ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΝΕ. ΟΔ.	VI. KAL. NOVEMB.
Β ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ. Ν.	V. KAL. NOVEMB.
Γ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Σ. ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.	III. KAL. NOVEMB.
Χειμάρνει. ΔΟΣΙΘΕΩΣ.	
Δ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.	III. KAL. NOVEMB.
Πλείστης δύσκοσιν αὖτα πότι. Απέραι χειμέρειοι ὡς τὰ πολλὰ καὶ γύναι, καὶ δὴ τὸ πάχυν θητοτεῦν φιλεῖ. Φυλλορρέειν αρχεῖ τὰ δύναμα μάλιστα. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ. Τοῦ Σκορπίου τὸ μέσωπον δηπτέλλει ποθικατῶδες. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
Ε ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ.	PRID. KAL. NOVEMB.
Αρκτοῦρος ἵστερος δύεται. Απέραι μεγάλοι πινεούσι. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	KAL. NOVEMB.
Ϛ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	III. NON. NOVEMB.
Ζ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΑ. Λ.	III. NON. NOVEMB. B
Η ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.	
Αρκτοῦρος ἀκεφύνχος πρώτος δύεται. Εποπμαίνει. Αἰεμος ποτῆς. ΕΥΔΟΞΟΣ.	
Θ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΟΣ.	PRID. NON. NOVEMB.
Τοῦ Ταύρου δύεται κεφαλή. Τεπίσια. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	NON. NOVEMB.
Ι ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΣ. ΝΖ.	
Λύρη ἴδως δηπτέλλει. Επιχειμάζεται νέπτη. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	VIII. EID. NOVEMB.
ΙΑ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ.	VII. EID. NOVEMB.
ΙΒ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ.	
Ωρίων ἀκεφύνχος αρχεῖ δηπτέλλει. ΕΤΔΟΞΟΣ.	VI. EID. NOVEMB.
ΙΓ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΞΒ. ΟΓ.	
Λύρη δηπτέλλει αὖτα ὥλιον αἴσχοντα. Ο αὖτρ χειμέριος γίνεται ὡς δηπτέλλει πολλά. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	V. EID. NOVEMB.
ΙΔ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ.	
Τεπίσια. ΕΥΔΟΞΟΣ.	III. EID. NOVEMB. C
ΙΕ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.	
Πλείστης δύνουσι. Εποπμαίνει. Ωρίων αρχεῖ καὶ μεσσαῖπ, καὶ λίνη δηπτέλλει. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	III. EID. NOVEMB.
ΙϚ	
Ο σὺ τῷ Σκορπίῳ λαμπερὸς ἀστὴρ αὐτοτέλλει. Εποπμαίνει. Πλειάδες δύνουσι φωνερά. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	PRID. EID. NOVEMB.
ΙΖ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Β. ΚΑ. Μ. ΝΘ.	EID. NOVEMB.
ΙΗ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ι. ΜΗ. ΞΖ.	
Σκορπίος αρχεῖ δηπτέλλει εἶδος. ΕΥΔΟΞΟΣ.	XVIII. KAL. DECEMB.
ΙΘ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ. ΚΘ.	
Πλειάδες ἴδαι δύνουσι. Ωρίων αρχεῖ δύνεται χειμάζει. ΕΤΔΟΞΟΣ.	XVII. KAL. DECEMB.
Κ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΑΖ. ΝΣ. ΟΕ.	XVI. KAL. DECEMB.
ΚΑ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Ζ. ΚΣ.	
Λύρη ἴδως δηπτέλλει. ΕΤΔΟΞΟΣ.	XV. KAL. DECEMB.
ΚΒ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΕ. ΞΔ.	XIII. KAL. DECEMB. D
ΚΓ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΕ.	XIII. KAL. DECEMB.
ΚΔ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΜΒ. ΝΓ.	XII. KAL. DECEMB.
ΚΕ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.	XI. KAL. DECEMB.
ΚϚ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.	X. KAL. DECEMB.
ΚΖ ΜΑΙΜΑΚΤΗΡΙΩΝ ΞΘ.	
ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΝΗ.	IX. KAL. DECEMB.
Τάδες δύνονται τε. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.	
ΚΗ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Α. Κ. ΛΘ.	VIII. KAL. DECEMB.
Τῇ Ταύρου τὰ πίεστα δύεται. Τεπίσια. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	VII. KAL. DECEMB.
ΚΘ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΗ. ΜΖ. ΞΣ.	
Τάδες δύνεται. χθμάνει σφόδρα. ΕΤΔΟΞΟΣ.	ΤΟΞΟΝ
Λ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Θ.	

ΤΟΞΩΝ ἡμέραι κθ.

Α ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΖ. Αξ. ΝΕ. ΟΔ.
Β ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Σ. ΞΓ.
Γ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΕ. ΜΔ.
Δ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Γ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.
Ε ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΒ.
Σ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΜΑ. Σ.
Ζ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΑ. Α. ΞΗ.

VI. KAL. DECEMB.
V. KAL. DECEMB.
III. KAL. DECEMB.
III. KAL. DECEMB.
PRID. KAL. DECEMB.
KAL. DECEMB.
III. NON. DECEMB.

Κύων μύεται. Επιχειρίζεται. ΕΤΚΤΗΜΩΝ. Ο Τοξότης αρχεταύ
αιατέλλει. Ορίων αρχεται μάγνη φανερώσει. χειμαγήνει. ΚΑ-
ΛΙΠΠΟΣ.

Β Η ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ. ΛΗ. ΜΘ.

III. NON. DECEMB.

Ωρίων ιῶος μύεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Θ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΘ. ΝΖ. Οσ.
Ι ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Η. ΚΖ. Μσ.

PRID. NON. DECEMB.
NON. DECEMB.

Τὸ Σκορπίου τὸ κέντρον δηττέλλει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.
ΙΑ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΝΔ. ΞΕ.
ΙΒ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΟΓ.

VIII. EID. DECEMB.
VII. EID. DECEMB.

Κύων ιῶος μύεται. χειμαγήνει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΓ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ.
ΙΔ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ε.

VI. EID. DECEMB.
V. EID. DECEMB.

Τετάρτη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΙΕ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ. ΞΑ. Ο.

III. EID. DECEMB.

Κ Αετός δηττέλλει. Νότος συνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.
ΙΣ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Α. ΝΘ.

III. EID. DECEMB.

Αετός δηττέλλει σύμα τίλιψ. Επισημαγήνει φιλεῖ βρογτίων, καὶ ἀ-
στρατείων, καὶ υδατηγὰ ασέμιψ, πάραφτερα, ως δὴ τὸ πολ-
λέ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

Κύων αἰχέρινος δηττέλλει. ΕΤΔΟΞΟΣ.
Οι Δίδυμοι μετάποτε μύδιμοι. Τετάρτη. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.
ΙΖ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΚΑ. Μ.
ΙΗ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.
ΙΘ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΘ. ΟΕ.

PRID. EID. DECEMB.
EID. DECEMB.
XVIII. KAL. JANVAR.

Αἴξ μύεται. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Κ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΛΖ. Νσ.
ΚΑ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ζ. Κς. ΞΔ.

XVIII. KAL. JANVAR.
XVII. KAL. JANVAR.

Δ Σκορπίος ιῶος δηττέλλει. χειμαγήνει. ΕΤΔΟΞΟΣ.
ΚΒ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΛΔ. ΜΕ.
ΚΓ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΕ. ΝΓ. ΟΒ.

XVI. KAL. JANVAR.
XV. KAL. JANVAR.

Αἴξ ιῶα μύεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΔ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Δ. ΚΓ. Μσ.
ΚΕ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ Ν.
ΚΣ ΠΟΣΕΙΔΕΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.

XIII. KAL. JANVAR.
XIII. KAL. JANVAR.
XII. KAL. JANVAR.

Αετός ιῶος δηττέλλει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Κ. ΛΘ. ΝΗ.
ΚΗ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Α. ΞΣ.
ΚΘ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.

XI. KAL. JANVAR.
X. KAL. JANVAR.
IX. KAL. JANVAR.

X. ΔΙΓΩΝ

ΑΙΓΩΝ ἡμέραι κθ.

A

Α ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΝΕ.

Τερταὶ χριστιναῖ. Εποπαιάνων. ΕΤΚΤΗΜΩΝ. Τοξότης
λίγια αἰατέλλων. Τερταὶ χριστιναῖ. Χειμάρνει. ΚΑΛΙΠ-
ΠΟΣ.

Β ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ. ΟΔ.

Δῆρις δηπέλλων. χριστιναῖ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Γ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Σ. ΚΕ. ΜΔ. ΞΓ.

Δ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΔ. ΟΑ.

Τερταὶ χριστιναῖ. Χειμάρνει. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Ε ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΑΓ. ΝΒ.

Σ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.

Ζ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΑ. Λ.

Αετὸς ἐσάρχος μνή. χριστιναῖ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Η ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΘ. ΞΗ.

Θ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΘ. ΑΗ.

Στέρεως ἀκεφύνχος μνή. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Ι ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΣ. ΝΖ.

ΙΑ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Η. ΚΖ. ΞΕ. ΟΣ.

ΙΒ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΣ. ΝΔ.

Νότος ωντή, ὡς δηπέλλων. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

ΙΓ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΛΕ.

ΙΔ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ε. ΚΔ. ΜΓ. ΞΒ. ΟΓ.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΝ.

C

Μίσσε χριστ. Νότος πολὺ δημιουργεῖ χριστινὸς καὶ θάλασσα.

ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΕ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΝΑ. Ο.

Αιγαίνερως αρχεῖον αἰατέλλων. Νότος. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΙΣ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Β. ΙΓ. ΛΒ.

Νότος χριστινὸς καὶ θάλασσαν ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΑ. Μ. ΝΘ.

ΙΗ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ι. ΞΖ.

Ο Περσεῖς ἀκεφύνχος δηπελλών. Νότος ωντή .... *

ΙΘ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΘ. ΜΗ.

Κ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΗ. ΑΖ. ΝΣ.

ΚΑ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΚΣ. ΞΔ. ΟΕ.

ΚΒ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Ζ. ΜΕ.

ΚΓ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΕ. ΑΔ. ΟΒ.

ΚΔ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΜΒ. ΝΓ.

ΚΕ ΓΑΜΗΛΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΞΑ.

ΚΣ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν.

ΚΖ ΓΑΜΗΛΙΩΝ ΞΘ.

Δῆρις ἐσάρχος μνή. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Καρκίνος λίγια μύων. χριστιναῖ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΚΗ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Α. Κ. ΛΘ. ΝΗ.

ΚΘ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΖ. ΞΣ.

VIII. KAL. JANVAR.

VII. KAL. JANVAR.

VI. KAL. JANVAR.

V. KAL. JANVAR.

III. KAL. JANVAR. B

III. KAL. JANVAR.

PRID. KAL. JANVAR.

KAL. JANVAR.

III. NON. JANVAR.

III. NON. JANVAR.

PRID. NON. JAN.

NON. JANVAR.

VIII. EID. JANVAR.

VII. EID. JANVAR.

VI. EID. JANVAR.

V. EID. JANVAR.

III. EID. JANVAR.

III. EID. JANVAR.

PRID. EID. JANVAR.

EID. JANVAR.

XIX. KAL. FEB.

XVIII. KAL. FEB.

XVII. KAL. FEB.

XVI. KAL. FEB.

XV. KAL. FEB.

XIII. KAL. FEB.

XII. KAL. FEB.

XI. KAL. FEB.

ΤΔΡΩΝ

D

A

Υ ΔΡΩΝ ἡμέραι λ.

- Α ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Θ. ΚΗ.
Β ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.

X. KAL. FEB.
IX. KAL. FEB.

Λέων αρχετού μύνει. Τεττα. ΚΑΛΙΠΠΟΣ. ἀλλάς χθιστός.
ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

- Γ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Σ. ΣΓ.
Δ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΚΕ. ΜΔ.

VIII. KAL. FEB.
VII. KAL. FEB.

Δημότις απέρινξ μύνη. ΕΤΔΟΞΟΣ.

- Ε ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΘΛ.
Ϛ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Γ. ΚΒ.
Ζ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΑ. Σ.
ΒΗ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Λ. ΞΗ.
Θ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΛΗ. ΜΘ.
Ι ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΘ. ΝΖ. ΟΣ.
ΙΑ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Η. ΚΖ. ΜΣ.

VI. KAL. FEB.
V. KAL. FEB.
IV. KAL. FEB.
III. KAL. FEB.
PRID. KAL. FEB.
KAL. FEB.
IV. NON. FEB.

Λύρα απρόνυξ μύνει. Τετός. ΕΤΔΟΞΟΣ.

- ΙΑ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΝΔ. ΞΕ.
ΙΓ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΟΓ.
ΙΔ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΜΓ. ΣΒ.

III. NON. FEB.
PRID. NON. FEB.
NON. FEB.

Ευδία. Εγίστη καὶ ζέφυρος πνεῖ. ΕΤΔΟΞΟΣ.

- ΙΕ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ε. ΚΔ.
ΙΣ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΓ. ΛΒ. ΝΑ. Θ.

VIII. EID. FEB.
VII. EID. FEB.

Ζέφυρος πνεῖν αρχετού, καὶ φίδιαμήνει ἡμέραις τὸν μὲν θό.
πνῶν. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

- C ΙΖ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Β. ΝΘ.

VI. EID. FEB.

Ωρα Ζέφυρος πνεῖν. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.
Τερροχός μέσος αναπίλλαι. Ζέφυρος πνεῖ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

- ΙΗ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑ. Μ.
ΙΘ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.
Κ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΗ.
ΚΑ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.
ΚΒ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ζ. ΚΣ. ΣΔ.
ΚΓ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΛΔ. ΜΕ.
ΚΔ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΕ. ΝΓ. ΟΒ.
ΚΕ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΣ.

V. EID. FEB.
IV. EID. FEB.
III. EID. FEB.
PRID. EID. FEB.
EID. FEB.
XVI. KAL. MAR.
XV. KAL. MAR.
XIV. KAL. MAR.

Τερροχός εἰσελμος μύνει. Σφράδρα διπλαμάζει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

- ΔΚΣ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ Ν. ΞΑ.
ΚΖ ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. ΞΘ.
ΚΗ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΔΘ. ΝΗ.
ΚΘ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Α. Κ. ΞΘ.
Λ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Θ. ΚΗ. ΜΖ.

XIII. KAL. MAR.
XII. KAL. MAR.
XI. KAL. MAR.
X. KAL. MAR.
IX. KAL. MART.

ΙΧ ΘΥΩΝ ἡμέραι λ.

Α ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΟΝ ΝΕ. ΟΔ.
Β ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΖ. ΛΣ.

VIII. KAL. MART.
VII. KAL. MART.

Τελιδάνα ὡς φάγιαδ. Ορυζίαι απίστοι ..... #
Γ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Σ. ΚΕ. ΞΓ.
Δ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΔ. ΜΔ.

VI. KAL. MART.
V. KAL. MART.

Ποικίλαι ἡμέραι γίνονται ΑΛΚΥΩΝΙΔΕΣ καλούμφραι.
ΔΗΜΟ ΚΡΙΤΟΣ. Αρκτώρες ἀπερνητικοί δηπτέλλαφ. Τετός γί-
νονται χειλιδάνων φάγιες. τὰς ἐπομέριας ἡμέρες λα βορέας απένεον-
ται, μαλισκα οι ΠΡΟΟΡΝΙΘΙΑΙ καλούμφραι. ΕΤΔΟ-
ΞΟΣ.

Ε ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.
Σ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. Ξ.
Ζ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΑ. Δ. ΜΑ.
Η ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΘ.
Η ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΞΗ.
Θ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. ΟΣ.
Ι ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΣ. ΞΕ.
ΙΑ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Η.
ΙΒ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ.
ΙΓ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ε. ΟΓ.

IV. KAL. MART.
III. KAL. MART.
PRID. KAL. MART.
PRID. KAL. MAR.
KAL. MART.
VI. NON. MART.
V. NON. MART.
IV. NON. MART.
III. NON. MART.
PRID. NON. MART.

Αρκτώρες ιασίειος δηπτέλλαφ. Περβυνητήρ σφαγίας. δηπτανεί
βορέας ψυχές. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΔ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ.

NON. MART.

Ανέμοις απένεσι ψυχροί οι ΠΡΟΟΡΝΙΘΙΑΙ καλούμφραι,
ἡμέραι μαλισκα θ. ΔΗΜΟ ΚΡΙΤΟΣ.
Ιππος έλαος μύνει. δηπτανεί βορέας ψυχράς. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

ΙΕ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΓ. ΝΑ. Ο.
ΙΣ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΑ. ΛΒ.
ΙΖ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.

VIII. EID. MART.
VII. EID. MART.
VI. EID. MART.

Χειμάρραι. Ικτῖνος φάγιεται. ΕΤΔΟΞΟΣ. Ταῦ ιχθύων ἀλοπος
δηπτέλλαφ. λίγη βορέας. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

ΙΗ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ι. ΚΘ.
ΙΘ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΗ. ΞΖ.
Κ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.
ΚΑ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΚΣ. ΜΕ.

V. EID. MART.
IV. EID. MAR.
III. EID. MART.
PRID. EID. MART.

Στέφανος ἀκρόνυχος ἰππέλλαφ. Αρχονται Ορυζίαι απένεσις.
ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΒ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Ζ. ΝΓ. ΞΔ.

EID. MART.

Ικτῖνος φαγιεται. Ορυζίαι απένουσι μέχεις ισπιείας. ΕΤΚΤΗ-
ΜΩΝ.

ΚΓ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.
ΚΔ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΜΒ. ΞΑ.
ΚΕ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ Δ. ΚΓ.
ΚΣ ΕΛΑΦΗΒΟΛΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ. Ν. ΞΘ.
ΚΖ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Α.
ΚΗ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Κ. ΑΘ. ΝΗ.
ΚΘ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Θ. ΜΖ. ΞΣ.

XVII. KAL. APR.
XVI. KAL. APR.
XV. KAL. APR.
XIV. KAL. APR.
XIII. KAL. APR.
XII. KAL. APR.
XI. KAL. APR.

Τοῦ Σκορπίου οι φρῶται αἱρέεις μύνουσιν. Επιπτανεί βορέας ψυ-
χράς. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.

Λ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΖ. ΚΗ.

X. KAL. APR.

Ταῦ ιχθύων βορειος ἰππέλλων λίγη. Ικτῖνος φάγιες. βορέας
πιθ. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

KΡΙΩΝ

A

K R I Ω N ἡμέραι λα.

Α ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΚΕ. ΛΣ. ΝΕ. ΟΔ.

IX. KAL. APRIL

Σωματικος πῶν ἵχθυων αἰστέλλει. Ισημερία εἰπονή. Φεκάς λε-
πτή. Σφραγίδη σφόδρα. Επισημαίνει. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Β ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Σ. ΞΓ.

VIII. KAL. APRIL

Γ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΜΔ.

VII. KAL. APRIL

Κερός αρχεῖον ὑπέλληψη. Τετος, η νιφετος. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.

Δ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΔ. ΛΓ. ΝΒ. ΟΑ.

VI. KAL. APRIL

Ε ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΜΑ.

V. KAL. APRIL

Ζ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Γ. ΚΒ. Ξ.

III. KAL. APRIL

Ισημερία. Τετος, γένετο. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Β Ζ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΑ. Λ. ΜΘ. ΞΗ.

III. KAL. APRIL

Η ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΔΗ. ΝΖ.

PRID. KAL. APRIL

Θ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΘ. ΟΣ.

KAL. APRIL

Ι ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Η. ΚΖ. ΜΣ. ΞΕ.

III. NON. APRIL

Πλειάδης εἰστελει χρύπτοντο.

Α Α ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΘ.

III. NON. APRIL

Α Β ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ. ΟΓ.

PRID. NON. APRIL

Πλειάδης αἰείνυχοι μήνεσιν. Ορίων αρχεῖον δύνειν. Απὸ αἰείνυ-
χου νέος γένετο. ΕΤΔΟΞΟΣ.

Πλειάδης χρύπτοντο αἷμα πλίω αἴρονται, καὶ ἀφανῆς γένοντο γυν-
τὰς μὲν ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.

ΙΓ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Ε. ΜΓ.

NON. APRIL

ΙΔ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΓ. ΚΔ. ΞΒ.

VIII. EID. APRIL

ΙΕ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΛΒ. ΝΑ. Ο.

VII. EID. APRIL

ΙΣ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Β. ΚΑ. ΝΘ.

VI. EID. APRIL

K E N T R O N Ε A P I N O N .

ΙΖ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Μ.

V. EID. APRIL

ΙΗ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.

III. EID. APRIL

ΙΘ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ.

III. EID. APRIL

Κ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΝΣ. ΟΕ.

PRID. EID. APRIL

Τάδες αἰείνυχοι μήνεσιν. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΑ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Ζ. ΜΕ. ΞΔ.

EID. APRIL

ΚΒ. ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΝΓ.

XVIII. KAL. MAI

Τάδες χρύπτοντο. Χαλαζίας θετιγμένης. Ζήρυγες ταντοί. ΕΥΚΤΗΜΩΝ.

Δ ΚΓ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΟΒ.

XVII. KAL. MAI

ΚΔ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ. ΞΑ.

XVI. KAL. MAI

ΚΕ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΞΘ.

XV. KAL. MAI

ΚΣ ΜΟΤΝΤΧΙΩΝ ΙΒ. ΚΣ. ΛΑ. Ν.

XIII. KAL. MAI

Λύρα αἰείνυχος θετιγμένης. ΕΤΔΟΞΟΣ.

ΚΖ ΘΑΡΓΗΑΙΩΝ Α. ΛΘ. ΝΗ.

XIII. KAL. MAI

ΚΗ ΘΑΡΓΗΑΙΩΝ Θ. ΞΣ.

XII. KAL. MAI

ΚΘ ΘΑΡΓΗΑΙΩΝ ΜΖ.

XI. KAL. MAI

Λ ΘΑΡΓΗΑΙΩΝ ΙΖ. ΝΕ. ΟΔ.

X. KAL. MAI

ΔΔ ΘΑΡΓΗΑΙΩΝ ΚΕ. ΛΣ.

IX. KAL. MAI

ΤΑΥΡΩΝ ὥμεραν λβ.

A	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ 5. ΜΔ. ΞΓ. Ωρίων αὐρόνυχος μύνια. Τεπία. ΕΤΔΟΞΟΣ. Ο Κελος λήγη διπέλλων. Τεπία. Πολλαχῆ χάλαζα. ΚΑΛΙΠ- ΠΟΣ.	VIII. KAL. MAI.
B	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ 1Δ. ΑΣ. Κύνων κρύπτει. Χάλαζα γάμη. ΕΤΚΤΗΜΩΝ. Λύρα διπέλλων. Κύνων αὐρόνυχος μύνια. Τεπίς γίνεται. ΕΤΔΟΞΟΣ. Τὰ Ταύρου ή πέρκας διπέλλων. Νοτία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	VII. KAL. MAI.
Γ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΝΒ. ΟΕ.	VI. KAL. MAI.
Δ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Γ. ΚΒ. ΜΑ. Ξ.	V. KAL. MAI.
Ε	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Λ. ΜΘ.	IV. KAL. MAI.
Σ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΑ. ΞΗ.	III. KAL. MAI.
Ζ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΘ. ΛΗ. ΝΖ. ΟΣ. Τεπίς γίνεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.	PRID. KAL. MAI.
Η	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΞΕ. Αἰξ ἐών διπέλλων. ΕΤΔΟΞΟΣ.	KAL. MAI.
Θ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Η. ΚΖ. ΜΣ.	VI. NON. MAI.
Ι	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΛΕ. ΝΔ.	V. NON. MAI.
ΙΑ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ε. ΙΣ. ΟΓ. Σκορπίος ἰῶς μύνιαν αρχίτασι. Τεπίς γίνεται. ΕΤΔΟΞΟΣ.	III. NON. MAI.
ΙΒ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΔ. ΜΓ.	III. NON. MAI.
ΙΓ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΓ. ΝΑ. Ο. ΞΒ. Πλειας διπέλλων. Θέροις αρχή. Εποπμαίνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ. Η τὰ Ταύρου κιφαλή διπέλλων. Εποπμαίνει. ΚΑΔΙΠΠΟΣ.	PRID. NON. MAI.
ΙΔ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΑ. ΑΒ.	NON. MAI.
ΙΕ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.	VIII. EID. MAI.
ΙΣ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ι. ΚΘ.	VII. EID. MAI.
ΙΖ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΝΗ. ΞΖ.	VI. EID. MAI.
ΙΗ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ. ΝΣ. ΟΕ.	V. EID. MAI.
ΙΘ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΣ. ΜΕ.	IV. EID. MAI.
Κ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Ζ. ΞΔ.	III. EID. MAI.
ΚΑ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΕ. ΛΔ. ΝΓ. ΟΒ. Σκορπίος ἰῶς σλος μύνια. ΕΤΔΟΞΟΣ.	PRID. EID. MAI.
ΚΒ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΞΑ. Πλειάδες διπέλλων. Εποπμαίνουσι. ΕΤΔΟΞΟΣ.	EID. MAI.
ΚΓ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Δ. ΚΓ. ΜΒ.	XVII. KAL. IVNI.
ΚΔ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΛΑ. Ν. ΞΘ.	XVI. KAL. IVNI.
ΚΕ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΙΒ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕ- ΡΟΣ Α.	XV. KAL. IVNI.
	Αιτός ἱστέριος μύνια. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	C
ΚΣ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Κ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΛΘ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΗ.	XIV. KAL. IVNI.
ΚΖ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ Κ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Θ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΖ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Ξε.	XIII. KAL. IVNI.
ΚΗ	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝ ΚΗ. ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΖ. ΚΗ.	XII. KAL. IVNI.
ΚΘ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΑΣ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΕ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΟΔ.	XI. KAL. IVNI.
Λ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ 5. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΚΕ. Αιτός ἱστέριος διπέλλων. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	X. KAL. IVNI.
ΛΑ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΔ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΞΓ.	IX. KAL. IVN.
ΛΒ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΙΔ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΛΓ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΝΒ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΟΑ. Αρκτίερος ἰῶς μύνια. Εποπμαίνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ. Ο Ταύρος λήγη αὐτέλλων. ΚΑΛΙΠΠΟΣ. Χάδης ἴσπεραν διπέλλων. Εποπμαίνει. ΕΤΚΤΗΜΩΝ.	VIII. KAL. IVNI.

ΔΙΔΥΜΩΝ

ΔΙΔΥΜΩΝ ἡμέραι λβ.

A	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΒ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΑ.	VII. KAL. IVN.
B	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΠΡΟΤΕΡΟΣ Γ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Ξ.	VI. KAL. IVN.
	Οἱ Δίδυμοι ἀρχονται θητέλλῃ. Νοτία. ΚΑΛΙΠΠΟΣ.	
G	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΑ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ Λ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΜΘ. ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΣΗ.	V. KAL. IVN.
D	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΛΗ. ΝΖ.	IV. KAL. IVN.
E	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΘ.	III. KAL. IVN.
	Τάδε ιῶα θητέλλων. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
S	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΖ. ΜΣ. ΞΕ. ΟΣ.	PRID. KAL. IVN.
Z	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Η.	KAL. IVN.
	Αιτός ἀκρόνυχος θητέλλων. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
BH	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ε. ΙΣ. ΛΕ. ΝΔ. ΟΓ.	IV. NON. IVN.
Θ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΜΓ.	III. NON. IVN.
I	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΓ. ΚΔ. ΞΔ.	PRID. NON. IVN.
	Τελερ γίνεται. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
IA	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΑΒ. ΝΑ. Θ.	NON. IVN.
IB	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΑ.	VIII. EID. IVN.
IG	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Β. Μ. ΝΘ.	VII. EID. IVN.
	Αρχτέρος ἐῶς δύν. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
IA	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ι. ΚΘ. ΜΗ. ΞΖ.	VI. EID. IVN.
IE	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΗ. ΛΖ.	V. EID. IVN.
IS	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΟΕ.	IV. EID. IVN.
IZ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ζ. Κφ. ΜΕ. ΝΣ. ΞΔ.	III. EID. IVN.
IH	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΝΓ.	PRID. EID. IVN.
	Δῆμος ἀκρόνυχος θητέλλῃ. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
CIO	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΓ. ΛΔ. ΟΒ.	EID. IVN.
K	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΚΓ. ΜΒ. ΞΑ.	XVIII. KAL. IVL.
KA	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Δ. ΞΘ.	XVII. KAL. IVL.
KB	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΙΒ. ΛΑ.	XVI. KAL. IVL.
KG	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ Ν. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Α. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΘ.	XV. KAL. IVL.
KA	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Θ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Κ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΗ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΣ.	XIV. KAL. IVL.
	Ωρίωνος ὥμος θητέλλῃ. ΕΤΚΤΗΜΩΝ. Ωρίων ἀρχονται θητέλλων. ΕΤΔΟΞΟΣ.	
KE	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΗ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΖ.	XIII. KAL. IVL.
IS	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΖ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΔ.	XII. KAL. IVL.
DKZ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΣ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΝΕ.	XI. KAL. IVL.
KH	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Σ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΕ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΔ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΞΓ.	X. KAL. IVL.
KΘ	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΙΔ.	IX. KAL. IVL.
	Ωρίων ἀρχονται θητέλλῃ. Φιλεῖ θητημαγήθι τοῦ αὐτοῦ. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ.	
A	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΟΑ.	VIII. KAL. IVL.
AA	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Γ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΒ.	VII. KAL. IVL.
	ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΛΓ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ Ξ.	
AB	ΣΚΙΡΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ Δ. ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΘ.	VI. KAL. IVL.

TABVLA NEOMENIARVM PRYTANIAS
CALIPPICARVM IN MENSIBVS
IVLIANIS.

Anni petio- di Calipp.	Exortatio- Capit.	μεταρρη- γείαν.	Βούδρο- μάν.	πυαν- θέσιν.	μεμονω- τητεύν.	πορθμόν.	γενικλίν.	επιστρεψάν.	ελαφιζε- λών.	μεταχειρ.	Σαργηλιστ.	σερβίσεο- εισερ α.	σερβίσο- εισερ β.	Cyrus Lun.	
Emb.	1	28 Iun.	28 Jul.	27 Aug.	25 Sept.	25 Oct.	23 Nov.	23 Dec.	21 Ian.	20 Feb.	20 Mar.	19 Apr.	18 Mai.	17 Iuni.	14 B
	2	16 Iul.	15 Aug.	13 Sep.	13 Oct.	12 Nou.	11 Dec.	9 Ianu.	8 Febr.	10 Mar.	8 April.	8 Maij.	7 Iunij.	○	15 A
Emb.	3	6 Iuli.	4 Aug.	3 Sep.	2 Octo.	1 Nou.	29 No.	30 Dec.	28 Ian.	27 Febr.	29 Mar.	27 Apr.	27 Mai.	25 Iuni.	16 F
	4	25 Iuli.	24 Aug.	22 Sep.	21 Oct.	20 No.	19 Dec.	18 Ian.	16 Febr.	18 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	15 Iun.	○	17 E
	5	14 Iuli.	13 Aug.	11 Sept.	11 Oct.	9 Nou.	9 Dec.	7 Ian.	6 Febr.	6 Mart.	5 Apr.	4 Mai.	2 Iuni.	○	18 D
Einb.	6	2 Iul.	31 Iul.	30 Aug.	29 Sept.	29 Oct.	27 Nou.	27 Dec.	25 Ian.	24 Febr.	25 Mar.	24 Apr.	23 Mai.	22 Iuni.	19 C
	7	21 Iul.	20 Aug.	18 Sep.	18 Oct.	16 No.	16 Dec.	15 Ian.	13 Febr.	15 Mar.	13 Apr.	13 Mai.	11 Iuni.	○	20 A
	8	11 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	7 Oct.	6 Nou.	5 Dec.	4 Ian.	2 Febr.	4 Mart.	2 April.	2 Mai.	1 Iuni.	○	21 G
Emb.	9	30 Iuni.	30 Iuli.	28 Aug.	27 Sep.	26 Oct.	25 Nou.	24 Dec.	23 Ian.	21 Feb.	22 Mar.	20 Apr.	20 Mai.	18 Iuni.	3 F
	10	18 Iul.	16 Aug.	15 Sept.	15 Oct.	13 No.	13 Dec.	11 Ian.	10 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	9 Mai.	8 Iuni.	○	4 ED
Emb.	11	7 Iuli.	6 Aug.	4 Sept.	4 Oct.	2 Nou.	2 Dec.	31 Dec.	30 Ian.	28 Febr.	30 Mar.	29 Apr.	28 Mai.	27 Iuni.	5 C
	12	26 Iuli.	25 Aug.	23 Sept.	23 Oct.	21 No.	21 Dec.	19 Ian.	18 Febr.	19 Mar.	18 Apr.	18 Mai.	16 Iuni.	○	6 B
	13	16 Iuli.	14 Aug.	13 Sep.	12 Oct.	11 Nou.	10 Dec.	9 Ian.	7 Febr.	8 Mar.	6 April.	6 Mai.	4 Iuni.	○	7 A
Emb.	14	4 Iuli.	3 Aug.	1 Sep.	1 Oct.	30 Oct.	29 No.	28 Dec.	27 Ian.	25 Febr.	27 Mar.	25 Apr.	25 Mai.	23 Iuni.	8 GR
	15	23 Iuli.	21 Aug.	20 Sept.	19 Oct.	18 No.	18 Dec.	16 Ian.	15 Febr.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	○	9 E
	16	12 Iuli.	11 Aug.	9 Sept.	9 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	5 Ian.	4 Febr.	5 Mar.	4 April.	4 Mai.	2 Iuni.	○	10 D
Emb.	17	2 Iuli.	31 Iuli.	30 Aug.	28 Sep.	28 Oct.	26 Nou.	26 Dec.	24 Ian.	23 Febr.	23 Mar.	22 Apr.	21 Mai.	20 Iuni.	11 C
	18	20 Iul.	18 Aug.	17 Sep.	16 Oct.	15 No.	14 Dec.	13 Ian.	11 Febr.	13 Mar.	11 Apr.	11 Mai.	9 Iuni.	●	12 B
	19	9 Iul.	7 Aug.	6 Sept.	5 Oct.	4 Nou.	4 Dec.	2 Ian.	1 Feb.	2 Mar.	1 Apr.	30 Apr.	30 Mai.	○	13 G
Emb.	20	28 Iuni.	28 Iuli.	26 Aug.	25 Sept.	24 Oct.	23 No.	22 Dec.	21 Ian.	20 Febr.	21 Mar.	20 Apr.	19 Mai.	18 Iuni.	14 F
	21	11 Iuli.	16 Aug.	14 Sep.	14 Oct.	12 No.	12 Dec.	10 Ian.	9 Febr.	9 Mart.	8 April.	7 Mai.	6 Iuni.	○	15 E
Emb.	22	6 Iuli.	4 Aug.	3 Sep.	2 Oct.	1 Nou.	30 No.	30 Dec.	28 Ian.	27 Febr.	29 Mar.	27 Apr.	26 Mai.	25 Iuni.	16 DC
	23	24 Iulij.	23 Aug.	22 Sep.	21 Oct.	20 Nou.	19 Dec.	18 Ian.	16 Febr.	18 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	14 Iuni.	○	17 B
	24	14 Iuli.	12 Aug.	1 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	8 Dec.	7 Ian.	6 Febr.	7 Mar.	6 April.	5 Mai.	4 Iuni.	○	18 A
Emb.	25	3 Iuli.	2 Aug.	31 Aug.	30 Sep.	29 Oct.	28 No.	27 Dec.	26 Ian.	24 Feb.	24 Mar.	23 Apr.	23 Mai.	22 Iuni.	19 G
	26	21 Iuli.	20 Aug.	18 Sep.	18 Oct.	16 No.	16 Dec.	14 Ian.	13 Febr.	14 Mar.	18 Apr.	12 Mai.	11 Iuni.	○	20 F
	27	10 Iuli.	9 Aug.	8 Sept.	7 Octo.	6 Nou.	5 Dec.	4 Ian.	2 Febr.	4 Mart.	2 April.	2 Mai.	31 Mai.	○	21 D
Emb.	28	30 lun.	29 Iuli.	28 Aug.	26 Sep.	26 Oct.	24 Nou.	24 Dec.	23 Ian.	21 Febr.	23 Mar.	21 Apr.	21 Mai.	19 Iuni.	3 C
	29	19 Iuli.	17 Aug.	16 Sept.	15 Oct.	14 No.	13 Dec.	12 Ian.	10 Febr.	11 Mar.	10 Apr.	9 Mai.	9 Iuni.	○	4 B
Emb.	30	7 Iuli.	6 Aug.	4 Sept.	4 Oct.	2 Nou.	2 Dec.	31 Dec.	30 Ian.	28 Febr.	30 Mar.	28 Apr.	28 Mai.	26 Iuni.	5 AG
	31	26 Iuli.	25 Aug.	23 Sept.	23 Oct.	21 Nou.	21 Dec.	19 Ian.	18 Febr.	19 Mar.	18 Apr.	17 Mai.	16 Iuni.	○	6 F
	32	5 Iuli.	14 Aug.	12 Sept.	12 Oct.	10 No.	10 Dec.	9 Ian.	7 Febr.	9 Mar.	7 April.	7 Mai.	5 Iuni.	○	7 E
Emb.	33	15 Iuli.	3 Aug.	2 Sept.	1 Octo.	31 Oct.	29 Nou.	29 Dec.	27 Ian.	26 Febr.	27 Mar.	25 Apr.	25 Mai.	25 Iuni.	8 D
	34	23 Iuli.	21 Aug.	20 Sep.	19 Oct.	18 Oct.	17 Dec.	16 Ian.	14 Febr.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	○	9 CB
	35	12 Iuli.	11 Aug.	9 Sept.	9 Oct.	7 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	4 Febr.	5 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Iuni.	○	10 A
Emb.	36	1 Iuli.	31 Iuli.	29 Aug.	28 Sep.	28 Oct.	26 No.	26 Dec.	24 Ian.	23 Febr.	24 Mar.	23 Apr.	22 Mai.	21 Iuni.	11 G
	37	20 Iuli.	19 Aug.	17 Sep.	17 Oct.	15 No.	15 Dec.	13 Ian.	12 Febr.	13 Mar.	11 Apr.	11 Mai.	9 Iuni.	○	12 F
	38	9 Iuli.	7 Aug.	6 Sept.	5 Oct.	4 Nou.	3 Dec.	2 Ian.	31 Ian.	2 Mart.	31 Mar.	30 Apr.	29 Mai.	○	13 ED

RESI

RESIDVVM TABVLÆ NEOMENIARVM PRYTANIAS
CALIPPICARVM IN MENSIBVS
IVLIANIS.

Emb.	Anni petit. di Calipp.	ιανουα- ριον.	μητρο- χειρ-	βασι- πειον.	πυαν- θειον.	κακην- θειον.	ποσιδων.	γειτνιαν.	αρτηνεατ.	ελαφη- νιων.	πανυχειον.	θερηνιαν.	οκινο- εων α.	οκινο- εων β.	Cyclo- lus L.	Cyclo- lus Solis.
															ειρηνη-	ειρηνη-
Emb.	39	28 Iun.	28 Iul.	26 Aug.	25 Sept.	24 Oct.	23 Nov.	22 Dec.	21 Ian.	19 Feb.	21 Mar.	19 Apr.	19 Mai.	17 Iuni.	14	C
Emb.	40	17 Iul.	15 Aug.	14 Sep.	14 Oct.	12 Nou.	12 Dec.	10 Ian.	9 Febr.	10 Mar.	9 April.	8 Mai.	7 Iuni.	o	15	B
Emb.	41	6 Iuli.	5 Aug.	3 Sep.	3 Oct.	1 Nou.	1 Dec.	30 Dec.	29 Ian.	28 Feb.	28 Mar.	27 Apr.	26 Mai.	25 Iuni.	16	A
	42	24 Iuli.	23 Aug.	21 Sep.	21 Oct.	19 No.	19 Dec.	17 Ian.	16 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	16 Mai.	14 Iuni.	o	17	G F
	43	14 Iuli.	12 Aug.	11 Sept.	10 Oct.	9 Nou.	8 Dec.	7 Ian.	5 Feb.	7 Mart.	5 Apr.	5 Mai.	3 Iuni.	o	18	E
Emb.	44	3 Iul.	1 Aug.	1 Aug.	30 Sept.	29 Oct.	28 Nou.	27 Dec.	26 Ian.	25 Feb.	26 Mar.	24 Apr.	24 Mai.	22 Iuni.	19	D
	45	22 Iul.	20 Aug.	19 Sep.	18 Oct.	17 No.	17 Dec.	15 Ian.	14 Feb.	14 Mar.	13 Apr.	12 Mai.	11 Iuni.	o	1	C
	46	10 Iuli.	9 Aug.	7 Sept.	7 Oct.	5 Nou.	5 Dec.	3 Ian.	2 Feb.	3 Mart.	2 April.	2 Mai.	31 Mai.	o	2	B A
Emb.	47	30 Iuni.	29 Iuli.	28 Aug.	26 Sep.	26 Oct.	24 Nou.	24 Dec.	22 Ian.	21 Feb.	22 Mar.	21 Apr.	20 Mai.	19 Iuni.	3	G
	48	19 Iul.	17 Aug.	16 Sept.	15 Oct.	13 No.	13 Dec.	12 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	10 Apr.	10 Mai.	8 Iuni.	o	4	F
Emb.	49	8 Iuli.	6 Aug.	5 Sept.	4 Oct.	3 Nou.	3 Dec.	1 Ian.	31 Ian.	29 Feb.	30 Mar.	28 Apr.	28 Mai.	26 Iuni.	5	E
	50	26 Iuli.	24 Aug.	23 Sept.	22 Oct.	21 No.	20 Dec.	19 Ian.	17 Feb.	19 Mar.	18 Apr.	17 Mai.	17 Iuni.	o	6	DC
Emb.	51	15 Iuli.	14 Aug.	12 Sep.	12 Oct.	10 Nou.	10 Dec.	8 Ian.	7 Feb.	8 Mar.	7 April.	6 Mai.	5 Iuni.	o	7	B
	52	5 Iuli.	3 Aug.	2 Sep.	1 Oct.	31 Oct.	29 No.	29 Dec.	27 Ian.	26 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	25 Mai.	25 Iuni.	8	A
	53	23 Iuli.	22 Aug.	20 Sept.	20 Oct.	19 No.	18 Dec.	17 Ian.	15 Feb.	15 Mar.	14 Apr.	14 Mai.	12 Iuni.	o	9	G
Emb.	54	12 Iuli.	10 Aug.	9 Sept.	8 Oct.	7 Nou.	6 Dec.	5 Ian.	3 Feb.	5 Mart.	4 April.	3 Mai.	2 Iuni.	o	10	FE
	55	1 Iuli.	31 Iuli.	29 Aug.	28 Sep.	27 Oct.	26 Nou.	25 Dec.	24 Ian.	22 Feb.	24 Mar.	22 Apr.	22 Mai.	21 Iuni.	11	D
	56	20 Iul.	19 Aug.	17 Sep.	17 Oct.	15 No.	15 Dec.	13 Ian.	12 Feb.	13 Mar.	12 Apr.	11 Mai.	11 Iuni.	o	12	C
Emb.	57	9 Iul.	8 Aug.	6 Sept.	6 Oct.	5 Nou.	4 Dec.	3 Ian.	1 Feb.	2 Mar.	31 Mar.	30 Apr.	29 Mai.	o	13	B
	58	28 Iuni.	27 Iuli.	26 Aug.	24 Sept.	24 Oct.	22 No.	22 Dec.	21 Ian.	19 Feb.	21 Mar.	19 Apr.	19 Mai.	18 Iuni.	14	AG
	59	17 Iuli.	15 Aug.	14 Sep.	13 Oct.	12 No.	11 Dec.	10 Ian.	8 Feb.	10 Mar.	8 April.	8 Mai.	7 Iuni.	o	15	F
Emb.	60	6 Iuli.	5 Aug.	3 Sep.	3 Oct.	1 Nou.	1 Dec.	30 Dec.	29 Ian.	27 Feb.	29 Mar.	27 Apr.	27 Mai.	25 Iuni.	16	E
	61	25 Iulij.	24 Aug.	22 Sep.	22 Oct.	20 Nou.	20 Dec.	18 Ian.	17 Feb.	17 Mar.	16 Apr.	15 Mai.	14 Iuni.	o	17	D
	62	13 Iuli.	12 Aug.	10 Sept.	10 Oct.	8 Nou.	8 Dec.	7 Ian.	5 Feb.	8 Mar.	6 April.	6 Mai.	4 Iuni.	o	18	CB
Emb.	63	3 Iuli.	1 Aug.	31 Aug.	29 Sep.	29 Oct.	27 No.	27 Dec.	25 Ian.	24 Feb.	25 Mar.	24 Apr.	24 Mai.	22 Iuni.	19	A
	64	22 Iuli.	20 Aug.	19 Sep.	18 Oct.	17 No.	16 Dec.	14 Ian.	13 Feb.	15 Mar.	13 Apr.	13 Mai.	11 Iuni.	o	1	G
	65	1 Iuli.	10 Aug.	8 Sept.	8 Oct.	6 Nou.	6 Dec.	4 Ian.	3 Feb.	3 Mart.	2 April.	1 Mai.	31 Mai.	o	2	F
Emb.	66	29 Iuni.	29 Iuli.	27 Aug.	26 Sep.	25 Oct.	24 Nou.	23 Dec.	22 Ian.	20 Feb.	22 Mar.	20 Apr.	20 Mai.	18 Iuni.	3	ED
	67	18 Iuli.	17 Aug.	15 Sept.	15 Oct.	13 No.	13 Dec.	11 Ian.	10 Feb.	12 Mar.	10 Apr.	10 Mai.	8 Iuni.	o	4	C
	68	8 Iuli.	6 Aug.	5 Sept.	4 Oct.	3 Nou.	2 Dec.	1 Ian.	10 Ian.	1 Mar.	30 Mar.	29 Apr.	28 Mai.	27 Iuni.	5	B
	69	27 Iuli.	25 Aug.	24 Sept.	23 Oct.	22 Nou.	21 Dec.	20 Ian.	18 Febr.	19 Mar.	17 Apr.	17 Mai.	15 Iuni.	o	6	A
Emb.	70	15 Iuli.	13 Aug.	12 Sept.	11 Oct.	10 No.	10 Dec.	8 Ian.	7 Febr.	8 Mar.	7 April.	6 Mai.	5 Iuni.	o	7	GF
	71	4 Iuli.	3 Aug.	1 Sept.	1 Oct.	30 Oct.	29 Nou.	28 Dec.	27 Ian.	26 Feb.	27 Mar.	26 Apr.	25 Mai.	24 Iuni.	8	E
	72	23 Iuli.	22 Aug.	20 Sep.	20 Oct.	18 Nou.	18 Dec.	16 Ian.	15 Feb.	16 Mar.	15 Apr.	14 Mai.	13 Iuni.	o	9	D
	73	13 Iuli.	11 Aug.	10 Sept.	9 Oct.	8 Nou.	7 Dec.	6 Ian.	4 Feb.	6 Mart.	4 April.	4 Mai.	2 Iuni.	o	10	C
Emb.	74	1 Iuli.	30 Iuli.	29 Aug.	28 Sep.	27 Oct.	26 No.	25 Dec.	24 Ian.	22 Feb.	24 Mar.	22 Apr.	22 Mai.	20 Iuni.	11	BA
	75	20 Iuli.	18 Aug.	17 Sep.	16 Oct.	15 No.	14 Dec.	13 Ian.	12 Feb.	13 Mar.	12 Apr.	11 Mai.	10 Iuni.	o	12	G
	76	9 Iuli.	8 Aug.	6 Sept.	6 Oct.	4 Nou.	4 Dec.	2 Ian.	1 Feb.	2 Mart.	1 Apr.	30 Apr.	30 Mai.	o	13	F

D E A N N O C O E L E S T I.

ANNVM cœlestem vocavimus; cuius partes secundum quid naturale sunt, non ex hominum instituto. Eius duas species fecimus: Solarem, & Lunarem. Lunarem quidem; cuius partes naturali quodam interuallo Lunæ definiuntur, quale est tempus a nouilunio, ad nouilunium, item cuius $\tau\delta\alpha\gamma$ aliquo numero earum

carum partium constituitur, vt est *η δωδεκάπλευρος Σεληναικός*: quam in ea est aliquid θέσις potius, quam φύσις. Solarem autem annum coelestem vocamus, cuius partes aliquo Solari spatio describuntur: quale est interuallum, quo Sol vnumquodque Signum in Zodiaco percurrit. Quanquam si reluctandum est, ne illæ quidem partes naturales sunt. Eæ enim τοῖς ἀστεροῖς definiuntur. αἱστεροὶ autem sunt θέσις, non φύσις: quatenus illa segmenta πεζὸς καταλημάτων imaginibus quibusdam notata sunt. Vnde quatuor tantum ex illis naturalia fuerint ea, quæ Tropica dicuntur. Eæ partes duodecim numero, inæquales sunt. Proinde & menses, qui ex illis constituuntur, inæquales. Eiusmodi sunt quibus parapegmata sua descripsérunt veteres illi Græci; quorum princeps Cleostratus, eumque sequutus B Harpalus, postea Meton, Euclæmon, Eudoxus, Conon, Archimedes, Democritus, Naufiteles, & alij innumeri, parapegmata cum Fastis publicarunt popularibus suis. Nos veri parapegmatis Attici exemplar supra proposuimus cum neomeniis πεντελεῖας Calippicis, ortus & occasus tantum a Geminō mutuati. Reliqua sunt industriae nostræ. Cuius parapegmatis quantus sit fructus in ratione temporum, postea aperietur.

D E P A R A P E G M A T E A T T I C O.

Hoc Parapegma Atticum vocamus, propter menses πεντελεῖας appositos. Alioquin, vt vides, ex diuersis Parapegmatis conflatum est, ex Atticis tribus Metonis, Euclæmonis, & Calippi; Ægyptiacis duobus, Eudoxi, Dosithei; Abderitano uno Democriti. Singula enim parapegmata nationibus suis publicarant veteres illi summi Astronomi: quod & Syracusiis suis Archimedem, Samiis Cohonem fecisse digito indicat Virgilius:

*In medio duo signa, Conon, & quis fuit alter,
Descripsit totum radio qui gentibus orbem,
Tempora qua mesor, qua curuus arator haberet.*

Primum apponebant annum Solarem distinctum in menses suos cælestes, & per totum eius contextū Neomenias magistratus, quas Νεομηνίας πεντελεῖας Attici vocabant, adiectis siderum ortibus & occasibus. Deinde ex altera parte alium contextum mensium ciuilium, siue populiarij, qui sunt singuli dierum tricenum, cum Fastis, solennibus, & cultibus, appositis etiam, vt in anno Solari epochis neomeniarum prytanias. Verbi gratia, Νεομηνίας Μεταγενένος πεντελεῖας τῇ ὥχῃ Εκατομμύνος φθινός, & sic deinceps in omnibus. In priore proposito abunde tibi satisfactum est. Nam & annū Solarem mensibus cælestibus Euclæmonis, Calippi & Metonis descriptum proposuimus, & præterea ortus & occasus siderum, vt descripsit Geminus, neomenias quoque prytanias adieci-

Annas adiecimus, in quo opere labor cum industria certant. His cumulus accessit epocha dierum Julianorum e regione respondentium. In altero proposito tu ipse per te tibi consulere potes ope Tabula alterius Neomeniarum Prytanias in mensibus Julianis. Exemplum adducam, si prius, quæ notanda sunt, indicauero. Menses Prytanias sunt notati numeris, qui numeri significant annum periodi Calippicæ. Ut in prima die verbi gratia, Σκορπιῶν, notatus est μαυρακτεῖον νε. od. Hoc significat, in primo die Scorpionis Mæmaëterionem Prytanias incidere in annis LV, & LXXIIII periodi Calippicæ, cui diei Scorpionis respondet e regione dies a. d. vi Kal. Nouemb. Dices igitur in annis LV, & LXXIIII periodi Calippicæ βονιλinium Prytanias fuisse in a. d. vi. K A L. Nouemb. hoc est in xxvii Octobris. Volo igitur scire, cui mensis populari, & quotæ mensis congruit illa neomenia. Primus annus periodi Calippicæ incidit in 28 definentem periodi Atticæ. Ergo quinquagesimus quintus periodi Calippicæ erit septimus periodi Atticæ politicæ. In tabula neomeniarum Atticarum libro primo, e regione septimi anni, sub titulo Πυανεψιῶν, habes i6 Octobris, epocham neomeniae Pyanepsionis popularis. A qua vicesima septima Octobris, in qua cœpit neomenia prytanias, est duodecima mensis ciuilis. Proinde duodecima mensis Pyanepsionis popularis fuit neomenia Pyanepsionis Prytanias. Dices igitur νεμενίων πυανεψιῶν πενταετίας cœpsisse τῇ διδύτῃ ἐπὶ δεκάτῃ πεντέτῃ ή Πυανεψιῶν. Cum dico δεκάτη πεντέτῃ, intelligo decimam mensis a neomenia. quemadmodum δεκάτη διδύτῃ, aut νετέτῃ, erat η σικᾶς, vicesima dies. Inde in Decreto Atheniensium in Zenonem Cittensem legitur, Μαυρακτεῖον δεκάτη νετέτῃ. id est, τῇ εἰκάδῃ. Contra in Testamento Epicuri, legimus Γαρυπλιῶν δεκάτη πεντέτῃ. id est, decima a neomenia. Nam, vt omnes fere sciunt, menses populares, quia omnes tricenum dierum erant, diuidebantur in tres δεκάδας. Prima δεκάδα erat ισαρμύς, secunda μεσών, tertia φθίνοντος. Sed vltima ισαρμύς, vt diximus, erat δεκάτη πεντέτῃ, vltima μεσών, δεκάτη νετέτῃ. In prima decade dicebatur πεντέτη, διδύτη, ισαρμύς. In secunda, πεντέτη, διδύτη, δεκάτη. In D tertia retro dicebant δεκάτη φθίνοντος, άνατη φθίνοντος, άγδον φθίνοντος, vicesima prima, vicesima secunda, vicesima tertia. Raro aliter. Inuenitur tamen, vt apud Demosthenem ἔκτη ἐπὶ εἰκάδῃ. & Menandrum μέθη: ιερὸν γαμον φασιν ποίσου διδύτῃ μετ' εἰκάδα καθ' αὐτὸν, οὐ μὴ λεπτόδι οὐποῦ παρ' ἐτέρης. Καὶ τὸ θεόν ποιτεῖται ἔχει καλῶς. Rursus annus LXXIIII Calippicus est xxvi Atticus. In Tabula neomeniarum Atticarum libro primo, e regione 26 anni, Pyanepsionis neomenia 8 Octobris. Ergo Pyanepsion prytanias fuit xi x Pyanepsionis popularis,

popularis, hoc est, τῇ ἐνάτῃ μεσοῦρς. Quod autem primus annus Calippicus sit vicesimus octauus desinens Atticus, ita demonstratur. Annus primus Calippicus est 446 Iphiteus desinens, hoc est 66 sextæ periodi Olympicæ. Abiectis 38, ex methodo perpetua, remanet annus 28 desinens periodi Atticæ. Nihil refert, annis periodi Olympicæ detrahas 38, aut addas. Eodem enim recidit methodus periodi Atticæ. Conuerte exemplum. Volo scire in anno LV periodi Calippicæ, cui diei cælesti in parapegmate competit Neomenia Mæmacterionis Prytanias. In Tabula Neomeniarum Prytanias, quam Parapegmati subiecimus, e regione anni 55, sub Mæmacterione, anno 27 Octob. hoc est v Kal. Nouemb. Itaque in Parapegmate, diem v Kal. Nouemb. video notatam e regione primæ Scorpionis. Quare pronuncio prima Scorpionis neomeniam Mæmacterionis prytanias fuisse. Sed nobilius exemplum adferamus. Libro primo notauius, Decretum Atheniensium in gratiam Hyrcani Iudæorum Ethnarchæ scriptum fuisse 26 die Panemi Macedonici, vndecima Munychionis Calippici. Præterea periodum Macedonicam eandem fuisse cum Olympicæ. Erat annus 714 Iphiti, & proinde 30 periodi decimæ Olympicæ. Erat præterea annus quadagesimus quartæ periodi Calippicæ. In Tabula Neomeniarum Calippicarum, e regione anni 40, sub titulo Munychionis, in communi angulo, habes 9 Aprilis. Id est, 9 Aprilis fuit neomenia Munychionis Calippici prytanias. si vndecima Munychionis incidit in 26 Panemi popularis, ergo neomenia Munychionis incidit in xvi mensis popularis: & proinde 9 Aprilis fuit xvi mensis popularis. & consequenter 25 Mart. fuit neomenia ipsius mensis popularis. In libro primo, in Tabula neomeniarum Atticarum, e regione 30 anni, neomenia Elaphebolionis incidit in 25 Martij, qui conueniebat tunc in Panemum Macedonicum. Quare, quod propositum fuit, demonstratum est. At eo anno in periodo Attica alia ratio fuisset. Siquidem neomenia Munychionis prytanias incidit eo anno in δέκατην ελαφεβολίων ισημέρους. Erat enim is annus sexagesimus octauus periodi Atticæ. Quid elegantius hac methodo? quid suauius cognitione harum rerum? Aliter & expeditius. Esto propositus annus periodi prytanias 59, item Idus Apriles. Volo scire cui mensi prytanias, & quotæ mensis prytanias respondeant Idus Apriles. In Parapegmate, sub Krione, e regione Iduum Aprilium, notati sunt anni prytanias 7, 45, 64. Sed annus 59 non occurrit. Ascendendo vide ubi proxime occurrat. Et quidem offerit se in xvi Krionos Attici, vi Eid. Aprilis cum mense Munychione. Dies Iduum est quinta ab eo. Aio igitur in anno 59 prytanias Idus Apriles fuisse πέμπτην Μηνοχιῶν πενταετίας. Ita sine ullo labore omnes epochas dierum Julianorum ad dies prytanias, & contra conferes.

Reliqua

A harum rerum? Reliqua per te tuo ductu percipies. Quanto vsu sit & parapegma, & Tabula mensium Prytanias in ratione temporum, quiuis, qui laborem non grauabitur, periclitari poterit. Quomodo autem neomeniae περιστασίαι erogatae sint per contextum totius periodi, ex libro secundo discere potuisti. Neque enim vulgata adhuc erat ea methodus: quam ex vestigiis sententiæ Gemini odorati sumus. Sciendum autem, in mense Februario a nobis positum bis PRID. KAL. MART. propter bisextum, quia altera dies PRID. KAL. MART. est 29 Februarij in anno bisextili: & propterea bis posuimus octauam mensis Solaris in parapegmate, hoc est bis, Η IX ΘΥΩΝΟΣ. Hoc monui, ne quis erratum putet. Vbi autem est simpliciter ΣΚΙΠΡΟΦΟΡΙΩΝ, scito eum annum esse communem. Vbi vero adiungitur ΠΡΟΤΕΡΟΣ & ΔΕΥΤΕΡΟΣ, is annus est ἐμβολιμαῖς. Itaque ΣΚΙΠΡΟΦΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΣ KB indicat annum XXII in periodo habere Schirrhophorionem priorem & posteriorem, &c. Ex his vides veram descriptionem mensium cælestium, ex sententia Metonis, Euclemonis, Calippi: a qua discrepat Eudoxus, quem sequuti sunt Dositheus, & Eratosthenes. Nam περὶ τὸν Αἰγαῖον Εudoxi est τετάρτη μέση ημέρα Metonici, Euclemonici, & Calippici. Rursus περὶ τὸν Κεύθην Εudoxei est ἔκπληκτη μέση ημέρα Metonici, Euclemonici, Calippici. Neque hoc mirum videri debet. Nam Octaeterida cum parapegmate suo conscripsit in Aegypto Eudoxus. Aegyptij autem, quantum diuinare licet, nullum aliud æquinoctium vernum haetenus norant, præter illud Nabonassari, quod incurrebat in XXVIII Martij, quæ fuit sedes Neomeniae Paophi initio Nabonassari. Vbi hodie est neomenia Nisan Solaris Samaritarum. Nam & quibus temporibus Eudoxus scribebat suam Octaeterida, non solum opinio erat, eo anno Isiorum solenni brumæ sidus confectum fuisse, sed etiam in posterum omnes fere Aegyptij etiam doctiores crediderunt in Iisiis semper brumam confici, cum tamen menses Aegyptiorum vagi essent: quem errorem tandem castigare conatus est Eratosthenes commentario suo in Octaeterida Eudoxi: sed frustra, quantum ex verbis Gemini odorari possumus. Æquinoctium vero autumnale huius Parapegmatis Attici est verum Æquinoctium Hipparchi, instrumentis Sciotericis ab eo deprehensum: vnde ipse Hipparchus incipit magnam suam periodum 304 annorum, & parapegma suum. Plinius libro XVIII multa fideliter ex hoc parapegmate Attico producit, sed fere omnia uno die citius, quam habet descriptio huius Parapegmatis. Quod verum per omnia esse comperies, siquidem Pliniana cum illis contendas. At quæ ex Cæsaris Parapegmate ab eo adducuntur, fere in omnibus ab Ouidianis discedunt. Quod nec ipsum

Z mirari

mirari debemus. Nam Ouidius parapegma multorum veterum, A non autem Sosigenis, sequi se profitetur. Cum enim in eorum laudes, qui parapegmata scripsissent, laxius expatiatus esset, subiicit tandem:

Nos quoque sub ducibus celum metabimur illis,

Ponemusque vagos ad sua signa dies.

Extat liber nomine Ptolemæi de ortu & occasu siderum, Latine a Nic. Leonico conuersus, qui cum Ouidio ita conuenit, vt alterutrum ex altero mutuatum credas. Et sane mirum, si fœtus Ptolemæi est ille liber, vt titulus fert, & confirmat Suidas, qui factum, vt ille Romanis potius, quam Aëtiacis Alexandrinorum suorum usus sit mensibus? Hoc ego satis mirari non possum: & mihi potius parapegma Romanum videtur, quam Ægyptiacum, & ultra sæculum Ptolemæi. Utinam vero editus esset Græce, siquidem hodie in quibusdam Italiæ bibliothecis extat. Sed cum Suidas dicat Ptolemæum duos libros scripsisse πέντε φάσεως ἀπλόδου, non videtur esse hic liber, qui vulgo extat. Quare nunquam adduci potero, vt credam Ptolemæi esse; & vetustior, vt iam dixi, videtur. Mendose autem Παρθενία triginta tantum dies habere in parapegmate Attico. quo factum, vt æquinoctium vernum Metonis statuatur in xxiv Martij, cum deberet in xxvi: bruma autem in xxv Decembris, non, ubi debebat, in xxvi. Æquinoctium vero autumnale in 27 Septembris, (quod est æquinoctium Hipparchi) non autem in 28. At Sosigenes Metonis & brumam, & æquinoctium vernum retinuit, C cum subinde ter se corrigeret, nihil aliud quam dubitare professus. Sed vide hallucinationem illorum omnium, nedum unius Sosigenis. Hæserat in eorum animis, æquinoctia, brumam & solsticium confici in octauis partibus Dodecatemoriorum. Itaque quia in xxv Martij conficitur sidus æquinoctij, ergo, inquietant, xxv Martij est octaua pars Arietis: & propterea x viii Martij est initium Arietis, xxi Iunij initium Cancri, xxi Septembris initium Libræ, xviii deniq; Decembris initium Capricorni. Hæc fuit opinio Sosigenis, Varronis, Ouidij, Columellæ, & Plinij, & Ptolemæi in illo libro inerrantium stellarum, (si quidem Ptolemæus est,) In quo Sol ingreditur Aquarium xvii KAL. FEB. & xv KAL. MART. ingrediatur Pisces. Quod si ita putauit Sosigenes, quare persuasit Cæsari Kalen. Aprilis esse octauam partem Arietis, Kal. Iulij itidem octauam partem Iulij? Neque enim aliunde pendet ratio descriptionis mensium Julianorum, quam ex ea opinione. Et sane vero verius est, primum ita visum Sosigeni. Post editionem vero anni Juliani, atque adeo post cædem Iulij, ipse, vt Plinius notat, trinis commentationibus nunquam cessauit addubitare de toto hoc negotio, quo tempore fine

A re sine dubio mutauit sententiam, & octauas partes signorum à Kal. mēnsium, in antecedentia summouit. In quo prodidit incertam non solum suam, sed aliorum æqualium sui sæculi sententiam. Quod autem vetustissima res sit opinio de æquinoctiis, solsticiis, & brumali sidere, ea confici in octauis partibus signorum, argumento fuerit vetustas ipsius rei. Nam circa aut paullo ante initium Olympiadum id accidebat; quo tempore dodecatemoria in tot partes, quot hodie, non diuidebantur. Primus omnium Græcorum eas octauas partes Cleostratus Tenedius in suo parapegmate prodidit. quod ex Plinio & Hygino suspicari potius, quam colligere licet. quanquam non dubitamus, quin vere colligi possit. Porro notabis in methodo Calippi in B xix annis eandem neomeniam bis reperiri in eadem die: quod tamen ex motu medio Lunæ nunquam accidit. Exemplum. In anno xxx Periodi Calippicæ, Elaphebolionis neomenia committitur in vii Ichthyonis. At in anno xli iterum neomenia Elaphebolionis in eadem die, cum tamen interuallum sit xi annorum duntaxat, non autem xix annorum. Tantum enim interuallum debet esse, ut nouilunium in eundem diem incurrat. Atqui videbis contra accidisse in hoc parapegmate, idque propter methodum Calippi, de qua satis in libro secundo:

DE PARAPEGMATE CHALDAICO.

CHALDAICVM parapegma propositum fuit Assyriis & Babylonii, & Syris cum periodo Calippica. Plinius libro xviii de hac re loquens, *Addidere*, inquit, *difficultatem et auctores diuersis in locis obseruando, mox etiam in iisdem diuersa prodendo. Tres autem fuere sectæ, Chaldaæ, Ægyptia, Græca.* His addidit quartam apud nos Cæsar Dictator, annos ad solis cursum redigens, *Sigene perito eius scientia exhibito.* Manifesto indicat trium illarum sectarum, quas vocat, obseruationes in mensis quidem Solares descriuntas, sed cælestes, ut Cæsarianam in ciuiles. Quoties autem idem Plinius in Assyria aliquod astrum oriri aut occidere notat, scito ex D parapegmate Chaldaico hoc hausisse, quod alibi obiter monuisse meminimus. Poteramus ex Plinio & aliis veteribus obseruationes in parapegma Assyrium coniicere cum neomeniis Syrorum & Syromacedonum Calippicis, nisi tedium lectoris veriti essemus, cum interea per nos liberum sit vnicuique, exemplo Attici parapegmatis Chaldaicum construere.

EXEMPLUM Metonis, Eucltemonis, & Calippi, Dionysius mathematicus Ptolemæo Philadelpho charus parapegma Ægyptiacum descripsit, in quo parapegmate nihil putamus noui excoigitatum ab eo, sed tantum ex illo annum instituisse ciuilem, initio ducto a primo anno ipsius Philadelphi: cuius quidem epochæ annorum ciuilis meminit Iesu filius Sirach sapientissimus inter Hebreos Gnomographus, in prologo, his verbis: ἐν γῳ τῷ ὥγδῳ καὶ πίνακοι
 ἔται ἐπὶ Σεργετός βασιλέως τῶν θυγατρῶν εἰς αὐγούσιον, καὶ ἐπὶ ὀλίγον ζεύνον
 οὐγχενίας δῆμον (δέμῳ) & μηροῖς πανθεῖας αὐθόμοιον (ἐφόδιον) αιαγκαῖον Β
 Ζεύνον ἑθέμιον, &c. Euergetes regnauit tantum xxv annis. Itaque isti anni non possunt intelligi de iis, quibus regnauit Euergetes: sed tricesimus octauus Philadelphi erat initium ipsius Euergetæ. Istius autem Dionysij mentio est per transennam apud Plinium lib. vi. cap. xxvii. *Megasthenes*, inquit, *Et Dionysius a Philadelpho missus cum regibus Indicis morati sunt.* Anni igitur ciuilis sui initium, vt diximus, sumpsit a primo anno Philadelphi, qui incidebat in annum 463 a meridie Thoth primi Nabonassari, anno tertio Olympiadis 123. Denique satis constat non solum Ægyptios, Chaldaeos & Athenienses πίνακας καὶ τῶν πτυγμάτων, sed & alias gentes suis popularibus edidisse. Cuius rei, vt non semel monuimus, auctor fuit Cleostratus Tenedius, eumq; secutus Harpalus Metoni & Eucltemoni fenestram aperuit ad prædictionem ἐπομέσων τῷ φαινομένῳ. Quod & Theo vetus Arati interpres aperit, cum dicit, οἱ δὲ μῆτραι Μέτωναι διεργούμοις καὶ πίνακας ἡνὶ^{τὸν} πόλεσον ἔπικουρον πέπονται τῷ Σεργετός ήλιος πτιφορῶν τῷ δινεακαῦθετησίδιον, ὅπη καθ' ἕκαστον ἐπικατόν Τούσδε ἔσαι χρήματα, Καὶ Τούσδε ἔσαι, καὶ Τούσδε θέρος, καὶ Τούσδε φεινόπωρον, καὶ Τούσδε αἴθεμα, καὶ πολλὰ πέρι βιωφελεῖς ζεῖται αἰθρώποις. Quæ manifesto dicta sunt de parapegmatis diuersarum nationum. Nunc ipsum annum Dionysianum discutiamus. Primum anno a Nabonassaro 476, αἰγῶν τοις, qui erat secundum Dionysium XIII, αἰγῶν τοις, Sol medius erat in 23. 54' Capricorni, hoc est in 24 Capricorni fere. Tempus Iulianum Nabonassari, 18 Ianuarij. D Neomenia igitur αἰγῶν in 26 Decembris. quod est serius uno die, quam Atticum Parapegma. Rursus anno Philadelphi Dionysiano uno vicefimo, σκορπιῶν τοις, qui erat Thoth 18 anni a Nabonassaro 484, hoc est 14 Nouembris, Solis medius motus erat in gr. 20. 50'. Scorpionis. Neomenia igitur σκορπιῶν Dionysiani fuerit in 24 Octobris mendozae. Is error potius fuerit librarij, quam Dionysij. Nam hoc modo, ab initio Scorpionis, ad initium Capricorni, essent dies solidi

A solidi 62, cum & mediocriter harum rerum periti sciant interual-
lum illud esse tantum dierum 59. Differentia est tridui. Anno Na-
bonassari 486, χοιάκη ζ', Philadelphi 23, οὐρανῷ κθ', Sol in 18.
10' Aquarij. Tempus Iulianum, 11 Februarij. Manifestum mendum,
κθ', pro ιθ'. Quod & puero patet. Neomenia igitur οὐρανῷ 24 Ja-
nuarij. Et hic quoque serius vno die, quam in Attico anno. Anno
eodem Nabonassari φαμβωθ Λ, Dionysij 23, Ζευξωνῷ Δ, Solis
medius motus in 23. 30' Arietis. Tempus congruit 25 Mai. Absur-
dissimum mendum. Nam φαμβωθ Λ, pro φαμβωθ Δ. Δ & Λ hic,
& ιθ', & κθ' in superiore exemplo commutata. Sed ne sic quidem
constat de veritate. Nam 26 Aprilis fuit neomenia Phamenoth.

B Nihil vero absurdius, quam 23 gradus Arietis illis temporibus in
26 Aprilis locare, quæ erat in 16 Aprilis. Ego huic loco desperato
opem ferre non possum. Anno eodem Nabonassari 486, παιών Λ,
qui erat annus Dionysij 24, λεοντῶν ζ, Sol medius in 27. 50' Leo-
nis, hoc est in 28 gradu fere. Tempus Nabonassari Iulianum 23
Augusti. Ergo neomenia λεοντῶν ζ 27 Iulij. quod vno die citius,
quam in anno Attico. Anno Nabonassari 491, Φαρμυζ ι, Dio-
nysiano 28, θεομάρων ζ', Sol medius erat in 2. 50' Geminorum, hoc
est, in 3 gradu fere. Tempus, 28 Mai. Et hic quoque absurdum
mendum. Nam hoc modo neomenia Didymonis fuerit in 22 Mai.
Denique anno Nabonassari 507, Epiphi 17, Dionysij 45, παρ-
θενῶν ι, Sol medius in 9. 56' Virginis, hoc est in 10 gradu fere.
Tempus, 3 Septembris. Neomenia Parthenonis in 26 Augusti.
quæ tamen erat in 28 in parapegmate Attico. Mendosi igitur fue-
runt menses illi.

DE ANNO COELESTI MVHAMMEDANORVM.
PERVENIT in manus nostras Ephemeris Persica elegantissimis ductibus linearum a quodam accurato artifice designata, sed literis adeo impeditis, vt ne multi quidem Muhammedani illam legere possint. Nam cum anno 1583 Tolosæ essem, eamque ostendissem Cypriano monacho Benedictino, qui ex Muhammedano Christianus factus erat, & optime Arabice scribebat, & loquebatur, tamen ne unum quidem apicem designare potuit, quamuis per horam integrum omnes ductus characterum rimatus esset. Nos omnia quidem legimus, & non pauca in illis perplexissimis apicibus assequimur: sed longe plura ignoramus: vt sine magistro omnia intelligere desperauerimus. Sane is liber tanti est, vt si intelligeretur, magnus ex illo fructus ad nos manare potuisset.

Primum eius menses ciuiles sunt Iuliani appellationibus Chaldaicis Iudæorum, initio ducto ab Adar, hoc est Martio. Singulis paginis sui menses dicati cum sex filis. In tribus prioribus filis primi sunt dies Mensis Romani, deinde character cycli Solis; postremo dies anni cœlestis. cuius initium ab x i Adar, siue Martij Iuliani cum his verbis ذهار دوار سلطانی Dies æquinoctij Imperatorij. Intelligit annum Ge-

D lali, de quo infra. Item دخول رفتاب حمل Ingressus Solis in Arietem. De reliquis tribus filis, in primo erant horæ, quæ aliquando excedunt numerum centenarium; in secundo filo Epactæ. In tertio cyclus decemnouennalis, qui ibi vocatur ها سال ۱۰۰ σελήνης, id est periodus. Cuius methodum nunquam assequi potui. A latere ternorum filorum varia annotata sunt, Persice, & semiarabice. Per-

LATERCVLVS MENSIVM
CÆLESTIVM MVHAMME-
DANORVM.

حـمـل	v	Hamal	31	II Martij
دوـر	g	Tbaur	31	II Aprilis
بـوزـي	ii	Guzi	32	12 Mai.
سـرـطـان	ss	Sartan	31	13 Iuni.
عـدـى	z	Efid	31	14 Iuli.
سـبـيل	m	Sunbal	31	14 Augusti.
ماـزـار	ss	Muzan	30	14 Septemb.
عـقـرب	m	Ekrab	30	14 Octob.
قوـسـ	f	Quus	29	13 Nouemb.
جـلـي	z	Gedi	29	12 Decemb.
دوـلـ	ss	Delevv	30	10 Ianua.
حوـتـ	x	Hauth	30	9 Febru.

æquinoctium Chararath. Scimus hic quidem æquinoctium Nabonassari designari. Nam primo anno Nabonassari neomenia Thoth fuit initio Piscium, neomenia Paophi initio Arietis. Sed quare H A R A R A T H, nescio. & eo quidem æquinoctio, ut alibi diximus, usus est Eudoxus. In xiiii Septembbris, vel Elul : نوروز مهر حار NEVRVZ M EHARGIAN. Ita vocat Persice æquinoctium Autumni. In xii Ijar, aut Mai, طلوع شریا و غروب الکلیل, αιατελ'ω την οδον ων κυ δύσις & σεφαις. Sed ortus & occasus, αιατελαι κυ δύσεις, item ἐπιτελαι και κευψις την απλανων, ibi accuratissime ubiq; annotatae sunt: neque hoc solum, sed & affectus temporum, ventorum, caloris, frigoris, humiditatis, siccitatis ἐπιπρασσαι, ut in parapegmate Græco scriptæ sunt: ut Kal. B Mai فخس ایخوس μη نیتؤν. In v Nouembbris, دخس لخر سطر کبر ایخوس iχνεωτες. x viii Mai بذماده و لام ذخه و خیمه که ایخوس دخه و خیمه. Denique interesset studiosorum illam ephemeridem non ignorari. Nos menses cælestes supra in laterculum conieimus cum numero dierum & epochis Julianis. Hoc tantum est, quod potuimus. Reliqua fine magistro interpretari velle, hoc vero est frustra æstuare. Porro menses cælestes Arabes vocant شهوري درج item شهوري کوین

DE ANNIS EMENDATIS. C

HA CTENVS eos annos recensuimus, qui æquabiles dicuntur. Nam Persicus, Ægyptiacus, Armeniacus annus æquabilis dicitur comparatione Juliani. Juliano enim ad exæquationem temporis quadrans adhibetur. Illi autem ultra 365 dies nihil præterea superest. Contra Julianus annus æquabilis est ratione Tropici. Quod portio, quæ superat dies 365, quā Hipparchus vocat ἑπτηκέχον μόριον, minor sit modo quadrantis. Hoc omnium primus animaduerit Hipparchus emendator errorum popularium Astronomiæ. Primus enim vidit μετάπλωσιν fieri anni Tropici supra illum annum, cui quadrans attributus esset. μετάπλωσις autem est motus a fixo puncto: & fit dupliciter. aut enim in anteriora, aut in consequentia: vt Astronomi D loquuntur, eis τα περιγέμυδα, κυ eis τα ἐπόμυδα. μετάπλωσις eis τα περιγέμυδα, dicitur περιμπλωσις. μετάπλωσις eis τα ἐπόμυδα, est μετέμπλωσις. περιμπλωσις fit, cum annus anteuerit priscam epocham. Ut Lunares enneadecaeterides in 304 annis anteuerunt priscam epochen die solido, æquinoctia autem in 135. μετέμπλωσις fit, cum annus priscam epochen moratur. Ut in cyclo Bisexti vitiosi, in xxxvii annis, ordinatio Julianæ incipiebat morari sidera toto triduo,

vt te-

A vt testatur Plinius. Item Octaeteris Harpali in 152 annis, mense integro relinquebat ante se epocham Brumæ Atticam, vnde profecta erat. Item 21 Merkedonij totidem diebus morabantur antiquam epocham anni Romani, quot erant Merkedonij. Ex hac diuisione nascitur triplex genus anni emendati: Annus πέντεμπτώσεως ὀγδοεκατετηκτῆς: Annus πέντεμπτώσεως ἰσημερινῆς: Annus μετεμπτώσεως σεληνῶν. Primus & tertius pertinent ad Lunam. Vterque enim fit per μετάπτωσιν Σελήνης. Secundus totus est Solis. De quibus singillatim dicendum est.

DE ANNO ΠΡΟΕΜΠΤΩΣΕΩΣ ENNEADEKAETΗΡΙΚΗΣ.

ANNVS πέντεμπτώσεως ὀγδοεκατετηκτῆς est annus Julianus deminutus nonadecima parte differentiæ enneadecaeteridis Iulianæ, & Lunaris. Differentia utriusque enneadecaeteridis, hor. 1, 48⁵. Nonadecima portio differentiæ scrup. 8², momenta enneadecaeterica 7. vel quod idem est $\frac{3}{76}$. Quæ detracta de quantitate anni Juliani relinquunt modum anni πέντεμπτώσεως ὀγδοεκατετηκτῆς, diarium 365, hor. 5, scrupulorum Chald. 997. momentorum 48. Quæ sunt sexagesimæ horariæ 55', 23", 20", $\frac{7}{19}$. Quare in 17 cyclis enneadecaetericis fiet πέντεμπτωσις Σελήνης, diei unius, horæ 0, 685. **C**Quod verum experiere, si cyclos 17, hoc est annos 323, in dies 365, hor. 5, scrup. 997, momenta 28 duxeris, & totidem annos Julianos, nempe 323, cum illis comparaueris. Σωτερχὴ enim annorum Solarium supra Lunares eadem exibit, diei scilicet unius, hor. 0, 685. Hipparchus disputans de modo anni Tropici supra æquabilem, hoc est Julianum nostrum, deprehendit annum verum Tropicum habere minus quadrante scrup. 4', 48". Hoc est quantitatem anni veri, præter 365 dies, esse hor. 5, scrup. 55', 12". Quod ipsemet testatur his verbis: Σωτερχα δὲ τὸ πέντε ἑπτακόσια χρόνον εἰν Βιβλίῳ εἴη, τὸ δὲ δύστεκτον, ὅποι καθ' ἡλιον ἔμαιετος (τοῦτο δὲ γίνεται ὁ χρόνος), τὸ δὲ ὁ ἡλιος δύστος τρισὶ τέλοις αὐτοὺς τροπικῶς περιγίνεται, τὸ δὲ ισημερίας τρισὶ τέλοις αὐτοὺς ισημερίαν) πέντερχος ἡμέρας τέλος, καὶ ἐλαττον τὸ τετραετημόριον ἡμέρας, τετρακοσοστῷ ἔγινε μέτη μιᾶς ἡμέρας, καὶ πυκτός. Vnde autem colligat hoc, rationem reddit alio loco: ἡμέραι δὲ μῆνας μὲν ὅλους διεσκορπού πέντερχομέριας τὸ τέλος τῆς ἔτεσιν, ὅτις κακεῖνος, (Calippus & Meton) τὸ δὲ ἔμαιετον τὸ τέλος τετραετημορείας ἐλαττον ἐπλαινεται μάλιστα μετὰ μιᾶς ἡμέρας, ως τὸ τέλος τῆς ἔτεσιν ἐλείπειν πλέον μὲν Μέτωνα ἡμέρας τέλος, παρὰ δὲ τὸ τέλος Καλιππον ἡμέραν τέλος. Hæc verba supra etiam in anno Lunari adduximus. Sed necessario hic repetenda fuerunt. Prodidit causam suspicio-

suspicionis suæ Hipparchus , quare ea quantitate quadrantem anni A Iuliani deminueret: quia scilicet in 16 cyclis Calippicis Luna anteuerteret epocham Calippicam die solido. Calippus vero enneadecaeteridas quatuor Lunares cum totidem Julianis exæquauerat. ac ne pilum quidem vtramque inter se differre arbitrabatur. At Hipparchus in quatuor periodis Calippicis, hoc est annis 304 , diem vnum πεντάστερως Lunæ deprehendit. Quare neglectis 4 annis , diuisa quantitate vnius diei in 300 annos , inuenit vno anno detrahenda scrupula 4', $\frac{1}{15}$. hoc est 4', 48". Hinc non solum collegit cum esse modum anni veri, & Tropici , sed etiam Ptolemæo 286 annis post se persuasit, Solis quantitatem ἐν τὸν καλαστερων συγκιῶν æstimandam esse. Quare Astronomi nostræ ætatis , quamuis eruditissimi , nunquam animaduerterunt , quare Ptolemæus post Hipparchum censuerit de quadrante Solis , supra 365 dies, detrahenda esse scrup. 4'. 48". Id enim serio putant ab eo, & ante eum ab Hipparcho ex obseruatione æquinoctiorum instrumentis astrolabicis obseruatum : cum id non solum ex cyclis enneadecaetericis obseruatum sit , sed ea sit differentia non anni Iuliani & Tropici , sed portio nonadecima differentiæ inter vtramque enneadecaeteridem, Julianam, & Lunarem. Quid? non doctissimi ætatis astronomi scribunt , Hipparchum anni metas huc usque fluctuantes apud omnes nationes ab æquinoctiis ex Solis conuersione diebus trecentis sexaginta quinque, horis quinque, scrup. 55', easque potissimum ex Metonis, & Euclemonis obseruationibus cum suis denuo collatis determinasse? Adeo supine & officianter legerunt Ptolemæum suum. Apud eum enim verba Hipparchi sonant, ex syzygiis enneadecaetericis collectam fuisse eam quantitatem anni. Sed sciant isti , & omnes hactenus , qui hæc non animaduerterunt, non solum Hipparchum cum veteribus ipsis, Metone, & Calippo , sed etiam Ptolemæum ipsum cum Hipparcho veram quantitatem anni Tropici eruere conatos ex collatione enneadecaeteridum Lunarium , & æquabilium Julianarum. In 16 enim cyclis nihil reliquum de ratione scrupularia Solis & Lunæ fieri arbitratus est Hipparchus. Quare hanc quantitatem differentiæ , vt diximus, per 300 diuisam , putauit esse differentiam anni Iuliani & Tropici. Deinde vbiunque illi veteres ἐποκαλάστερων συγκιῶν fieri putarunt, ibi & πεντάστερων Solis esse statuerunt. quod quam absurdum sit, Solis motum ex Lunari æstimare , nemo non videt. Igitur quantitas anni Tropici ab Hipparcho primum , deinde Ptolemæo assignata nihil aliud est, quam modus anni Juliani nonadecima parte differentiæ utriusque enneadecaeteridis mutilatus. Ea , vt diximus, est scrup. 4', 48". nostra 8. 2, $\frac{7}{15}$. hoc est 4', 33", 20", $\frac{7}{15}$. Differentia, scrup. 0', 14", 39", $\frac{12}{15}$.

Hic an-

A Hic annus constat mensibus duodecim alternis plenis & cauis, & diebus præterea vndecim. Ij menses nunquam congruunt cum Lunæ cursu, nisi anno primo enneadecaeteridis. In reliquis variant nouilunia: quæ designantur per terminos nouiluniorum, siue residua epactarum. In primo anno enneadecaeteridis, epactæ nullæ sunt: Termini 30. In secundo epactæ xi, Termini xix. & sic deinceps, donec ad caput enneadecaeteridis denuo redeatur. Denique primus annus numeri aurei huius anni est 19 nostri semper. Neque vñquam variat ratio in epactis: quod tamen fit in hoc nostro anno Juliano, propter περιπλωσιν Lunæ. Caput autem huius anni est in secunda Aprilis, anno primo periodi Iudaicæ, feria quarta, cyclo B Solis secundo, cyclo Lunæ Dionysiano quarto. Operæ pretium igitur videre περιπλωσιν Ζελῆν in tot annis, quot a capite periodi Julianæ putantur. Nihil enim est pulchrius, quam hæc scire, præsertim cum ea res tam male a conditoribus cycli Paschalis curata sit: qui ignorantie huius rei vtilissimæ simul & iucundissimæ, ex hoc capite incommoda multa atque errores in posteros deriuarunt. Subiiciam igitur Tabulam primum annorum expansorum, ex methodo Rabbi Addæ vetustissimi Iudæorum Doctoris, usque ad 114 annos, vt in nouiluniis Iudaicis fecimus. deinde similem annorum collectorum addemus. Postremo amplius vtilitates huius doctrinæ explicabimus.

TABV-

TABVLA ANNORVM EXPANSORVM
RABBI ADDA.

Anni expans.	QVANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.			DIFFERENTIA.			Anni expans.	QVANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.			DIFFERENTIA.				
	Fe- r. r. z.	Mo- n. 1080.	Scrup. ta 76.	Ho- r. r. z.	Scrup. Momen- ta 1080. ta 76.	Momen-		Fe- r. r. z.	Ho- r. 1080.	Scrup. ta 76.	Momen- ta 1080. ta 76.	Hol. r. 1080.	Scrup. Momen- ta 76.		
1	1	5	997	48	0	82.	44	5	20	695	60	3	384.	16	
2	2	11	915	20	0	164	45	7	2	613	32	3	466	44	
3	3	17	832	68	0	247	46	1	8	531	4	3	548	72	
4	4	23	750	40	0	329	47	2	14	448	52	3	631	24	
5	6	5	668	12	0	411	48	3	20	366	24	3	713	52	
6	7	11	585	60	0	494	49	5	2	283	72	3	796	4	
7	1	17	503	32	0	576	50	6	8	201	44	3	878	32	
8	2	23	421	4	0	658	51	7	14	119	16	3	960	60	
9	4	5	338	52	0	741	52	5	1	20	36	3	1043	12	
10	5	11	256	24	0	823	53	3	3	1034	36	4	45	40	
11	6	17	173	72	0	906	54	4	7	952	8	4	127	68	
12	7	23	91	44	0	988	55	5	13	869	56	4	210	20	
13	2	5	9	16	0	1070	56	6	19	787	28	4	292	48	
14	3	10	1006	64	1	73	57	1	1	705	0	4	375	0	
15	4	16	924	36	1	155	58	2	7	622	48	4	457	28	
16	5	22	842	8	1	237	59	3	13	540	20	4	539	56	
17	7	4	759	56	1	320	60	4	19	457	68	4	622	8	
18	1	10	677	28	1	402	61	6	1	375	40	4	704	36	
19	2	16	595	0	1	485	62	7	7	293	12	4	786	64	
20	3	22	512	48	1	567	63	1	13	210	60	4	869	16	
21	5	4	430	20	1	649	64	2	19	128	32	4	951	44	
22	6	10	347	68	1	732	65	4	1	46	4	4	1033	72	
23	7	16	265	40	1	814	66	6	6	1043	52	5	36	24	
24	1	22	183	12	1	896	67	7	18	878	72	5	118	52	
25	3	4	100	60	1	979	68	8	0	796	44	5	201	4	
26	4	10	18	32	1	1061	69	2	6	714	16	5	283	32	
27	5	15	1016	4	2	63	70	3	4	12	631	64	5	365	60
28	6	21	933	52	2	146	71	5	18	549	36	5	448	12	
29	1	3	851	24	2	228	72	7	0	467	8	5	530	40	
30	2	9	768	72	2	311	73	1	6	384	56	5	612	68	
31	3	15	686	44	2	393	74	2	12	302	28	5	695	20	
32	4	21	604	16	2	475	75	3	18	220	0	5	777	48	
33	6	3	521	64	2	558	76	5	0	137	48	5	860	0	
34	7	9	439	36	2	640	77	6	6	55	20	5	942	28	
35	1	15	357	8	2	722	78	7	11	1052	68	6	1024	56	
36	2	21	274	56	2	805	79	1	17	970	40	6	27	8	
37	4	3	192	28	2	887	80	2	23	888	12	6	109	36	
38	5	9	110	48	2	970	81	4	5	805	60	6	191	64	
39	6	15	27	48	2	1052	82	5	11	723	32	6	274	16	
40	7	20	1025	20	3	54	83	6	17	641	4	6	356	44	
41	2	2	942	68	3	137	84	7	23	558	52	6	438	72	
42	3	8	860	40	3	219	85	2	5	476	24	6	521	24	
43	4	14	778	12	3	301	86	6	603	52					

QVAN-

DE EMENDAT. TEMPORVM LIB. IIII. 277

A

QVANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.				DIFFERENTIA.			DIFFERENTIA ENNEA DE CAETERI DVM RABBI ADDA, ET SIDEREARVM.		
Fe-	Ho-	Scrap.	Momen-	Ho-	Scrap.	Momen-	Dies.	Horz.	
ta.	ta.	ta.	ta.	ta.	ta.	ta.	ta.	ta.	
87	3	11	393	72	6	686	4		
88	4	17	311	44	6	768	32		
89	5	23	229	16	6	850	60		
90	7	5	146	64	6	933	12		
91	1	11	64	36	6	1015	40		
92	2	16	1062	8	7	17	68		
93	3	22	979	56	7	100	20		
94	5	4	897	28	7	182	48		
95	6	10	815	0	7	265	0		
96	7	16	732	48	7	347	28		
97	1	22	650	20	7	429	56		
98	3	4	567	68	7	512	8		
99	4	10	485	40	7	594	36		
100	5	16	403	12	7	676	64		
101	6	22	320	60	7	759	16		
102	1	4	238	32	7	841	44		
103	2	10	156	4	7	923	72		
104	3	16	73	52	7	1006	24		
105	4	21	1071	24	8	8	56		
106	6	3	988	72	8	91	4		
107	7	9	906	44	8	173	32		
108	1	15	824	16	8	255	60		
109	2	21	741	64	8	338	12		
110	4	3	659	36	8	420	40		
111	5	9	577	8	8	502	68		
112	6	15	494	56	8	585	20		
113	7	21	412	28	8	667	48		
114	2	3	330	0	8	750	0		

B

D

C

**DIFFERENTIA
ANNI SIDEREI ET ANN
RABBI ADDA.**

Dies.	Horz.
10	0 248 28
20	0 496 56
30	0 745 8
40	0 993 36
50	1 161 64
60	1 410 16
70	1 658 44
80	1 906 72
90	2 75 24
100	2 323 52
200	4 647 28
300	6 971 4
400	9 214 56
500	11 538 32
600	13 862 8
700	16 105 60
800	18 429 36
900	20 753 12
1000	22 1076 64
1050	0 58 52

**DIFFERENTIA
ENNEA DE CAETERI
DVM RABBI ADDA,
ET SIDEREARVM.**

Dies.	Horz.
10	1 502
20	2 1004
30	4 426
40	5 928
50	7 350
60	8 852
70	10 274
80	11 776
90	13 198
100	14 700
171	0 974 Diff. Cy- cl. 17 & Sid.
172	0 685 Diff. 17. Cycl. 17 & anni Iul.

ПРОНГИΣΙΣ ΙΣΗ.
μενη in Anno Rab-
bi Adda.

10	0 111 48
20	0 223 20
30	0 334 68
40	0 446 40
50	0 558 12
60	0 669 60
70	0 781 32
80	0 893 4
90	0 1004 52
100	1 36 24
200	2 72 48
300	3 108 72
400	4 145 20
500	5 181 44
600	6 217 68
700	7 254 16
800	8 290 40
900	9 326 64
1000	10 363 12
2000	20 726 24
3000	1 7 9 36
4000	1 17 372 48
5000	2 3 735 60
6000	2 14 18 72
7000	3 0 382 80
8000	3 10 745 26
9000	3 21 28 32
10000	4 7 391 44
20000	8 14 783 12
30000	12 22 94 56
40000	17 5 486 24
50000	21 12 877 68
60000	25 20 189 36
70000	30 3 581 4
80000	34 10 972 48
90000	38 18 284 16

In 393 annis fit periodus feria-
rum 7. o. 29. 16.

Aa

TABV

A

TABVLA ANNORVM COLLECTORVM RABBI ADDA.

QVANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.			DIFFERENTIA.			QVANTITAS ANNI SOLARIS RABBI ADDA.			DIFFERENTIA.		
Annis collecti.	Fe- ria.	Ho- ræ. Scrup. 1080.	Dies.	Ho- ræ. Scrup. 1080.	Annis collecti.	Fe- ria.	Ho- ræ. Scrup. 1080.	Dies. Horæ. Scrup. 1080.	Ho- ræ. Scrup. 1080.	Ho- ræ. Scrup. 1080.	
114	2	3 330	0	8 750	5016	3	1 480	15	22 600		
228	4	6 660	0	17 420	5130	5	4 810	16	7 270		
342	6	9 990	1	2 90	5244	7	8 60	16	15 1020		
456	1	13 240	1	10 840	5358	2	11 390	17	0 690		
570	3	16 570	1	19 510	5472	4	14 720	17	9 360		
684	5	19 900	2	4 180	5586	6	17 1050	17	17 30		
798	7	23 150	2	12 930	5700	1	21 300	18	2 780		
912	3	2 480	2	21 600	5814	4	0 630	18	11 630		
1026	5	5 810	3	6 270	5928	6	3 960	18	20 960		
1140	7	9 60	3	14 1020	6042	1	7 210	19	4 210		
1254	2	12 390	3	23 690	6156	3	10 540	19	13 540		
1368	4	15 720	4	8 360	6270	5	13 870	19	22 210		
1482	6	18 1050	4	17 30	6384	7	17 120	20	6 960		
1596	1	22 300	5	1 780	6498	2	20 450	20	15 630		
1710	4	1 630	5	10 450	6612	4	23 780	21	0 300		
1824	6	4 960	5	19 120	6726	7	3 30	21	8 1050		
1938	1	8 210	6	3 870	6840	2	6 360	21	17 720		
2052	3	11 540	6	12 540							
2166	5	14 870	6	21 210							
2280	7	18 120	7	5 960							
2394	2	21 450	7	14 530							
2508	5	0 780	7	23 300							
2622	7	4 30	8	7 1050							
2736	2	7 360	8	16 720							
2850	4	10 690	9	1 390							
2964	6	13 1020	9	10 60							
3078	1	17 270	9	18 810							
3192	3	20 600	10	3 480							
3306	5	23 930	10	12 150							
3420	1	3 180	10	20 900							
3534	3	6 510	11	5 570							
3648	5	9 840	11	14 240							
3762	7	13 90	11	22 990							
3876	2	16 420	12	7 660							
3990	4	19 750	12	16 330							
4104	6	23 0	13	1 0							
4218	2	2 330	13	9 750							
4332	4	5 660	13	18 420							
4446	6	8 990	14	3 90							
4560	1	12 240	14	11 840							
4674	3	15 570	14	20 510							
4788	5	18 900	15	5 180							
4902	7	22 150	15	13 930							

iusto Solari longior esset : Quare

Hipparchum sequutus , eam anni So-

Anni Solaris quantitatem, quam protulimus, definiuit dierum 365, hor. 5, scrup. $\frac{27}{365}$. momentorum $\frac{4}{7}$. Itaq; verum est, quod scribit Rabbi Haie Hispanus, annum Solarem, qui definitur a Rabbi Adda, esse eum ipsum modum anni, quem Hipparchus terminauit: vt mirari satis non possim, quomodo homo Iudæus, sæculo barbaro natus, diuinare potuerit annum Adda esse annum Hipparchi. Idem autem Rabbi Haie vocat hunc nostrum רַב אָהָבָא Magistrum ADA Filium Ahaba. Huius anni initium cadit in noctem, quæ secuta est Kalendas Aprilis, litera A, anno primo periodi Iudaicæ, Iulianæ autem 954, cyclo Solis secundo, Lunæ quarto. Ratio hæc est. Annus Solaris Seleucidarum, quo vtuntur haec tenus Iudæi, vt toties

Bdiximus, incipit a nocte, quæ sequitur vii Octobris. Annus autem primus Iudaicus hinc incipit, & sequenti Nisan intercalatur bisextum Iudaicum. Quare si statim a nocte, quæ sequitur vi Octobris, in litera A statuatur neomenia Tisri, vt postulat περὶ Ἀντίψης neomeniarum in methodo Iudaica: Neomenia Nisan incipiet a nocte, quæ sequitur, proxime diem Aprilis. Hinc igitur incipit usus neomeniarum Ecclesiasticarum, atque adeo Tekupharum. Usum dixi. Nam computus, siue epilogismus Tekupharum incipit ab Autumno. Sed Tekupha Nisan prima est, & ideo familiam dicit. Quare quemadmodum Tekupha vernalis est in secunda Aprilis, ita Solstitialis in secunda Iulij, autumnalis in Kalendis Octobris: Brumalis in ultima Decembris.

CAtque hæc quidem initio periodi Iudaicæ. Nam hodie propter περὶ μηνῶν Lunarem, xvii dies in antecedentia illæ Tekuphæ promotæ sunt, vernalis quidem usque in xv. Martij, Solstitialis in xv Junij, autumnalis in xiiii Septembris, brumalis in xiiii Decembris. Contraria prorsus est ratio Tekupharum Rabbi Samuelis. Nam illæ semper hærent in eodem situ dierum Julianorum. Nihil enim aliud sunt, quam epochæ æquinoctiorum, & solstitialium Sæculigenis. Quare fit, vt menses propter περὶ μηνῶν recedant ab illis. Nam ex prolepsi & fictione mathematica, initio periodi Julianæ, Tekupha Tisri erat in xvii Elul in primo anno cycli Iudaici, in secundo in xxviii aut xxix.

DElul. Hodie in primo anno cycli Tekupha est in xiiii Tisri, in secundo anno peragitur circiter xxv, aut xxiiii Tisri, nisi quid vitij obtulerint Translationes ciuiles. Nam hoc semper exceptandum est in hoc quidem negotio. At contra in ratione anni περὶ μηνῶν semper Tekuphæ in eadem die mensis reperiuntur in omnibus primis annis cycli, in alia die immutabili in omnibus secundis annis, nisi, quod iam dixi, aliquid turbauerit Translatio feriæ politica. Nam in primis omnibus an-

nis cycli ordinaria Tekupha est in xxiiii Elul: in omnibus secundis in v Tifri: & ita in omnibus annis immutabilis est situs Tekupharum in diebus mensium, quatenus per Translationes liceat: Cuius rei Laterculum infra subiecimus.

Isti Termini, vt diximus, semper immutabiles manarent, absque translationibus esset. Sed & interuentus bisexti Iudaici turbat ordinem, & alia quoque occurrere transuersa possunt; quæ Tekupham de sedibus suis sollicitent. Nunc ad methodum inuestigandæ Tekuphæ veniamus. Diximus usum ecclesiasticum inire a Tekupha Nisan. Sed computus incipit a Tifri. Primus annus intercalat diem ex quadrantibus collectum. Et tunc Tekupha Nisan nulla scrupula, nullas horas appendices habuit. In omni anno Iudaico, qui sequitur proxime quaternarium, semper dies intercalatur, secundum methodum Samuelis. Puta in annis, 5, 9, 13, 17, 21, 25. & ita deinceps progrediendo per numerum quaternarium. Diuisis itaque annis Iudaicis per quatuor, quantum potest, si unitas relinquitur, ille est annus, cui competit intercalatio diei. si binarius reliquus est, is est annus secundus a bisexto; & sic usque ad quartum annum absolutum. Itaque in ratione Tekuphæ Samuelis, in anno, cui competit intercalatio, nulla scrupula, nullæ horæ appendices reliquæ fiunt in Tekupha Nisan, hoc est in nocte, quæ sequitur xxv Martij. Ita etiam in anno Rabbi Adda primus Nisan nulla habuit scrupula reliqua de ratione horaria. Annus est 365 dierum, horarum 5 scrup. 997, momentorum 48. Abiectis omnibus septembris

TERMINI TEKUPHARVM
RABBI ADDA, IN ANNIS
CYCLI LUNARIS.

Tekupha Autunnalis.	Tekupha Brumalis.	Tekupha Verbalis.	Tekupha Solstitialis.
1 24 Elul	26 Casleu	28 Adar	2 Tamuz
2 5 Tifri	8 Tebeth	12 Nisan	14 Tamuz
3 17 Tifri	19 Tebeth	22 Adar posterioris	25 Sivan
4 27 Elul	28 Tebeth	3 Nisan	5 Tamuz
5 9 Tifri	10 Tebeth	13 Nisan	16 Tamuz
6 19 Tifri	22 Tebeth	25 Adar posterioris	28 Sivan
7 1 Tifri	3 Tebeth	7 Nisan	9 Tamuz
8 12 Tifri	14 Tebeth	17 Adar posterioris	19 Sivan
9 22 Elul	24 Casleu	26 Adar	28 Tamuz
10 3 Tifri	5 Tebeth	9 Nisan	11 Tamuz
11 14 Tifri	17 Tebeth	20 Adar posterioris	23 Sivan
12 25 Elul	28 Casleu	29 Nisan	3 Tamuz
13 7 Tifri	9 Tebeth	12 Nisan	15 Tamuz
14 18 Tifri	19 Tebeth	21 Adar posterioris	29 Sivan
15 27 Elul.	28 Tebeth	5 Nisan	7 Tamuz
16 10 Tifri	13 Tebeth	16 Nisan	18 Tamuz
17 22 Tifri	23 Tebeth	25 Adar posterioris	29 Sivan
18 1 Tifri	3 Tebeth	6 Nisan	9 Tamuz
19 12 Tifri	15 Tebeth	18 Adar posterioris	21 Sivan

Anariis dierum, relinquitur character vnius anni 1, 5, 997, 48. hoc est, feria prima, horæ 5, scrup. 997, Momenta 48. Quia igitur in primo anno Tekupha Tifri est hora nona in nocte, Tekupha autem Nisan in principio noctis, sine vllis horis, aut scrupulis, interuallum erunt duæ Tekuphæ absolutæ, duo nempe quadrantes dierum 365, 5, 997, 48. hoc est, 182, 14, 1038, 62, vt habes in Laterculo. Adiectis horis 9 Tekuphæ Tifri, fient omnes horæ 23, 1038, 62. Sed nulla debebant superesse scrupula. Tekupha enim Nisan primi anni nihil aliud est, quam dies solidus ex quatuor

B quadrantibus conflatus, $\chi\tau\pi\sigma\alpha\lambda\eta\psi\pi$. At horis 23, 1038, 62, ad diem solidum, desunt horæ 0, 41, 14. Ergo Tekupha Tifri fuit horarum 9, scrup. 41, momentorum 14, feria tertia, Kal. Octob. in litera A, cyclo Solis tam Romano, quam Iudaico primo. Ideo Radix, vt vulgus loquitur, harum Tekupharum Rabbi Adda, est 3, 9, 41, 14, semper adiicienda annis præteritis ex vtraque Tabula collectis. Anno igitur 5355, Tifri fuit 5, 3, 904, feria quinta, Septembris v. Iudæi Palæstini notant Tekupham Rabbi Adda feria 7, hor. 8, scrup. 760, moment. 50, in decima die Tifri. Ex Tabula annorum collectorum accipe numerum annorum præteritorum proxime minorem 5244.

C eique respondentes numeros 7, 8, 60, 0. Reliquos autem annos 110 accipe ex Tabula annorum expansorum, eique e regione congruentes numeros, 4, 3, 659, 36. Quæ summa collecta erit 4, 11, 719, 36. cui adiecta Radix pro anno currente aut ineunte, conflabit characterem Tekuphæ Tifri 7, 20, 760, 50, hoc est feriam septimam, horas viginti ab occasu Solis antecedente, hoc est, horam 8 ab ortu diei sequentis in feria septima, scrupulis 760, momentis 50, vt propositum erat. Iam cum is fuerit annus cycli sextusdecimus, in Tabula Terminorum Tekupha Tifri

D in anno XVI cycli incidit in x Tifri. Cum deniq; character huius Tekuphæ fuerit septima, & x Tifri fuerit itidem feria VII, proculdubio ea est vera sedes Tekuphæ, vt etiam notatum est in Kalendario Palæstino. Fuit igitur Tekupha in XI 111 Septembris. Quod si ignorarem, hoc ex numeris differentiæ collectis deprehenderem, qui sunt dies 17, 0, 360, 40, vt habes in Diagrammate. Detractis enim 17 diebus ex 31, hoc est ex integro Septembri, & Kalendis Octobris, remanent 14 dies absoluti de Septembri. Iam deprehensa Tekupha

TEKUPHÆ.			
Dies.	Hor.	Scrup.	Momen-
1080.		ta 76.	
91	7	519	31
182	14	1038	62
273	22	478	17
365	5	997	48
By 3,	9,	41,	14

5244	7, 8, 60, 0	16, 15, 1020, 0
110	4, 3, 659, 36	0, 8, 420, 40
5354	4, 11, 719, 36	17, 0, 360, 40
	3, 9, 41, 14	
	7, 20, 760, 50	

Aa 3 Tifri,

Tifri, reliquæ per adiectionem horarum 7, 519, 31, crescunt. Chara- A
cteri igitur Tekuphæ Tifri, hoc est 7, 20, 760, 50 adiice, hor. 7,
519, 31. Habis feriam 1, 4, 200, 5 characterem Tekuphæ bru-
malis. Nam in hoc negotio, vt ex 76 momentis fit vnum scrupu-
lum, & ex 1080 scrupulis vna hora, sic ex 24 horis fit feria: &
cum horarum numerus excedit 12, reliquum horarum deputatur
diei. Rursus in eodem Kalendario Palæstino Tekuphæ vernalis
character est 1, II, 709, 36. Adiectione hor. 7, 519, 31, habebis
feriam 1, 11, 719, 36, characterem Tekuphæ vernalis. Et ita in
infinitum. Hæc est vera methodus harum Tekupharum, rei sane
pulcherrimæ, in qua deprehendenda sudauimus aliquantum, quod
negare non possumus. Suspicor autem, neque me fallit coniectura, B
huius præclari inuenti diatribam aut disputationem Rabbi Adda
extare apud Orientales Iudæos. Vnde enim diuinasset Rabbi Haie
Hispanus annum Adda esse annum Hipparchi, nisi Adda ipse in-
dicasset? Et sane Hipparchus, vt iam diximus, intra sexdecim cy-
clos Lunares vnum diem de rationibus Calippicis perire sentiens,
hoc argumento putauit se iustum anni modum deprehendisse, nem-
pe vt de quadrante pars $\frac{1}{364}$ detrahenda sit, vel propter commodio-
rem usum calculi $\frac{1}{360}$. quod & Ptolemæus credidit verum. Atque vt
Aristarchus octo cyclis absolutis ab Eucltemone & Metone solsti-
tium obseruauit, ita Hipparchus xv cyclis ab eadem obseruatio-
ne idem fecit: Ptolemæus autem xv cyclis absolutis æquinoctium C
vernus indagauit post Hipparchi obseruationem. Ut manifeste
apparet tres illos summos Mathematicos, cylorum orbes exspe-
ctasse, vt ad eas obseruationes aggredierentur; eamque methodum
ideo affectasse, quia ex reditu Lunæ ad Solem in eadem die, credi-
derunt se veram anni quantitatem assequi posse. Hinc igitur est,
quod ex quadrante diei annuo vnam $\frac{1}{364}$, aut $\frac{1}{360}$ detrahendam esse
censuerunt.

DE

A

DE ANNO ΠΡΟΗΓΗΣΕΩΣ
ΙΣΗΜΕΡΙΝΗΣ.

QUOD Basilæ Olympiæ, Hierophantæ Athenis annum semper definierint dierum C C C L X V , cum quadrante, & quarto quoque anno exacto diem ex quadrantibus excurrentem (quem Cicero mysteria Olympiadum vocat) Basilæ quidem inter VIII, & IX Iulij, Hierophantæ autem inter VII, & VIII Ianuarij intercalarent, fatis ex iis, quæ ante a nobis demonstrata sunt, exploratum esse puto. Et quidem ομέτον θερινὸν ipsis erat in VIII Iulij, vt toties diximus, vbi erat octaua pars asterismi Cancri, paulo ante initium Olympiadum. Vnde puto natum, vt vulgo crederetur solstitia in octauis partibus signorum confici: quod quidem primus Græcorum deprehendisse videtur Cleostratus Tenedius: cum aliqui nulla necessaria aut naturalis causa fuisse videatur, cur sedem solstitij octauæ diei Iulij assignarent, nisi quia neomenia mensis Lunaris illius, in cuius plenilunio prima Olympias ab Iphito celebrata est, incidit in nonam Iulij. Quia igitur ante illam epocham nunquam neomenia primi mensis statuebatur, inde factum, vt octaua dies, qui ipsis erat citimus terminus neomeniarum Olympicarum, ομέτον θερινὸν, item πεπταὶ θεριναὶ dicerentur. Neque apud veteres Græcos per πεπτὰς θερινὰ aliud intellige, quam octauam diem Iulij. Sane ea opinio tandiu hominum mentes occupauit, donec **C**certis posteriorum obseruationibus verum erutum est: cum Thales Milesius primus Græcorum doctrinam æquinoctiorum & solstitionum aperuerit, dicatis ei studio voluminibus duobus. Laertius: κατὰ πνας ἡ δύο μόνα (βιβλία) σωματάρχεψε πέπτη ημεριας, ταὶ ἄλλα καταληπτὰ εἴναι νομίσας. Ego lego δικατάληπτα. Utinam illi libri extarent iam tum primum nascentis astrologiæ! Sed Meton & Eutemon, Olympiade octagesima septima deprehenderunt solstitioni duodecim diebus abesse εἰς τὰ πεπτογόμφυα, ab illo signo æstiuo vulgaris, quod κέντρον θερινὸν vocatum fuisse diximus. Quo iniecta est hominibus illis priscis non solum suspicio de mendo, sed etiam voluntas veri eruendi, Aristarchum dico, & Timocharin. Quid illi **D**suis obseruationibus prodiderint, eius rei quædam apud Ptolemæum extant reliquiæ. Hipparchus vero Timocharidis premens vestigia, sensit singulas asterismorum stellas, seruata eadem semper distantia inuicem, eodemque interuallo, progressu temporis, ultra æquinoctialem circulum promotas, cum à vetustoribus astrologis antea eas citra æquinoctium sitas fuisse obseruatum esset. Quare non sine admiratione collegit, particulam diei, quæ accedit modulo anni supra C C C L X V dies, minorem esse quadrante, ratione solstitionum

& æquinoctiorum, ratione vero asterismorum, maiorem: hoc est, Areditum Solis ab æquinoctio, ad idem æquinoctium; aut a bruma, ad brumam, minorem esse redditu Solis a stella fixa ad eandem stellam. Nam hoc volunt illa verba Ptolemæi, quæ omittenda non erant. οὐ γε γὰρ μάλιστα καὶ τὸν (Ιππαρχον) εἰς τὴν θεωτικὸν δύοειδον τόν, διὰ μὲν τῷ πέρι τὰς τροπὰς καὶ τὰς ἴσημειας φαινομένων δύοκατάστασιν, ἐλασσονα τὸν σπουδαίον χρόνον διείσκεται τῆς ἐπὶ τοῖς τρεῖς ἡμέραις τοῦ περιστάκτης. διὰ τὸν πέρι τὰς απλησίες διέργεις θεωρημάτων, μείζονα. His adductus, inquit, infert, octauam sphæram moueri motu quodam tardo. Debemus igitur illi vnico Naturæ consiliario, quod μεταβάσις τῷ τροπικῷ ἴσημειων σπουδεών animaduersa sit. Inde nata est duplicitis generis periodus Solaris, καὶ τροπὰς, καὶ κατ' αἰσερεσμάτες. ergo annus, B qui nihil aliud est, quam πεντάτοις ἡλίοις δύο σπουδείς εἰς τὸ αὐτὸν σπουδεῖον, & ipse quoque necessario duplex erit, Tropicus, & astricus: quo verbo utitur Varro, cum dicit, Cæli choreas astricas. Tropicum ita definit ipse Hipparchus ὃν πέρι πέρι ἐμβολίμων μεων καὶ ἡμερῶν: οὐ καθ' ἡλιον ἔμεντος ἐστι χρόνος, ὃν ὁ ἡλιός δύο τροπῆς ἐπὶ τὴν αὐτὴν τροπὴν (τροπήν), η δύο ἴσημειας εἰς τὴν αὐτὴν ἴσημειαν. His vestigiis insistentes definiemus annum astricum: χρόνον, ὃν ὁ ἡλιός δύο πεντάτοις απλησίεσιν ἐπὶ τὸν αὐτὸν τροπήν). Annus igitur tropicus minor est anno Iuliano siue Hierophantico: vt contra annus astricus maior eodem. Quod quidem in admirationem rapuit eruditissimum scriptorem, vt inquit Ptolemæus, cum videret solstitia & æquinoctia confici, antequam Sol ad idem punctum Eclipticæ, unde profectus erat, reditionem faceret. Igitur puncta æquinoctialia sunt mobilia, & consequenter circulus maximus ad ipsa descriptus, & ad eclipticam obliquus, est mobilis: & proinde ambo tropici illi circulo paralleli sunt mobiles. Polus ergo trium parallelorum communis est mobilis. Non igitur idem est polus mundi, qui & parallelorum circulorum; neque hæc tenus unquam idem polus mundi fuit, qui & parallelorum. Stella illa, quæ est in cauda Cynosuræ, a veteribus credita est esse polus mundi arcticus: neq; immerito. Nunquam enim nobis moueri ne minimum quidem videtur. Hipparchus vero reprehendit Eudoxum, qui de ea stella ita in suo ἀντίτυπῳ D scripsierit: ἐστι δέ τις αἴσῃς μετάνοιαν δεὶ καὶ τὸν αὐτὸν τόπον. οὗτος δέ οἱ αἴσῃς πόλεις ἐστι τοῦ κόσμου. At contra Hipparchus hæc reprehendens, ἐπὶ τοῦ πόλεων, inquit, οὐδὲ εἴς αἴσῃς καταγεῖται, αλλὰ κενός ἐστι τόπος, ων τροπής τοῦ πόλεων, μετ' ὧν τὸ σπουδεῖον τὸ καὶ τὸν πόλεων τετράγωνον ἔμισται χῆμα, περιχει, καθαίρει καὶ Πυθέας Φοῖνιξ οἱ Μασσαλιῶται. Quæro, quomodo potuit scire Pytheas Massiliensis, ubi sit polus mundi, vt Eudoxo silentium indicaret? & quare illi potius Hipparchus credit, quam Eudoxo?

A Eudoxo? Longe validior est ratio, cur credamus stellam illam, quæ moueri non videtur, esse polum quam aliam. Nam quem Pytheas & Hipparchus credunt esse polum mundi, is eorum sæculo erat polus parallelorum: saltem Hipparchus comperit obseruationibus suis, polum æquinoctialis, quem ipse eundem cum mundano credebat, sæculo suo, ab illa caudæ cynosuræ stella absuisse gradib. 12, 24'. Hoc enim testatur Ptolemæus libro primo Geographiæ: *τοῦ γεωδιδοῦ δὲ, οὐκέτι παρά τοις αἰγαῖς, τῆς μηνοῦς ἀρχῆς οὐ νομίζεται, εἰχάτος δὲ τῆς σερπετίδος αἰσηγήσεως, απέχει πόλεις μοιόγες τοις καὶ δύο πέμπταις.* At hodie, ut a peritis obseruatum est, ea stella distat a polo circuli æquinoctialis grad. 3, 24'. A sæculo igitur Hipparchi ad nos, polus æquinoctialis & parallelorum promotus est ad stellam cynosuræ gradus novem fere, & ita progrediendo tandem idem erit polus parallelorum cum polo mundi, siue is est stella illa, siue alias locus, quem omnino proxime ab ea stella abesse necesse est. Nam cur ea stella sit polus mundi, rationem si non veram, at veri simillimam adferre possumus, quod moueri non videatur. Quod autem eadem stella non sit polus mundi, nulla omnino caussa paullo tolerabilius adferri potest. His igitur animaduersis, constat æquinoctialia puncta moueri, ideoque circulos ad ea descriptos, & consequenter polos eorum esse mobiles: & quia proprius ad eam stellam gradum faciunt per λόξων eclipticæ, & hodie maxima solis declinatio ibi sit, vbi vicinior est illi stellæ λόξων eclipticæ, necessario hodie λόξων Solis longitude minor erit, quam antea. Quo enim λόξων eclipticæ propior illi stellæ, eo minor erit Solis declinatio, quæ a temporibus Ptolemæi, ad hoc sèculum, decreuit scrupula prima 22' fere: atque semper decrescit, donec polus parallelorum in polum mundi conueniat, vbi maximam periodum contingere necesse est. Quia vero certum punctum poli mundani ignoramus, ideo neque tempus illius maximæ & notabilis periodi apprehendere possumus. Neque enim nobis exploratum est stellam in cauda Cynosuræ esse verum polum Mundi, neque si constaret, propterea verum annum illius Δημοκρατεως assequeremur. Deus Optim. Max. hoc æternæ prouidentiæ suæ, nō **D** *αιχνετῷ* consilio exceptit, & curiositati humanæ omnem inuestigationis viam præclusit. Quod enim semper polus Äquinocitalis circuli ad polum Mundi progreditur, hoc. vtique experientia, & obseruatio longi temporis docuit, docetque quotidie. Postquam autem vterque polus in vnum conuenerit, quæ deinceps mutatio consecutura sit, hoc vero nulla ratio humana, nulla scientia erueire potest. Sed ut vnde digressa est, illuc reuertatur oratio nostra, Hipparchus, quod videret stellas fixas a termino æquinoctialis circuli

circuli alium situm obtinere ab eo, quem Timocharis obseruauerat, A Ptolemæus autem alium ab illo, quem Hipparchus determinauerat, propterea ambo eosque sequuti posteri ~~απλανῆ~~ Sphæram, non autem circulum æquinoctiale, moueri existimarunt. quod perinde est, ac si quis subtemen, non tramam moueri dixerit. Sed cum Sol prius puncta tropica & æquinoctialia designet, quam eas metas, a quibus profectus est, contingat; non ideo vllus nouus motus erat assignandus octauæ sphæræ, præter ordinarium ab oriente ad occidem: quæ primum quidem Hipparchi suspicio, posteriorum fuit asseveratio. Non enim nouus motus comminiscendus, ideo quod Sol ~~prius~~ Solstitia conficiat, quam locum, vnde profectus erat, contingat: vt neque quod Luna celeriuscule Solem conueniat post x i x annos, quam ad eum locum perueniat, vnde a Sole discessum antea fecit. Quod si vlla ~~μελάσσας~~ esset octauæ sphæræ ab occasu ad ortum, vt volunt: sequeretur, vt quæ stellæ olim stringebant horizontem alicuius loci, eæ non comparerent; & contra comparerent, quæ antea ne horizontem quidem stringebant. Denique puncta contactus ~~Ἐκύκλω αἱρέσεως~~, id est circuli Arctici, variarent. Quod ridiculum est. Eadem enim puncta contactus circuli Arctici sunt hodie in inclinatione Romæ, & Helleponsi, quæ olim. Cum dico circulum Arcticum, non intelligo illum fabulosum & iocularem Ioannis de Sacrobosco, & recentiorum: sed veterum circulum Arcticum intelligimus utilissimum ad ~~θεωρίαν τοῦ απλανῶ αἱρέσεων~~, cuius polus est polus mundi, non æquinoctialis, finitio autem contactus horizontis: cui hactenus contingere non potuit, vt esset parallelus æquinoctiali. Quod cum ego ex ultima antiquitate in lucem reuocarem, paedagogulis vapulaui, & pene tanquam Euripides a canibus miser discerptus sum. τις ~~αττικῶν~~ illius motus octauæ sphæræ exceptit non minus ridiculum commentum motus Trepidationis: quia collatis Timocharidis, Hipparchi, Ptolemæi, & Muhammedis Albateni Aractensis obseruationibus, stellæ fixæ nunc celerius, nunc tardius progredi, seruata eadem tamen distantia, nunc etiam consistere videantur, &, si diis placet, etiam repedare, vt planetæ solent. Et hoc aiunt posteriorum obseruationibus valde confirmari, D quod per illas animaduersum sit æquinoctia nunc citius, nunc tardius confici. Sed quis locus istis ~~θεοῖς~~ ~~ἀπλανῷ μηχανῆ~~, sublato patre horum portentorum motu octauæ sphæræ? Illum sustuleris, & hæc quoque vna opera peremeris. Celeritatem, tarditatem, ~~εὐεγγέλη~~, ~~καὶ αἰσθητοῦ~~ super inæqualitate æquinoctiorum, tanquam incude, fabricarunt. Tardiora enim, inquiunt, solstitia, & æquinoctia ab Aristacho Samio, ad Hipparchum, ab eo ad Ptole-

A mæum ; quam à Ptolemæo ad Muhammedem Albateni. Sed ambo, discutiamus eam inæqualitatem, eiusque caussam eruamus. Si enim vlla est inæqualitas eiusmodi, vt volunt, ea non statim, sed post aliquot sæcula contingit, quod & ipsi concedunt, & periodos anomaliarum huic rei dedicarunt. Anno xvi tertie periodi Calippi, xxx Mesori, circa occasum Solis, obseruatum æquinoctium autumni ab Hipparcho. Triennio post, hoc est xx anno, vspulvia τρίη ἐπαγομένων, obseruatum æquinoctium ab eodem, mane, cum, vt notat ipse Hipparchus, debuisset meridie. Rursus anno sequente, τῇ αὐτῇ vspulvia, sexta hora diei, obseruatio facta est, quæ dissidet a prima, conuenit autem antecedenti. At xxii anno, B τῇ τετρῇ τρίη ἐπαγομένων eis τις τετράγετη, media nocte, obseruatum, cum deberet mane. Atqui hanc æquinoctij obseruationem ἀνεβεστιν vocat Hipparchus. Anno sequente, τῇ τετρῇ τρίη ἐπαγομένων (eis τις τετράγετη) æquinoctium commissum mane. Hoc conuenit proxime antecedenti, non autem vltioribus. xxxvi anno, τῇ τετρή τρίη ἐπαγομένων, vespere. Atqui ratio postulabat media nocte. Si igitur quotannis sere inæqualitas contigit, quid opus sæculorum anomalies excogitare, cum in xix annis tot inæqualitates contigerint? Qui retrocessiones & ἐποχæs admittunt, & aut motus trepidationis, aut libramenta architectati sunt, nihil aliud causantur ad inæqualitatem æquinoctiorum adstruendam, præter obseruationes. Atqui C Hipparchus negat obseruationes inæqualitatum idoneas esse ad inæqualitatem vllam æquinoctiis assignandam. Ταῦτα τηνοῖει, inquit Ptolemæus, οὐκ ἔγειται Ἰππαρχος ἀξιοπίστες πεδίος τις τῶν φαινομένων τρίη ἐπαγομένων χρόνων. Διὸ δὲ πινα τοις Κελτίνοις ὄκλειψεν ἐπιλογήματα, &c. Nimimum non fudit organis, quibus æquinoctia & solstitia indagantur, cum illa fallere possint, & sæpenumero æquinoctia & solstitia contingent media nocte. Itaque conjectura potius, quam certa obseruatione sæpe æquinoctiorum momenta examinantur. Quod si vlla repedatio, siue ἀναποδομὴ æquinoctiorum esset, esset vtique & λοξώσεως, siue maximæ declinationis Solis, quæ tamen a temporibus Ptolemæi, ad hoc sæculum, deprehensa est semper decrescere, ita vt Albateni minorem deprehenderit, quam Ptolemæus; Elzarakel minorem, quam Muhammedes Albateni; Prophatius Iudæus minorem, quam Elzarakel; & ita deinceps ad nostra tempora. Quæ constantia decrementi ostendit nunquam æquinoctia retrocessisse. Quod si tam facilis esset via æquinoctia indagandi, quam facile declinatio Solis maxima examinatur, eandem materiam in æquinoctiorum anticipationibus compiriemus, quam in maxima Solis λοξώσῃ. Nunc vero per instru-

menta non semper tuta est via illa. Quare recte Hipparchus per obseruationes Eclipsum Lunarium & longas periodos motuum Lunarium, quos ἔξελιγματα vocabant, ad rem perueniri posse putauit. ἔξελιγματα veteres appellabant circuitus vniuersales quatuor motuum Lunæ, anomaliarum, syzygiarum, πέντατον, & latitudinum. Antiquiores Hipparcho commenti erant exeligum annorum Hierophanticorum, siue Iulianorum, vt nos vocamus, x viii, dierum 10, 49'. quo interuallo putabant præcise confici 223 syzygias, 239 anomalias, 242 latitudines, 241 longitudines, siue πέντατον, aut ζωδίατα, ὡς τὸ καλεσθεῖν αὐτὴν περὶ τοῦ αἰνῆτος αἰσέργειος θεωρημάτιν. Sed & triplum eius, quod nonnulli postea excogitarunt, & totam eam rationem Hipparchus damnauit, excogitato exactiore, vt ipse putabat, exeligo, sed longiore, annorum Hierophanticorum 345, qui sunt dies 1206007, syzygię 4267, cum vna hora æquinoctiali. Eo interuallo putauit restituí anomalias 4573, Zodiacos 4612, minus grad. 7 $\frac{1}{2}$ fere. Verum quidem in totidem annis Hierophanticis, aut, vt nos loquimur, Iulianis, totidem syzygias comprehendendi. Sed abundant dies 3. 36'. Totidem vero anomalias, & πέντατον, quot ipse putauit, restituí, id vero falsissimum: vt ne addam periodum nullam latitudinis in eo restituí. Sed ipse deprehensio errore non exspectauit correctorem, at alium longe maiorem, quem accuratiorem putarit, priore damnato, subrogauit, syzygiarum 5458, cum periodis πλατῶν 5923. Hic modus temporis respondet annis Ægyptiacis 441, diebus 213, cum uno scrupulo dici fere, annis autem Arabicis 454, cum syzygiis 10, annis Hierophanticis 441, diebus 102. Cyli Lunares sunt 23, cum annis appendicibus Arabicis 4, syzygiis 5. Sed longe mendosissimus est, & inutilior priore: atque, vt vere dicam ἔλιγμος est, non ἔξελιγμος. Et sane, vt testatur Ptolemæus, ὅτι ἐπὶ τῷ περὶ τὸ πέντατον τῷ περὶ τὸ πέντατον. Mihi vero prorsus & αδυτικόν videtur. Nunquam enim asserquis, vt πέντατον Lunæ cum syzygia conueniat: vt alia præteream αἴρογε, quæ inde consequuntur. Quod si ullus ἔξελιγμος esset πολεμός, non est dubium, quin vberimi fructus hinc ad nos emanarent, præsertim in ratione temporum. Eo enim deprehenderetur vera reuersio Solis à stella, ad stellam: neque desperandum esset, quin & puncta æquinoctialia, & solstitialia eo modo adipisci possemus. Nunc nihil aliud scimus, quam annum κατὰ αἰστερούν esse longiorem anno κατὰ τροπῶν. Duplicis igitur anni tam Tropici, quam astrici μεταβασίς alterius est εἰς τὰ περιγέμφων, astrici autem εἰς τὰ ἐπόμφων, quæ quidem μεταβασίς dupliciter consideratur Τροπῶν, καὶ γεονικῶν. Et localem quidem notamus partibus sumptis in longitudi-

A longitudine Zodiaci : temporalem autem diebus in contextu politico anni Iuliani , qui medius est quodammodo inter Tropicum & astricum. Localem quidem μετάβασιν anni Tropici Ptolemæus putauit fieri vno gradu in annis centum. Sed longissimi temporis observatione per ipsa φαινόμενα compertum est , in 72 annis propemodum vnius gradus eis τὰ περιγέρματα , progressum fieri : vt in 2025 annis absolutis per 28 gradus æquinoctia prægressa sint a prima stella Arietis , a temporibus vsque Euclemonis & Metonis , ad annum Christi 1594. Totidem enim putamus ab anno 317 Nabonassari , quo Heliotropium a Metone in Porticu πωκὶ constitutum est, ad annum Christi 1594. Illo enim sæculo principium dodecatemorij

B Arietis incidebat in primam stellam Arietis. At iuxta epilogismos Ptolemæi 20 $\frac{1}{4}$ gradus tantum promota fuissent solstitia. De temporali autem mutatione hactenus periti non cessant addubitare. Nam quod intra 304 , aut 300 annos æquinoctia vnum diem promoueri putauit Hipparchus , & eum sequutus Ptolemæus , eam non esse περιγένετον ἰσημερίων , sed περιπλῶν σελήνιακῶν , validissime demonstrauimus in anno Rabbi Adda. Hanc Hipparchi & Ptolemæi hallucinationem primus & deprehendit & confutauit Muhammedes Albateni , qui collatis suis cum Ptolemaicis observationibus , comperit a temporibus Ptolemæi , ad sua , per annos 743 , æquinoctia gradum in anteriora fecisse dies septem fere. Hinc colle-

C git per annos 106 diem vnum in anno politico Romano æquinoctia sedem suam anteuertere. Sed Elzuphi & Elzarakeel in 131 annis id fieri asseuerarunt , vt docet longe doctissimus Hebræorum Rabbi Aben Ezra in suo libro , cui Titulus Initium Sapientiæ. Est etiam , inquit , quidam ex illis , qui dixit diminutionem de quadrante , qui unicus anno competit , esse partem centesimam sextam vnius diei , (intelligit Albateni) quidam ex illis partem centesimam decimam. At qui constat , iuxta saeculum nostrum esse partem centesimam tricesimam vnam. Nitimur enim loco Solis (id est æquinoctio) qui erat temporibus Elzuphi : cui similem artificem nullum audiuiimus in epilogismo astrorum. Et ipse quidem ita docuit. Sequutus est eum Abraham

D Elzarakeel (puto quem vocant Arzakel) cui nemo temporum suorum comparandus fuerit. Ipse inuestigauit locum Solis (æquinoctium) in saeculo suo : qui quidem conueniebat observationi Elzuphi. Hæc doctissimus Iudæus , qui ea scribebat anno Iudaico 4908 , vt ipsem prodidit , hoc est ab hinc annis 448. Persæ vero in 648 annis quinque dies de bisextis Julianis perimunt , Alfonsini in 134 fere. His animaduersis concludimus , annum περιγένετος ἰσημερίων esse annum Julianum deminutum differentia conuersionis annuæ Iu-

lianæ , & conuersione æquinoctialis , qui est iustus modus anni Tropicæ. Eius duo genera facimus. Aut enim conuersione sola censetur ab æquinoctio , ad idem æquinoctium ; & proprie annus Tropicus dicitur : aut præter conuersionem etiam in partes naturales describitur, quæ sunt signa cælestia , aut dodecatemoria ; quo nomine vocabimus annum cælestem. Sic anni Iudaici non solum naturales sunt , sed & duorum generum. Sola conuersio enneadecaeterica eos Solares facit: descriptio vero mensium Lunares. Differentia autem detrahenda de quadrante inter tot peritorum discrepantia iudicia, quænam accipienda sit , adhuc delibero. Nam res perardua est , & intuta , cum propter instrumenta necesse sit aliquem falli. Itaque Muhammedes Albateni cap. L I I scribit Hipparchum & Ptolemæum per instrumenta B decipi potuisse. Ego vero Ptolemæum potius crediderim , quam Hipparchum. Hipparchicæ Observationes conueniunt cum recentioribus. Nullæ autem magis discrepant, quam Ptolemaicæ. Ut omnes inter se conciliet doctissimus Copernicus minimas, medias, maximas æquinoctiales commentus est. Quæ omnia nos eadem putamus , cum motu terræ & libramento ; hoc est ingeniosiora commenta , quam veriora. Interea modum anni Tropicæ iuxta sententiam Alfonsinorum assumimus , dum ratio longioris temporis aut illum confirmauerit; aut confutato, meliorem repererit.

DE ANNO METEMPTΩΣΕΩΣ

ΗΛΙΑΚΗΣ.

ANNVM Solarem vulgus vocat etiam annum Julianum. Hipparchus quidem reditionem ab æquinoctio , ad idem æquinoctium , annum Solarem vocat. Sed & Solis ab eodem puncto Zodiaci , ad idem punctum , conuersio , proprie est annus Solaris. Reliqui igitur anni nomine quidem tenuis sunt , re autem non sunt periodi solares. Reditus Lunæ a Sole , ad Solem , est periodus maior periodo Lunari , quæ dicitur περιάλη. Contra reditus Solis ab æquinoctio , ad idem æquinoctium , est periodus minor periodo Solari , quam vocamus περιάλη ήλιος κατ' αστερούν , aut κατ' αστέρες : aliter annum astricum verbo Varrionario. Nam αστρικὸν vocare cum doctissimo Copernico, religio est. Non enim magis αστρικὸς dici potest annus astricus , quam περιάλη annus Tropicus. Vtrunque barbarum & ineptum. Annus igitur astricus non magis determinari potest , quam tropicus. Imo difficilior longe , & incertior eius inuestigatio. quæ si in nostra esset potestate, nullo firmiore munimento ratio temporum insisteret. Postquam neque Hipparchus , qui primus ciui suspitionem quandam

A quandam iniecit potius, quam certam scientiam professus est, neq; ullus
alius post eum, ad tempora Thebith filij Coræ, de modo illius anni de-
finiuit, contenti erimus eo, quem ipse Thebith sciuit. Is igitur putat re-
ditum Solis a stella fixa, ad eandem, esse dierum C C C L X V , hor. VI.
scrup. 9'. 12''. En tabulam subiecimus περιηγήσεως ἵππου εν τοποι,
καὶ τῇ χρόνῳ, vna cum modo μετεμπίστεως ηλιακῆς. Motum siue
μετάβασιν æquinoctiorum & Solstitiorum in anteriora κυριακῶν

T A B U L A A N N O R V M T R O P I C I
E T A S T R I C I .

Linea annorū Italiano- rum.	περιηγήσεως ἵππου τοποι.			περιηγήσεως ἵππου εν χρονίᾳ.			μετεμπίστεως ηλιακῆς.				
	gr.	'	"	D.	H.	'	"	D.	H.	'	"
1	0	0'	50''	0	0	10	44''	0	0	9'	12''
2	0	1'	40''	0	0	21	28''	0	0	18	24''
3	0	2'	31''	0	0	32	12''	0	0	27	36''
4	0	3'	21''	0	0	42	56''	0	0	36	48''
5	0	4'	11''	0	0	53	40''	0	0	46	0'
6	0	5'	1''	0	1	4	24''	0	0	55	12''
7	0	5'	52''	0	1	15	8''	0	1	4	24''
8	0	6'	42''	0	1	25	52''	0	1	13	36''
9	0	7'	32''	0	1	36	36''	0	1	22	48''
10	0	8'	22''	0	1	47	20''	0	1	32	0''
20	0	16'	45''	0	3	34	40''	0	3	4'	
30	0	25	7''	0	5	22	0''	0	4	36	
40	0	33	19''	0	7	9	20''	0	6	8'	
50	0	41	51''	0	8	56	40''	0	7	40	
60	0	50	14''	0	10	44	0''	0	9	12	
70	0	58	36''	0	12	31	20''	0	10	44	
80	1	6	59''	0	14	18	40''	1	12	16	
90	1	15	21''	0	16	6	0''	0	13	48	
100	1	13	44''	0	17	53	20''	0	15	20	
200	2	47	27''	1	11	46	40''	1	6	40	
300	4	11	11''	2	5	40	0''	1	22	0'	
400	5	34	54''	2	23	33	20''	2	14	20	
500	6	58	38''	3	17	26	40''	3	4	40	
600	8	22	21''	4	11	20	0''	3	20	0'	
700	9	46	5''	5	5	13	20''	4	11	20	
800	11	9	49''	5	23	6	40''	5	2	40	
900	12	33	32''	6	17	0	0''	5	18	0'	
1000	15	20	59''	7	16	53	20''	6	9	20	
2000	27	54	32''	14	21	46	40''	12	18	40	
3000	40	51	47''	22	8	40	0''	19	4	0	
4000	55	49	3''	29	19	33	20''	25	13	20	
5000	69	46	19''	37	6	26	40''	31	22	40	
6000	88	7	18''	44	17	20	0''	38	8	0	
7000	100	28	17''	52	4	13	20''	44	17	20	

περιγνων vocamus. Vera enim illa est anticipatio tam loco, quam A tempore. Sed tardiorum motum Solis ad consequendos fines stellæ, a quibus prius profectus est, ἀκυρογλόγως περιεμπίστων vocamus. Ea enim μελάβασις tantum τῷ πέριοδον παραστηται consideratur, nempe ratione aut ciuilium dierum Julianorum, aut Tropicorum. Utroque enim anno Tropico, & Juliano tardior est. Ortus stellarum duplex est, ἐώθη καὶ ἀκεργνυχθ. Rursus ἐώθη duplex. Aut enim stella oritur cum Sole, & vocatur ἐπτριὴν ἀληθινή: aut ex Solis radiis explicatur, & vocatur ἐπτριὴν φαροφθή, siue θέατρον στρομός. Prior ortus consideratur cum Sole: ideo tardior erit, quam alter. De ortu Eo vero & ad- parente stellarum, vide quæ Geminus erudite tradidit. Caniculæ longitudo a prima stella Arietis est grad. 71. Ergo tempore Me- tonis Sol in x1, aut xii gradu dodecatemorij Geminorum, cir- citer Kalend. Iunij positus coniunctus erat Caniculæ (cuius tamen latitudo est plusquam 39. grad. sed impropter dicetur Sol coniunctus cum Canicula.) Sed μελάβασις Τοπικὴ facta est ab illis temporibus, grad. 28. 15'. 28''. ut colligere potes ex prima Columna. Itaque hodie ille locus est nonus gradus dodecatemorij Cancri. Hæc vero longiore tractatu, & maiore otio discutienda erant. V- fus tabulæ patet. Annis a latere collectis, μελάβασις περιγνήσεως, tam temporalis, quam localis colliguntur. Exemplum: A tempore obseruati a Metone Solstitij, cyclo Lunæ vii, ad annum Christi hunc, quo hæc scribebamus, 1595, anni fluxerunt 2026. qui- bus debentur περιγνήσεως Τοπικῆς 2000 quidem annis grad. 27. 54. 32, viginti annis, grad. 0.16'. 45''. Sex denique annis grad. 0.5'. 1''. Qui fiunt simul gradus 28. 16'. 18'' περιγνήσεως Τοπικῆς, a tempore obseruati a Metone Solstitij. Sic eadem methode colliges μελάβασις ζεονικὴν, dierum 15. hor. 2. 25'. 44''. περιεμπίστεως denique ἡλιακῆς dierum 12. hor. 22. 39'. 12''. Hipparchus obseruauit æquinoctium autumnale exactissime, annis 285 absolutis post tempora Metonis, idque deprehendit in illud tempus incidere, quod conuenit 27 Septembris, cum iam biduum περιγνήσεως ζεονικῆς factum esset. Itaque æquinoctium autumni tempore Metonis incidebat in 29 Septembris; cum tamen ille id posuerit in 27, eodem die scilicet, quo Hipparchus, mendose. quia solstitium vno die citius pronuntiauit, quam oportebat: deinde quia dodecatemorio Virginis 30 dies tantum attribuit, cum oporteret 31. Quod autem Solstitium male ab eo obseruatum sit, ostenderunt Hipparchus, & Ptolemæus, qui eam obseruationem ὀλοχεῖην, non autem ἀκειθή vocant. Verba Ptolemæi: εὐ- κέντητος καθόλου τε τὰς τέμποντας περίστεις συστακεῖτος εἴναι, καὶ πέριοδος ταῦτας εἰπ' ἔκπειτα (Μέτων Καὶ Εὐκτήμον) αὐτοῖς διαδομένας ὀλοχεῖες εργον εἰλημματίας,

ws καὶ τῷ

A ws ē τῷ ἡπτάεκχῳ δοκεῖ, φαίνεται. Duo igitur dies perperam sumpti præcipitarunt æquinoctium autumnale, vnuis quidem anticipatus solsticio, alter autem Virgini demptus. Quare sequentia dodecatemoria claudicant, vt verbi gratia, initium Veris in 24 Martij, cum debuisset in 26. Vnde recte obseruatum ab Hipparcho, æquinoctium incidit in 24 eiusdem. Sed de his hactenus.

DE PERIODIS SOLARIBVS,

ET PRIMVM

B DE SALCHODAI NEVRVZ
VETERVM PERSARVM.

ANNORVM alij mere Lunares sunt, vt Arabici, alij mere Solares, vt illi qui epocha æquinoctiali insistunt, aut solstitiali, aut brumali: alij ex vtroque genere mixti: cuiusmodi est Iudaicus, quem mensium plenorum & cauorum alternatio Lunarem, periodus autem enneadecaeterica Solarem arguunt. Alij simpliciter ciuiles, nulla ratione alterutrius sideris fulti, sed tacito consensu, aut lege recepti, qui tamen habent aliquid, quod ad alterutrum fidus referri possit. Ut, exempli gratia, annus priscus Romanorum ad Lunarem formam descriptus videri poterat, quatenus numerus dierum proxime aberat a modo duodecim mensium Lunarium: ad Solarem etiam componi videbatur, interuentu Merkedonij intercalatitij post singula biennia vertentia. Ita enim duo anni Romani singuli per se considerati Lunares pene videbantur, cum Merkedonio autem simul Solares erant, vt qui pauxillis horis a biennio Juliano discrepant. Rursus anni Persarum, quatenus tricenarios menses, & fine duodecim mensium quinque epagomenas usurpabant, nihil de alterutro sidere referebant: quatenus vero post centum viginti annos, regulari triginta dierum, hoc est vnius mensis solidi intercalatione, ad priscam epocham reuocabantur, mere Solares ex periodo ipsa centum viginti annorum censeri possunt. Quare singuli utique per se considerati neque Lunares sunt, neque Solares: οὐδὲ δύστικα autem, hoc est contemplatione totius periodi, mere Solares sunt, utpote qui a metis iterum ad carceres reuertebantur. Hæc periodus centum viginti annorum, vt libro IIII disputatum est, lingua Persica سال کوڈلی SALCHODAI dicebatur, hoc est, ANNVS DEI. Deus autem Persarum est Sol, vt sciunt mediocriter docti.

Ita sal chodai est annus magnus Solaris constans ex 120 annis Julianis solidis, & totidem Ægyptiacis, siue Persicis, cum uno præterea mense æquabili. Si igitur hodie neomenia Phrurdin in Kalendis Maj inciperet, ea post 120 annos in Kalendis April. deprehendetur. neomenia autem ἐπαγομήν hærebit in 27 Martij. Pro neomenia igitur ἐπαγομήν dicendum erit, neomenia Phrurdin. In 26 autem Aprilis, cui competit vicesima sexta Phrurdin, ea erit neomenia epagomenon. Itaque annus ille habebit XIIII menses, in quibus sunt duo Phrurdin, primus & tertiusdecimus, idem aperiens, & claudens annum tanquam Ianus Patulcius, & Clusius in sacris Romanis. Itaque idem est λοχαγὸς καὶ σεργὸς, ducens & cogens agmen. Sic prisca epocha neomeniam primam secundæ periodi auspicabatur, sed non eiusdem mensis. Nam primo anno periodi, neomenia Phrurdin incidebat in epocham: anno vero 121, neomenia sequentis mensis in eandem conueniebat. Rursus in 241 anno, neomenia tertij mensis: in 361, neomenia quarti. Denique omnium mensium neomeniæ in epocham incurrentes periodum ordiebantur, totum contextum anni Romani peruagantes: donec post 1440 annos Iulianos, iterum neomenia primi mensis consequebatur ipsam epocham. Porro mensium dies singuli, ut ostensum est libro III, erant heroum, aut regum cognomines. Etiam epagomenæ ipsæ nominibus regum notabantur. sed illa nomina erant etiam communia quinque vltimis diebus omnium mensium. Erant autem hæc: Ahnud, Aschnud, Asphandemad, Vvahascht, Haschnusch. Hæc, inquam, nomina communia sunt tam quinque epagomenis, quam quinque vltimis diebus mensium, 26, 27, 28, 29, 30. Quoties igitur translatio ἐπαγομήν fiebat, pro Oromazda, cui erat cognominis omnis neomenia mensium, assumebatur Aschnud, ut esset neomenia mensis intercalaris, quæ fuerat antea neomenia τῷ ἐπαγομήν. Ipsæ autem ἐπαγομήν eorum lingua vocabantur, vocanturque hodie وَحْقٌ
WAHAK, ut Ægyptiorum نسي نسي nisi. Arabes autem vocant
مسنون مسند MVSTERIKATHVN, vel MISTERAKATHVN id est, obreptitios, & furtiuos dies, quasi ad verbum dixeris κληπτικός. Sunt enim dies adscititiæ: quo nomine Græcis ἐπαγομήν dictæ. Intercalabant autem quadrantem, quod nos Bisextum dicimus, post quatuor annos ita: Primus quadrans, siue Bisextum, ut nos loquimur, dicebatur Oromazda, a primo die mensis: anno quarto exacto secundus quadrans dicebatur Behemen, de nomine secundæ diei mensis. Tricesimum denique Bisextum cognominabatur Haschnusch de nomine tricesimæ diei mensis: tricesimo primo in eunte constabat

A constabat 120 annos æquabiles ab epocha fluxisse: ideoq; neomeniam eius mensis, qui fuerat signifer periodi, triginta dies epocham priscam post se reliquisse. Tunc igitur triginta dies intercalabantur; & ipsæ **W A H A K** a fine proxime antecedentis mensis, in finem triginta dierum reiiciebantur: vt mensis, qui hactenus a centum viginti annis fuerat secundus, in totidem annos deinceps esset primus, & familiam duceret. Hoc erat magnum **N E V R V Z** veterum illorum Persarum, quod regifico luxu, circensibus, & luculentis Panegyribus celebrabatur, vtpote quod vna ætas humana tantum visura esset semel. quod Romani suis sæcularibus ludis facere solebant, quos cum indiceret præco, inuitabat populum ad ludos, quos nunquam amplius visuri essent, vt merito Ouidius de illis dixerit;

— *Ætas quos videt una semel.*

His propter epochā Solarē locus erat: sed non plane distincta erant lib. 3! Vbi falsum est, quod Laterculū mensiū habet, τὰς ἐπαγομέτριας per omnes menses traiici. Verum est quidem traiici per omnes menses, sed non in illa Panegyri Sal chodai; cum potius hoc fieret in Encæniis noui alicuius Regis. Nam quoties ἐπονισμὸς Regis noui celebraretur, Epagomenæ a fine mensis illius, vbi hactenus fuerant, ad finem illius mensis traiiciebantur, in quem competebat ἐπονισμὸς, indicta Panegyride, & epulo, quod eorum lingua **T Y C T A** vocabatur. Nam Arabes de hac تاریخ id est æra, loquentes, ita scribunt: وَكَانَتْ

عَادَهُمْ بَارٌ مَّا دَوْنَةٌ فِي زَمَانٍ كُلُّ سُلْطَنٍ طَيْمٌ يَقُومُ لِلْ

Erat consuetudo instaurandi eam (**Æ R A M**) quoties potes aliquis Rex ipsis præficiebatur. Hoc factum est tempore Iezdegird. Epagomenæ a fine Aban, ad finem Adar traiectæ. Rursus cæso Iezdegird, Othmen filio Vphen imperium Persicum inuadente, eadem Epagomenæ a fine Adar, in finem Asphandar traductæ. Ab eo tempore, ad nos usque, Asphandar est ultimus mensis Persici anni, & Phrurdin primus, cum antea nullus esset certus ultimus mensis, nisi is, qui appendices Epagomenas habebat: nullus item certus primus mensis, nisi qui post Epagomenas proxime sequebatur. Ægyptiorum diuersa erat ratio. Nam

D tametsi quadrantes, siue bisexta singulis diebus mensis descendendo notabant, tamen nullam periodum instituebant, nisi eam, quæ siebat post 1461 annos Ægyptiacos, qui erant anni 1460 Juliani. Thoth autem semper erat primus mensis, non autem incertus, vt apud Persas, a quorum ratione omnino dissentire se omnibus argumentis profitebantur. Quotannis enim, solenni ad eam rem instituto, Apim suum deducebant in locum, qui dicebatur **A D Y T O S**. Ibi iureiurando adi-

Bb 4 geban-

gebantur, neque diem, neque mensem intercalaturos, quem in festum A diem immutarent, sed cccc lx v dies peracturos, sicut institutum est ab antiquis. Quæ totidem verbis referuntur a Scholiaſte Germanici Cesaris. Vbi vides eos perstringere intercalationem mensis Persici. Persicumque SAL CHODAI cum intercalatione mensis irridere. Igitur propter caput periodi Persicæ, & vetus NEVRVZ, hic erat locus de ea re disputandi, cum ea epocha, ut nomen Neuruz ostendit, esset Solaris, vtique instituta primum in ipso vernoæquinoctio, quod incidebat in 28 Martij Juliani. Hanc epocham hodierni Persæ vocant نوروز خریش NEVRVZ CHARIRATHIN, quare autem, causam me ignorare alibi dixi. Ea epocha fuit vna periodo integra ante Nabonassar, cum tamen Nabonassari enthronismo epagomenę traducendę fuerint a fine Mesori, ad finem Thoth, si periodi modum seruare, & fines priscę epochę tueri voluissent, quod sine vlo dubio ab ipsis Chaldæis factitatum. Ägyptiis autem hoc mutare religio fuit, propter illud solenne iusurandum, quod iam retulimus. Si igitur Magis Persarum, in quorum potestate erat intercalatio, tanta religio fuisset suas واحات finibus illius mensis, qui annum cludebat, semper coercere, quanta fuit Ägyptiis semper in fine Mesori illas continere, neque inde illas licenter in Encæniis Regum luxare, facilis fuisset via, ad initia & causas illius SAL CHODAI penetrandi. Nunc, quia in Encæniis omnis imperatoris Persici οὐταγομένων fiebat traductio, prorsus turbata sunt vestigia verum indagandi. Nam quod in Arabicis literis notatum inueni, prorsus ignoro.

ولبندل ترکیه فی زمان جمشید Initium eorum æræ tempore Gemschid. Quærant igitur studiosi.

D E M A G N A P E R I O D O

C H A L D A I C A.

QVOD Chaldæi iisdem æquabilibus annis, quibus Ägyptij & Persæ, vñ sint, fidem fecerint anni Nabonassari æquabiles. Nabonassar autem erat Rex Chaldæorum. Quia igitur singulis dodecaeteridibus omnes significationes stellarum in orbem redire credebant, hoc non fecissent, nisi illas dodecaeteridas a certa epocha notarent. Notabant igitur per bisexta nostra. Hoc est, cum quarta die mensis notabatur quartus quadrans, id est, quartum bisextum, tunc Dodecaeteris Chaldaica redierat in orbem. Cum autem decima Dodecaeteris signata erat in tertiadecima mensis, tunc exactis decem dodecaeteridibus, solidus mensis intercalabatur, & caput

A & caput priscæ epochæ iterum neomeniam mensis primi nanciscatur. Magna igitur periodus Chaldaica decem Dodecaeteridibus Chaldaicis constabat, annis æquabilibus 120, mense uno, annis Julianis 120 absolutis. De Dodecaeteride Chaldaica, quæ primi omnium publicauimus, vide libro secundo:

D E H E L E D V E T E R V M H E B R A E O R V M.

VE T E R E S Hebræos Chaldææ terræ inquilinos alia anni forma, quam Chaldaica vsos tam absurdum credere, quam difficile demonstrare. Imo nihil procliuius, quam contrarium demonstrare: quod faceremus, nisi id iam libro III præstissetsemus. Nam, ut reliqua argumenta omittam, menses diluuij, qui referuntur a Mose, meri tricenarij sunt. Præterea appellatio anni omne dubium tollit. Vocabant enim חַדְשָׁה, Annum dierum, hoc est annum, quem non æquabili tributione mensium ciuilium describere possis, sed dierum tantum numero complecti. Præter XII enim menses, abundant quinque epagomenæ, quæ mensem non consti-
Btuunt, & tamen sine illis annus dierum constare non possit. Vocabant etiam יוֹם simpliciter, id est dies. Hoc enim nomine totam Solis conuersionem intelligebant. Qua in re Græcos imitatores ha-
Cbuerunt, qui ἡμέρῶν nomine periodum Solarem, aut ἔτες καθ' ἡλιον intelligebant. Sciscitantibus oraculum de modo placandi Deos re-
spondit Pithius, placari posse, si οὐ μῆνας, ἀλλ' ἡμέρας sacrificare-
tur. οὐ μῆνας est Ζελωπός, καθ' ἡμέρας autem Ηλιαχώς. Etiam nos meminimus ab Arabibus annum Romanorum Julianum دَيْرَ رَوْمَى Dies Romanos dici. Laban homo Chaldæus XXIIII Geneseos, Maneat, inquit, puella apud nos dies, aut denarium. Per dies, annum Solis vertentem, per denarium, menses decem, hoc est, 300 dies, intellegit. Quod autem in illa anni forma intercalatione vterentur, testis vox ημερη, quæ annum vertentem significat, ut Græcis τέσσαρα. Hoc vero non vagum, sed certum, ημέρας οὐ δεσμον tempus signifi-
Dcatur. Ita accipiendum Exodi XXIIII, cum Deus præcipit σκηνο-
πληρωμα celebrari לִבְנֵת חַדְשָׁה, anno vertente: quod apud Samueleni dicitur, ימִינֵת יְמִינָה, τέσσαρη ἡμέρων aut πέντε ημέρων. In anno igitur æquabili non potuerunt tueri fines epochæ, vt tempus ciuile ad il-
lam dirigerent, nisi officio intercalationis. Ecquem modum habere potuerunt, nisi Chaldaicum? A Chaldæis annum ha-
buerunt: ab iisdem intercalationem retinuerunt. Habuerunt igitur ipsi suam magnam periodum, qualis fuit Salchodai Persarum, aut denarius

denarius Dodecaeteridum Chaldaicus. Quod sane vero verius. Nam A
120 annis definiebant s̄eculum, vt vitam humanam, Geneseos vi, 3.
Hoc spatum Hebræi vocant חָלֵד, id est, durationem vitæ humanæ:
Arabes autem العَمَر item قَدْلَل. Atque id tempus erat He-
bræis, vt Romanis Sæculum. Caput eius magnæ periodi erat in
26 Octobris, vt alibi demonstratur.

DE SÆCVLO ROMANO.

Non dubium est, quin aliquando apud Græcos vel aliquos, vel vniuersos modus anni fuerit 354 dierum, & singulis bienniis exactis, hoc est, vt Herodotus loquitur, διὰ τρίτης ἔτεος, xxii, & xxiii dies alternis intercalarentur. Nam & eius rei Solinus dissentim meminit (quanquam apud illum perperam xxii dies pro xxi excusum est) & ea, quæ refert Herodotus de intercalatione mensis solidi διὰ τρίτης ἔτεος satis aperiunt, etiam sæculo Herodoti apud quasdam Græcas nationes illam formam adhuc resedisse. Sed imposuit Herodoto modus loquendi Hierophantarum, qui in mensibus cauis pro διατέλειαισαριθμός dicebant, & præcipiebant dici, τριήμισαριθμός, ne vllus mensis esset sine trigesima die, quam τριακαδάρα vocabant, & religioso cultu obseruabant, vt manifesto docet nos Aristoteles in Oeconomicis, cuius verba produximus, & interpretati sumus, libro primo. Cum igitur omnes menses habuerint τριακαδάρα, propterea Herodotus putauit, omnes menses τριακονθημέρου esse. Rursus cum intercalabant xxii dies, pro secunda dicebant οὐδέτην ισαριθμός: cum autem xxiii intercalabantur, pro διατέλειαισαριθμός dicebatur οὐδόν. Hinc natae sunt τριετηγίδες καὶ πεντετηγίδες. Trieteris erat biennium cum xxii, aut xxiii diebus intercalaribus. Pentaeteris erant quatuor anni cum 45 diebus intercalaribus, qui consurgebant ex illis insituis xxii, & xxiii. Neque vlla alia melior ratio adferri potest horum duorum temporum. Tetraeteris igitur erat dierum 1461. quod est verum lustrum bisexti Iuliani, aut Eudoxei, vt Plinius notat. At Trieteris erant dies alternis 730, & 731. & propterea Statius Achilleidos primo eleganter Trieterida vocavit alternam. D

— *Huius in umbra*
Alternam revocare pie Trieterida Matres Consuerant. —

Alternam, nimirum τὴν παρ' ἑταῖρον ὀποκαθισαριθμὸν. Sed locus ille corruptus hodie apud Statium. Legitur enim *Alternum r. p. Trieterica m.*

Hanc

A Hanc rationem prisci illi Aborigines siue ab Euandro, siue ab Aenea edocti annum suum 354 dierum definierunt, donec superstitione imparis numeri 355 pro 354, cæpti usurpari: in intercalationis autem modo & situ nihil immutatum. Alternis enim xxii, & xxiii, dies fine biennij intercalabant. Itaq; eorum biennia alternis erant 732 & 733 dierum, biduo aut triduo Græcorum bienniorum modum excedentia. Hinc fiebat, vt fine xi bienniorum, dies xxii, aut xxiii supra rationes Solis excrescerent. Quibus animaduersis, vnius Merkedonius (ita vocabant numerum xxii aut xxi i dierum insititorum) omittebatur. Et sic xxii anni cum Sole æquabantur. Igitur vndecim biennia priscorum Romanorum fiebant dies 8057. Vndecim autem biennia Iuliana sunt dies 8035: neglectis scilicet horis 12 appendicibus. Itaque differentia est 22 dies, nempe vnius iusti Merkedonij modus. Hunc igitur omittentes iustum periodum xi bienniorum conficiebant, quorum decem habebant singulos Merkedonios suos, ultimum autem constabat duobus annis communibus, nempe diebus 710. Hæc erat periodus anni Romani. Quia vero apud Romanos spatium quinque annorum id erat, quod Græcis Tetraeteris, iustum periodum æquationis annorum existimarunt esse eam, in qua periodus xi bienniorum ab omnibus annis Lustri inciperet: quod non potest accidere, nisi in quinque periodis exactis. Prima periodus incipit ab anno primo lustri, secunda a tertio, tertia a quinto, quarta a secundo, quinta a quarto. cuius rei tabulam consule libro secundo, capite de anno Romano. Ita fiebant quinquaginta quinque biennia, hoc est anni c x. in quibus quinques anni Romani rationes cum Solaribus pariabant, periodi autem ipsæ cum lustro. Hoc tempus Sexcentum dictum, cum Circensibus ludis, & pompa indicis solebat, ne omissione eius turbaretur anni ratio. Sed & cum piaculo omissum instaurari iussum a Sibylla.

Αλλ' ὅποις μήνες οἵη χρόνοι αἰδηποῖσι,
Ζωῆς εἰς ἔτεων ἑκατὸν δέκα κύκλον ὁδὸίσιν,
Μεμνηθεὶς Ρωμαῖς, &c.

D Nota sunt de Publio Valerio Poplicola & ara Terenti & Trinoctio sæculari. Huic Panegyri diuersum caput ab anno. Nam anni caput a diebus brumalibus. Sæculares autem ludi committebantur diebus æstiuis. Zosimus: καὶ τὸν ὥραν τὸν θερινόν, περὶ ἡμέραν ὀλίγων τὸν θεωρίδην αἰχθίνων, &c. In quo Eleos imitati sunt, qui initium prisci anni a bruma, ludicum autem Olympicum a diebus æstiuis inibant. Hæc est ratio, cur sæculum Romanum cx annis constaret, vt Horat. cecinit,

Certus

Certus vndenos decies per annos

Orbis ut cantus referatque ludos.

A

Et Sibyllæ testimonium iam a nobis productum : *εἰς ἑτέων εἴκαλὸν δέ-
κα κύκλον οὐδὲλόν.* Omissio igitur vndeclimi Merkedonij & ignoratio
caussæ Sæculi Romani, eam perturbationem in Fastos induxit, quam
exposuimus libro secundo, quem de reliquis huius rei caussis con-
sulas licet.

DE PERIODO MAGNA DIONYSIANA

MNIVM periodorum finis, est æquatio rationum anni ci-
uialis cum rationibus Solis. Nam & Salchodai Persicum, & B
denarius Dodecaeteridum Chaldaicarum, & Cheled He-
braicum, & Sæculum Romanum hoc vnum agunt, vt quæcunque
labes per omissionem, aut dissimulationem interuenit in vnu tem-
porum ciuilium quotidiano, ea tandem obice æquationis fulcia-
tur. Insitio enim vnius mensis solidi caput anni centesimi vicesimi
primi ineuntis in pristinas sedes summouebat veteribus Persis, Chal-
dæis & Hebræis. Contrario remedio Romanis omissio vnius Mer-
kedonij annum centesimum vndeclimum ineuntem in veteris epo-
chæ possessionem restituebat. *Αὔθοδοσία* Terminorum Pascha-
lium, & incerta eius rei apud veteres Christianos doctrina fene-
stram aperuit eruditioribus aliquam periodum ineundi, cuius expli- C
catione rationes Solis cum Lunaribus pariarent. Et quidem Theo-
philus, & alij quasdam excogitarunt. Sed Victorinus acute animad-
uertit, nullam fieri neque aliter posse, quam ductu cycli Solaris in
cyclum Lunarem, qui fiunt anni 532. Sed eam periodum refor-
mauit Dionysius Exiguus, capto initio eius a primo anno Christi,
vt ipse & sibi, & posteritati persuasit, non autem a baptismo Chri-
sti, vt fecerat Victorinus. Vnde hactenus non ab auctore Victoriniana,
sed ab interpolatore Dionysio, Dionysiana dicta. Quo inter-
vallo quædam tantum accidunt semel, quædam quater, quædam
pluries. Semel incidit in 532 annis, vt Terminus Paschalis in dato
aureo numero in eundem annum cycli Solaris incurrat. Exemplum: D
Esto, si ita videtur, datus annus præsens 1596. Annus est primus
periodi quartæ Dionysianæ, item primus cycli. Terminus Paschalis
v Aprilis. Annus cycli Solis nonus. Aio Terminum Paschalem
nunquam amplius concursurum cum cyclo Solis ix, & numero au-
reо primo, per totum periodi tempus. Rursus quædam quater tan-
tum accidunt in tota periodo. Citimum Pascha est in xxii Martij,
cum numerus aureus est xvi, litera autem Dominicalis D. Hoc
accidit

Accidit quater, nempe in annis periodi 510, 320, 73, 415. Contra remotissimum Pascha est xxv Aprilis, aureo numero viii, litera Dominicali C. Hoc accidit quater, in annis nempe 46, 141, 388, 483: Denique quædam plures. Hoc anno 1596, qui est, ut dixi, primus quartæ periodi ineuntis, Matthiæ festum erit prima dies iejunij post Quinquagesimam. Hoc omnino accidere non potest, nisi cum litera Dominicalis est C. præterea hoc accidit in aureis numeris, 1, 6, 9, 12, 17. Quater autem in uno quoque horum numerorum accidit. Vicefies igitur intra 532 annos Festum Matthiæ orditur primam diem iejunij τῷ διπλεῖν ἡμέρᾳ. Itaque qui abstinent ab esu carnium, uno die plus abstinebunt, quam in reliquis annis, propter vigiliam Matthiæ, quæ incidunt in diem Martij, ultimam τῷ κριστιανῷ ἡμέρᾳ: quæ erit crastina die, cum hæc scribebam. Rara occurrit historia in Cedreno, & aliis, quæ non indigeat ope huius periodi. Ideo illius maxime habenda ratio, tametsi sero recepta est in Ecclesiis Occidentis. Nam temporibus Caroli Martelli Galliarum Ecclesiæ una tantum Victoriniana vtebantur, ut ex Fredegario didicimus, Adone Viennensi, & aliis. Sed & neque statim post editionem Constantinopolis admissa. Nam eius editio incidunt in annum ultimum Imp. Iustiniani, circa initium Iustiniani. Tamen confusio incidunt circa Pascha anno Christi 546, cyclo Solis xxiii, aureo numero xv. quod non contigisset, si plane in usum admissa fuisset editio periodi. quanquam, si proprius rem putemus, hoc contigerit ex edicto Iustiniani, quantum verba Cedreni assequi possumus, quæ apposuimus: τῷ θέτῳ (Ιεστιανῷ) γέγονε λεῖψις οὐτου Κοίνων, καὶ χάριων πολὺς ἐν τῷ Βυζαντίῳ, καὶ οἰκουμενικῷ αὐτοῖς Παράχρα, καὶ ἐποίησαν ὁ δῆμοι τῶν διπλεῖν μετὰ Φεβρουαρίῳ Δ (ΙΔ) ὁ Ἰωάννης Βασιλεὺς περιστερέειν ἐτέρην ἑδομένα τοῦτον κρέας. καὶ πότερων τῷ κριστιανῷ περιστερέειν, οὐδὲς ιγνώσκεται, οὐδὲ πάθειν. Τὸν Παράχρα γέγονε καὶ Τὸν Βασιλικὸν περιστερέειν. Καὶ σιγάδην ὁ λαός οὐδέποτε ἑδομένα πεισθήσθη. Locus est insignis. Quoties terminus Paschalis est Dominicæ, constat solenne Resurrectionis in sequentem Dominicam diffundi. Hoc enim sciunt & mediocriter harum rerum periti. Anno igitur Christi 546, qui erat quintus decimus aurei numeri, vicefimus autem tertius cycli Solis, terminus Paschalis incidunt in Dominicam, Kalend. Aprilis. Itaque populus putauit Pascha eodem die celebrandum cum Termino Paschali, cum octaua potius die Aprilis celebrandum fuisset. Quod sane factum est utique ex edicto Principali. Ita contigit LIII dies populum iejunasse, & ab esu carnium abstinuisse, cum ex consuetudine 46 tantum dies iejunio attributi sint: Hoc igitur indicat, nondum plane receptam fuisse periodum illam,

T A B V L A P E R I O D I M A G N Æ
D I O N Y S I A N Æ.

Litera Ter- mini.	D	G	E	A	D	B	E	C	F	B	G	C	F	D	G	C	A	D	B
	v. April	xxv. Mar.	xiii. April	ii. Apr.	xxii. Mar.	v. Apr.	xxx. Mar.	viii. Apr.	vii. Apr.	x. Mar.	xv. Apr.	xiv. Mar.	xiii. Apr.	xii. Mar.	xii. Apr.	xix. Mar.	xviii. Apr.	xvii. Mar.	xvi. Apr.
Terminus Patchalis.	i	ii	iii	iv	v	vi	vii	viii	ix	x	xii	xiii	xii	xiii	xii	xiii	xii	xiii	xii
Numerus aureus.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
D C	IX	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI
B	X	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII
A	XI	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56
G	XII	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75
F E	XIII	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94
D	XIV	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113
C	XV	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132
B	XVI	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151
A G	XVII	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170
F	XVIII	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189
E	XIX	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208
D	XX	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227
C B	XXI	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246
A	XXII	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265
G	XXIII	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284
F	XXIV	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303
E D	XXV	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322
C	XXVI	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341
B	XXVII	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360
A	XXVIII	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379
G F	I	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398
E	II	390	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417
D	III	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436
C	IV	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455
B A	V	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474
G	VI	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493
F	VII	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512
E	VIII	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531
		XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXIV	XXV	XXVI	XXVII	XXVIII	XXIX	XXX	XXI	XXII	XXIII	XXIV
Littera Do- minicalis.																			
Cyclo Solis.																			

aut si

A aut si receptam fuisse concedamus, perperam ab Episcopis, & presbyteris interpretatam fuisse. Iam proposuimus Tabulam huius periodi, cuius usus pernecessarius in ratione eorum temporum, quae imperium Constantini Magni secuta sunt, usque ad tempora ultimorum Constantinopolis Cæsarum. Creberimi casus in illis historiis occurunt, quorum ratio sine hac periodo nunquam explicari potest. Ab annis igitur Christi unitate auctis, ut præcipit regula Dionysiana, abiisse 532 quantum potest, si quidem numerus annorum Christi maior fuerit 532 annis. Reliquum est annus currens periodi. Exemplum: esto annus Christi supra propositus 546. Addita unitate, abiecit 532, remanet annus currens xv secundæ periodi Dionysianæ. In cella, ubi est annus B15, infra ipsos annos 15, habes xxiiii, hoc est vicesimum tertium annum cycli Solis. A latere autem secundæ columnæ, e regione xxiiii, habes literam Dominicalem G, in prima columna. Ergo anno xv periodi cyclus Solis fuit 23, litera dominicalis G. Supra 15 annum habes Terminum Paschalem Kal. April. in litera G. Ergo cum litera dominicalis fuerit G, Terminus Paschalis incidit in Dominicam, & propterea diffundenda est solennitas Resurrectionis in Dominicam proxime sequentem. Igitur Pascha in viii Aprilis. Proinde vulgus errauit anno xix Iustiniani, qui putauerit Pascha cum termino in Kal. Aprilis celebrandum esse. In Cedreno satis constat etiam mediocriter docto, pro Δ Φεβραρίο, legendum ΙΔ Φεβραρίο. De vitio huius periodi, & aliis, quæ ad eam rem pertinent, satis suo loco libro secundo. Anastasius lib. xxii. 706. *Anno vicesimo imperij Constantini factus est error Paschæ: Et Orthodoxi quidam in Oriente octaua Idus Aprilis Pascha celebrarunt. At vero erronei heretici Idus Aprilis. Erat annus 760 Christi. Cyclus primus. Terminus Paschalis Nonis Aprilis non octaua Iduum. Itaque quum postridie Dominica fuerit, quid sibi velit nescio. Nam vi. Aprilis nullus Terminus conuenit. Mirus est locus.*

DE ANNO TROPICO PERSARVM, SIVE NEVRVZ GELALAO, AVT SULTANEO.

DA CEDE Iezdegird, ad hæc tempora, idem semper fuit status anni Persici, solutis habenis, nulla intercalatione diei, aut mensis seruata. Neque alium annum popularem habent omnes illi, qui magno Sultano Zophi hodie parent; quanquam in iis, quæ ad eorum religionem, ritus, & cultum pertinent, Lunaribus mensibus Hegiræ vtantur. Quia vero fastidiose, atque superstitione diem, & tempus æquinoctij inuestigant, propter panegyrim, quam ex anti-

Cc 2 quissimo

quissimo Persarum instituto in ipso momento, in quo æquinoctij sidus A conficitur, celebrari opus est, vt abunde docuimus libro III. in illa autem forma vaga anni Iezdegirdici difficile est id assequi, tam propter neglectum in anno Persico quadrantem, quam propter prægressionem æquinoctiorum: ob eam rem, Imperator Corasan, siue Mesopotamia, conuocatis peritissimis astrologiæ viris curam noui anni instituendi delegauit. Imperatoris, qui id edixit, & sanxit, nomen est, Abu Arsalan Elselegeuki Elhavvaraz, Muschahi Sultan Corasan. Conuerterunt ad edictum Regium octo præstantissimi viri, Omar Elhaiamu, Abu Hali, Hasen filius Haitham, Elbiruni, Abu Elvvapha Elbuzgiani, Ellukari, Iudex iurisdictionis Elphakati, & Aben Sina, quem vulgo Auisenam vocant. Hi octo رزْوَن id est primates viri, sciuerunt, in 130 annis propemodum æquinoctia prisca sedes anteuertere بِالْيَامِ رُوسی in diebus Romanis, hoc est in anno Juliano: ita vt in 648 annis Romanis præcise quinque intercalationes Bisexti Romani, quod ipsi الْيَوْمِ بِيَسَّه vocant, omittendæ sint. Caput autem anni statuerunt in æquinoctio ab ipsis obseruato, in die quartadecima Adar Rumi, hoc est Martij Juliani, hora 2 $\frac{1}{2}$ post meridiem dictæ diei, feria quinta, xviii Phururdin Iezdegirdici, anno 448 a cæde ipsius Iezdegird, sexta Ramadhan, anno Hegiræ 471. Erat annus Christi Dionysianus 1079, cyclus Solis xxviii, Lunæ xvi. Ille dies vocatus Oromazda Phururd in Neuruz Essultani. Hoc est, neomenia æquinoctij imperatorij. Mensium enim appellationibus non aliis vtuntur, quam popularibus Iezdegirdicis. Nunquam vero intercalatur dies, nisi summa ex scrupularia ratione collecta horas 24 consummauerit. Hinc fit, vt non raro, quinto anno exacto intercaletur. Tunc ELWAHAK, hoc est ἐπαγόμφων, fiunt vi dierum, vt solet quarto quoque anno exeunte in anno Actiaco Elkupi. Hac anni forma vtuntur in Panegyribus Neuruz, in annalibus, & Chronologiis, & in Almenichis, & Ephemeridibus suis: ne vlla temporum interueniat perturbatio, quæ in anno populari Iezdegirdico cuius tari non potest, propter neglectam veteris Neuruz Salchodai periodum magnam. Nomen huic anno factum تاریخ الْجَلَلِية النجومیة D: Æra Augusta astronomica. Nam جلال est maiestas. Vocatur etiam تاریخ الْمَلَکی Æra Regia, masculino genere, vt antea feminino. Tabulam huius formæ subiecimus.

TABVLA

A

TABVLA MAGNÆ PERIODI
NEVRVZ GELALI.

Anni expisi.	CHARACTER ANNI.			Προίγνωσις χρο- νική.			Periodi collecti.	Dies.
	Feria	Horæ	Scrup. 1080.	Dies	Horæ	Scrup. 1080.		
1 1	5	880	0	0	200		27	5
2 2	11	680	0	0	400		54	4
3 3	17	480	0	0	600		81	2
4 4	23	280	0	0	800		108	1
5 6	5	80	0	0	1000		139	6
6 7	10	960	0	1	120		162	5
7 1	16	760	0	1	320		189	3
8 2	22	560	0	1	520		216	2
9 4	4	360	0	1	720		243	7
10 5	10	160	0	1	920		270	6
11 6	15	1040	0	2	40		297	4
12 7	21	840	0	2	240		324	3
13 2	3	640	0	2	440		351	2
14 3	9	440	0	2	640		378	7
15 4	15	240	0	2	840		405	6
16 5	21	40	0	2	1040		432	4
17 7	2	920	0	3	160		459	3
18 1	8	720	0	3	360		486	1
19 2	14	520	0	3	560		513	7
20 3	20	320	0	3	760		540	5
21 5	2	120	0	3	960		567	4
22 6	7	1000	0	4	80		594	2
23 7	13	800	0	4	280		621	1
24 1	19	600	0	4	480		648	7
25 3	1	400	0	4	680			
26 4	7	200	0	4	880			
27 5	13	0	0	5	0			
						B.	5.	2.
								158

IN 27 annis, vt vides, nulla scrupula de horis fiunt reliqua : in vicefies quater 27 annis, hoc est in 648, nullæ horæ superfiunt : & feria redit in orbem : quæ est periodus magna constans ex minusculis 24, quarum singulæ annorum 27.

DE ME TH ODVS. SR IBEBAMUS hac anno Christi Dionysiano 1595, Decembris Iuliani 23, feria III. Pro perpetua methodo, abiice semper de anno Christi currente annos 1079. Relinquentur anni præteriti Gelalæi. Si annorum præteritorum summa residua excesserit 648; abiectis 648; remanent anni periodi magnæ annorum 648. Abiectis igitur ex methodo, 1079 annis, de anno

CC Christi

Menses Gelali.	Dies collecti.	CHARACTER NEOMENIARVM.					
		1	2	3	4	5	6
Phurdin	30	7	1	2	3	4	5
Adarpahascht	60	2	3	4	5	6	1
Chardad	90	4	5	6	7	1	2
Thir	120	6	7	1	2	3	4
Mardad	150	1	2	3	4	5	6
Schehariz	180	3	4	5	6	7	1
Mehar	210	5	6	7	1	2	3
Aban	240	7	1	2	3	4	5
Adar	270	2	3	4	5	6	7
Di	300	4	5	6	7	1	2
Behemen	330	6	7	1	2	3	4
Asphandar	360	1	2	3	4	5	6
Wahak	365	3	4	5	6	7	1

Christi currente 1595, remanent anni Gelalæi præteriti 516. Volo A scire, cui diei Gelalææ respondet dies proposita Iuliana. Annis proxime minoribus collectis 513 congruunt de charactere anni, 7.7.0. Item περιγράφεις χρονικῆς 3.18. o. Reliquis autem tribus congruunt characteris 3.17. 480. περιγράφεις autem 0.0. 600. Summa: character 4. 0. 480 περιγράφεις: 3. 18, 600. Radix 5. 2. 158 cum charactere 4. 0. 480 composita dat 2. 2. 638, neomeniam Phrurdin Gelalæi, nempe feriam secundam hor. 2. 638, a meridie Phrurdin. Tempus igitur incidit post meridiem x diei Martij Iuliani. Et id demonstratur etiam ex modo περιγράφεις χρονικῆς dierum 3. 18. 600. Tot enim dies, horas, & scrupula antegressum est æquinoctium meridiem xiiii Martij Iuliani, ab editione Gelalæa. A meridiie x Martij, ad propositam diem xxii Decembris, sunt dies 289, inclusiue. In laterculo mensium, numerus proxime minor 270 e regione Adar mensis noni, de 289 adiectus relinquit 19 diem Di mensis Gelalæi decimi. Character anni est feria secunda; vt iam vidi mus. Ergo ex Laterculo mensium neomenia Di fuit feria vi. Et proinde xix Di fuit feria iii, nempe dies proposita 23 mensis Decembris Iuliani. Quod fuit propositum. Hæc anni forma & elegantissima est, & commodissima propter periodum absolutam: neque eius ratiocinia multum absunt ab obseruationibus Hipparchi. Nam si retro instituantur periodi Gelalææ 648 annorum, vt ab anno periodi Julianæ 4496, a quo anno ad Phrurdin Gelalæum sunt anni C 1296, quæ sunt duæ periodi magnæ: annus 73 periodi prioris incidet in annum periodi Julianæ 4568, in quo obseruatum æquinoctium ab Hipparcho, feria 3, 18 horis post meridiem ipsius feriae tertiae. Atqui 72 annis periodi competit de charactere 5.10. 720. Quibus adiectus character Gelalæus, siue Radix, 5. 2. 158, componit characterem anni obseruati æquinoctij Hipparchici feriam 3. 12. 878. vt post medium noctem æquinoctium contigerit ex epilogismo Gelalæo, quod Hipparchus obseruauit circa ortum Solis.

PORRO sciendum, periodum 648 annorum non extare in collectis annis Gelalæis, quos habemus Arabice scriptos: sed nos eam periodum excogitasse. Nam illorum anni, vt diximus, sunt D collecti per 30 annos tantum. Nos vero tandem animaduertimus ex 648 eiusmodi annis periodum elegantissimam fieri, in qua, peremptis quinque bisextis in anno Iuliano, feria redit in orbem. Quare si Persis ea periodus hodie est in vsu, est cur gaudeamus, id a nobis nullo indicante animaduersum fuisse. Sin autem, esto illa periodus nostra anni Gelalæi, non Gelalæa. Subiecimus etiam motum Lunæ μετεμπλάσεως in hac anni forma. Annus Gelalæus est die rum

Arum 365. hor. 5. 880. Deductis diebus 354. hor. 8. 876, qui est modus anni Lunaris, remanent dies 10. 21. 4, Epactæ vnius anni.

Triplicatæ, deducto

mense Lunari, relin-

quunt dies 3. 2. 299. Et

ita semper propagan-

do, & mensem Luna-

rem, cum res postu-

lat, deducendo, tan-

dem epactæ anni 9

fiunt dies 29. 10. 718.

B quæ summa minor est

mense Lunari, nem-

pe 29. 12. 793. De-

ductis igitur 29. 10.

718 de 29. 12. 793,

remanent dies 0. 2.

75. excessus Lunæ

supra Solem. quæ est

μετέμπλωσις Lunæ in

anno Gelalæo. Igitur

Luna in 12 cyclis, hoc est annis Gelalæis 228, descendet vna die.

C Verbi gratia, si nouilunium fuerit in neomenia Phrurdin, post

228 annos, erit in secunda Phrurdin: post 456, in 3 Phrur-

din. Et sic deinceps. De qua re amplius disputabitur in novo an-

no cælesti.

EPACTÆ LVNARES
IN CYCLO GELALAEO.

Anni exp. s.	Dies.	Horæ.	Scrup.
1	10	21	4
2	21	18	8
Emb. 3	3	2	299
4	13	23	303
5	24	20	307
Emb. 6	6	4	598
7	17	1	602
8	27	22	606
Emb. 9	9	6	897
10	20	3	901
Emb. 11	1	12	112
12	12	9	116
13	23	6	120
Emb. 14	4	14	411
15	15	11	415
16	26	8	419
Emb. 17	7	16	710
18	18	13	714
19	29	10	718

CYCLI μετέμ-
πλωσις.

Cycli	Dies μετέμ- πλωσις.	Ho- ræ.	Scrup.
1	0	2	75
2	0	4	150
3	0	6	225
4	0	8	300
5	0	10	375
6	0	12	450
7	0	14	525
8	0	16	600
9	0	18	675
10	0	20	750
20	1	17	420
30	2	14	90
40	3	10	840
50	4	7	510
60	5	4	180
70	6	0	930
80	6	21	600
90	7	18	270
100	8	14	1020
200	17	5	960
300	25	20	900
400	34	11	840

DE NOVO ANNO CÆLESTI.

EX his, quæ proxime disputauimus, satis acceptum est, annum Tropicum esse duplicitis generis. Aut enim sola conuersione cen-setur: vt ab æquinoctio, ad idem æquinoctium: aut non solum caput naturale habet, sed etiam partibus naturalibus descriptus est:qua-

Dlia sunt naturalia circuli segmenta, quæ Dodecatemoria dicuntur. Ideo iure a nobis Cælestis vocetur. Prioris generis est Gelalæus a nobis pro-xime demonstratus. Alterius forma a nemine haçtenus edita fuit, ne-dum apud gentem aliquam recepta. Totius negotij duo præcipua, descriptio mensium, & caput anni. Menses totidem, quot Signi-feri Dodecatemoria. Sed quatuor tantum ex illis vere naturales di-ci possunt, qui a quatuor cardinibus describuntur, utroque æ-quinoctio, bruma & solstitio. Ptolemeus demonstrauit & a se & ab

Cc 4 Hipparcho,

Hipparcho, maiorem arcum a Sole confici ab æquinoctio verno, ad A autunale, quam ab autumnali, ad vernum: item maiorem esse quadrantem ab initio Arietis, ad initium Cancri, quam reliquum, ad initium libræ: duos autem reliquos alterum altero pauxillo maiusculum esse, sed quæ differentia nullius momenti futura sit in ratione ciuilium temporum. Rursus arcum ab initio Arietis, ad initium Libræ esse paulo minorem dierum 187: sed ita, vt tuto integri dies 187 assumi possint. Quadrans igitur prior incipiens ab Ariete, nullo erroris periculo, dierum 94 sumi potest: sequens vero 93. In hoc enim discedimus ab Eucltemone, Metone, Eudoxo, Philippo, Dionysio, Dositheo, & reliquis parapegmatum artificibus, qui circulum æstuum totidem quidem dierum definiuerunt, sed illis B in mensium tributione ratio claudicat, attributis tam Tauroni, quam Didymoni 32 diebus, ac uno de Parthenone præter ius detracto. Nos sapientissimos Arabas sequimur, qui vni Didymoni duos supra triginta, reliquis quinque singulos supra tricenos dant. In altero semicirculo 'Arabibus cum veteribus Parapegmatum auctoribus conuenit, descriptis Toxone & Ægone vndetricenum, cæteris quatuor tricenum dierum. Quod si quis obiiciat, hæc mutari posse propter apogenum Solis, aut aliam nescio quam caussam, næ ille, quid sit ciuilis annus cælestis, ignorat, qui ab emendatore Chronologiæ exigat, quod ab astrologo, aut summo mathematico præstari non potest. præterea Φαρνώμηρα ostendunt hanc rationem adhuc constare, & cum C veterum obseruationibus æquinoctialibus congruere. Supereft Caput anni. Huius quoque duo fastigia, Epocha Solis, & interuallum temporis. Epochas Solis quatuor naturales tantum diximus, vtrumque æquinoctium, & vtrumque punctum Tropicum. Sed tutius alterutrum æquinoctium. Nam obseruatio Solstitiorum operosissima, & aleæ plenissima, quod Sol per Tropicum plurimos dies immoretur: quo fit, vt incrementa & decrementa dierum circa illa puncta diutissime sint απεταιδηγα. Itaque veteres Græci scribunt, Solstitiali & Brumali tempore per quadraginta dies, extremum Gnomonis umbræ in lineis horologiorum tropicis morari, ita vt nulla aut certe par- D ua admodum ἀσύμμαχης per 40 dies percipiatur: vt verum fuerit, quod de illo tempore anni Manilius dixit: *Statque uno Natura loco.* Hinc est, quod Hipparchus diffidit, non solum Eucltemonis, Metonis, Aristarchi, & Archimedis, sed & suas quoque solstitiorum obseruationes vitio carere. Adeo difficilis res, Solstitij momentum comprehendere. Si igitur interuallum temporis statuerimus, postea epocham Solis, quam visum fuerit, assumemus. Esto igitur annus periodi Iulianæ 764, in quo statuemus caput & epochæ nostræ, & anni cælestis.

Aleſtis. Deinde eligatur ex veteribus obſeruationibus æquinoctialibus accuratissima omnium, ad cuius regulam rationes noſtras compo- namus. omnium vetuſtissimæ æquinoctiorum obſeruationes ſunt Hipparcheæ. Sed omnium accuratissima, & quam adeo ~~ante~~ ipſe obſeruator Hipparchus vocat, eſt illa, qua æquinoctium no- tatum eſt in tertia ἡμέρᾳ, ſequente quarta, in media nocte anni 601 definentis a meridie Thoth primi Nabonassar, anno 32 ter- tiæ periodi Calippicæ; quod tempus congruit horis 12 a meridie 26 Septembris anni 4567 periodi Iulianæ, feria septima, ſequen- te prima. Hæc profecto omnium æquinoctialium obſeruationum accuratissima, & maiori parti posteriorum obſeruationum conue- bniensſimā comperta eſt. Ideo non ſolum ex commendatione au- cto- ris, ſed etiam ex eius fide, quæ nobis explorata eſt, omnibus aliis anteponetur. Ab ea igitur retro putanda ſunt æquinoctia. quod fiet, ſi prius, quem modum anni ſequemur, definiuerimus. Nam duo rāntum ſunt, qui alios omnes excludunt, Alfonsinus, & Gelalæus. Sed Alfonsinus longe melior, & tutior: quia posterior Gelalæo, ideoque certior. Nam a temporibus Ptolemæi, artifices posterio- res anni modum maiorem pronunciarunt, quam priores. Albate- ni in annis 106 vnum bisextum de diebus Romanis, ut ipſe loqui- tur, perire putat. Sapientes Persidis formæ Gelalæe conditores in annis 129, aut 130. Elzuphi, & Alzarakeel in annis 131. Alfoni- ſini postremi omnium, in annis 134. Hic progressus incremento- rum nimirum inde eſt, quod a longinquieribus interuallis certior eſt rei examinatio. Itaque hoc ſatis nobis acceptum eſt, de modo anni Tropici, de quo nemo haſtenus quicquam certi definire potuit, nullum meliorem Alfonsino inueniri poſſe. Annus igitur ex Alfonsino præscripto eſt dierum 365. hor. 5.49.16' prope. Abiectis omni- bus ſepenariis dierum, relinquitur character vnius anni 1. 5. 49. 16". hoc eſt, feria prima, hor. 5.49'.16". duplum eius eſt 2.11. 38". 32". Ita potest Tabula characteris anni in infinitum propagari. Iam ab epocha a nobis instituta, nempe ab anno periodi Iulianæ 764, ad annum eiusdem periodi 4567, in quo æquinoctium autumnal- le ab Hipparcho obſeruatum, anni ſunt præcisi Iuliani 3803. Quibus congruunt de charactere iam dicto 7.9.28'.27". Hoc eſt, ſi toties aſſumas characterem anni 1. 5. 49. 16". quot ſunt anni interualla, habebis feriam 7. hor. 9. 28. 27". Character au- tem æquinoctij Hipparchei fuit 7.12. 0. 0. de quo deductis 7.9. 28'. 27", remanent 7. 2. 31. 33". character æquinoctij autumnali anni 764 periodi Iulianæ, hoc eſt feria 7. hor. 2.31'.33". post me- ridiem dictæ feriæ septimæ, idque Alexandriæ. Quod ſi modum anni Alfonsini

Alfonsini 365.5.49'.16", ex modo anni Iuliani 365.6'.0" dedu- A
 xeris, habebis hor. 0.10', 44". differentiam anni Iuliani & Alfonsini,
 quæ est περιγραφὴ ἑταῖρος τῶν οὐρανῶν. quam si per 3803 annos multipli-
 ueris, habebis dies 28, hor. 8.31'.33", περιγραφὴ τῶν οὐρανῶν ab æquino-
 ctio anni 764, ad æquinoctium Hipparchi, in anno 4567. Igitur
 compositis 28 diebus, horis 8.31'.33". cum 26.12 Septembris, per-
 uenies ad meridiem 25 Octobris, feria septima, vbi suit æquino-
 ctium ciuale anni nostri cælestis, in anno epochæ nostræ 764, ad me-
 ridianum Alexandriæ. Quare a Zygone anni 764 sumemus initium
 epilogismorum nostrorum. Confecimus igitur Tabulam anni Solaris
 Tropici primum per annos expansos 76, qui anni sunt compositi cum
 charactere Zygonos anni propositi 764. Æquinoctium fuit feria 7.B
 2.31'.33". hoc est hora secunda post meridiem feriæ septimæ. Sed
 quia nos astronomice feriam instituimus a meridie, ciuliter autem ab
 occasu Solis, character noster erit 1.2.31'.33".cum quo si composue-
 ris characterem vnius anni 1.5.49.16, habebis characterem anni se-
 cundi 2.8.21'. Ita propagando habebis 76 annos characteri anni
 implicitos. Deinde sequitur Tabula annorum collectorum per 76,
 sine charactere. Adiecti quatuor laterculi neomeniarum cælestium
 singuli ab uno quatuor naturalium mensium incipientes cum chara-
 cteribus suis, ut patet in subiectis exemplis.

TABVLA

A

TABVLA ANNI TROPICI IN
ANNIS EXPANSIS.

Anni expansi.	CHARACTER ANNI.			Проявление хроник.		Проявление то- пикн.		Anni expansi.	CHARACTER ANNI.			Проявление хро- ник.		Проявление то- пикн.						
	Fe- ria.	Ho- ræ.	Scrup. prima.	Di- es.	Ho- ræ.	Scrup. prima.	Gr.Scrap.	Scrup. I.	II.	Fe- ria.	Ho- ræ.	Scrup. prima.	Di- es.	Ho- ræ.	Scrup. prima.	Gr.Scrap.	Scrup. I.	II.		
1	1	2	33	0	0	11	0	0	50	4	1	19	22	0	7	20	0	34	10	
2	2	8	21	0	0	21	0	1	40	4	2	3	1	11	0	7	31	0	35	0
3	3	14	10	0	0	32	0	2	30	4	3	4	7	1	0	7	42	0	35	50
4	4	19	59	0	0	43	0	3	20	4	5	12	50	0	7	52	0	36	40	
5	6	1	49	0	0	54	0	4	10	4	6	18	39	0	8	3	0	37	30	
6	7	7	38	0	0	4	0	5	0	4	7	5	29	0	8	13	0	38	20	
7	1	13	27	0	1	15	0	5	50	4	2	6	18	0	8	24	0	39	10	
8	2	19	16	0	1	26	0	6	40	4	3	17	7	0	8	35	0	40	0	
9	4	1	6	0	1	37	0	7	30	4	4	17	56	0	8	46	0	40	50	
10	5	6	55	0	1	47	0	8	20	5	5	23	46	0	8	57	0	41	40	
11	6	12	44	0	1	58	0	9	10	5	7	5	35	0	9	7	0	42	30	
12	7	18	33	0	2	9	0	10	0	5	2	1	11	29	0	9	18	0	43	20
13	2	0	23	0	2	20	0	10	50	5	3	2	17	13	0	9	29	0	44	10
14	3	6	12	0	2	30	0	11	40	5	4	23	3	0	9	40	0	45	0	
15	4	12	1	0	2	41	0	12	30	5	5	4	52	0	9	50	0	45	50	
16	5	17	51	0	2	52	0	13	20	6	6	10	41	0	10	1	0	46	40	
17	6	23	40	0	3	20	0	14	10	6	7	16	30	0	10	12	0	47	30	
18	1	5	29	0	3	13	0	15	0	6	8	22	20	0	10	23	0	48	20	
19	2	11	18	0	3	24	0	15	50	6	9	4	9	0	10	33	0	49	10	
20	3	17	8	0	3	35	0	16	40	6	10	4	58	0	10	44	0	49	0	
21	4	22	57	0	3	45	0	17	30	6	11	15	48	0	10	55	0	50	50	
22	6	4	46	0	3	56	0	18	20	6	12	21	37	0	11	5	0	51	40	
23	7	10	35	0	4	6	0	19	10	6	13	1	26	0	11	16	0	52	30	
24	1	16	25	9	4	18	0	20	0	6	14	2	9	15	0	11	27	0	53	20
25	2	22	14	0	4	28	0	20	50	6	15	3	15	2	0	11	38	0	54	10
26	4	4	3	0	4	39	0	21	40	6	16	20	54	0	11	48	0	55	0	
27	5	9	52	0	4	50	0	22	30	6	17	2	43	0	11	59	0	55	50	
28	6	15	41	0	5	1	0	23	20	6	18	7	8	32	0	12	10	0	56	40
29	7	21	31	0	5	11	0	24	10	6	19	14	22	0	12	21	0	57	30	
30	2	3	20	0	5	22	0	25	0	6	20	2	20	11	0	12	31	0	58	20
31	3	19	10	0	5	33	0	25	50	6	21	4	2	0	0	12	42	0	59	10
32	4	14	59	0	5	43	0	26	40	6	22	5	7	49	0	12	53	1	0	0
33	5	20	48	0	5	54	0	27	30	6	23	6	13	39	0	13	4	1	0	50
34	7	2	37	0	6	5	0	28	20	6	24	7	19	28	0	13	14	1	1	40
35	1	8	27	0	6	16	0	29	10	6	25	2	1	17	0	13	25	1	2	30
36	2	14	16	0	6	26	0	30	0	6	26	3	7	70	0	13	36	1	3	20
37	3	20	5	0	6	37	0	30	50	6	27	4	0	0	0	12	42	0	59	10
38	5	1	54	0	6	48	0	31	49	6	28	5	8	32	0	12	53	1	0	0
39	6	7	44	0	6	59	0	32	30	6	29	6	13	41	0	13	14	1	1	40
40	7	13	33	0	7	9	0	33	20	6	30	7	7	70	0	13	36	1	3	20

TABV

T A B V L A A N N I T R O P I C I
IN ANNIS COLLECTIS.

A

Ann <i>i</i> Colle- cti.	CHARACTER ANNI			Проявление хро- ни.			Проявление то- ни.			Ann <i>i</i> Colle- cti.	CHARACTER ANNI.			Проявление хро- ни.			Проявление то- ни.		
	Fe- ria. rz.	Ho- ri- z.	Scrap. prima.	Di- es.	Ho- ri- z.	Scrap. prima.	Gr.Scrap.	Scrap. I.	Scrap. II.		Fe- ria. rz.	Ho- ri- z.	Scrap. prima.	Di- es.	Ho- ri- z.	Scrap. prima.	Gr.Scrap.	Scrap. I.	Scrap. II.
76	3	10	24	0	13	36	1	3	35	3116	7	18	25	23	5	35	43	26	55
152	6	20	48	1	3	12	2	7	10	3192	4	4	49	23	19	11	44	30	30
228	3	7	12	1	16	48	3	10	45	3268	7	15	13	24	8	47	45	34	5
304	6	17	36	2	6	24	4	14	20	3344	4	1	37	24	21	23	46	37	40
380	3	4	0	2	20	0	5	17	55	3420	7	12	1	25	11	59	47	41	15
456	6	14	24	3	9	36	6	21	30	3496	3	22	25	26	1	35	48	44	50
532	3	0	48	3	23	12	7	25	5	3572	7	8	49	26	15	11	49	48	25
608	6	11	12	4	12	48	8	28	40	3648	3	19	13	27	4	47	50	52	0
684	2	21	36	5	2	24	9	32	15	3724	7	5	37	27	18	23	51	55	35
760	6	8	0	5	16	0	10	35	50	3800	3	16	1	28	7	59	52	59	10
836	2	18	24	6	5	36	11	39	25	3876	7	2	25	28	21	35	54	2	45
912	6	4	48	6	19	12	12	43	0	3952	3	12	49	29	11	11	55	6	20
988	2	15	12	7	8	48	13	46	35	4028	6	23	13	30	0	47	56	9	55
1064	6	1	36	7	22	24	14	50	10	4104	3	9	37	30	14	23	57	13	30
1140	2	12	• 8	12	0	15	53	45		4180	6	20	1	31	3	59	58	17	5
1216	5	22	24	9	10	36	16	57	20	4256	3	6	25	31	17	35	59	20	40
1292	2	8	48	9	15	12	18	0	55	4332	6	16	49	32	7	11	60	24	15
1368	5	19	12	10	4	46	19	4	30	4408	3	3	13	32	20	47	61	27	50
1444	2	5	36	10	18	24	20	8	5	4484	6	13	37	33	10	23	62	31	25
1520	5	16	0	11	8	0	21	11	40	4560	3	0	133	23	59	63	35	0	
1596	2	2	24	11	21	36	22	15	15	4636	6	10	25	34	13	35	64	38	35
1672	5	12	49	12	11	12	23	18	50	4712	2	20	49	35	3	11	65	42	10
1748	1	23	12	13	0	48	24	22	25	4788	6	7	13	35	16	47	66	45	45
1824	5	9	36	13	14	24	25	26	0	4864	2	17	37	36	6	23	67	49	20
1900	1	20	0	14	4	0	26	29	35	4940	6	4	1	36	19	59	68	52	55
1976	5	6	24	14	17	36	27	33	10	5016	2	14	25	37	9	35	69	56	30
2052	3	16	48	15	7	12	28	36	45	5092	6	0	49	37	23	11	71	0	5
2128	5	3	12	15	20	48	29	40	20	5168	2	11	13	38	12	47	72	3	40
2204	1	13	36	16	10	24	30	43	55	5244	5	21	37	39	2	23	73	7	15
2280	5	0	1	16	23	59	31	47	30	5320	2	8	1	39	15	59	74	10	50
2356	1	10	25	17	13	35	32	51	5	5396	5	18	25	40	5	35	75	14	25
2432	4	20	49	18	3	11	33	54	40	5472	2	4	49	40	19	11	76	18	0
2508	1	7	13	18	16	47	34	58	15	5548	5	15	13	41	8	47	77	21	25
2584	4	17	37	19	6	23	36	1	50	5623	2	1	37	41	22	23	78	25	10
2660	1	4	1	19	19	59	37	5	25	5700	5	12	1	42	11	59	79	28	45
2736	4	14	25	20	9	35	38	9	Q	5776	1	22	25	43	1	35	80	32	20
2812	1	0	49	20	23	11	39	12	35	5852	5	8	49	43	15	11	81	35	55
2888	4	11	13	21	12	47	40	16	10	5928	1	19	13	44	4	47	82	39	30
2964	7	21	37	22	2	23	41	19	45	6004	5	5	37	44	18	23	83	43	5
3040	4	8	1	22	15	59	42	23	20	6080	1	16	1	45	7	59	84	46	40

C

LATER.

A

LATERCVLVM
ZYGONOS.

LATERCVLVM
ÆGONOS.

	1	2	31'	33".	DIES		6	10	20'	33".	DIES								
Zygon	1	2	3	4	5	6	7	30	30	Ægon	1	2	3	4	5	6	7	29	29
Scorpion	3	4	5	6	7	1	2	30	60	Hydron	2	3	4	5	6	7	1	30	59
Toxon	5	6	7	1	2	3	4	19	89	Ichthyon	4	5	6	7	1	2	3	30	89
Ægon	6	7	1	2	3	4	5	29	118	Krion	6	7	1	2	3	4	5	31	120
Hydron	7	1	2	3	4	5	6	30	148	Tauron	2	3	4	5	6	7	1	31	151
Ichthyon	2	3	4	5	6	7	1	30	178	Didymon	5	6	7	1	2	3	4	32	183
Krion	4	5	6	7	1	2	3	31	209	Karkinon	2	3	4	5	6	7	1	31	214
Tauron	7	1	2	3	4	5	6	31	240	Leonton	5	6	7	1	2	3	4	31	245
Didymon	3	4	5	6	7	1	2	32	272	Parthenon	1	2	3	4	5	6	7	31	276
Karkinon	7	1	2	3	4	5	6	31	303	Zygon	1	2	3	4	5	6	7	30	306
Leonton	5	4	5	6	7	1	2	31	334	Scorpion	6	7	1	2	3	4	5	30	336
Parthenon.	6	7	1	2	3	4	5	31	365	Toxon:	1	2	3	4	5	6	7	29	365

B

LATERCVLVM
KRIONOS.

LATERCVLVM
KARKINONOS.

	4	8	31'	33".	DIES		1	22	49	29.	DIES								
Krion	1	2	3	4	5	6	7	31	31	Karkinon	1	2	3	4	5	6	7	31	31
Tauron	4	5	6	7	1	2	3	31	62	Leonton	4	5	6	7	1	2	3	31	62
Didymon	7	1	2	3	4	5	6	32	94	Parthenon	7	1	2	3	4	5	6	31	93
Karkinon	4	5	6	7	1	2	3	31	125	Zygon	3	4	5	6	7	1	2	30	123
Leonton	7	1	2	3	4	5	6	31	156	Scorpion	5	6	7	1	2	3	4	30	153
Parthenon	3	4	5	6	7	1	2	31	187	Toxon	7	1	2	3	4	5	6	29	182
Zygon	6	7	1	2	3	4	5	30	217	Ægon	1	2	3	4	5	6	7	29	211
Scorpion	1	2	3	4	5	6	7	30	247	Hydron	2	3	4	5	6	7	1	30	241
Toxon	3	4	5	6	7	1	2	29	276	Ichthyon.	4	5	6	7	1	2	3	30	271
Ægon	1	2	3	4	5	6	7	29	305	Krion	6	7	1	2	3	4	5	31	302
Hydron	5	6	7	1	2	3	4	30	335	Tauron	2	3	4	5	6	7	1	31	333
Ichthyon.	7	1	2	3	4	5	6	30	365	Didymon	5	6	7	1	2	3	4	32	365

C

Tabula, vt vides, duplex est annorum expansorum, & collectorum, vtraque trinum ordinum. primus ordo annorum expansorum continet characterem anni. Hoc est, anni expansi habent implicitum characterem primi Zygonis, in anno 764; progredientes per appositionem characteris vnius anni 1.5.49'.16''. At primus ordo in annis collectis habet tantum simplices annos sine charactere. Secundus ordo est differentia anni Iuliani, & anni Tropici, quæ est $\pi\sigma\omega\eta\nu\sigma\tau\zeta\chi\eta\pi\chi\eta$. Tertius ordo est $\pi\sigma\omega\eta\nu\sigma\tau\zeta\chi\eta\pi\chi\eta$. Sequuntur quatuor Latercula incipientia singula ab uno ex quatuor naturalibus mensibus; cum suis characteribus feriarum: item cum charactere æquinoctij vtriusque, brumæ, & solstitij in anno primo epochæ nostræ. Zygonos enim Æquinoctialis character, vt vidimus, est 1.2.31'.32''. Ægonos est 6.10.20'.33''. Quem colligimus ex obseruatione Lunæ coniunctæ cum Spica Virginis in

Dd anno

anno primo Imperatoris Traiani, Christi autem 98 ineunte. Ex qua A obseruatione comperimus Solis ingressum in Capricornum fuisse Alexandriæ horis 18.20.1, feria 6 post meridiem 22 Decembris, anni Christi 97. qui erat annus periodi Julianæ 4810. Interuallum ab epocha nostra, anni 4046. Itaque character illis conueniens de modo anni Alfonsini, nempe 7.7.58'. detractus de charactere 7.18.20', relinquit characterem neomeniæ Ægonos, aut brumæ in anno 764, nempe 6.2.23'. Character æquinoctij Krionos est ex æquinoctij verni obseruatione Hipparchea, quæ secuta est autumnalem anni 32 periodi tertiae Calippicæ. quam & ipse Hipparchus ~~αὐτοῦ~~ vocat. Denique character Solstitij Karkinonos, nempe 1.22.49'. 29", est ex Ptolemæi obseruatione in anno Christi 140.. Sed tardior est vno die, vt sunt omnes Ptolemaicæ obseruationes. Quare qui anni caput a Karkinone instituere volet, vnum diem de feriæ charactere minuere debet: & ita recte congruet epilogismus cum phænomenis. Nam vt Metonis Solsticium saltem vno die maturius fuit iusto, ita Ptolemaicum tardius est vno die. Quemadmodum autem Hipparchus damnat obseruationem Metonis, ita Albateni suspectas habet Ptolemaicas, & caussam erroris in instrumenta confert. Hæc autem tabula vt est duplex, ita compendio duarum tantum ingressorum contenta est. Itaque sine yllo labore neomeniam Zygono adipisceris. Methodus hæc est: Semper

C

5472	2	4	49	40	19	11	76	18	0
73	6	13	39	0	13	4	1	0	50
5545	1	18	28	41	8	15	77	18	50

ab anno currente periodi Julianæ abiice annos 763. Residuus numerus est annus currens ab epocha nostra, hoc est annus, qui inire debet, & cuius Zygono neomeniam inuestigamus. Accipe proxime minorem numerum in annis collectis, reliquum in annis expansis, & numeros eis congruentes. Habebis characterem neomeniæ quæsitæ, dies περιηστεως ζεονικης, gradus περιηστεως Τομης. Exemplum esto annus Christi 1595, qui est periodi Julianæ 6308. Abiectis 763, residui 5545 significant annos 5544 abiuisse ab epocha, & 5545 iam incipere. Numerus proxime minor in annis quidem collectis 5472, reliquus autem 73 in annis expansis. Quorum omnium e regione numeri collecti dant characterem Zygono feriam 1.18.50'. Fuit igitur æquinoctium ciuale Alexandriæ, hora 18 post meridiem feriæ septimæ, in die 13 Septembris. a qua meridie ~~αὐγονυπικῶς~~ putamus feriam primam. Itaque æquinoctium ciuale incidit scrup. 50' post ortum Solis. xiiii Septembris, feria prima. Porro dies περιηστεως ζεονικης 41.8.15', significant totidem dies anticipasse æquino-

A æquinoctium a 26 Octobris, qui retro putati desinunt in 14 Septembris. Denique 77. 18'. 50'. grad. æquinoctium anteuertit in antecedentia. Adeptus characterem neomeniæ Zygonoſ , ex Laterculo reliquorum mensium neomenias colliges ; vt patet : neque monitore opus est. Qui igitur volet instituere caput anni a Zygone , vt nos , aut ab Ægōne , meminerit de periodo Iuliana semper minuere annos 764. Reliqui erunt anni præteriti. Qui autem ordietur annum suum a Krione, aut Karkinone, deducere debet annos 765, vt reliqui sint anni præteriti. Quod si instituit tabulam annorum expanſorum cum Radice implicita , vt nos fecimus, quia tunc annus expanſus sumitur pro anno currente , pro methodo Zygonis & Ægonis , 763 duntaxat detrahendi erunt , vt nobis factum est : pro methodo autem Krionos & Karkinonos , 764. Hac anni forma , quam proponimus , neque melior , neque elegantior , neque tutior excogitari potest , vt pote quæ obſeruationibus veterum , & rationibus astronomicis nititur. His ita animaduersis , Hemerologium , ſiue Kalendarium ex laterculi præscripto conſtruendum eſt cum septuplici columna. Prima continebit numerum dierum mensis , ſecunda characterem dierum : tertia Epactas Lunares anni Tropici : quarta cyclum Iudaicum : quinta omnium capaciſſima neomenias Iudaicas: Sexta dies mensium Iulianorum. Septima & ultima Epactas Lunares in anno Juliano.

Dd

HE.

HEMEROLOGIVM CÆLESTE.
ZYGON ♂ DIES XXX. TOXON ♀ DIES XXIX.

Dies Z. geno.	Chara- cter.	Epaet. z.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epaetz Julianæ.	Dies To- xono.	Chara- cter.	Epaet. z.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epaetz Julianæ.
1	7	0		MARCHESVVAN	26 Octo.	XXVII	1	4	29	II	TEBETH	25 Dec.	XXVI
2	1	29	II	MARCHESVVAN	27	XXVI	2	5	28	X	TEBETH	26	XXV
3	2	28	X	MARCHESVVAN	28	XXV	3	6	27			27	XXIII
4	3	27		MARCHESVVAN	29	XXIIII	4	7	26	XVIII	TEBETH	28	XXIII
5	4	26	XVIII	MARCHESVVAN	30	XXIII	5	1	25	VII	TEBETH	29	XXII
6	5	25	VII	MARCHESVVAN	31	XXII	6	2	24	XV	TEBETH	30	XXI
7	6	24	XV	MARCHESVVAN	1 Nou.	XXI	7	3	23			31	XX
8	7	23		MARCHESVVAN	2	XX	8	4	22	III	TEBETH	1 Januar.	XIX
9	1	22	III	MARCHESVVAN	3	XIX	9	5	21			2	XVIII
10	2	21		MARCHESVVAN	4	XVIII	10	6	20	XII	TEBETH	3	XVII
11	3	20	XII	MARCHESVVAN	5	XVII	11	7	19	I	TEBETH	4	XVI
12	4	19	I	MARCHESVVAN	6	XVI	12	1	18			5	XV
13	5	18		MARCHESVVAN	7	XV	13	2	17	IX	TEBETH	6	XIII
14	6	17	IX	MARCHESVVAN	8	XIV	14	3	16	XVII	SEBAT	7	XIII
15	7	16	XVII	CASLEV	9	XIII	15	4	15			8	XII
16	1	15		CASLEV	10	XII	16	5	14	VI	SEBAT	9	XI
17	2	14	VI	CASLEV	11	XI	17	6	13			10	X
18	3	13		CASLEV	12	X	18	7	12	XIIII	SEBAT	11	IX
19	4	12	XIIII	CASLEV	13	IX	19	1	11	III	SEBAT	12	VIII
20	5	11	III	CASLEV	14	VIII	20	2	10	XI	SEBAT	13	VII
21	6	10	XI	CASLEV	15	VII	21	3	9			14	VI
22	7	9		CASLEV	16	VI	22	4	8	XIX	SEBAT	15	V
23	1	8	XIX	CASLEV	17	V	23	5	7			16	IV
24	2	7		CASLEV	18	IVI	24	6	6	VII	SEBAT	17	III
25	3	6	VIII	CASLEV	19	III	25	7	5	XVI	SEBAT	18	II
26	4	5	XVI	CASLEV	20	II	26	1	4			19	I
27	5	4		CASLEV	21	I	27	2	3	V	SEBAT	20	XXXII
28	6	3	V	CASLEV	22	XXXIX	28	3	2			21	XXVIII
29	7	2		CASLEV	23	XXVII	29	4	1	XIII	SEBAT	22	XXVII
30	1	1	XIII	CASLEV	24	XXVII							

SCORPION ♀ DIES XXX.

Dies Scor- pionis.	Chara- cter.	Epaet. z.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epaetz Julianæ.
1	2	0. 29	II	CASLEV	25 Nou.	XXVI
2	3	28	X	CASLEV	26	XXV
3	4	27		CASLEV	27	XXIIII
4	5	26	XVIII	CASLEV	28	XXIII
5	6	25	VII	CASLEV	29	XXII
6	7	24	XV	CASLEV	30	XXI
7	1	23		CASLEV	1 Decem.	XX
8	2	22	III	CASLEV	2	XIX
9	3	21		CASLEV	3	XVIII
10	4	20	XII	CASLEV	4	XVII
11	5	19	I	CASLEV	5	XVI
12	6	18		CASLEV	6	XV
13	7	17	IX	CASLEV	7	XIII
14	1	16	XVII	TEBETH	8	XIII
15	2	15		TEBETH	9	XII
16	3	14	VI	TEBETH	10	XI
17	4	13		TEBETH	11	X
18	5	12	XIIII	TEBETH	12	IX
19	6	11	III	TEBETH	13	VIII
20	7	10	XI	TEBETH	14	VII
21	1	9		TEBETH	15	VI
22	2	8	XIX	TEBETH	16	V
23	3	7		TEBETH	17	IVI
24	4	6	VIII	TEBETH	18	III
25	5	5	XVI	TEBETH	19	II
26	6	4		TEBETH	20	I
27	7	3	V	TEBETH	21	O
28	1	2		TEBETH	22	XXXIX
29	2	1	XIII	TEBETH	23	XXVII
30	3	0		TEBETH	24	XXVII

ÆGON ♀ DIES XXIX.

Dies Ægo- no.	Chara- cter.	Epaet. z.	Cyclus Iud.	MENSES IVDAICI.		Epaetz Julianæ.
1	5	0. 29	II	SEBAT	23 Jan.	XXVI
2	6	28	X	SEBAT	24	XXV
3	7	27			25	XXIII
4	1	26	XVI	SEBAT	26	XXIII
5	2	25	VII	SEBAT	27	XXII
6	3	24	XV	SEBAT	28	XXI
7	4	23			29	XX
8	5	22	III	SEBAT	30	XIX
9	6	21			31	XVIII
10	7	20	XII	SEBAT	1 Febr.	XVII
11	1	19	I	SEBAT	2	XVI
12	2	18			3	XV
13	3	17	IX	SEBAT	4	XIII
14	4	16	XVII	ADAR PRIOR	5	XIII
15	5	15			6	XII
16	6	14	VI	ADAR PRIOR	7	XI
17	7	13			8	X
18	1	12	XIIII	ADAR PRIOR	9	IX
19	2	11	III	ADAR PRIOR	10	VIII
20	3	10	XI	ADAR PRIOR	11	VII
21	4	9			12	VI
22	5	8	XIX	ADAR PRIOR	13	V
23	6	7			14	IVI
24	7	6	VIII	ADAR PRIOR	15	III
25	1	5	XVI	ADAR	16	II
26	2	4			17	I
27	3	3	V	ADAR	18	O
28	4	2			19	XXIX
29	5	1	XIII	ADAR.	20	XXVII
						HY.

HYDRON & DIES XXX.

KRION ♀ DIES XXXI.

317

Dii. Hy- dro- nos.	Chara- cter.	Epactz n.	Cyclez Ind.	MENSES IVDAICI.		Epactz Julianz.	Dii. Hy- dro- nos.	Chara- cter.	Epactz n.	Cyclez Ind.	MENSES IVDAICI.		Epactz Julianz.
				Feb.	March.						March.	April.	
1	6	0			21	XXVII	1	3	29	II	IIAR	22 April.	VII
2	7	29	II	ADAR.	22	XXVI	2	4	28	X	IIAR	23	VI
3	1	28	X	ADAR.	23	XXV	3	5	27			24	V
4	2	27			24	XXIV	4	6	26	XVIII	IIAR	25	IV
5	3	26	XVIII	ADAR.	25	XXIII	5	7	25	VII	IIAR	26	III
6	4	25	VII	ADAR.	26	XXII	6	1	24	XV	IIAR	27	II
7	5	24	XV	ADAR.	27	XXI	7	2	23			28	I
8	6	23			28	XX	8	3	22	III	IIAR	29	O.
9	7	22	III	ADAR.	1 Martij.	○	9	4	21			30	XXIX
10	1	21			2	XXIX	10	5	20	XII	IIAR	1 Mai.	XXVIII
11	2	20	XII	ADAR.	3	XXVIII	11	6	19	I	IIAR	2	XXVII
12	3	19	I	ADAR.	4	XXVII	12	7	18			3	XXVI
13	4	18			5	XXVI	13	1	17	IX	IIAR	4	XXV
14	5	17	I X	ADAR.	6	XXV	14	2	16	XVII	IIAR	5	XXIV
15	6	16	XVII	ADAR POSTER.	7	XXIV	15	3	15			6	XXIII
16	7	15			8	XXIII	16	4	14	VI	IIAR	7	XXII
17	1	14	VII	ADAR POSTER.	9	XXII	17	5	13			8	XXI
18	2	13			10	XXI	18	6	12	XIII	IIAR	9	XX
19	3	12	XIII	ADAR POSTER.	11	XX	19	7	11	III	IIAR	10	XIX
20	4	11	III	ADAR POSTER.	12	XIX	20	1	10	XI	IIAR	11	XVIII
21	5	10	XI	ADAR POSTER.	13	XVIII	21	2	9			12	XVII
22	6	9			14	XVII	22	3	8	XIX	IIAR	13	XVI
23	7	8	XIX	ADAR POSTER.	15	XVI	23	4	7			14	XV
24	1	7			16	XV	24	5	6	VII	IIAR	15	XXIII
25	2	6	VIII	ADAR POSTER.	17	XIV	25	6	5	XVI	SIVVAN	16	XXII
26	3	5	XVI	NISAN.	18	XIII	26	7	4			17	XII
27	4	4			19	XII	27	1	3	V	SIVVAN	18	XI
28	5	3	V	NISAN.	20	XI	28	2	2			19	X
29	6	2			21	X	29	3	1	XIII	SIVVAN	20	IX
30	7	1	XIII	NISAN.	22	IX	30	4	0, 29	II	SIVVAN	21	VIII
							31	5	28	X	SIVVAN	22	VII

ICH THYON X DIES XXX.

TAVRON ♀ DIES XXXI.

Dii. Thy- nos.	Chara- cter.	Epactz n.	Cyclez Ind.	MENSES IVDAICI.		Epactz Julianz.	Dii. Thy- nos.	Chara- cter.	Epactz n.	Cyclez Ind.	MENSES IVDAICI.		Epactz Julianz.	
				NISAN	23 Mart.	VIII	1	6	27	XVIII	SIVVAN	23 Mai.	VI	
1	1	0, 29	II	NISAN	24	VII	2	7	26	XVII	SIVVAN	24	V	
2	2	28	X	NISAN	25	VI	3	1	25	VII	SIVVAN	25	III	
3	3	27			26	V	4	2	24	XV	SIVVAN	26	III	
4	4	26	XVIII	NISAN	27	IV	5	3	23	III	SIVVAN	27	II	
5	5	25	VII	NISAN	28	III	6	4	22	III	SIVVAN	28	I	
6	6	24	XV	NISAN	29	II	7	5	21	XII	SIVVAN	29	XXIX	
7	7	23			30	I	8	6	20	XII	SIVVAN	30	XXVIII	
8	1	22	III	NISAN	31	○. XXIX	9	7	19	I	SIVVAN	31	XXVII	
9	2	21			1 April.	XXVIII	10	1	18			1 Lun.	XXVI	
10	3	20	XII	NISAN	2	XXVII	11	2	17	IX	SIVVAN	2	XXV	
11	4	19	I	NISAN	3	XXVI	12	3	16	XVII	SIVVAN	3	XXIV	
12	5	18			4	XXV	13	4	15	VI	SIVVAN	4	XXIII	
13	6	17	IX	NISAN	5	XXIV	14	5	14	V	SIVVAN	5	XXII	
14	7	16	XVII	NISAN	6	XXIII	15	6	13	VI	SIVVAN	6	XXI	
15	1	15			7	XXII	16	7	12	XIII	SIVVAN	7	XX	
16	2	14	VII	NISAN	8	XXI	17	1	11	III	SIVVAN	8	XIX	
17	3	13			9	XX	18	2	10	XI	SIVVAN	9	XVIII	
18	4	12	XIII	NISAN	10	XIX	19	3	9			10	XVII	
19	5	11	III	NISAN	11	XVIII	20	4	8	XIX	SIVVAN	11	XVI	
20	6	10	XI	NISAN	12	XVII	21	5	7			12	XV	
21	7	9			13	XVI	22	6	6	VIII	SIVVAN	13	XIV	
22	1	8	XIX	NISAN	14	XV	23	7	5	XVI	TAMVZ	14	XIII	
23	2	7			15	XIV	24	1	4	V	TAMVZ	15	XII	
24	3	6	VIII	NISAN	16	XIII	25	2	3	V	TAMVZ	16	XI	
25	4	5	XVI	IIAR	17	XII	26	3	2			17	X	
26	5	4			18	XI	27	4	1	XIII	TAMVZ	18	IX	
27	6	3	V	IIAR	19	X	28	5	0			19	VIII	
28	7	2			20	IX	29	6	29	II	TAMVZ	20	VII	
29	1	1	XIII	IIAR	21	VIII	30	7	28	X	TAMVZ	21	VI	
30	2	0					31	1	27			22	V	

DIDYMON II DIES XXXII.

LEONTON ΙΙ DIES XXXI.

Dies Di-	Chara-	Epi-	Cyclus	MENSES	Epi-	Dies Le-	Chara-	Epi-	Cyclus	MENSES	Epi-
denses.	ster.	st.	Iud.	IVDAICI.	Iud.	Le-	ster.	st.	Iud.	IVDAICI.	Iud.
1	2	26	XVIII	TAMVZ	23	Jun.	III	2	22	ELV L	25 Aug.
2	3	25	VII	TAMVZ	24		III	2	21	ELV L	26 XXIX
3	4	24	XV	TAMVZ	25		II	3	20	ELV L	27 XXVIII
4	5	23	IIII	TAMVZ	26		I	4	19	ELV L	28 XXVII
5	6	22	TAMVZ	27		O	5	18	ELV L	29 XXVI	
6	7	21		28		XXIX	6	17	ELV L	30 XXV	
7	1	20	XII	TAMVZ	29		XXVIII	7	16	ELV L	31 XXIII
8	2	19	I	TAMVZ	30		XXVII	8	15	ELV L	1 Sept. XXIII
9	3	18		1 Iuli.		XXVI	9	14	VI	ELV L	2 XXII
10	4	17	IX	TAMVZ	2		XXV	10	13	ELV L	3 XXI
11	5	16	XVII	TAMVZ	3		XXIV	11	12	ELV L	4 XX
12	6	15		4		XXIII	12	11	ELV L	5 XIX	
13	7	14	VI	TAMVZ	5		XXII	13	10	ELV L	6 XVIII
14	1	13		6		XXI	14	9	ELV L	7 XVII	
15	2	12	XIIII	TAMVZ	7		XX	15	8	ELV L	8 XVI
16	3	11	III	TAMVZ	8		XIX	16	7	ELV L	9 XV
17	4	10	XI	TAMVZ	9		XVIII	17	6	ELV L	10 XIX
18	5	9		10		XVII	18	5	TISRI	11 XIII	
19	6	8	XIX	TAMVZ	11		XVI	19	4		12 XII
20	7	7		12		XV	20	3	TISRI	13 XI	
21	1	6	VIII	TAMVZ	13		XIV	21	2		14 X
22	2	5	XVI	AB	14		XIII	22		TISRI	15 IX
23	3	4			15		XII	23		TISRI	16 VIII
24	4	3	V	AB	16		XI	24		TISRI	17 VII
25	5	2			17		X	25			18 VI
26	6	1	XIIII	AB	18		IX	26		TISRI	19 V
27	7	o. 29	II	AB	19		VIII	27		TISRI	20 XIII
28	1	28	X	AB	20		VII	28		TISRI	21 XII
29	2	27			21		VI	29			22 XI
30	3	26	XVIII	AB	22		V	30		TISRI	23 X
31	4	25	VII	AB	23		IV	31			24 IX
32	5	24	XV	AB	24		III				

PARTHENON ΙΙ DIES XXXI.

Dies Kar-	Chara-	Epi-	Cyclus	MENSES	Epi-	Dies Par-	Chara-	Epi-	Cyclus	MENSES	Epi-
Kinones.	ster.	st.	Iud.	IVDAICI.	Iud.	kinones.	ster.	st.	Iud.	IVDAICI.	Iud.
1	6	23			25 Iuli.	II	5	20	XII	TISRI	25 Sept. XXVIII
2	7	22	IIII	AB	26	I	6	19	I	TISRI	26 XXVII
3	1	21			27	o. XXIX	7	18			27 XXVI
4	2	20	XII	AB	28	XXVIII	1	17	IX	TISRI	28 XXV
5	3	19	I	AB	29	XXVII	2	16	XVII	TISRI	29 XXIII
6	4	18			30	XXVI	3	15			30 XXII
7	5	17	IX	AB	31	XXV	4	14	VI	TISRI	1 Octob. XXII
8	6	16	XVII	AB	1 Aug.	XXVIIII	5	13			2 XXI
9	7	15			2	XXIII	6	12	XIIII	TISRI	3 XX
10	1	14	VI	AB	3	XXII	7	11	III	TISRI	4 XIX
11	2	13			4	XXI	8	10	XI	TISRI	5 XVIII
12	3	12	XIIII	AB	5	XX	9	9			6 X VII
13	4	11	III	AB	6	XIX	10	8	XIX	TISRI	7 XVI
14	5	10	XI	AB	7	XVIII	11	7	VI	TISRI	8 X V
15	6	9			8	XVII	12	6	5	MARCHESVAN	9 X III
16	7	8	XIX	AB	9	XVI	13	7	4		10 XII
17	1	7			10	XV	14	6	3	MARCHESVAN	11 XI
18	2	6	VIII	AB	11	XIIII	15	5	2		12 X
19	3	5	XVI	ELV L	12	XIII	16	4	1	MARCHESVAN	13 IX
20	4	4			13	XII	17	3	0		14 VIII
21	5	3	V	ELV L	14	XI	18	2	29	MARCHESVAN	15 VII
22	6	2			15	X	19	6	28	MARCHESVAN	16 VI
23	7	1	XIII	ELV L	16	IX	20	3	27	MARCHESVAN	17 V
24	1	0			17	VIII	21	4	26	MARCHESVAN	18 IV
25	2	29	II	ELV L	18	VII	22	5	25	MARCHESVAN	19 III
26	3	28	X	ELV L	19	VI	23	6	24	MARCHESVAN	20 II
27	4	27			20	V	24	7	23	MARCHESVAN	21 I
28	5	26	XVIII	ELV L	21	IV	25	8	22	MARCHESVAN	22 0
29	6	25	VII	ELV L	22	III	26	5	21	MARCHESVAN	23 XXIX
30	7	24	XV	ELV L	23	II	27	6	20	MARCHESVAN	24 XXVII
31	1	23			24	I	31	7	19	MARCHESVAN	25 XXV

A Supereft, vt Hemerologium nostrum Tabula lunari instruamus, ac menses Iudaicos in eo designemus. Construatur igitur Tabula primum ad 76 annos expansos, vt factum est in Solari, deinde in annos collectos, vt patet in exemplo subiecto.

TABVLA NOVILVNJORVM ZYGONOS
IN ANNIS EXPANSIS.

Anni ex- panſi.	Character noui- lunij. Fe- Ho- Scrup. ria. r.z. 1080.			Cycli (C) Juliani.	Neomeniz in mensib. Julianis.	Epiat. Tropic.	Epiat. Julianis.	Cyclo (D) Julianis.	Anni ex- panſi.	Character noui- lunij. Fe- Ho- Scrup. ria. r.z. 1080.			Cycli (C) Juliani.	Neomeniz in mensib. Julianis.	Epiat. Tropic.	Epiat. Julianis.	Cyclo (D) Julianis.			
	1	2	3							10	11	12	13	14	15	16				
B Emb.	1	2	5	243	E	27 Octo.	29	26	2	Emb.	41	3	20	738	D	4	Nou.	21	18	4
	2	1	2	832	DC	14 Nou.	11	8	3		42	2	18	247	CB	22	Nou.	3	29	5
Emb.	3	5	11	628	B	3 Nou.	22	19	4		43	7	3	43	A	11	Nou.	14	11	6
	4	4	9	137	A	22 Nou.	3	29	5	Emb.	44	4	11	919	G	30	Oct.	26	23	7
	5	1	17	1013	G	11 Nou.	14	11	6		45	3	9	428	F	19	Nou.	6	3	8
Emb.	6	6	2	809	FE	31 Octo.	25	22	7		46	7	18	224	ED	8	Nou.	17	14	9
	7	5	0	318	D	19 Nou.	6	3	8	Emb.	47	5	3	20	C	28	Oct.	28	25	10
	8	2	9	114	C	8 Nou.	17	14	9		48	4	0	609	B	16	Nou.	9	6	1
Emb.	9	6	17	990	B	28 Octo.	28	25	10	Emb.	49	1	9	405	A	5	Nou.	20	17	12
	10	5	15	499	AG	15 Nou.	10	7	11		50	7	6	994	GF	25	Nou.	0.29	26	13
Emb.	11	3	0	295	F	5 Nou.	20	17	12	Emb.	51	4	15	790	E	12	Nou.	13	10	14
	12	1	21	884	E	24 Nou.	1	27	13		52	2	0	586	D	2	Nou.	23	20	15
	13	6	6	680	D	13 Nou.	12	9	14		53	7	22	95	C	21	Nou.	4	1	16
Emb.	14	3	15	476	CB	1 Nou.	24	21	15	Emb.	54	5	6	971	BA	9	Nou.	16	13	17
	15	2	12	1065	A	20 Nou.	5	2	16		55	2	15	767	G	29	Oct.	27	24	18
	16	6	21	861	G	9 Nou.	16	13	17		56	1	13	276	F	17	Nou.	8	5	19
Emb.	17	4	6	657	F	30 Octo.	26	23	18	Emb.	57	5	22	71	E	7	Nou.	18	15	1
	18	3	4	166	ED	17 Nou.	8	5	19		58	3	6	948	DC	26	Oct.	0	27	2
	19	7	12	1042	C	6 Nou.	19	16	1	Emb.	59	2	4	457	B	14	Nou.	11	8	
Emb.	20	4	21	838	B	27 Octo.	0	26	2		60	6	13	253	A	3	Nou.	22	19	4
	21	3	19	347	A	15 Nou.	10	7	3	Emb.	61	5	10	842	G	22	Nou.	3	29	5
Emb.	22	1	4	143	GF	3 Nou.	22	19	4		62	2	19	638	FE	11	Nou.	14	11	6
	23	7	1	732	E	22 Nou.	3	0.28	5	Emb.	63	7	4	434	D	31	Oct.	25	22	7
	24	4	10	528	D	11 Nou.	14	11	6		64	6	0	1023	C	19	Nou.	6	3	8
Emb.	25	1	19	324	C	1 Nou.	24	21	7	Emb.	65	3	10	819	B	8	Nou.	17	14	9
	26	7	16	913	BA	18 Nou.	7	4	8		66	7	19	615	AG	28	Oct.	28	25	10
	27	5	1	709	G	8 Nou.	17	14	9	Emb.	67	6	17	124	F	16	Nou.	9	6	11
Emb.	28	2	10	505	F	28 Octo.	28	25	10		68	4	1	1000	E	5	Nou.	20	17	12
	29	1	8	14	E	16 Nou.	9	6	11	Emb.	69	2	23	509	D	24	Nou.	1	27	13
Emb.	30	5	16	890	DC	4 Nou.	21	18	12		70	7	8	305	CB	12	Nou.	13	10	14
	31	4	14	399	B	23 Nou.	2	28	13	Emb.	71	4	17	101	A	1	Nou.	24	21	15
	32	1	23	195	A	13 Nou.	12	9	14		72	3	14	690	G	20	Nou.	5	2	16
Emb.	33	6	7	1071	G	2 Nou.	13	20	15	Emb.	73	7	23	486	F	10	Nou.	15	12	17
	34	5	5	580	FE	20 Nou.	5	2	16		74	5	8	282	ED	29	Oct.	27	24	18
	35	2	14	376	D	9 Nou.	16	13	17	Emb.	75	4	5	871	C	17	Nou.	8	5	19
Emb.	36	6	23	172	C	30 Octo.	26	23	18		76	1	14	667	B	6	Nou.	19	16	1
	37	5	20	761	B	18 Nou.	7	4	19											
	38	3	5	557	AG	6 Nou.	19	16	1											
Emb.	39	7	14	353	F	26 Octo.	0	27	2											
	40	6	11	942	E	14 Nou.	11	8	3											

TABVLA
Dd 4

TABVLA NOVILVNIO RVM
IN ANNIS COLLECTIS.

A

Anni Colle- cti.	Character noui- lunij.			Metēμητασις.			Προέμητασις.			Anni Colle- cti.	Character noui- lunij.			Metēμητασις.			Προέμητασις.
	F.	H.	Scrip. ra. 1080.	Di- sc. 12.	Ho- ra. 1080.	Scrup. 1080.	Di- sc. 12.	Ho- ra. 1080.	Scrup. 1080.		Fe.	H.	Scrip. ra. 1080.	Di- sc. 12.	Ho- ra. 1080.	Scrup. 1080.	
76	3	18	220	0	7	924	0	5	860	3116	7	2	380	13	10	84	9 21 700
152	7	12	440	0	15	768	0	11	640	3192	3	20	600	13	17	1008	10 3 480
228	4	6	660	0	23	612	0	17	420	3267	7	14	820	14	1	882	10 9 260
304	1	0	880	1	7	456	0	23	200	3344	4	8	1040	14	9	696	10 15 40
380	4	19	20	11	5	300	1	4	1060	3420	1	3	180	14	17	540	10 20 900
456	1	13	240	1	23	144	1	10	840	3496	4	21	400	15	1	384	11 2 680
532	5	7	460	2	6	1068	1	16	620	3572	1	15	620	15	9	228	11 8 460
608	2	1	680	2	14	912	1	22	400	3648	5	9	840	15	17	72	11 14 240
684	5	19	900	2	22	756	2	4	180	3724	2	3	1060	16	0	996	11 20 20
760	2	14	40	3	6	600	2	9	1040	3800	5	22	200	16	8	840	12 1 880
836	6	8	260	3	14	444	2	15	820	3876	2	16	420	16	16	684	12 7 660
912	3	2.	480	3	22	288	2	21	600	3952	6	10	640	17	0	528	12 13 440
988	6	20	700	4	6	132	3	3	380	4028	3	4	860	17	8	372	12 19 220
1064	3	14	920	4	13	1056	3	9	160	4104	6	23	0	17	16	216	13 1 0
1140	7	0	60	4	21	900	3	14	1020	4180	3	17	220	18	0	60	13 6 860
1216	4	3	280	5	5	744	3	20	800	4256	7	11	440	18	7	984	13 12 640
1292	7	21	500	5	13	588	4	2	580	4332	4	5	660	18	15	828	13 18 420
1368	4	15	720	5	21	432	4	8	360	4408	7	23	880	18	23	672	14 0 200
1444	1	9	920	6	5	276	4	14	140	4484	4	18	20	19	7	516	14 15 1060
1520	5	4	80	6	13	120	4	19	1000	4560	1	12	240	19	15	360	14 11 840
1596	1	22	300	6	20	1044	5	1	780	4636	5	6	460	19	23	204	14 17 620
1672	5	16	520	7	4	888	5	7	560	4712	2	0	680	20	7	48	14 23 400
1748	2	10	740	7	12	732	5	13	340	4788	5	18	900	20	14	972	15 5 180
1724	6	4	960	7	20	576	5	19	120	4864	2	13	40	20	22	816	15 10 1040
1900	2	23	100	8	4	420	6	0	980	4940	6	7	260	21	6	660	15 16 820
1976	6	17	320	8	12	264	6	6	760	5016	3	1	480	21	14	504	15 22 600
2052	3	11	540	8	20	108	6	12	540	5092	6	19	700	21	22	348	16 4 380
2128	7	5	760	9	3	1032	6	18	320	5168	3	13	920	22	6	192	16 10 160
2204	3	23	980	9	11	676	7	0	100	5244	7	8	60	22	14	36	16 15 1020
2280	1	18	120	9	19	720	7	5	960	5320	4	2	280	22	21	960	16 21 800
2356	4	12	134	10	3	564	7	11	740	5396	7	20	500	23	5	804	17 3 580
2432	1	6	560	10	11	408	7	17	520	5472	4	14	720	23	13	648	17 9 360
2508	5	0	780	10	19	252	7	23	300	5548	1	8	940	23	21	492	17 15 140
2584	1	18	1000	11	3	968	5	8	80	5624	5	3	80	23	5	336	17 20 100
2660	5	13	140	11	10	1020	8	10	940	5700	1	21	300	24	13	180	18 2 780
2736	2	7	360	11	18	864	8	16	720	5776	5	15	520	24	21	24	18 8 560
2812	6	1	580	12	2	708	8	22	500	5852	2	9	740	25	4	948	18 14 340
2888	2	19	800	12	10	552	9	4	280	5928	6	3	960	25	12	792	18 20 120
2964	6	13	1020	12	18	396	9	10	60	6004	2	22	100	25	20	635	19 1 980
3040	3	8	160	13	2	240	9	15	920	6080	6	16	320	26	4	480	19 7 760

D

Tabula annorum expansorum septuplex. Primus versus continet annos expansos in cyclos quatuor, hoc est, in annos 76. Secundus characterem nouilunij Zygones. Exemplum: In primo anno epochæ nostræ, hoc est, in anno 764 periodi Julianæ, nouilunium Zygones fuit 2. 5. 243. hoc est, feria secunda, hor. 5. 243. Et quia erat Cyclus Solis Julianus VIII. Litera Dominicalis E, vnde sequitur nouilunium incidere in literam F, propterea nouilunium fuit in 27 Octobris, vt habes in quarto

A in quarto versu Tabulæ, vt in tertio cyclum Solis Julianum. Quia vero neomenia Zygonos fuit 26 Octobris, ergo nouilunium confessum fuit secunda Zygonis. Quare in Kalendario, e regione secundæ Zygonos, habes epactam Tropicam 29, vt in versu quinto Tabulæ; item epactam 26 Julianam e regione eiusdem secundæ Zygonos, & 27 Octobris, vt etiam habes eandem in versu sexto Tabulæ; & in versu vltimo 2 cyclum Iudaicum, vt in Kalendario. Volo nunc scire neomeniam anni centesimi epochæ nostræ, hoc est, anni 864 periodi Julianæ. Duobus ingressibus hoc expeditur, vt supra in methodo neomeniæ Zygonos. Primo ingressu quæritur numerus proxime minor annorum collectorum. Reliquus numerus habetur in annis expansis. Ut hic in exemplo nostro, proxime minor numerus est 72, cui respondet character neomeniæ 3.18. 220. In annis expansis 24, character 4. 10. 528.

76	3	18	220
24	4	10	528
100	1	4	748

Summa annorum 100, character 1. 4. 748. Itaque nouilunium Zygonos fuit feria prima. Cyclus Iudai-

cus e regione anni 24, est 6: Epacta Tropica 14:

Juliana ii. Quære in Hemerologio, siue Kalendario, in mense Zy-
gone. Hæc omnia sunt e regione 17 diei Zygonos, vndecima Octo-
bris. Sed quia hæc variare possunt, propter celerem medium mo-
tum nouiluniorum, & propter characterem neomeniæ Zygonos,
quære prius characterem Zygonos ex Tabula Solis. Fuit igitur cha-

Character neomeniæ Zygonos 5. 2. 49. hoc est, feria
quinta. A quinta feria, ad primam inclusiue, sunt
3. Itaque quære in Kalendario 3, in columna cha-
racteris. Atque is numerus est e regione 13 Zygo-
nos, qui compositus cum 5, abieicto septenario dat feriam primam
nouilunij Zygonos. Ergo nouilunium contigit non in 14 Zygonos,
vt ostendebat Tabula annorum expansorum, sed in 13 die. Itaque in
nouiluniis inuestigandis semper doctrina characteris neomeniæ Zy-
gonos antecedere debet. Nam neomenia Zygonos variat epactas.
Neque solum neomenia, hoc est, cyclus Solis, variat epactas, sed
etiam μετέμπλωσις Lunæ in anno Tropico, vt περιέμπλωσις in anno Ju-
Diano. De quibus nunc dicendum.

76	3	10	24
24	1	16	25
100	5	2	49

DE CAVSIS PROEMIUM TΩΣΕΩΣ σεληναικῆς, ἡ μετέμπλωσις.

EX iis, quæ de anno Rabbi Adda, & periodo magna Hippar-
chi diximus, iam constat de proemtosi Lunari in anno Iulia-
no. Contrarium accidit in anno Tropico, in quo epactarum nu-
merus

merus decrescit, & Luna moratur dies anni: vt contra in anno Iuliano A no epactarum numerus crescit, & annus Julianus moratur nouilunia post annos 304, vno die. μετέμπλωσις, inquam, dicta relatione anni Tropici, quem moratur Luna: quemadmodum & μετέμπλωσις σεληνικὴ ratione anni Juliani, quem anteuertit cyclus Lunaris. Quæcumque enim μετέμπλωσις Lunaris fit, siue illa est in anno Juliano eis τὸ πρῶτον γένος, & vocatur πρώτη μετέμπλωσις, siue in anno Tropico eis τὸ ἕπος, & vocatur μετέμπλωσις, ea, inquam, nunquam consideratur neque cernitur, nisi in periodis Lunaribus, quæ proxime a Solis rationibus absunt. Eæ autem sunt Enneadecaeterides. Si quid enim utriusque sideris rationes variant, hoc in exitu Enneadecaeteridos potius, quam alibi, spectatur. Neque enim diuersa inter se comparamus, sed similia, paria, & æqualia. Modus anni Tropici est di-
rum 365.hor. 5,886.de quibus deduc-
to anni Lunaris modo 354,8,876,
relinquuntur dies 10,21,10 Epactæ anni primi in anno Tropico. Duplicatæ fiunt 21.18.20. Triplicatæ, deducto mense Lunari, fiunt 3.2.317. Sextuplicatæ, deducta semper syzygia vna, fiunt 6.4.634, Epactæ anni sexti. Ita propa-
gando, & syzygiam deducendo, ubi ra-
tio exigit, epactæ deciminoni anni fiunt
29.10.832, quæ sunt minores vna sy-
zygia, nempe diebus 29, 12, 793.
Quare, non, vt in anno Inliano, de-
ducendum erit spatium syzygiæ de ex-
cessibus Solis, sed contra, hic Epactæ Solis, nempe 29, 10, 832, deducen-
dæ de 29, 12, 793. Et remanent dies 0.
1.1041, Epactæ, non iam πρώτη μετέμπλωσις, vt in anno Juliano, sed μετέμπλωσις anni Tropici. Igitur enneadecaeteris Lunaris maior est enneadecaeteride Tropica Solari, diebus 0.hor. 1.1041, Hoc est, quod vocamus μετέμπλωσις.

Anni Iuniani decaderidos.	Epactæ Præmeritantes.			Epactæ Metemprimitantes.		
	1	10	21	204	10	21
2	21	18	408	21	18	20
3	3	2	899	3	2	317
4	14	0	23	13	23	327
5	24	21	227	24	20	337
6	6	5	718	6	4	634
7	17	2	922	17	1	644
8	28	0	46	27	22	654
9	9	8	537	9	6	951
10	20	5	741	20	3	961
11	1	14	152	1	12	178
12	12	12	356	12	9	188
13	23	8	560	23	6	198
14	4	16	1051	4	14	495
15	15	14	175	15	11	505
16	26	11	379	26	8	515
17	7	19	870	7	16	812
18	18	16	1074	18	13	822
19	0	1	485	29	10	832

B

C

D

Lineæ et cloturæ.	Cycli Præmeritantes.			Cycli Metemprimitantes.		
	1	10	21	10	21	10
1	0	1	485	0	1	1041
2	0	2	970	0	3	1002
3	0	4	375	0	5	963
4	0	5	860	0	7	924
5	0	7	265	0	9	885
6	0	8	750	0	11	846
7	0	10	155	0	13	807
8	0	11	640	0	15	768
9	0	13	45	0	17	729
10	0	14	530	0	19	690
12	1	4	1060	1	15	300
30	1	19	510	2	10	990
40	2	9	1040	3	6	600
50	3	0	490	4	2	210
60	3	14	1220	4	21	900
70	4	5	470	5	17	510
80	4	19	1000	6	13	120
90	5	10	450	7	8	810
100	6	0	980	8	4	420
200	12	1	880	16	8	840
300	18	2	780	24	13	180
400	24	3	680	32	17	600

Subie-

A Subiecimus igitur Laterculum Epactarum Julianarum πξοεμπιώσεως cum Epactis Tropicis μετεμπιώσεως, per annos vnius Enneadecaeteridos: ut possis inter se epactas tropicas cum Julianis comparare. Adiunctum est Laterculum cyclorum primum expansorum, deinde per denarios, postremo per centenarios collectorum. Iam scimus ex demonstratione periodi Hipparchæ, & anni Rabbi Adda, in 304 annis πξοεμπιώσεων fieri diei vnius, qui sunt cycli 16. & colliguntur dies o. 23. 200. Deficit ab uno die, hor. o. 880. Quare in 304 annis non fit iusta πξοεμπιώσεως. Sed in 323 fit paulo maior uno die. Hoc exemplo vetustissimæ alicuius obseruationis demonstrandum est. Anno 28 Nabonassar, qui erat secundus Mardokempadi Regis

B Chaldæorum, obseruata Eclipsis Babylone. quod tempus incidit in annum 3994 periodi Julianæ, Martij VIII, sequente IX, feria VI, sequente VII, hora II. 45', Alexandriæ. Rursus anno Christi 1504, ultima Februarij, sequente prima Martij, feria V, sequente VI, obseruatum eiusdem sideris deliquum: quod Alexandriæ fuerit hora 14. 25', post meridiem diei ultimæ Februarij, anno bisextili periodi Julianæ 6217. Interuallum: cycli enneadecaeterici 117 abso-luti, dies 7, hor. 2. 720. Vtrumque enim nouilunium eodem aureo numero, nempe quarto, accidit. Aliter πξοεμπιώσεως notari non posset. Ergo in cyclis enneadecaetericis 117 fit πξοεμπιώσεως dierum 7, hor. 2. 720. quæ sunt periodi Hipparchæ VII, cycli V. Tabula cyclorum

C πξοεμπιώσεως proxime a nobis proposita promittit dies 7. I. 585. At in ratione anni tropici, in annis 247, id est cyclis XIII, fit πξοεμπιώσεως dierum o. 23. 1065. Deficit xv momentis ab uno die solido. Quare in annis 2090, qui sunt cycli 110, fit πξοεμπιώσεως dierum solidorum 9. hor. o. 32. Haec est maxima periodus μετεμπιώσεως. Alter habent rationes μετεμπιώσεως in anno Gelalæo, ut suo loco dictum est. Anno igitur XVIII epochæ nostræ, qui est 781 periodi Julianæ, neomenia Tebeth deciminoni in cyclo Iudaico contigit in XXII Scorpionos. In anno igitur 2091 epochæ, qui fuit 2854 periodi Julianæ, neomenia eiusdem Tebeth anni XIX in cyclo Iudaico descendit in neomeniam Toxonos. Atque adeo hinc colligitur, vt ex

D æquatione Solis & Lunæ fiunt ἐμβόλιμοι menses, ita ex metemptōsi Lunari nasci menses ἐκβολίμυς. Nam Tebeth decimusnonus cycli Iudaici non fuerit amplius nouilunium Scorpionos, sed potius mensis, qui proxime ipsum Tebeth antecedit, nimirum mensis Casleu. Itaque ambo in anno XIX cycli Iudaici in eandem epactam inciderunt, nempe XXIX, hic quidem in neomenia Scorpionos, alter autem in neomenia Toxonos. Cum vero in Kalendario notatus sit Casleu cycli secundi Iudaici e re-gione

gione neomeniæ Scorpionos ; in anno 2090 debuerit notari Cas- A
leu cycli xix Iudaici. Nam Casleu ille secundi cycli , qui notatus
est initio epochæ in neomenia Scorpionos , is , inquam , pessum iit
descendendo vsque ad decimum diem Scorpionos , anno 2091 epos-
chæ , eo loco , vbi notatus Casleu cycli xii initio epochæ. Cum di-
cimus cyclum primum , secundum Iudaicum , aut Dionysianum ,
intelligimus annum primum , secundum cycli Iudaici : in quo vul-
gus Computatorum sequimur , & ad eorum institutum nos compo-
nimus. Propter hanc μετέμπλωσιν , appositæ sunt epactæ tam πξοεμ-
πλώσεως , quam μετέμπλωσεως in Tabula annorum collectorum Lu-
næ , vt patet in exemplo ipsius Tabulæ. Epactæ πξοεμπλώσεως sunt
adiiciendæ epactis Julianis. Contra epactæ μετέμπλωσεως sunt detra- B
hendæ de epactis tropicis. Epactas Julianas , & tropicas , vt iam di-
dicisti , vocamus eas , quæ in Kalendario notatae sunt , nimirum e-
pactas æquabiles , hoc est , per vndenarium æquabiliter progredien-
tes. Epactas autem πξοεμπλώσεως & μετέμπλωσεως vocamus eas , quæ
in tabulam annorum collectorum coniectæ sunt , hoc est epactas
emendatas. Rursus epactæ æquabiles alternant per 30 , & 29 in
Kalendario: Cum igitur numerus maior epactæ μετέμπλωσεως deduc-
cendus est de epacta tropica minore , accommodari debet epacta
antecedens. Verbi gratia : Epactæ Scorpionos sunt vndetriginta.
Ergo antecedentes , nimirum epactæ Zygones , sunt triginta. Si igi-
tur epactæ Zygones in anno proposito fuerit 12 , & detrahendæ fue- C
rint , exempli gratia , 23 Tropicæ epactæ de 12: adiectis 29 , de sum-
ma confecta detrahenda erunt illa 23. Contrario modo , quando
epactæ πξοεμπλώσεως cum epacta Julianæ propositi anni compositæ
excellerint 30 , tunc deducenda erunt 29 , aut 30 , prout mensis Iu-
lianæ , quo de agitur , habet 30 , aut 29 epactas. Hęc quidem perpe-
tuam fidem pr̄starent , nisi neomenia mensis Solaris epactas nunc
moraretur , nunc pr̄cipitaret. Itaque uno die citius , aut serius , e-
pactæ s̄epe nouilunium indicabit. Sed raro hęc methodus fallit. Exem-
plum : anno Christi 1599 , periodi Julianæ 6312 , absoluti erunt cycli
Lunares ab epocha nostra 292. Deductis enim 763 , ex perpetua
regula , de 6312 , remanet D
annus currens epochæ no-
stræ 5549. Neomenia Zy-
gonos , 6. 17. 46 , xiiii
Septembris , cyclo Solis
Juliano xii. Nouilunium
Marchesvan 3. 14. 103 ,
ix Octobris : e cuius re-

5548	5	15	13	41	8	47	77	21	25
1	1	2	33	0	0	11	0	0	50
5549	6	17	46	41	8	58	77	22	15
	14 Septemb.								
5548	1	8	940	23	21	492	17	15	140
1	2	5	243	0	0		0	0	
5549	3	14	103	23	21	492	17	15	140
	9 Octob.			Epactæ v.			Epactæ xiiii.		
	Marchesvan.								

gione

A regione Epacta XIII. Ergo fuit XXVI Zygones: e cuius regione Epacta V. Colliguntur Epactæ μετεμπίστεως fere 24, deducendæ de veteri Epacta 29. Remanent Epactæ V anni propositi. Scis enim primum nouilunium fuisse in XXVII Octobris e regione epactæ 29. Eodem modo colliguntur epactæ περιεμπίστεως 17. quæ coniunctæ cum epacta Iuliana veteri XXVI componunt 43. de quibus detrahenda 29: propterea quod epacta Iuliana in Octobri est 30 dierum. Ergo antecedens fuit 29. Itaque remanet epacta 14 Iuliana anni propositi. Propterea omnes numeros Tabulæ tam Solaris, quam Lunaris in duo diagrammata coniecimus, vt docilis lector etiam pene harum rerum imperitus huic methodo assuescat, qua nihil tractabilius. Quod si epacta moratur nouilunium, aut præcipitat uno die, hoc vero mirandum non est. Sed nulla arte efficies, vt epactæ quæcunque illæ sint, in perpetuum vadimonio nouilunia sistant. Optima hæc ratio anni est, qua melior excogitari non potest: quod non inficiabuntur, nisi homines aut maleuoli, aut imperiti. Ea igitur omnes docti vti debent, vt solent hodie periti Persidos: qui in scriptis suis forma Gelalæa vtuntur, puta in Chronicis, in Almenichiis, siue Tekuin. Regiæ quoque Panegyries in dies Gelalæos, non Iezdegirdicos indicuntur. Notabunt igitur Astrologi ita: Illa Eclipsis contigit illo anno epochæ, qui erat Christi ille annus, illa die Zygones, quæ erat illa dies mensis Iuliani. Omnino Ephemerides ad illam formam sunt describendæ, cum diebus Julianis a latere, vt est notatum in meo Kalendario Persico. Sane peritus artifex aut conditor Ephemeridum videbit neomenias mensium cælestium raro anteuertere ingressus Solis in prima puncta signorum.

DE EMENDATIONE PERIODORVM LVNARIVM.

QUOD periodus Callippi elegantissima opus habuerit castigatione Hipparchi, sed sero a Iudæis accepta, a Christianis autem cyclorum & Octaeteridum Paschalium conditoribus nec intellecta quidem, nedum accepta fuerit, satis constare puto ex iis, quæ libro secundo & de Hipparchi periodo, & de cyclis & Octaeteridibus Paschalibus disputata sunt. Temporibus igitur Diocletiani, Rabbi Adda, & alij eius sæculi æquales Iudæi doctissimi, adhibitis in consilium Hipparchi rationibus, vt testatur Rabbi Haije Hispanus, periodum veterem Calippi Alexandream, qua hactenus usi erant, ab initio Seleuci, maiorem quartam parte diei fere pronunciarunt, vt in quatuor periodis pene unus dies supra rationes Lunæ ex-

Ee currat.

currat. Ut igitur aliquibus pomœriis neomenias suas finiret, animaduer- A terunt id per dies simplices ciuiles fieri non posse, ut hactenus factum erat in Calippica periodo. Id autem melius se adepturos putarunt per medij motus Lunaris epilogismos. Quare eum luculentissimum Computum, quo hodie vntuntur, & quo nihil præstantius in eo gene- nere excogitari potest, instituerunt. Hæc fuit prima forma anni ciui- lis castigata: quam si secuti essent Christiani nostri in cyclis suis, non solum periodos 532 annorum inemendatas posteris non re- liquissent, sed ne vllas quidem tales instituere opus fuisset. Neque enim frustra temporibus Constantini Magni gloriabantur Iudæi, se Christianos docere posse rectam neomeniarum Paschalium ratio- nem, vt pote qui paulo ante eam a Rabbi Adda didicissent. Ne- que enim dubitamus Rabbi Adda huius elegantis computi Iudai- ci, aut vnicum, aut præcipuum conditorem fuisse. Nunc cum vete- res, qui de Paschatis disputatione Ecclesiam in magnum discrimen coniecerunt, rationem hanc eruditissimam neglexerint, vt de ea Iudæos ne percontari quidem dignum censuerint, eos errores in cy- clis Paschalibus, quos hodie videmus, reliquerunt. Iam enim tem- poribus Dionysij Exigui, ipso vidente & sciente Dionysio, cycli Pas- chales non præstabant, quod promittebant: vt opus fuerit ipsi Dio- nysio alium cyclum Lunarem, alium Paschalem instituere: quasi Iudæis alius scilicet cyclus sit Paschalis, alius Lunaris. quod est ri- diculum. Denique negligentia posteriorum cycli Dionysiani quatri. C duo nouilunia, vel potius terminos Paschales morari cæperunt. Quod quidem ab initio animaduersum, non tamen statim in literas relatum, quod homines illorum temporum vix auderent credere aliquid peccatum esse in illis, quæ ab Ecclesia semel recepta vsu longinqui temporis confirmata essent. Non memini de hac re ab vlo scriptore ante 300 annos mentionem iniectam. Hinc autem multos scimus tam Latini nominis, quam Græci multa de antici- pationibus Terminorum Paschalium questos, multa etiam ad re- formationem in medium protulisse: ex nostris quidem Ioannem de Sacro Busto, aut Sacro Bosco, Linconensem, Petrum de Dacia co- D gnomine Philumenam, Ioannem de Saxonia, viros eruditos: ex Græcis vero Nicephorum Gregoram, & Isaacum Argyrum. Cuius verba ex eius Computo Græco excerpta huc inserere non minus utile, quam iucundum fore censuimus.

ISACII

AISACII ARGYRI DE EMENDATIONE
CYCLI PASCHALIS;

*Excerptum ex eius computo Graeco, post
Canonion Paschale.*

Et hæc quidem satis. Ab his autem proxime necessarium est, ostendere causam, cur Canon ille Paschalis mendose editus est: & utrum ita a principio editus fuerit, necne: item, cum ita sit, quando contingat Pascha a nobis rite celebrari, & quando ab exacta regula deficit. Horum, quæ diximus, nulla alia causa est, præter quam quod Lunæ ad eundem locum per decem & nouem annos Romanos reditus non exacte a nobis assumptus est, quemadmodum in processu per aliam temporum conuerzionem ostendemus, quæ per annos viginti quinque Ægyptiacos fit, & qua mirabilis Ptolemæus in opere constructionis usus est, facta utriusque conuerisionis inter se comparatione. Comparamus autem sic. Decennouennalem Lunæ conuerzionem quadruplicamus, quod per quadriennium annus Romanus ex quadrantum diurnorum accessione restituatur. Ita fiunt anni Romani LXXVI. Triplamus etiam eodem modo viginti quinque annorum Ægyptiacorum lustrum. & facit annos LXXV.

CHos LXXV Ægyptiacos annos exacta Lunæ restitutio anteuenit scrupulis diurnis sexagenariis 8'. 21". Quia vero LXXVI anni Romani LXXV annos Ægyptiacos superant diebus CCCLXXXIII, ut ex appositis ratiociniis constat: illis si adiecerimus portionem diurnam de exacta Lunæ conuerione, scrupula 8'. 21", & de conflatis diebus 384. 8'. 21", deduxerimus mensium tredecim Lunarium dies appendices 383. 53'. 52": habebimus exactam Lunæ restitucionem, qua decennouennales quatuor orbes Romanos anteuenit scrupulis diurnis 14'. 29". quæ quidem est portio diei minor quadrante. Sed interea esto quadrans fere. In quatuor ergo lustris septuaginta sex annorum, hoc est in trecentis quatuor annis Romanis, quæ per denos nouenos annos fit restitutio, non ad amissum superat exactissimam die uno solido. Atque ideo facile deprehendi potest, Canonem deficientem hodie duabus diebus a plenilunio Pascha Iudaici, ante bis trecentos quatuor annos Romanos constructum fuisse. Quod si Paschalium pleniluniorum dies exactissimum ostenderet oppositionum tempus, possemus accuratius ratiocinari an-

Anni Aegypt.	Anni Romani
75	76
Dies 365	365. 51.
Dies 27375.	27759
Excessus	
Dies	
384	

Ee 2 te quot

te quot annos talis Canon compositus fuerit. Interea tamen ut cognoscamus post quot annos a præsenti, integræ dies duæ, quæ desciscunt ab examine, consummandæ sint, plenilunij Pascha Iudaici præsenti cyclo appositi, quod decimam Aprilis diem scriptam habet, rationem iniuiimus. Deprehendimus autem, propter non accuratam, ut dictum est, conuersiois Lunaris rationem, qua Canon vtitur, desciscere in octauam Aprilis post horas tres æquinoctiales ab ortu Solis, qui in eadem die contigit. Quia vero tres horæ æquinoctiales sunt octaua pars temporis nocturni & diurni, si annorum **CCCIII** Romanorum, in quibus integrum noctem & diem exacta conuersio non exactam, quæ fit in **xix** annis, anticipat, octauam partem assumpserimus, id est, annos Romanos **XXXVIII**: habebimus post quot annos a præsenti integræ erunt dies duæ ab examine deficientes. Post illam autem conuersionem, rursum aliud diei scrupulis incipiet exacta restitutio non exactam anticipare. Post annos autem triginta octo a præsenti erit annus **6919**. His ita animaduersis, consideremus, an & singulis annis peccat dies, in quos nos sacrosanctum Pascha celebramus, aut alias quidem peccat, alias non. Patebit vero, si ad unum diem mensis dumtaxat Pascha nostrum exigeretur, & non opus esset illud Dominica die celebrare, singulis annis peccaturum illud, quemadmodum & Iudaicum Pascha, & quidem duabus diebus, quemadmodum & illud. Sed quia Dominica die celebratur, propterea non semper peccat. Sed subtilius res C puretur: Quotiescumque Iudaicum Pascha, quod uni diei mensis subiectum est, contingit Dominica, aut feria secunda, aut tertia, aut quarta, aut quinta, tunc nostrum Pascha non peccat, cum sequenti Dominica celebratur. Quando vero feria sexta, aut Sabbato, tunc vero vel nimium quantum a recto desciscit. Incidente enim in feriam sextam, cum deberemus proxime sequente Dominica Pascha celebrare, in eam Dominicam, quæ post illam sequitur, transcedimus, quandoquidem Pascha Iudaicum, quod in Canone assumitur, biduo, quod a nobis demonstratum est, Pascha a Iudeis celebrari solitum præuertit. In Sabbato quoque idem contingit propter eandem caussam. Cum enim deberemus, interueniente postridie D Dominica, Pascha celebrare, in illam, quæ post eam sequitur, transitum facimus. Vno quidem hoc casu peccatur, propter causam, quam diximus, non exactæ restitutionis Lunaris. Est & alias casus, (quanquam hoc quidem raro accedit,) propter verni æquinoctij lutationem. Retro enim progreditur, & ipsum quoque post conuersiones annorum, propter eam caussam, quam dicemus, quæ ita habet: Solem interuallo **365** dierum & quadrantis ab eodem punto ad idem

A ad idem reuerti, pinguius acceptum est: secundum vero subtilem rationem, aliqua diei portione minus, vt quidem Ptolemæus in Compositione ait, trecentesima: vt autem Persarum Mathematici, & nos solstitionis per plures dies obseruantes, deprehendimus portionem illam maiorem ducentesima parte, quam quidem a diebus 365 & quadrante auferre oporteat. Æquinoctium enim vernum ait Ptolemæus sœculo suo confici XXI Martij. Nos autem ipsum deprehendimus ante x v Martij, ex solstitiis obseruationibus ipsum putantes. Quia vero lex Mosaica proximo post vernum æquinoctium plenilunio statim Pascha celebrare Iudæis præcipit: quo tempore Canon Paschalis constructus est, cum scilicet vernum æquinoctium in x x i;

B aut x x Martij propemodum conficeretur: Pleniluniorum dies in Canone notati, & Iudaicum Pascha indicantes, prima quidem sunt rite post æquinoctium plenilunia. Non enim reperies Canonom transgredi plenilunium vicesimæ primæ Martij, quod quidem tunc erat primum post æquinoctium, aliud autem vicem eius substituere. Nunc vero cum vernum æquinoctium sex aut pluribus diebus retro progressum fuerit, possent esse alia prima plenilunia ante x x i Martij, in quibus Iudæi quidem Pascha celebrent, nos vero plenilunia Canonis sequentes integrum mensē a congruo tempore desciscamus. Ante annos enim quinquaginta, cum adhuc ætate iuuenis essem, & in quadam Thraciæ vrbe, cui nomen Ænos, degerem,

C vidi loci inquilinos Iudæos vicesima Martij Pascha suum obiuisse: nos vero nostrum sanctum Pascha vicesima tertia Aprilis celebrauimus, secuti diem Plenilunij Canonis in x viii Aprilis notatam. Ego quidem tunc rem admiratus sum adhuc rudis Mathematicarum rerum. Postea vero cauſas rei ex astronomicis disciplinis edocetus, percepi hoc rite contigisse. Ex his igitur constat, quoties proxime exactum vernum æquinoctium, hoc est x v Martij, usque ad x x eiusdem, contingit plenilunium fieri, nos a regula deficere, quod ad plenilunia Aprilis transgressum facimus. Et quidem ante nos doctissimus Gregoras de hoc scripsit, edito libro, in quo nullam eruditionem desideres, & transformato canone, & in eum, qui

D huic sœculo competit, statum restituto. Qui & in populo, & in conspectu Imperatoris, & ipsius senatus & lectissimorum ecclesiæ virorum ab omnibus laudatus est: & vniuersi Pascha, si fieri posset, ex emendatione Canonis celebrandum esse decreuerunt, ipsa veritate verborum confutati. Nos vero, non quod solenne Pascha mutandum esse censeamus, hunc sermonem instituimus: neque ideo, vt eos, qui hunc Canonom construxerunt, criminaremur; tanquam imperite & vitiose principium eius ediderint, in hæc

Ec 3 verba

verba effusi sumus. Apage eiusmodi verba : neque vitilitigatores A
luminiosam in nos linguam vibrent. Hoc enim solum studuimus o-
stendere, quomodo cunque edatur Canon, euitari non posse, quin
a tempore vitiosum fiat, efficiens, ut decemnouennalis lustri dif-

CANON PASCHALIS EMENDATIONIS.
AVCTORE NICEPHORO GREGORA,
cuius Argyrus in superiori Methodo differit.

(Cycli.	Pascha Legale.	1 18	7 15	2 19	13 24	3 25	14 8	9 20	15 26	10 27	21 4	5 11	22 16	23 17	6 28	(Epag. xiiii
I M. 31	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 2	A. 8									B
2 M. 20	M. 24	M. 23	M. 22	M. 21	M. 27	M. 26	M. 25									
3 A. 8	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 15									
4 M. 28	M. 31	M. 30	M. 28	A. 4	A. 2	A. 2	A. 4									
5 A. 16	A. 21	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 23	A. 22									
6 A. 5	A. 7	A. 6	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 8									
7 M. 25	M. 31	M. 30	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	A. 1									
8 A. 13	A. 14	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 16	A. 15									
9 A. 2	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 9	A. 8									
10 M. 22	M. 14	M. 23	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	M. 25									
11 A. 10	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 17	A. 19	A. 15									
12 M. 30	M. 31	A. 6	A. 5	A. 4	A. 3	A. 2	A. 1									
13 M. 19	M. 24	M. 23	M. 22	M. 21	M. 20	M. 26	M. 25									
14 A. 7	A. 14	A. 13	A. 12	A. 11	A. 10	A. 9	A. 8									
15 M. 27	M. 31	M. 30	M. 29	M. 28	A. 3	A. 2	A. 1									
16 A. 15	A. 21	A. 20	A. 19	A. 18	A. 17	A. 16	A. 22									
17 A. 3	A. 7	A. 6	A. 5	A. 4	A. 10	A. 9	A. 8									
18 M. 23	M. 24	M. 30	M. 29	M. 28	M. 27	M. 26	M. 25									
19 A. 11	A. 14	A. 13	A. 12	A. 18	A. 12	A. 16	A. 15									
	V	VI	VII	I	II	III	IV									

crimen, quod in exiguo tempore paruum dictu, & insensile vide- D
batur multorum annorum processu nequaquam negligendum sit.

Hactenus Argyrus.

Est autem plana methodus Canonis. Numeri, qui sunt in dupli-
cibus cellis frontalibus, indicant cyclum Solarem Græcorum. Nam
cyclus Græcorum incipit a cyclo xviii Latinorum, in litera F.
Quare & xviii Græcorum habebit eandem literam F. Et propterea
congeminati sunt i. xviii, propter communem literam F. quæ
est in vii Aprilis, & in xxiii Martij, & ita deinceps descendendo
per

A per numerum Cycli aurei. Eodem modo cycli vii. xv habent eandem literam F. Consequenter xiiii. xxiiii habent literam E. quæ etiam est in vi. Aprilis, xxiii Martij, & ita deinceps descendendo. in singulis cellis Pascha Christiani subiecti sunt numeri feriales i. ii. iii. i. ii. iii. v. vi. vii. significantes feriam, in quam incidit Pascha legale, siue Iudaicum. Exemplum. In primo anno cycli, Pascha legale est in xxxi Martij. Christianum in vii April. in cuius cella est nota I, id est feria prima. Ergo Pascha legale est in feria prima. Quod verum est. Nam litera Dominicalis est F, in vlt. Martij.

IN METHODVM CORRECTIONIS PASCHA-

LIS ISACII ARGYRL

Quo tempore hoc scripscrerit Argyrus, non longius quærendum. Ipse notam apposuit annum Græcorum 681: hoc est Christi 1372. vt ab eo ad hunc 1596, fluxerint anni ccxxiiii. Quod vero ait ante quinquaginta annos se, cum in urbe Traciæ Aeno esset, obseruasse a Iudæis Pascha celebratum fuisse vicesima Martij, quo anno Christiani in xxiii Aprilis Pascha resurrectionis celebrarint, sequentes, vt ipse ait, Terminum Paschalem appositum Canoni in xvii Aprilis: manifesto quidem indicat annum cycli Lunaris fuisse viii, literam autem Dominicalem A. Hæc non potuerunt concurrere, nisi in anno Christi 1318. Cyclus Lunæ fuit viii, Solis xi. Ideo terminus Paschalis Dionysianus xvii Aprilis: litera Dominicalis A. Interuallum ab epocha Argyri retro ad illum annum, sunt anni L v. Ideo recte dixit ante annos quinquaginta. Plus enim sunt, quam quinquaginta. Erat annus Græcorum 6826, Iudæorum 5078, incipiens ab autumno anni Christi 1317. Tisri 4. 8. 286, feria quinta, in viii Septembris. Nisan sequens 6. 12. 724, feria septima, in iiiii Martij. Ergo quintadecima Nisan in xvii Martij. Quod si annus fuisset plenus, incidisset in xix Martij. Quomodo igitur constabit fides auctori de Pascha a Iudæis in xxi Martij celebrato? An alia vsi sunt anni forma, quam ea, qua alij Iudæi? Habuimus autem duo exemplaria Græca eiusdem Argyri: in quibus constanter notata erat vicesima Martij: vt non sit ertot librarij, sed potius ipsius Argyri. Quod vero ait æquinoctium vernum

Dobseruatum a Ptolemæo in xxii Martij, falsum est. Obseruatio enim confertur ab ipso Ptolemæo in Pachon vii, anni a meridie Nabonassari 887, feria secunda: Erat annus Christi 140. Litera Dominicalis D C. Ergo feria secunda in D, & proinde in xxii Martij. Itaque anno 143 æquinoctium peruererat ad xxiiii eiusdem Martij. Tantum abest, vt in xxii obseruatum sit a Ptolemæo. Habetumus & alias Paschales correctiones Ioannis de Saxonia, Ioannis de Dacia cognomine Philomenæ, & aliorum, qui temporibus Argyri, aut ante, scripscrerunt. Sed hac sola Argyri contenti simus.

ATQVE hæc quidem Isacius Argyrus homo Græcus, qui non tam suam, quam Gregoræ castigationem adducit. Sed & ipsius Gregoræ diatribam de ea re produxissem, nisi indigna visa esset, quæ hic locum haberet, propter aniles quasdam de æquinoctiis opiniones. Si quis vero tanti facit, vt in ea legenda horam perdere non recuset, adeat ipsius Gregoræ librum VIII. Sed & ipse Argyrus, & alij tam nostri, quam Græci, qui hoc saxum volutarunt, nihil aliud suis scriptis consequuti sunt, quam vt negligenterunt, & eorum ratio non haberetur: donec memoria auorum nostrorum id denuo agitatum, his superioribus annis obtinuit. In hac re duo sunt, castigatio cycli Paschalis, & obsignatio æquinoctij in die Iuliana. Vtrique rationi vitium oblatum ex anticipatione vtriusque sideris in forma Iuliana. Alteram vocauimus προέμπτων σεληνών: alteram πρόγνων ιονυσελών. De vtraque iam satis a nobis dictum. Easdem caussas vitiati cultus Paschalis pronunciarunt primi illi, qui de hac re disputatione, vt habes apud Argyrum. Sed & Ioannes de Saxonia easdem causas prodit, atque eadem remedia. *Modus*, inquit, *corrigendi hunc errorem secundum Linconensem est*, *ut verificetur quantitas anni*, *ut ex precedentibus patet*, *Et verificata Kalendario inseratur*. Aut aliter: *Consideretur tam dies æquinoctii verinalis, quam plenilunii primi secundum veritatem*: *Et ibi ponatur Terminus Pascha. Et sic absque omni errore in proxima Dominica celebrabitur ipsum Pascha*. Voluit igitur, in Kalendario Juliano apponi diem ingressus Solis in Arietem, id est, neomeniam Krionos annotari. Ita enim fiet, vt dignoscantur reiiculi menses, quos ἔκαλιμενος vocamus, a veris Paschalibus. Ex iis autem, quæ superius demonstrauimus, potes colligere, quia quosdam menses ἔκαλιμενος diximus, hoc nihil aliud esse, quam fieri posse, vt qui hoc sæculo menses Paschales sunt, aliquando non sint Paschales, propter μετεμπτίων Lunarem. Et quidem primis aliquot sæculis epochæ nostræ, hoc est, ab anno periodi Julianæ 764, & deinceps, nullus D Nisan hodiernus fuit mensis Paschalis, præter Nisan III, XI, & XIV, in cyclo Iudaico. Nam is Paschalis mensis est, cuius quintadecima, siue solenne Azymorum Iudaicum saltem incurrit in neomeniam Krionos. quemadmodum ille mensis est verus Tifri, cuius quindecima, siue οὐλωπηγία Iudaica incidit saltem in neomeniā Zyonos. Et contra, hodie in cyclo Iudaico duo Nisan sunt, nonusdecimus, & octauus, qui migrarunt in locum Ijar. Quare sequitur, vt annis XI X, & VIII

A & viii cyclo Iudaici, qui sunt anni iii, & xi nostri aurei numeri Dionysiani, pro Nisan assumatur Adar posterior. Itaque omnino hic locus est τῇ ἔκελῃ. Cum primum autem sit ἔκελη, tunc ille cyclus habet tantum 234 syzygias, cum tamen cyclus enneadecatericus constet syzygiis 235. Imo quia duo Adarin in uno cyclo pro duobus Nisanin assumendi sunt, cyclus Iudaicus, quando duorum mensium fieret ἔκελη, esset tantum 233 syzygiarum. Igitur ne per περιγνωστικὴν fiat fraus neomeniæ Paschali, non satis est cyclum Iudaicum sequi, nisi etiam τῇ ἔκελῃ illorum duorum Nisanin duos Adarin posteriores in locum eorum sufficiamus. Altera castigatio, ut diximus, est περιπλάσσεις Lunaris, quæ post

B xvii cyclos in anno Iuliano percipitur: & tunc epacta Iulianæ diei apposita augenda est vnitate. Sed neque hoc satis. Epactæ enim vulgo æquabiles usurpantur, per vndenarium numerum crescentes, abiectis triginta, quoties numerus congestus eam summam conficit. Hæc enim ratio quanquam expedita, & tractabilis, atque vulgi usibus accommodata, tamen non raro fallit. Aliquando enim epactæ etiam per duodecim, aliquando per decem tantum progrediuntur. Quæ variantia in orbem redit post quatuor cyclos, siue annos 76. Nam diuersitas hæc aliquando ex bisexto Iuliano nascitur. Quare necesse omnino, ex præscripto epactarum æquabiliūm Dominicam αἰαστίσσεις aliquando plenilunium anteuertere.

C quod accidet anno 1598. qui est error ut crassus, ita & manifestus. Instituenda igitur est periodus 76 annorum, appositis characteribus nouiluniorum Paschalium, siue Nisanin Iudaicorum, ut illis ducibus veras epactas Iulianas nanciscamur. Initium huius periodi est ab anno, qui antecedit primum annum Christi, hoc est ab anno primo cycli, qui contra scitum Dionysij erat verus annus primus Christi. Sed nos vulgum sequimur.

TABV-

TABVLA NOUILVNIORVM
PASCHALIVM.RESIDVVM TABVLÆ NOVI-
LVNIORVM PASCHALIVM.TABVLA
Æquationis
Epactarum.

Linea Annorum.	Fe- riæ.	Ho- ræ.	Scrup. 1080.	Cycl. ⊖ Roma- nus.	Nouiluniū Paschale in dieb. Iulianæ.	Epacta Iulianæ.
Emb.	1	4	7	55	I D C	24 M. VIII
	2	1	16	247	B	13 M. x viii i
	3	7	13	936	A	1 Ap. xxviii
	4	4	22	732	G	22 M. ix
Emb.	5	2	7	528	F E	10 M. xxi
	6	1	5	37	D	29 M. ii
	7	5	13	913	C	18 M. xiii
	8	4	11	422	B	6 Ap. xxiv
Ijar	9	1	20	218	A G	26 M. v
	10	6	5	14	F	15 M. xvi
	11	5	2	603	E	3 Ap. xxvi
	12	2	11	399	D	23 M. viii
Emb.	13	6	20	1050	C B	12 M. xix
	14	5	17	784	A	30 M. i
	15	3	2	580	G	20 M. xi
	16	7	11	376	F	9 M. xxii
Emb.	17	6	8	965	E D	27 M. vi
	18	3	17	761	C	16 M. xv
	19	2	15	270	B	4 Ap. xxv
	20	7	0	66	A	25 M. vi
Emb.	21	4	8	942	G F	13 M. xviii
	22	3	6	451	E	1 Ap. xxviii
	23	7	15	247	D	21 M. x
	24	5	0	43	C	11 M. xx
Emb.	25	3	21	632	B A	29 M. ii
	26	1	6	428	G	18 M. xiii
	27	7	13	1017	F	6 Ap. xxxii
	28	4	12	813	E	26 M. v
Emb.	29	1	21	609	D C	15 M. xvi
	30	7	19	118	B	3 Ap. xxvi
	31	5	3	994	A	23 M. viii
	32	2	12	790	G	11 M. xx
Emb.	33	1	10	299	F E	30 M. i
	34	5	19	95	D	20 M. xi
	35	3	3	971	C	9 M. xxii
	36	2	1	480	B	28 M. iii
Ijar	37	6	10	276	A G	16 M. xv
	38	5	7	865	F	4 Ap. xxv
	39	2	16	661	E	24 M. vii
	40	7	1	457	D	14 M. xvii

Linea Annorum.	Fe- riæ.	Ho- ræ.	Scrup. 1080.	Cycl. ⊖ Roma- nus.	Nouiluniū Paschale in dieb. Iulianæ.	Epacta Iulianæ.
Emb.	41	5	22	1046	C B	I Ap. xxviii
	42	3	7	842	A	21 M. x
	43	7	16	638	G	10 M. xxii
Emb.	44	6	14	147	F	29 M. ii
	45	3	22	1023	E D	18 M. xiii
	46	2	20	532	C	6 Ap. xxiii
Ijar	47	7	5	328	B	26 M. v
	48	4	14	124	A	15 M. xvi
	49	3	11	713	G F	2 Ap. xxvi
Emb.	50	7	20	509	E	23 M. viii
	51	5	5	305	D	12 M. xix
	52	4	2	894	C	31 M. oxxix
Ijar	53	1	11	690	B A	19 M. xii
	54	5	20	486	G	9 M. xxii
	55	4	17	1075	F	27 M. iiiii
Emb.	56	2	2	871	E	17 M. xiiii
	57	1	0	380	D C	4 Ap. xxv
	58	5	9	176	B	24 M. vii
Emb.	59	2	17	1052	A	13 M. xviii
	60	1	15	561	G	1 Ap. xxviii
	61	6	0	357	F E	21 M. x
Emb.	62	3	9	153	D	10 M. xxii
	63	2	6	742	C	29 M. ii
	64	6	15	538	B	18 M. xiiii
Ijar	65	5	13	47	A G	6 Ap. xxiii
	66	2	21	923	F	26 M. v
	67	7	6	719	E	15 M. xvi
Emb.	68	6	4	228	D	3 Ap. xxvi
	69	3	13	24	C B	22 M. ix
	70	7	21	900	A	12 M. xix
Emb.	71	6	19	409	G	31 M. oxxix
	72	4	4	205	F	20 M. xi
	73	1	13	1	E D	8 M. xxiiii
Emb.	74	7	10	590	C	27 M. iiiii
	75	4	19	386	B	17 M. xiiii
	76	3	16	979	A	4 Ap. xxv

Annos collecti.	Dies per annos
76	0
152	0
228	0
304	0
323	1
399	1
475	1
551	1
627	1
646	2
722	2
798	2
874	2
950	2
969	3
1045	3
1121	3
1197	3
1273	3
1368	4
1444	4
1520	4
1596	4
1615	5
1691	5
1767	5
1843	5
1919	5
1938	6
2014	6
2090	6
2166	6
2242	6
2261	7
2337	7
2413	7
2489	7
2565	7
2584	8

Tabulam nouiluniorum Paschalium per 76 annos construximus, ut varietas nouiluniorum perspici possit: quæ quidem aliquando propter bisextum accedit, aliquando etiam propter motum ipsum Lunæ medium. Propter bisextum, ut exempli gratia, anni primi & vicepsi, qui sunt in eodem numero aureo, epactæ non sunt eadem. Nam in anno primo epacta est vii, in anno autem 20 epacta est vi. idque propter bisextum. Nam in annis 39, & 58 iterum epacta est vii, nullo scilicet interueniente bisexto. Propter ipsum motum Lunæ

A Lunæ variat etiam epactæ, nullo interuentu bisexti : vt in annis 4 & 23, in eodem aureo numero diuersæ sunt epactæ. Tutius igitur est per epilogismos nouiluniorum agere, vt Iudæi faciunt. Nullus alius est modus vera nouilunia Paschalia nanciscendi. Ita nullus error occurret in inuestigatione verni nouilunij. Primationem vocant nostri Computatores, id est primam Lunam, siue primum nouilunium Paschale. Nouilunium autem illud est neomenia Nisan : cuius quartadecima est $\eta\pi\zeta\omega\tau\alpha\zeta\mu\omega\eta\iota\sigma\delta\alpha\omega\eta$. quintadecima autem est $\eta\dot{\epsilon}\sigma\tau\eta\tau\eta\alpha\zeta\mu\omega\eta$. Vtriusque fit mentio apud Ioannem statim initio XIII cap. Nam illud $\pi\zeta\delta\tau\dot{\epsilon}\dot{\sigma}\tau\eta\eta$ comprehendit $\eta\tau\omega\tau\dot{\sigma}\dot{\sigma}\omega\eta\omega$, quæ est XIIII Nisan, $\eta\tau\omega\dot{\epsilon}\sigma\tau\omega$, quæ est xv. Sed Christianorum B quartadecima est quintadecima Iudæorum. Quintadecima Iudæorum est plenilunium, vt omnes sciunt. Quartadecima item Christianorum est plenilunium. Itaque computatores Græci quartamdecimam vocant nunc $\pi\lambda\eta\sigma\sigma\epsilon\lambda\omega\omega$, nunc $\pi\alpha\omega\sigma\epsilon\lambda\omega\omega$. Latini autem nunc terminum Paschalem, nunc plenilunium. Inter illos Ioannes de Saxonia vir eruditus, eruditus Computi conditor ita scribit: *Cum Luna dicatur quartadecima in ipso die plenilunii, ipsa debebat dici prima, non in die coniunctionis eius cum Sole, sed in proximo die sequenti, quo possibile est, ut primo appareat accensa a sole. Quia si inciperet tempus primationis ab hora coniunctionis, necessario in die plenilunii Luna quintadecima diceretur.* Non potuit clarius demon-
C strari, Quartamdecimam Christianorum esse xv Nisan Iudaici, id est $\tau\omega\pi\alpha\omega\sigma\epsilon\lambda\omega\omega$. Sed & ipse Dionysius Exiguus, conditor periodi magæ Paschalis hoc melius ostendit. Aliam enim instituit methodum nouiluniorum, aliam neomeniæ Paschalis. Quartadecima Paschalis apud eum est sextadecima nouilunij. Atqui debebat esse quintadecima. Sed propter $\pi\zeta\omega\mu\pi\omega\omega$ vnius diei, quæ debebat esse quintadecima, ea est sextadecima. His ita constitutis, hoc sciendum ē $\pi\zeta\theta\omega\eta\eta\alpha\lambda\gamma\omega$, nouilunia, quæ hic apposita sunt, incipere a primo anno cycli Dionysiani: hoc est, hic apposita esse nouilunia Paschalia annorum 76, a primo anno cycli Dionysiani, cuius secundus annus, est primus annorum vulgarium Christi. Annis igitur D Christi addenda vntas, vt solet in methodo periodi magnæ Dionysianæ. De summa deducendus est numerus proxime minor in Tabula æquationis epactarum. Exemplum. Esto annus Christi 1595. Volo scire quotus annus sit periodi annorum 76, quam constituimus. Adde vnitatem annis Christi. Abieeto proximo minore numero in Tabula æquationis epactarum, nempe 1520, relinquuntur 76, nempe annus vltimus periodi. Dico igitur annum Christi propositum 1595 esse vltimum periodi. Siquidem periodus est annorum 76.

Volo

Volo scire, quæ sit epacta. Numerum μετέμπτωσεως e regione annorum 1520, quos deduxisti de annis Christi, nempe numerum 4, coniunge cum epacta, quæ est e regione anni 76, nempe cum 26. Habet 30. hoc est 0. Ergo anno proposito 1595, epacta est 0 in anno Iuliano. Sciendum præterea omnes menses εμβολίμες esse in xi appendicibus diebus Solaribus, quæ excrescunt supra rationes Lunæ. Ideo in Computo Paschali semper epactæ debent incipere a mense Paschali, nimis a Martio. Itaque xi dies, quæ excurrunt supra annum Lunarem, incipiunt a xviii Februarij, in quibus xi diebus semper, ut dixi, embolimi menses sunt. Cum autem vtendum est ἐκθελῆ, hoc est, cum usurpandus est Adar posterior pro Nisan, epacta erit in illis xi diebus Februarij postremis. Usurpat enim tunc mensis embolimus pro Nisan. Mensis autem embolimus est in xi excurrentibus diebus. Epacta igitur in illis quærenda est. Quoties ergo ἐκθελῆ vtendum est, epacta retro numeranda erit ab ultima Februarij. Exemplum. Esto annus Christi 1598. Addita unitate, ut præcipit regula Dionysiana, & abiesto numero proxime minore 1520, relinquitur annus tertius magnæ periodi annorum 76. Epacta est 29. Adiice numerum περιεμπτώσεως 4 e regione 1520. Fiunt 33. Deductis 30, ut sit semper in methodo epactarum, relinquuntur 3, epacta nempe anni propositi 1598. quæ numeranda est retro a 28 Februarij, in anno communi, a 29 autem, in anno bisextili. Itaque quintadecima mensis Paschalis erit in xii Martij, hoc est in secunda Krionos. Dominica autem resurrectionis erit in nona Krionos, siue ix Martij Iuliani. Hic est facta ἐκθελῆ Nisan, pro quo assumptus Adar posterior. Sic anno 1614 eadem methodo inuenies epactam 1, ab ultima Februarij ineundam. Vbi rursus erit vtendum ἐκθελῆ, ut posterior Adar in Nisan succedat. Tabula æquationis composita est per progressum quinarium. Quinarius constat annis 323. hoc est cyclis xvii. quia in tot cyclis fit μετέμπτωσις in anno Iuliano, non in xvi, ut sciscit Hipparchus, qui tamen non ignorauit eandem periodum non iustum esse: sed dixit χεδὸν perire vnum diem in quatuor periodis Calippicis. Hoc est, quod comminisci potuimus ad methodum epactarum, quæ tolerabilius, hoc est vero propior esset. Nam veram instituere velle, sine methodo Iudaica, hoc vero est frustra fatigari. Cur autem methodum Iudaicam veteres Christiani neglexerint, nulla alia videtur caussa afferri, præter odium αλογῶν in Iudeos conceptum.

A

DE ANNO NICENO.

SED hæc omnia locum habent in forma Iuliana, in qua tamen apparet manifesta περίγνωσις χρονική, puta quindecim dierum, a temporibus Metonis, ad nostra, ut suo loco demonstratum est. Et quamuis Pascha recte obeatur plenilunio proximo post æquinoctium, vbiunque tandem fuerit illud in anno Iuliano, tamen multi hactenus censuerunt Decreto Niceno non plane pareti, nisi æquinoctium semper in xxii Martij hærebat, vbi illud statuerant Patres illi. Quod si fingendum est æquinoctium semper in xxii Martij deinceps hæsisse, hæsurumque: eadem ratione fingen-
dum retro quoque in eadem xxii Martij fuisse. Si igitur in anno Iuliano æquinoctium erat in xxii Martij, hoc est in anno Christi 325, ergo in anno primo Christi fuit in xxiii. In totidem enim annis bidui absoluti περίγνωσις facta est in anno Iuliano: qui quidem annus Iulianus erit nobis examen anni Niceni: ut quota feria sit litera C in anno Niceno, ea sit nota æquinoctij in anno Iuliano. Exemplum. In anno Niceno esto litera Dominicalis A. Ergo C, quæ est tertia ab A, erit feria tertia: & proinde æquinoctium erit in feria tertia. quæcumque igitur fuerit litera Dominicalis in anno Iuliano, cum tertia ab ea debeat esse feria tertia, in illa erit æquinoctium. Ut hoc anno 1596, litera Dominicalis Iuliana est D C.
Cingatur exempli gratia litera Nicena G F. litera c est quinta ab F. Quare æquinoctium erit in feria quinta. Erit ergo in litera G in anno Iuliano, quæ quinta est a c litera Dominicali Iuliana. Ita, ut dixi, annus Iulianus erit regula Niceni. Sed quæ via ineunda est huius instituti? Duæ sunt tantum, anni modus, & periodus quædam, quæ cyclum quendam Solarem constituat: quia necesse est cyclum Solarem Iulianum interrumpi, omittendo bisextum post aliquot annos, ut iubet περίγνωσις χρονική. Duo tantum modi anni a nobis probantur, Alfonsinus & Gelalæus. reliquos ipsa Φαγνόμηνα satis refellunt. Vter nobis eligendus sit, id periodus, quæcumque potuerit constitui, ostendet. In modo anni Alfonsini duæ constitui possunt, aut qua-
Ddringentorum annorum, aut 924. Nam bisextum vnum perit in 132 annis fere. Et septies tot anni sunt 924. In 132 annis sunt cycli Solares Iuliani quatuor absoluti, & viginti præterea anni cyclo quinto inchoato. Ergo in vicesimo anno peribit vnum bisextum. Quartus igitur annus erit bisextilis, hoc est prædictus litera duplice dominicali: quarum posterior incipiet alium cyclum post annum 132, in eunte scilicet anno 133. Exempli gratia: si annus 132 debuerit ex consuetudine habere literam duplicem G F, habeat tantum G: litera au-
tem F sit

tem F sit initium cycli sequentis. Ita in periodo annorum 400, A in annis 132, 264, 400, pro litera duplice assumetur prior, altera autem differetur in annum sequentem. Itaque tres periodi minores sunt duæ quidem priores annorum 132, tertia autem annorum 136. in duabus prioribus vicesimus annus cycli quinti omittit bisextum, in tertia vicesimo quarto anno fit omissio illa bisexti. Quia vero iam indicauimus nobis fingendum esse retro semper æquinoctium in XXI Martij fuisse, & deinceps futurum, satis est, si ab annis Christi Computus noster incipiat: ut taceam, annos Christi valde idoneos illi esse, quia quartus quisque eorum annus est bisextilis. Cum autem annus primus Christi necessario secundum hypothesim Niceni Canonis habuerit æquinoctium in XXIII Martij, fuit ergo B æquinoctium feria quarta. Nam litera dominicalis Iuliana erat B. Ergo in anno Niceno litera dominicalis fuit G. Siquidem G est quarta a c. Primus igitur annus periodi annorum 400 habuit literam dominicalem G. Annus vero 132, qui erat vicesimus cycli quinti, debebat habere ex consuetudine duplē literam ED. Sed quia περίγραμμος χρηστικὴ tollit bisextum, litera D differetur in annum 133, retenta sola E pro duplice ED. Rursus anno 264, nempe vicesimo cycli quinti, competebat litera duplex BA. Sed B sola manebit: A vero incipiet cyclum anni 265. Denique anno 400, annus vicesimus quartus cycli quinti ex consuetudine habuerit literam duplē AG. Sed A manebit secura in suis sedibus: G autem rur- C sus incipiet periodum secundam annorum 400. Noster est ille versus Technicus ad methodum cycli Solaris Iuliani institutus,

Gaudet Flaccus equo, Dorus cane, Bosporus agno.

Methodus vero cycli Solaris Iuliani statuit primum annum bisextilem, quintum, nonum, tertiumdecimum, decimumseptimum, & sic deinceps. Sed non ita est, si cyclum instituas ex annis Christi. Nam non primus, sed quartus quisque est bisextilis. Itaque cum periodus annorum 400 constet ex tribus minoribus, earum primores literæ sunt GDA. Cum ergo G incipiet periodum, tunc methodus incipiet a prima voce versiculi, nempe a GAVDET: quæ statuetur in ima radice indicis: FLACCVS in ima radice medij: EQVO D in ima radice medici digiti: DORVS CANE in ima radice auricularis: quia ibi est bisextum. Ita percurres omnes articulos, donec orbem annorum 28 consummaueris, semper bisextum in minimo dígito statuendo. Ab annis igitur Christi semper abiicienda sunt 400, quantum fieri potest: a reliquis autem 264, si numerus excederit 264, aut 132, si minor fuerit. Reliqui anni diuidendi per 28. Exemplum: Annus Christi 325, abiectis 264, relinquit 61. Abiectis

A Abiectis 28, remanent v., Quia abieci 264, ergo relinquitur ultima minor periodus annorum 136, incipiens a litera A : hoc est a voce AGNO, quam statuēs in ima radice indicis. Itaque cum numerus diuisus per 28 reliquerit v, litera dominicalis Nicena erat c, in anno 325. Fuit ergo æquinoctium feria prima. Erat autem litera quoque dominicalis Iuliana c. Tam igitur in anno Iuliano, quam in anno Niceno æquinoctium erat in xxii Martij, quæ habet literam c.. Sed a nobis exigitur, ut æquinoctium anno Christi 325 fuerit in xxii Martij Iuliani, hodie vero sit in xi item Martij Iuliani. Decem igitur dierum περιοδος facta est, a 325 anno Christi, ad hunc 1596. differentia, anni 1271, quæ sunt periodi tres absolutæ. ideo-

B que ter tria bisexta tantum perierant a 325 anno Christi, ad hunc præsentem 1596. Quare æquinoctium erit in xii Martij, non autem, ut volebamus, in xi. Quod examen ipsum probabit. Abiectis 400 de 1596, quantum potest, relinquuntur 396. de quibus rursus deductis 264, relinquuntur anni 132. hoc est, quatuor cycli, & vicesimus annus quinti inchoati incipientis ab A, hoc est, a voce AGNO. Litera Dominicalis Nicena erit FE. Cum autem c sit sexta ab E, secundum hanc hypothesin æquinoctium fuerit feria sexta. Erit igitur in xii Martij Iuliani. Atqui debebat esse in xi. Quod est absurdum. Igitur in hac periodo annorum 400, æquinoctium non potest esse xxii Martij tempore Niceni Concilij simul, & in xi eiusdem Martij in hoc saeculo. Quod si per centenarios tres tollantur bisexta, eodem recidet methodus, & eandem absurditatem incurret. Rursus si hoc saeculo statuamus æquinoctium in xi Martij; literæ periodi debent esse AEV. Sed tunc anno 325 litera dominicalis fuerit D, æquinoctium vero in xx, non autem in xxii Martij. Quod ipsum est contra hypothesin, quæ absurditas iterum evitari non potest, etiam si per centenarios bisexta perimantur. Quare periodus annorum 400 locum in forma anni Niceni habere non potest, nisi ludibrium lectoribus debere volumus, & ταῦτα λογίζεσθ. Restat periodus annorum 924. cuius literæ essent G D A E B F C. Sed illa incipit statuere æquinoctium in xi Martij anno tantum 1584. Itaque neque

D hæc commoda est instituto nostro. Alfonsina vero anni quantitas ab hoc instituto longe alienissima est. Confugiendum igitur ad Gelalæam: cuius periodus elegantissima est annorum 648: quo interuallo pereunt bisexta quinque: ut in anno Gelalæo vidimus. Quam si instituamus a capite annorum Christi, literæ eius erunt G D A E B, hoc technico versiculo comprehensæ,

Gaudentes donis audebunt esse beati.

In illa semper vicesimus annus cycli quinti omittit literam unam ex.

Ff 2 dupli, .

duplici, præter vltimum annum, qui est octauus cycli, non autem A vicesimus. Ea igitur periodus æquinoctium in xxii Martij, tempore Niceni confessus, & in xii, hoc sæculo statuit, quanquam anno tantum 1560 incipit illud traduci in xi Martij. Nihilominus propositi compotes sumus, & nullum *atropœma* consequitur, quod euitari non poterat in periodo annorum 400, quæ per omnia inutilis est & inepta huic instituto, vt pote quæ æquinoctium statuens in xxii Martij, anno Christi 325, illud locabit in xii Martij, ab anno 1524, ad annum 1600. & contra statuens æquinoctium hoc sæculo in xi Martij, illud traduxit in xii Martij, anno 325, hoc est, tempore confessus Niceni. Amplectamur igitur periodum Gelalæam annorum 648, cuius laterculum infra subiecimus, vt vel imperitis harum rerum v. B sus eius expeditissimus sit. A propositis igitur annis Christi abiice semper minorem numerum laterculi, quantum fieri potest. Litera a latere numeri, quem deduxisti de annis Christi, ea erit prima litera cycli Solaris currentis. Exemplum. Esto annus Christi præsens 1596 propositus. Deduco primum numerum proxime minorem 1296. Remanent anni 300. de quibus iterum deduco proxime minorem 292. Remanent 8. id est, octauus annus cycli Solaris, cuius cycli prima litera est A, & regione numeri 292 quem ab annis Christi abieci, notata. Quia igitur litera prima huius cycli currentis est A: ergo vox AGNO illi congruens statuetur in ima radice Indicis: GAV-

LATERCVLVM PERIODI NICENÆ.			
240	G	508	E
2592	G	480	E
1944	G	452	E
1296	G	424	E
648	G	396	E
640	B	376	A
612	B	348	A
584	B	320	A
556	B	292	A
528	B	264	A

C

DE in ima radice medij: FLACCVS in ima radice medici: EQVO, DORVS in ima minimi. Et ita inuenies in media radice minimi, in octauo anno GAVDET FLACCVS. Ergo hoc anno litera dominicalis Nicena duplex est GF. Esto rursus annus Christi 1296, qui inuenitur præcisus in Laterculo. Ab eo igitur deduc proxime minorem 648. Remanent itidem 648. De quibus iterum proxime minor numerus deducendus est, nempe 640. Remanent 8. Ergo annus Christi 1296 fuit octauus cycli Solaris currentis, cuius cycli prima litera erat B adiuncta scilicet numero 640, quem vltimum abieci, qui annus cum sit quaternarius, haberet ex consuetudine duplē literam AG. Sed quia est vltimus periodi, vt patet, erit contentus priore litera A, altera G in annum sequentem referuata. Assumsimus igitur periodum, quæ tempore Niceni confessus statuit æquinoctium in xxii Martij Iuliani, nostro autem sæculo in xi eiusdem Martij Iuliani: quod periodus 400 annorum præstare non poterat, quæ statim in limine fidem suam decoquit. His constitutis supereft methodus epactarum:

A Epactarum: quæ per incrementa vndenarij numeri sumptæ vulgo quidem sunt vtiles, quia tractabiles, Paschali autem cultui vt plurimum aduersantur, nunc præcipitantes, nunc vero morantes nouilunia. Quia igitur vix est, vt aliter, quam per incrementa vndenarij numeri a vulgo capi possint, potest tamen quædam earum methodus iniri, quæ non omnino supra captum vulgi sit. Primum igitur instituenda periodus annorum 76, quia in totidem annis epactæ redeunt in orbem, cum bisexti interuentu earum ordinarius progressus inturbetur. Eorum autem annorum 76 initium esto a primo cyclo Dionysiano: vt in superiore capite fecimus. Itaque annis Christi semper addenda erit vnitas ad methodum cycli, vt alias dictum

B est. Quadruplici autem versu constructa est Tabula periodi. Primus

versus habet annos expansos per 76. Secundus literam dominicalem cycli Solaris Niceni. Tertius nouilunium in Martio, aut Aprili Niceno, quale debebat esse sæculo Christi, si semper æquinoctium hæsisset in xxi Martij. Quartus denique versus habet epactam Nicenam sæculi Christi: quomodo notata est in Kalendario, ita vt

C ipsæ epactæ incipient a Martio. Sunt enim Paschales. Martius autem mensis Paschalis. In Kalendis Martij, Epacta o notari debet. id est, epacta nulla. In 31 autem Martij o. 29. in Kalendis Aprilis 28. & ita semper alternis debent o. & o. 9 ordinari, donec in xviii Februarij ponatur Epacta o. in ultima autem Februarij 20, anno communi, anno autem bisextili

D 19. Ita nulla confusio interueniet propter bisextum, quæ omnino occurseret, si epactæ inciperent a Kal. Ianuarij.

Atque hæc est quidem periodus: quæ non semper habebit nouilunia in iisdem sedibus, propter metempsitionem Lunæ. Itaque post ali-

NOVILVNIA PASCHALIA IN ANNIS LXXVI.							
An-	Littera	Nouila-	An-	Littera	Nouila-		
ni.	Dominicæ	nium	ni.	Dominicæ	nium		
1	BA	22 M.	9	39	C	22 M.	9
2	G	11 M.	20	40	B	12 M.	19
3	F	30 M.	1	41	AG	30 M.	1
4	E	20 M.	11	42	F	19 M.	12
5	DC	8 M.	23	43	E	8 M.	23
6	B	27 M.	4	44	D	27 M.	4
7	A	16 M.	15	45	CB	16 M.	15
8	G	4 Ap.	25	46	A	4 Ap.	25
9	FE	24 M.	7	47	G	24 M.	7
10	D	13 M.	18	48	F	13 M.	18
11	C	1 Ap.	28	49	ED	31 M.	29
12	B	21 M.	10	50	C	21 M.	10
13	AG	10 M.	21	51	B	10 M.	21
14	F	28 M.	3	52	A	29 M.	2
15	E	18 M.	13	53	GF	17 M.	14
16	D	6 Ap.	23	54	E	5 Ap.	24
17	CB	25 M.	6	55	D	25 M.	6
18	A	14 M.	17	56	C	15 M.	16
19	G	2 Ap.	27	57	BA	2 Ap.	27
20	F	23 M.	8	58	G	22 M.	9
21	ED	11 M.	20	59	F	11 M.	20
22	C	30 M.	1	60	E	30 M.	1
23	B	19 M.	12	61	DC	19 M.	12
24	A	9 M.	22	62	B	8 M.	23
25	GF	27 M.	4	63	A	27 M.	4
26	E	16 M.	15	64	G	16 M.	15
27	D	4 Ap.	25	65	FE	3 Ap.	26
28	C	24 M.	7	66	D	24 M.	7
29	BA	13 M.	18	67	C	13 M.	18
30	G	1 Ap.	28	68	B	1 Ap.	28
31	F	21 M.	10	69	AG	20 M.	11
32	E	10 M.	21	70	F	10 M.	21
33	DC	28 M.	3	71	E	29 M.	2
34	B	18 M.	13	72	D	18 M.	13
35	A	6 Ap.	23	73	CB	5 Ap.	24
36	G	26 M.	5	74	A	25 M.	6
37	FE	14 M.	17	75	G	15 M.	16
38	D	2 Ap.	27	76	F.	2 Ap.	27

quot cyclos, decrescent epactæ, quia nouilunia pessum eunt in anno Tropico, quemadmodum in anno Juliano sursum emituntur. Itaque ut in anno Juliano κτ^η πξοέμπτων epactæ crescunt, ita in anno Tropico κτ^η μετέμπτων minuuntur. Hæc autem μετάβασις πξοέμπτων fit quidem per 228, aut 247 annos Gelalæos, vt suo loco dictum est. Sed hoc æqualiter non procedit, vt ex collatione ipsorum nouiluniorum constat. Itaque construximus Tabulam æquationis epactarum generatim per periodos Gelalæas, & membratim per minores periodos annorum 132, in quarum ultimo anno bisextum omittitur. Primus igitur versus Tabulæ continebit annos earum minorum periodorum collectos, quorum initium consurgit a primo anno Christi, cyclo Dionysiano secundo. Secundus versus continet litteram dominicalem Nicenam. Tertius indicat, quotus annus sit periodi Lunaris magnæ, quam proxime ante hanc posuimus. Exemplum: E regione anni Christi 1561, in versu tertio, habes 42. hoc est: Annus Christi 1561 est quadragesimus secundus periodi: in qua periodo, saeculo Christi, nouilunium Paschale erat in 19 Martij, in typō Niceno. Quartus versus continet distantiam cyclorum, ab anno periodi notato in versu tertio, ad annum Christi propositum. Exemplum. Annus Christi 1561 habet e regione, in versu tertio, 42 annum periodi. Igitur demptis 41 de 1561, remanent anni 1520. hoc est, cycli 80. Ergo ab anno Christi 41, ad annum Christi 1561, sunt cycli absoluti 80. In hoc enim negotio, ad methodum cycli, additur vñitas annis Christi, vt scis. Ergo pro 42 annis,

TABVLA AEQUATIONIS EPACTARVM.											
Anni Christi.	Littera	G	Domin.	Anni periodi anno 76	Cycli interhaluni	Character cyclorum interallii.	Character nouiluniorum Paschalium.	Nouilunia Paschalia.	Epact.	Dies exacti	Epactarum
1				2	0	0 10 20	1 16 247	11 M.	20	0	
133	D	58	4	3 18 220	2	3 396	23 M.	8		1	
265	A	38	12	4 6 660	2	14 445	3 Ap.	26		1	
397	E	18	20	4 19 20	1	12 781	16 M.	15		2	
529	B	74	24	1 13 240	1	23 840	28 M.	3		3	
649	G	42	32	2 1 680	5	9 442	22 M.	9		3	
781	D	22	40	2 14 40	5	20 491	3 Ap.	26		4	
913	A	2	48	3 2 480	4	18 727	16 M.	15		5	
1045	E	58	52	6 20 700	3	23 540	26 M.	5		5	
1177	B	38	60	7 9 60	5	16 925	7 Ap.	22		5	
1297	G	6	68	7 21 500	2	2 537	2 Ap.	27		6	
1429	D	62	72	4 15 720	1	0 873	15 M.	16		7	
1561	A	42	80	5 4 80	1	11 922	26 M.	5		7	
1693	E	22	88	5 16 520	1	22 971	7 Ap.	22		8	
1825	B	2	96	6 4 960	7	21 127	20 M.	11		9	
1945	G	46	100	2 23 100	5	19 632	13 Ap.	16		9	
2077	D	26	108	3 11 540	4	17 968	25 M.	6		9	
2209	A	6	116	3 23 980	5	4 1017	6 Ap.	23		10	
2341	E	62	120	7 16 120	4	1 273	19 M.	12		11	
2473	B	42	128	1 4 560	4	12 322	30 M.	1		11	
2593	G	10	136	1 16 1000	7	21 1014	25 M.	6		12	
2725	D	66	140	5 13 140	1	10 1063	5 Ap.	24		12	
2857	A	46	148	6 1 580	1	22 32	17 Ap.	12		13	
2989	E	26	156	6 13 1020	2	10 452	31 M.	10		14	
3121	B	6	164	7 2 380	1	7 417	10 Ap.	19		14	
3241	G	50	168	3 20 600	4	17 294	4 Ap.	25		14	

A annis¹, 41 tantum demendi de annis 1561. Quintus versus contineat characterem cyclorum interualli. vt in anno Christi supra proposito 1561, interuallum erat, cycli 80. quorum character est 5.4.80. Sextus versus habet characterem nouilunij anni in primo versu comprehensi. Exemplum: Annus Christi 1561, in versu quinto, habet characterem interualli, 5. 4.80. qui quidem character cum charactere anni 42 in periodo Paschali Iuliana compositus dat characterem nouilunij Paschalis 1. II. 922, in anno Christi proposito 1561. In superiore Capite, In Tabula nouiluniorum Paschalium, e regione anni 42, habes characterem nouilunij Paschalis, 3. 7. 842. qui cum charactere 5. 4. 80 compositus facit Beum, quem versus sequens continet, characterem, I. II. 922. Septimus versus comprehendit nouilunia Paschalia in Martio, aut Aprili Niceno. Octauus continet epactam. Nonus, qui & vltimus, numeros exemptiles: hoc est, de epacta detrahendos. Epacta enim decrescit, vt diximus. Exemplum: Annus Christi 1561 est 42 periodi. In Tabula nouiluniorum Paschalium in annis 76, quam proxime ante hanc posuimus, e regione anni 42, habes 19 Martij, cum epacta 12. Hic vero e regione anni 1561, habes 26 Martij: Epactam 5: numerum exemptilem 7. Hoc est: de epacta 12 saeculi Christi, quæ erat in anno 42 periodi, detrahenda sunt 7. Remanebunt 5 pro epacta anni propositi 1561.

Cimo ab anno Christi deinceps, ad annum 1693, semper 7 erunt detrahenda de omni epacta. Methodus hæc est. Primum vide, quotus periodi sit annus Christi propositus. Epactam ei e regione positam seorsim serua. Rursus accipe numerum annorum proxime minorem in Tabula æquationis Epactarum. e cuius regione positum numerum exemptilem detrahe de epacta. seorsim serua. Si epacta fuerit minor, quam numerus detrahendus, componantur 29 cum epacta. deinde fiat detractio. Exemplum. Esto annus Christi 1598 propositus. Addita unitate, abiectis omnibus 76, remanet annus tertius periodi. In tabula proxime ante hanc posita, e regione anni tertij, habes 30 Martij Niceni, item unitatem pro Epacta. Rursus in Tabula æquationis numerus proxime minor est 1561. Dies exemptiles 7. Componatur unitas, hoc est, epacta anni 3, cum 29. Fient 30. detractis 7, relinquitur epacta 23 anni 1598. aut iidem dies cum 30 Martij continuati sistent nouilunium in vi Aprilis. Quod verum est. Nam character illius nouilunij erit 2. 12. 156, hoc est, feria secunda. Litera vero Dominicalis Nicena erit D.

Ff 4 Itaque

Itaque nouilunium erit in vi Aprilis, vt iam ostensum est. Sed illud A nouilunium est reiculum, & Adar posterior pro Nisan assumendus. E regione vi Aprilis Epacta est 23. Quare cum eadem sit e regione viii Martij, igitur neomenia Adar posterioris, hoc est, nouilunium verum Paschale, erit in viii Martij. Quintadecima Paschalis, hoc est, quartadecima Christianorum, in xxii Martij. Dominica Resurrectionis in 29 Martij. Quod autem Epactam vnicam cum 29, non autem cum 30 composuerimus, ratio in promptu est: quia a 31 Martij, & deinceps, mensis Lunaris est dierum 29 duntaxat. Propterea incipit ab o. 29. non autem ab o, puro. Hæc sunt, quæcumque de Epactarum æquatione, & nouiluniis Paschalibus dici potuerunt. Nam sane, me auctore, ad illorum methodum computo Iudaico tutius vtemur, quam alia via. Nulla enim tutior, aut expeditior. Sed hic tandem modus esto.

D E A N N O R V M H A R M O N I A.

ANNORVM omnium, qui quidem ex ultima vsque antiquitate erui potuerunt, descriptiones generatim membratimque hæ sunt. Restat nunc, vt tot discrepantium typorum veluti concilium quoddam, & concordiam instituamus. Nam & diuersa eorum genera, vt Solaris & Lunaris, & congenerum non eadem forma: & vniuersorum non idem principium, aut certe raro: & si quando hoc, non vtique eodem tempore: vt periodi Olympicæ, & Atticæ, item cycli Paschalis Samaritarum, & Iudæorum. Denique omnes formæ C a Iuliana hoc differunt. Nam Indorum vetus annus Lunaris initium quidem habuit a Kalendis primi Ianuarij Juliani: sed omissione embolismi non patitur eum suis fœse finibus continere, saltem intra periodum enneadecaetericam, quæ ne ipsa quoque post xvi, aut xvii cyclos ad idem principium redire potest. Quomodo igitur anni aut ad vnum typum Julianum reuocari, aut in eo aliquam epocham obtinere possint, suo quidque loco accuratissime demonstratum est. Periodorum Olympicæ, Atticæ, & Calippicæ, quorum usus pernecessarius est, vt methodus parabilis esset, summo studio elaborauimus. Et sane speramus in eo diligentiam nostram ab æquo lectore minime desideratum iri. Tabulæ enim peculiares ei rei a nobis dicatae sunt. Quatuor vero formæ contumacissimæ vix tandem in ordinem coguntur, Tropica, Iudaica, Ægyptiaca, & Arabica. Ut igitur una earum cum reliquis tribus, & rursus omnes inter se conuenire possint, Tabulas expeditissimas duas confecimus, priorem annorum expansorum 76, alteram collectorum, vt in hoc negotio fieri solet. Usus earum ad calcem apposuimus, utilitatem & necessitatem in rationibus temporum passim aperiemus.

T A B V L A

A TABVLA ANNORVM
EXPANSORVM.

Anni Iuliani in expandi	ANNORVM TROPICORVM.				ANNORVM IVDAICORVM.				ANNORVM EGYPT. AR- MEN. PERSIC.				ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC.			
	Anni	Di-	Ho-	Scrup.	Anni	Di-	Ho-	Scrup.	Anni	Di-	Ho-	Scrup.	Anni	Di-	Scru-	
ci.	Tropi-	es.	tz.		Iudaici.	es.	tz.	1080.	Egypt.	es.	tz.	1080.	Arab.	es.	puls.	
1	1	0	0	11	1	10	21	204	1	0	6	1	10	53		
2	2	0	0	21	2	21	18	408	2	0	12	2	21	46		
3	3	0	0	32	3	3	2	899	3	0	18	3	32	39		
4	4	0	0	43	4	14	0	23	4	1	0	4	43	31		
5	5	0	0	54	5	24	21	227	5	1	12	5	54	25		
6	6	0	0	4	6	6	5	718	6	1	12	6	65	18		
7	7	0	1	15	7	17	2	922	7	1	18	7	76	11		
8	8	0	1	26	8	18	0	46	8	2	0	8	87	4		
9	9	0	1	37	9	9	8	537	9	2	6	9	97	57		
10	10	0	1	47	10	20	5	741	10	2	12	10	108	50		
11	11	0	1	58	11	1	17	152	11	2	18	11	119	43		
12	12	0	2	9	12	12	11	356	12	3	0	12	130	36		
13	13	0	2	20	13	23	8	560	13	3	6	13	141	29		
14	14	0	2	30	14	4	16	1051	14	3	12	14	152	22		
15	15	0	2	41	15	15	14	175	15	3	18	15	163	15		
16	16	0	2	52	16	26	11	379	16	4	0	16	174	8		
17	17	0	3	2	17	7	19	870	17	4	6	17	185	1		
18	18	0	3	33	18	18	16	1074	18	4	12	18	195	54		
19	19	0	3	24	19	0	1	485	19	4	18	19	206	47		
20	20	0	3	35	20	10	22	689	20	5	0	20	217	40		
21	21	0	3	45	21	21	19	893	21	5	6	21	228	33		
22	22	0	3	56	22	3	4	304	22	5	12	22	239	26		
23	23	0	4	6	23	14	1	508	23	5	18	23	250	29		
24	24	0	4	18	24	24	22	712	24	6	0	24	261	12		
25	25	0	4	28	25	6	67	123	25	6	6	25	272	5		
26	26	0	4	39	26	17	4	327	26	6	12	26	282	58		
27	27	0	4	50	27	28	1	531	27	6	18	27	293	51		
28	28	0	5	1	28	9	9	1022	28	7	0	28	304	44		
29	29	0	5	11	29	20	7	1046	29	7	6	29	319	37		
30	30	0	5	22	30	1	18	637	30	7	12	30	326	30		
31	31	0	5	33	31	11	22	841	31	7	18	31	337	23		
32	32	0	5	43	32	23	9	1045	32	8	0	32	348	16		
33	33	0	5	54	33	4	18	456	33	8	6	34	5	9		
34	34	0	6	5	34	15	15	661	34	8	12	35	16	2		
35	35	0	6	16	35	26	12	864	35	8	18	36	26	55		
36	36	0	6	26	36	7	21	275	36	9	0	37	37	48		
37	37	0	6	37	37	18	18	479	37	9	6	38	48	41		
38	38	0	6	48	38	0	2	970	38	9	12	39	59	34		
39	39	0	6	59	39	11	0	9439	39	9	18	40	70	27		
40	40	0	7	940	21	21	29840	10	0	41	81	20				

RES

RESIDVVM TABVLÆ ANNORVM
EXPANSORVM.

A

ANNI TULIANI ATI EXPADII.	ANNORVM TROPICORVM.			ANNORVM IVDAICORVM.			ANNORVM EGYPT. AR- MEN. PERSIC.			ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC.				
	Anni Di- Tropi- es. ci.	Ho- rs.	Scrap. ci.	Anni Iudaic. es.	Di- rs.	Scrap. ci.	Anni Egypt: es.	Di- rs.	Scrap. ci.	Anni Arab. es.	Di- rs.	Scrap. ci.		
41	41	0	7	20	41	13	5	781	41	10	6	42	92	13
42	42	0	7	31	42	14	2	993	42	10	12	43	103	6
43	43	0	7	42	43	25	0	117	43	10	18	44	113	59
44	44	0	7	52	44	6	8	608	44	11	0	45	124	52
45	45	0	8	3	45	17	5	812	45	11	6	46	135	45
46	46	0	8	13	46	28	2	1016	46	11	12	47	146	38
47	47	0	8	24	47	9	11	427	47	11	18	48	157	31
48	48	0	8	35	48	20	8	631	48	12	0	49	168	24
49	49	0	8	46	49	1	20	42	49	12	6	50	179	17
50	50	0	8	57	50	12	14	246	50	12	12	51	190	10
51	51	0	9	7	51	23	11	450	51	12	18	52	201	3
52	52	9	9	18	52	4	19	941	52	13	0	53	211	56
53	53	0	9	29	53	15	17	65	53	13	6	54	226	49
54	54	0	9	40	54	26	14	269	54	13	12	55	233	42
55	55	0	9	50	55	7	22	760	55	13	18	56	244	35
56	56	0	10	1	56	18	19	964	56	14	0	57	255	28
57	57	0	10	12	57	0	4	375	57	14	6	58	266	21
58	58	0	10	23	58	11	1	579	58	14	12	59	277	14
59	59	0	10	33	59	21	22	783	59	14	18	60	288	7
60	60	0	10	44	60	3	7	194	60	15	0	61	299	0
61	61	0	10	55	61	14	4	398	61	15	6	62	309	53
62	62	0	11	5	62	29	1	602	62	15	12	63	320	46
63	63	0	11	16	63	6	10	13	63	15	18	64	331	39
64	64	0	11	27	64	17	7	217	64	16	0	65	342	32
65	65	0	11	38	65	18	4	421	65	16	6	66	353	25
66	66	0	11	48	66	9	12	912	66	16	12	68	9	18
67	67	0	11	59	67	20	10	36	67	16	18	69	20	11
68	68	0	11	10	68	1	21	527	68	17	0	70	31	4
69	69	0	12	21	69	12	15	735	69	17	6	71	41	57
70	70	0	12	31	70	23	12	935	70	17	12	72	52	50
71	71	0	12	42	71	4	21	346	71	17	18	73	63	43
72	72	0	12	53	72	11	18	550	72	18	0	74	74	36
73	73	0	13	4	73	26	15	754	73	18	6	75	85	29
74	74	0	13	14	74	8	0	165	74	18	12	76	96	22
75	75	0	13	25	75	18	21	369	75	18	18	77	107	15
76	76	0	13	36	76	0	5	860	76	19	0	78	118	8

TABVLÆ

DE EMENDAT. TEMPORVM LIB. III. 342

TABVLA ANNORVM

COLLECTORVM.

ANNORVM TROPICORVM.				ANNORVM IVDACORVM.				ANNORVM AEGYPT. ARMEN. PERSIC.				ANNORVM ARABICORVM.			
Anni collecti Tropici	Di- es.	Ho- rr. puli.	Scru- pula.	Anni collecti Iudaici	Di- es.	Ho- rr. puli.	Scrup.	Anni collecti Aegypt.	Di- es.	Ho- rr. puli.	Scrup.	Anni collecti A ab.	Di- es.	Scru- pula.	
76	76	0	13	36	76	0	5	860	76	19	0	78	118	17	
152	152	1	3	12	152	0	11	640	152	38	0	156	236	34	
228	228	1	16	48	228	0	17	420	228	57	0	235	0	50	
304	304	2	6	24	304	0	23	200	304	76	0	313	119	7	
380	380	2	20	0	380	1	4	1060	380	95	0	391	237	24	
456	456	3	9	36	456	1	10	840	456	114	0	470	1	40	
532	532	3	23	12	532	1	16	620	532	133	0	548	119	57	
608	608	4	12	48	608	1	22	400	608	152	0	626	238	14	
684	684	5	2	24	684	2	4	180	684	171	0	705	2	30	
760	760	5	16	0	760	2	9	1040	760	190	0	783	120	47	
836	836	6	9	36	836	2	15	820	836	209	0	861	239	4	
912	912	6	19	12	912	2	21	600	912	228	0	940	3	20	
988	988	7	8	48	988	3	3	380	988	247	0	1018	121	37	
1064	1064	7	22	24	1064	3	9	165	1064	266	0	1096	239	54	
1140	1140	8	12	0	1140	3	14	1020	1140	285	0	1175	4	10	
1216	1216	9	10	36	1216	3	20	800	1216	304	0	1253	122	27	
1292	1292	9	15	12	1292	4	2	580	1292	323	0	1331	241	44	
1368	1368	10	4	46	1368	4	8	360	1368	342	0	1410	5	0	
1444	1444	10	18	24	1444	4	14	140	1444	361	0	1488	123	17	
1520	1520	11	8	0	1520	4	19	1000	1521	15	0	1566	241	34	
1596	1596	11	21	36	1596	5	1	780	1597	34	0	1645	5	50	
1672	1672	12	11	12	1672	5	7	560	1673	53	0	1723	124	7	
1748	1748	13	0	48	1748	5	13	340	1749	72	0	1801	242	24	
1824	1824	13	14	24	1824	5	19	120	1825	91	0	1880	6	40	
1900	1900	14	4	0	1900	6	0	980	1901	110	0	1958	124	57	
1976	1976	14	17	36	1976	6	6	760	1977	129	0	2036	243	14	
2052	2052	15	7	12	2052	6	12	540	2053	118	0	2115	7	30	
2128	2128	15	28	48	2128	6	18	320	2129	167	0	2193	125	47	
2204	2204	16	10	24	2204	7	0	100	2205	186	0	2271	244	4	
2280	2280	16	23	59	2280	7	5	960	2281	205	0	2350	8	20	
2356	2356	17	13	35	2356	7	11	740	2357	224	0	2428	125	37	
2432	2432	18	3	11	2432	7	17	520	2433	243	0	2506	245	54	
2508	2508	18	16	47	2508	7	23	300	2509	262	0	2585	9	10	
2584	2584	19	6	23	2584	8	5	80	2585	281	0	2663	127	27	
2660	2660	19	19	59	2660	8	10	940	2661	300	0	2741	245	44	
2736	2736	20	9	35	2736	8	16	720	2737	319	0	2820	10	0	
2812	2812	20	23	11	2812	8	22	500	2813	338	0	2898	128	17	
2888	2888	21	12	47	2888	9	4	280	2889	357	0	2976	246	34	
2964	2964	22	2	23	2964	9	10	60	2966	7	0	3055	10	50	
3040	3040	22	15	59	3040	9	15	920	3042	26	0	3133	130	7	
3116	3116	23	5	35	3116	9	21	700	3118	45	0	3211	248	24	
3192	3192	23	19	11	3192	10	3	480	3194	64	0	3290	11	40	
3268	3268	24	8	47	3268	10	9	260	3270	83	0	3368	129	57	
3344	3344	24	22	23	3344	10	15	40	3346	102	0	3446	248	14	
3420	3420	25	11	59	3420	10	20	900	3422	121	0	3525	12	30	

RESI-

RESIDVVM TABVLÆ ANNORVM
COLLECTORVM.

ANNORVM TROPICORVM.				ANNORVM IVDAICORVM.				ANNORVM EGYPT. AR. MEN. PERSIC.				ANNORVM ARAB. HAGAR. INDIC.			
Anni col- lecti Iu- liaani.	Anni collecti Tropici	Di- es.	Ho- re. Scrup.	Anni collecti Iudaici.	Di- es.	Ho- re.	Scrup.	Anni collecti Egypt.	Di- es.	Ho- re.		Anni collecti ea. pala. Arab.	Di- es.	Scru- puli.	
3 4 9 6	3 4 9 6	2 6	1 3 5	3 4 9 6	1 1	2	6 80	3 4 9 8	1 1 0	0		3 6 0 3	1 3 0	4 7	
3 5 7 2	3 5 7 2	2 6	1 5 1 1	3 5 7 2	1 1	8	4 60	3 5 7 4	1 5 9	0		3 6 8 1	2 4 9	1 4	
3 6 4 8	3 6 4 8	2 7	4 4 7	3 6 4 8	1 1	1 4	2 4 6	3 6 5 0	1 7 8	0		3 7 6 0	1 5	2 0	
3 7 2 4	3 7 2 4	2 7	1 8 2 3	3 7 2 4	1 1	2 0	2 0	3 7 2 6	1 9 7	0		3 8 3 8	1 3 1	3 7	
3 8 0 0	3 8 0 0	2 8	7 5 9	3 8 0 0	1 2	1	8 80	3 8 0 2	2 1 6	0		3 9 1 6	2 4 9	5 4	
3 8 7 6	3 8 7 6	2 8	2 3 5	3 8 7 6	1 2	7	6 60	3 8 7 8	2 3 5	0		3 9 9 5	1 4	1 0	
3 9 5 2	3 9 5 2	2 9	1 1 1 1	3 9 5 2	1 2	1 3	4 40	3 9 5 4	2 5 4	0		4 0 7 3	1 4 3	2 7	
4 0 2 8	4 0 2 8	3 0	0 4 7	4 0 2 8	1 2	1 9	2 20	4 0 3 0	2 7 3	0		4 1 5 1	2 6 1	4 4	
4 1 0 4	4 1 0 4	3 0	1 4 2 3	4 1 0 4	1 3	1	0	4 1 0 6	2 9 2	0		4 2 3 0	1 5	0	
4 1 8 0	4 1 8 0	3 1	3 5 9	4 1 8 0	1 3	6	8 60	4 1 8 2	3 1 1	0		4 3 0 8	1 3 3	1 7	
4 2 5 6	4 2 5 6	3 1	1 7 3 5	4 2 5 6	1 3	1 2	6 40	4 2 5 8	3 3 0	0		4 3 8 6	2 5 1	3 4	
4 3 3 2	4 3 3 2	3 2	7 1 1	4 3 3 2	1 3	1 8	4 20	4 3 3 4	3 4 9	0		4 4 6 5	1 5	5 0	
4 4 0 8	4 4 0 8	3 2	2 0 4 7	4 4 0 8	1 4	0	2 20	4 4 1 1	2	0		4 5 4 3	1 3 4	7	
4 4 8 4	4 4 8 4	3 3	1 0 2 3	4 4 8 4	1 4	1 5	1 0 60	4 4 8 7	2 1	0		4 6 2 1	2 5 2	2 4	
4 5 6 0	4 5 6 0	3 3	2 3 5 9	4 5 6 0	1 4	1 1	8 40	4 5 6 3	4 0	0		4 7 0 0	1 6	4 0	
4 6 3 6	4 6 3 6	3 4	1 3 3 5	4 6 3 6	1 4	1 7	6 20	4 6 3 9	5 9	0		4 7 7 8	1 3 4	5 7	
4 7 1 2	4 7 1 2	3 5	3 1 1 1	4 7 1 2	1 4	2 3	4 00	4 7 1 5	7 6	0		4 8 5 6	2 5 3	1 4	
4 7 8 8	4 7 8 8	3 5	1 6 4 7	4 7 8 8	1 5	5	1 8 0	4 7 9 1	5 7	0		4 9 3 5	1 7	3 0	
4 8 6 4	4 8 6 4	3 6	6 2 3	4 8 6 4	1 5	1 0	1 0 40	4 8 6 7	1 1 6	0		5 0 1 3	1 3 5	4 7	
4 9 4 0	4 9 4 0	3 6	1 9 5 9	4 9 4 0	1 5	1 6	8 20	4 9 4 3	1 3 5	0		5 0 9 1	2 5 4	4	
5 0 1 6	5 0 1 6	3 7	9 3 5	5 0 1 6	1 5	2 2	6 00	5 0 1 9	1 5 4	0		5 1 7 0	1 8	2 0	
5 0 9 2	5 0 9 2	3 7	2 3 1 1	5 0 9 2	1 6	4	3 80	5 0 9 5	1 7 3	0		5 2 4 8	1 3 6	3 7	
5 1 6 8	5 1 6 8	3 8	1 2 4 7	5 1 6 8	1 6	1 0	1 6 0	5 1 7 1	1 9 2	0		5 3 2 6	2 5 4	5 4	
5 2 4 4	5 2 4 4	3 9	2 2 3	5 2 4 4	1 6	1 5	1 0 20	5 2 4 7	2 1 1	0		5 4 0 5	1 9	1 0	
5 3 2 0	5 3 2 0	3 9	1 5 5 9	5 3 2 0	1 6	2 1	8 00	5 3 2 3	2 3 0	0		5 4 8 3	1 3 7	2 7	
5 3 9 6	5 3 9 6	4 0	5 3 5	5 3 9 6	1 7	3	5 80	5 3 9 9	2 4 9	0		5 5 6 1	2 5 5	4 4	
5 4 7 2	5 4 7 2	4 0	1 9 1 1	5 4 7 2	1 7	1 9	3 60	5 4 7 5	2 6 8	0		5 6 4 0	2 0	0	
5 5 4 8	5 5 4 8	4 1	8 4 7	5 5 4 8	1 7	1 5	1 4 0	5 5 5 1	2 8 7	0		5 7 1 8	1 3 8	1 7	
5 6 2 4	5 6 2 4	4 1	2 2 2 3	5 6 2 4	1 7	2 0	1 0 0	5 6 2 7	3 0 6	0		5 7 9 6	2 5 6	3 4	
5 7 0 0	5 7 0 0	4 2	1 1 5 9	5 7 0 0	1 8	2	7 80	5 7 0 3	3 2 5	0		5 8 7 5	2 0	5 0	
5 7 7 6	5 7 7 6	4 3	1 3 3 5	5 7 7 6	1 8	1 8	5 60	5 7 7 9	3 4 4	0		5 9 5 3	1 3 9	7	
5 8 5 2	5 8 5 2	4 3	1 5 1 1	5 8 5 2	1 8	1 4	3 40	5 8 5 6	0	0		6 0 3 1	2 5 7	2 4	
5 9 2 8	5 9 2 8	4 4	4 4 4 7	5 9 2 8	1 8	2 0	1 2 0	5 9 3 2	1 9	0		6 1 1 0	2 1	4 0	
6 0 0 4	6 0 0 4	4 4	1 8 2 3	6 0 0 4	1 9	1	9 80	6 0 0 8	3 8	0		6 1 8 8	1 3 9	5 7	
6 0 8 0	6 0 8 0	4 5	7 5 9	6 0 8 0	1 9	7	7 60	6 0 8 4	5 7	0		6 2 6 6	2 5 8	1 4	
6 1 5 6	6 1 5 6	4 5	2 1 3 5	6 1 5 6	1 9	1 3	5 4 6	6 1 6 0	7 6	0		6 3 4 5	2 2	3 0	

HARMO-

HARMONIA MENSIVM.

MENSES LVNARES.

IVDÆORVM.	Annus communi- mis.	Annus Embol.	SYROCHAL- DÆORVM.	HAGARENORVM	MACEDONVM SYRO- GRÆCORVM	Dies collecti.
TISRI	30	39	TISRIN prior	RABIV prior	HYPERBERETÆVS	39
Marchesvan	59	59	Tisrin posterior	Rabiu posterior	Dius	59
Casleu	89	89	Conum prior	Giumadiu prior	Apellæus	89
Tebeth	118	118	Conum posterior	Giumadiu poster.	Audyneus	118
Schebat	148	148	Aschbat	Regiabu	Peritus	148
Adar prior	0	177	0 0	0 0	0 0	0
Adar posterior	177	207	Adar	Sahabenu	Dystrus	177
Nisan	207	237	Nisan	Ramadhanu	Xanthicus	207
Ijar	236	266	Ijor	Schevvalu	Artemisius	236
Sirvan	266	296	Haziran	Dhulkaidathî	Dafius	266
Tamuz	295	325	Tamuz	Dhulhagiathî	Panemus	295
Ab	325	355	Ab	Muharrama	Louis	325
Elul	354	384	Ilul	Tzepharu	Gorpieus	354
o	o	o	Embol.	Embol.	Dioscurus embol.	384

MENSES LVNARES.

IVDÆORVM.	Annus communi- mis.	Annus Embol.	ATHENIENSIVM.	Dies collecti.	SAXONVM.	DANORVM.	Dies collecti.
Ab	325	355	Metagittnion	59	VVendenmonath	Hoostmaanet	30
Elul	354	384	Boedromion	89	HALEGMONATH	Fischemaanet	59
TISRI	30	30	Pyanepfion	118	VVintirfyllith	Seemaanet	89
Marchesvan	59	59	Mimacterion	148	Blothmonath	Slaetmanet	118
Casleu	89	89	Posideon	177	Giuli prior	Christmaanet	148
Tebeth	118	118	Gamelion	207	Giuli posterior	Glugmaanet	177
Schebat	148	148	Anthesterion	236	Solmonath	Bludemaanet	207
Adar prior	0	177	0 0	0	0 0	0 0	0
Adar posterior	177	207	Elaphebolioiô	266	Rethmonath	Aormaanet	236
Nisan	207	237	Munychion	295	Chosturmonath	Faremaanet	266
Ijar	236	266	Thargelion	325	Trimilchi	Maimaanet	295
o	0	0	Schirrhophorion I.	354	Lida prior	Hoemaanet	325
Sirvan	266	296	Schirrhophorion II.	384	0 0	0 0	0
Tamuz	295	325	HEKATOMBAON	30	Lida posterior	Ormemaanet	354
o	o	o	0 0	o	Lida Embol.	o o	384

Gg

MEN.

MENSES AEQVABILES MENSES AEQVABILES

VAGI.

TETRAETERICI.

EGYPTIO- RVM.	ARMENIORVM.	PERSARVM	ATHENIENSIVM.	MACEDONVM	BITHYNORVM.	THEBANORVM.
THOTH	SAHAM	PHRVRDIN	GAMELION	Audynaeus	Heraclemus	BVCATIVS
Paoplis	Theri	Adar-Pahashchb	Antheferion	Peritius	Dius	Hermaus
Athy	Cagutz	Chardad	Elaphebolion	Dystrus	Bendieus	* *
Chocag	Aratbs	Thir	Munychion	Xanthicus	Stratius	* *
Tybi	Mabib	Mardad	Targelion	Artemisius	Artus	* *
Mechir	Arichi	Scheheriz	Scirrhophorion	Dafius	Periepius	* *
Phamenoth	Abeli	Mchar	Hekatombeon	PANEMVS	Aphrodissus	Hippodromius
Pharmuhi	Mariri	Aban	Metagition	Lous	Demetrius	Panemus
Pachon	Marchats	Adar	Boedromion	Gorpiaus	Heraeus	* *
Payni	Harvatas	Di	Pyanepson	Hyperberetaeus	Hermaus	Damatrius
Epiphi	Navvasari	Bebemen	Mamacterion	Dius	Metrous	Alalcomenios
Mesori	Huri	Aphendar	Posideon	Apelleus	Dionysius	Leneon
Epagomena.	Epagomena	VVahaku	365	αράρας δύο	αράρας δύο	αράρας δύο

MENSES IVLIANI.

ROMANORVM.	Annus 6ma.	Annus bilexii	ATHENIENSIVM.	Annus cōm. a. bisexti	Annus bilexii	SYRORVM.	MACEDONVM.	HAGARENORVM.	Annus cōma	Annus bilexii
IANVARIVS	3 1	3 1	Gamelion	21 5	21 5	Conum alter	Audynaeus	Giumadiju alter	12 3	12 3
Februarius	5 9	6 0	Antheferion	24 3	24 4	Aschbae	Peritius	Regiabu	15 1	15 2
Martius	9 0	9 1	Elaphebolion	27 4	27 5	Adar	Dystrus	Sahabenu	18 2	18 3
Aprilis	1 2 0	1 2 1	Munychion	3 0 4	3 0 5	Nisan	Xanthicus	Ramadhanu	21 2	21 3
Maius	1 5 1	1 5 2	Thargelion	3 3 5	3 3 6	Igor	Artemisius	Schevalu	24 3	24 4
Junius	1 8 1	1 8 2	Scirrhophorion	3 6 5	3 6 6	Haziran	Dafius	Dhulkaidathi	27 3	27 4
Iulius	2 1 2	2 1 3	HEKATOMBAEON	3 1	3 2	Tamuz	Panemus	Dhulbagiathi	30 4	30 5
Augustus	2 4 3	2 4 4	Metagition	6 2	6 3	Ab	Lous	Muharramu	33 5	33 6
September	2 7 3	2 7 4	Boedromion	9 2	9 3	Jul	Gorpiaus	Tzepbaru	36 5	36 6
October	3 0 4	3 0 5	Pyanepson	12 3	12 4	TISRIN prior	HYPERBERETAEVS	RABIV prior	3 1	1 3
Nouember	3 3 4	3 3 5	Mamacterion	1 5 3	1 5 4	Tifrin alter	Diis	Rabiu alter	6 1	1 6
December	3 6 5	3 6 6	Posideon	1 8 4	1 8 5	Conum prior	Apelleus	Giumadiju prior.	9 2	9 2

ANNI ACTIACI.

MISCELA MENSIVM.

Dies a Kalen.	ELKVPTL.	HABASSI.	Dies sole. chi.	SAMARI- TARVM.	GELALI.	METONIS.	HEGIRÆ.
24 1	THOTH	MASCARAM	3 0	ILVL	3 0 2 4 1 PHRVRDIN	3 0 KARKINON	3 1 1 7 8 MVHARRAMV
27 1	Papa	Tikmih	6 0	Tifri	6 1 2 7 1 Adar-Pahashchb	6 0 Leonon	6 2 2 0 9 Tzepbaru
30 1	Athur	Chadar	9 0	Marchesban	9 1 3 0 2 Chardad	9 0 Parthenon	9 2 2 3 9 Rabie prior
33 1	Chiac	Thaschas	12 0	Caslim	1 2 2 3 2 Thir	1 2 0 Zyon	1 2 2 6 9 Rabie poster.
36 1	Tuba	Tir	15 0	Tebith	1 5 3 6 3 Mardad	1 5 0 Scorpion	1 5 2 2 9 9 Giumadiju I.
2 6	Amsbir	Iachathirth	18 0	Schebat	1 8 1 2 9 Schehariz	1 8 0 Toxon	1 8 1 3 2 8 Giumadiju II.
5 6	Parmabath	Magabith	21 0	Adar	2 1 2 5 7 Mehar	2 1 0 Ägen	2 1 0 3 5 7 Regiabu
8 6	Parmuda	Miazia	24 0	Nisan	2 4 2 8 8 Aban	2 4 0 Hydron	2 4 0 2 2 Sahabenu
11 6	Paschunes	Ginboth	27 0	Ijar	2 7 3 1 8 Adar	2 7 0 Ichthyon	2 7 0 5 2 Ramadhanu
14 6	Peyni	Sane	30 0	Sebin	3 0 3 1 4 9 Di	3 0 0 Krion	3 0 1 8 3 Schevalu
17 6	Ebibi	Hamle	33 0	Tamuz	3 3 4 1 7 9 Behemen	3 3 0 Tauron	3 3 3 1 1 5 Dhulkaidathi
20 6	Musri	Nahase	36 0	Ab	3 6 5 2 1 0 Aphendar	3 6 0 Didymon	3 6 5 1 4 7 Dhulbagiathi
23 6	Nisi	Pagomen	365	0 0	0 0 VVahaku	3 6 1 0 0	
	Bifext.	Bifext.	366	0 0	0 0	3 6 6 0 0	3 6 6

Tabulæ

A Tabulæ duplicis annorum scilicet expansorum & collectorum, quinæ columnæ sunt. In prima sunt anni Iuliani. In secunda anni Tropici. In tertia anni Iudaici. In quarta anni æquabiles Nabonassar, Armeniorum, & Iezdegird. In quinta anni lunares vagi Hægareni. Vtilitas & usus per se pater. Sunto in exemplo anni 24 Iuliani. Illis respondent totidem anni Tropici, cum diebus 0. hor. 4. 18'. item totidem Iudaici, cum diebus 24. hor. 22. 712. & sic de reliquis. Neque usus eorum obscurus. Annus Hegiræ cœpit, ut disputatum est, anno Christi 622, Iulij xvi. Hic est annus Christi 1596. Volo scire, quando inibit neomenia Muharram. Aufer semper 622 ab anno currente Christi. Habebis annos Iulianos præteritos a xvi Iulij. Itaque abiectis 622 de 1596, habes annos Iulianos absolutos 974 a xvi Iulij. Quibus congruunt de Tabula annorum, e regione numeri proxime minoris 912, anni Arabici 940, dies 3. 20. & de Tabula annorum expansorum, e regione reliqui numeri 62, anni Arabici 63. dies 320. 46.

Summa: anni Arabici 1003 absoluti, a die xvi Iulij anni Christi 622, ad eandem diem xvi anni 1596, cum diebus 324. scrup. 6. Ita-

912	940	3	20
62	63	320	46
974	1003	324	6

que dicemus hoc anno 1596, in die xvi Iulij, absolutum iri annos 1003 Hegiræ, & dies præterea 324 de anno currente 1004.

Desunt adhuc dies 30 anno absoluendo, qui a xvi Iulij putati de-

Csinunt in xv Augusti. Itaque dicemus anno hoc 1596; in xv, aut xvi Augusti inituram neomeniam Muharram anni 1005 Hegiræ. Nam xv, an xvi die Augusti incepura sit neomenia, non potes scire, nisi per characterem anni Arabici, qui erit feria prima. Et hoc anno litera Dominicalis Iuliana est C. erit ergo in xv Augusti. Vides quam expedita sit methodus. Eodem modo volo scire annum Iudaicum huius anni 1596. Annus Iudaicus cœpit anno 953 periodi Iulianæ, 7 Octobris. & hic est annus periodi Iulianæ 6309. Deductis 953, reliqui erunt anni Iuliani absoluti 5356, a 7 Octobris, ad eandem 7 Octobris an-

5320	5320	16	21	800
36	36	7	21	275
5356	5356	24	18	1075

Dni propositi 1596, quibus congruunt ex Tabula annorum collectorum proxime minoris numeri 5320, anni totidem Iudaici absoluti, cum diebus 16 hor. 21. 800: & de Tabula annorum expansorum reliqui numeri 36, totidem anni Iudaici, cum diebus 7. hor. 21. 275. Summa, anni Iudaici absoluti 5356, cum diebus 24. hor. 18. 1075. Ergo hoc anno Christi 1596, in viii Octobris erunt absoluti anni Iudaici 5356. Et præterea current dies 24 de Tifri anni inchoati 5357. Cœpit ergo neomenia Tifri die xiii Septemb.

Rufus Toth Nabonassar iniit 26 Februarij, anno periodi Iulianæ A
næ 3967. quibus annis de præsenti anno periodi Julianæ 6309
deductis, relinquuntur anni Iuliani absoluti 2342, a 26 Februarij:
qui fiunt anni æquabiles absoluti 2343, cum 220 diebus, ho-
ris 12: ut habes in diagrammate. Supersunt anno absoluendo dies
145, qui a 26 Februarij bisextilis putati de-
sinunt in 19 Iulij. Quare annus 2344 a
Nabonassar desinet in 19 Iulij anni huius
Christi 1596. Itaque annus 2345 inibit
mox 20 eiusdem mensis Iulij, feria tertia. Quod etiam demonstra-
bitur, si ex perpetua regula tria adieceris annis 2345, & totum per
lvii diuiseris. Remanet enim feria 3 anni 2345 ineuntis. Deni- B
que annus epochæ nostræ Tropicæ cœpit
anno 764 periodi Julianæ, 26 Octobris.
Deductis 764, de 6309, præsenti sci-
licet anno, relinquuntur 5545 anni abso-
luti, a 26 Octobris anni 764, ad eandem 26 Octobris anni præ-
sentis 6309. Quibus congruunt totidem anni Tropici cum 41 die-
bus, horis 8, 15. qui retro numerati a 26 Octobris, desinerent in xv
Septembris. Sed propter bisextum ascendunt ad xiiii Septembris.
Hæc est methodus concordiæ annorum, ut sine ullo labore, aut tæ-
dio & maximo cum fructu Chronologus annos inter se conciliare
possit. Contra, si velim redigere annos Hegiræ 1003 in annos Iu- C
lianos, accipiam numerum expressum, si possim inuenire in colum-
na quinta: sin autem, proxime minorem. Numerus proxime minor
est, anni 940. 3. 20, quibus de 1003 annis deductis, remanent
anni Arabici 62. 3540. Quæro eundem numerum in columna
annorum expansorum, aut proxime minorem. Offerunt se anni Ara-
bici 62. 309. 53. qui deduerti de 62. 350. 40, relinquunt dies 40.
47. Iam e regione 940. 3. 20 habeo annos Julianos 912. Item e re-
gione 62. 309. 53 habeo annos Julianos 61. qui simul fiunt anni
973. Pronuncio igitur, annos Julianos 973 minores esse, quam
annos Arabicos 1003, diebus 40. 47. Si igitur adiecero temporis
Juliano annos Epochæ Hegiræ, scilicet 621 annos Julianos comple- D
tos, habebo annos Christi absolutos 1594. Desunt igitur anno Ara-
bico 1003 complendo dies 40. 47. Et proinde anno Christi 1595
currenti defuerunt 40. 47 dies absoluendo anno Hegiræ 1003, a
xvi Iulij. Huic Tabulæ dupli adiecimus menses nationum com-
paratos inuicem & membratim distinctos: Lunares quidem bis cum
Iudaicis conlatos, & Solares cum Julianis. Reliqua per se patent:
Cum harum Tabularum fructus semel percepseris, non te pœni-
tebit

2280	2281	205	0
62	62	15	12
2342	2343	220	12

5472	5472	40	19	11
73	73	0	13	4
5545	5545	41	8	15

A tebit operæ in illos conlatae ; neque , quod equidem spero , diligentiam nostram desiderabis.

O M I S S A L I B . I I . & I V .

Pag. 141. l. 6. Post Septembri *adde*: Hic Laterculus &c. duplex, vt vides. Prior pars continet annos cycli Dionysiani : altera menses cycli. Totus a dextris sinistrorum constat septem versibus ; pròpterea quod septem sunt embolismi in cyclo. Vnde sequitur , vt nunquam anni cycli singulares positi sint , sed aut terni , aut bini ; ita postulante embolismi ratione. Itaque exempli gratia , in ultimo versu habes 2. i. 19. Hoc est : Triennium continuum Muharram manebit in eadem , vt Computatores loquuntur , Lunatione Dionysiana , nimirum in annis 19, 1, 2 B cycli Dionysiani. Quare in comparando Muharram cum Lunatione Dionysiana ; videndum semper , in qua Lunatione ultimo annus in illo versu fuerit. Fieri enim potest , vt secundum methodum , quam dedimus , annus 1, aut 2, inueniatur sub alio titulo frontali , quam ultimo , nempe 19. Exemplum : Addita unitate annis Christi 1596, vt præceptum est , abiectis omnibus 228 , remanet unitas ; hoc est annus primus cycli Dionysiani : qui in laterculo est sub titulo frontali o : e regione autem II. Hoc est Muharram debebat esse in undecima Lunatione Dionysiana. Atqui anno superiore , qui erat 19 Cycli , fuit sub 209 , ideoque in vi Lunatione. Quia igitur ultimo annus notatus in versu , nempe 19 , fuit in vi Lunatione , ideo & i. 2 C erunt in eadem , utpote cum sint in eodem versu. Sat est igitur ultimum annum obseruare , a quo reliqui in eodem versu collocati pendent. Rursus anno Christi &c.

Pag. 272. ante Diatribam de Annis Emendatis.

PARAP E G M A C A L I C V T I E N S I V M . Odoardus Barbosa scribens de Kanium , hoc est , Astrologis Calecutiensibus , dicit eorum menses diuisos esse in signa & planetas . quorum alias 29 , alias 30 ; alias 31 dierum esse . Quis dubitat eum esse annum cælestem , quem supra proxime proposuimus ? Sed falsum , quod addit , cum annum Lunarem esse , itemque incipere ab Aprili . Nam qui 30 & 31 dierum menses aliquot habet , non potest esse Lunaris : præterea qui cælestis est , omnino a Vere , ideoque a principio Arietis incipiat , necesse est . Scito autem vocem Kanium non esse Indicam , sed Arabicam **كاهنيون** enim sunt diuinaculi , augures , yates .

I O S E P H I
S C A L I G E R I
 IVLII CAESARIS F.
 D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R Q V I N T V S.

Vid antea, quam natus sis, acciderit, igno-
 rare, id est semper esse puerum, inquit togato-
 rum disertissimus. Sed quid acciderit, scire,
 quando autem, nescire, id vero est semper pe-
 regrinum esse. Hoc verum esse, fidem fecerint
 prisci Græci, qui antiquitatis commemoratio-
 nem regulam esse dixerunt, ad quam res om-
 nes, & actiones dirigantur. Eam qui ignorant,
 non solum pueri sunt, ut vult ille, sed & rerum suarum & actionum
 ignari. Non immerito igitur a principio veteres, obseruatis notati-
 que temporibus, annorum multorum memoriam in unum conspe-
 ctum coniecerunt. Sed quia in eo negotio nihil agit, qui certis inter-
 uallis tempora non distinguit, aut non ab uno certo interuallo, ad
 reliqua indaganda progradientur, sero tandem posteriores animaduer-
 terunt, historiam quidem actionum humanarum esse animam, hi-
 storiæ autem temporum notationem. Quare hoc genus scriptionis
 ex simplici duplex factum, *ισοειδῶν καὶ χρονολογικῶν*, alterum quidem
 alterius indigens, sed magis historicum Chronologici. Prioris scri-
 ptionis duo vetustissimi Græcorum etiam hodie supersunt, Herodo-
 tus, & Thucydides. Alterius auctores pene omnes tam sibi, quam no-
 bis inuidit tempus: qui tamen non pauci fuerunt, & quidem maximi
 viri, Ephorus, Eratosthenes, Thallus, Castor, Apollodorus, Thrasyl-
 lus, Phlegon, alij. Supra omnes Dionysius Halicarnassensis Canones
 temporum Eratosthenos magnificat: qui si hodie extarent, per eos
 solos reliquorum desiderium patienter ferre liceret. Illi omnes ni-
 hil, aut pauca admodum certa definiunt ante primam Olympiadem.
 Hinc omnia certa & explorata tradiderunt, beneficio Olympiadum,
 quæ in publica tabularia referebantur, additis & nominibus &
 præmiis

A præmiis Hieronicarum, & quidem in delubro Louis Olympij, quod Plinius eleganter ait ludorum claritate fastos Græciæ complexum fuisse. Et merito tempus deinceps a capite primæ Olympiadis $\text{is} \omega \text{e} \text{x} \omega \text{v}$ vocarunt, cum omne, quod illud antecessit, bifariam diuisif-
sent, a capite Olympiadis retro ad Cataclysmum $\mu \nu \text{d} \text{i} \text{x} \omega \text{v}$, aut $\eta \text{e} \omega \text{x} \omega \text{v}$ vocantes, hinc totum deinceps in anteriora, $\alpha \ddot{\delta} \text{h} \lambda \text{g} \nu$. Quicquid igitur hodie certum est in definitione temporum, totum Olympiadi accepto referendum, sine qua corruissent rationes historiæ. Romani vtrumque genus fero aggressi sunt. Alterius meo iudicio auctores Piso Frugi, & Fabius Pictor omnium aut vetustissimi sunt, aut in vetustissimis. Alterius primus est M. Porcius Cato, B qui omnes gentium Italicarum origines & vrbium initia in lu-
cem eruit, tanta diligentia, tam accurato studio, vt in hac par-
te, ne Græcis quidem inferior sit, quantum quidem ex Dionysio Halicarnassensi coniicere possumus. Eum secuti sunt extra aleam positi M. Terentius Varro, Pomponius Atticus, Corn. Nepos, C Verrius Flaccus. Et M. quidem Cato ex Censoriis tabulis gra-
dum sibi struxit ad initia Vrbis perueniendi: M. autem Varro ex Olympiadibus, & rerum Græcarum comparatione. Sed ne vtrique quidem inter se satis constat. serius enim Cato, quam Varro, anno uno, Vrbis primordia repetit. Tempus quidem exactorum Regum certissimum deprehensum est ex Tabulis Censoriis. Sed tem-
Cpora, per quæ a septem regibus in Vrbe imperatum est, pro ex-
ploratis & concessis assumunt, quæ iure in dubium vocari pos-
sint. Nemo enim, qui quidem proxime ab illis temporibus absfue-
rit, aut interuallum, per quod regnatum est, scriptum reliquit, aut
quotus esset annus vrbis conditæ is, in quem incidit primus consu-
latus Bruti. Itaque confudit Varro ad defectum Solis, quem in excessu Romuli contigisse, non ex vlo veterum scripto, sed ex maio-
rum fide vulgo persuasum erat. Sed & si concessero Solem in excessu Romuli defecisse, non tamen propterea concedam, xxxvii annos regnasse. Quis enim hoc docuit? Quo auctore id credam? Sed &
concessis initis Vrbis, non tamen propterea constat series Consu-
D lum: quod de multis ignoratur, quanto anno a Regibus exactis magistratum iniuerint. Hinc accedit, quod reliquias Saxorum Capitolino-
rum rimanti mihi succurrit de quibusdam dubitare, de quibus-
dam etiam constet erratum esse. Sed & in annalium Romanorum scriptoribus diligentiam non raro requiro. Secundum Varronis in-
vestigationem annus Vrbis DCCX cæperit ab illis Palilibus, quæ in
cædem Cæsaris inciderunt, anno secundo Iuliano: & proinde an-
nus DCCXXV, erat XVI Iulianus, in quem annum recte confert

Dio Consulatum 1111 C. Cæsaris Octauiani. Sed si illum de anno A triumphi Cn. Domitij Caluini de Thracibus & Getis audias , dubites , an verum tempus rei expresserit , quod in annum vrbis $DCCXVII$ Saxum Capitolinum confert. Sed de Velleio Patrculo tacere non possum. A Consulatu Claudi Marcelli , & Cornelij Lentuli , ad Consulatum M. Vinitij Quartini , & C. Cassij Longini , anni sunt præcise LXXVI . At Velleius putat LXXVIII , duobus amplius. Quare cum recte putet ab Vrbe condita , ad Consulatum Vinitij annos $DCCXXXII$, vt annus $DCCXXXIII$ incidat in ipsum Consulatum Vinitij : quot annos largitus est interuallo a Consulatu Marcelli , & Lentuli , ad Consulatum Vinitij , necesse , vt tot minus definiat interuallum ab Vrbe condita , ad eundem Consulatum Marcelli & Lentuli. Itaque constituit illud interuallum annorum $DCCIII$ duntaxat, cum sint tamen $DCCVI$. Et hinc ad Consulatum Quartini LXXVI , ad Palilia : vt a Palilibus eiusdem anni incipiat annus $DCCXXXIII$ secundum Varronem. Nam diserte ipse alibi a Palilibus primis , ad Consulatum Vinitij , putat annos præcise $DCCXXXII$. Quod verum est, secundum Varronem, vsque ad Palilia eiusdem anni, anno Iuliano LXXV . Par hallucinatio est, cum ait, occisis Hirtio & Pansa coss. in eorum locum suffectos esse C. Cæfarem Octauianum & C. Pedium, anno Vrbis $DCCIX$. Atqui ex iis, quæ supra relata sunt, cædes Cæsar is incidit in annum Vrbis $DCCIX$ desinem tem. & proximis Palilibus iniit annus $DCCX$. Et sequenti anno C $DCCXI$, a diebus æstiuis iniit Consulatum primum Octauius. Quare biennio minus dixit. Et propterea biennio amplius terminat tempus , quod hinc ad Consulatum Vinitij. LXXII enim annorum tantum definit , nimirum hoc spatium eodem biennio donat , quo alterum spatium defraudauit. LXX enim tantum sunt anni a primo Consulatu C. Octauiani , ad dies æstiuos Consulatus Vinitij. Denique a Consulatu Sex. Ailij Cat i , & C. Sentij Saturnini , ad Consulatum Vinitij , sunt anni XXVI secundum Velleium , biennio amplius, quam verum est , vt in superioribus fecit, in quo hactenus constantiam quandam in errore tenuit. Sed ab Vrbe condita , ad Consulatum Cat i & Saturnini , tantum ponit annos $DCCLIII$, triennio D minus , non , vt solebat , biennio : nisi dicamus perperam editum $DCCLIV$, pro $DCCLV$. quod non dubito , vt semper eadem constantia seruetur biennium hinc detrahendi , illuc adiiciendi. Vides , cum illi errores illis viris excidunt , quibus tot monimenta vetustatis suppeditabant , quid putemus nostri æui doctis hominibus accidere potuisse , & nobis ipsis, qui omnibus præfidiis antiquitatis destituti sumus ? Sane post tempora M. Aurelij Antonini , multa

A multa in fastis inexplorata sunt. Pauci sunt imperatores, quorum initia ad suum tempus referre possis, vsque ad initia Iustiniani. Adeo omnia caliginis plena sunt. Paucula excipimus. Nam initium Alexandri Seueri incidit in annum Christi Dionysianum. c c xxii. Consulatus Vlpij Criniti, & Proculi Pontiani in c c x x - viii. sub quibus c o s s. ambo Maximini cæsi, quod fuit initium Gordiani. Initia Diocletiani Christiani conseruarunt, quæ cadunt in annum Christi c c l x x x i i i. Sed non esse illud initium Diocletiani, suo loco demonstrabitur. Stiliconis secundus consulatus in c c c c v i. Transitus Martini Episcopi Turonensis, in c c c x c v. Et tamen nulla harum epocharum suis temporibus reddita est apud

B Chronologos nostros, saltem quos viderimus. Quæ quidem interualla, cum reliquis, quæ a nobis diligenter obseruata sunt, poterunt manu deducere Chronogum ad reliqua eruenda. Et vt omnia non possit, in non paucis tamen operam non luserit. Nam si fides interuallorum dubia est, quomodo toti contextui consuletur? Quantum peccatum sit in historia Regum Francorum veterum, ignoratione transitus Martini, vnde seriem annorum putare solet Gregorius Turonensis? Quam nobiles epochæ ignorantur? Quis scit verum annum, quo Attila in campis Catalaunicis ab Aëtio & Theodoro Gotha fuisse est, vbi & Theodoricus ipse cæsus sit? Quam imperite etiam campos illos prope Tolosam constituant? Imo qui-

C dam iniuriam sibi fieri credunt, si in territorio Catalaunensi eos collocemus. Pari ignoratione occultatum est verum tempus, quo Gothi a Chlodoueo rege Francorum deleti, item quo Sarracenorum multa millia a Carolo Martello. item quando nepotes Karoli Magni ad Fontenacum multo sanguine nobilium Franci nominis decertarunt. Hæc sane nunquam eruentur, propter penuriam monumentorum. Quid vetera querimur? Ecce adhuc verus annus & dies captæ a Muhammede Turca Constantinopoleos ignoratur. Itaque quærant viam studiosi, qua posteritatis gratiam promereri possint & in Fastis Consulum corrigendis, & in reliquis, quæ ad temporum doctrinam faciunt, inuestigandis. Nos quod potuimus, præstiti-

D mus, & hactenus quatuor libris omnium nationum annos & tempora ciuilia non solum descripsimus, quantum quidem ea æterno obliuionis silentio obruta in lucem eruere potuimus: sed etiam viam quandam muniuimus, qua illarum gentium rationes cum Julianis & ciuilibus diebus nostris congruere, & comparari apte possint. Supereft punc, vt Chronogum toto orbe peregrinantem, & retro omnem temporum antiquitatem, & origines peruagantem, errantemque tanquam hospitem, aliqua methodo duce, primum quasi domum deducamus;

camus: ut cum veterum acta, Annales, Fastos legerit, possit aliquando, ubi sit, cognoscere, ne semper peregrinari cogatur. deinde ut hac copia Fastorum instructum eius animum in specula omnium temporum collocemus. Quemadmodum igitur interualla locorum certis signis distinguere publico quasi gentium consensu receptum est: ut puta in Italia millibus passuum: in Græcia stadiis: in Perside parasangis, quod nomen hodie in ea gente remanet: in Syria schoenis: in Gallia & Hispania Leucis, quod adhuc retinetur: in Germania Rustis, ut est apud Hieronymum: sic quædam signa sunt, quibus interualla temporum distingui possunt: non utique quod æqualibus interuallis transfigi res possit, quemadmodum mensuræ illæ, quibus itinera diximus a nationibus distingui, æquales sunt: sed quia idem est officium interuallorum in temporibus notandis, quod insignibus vrbibus ad diuidendas regiones. Illarum autem vrbium interualla æqualibus mensuris metiri solemus. Quod igitur Chorographi per stadiasmos ab urbe, ad aliam urbem, faciunt, idem nobis faciendum per annos, ab interuallo, ad interuallum. Ea interualla Græci ἐποχας vocant, quod illis sistantur, & terminentur mensuræ temporum. Censorinus Titulos, & Indices. Eorum termini sunt aut ab insigni euentu, ut a Diluvio, aut a loco nobili, ut ab excidio Troiae, ab vrbis Palilibus, a conditu templi Salomonici, a colonia deducta. aut ab initiis illustrium Regum, & Principum, ut a Nabonassaro, a Diocletiano: aut a religionis & ceremoniarum instituto, a primo ludicro Olympico, ab Hegira. Eiusmodi nos, non utique omnia, sed nobiliora selegimus: ut illorum terminis obseruatim, cætera interiecta ab aliis melius notari, aut inuestigari possint. Quemadmodum autem veteres pueris expositis monumenta & crepundia alligabant, quibus, cum adulti essent, agnoscerentur, quæ ab ea re Græcis γωεισματα vocata sunt: ita etiam in harum epocharum notatione eorum sedulitatem imitari debemus, & γωεισματα ad manum habere, quibus annus, de quo agetur, ita statim a lectore agnoscatur, ut pueri a parentibus per crepundia. Nam omni epochæ characterem suum & signum apponere debemus, vtrumque cylclum scilicet, Solis & Lunæ, &, cum ratio postulabit, etiam Indictiones. Ut enim olim hospites sine tessera non admittebantur, ita Chronologo sine Symbolo credi intutum est. Hac diligentia non solum maiorum nostrorum errata corrigemus, qui hac pulcherrima methodo nunquam usi sunt, sed etiam hoc consequemur, ut in posterum erudita ingenia simili exemplo excitata diligentius & certius, quam maiores nostri fecerunt, interualla temporum, & eorum terminos inuestigent. Ne autem aliquis error propter longam

Agam seriem, & contextum epocharum succresceret, omnia ad dies Julianos referre instituimus, quod quidem a nobis hactenus factum est: & ad certiorem methodi fidem, periodum nostram Julianam tanquam *βασιλεων* adhibuimus, sine qua tam inutilis est annus Julianus, quam Chronologica scriptio sine anno Juliano. Magno enim beneficio a C. Cæsare ad nos delata est ea anni forma, non solum omnium a Cæsare, sed etiam ante Cæsarem retro temporum fidissima custos, qua nihil potuit neque usui populari conuenientius, neque memorie rerum conseruandæ accommodatius excogitari. Antequam vero interualla temporum digerimus, computos quosdam annorum artificiales proponere, eorumque rationes reddere decreuimus. Sunt autem iij quatuor, periodus nostra Julianæ, computus Iudaicus, computi duo Constantinopolitani.

DE PERIODO IVLIANA.

PERIODVM annorum DXXXII ex utroque cyclo Solis & Lunæ in se ducto primus omnium excogitauit Victorinus homo Aquitanus. Ea periodus si quindecies multiplicetur, fient anni 7980. Atque haec erit maxima periodus ad methodum utriusque cycli, & Indictionis: quam unaquæque natio, quæ unum diem quarto quoque anno exacto intercalare solet, in usum computi sui **C**annalis conuertere potest. Sed diuersa illius possunt institui initia, quatenus a diuersis annis cycli utriusque principium iniri potest. Nam Ægyptiorum & Æthiopum cyclus Solaris incipit ab alio capite ac Græcus, Græcus ab alio ac Latinus. Primum quadriennium Æthiopicum est E, D, C, B A. Græcum A G, F, E, D. Latinum G F, E, D, C. Idem dicas de cyclo Paschali, cuius aliud est initium in Ecclesia Romana, aliud in Ecclesia Constantinopolitana. Cyclus Solis Romanus dicitur, qui incipit a dupli litera G F, quod is fuerit cyclus tempore dimissi concilij Niceni, anno Christi 328. Nam cum annus Imperij Constantini cœperit XXIII die Septembris, & deinceps magna religione illud initium obseruatum fuerit a sequentibus Imperatoribus, usque ad tempora Iustini, aut Iustiniani, primus annus cycli Romani Solaris est is, qui simul cœpit cum Indictione Constantiniæ, & statuit feriam primam in XXIII Septembris, quod accidit anno 327, a quo incipit annus, qui imputatur anno Christi 328. Nam anno 327, indiction secunda cœpit XXIII Septemb. feria prima. Itaque in Kalendario Romano, litera Dominicalis fuit G a Kal. Ian. ad XXIII Februarij: inde F, propter bisextum, ad finem anni Romani. Merito igitur Ecclesia Latina hunc vocauit annum primum

primum cycli, qui cum anno primo Indictionis concurreret, & qui-
dem a nobili epocha concilij dimissi, a quo tempore incipit emen-
datio anni Ecclesiastici, & Paschalis solennis, ex sententia Patrum.
Primus annus cycli Paschalis dicitur idem, qui est primus in Eccle-
sia Ægyptiaca; quæ prima omnium cyclum enneadecaetericum in-
stituit, sumpto initio a Thoth Diocletiani, anno Christi 284. Cuius
quartadecima Luna incidit in v Aprilis, anno sequenti Christi 285,
Pharmuthi decima anni primi currentis Diocletiani. Eum cyclum
enneadecaetericum Eusebius Græcis Ecclesiis proposuit, quæ cum
Latinis eum amplexæ sunt, eodem annorum ordine seruato, vt sci-
licet primus annus cycli esset apud illas, qui fuerat apud Ecclesiæ
Ægypti. Quare Ecclesia Romana, Æthiopica, & Ægyptiaca eun-
dem cyclum primum vocant etiam hodie, non tantum Dionysium
Exiguum, quantum veterem consuetudinem secutæ. Nos quoque,
qui poteramus diuersa capita utriusque cycli instituere, nihil in ea
ne innouauimus, sed primum cyclum tam Solarem, quam Pascha-
lem eum intelligimus, qui habetur in Ecclesia veteri Romana. Qua-
re caput huius periodi annorum 7980 a Kal. Ianuarij habet pri-
mum annum cycli Solis, cum literis C F: a mense autem Martio
primum cyclum Paschalem, cuius epactæ xi, quales sunt hoc
anno 1596. & rursus a Kal. Ianuarij primam Indictionem. Nam vt
cyclum utrumque Romanum, sic Indictionem Romanam retinui-
mus, quæ incipit semper a Kal. Ianuarij, non à xxiiii Septemb. C
antecedentis, quæ est Indictio Cæsarea. Fingimus enim & annum
Julianum, & indictionem semper ab initio obtinuisse. Quare his po-
sitatis, inutilis erit hæc periodus & Græcis, qui initium anni a Kal.
Septembris, & Antiochenis, qui a Kal. Octobr. instituunt. Nunc
eius usum aperiamus. Videamus, quo anno istius periodi incidit
annus Christi primus vulgaris. Annus, in quem natalis Christi
vulgo putatur incidisse, habebat literam dupl. dominicalem
D C, ideoq; erat i x cycli Solaris Romani. Præterea habebat epactas
Paschales xi. proinde erat primus cycli Niceni Paschalis. Si igitur
instituatur Periodus annorum 532, inciens a primo anno utriusq;
cycli, annus 457 eius periodi habebit annum cycli Solaris ix, & D
primum cycli Paschalis, vt erat in anno, in quem vult Dionysius
Exiguus natalem Christi incidisse. Sed indictio non conuenit. Nam
indictio illius anni erat quarta imperatoria a proximo Septembri,
Romana a Kal. Ianuarij. At 457 per xv diuisa relinquunt 7, non 3,
vt volebamus. Quatuor igitur plus hic sunt, quam opus fuit. Itaque
si xi ad illa 7 adiificantur, abiectis x v, relinquetur indictio iii,
quam quærimus. Toties igitur 532 anni componendi sunt, donec
per

A per xv diuisi relinquant xi. Hoc fit, si octies 532 assumamus, qui sunt anni 4256, qui cum 457 compositi dant annum 4713 nostræ periodi, in quem incidit natalis Christi; secundum Dionysium, & receptam opinionem. Itaque 4713 per 19, 28, 15 diuisa dant cyclum Paschalem primum a Martio, cyclum Solarem Romanum 1x, a Kal. Ianuarij, Indictionem Romanam 111 ab iisdem Kal. Ianuarij. Quare hic annus, quo hæc scribebam, qui erat Christi 1596 Dionysianus, est 6309 periodi Julianæ: cæpit igitur hæc periodus die XVIIII Paophi Ægyptij, siquidem fingimus annum Ægyptiacum ante hanc periodum fuisse, cui absoluendæ adhuc supersunt anni 1671. & rursus ad caput redeundum erit: quod accidet anno Christi Dionysiano 3267. Itaque Kal. Ianuarij anni 3268 erit initium nouæ periodi. Julianam vocauimus, quia ad annum Julianum accommodata, & quidem a Kalendis Ianuarij. Est enim, vt diximus, iis inutilis, qui aliud anni Juliani initium instituunt, quam Kalendas Ianuarias. Commodissima est hæc periodus ad omnes epochas, quæ præter cyclum vtrumque, & Indictionem, habet annum quoque Sabbaticum. Hoc anno incipiet annus secundus Sabbaticus a Tisri proximo, anno Iudaico 5357 ineunte. Diuide 6309 per 7. Habebis duo pro anno Sabbatico a Tisri proximo. Quemadmodum Chronologus hac sola vtens multis molestiis defungi potest, ita sine hac irritus est eius conatus, siquidem ad annum Julianum omnia reuocare velit. Quis sit huius periodi usus in Tabulis Prutenicis, libro primo indicatum est.

DE EPOCHA IUDAICA ARTIFICIALI SIVE DE PRIMO TISKI IUDAICO.

ANNO Iphiti 465, qui erat primus Olympiadis CXVII, & tertiusdecimus a morte Alexandri, neomenia primi mensis Eliensis, qui erat Hyperberetæus apud Macedonas, incidit in Iulij, vt habes in tabula neomeniarum Olympicarum, libro primo. Neomenia Audynæi VIII Octobris, statim post κέντρον μετωπῶν. Syromacedones in gratiam Alexandri Audynæum in Hyperberetæum mutarunt: vt inde noua epochæ periodi Calippicæ inciperet. Quare ultima dies anni Solaris, ad quem dirigebant periodum suam, erat ipsum κέντρον μετωπῶν, hoc est septima Octobris: & ea erat sedes diei intercalaris quarto quoque anno exacto: quod etiam Iudæi retinuerunt: qui periodo Calippica, ad tempora usque DIOCLETIANI plus minus, vsi sunt. Sed cum Calippicæ neomeniæ biduo

Hh veras

veras neomenias morarentur, Synedrium Tiberiadense, conuocatis A peritis astronomiae magistris, inter quos, ut existimo, Rabbi Adda fuit, vsu Calippicæ periodi simul cum computo annorum Alexandri abrogato, nouam rationem anni instituit, ut neomeniae non per periodos, sed per ipsum medium motum Lunarem putarentur, vt suo loco demonstratum est. Cum igitur diem, vbi erat locus diei intercalandi, hoc est septimam Octobris, putarent fuisse primam diem, in qua mundus conditus, hinc computum suum inire decreuerunt. Et quia dies æquinoctij, & ideo Tekuphae autumnalis, erat in XXIIII Septembris, considerarunt, in quot annis neomenia Tifri a centro Macedonico, id est a VII Octobris, ad XXIIII in anteriora progressus fecerit. quod non potuerunt deprehendere sine doctrina anni Rabbi Adda. A VII igitur Octobris, ad XXIIII Septembris, dies sunt XIII præcise: quibus competit anni 4104 ex doctrina Rabbi Adda. Totidem enim anni dant περιστοις ζελωικης dies XIII, horam unam. Sed hodie sæpenumero totus Tifri est extra illam Tekupham, vt potest accidere, cum annus incidit in ultimum annum cycli Dionysiani, qui est XVII cycli Iudaici. Quare iterum hodie alias computus statuendus esset, siquidem Tekupham figere vellent in XXIIII Septembris, vbi hodie conficitur æquinoctium. Anno igitur Christi Dionysiano 1604, Tifri erit 5. 22. 956, feria sexta, cyclo Solis XVII, cyclo Lunæ IX, qui erit VII cycli Iudaici. A VII Octobris, ad XXIIII Septembris, sunt dies XXIIII. quibus debentur cycli περιστοις. Cœsus 381. Totidem enim cycli fiunt dies περιστοις, 23. o. 105, anni 7239. Ergo si instituendus esset nouus computus a VII Octobris, annus Christi vulgaris 1604 esset annus 7240 noui computi. Quare ipsi Iudæi animaduerterunt in anno contractuum ineunte 656, qui erat Christi 344, XIII dies cum hora Lunam promotam in anteriora a VII Octobris, ad XXIIII Septembris. Itaque mutatus est cyclus. Nam antea primus annus cycli respondebat tertiodecimo cycli Dionysiani: in novo autem computo respondet tertio anno eiusdem cycli Dionysiani. At si in anno 1604 instituendus esset nouus computus, primus annus illius computi responderet nono Dionysiano. Iste computus institutus est ante tempora Constantini, saeculo Rabbi Adda. Itaque iure gloriabantur Iudæi temporibus Constantini, Christianos frustra aucupari doctrinam celebrandi Pascha, nisi Iudæi illis facem allucerent. Iusta enim fuit illa iactatio, & quam Christiani negligere non debebant. Quemadmodum autem Periodo nostræ Julianæ accidit, vt diuisa per 7 semper relinquat annum Sabbaticum, quamvis id non affectauerimus, ita etiam quod Iudæi non captarunt, iste computus nouus per VII diuisus relinquat quoque

A que annum Sabbatum. Quia vero annus istius computi 4105 incidet in annum Christi 344, ex eo possumus colligere primum annum competere anno periodi Julianæ 953, cyclo Solis primo, Lunæ tertio. Imperite vero fecerunt, qui primum nouilunium a vii Octobris instituunt, qui dies erat ultimus anni Solaris. Sed ipsi Iudei nesciebant, quare v 11 Octobris esset terminus anni Solaris. Igitur annis 4104 debetur character 6. 23. 0. Et quia annus sequens, nemirum 4105, qui erat Christi 344, debebat incipere a feria secunda, & non a meridie, sed politice post occasum Solis, radicem suam instituerunt 2. 5. 204. quæ ad 6. 23. 0. addita componit nouilunium Tisri, 2. 4. 204. in anno Christi 344. Sciendum autem B potuisse ipsos carere illis scrupulis 204. Sed ipsi consulto ea addiderunt propter Tekupham. Nam 204 cum 876 componunt horam, ut videbimus in computo Iudaico. Sic si nouus ineundus esset computus anno Christi 1604, inducenda esset noua Radix 3. 4. 1061. Nam si annus Christi foret 7240 noui computi, computus ille cæpisset cyclo Solis Romani secundo, in quo litera Dominicalis esset E. Itaque feria tertia esset in v 11 Octobris, ut postulat radix. Imperite vero, ut alia, hanc epocham referunt ad initium mundi: cum minor sit decem cyclis, anno uno minus, & præterea incipiat a feria secunda: cum initium rerum cæperit a prima.

C DE EPOCHA ARTIFICIALI CONSTANTINOPOLITANA PASCHALI:

Ecclæsia, ut diximus, putabat Indictionem, & cyclum Solarem ab anno dimissi concilij Niceni, siue ab anno Christi 327, hoc est a tempore Paschatis a Patribus correcti. Nam Indictione & cyclus literæ Dominicalis utrumque Solare est. Sed Ecclesia Constantinopolitana post tempora Arcadij, & infra, instituit novum computum, qui non solum Indictionem, sed etiam cyclum Paschalem contineret. Eum igitur cycli Paschalis primum annum instituit, cuius nouilunium in ipsam Indictionem incideret, hoc est in xxiiii Septembris, cuius annus 5509 est annus is, in quem natalis Christi inciderit, secundum Dionysium. Igitur primus annus cycli Paschalis Constantinopolitani est idem cum anno primo cycli Iudaici, tertius autem cycli Dionysiani. Quare anno primo cycli Dionysiani congruit xviii annus cycli Constantinopolitani. Diuide igitur 5509 per xix. Relinquitur annus xvii cycli Constantinopolitani respondens primo cycli Dionysiani. Rursus diuide 5509

Hh 2 per

per xv. Relinquitur Indictio iiii in anno natalis Christi. Eorum autem anni cycli Solaris annus primus respondet xvii anno cycli Solaris Romani. Ideo xxii annus cycli Solaris Constantinopolitani est ix annus cycli Romani. Diuide 5509 per 28. Remanet annus 21 cycli Graeci respondens nono Romani. Potuissent & veterem cyclum Romanum retinere, si annum natalis Christi statuissent 3229 computi sui. Sed nimium breuis fuisset, utique minor annis mundi. Quare illum computum maiorem composuerunt, quem posteri indocti a mundi conditu repetunt eadem imperitia, qua Iudei suum. Valde necessaria est haec epocha in historia Constantinopolitana, & rebus Graecorum Ecclesiasticis. Paschalem vocauimus, quod eius primus annus cycli Paschalis incidit in principium anni veteris Indictionis. Ideoque ea appellatione distinguetur a sequenti epocha, quam Lunarem cognominamus. Anno hoc Christi 1596 incipiet annus 7106 a Kal. Sept. proximis, & secundum Graecos annus Christi 1597.

DE EPOCHA ARTIFICIALI CONSTANTINOPOLITANA LUNARI.

DIONYSIVS Exiguus, cum animaduerteret epactam Paschalem inutilem esse ad nouilunia vulgo deprehendenda, de annis cycli Paschalis iubet deduci tria. Reliquum est annus cycli Lunaris. Ita apud Dionysium alias est cyclus Paschalis, alias Lunaris: in quo aperte traducit inscitiam Christianorum, qui ad Lunæ rationes Paschatis celebritatem sese exigere profitebantur, & tamen alium cyclum Lunæ, alium Paschatis instituentes, ostendebant se non, uti profitebantur, Pascha ad rationes Lunæ dirigere. Nouilunium Paschale, cum epacta est xi, est in xxiiii Martij. Sed hoc accidebat saeculo Diocletiani, a quo temporibus Dionysij Exiguus Luna anticipauerat diem vnum. Itaque Luna noua deprehendebatur in xxii Martij, non autem in xxiiii, ut in saeculo Diocletiani. Opus est igitur epacta vii, quæ cum unitate composita, & cum xxii Martij dabit triginta, nempe nouilunium. Itaque pro xi epacta, assumenda septima, hoc est pro primo cyclo, assumendus cylclus decimus septimus. Et proinde recte monet Dionysius Exiguus, tria de cyclo Paschali deducenda, ut habeas cylcum Lunarem. Exemplum: Anno xvi cycli Paschalis deductis iii de xvi, remanent xiii, cylcus Lunaris, cuius epacta xxiiii cum unitate composita statuet nouilunium in vi Martij, tempore Dionysij, quoties epacta Paschalis est xxvii. Contrarium accidit in Graeco computo, cuius annus incipit a Kal. Septembri. Anno,

in quem

A in quem incidit secundus annus Diocletiani; id est, anno Christi 285, epacta Paschalis Dionysiana erat xi, statuens nouilunium in xvi Septembris. Sed temporibus Iustiniani nouilunium erat in xv. Quia igitur September est primus mensis anni Constantinopolitani, opus est epacta xiiii, quæ cum unitate composita statuet nouilunium in xv Septembris. Pro xi igitur assumptius xiiii, & ideo pro cyclo primo assumendus cyclus quartus; cuius epacta est xiiii.

Non igitur iii detrahenda de cyclo Paschali Dionysiano, vt in Martio, qui est initium anni Ecclesiastici Romani, sed contra, iii cum currente cyclo componenda, vt habeas cyclum Lunarem Constantinopolitanum. Annus computi Paschalis Constantinop. B litani, in quem incidit natalis Christi, est 5509, vt superiore capite demonstratum est. Cyclus Paschalis Dionysianus primus. Constantinopolitanus autem decimus octauus. Epacta Dionysiana xi. Oportet, vt computus diuisus per xix relinquat iiii, pro cyclo Lunari. Sed relinquit 18. Ut igitur relinquat iiii, aut v addenda, aut xiiii detrahenda. Igitur xiiii detracta sunt de 5509. & remanserunt 5495, annus primus epochæ Lunaris, in quem Natalis Christi incidit. Ne igitur cogerentur semper detrahere xiiii de computo Paschali, minuerunt computum xiiii annis in perpetuum, & ita dupli epocha vtuntur, priore, quam Paschalem, & hac quatuordecim annis deminuta, quam Lunarem vocauimus, quod ad

C Methodum Lunæ excogitata sit. Vtramque putant a conditu mundi imperitissime, & hac posteriore vtitur semper Cedrenus, nisi uno aut altero loco, vbi oblitus sui altera pro hac vtitur: quod & accidit Maximo Monacho. In exemplis igitur Cedreni, semper 5494 de currente epocha detrahenda, non autem 5508, vt habeas annum Christi, & quidem a Kalendis Septembris. Nam quatuor mensibus citius annum Christi putat Ecclesia Græca, quam Ecclesia Latina. Utuntur & alij Græci Constantinopolitanæ historiæ conditores hac epocha. In quo caute agendum Lectori, ne alteram pro alterâ accipiat. Alioqui mira perturbatio in historia consequeretur. Cæterum hæc epocha methodum tantum Lunæ in sæculo Iustiniani

D promittit, non autem methodum cycli Solis, & Indictionis. Est autem computus Paschalis Constantinopolitanus, de quo supra disputatum est, maior vero computo a conditu mundi, annis 1559. Computus autem Iudaicus est minor annis centum & octoginta nouem. Hinc fit, quia utrique computos illos a conditu rerum deducunt, vt alteri maiora interualla contra fidem sacrorum Bibliorum, isti vero breuiora faciant. Sunt & alij computi, vt ille, quem vetus Ecclesia statuit ex ratiocinationibus se-

quem Christiani Arabes vocant قاربٌ مُّصْبَطٌ لِّدْم ، hoc est. A
Æram a casu Adami. Cuius nullam rationem habendam censemus.
Neque tanti est illum aut scire, aut ignorare.

DE CONDITVM VNDI.

QVAMVIS inter veteres illos de primordiis rerum non conueniebat , cum alij homines ab initio semper fuisse , alij esse quidem cæpisse dicerent , sed quando cæperint , non constare: tamen omnium nationum tacitus consensus in id conspirauit , vt & cataclysmum fuisse crederent , & quantum hominum fuit , ex illius Diluuij pusillis reliquis propagatum fuisse , vt quidem alij marem tantum & fæminam: alij plures , sed intra modicum numerum , superfuisse credent. Nulla est tam barbara natio , quam illius rei opinio quædam non imbuerit. Sed veris monumentis historiæ destituti , neque quid ante , aut post illum casum contigerit , sciunt , neque quod contigisse concedunt , quo referendum sit , ullam rationem inire possunt. Hinc multa annorum millia , & quædam immania temporum interualla expressit ab illis tam temporum inscitia , quam vestutatis affectatio. Hinc natæ sunt infinitæ Ægyptiorum Dynastiæ , etiam ante illos priscos populos , quos Hycsos , hoc est Pastores vocabant. Hinc Sinarum (imperite Chinas vocant Hispani) a prisco rege suo Vitey , ad regem Honog , qui anno Christi 1572 viuebat , annos putant 4282. Nam a Vitey , ad Tzintzom postremum ex stirpe Vitey , numerant annos 2257. Is est , qui muro perpetuo Tartaros a Sinis disclusit circa tempora belli Peloponnesiaci. Ab eo , ad Honog , putant annos 2025. Quæ summa colligit annos 4282 , ad annos Christi circiter 1571 , 1572. Quare Vitey fuerit longe antiquior Abrahamo , cum ea summa longe epocham diluuij post se relinquat. Æthiopes quoque habent antiquissimos suos Reges , sed quorum annos ridicule putant , vt ex eorum dinumeratione nihil certi colligere potuerim. Sic Græci inepte eorum vetustatem mentiuntur , quorum initia ignorant. Vnde Seruius in illud , Vrbs antiqua ruit multos dominata per annos , ANTIQVA , inquit , vel nobilis , vel quia duobus millibus , & octingentis annis regnasse dicitur. quod tempus paulo maiuscum est initiis rerum. Et ita Troia condita fuerit illo tempore , quod ἀδηλον Varro ex Græcorum lectione vocat. Sed verba Censorini necessario adducenda , quæ ad hanc rem maxime pertinere visa. Nunc vero id interuallum temporis tractabo , quod historicum Varro appellat. Hic enim tria discrimina temporum esse tradit. primum ab hominum principio , ad Cataclysmum

Ataclysinum priorem: quod propter ignorantiam vocatur $\alpha^{\prime} \delta^{\prime} \lambda \gamma \nu$. Secundum a Cataclymo priore, ad Olympiadem primam: quod quia in eo multa fabulosa referuntur, μυθικὸν nominatur. Tertium a prima Olympiade, ad nos: quod dicitur $\iota\sigma\omega\mu\delta\tau\delta$, quia res in eo gestæ veris historiis continentur. Primum tempus, siue habuit initium, siue semper fuit, certe quot annorum sit, non potest comprehendendi. Secundum non plane quidem scitur, sed tamen ad mille circiter, & D.C. annos esse creditur. A priore scilicet Cataclymo, quem Ogygium dicunt, ad Inachi regnum, anni circiter CCCC. Hinc ad Olympiadem primam, paulo plus CCCC. quos solos, quamvis mythici temporis postremos, tamen, quia memoria scriptorum proximos, quidam certius definire voluerunt.

BEt quidem Sosibius scripsit esse CCCXCV. Eratosthenes autem septem & CCCC. Timaeus CCCCCXVII. Aretes IoxIII. & præterea multi diuersè: quorum etiam ipsa dissensio incertum esse declarat. Haec tenus Censorinus. Primum numerus annorum cIc Ic ab ipso propositus arguit legendum, ad Inachi regnum, anni circiter cIc cc, pro CCCC. Tempus autem, a quo ad primam Olympiadem Eratosthenes putat annos CCCCCVII, & mediocriter docto patet putari ab excidio Ilij, quod ipse nescio quare putat ab Inacho. Nam illud tempus neutri Inacho, Argiuo, aut Sicyonio congrueret potest. Igitur Varro, vel Græci, quos Varro sequitur, tempus mythicon definiunt annis 1600, cuius terminum primam Olympiam faciunt. & cuius caput LXXX annis posterius fuerit diluuium.

quæ sententia quo propius a vero absfuit, eo melior, & tolerabilior. In quo videmus penitus non ignota fuisse rerum initia priscis Græciæ scriptoribus, aut ipsi togatorum doctissimo Varroni. Rursus Simplicius scribit, Chaldæos Callistheni de vetustate gentis percontanti annorum tantum mille nongentorum trium numerum edidisse, quo tempore capta Babylon ab Alexandro. qui annorum numerus sexaginta tantum annis posterior diluuium. Itaque non longe a vera epocha diluuij absfuerit. vt videas in tanta rerum ignoratione parum discriminis esse inter Varronem, & ipsos Chaldaeos: & paruum errorem illis condonandum esse, qui nulla admittunt.

Danicula vetustatis ad harum rerum inuestigationem, habebant. Nobis vero, quibus diuina monimenta facem ad hæc alludent, minus venia danda, si in tanto lumine cæcutimus. quod hactenus tamen nobis omnibus contigit, vt nemo aut veterum aut recentiorum adhuc rem ipsam tetigerit. Veteres Christianos prætereo, quibus nullus pudor fuit interuallum a conditu rerum, ad diluuium, longe maius statuere, quam ex dinumeratione annorum a Mose definitorum colligi potest. quem stuporem auxit artificialis epocha

Constantinopolitana , annis 1559 excedens fines , quos Moses pre- A
scribit. in qua vt peccatur largiendo , ita in Iudaica detrahendo.
Hodie vero doctissimis hominibus , qui multum studij ad hæc dif-
cutienda posuerunt , per omnia conuenit in interuallo a conditu re-
rum , ad Exodus , ab Exodo item ad captum Sedekiam. Qui e-
nim accurate rationem horum temporum putarunt , ab Adam , ad
Exodus , annos ponunt absolutos 2453. Hinc ad captum Sede-
kiam , annos absolutos 907. Summa , a conditu rerum , ad ca-
ptum Sedekiam , anni 3360 præcise. Neque reperias , qui ab his
finibus discedat , saltem eorum , qui Chronologica cum laude at-
tigerunt. Neque enim epilogismus temporum a Mose & reliquis
sacris libris definitorum plus aut minus colligere patitur. Quod si B
in vno anno plus , aut minus aliis ab alio dissentit , hoc contingit
ex diuersis mundi initiiis , cum alij mundi initia ab Autumno , alij a
Vere repeatant. quam litem si deciderimus , reliqua plana erunt. Ne-
mo enim dubitat duplarem fuisse veterum Hebræorum de mundi
conditu sententiam. Alij enim in Libra conditum volunt , argu-
mento , quod antiquitus etiam ante Exodus Tekupha fuerit proxi-
me æquinoctium. Eius sententiæ adhuc vestigia supersunt in syna-
gogis Iudæorum , & quidem vetustissimi instituti. Nam in Sabba-
to , quod postremum est in mense Tisri , incipit Lectionarium Iu-
daicum , cuius caput primum , quod תְּשִׁבָּה vocant , est initium libri
Geneseos. Recentior opinio eorum , qui mundi conditum in æqui- C
noctium vernum conferunt : quia , inquiunt , tunc omnia germi-
nant , quæ contra in Autumno marcescunt. Alioquin quorsum ,
aiunt , terra germinare iussa , vt statim primis Autumni frigoribus exo-
lesceret ? Sed futile est argumentum , quatinus ea etiam fuerit olim
opinio nostra. Nam si hoc verum est , cum Deus iubet arbores fru-
ctum producere , oporteret vuas , & reliquos fructus , qui non nisi au-
tumno maturescunt , iam in ipso verno æquinoctio fuisse. Quod est
absurdissimum. Deinde quæ temeritas est initium rerum instituere ,
diuersum ab initio Hebræorum prisco ? primus mensis in historia di-
luuij incipit ab autumno , Tekupha anni dierum est in autumno , Le-
ctionarium vetustissima consuetudine incipit ab autumno. Quare D
igitur nobis commentum nostrum placet , & aliud initium institui-
mus aduersus verbum diuinum , & veteris anni usum ? Igitur mundi
primordia fuerunt in æquinoctio autumnali. Accedit priscorum
Ægyptiorum sententia , quæ mundi initium statuit in ultimis parti-
bus Libræ. Quas posteriores partes Libræ , & quomodo accipere de-
bemus , paulo post exponetur. Non vtique aduocamus fidem Ægy-
ptiorum ad fulciendam verbi diuini veritatem. Satis enim per se ipsa fir-
ma est.

Ama est. Sed ostendimus in hoc miram Dei summi prouidentiam, qui in tanta re etiam Ethnicorum consensum cum sacris rationibus paria facere voluerit. Cum igitur ratiocinia Mosis a conditu rerum, ad Exodus, annos colligant 2453, præcise, ut annus Exodi sit 2454 iniens & quidem a vere, mense septimo anni dierum. Ergo primus mensis illius anni adhuc labentis 2453 cœpit ab autumno antecedente. Deprehensa igitur epocha Exodi in anno periodi Julianæ, leuis labor erit annum conditi mundi in periodo Julianæ inuenire. Incidit igitur Exodus in annum periodi Julianæ 3217, ut suo loco demonstratur. Ergo primus mensis anni dierum, quem אֶתְנָיִם Æthanim vocabant, cœpit in anno 3216. Et quia is erat, ut diximus, annus 2453 cur-Brens ab Adam, manifesto annus 764 periodi Julianæ fuit primus mundi, a quo putauimus primam neomeniam Zygonos, xxvi Octobris. Neomenia igitur primi Æthanim in anno dierum vetere fuit in xxvi Octobris: Tekupha ergo in xxv, de qua Exodi xxxiv. 22, quod erat primum Sabbathum, in quo Deus requieuit ab opere Hexameri, quæ dies in parapegmate Ægyptiaco Dionysiano erat vltima Zygonos. Vnde Ægyptij, cum dicebant tempore Firmici, mundum in xxx parte Libræ conditum, proculdubio in animo eum diem habebant, quod nondum περιηγήσας ἵσησεντα obseruauerant. Verba Firmici, libro septimo, capite IIII, vbi de vltimis partibus Libræ: *Cetera enim numero ad xxx collocantur. In istis enim posterioribus partibus, terra dicitur esse composta, ut Barbarica ratio confirmat.* Barbaricam rationem, ut in Manilio diximus, Ægyptiacam astrologiam vocat. Scis vero ex libro tertio, Ægyptios in anno suo Nabonassari etiam bisextum notare solitos, cum quarto quoque anno exacto in secunda die mensis notarent, quod in prima antea notatum erat, & nono anno in tertia, quod antea in secunda. Hoc modo conservabant memoriam omnium rerum. Itaque cum a multis sæculis hanc diem in anno vago signatam haberent, factum est, ut accepto parapegmate Philadelphiae Dionysiano, ea in vltimum diem Zygonos inciderit. Prima igitur dies post ἐπανίμερον, fuit feria prima, xxvi Octobris, neomenia Zygonos, 23 Mechir Ægyptiaci, trigesima Tisri, 189 annis Julianis, minus 19 diebus ante Tisri Iudaicum, anno 1560 epochæ Constantinopolitanæ. Cyclus Solis Romanus VIII, Lunaris IIII. Ut hæc est verissima mundi epocha, ita nemo eam ha-ctenus obseruavit, sed omnes xvi, aut xviii annis antiquiorem produnt; qui error ex ignoratione anni Exodi manauit. Loci autem fines, vbi hominem primum statuit Deus, digito designat Moses, a duabus fluminibus ingentibus, Euphrate & Tigri, ad sinum Persicum. Describit enim Moses fluuium exeuntem, hoc est manantem ex Eden,

ex Eden , diuisum in quatuor capita , Phison , Gehon , Tigrim , Eu- A
phratem . Sciunt enim omnes Tigrim & Euphratem commisceri , &
ingenti alueo in mare Persicum exonerari , sed antequam excipian-
tur sinu Persico , iterum in duo ingentia fluenta scindi instar Padi ,
& Rhodani . Ipsa autem fluenta multas paludes efficiunt , vt non
solum scribit Arrianus , sed etiam mercatores , qui ante x annos ea
loca adierunt , idem testantur . Fluentum igitur orientale Moses vo-
cat ινδιον , hoc est , πλημμυρον , propter paludes ingentes , quas efficit ,
cuiusmodi est Padusa , quam Padus fluuius facit . alterum , quod oc-
cidentem spectat ; vocat ινδιον , id est emissarium . Est enim porrectius
altero , & propterea dictum emissarium , quod illud magnus ille
alueus ex se emittat , vt Mincium lacus Benacus , Adduam Larius , B
Ticinum Verbanus , Rhodanum Lemanus . Quare ab eadem caussa
riuus , quem piscina Hierosolymitana emittebat , dicebatur ινδιον He-
braice , quod idiotismo Hierosolymitano erat Αποιλιον , id est emissarium .
Nihil est apertius hac expositione : quæ etiam fuit sententia
summi nostri temporis sacrarum literarum interpretis : quo nihil po-
test verius , nihil doctius dici : quanquam rationem nominum Phi-
son & Gihon non reddidit . Extitit quidam vir apprime doctus , &
pius , cuius Chronicon ante yndecim annos editum fuit . Is mire æ-
stuat , vt lumen Soli fœneret . Itaque mirum non est , si monstrum in-
terpretationis adduxit . Et postquam ridicule interpretatus est ver-
ba Mosis , tandem nouam Geographiam proponit , vt quæ nunquam C
fuerunt in rerum natura , ea ipse creauerit . Nihil est inutilius eo libro ,
imo , si verum dicere fas , nihil , quod pluris intersit Chronologiæ ,
nunquam legi , aut ignorari , si duo , aut tria excipias . Quod si alio-
rum errores infectandi maius nobis studium esset , quam nudam ve-
ritatem cruendi , immane volumen nasci posset ex confutatione il-
lius libri . Mirum est diuinam doctissimi viri de illis quatuor flumi-
nibus sententiam illius famelicum iudicium non expleuisse , vt opus
fuerit inanibus , futilebus , & ineptis coniecturis nouam Chorogra-
phiam comminisci . Quid ? nonne multi sunt , qui eius exemplo ni-
hil aliud conantur , quam ostendere se melius intelligere Hebraice ,
quam Mosem ipsum ? Eiusdem temeritatis est , cum vult persuadere D
ရිහ්‍ය non esse Nilum . Exempla , quæ ad hoc producit , aduersus eum
faciunt . Æthiopica lingua postulat , vt රිහ්‍ය , Sihri diceretur . Propter-
ea Nilus σεῖες dictus est a veteribus Ægyptiis , teste Dionysio de situ
orbis . cuius quidem nominis vestigia clara supersunt in nominibus
propriis Osiris , Busiris , Petosiris , Calasiris . Quantum est hominum ,
quibus nihil placet , præter commenta sua ! Quod partim inuidia ac-
cidit , partim quod nullus illis inest sensus veritatis . Sed hæc nihil ad
institutum

A institutum nostrum. Sunt enim & alij *xogubarnasai*, qui nouum paradisum architectati sunt. Sed eorum præclarum opus mors nobis inuidit. In Geographia Arabica duo sunt flumina nomine Gihon جهون . alter est, quem Cydnum Græci vocant. Nam dicit abs luere urbem, quæ dicitur Mamistra, & exonerari in mare Romanum, id est sinum Issicum. Iam Mamistra est Tarsus. Alter Gihon est ingens fluuius ex sex totius orbis terrarum maximis: quorum nomina sunt hæc, ut ab ipso doctissimo Geographo ponuntur: Nilus: Degilah, id est Tigris: Phrath, id est Euphrates: Mahran fluuius Synadarum, Ganges: Bagnun Sinarum: Gihon Corasan.

B

DE DILUVIO.

ACONDITV rerum, ad diluuium, annos 1656 absolutos esse ex epilogismis annorum, quibus natalis & mors ab Adami & posteriorum eius a Mose signata sunt, tam certum est, quam nemo haetenus dubitauit. Diluuium igitur incidit in annum 1657 a conditu mundi, periodi autem Julianæ 2420, cyclo Solis xii, Lunæ vii. Cuius Neomenia Zygones 7.18.12', Octobris xiii. Marchesvan 5.20.349, feria vi, Octobris xix, anni Iudaici 1468. Anni 1656 absoluti fiunt xiii periodi Neuruz Persicæ, quas Hebræi סְלִיחָה Heladim, id est sæcula vocabant. & præterea anni 96 supererant de Heled, siue sæculo xiv. quo interuallo neomenia men-

Menses æquabiles Annis dierum Hebraicis.		Menses Iudaici.		Menses celestes.	
Ethanim	2 Octob.	Marches.	19 Octob.	—	13 Octob.
Bul	1 Nov.	Caslem	17 Nov.	m	12 Nov.
Tertius	1 Dec.	Tebeth	17 Dec.	x	12 Dec.
Quartus	31 Dec.	Schebat	15 Ian.	p	10 Ian.
Quintus	30 Ian.	Adar	14 Feb.	w	8 Feb.
Sextus	29 Feb.	Nisan	14 Mar.	x	9 Mar.
Septimus	30 Mar.	Ijar	13 Apr.	r	10 Apr.
Ziu	29 Apr.	Sivvan	12 Mai	q	11 Mai.
Nonus	29 Mai.	Tamuz	11 Iuni	II	11 Iuni
Decimus	28 Iuni.	Ab	10 Iuli	oo	13 Iuli
Vndecimus	28 Iuli.	Elul	9 Aug.	ll	13 Aug.
Duodecimus	27 Aug.	Tisri	8 Sept.	vv	13 Sept.
Epagomenæ	26 Sep.	o	o	o	o

sis אֶתְנִים Aethanum ascendit in anteriora, dies xxxii. quibus de A
xxvi Octobris detractis, superest secunda Octobris neomenia Aethanum, a qua cœpit טבת annum dierum Hebraicus tempore diluuij. Epagomenæ Hebraicæ in xxvii Septembris. Neomenia Bul mensis secundi, Kalendæ Nouembris, feria quinta. Diluuium ergo xvii Nouembris, feria septima, Scorpionos vi, Neomenia Casleu. Geneseos vii. 11, 12, 13. Mensis septimi die xvii aquæ decreuerunt. Geneseos viii. 4. hoc est, xv Aprilis anni periodi Julianæ 2421, anno bisextili, litera dominicali FE. Post xvii secundi mensis, hoc est, a xviii Nouembris, ad xxi Aprilis dies sunt CL. Geneseos viii. 3. Hoc est, aquæ incipientes crescere a xvii Nouembris, in xiiii Aprilis desuerunt. Quod est interuallum idem, quod posuimus, die-B
rum CL. vt potest ex proposita Tabella colligi. Cœpit igitur Diluum neomenia Casleu, xxv Paophi Agyptiaci, vi Scorpionos. Decreuerunt aquæ tertia Iiar, xxv Phamenoth, quo tempore Arca in montibus Armeniæ requieuit. Culmina montium incipiunt apparere, neomenia x mensis, Iunij 28, xviii Ab, quæ erat etiam xviii Didymonos, ix autem Payni. Quadragesimo die a neomenia decimi mensis, hoc est, decima vndecimi mensis, vi Septembris, feria septima, emittitur coruus. Geneseos viii, 7. Et reliqua possunt perpendi ex Tabella. Sequenti anno 1658, neomenia Aethanum Kal. Octobris, feria secunda. Neomenia Zygones, xiii Octobris. Neomenia Marchesvan, viii Octobris anni Iudaici 1469. C Neomenia Thoth xxi Septembris, qua die vidit Noa superficiem terræ penitus ab aquis exaruisse. Geneseos viii, 23. Die xxvi Nouembris, quæ erat 27 secundi mensis, vi autem Athyr, xvi Scorpionos, xx Casleu, feria quarta, Noa Soteria immolauit Deo Opt. Max. eademque die Deus admonuit eum fœderis sui. Veteres Græci, vt diximus, octaginta annis propius absunt ab hac epocha, Chaldæi autem sexaginta. quanquam Chaldæi videri possint putasse annos suos ab imperio Nemrod. Quod autem perperam ab omnibus relatum est tempus huius tam nobilis casus, eadem causa fuit, quæ & peccandi in epocha mundi.

D
DE EXODO HEBRAORVM.

ADILVVI O, ad natum Abraham, anni 292. Geneseos cap. xi.
10. ad finem. Anato Abraham, ad eius vocationem in terram Canaan, anni 75. Geneseos xi. 4. Summa a diluvio ad Abrahami aduentum in terram Canaan, anni 364 absoluti. Hactenus recte Chronologi. Rursus recte hinc putant annos 430 ad Exodum.
quod

A quod non solum docti Chronologi huius saeculi, sed & Iudaei prisci sequuntur. Illos enim 430 annos non a descensu Iacobi Patriarchae in Aegyptum putant, sed ab ingressu Abrahae in Canaan, & eius in Aegyptum migratione: quia interuallum a descensu Iacob in Aegyptum, ad tempus Exodi, angustius est, quam ut 430 annos complecti possit. Quod enim illos 430 annos ab ingressu Abrahae in Canaan, non a Iacobi descensu putauerint veteres Iudaei, testis Iosephus libro III. cap. v. Κατέλιπον δὲ τὸν Αἴγυπτον μὲν Σαυδικῷ πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ τῇ Σεπτέμβρῳ, μὲν ἐπηγένκοντα τὸ τετρακόσια, η τὸν πεντήκοντα μέρων Αβρααμον εἰς τὸν Χαρακαῖον ἔλθειν, τὸ δὲ λαχὼν μεταναστῶν εἰς τὸν Αἴγυπτον γνωμόνις, Διακοσίοις πεντάκις δεκαπέντε χιλιαρίς υπερον. Ex his igitur colligitur, a coaditu mundi, ad tempus Exodi, annos esse absolutos 2453. Annum autem mundi 2454 esse ipsum annum Exodi. Quod ita demonstramus. Duo sunt Characteres huius epochae. Prior, feria neomeniae mensis Paschalis, quae fuit quinta. Alter, quod quadragesimus annus huius epochae, quadragesimus sextus, quinquagesimus tertius, sunt Hebdomadici. Denique quod annus 908 ab eadem epocha & Hebdomadicus est, & tertius Olympiadis 47. Haec simul non possunt concurrere nisi anno 3217 periodi Julianæ, qui erat Iudaicus 2264, ideoque mundi 2453. Character Zygones 2. 19. 46, Octobris septima. Marchesvan, 3. 4. 113, octaua Nouembris. Erat annus incipiens 53 saeculi, siue Hæled Hebraici. Epagomenon neomenia, viii Octobris. Neomenia Æthanum xiii Octobris. Nisan Lunaris 5. 17. 552, Secunda Aprilis. Neomenia Krionos, hoc est æquinoctium vernum, itidem secunda Aprilis. Merito igitur Deus pro veteribus mensibus dierum æquabilibus, Lunares instituit, & pro septimo primum, in quo & seruitutis iugum a ceruicibus Hebræorum depulit, & cuius neomenia cum neomenia æquinoctiali concurrebat. Quadragesimus igitur annus huius epochae in anno Iudaico est 2303, qui est numerus septenarius, ideoque ille annus & Sabbaticus. Et rursus annus ab Exodo 908 est 3171 Iudaicus, qui & ipse est septenarius, vel Sabbaticus. In sacris Bibliis non est epocha insignita charactere præter Exodus, & causum Iekoniæ Regis. In nouo autem testamento vna tantum epocha characterem habet, nempe Passio Domini, Itaque omnium epocharum, quæ indubitate sunt, & characterem habent, Exodus est vetustissima, 721 annis antiquior prima Olympiade, initio autem Nabonassari 750. Ab hoc tempore usus anni Lunaris in Ecclesiastim inductus, reseruatis mensibus æquabilibus populo. Nam eos saeculo Solomonis adhuc in populari anno locum habuisse fidem fecerit mentio Æthanum & Ziu, in primo libro Regum. Egressi

igitur sunt Hebræi ex Ægypto quarta decima Nisan, quæ incidebat A in xv Aprilis, feria quarta, x viii Pharmuthi. sequente vespera, a qua cœpit x i i i i Nisan, mactatus agnus τῶν διαβοτησίων victima. x x i Ijar, quæ incidit in xx i Mai, obseruatum primum Sabbatum, quæ erat x i i i Ziu in anno prisco dierum. Geneseos x vi, 27. & per totum caput: ex quo deprehensum etiam a Iudæis neomeniam Iiar illius anni incidisse in Sabbatum, & proinde neomeniam Nisan feria v contigisse. quæ est egregia obseruatio, quæ frenat licentiam Chronologorum, qui nullum modum faciunt nouos annos, nouos reges, nouas epochas comminiscendi. Mirum vero extitisse, qui aduersus verba Mosis negent secundi mensis neomeniam in Sabbatum incidisse. Hebræi peruererunt in desertum Sin x v mensis secundi. Exodi xvi. 1. Sexta die ab illa iubetur populus colligere duplum demensum Mannæ; commate 5. Ea dies igitur erat xx i mensis. Atqui erat parasceue, & profabatum. Commate 22. 23. Ergo neomenia mensis erat Sabbatum. Atqui Hebræi non migrassent die Sabbati. Egregiam animaduersionem. Quid est magis contra Sabbatum, quam Sabbato colligere Manna? Atqui multi profecti sunt colligendi caufsa die Sabbati Commatibus 27, 28. Isti Critici non meminerunt adhuc legem datam non fuisse. Dicant mihi: Quomodo 22 mensis est Sabbatum, vt est in Commate 26, & tamen neomenia mensis non est Sabbatum? Valeant ergo, & commenta sua imperitis venditent. Neomenia igitur secundi mensis fuit Sabbatum C & neomenia primi feria quinta, eadem cum neomenia mensis æquinoctialis. Quæ est luculenta obseruatio. Quamuis autem hac epocha characterem suum non habuisset feriam quintam, tamen ex epocha Nabopolassari facile indagari potuisset, aut ex obseruatione anni Sabbatici. Qui aliter hoc tempus indagarunt, mire hallucinati sunt.

D E P R I M O A N N O S A B B A T I C O.

EA commoditas est periodi Julianæ, annorum mundi, epochæ Iudaicæ, vt per diuisionem septenarij annum Sabbaticum indicent. Anno Christi 1575, a quo cœpit Tifri Iudaicus 5335, D Iudæi Palæstini in suo Kalendario notarunt illum annum esse primum Hebdomadis annalis. quorum verba hæc sunt: יְמֵינָה רַאשׁוֹנָה לְדִעַת הַרְבָּה וְלִתְגָּזָבָה וּסְגָבָה בְּנֵי אָרֶץ יְשֻׁרָּן. Hoc est: Is est annus primus Semitah, secundum opinionem Magistri Mosis, filij Maimon, & magnificorum & popularium terræ Israel. Annus igitur Iudaicus 5335 per 7 diuisus relinquit annum primum Semitah. Idem faciet annus mundi illi respondens 5524, item annus periodi Julianæ

A Julianæ 6287, & quidem ab Autumno eiusdem anni currentis. Ptolemæus affinis Hyrcani obseffus fuit in castro Dagon, anno Seleucidarum 177, qui respondet Iudaico 3626. Eum annum Iosephus scribit fuisse Sabbaticum. Quod verum esse numerus ipse 3626 per septem diuisus ostendit. Idem Iosephus scribit Hierosolyma ab Herode capta M. Vipsanio Agrippa, L. Caninio Gallo cōs̄s. quem annum dicit fuisse Sabbaticum. Porro illi Consules inciderunt in annum Julianum nonum, cyclo Lunæ tertio. Proinde fuit annus Iudaicus 3724, a conditu mundi 3913. qui plane sunt numeri septenarij. Erat autem annus periodi Julianæ 4677, qui per septem diuisus relinquit vnitatem, hoc est annum primum Hebdomadis in-

B cipientem ab Autumno eiusdem anni. Quare ætas, in qua capta Hierosolyma, incidit in annum Sabbaticum currentem. Anno Seleucidarum cXLIX, qui erat secundus ab excessu Antiochi Epiphanis, Antiochus Eupator Iudam Macabæum in arce obsidebat. Is annus erat Sabbaticus, auctore eodem Iosepho, & libro priore Macabæorum. Erat autem 3598 Iudaicus, a mundi conditu 3787. Vterque numerus est septenarius. Annus primus Sabbaticus est septimus γεωγιας, postquam filij Hebræorum pedem in possessionem terræ Chanaan posuerunt. Videndum, quotus annus Iudaicus, aut mundi is fuerit. Caleb libro Iosuæ, capite xiiii, ait se missu Mosis terram explorasse, anno secundo a migratis finibus Ægypti, cum-

C que annum, quo forte diuidendi erant agri, fuisse a natali suo octagesimum quintum: a profectione autem, quam terræ explorandæ caussa iussu Mosis suscepserat, quadragesimum quintum. Missus vero fuerat a Mose annos natus, vt ipsem profitetur, quadraginta. Ergo annus κληρχιας fuit præcise quadragesimus sextus ab Exodo. Quod clarius probat idem, commate decimo, inquiens: *Deus hōstos quadraginta annos incolumē seruauit me.* Quadragesimus vero sextus annus ab Exodo in periodo Iudaica est 2310, mundi 2499. Vterque est septenarius. Atque hic est annus κληρχιας, quo non agricolationi, sed assignationi opera data. Sequens igitur fuit primus γεωγιας, & septimus ab eo est primus Sabbaticus ab Hebrais

D obseruatus, qui cœpit simul cum anno Iudaico 2317, Mundi 2506, incipiens vtique ab autumni anni periodi Julianæ 3269. Etiam si Iudeorum hodierna obseruatio facem nobis non alluxisset, tamen ex epocha Exodi annum Sabbaticum deprehendissemus: & rursus sine ea etiam ex Iosepho & libro Macabæorum priore id tuto colligi potuit. Quam vero falluntur & veteres, & recentiores, qui Iubileum definiunt spacio annorum quinquaginta absolutorum, non autem 49, hinc animaduerti potest.

DE ANNO SABBATICO SAMARITARVM A
COMMENTATIO.

ILLE in primis animaduertendum, Iudæos, quanuis extores patria sua, non minus annum septimum Hebdomadis annuæ, quam septimum diem Hebdomadis dierum firmum, & immutabilem obseruasse: quæ sunt manifesta veteris & veræ Dei Ecclesiæ γνωστα. Et sane post legem hodie Iudæi nihil habent vetustius anni Sabbatici obseruatione. At Samaritæ, nescio quare, annum quartum Hebdomadis Iudaicæ (quæ quidem est vera hebdomas) septimum statuunt Hebdomadis suæ. Siquidem anno Christi 1584, in cuius autumno cœpit Tisri Iudaicus 5345, ab eo Tisri cœperunt annum Semitah putare, ut videbitur libro vi. Necessè est omnino, quæ eorum inscritia est, eos vti æra quadam, cuius septenarios putent esse annos Sabbaticos. Neque dubito, quin res ita habeat. & fortasse putant a Nabonassaro, a quo annus Christi 1584, est 2331, & quidem septenarius. Sed hæc incerta.

DE ILII EXCIDI.

POStREMOs annos mythici temporis veteres scriptores certatim definire voluerunt, quod sint memoriæ scriptorum proximi, vt scribit Censorinus. Sed quare ipse eos deducat ab Inachi regno, ad primam Olympiadem, non autem a capto Ilio, ut reliqui, caussam non capio. Non potest dici, quam variis iudiciis lis ventilata sit. Et quidem omnium sententias in medium adferre ambitiosum est. Neque enim errores alienos triumphamus, sed quantum potest fieri, tollimus. Ea igitur est Tetraeteridis Græcæ commoditas, vt ex die mensis sciatur quota sit prytania, modo constet quotus sit annus Tetraeteridis. Contra, datis diebus mensis & prytaniis, deprehenditur, quotus sit annus Tetraeteridis. Ut in Decreto Atheniensium in gratiam Zenonis: Επ' Αρρενίδης αὐγούστου, ἐπὶ τὸν Ακαμάτιον πέμπτης πεντετελεῖας, Μαιμακτελεῖον δέκατη οὔσης, τετρή καὶ εποκῆ τοῦ Πεντετελεῖας. Ut vicesima mensis Mæmaesterionis popularis sit vicesima tertia Prytanias, hoc non potest contingere, nisi anno primo Tetraeteridis. Tunc enim xxviii Pyanepsionis est nouilunium. Ideo xx Mæmaesterionis est xxiiii Prytanias. Quare audacter possumus dicere, illud Decretum datum fuisse anno primo Tetraeteridis Atticæ. Quod si quota esset Tetraeteris periodi Atticæ sciremus, & diem verum in Kalendario Iuliano dare possemus. Itaque videmus quæ sit utilitas anni Attici & Olympici ad notationem temporum in rebus Græciæ. Quare ignoratio istius formæ non solum

A lumi huic saeculo; sed & priscis temporibus nocebat. Ex doctrina primi libri scimus neomenias anni Græci popularis peruagari mensem integrum in forma Iuliana. Hecatombæon, verbi gratia, aliquando incidit in x Iulij, aliquando in vi Augusti. Igitur sidus, quod vespere neomeniæ Hecatombæonis oritur, in primo anno periodi Atticæ, non orietur in eadem neomenia, quando Hecatombæon erit in vi Augusti. Propterea parapegmata ab artificibus proposita erant, ne vulgus in eadem neomenia semper idem sidus oriri aut occidere putaret. quod tamen vulgus negligebat, adeo ut quidam dux apud Polybium, cum ad ortum, aut occasum Pleiadum (non memini utrum fuerit) condixisset, non venit ad constitutum; falsus nimirum desultorio mensium situm; quem non considerauerat. Duæ igitur de capto Ilio generaliter sunt sententiae. Quidam enim multis annis supra quadringentos ante primam Olympiadem ponunt. Alij præter quadringentos, octo, septem, sex, & quinque tantum ponunt. Horum tantum nobis habenda ratio, & quidem inter eos eorum, qui Attica scripserunt: quorum unus consensus est in mense & die mensis. Omnes enim Θαργελιῶν ὥρον φειδίονtes hoc contigisse dicunt. In annis Tetracteridis variant. Vulgus solet diuidere mensem Lunarem in nouilunium, septimam Lunam, plenilunium, & septimam a fine: quas diuisiones Quadrantes Lunæ vocant: aliter vocant primam, septimam, quintamdecimam, vicesimam secundam. Græci φειδίεον, διχόμιων, πανσέλιων, διχόμιων ντεργεν. Haec quatuor Lunaris mensis diuisiones sunt in vicesima tertia, siue ὥρον φειδίον Θαργελιῶν. Primo quippe anno Tetraeteridos, vicesima tertia Thargelionos est prima Luna, in secundo anno est septima, in tertio est plenilunium, in quarto est vicesima secunda. Rursus in vicesima tertia Thargelionos anni primi Luna occidit statim vespere. In anno secundo occidit media nocte. In anno tertio per totam noctem lucet. In quarto oritur a media nocte. Qui igitur 408 annis ante primam Olympiadem captum Ilion volunt, necessario anno tertio Tetraeteridos hoc contigisse volunt. Nam 408 anni retro putati. desinunt. D in xlii annum periodi Olympicæ, siquidem fingimus retro semper eam periodum obtinuisse. Erat igitur xi annus desinens periodi Atticæ. Semper enim deducendi sunt 38 anni de periodo Olympicæ, vt habeas periodum Atticam: aut contra, adiiciendi. Non enim refert utro modo experiare. Ergo plenilunio hoc contigit. Et sane quosdam de vetustioribus idem sensisse scribit Cletniens. καὶ τις τοῦ Τελετοῦ οὐ θερψαμένων, ὥρον φειδίοντες (Θαργελιῶν) βασιλεύοντες τελετοῖον εἶτο Μενεάδεως, πληθυσμὸς σελήνης. Qui annos 407 ponunt.

a capto Ilio, ad primam Olympiadem, hi omnino censem captum A Luna vicefima secunda. Auctor enim τὸ μηροῦ Ἰλιάδος ita scribit: Νῦν μὴν ἔτι μεσοῦται, λαμπσά σῇ ἐπέτελλε σελάται. Ex hoc versiculo Clemens nititur confirmare eorum sententiam, qui volunt plenilunio τὸν αἰλωνινὸν ιλίαν contigisse. Sed pace eruditissimi scriptoris, ἐπτέλλει non significat lucere, quod ipse aliud agens putat, sed oriri, & incipere apparere. In idiotismo Hispanico elegantissime dicitur *asomar*. Latine existere. Euripides Hecuba. Μεσονύκτος ὀλυμπίου. Ibi Scholion vetus apud Fuluium Vrsinum: Καλλιωδέντος εὐδατέρῳ τῷ ἐλληνικῶν ὅτῳ γράφει. ἐάλω σῇ η προία Θδεγηλιάδος μὲνός, ως μὲν τίκες ισορροπήσαγόντης ισαρθρίας. ως δὲ οἱ τίκες μηροὺς Ἰλιάδα, σύρδοντι φθίνοντος. οὐσεῖται γὰρ αἰτός τοιούτων φάσκων συμβέποντα τότε τίκες κατάληψιν, τίκα νῦν μὴν μεταστάσε, λαμπσά σῇ ἐπέτελλε σελάτην. μεσονύκτῳ δὲ μόνον τῷ σύρδοντι φθίνοντος πιστέλλει. αὖτα δὲ οἱ συμπεφώτηκεν Εὐεπίδης, ως ὄμολογορθρίας τὸ δόξης. Λυσίας χρόνῳ δὲ φησι Δημοφῶντος Αθηνῶν βασιλεύοντος ἔτης τετάρτης, Θδεγηλιάδοι ισαρθρίας δωδεκάτην. Qui annos 406, ut apud Eusebium, assignant; iij primo anno sequentis Tetraeteridis, hoc est, xiii periodi captum Ilion omnino volunt, hoc est nocte illuni. Sed nemo veterum noctem illunem fuisse prodit. Itaque audiendi non sunt. Postremo qui 405 annos putant, iij Septima Luna accidisse volunt, anno Tetraeteridis sequentis secundo, periodi xiiii. Virgilius:

*Et iam Argia phalanx instructis nauibus ibat
A Tenedo, tacite per amica silentia Luna.*

Seruius: *Septima Luna capta est Troia, cuius simulacrum apud Argos constitutum. Hinc est quod dicit: Oblati per Lunam.* — Doctissimus Politianus hic hariolatur præter solitum de silentio Luna. Constat igitur omnibus de tempore anni, non de anno. Nam fine veris Ilion captum quidem volunt, paulo ante solsticium. Quod & Virgilius sequutus est:

— *vix prima inceperat astas:*

Et pater Æneas dare ventis vela iubebat. — De anno vero non conuenit. Atqui doctissimi inter eos, qui hæc disquisierunt, interuallum a capto Ilio, ad primam Olympiadem, definiunt annorum D 407 præcise, Ephorus, Callisthenes, Damastes, Phylarchos, Canones Eratosthenis, quibus multum tribuit Dionysius Halicarnassensis. Quare Diodorus omnium accuratissimus ait annum priuatum Olympiadis xciiii desinentem, hoc est, annum ccclxxxiī a primo Olympicō ludicro, esse σύρδοντος πέδος τῆς ἐπιλαχοσίοις μετὰ τίκες αἰλωνινούς. Deductis igitur 373 de 780, remanent anni 407, interuallum a capto Ilio, ad 95 Olympiadem ineuntem.

A tem. Contigit igitur hic casus anno tertio tertiae Tetraeteridos Atticæ, hoc est, anno x i periodi Atticæ, plenilunio. Neomenia Thargelionos xx xi Mai. vicesima tertia Thargelionos in xx ii Junij. Supererant ad caput anni sequentis, xx x vii dies, quorum x vi ad τεστας θερινας; id est viii Julij exclusiue. Et proinde de x xi erant πεντηκοντα ημερας, ad caput anni sequentis, ut habes libro primo, in Tabula neomeniarum Atticarum. Sed Dionysius Halicarnassensis dicit fuisse viginti tantum πεντηκοντα, xvii autem ad τεστας. Intelligit ergo inclusiue. Includit enim viii Julij in illum numerum. quod & Plutarchum facere animaduertimus, qui pro τεστανοντα dicit τεστακοντα, & contra εκατοντα pro εκατον.

Neque ille solum, sed & alij Græci. Incidit igitur ille annus in 3531 periodi Julianæ. Anhus autem primus Iphiti incidit in annum 3938 periodi Julianæ. Differentia, anni 407. quod erat propositum. Notabis autem in Tabula neomeniarum Atticarum, libro primo, πεντηκοντα ημερας pertinere non ad eum annum, cui appositæ sunt, sed ad sequentem. Exemplum: In primo anno periodi annotatur πεντηκοντα nulla. Hoc significat, a fine anni antecedentis, qui erat ultimus periodi, ad initium primi anni, nullam esse πεντηκοντα ημερας. Rursus secundo anno appositæ sunt 27 πεντηκοντα. Hoc est, a fine primi, ad initium secundi, sunt 27 πεντηκοντα. Proinde anno xii πεντηκοντα 21 attributæ significant, a fine anni x i, ad initium xii i, fuisse πεντηκοντα ημερας 21, quas

C tamien Dionysius xx tantum esse censet, excludens nimirum viii Julij ab illis. Rursus cum dicimus plenilunium fuisse, intelligimus secundum usum periodi Atticæ, & ut Dionysius ait, ωστε νεων Αριθμοις τους χρόνους αγγειον. quod prudenter ab eo dictum. Periodus enim Attica accommodabat nouilunia Tetraeteridum saeculo Iphiti. Itaque a capto Ilio, ad primam Olympiadem, & saeculum Iphiti, facta erat Lunæ πεντηκοντα horarum 32. A saeculo autem Iphiti, ad Dionysium Halicarnassensem, & Augustum, bidui solidi. Quare erraret, qui ad Lunæ rationes haec exigere vellet. Captum igitur est Ilio anno periodi Julianæ 3531, Junij xxii. Anno mundi 2767, Didymonos quartadecima. Character Zygones 1.9.35. Octobr. vi.

D Anno Iudaico 2578, Tamuz xiiii, cuius character 3.14.910. Atque hic est verus annus & dies capti Ilij. Nam ut diximus, xxiiii Thargelionis, in anno tertio Tetraeteridos habet plenilunium. In hoc anno Thamuz & Didymon concurrebant. Epochæ igitur, quæ annos 407 absolutos ponit ante primam Olympiadem, est ex sententia Eratosthenis. Vocetur Eratosthenæ. Ea omnium est certissima. In libro primo cum ageremus de periodo Atticæ, nos contulimus casum Ilij in 408. annum ante primam Olympiadem. sed haec

opinio de 407 annis longe certior. Ex his eruditus Lector potest A aduertere , quanta vtilitas sit in anni Attici doctrina , & quam longe fallantur , qui menses Atheniensium populares ad Lunæ rationes reuocant , & neomeniam Hecatombæonis in Iunio vt plurimum statuunt. De variis circa hunc casum veterum sententiis adducam verba Clementis Alexandrini. Καὶ ἐτούτῳ δικαιόεσσι τὸν Αγριμένον Θεοπλεῖας Ιλιον εἶπεν , Δημοφῶνος δὲ Θησέως Θεοπλεῖον Αθηνῶν περίτοιχον εἴη , Θεργυπίων μὲν διδύτερος εἰπεῖ δέκα , ως φησι Διονύσιος οἱ Αργεῖοις. Αιγαῖος δὲ καὶ Δερκίλας σὺ τῇ τείτη , μὲν Πάνερμος οὐδεὶς φεύγειτο. Ελλήσιος δὲ διδεκάτη Θεργυπίων μὲν διδύτερος , &c. Nos Atticos vriora protulisse putamus , Θεργυπίων τῇ οὐδεὶς φεύγειτο.

B

DE CONDITV TEMPLI SOLOMONICI.

C**A**NNVS primus templi Solomonici est 480 iniens Exodi Hebræorum: priore Regum, cap. vi, i. Erat annus mundi 2932, quinquagesimus secundus vicesimi quinti Heled , siue sæculi Hebraici. Epagomenon Neomenia in VIII Octobris : neomenia Æthanim XIX Octobris : neomenia Ziu x i Mai , vt anno ante Exodus. 480 enim anni sunt quatuor sæcula Hebraica absolta. Itaque eadem neomeniæ anni dierum erant tempore conditus templi , quæ fuerant anno mundi 2452, qui antecessit annum Exodi. Zygonis character 3. o. 3', in quarta Octobris. Neomenia Tauronos xx Aprilis. Erat annus 3696 periodi Julianæ , Iudaicus 2743. cuius Sivan 4. o. 790 , Mai xxi 111. Itaque cum capite vi prioris Regum dicatur templi fundamenta iacta mense Ziu , hoc tempus incidit in mensem Maium. Sed Chronicorum posteriore, cap. III, i, notatur secunda Ziu , qua iaci cæpta fundamenta. quod tempus conuenit diei XII Mai, feria sexta. Animaduertendum vero, annos 2453 præcise esse a conditu mundi , ad Exodus , si a vere initia rerum repetamus. A verno enim æquinoctio anni 764 periodi Julianæ , ad verno æquinoctium anni 3217 eiusdem, sunt anni præcise 2453. Sed si ab autumno anni 764 ordiamur annos mundi , erunt tantum anni 2452 , & menses sex. Id notamus , ne quis errorem putet. Nam aliter fieri non potest. Cum igitur annus , quo templum inchoatum , sit quadringentesimus octagesimus ab Exodo, manifesto is erat annus periodi 3696, vt a nobis demonstratum est: & propterea erat mundi annus labens 2932 ab autumno. Itaque ab initio rerum, ad initium Templi , sunt anni absoluti 2931 , & menses septem præcisi. In his igitur prudenter agendum,

Adum, & considerandum, utrum ab Exodo, hoc est, a vere, annus incipiat, an ab autumno antecedenti. Igitur fundamenta templi iacta, anno periodi Julianæ 3696, Mai xii, feria sexta. Thoth die viii, anno mundi 2932, Tauronos xiii, Ziu mensis dierum secunda. anno Iudaico 2743, Ijar xxvi, cuius character 2. II. 1077. Rursus animaduertendum, in referendis neomeniis, translationum Iudaicarum rationem nos non habere, sed tantum medij motus Lunaris politici, hoc est, anni ordinarij Iudaici.

DE ENCÆNIIS TEMPLI.

BONSTRUCTIONI Templi anni septem dati solidi, cum mensibus sex. I. Regum, cap. vi, 37, 38. Ergo absolutum Templum in autumno anni periodi Julianæ 3703: qui erat mundi 2940, & cuius iam unus mensis elapsus erat. Neomenia Zygono 5. 22. 42. Octobris 111. Erat annus sexagesimus vicesimi quinti Heled Hebraici. Neomenia Aethanim xii Octobris. Neomenia Bul. xi. Nouembris. Annus Iudaicus 2751. Igitur anni Sabbatici mense secundo encænia Templi celebrata. siquidem primus mensis anni Sabbatici incidit in initium Autumni. Bul igitur est octauus mensis anni Paschalis, secundus autem anni Sabbatici.

DE INITIO OLYMPIADVM
ET PRIMO ANNO IPHITI.

CVM veteres Græci anni Lunaris modum scirent esse dierum 354, cum autem ad solis rationes componere vellent, expectabant interuallum temporis, quo numerum dierum, qui proprius abesset a iusto mense, intercalarent. Bienniis igitur exactis, alternis xxii & xxiii dies intercalabant, pro secunda mensis nonam, aut octauam mensis dicentes, ne mensis videretur ῥιακαδοι defraudari: quemadmodum in causis mensibus, tertiam pro secunda mensis dicebant. Ita fiebat, ut in anno communis duodecim ῥιακαδes essent, in embolimæo tredecim. Quia igitur menses omnes ῥιακαδes habebant, ex eo Herodotus putauit annum 360 dierum esse, & singulis bienniis exactis, quod ipse vocat Δεκτερα, mensem ῥιακοντημεγη intercalari. In quo pueriliter peccauit. Neque proculdubio alia fuit causa eum ita putasse, nisi quod videret omnium mensium ultimam diem ῥιακαδa, vocari. Quod igitur annus aliquot Græcorum prisconum CCCLIIII diebus constaret, & singulis bienniis exactis xxii dies intercalarentur, non solum fidem fecerit C. Iul. Solinus, qui ita scripsit, sed etiam yetustissimorum Græcorum intercalatio-

qua

quæ singulis bienniis exactis celebrabatur, xxii, & xxiii alternis. A Quod si quis obiiciat, apud Solinum non xxii dies, sed xxi intercalari solitos, ex eoque collendum, annum Græcorum 360 dierum fuisse, & fine anni quarti xxi dies fulciendæ epochæ adiici, concedemus id verum esse, & locum habere in iis nationibus, qui Pentaeterica sacra instaurabant, non in iis, qui Trieterica tantum habebant, in quibus necessario annus erat dierum 354, & alternis xxii, & xxiii dies intercalabantur. post quam intercalationem instaurabatur solenne Trietericum. Cum igitur xxii dies intercalabantur, tempus illud aliquo insigni cultu signabant, quod vocabant Trietericon. Cum autem xxiii dies intercalati essent, hoc item tempus celebriore solenni notabant: vt Elidenses Olympiade, Phocenses Pythiade, Athenienses maiusculis Quinquatribus, item maiusculis mysteriis. Habebant enim & minuscula μυστήρια. Ita fiebat vt ex quater diebus ccccli, & xl v intercalaribus fierent dies 1461. quod est lustrum Solare Ægyptiorum, & Græcorum, vt etiam ex Eudoxo notat Plinius. Vt certum est, multas nationes Græciae, præsertim Asiaticas, hac intercalatione usas, ita non constat, an Elidenses ea unquam usi fuerint, aut, si illam aliquando usurparint, quando eius usum desuerunt. Nam semper eorum sacra ludicra πεντατεύχα celebrabantur die x v mensis, & quidem plenilunio. Erat igitur mensis mere Lunaris. Sed eorum menses erant ζειανοί της μεργι. Itaque singulis quinquenniis ineuntibus, mensis incipiebat a nouilunio, vt accurate a nobis libro primo disputatum est. Græci igitur primam putant Olympiada, quam Iphitus Praxonidæ filius instituit, anno periodi Julianæ 3938. Censorinus enim scribens anno Christi vulgari 238, qui erat periodi Julianæ 4951, ait eum annum fuisse a prima Iphiti Olympiade 1014. Ergo prima Olympias celebrata anno periodi Julianæ 3938, xvi Ab, Iulij xxiii, feria iii, cuius neomenia characterem habuit 3, 3. 905, Iulij ix, anno Iudaico 2985. Inde obtinuit, vt neomenia primi mensis Elidensem, qui erat Macedonibus Hyperberetus, nunquam promoueretur circa ix Iulij, obicem & terminum ei statuendo viii Iulij, quam propterea vocabant ζειανά δέερας. Erat annus mundi 3174. Neomenia Zygones: i. 16. 4'5, Kalendis Octobribus Neomenia Karcinonos Kalendis Iulij. Prima igitur Olympias celebrata xxiii Karcinonos, cyclo Solis xviii, Lunæ v, anno 722 ab Exodo, anno 246 ab initio regni Solomonis, & proinde 36 Azariæ Regis Iuda, qui & Vzzia dictus fuit. Hoc tempus vocatur lustrum a Latinis, id est οἰεῖον. Sed quia a Græcis dicitur πεντατεῦς, (inepti quidam etiam magni nominis viri Penterim vocant) propterea Latinis

A tini putarunt esse annorum quinque solidorum. Nam & Ausonium ita putasse demonstrauimus; & Ouidius eodem offendit, cum ait:

*Postque meos ortus Pisae vincitus olim
Abstulerat decies præmia victor eques.*

Hoc enim est quinquaginta annos decem Olympiadibus definire, & alibi:

*In Scythia nobis quinquennis Olympias acta
Iam tempus lustri transit in alterius.*

Eandem mentem Ausonij fuisse libro primo indicauimus. Sed non prætereundum, cum iam desitum esset ludicrum Olympicum, Lustrum Julianum, cæptum dici Olympiadem: ne cui forte id imponat. Ausonius:

*Mille annos, centumque & bis fluxisse nouenos
Consulis Ausonii nomen adusque leges.
Fors erit, ut, lustrum cum se cumulauerit istis,
Confectam Proculus signet Olympiadem.*

Ausonij Consulatus incidit in annum Christi 379, indictione vii, auctore Marcellino Comite: quod & aliis argumentis demonstrari potest. Erat annus cycli Solis x xiiii, & proinde quartus lustri Iuliani: quod quidem lustrum incipit semper ab anno bisextili. Nam & primus annus Iulianus habuit literas dominicales c b. Præterea Calibi demonstrabimus, in magno Paschali Consules a Bruto primo Consule, ad sæculum Iustiniani, per quadriennia digestos fuisse, quorum quadrienniorum primus annus semper est bisextilis. Ergo digestum fuit per lustra Iuliana. Quod lustrum vocet Olympiadem Ausonius, hoc vero nouum non est, sed potius quod lustrum Julianum illi dicitur Olympias: cum quadriennij vltimus annus, in quem incidit Consulatus Ausonij, sit quartus lustri Iuliani. Hoc etiam confirmatur aliquot locis scriptorum illius sæculi. Constantinus Magnus decessit anno Christi 337, die Pentecostes, anno quarto Olympiadis Iphiteæ 278, duobus circiter mensibus ante initium Olympiadis Iphiteæ 279. Socrates ait decessisse anno secundo Olympiadis 278.

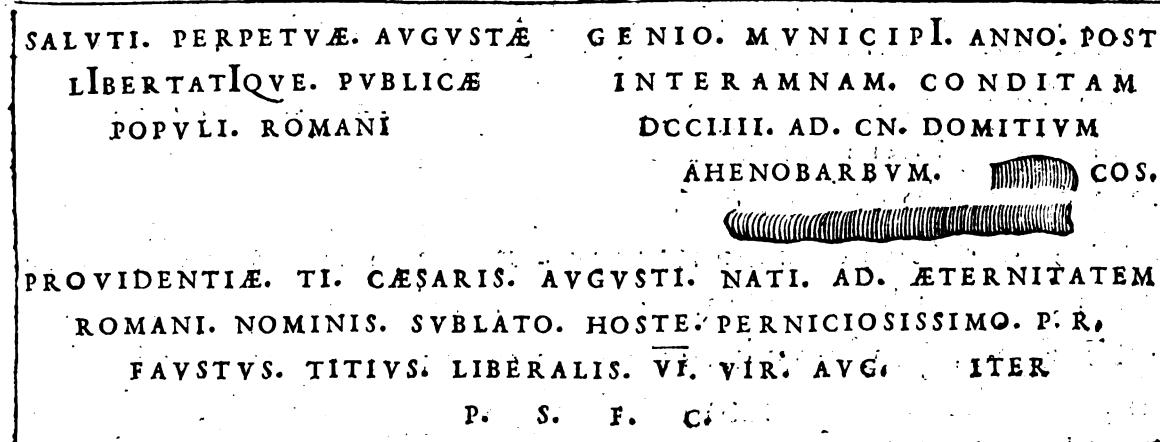
D Proculdubio intelligit annum secundum lustri Iuliani. Erat enim cyclus Solis x, secundus a bisexto. Theodosius senior, optimus & Christianissimus Princeps, obiit anno Christi 396, anno 3 Olympiadis 293, Ianuarij die x vii, Olybrio & Probino coss. Socrates vero scribit obiisse anno primo Olympiadis 294. Sane cyclus Solis erat xiiii, ideoque primus lustri Iuliani, quam Olympiadem vocat. Arcadius decessit anno Christi 409, quarto Olympiadis 296, Basso & Philippo coss. Kal. Mai. Socrates autem ait anno secundo Olympiadis 296.

do Olympiadis 297 : quia nimirum erat annus Cyli Solis XXVI, A & ideo secundus lustrum Juliani. Hæc satis confirmant Olympiadem apud illos scriptores esse non solum spatium lustrum Julianum , hoc est dierum 1461 , sed etiam merum lustrum Julianum esse , cuius annus primus sit bisextilis dupli litera Dominicali prædictus. Ostendimus vero libro IV, iam temporibus Luciani Hecatombæonem, aut primum mensem Elidensium, merum Quintilem Julianum : & propterea interuallum Olympicum iam non, ut antea , vagum , sed stabile fuisse. Quare considerandum est , quod idem Socrates scribit, Constantium Chlorum Constantini Magni patrem obiisse anno primo Olympiadis 271 , die Julij xxv : quod tempus congruit anno Christi 305. qui est secundus a bisexto. Si Olympias Socrati nihil B aliud est , nisi lustrum Julianum , secundum hæc , Constantius obierit anno Christi 304 , non autem 305. Ego nihil definio. & omnia quæ ad obitum Constantij Chlori , cædem Maxentij , initia Constantini Magni pertinent , omnia , inquam , multis tenebris inuoluta sunt : quanquam scimus cum Eusebio Constantium Chlorum anno Christi 307 decessisse. Constantius Constantini F. decessit Flauis Tauro & Florentio Coss. anno Christi 361 , primo Olympiadis 284. Socrates primo anno eiusdem Olympiadis decessisse testatur. Quare hic Olympias non fuerit lustrum Cæsarianum. Denique Valens Imp. cæsus est a Gotthis, anno ante Consulatum Ausonij , hoc est , anno Christi 378 , cyclo Solis 23 , & ideo anno tertio C lustrum Romani , anno secundo Olympiadis 289. Socrates confert in annum quartum Olympiadis 289. Sed fallitur. Neutri enim Olympiadi, Iphiteæ , aut Julianæ conuenire potest. Nam videtur conferre in ipsum annum Consulatus Ausonij. Ex his manifesto colligitur , Olympiadem illis vltimis temporibus lustrum quidem non Iphitem intelligi , sed Julianum , idq; a mense Septemb. antecedente. In veteribus monimentis L V S T R U M designatur singulari L. vt in stela, quæ ex portu Anconitano Romam translata : in qua κελ. & ζκλ. & ηκλ. & Θκ. L. significant XXVI Lustrum , XXVII , XXVIII , XXIX , &c. & creberim in numismatis Prouincialibus Græcis vt Γ. ΚΑΙΣΑΡ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ. ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ. ΜΕΓΑΣ. L. G. id est , lustro D tertio. Item TI. ΚΛΑΥΔ. ΚΑΙΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡΜ. ΑΥΤΟΚ. L. A. id est , Lustro primo. & ita in omnibus prouincialibus nummis Imperatorum Græcis , vsque ad filios Constantini. In illis nummis aliquando L. aliquando Λ sculptum est. vt : ΑΥΓ. ΝΕΡΟΥΑΣ. ΣΕΒΑΣΤ. ΓΕΡΜΑΝΙΚ. Λ. G. id est , Λάζηω τείτω. & , ΑΥΤ. ΝΕΡΟΥΑΣ. ΚΑΙΣΑΡ. ΣΕΒΑΣΤΟΣ. Λ. B. Δάζηω δατίζω. Id autem Lustrum intelligimus Lustrum inductionum aut

A aut illationum. lustrum vero pensionum & inductionum erat quadriennij. Zosimus : Μέλλοντος τετραετίας οὐσιας χρόνα, καθ' ο ἔτη τούτης εἰσφέρεται. 691. In ara etiam vetustissima Romæ legitur MINISTRI. LVSTRI. SECUNDI. quod huc referendum. Sed quid volunt illa in numismatis provincialibus Græcis ? ETOΥΣ. IEPOΥ. NEOΥ. ΠΡΩΤΟΥ. ETOΥΣ. IEPOΥ. NEOΥ. ΔΕΥΤΕΡΟΥ. ETOΥΣ. IEPOΥ. NEOΥ. I⁷. Quod idem est in Gellio, libro xvi, cap. primo ; *Æstate anni noxi.* Non satis capio. Idem, nisi fallor, vult inscriptio vetus de Colonia Viminatio, ubi anni a primo, ad xiiii digesti sunt : COLON. VI M. A N. I. COLON. VI M. A N. II. & ita deinceps usque ad xiiii inclusiue. Neque aliter interpretor nummos Philipporum Augg. in quibus haec notæ sunt, i. ii. iii. iiiii. v. vi. Puto enim notari annos saeculi millenarij. Sed viderint docti. Nisi sint anni imperij : ut videmus in nummis Iustini, & Iustiniani. Nam & sunt nummi Iustiniani, in quibus notatur annus xxviii imperij eius : qui & ultimus illi fuit.

DE PRIMIS PALILIBVS VRBIS.

SER o Romani Fastos suos annis Vrbis signarunt, ut nos vix tandem a Karoli Magni temporibus annum Christi Dionysianum in Fastos nostros retulimus. Priscum illud & primum Romanorum constitutum, Consulibus, non annis Vrbis tempora notare. At plerumque aliarum Italæ ciuitatum annus primus & exploratus erat, & ab eo tempora designabant. Extat hodie egregium vetustatis monumentum Interamnæ in basilica episcopali:

Hæc tabula manifesto gratulatur Tiberio Cæsari de cæde Seiani, quæ accidit anno ante Consulatum c. n. DOMITI Ahenobarbi, & L. Vitellij, qui obiit in magistratu, & cuius nomen hic derasum est. Id tempus concurrit anno 32 Christi Dionysiano, quem secutus est annus Passionis Dominicæ. Erat annus periodi Julianæ 4745.

de quo detractis annis solidis 703, remanet annus primus Interam-
næ conditæ 4042 in periodo Iuliana, qui est annus Iphiti 104, vi-
timus nimirum 26 Olympiadis. Rursus in Apocha Colliciti cuius-
dam Rauennatis ita scriptum est: *Imp. Domino Iustiniano P. P. Aug.*
Anno tricentesimo octavo Raū. P. C. Basilij, anno vicesimo: tertio
Iduum Iuliarum. Ind. duodecima Raū. Erat annus Christi 564. Er-
go Colonia Rauenna deducta anno Christi 256. Extat præterea ve-
tus saxum Puteolanum cum anno x c a Colonia deducta, P. Ru-
tilio, Cn. Manlio c o s s. Ex quibus c o s s. patet Coloniam Pu-
teolos deductam A. A. V. C. D L X , vt etiam constat ex Liuij lib.
xx xiiii. Cum igitur & coloniarum deductarum & natalium mu-
nicipiorum annus singulis Italiæ nationibus constaret; pudendum
erat Romæ primordia eius hactenus ignorata fuisse, vt Ennius a pri-
mis vrbis Palilibus, ad sua tempora, septingentos annos putauerit,
cum tamen nondum ad sexcentesimum peruentum esset. Siquidem
ita canebat:

Septingenti sunt paulo plus, aut minus anni,
Augusto augurio postquam incluta condita Romaft.

Primum omnium togatorum M. Porcius Catonem puduit ignoran-
tionis rei simul, & supinitatis Romanorum. Is ex Censoriis Tabu-
lis collegit annum primorum Consulum creatorum, & Regifugij;
& inde retro dinumeratis annis 244, per quæ Romæ regnum est a
septem regibus, peruenit ad initia Vrbis. In Tabulis enim Censoriis C.
reperit anno penultimo ante Vrbem a Gallis captam, lustrum Ro-
mæ actum L. Valerio Potito, T. Mallio Capitolino c o s s. anno post
exactos Reges centesimo vnde uicesimo, διδύλεω περίτερην ἔτι τὸ αὐλι-
στεως ἐνὸς δέοντη εἰκόσῳ καὶ ἑκατοντῷ, vt loquitur Dionysius: vt annus ca-
ptæ Vrbis a Brenno sit centesimus vicesimus primus iniens. Hæc ac-
curata Catonis obseruatio magno adiumento fuit ad initia Vrbis in-
daganda, siquidem constabat de interuallo, per quod regnum est.
Nam quomodo & ipse, & Varro, qui hæc postea diligentius per-
pendit, illud tempus explorauerint, nemo in literas retulit: quod
tamen admonuisse pluris intererat, cum antiquius sit, quam tempus
captæ Vrbis, quod propius erat memoriae saeculi Catoniani. Igitur D
pro concesso, aut explorato habebant, a Palilibus vrbis, ad primos
Consules, fluxisse annos, vt quidem Cato putabat, c c x l i i i , vt
autem Varro, uno amplius. Et quia immutabilis est annus primo-
rum Consulum validissime ex Censoriis Tabulis demonstratus, qui
incidebat in annum Iphiti 267 currentem, hinc sequitur, secun-
dum Catonem Romam conditam anno Iphiti 24, duobus mensibus
ante initium 25: secundum Varronem autem, vt diximus, anno uno
minus.

A minus. Itaque Palilia Varronianā incident in annum Iphiti 23, qui est annus tertius sextæ Olympiadis. Hinc quasi in factiones duas res discessit, ut altera Palilia sint Catoniana, altera Varronianā. In Fastis Capitolini, Consulatus C. Claudij Neronis, & M. Liuī Salinatōris ii, confertur in annum Vrbis D XL VI. Ergo Consules, qui proxime antecedebant, M. Claudius Marcellus v, T. Quintius Crispinus, gesserunt magistratum anno Vrbis D XL V, secundum illa saxa Capitolina. At Liuī illis cōss. ait ludicrum Olympicum celebratum, quam nemo negauerit fuisse Olympiadē c XL III. anno periodi Julianæ 4506. Palilia igitur illorum cōss. incident in annum quartum Olympiadis c XL II, hoc est, in annum Iphiti 568. Ergo Roma condita anno Iphiti 24, secundum fastos Capitolinos. Et proinde Palilia Fastorum Capitolinorum sunt Catoniāna. Rursus Liuī scribit, per eos dies, quibus prōfectus est ad bellum Consul L. Cornelius Scipio Africani frater, ludis Apollinaribus, a. d. v. Eid. Quintil. cælo sereno interdiu obscuratam lūcem fuisse, cum Luna sub orbem Solis subiisset. Hæc eclipsis prōculdubio contigit prid. Eid. Martias Julianas, anno periodi Julianæ 4524, cyclo Lunæ secundo. At Fasti Capitolini Consules L. Scipionem Asiaticum, & C. Lælium. C. F. Nepotem comparant in annum Vrbis D L X III. Ergo Vrbs condita anno periodi Julianæ 3961, vt supra, hoc est 24 Iphiti. Sed nodus restat. Nam Piso Consulatum Scipionis Asiatici, & Lælij conciūcit in annum Vrbis D X VI. Interiuallum 33 Consules. At in Casiodoro, & Fastis Onufrianis 32 tantum. Quare unum par Consulum hinc effugisset. Sed falsum est. Nam Fasti Capitolini comparant hos duos Consules in annum Vrbis D X C V, non autem D X C VI, vt Piso, & eum sequutus Onufrius. Fastos Capitolinos sequitur Solinus, cap. secundo. Is scribit, C. Pompeio Gallo, Q. Verranio cōss. anno Vrbis D C C C I, Olympiadē C C VII actis publicis notatam fuisse. Olympias C C V I I iniuit anno periodi Julianæ 4762, cyclo Lunæ duodecimo. Ergo 9 addenda ad 801, vt diuisa per xix relinquant 12. & proinde Roma condita cyclo Lunæ decimo, anno periodi Julianæ 3961. Et vetus Chronologus a D. pud Clementem: Δεκατης Ολυμπιας, επι τη Πομπηιανη σειραι γε) επι εικοσι τεσσαρα. Igitur Fasti Capitolini, & Solinus Catoniana Palilia sequuntur. Sed diligenter caendum, ne annum Vrbis currentem pro ineunte accipiamus. Hoc etiam prudentioribus imponere potest. Nam cum dicitur, Consules illos iniisse magistratum Kalendis Ianuarij illius anni Vrbis, dubitari potest, fluentis ne, an a Palilibus proximis incipiendi, intelligendum sit. Sane Paulus Orosius cædem Cæsaris confit in annum Vrbis 710. videtur και περισσω ita

vocare annum , qui nondum incepitus erat. Apud Dionysium Ha- A
licarnassensem , anni , qui putantur ab Urbe condita , sunt a Pali- libus Catonianis. Varronis auctoritas plures sectatores habuit , quam Catonis , qui , ut ait Censorinus , nunc diuersarum ciuitatum con- ferens tempora , nunc defectus eorum , & interualla retro dinumerans , eruit verum : lucemque ostendit , per quam numerus certus non anno- rum modo , sed & dierum iniri posset. His accedit prolixa Ciceronis prædicatio : Tu (Varro) atatem patriæ , tu descriptionem temporum , tu sacrorum iura , tu sacerdotum , tu domesticam , tu bellicam disci- plinam , tu sedem regionum , & locorum , tu omnium diuinarum hu- manarumque rerum nomina , genera , officia , causas aperuisti. Vel- leius ait annum Urbis DCCCLXXXIII cœpisse a Palilibus , in quæ B incidit Consulatus Vinitij : & Urbem cœptam condi annis viginti duobus absolutis a primo ludicro Olympico , hoc est , anno vice- simo tertio currente Iphiteo. Censorinus annum Christi 238 ait fuisse 1014 Iphiti , 991 autem Urbis , a Palilibus Varronianis. Plu- tarchus & anno XXIII Iphiteo condi cœptam Urbem scribit , & die , quo prima iacta fundamenta , Solem defecisse. καί τελείως ἡ τιμὴ οὐκέτε,
 καὶ οὐδὲ Πρωτούλιος τιμὴ πόλιν ἔκπισεν , αἰτεῖται τελετάδα τυχεῖν λέγεται , καὶ σύνο-
 dον καλειταικείη τὸν αὐτὴν γνωμόντας (ελένην πρὸς ἥλιον , ἢν τιδέναν ἐπιτιμαχού-
 οίον) τὸν Τήνιον ἐποποιοῦν , ἔτε τετράτῳ ἔκπισι Ολυμπιαδῷ συμπεσθεῖσαν . Ci-
 cero coniunctionis quidem luminarium meminit , sed nulla defe-
 ctus Solaris mentione , libro secundo de Diuinatione : L. quidem C
 Tarrutius Firmanus familiaris noster in primis Chaldaicis rationibus
 eruditus Urbis etiam nostra natalem diem repeatebat a Palilibus , quibus
 eam a Romulo conditam accepit : Romanaque , cum in iugo esset Lu-
 na , natam esse dicebat : neque eius Fata canere dubitabat. Si Ka-
 lendæ Ianuariæ anni prisci Romanorum eo tempore cœperunt a VIII
 Ianuarij , vt certissimum est aliquando hinc cœpisse , quæ fuit epo-
 cha prisci anni Attici , vicesima sexta Aprilis Iuliani conuenerit in
 Palilia prisci anni ; cum Luna esset in iugo , cyclo Lunæ nono : quod
 conuenit sententiæ Tarrutij , in vicesimam primam Pharmuthi A-
 stiaci natalem Urbis conferentis , quæ est XXVI Mai , feria secunda ,
 neomenia Sivan 3008. cuius character 27. 484. Sed nullam c- D
 clipsum Solis tunc potuisse contingere constat ex eclipsi Solis , quæ
 38 anno post præcise , sequenti mense , eodem cyclo incidit. Nam
 interuallo vnius cycli deliquia luminarium possunt referri , non
 autem interuallo duorum cyclorum , uno mense amplius. Hinc col-
 ligere licet , quo iudicio legenda sint Solini scripta , qui scribit L.
 Tarrutium censuisse Romanam conditam Sole in Tauro , Luna in Li-
 bra constitutis , & si Dis placet , Mercurio & Venere Soli oppositis
 in septi-

A in septimo signo a loco Solis. Plinius libro secundo, cap. xii. *Apud Gracos autem inuestigauit primus omnium Thales Milesius Olympiadis XLVIII anno quarto, predicto solis defectu, qui sub Astyage Rege factus est, Vrbis conditae anno CLXX.* Sane annus quartus Olympiadis XLVIII cœpit a cyclo Lunæ sexto. Quare si annus Vrbis 170 currebat, cum ille annus Olympiadis cœpit, Palilia Vrbis centesima septuagesima inciderunt in cyclum vi. Igitur prima Palilia cœperint cyclo Lunæ octauo; anno Iphiti vicesimo secundo currente. Itaque iste computus esset antiquior Varroniano; anno uno. Quod falsum est: ut & illud falsum, illum Solis defectum contigisse anno quarto illius Olympiadis. Contigit enim vicesima octaua Mai 1111 an-

B num proxime antecedentis, quem cum Eusebio putamus esse, qui a Thalete prædictus. Alius tamen defectus contigit anno 11 Olympiadis LIX. Kal. Octobris. qui videtur conuenire 170 anno Vrbis Catoniano. Itaque apud Plinium error esset XLVIII, pro XLIX Olympiade. & i v annum pro $\overline{1}$. Porro quicunque Catonis Palilia sequuntur, ij omnes conferunt natalem Vrbis in annum primum Olympiadis VII, cum ex iis, quibus sententiam suam adstruunt, manifesto indicent, se intelligere Romam conditam Palilibus, quæ proxime initium Olympiadis VII antecesserunt. Aliter sentiunt, alter dicunt. Certe Dionysius Halicarnassensis suauissimus simul, & diligentissimus scriptor ex iis, quæ colligit, nihil aliud quam docet;

Cynius tantum anni discrimen interesse inter Catonem & Varronem: & tamen ait Romam conditam ἔτος ἡκατόντα πέρτη τὸ ἑράκλειον Ολυμπιάδη, ἦν ἡνίκα σάδιον Δαρύλης Μεσῆνης, αἱ ἔχοντος Αθήνης Χαροπᾶς ἔτος τὴν δεκαεπτατην πέριτον. Quemadmodum igitur duæ sunt optimæ sententiæ de Ilio capto: altera, quæ annos 407, altera, quæ annos 406 ante primam Olympiadem interuallum illud faciunt: ita sunt duæ optimæ de conditu Romæ: altera, quæ in annum tertium, altera, quæ in annum quartum Olympiadis VI hoc tempus conseruant. Qui igitur annis a capto Ilio vtitur, debet prius admonere, vtram sententiam amplectitur, Eratostheneam, an alteram. Qui vero a Palilibus Vrbis rationes temporum putat, dicat, vtra sequi-

Dtur, Varroniana, an Catoniana: Anno Vrbis 800, Claudio Augusto Cæsare, L. Vitellio coss. celebrati sunt sœculares ludi, anno Christi 47, a cuius Palilibus iniuit octagesimus natalis Vrbis Varronianus. Anno vero Christi 248, Philippo Augusto seniore III, & Philippo Augusto iuniore II coss. (quod Cassiodorus Æmiliano & Aquilino coss. celebratos scribat, solens nugatur) celebratus est annus Vrbis millesimus absolutus Varronianus. & a Palilibus eiusdem anni cœpit natalis Vrbis unus & millesimus. Et sane

interuallum ludorum sæcularium Claudij Aug. & Philipporum A
Augg. sunt anni 201 præcisi. In euntem enim Octagesimum cele-
brauit Claudius, cum debuisset anno sequenti primum post octage-
simum celebrare. Quamuis igitur antiquitus veri sæculares ludi e-
rant, qui anno centesimo vndecimo redeunte edebantur, tamen cen-
tenarium quenque Vrbis natalem SÆCULVM vocabant. neque id
tantum, sed omnem centenarium annorum. Hinc Claudianus indu-
cens Romam Honorium alloquentem, fine anni, qui antecessit Con-
sulatum VI ipsius Honorij, ita canit: *-- iam flauescens centum*

*Mesib[us] astiæ detondent Gargara falces,
spectatoisque iterum nulli celebrantia ludos
Circunflexa rapit centenus sæcula Consul.*

B

Erat annus Christi 404, ad finem decurrens, cum hæc canebat
Dea, cuius natalis 1157 in iuerat a Palilibus eiusdem anni 404. Hic
nullus est centesimus annus, nullum sæculum rediens per centenos
vndenos annos. Sed centum annos Dea dicit abiisse, ex quo ipsa in
vrbe sua ter tantum suos Cæsares vidit. Reliquum tempus ipsos aut
Constantinopoli desedisse, aut in bellis externis occupatos fuisse.
Quia vero qui centeno quoque anno ludi celebrabantur a Consule,
(celebrabantur autem ab omni nouo Consule, quod dicitur, *v[er]itateas
doum*, Prospero autem in minore Chronico dicitur Consulatum
edere) illos nemo amplius visurus est, quia nemo tantum vivere
solet, ideo dicit, ludos nemini amplius videndos. Denique non sæ-
culares ludos celebratos fuisse dicit anno Christi 404, sed sæculum
præteriisse, ex quo Augusti ab Urbe absunt. Simplex est sensus: &
tamen amicus noster, quem sine honore nominare neque possumus,
neque debemus, Onufrius Panuinius putat ludos sæculares illo an-
no a Consulibus editos: cum tamen nulla caussa subsit neque cen-
tenarij natalis Vrbis, neque sæculi Romani. Nam ultimi ludi sæcu-
lares sunt ij, quos Philippi Augusti ediderunt: quod vt taceam, sa-
tis confirmat Aurelius Victor Andreæ Schotti. *Et quoniam nomen
admonuit, nostra quoque etate post mille centesimus, Consule Philip-
po excebat, nullis, uti solet, solennibus frequentatus. Adeo in dies cu-
ra minima Romana Vrbis. Conqueritur, quod centenarius Vrbis an-*
D
nus celebratus non sit, qui cadebat in consulatum Philippi & Saliae.
At superstitionis illi Zosimus, non quod Philippo, & Salia coss.
sed decimo anno post dati nulli sint ludi sæculares, acerbissime expo-
stulat, vt interuallum a sæcularibus Seueri Augusti congrueret sæ-
culo prisco. Tantum abest, vt postea ylli ludi sæculares commissi
sint, vt voluit doctissimus Onufrius. Sed mentio Sæculi admonuit
me loci, quem adducit Censorinus ex septimo Annali L. Calpurni
Pisonis

A pisonis Frugi. *Roma condita anno D C VI*, saeculum occipit heis *Consulibus*, queis proxime sunt *Consules M. Aemilius M. F. Lepidus, C. Popilius absens*. Nam aliud saeculum hic intelligit. & cum Fasti *Capitolini* hos coss. in annum D C V coniiciant, qui est annus *Catonianus*: ergo D C VI annus erit *Varronianus*. At Piso antiquior *Varrone*. Ergo Varro non est auctor illius sententiae, quae prima *Palilia* confert in 23 annum Iphiti. Hic haereo.

DE PRIMO THOTH NABONASSARI.

De anno æquabili Ægyptiorum satis à nobis dictum loco suo in III libro, & in IIII, cum de anno Gelalæo disputaremus. Eius commoditatem reliquis omnibus typis annorum prætulerunt, quod nulla intercalationis necessitate transfigatur, & ab imperitissimis quibusque etiam nemine præeunte sine errore obseruari potest. Tamen sine adiectione diei intercalabant, quod eorum Hierophantæ quinto quoq; anno exacto pro prima Thoth, secundam assumebant, in omni obseruatione cælesti. Exempli gratia: si primo anno Σωθεως, id est, Caniculæ ortus obseruatus esset neomenia Thoth, illa neomenia vocabatur Σωθης per solidum quadriennium. quinto anno incunte secunda Thoth vocabatur Σωθης. & ita deinceps per gendo totum anni contextum peruagabantur per annos Ægyptiacos 1461. quibus absolutis iterum Σωθης reuertebatur in neomeniam Thoth. Hoc satis a nobis alibi demonstratum hic delibandum tantummodo fuit. Ergo fiebat, vt sine adiectione diei intercalatio procederet, quia Σωθης semper in eadem epocha haerebat: quod vt obseruarent, dies mensium erant cognomines Deorum, Heroum, & veterum Regum, vt in anno Persico ostendimus. Itaque Σωθης erat cognominis per totum quadriennium eius Dei, aut Herois, in cuius diem inciderat. Ipsos quoque menses noli dubitare Deorum, & Heroum cognomines fuisse. Nam & dies & menses Ægyptiorum alicuius Dei cognomines fuisse scribit Herodotus libro secundo: μεστε καὶ ιμεσην ἐκάση θεῶν ὅτα ἐστι. profecto Thoth primus mensis est lingua Ægyptiaca, qui Εγυης Græcis. Pharmuthi extat in nomine D veteris Regis Ægyptij Mispharmutosi. Μεσοεὶ autem est is Heros, qui Ægypto nomen dedit, quod nomen adhuc retinet vulgo pars magnæ vrbis Kairum. Hebræis dicitur μεσρήμ סְרִמָּה. Παῦν proculdubio est ηγε, quo nomine Ioseph Patriarcha cognominatus fuit a Pharaone. Paophi & Pachon vestigia retinent in nominibus propriis Paphnutius, & Pachomius. Epiphi plane est, qui Επαφθ Græcis dicitur, filius Isidis, quæ & Io. Nabonassar igitur, quem Nabonazaron vocat Censorinus, Babyloniæ Rex cæpit impe-

rare anno periodi Julianæ 3967, Iphiti 29: quod demonstratione A non indiget, cum tot exempla eclipsium illis annis notata satis ostendant eius initium consurgere a cyclo Lunæ x v, Solis autem xix, Februarij xxvi, feria quarta. Erat annus mundi 3203. Neomenia Zygōnos 3.17.33', Kal. Octob. Neomenia Ichthyōnos xxvi Februarij, feria iiii. Itaque eadem cum neomenia Thoth. Neomenia Kriōnos xxviii Martij, feria vi: quæ conuenit cum neomenia Pao-phi. Itaque nobilis fuit ille annus Ægyptiacus neomeniis Thoth & Phaophi, conuenientibus cum neomeniis cælestibus. Quare non est dubium, quin Chaldæi illi principi nouum Neuruz instituerint, & neomeniam Epagomenon statuerint in xxii Martij, ut solebat semper in Enthronismo magni alicuius Regis. Erat annus Iudaicus 3014. Adar 5. 23. 234, feria sexta, Februarij xxii. Itaque neomenia Thoth incidit in vi Adar. Neomenia Nisan xxii Martij. Neomenia igitur Paophi vii Nisan. Quemadmodum Olympiadibus historiæ, ita etiam annis Nabonassari astrologiæ custodiam accepto referimus. Et quemadmodum delubrum Olympij Iouis ludorum claritate Fastos Græciæ complexum erat, ut scribit Plinius: ita etiam antiquitatem obseruationum cælestium hæc epocha continet, cuius memoriam Berossus, Hipparchus, Epigenes & Ptolemæus nobis custodierunt. Quin hodie eius, absque Ptolemæo, & Censorino esset, neque vola neque vestigium appareret. Nam de Beroso & Epigenie ita scribit Plinius, libro vii. cap. lvi. *E diuerso Epigenes apud Babylo- uios DCCXX annorum obseruationes siderum coctilibus laterculis in- scriptos docet, grauis auctor in primis. Qui minimum, Berossus & Critodemus CCCCLXXX annorum. Anni CCCCLXXX a Nabona- faro sunt anni LVI a morte Alexandri, circa quod tempus Berossus floruit, quod congruit xii plus minus anno Antiochi Σωτῆρος.* Dicauit autem tres libros τῷ Βαβυλωνιακῷ Antiocho τῷ Θεῷ, qui Soteri successit. Auctor Tatianus. De Hipparcho idem Plinius libro ii. *Post eos utriusque sideris cursum in sexcentos annos præcinuit Hipparchus, menses gentium diesque, & horas, & situs locorum, & æcos populorum complexus.* Verum quidem usque ad sexcentos annos, & plusculos ulterius, eclipses denotasse, scilicet ab initio Nabonassar, ad ætatem suam, sed iam obseruatas ab aliis demonstrauit, non autem præcinuit, quamuis & multas in posterum præcinere potuisse. Porro qui Salmanassarum eundem cum Nabonassaro faciunt, non aduertunt, eum Salmanassarum non Babylonis, sed Ni- niuæ Regem fuisse. Nabonassar vero Babylonis Rex fuit. Cuius rei argumenta dabimus tria certissima. Primum, quod prima pars nominis NABO est Regum Chaldææ, non Assyriæ siue Corasan.

Afan. Et vicissim SALMAN, prima pars nominis SALMANASAR, est Regum Assyriæ non Chaldææ. Secundum argumentum, quod omnes rationes Astronomicæ veterum non ex Assyria, sed ex Chaldaea, & quidem eius metropoli Babylone, petuntur. Quare epochæ temporum non ab Assyrio Rege, sed a Chaldæo ordiendæ sunt. Tertium illud est, quod Nabonassaro successit Mardokempad, qui in libris Regum, & apud Esaiam Prophetam dicitur prima tantum parte nominis Merodac, non autem Merodac-ken-pad. Is Merodac Esiae dicitur filius Beladan. Itaque Beladan & Nabonassar idem. Nomen regium est Nabonassar. Nomen autem, quod priuatus habuit, Bel-Adan. De quorum nominum impositione libro proximo, opportuniore loco, disputabitur. Adiectam & alia duo argumenta διαμφίλετα. Nabo-nassar est נָבֹןָשׁ, cuius vestigia extant in Censorino, apud quem scriptum est, anni Nabonazaru, נָבּוֹנָזָר, non autem נָבּוֹנָסָר. At Salman-Afar est שַׁלְמָן־אָפָר nulla sane cognatione alterius partis nominis, quæ tamen Græce & Latine iisdem literis prorsus eadem videtur. Alterum est, quod falso colligunt, Salmanasar fuisse Regem Babyloniam, ex posteriore Regum, cap. x vii, vbi scribitur, regem Assyriæ ex Babyloniam colonias in Samariam deduxisse. Nos vero dicimus, aliud esse, ex Babyloniam deducere colonias, aliud ex urbe Babylonie. Nam potuit partem quandam Babyloniam obtinere Salmanasar, cum tamen non fuerit Rex Babyloniam. Sed uno solidissimo arguento illa omnia cuerti possunt. Merodac, siue Mardokempad cœpit imperare Babylonie, anno periodi Julianæ 3993, qui erat sextus annus Ezekiæ Regis Iudeæ: quo tempore capta Samaria a Salmanasaro. Ergo secundum horum sententiam necesse erat hos tres, Nabonassar, Salmanasar, & Merodac unum eundemque Regem fuisse. Videmus absurditatem manifestam. Non tamen nego potuisse huic regi Assyriæ, & Ægyptiorum regem parere: quod dubitabundi pronunciamus: vt & illud, Samaritas fortasse hinc olim annos suos putasse. Eius duo argumenta si non necessaria, non tamen futilia. Prius est, quod annorum Julianorum a Nabonassaro deductorum septenarij conueniunt cum anno Samaritano Sabbatico. Annus Christi 1584 erat annus Julianus 2331 a Nabonassaro, & annus Sabbaticus Samaritarum ab autumno eiusdem anni. 2331 autem esse septenarium numerum, palam est. Alterum argumentum, quod neomenia Nisan Solaris incipiat a xxix Martij proxime ab epocha veteri Nabonassari. Hæc vt sine demonstratione firmiori non admittenda, ita nec temere negligenda. Quoties mentio est Nabonassar apud Ptolemæum, paraphrastes Arabs vertit صَنَعَهُ

Bechæf

Bechatnezar, id est Nabuchodonosor. & ita inuenimus in quibus-
dam Tabulis scriptum. Quare in vetustissimo Almagesto Latino ita
memini me legere: *Liber hic praecepto Maimonis Regis Arabum, qui
regnauit in Baldach, ab Albazer filio Iosephi filij Maire Arithmetici, &
Serigo filio Elbe Christiano, in anno XII CCCC sexta Saracenorum trans-
latus est.* Ex quibus vetustatem illius translationis perspicere licet.
Nam neomenia Muharram illius anni 212 incidit in annum Christi
vulgarem 827, cyclo Lunæ XI, Aprilis secunda, cyclo Solis 24,
feria tertia. Quare ea paraphrasis observationibus Albateni anti-
quior est annis plusquam quinquaginta: qui ab illa translatione di-
dicit Nabuchodonosor pro Nabonassar dicere: ne forte miremur,
cur Alfonsini ita vocent. Nam ij Magnum opus Ptolemæi Græce B
nunquam legerant, neque si copia fuisset, intelligere potuissent.

DE INITIO MERODACH, SIVE MARDOKENPAD.

NABONASSARO patri successit Mardokenpadus prima par-
te nominis Merodach dictus Esaiæ Prophetæ, & libro Re-
gum posteriore. Cuius nominis compositio hæc est מְרֹדוֹךְ־כָּנָפֶד Merodach-ken-pad. Cum hic dicatur filius Bel-adan Esaiæ, Nabonassar manifesto est Bel-adan: nisi forte filium pro nepote posuit: quod non raro solet Hebraismus. Ita Nabonassar fuerit filius Bela-
dan: Nabonassari Merodach. Quidam boni & diligentibus viri scri-
bunt hunc Merodach inuasisse regnum Babyloniam, atque per vim
occupasse, cum is antea cum Asaradone Assyriō regnasset: quasi
vero Merodach fucrit Assyrius: quod satis antea a nobis confuta-
tum. Hæc prodierunt ex illa porta eburna somniorum Annij Viter-
biensis. Misericordia bonorum virorum, qui frugibus inuentis adhuc
βαλανοφαγούσι. Initium Merodach consurgit ex anno 27 Nabonassari, cuius Thoth in xx Februarij, feria secunda, anno periodi Julianæ 3993. Luna autem defecit 29 eiusdem Thoth, nocte, quæ
secuta est 19 diem Martij, feria 11, sequente 111, cyclo Lunæ III, Solis x vii, Adar posterioris anni Iudaici 3040, nocte, quæ secuta
est x v. cuius character 1. 18. 213, feria secunda, Martij v, Ichthyo-
nos x xi, sequente x xii, anni mundi 3229: cuius neomenia Zygo-
nos character 1. o. 5'4, Octobris secunda. Rursus anno secundo ei-
iusdem Mardokenpadi Thoth x viii, defecit idem sidus, anno pe-
riodi Julianæ 3994, Martij viii, sequente ix, feria vi, cyclo So-
lis xviii, Lunæ iii, Adar xv, sequente x vii, anni Iudaici 3041:
cuius character 6. 3. 9. Februarij xxii, Ichthyonos x i, anni
mundi 3394. Neomenia Zygonos 2. 6. 4'3. Kal. Octobr.

DE

A DE EXCESSV ROMVL.

Fuit vetus opinio ab ultima memoria ad posteros transmissa, Romulum excessisse e viuis defectione Solis. Seneca ad Lucilium libro xix. *Cum Ciceronis librum de Republica prehendit hinc Philologus aliquis, hinc Grammaticus, hinc Philosophia deditus; alius alio curam suam mittit.* Philosophus admiratur, contra iustitiam dicit am multa potuisse. *Cum ad hanc eandem lectionem Philologus accedit, hoc subnotat, duos Romanos Reges esse, quorum alter patrem non habet, alter matrem.* Nam de Seruij matre dubitatur. *Anci pater nullus.* Numa nepos dicitur. Paulo post: *Æque notat Romulum perfrisse solis defectionem.* Hæc Seneca. Locus vero Ciceronis, quem intelligit, supereft hodie beneficio Macrobij ex reliquis vi de Republica. Verba Ciceronis: *Namque ut olim deficere sol hominibus, extinguique visus est, cum Romuli animus hac ipsa in templo penetrauit: ita quandoque eadem parte sol, eodemque tempore iterum defecerit: tum, signis omnibus ad idem principium stellisque revocatis, expletum annum habeto.* Florus: *His ita ordinatis, cum repente concionem habueret ante Urbem apud Caprea paludem, e conspectu ablatus est. Discorptum aliquia Senatu putant ob asperius ingenium. Sed oborta tempestas, solisque defectio consecrationis speciem præbuit.* Ouidius: *Est locus. antiqui Caprea dixerunt paludem.*

C Forte tuis illic, Romule, iura dabas.

Sol fugit, & remouent subeuntia nubila celum, &c.

Oblitus sui postea dicit:

Lunaque fulgebat, nec facis usus erat.

Hæc lunam fulgere interlunio? Ea vero defectio proculdubio contigit anno 33 Nabonassar, Choiac viii, anno periodi Julianæ 3999. Mai xxvi, cyclo Lunæ ix, feria vii, cyclo Solis xiii. anno Iudeo 3046, in neomenia Sivvan, cuius character 7. 16. 594. anno mundi 3235, Tauronos xxix. Neomenia Zygones 1. ii. 50' Kal. Octobris. Cum ea defectio contigerit Maio. quomodo igitur Ouidius confert tempus mortis Romuli, in Quirinalia, mense Februario, qui olim incidebat in idem tempus, in quod Februarius Julianus. Aut quomodo alij coniiciunt hoc tempus in Nonas Quintiles, ut Plutarchus, item Lampridius in vita Commodi? *Indutus, inquit, (Commodus) toga est Nonarum Iularum die, quo in terris Romulus non apparuit.* Rursus si Quirinalia instituta ob memoriam obitus Romuli, qui illo die contigit, quomodo dicunt Februarium tempore Romuli nullum fuisse? Sed qui non potuit esse, cum Lupercalia in eodem mense celebrentur, quæ initium sumpserunt a Romulo &

Remo?

Remo? quorum duæ factiones erant Fabiani, & Quintiliani: alteri a comitibus Remi, alteri a comitibus Romuli dicti. Sed nonne par contradic̄tio est, cum negant Ianuarium & Februarium fuisse, in quo tamen Carmentalia omnium solennium vetustissima obibantur? Nugæ sunt Varrois, & aliorum vetustiorum, quas libro secundo confutauimus, capite De anno vetere Romano. Si igitur verum est, Romulum & xxxvii annos regnasse, & defectione Solis periisse: ergo Vrbs condita fuerit anno 24 Iphiti, ut Cato voluit, & post eum Fasti Capitolini, Eusebius, Chronologus apud Clementem, Solinus, & alij. Fortasse is annus attributus morti Romuli ex coniectura Astronomorum, præcipue L. Tarrutij Firmani, qui hæc diligenter inuestigauit: cum tamen Romanis non magis constare potuerit de morte Romuli, quam de natalibus Vrbis. Quemadmodum iocularis fuit illa coniectura eiusdem Tarrutij de conceptu Romuli, anno 2 Olympiadis primæ, mensis Choiac Actiaci xxi 111, Solis defensione: Anno periodi Julianæ 3942. Fuit igitur cyclus Lunæ viiiii, Solis xxii. Decembris xi x, feria 111. Erat annus Iudaicus 2990. Neomenia Tebeth xi x Decembris, cuius character 3. 8. 240. xx Toxonos anni mundi 3179, cuius Zyon, i. 21. 51, Kalendis Octobris. Sed nulla fuit eclipsis Solaris eo anno. & frustra quæritur. Quare ex his potest vere eludi vanitas matheseos Chaldaicæ, cum tantus vir in illis Tarrutius tam strenue nugetur. Si igitur Roma condita xxiiii Iphiti, cyclo ix Lunæ, & Romulus eius conditor deceſſit eodem cyclo: ergo 38 solidis annis regnauerit. Quod autem in verbis Ciceronis ex vi de Republica dicitur, eclipsin ad eundem locum, eandemque partem Zodiaci, eundemque diem nunquam reddituram, nisi magno orbe saeculorum vertente, falsum est. Eclipseis Lunæ contigit anno Dominico 1558, Aprilis secunda. Cyclo vertente post, idem sidus defecit scrupulis 13' serius, quam priore cyclo. Rursus anno 1581 defecit idem sidus, xv Julij, cum cyclo eodem antea 1562 defecisset scrup. 51' citius, quam posteriore. Multa alia exempla dare possim, si vacaret, aut si necesse esset. Sed Cicero intelligit τινα παιάτων πλησιαζόντων δισκαλάσαιον, qui dicitur μέγας ἀντὸς, quem multi τινα πρεσβεῖαν putarunt. Igitur ex Tarrutij observationibus Romulus conceptus cyclo Lunæ ix, eodem cyclo condidit Romanam, eodem excessit e viuis.

A DE INITIO NABOPOLLAASSARI
REGIS CHALDAORVM.

NABOPOLLAASSAR pater magni Nabuchodonosori a Ptolemæo, & Eusebio dicitur **Նախոլասր**, גְּבוּ-פּוֹלְ-לָעֵג, à Berofo Chaldaeo **Նախասր**. גְּבוּ-לָעֵג extrita media syllaba. Is igitur totius Syriæ, & Asiae dormitor fuit. eoque nomine illi nouum Neuruz Chaldæi instituerunt. Et quemadmodum Alexandria æra duplex est, Syromacedonum, & Chaldaeorum vno anno senior: ita etiam Nabopollassari duplex epocha est, ἐνθρονισμός, & ipsius Neuruz. Enthronismos eius consurgit ab anno 123 Nabonassari. Annus enim eius quintus est 127 a Thoth Nabonassari apud Ptolemaum. Eius Neuruz incipit ab anno 121 Thoth Nabonassari. Quare annus 149 Nabonassari est vicesimus nonus à Neuruz Nabopollassari. Berosus: Αχερας δὲ ὁ πάτης αὐτῷ Ναχολασρός, ὁπερι τε οὐδέποτε Σατράπης ἦντε Αἴγυπτῳ καὶ τοῖς πᾶσι τοῖς Συρίου τοῖς κοιλίαις εἰς τοῖς Φοινίκου τόποις διποσάτης γέγονεν, οὐδὲν μάρτυς αὐτὸς ἐπι κακοπαθεῖν, τυσίσας τῷ ψάλτῃ Ναβοχοδονόσορέω ὅππι ἐπὶ τῷ ἱλικιᾳ μέμην πνεύτῳ τῷ διωδίμεως, ἀπέτεμψεν ἐπ' αὐτὸν. ουμμίξας δὲ Ναβοχοδονόσορες τῷ διποσάτῃ; καὶ ταῦτα μάρτυρα, αὐτὸς τε σκυελούσεν, καὶ τοὺς χώρους τοῖς δέχης ψάσσοντας τοὺς αὐτοὺς βασιλείου ἐποίησεν, πήτε πατέρι αὐτῷ σωτέρι Ναχολασρέω καὶ τοῖς τούς χωρὶς αὔρρωψίσατο εἰς τῇ Βαβυλωνίᾳ πόλει μεταλλάξας τὸν βίον ἐπι βεβαστολυκόπι εἴκοσι ἔτη. αιδόμενος δὲ μετ' ἡπολὺ τοὺς ἐπαγγελμάτες τελευτεῖν. Ναβοχοδονόσορέω κατασίσας τοὺς καὶ τοὺς Αἴγυπτους, *σ्थναν σωτισάξας ποὺ τοὺς φίλους, μὲν τῷ διωδίμεως καὶ τῷ λοιπῷ ὀφελείας αἰσικομίζειν, εἰς τοὺς Βαβυλωνίους αὐτὸς ὄρμίσας ὀλιγοστὸς παρεγέρετο διὰ τοῦ ἐρήμου εἰς τοὺς Βαβυλωνίους. Quamvis quædam in his verbis sunt, quæ paulo aliter in Posteriorie Regum, & Chronicorum referuntur, tamen maior pars conuenit cum sacra historia. Et manifesto intelligitur hic de capto Iochachin, siue Iechonia, anno Nabonassari 148. Itaque cum 149 invenire obiisset Nabopollassar, anno xxi x imperij sui incipiente, ex eo exploratum habemus, nouum Neuruz ei dicatum fuisse. Nam anno Nabonassari 121, Chaldæi celebrarunt secundum Salchodai, D cum Thoth Nabonassar iam a xxvi Februarij, ad xxvii Ianuarij gradum fecisset. Itaque Chaldæi τὰς ἐπαγγελμάτες iterum traduxerunt in xxiii Martij: & neomenia Chioiac secundum Ægyptios cœpit ab antiquo Neuruz Nabonassari, nempe a xxviii Martij. a qua neomenia Chaldæi cœperunt putare annos Nabopollassar anno tertio post, qui fuit annus ἐνθρονισμός. Ægyptij vero, a Neomenia sui Thoth, quæ tunc incidit in xxvii Ianuarij, vt diximus. Initium igitur istius Regis est a 123 Thoth Nabonassari, anno periodi Julianæ

4089: mundi 3325 : Iudæorum 3136. Luna autem defecit anno A quinto Nabopolassar, qui erat 127 Nabonassar, Athyr xxvii, anno periodi Julianæ 4093, Aprilis xxi, feria vi. anno mundi 3329, Krionis xxvi. Neomenia Zyonos 6. 7. i. Kal. Octobris. anno Iudaico 3140. Ijar xv. qui mensis debebat tunc esse Nisan, non Ijar. Sed est annus quintus cycli Iudaici. Ideo non fuit embolimæos. Quia istius Regis enthronismos inciderat in quadriennium ipsius Neuruz, propterea hac æra signabantur tempora apud Chaldæos. Itaque Ezechiel propheta initio libri sui ita scribit: *Anno tricesimo, mense quarto, quinta mensis, cum esem in medio deportatorum, aper-to calo, vidi visiones Dei: Quinta die mensis, qui erat annus quintus deportationis Regis Ioiachin.* Plane annus quintus deportati Iechoniæ B erat tricesimus ab enthronismo Nabopolassari, centesimus quinquagesimus secundus a Nabonassaro. Thoth Nabonassar xix Januarij, feria prima. Neomenia Choiac xx Martij, feria v, anno periodi Julianæ 4118, a qua erat initium Nabopolassari. Nisan 3165 anni Iudaici, 3. 16. 104, Kal. Aprilis, Krionos vi, anni a conditu rerum 3354. Neomenia Zyonos 2. 8. 32', xxx Septembbris. Neomenia Karkinonos, & Tamuz Junij xxi x. Ergo verbum Dei factum Prophetæ Kal. Iulij. Quia igitur iisdem annis vtitur Ezekiel in Babyloniam, quibus ipsi tum Babylonij vtebantur, imo quia nullam aliam notationem temporum habent victi, quam ipsam victoris: quis dubitat æram, qua tempora signat Ezekiel, esse æram Nabopolassari, præsertim cum eius initium inciderit in tertium annum primi lustri ipsius Neuruz? Et sane hæc negare est hominis, cui neque pudor est, neque sensus humaniorum literarum. Itaque nobilissimus est ille locus. Et licet diligentissime tempora per annos Regum Iudæ & Israelis notata sint in sacris libris, tamen tres sunt epochæ tantum, quæ suos characteres habent. Prima est Exodus, quæ duos characteres habet: priorem feriam quintam in neomenia Nisan, aut, quod idem est, feriam septimam in neomenia Ijar: alterum characterem habet, vt eius quadragesimus annus, aut 908 sit Sabbaticus. Secunda epochæ, annus capti Sedekiæ est Sabbaticus. Tertia epochæ, annus capti Iechoniæ est xxvi enthronismi Nabopolassar, cuius enthronismi annus quintus notatus est plenilunio ecliptico apud Ptolemæum. Cum igitur hæc tria interualla certissima sint, ex illis reliqua examinari possunt, & vera temporum successio iniri a capto Sedekia retro ad Exodus, & hinc ad primordia rerum, vt a nobis factum est. Qui hæc intelligunt, magnam nobis habebunt gratiam veritatis ab obliuione vindicatæ. Qui Annios Viterbienses solos admirantur, & auctores, quos profanos vocant, ignorasse

A rasse sui saeculi res gestas hariolantur, illi, quia proptium sensum diuinorum & humanarum literarum habent, non mirum est, si alia a nobis pronunciant, quibus alia est historia sacra, alia etiam, ut ipsi loquuntur, profana. Epocham, inquam, Ezekielis, epocha illa, quam inepti Iudaei a libro legis inuento putant, quo nihil ioculatorius excogitari potest, illa, inquam, epocha est ab anno primo Nabopollassari, & centesimo vicesimo tertio Nabonassari. Neque curamus, quid somniant profanarum literarum contemptores. Nulla veritas profana est. In ore profani hominis omnis veritas sacra est.

DE ANNO CAPTI IECHONIAE REGIS IUDÆ.

IECHONIAS, qui & Ioiachini, traductus est Babylonem, anno **xxvi** Nabopollassar Regis, ut aperte designat Ezekiel Propheta: qui erat annus a Nabonassar **148**, periodi Julianæ **4114**, mundi **3350**, Iudaico **3161**. In captiuis fuit Ezekiel ipse. Rex cum proceribus Babylonem traductus est: Ezekiel cum plebe in partes Chaborrae fluuij, quem Ezekiel ipse בָּבֶר vocat: Straboni & Ptolemaeo χαβόπης dicitur, qui eum distinguunt ab eo, qui Regium Flumen dicitur. Regium flumen, siue Nehar Malca est οὐρέας Eu-phratis diducta iussu regis cuiusdam Babylonij. Vnde nomen Syriae illi apud Ammianum, & Plinium. Plinius: *Sunt, qui tradunt Euphratem Chobaris Prefecti opere diductum, ubi eum diximus findi, ne precipiti cursu Babyloniam infestaret: ab Assyriis vero uniuersis appellatum Armalcar: quod significat Regium flumen.* Sed in Plinio corrigendum **N E H A R M A L C A.** نهر مالقا. Ex quibus verbis Plinij incessere posset suspicio Ποταμὸν βασιλικὸν, & Χαβόπην eundem esse: ut a Præfecto, qui diduxit, Chobar; a Rege, qui iussit, Regium flumen dictum videatur. Est & Αχόπης iisdem auctoribus, qui Aborra Marcellino. Sed non est Chaborras. Auctor Geographiarum Arabs locat Vrbem Karkasia ad orientalem ripam Euphratis, eiusque inferiores partes ait allui a flumine جريرا بالخوبور D Harias, vel Harbas, cognomine **C H A B O R.** eiusdem Chabor, praeter hunc locum, bis fit eundem auctorem mentio.

A
DE INITIO NABUCHODONOSOR
REGIS BABYLONIAE.

NABUCHODONOSOR, cuius Strabo ex Megasthene meminit libro x v., & Berosus Chaldaeus apud Iosephum, ut supra vidimus in capite de Nabopollassaro, patri Nabopollassaro in imperium successit. Patri autem anni xxi x attribuuntur a Berozo. Decessit anno Nabonassari 149. Nabuchodonosor autem decessit anno Nabonassar 185, postquam regnasset annos 43, ut ait idem Berosus. Quare omnino septem annos regnauit cum patre, per quos annos absente patre bellum administravit in Syria & Aegyptō. De hoc ita Clemens meminit Stromate primo : ἐν τῷ διωδεκάτῳ ἔτει τῷ Σε-
Bδεκίᾳ βασιλεῖας Ναβουχοδονόρος πέρο τῷ Περσῶν ιημερίας ἔτεον εἰδομήκοντες ἐπὶ Φοίνικας καὶ Ιερουσαλήμεν, ὡς Φιστ Βηρεωσὸς ἐν Ταῖς Χαλδαιίκαις ισοείας. Ιοάννας ὁ πέτι Ασυρίων γράφων ὄμολογεῖ τὴν ισοείαν τῷ Βηρεωσῷ εἰληφέναι, μαρτυρῶν τὴν αλήθειαν τούτην. Huius Regis nomen habet extreum idem cum extremo nominis paterni, & dupliciter in Scriptura inuenitur, cum possit etiam tripliciter concipi נְבוּ-כָרְנָאצָר Nebo-chad-netzar. נְבוּ-כָרְנָאצָר Nebo-chad-retzar. Vnde Nabouchodonosor & Nabouchodonosor dicitur. Potest etiam נְבוּ-לַעֲזָר Nebo-chad-letzar. Nam tres has literas liquidas confundunt Chaldaei veteres : L, N, R. Letzar, Netzar. Labonitus, Nabonidus. Megasthenes Persa Nabouchodonosor vocat, quem Megasthenem inepti homines, eosque secutus Annus ille χρονοληρογλών Apollo summa imperitia in Metasthenem transformarunt. Annus primus Nabuchodonosori est 4106 periodi Julianæ.

DE ANNO EXCIDII TEMPLI
ET CASV SEDEKIÆ.

Ab Exodo, ad conditum Templi, anni 479 absoluti. A conditu templi, ad casum Sedekiæ, 428. Alij, ab Exodo ad conditum templi 480. hinc ad casum Sedekiæ 407, quod eodem recidit. Summa, anni 907 absoluti : qui si cum anno 3217 D periodi Julianæ componantur, habebimus verum annum capti Sedekiæ 4124 in periodo Julianæ. Erat igitur annus a mundi conditi 3360, Iudæorum 3171 : qui ambo sunt septenarius numerus. Ergo fuit annus Sabbaticus. Quod etiam ab Ieremia diserte traditum, capite xxxiiii. Vbi Propheta perspicue aperit ipsa vrbe obsessa, primo quidem libertatem publicatam suasu ipsius Ieremiæ, & seruos manumissos : paulo post vero in seruitutem retractos. Quare statim Nabucho-

ANabuchodonosoro ex vicinarum urbium expugnatione reuerso, capta sunt Hierosolyma anno, quo diximus, Iudaico 3171. Nisan, 4. 22. 266, feria quinta, Martij xxvii. Neomenia Tamuz ergo feria tertia, Iunij xxviii. Nona Tamuz ii Iulij, feria quarta, Karkinonos quarta. Neomenia Zyon 2. 19. 28. xxx Septembris antecedentis. Neomenia Ab, feria quarta, xxiii Iulij. Ergo decima Ab, Kal. Augusti, quo templum conflagratum, feria sexta, Leontonos quarta, Phamenoth xvi, anno Nabonassar 158. Et tamen Iudei ieiunio solenni & nudipedalibus nonum diem Ab consecrarent, non decimum, tanquam nona templum succensum sit. Et praeterea in libro Angariarum, quas θεούντι vocant, diserte scribitur, Iudeos **B**quinta Hebdomadis ieiunare, quia eadem feria templum a Chaldaeis destructum. Iosephus libro 6 αλώσεως, cap. 25 in decimam Loi, hoc est Augusti, hunc casum confert. & sequenti capite, quasi quadam πεπωμένη πρεσβείᾳ idem sub Tito accidisse miratur, eadem die eiusdem mensis. Atqui Lous, de quo loquitur, est merus Julianus, non Lunaris, ut mensis quintus, quo casus Sedekiæ contigit. Sed erat quartadecima Ab Lunaris, non autem decima. Sed verum est eandem feriam fuisse decimæ Loi, vel Augusti, quæ tempore capti Sedekiæ erat decima Ab. Vtrobique enim fuit feria vi. Eusebius in Chronico hunc casum coniicit in annum tertium Olympiadis XLVII, qui est idem, quem posuimus, periodi Julianæ 4124. **A**C primo anno Sabbatico, ad excidium templi, sunt anni 854, hoc est, hebdomades 122.

DE ANNO PRIMO HEVILMERODACH.

NABUCHODONOSOR annos XLIII solidos imperauit, (imputatis septemdecim viui adhuc patris imperio) auctore Berofo Chaldaeo apud Iosephum, & Eusebium. Porro tricesimus septimus annus capti Iechoniæ est primus Hewilmerodachi eius filij, cui competit annus periodi Julianæ 4150. Hewilmerodachi, & aliorum deinceps Regum meminit idem Berossus apud Iosephum.

D DE INITIO CYRI.

QUOTQUOT temporum rationes disputarunt, vetustissimi, & eruditissimi scriptores, nemo non eorum Cyri annum primum in primum Olympiadis LV confert, Diodorus Siculus, Thalus, Castor, Polybius, Phlegon, vt scribit auctor priscus & eruditus Tatianus. Idem testatur & Africanus apud Eusebium his verbis: Μετὰ δὲ τὸν αἰχμαλωσίας ἐν Κέρκυρᾳ Περσῶν ἔσται λόγος, φῆτε

Ολυμπίας ίχθην, οἷς ἐκ τῆς βιβλιοθήκης Διοδώρες καὶ τέρτιος Θαλλός, καὶ Κάσος Αρεγίσιος εἰσελθεῖ, ἐπειδὴ Πολυδεύκης οὐ φιλέγοντος στὸν διερεῦν, αὐλαὶ καὶ ἔτερων, οἷς ἐμέλισσεν Ολυμπίας. ἀπασι γὰρ σωματώντεν ὁ χρόνος. Tempus congruit anno periodi Iulianæ 4154, Mundi 3390, Iudaico 3201, Nabonassari 188, anno 47 post obitum Nabuchodonosori. Agathias libro secundo scribit Persarum priscum regnum à Cyro per 228 annos durasse: quibus deductis de anno 4382 periodi Iulianæ; in quo viētus fuit Darius ultimus, remanent anni 4154, initium Cyri videlicet, ut antea. Quare errat Strabo, qui de ratione imperij Persici ita scribit lib. x.v. σωματίδες δὲ ὅλην πεντήκοντα εἴη τοῖς διακοτίοις εἴη. Nam viginti duobus plus dicit.

B

DE INITIO CAMBYSÆ CYRI E.

REGIS PERSARVM.

APVD Ciceronem in libris de Diuinatione Cyrus dicitur xxx annos vertentes imperasse. Nam Cyro exponenti somnium suum Magi responderunt, ex triplici appetitione Solis xxix annos eum regnaturum portendi. Quod quidem contigit, inquit Ciceron. Nam ad septuagesimum peruenit, cum quadraginta annos natus regnare cœpisset. Totidem illi attribuuntur a Ctesia, & aliis. Peruenit igitur usque ad finem anni Nabonassari 218. Itaque annus 219 Nabonassari est initium Cambysæ. Quod & confirmatur observatione deliquij Lunaris apud Ptolemæum, anno octauo Cambyses, Nabonassari autem 225, Phamenoth xvii: anno periodi Iulianæ 4191, Iulij xvi, feria quarta, cyclo Solis xix, cyclo Lunæ xi: anno Iudaico 3238, Tamuz xv, sequente xvi. cuius neomenia 4.9.362, Iulij secunda: Karkinonos xviii anni a conditu rerum 3427: cuius Zygon 2.1.28', Septembris xxx. Ergo initium Cambysæ est annus 219 a Nabonassaro, Periodi Iulianæ 4185. Iudaicus 3238, a conditu rerum 3421. Sed & Theagenes Rhegennis vetustissimus temporum scriptor sub hoc Regē vixit. Ex quo Græci veram huius Regis epocham haurire potuerunt, & pudorem imponere nouis Chronologiæ Criticis, qui profanarum rerum scriptoribus valere iussis, soli ad penetralia veritatis admissi 80 annos mundo ademerunt, ut suos imaginarios Reges Persidis, inuitiō Iphiōto, furcillis in seriem annorum sacræ historiæ intruderent.

D E

A DE INITIO DARII FILII HYSTASPIS
REGIS PERSARVM.

CAMBYSÆ annos septem, menses v attribuit Herodotus : qui putati a 219 Nabonassar desinunt in 226 eiusdem Nabonassar. Quod verum esse & obseruatio eclipsis Lunaris apud Ptolemæum conuiacit, anno xx Darij, Nabonassari vero 246, Epi-phi xx viii, sequente xx ix : anno periodi Julianæ 4212, Nouembris xi x, sequente xx , feria secunda , sequente tertia, cyclo Solis XII, Lunæ XIII. anno Iudaico 3259, Casleu xv, sequente xvi, cuius neomenia 2.II.194, Nouembris v. Scorpionos XXI, anni muni-
B di 3449: cuitus Zygon , i. 9. 32'3 Septembris XXX. Rutsus idem fidelis defecit anno xx xi Darij filij Hystaspis, teste Ptolemæo , anno Nabonassari 257, Tybi III, sequente 1111: anno periodi Julianæ 4223, Aprilis xxv, sequente xvi, feria quarta , sequente quinta: cyclo Solis 23, Lunæ 5: anno Iudaico 3270, Ijar 15, sequente 16, cuius character 3. 21. 971, feria quarta, Aprilis xi : Kriōnos 31 anni a Mundo condito 3459: cuius Zygon 6. 19. 4'5, Septembris XXIX. Ergo initium Darij filij Hystaspis consurgit ex anno Nabonassari 227: periodi Julianæ 4193: Iudaico 3240: a conditu rerum 3429: Eusebius libro x περὶ γεωγραφίας , scribit secundum annum Cambysæ incurrire in annum primum Olympiadis LXV, hoc est, annum pessimi periodi Julianæ 4194. Primus igitur annus erat 4193, vt iam demonstratum est.

DE ANNO CONSULATVS IVNI
BRVTI ET REGIPVGL.

VARRONIANORVM & Catonianorum Palilium discrimen est annus unus : quod supra in Palilibus Vrbis demonstratum est. Varro enim in eundem Lunæ cyclum conditum Vr-
bis, & obitum Romuli confert : hoc est in cyclum nonum. Nam a primis Palilibus Varronis & L. Tarrutij Firmani , ad defectionem Solis , qua Romulus e medio sublatus , sunt cycli duo præcise, D& mensis unus. Regnauit igitur Romulus annos Julianos 38 præ-
cisos , & mensem solidum : qui erunt tantum Catoni anni 37. Hinc colligitur , quare a primis Palilibus , ad Reges exactos , alij annos ponunt 244 præcisos , alij totidem , uno minus: nimirum; quia alij Varronem , alij Catonem sequuntur. Clemens Stromateo primo : πάλιν δύο τὸ περίπτερον Ολυμπιάδος ἔνοι φασίν ἐπὶ Ρώμης κτίσιον σωάγε-
δης ἐπὶ εἴκοσι τέσσαρα. ἐντούθεν ἐπὶ τῷ Βασιλῶντος θυσίαρεσιν ὑπάρχει ἐγένετο ἐπὶ
τῷ διεκόσιοι τεσσαράκοντα τετρα. Ridiculum. Lege: ἐπὶ τῷ Βασιλέων διαιρέσει.

L1 4 Mox:

Mox : Δότιον τον Βασιλεύν ολωσεως, ἐπὶ τῷ Αλεξανδρῷ τελευτῃ, ἐπὶ Αἰκατηρίᾳ διοίκουσαι. Vetustissima est huius mendi indeoles, ut vides. Nam & hic quoque legendum, Δότιον τον Βασιλέων κατελύσεως. quam mendam scio doctis viris imposuisse. Ecce a prima Olympiade, ad prima Palilia, statuit annos solidos XXIII. Catoniana Palilia sunt hæc: secundum quæ necesse ad primos Consules, annos interesse CXLIII præcise. Quare a Palilibus Varronianis Palilia primorum Consulum sunt ducentesima quadragesima quinta, aut ducentesima quadragesima quarta a Palilibus Catonis, cyclo Lunæ sexto, Solis quinto, anno periodi Julianæ 4205, qui erat 267 currens Iphiti. Victorinus Aquitanus primus omnium Paschale magna construxit, appositis suis annis paribus Consulum, initio capto a B duobus Geminis, ad suum sæculum. Hunc alij imitati Paschale ab exactis Regibus, ad tempora Iustiniani contexuerunt, adiunctis & Consulibus, & notis feriæ Kalendarum Ianuariarum, & epactis

Ex Paschali magno, quod extabat penes Ioh. Cuspinianum.

B R V T O. E T. C O L L A T I N O. L V N A. X X I X.	S A T.	V	I
P V B L I C O L A. E T. T R I C I P I T I N O. M A R. X.	L V N A.	VI	D
P V B L I C O L A. III. E T. P V L V I L L O. M E R. X X I.	M A R.	VII	C
R V F O. E T. A Q V I L I N O. I O. II.	M E R.	VIII	B A
<i>versiculos miniatus</i>			
V A L E R I O. E T. T V B E R T O. S A T. X I I I.	I O V.	I X	G
P V B L I C O L A. IIII. E T. T R I C I P I T I N O. S O L. X X I I I.	S A T.	X	F
T V B E R T O. II. E T. L A N A T O. V E N. V.	S O L.	X I	E
.....	L V N A.	X I I	D

Paschalibus in Ianuario. Eiusmodi est, quod penes se habuit vir ornatissimus, eruditissimus & accuratissimus Ioan. Cuspinianus, cuius exemplum hīc adiecumus. In eo Consules quaterni dispositi sunt cum notis feriæ, & epactis. Vult igitur Kal. Ianuarias illias anni, in quo magistratum iniit primus Consul Brutus, fuisse diem Lunæ, & sequenti anno diem Martis: & ita deinceps. Igitur annus ille fuit sextus cycli Solis, in quo primi Consules creati. Sequuntur deinde epactæ Paschales, XXIX quidem in primo anno, X in secundo. Sed hæc sunt nugatoria. Nam epactæ XXIX non possunt conuenire illi anno, siue fuerit quintus cycli Solis, ut ratio docet, siue sextus, ut auctor huius Paschalis vult: quia epacta XXIX competit anno sexto ante hunc. Quam igitur rationem fecutus sit auctor Paschalis, nullam puto, nisi fuisse hallucinationem eius, qui descripsit illud

Allud Paschale. Nos à latere disposuimus characteres Kalendarum conuenientes anno periodi Julianæ 4205. qui est verus annus Regifugij. Cæterum hoc Paschale docet nos, Consules per quadriennia digeri solitos. quod & Ausonius ostendit: cum dicit Consulatum suum esse quartum ab imo: quamvis satis obscure aut impolie loquitur. Præterea idem Ausonius digito indicat, quartum annum illius quadriennij, qui erat 24 cycli solaris, esse proximum ante bisextum, vt annus bisextilis sit primus lustri, quod ipse vocat Olympiada. Hieronymus quoque in supplemento Chronicæ Eusebiani Consules digerit per lustra Iuliana, idque vocat Olympiadem. Nam Consulatum Ausonij ponit anno quarto Olympiadis. Et sane primi Consules creati sunt anno bisextili, non autem anno post bisextum, vt vult auctor Paschalis. Non dubito esse idem Paschale, quod Cassiodorus in contextu Consulibus suis secutum se proficit: *A Bruto, inquit, ē Tarquinio, usque ad Consulatum vestrum; sicut ex Tito Luio, ē Aufidio Baſo, ē Paschali virorum clarorum auctoritate firmato collegimus, anni sunt M. xxxi.* Longe discedunt a rationibus Varro Polybius & Dionysius. Polybius ait *Δεκαον Σεξητην* esse posteriorem funere Bruti, & Regifugio annis 28 certentibus: qui de 297 annis Iphiti, quæ est epocha *Διαβάσεως*; deducti relinquunt annos 269, epochen Consulatus Bruti, & Regifugij. Dionysius scribit Bruti funus, qui in magistratu obiit, posteriorus esse pugna Marathonia annis 16. Pugna Marathonia incidit in annum Iphiti 285. Deductis 16, relinquitur epocha Regifugij annus 269 Iphiti secundum Dionysium. Itaque biennio uterque serius ponit, quam Varro: & ratio est, quia Rōmam volunt conditam anno primo Olympiadis septimæ, duobus mensibus ante ineuntem annum secundum eiusdem Olympiadis VII. Itaque iuxta hæc annus Regifugij fuerit 4207 periodi Julianæ, cyclo Solis VII, Lunæ octauo; quo epactæ Paschales sunt XXVIII, epactæ autem Lunares XXIX: cui subscribere videtur auctor Paschalis: sed error fuerit in nota feriæ. vt non LUNA, sed SATURNVS ponendum sit. Neque vero dubitandum est, eam mentem fuisse illius auctoris, qui Paschale condidit. In feria enim Dopotius, quam in epactis, erratum esse videtur. Cyclo igitur Paschali VIII, epactæ Paschales sunt XXVIII; addita vnitate, epacta Lunaris erit XXXI. Anno sequenti epacta Paschalis XI. Lunaris X. quia seculo Iustiniani quartadecima Paschalis erat quintadecima Lunaris, vt toties a nobis dictum, & ab ipso Dionysio Exiguo notatum. Igitur auctor Paschalis sequitur Dionysium & Polybium. Sed grauiter peccat, idque biennio, vt diximus. Melius eximius ille Chronologus apud Clementem; *ληρίδε τῆς βασιλέων καταλύσεως,* ἐπὶ τῷ

ἐπὶ τῷ Αλεξανδρῷ τελοῦτῳ, ἐπὶ ἔκατον ὡγδοίκοντα ἔξ. Si ab eisctis Regibus, ad mortem Alexandri, sunt anni præcisi 186: ergo annus mortis Alexandri est centesimus octagesimus septimus currens, aut iniens a Regibus exactis. At Alexander obiit anno primo cycli Lunaris. Quatuor igitur addendi annis Regifugij ad methodum Lunæ. Proinde annus primus Regifugij fuit quintus Cyli Lunaris, nempe annus 4204 periodi Julianæ, ut iam pronunciauimus. Indubitus igitur est is annus, non is, quem Polybius, Dionysius, auctor Paschalis sequuntur.

DE CLADE PERSARVM MARATHONIA.

DARIUS imperauit annos xxxvi, vt testatur Herodotus. Ait enim eum anno sexto a Marathonia clade obiisse in apparatu expeditionis Ægyptiacæ. Quare necessario uno & tricesimo anno Darij commissa pugna Marathonia, qui est annus Iphiti 286, hoc est, annus secundus Olympiadis 72. Cui argumento fidem facit Eusebius, qui in secundum annum illius Olympiadis hunc casum coniicit. Sed & Herodotum sequimur, qui nos manu ducit ad annum xxxi Darij, qui erat 257 Nabonassari, quo etiam contigit defectio Lunæ, Aprilis xxv, cyclo v, qui est etiam character anni secundi ipsius Olympiadis 72. Anno vero Nabonassari 262 obiit Darius. Igitur casus Marathonius pertinet ad annum periodi Julianæ 4223. Thucydides uno anno minus hoc tempus notat, cum Διάβασιν Ζέρξης in decimum annum a clade Marathonia reiicit. Imo uno anno minus notat τῷ Διάβασιν. Diem pugnæ notat Plutarchus in Camillo, ἔτη Βονδρομιῶν οἰστερύς. Erat annus 58 periodi Olympicæ proinde 20 periodi Atticæ. Neomenia Βονδρομιῶν xxx Septembribus. Ergo pugna Marathonia contigit v Octobris, Απελλαῖς δεκατῇ φθίνοντες, anno mundi 3460, Zygonos vi. Itaque neomenia Zygonos conuenit in neomeniam Βονδρομιῶν: cuius Zygonos character i.i.34. neomenia Marchesvan: anni Iudaici 3271, cuius Marchesvan character 2.2.329: anno Nabonassari 257, Pharmuthi xvi: diebus 103 post defectum Lunæ.

INITIVM XERXIS.

INITIVM Xerxis cum patre incipientis imperare sumendum ab anno, qui est quintus a clade Marathonia, periodi autem Julianæ 4227. Nam Darius pater in expeditione Ægyptiaca illum regem

A regem declarauerat ex Persarum instituto , cuius instituti mentio extat apud Herodotum, initio libri septimi. Cæpit autem imperare solus anno periodi Julianæ 4228.

DE TRANSITV XERXIS.

ERATOSTHENES apud Clementem Alexandrinum, in Canonibus temporum , a prima Olympiade, ad transitum Xerxis, ponit annos c c x c v i i . Idem facit Chronologus θρόνος a-
pud eundem. Διπλὸν περιγράμμα τούτου τῷ περιών Ολυμπίων, ἐπὶ τῷ Ξέρ-
ξε διδασκαλίᾳ, ἐπὶ διακόσια καινήκοντα ἐπίσης. Ergo transitus Xerxis contigit
anno secundo Olympiadis LXXV. Nam annus c c x c v i i Iphiti est
primus illius Olympiadis. & proinde annus c c x c v i i i est annus,
in cuius Vere contigit transitus. Sed hic peccatum est, quemadmo-
dum in annis Romæ. Nam annus quartus desinens Olympiadis
sumptus est pro ineunte sequentis Olympiadis. Ita hic includitur an-
nus primus Olympiadis 75, in cuius mense nono Xerxes traiecerit.
quod plane confirmari potest ex Dionysio. Prælium igitur nauale ad
Salamina contigit anno secundo Olympiadis, qui erat quartus Tetrae-
teridos Atticæ : cuius tempus designat Plutarchus : τῷ δὲ ἔκτῳ ἐπὶ^{τῷ}
δέκατῳ Μηνοχιλίῳ Αρέμιδοι καθέρωσαν, ὅτι ἦν Τοῖς Ελλησι πᾶσι Σαλαμῖ-
να τικῶν ἐπέλαμψεν ἡ θεὸς πανσιλίως. Nos libro primo demon-
strauimus, hoc non potuisse accidere, nisi anno Tetraeteridos quar-
to. Erat vero is annus 32 periodi Atticæ. Munychion xvi Aprilis , anno periodi Julianæ 4236, cyclo Lunæ xviii. Ex quo sequi-
tur, cum antecedenti anno periodi Julianæ traiecerit Xerxes, τῷ
διαβασιον conferendam esse in annum periodi 4235: in cuius diebus
æstiuis , duobus mensibus post , incepit annus secundus Olympia-
dos 75, anno cycli Lunæ xvii. Sed turbat hic Herodotus. Is ait Xer-
xe Sardibus mouente Solem defecisse , & diem in noctem vertisse.
Ego annos aliquot illius temporis examinans, nullam Eclipsim Sola-
rem contingere potuisse deprehendi , nisi in anno quarto Olympia-
dos 74, Δαστίς πέμπτῃ ἐπὶ δέκα. anno Nabonassari 267, Choiac xxx.
Danno periodi Julianæ 4233, Aprilis xix , feria quarta , cyclo Solis
v, Lunæ xv. anno Judaico 3280, neomenia Ijar , cuius character
4.16.1023.Krionos xxv anni a conditu rerum 3469:cuius Zyon,
5.5.57, Septembris xxx, anno xxix periodi Atticæ, Ελαφινολιμνίῳ
οὐρανοῦ Φθινοντος. Quare hoc modo verum fuerit, quod ait Thucydi-
des , decem tantum annos interfuisse inter pugnam Marathoniam,
& transitum Xerxis. Maior prope pars veterum conferunt tran-
situm Xerxis in primum annum 75 Olympiados. & de Pindaro
scriben-

scribentes, aiunt eum natum anno primo Olympiadis L X V, & in A transitu Xerxis annorum fuisse x L. Sed, ut dixi, aliter sentiunt, alter interpretantur. Proculdubio enim intelligendum est, desinente anno quarto transisse. & quia parum supererat ad initium Olympiadis, propterea in ipsam Olympiadem coniectum fuisse transitum Xerxis. Hæc opinio, quæ certissima est, duobus locupletissimis testibus nititur, Herodoto & Thucydide: & Herodoto præsertim rei fides constare potuit, quo iam nato hoc contigit. Flortuit enim ille circa initia & medium Peloponnesiaci belli. Ex his perspicuum est, quantum proficit character temporum, & præsertim doctrina anni Græci: qui apud omnes Græciæ nationes idem fuit, & ab eodem cyclo Lunæ incipiens, sed diuersis temporibus. Nam omnium primus annus periodi habet characterem cyclum Lunæ quintum, sed aliud principium alio posterius est duobus cyclis. Nam periodus Attica incipit a tricesimo nono periodi Olympicæ. Cum autem dicimus incepisse a 39, hoc ita intelligimus, annum primum Tetraeteridos Atticæ concurrere cum anno tertio Tetraeteridos Olympicæ. Nam potest habere quodus principium artificiale, à quocunque cyclo. quia verum principium anni Attici pendet a primis Panathenæis, quæ celebrata sunt anno tertio Olympiadis LIII, hoc est anno C C XI Iphiti, teste Eusebio, nimirum tertio anno Olympiadæ Tetracteridos. Concurrebant igitur cum anno Pythiorum: quæ & ipsa tertio anno Olympiados celebrabantur.

DE CÆDE XERXIS, ET INITIO ARTAXERXIS LONGIMANI.

ANNO quarto Olympiadis 78, hoc est, anno Iphiti 312, Xerxes ab Artabano interficitur, sextodecimo a trajectu Hellesponti, cum indulgens libidini iam suis in contemptum venisset, anno periodi Julianæ 4249. Regnauit igitur annis XXIIII, ab expeditione patris Ægyptiaca: solus annis XXII, aut pauxillo plus. Septem mensibus a cæde patris, Artaxerxes ὁ μακεχαιος, occiso Artabano, iniuit imperium. cuius initium ab anno periodi Julianæ 4250. Ex Diodoro.

DE SOL.

**A DE SOLSTITIO METONIS, ET PRIMO
ANNO ENNEADECAETERIDIS
EIVSDEM.**

MA G N A M a posteritate gratiam incunt, qui viam ad præclarā inuenta inuident, tametsi ipsorum conatibus euentus defit. Metonis inuentum est, in ducentis & triginta quinque syzygiis Lunam ad idem punctum Solis restituī. Quod quamuis multis partibus vitiosum postea deprehensum est: tamen neque Callippus, qui Metonem castigauit; neque Hipparchus, qui periodum Calippi reformauit, pueriliter exultaerunt, & eximia epicheremata conuiciis traduxerunt, sed, vt ex reliquiis Hipparchi, quæ apud Ptolemæum extant, odoramus, existimationis & Metonis & Callippi ratio habetur. quod genus humanitatis non experiare in Criticis nostri temporis. qui cum nullo sint cultu literarum politi, morum etiam inciuilitatem cum summa literarum imperitia coniunxerunt. Et tamen si illos audias, ipsi soli *αιδια μάρτυρες*, ac propterea aliorum erratis iniquiores. Sed vereor; ne in tam nobili loco horum mentionem faciam, quibus maximus honor haberetur, si quomodo docunque illorum nomen hic infererem. Meton igitur perspecto viatio Octaeteridis Harpaleæ, cuius rationes iam labascebant, ex dupli- ci Octaeteride, & triginta septem syzygiis nouum orbem lunarem constituit: cuius caput non a bruma, vt Harpalus, sed a solsticio instituit. Ingeniose autem exspectauit annum, in quo neomenia Gamelionis incideret in veterem epocham brumalem Atheniensium, a qua Octaeterida suam orsus erat Harpalus. Epochæ enim brumalis vetus erat in VII & VIII Ianuarij. Tempore vero Harpali neomenia Γαμηλιῶν οὐ κατ σελήνω incipiens proxime ab ea epocha, hoc est: VIII, aut IX Ianuarij, cadebat in nostrum cyclum Lunæ octauum. Igitur & Meton ab eiusmodi cyclo & ipse suam periodum exorsus est, in quo Gamelion Lunaris incurreret in veterem epocham brumalem, aut proxime abesset. anno Nabonassari 317, Pharmuthi nona, Σεπτέμβριον ἐπὶ δέκα, anno secundo periodi Atticæ: anno D 40 periodi quintæ Olympicæ, Γοεπαις πειαχάδι. anno periodi Iulianæ 4282, Iulij xv, feria quinta, cyclo Solis 26, Lunæ septimo. anno Iudaico 3329: cuius Ab 5. 20.120, qui debebat transferri δεσμος μηνως in feriam sextam, propter 20 horas. sed Meton statuit in feria v. Karkinonos x viii, anni a mundi conditu 3518: cuius Zygōn 3.3. ii, x ix Septemb. Gamelionos neomenia incidit in ix Ianuarij, vbi olim Octaeteridis Harpaleæ erat initium, & postea κατ μετεμποριον pessum iuit. Quia vero anni prytanias a diebus æstius sumunt ini-

Mm tium;

tium, ipse non solum improbavit epocham prisci Cardinis æstiu in A
viii Iulij, sed etiam nouam induxit. Igitur adhibito Eucltemone,
obseruauit Solstitium eodem anno Nabonassari, Phamenoth xxii,
feria prima, Θαργυλιώνος ἐκτη Φεβρουάριος, quæ congruit xxvii Junij.
Thamuz xii, Didymonos autem yltima: vt illa obseruatio uno die
antecesserit verum Solstitium: quo nomine ὀλοχεῖν illam obserua-
tionem cum Hipparcho vocat Ptolemæus. Præterea ἡλιοπέδιον in
porticu Πινακί statuit, quod Romani Solarium vocant. Nam olim om-
nia horologia περιποιήσαντα erant, Græcis quidem solstitialia, Romanis au-
tam brumalia. at hodie omnia sunt ἴσημερα. Hoc factum Apseude
adhuc magistratum obtinente: cui sequenti Hecatombæone succes-
fit Pythodorus. Non est autem nouum, ἐπιειδεκατετέταρτα vocari κύ- B
κλων, vt Computorum conditoribus dicitur cyclus Lunæ. Nam &
Aratus ita vocauit: ἐπιειδεκατετέταρτα κύκλα φαενές μελίον. Vsi sunt Athe-
nienses πεντεκατετέταρτος hac enneadecaeteride usque ad editionem Calippi-
cam. Nam anno Nabonassar 366, Thoth 27, defecit Luna μέντος Ποσειδέωνος, αὐγούς Φεβρουαρίου anno periodi Julianæ 4331. Decemb.
23, feria 3, cyclo Solis 19, Lunæ 18. anno mundi 3568: Toxonos
xxvi. cuius Zyon 2.6.14, die 29 Sept. anno Iudaico 3379, Te-
beth xv, cuius character 3.0.803, die 9. Decemb. Erat annus 12
Cycli 3 Metonici. Neomenia Ποσειδέωνος πεντεκατετέταρτος, 8 Decemb. Ergo
Eclipsis contigit xvii Ποσειδέωνος Metonici. Rursus eodem anno idem
sidus defecit, Phamenoth 24 Σκιρόφεβρουαρίου μέντος: anno periodi Iu-
lianæ 4332, Junij 18, feria v, cyclo Solis 20, Lunæ 19. Didymonos
23. Thamuz xv. cuius character 5.5.161 die 4. Junij. Scirrhophorionis
neomenia 4 Junij. Ergo xv Scirrhophorionos Metonici. Tertio de-
fecit idem sidus anno sequente, Thoth 16, μέντος Ποσειδέωνος δεκατέ-
τέταρτος, αὐγούς Αθίνηος Ευδόκης. anno periodi Julianæ 4333, Decembris
12, feria vii. anno mundi 3569, Toxonos xv. anno Iudaico 3379,
xv Tebeth. cuius character 7.9.599, Nouembris 28. Neomenia Πο-
σειδέωνος δεκατέτέταρτος anni 13 cycli 3, Nouemb. 27. Ergo defectio sideris
contigit xvii Ποσειδέωνος δεκατέτέταρτος.

DE INITIO BELLI PELOPONNESIACI. D

INDIVITATVM est belli Peloponnesiaci initium, anno sequen-
te post obseruatum a Metone Solstitium: anno primo Olympia-
dis 87 ad finem decurrente: Cyclo Solis xxvii, Lunæ octauo.
quod etiam probatur deliquio Solis, quod statim ineunte æstate, id est
Εκατομβαιώνος ισαμβρίς contigit, vt testatur Thucydides, anno perio-
di Julianæ 4283, Augusti III, feria quarta: anno 318 a Nabonassar,
Pharmuchi 27, Εκατομβαιώνος ἐκτη ισαμβρίς. Erat enim quartus annus
periodi

A periodi Atticæ. anno 42 periodi Olympicæ, Υπέρεργοις διατητελθῶντος, νεομενίᾳ Μετονικῷ Πεντάετος; in anno secundo primi cycli Metonis: neomenia Elul 3330: cuius character 4.17.709. Leontonos vi, anni a primordiis rerum 3519: cuius Zygon 4.9.0, Septembris xxix. Itaque neomenia Hecatombæonis eo anno concurrebat cum neomenia Leontonos. Cæpit hoc bellum mensē Munychione anni primi Olymp. 87, nempe ab incursione Lacedæmoniorum, duce Archidamo Rege Spartæ: a quo illud bellum veteribus scriptoribus dicitur Αεχιδαμοῦ πόλεμος, usque ad fœdus initum, decimo anno illius belli vertente; quo paulum respirare Atheniensibus & Lacedæmoniis datum. Nullum est dubium in epocha initij, neque in fine. Principium anno periodi Julianæ 4283: finis 4310. Finem igitur cepit anno 28 labente ab incursione Archidami: Finem, inquam, imposuit Lysandrus captis Athenis, anno quarto Olympiadis xciii, Μετονικὸς μελώς ἔκτη ἐπὶ δεκατῇ, ut scribit Plutarchus. Erat annus 68 periodi Olympicæ, & proinde 20 periodi Atticæ, Maij xii, Πανέμονος ἔκτη ισαμβύς, feria quinta; cyclo Solis xxvi. Quemadmodum autem initium tanti belli signatum est deliquio Solari, ita alia eiusdem sideris defectione notatus est sextus mensis a fine illius belli, quo scilicet tempore oligarchia a Lysandro Athenis inducta est, initio primi anni Olympiadis 94, quā stadium vicit Crocinas Thessalus. quæ Olympias celebrata est eo anno xx Augusti. Eclipsis autem, quæ teste Xenophonte cōtempore contigit, incidit in vi Payni anni 344 a Nabonassaro, Septembris iiii, feria sexta, neomenia Tifri 3358, cuius character 6.ii.684.. Parthenonos vii. anno Mundi 3546, ad finem vergente: cuius Zygonis character 3.20.ii, Septembris xxix. Υπέρεργοις διατητελθῶντος, Μετονικὸς τετραδιος ισαμβύς. Εκατονταῖνος πεντάετος τριακαδί, in x anno secundi cycli Metonici. Is erat, ut diximus, sextus mensis anni xxviii ab incursione Archidami. Tamen Xenophontis de hac re verba hæc sunt: τελθῶντος οὐ δέργει, εἰς οὐ οὐ εξαμπλεως, καὶ οὐτῳ καὶ εἴκοσιν ἔτη τέλ πολέμου τελθῶντος. Præter sex menses, ait octo & viginti annos præterea huic bello absolutos fuisse. Sed utitur idiotismo loquendi, viginti & octo annos, pro vicefimis octauis annis. quæ locutio apud Iosephum, Plutarchum, Gregorium Turonensem, & alios veteres frequens occurrit: quod mihi imposuit, & cautoribus imponere potest. Itaque qui hallucinari putant Xenophontem, ipsi potius hallucinantur. Non enim est hallucinatio, sed αἰνεγλογία & ιδιωτισμός. Monendus est Lector; quod iam alibi fecimus, in neomeniis Iudaicis nos negligere translationes: Nam anni cælestis ciuilis neomenias usurpamus, non Iudaicas. Cum tempus & locus postulabit, ut de anno Iudaico dicamus;

tunc Ιαδαῖος neomenias putabimus. Rursus, quia caremus nomini- A
bus mensium Elidensium, in periodo Olympiaca, quæ eadem fuit
prorsus cum Macedonica, Macedonicis appellationibus mensium v-
temur, quorum Hyperberetæus est is, in quem incidebat Olympias,
quem postea Syromacedones primum Autumnalem instituerunt. Ita-
que caueat accuratus Lector, ne Hyperberetæum Macedonum O-
lympicum, cum Hyperberetæo autumnali Syromacedonum con-
fundat. Porro Diodorus Siculus a capto Ilio, ad inductam a Lysandro
oligarchiam, definit annos 779 absolutos. Annus capti Ilij 3531.
Annus oligarchiae Lysandreæ 4310. Differentia 779 anni, quot ni-
mirum statuit Diodorus.

B

DE EXCESSV ARTAXERXIS LONGIMANI, ET INITIO DARII NOTHI.

ARTEXERXI, cui cognomen μακρόχειρ fuit, quod alteram manum longiorem haberet, vt auctor est Plutarchus, vel quod vtrunque brachium longius, quam commensus corporis humani postulat, vt ait Strabo: ei ergo Artaxerxi XL annos attribuit Eusebius, & quidem melius, quam Ctesias, qui dat illi XLII. Nam eius obitus a Thucydide reiicitur in annum VII belli Peloponnesiaci, principio hiemis: hoc est, exitu anni periodi Julianæ 4288. Decessit C ergo anno quadragesimo imperij. Annus vero 4289 est primus Darij Nothi, qui antea Αχος siue Ωχος dictus, postquam ad imperium accessit, ex instituto, & consuetudine Persarum, mutato nomine Δαριανος dictus. Auctor Ctesias, qui sub eius filio Artaxerxe Πεζονα sua scripsit. Huius initium confirmatur tum tempore obitus Artaxerxis ipsius patris, tum etiam vicesimo anno belli Peloponnesiaci, qui cum fuerit tertius decimus Darij Nothi, vt scribit Thucydides, eius initium pendet a septimo nondum finito, hoc est, quantum ab hieme, ad Ver interest. Finis imperij colligitur ex Diodoro Siculo, qui eius mortem in annum 1111 Olympiadis xciiii, circiter exitum belli Peloponnesiaci, ponit, qui erat annus xxvii ab in- D cursione Archidami. Imperauit igitur annos xix: quod & ab Eusebio annotatum est. Hoc tempus congruit anno periodi Julianæ 4309. Adstipulantur Diodoro Eusebius, & Iustinus, qui tempus obitus huius Darij cum expugnatione Athenarum, & victoria Lysandri comparat. Sed quod idem Iustinus exilium Dionysij Siciliæ tyranni in eundem annum conferat, peccat & tempore, & persona. Tem- pore, quod xlviij annis post illud exilium acciderit. Persona, quod

A quod non Dionysius senior Hermocratis filius in exilium actus sit, sed Dionysius iunior huius filius. Alioquin tantum abest, ut hoc filio competit, ut is annus fuerit primus tyrannidis Dionysij senioris, ut scribit Xenophon. Sed Trogus, aut Iustinus habebat in animo, Dionysium eo anno victum a Carthaginiensibus fuisse. Propterea cladem illius Dionysij cum filij exilio confudit.

DE INITIO ARTAXERXIS MNEMONIS.

AR TAXERXES, vel, ut est apud Plutarchum, Artoxerxes, ab altero Artaxerxe, cognomine Μέμονος distinguitur, ut ille ab hoc cognomine Μακεδόνες. Nos Memorem vocamus: quod plane respondet Græco μέμων: cum alioquin potius μημονικός, quam μέμων, & Memoriosus, quam Memor dicendus fuerit. Eius initium sumitur ab obitu Darij patris, anno periodi Julianæ 4309, ut iam demonstrauimus. Desinit vero in initio Achi Artaxerxis eiusdem filij, anno 4352. Interuallum, anni 43. Decessit ergo anno 44 imperij. Plutarchus illi attribuit annos imperij duos & sexaginta: vitæ quatuor & nonaginta: puto, quia reliquos 19 supra 43, regnauerit cum patre. Sic Ctesias Darium Nothum, in cuius filij aula fuit, ait imperasse annos 35. Sed imputandum eos, qui sunt supra nouemdecim: quos non dubitamus cum patre communicasse;

DE CYRI MINORIS EXPEDITIONE.

SO CRATES ducto cicutæ poculo sublatus est, anno primo Olympiadis 95. Auctor Laertius. Eodem auctore Xenophon Grylli filius διαβέβηκε τῷ Κύρῳ ἐπὶ ἀρχούσες Συναντήσεις, ἔτει ἑνὶ περιστέρῃ τοῦ Σεπτεμβρίου τελεθῆντος. Socrates perit anno Iphiti 377. Igitur anno Iphiti 376 αἰὲν ὁ Κρέος, qui erat periodi Julianæ 4313, Artaxerxis autem tertius.

DE PUGNA ALIENSI.

DE Tabulis Censoriis primus togatorum M. Porcius Cato deprehendit ab exactis Regibus, ad Vrbem a Gallis captam, esse annos absolutos cxx. Hoc ut certum est, ita reliquum retro tempus, ad prima Palilia, est controversum. Controversia autem tota est in uno anno: quod alij per ccxliii annos, alij uno minus Romæ regnatim contendunt. Quarum duarum factionum altera Romam conditam vult tertio anno sextæ Olympiadis, cuius senten-

tiæ princeps M. Terentius Varro & L. Tarrutius Firmanus : altera A
vno anno serius repetit prima Palilia. cuius sententiæ auctor vnicus
M. Cato. Antiquiores Varrone, qui Catonem secuti sunt, prima qui-
dem Vrbis Palilia deducunt a quarto anno sextæ Olympiadis, sed
non aduertunt interuallum ad Reges exactos minuendum esse anno
vno. At contra faciunt, & ab eodem initio Catoniano profecti fi-
nes Regifugij vno anno promouent. Ita factum, ut Regifugium
conferatur ab eis in annum primum Olympiadis 69 : cum tamen in-
ciderit anno ante. Hos sequuti Dionysius, Diodorus, alij, seruato
eodem interuallo a primis Palilibus ad Regifugium, necessario co-
guntur statuere Romæ prima cunabula in primo anno vii Olym-
piadis. Aliter non constarent sibi. Quare periculosa est eorum in in- B
teruallis definiendis assertio. Ex horum igitur sententia Regifugium
incidit saltem in 4206 periodi Julianæ. Interuallum autem indubi-
tatum a Regifugio, ad cladem Aliensem, annorum cxx, his ad-
iectum constituit tempus Vrbis captæ a Gallis in anno 4326 perio-
di Julianæ, Olympiadis autem 97 quarto desinente, paulo ante ini-
tium Olympiadis 98, ἀεχούσις Αθηνῶν Πλεγίων, siue ut est apud
Diodorum, Πυρρίων. Sed quia falsa est hypothesis, falsa erunt &
consequentia. Si enim Regifugium contigit, ut a nobis supra de-
monstratum est, anno periodi Julianæ 4205, annus captæ Vrbis erit
4326, trecentesimus sexagesimus quintus a Palilibus Vrbis Varro-
nianis, vno autem anno minus a Catonianis: quam sententiam no- C
stram firmat Plinius libro xxxiii, capite primo: cuius verba referam.
*Ergo ut maxime duo tantum milia pondo, cum capta est Roma anno
trecentesimo sexagesimo quarto, fuere, cum iam capitum liberorum
censa essent CLII milia quingenti octaginta. Quia numerus verbis
expressus est, non autem notis perscriptus, erratum non esse a libra-
rio nobis constare debet. Deductis 120 annis de 364, relinquitur
annus currens Regifugij ducentesimus quadragesimus quartus a Pa-
lilibus Catonianis. Igitur anno Vrbis 364 Catoniano, 365 autem
Varrionario Vrbs capta, anno periodi Julianæ 4325, cyclo Lunæ
xii, Solis xiii, anno quarto Olympiadis 96, desinente. Plutarchus
in Camillo: ἐγένετο δὲ ἡ μάχη περὶ τεσσαράς θεευάς περὶ τῶν πανσέλκεων. ἦν δὲ
περὶ τερψην ἡμέρα μέγα πόλιος οὐρανὸν τῷ περὶ Τευτῆς Φαῖτιος. τειλακόσιοι γὰρ ἐν
τούτῃ Τυρρηνῶν αἰματοσφαῖ. Sane, ut toties dixi, Græci per τεσσαράς θε-
ευάς nihil aliud intelligunt, quam viii Iulij. characterem igitur ap-
posuit plenilunium non longe ob octaua Iulij. Et sane eo anno ple-
nilunium fuit nocte, quæ secuta est iiiii Iulij, Thamuz xv, cuius cha-
racter 6. 14. 3. anno Iudaico 3372, Karkinonos viii anni a mun-
di conditu 3561, cuius Zygon, 7, 13. 27, Septemb. xxviii. Γοεπαιάς
δεκάτη*

A δεκάτῃ φεύγοντες, Σκιρρόφορεινθε ἔκτῃ ισαρμός, Σκιρρόφορεινος τελετρεσ-
χαιδεκάτῃ Πενταετίας, x v diebus, ante magistratum Πυεγιώνθ. Quod
si, ut puto, contigit quintadecima, aut sextadecima Scirrhophorionos
prytanias Metonicæ; biduo tantum aberit δύο τρισπάν θεονταν. Vbi
rursus vides, quanti referat & annum priscum Græcorum scire, &
ad eius characteres temporum notationes exigere. Nos enim, qui-
bus nulla præsidia vetustatis adsunt, ex miserrimis reliquiis, quæ
sparsim iacent apud auctores, hæc indagamus, & fugax tempus pre-
hendimus, & cum veteribus, quibus omnia suppetebant, conten-
dimus. Recte igitur Plutarchus παντελήνω, item πέντε τρισπάν θεονταν;
quod viii Iulij biduo tantum aberat a xvi Scirrhophorionos Meto-
nici. Veteres autem vt plurimum xvi potius, quam x v mensis
plenilunium assignabant. Quod si per Solstitionem verum eius tem-
poris indagare voluisssem, quod tunc erat in xxvii Iunij; frusta
fuiisset. Nam, vt toties dixi, per solstitionem veteres solam diem viii
Iulij intelligunt, & a vero solstitio plenilunium non hoc, sed se-
quenti anno triduo absuit. Liuius ait hunc casum accidisse x v Kal.
Sextiles, quod & Seruius Commento vii confirmat. xviii dies Quin-
tilis erat 195 a Kal. prisci Ianuarij. Ergo tunc Kal. Ianuarij Roma-
ni incidebant in xxii Decembris, & iam tum vitium erat in Mer-
kedonij intercalatione. Sed si x viii die Quintilis Aliensis clades
contigit, & alio tempore eodem die cæsi sunt tercentum ter Fabij;
E quomodo igitur Ouid. Fabiorum cladem in Februarium coniicit?
Aliter Cor. Tacitus II histor. Funesto ominis loco acceptum est,
quod maximum pontificatum adeptus Vitellius de ceremoniis x vi
Kal. Aug. edixisset, antiquitus infausto die Cremerensi, Aliensique
cladibus. ALIENSIS veteres scribebant per vnum L; non ALI-
ENSIS. Seruius Commento Virgilij septimo: Sane ALIA dicitur:
eui additur vnum L propter metrum, ut RELIQUIAS. Lucanus
bene posuit: Quas Aliae clades:--

DE LEVCTRICA PUGNA.

ERATOSTHENES ab initio belli Peloponnesiaci, ad Leuctri-
cam cladem, ponit annos absolutos LXI. Initium belli Pelopon-
nesiaci, annus 428; periodi Julianæ. Ergo illa clades cadit in
4344 annum periodi Julianæ, cyclo Lunæ XII. Fuit igitur aut annus
secundus 102 Olympiadis desinens, aut tertius iniens. Et quidem Plu-
tarchus Ιπποδρόμιος μένος πέμπτη ισαρμός ait contigisse, quem men-
sem confert cum Hecatombæone. Ergo ineunte anno tertio cen-
tesimæ secundæ Olympiadis Leuctricum prælium contigit. At om-
nes coniiciunt in secundum, ἀεχοντες Αθηνας Φεραντειδες. Puto
M m 4 adhuc

adhus Phrasiclida magistratum in fine secundi obtinente. Nam Plutarcho de mensibus loquenti cum delectu credendum. Idem enim perperam Λῶν Macedonicum dicit esse Ἐκατομβωνά : & in hac raro est idoneus sine satisfactione.

DE INITIO ALEXANDRI MAGNI.

PHILIPPVS Macedo Amyntæ F. imperfectus est anno primo Olympiadis c x i, Πυθαρίη μεσοῦ ἔχοντος, auctoribus Diodoro, & Arriano : quæ quidem Olympias celebrata est die xviii Augusti. Natus est autem Alexander Olympiade 106 ineunte, sub ipsum tempus ludicri. Plutarchus : ἐγένετο δὲ αὐτὸς Ἀλέξανδρος Βασιλεὺς Ἐπαύριον, ὃν Μακεδόνες Λῶν καλοῦσσι, ἔκτῃ, καὶ τὴν ἡμέραν ὁ τὸ Εφεσίας Αγέλεμπος ἀνεπέσθιτο νεώς. Addit : Φιλίππων δὲ ἄξεπος Ποτίδαιον ἡγεμόνην ποιεῖ πάντας αὐτούς τὸν αὐτὸν χρόνον. οὐ μέν Ιλλυρίους ἡττήσας μετ' αὐτῷ σικαλίην Παρθηνίων οὐδὲ Ολυμπίδων ἵππῳ κέλητην νεκρούντες πείστηκεν τὸν Αλεξανδρόν γνωστόν. Erat annus 41 periodi Olympicæ. Olympias celebrata Iulij xx. Proinde erat tertius periodi Atticæ. Neomenia Ἐπαύριον Augusti secunda, Ἐπαύριον πεντετελεῖας ἡγδόνη Φθινοῦ, anno primo quinti cycli Metonici, cum esset μετέμψιωσις vnius diei. Ergo Alexander natus Augusti vii, periodi Iulianæ 4358, cyclo Solis xviii, Lunæ vii, octauo die a ludicro Olympicō, quo equo singulari Philippus absens vicit Olympia : Lentontonos xi, anni 3594, cuius Zyon 6. 13. 35', Septembris xxviii. neq; accedimus Ἀeliano, qui dicit Alexandrum τῇ ἔκτῃ Θερημαῖον esse natum, eodem etiam obiisse ποικίλ. β. x. Quod autem Plutarchus Λῶν Macedonicum dicit esse Ἐπαύριον Atticum, nihil aliud quam solennia peccat in istis rebus. Obiit autem Alexander, vt ex Ephemeridibus ipsius morbi relatum est a Plutarcho, Δαγσίς τῇ πείστῃ πελαστῆρες : anno periodi Olympicæ 73. quod tempus respondet xviii Aprilis, feria quarta, cyclo Solis xiiii, Lunæ ii : anno periodi Atticæ 35, Ελαφησολιῶν τῇ πείστῃ ἐπὶ δέκα, Krionos xxv anni mundi 3627, cuius Zyon 5. 13. 41 xxviii Septembris. Arrianus ait imperasse annos xii, menses viii. quod conuenit, si Philippus imperfectus mense Hyperberetæo Olympico. Quare Eusebius natalem Alexandri in annum secundum Olympiadis 106 conferat, non video : cum id neque iis, quæ supra de eius natali ex Plutarcho retulimus, conueniat, neque annis eius vitæ. Ita enim xxxi tantum annos vixerit. Sed est error librariorum. Nam ipsem postea ait eum dececessisse anno vitæ xxxiii.

D E

A DE MEMORABILI CLADE CARTHA-
GINIENSIVM IN SICILIÆ.

MEMORABILIS fuit illa clades, qua Carthaginenses affecit Timoleon in Siciliâ. Tempus notat Diodorus Siculus, annum primum Olympiadis c x, & xxi annum Philippi Macedonis. Plutarchus vero in Camillo ait fuisse Θαργελίων τιμὸν ἐσθόμητος ισαρμός, Συρροφοεώντος πεντετελεῖς ἐπάκαυδεκάτης, anno xvii quinti cycli Metonici. Erat annus xix periodi Atticæ: proinde xx vi Junij: anno 4375 periodi Julianæ, feria iii, cyclo Solis vii: anno Mundi 3611, Didymonos xxxi. Zygōn 6.16.33, Septemb. xxviii. anno Iudaico 3422, Thamuz xviii: cuius character 7.ii, 8.ii, Junij viii. anno Nabonassari 409, Pharmuthi xii. Alij dicunt hoc accidisse Thargelione, qui præcessit annum primum Olympiadis cx. Quod si verum est, inciderit ea clades xxix Junij, non xxv, die vndecima Thamuz, cuius character 3.2.1041, Junij xix: Συρροφοεώντος πεντετελεῖς δεκάτη, anno xvi cycli quinti Metonici, vbi facta est μετέμπλωσις vnius diei.

DE CLADE AD CHÆRONEAM.

CANNO IIII Olympiadis cx miram rem Græciæ uno eodem que die contigisse scribit Diodorus, anno xxi Regis Philosophi, quo die pugnatum fit ad Chæroneam Bœotia, duce Charonda, eodem quoque cum Tarentinis & Philippo decertatum fuisse. Diem autem notauit Plutarchus in Camillo Μεγάρητιωντος ἐσθόμητος ισαρμός. Erat annus xxii Periodi Atticæ. Tempus Julianum, Kalendæ Septembris, anno periodi Julianæ 4377. anno primo sexti cycli Metonici, Μεγάρητιωντος πεντετελεῖς ογδόν ἐπὶ δεκάδῃ. anno Mundi 3613, Parthenonos quinta. Zygones character, 2.4.ii, Septembris xxix. anno 3424. Iudaico, Elul xix, cuius character 6.19. 648, feria vii, Augusti xiv. anno Nabonassar 410, Payni xxii.

D **DE EVERSIIS AB ALEXANDRO**
THEBIS BŒOTIIS.

THÈBAS Bœotias captas & solo æquatas ab Alexandro refert Diodorus, Euæneto Athenis magistratu: hoc est, Olympiadis cxii anno secundo. Nam expeditionem suscepit aduersus Thracas, & Illyrios, & postea aduersus Persas, anno vertente post Thebas di-

bas dirutas, Ctesicle archonte. Eam autem expeditionem coniicit in A annum tertium eiusdem Olympiadis Eusebius. Ergo anno secundo Thebæ dirutæ. Præterea character *αἰαριφίλεχός* appositus a Plutarcho in Camillo, *μηνὸς Βοηθομιῶνος, πέμπτη μωσία*. & idem in Alessandro ait Mysteria intermissa fuisse ob luctum captarum Thebarum. Iam ea mysteria, quæ cognominabantur *μεγάλα*, quæque quinto quoque anno redibant, semper celebrabantur τῇ εἰκόνῃ Ἐ Βοηθομιῶνος, vt ait idem Plutarchus: qui anno secundo Olympiadis sequentis, nempe c xii, scribit Mysteriis, hoc est, τῇ εἰκόνῃ Βοηθομιῶνος, lunam defecisse. Quamuis falso ait lunam mysteriis defecisse, cum Metagittione hoc contigerit, non Boedromione, vt suo loco demonstrabitur: tamen & Boedromionos vicesima, & secundo anno Olympiadis celebrari solita, hinc discimus. Et Xenophon primo ἐλληνικῶν diserte scribit, anno secundo Olympiadis xci Alcibiadem reuersum Athenas, statim mysteria, quæ metu belli Peloponnesiaci Athenienses in mari celebrabant, vt in terra celebrarentur, curasse. Non dubium igitur anno secundo Olympiadis cxii cum casum congruere, anno periodi Julianæ 4379, qui erat vicesimus quartus periodi Atticæ. Ideoque hoc contigit quarta Octobris, sequente v, cyclo Solis xi, Lunæ ix, Βοηθομιῶνος πεντακούριας τετραήδρη εἰς τὴν τελείην, anno tertio cycli sexti Metonici. anno Mundii 3616, Zygones vii: cuius character 5.21.39, Septembris xxviii. anno Iudaico 3427, Tisri xv, sequente xvi, cuius character 4.14. C 746, Septembris xx. Anno Nabonassar 413, Epiphi xxiiii. Quod enim Autumno ineunte mysteria celebrarentur, docent ij versus, quos ex Seneca adduximus libro primo:

*Quanta, cum longa redit hora noctis,
Crescere εῖδος somnos cupiens quietos
Libra Phœbeos tenet aqua currus,
Turba secretam Cererem frequentat.*

Quæ quidem quinquennalia fuisse docet Tertullianus in Valentianos, non longe a principio: *Nam εἶδος illa Eleusinia, heresίς ipsa Attica superstitionis, quod tacent, pudor est. Iccirco εἶδος aditum prius cruciant: diutius initiant, quam consignant: cum εἶδος portas ante quinquennium instituunt, ut opinionem suspendio cognitionis adificant: atque ita tantam maiestatem exhibere videantur, quantam præstruxerunt cupiditatem. Sequitur iam silentij officium. Attente custodiunt, quod tarde inuenitur. Ceterum tota in adytis diuinitas, tot suspiria portarum totum signaculum lingua simulacrum membra virilis reuelatur. Diuinorum horum verborum splendor obsolescit duabus maculis a nomine*

A mine hactenus animaduersis : *Cum Ἐρπασ ante quinquennium instituunt. Legendum enim, Cum Eρπασ ante quinquennio instituunt.* Eodem modo infra : *tot suspiria portarum.* Nam & hic quoque legendum, *suspiria Eρπαρum.* Nam cur sifaria pro suspiria reponeret doctus Rhenanus, caussæ non erat. τῇ εἰκάδῃ Βονδρομιῶν, qui accipiebant mysteria, (quod μυστᾶς dicitur, Tertullianus dicit instituire) vocabantur Μύσαι. Quinquennio autem ineunte, eadem εἰκάδῃ Βονδρομιῶν, dicebantur ἐπόπλαι καὶ ἔφοροι. Hinc lux affulget verbis Tertulliani dicentis, Eρπασ ante quinquennio institui, id est, μυστᾶς. Suidas : ΕΠΟΠΤΕΥΕΙΝ. ④ μὴ ταὶ μυσήσας τελελαμβάνειν ΜΥΣΤΑΙ παλλῆν). ④ ὃ τῷ ἔξης ἀπαιτεῖ ΕΦΟΡΟΙ καὶ ΕΠΟΠΤΑΙ.

B Falsum, τῷ ἔξης ἀπαιτεῖ. Non enim mysteria erant annua. imo τῇ ἔξης μυστᾶς, nimirum anno quinto redeunte. Itaque melius infra : ΕΠΩΠΤΕΥΚΟΤΩΝ. ④ μυσθεῖν ἐν Ελασσοῖς, ἐν τῇ διστέρᾳ μυστᾶς, ΕΠΟΠΤΕΥΕΙΝ ἐλέγοντες. Quod Græci dicunt ἐποπλέειν μυσήσας, id Q.Curtius dixit visere mysteria, libro VIII: *Non qui Samothracum mysteria viserent. Aliud est τελετεῖν μυσήσας, de quibus libro primo fatis diximus. Hæc autem μεγάλα dicebantur, ut illa μηροί. Hæc quinquennalia. Illa triennalia. Et hæc semper, ut diximus, celebrabantur nocte, quæ sequebatur τῷ εἰκάδᾳ Βονδρομιῶν, statim post occasum Solis, plenilunio. Vnde Plutarchus sciens illa mysteria plenilunio semper obiri, scribit defectionem Lunæ, quæ contigit ante prælium ad Arbela, incidisse in mysteria καὶ τῷ εἰκάδᾳ Βονδρομιῶν : quanquam, ut monuimus, non τῇ εἰκάδῃ Βονδρομιῶν, sed τῇ εἰκάδῃ Μελαγατιῶν defecit Luna. Omnino tamen verum est & plenilunio, & τῇ εἰκάδᾳ οὐ μηρὸς celebrari solita. Euripides Ione:*

Αἰχμώμα τὸν πολύμυνον.
Θεὸν, εἰ τελεῖ καλλιχόρωις πηγαῖς
Λαμπάδα θεωρήν εἰκάδων
Οψὲ ἀνυψός αἴπνος ων,
Οτε καὶ Διὸς αἰρεωπός
Ανεχόεθεν αἴθης,
Χορδέας ἢ σελάδες.

D

Nam θεωρήν λαμπάδα quid sit, non ignorat, qui scit, quid sit λαμπάδα τοῖς μυσησίοις ιστᾶς. & θεωρής idem cum ἐπόπλαις. Hic igitur vides τὰς εἰκάδας τῷ Μυσησίῳ : item τῷ χορείᾳ τῷ σελήνης, nimirum τῷ πανσέληνον. τὰς εἰκάδας autem veteres dicebant, pro τῷ εἰκάδᾳ. Plutarchus Camillo : πέμπτην ἢ φετινός (Βονδρομιῶν) ἐν Αρένησι Αθηναῖοι τῷ πέμπτῃ Ναέσσοντες ταυμαχίαν, ἵνα Χαλεπίας εἰσεργέντη, οὐ Βονδρομιῶν πέμπτῃ τῷ πανσέληνον. ἐν ᾧ Σαλαμῖνι πέμπτης τὰς εἰκάδας, ὡς ἡμῖν ἐν τῷ πέμπτῳ

ημερῶν

ημερών Διποδέξειχ^ο). Plenilunium autem non poterat contingere ē^{τη} εἰδ^η. A δι Bondōμιων^ο, nisi quarto anno Tetraeteridis Atticæ, hoc est, secundo Olympiadis. Quare recte a nobis casus Thebarum in secundum annum Olympiadis coniectus.

DE PUGNA AD ARBELA, ET INITIO IMPERI ASIATICI ALEXANDRI.

QUEMADMODVM pugna ad Arbela, qua cum Dario Alexander vltima belli fortuna expertus est, nobilissimi & amplissimi imperij initium fuit, ita eam antecessit nobilissimus B character, vt posterorum cognitionem effugere non potuerit. Vndecim enim diebus, inquit Plutarchus, ante pugnam Luna defecit. Quod & Plinius testatur ita scribens: *Nobili apud Arbela Magni Alexandri victoria Luna defecisse noctishora secunda prodata est, eademque in Sicilia exoriens.* Hæc defectio omnino contigit anno secundo Olympiadis cxii, cyclo Lunæ xiii, Nabonassari 417, Epiphi xi, feria secunda, cyclo Solis xv, cum Sol fere sextantem gradus 24 Virginis transmisisset, horis 7.42' in Prutenia: anno periodi Julianæ 4383, Septembris xx, sequente xxi, anno mundi 3619, Parthenonos xxiiii. Neomenia Zygones antecedentis 2.15.7, Septembris xxviii. anno Iudaico 3431, Tifri xv, sub exitum τῆς σκληραίας: cuius C Tifri character 2.14. 723, Septemb. vi. Erat annus 28 periodi Atticæ. Proinde contigit τῇ εἰδῇ Μεγάτην^ο, non autem Bondōμιων^ο, vt plane hallucinatur Plutarchus. οὐ μὴ δὲ Σελήνη, inquit, οὐ Bondōμιων^ο ξέλιπεν, πᾶς τε τῷ μυστεῖον τῷ Αθίνηον δεχέων. Sed Arrianus ineptius. Τὸ τέλος τῇ μάχῃ ἐγένετο ἐπὶ αἱρέσεος Αθίνηον Αεισοφότες μέως Πυανεψιῶν^ο. Sed nihil sequius Ciceronem fugit ratio primo de Diuinatione: *Idemque mittit οὐ signa nobis eius generis, qualia permulta historia tradidit. Quale scriptum illud videmus: Si Luna paulo ante solis ortum defecisset in Signo Leonis, fore, ut armis Darius, οὐ Persæ ab Alexander, οὐ Macedonibus prelio vincerentur, Dariusque moreretur. Duæ hic hallucinationes. Nam neque in Leone fuit Luna, cum defecit, neque δι ante Solis ortum, sed Sole ipso occidente, in Calabria, aut pauxillo ante Solis occasum in Hetruria. Huic errori germanus est ille in libello de ortu & occasu siderum, qui falso Ptolemæo attribuitur (est enim antiquior Ptolemæo) vbi a. d. 1111. EID. AVG. notatum est: Lunaris defectus in hanc diem incurrere solet. Habuit nimirum in animo hunc defectum, secutus opinionem eorum, qui Lunam in Leone positam defecisse scriperunt, quibus etiam assensum accommodauit Cicero, ut vidimus. Sed si hoc verum esset, oportebat hanc pugnam contigisse Sole Aquarium obtinente. Quod est falsum,*

A falsum, cum certum sit exitu æstatis Darium victum fuisse. Deinde si semel defectus Lunæ contigit a.d. 1111 EID. Aug. quid attinet illud notare, quasi hoc soleat semper, aut sœpe accidere? Falso autem hæc pugna ad Arbela contigisse dicitur, cum ad Gaugamela commissa sit. Sed nobilior locus obscuriori hanc gloriam abstulit. Plutarchus: τὼ Ἰ μεγάλων μάχων περὶ Δαρεῖον οὐκέτι Αρβίλαις, ὡς τε ὁ πολλοὶ γράφουσιν, αλλὰ οὐ Γαυγαμέλαις γνώσθιστην. Vocatus est autem locus ille ab intestinis Cameli ibi sepulti: quod & a quibusdam veteribus proditum. Id enim plane est lingua Mesopotamitarum & Chaldæorum. Pugna igitur commissa est vndecima die a defectione Lunæ. Plutarchus: ἐνδεκάτῃ δὲ τῇ βόκλειψεως νυκτὶ τῷ σεργοπέδῳ οὐδὲ γεγονότων, &c. Hæc nox secuta est Kal. Octob. Ergo vi Nonas commissum prælium. Ab hac clade Persarum, & victoria Macedonum, incipit imperium Alexandri Asiaticum. Plutarchus: Τὸν τὸ μαχητῶν σκείνης λαβέαντας τὸ πέργασον, οὐδὲν δέχονται παντάποτον οὐ περσῶν ἐδόκει καταλελῦσθαι, βασιλεὺς δὲ τῆς Ασίας Αλέξανδρος δύναγετο μάρτυρας εἶναι τοῖς θεοῖς μεγαλοπεπτωτοῖς. Quare & rurus Plutarchum fugit ratio, qui cum pugnæ tempus conferret in duodecimam diem a defectu Lunæ, eam diem scribit fuisse τὼ πέμπτην Bonobormiāνος φετινούς. Quæ hæc est Logistice, ut vndecim dies cupi τὼ εἰκάδα τὸ Bonobormiāνος, dicantur πέμπτη Bonobormiāνος φετινούς? Non igitur πέμπτη τὸ Bonobormiāνος φετινούς, sed διτέταρη isæculūs pugnatum ad Gaugamela. Nam eo anno Kalendæ Septembbris τὴν νεομηνίαν τὸ Μελαχρινόν conueniebant, & Kal. Octobris τὴν νεομηνίαν τὸ Bonobormiāνος, ut appareat ex Tabula neomeniarum Atticarum, libro primo e regione 28 anni periodi.

DE PERIODO CALIPPI.

CALIPPVS Cyzicenus, deprehenso vitio cycli Metonici, cuius rationes post 76 annos, pristinas epochas nouiluniorum uno die morabantur, non putauit dissimulandum esse errorem tum, qui subolescebat in mensibus πεντετελεῖς Metonicis, tum in Octa-Deteride anni popularis, in qua aliquando beneficio ἀκελῆς succurrebatur capiti anni pessum eunti; aliquando beneficio contrario ἐμβολισμοῦ interius summouebatur. Ipse putauit periodum institui posse syzygiarum 940, easque circumscribi commode diebus 27759, sine ullo vitij interuentu, ut quidem ipse falso putauit. qui omnes dies fiunt anni 76 communes, dierum singuli 360: ut omnes sint dierum 27630, cum mensibus embolimis nouem, qui sunt dies 270. Reliqui dies 129 sunt, quas vocant αἰδεχταὶ ιμερεῖς: quæ debe-

Mm bant

bant esse 152, cum binæ attribuerentur singulis annis. Sed nouem- A
decim εξαγερός fiunt ordinariæ, & quatuor extraordinariæ. Ita vigin-
ti tres dies de 152 exempti relinquunt dies 129 superfluos tantum.
Dixi 129 dies esse αιδεχθες ιμερησ, cum tamen vere essent 152. sed
23 dies de Boedromione eximebantur, vt supra menses tricenarios,
129 dies tantum superflui superessent. Calippus igitur nihil in an-
no populari innouauit, præter periodum, vt in 76 annis nouies inter-
calandum esse doceret, idque quando & quatenus: quod in Octae-
teride ratio Lunæ, non regula ullius periodi ostendebat. Periodus
igitur illa constat nouem Octaeteridibus, cum semisse. In prima &
secunda, primus annus est embolimæus: in tertia & quarta, secundus:
in quinta, sexta, & septima, tertius: in octaua, & nona, quartus. In- B
omni autem quarto anno Tetraeteridis εξαιρέσις fit aut vnius diei,
aut bidui: & quidem bidui in annis 4, 20, 40, 60. In reliquis qua-
ternis vnius diei. Quia igitur illa vtebantur Elidenses in Olympiadum
commissionibus, propter reuerentiam sacri ludicri eam publi-
cavit, sed nomini Alexandri consecratam. Macedonum enim & E-
lidensium cædem omnino fuerunt Tetraeterides, nullo, præterquam
mensium appellationibus, differentes. eiusque initium erat Hyper-
beretus æstiuus idem cum Hecatombæone Attico. Quia vero Ale-
xandri victoria ad Gaugamela incidit in secundum annum Olympiadis,
non potuit, vt voluit, inde periodum Tetraetericam exordi-
ri. sed eius initium indixit anno xix vertente, a neomenia Αὐδυωνίᾳ, C
qui idem est cum Pyanepsione Attico, cuius neomenia incidit in
viii Octobris, proxime post κέρτον μετεπελών, anno Iphiti 465.
idque propter victoriam Alexandri, quæ ii Octobris accidit. Ita-
que eam periodum Athenienses Macedonibus subditi receperunt, vt
constat ex Decreto Atheniensium in gratiam Hyrcani Ethnarchæ
& Pontificis Maximi Iudæorum emisso, μιλως Πανέμος πεμπτή
αινόντος, qui erat annus 23 quartæ periodi Alexandreæ. Ita enim
eam vocauit Calippus, vt ei auctoritas ex dicatione accederet. At-
que hoc beneficio de omnis Græciæ ciuitatibus optime meruit, quæ
certatim illam periodum amplexæ sunt, sed omnes cum suis initiis.
Non enim omnium, vt scimus, idem erat initium. Neque hoc con- D
tentus, vt periodum Tetraetericam in gratiam Alexandri, ita etiam
annum prytanias in gratiam Atheniensium publicauit, initio sumpto
proxime a solstitio. Nam anno victoriae Alexandreæ, hoc est anno
primo imperij Asiatici Macedonum, qui erat octauus sexti cycli Me-
tonici, animaduertit neomeniam Hecatombæonis prytanias Meto-
nicæ vno die nouilunium morari. quia neomenia Hecatombæonis
prytanias habebat diei xxviii Junij, anno octauo primi cycli. At
eadem

Aeadem octauo cycli quinti pessum ierat, & in xxix eiusdem mensis descenderat. Quare Calippus inde auspicans periodum suam Lunarem prytanias, iterum eam in xxvii Junij transmotuit, feria III, quæ vtique debebat esse quarta, cum neomenia Thamuž anni 3469 fuerit 3.22.13, feria quarta, die xxix Junij, Karkinonos tertia. Nam neomenia Karkinonos vere tunc fuit in xxvii, cum 106 annis antea obseruatio solstitij Metonica & Euctemonica eidem diei competit, frustra, ut etiam Hipparchus annotauit. Vno enim die verum Solsticium anteuerit. Hæc igitur est nobilis periodus Calippica, dierum 27759, mensium Tetraetericorum 921, dierum 129, syzygiarum autem Lunarium 940. Tetraetericorum quidem appellationibus Macedonum Olympicis, syzygiarum autem appellationibus prytaniarum Atticarum. Quod vtrumque obseruabis in Decreto Attico in Hyrcanum Ethnarcham. Itaque appellationes Macedonicæ Alexandream faciunt, prytaniæ autem Atticam. Annus 4384 periodi Julianæ est primus periodi prytanias Calippicæ, anno Nabonassar 418, Pharmuthi 17.

DE PRIMO THOTH ANNORVM PHILIPPI ET MORTIS ALEXANDRI.

Quam periti Macedones Epocham annalem instituerunt Philippo suo Regi, non solum ipse videre non potuit, sed ne ipsius quidem filius Alexander, qui circa eius initium decessit. Hinc factum, ut anni ab excessu Alexandri vocentur Philippei, quod æra in gratiam Philippi instituta incidit in tempus mortis Alexandri. Theon commentario sexto in magnum opus Ptolemæi: ἀφείλωμα τῷ δότῳ τῷ Δέχης Ναβονάσδες κατ' Αἰγυπτίας ἐπὶ τῷ αὐτῷ ζεί μέχει τῷ Αλεξανδρῷ τελευτῆς υπό, Καὶ λαπτα φιλίππων ἐπὶ χων. Meminit etiam annorum Philippeorum a morte Alexandri Censorinus, annumque, quo librum suum scribebat, qui erat a Nabonassaro 986, dicit fuisse 562 a morte Alexandri. Ergo differentia annorum Nabonassari, & Philippi sunt anni Ægyptiaci 424. Et proinde annus Nabonassari 425 est primus Philippi, aut mortis Alexandri. Ideo Ptolemæus libro III: δότῳ τῷ Ναβονάσδες βασιλεῖας, μέχει τῆς Αλεξανδρᾶς τελευτῆς, ἐπὶ σωμαγέτη κατ' Αἰγυπτίας υπό. Ergo Thoth 425 Nabonassari est primus Thoth excessus Alexandri, cyclo Lunæ primo, Solis 22, Nouembris 11, feria prima, anno periodi Julianæ 4390. Qui hos annos Philippeos a Philippo Aridaeo, non autem a Philippo patre Alexandri dictos volunt, pluribus confutarentur, si tanti essent ij. Sed eos missos facimus. Nos veram rationem huius epochæ reddidi-

Nn 2 mus

mus libro secundo : vnde lector petere possit. Hæc epocha exclusit A
annos Nabonassari in Ægypto. Inde enim ab obitu Alexandri , non
autem a Nabonassaro tempora putari cæpta. Et posteriores , vt Chri-
stiani & Arabes , annos a morte Alexandri putant cum mensibus Sy-
rorum Julianis , idque a prima Tisrin prioris Syriaci. Albateni ob-
seruauit Aractæ defectum Lunæ , anno a morte Alexandri 1206,
Thamuz xxi : qui est Iulius post. Erat annus periodi Julianæ
5596 , Christi 883 : Nabonassari 1631 , Phamenoth x. mundi 4532 ,
B Leontonis v : cuius Zygon antea fuerat 4.203 ; Septembris 19. anno
Iudaico 4643 , Ab xv , sequente xvi , cuius character 3.1.316 , Iu-
lij ix. Anno Hegiræ 269 , Ramadhan xiiii , sequente xiii. Rursus
codem anno Alexandri 1206 ad finem decurrente , idem Albateni B
obseruauit æquinoctium autumnale , xix Elul , (qui est duodeci-
mus atque ultimus mensis Julianus Syrorum) horis quatuor æquali-
bus cum semisse , ante ortum Solis , hoc est , horis xiiii cum semisse ,
paulo plus , post meridiem diei xviii Septembris : viii mensis Pa-
chon anno mundi 4532 desinente , ultima Parthenonos : a cuius
meridie (quæ erat feria v) cœpit putari feria sexta sequentis Zygono-
nos , cuius character 6.1.52'. Ergo inter obseruationem Albateni , &
neomeniam ciuilem Zygono , interfuerunt horæ x fere. Erat an-
nus Iudaicus 4644 , Tisri Lunaris xiiii. cuius character 6.2.822 ,
sexta Septembris , ἀσεργομένως , sed πολιτικῶς , feria sequente anno He-
giræ 269 , Dhilkadathi xii. Proximis autem Kal. Octobris cœpit C
putari annus 1207 a morte Alexandri. Nam Albateni hos non a
Thoth Nabonassar putat , sed a Kal. Octobris : neque Ægyptiaci an-
ni sunt , sed Juliani. Alioquin si essent æquabiles Ægyptiaci , esset ille
annus a morte Alexandri 1207 , non autem 1206. Cum enim sit an-
nus a Thoth Nabonassari 1631 , deducta differentia Thoth Nabo-
nassari , & Thoth Philippei , hoc est , annis 424 , remaneret annus
currens Philippeus 1207 , vt iam diximus. Scio hoc imposuisse
etiam doctis viris.

DE PRIMO HYPERBERETÆO ALEXANDREO.

ANNO , quo insigni prælio Darium ad Gaugamela profligauit
Alexander , duo insignia notauit Calippus : nempe neome-
niam Hecatombæonis prytanias conuenisse in antiquam epo-
cham primi mensis Olympiaci , proxime post κέντην θερινὸν , item
neomeniam sequentis Hecatombæonis statim post verum solstitium
incidisse. Itaque utrumque conuenire putauit proposito suo , qui &
nouo

A nouo victori Alexandro gratificari vellet, & Atheniensium populo, cuius neomeniæ prytanias Metonicæ iam laborare incipiebant, & pessum ire: quod a nobis supra discussum est. Itaque periodum quidem Lunarem instituit ab Audynæo autumni, Macedonico, quem Alexandreum vocauit, cuius neomenia eo anno incidebat in vi Octobris: sed periodum Tetraetericam Macedonum distulit in annum decimum nonum, quam & Alexandream quoque cognominauit. Sed Athenienses Prytanes suam inceperunt a sequenti Hecatombæone. Itaque anno Iphiti 465, Hyperberetæus Olympiacus auspicatus est Olympiadem 117, Iulij x. Audynæi autem neomenia incidit in viii Octobris, proxime post κέντην μετωπον. Et quia hinc opportunum visum fuit Tetraeteridem auspicari, ut sciuerat Calippus, Syromacedones pro Audynæo Hyperberetæum appellarunt, quia haec tenus Hyperberetæus Tetraeterida Macedonicam semper ordiebatur a diebus æstiuis. Victoria igitur Alexandri, quæ in illos dies inciderat, fecit, ut hinc inciperent annorum suorum computum: sed commoditas Tetraeteridis distulit in annum xix, ut neomenia inciperet statim post vii Octobris, ubi erat κέντην μετωπον populare, & tempus victoriæ Alexandri hoc tam nobili annorum exordio præditum in Fastos referretur. Vide, quæ in libro secundo de periodo Calippica Alexandria autumnali scribimus. Sane hodieque haec tenus Arabes

Christiani vocant تاریخ السکندریه; hoc est Æram Alexandream:
 eiusque initium est a Tisrin priore Syriaco, id est, a Kalendis Octobris.
 Sed Arabes Muhammedani vocant تاریخ ذی القرنین Therik
 dhilkarnain. hoc est, ἐποχὴ τῆς δικέωσης, vel, aut
 تاریخ اليونانیس ἐποχὴ τῆς Ἑλλήνων. Nam Alexandrum vocant
 ذو القرنین لیونانیا، hoc est, δικέωση. Sic vocatur in Alkorano Surath الکھف.
 Et ibidem paulo inferius: يَا ذِي الْقَرْنَيْنِ، id est, O Alexander.
 Et auctor valde bonus Geographiæ in prima parte Climatis tertij ita
 D scribit: ذو القرنین لعنی السکندر. نو القرنین ده. نو القرنین لعنی السکندر.
 Notum est, quomodo ille Rex credi voluit filius Ammonis. Post-

Notum est, quomodo ille Rex credi voluit filius Ammonis. Postquam ille pedem extulit ex oraculo Ammonis, ex eo tempore Cyrenæi, qui Iouem cornutum in numismatis suis sculpebant, cæperunt pro Ioue Alxandrum cornutum in illis cudere. utriusque formæ numismata subiecimus. In quibus vides vetustiorem nummum vultu Iouis cornuti & barbati percussum. Phæstus poëta in Lacedæmonicis,

Alexandri cornuti & imberbis. Ex utriusque vero altera parte Silphium est, ut figura docet simillimum Angelicæ nostræ. Tzetzes pag. 104. Τὸν δὲ πολυπόδιον, ὃντες οἱ Κυρηναῖοι τῷ Βάθῳ πέσσωνεγκόντες χρειανθεγεοτας: Βάθῳ δὲ αὐτούμενον πέσσωνες τῷ τέτων ἐν τῷ πομπαῖ αὐτῷ εἰχθεγένεται πεπόντες τοὺς Κυρηναῖς φέροντες Τὸν σίλφιον ἔκπειτο. Sed falsum Cyrenæos in nummis ferre Silphium. Extant nummi Traiani cum vultu Iouis barbato & cornuto: item simili charactere vetustiores PINARI SCARPI, qui ex magistratu obtinuit Africam. Sed illi nummi sunt Africani, non Cyrenæi. Cyrenenses igitur pro Ioue barbato cornigero, imberbem Alexandrum cornigerum nummis suis sculpentes gratificati sunt stultæ Regis de se opinioni, & reliquis Orientis populis exemplum dederunt idem faciendo. In Syrorum enim nummis est effigies regis imberbis, cornibus arietinis (non taurinis, ut vult Politianus) cum literis Græcis ΣΙΛΕΩΣ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ. Quare puto successores Alexandri

cornuta effigie in nummis sculpi solitos. Imò quem putamus Lysimachum, sine dubio est Alexander. Doctissimus Politianus, ut iam indicauimus, scribit in nummis orientalibus sculptum Lysimachi caput esse cornibus taurinis. quæ tamen non taurina, sed arietina esse, oculi ipsi docent. Neque solus hac in re falsus est eruditissimus vir sæculi sui, sed etiam quidam veterum. Georgius Godinus ex veterum scriptorum fide ita loquitur: φασὶ δὲ σωνία Σέλδου Αλεξανδρῷ τῷ Μακεδόνι Ζεύρῳ θυμέλῳ ναυαρίας μόνον Σέλδου πέιρμένων αὐτῷ, τῷ δὲ κερδίτων κερδίσκων, οὐδὲ ιερῷ τῷ αγάλματι αὐτῷ ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτῷ πέιπεσσον κέρατα. Ita sane πέιπεσσον κέρατα non utique Tauri, sed Arietis, neque ex ea causa, sed propter Iouem Ammonem.

A nem. Omnes enim illi Orientales reges in honorem Alexandri Alexandrum ipsum cornuta specie nummis suis imprimebant. Ab eo igitur bicornis potius Alexander, quam proprio nomine a barbaris illis vocatus est. Nam nullus est ex media fæce Arabum, qui non potius agnoscat Alexandrum de cognomine Bicornis, quam de proprio nomine. Clemens περὶ ἀρχῆς εἶπεν δὲ καὶ Αλέξανδρον Αμμωνοῦ πόσις εἶναι δοκεῖν καὶ καρδιστόρον αὐτοῦ πέπον τὸν αγαλματίστοιν, τὸν καλὸν αὐτούρατον μέρος αὐτοῦ καρδιστόν. vnde interpres Albumazaris de magnis coniunctionibus pro Dhilkarnain vertit *Habentis duo cornua.* Dhulkarnain enim est *habens duo cornua.* Hac epocha omnes Christiani Syri, & Arabes, ut dixi, vtuntur: sed Muhammedani non Alexandream, ut illi, sed Dhilkarnain vocant. Historia Ecclesiastica aliquoties ea vtitur, & concilia aliquot, & quidem από τοῦ Αλεξανδρέων. Extat vero insigne monumentum Romæ in vinea Cardinalis Carpentis, cum mentione illius epochæ:

ΑΓΛΙΒΩΛΩ ΚΑΙ ΜΑΛΑΧΒΗΛΩ ΠΑΤΡΩΟΙΣ ΘΕΟΙΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΣΙΓΝΟΝ ΑΡΓΥΡΟΤΝ ΣΤΝ ΠΑΝΤΙ ΚΟΖΜΩ ΑΝΕΘΗΚΕ
Λ. ΑΤΡ. ΗΛΙΟΔΩΡΟΣ. ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΑΔΡΙΑΝΟΣ. ΠΑΛΜΤΡΗΝΟΣ. ΕΤΩΝ. ΙΔΙΩΝ. ΤΠΕΡ
ΩΤΗΡΙΑΚ. ΑΥΤΟΥ. ΚΑΙ. Τ. ΣΤΜΒΙΟΤ. ΚΑΙ. Τ. ΤΕΚΝΩΝ. ΕΤΟΥΣ. Ζ. Μ. Φ. ΜΗΝΟΣ. ΠΕΡΙΤΙΟΥ.

Sequebantur characteres ignorabiles, sed qui a dextris sinistrorum more Hebræorum legantur. Hic vides notas z. m. φ. esse numerum annorum I o xlvii ab Alexandre, a Kalendis Octobris, nempe a neomenia Hyperberetæi Andrei: qui erat annus Christi 236, mense Februario, cum Hyperberetæus cœpisset a Kal. Octobris anni 235. Notandum igitur Cyrenaicum esse Alexandrum Magnum sculpi in numismatis cornutum. Nam veræ effigies Alexandre & omnium Regum Macedoniæ vt plurimum erant ad operæ capite Leonis, ut videtur in numismate argenteo: in quo hominis caput Leonini capitis spolio indutum: A tergo homo nudus galeatus sedens, dextra aquilam gestans, sinistra sceptrum, siue hastam regiam cum literis ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ. Caussam reddit Constantinus Porphyrogenetes: ὅπις, inquit, απογόνος ἐώντος Ηρακλέους ἐπονομάζεται. Deinde: Λόγος αὐτοῦ ζωνίας καὶ σέμιματος οὐ πορφύρας τοῦτος βασιλεῖς τῷ δέρματι τῆς κεφαλῆς τὸ λέοντος ταύτης. Post: Οὐ μάρτυς αἰξιόπιστος αὐτῷ τῷ νόμισμα τὸ Μακεδόνον Αλεξανδρονίστη τῇ εἰκόνῃ καλλωπίζομενον. Annis Andrei incipientibus adde xii. Habebis cyclum Lunæ Dionysianum a Kalendis Octobris, ad finem Decembris: hoc est, a neomenia Hyperberetæi, ad ultimam Apellæi. Hinc anno currenti Andrei xiii addenda ad cyclum Lunæ. In nominibus Dei Agliboli

erratum a Quadratario : qui scripsit ΑΙΓΛΙΒωΛω pro ΑΓΛΙΑ
ΒΗΛω. Est enim לְבָנִי־בָּנָעַ, vel συνειασὶ לְבָנָעַ. Nam eodem mo-
do Μαλάχηλος est לְבָנָעַ. Quæ planè Syriaca sunt, & forma no-
minum, & compositione. Consurgit igitur initium huius æræ ab
anno periodi Julianæ 4402, cyclo Lunæ tertiodecimo, Solis vi.
Eaque vtitur Albateni; vt cum annum a morte Alexandri 1206 di-
cit esse annum 1194 Dhilkarnain, hoc est Alexandri. quo anno &
Eclipsim Lunæ notauit x xiii Thamuz, & æquinoctium Autumni
x ix Elul. de quibus supra. Item ipse Albateni anno Dhil-karnain
1202 obseruauit defectum Solis Aractæ, Ab viii, feria prima, cy-
clo Solis iiii, Lunæ 18. anno periodi Julianæ 5604, Augusti viii.
anno Mundi 4840, Leontonos xx i. cuius Zyon fuerat 7. 18. B
42', Septembris x ix. anno Iudaico 4651, neomenia Ab : cuius
character 1. 15. 618. anno Nabonassari 1639, Phamenoth 28. anno
Armeniaco 340, Aratz 25. Anno Hegiræ 278, Rabie posterioris
x xviii. anno Persico 260, Thir 28. Rursus defectus Lunæ ite-
rum obseruatus ab eodem Albateni, anno Dhil-karnain, siue Ale-
xandræo 1212, Ab secunda, sequente tertia, feria prima, sequente
secunda, cyclo Solis 14, Lunæ 9. anno periodi Julianæ 5614. anno
Mundi 4850, Leontonos x v, sequente x vi: cuius Zyon fuerat
6. 4. 50, Septemb. x ix. anno Iudaico 4661, Ab xv, sequente x vii:
cuius character, 1. 9. 35, anno Nabonassar 1649, Phamenoth xxv.
Anno Armeniaco 350, Aratz x xii. anno Hegiræ 288, Rabie po-
sterioris xii. anno Persico 270, Thir xxv. Hæc igitur Aera Ale-
xandri, siue Terik Dhil-karnain, quamuis non consurgit ab initio mo-
narchiæ Alexandri Asiaticæ, tamen ita eam vocari instituit is ipse, qui
eam condidit, Calippus: vt desinant Syros inscitiae insimulare, qui eos
frustra hos annos ab Alexandri initio putare scribunt. Non enim ali-
ter vocare possunt, quam quomodo conditor illius æræ eos vocavit
primus. Quia vero hinc consurgit initium annorum Seleucidarum,
ideo veteres, & eos secuti recentiores aiunt primo anno æræ Alexan-
dri Seleucum iniuisse imperium suum, quod, inquiunt, eo anno Ba-
byloniam ceperit. Hoc est ariolari, non historiam scribere. Omnium
successorum Alexandri imperia sumunt initium statim a morte ipsius
Alexandri, etiam si controuersum corum ius factum præliorum inter-
uentu quibus misere tota Asia diu confictata est. Annus Alexandreus
primus Seleucidarum incipit ab anno periodi Julianæ 4402, & qui-
dem a Kal. Octob. anno mundi 3668, Iudaico 3450. Quod autem
vulgus mensibus Tetraeteridos, id est tricenum dierum singulis vtere-
tur, quos Solares vocabant, magistratus autem & docti Lunaribus pe-
riodi Calippicæ, patet ex iis, quæ supra, & alibi a nobis adducta sunt.

Cuius

ACuius rei argumentum manifestum exstabat in Stateribus Regunt
Syriæ. In illis erat caput regis cum diademate : a tergo homo nu-
dus cùm baculo in sinistra manu , dextra Solem gestans , Lunam
vero in vertice capitis : is autem homo nudus est Annus , cuius
mensæ Lunares sunt in capite, hoc est , penes magistratum : Solaris
autem sunt περιχόλαι expositi vulgi usui. Eiusmodi Stateres hodie
extant cum literis , ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ. ΕΠΙΦΑ-
ΝΟΥΣ.

DE ANNO ALEXANDREO IVDAEORVM.

B

VETERIS æræ Seleucidarum duo apud Iudeos manifesta ho-
die supersunt vestigia , initium mensium quidem a Tisri, anni
autem Solaris a cardine Syromacedonio autumnali , nempe
a VII Octobris. Rursus duplex appellatio æræ. Nam aut פְּלִינְתָּרְנָה numerus annorum regni Græciæ , vt etiam Macabæorum
dicitur , numerus annorum regni Græciæ , vt etiam Macabæorum
primo : aut פְּלִינְתָּרְנָה numerus contractuum. Per numerum intel-
ligunt , quod Hispani veteres Æram. Atque vt duplex epochæ ap-
pellatio , ita etiam usus. Nam Æra contractuum incipit a Tisri , inc-
unte anno Alexandreο , vt ex multis locis constat Tractatus de Ca-
pitibus anni in Talmud , & ex verbis Rab Aha bar Huna in Capi-
tite Ros hassana , quod est aliud a tractatu de capitibus anni. Æra
autem Græcorum a Nisan: Quia enim ab Exodo mensis vernalis
est primus , ab eo incipit annus politicus , vel potius Ecclesiasticus.
Anno Græcorum c. l. i. Demetrius Seleuci F. aufugit Roma. i. Macab.
cap. vii. i. Eodem anno , die xiii Adar , Bacchides vicitus. eod. cap.
43. 49. Nisan sequens incipit annum c. l. ii. cap. viii. 3. Ergo Ni-
san est principium anni Græcorum apud Iudeos. Præterea cap. x.
i. anno Græcorum c. l. x , æstiuis diebus , Alexander Antiochus
Epiphanis F. cogit exercitum , obsidet Ptolemaida , quam tandem
expugnat. Postea icit fœdus cum Jonathan. defert illi summum sa-
cerdotium. Tisri sequenti eiusdem anni c. l. x , Jonathan init Pontifi-
cium , solenni στυλωσίας. Eod. 21. Itaque æstas & autumnus con-
tinuant eundem annum c. l. x . Denique Jonathan imperfectus est
hieme , cum multa nix cecidisset. cap. xi. 11. 22 , & quidem anno
Græcorum c. l. xx , quo anno statim post cædem ei succedit Simon
frater. Eod. 41. Sequenti Ijar currebat annus c. l. xx. Eod. 51. Er-
go ver incepit annum c. l. xx , cum hiems antecedens transacta sit an-
no c. l. xx . Omnino igitur Nisan erat principium Epochæ Græcorum.
Nam ab Exodo , ad reformationem usque anni hodierni Iudaici ,
Nisan

Nisan fuit primus mensis. Præter Esdram, Nehemiam, librum A
Ester, Zachariam, confirmatur ipso libro priore Macabæorum. in
quo Schebat est mensis vndecimus, Casleu vero nonus. Igitur aut
Iudæi Antiochenses, aut contra ipsi Antiochenses Iudæos sex
mensibus præuerterebat in putatione temporum. Et sane Iudaicus
annus præuerterebat initium Antiocheni semestri interuallo. Anno
CL Græcorum, Iuda obsidet arcem. Cap. vi. 20. Erat annus Sab-
baticus. Eod. 49. 53. Ergo erat æstas anni Iudaici hodierni 3598.
Atqui annus Iudaicus 3598 est annus 149 Alexandreus Seleucida-
rum : hic autem est 150. Igitur annus Græcorum Iudaicus 150 cæ-
pit a Nisan anni Seleucidarum 149. Rursus anno Græcorum CLXX,
mense Schebat, cæsus est Simon, xvi. 14. Eius filius Ioannes sta- B
tim imperfecto patre, obsidet Ptolemæum affinem suum Simonis so-
ceri imperfectorem, idque anno Sabbatico, teste Iosepho: nempe an-
no Iudaico 3626, cum longum tempus obsidio tracta fuisset. Si ante
Nisan currebat annus 177: ergo a Nisan cæpit annus 178, & qui-
dem Sabbaticus. Ergo annus primus Græcorum Iudaicus cæpit a
Nisan anni 3449 Iudaici hodierni. Atqui demonstratum est, an-
num primum Seleucidarum cæpisse ab anno Iudaico hodierno 3450.
Ergo annus Iudaicus Græcorum anteuertit Antiochenum Seleu-
cidarum, siue Alexandreum, mensibus sex. Hæc possunt etiam
circumspectissimis imponere. Et nobis olim quidem hoc discriminem
oboluit: sed tamen hæsimus in luto. Quare qui ad annos Græcorum, C
quibus vtitur prius volumen Macabæorum, tempora exigere vo-
luerit, prius consideret, intra æstiuum, an intra hibernum semestre
anni propositi consistant. Nam satis a nobis demonstratum est, toto
æstiuo semestri annum Antiochenum esse posteriorem Iudaico. Ideo-
que aliquis suspicari possit recte a Iudæis initium æræ contractuum
conferri in annum Iudaicum hodiernum 3449. Quod tamen non
certo iudicio, sed temere, vt alia, ab illis pronunciatum est. Nam
vera contractuum æra est ipsa Alexandria & Dhilkarnain, cum
epocha anni Solaris a vii Octobris & periodo Callippica, qua ad
tempora Diocletiani vni sunt, donec eum Computum, quo hodie
vtuntur, commenti sunt, rem luculentissimam, & quam veteres D
Christiani ineptis suis de Pascha velitationibus præferre debebant.

DE PRI-

ADE PRIMO ANNO CHALDÆORVM.

Evsebius lib. viii Διποδεῖξεν ait Seleucum Nicatora, captiā Babylone, anno post Alexandri excessum duodecimo vertente, diadema totius Asiæ capiti suo imposuisse. atque ab initio Cyri ad initium Seleuci esse annos absolutos 248. Est ergo annus Dhil-karnaim, siue Alexandreus primus Hyperberetæus, a quo putetur initium Seleuci. At si a Babylone capta, cur Chaldæi tempora sua non a primo Hyperberetæo Alexandreo, sed a secundo putant? Consurgit enim initium eorum annorum anno periodi Julianæ 4403, cyclo Lunæ xiiii, cum Hyperberetæus primus Alexandreus ceperit anno 4042, cyclo Lunæ xiii. cur igitur hoc Chaldæi fecerunt? Sic profecto est: Anni Chaldæorum non sunt politici; neque unquam fuerunt, sed sunt astronomici, vt anni Philadelphi Dionysiani, atque vt annus noster cælestis. Anni Chaldaici, inquam, sunt non Babyloniorum, sed eorum, qui artem Genethliacam & Matheſin profitebantur. qui ob commoditatem epilogismi Lunaris hinc exordium sumpserunt. Nam mero anno Lunari vñi sunt: quanquam non nego potuisse etiam conuerti in vsum popularē, tametsi vñi suō tantum Mathematici illos annos commenti essent. Syri quidem incipiunt ab anno embolimæo. At Chaldæorum cyclus annos embolimæos habet, 3, 6, 8, 11, 14, 16, 19. Præterea puto eos habuisse rationem Dodecaeteridis Genethliacæ, de qua suo loco, lib. 2. Ipsí autem Babylonij eosdem menses habebant, quos Iudæi, cum Iudæorum menses Babylonij sint: sed ij erant politici. At Chaldæorum cyclus vtitur mensibus Græcorum, non Babyloniorum: vt hinc ἑλλήνων, καὶ ἑλλήνιστῶν cum cyclum proprium, non autem Babyloniorum, neque popularē, sed mathematicum fuisse, colligas. Obscuritas lororum, vbi fit mentio annorum Græcorum in posteriore volumine Macabæorum, fecit, vt putaremus eum auctorem vsum annis Chaldaicis, non Alexandreis. Sed fallebamur. Neque enim popularis aut ciuilis fuit ille annorum Computus, vt diximus, neque, si esset, propterea hinc vlla lux tenebrofis illis locis affulgere potest.

DAuctor prioris libri coniicit tempus excessus Antiochi Epiphanis in annum Græcorum cxlii. auctor vero posterioris voluminis in annum cxlviii, vno scilicet anno minus. Si Antiochus excessit ei viuis intra semestre æstiuum, recte a Iudæis anno 149 diceretur obiisse, qui annum 149 incepissent a Nisan, quando adhuc tantum annus 148 Alexandreus curreret. Itaque non opus erat dicere obiisse anno Chaldæorum 148, quod Chaldæorum epilogismus sit minor vno anno, quam Alexandreus. Præterea si Iudæi a Nisan ante-

pertung

uerunt annum Alexandreum sex mensibus , quare homo Iudæus A non vtitur anno Iudaico ? Rursus Antiochus Eupator obsedit Hierosolyma anno 149 Alexandreo , Iudaico autem 150 , qui erat Sabbaticus. At auctor posterioris voluminis ait anno 149 obsessa Hierosolyma. Non igitur est annus Chaldaicus , sed merus Alexandreus , vt superior obitus Antiochi. Quare hactenus recte , & proposito suo conuenienter , siquidem mero anno Alexandreo vti voluit , a Tifri scilicet , non a Nisan antecedente. Sed Eupator post *πλωπηγιαν* pacem fecit cum Iudæis , anno Alexandreo 150 : siquidem annus obsidionis erat 149 , vsque ad Tifri , vel Hyperberetæum. At Epistolia Lysiae & Antiochi Eupatoris ad Iudæos super hoc fœdere , habent annum 148 , non 150 . cap. xi , 33. Quis Oedipus hæc sol- B uerit ? Itaque bene de illo auctore meruerit , qui illum a suspitione erroris vindicauerit. Nam de superioribus duobus locis facile excusari potest , vt dicamus mero anno Alexandreo usum a Tifri , non a Nisan antecedenti. Erat enim non Palæstinus Iudæus , neque vere Hebræus , sed *εἰς τὴν ἐλλασῶν* Cyrenes , aut Ægypti : qui in multis dissentiebant a Palæstinis , neque vnquam Biblia aliter , quam Græce in synagogis legebant , veri Hebraismi imperiti , vnde *ελλασῶν* nominati. ex iis fuit Iason Cyrenæus , qui quinque libris bella Iudæorum cum Regibus Syriæ Græce complexus est : quorum librorum breuiarium est posterius istud volumen Macabæorum , posterius , inquam , & ordine & dignitate a priore. Nam prius volumen Hebraice scri- C ptum fuit ab auctore , eximium opus , ex quo omnem Macabæorum historiam hausit Iosephus. Vtinam ipsum Hebraicum extaret ! Iamdiu est cum periit , cum eius ne nomen quidem inter Iudæos superfit , qui historia Macabæorum mendosissima vtuntur. Quomodo igitur illi loco ex cap. xi posterioris voluminis succurratur , nullam rationem inire possum. Neque enim anno Chaldaico vtitur , neque nouisse quidem certo scio , cum , vt dixi , esset computus , quo in scriptis Genethliaci vterentur , non quo Babylonij Fastos suos signarent. Anno Nabonassari D IIII , Θωθ ζ , Chaldæorum autem L X VII , Απελλαίς , Sol medius erat in 24. 50' Scorpionis. anno periodi Julianæ 4469 , Nouembris x viii , feria prima , cyclo Solis x vii . anno Mundi 3706 , Scorpionos xxiii. Zygon 5. 17. 33. Septembris xxvii , propter bisextum. anno 3517 Iudaico , Casleu vi : cuius character 3. 5. 421 , Nouembris xiii. Idem etiam in Alexandreæ periodi primæ anno 68. item idem in Mæmacterione x anno secundæ Calippicæ. Secundum hunc medium motum neomenia Zygonos fuisset in 29 Septembris. Quod est ridiculum. Anno Nabonassari D XI , Θωθ δ , Chaldæorum autem LXXV , Δις δ , Sol medius erat in 5. 10' Scorpij.

Ascorpij. anno 4477 periodi Julianæ, Octobris xxix, feria quinta, cyclo Solis xxv, anno Mundi 3714, Scorpionos iii. Zyon. i. 16. 7, Septembris xxvii, vt supra, propter bissextum, cum deberet in xviii in anno communi. At secundum Ptolemæum Zyonos neomenia fuisset in Kal. Octob. in anno communi. quod est consensaneum errori proxime demonstrato. Anno Iudaico 3525, Marchesvan xiiii. cuius character 6. 5. 375, Octob. xvii. Ita etiam in 76 anno primæ periodi Alexandreæ, item in xviii secundæ periodi Calippicæ, Πνευματικὴ τετράτη ἐπὶ δέκα. Chaldaicus igitur mensis conuenit cum Calippico, & Iudaico tam veteri, quam hodierno. Denique anno Nabonassari 59, Tūlī 5, Chaldæorum lxxxii, Βαθυτικῆς, Sol medius in 6, 10' Piscium, 4485 periodi Julianæ, Kal. Martij, feria quarta, cyclo Solis v. 3721 Mundi, Ichthyonos viii. Zyon. 3. 8. 52', Septembris xxiiii. At secundum Ptolemæum Zyon fuisset in 27 Septembris, anno communi, qui octo annis antea, anno communio fuisset in Kal. Octobris. Vides manifestam ἀληθίαν. Anno Iudaico 3532, Adar gemini vii. cuius character 5. 12. 178, Februarij xxiiii, die bissexti. Idem etiam in xv anno secundæ periodi Calippicæ. Nam erat Ελαφησολιών οὐδόμη. Quare corrigenda sunt, quæ diximus libro secundo, capite de anno Chaldaico. Nam frustra conciliare voluimus hunc locum. Estenim error in codice Ptolemæi Ζαυδικῆς E pro Z. Potuit esse facilis lapsus E, in Z. Neque dubito ita esse.

DE INITIO PTOLEMÆI PHILADELPHI

ET EIVS ERA CALESTI.

QVI C Q VI D historici de prioribus Ptolemæis, & regibus Syriæ scripserunt, id conjectura potius quadam, quam πληροφορίᾳ, vt verbum Apostolicum usurpem, fecerunt. Ptolemæo Lagi, qui primus Ægyptum inuasit, & primus in ea imperium amplissimum condidit, ac posteris suis Ptolemæorum cognomen hereditarium cum imperio reliquit, annos XL attribuunt. bene sane: siquidem statim a morte Alexandri imperare cœpit. Sin autem a morte Alexandri interuallum aliquod dandum prœliis, & euentibus belli, quæ inter proceres exercitus Macedonici intercesserunt, non statim a morte Alexandri imperium arripuisse videbuntur, saltem vt nomine regio digni videantur. quod etiam Seleuco Nicatori accidisse crediderimus, si qua fides Eusebio & aliis veteribus, qui xii anno post obitum Alexandri, hoc est, anno primo Syromacedonum Alexan-

OO dres

dreo imperium iniisse scribunt. Ptolemæi tamen Philadelphi initium A constat nobis ex obseruationibus Dionysij Mathematici, anno Nabonassar 463, currente, periodi Julianæ 4429. Vnde incipit annus cœlestis Philadelphi Dionysianus cum parapegmate Ægyptiaco, quibus vtitur ipse Dionysius: vt videatur esse tantum cœlestis, non etiam politicus, nisi viderem Iesum filium Sirach eo vsum fuisse in procœmio: *καὶ γὰρ τῷ ὀγδόῳ καὶ τετάκοσῳ ἔτῃ ἐπὶ Ευεργέτου βασιλέως τοῦ αὐτοῦ οὐκέτε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον συχρεούσας, διέσθι τοις ἀρχεῖς ἐφύδην, &c.* Euergetes xxvi tantum annos imperauit. Quomodo igitur xxxviii anno ipsius se venisse in Ægyptum scriberet Sapiens ille Hebræus? Omnino isti anni aliunde initium capiunt, quam ab Euergete. Vnde autem, nisi a Philadelpho? & a quibus B annis, nisi ab illis, qui parapegmata signabant? Non dubitandum igitur, quin sint anni Philadelphi Dionysiani. Scribebat igitur illa Jesus Gnomologus anno xxxviii, eoque vltimo Philadelphi, primo autem Euergetæ, anno 530 Iphiti. Quare hoc modo Eusebius audiendus non fuerit, qui e regione anni primi Olympiadis 137, id est, anno Iphiti 545 ita scribit: *Iudeorum Pontifex maximus Simon Onia filius clarus habetur: sub quo Iesus filius sirach Sapientiae librum componens, quem vocant Panaretion, etiam Simonis in eo facit mentionem.* xv annis hæc posteriora sunt anno 38 Philadelphi Dionysiano. Præterea cur dicit sub Simone Oniæ filio librum suum conscripsisse, eo argumento vnicō, quod eius meminerit? An omnium æquales C sumus, quorum in libris nostris meminimus? Quid si ipse Iesus illius Simonis meminit, tanquam, qui diu ante esse desierit? Lege caput L. eius aurei libri. Videbis eum loqui de homine, qui eum tot annis antecesserit, vt eum videre non potuerit. Sed fortasse intelligendum de anno xxxviii Iubilei vicesimi quinti, qui incidit in anno Iphiti 539, periodi Julianæ 4476, Euergetæ autem decimum quod simile veri videtur. Locos medios Solis, quos ex anno Dionysiano citat Ptolemæus, nihil refert cum anno nostro cœlesti comparare, cum deprauatissimi sint.

DE INI-

DE INITIO PTOLEMÆI PHILOMETORIS.

A

APVD Ptolemæum obseruatur defectio Lunæ, septimo anno Philometoris, Nabonassar 574, Φαμδρῳ KZ. anno periodi Julianæ 4540, vltima Aprilis, feria sexta, sequente septima, cyclo Solis IIII, Lunæ XVIII. anno mundi 3776, Tauronos VII. Zygon 1.17.6, Septemb. XXVII. anno Iudaico 3587, Ijar XV, cuius character, 6.8.1004. anno 4 tertiaræ periodi Calippicæ, μεγάλῳ ἔτῃ ἐπὶ δέκα. Quare conuenit cum Lunari Ijar, anno 61 secundæ periodi Alexandreæ, X 1111 Ijar politici. Nam Tifri fuit XXII Septembris, feria 3. Alioqui si vñ essent anno hodierno, B fuisset ille annus abundans. Nam Tifri fuisset feria secunda. Ne Nisan incideret in quintam, Marchesvan fuisset πεισκονθίμερος. Ex his igitur colligitur, annum primum Philometoris incidere in annum Nabonassari 568, periodi Julianæ 4533. hoc est, in annum quartum Olympiadis 149. In Chronico Eusebiano primus annus Philometoris e regione anni primi Olympiadis 150, non autem 4 Olymp. 149.

DE ENCÆNIIS MACHABÆI.

CTEMPVLVM expiatum est xxv Casleu anni Andrei 148, qui erat 72 periodi secundæ. Tifri Kalendis Septembris, feria secunda, cyclo Solis IIII, Lunæ octauo. anno periodi Julianæ 4549. Erat annus embolimæus abundans. Neomenia Casleu XXXI Octobris, feria VI. Proinde xxv eiusdem XXIV Nouembbris, feria secunda. anno mundi 3786, Scorpionos XXIX. Zygon 7.3.14, Septembris XXVII. Anno Iudaico 3597, Casleu Lunaris 26: cuius neomenia 4.23.618, feria quinta, Octobris XXX. Cui respondet XXVI Mæmacterionis πεντεῖα anni XIIIII tertiaræ periodi Calippicæ. Anno Iphiti 612, νεομήνια Δίς. Erat enim quartus nonæ periodi Olympicæ: quadragesimus secundus Atticæ, Μαγιακῆσιν οὐ πέμπῃ ἐπὶ δέκα. Iudæi hoc solenne vocant τριηνή hoc est, συκαινεσμόν. item τριηνή τριηνή id est, λυχνοκαίαν: Iosephus etiam φέτα. Cuius verba: εἰς ἀκείνων, μέχει δεῦρο, τῶν ἑορτῶν ἀγορῶν, καλεῖτε αὐτῶν ΦΩΤΑ, ἐκ τῷ παρ' ἐλπίδας, οἵματι, ζεύτιν φεύγοντας τῶν κέρατων τῶν πειστηγοῖς θέμισι ἑορτὴν. Atqui nos scimus per illos dies octo, tantum lucernarum ab illis accendi, ut nusquam alias plus. Itaque inde appellatio τῶν φωτῶν, καὶ τῆς λυχνοκαίας.

Oo 2 DE INI-

DE INITIO SIMONIS IUDÆORVM A
ETHNARCHÆ.

IUDÆI æram contractuum, quam a Tisri putabant in publicis tantum & legitimis actibus, tum primum desierunt, cum Simon Hyrcanus summum iniuit sacerdotium Hierosolymis, anno Alexandre 170. Tunc enim primum cæptum in actibus legitimis subscribi non, ut antea, ANNO GRÆCORVM ILLO AVT ILLO: sed, ANNO ILLO HYRCANI IUDÆORVM ETHNARCHÆ PONT. MAX. Autor liber prior Macabæorum, cap. xiii, 41: ac post illum Iosephus. In Perek Ros hassana, ex sententia Rab Aha bar Huna בְּתַלְתָּא בְּתִיעֵית אַרְכָּתָא טָן שְׁטָרְיָא שְׁזֹרְוָה מִלְכוֹתָה יְיָן גּוֹרָה שֶׁלָּא לְהִכְרִיר שֶׁ שְׁמִים עַל פְּיוֹחַ וּבְשִׁגְבָּרָה מִלְכוֹת חַשְׁמֻנָּא וּנְצָחָם הַתְּקִינוֹ שְׁיִחוֹ מִזְכָּרִים שֶׁ שְׁמִים אֲפִילוּ בְּשִׁטְרוֹת וּבְכָךְ וּטוּ בְּזָוְתְּבִים בְּשָׁנָת בָּךְ וּבָךְ לְיוֹחָנָן כְּהֵן גָּדוֹל לְאֶל עַלְיוֹן וּבְשִׁשְׁפָעָו חַכְמִים בְּדָבָר אֲמָרוּ לְפָחר זוּ פָּרָעָה חֹכָּם וּנְמָצָא שְׁטָר סָטוֹל בְּאַשְׁפָה בְּיַטְלָה וְאַתָּה הַיּוֹם עַשְׂהוּ יְהֹוָה יְהֹוָם טָוב id est: *Tertia Tisri abolita est mentio contractuum, edicti, quod edixerunt Reges Gracia, ne in cre suo commemorarent nomen Dei. Postquam vero prævaluit regnum Hasmonæorum, Ὡ vicerunt eos, sanxerunt, ut commemorarent nomen Dei etiam in contractibus. Itaque sic scribabant: IN ANNO ILLO ET ILLO IOHANNIS SACERDOTIS MAGNI DEI SVPREMI. Quo auditio sapientes dixerunt: Cras aliquis soluet debitum suum, Ὡ inuenietur chirographum projectum in finum. Aboleueruntque illud, Ὡ eum diem festum instituerunt. Verum quidem, appositum annum & nomen Simonis, sed cum anno Græcorum. i. Macab. xiii, 27. Nam ibi est actus legitimus. Eodem anno Græcorum Alexandre 170, Iudaico autem 171, Ijar xxiiii, institutum solenne ob depulsum ex arce Macedonum præsidium. Erat annus xviii tertiae periodi Alexandreæ. Tisri 28 Septemb. feria vii, Marchesvan pleno. Itaque Nisan feria 3, Martij xxv. Ijar xxiiii Aprilis, feria quinta, cyclo Solis viii, Lunæ xii, anno periodi Julianæ 4572. Et proinde xxiii Ijar, Mai xvi; feria vi: anno mundi 3808, Tauronos xxiii. Ergo neomeniæ Tauronos & Ijar ciuilis concurrerunt, imo & Θαεγνηλιῶν πεντεκοπεῖα anni 36 tertiae periodi Calippicæ. Zyon. 6. ii. 17, Septembris xxvii. anno Iudaico 3619, Ijar κτελίνω xxv: cuius character 3. ii. 752, D Apri is xxii. Hinc puto verum computum annorum ciuilium illius saeculi incipere. Nam Iosephus ait Hierosolyma a Pompeio capta, tertio mense, ἐν οὐσίᾳ. Thamuz sane est tertius ab Ijar. Alibi idem scriptor Adar vocat undecimum mensem, & Tebeth nonum, nimirum ab Ijar. Si enim ita non est, vincant rationibus, & ego manus dabo. Alioqui non video, cur hæc non sit optima ratio. Ab hoc Hyrcano cæpta est dici domus Hasmonæorum, puto, quia Iudæi*

A Iudæi יְהוּדָה interpretantur principes ex LXVIII Psalmo. Rabbi Kimhi, & alij eo antiquiores, quod Matthathias summus Pontifex, inquiunt, progenitor ita vocatus sit. At neque ita cognominatus fuit ille Matthathias, neque fuit summus sacerdos, sed sacerdos de plebe, ex ephemera Ioarim, & montanis Modim. Idem abusus in nomine Macabæorum. Iudas enim filius Matthathiæ solus cognominatus fuit Macabæus. At Græci Macabæos vocant septem adolescentes, qui ab Antiocho tormentis excruciatæ sunt, quorum nomine extat Iosephi liber aureolus titulo εἰς τὰς Μακαβαῖον. Sed quis concedat illos ita vocatos, cum unus tantum, ut dixi, Iudas de gente sacerdotali ita cognominatus fuerit? Idem rursus abusus in tertio libro B Macabæorum, qui totus pertinet ad Iudeos ἐπιλεγόντας, & Aegyptiens, non autem ad domum Hasmoneorum. Ergo apparet πατέρες τὰς ὑπὲγ τῆς Ἱρωτείας διωκομένας vocatos Macabæos tam ab Hellenistis, quam a primis Christianis.

DE EPOCHA TYRIORVM.

Q Curtius libro IIII de capta Tyro ab Alexandro: *Multis ergo casibus defuncta & post excidium renata, nunc tamen longa pace cuncta refouente sub tutela Romana mansuetudinis acquiescit.* Colonos in eam deductos a Romanis innuit: quod perspicue ostendit Vlpianus de Censibus: *Sciendum est, esse quasdam colonias iuris Italici, ut est in Syria Phœnice splendidissima Tyriorum colonia, unde mihi origo est, nobilis regionibus, serie faculorum antiquissima, armipotens, fæderis, quod cum Romanis percusit, tenacissima.* *Huic enim Diuus Seuerus, & Imperator noster ob egregiam in rem publicam, imperiumque Romanum insignem fidem, ius Italicum dedit.* A deducta autem colonia annos suos putabant Tyrij, eaque epocha Fastos suos, & omnes actus legitimos signabant, non aliter ac plerique aliæ coloniæ, ut supra ostendimus de Interamna, Neapoli, Rauenna, & aliis, & de Lugduno nobis quoque constat. Tempus igitur deductæ coloniæ, atque adeo Tyriorum æræ colligitur D ex actis Synodi Chalcedonensis, Actione IX, in qua ita scriptum exstat: **I B A E E D E S S E N A E E P I S C O P I L I B E L L V S Q V E R V L O S V S:** *Post Consulatum Flavij Zenonis, & Posthumiani venerandorum virorum Consulum, sub die quinto Kalendarum Martiarum in Colonia Tyro clarissima Metropoli Consulari, anno quingentesimo septuagesimo quarto, mensis Februarij quinta & vigesima, indictione prima. Et Consales & indictio produnt annum Christi 448.* Erat igitur annus per-

O o 3. riodi

riodi Julianæ 5161. Proinde annus primus Æræ Tyriorum consurgit ex anno 4588, cyclo Lunæ ix, Solis xxiiii. Apud Eusebium annus primus Olympiadis 264, Christi Dionysianus 277, Periodi Julianæ 4990 comparatur cum anno Tyriorum ccccii. Ergo annus primus æræ Tyriæ consurgeret ex anno 4589 periodi Julianæ: atque adeo triennio antiquior esset ea æra, quam prodit Synodus Chalcedonensis. Rursus si menses omnes Tyriorum fuerunt τελακονθέμεροι cum Epagomenis appendicibus exitu anni, cum xxv Februarij in anno bisextili conuenerit cum decima Peritij, proculdubio neomenia Epagomenon inciderit in 17 Martij: neomenia autem Dystri in xxii Martij. Proinde annus Tyriorum idem fuerit cum Damasceno, de quo tractatum loco suo in libro IIII. At qui apud Maximum monachum neomenia Peritij Tyriæ init ex XIIIII Februarij, non ex XVI, vt postulat ratio secundum synodum. Sed mensium illorum Tyriorum initia apud Maximum sunt perturbata, neque sibi constant. Et præterea quatuor tantum menses sunt xxxi dierum apud eum, Xanthicus, Artemisius, Dæsius, Panemus: reliqui septem tricenarij. vt hoc modo annus Solaris fuerit tantum dierum 364. Quare tota via & in mensium neomeniis, & in numero dierum ibi erratum est. De his vero mensibus vide amplius in diaatriba de morte Valentiniani iunioris. Nam habent nescio quid his simile. Sed difficile est coniectura assequi.

C

DE PRIMIS KALENDIS JANVARI IVLIANI.

ANNVS Iphiti 1014, inquit Censorinus, erat 283 eorum, qui Iuliani vocantur, a Kalendis Ianuariis, vnde anni a se constituti Cæsar fecit principium. Porro annus idem Iphiti 1014 erat, vt ipsemet scribit, 986 Nabonassari. Proinde Kalendæ Januarij Iulianæ inciderunt in annum Nabonassari currentem 703. Neomenia Thoth IIII Septembbris, feria vi. Ergo Kalendæ Januarij concurrerunt cum ultima Choiac, feria sexta. Itaque a meridie Nabonassari, ad meridiem primarum Kalendarum Iulianarum, anni sunt Ægyptiaci 702, dies 120. Cyclus Solis XXI. Litera Dominicalis C.B. Cyclus Lunæ xi v. anno periodi Julianæ 4669. anno mundi 3905: Ægonos ix. Neomenia Zygonos, 7. 23. 56, Septembbris xxvi. anno Iudaico 3716, tricesima Thebeth Lunaris. Nam secunda Ianuarij cœpit neomenia Schebat, cuius charactet, 7. i. 940. anno 39 quartæ periodi Alexandreæ, qui erat defectiuus embolimæus, vicesima nona Thebeth, translatione

A latione neōmeniæ Tifri a prima feria, ad secundam, facta. anno 57 quartæ periodi Calippicæ, Ποσειδεῶν πεντηκοῖας καὶ anno quadragesimo septimo decimæ periodi Olympicæ, Δύσες δεκάτη πεντέζη. anno nono periodi Atticæ, Ποσειδεῶν πέμπτη φετίνων. Anno periodi Iulianæ 4667, Kalen. Ianuarij prisci cæperunt a XIIII Octobris Iuliani. Kalendæ Merkedenij, XII Nouembbris. Kalendæ Februarij, V Decembris Iuliani. Kalendæ Nouembbris, XXX Augusti. Desiuit igitur Nouember Romanus in XXVII Septembbris Iuliani. Inde Cæsar intercalauit dies LXVI, qui desuerunt in secunda Decembris Iuliani. Kalendæ Decembris Romani in tertia Decembris Iuliani. Itaque 29, id est, vltima Decembris Romani concurrebat cum tricesima prima & vltima Decembris Iuliani. Atque is fuit annus confusionis dierum 444, incipiens a XIIII Octobris Iuliani anni periodi Iulianæ 4667, & definens in vltima Decembris Iuliani anni 4668. Cæpit autem ille annus confusionis, quo tempore C. Cæsar cum Cn. Pompeio Cn. F. bellum in Hispania gereret. Romæ quidem intercalatum fuit, vt vidimus: sed in prouinciis Romani non intercalarunt. Nam autor Commentarij de bello Hispanico, Latinior, quam eloquentior (Non enim assentimur iis, qui barbarum auctorem vocant, cum sit scriptor purissimi sermonis, sed inconditi) is, inquam, scriptor ait, nocte, quæ fuit pridie, quam Cæsar Ventisponte oppidum oppugnaret, Lunam hora circiter sexta vísam esse. Quia is auctor singulos dies, quibus quidque gestum sit, recenset ordine, a XI Kal. Martij: ex ea dimumeratione clare patet eum fuisse IIII Kal. Martiarum. Erat annus 38 periodi Alexandreæ Neomenia Casleu XV Nouembbris. Ut Luna oriatur circa medium noctem, oportet, vt sit vicesima secunda, aut vicesima tertia: nimirum VII, aut VIII Decembris Iuliani. Itaque si Kalendæ anni Romani cæperunt a XIIII Octobris, & non intercalatum sit, Kalendæ Februarij concurrebant cum XII Nouembbris. Ideo IIII Kalend. Martias VIII Decembris, Luna vicesima secunda: vt erat propositum. Non igitur intercalatum fuit. Et sane magistratus, qui regebant prouincias, perinde ciuilibus diebus vtebantur, ac si eo anno, quo administrabant prouinciam, intercalatum non fuisset. Id ex multis locis Ciceronis ad Atticum perspicue constat: vt cum ait Cicero se togam Liberalibus Q. Ciceroni dedisse perinde, ac si intercalatum non sit. Non enim audebant intercalationem celebrare, nisi prius Romæ celebratam accepissent. Ex his videmus, quantum luxata sit vetus epocha anni Iuliani vitio intercalationis aut alieno tempore celebratæ, aut suo omissæ: quod iam multis annis ante correctionem Iulianam contigerat. Nam 122 annis ante editionem anni Iuliani, Luna defecit,

nocte, quæ præcessit pridie Nonas Septembribus Romani, L. Aimilio A Paullo, C. Licinio Crasso & coss. qui defectus conuenit nocti, quæ secuta est xxii Junij Juliani, anno periodi Julianæ 4546. Si igitur xxii Junij Juliani conuenit cum iii Septembribus Romani, & adhuc desunt 116 dies absoluendo anno Romano: ergo annus Romanus deficit in xiiii Octobris Juliani: quomodo fere erat anno confusonis. Non dubium est autem, quin Kalendæ Ianuarij Romani primum cæperint a viii, aut ix Ianuarij, quæ erat epocha ξεντζον χαιμεελιον vocarint νέον ἔτος, quod inde inciperet computus anni prisci Solaris. Nam & brumam ita vocabant Romani. Censorinus: *Iccirco a Bliis a nouo sole, id est, a bruma, aliis ab æstiuo solstitio, plerisque ab a quinoëtio verno, &c.* Virgil.

Vel cum Sole nouo dense torrentur arista.

Seruius: *Novo. Prima æstatis parte. Etiam Sol nouus est viii Kal. Ianuarij die.* Nescio, an locus Gellij lib. xviii. cap. i. æstate noui anni, ita accipiendus sit. Sed & Romani nouum Solem vocabant Kal. Ianuariis, propter nouos fasces Consulum. Statius in *xvii Consulatum Domitiani,*

—Insignemque aperit Germanicus annum,

Atque oritur cum Sole nouo.—

Cum autem septem fuerint caui menses in anno Romano, Ianuarius, Aprilis, Iunius, Sextilis, September, Nouember, December, quorum quinque singuli dies, reliquis autem duobus bini additi sint a Cæsare: non immerito quis quæsuerit, an festa Romana eodem die mensis antiquitus fuerint, ut postea edita sunt in anno Juliano. Verbi gratia: Palilia erant in xxii Aprilis, hoc est, xi kal. Mai in mense Juliano. Si ita erant in anno prisco; cum in eo Aprilis cauus esset, non erat xi, sed x kal. Aut contra: si illud solenne fuit xi kal. non erat in xxii mensis, sed in xx. Ita etiam de aliis merito dubitari possit. Sed dubium tollit Macrobius, qui de Saturnalibus ita scribit: *Apud maiores nostros Saturnalia die uno finiebantur, qui erat ad quartum decimum Kalendas Ianuarias. Sed postquam C. Cæsar huic D mensi duos addidit dies, sextodecimo cepta celebrari.* Non igitur solennia sollicitauit de sedibus suis Cæsar. Sed explendo cauos menses fecit, ut quod solenne antea erat, verbi gratia, xiiii Kal. postea esset xvi Kal. si quidem duo dies adiecti essent, aut xv, si unus. Hoc modo Cæsar Augustus natus est ix kal. Octob. Suetonio, Kalendario Colotiano, Saxo Natbonensi, sed in forma Julianæ. At in forma veteri, viii kal. Itaque in fragmento Kalendarij Romani sub monte Trinitatis effosso, e regione

A e regione xxiv Septembris exaratum est: MERC FLR. EX SC.
 QVOD IS DIES IMP. CÆSAR NATALIS EST. Ergo secundum priscum annum Romanum Augustus natus viii Kal. Octob. Hanc formam statim arripuerunt Orientales nationes, Antiocheni, Agareni, & aliæ vicinæ gentes. Antiocheni quidem a Kalendis Octobribus Julianis anni Confusionis, Laodiceni ab ipsis Kalendis Ianuarij Julianis, nisi cæperint a Martio. quod non abhorret a vero. Nam & hinc quoque sumunt initium Lunarium mensium Samartani, idque ab anno confusionis, vt suo loco videbitur, feria sexta. Indi a Kalendis ipsis Ianuarij Julianis propter feriam sextam. Nam inde videntur exorsi menses suos Lunares solutos. Et quidem omnium vetustissimus auctor Iosephus in libris *ἀλώτεως* utitur mensibus Julianis Syromacedonicis. De distributione dierum in menses locuti sumus libro IIII. sed de Merkedonio, aut Merkedino mense quod delibauimus, hic fusius explicandum, nimirum eo mense olim mercedes exolui solitas: vnde mensi nomen. Iulius vero Cæsar eos dies, quibus mercedes exigebantur, & luebantur, qui teste Festo, Merkedini vocabantur, in tres menses erogauit: sex in Quintilem: quatuor in Septembrem: tres in Nouembrem. qui omnes ita signati sunt M E R K. in Kalendario Colotiano. illi dies erant sacri. Tertullianus de Idololatria: *sunt quidam dies munerum, que apud alios honoris titulum, apud alios mercedis debitum expungunt.* Nunc ergo, Cinquis, recipiam meum, vel rependam alienum. Si hunc morem sibi homines de superstitione consecraverunt, tu extraneus ab eorum vanitate quid participas idolothryta solennia, quasi tibi quoque prescriptum sit de die, quo minus id, quod debes, vel tibi ab homine debetur, citra diei obseruationem luas, vel recipias? Da formam, in quam velis agi tecum. Non est locus insignior ad hos Merkedinos, aut Merkedonios dies explicandos.

DE ANNO CÆDIS CÆSARIS.

CIVLIVS Cæsar interfectus est, se v, & M. Antonio coss. Is autem erat annus Julianus secundus, vt etiam testatur Censorinus. Itaque character anni illius erat cyclus Solis xxii, Lunæ xv. Quidam docti viri ex defectione Solis, quam ex verbis Virgili *οὐαρεγπολησία*, conferunt annum cædis Cæsaris in 703 Nabonassari. Defectionem autem illam Solarem comparant cum 28 Pachon: quod tempus respondet cum 28 Mai. Fuit ergo cyclus Lunæ xiiii, feria vii: vt clare constat ex epocha Nabonassari. Igitur Cæsar interfectus fuerit anno primo Juliano. Quod quam abhorreat a vero, eorum ipsorum, qui ita censem, iudicium esto.

Nam

Nam x i i i i cyclus Lunæ fuit anno primo Iuliano, Cæsare quartum Consule. Interfectus autem est, se v Consule, M. Antonio collega, cyclo Lunæ x v. Vide, quam falluntur viri docti, vbi virgulam diuinam, & characterem non apponunt. Præterea si liceat *αιρεγνυχίζων* *αιρεμέλογγειός*, ac motus cælestes consulere: nos constanter negamus ullam defectionem Solarem illo anno fuisse, quo cyclus Lunæ fuit x i v, neque adeo sequenti. Versus Virgiliani, ex quibus hanc defectionem hariolantur, hi sunt:

*Ille etiam extincto miseratus Cesare Romam,
Cum caput obscura nitidum ferrugine texit,
Impiaque eternam timuerunt sacula noctem.*

Nos vero his versibus ullam Solis eclipsim designari negamus. Potius intelligitur res prodigiosa, quæ circa Solem acciderit toto anno cædis Cæsaris. Plinius enim refert illum annum prodigiosum fuisse Solis pallore continuo, & quodam quasi eius defectu perpetuo: quod non tacuit Tibullus:

*Ipsum etiam solem defectum lumine vidit
Iungere pallentes nubilus annus equos.*

Neque aliter Ouidius, lib. x v. Metamorphoseon:

----- *Solis quoque tristis imago
Lurida sollicitis prabebat lumina terris.*

Antonius Triumuir in Epistola ad Hyrcanum Ethnarcham Iudeorum apud Ioseph. 438. dicitur καὶ τὸν ἥλιον ἀπειρόφθαλμον δοκεῖμεν, οὐκέτι δὲ αἰδητός οὐδὲν εἰπεῖσθε τόπον Καισαρεί μῆλος. Cedrenus in vii anno Iustiniani. Καὶ τότῳ τῷ χρέωντι ὁ ἥλιος ὡσπερ ἡ σελήνη χωρὶς αὐτίκαν τέλειον αἴγαλον ἐνύγναζεν αἴπαντες τὸν ἔμιστον. εἰπεῖσθον δέ τοι λείποντα εἰώκεται. Καὶ τότῳ τῷ χρέωντι γάτε πόλεμος γίνεται Θεοῖς ἐπιφερεθεὶς θεοῖς ανθρώποις ἐπέλαπε. Annales Constantinopolitani notant, anno Dominico 798, Solem per dies xviii ita obte- nebrasse, ut naues in mari oberrarent. Quidam οὖτε θείαζον, & hoc prodigium conferebant in crudelitatem Irenes, quæ filium Constantiū excæcasset. Sed quid vetera & externa exempla aduocamus? Ecce anno Christi 1547, me puerō annorum vii, Sol fudo cælo, pallidus apparuit per solidum quatriduum a xxii Aprilis, per to- tam Galliam: quod & per Germaniam, & Britanniam accidisse con- sttit. Sane multa mala postea consecuta sunt: de quibus alienum hoc loco dicere. En defectionem; quam docti viri ex versibus Vir- gilianis explicantur: quorum errorem fouit Seruij interpretis exposi- tio. Constat, inquit, occiso Casare in Senatu, pridie Idū Martia- rum solis fuisse defectum ab hora sexta, usque ad noctem. Possit etiam suspicionem augere Sex. Aurel. Victor Andreæ Schotti: cuius verba hæc sunt: *Dictator in perpetuum factus a Senatu, in curia,*

Casio

A Cæsio & Bruto cædis auctoribus, tribus & viginti vulneribus occisus est: cuius corpore pro rostris posito, sol orbem suum cœlasse dicitur. Sed neque pridie Iduum, quod vult Seruius, interfectus est Cæsar; neque pridie Idus, quibus interfectus, coniunctio Luminarium fuit. Annus extincti Cæsaris in periodo Julianæ est 4670.

DE INITIO CÆSARIS AVGUSTI.

AVGUSTVS natus est i x Kal. Octobris, hoc est, xxii Septembris antiqui, M. Tullio Cicerone, C. Antonio Cossi Capricorno horoscopante; auctoribus Suetonio, nummis argenteis Augusti; & Gæfare Germanico in Arateis: cuius hæc verba de Capricorno:

*Hic, Augste, tuum genitali corpore numen
Attonitas inter gentes, patriamque pauentem
In calum tulit, & maternis intulit astris.*

Ex quibus non solum Capricorno horoscopante, sed & tumultu Catilinario natum perspicue aperitur. Annus Romanus, quo M. Tullius, & C. Antonius Consulatum inierunt, cœpit ab Octobri anni periodi Julianæ 4650. id est, aut a xiii Octobris, si annus antecedens fuit communis, aut xxii eiudem Octobris, si anno antecedente intercalatum fuit. Proinde priori modo totum Septembrem vindicat Iulius. Postiore, ultima Iulij fuerit xxii Septembris Romani; iam sub Leone, non sub Cancro. Si igitur Augustus natus est horoscopante Capricorno, duo necessario concedenda, ut & anno communi, non intercalario, item ut post Solem occasum, non interdiu natus sit. Nam ut mense antiquo Septembri sub Capricorno editus sit in lucem, genitaram nocturnam omnino esse oportet. Et sane id videtur ex verbis Germanici colligi, qui dicit,

— Maternis intulit astris.

Capricorni, quatenus est sidus, mater Nox est, sicut & aliorum omnium astrorum. Euripides:

ὦ Νύξ μέλανα χρυσέων ἀστέων τροφέ.

D Tibullus: *Ludite: iam Nox iungit equos, currumque sequuntur
Matris lascivo sidera fulua choro.* Ut recte olim emendauit M. Ant. Muretus. Ergo *Capricornus intulit maternis astris*, id est, nocturnis, vitam Augusti nascentem. Ita etiam locutus est Claudianus de laudibus Serenæ: *— cum te Lucina beatis*

Adderet astrorum radiis. — Id est, cum tu prodires in oras luminis. Sed Germanicus addendo maternis, id est, nocturnis, ostendit genitaram esse nocturnam. Imo etiam si non addidisset, tamen necesse

cesserit ita fuisse. Quare manifestum mendum est in Suetonio, non v- A
tique librarij, sed ipsius Suetonij, qui scribit natum paulo ante ex-
ortum Solis. Si Augustus natus est ante exortum Solis, Capricorno
horoscopante, ergo natus est Sole Capricornum obtinente: & pro-
inde natus fuisset, mense Decembri Juliano, aut Ianuario, & con-
sequenter non Septembri antiquo, sed Martio. Quod est absurdum.
Augustus ergo natus est circiter xxii, aut xxiii Iulij, post Solem
occasum, Sole ultimas partes Cancri obtinente. Proinde ultimis
partibus Capricorni orientibus natus est, Sole occaso: nisi quis dicat
vno aut altero gradu minus. Quod nihil refert. Hoc tantum con-
stet, Augusti genesin cadere in Iulium mensem, siquidem natus est
Septembri Romano: item nocturnam esse, siquidem Capricorno B
horoscopante: idque anno periodi Julianæ 4651, cyclo Lunæ xv,
Solis tertio. Post fastos a Cæsare correctos, omnes, qui nati erant
sub anno Romano, putabant annos ætatum suarum in anno Iulia-
no ab iisdem mensibus, quibus nati erant sub anno prisco. Exem-
plum manifestum est in xxiii Octobris Juliani, cui attributus est
dies natalis Augusti in Fastis Julianis, Sole posito in finibus Virginis,
cum tamen natus esset eodem quidem mense, sed Sole situ in finibus
Cancri. Ita pereunt totus Leo & Virgo de tempore ætatis Augusti
in ratione annorum vitæ eius: & cum eius anni incipiant a Julio,
imputantur tantum a Septembri. Dies 79 anno confusionis supra
365 excurrentes fraudi sunt fastis Romanis: quod illi insuper ha- C
beantur, & dissimulentur, tanquam nulli fuerint in rerum natura.
Ante editionem Julianam fere vno sæculo Kalendæ Ianuarij Ro-
mani cæperunt semper ab Autumno, vt supra a nobis demonstra-
tum est. Ideo plusquam menses tres dissimulantur in Fastis Consu-
laribus: & propter diuersos cyclos Lunæ, a quibus principium anni
incipit, & cum quibus medium anni concurrit, non raro incidit
perturbatio. Ne longe discedam: Velleius Paterculus ait anno cæ-
dis Cæsaris Augustum ingressum fuisse annum xix, cum annus
cædis Cæsaris habuerit eundem cyclum, quo natus sit Octauianus.
Ergo annum vicesimum, non autem vnde vicesimum agebat, idque
a Julio illius anni. Itaque Augustus ipse in Indice rerum a se gesta- D
rum dicit se tunc fuisse natum annorum vnde viginti. Annorum vnde
viginti est is, cui annus vicesimus currit: bimulus puer, cui ter-
tius. Itaque hæc locutio multis imposuit, vt in Euangelio ἐπειδὴν
τὸν τρίτον. Tot annorum dicimus, quot compleuimus; non imputato
eo qui instat. Et ita semper optimi scriptores omnium idiomatum
vsurpant. Extat Index rerum ab Augusto gestarum Ancyrae Ga-
latiae in lapideis stelis incisum: quem tamen in æncis tabulis ipse
Augustus

A Augustus incidi voluit, quæ ante Mausoleum statuerentur, teste Suetonio, vt ipse cum scripserat paulo ante excessum suum, duobus Sextis, Apuleio, & Pompeio coss. Post eius decessum iacitus est in duabus aheneis pilis Romæ, cuius exemplar Roma Ancyram translatum: quod is locus communi totius Asiarum delectus, in quo ad aram Genij Augusti publice sacrificaretur, vt in quibusdam locis Galliarum fiebat, puta Lugduni, & Narbone. In Edicto Augusti pro Iudeis apud Iosephum, libro x, ita legimus: τέ φίρισμα τὸ δοθέν μοι τῷ αὐτῷ τῷ εμῆς δύσεβεας, οὐχ ωπέος παιᾶς αἰθρώπους, οὐ τῷ Γαῖς Μάρχις Κενωνίᾳς, ἐπειδὴ διάλεγμα κελεύω αἴστεθηναὶ τὸ ἐπομότατῷ τόπῳ τῷ φυτεύναι μοι τῷ τοῦ Αστίας τὸ Αγκύρην (male vulgo Δεγύρην) ἐαὶ δέ τις τῷ φυτεύναι τῷ τοῦ περιεργημάτων, δώσει δίκιον καὶ μετέπιαν. Εἰη λεγαφήθη τὸ Καισαρίαν τῶν. Extant igitur aliquot paginæ marmoreæ illius Indicis Ancyrae, quarum exemplar beneficio clarissimi viri Augerij Busbekij huc delatum, diligentia Andreæ Schotti publicatum est primum. Deinde duo literarum nostri saeculi lumina Iustus Lipsius, & Isacius Casaubonus illius defectus multos supplerunt, menda indicarunt, & sustulerunt. In eo igitur Indice ita scribit ipse Augustus: *Annos undeviginti natus exercitum priuato consilio, et priuata impensa comparavi.* Undeviginti annorum se vocat, usque ad a.d. ix Kal. Octobr. eiusdem anni secundi Juliani. Et hinc multi ordinunt primum annum Imperij Augusti: alij ab anno sequente, a Consulatu eius. Duo enim imperij eius initia a scriptoribus usurpan- tur. Prius a comparato exercitu, alterum ab Actiaca victoria: de quo suo loco. Sed, vt dixi, prius initium alij a cæde Cæsar, alij a Consulatu ipsius Augusti, quem iniuit, collega Pedio, post cædem amborum coss. xiiii Kal. Septemb.

DE ÆRA HISPANICA.

NON omnes nationes statim edicto reformationis anni paruerunt: sed maior pars moniti: alij vici, vt Ægyptij, qui illam formam non admiserunt ante victoriam Actiacam, postquam eorum regnum in Prouinciam redactum. Neque vero Hispani prius admiserunt, quam magna clade vici a Domitio Caluino Procos. vt scribit Dion. οὐτὸν τὸν αὐτὸν δὲ τὸν χειρὸν ἔψευτη μὲν ἐπιδωρίοις τοῖς Πλευραῖς κύμασι. οὐτετέλεος οἱ Πωλίων μάχαις ἔπαινεται, ἔψευτη δὲ τὸν Ισηίαν Κερπούν. οὐτετέλεος οἱ Καλύπτοι κατεσχεψαν. Nescio, an mendum sit in Κερπούν, pro Καρπούν, aut Ωρητούν. Hæc clades Hispanorum accidit anno Juliano vii, L. Marcio Censorino, C. Caluino Sabino coss. teste codem Dione, cyclo Lunæ primo.

Pp Itaque

Itaque anno sequente, qui erat v i i i a Kalend. primis Julianis, ini- A
uerint Computum annorum suorum, non autem ab anno primo
reformationis, vt Antiocheni, sed a Ianuario, qui proxime victo-
riam Caluini sequutus est, vt Alexandri annos Augustorum non a
primis Kal. Julianis, sed a Thoth, qui proxime mortem Antonij &
Cleopatræ sequutus est, annis 38 absolutis ante annum primum Chri-
sti Dionysianum. Et tamen hanc Æram non Augusti, sed Iulij Cæ-
saris vocabant, propter formam anni Julianam. Et vt primus annus
Iulij Cæsaris bisextum intercalauit, ita etiam primus annus Æra
Hispanicæ : quia cum anno & cyclum Solis vitiosum admiserunt.
Fuit annus periodi Julianæ 4676. Itaque annis Christi Dionysianis
semper addenda 38, vt habeas æram Hispamicam. Sic annus præ- B
fens 1596, quo hæc scribebamus, est Æra Hispanica 1634. Qui
Æra Hispamicæ mentionem fecerit, antiquiorem testem nancisci non
potui, quam Concilia Carthaginensis, & Concilij Toletani librum,
in quo in peruetusta membrana ita scriptum fuisse testis est Ambro-
sius Moralis historiæ Hispamicæ conditor diligentissimus : **I N C I -**
P I V N T E X E M P L A R I A P R O F E S S I O N V M I N C O N C I L I O
T O L E T A N O C O N T R A S E C T A M P R I S C I L I A N I . E R A
C C C C X X X V I I I : Is erat annus Christi cccc, Consulatu Fl. Man-
lij Theodori, non autem, Flauii, Stilicone & Aureliano c o s s . ta-
meti hos c o s s . prodiderit idem Moralis. De Æra Hispanica sic
Iulianus Pomerius Episcopus Toletanus contra Iudeos lib. i i i . I am C
vero residuus annorum numerus a tempore nativitatis Christi, usque
in præsens, in promptu est unicuique & scire, si volet, & supputare, si
placet, assumptis scilicet annis, secundum Eram, ab ipsa Domini incar-
natione. Era enim inuenta est ante xxxviii annos, quam Christus
nasceretur. Nunc autem acclamat Eram esse DCXXIIII. Detractis
igitur xxxviii annis, ex quo Era inuenta est, usque ad nativitatem
Christi, residuum sunt DCLXXXVI anni. In veteribus Cippis Hispa-
nicæ frequentissima est Æra mentio, in quibus nunquam Æra, sed
Era scribitur. vt in agro Hispalensi: *Paula Clarissima Femina Famu-
la Christi vixit annos XXIIII, Menses Duos. Recepit In Pace XVI D*
Kal. Februarias. ERA DLXXXII. In agro Eborense: *Iulianus Fa-
mulus Christi Episcopus Ecclesie Eborense H. Situs Est. Vixit Annos Plus*
Min. LXX. Rec. In Pace KAL. DECB. ERA. DCIII. In agro Hi-
spalensi: *Macarius Famulus Dei Vixit Annos LII. Recepit in Pace*
Die XII KAL. IAN. ERA. DLVII. In eodem agro: *Alexandria Clarif-
fima Femina Vixit Annos Plus Minus XXV. Recepit In Pace Decimo*
KAL. IANVARIAS. ERA. DIII. Hæc est vetustissima, vt quæ
incidat in sæculum Sidonij Apollinaris. In his omnibus testimoniosis
nunquam

A nunquam *Æra*, vt dixi, sed *Æra* scribitur. Sepulueda Cordubensis in libello, quem de anni emendatione edidit, ait vitiose interputum *ÆRA*; pro A. E R. A. idque esse dicit: ANNVS ERAT AVGVSTI. Mirum mihi visum, hominem doctissimum, ac præterea Hispanum, cum tot monimenta extent in Hispania, in quibus huius rei memoria sculpta est, ne vnum quidem vidisse. In illis, vt diximus, nunquam *ÆRA*, semper *ÆRA* scriptum est. Sed esto: in omnibus exaratum fuerit *ÆRA*. Quis vñquam legit Annum singulari A in compendiis scriptionis antiquæ, aut in veteribus monimentis nisi antecedente verbo *VIXIT*? Cur vero *ERAT* duabus literis, non singulari E, vt *Annus* notatus est? Denique cur ex duobus AA singulariis, alterum *ANNVS*, alterum *AVGVSTI* significat in tribus tantummodo verbulis? Ridicula, ridicula, & puerilia sunt ista. Tamen illi viro erudito adeo placuit commentum suum, vt eius rei gratia duntaxat scriptionem illius libelli De anni emendatione suscepisse videatur. Deinde cum dicatur *ÆRA CÆSARIS*: quare *CÆSARIS AVGVSTI* potius, quam *CÆSARIS* Dictatoris? Sciamus igitur usum quidem obtinuisse, vt *ÆRA* scribatur, rectam tamen scriptionem esse *ÆRA*: quod nomen significat numerum. Faustus Reiensis Episcopus secundæ Prouinciæ Narbonensis, familiaris Sido-nij Apollinaris, ita scribit primo de Spiritu Sancto: *Sacer numerus dicimus, quia trecenti in era, siue supputatione signum crucis + &c.*

CÆRAM dicit esse Supputationem, siue Computum. Rufus Festus v. c. in Breuiario rerum gestarum Po. Ro. *Parebo libens preceptis, quippe cui desit facultas latius eloquendi: ac morem secutus calculonum, qui ingentes summas æris brevioribus exprimunt, res gestas signabo, non eloquar. ÆRAS summas dixit.* Isidorus ex Canonibus Euangelicis Græcis Eusebij Cæsariensis semper *ÆRAS* dicit, quod Græcus scrip-tor *æras*. *Per singulos Evangelistas numerus quidam capitulis affixus adiacet: quibus numeris subdita est era quedam minio notata, qua indicat, in quo Canone positus sit numerus, cui subiecta est era.* Verbi gratia: *Si est era prima, in primo Canone, &c.* In vetere Breuiario Codicis Theodosiani: *Imperator Theodosius ERA XXII.* Vocat æram Titulorum numerum. Hildericus Gallus æqualis Isidoro æras dierum dixit pro numeris dierum. *Æra* igitur, siue, vt vitiose scribitur, *ÆRA*, est numerus, computus, *Ψηφισμός*. Quod nomen sæculum inficetum & ineruditum ex neutro in femininum μετεπνοσα: quemadmodum in veteri lingua Latina Ostiam oppidum ab ostiis Tiberis: Et Ecclesia Romana *Æthera* pluraliter ab æthere. pro quo in Epitaphio Pr. Faltonis scriptum fuit *ÆTHERA*.

Dilecta gremio raptus in athra Proba. & æra ab aere: Fortunatus:

Æra temperie faneant tibi, tempora pace.

A

Sic idiotismus Epactam dicit pro epactis, quamuis sint plures vñica. Æras inquam, vocant, quod veteres Calculones Æra. Lucilius:

Hæc est ratio peruvorsa: æra summa subducta improbe.

Æra summæ vocat, quas Æras Rufus v. c. Neque aliter Cicero in Hortensio: *Quid tu, inquam, soles, cum rationem a dispensatore accipis, si æra singula probasti, summam, quæ ex his confecta sit, non probare?* Hic summam constare ex æribus dicit. Varro: *Veteris consuetudinis, ut retro æra dicerent ita, ut semisquintus, semisquartus, semi-sterius pronunciarent.* Volusius Mætianus: *Siue denaria, siue sestertiaria ratio conficeretur, iisdem notis, id est Libellarum, ♂ Singulorum, ♂ Terunciorum proposita nota Denarij vel Sestertij, ut erat ratio, æra exprimebantur.* Quæ veteres ÆRA vocabant in rationibus, ea vulgus hodiernum ITEM vocat, a verbo, quod primum est in notatione ÆRÆ. Inde etiam sumebatur pro debito. Varro Mysteriis: *Æs defrundaſe coponem, obuam luto obleuiſe, tum portitores æra induxe æra vocat portorium, quod pro vini subvectione debebatur.* Inde verbum Adærare, in rationes referre, vel potius ἔχαργεισας. Apud Trebell. Pollion. in vita Claudij ex Epistola Valeriani Aug. *Iam catra, quæ propter minutias suas scribi nequeunt, pro moderatione præstabis, sed ita, ut nihil aderetur.* id est, vt species ipsæ, non pre-cium præstetur, idque ex sequentibus patet: *Et si alicubi aliquid de-fuerit, non precium, nec in minimo exigatur.* In editis codicibus ma-le adderetur. Eugenius Panegyristes: *Hoc ego salaryum, quantum ad honorem pertinet, aderatum accipo, ♂ in accepti ratione perscribo.* Male vulgo legitur aderatum. Ex his omnibus satis constat Æra, & postea Æras esse τὸν κόλυθον ἢ τὸν κερματοσύνην. Quare vt Æra Latinis est verbum mensariorum, camporum, collybistarum: sic etiam apud Hebræos recentiores طرف, apud Arabas صرف. vnde طولانیس. Et minutas summas, quæ maioribus subiiciuntur, Iudæi vocant طرہ. vt iste annus Iudæicus ۵۳۵۶, vocatur ab eis annus ۳۵۶. طرہ secundum æram minorem: quasi æra maior sit millena-tius. Æra igitur, siue Era Cæsaris Hispanica, significat computum, D & numerum annorum, quemadmodum Iudæi annos Alexandreos vocant numerum contractuum. Hæc est verissima de Æra Hispa-nica δεκαολεγία: quæ cum triginta octo annis Computum Chri-sti Dionysianum antecesserit, vix tandem in Aragonia desit anno Christi vulgari ۱۳۵۸: in Castellæ Regno, anno ۱۳۸۳: in Portugal-lia, anno ۱۴۱۵. Quare hodie penitus desita est æra in Hispania: eiusque nomen in libris dumtaxat, & monumentis supereft. Iudæi Hispa-

A Hispanienses ita scribunt : **בשנת קמ' הסירו הנזרים** ח'צ'בונם אשר סומן קיסר אגוסטוס והחילו לחסוך פטולר הנזרי ויש הפרש לה' צנ' ס. Sed cum æra Cæsaris non solum Hispania vfa sit, sed etiam Africa, Gallia, & Italia, eius origo non videtur repetenda ex Hispania, neque ex triumpho Domitij Caluini. De Africa enim habemus testem synodum Carthaginensem secundam: cuius Titulus ita conceptus: *Concilium Carthaginense secundum habitum Aera ccccxxviii, circa tempora sacerdotij Papa.* Deinde: *Gloriosissimo imperatore Valentiniano Augusto quarto, & Theodosio viris clarissimis Consulibus, xii Kalendas Iunij, Carthagine, in Basilica Perpetua Restituta.* Corrige: *Valentiniano Augusto quarto, & Neotorio Viris clarissim. Conſ. qui quidem Consulatus*

B incidit in annum Christi Dionysianum 390: Indictione III. Rursus: *Concilium Arelatense tertium xiiii Episcoporum Aera cccclxi; Martiano Augusto: Opilione, & Vincomalo coſſ. viii Idus Iulij.* Consulatus ille incidit in annum Christi 453, Indictione VI, teste Marcellino Comite. Quare legendum est: Aera cccccxc. Item *Concilium quartum Carthaginense habitum ab Episcopis ccxiiii, Aera cccccxxxvi Honorio Augusto quarto, & Eutychiano Consulibus, sexto Idus Nouembriſ.* Recte. Erat enim annus Christi Dionysianus 398. Indictione XI. Autor Marcellinus: In Concilio Carthaginensi quinto annotata est Aera cccccxxxviii Post Consulatum Flauij Stiliconis viri clarissimi xiiii Kal. Iulias.

C Annus enim post consulatum illum erat Indictio XIV, teste eodem Marcellino Comite. Ergo erat tertius annus a proximo Concilio quarto. Legendum igitur, Aera cccccxxxviii. De Gallia alius locus illustris ex Concilio Valentino in Gallia. *Concilium Valentiniū xiii Episcoporum Era ccccxiiii sub Gratiano & Valentiniano Imperatoribus: Gratiano tertio, & Equitio Consulibus.* Era 413 est annus Christi 375, quadriennio solido ante Consulatum Ausonij, Indictione tertia: quanquam eruditissimus Onufrius quinquennio ante ponit. Rursus alius locus in Concilio Arelatensi quarto. In quo ita initio scriptum fuit: *Cum anno quadragesimo sexto incliti & orthodoxi Domini & Principis nostri Caroli Imperatoris, sub die sexto Idus Maias, Aera DCCCL, &c.*

D Nam annus XLVI Caroli Magni erat Christi 813, Aeræ Hispаниæ 851, ut hic ponitur. Non igitur vnius Hispaniæ peculiaris fuit ea Aera, & proinde neque inde initium fortasse eius petendum. De Italia Leo Papa Epistola XXIX. *Data sextodecimo Kalendas Aprilis, Valentiniano Augusto septies & Auieno viris clarissimis Consulibus, Era ccccxlviii.* Sed error est librarij. Is enim Consulatus incidit in Aeram Dionysianam CCCCL: Hispanicam ccccl xxxviii. Et sane ita legen-

dum pro ccccxlviii. In omnibus autem epistolis Aeram appo- A
suerat Leo Papa. Itaque in fine xxi i i , & sequentis ponitur *Asterio*,
Protogene c o s s. *Aera qua supra*. Ergo omnibus epistolis Aeram
subiecerat : ac propterea hinc colligitur , nomen *Æræ* etiam Romæ
antiquitus in actis legitimis , nedum in Hispania tantum usurpatum
fuisse. Hinc Arabs auctor Geographiæ , qui ante quadringentos an-
nos scribebat , ait Romanos *Æram* nominare Terick ab ære splen-
dido , ex quo ære quædam opera Romæ facta erant. Quamuis fal-
sa & ridicula est ratio , quæ homini Arabi , Latine tamen intelligen-
ti , condonanda est : tamen hoc non dixisset , nisi a Romanis æram
usurpatam sciuisse. vnde apparet etiam a quibusdam *Æram* , non
Eram scribi solitum. Denique nomine Aeræ intelligitur Compu- B
tus annorum ab viii anno Iuliano. Itaque falsus erat quidam exi-
mius Iurisconsultus , qui *Æram* credidit esse nomen Hispanicum ,
quia sola Hispania illo ussa. Si igitur non caput in Hispania sola , ne-
que a victoria Caluini. Quærendum igitur amplius. Mihi in præ-
sentia satis sit ad illustrationem rei ea protulisse , quæ a nemine an-
tea producta.

DE INITIO HERODIS MAGNI.

IN I T I V M Herodis dupliciter sumitur, quemadmodum Augusti.
Aut enim ab anno periodi Julianæ 4674, cum a Senatu Rex de- C
claratus est, Cn. Domitio Caluino, C. Afinio Pollione c o s s. an-
no Iuliano sexto. Aut a captis Hierosolymis, & cæde Antigoni ul-
timi Hasmonæorum, anno periodi Julianæ 4677, anno 4 Olympi-
piadis 185, cyclo Lunæ tertio, qui quidem annus erat Sabbati-
cus, teste Iosepho, lib. xiii. cap. xxviii, λιμῷ Σελαπωρέμψοι, καὶ
αὐτὸις τῷ ἐπιπλέων. τὸν γῶν ἑσδουμαδικὸν ἀπειπόντες καὶ ζευς εἶναι.
Erat igitur annus Iudaicus 3724. Capta est Vrbs, inquit idem, τῷ
γὰ μὲν, τῷ ἑορτῇ τῷ μηνεῖσι. Vocat τεῖτρα μῆνα, Thamuz, qui erat quartus a Nisan, sed tertius ab Ijar, vnde putabant annos Hasmonæo-
rum, ut supra ostendimus. Et, ne quis erratum librarij putet, pri-
mum ita habet Ruffinus vetus Iosephi interpres: deinde eodem mo- D
do loquitur, vbi agit de Hierosolymis a Pompeio captis, eodem li-
bro cap. viii, ἀλλά τοις τῷ πούλεως πέζῃ τεῖτρα μῆνα, τῆς μηνεῖσι οἷμέσα. Ter-
tium mensem ab Ijar hic putat. Erat annus 47 quartæ periodi A-
lexandriæ, embolimæus defectiutus. Tifri Translatitus i x Septem-
bris, Thamuz feria prima, ultima Iunij. Ergo Hierosolyma capta xvi
Julij, feria tertia: anno Mundi 3913, Karkinonos xxiij. Zygon. 3.
22. 30'. Septembr. xxvii. Conuenit cum Thamuz hodierni computi.
cuius

A cuius character 6. 18. 10 45, feria septima, Junij x x i x. Nam in Com-
puto hodierno facta esset translatio. Erat annus Olympiadis 185 ter-
tius desinens. Nam obscura est notatio temporis apud Iosephum,
ἐπὶ τῷ Ολυμπιαδῷ. Qui enim Olympiada nominant, non ad-
iecta mentione anni, intelligunt primum annum illius Olympia-
dis. Duo igitur insignes errores in Dione, qui ait hæc contigisse
Claudio, & Norbano coss. Et Sabbato. Nam anno vno minus
dicit, & feria tertia fuit dies illa, non Sabbathum. ἐάλωσθι μὴ γὰρ πέ-
τεροι μὴ τρίτης τεμένες οὐδὲ αμισθίους, εἴτε τὸ δέ τοι
Κερύς ἢ τότε ἡμέρᾳ ὀνομασθήσῃ. Καὶ Τεττόν γε τὸ Ἑρποκέας αὐτοῖς πέμπην,
ώσε τὰς πέτρεργις τὰς μὲν τρίτης χειρωθέντες κανθαρίσας τε τὸν Σόσσιον,
Βίστεδὴ ἡμέρῃ αὐτοῖς ἢ τὸ Κερύς ἔνει, &c. Loquitur enim more gentium,
qui omnia festa Iudaica sabbata vocabant. Horatius:

---- *Hodie tricesima sabbata.*

Sed insignius peccat Iosephus, qui a captis a Pompeio Hierosolymis;
ad hoc tempus, interfuisse ait annos 27 absolutos, de capta a Sosio
Vrbe ita scribens: Τὸν πέμπτον συνέτη τῇ Ιεροθελυματῶν πόλει, τοτε
τελεοῦται ἐν Ρώμῃ Μάρκος Αγείπατα, Καπνίς Γάλλος, ἐπὶ τῷ ἡπέ Ολυμ-
πιαδῷ, τῷ τετρῳ μὲν, τῇ ἑορτῇ τῆς θεᾶς, ωπτερεῖς ἐκ πέντεποτῆς τῷ γρυ-
πλίνι Πομποῖς τὸ συμφορεῖς. ή γὰρ τοῦτο σκέψει τῇ αὐτῇ ἐάλωσαν ἡμέ-
ρᾳ, μηδὲν κατέχει. Sed Iosephum fugit ratio, & me quoq; qui libro secun-
do illum secutus frustra conatus sum demonstrare, xvii Thamuz illius
Canni, quem assignat Iosephus, fuisse Sabbathum. Non enim xxvii, sed
xxxi anni tantum intersunt. Quod ex ipsius verbis conuincam.
ἀλέσσοντες τὸ πόλεως πέμπτην μηναν τῆς θεᾶς, ἡμέρᾳ κατέτελεν θητεῖον τὸ Ολυμ-
πιαδα, τοτελεοῦται Γαίας Αὐλωνίς, Καπνίς Τυλίς Κικέρων. Supra de-
monstratum est, Kalendas Ianuarias, quibus Consules isti magi-
stratum inierunt, cæpisse a xii, xiii, aut xiiii Octobris, cyclo Lu-
næ xiiii. Itaque æstas illius anni incidit in cyclum xv, qua æstate
capta a Pompeio Hierosolyma, anno 21 quartæ periodi Alexan-
dreæ. Tifri xxv Septembris, feria quinta, anno periodi Julianæ
4651, anno communi ordinario. Neomenia Thamuz xviii Junij. Er-
go Hierosolyma capta iv Julij, feria vii, aliquot diebus ante natalem

D Augusti : de quo supra suo loco. anno mundi 3887, Karkinonos x.
Zygon. 6. 15. 9', Sept. xxvi. Fuit sane Sabbathum, vt voluit Dio.
quanquam non puto eam fuisse eius mentem; sed casu diuinasse: cum,
vt diximus, omnia Iudaica festa Sabbathum vocarent: quemadmodum
τελεταν, quæ erat feria iii sub Sosio, vocat Sabbathum. Atqui li-
bro secundo quærebamus, quod non erat, & plane cum Iosepho
hallucinati sumus: & præterea est ἀλογίσια in cyclo Solis. Corriga-
tur igitur & noster & Dionis & Iosephi error. Et tam æquus nostris

erroribus sit Lector, quam nos alienis, vt homines generosos facere A oportet. Extant nummi ærei Augusti Cæsar. In vno latere caput Augusti cum his literis KAICAP ATTOYCT. In altero Victoria a-lata palmæ arbori innitens, cernua in Clypeo scribens. In periphe-ria : IOYΔAIAC EAΛωKYIAC. Ego intelligo de captis a Sosio Hierosolymis. Eusebius notat Hierosolyma a Pompeio capta anno secundo Olymp. CLXXIX : hoc est, anno, quo cœpit annus quartus Olympiadis CLXXXIX, qui erat periodi Julianæ 4651 : qui est is ipse, quem nos assignamus : quo de 4677 deducto, remanebunt anni 26 interuallum a captis a Pompeio Hierosolymis, ad eadem a So-sio capta. Non igitur 27 anni intersunt, vt voluit Iosephus. Sed sæ-pe & sibi & lectoribus imponunt scriptores, cum vicesimum septime-mum annum vocant viginti septem annos: vt hic annus captorum a Sosio Hierosolymorum, qui est vicesimus septimus iniens ab iisdem a Pompeio captis, vocantur viginti septem anni. Cum igitur duplex sit initium Herodis, aut a Consulatu Cn. Domitij Caluini, & C. Asinij Pollionis, anno Juliano sexto : aut a Consulatu M. Vipsani A-grippæ, & L. Caninij Galli, anno Juliano nono, caute notandi huius Regis anni apud Iosephum. Nam in libris Originum ait Herodem instaurasse templum anno regni sui XVII. At in libris αλώσεως, id tempus confert in annum XV: nimirum prius a sexto anno Juliano, posterius a nono anno Juliano, & Hierosolymorum expugnatione. Alibi annum VII Herodis coniicit in annum primum Actiacæ victo-riæ: a captis Hierosolymis videlicet. Hæc accurate a nobis demon-strata sunt, quia huius regis tempora tam initij, quam excessus pessima fide ab Eusebio relata, & ab hodiernis Chronologis non meliore iudicio tractata. Sciendum tum cyclum quidem Solis in anno Juliano vitiosum fuisse, nos autem ad cyclum emendatum tempus exegisse.

DE CYCLO LUNARI ROMANO.

QVI de anno Juliano hoc sæculo scripserunt, aiunt Cæfarem epactarum Lunarium habuisse rationem, & exspectasse noui-D lunum, vt in eo primas Kalendas Ianuarij sui figeret. Sed aliud est demonstrare, aliud hariolari. Nos demonstrauimus Kalendas primas Julianas fuisse ultimam Thebeth; IIII autem Nonas, fuisse nouilunium, feria septima. At anno Juliano duodecimo, periodi Calippicæ quartæ sexagesimo octauo, νεομηνία Γενιλιῶν^Θ incidit in Kal. ipsas; & anno quinquagesimo periodi quartæ Alexandreæ νεομηνία Περσίς καὶ σελήνη conuenit cum iisdem Kalendis feria sexta, anno periodi Julianæ 4680, cyclo Solis IIII, Lunæ VI, incidente

A incipiente a Martio sequente. Cui conuenit neomenia Schebat, cuius character 6. 2. 852, in anno Iudaico 3727, qui erat secundus Olympiadis 186, proinde LVI periodi decimæ Olympiadicæ, Δύσες ἐντη ἐπὶ δέκα. vicesimo anno periodi Atticæ, Ποσδεσμὸς ἑπτη ἰσαυλίς. Error igitur est in Eusebio, qui e regione anni tertij Olympiadis CLXXXVII posuit, *Luna secundum Romanos cursus inuentus.* Nam verum est eiusdem anni Juliani nouilunium fuisse in Kal. Ianuariis, & initium anni III Olympiadis 187, a diebus æstiuis. Sed hæc diuersa annorum capita & Dionysio Halicarnassensi in Palilibus Romæ definiendis, & Eusebio in aliis non raro imposuit. Quare hic locus Eusebij, quamvis alieno anno attributus, est insignis,
B ut ex eo coniici liceat hinc inire periodum Calippicam Lunarem Romanorum. Primus igitur annus cycli Lunaris Romani est embolimæus. Sed sciendum est non tunc inuentum fuisse hunc cyclum. Nam obstitisset cyclus Solis vitiosus: quod secundum cyclum vitiosum Kalendæ Ianuarij incidebant in feriam VII. Proinde neomenia mensis Lunaris commissa est in ultima Decembris antecedentis. Sed nouem annis ante excessum Augusti hoc animaduersum est, anno Juliano 50. Quare καὶ περὶ ληψίων Mathematicam eius principium statuerunt in anno Juliano XII. Quæ omnino vera sunt.

DE ACTIACA VICTORIA.

C
INITIVM victoriarum Actiacarum sumitur ab eo tempore, quo pugna nauali Antonius & Cleopatra vieti, anno Juliano XV, C. Cæsare Octauiano III, M. Valerio Messalla coess. Cyclo Lunæ IX, Solis VII, anno periodi Julianæ 4683. Diem autem designat Dio IIII Nonas Septembribus. Verba eius sunt ex libro II. Τοιαῦτης ἡ ναυμαχία αὐτῶν, τῇ στρέψαται Σεπτεμβρίας ἔχεται. Τοῦτο γάρ οὐκ ἀλλος εἶπον (εἰδεῖς γὰρ εἰσαγαγότες ποιεῖν) αλλ' ὅπερ τότε περίστατο οἱ Καισαρεῖς χρεῖτον πᾶν μόνον ἔχειν, φέσεις καὶ τελείωμαν τῆς τῆς μοναρχίας αὐτοῦ εἴπειν από τοιούτους τοὺς ἡμεράς αὐτελέσθει, &c. Quia tanti facit Dio hunc diem notare, & nos eius verba sine piaculo prætermittere non debuimus. Erat igitur D annus Nabonassari 718, Thoth feria V in ultima Augusti, cyclo Solis emendato, in 30 autem, cyclovitioso, qui habuit literam Dominicalem E, pro F. Ergo Kalendæ Septembribus feria II in cyclo vitioso, & victoria igitur feria III, Thoth quarta Septembribus III in cyclo emendato; anno Mundi 3919, Parthenonos IX Zygōn, 4.9.2'6 Septemb. XXVI. anno Iudaico 3730, Elul 14, cuius character, 4. 2. 829, Augusti XI. Merito igitur, auctore Dione, notanda hæc dies, a quo initia consurgunt imperij Augusti.

DE PRI-

BELLVM Alexandrinum Antonianum in veteri fragmento Duuumirum coniicitur in tempus consulatus Imp. Cæsaris IIII, & M. Licini: qui erat sextusdecimus annus Julianus, & 719 a Nabonassaro. Itaque Ptolemaeus a meridie Nabonassari, ad tempus, quo sibi manus Antonius attulit, ponit annos Ægyptiacos absolutos 718. Victus autem Antonius ad Pharum ab Octauiano, equestri prælio, Kal. Sextilibus, auctore Orosio. Rursus accuratus Chronologus apud Clementem: Απὸ τῆς Αλεξανδρείας τελευτῆς, ἐπὶ τῷ Αὐγούστῳ νίκῃ, ὅτε Αυτῶν Θρασύβουλος φαῖται οὗτον ἐν Αλεξανδρείᾳ, ἐπὶ διακόσιᾳ ἑνήκοντα τεσσάρῃ. Υπάτιον Αὐγούστῳ τῇ τέσσερτῃ. Annus mortis Alexandri erat primus cycli Lunaris. Annus mortis Antonij est ducentesimus nonagesimus quintus. Ergo erat annus cycli Lunæ decimus; & proinde sextusdecimus Julianus, periodi Julianæ 4684. Litera Dominicalis emendata E. Neomenia Thoth feria prima, ultima Augusti. Sed in cyclo vitioso litera duplex DC. Proinde neomenia Thoth xxix Sextilis. Ab eo tempore semper neomenia Thoth habuit in xxix Augusti anno communi: anno vero bisextili, in xxv. Non habemus vetustiorem Plutarcho, qui mensibus istis Ægyptiorum Solaribus vtatur. Nam ex apostolom L. Tarrutij Firmani, quæ ille Mathematicus in alios dies ciuiles contulerat, ille in menses Ægyptiacos Augustorum confert. Et menses Ægyptiorum in libro π̄ι Ιωνθ, καὶ Οστεωθ meri sunt Actiaci, vt suo loco monuimus. Secundum ab his vetustatis gradum obtinet vetus inscriptio, anno Christi Dionysiano cxi v, Antonini Pij Augusti octauo: cuius exemplum subiecimus. In ea pridie Nonas Maii est undecima Pachon. quod verum est. Porro in illa annotabis ἡ αὐτερθίστα, pro ἡ αἰετέδη diatum ἴδωπικῶς. Item non, vt Græci loquuntur, Σέξτης Ερεχθίου, Κρέου Κλαυδίας ὑπάτων, sed consuetudine Latinī sermonis, Σέξτη Ερεβνία Κλαύδιος, Γνέω Κλαυδίω Σεβέρω Κωσ. quorum quidem coss. tempus, vt diximus, congruit anno Christi Dionysiano 145. sic in alia inscriptione, Τορκυστῷ, καὶ Ηρόδῃ Υπατ: pro Τορκουστού, & Ηρωδᾷ. Ita Ægyptij, qui quotannis iurabant in templo Scapidis,

η ἵερη τάξις τῷ Παγανῶν
τῷ σὲ Ρώμη Διὸς Ηλίου
μεγάλου Σαραπίδος καὶ Θεῶν
Σεβαστῶν ἐπείρυσσεν Ευβοία
τεφότην πατέρα τῆς τερ-
γεζαριμένης Καζεως τερό-
μη μαρμασσεν, η ἀνατεθεῖσα
σὲ τῷ οἴκῳ τῷ Παγα-
νῶν τῷ ΙΠΙ Α Νεων
Μαιῶν, η ἔστι κατὰ
Αλεξανδρεῖς Παχῶν ΙΑ.
ἐπὶ χωραρχοῦς Μετελίας
Αμπλιάσου τρεσσυτέρα.
Σεξτῷ Ερεβνία Κλάρᾳ
Β. Γνέω Κλαυδίω
Σεβέρῳ Κωσ.

C

D

A Sarapidis, se neque mensē more Persarum, neque diem vllum more Græcorum intercalaturos, quintodecimo anno absoluto ab editione Iuliana, hanc formam admiserunt, quæ ad hanc usque diem ab Elkupti Christianis & Habassiniis obseruatur. Sed memoria annorum Diocletiani annos Actiacos sustulit, cum & Elkupti, & Æthiopes, non annis Augustorum Actiacis, sed Diocletianis utantur. Itaque hoc anno Christi Dionysiano 1596, ab a.d. IV Kal. Septemb. inibit annus Augustorum Actiacus millesimus sexcentesimus vice-simus sextus. Hoc anno igitur Alexandria recepta, Ægyptus in prouinciam redacta. Horatius:

--- *Nam tibi quo die
Portus Alexandra supplex
Et vacuam patefecit aulam,
Fortuna lustro prospera tertio
Bellī secundos reddidit exitus.
Laudemque & optatum peractis
Imperis decus arrogauit.*

Hic plane imperium Augusti orditur a cæde Cæsaris, anno secundo Iuliano. Itaque tertium lustrum absolutum, id est, quintusdecimus annus a cæde Cæsaris annus receptæ Alexandriæ, hoc est, annus xvi Iulianus. In Kalendario Colotiano Romæ, e regione vi Kal. Aprilis, notatum est: F. N. P. HOC DIE CÆSAR ALEXAND. Crecepit. Recte igitur Horatius definiuit tempus imperij Augusti, ad receptam usque Alexandriam, annorum xv solidorum. In denario Augusti effigies ipsius Augusti cum literis, CÆSAR. DIVI. F. COS. VI. A tergo Crocodilus cum literis, EGYPTO CAPTA. Sed biennio post Ægyptum captam Augustus vi. Consul fuit.

DE PRIMO ANNO AVGVSTO- RVM ROMANO.

D **CENSORINVS:** At eorum, qui vocantur anni Augustorum, ducentesimus sexagesimus quintus, perinde ex Kal. Ian. quamvis ex ante diem decimum sextum Kal. Februarij Imperator Cesar Divi filius, sententia L. Munaci Planci a senatu caterisque ciubus Augustus appellatus est, se septimum, & M. Vipsanio Agrippa tertium coss. sed Ægyptij, quod biennio ante in potestatem ditionemque Pop. Rom. venerunt, habent hunc Augustorum annum ducentesimum sexagesimum septimum. Si, vt antea dixerat Censorinus, annus Augustorum Romanus 265 erat annus Julianus 283: differentia annorum Julianorum

Iulianorum, & Augustanorum sunt anni 18. Ergo annus decimus Annus Iulianus est primus annus Augustorum Romanus a Ianuario. Sed & idem annus vocatur Augustanus ab eodem Censorino: *Qui autem sextilis fuerat, ex S. C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo coss. in Augusti honorem dictus est Augustus, anno Augustano xx.* Differentia igitur annorum Augustanorum, Aegyptiorum, & Romanorum, sunt dies 490, quod ex mense Augusto annus Augustorum Aegyptiacus competit xvi anno Juliano, ex Ianuario autem annus Augustorum Romanus anno xviii. Mirum autem in Kalendario Colotiano non annotatam diem, qua Cæsar Octavianus Augustus appellatus est. quod tempus Ouidius in Idus Ianuarias confert.

B

*Idibus in magni castus Iouis ade sacerdos
Semimaris flammis viscera libat ouis:
Redditaque est omnis populo prouincia nostro,
Et tuus Augusti nomine dictus annus.*

At Censorinus, in iis, quæ supra retulimus, a. d. xvi. Kalen. Febru. Quis igitur finis contradicendi futurus, si de re insigni ne inter veteres quidem constat? Si quis locus coniecturæ, puto ab Alexandrinis suum annum Actiacum Augustorum dici, a Romanis autem suum Augustanum. Nam in Tabula Pæanistarum supra a nobis producta habes παύλισας Σεργίπιδος καὶ Θεῶν Σεβαστῶν. Vnde τὸ εἰπεῖν Σεβαστῶν dicta putauerim. Paulus Alexandrinus vocat ἡμέρας θεῶν. Neque improbanda hæc coniectura. Annus primus Augustorum Romanus congruit anno periodi Julianæ 4686.

DE PRIMO AGONE ACTIACO.

AGON Actiacus merus Olympicus fuit. Strabo lib. viii: Απόδεικτος δὲ ὁ αὐτὸν Ολύμπιος Τάκτη Ακτίς Απόλλωνος. τῷ δὲ ἐπιμέλειᾳ ἔχοντι αὐτὸν Λακεδαιμόνιος, αἱ δὲ αὐλαὶ κατεκίνατο πξιπόλιοι τὸ Νικοπόλεως εἰσόν. ἦγετο δὲ καὶ τὸ πειρεγνοῦ Τάκτη Ακτή τῷ θεῷ σεφανίτις αὐτὸν τῷ τρόπῳ πξιοίκων. νῦν δὲ ἐνημότερον ἐποίησεν οὐ Καισαρεῖ. Ergo hunc Agonem non instituit Augustus, sed auxit, & illustriorem fecit propter victoriam ex nauali pugna, qua Antonium & Cleopatram vicit. Illustrauit, inquam, condita urbe Nicopoli & decuma de præda hostium Apollini consecrata. καὶ νῦν μετίστω φάσοδόμησεν, inquit Dion, αὐτὸν τὴν πτυχὴν τὴν μετοικοῦν καὶ γηραιοὺν ιπποδρομίας τε πεντεπέλευθρον ιερὸν (ἔτοις γὰρ τοῖς τούτοις ἔχοντος ὀνοματέχον) κατέδειξεν ΑΚΤΙΑ αὐτὸν πξοσαγορεύετας. Dissentit a Strabone, quamuis ab eo illa, quæ de decuma nauium ante scripscerat, pene verbatim mutuatus erat. Et tamen ait

Actia

A Actia instituta ab Augusto. quod, vt ex Strabone ostendimus, falsum est. Sacrum igitur agonem ostendit ex eo, quod Hieronicæ de publico cœnabant: quod siebat in omnibus sacris ludicris. Itaque vulgari ioco propterea ij, qui habebant σίτους δημοποιεῖσθαι τῷ τρέχειν, aut δέχειν, vocabantur τρέχειν πόνοι: vt pote qui hora δέκανus alias alium præuertere conaretur in occupando loco κατακλίσεως, vt etiam in Theatris faciebant ωντόμορφοι, vt inquit Comicus Græcus, & pugnantes de loco, vt ait Romanus Comicus. τρέχειν πόνοι vox extat in primo Dipnosophiston, si bene memini. Hinc Iuuinalis iocus:

*Rusticus ille tuus sumit trechedipna Quirine,
Et ceromatico fert niceteria collo:*

Res mere Græca est ἀγώνις ιερὸς, & σίτους δημοποιεῖ. Qui fruebantur epulo publico, non temere admittebantur, nisi symbolo fidem facerent se esse τῷ ιερῶν σιτίων. Gestabant igitur niceteria de collo, quæ ridens trechedipna vocat Satiricus: tanquam eorum beneficio eas epulas ad quas currebant, perciperent. Hanc σίτους vocabant πενταρεῖα. Antiphanes de Parasitis:

*Τέργη γάρ αὐτοῖς ταῦτα τοῖς τ' Ολύμπιοις
Νικῶσι δίδοται, ξενοῖς διένεσα,
Σίτους. & γάρ μὴ τίθεται συμβολαῖ.
Πενταρεῖα ταῦτα πάντα πεσοσαγορεύεται.*

Interpres vetustissimus Aristophanis, postquam docuisset πενταρεῖα Cesse pecuniam, quam duo se sponsione lacestentes in sacro, aut apud iudicem deponebant, (quæ Sacramentum Latine Varroni dicitur) postea addit Romanis vocari πενταρεῖα. Verum quidem πενταρεῖα vocari Sportulam a Romanis, non vtique quando Sacramentum, & pecuniam ex sponsu depositam, sed quando σίτους τῷ ιερῷ μῶν significat: in qua notione accipienda in versibus Antiphaniis. Itaque Anianus vetus interpres Chrysostomi πενταρεῖα vertit Sportulam in Prytaneo, homilia prima in Matthæum, in illis: *Pramia vero virtutum in ista Rep. non ramus oleæ, nec corona oleastri foliis immixta, nec in Prytaneo sportula, nec ærea statua, &c. Vbi non dubito, quin in Græco fuerit τὰ πενταρεῖα, pro quo Anianus dixerit, Sportula in Prytaneo.* Igitur eiusmodi erat Agon Actiacus: qui, cum puro Olympicus esset, concurrebat cum Olympico Elidensi. Celebrabatur igitur eodem anno, eademque die, quo Elidensis. Augustus Cæsar rediens ex Ægypto appulit ad Ambracioticum sinum, anno tertio Olympiadis 187, & tunc omnia designauit condendæ Nicopoleos, illustrando ludicro, templo Apollinis ornando, vt nos doceat Dion. Itaque anno eodem Olympico, se quinques, & Apulcio eoss. octauo Idus Ianuarias Urbem triplici triumpho ingressus est,

Qq

teste

testē Orosio, ac sequenti anno, se vi, & M. Vipsanio Agrippa iterum cossi anno primo Olympiadis 188, primum agonem Olympicum Actiacum Romæ celebrauit. Dio libro LIII: ἐ τινὶ πανήγυρει τινὶ ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ περὶ τῷ Ακτίῳ ψηφισθεῖσαν ἡγεμονεῖ μὲν οὐδὲ Αγρίππᾳ οὐδὲ ἐν αὐτῇ τινὶ πανορμίδι διάτε τῷ παιδών καὶ διὰ τῷ αἰσθάντῳ δύναμιν ἐποίησε. καὶ αὐτὸν μὲν διὰ πέντε δεῖ ἐτέλε, μέχει δὲ ἐγίγνετο, τῶν τε σπέρματων εἰρωπίνων ἐν πεντεπότην μέλαχσα. In verbis, μέχει δὲ ἐγίγνετο, videtur interpres corrigerε μέχει τινῶν. Melius μέχει τοι. Sane ille Agon diu Romæ obtinuit: ut Suetonius scribat Tiberium puberem præsedisse Romæ ludis Actiacis, & Trojanis Circensibus, ductorem turmæ maiorum puerorum. videtur autem desitus temporibus Dionis. Quia igitur & Olympicus erat, & Romæ anno ipso Olympia-
dos 188 primo celebratus est, necesse omnino est, eodem anno ad Nicopolim primum agonem Actiacum celebratum, anno Iuliano 18, periodi vero Julianæ 4686. Quare concludimus periodum Actiacam eandem fuisse cum Olympiaca: & fortasse illa Olympiade, qua primus agon Actiacus celebratus est, Julianam anni formam a Nicopolitanis acceptam. Quod hariolabundi dicimus. Nam ne penitus asseramus, facit religio Olympiadis, quæ semper plenilunio celebrabatur. Sed cum Elidenses anni Iuliani formam admisserint, & in xv Iulij & xvi Olympiadem celebrauerint, non abhorret a vero Actiacum annum ex Tetraeterico in merum Julianum mutatum fuisse. Alioquin plenilunio, vt diximus, semper celebrabatur Olympias, qui erat ultimus dies τὸ ἔορδενες e quinque. Nam xi Luna incipiebant certamen gymnicum, quintadecima erat ultima certaminis, sextadecima η νείκης. Tzetzes in Lycophronem: τάδε Ολύμπια πάντες ἡμέρας ἐτελεῖται, διπλαὶ τὸ σελήνης, μέχει ὅλης οὐδὲ περιγραμματίζοντο δὲ περὶ τὴν ἡμέρας λαοῦ. Hoc Nicopolitanum ludicrum a temporibus Constantini desitum Julianus Apostata instaurauit, urbemque ipsam Nicopolim ruinis deformatam refecit, vt testatur Mammertinus in luculentissimo illo suo Panegyrico: sed Olympiadem in lustrum Julianum transtulit. Celebrata enim est Olympias Actiae post multa lustra desita, Flaviis Tauro, & Florentio cossi. lustro Juliano centesimo secundo. Erat enim annus Julianus 405, D. Christi Dionysianus 360, cyclo Solis v. In numismate Neronis sculptum extat: ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΑΚΤΙΩ ΝΕΡΩΝΙ: In alio eiusdem: c o l. NICOPOLIS. Item in alio eiusdem: AKTIA ΠΥΘΙΑ. Illa Pythia Isthmia Eusebius ait celebrata anno 11 Olymp. ccxi. Et nihil aliud erat, quam Musicum certamen. In victoria igitur Actiaca quadruplex epocha: victæ classis, anno Juliano xv: Thoth Augustorum Actiaci, anno Juliano xvi: primi Agonis Actiaci, an-

A no xviii. Augustom anni Romani, qui erat Julianus xix.

DE BISEXTO AB AVGUSTO
CORRECTO.

LIBRO secundo, & alibi non semel demonstrauimus non solum barbaris, & Græcis, sed & Romanis quoque morem fuisse diem vnum intercalare: eamque intercalationem Romanis dictam fuisse OLYMPIORVM MYSTERIA. quod plane ostendit, eos a Græcis hoc didicisse. Eum autem diem intercalandi potestas erat Athenis quidem penes Hierophantas, Romæ penes Pontifices, quorum cum Bræ Fasti permissi erant. Romani ex eo, quod alternis Merkedonium xxii, & xxiii dierum intercalabant, satis aperiebant, se vnius diei intercalationem agnoscere. Sed non semper suo loco, hoc est alternis, Merkedonium xxiii dierum intercalabant. Aliquando enim extra ordinem, hoc est anno communi, illum diem singularem ex arbitrio dispensabant, idque si quando Nundinæ in Kalendas Ianuarias inciderent; aut in Nonas cuiusvis mensis. Quia enim utrumque infaustum habebatur, Pontifices vnum diem fini anni adiiciebant, in quem Nundinas reiiciebant. Ita December, qui ex consuetudine debebat esse vndetricenum dierum, fiebat dierum tricenum. Erat ergo ille annus οὐτεγένεσθαι. Quid ergo fiebat illa die superflua? Ceterosq; huic malo medebantur. Si enim ille annus esset communis, a cuius Kal. Ianuariis amotæ erant Nundinæ, pro xxii Februarij, dicebant xxiiii. Hoc est, Terminalia, quæ ex consuetudine sunt in a. d. vii. Kal. Martij, uno die anteuerterebantur. Si autem annus esset intercalatius, pro Merkedonio xxii dierum, xxii dies intercalabant, pro Merkedonio xxiii, tantum xxii. Idem fiebat & quoties Nundinæ incurrerant in aliquas Nonas. Tunc enim inter Pridie Nonas, & ipsas Nonas, diem intercalabant. Hoc perspicue patet ex illis auctoribus, ex quibus centones suos sarsit Macrobius. Cuius verba: *Quotiens incipiente anno dies capit, qui addictus est nundinis, omnis ille annus infaustis casibus luctuosus fuit: maximeq; Lepidiano tumultu opidio ista firmata est. Nonis autem, &c. Postea: Vnde dies ille, quo abundare annum diximus, eorum est permisus arbitrio, qui Fastis præerant, uti, cum vellent, intercalaretur: dummodo eum in medio Terminaliorum vel mensis intercalaris ita locarent, ut a suspecta die celebritatem auerterent nundinarum. atque hoc est, quod quidam veterum retulerunt, non solum mensem apud Romanos, verum etiam diem intercalarem fuisse. Macrobiij verba, non alias veteris scriptoris. Male enim mentem eorum assecutus est. non enim quoties nundinæ a Kalendis*

Ianuariis aut a Nonis quibusuis auerterentur, intercalandum erat A post Terminalia; imo ante Terminalia vnuus dies eximendus. Alio- qui annus antecedens cum sequente habuissent vnum diem excre- scentem supra numerum dierum conceptum. quod ne accideret, de sequenti anno is dies exemptus, qui superiori adiectus. Quod ve- ro veteres dicebant præter mensem, etiam vnum diem intercala- ri, iam id a nobis demonstratum, hoc nihil aliud esse, quam quar- to quoque anno Merkedonium x x i i i dierum intercalari solitum, hoc est, præter xxii dies Merkedonij ordinarij, vnum etiam extra numerum intercalatum. Quod autem semper Nundinæ a Kalend. Ianuarij reiicerentur, testis etiam Dio, qui annum illum, quo Clo- dius a Milone interfactus, infaustum eo nomine dicit fuisse, quod B nundinæ Kalen. Ianuarij celebratæ. καὶ Τούτου ἡ τέ τι ἀλλο χειρὸν συνέ- βη. καὶ οὐογές οὐ διὰ τοῦ ἀνέστη μεριδὴν αὐτῷ τῇ Εἰδυτερίᾳ νυμ- ριᾳ ἔχθη. Idque sub anno prisco. At sub anno Iuliano, idem accidif- se refert idem anno Consulatus Pollionis & Caluini. εν τε τῷ πέδῳ Τού- του ἔτει Ιησία τε οὐ τῇ τῷ Απολλωνίῳ ιπποδρομίᾳ αὐτοῖς εἰς τὸν ιπποδρόμον, τελοῦτες κατέβαλγον. καὶ μέροι ἐμβόλιμοι τρόποι ταὶ καθεπνοῖς ἀνεβλήθη, οὐα μὲν οὐ νυμφεῖς οὐ ἔχομέν τοις τὸν οὐογέν τὸν διὰ τοῦ ἀνέστη μεριδὴν λαβοῦ, οὐτε δύποτε παινὶ δέχαις Κρόνος εφυλάσσετο. καὶ οὐ παν- Φρεστι αὖθις, οὐπώς οὐ ζεύς τῷ Καισάρι τῷ προτέρῳ δόξην τοι- σεῖ. Recte. Anno antecedenti diem adiectum, & eius vicem alium ex sequenti detractum, quæ plane Macrobij hallucinationem oppu- gnant. Sed hæc contigerunt sub vitiōso cyclo Solis. At sub emen- dato aliud exemplum extat apud eundem, anno tertio Claudi, qui erat 89 annus Iulianus. Ita enim scribit libro Lx. καὶ τὸν οὐογέν τὸν διὰ τοῦ ἀνέστη μεριδὴν αὐτοῖς, εἰς ἐπέργειν μέροιν, ιερῶν παντῶν ἐνεκαὶ μετέπε- σαν. Καὶ τοῦ μὴ καὶ ἀλλοιε πολλάκις ἐγένετο. Translatam ait celebritatem in alium diem, non autem diem intercalatum: vt a Kalendis Ianua- rij, ad a. d. iiii Nonas. Falsum igitur est, quod subiicit, καὶ Εἴτε αἱ λ- λοιε πολλάκις ἐγένετο. Nam non οὐαρέσσοις fiebat τὸ ξερόν, sed τῷ Κα- λανθιδῶν. Itaque hoc mala fide pronunciauit. Nundinæ, inquam, non transferebantur, sed Kalendæ Ianuariæ, & Nonæ omnium mensium: quamuis & nos quoque aliquando ita credidimus. Ita fie- bat semper, vt Nundinæ essent nono die. Itaque in Kalendario Co- lotiano literæ ab A, ad H, inclusiue positæ sunt, vt in Kalendariis Romanæ Ecclesiæ ab A, ad G, inclusiue: quod Romani οὐδοαῖς μεριδαῖς, vt nos εἰδομέναι, tempora signarent. Hæc quæ in capite de anno Ro- mano dicenda erant, nec dicta sunt, hic adieccimus, tum ne quid de doctrina ciuilium dierum veteris anni Romani desideraretur: tum quia opportune de intercalatione illius diei hic agi potest, vbi de men- D dosa

A dosa intercalatione bisexti agitur. Caius igitur Iulius Cæsar edicto præcepit quarto quoque anno intercalari, quod ab ipso imperfekte possum perperam a Pontificibus exceptum est. Ille enim intelligebat anno quarto exacto, quinto redeunte: illi interpretati sunt, anno quarto ineunte, hoc est, Terminalibus anni quarti ineuntis. Ita in duodecim annis, in quibus Cæsar intelligebat tria bisexta intercalanda, quatuor sunt intercalata: in **xxxvi**, duodecim, cum tantum oportuisset nouem. Igitur C. Iulius Cæsar Octavianus Augustus annum a *Divo Julio ordinatum*, sed postea negligentia conturbatum, atque confusum rursus ad pristinam rationem rededit: in cuius ordinatione Sextilem mensem e suo cognomine nuncupauit. Hæc Suetonius.

B Tempus vero indicat Censorinus: *Qui autem antea Sextilis fuerat, C. Martio Censorino, C. Asinio Gallo coss. in Augusti honorem dictus est Augustus, anno Augustano vicesimo.* Erat ergo tricesimus octauus annus Julianus, periodi autem Julianæ **4706**, cyclo Solis emendato secundo. Ergo ab editione Julianæ duodecim dies intercalati, & proinde tres extra iustum modum. Itaque edictum emisit Augustus, ut ex Consulatu C. Martij Censorini, & C. Asinij Galli non intercalaretur, nisi anno Julianæ **LIII**. ut quindecim annis Ægyptiacis, sineulla intercalatione transmissis, deinceps. ab anno **LIII**, quinto quoque anno intercalaretur. Sciendum autem in bisexti intercalatione non id obseruari, quod in gemino Adar Iudaico. Anno enim

C embolimæ Adar ordinarius est, non prior, sed posterior. Contra in veteri anno Romano, mensis intercalaris, non Merkedonius vocabatur, sed ipse Februarius. quod a nobis ex Catone iurisconsulto alibi demonstratum est: l. Cum bisextum. De verb. sign. *Cato putat mensis intercalarem addititium esse, omnesque eius dies pro momento temporis obseruat, extremoque diei mensis Februarij attribuit Q. Muttius.* Mensis autem intercalaris constat ex diebus viginti octo. Vnde intercalares Kalendas dictas fuisse alibi admonuimus, non Kalendas Merkedonij, sed ipsius Februarij ordinarij. Nam ordinarium voco, quia **xxviii** dierum erat. Sic in bisextili anno cum bis dicitur **vi** Kal. non vtique prior dies intercalaris censetur, sed posterior, ex ea-

D dem l. Cum bisextum. Itaque historici, astronomi, & Chronologi in comparandis temporibus cum diebus Julianis, cauere debent, ne intra hos **LII** annos, saltem intra **XLVIII**, cyclo emendato Solis, pro vitioso vtantur. Hæc bisexti correctio ab Augusto facta fecit, ut Ammianus Marcellinus formam anni Juliani non Julio, sed Augusto attribuerit. In quo frustra est. Verba eius hoc manifesto testantur: *Hec nondum extentis fusius regnis diu ignorauere Romani, perque scula multa obscuris difficultatibus implicati tunc magis errorum pra-*

funda caligine fluctuabant, cum in sacerdotes potestatem transaldisserent A intercalandi: qui libenter gratificantes publicanorum vel litigantium commodis, ad arbitrium suum detrahebant tempora vel augebant, hoc que excepto, emergerunt alia plurima, qua fallebant, quorum meminiisse nunc superuacuum puto. Quibus abolitis Octavianus Augustus Græcos secutus, hanc inconstantiam correcta turbatione composuit, spatius duodecim mensium & sex horarum magna deliberatione collectis: perque duodecim siderum domicilia sol discurrens motibus sempiternis, anni totius interualla concludit. quam rationem bisexti probatam etiam victura cum faculis Roma adiumento numinis diuini fundauit. Hæc ita ille. Sed, vt diximus, & nemo dubitat, fallitur.

B

D E E X C E S S V H E R O D I S.

ADVERTENDVM Iudæos nunquam annos Regum aliunde, quam ab initio anni sui popularis ordiri, hoc est, a Nisan, usque ad tempora Simonis Hyrcani, sub quo ab Ijar annos suos putabant, ut ex tribus, aut quatuor locis ex Iosepho colligitur. Hoc magnam lucem affert non solum historiæ Iudaicæ sub Romanis, sed etiam sub Regibus Iuda. Nam a Tisri nunquam annum historicum orsi sunt. Iudæi ante excidium secundi templi: sed contractus suos annis tantum Seleucidarum a Tisri signabant. Quare cum Herodes a Senatu Rex declaratus fuisset, cyclo Lunæ xix, tamen Iosephus C non orditur annos eius ante Nisan, aut Ijar cycli primi. Cum autem ipso Iosepho teste, annos solidos xxxvii regnauerit, ex quo declaratus rex, xxxviii vero, eosque solidos, a captis a Sosio Hierosolymis, decesserit vero ante Pascha, nondum Ijar instante, quem diximus fuisse principem mensium, tempore Iosephi: manifesto colligitur, proximo Ijar annum Herodis xxxviii initurum fuisse, qui re vera erat tricesimus nonus a diebus æstiuis. Itaque hoc modo Herodes decesserit anno cycli xix exacto, primo ineunte. quod & confirmatur nono anno Archelai exacto, qui erat, ut ipse Iosephus scribit, Actiacæ victoriæ tricesimus septimus, anno Iuliano LIII. Archelaus regnauit annos solidos nouem. Ergo annus Julianus 44 D exactus, aut 45 iniens est primus Archelai, atque adeo ultimus Herodis, cyclo primo ineunte. Apud Iosephum perperam excusum est, vitio librariorum, Philippum Tetrarcham obiisse vicesimo anno Tiberij, postquam annos trigintaseptem imperasset. Legendum enim sine ullo dubio είκοσι καὶ δυτέρη. Cui rei argumento erit Vitellius, qui cum Fabio Prisco Consul fuit anno vicesimo imperij Tiberiani, qui erat octagesimus Julianus. Missus vero fuit in Palæstinam a Tiberio

Aberio post Consulatum, quo tempore obiisse Philippum Tetrarcham ait Iosephus, anno Julianu octagesimo primo. de quibus deductis 37 annis Tetrarchiae Philippi, relinquuntur anni Juliani 44, absoluti circa initium Philippi Tetrarchae, & excessum Herodis. Itaque hoc tempus competit initio anni Juliani 45. Verba Iosephi ex x viii libro: τότε δὴ καὶ Φίλιππος (Ἡράδης δὲ τὸν αὐτέλφος) τελευτᾷ τὸν βίον εἰκοσῆ μῆνας ἔμενε τὸν Τιβερίου δέχης, ἵγνος αὐτῷ δὲ αὐτὸς ἐπὶ τὸν τελευταῖς Τεραχωνίδης καὶ Γανλακίνηδης. Cum ante xiii annos in priore editione legendum esse, ut supra posuimus, εἰκοσῶν καὶ δύστερων monuissemus, hodie consuluiimus veterem Iosephi interpretem Russinum, in quo legitur, *vicesimo secundo anno, imperante Tiberio.* Omnino igitur

B Herodes deceffit anno Juliano xlv ante Nisan, cyclo Lunæ primo ineunte, Solis nono. Hæc solidis argumentis demonstrata characterem habent a Iosepho notatum; nempe defectionem Lunarem, quæ tempore morbi Herodis contigit, anno Nabonassari 747, Tybi xviii, sequente xix, feria quinta, sequente sexta, Schebat xiiii, sequente xv, anni Iudaici 3760, cuius Schebat neomenia 6. 17. 332, Decembribus xxvi, Ægonos xvi anni a mundo condito 3949: cuius Zygōn, 6. 16. 4', Septemb. xxvi, anno periodi Julianæ 4713, Ianuarij 11x in cyclo emendato, Ianuarij vi in cyclo vitioso. Anomalia latitudinis mediæ erat graduum 89. 7'. 28'. Verba Iosephi de defectione Lunari lib. x vii. καὶ τὸν ἔτερον Μαρτίαν, οὓς

C ἴγνη ἔχει τὸν στόν, καὶ αὐτὸς εἶπες καὶ τὸν ἔταιρον αὐτὸν ἔχωντες ζῶντες. Καὶ σελήνην τὴν αὐτὴν ωκεῖν ζεύλιπεν. Subiicit, quomodo, ingrauescente morbo, tandem coniectus fuit in θερμαὶ λατρεῖα medicis, post cædem Antipatri filij, & teturum de occidendis proceribus aulæ in Hippodromo initum consilium. Denique scribit ipsum inter dirissimos cruciatus violentam, & tyrannicam effusisse animam: quod quidem accidit paulo ante solenne Azymorum, cuius Iosephus meminit capite sequenti. Duos igitur cyclos solidos regnauit Herodes, initio capto ab anno Juliano desinente vi, quo renunciatus Rex a Senatu. Detractis enim vi annis absolutis de 44 solidis, remanent anni solidi 38. Iosephus: βασιλεῖσας αὐτὸς δὲ μῆνας αποκτεῖνας Αυτηγονος κρεπτος τῷ περιγραμτῶν, ἔτη τέσ-

D σαρξ καὶ τελευταῖς αὐτὸς δὲ τὸν Περιπατινὸν απεδειχθὲν βασιλεὺς, ἐπὶ τὴν τελευταῖς. Quid faciemus igitur Eusebio, qui obitum Herodis confert in annum quartum Olympiadis 195, qui annus Olympiadicus iniuit a diebus æstiuis anni Juliani li? Ergo Herodes deceffit anno Juliano lii. Detractis ergo 6 de 52, remanebunt anni 46 absoluti, quibus Herodes regnauerit, secundum hunc Eusebij Epilogis-
mum. Quis non videt ἀλογίσια? Nam cum attribuat 37 annos solidos regno Herodis, eius primus annus consurgeret ab anno

secundo Augustorum Actiaco. Et sane, nisi fallor, hoc habebat in A mente Eusebius, qui tanta absurditate sese traduxerit. Quid dicam de illis, qui cum in priore editione nostram de Herodis excessu sententiam, & de hac Lunari defectione legissent, erratum a nobis & in anno Herodis, & in tempore defectionis hariolati sunt? Nos illos iubemus frui iudicio suo. Nobis partes veri tuendi susceptæ sunt, quas nunquam prodere certum est. Quid potuit melius demonstrari, quam hæc a nobis demonstrata sunt? Quod vero Annus ille ex persona Philonis sui stramentitij scribit, Herodem quadraginta annos regnasse: xxxiiii quidem tyrannice, sex autem legitime: quamuis illud oraculum non solum insignem impudentiam Monachi, sed etiam infiditiam aperit: tamen non tam miror ab eo homine confitum, qui bonis viris imponere statuisset, quam inuenisse sectatores viros non contemnendos, qui illud ab homine confidentissimo fabricatum non aduerentes, nequaquam veriti sunt in scripta sua tanquam aliquod preciosum emblema transferre. Quid vocat legitimum Regem? An ignorat, qui a Senatu Romano Rex declaratus fuerit, eum nunquam non legitimum fuisse? Doceat nos, quomodo Rex is legitimus non fuerit, qui Regnum ex lege & Senatus decreto accipit. Tyrannicum vero eius ingenium in exitu vitæ fuisse, & circa ultima tempora impendio magis fuisse, quam initio regni sui, qui negauerit, idem & filios a patre imperfectos, & puerulos innocentes sub matrum vberibus cæsos tyrannicum facinus esse negauerit. Sed C non tantum in eum planum dicta fuerint, quam in illos, qui hodie in tanta luce literarum ab eius libris videntes & prudentes sibi imponi patiuntur. qui putant nullum bonum Chronicon esse, nisi quod ex Berofo, Metasthene, Xenophonte, Mytilo, & similibus Annianis portentis consarcinatum sit. Haurire exempla, aut auctoritatem ex illis quisquiliis petere, est infiditiam suam per præconem prædicare. Quemcunque scripta Annij oblectant, neque iudicium, neque sensum literarum ullum habere potest.

DE EXCESSV AVGVSTI ET INITIO TIBERI.

AVGVSTVS natus est cyclo xv Lunæ, diebus æstiuis, post occasum Solis, αιγοκερωτος ἡροσκοπικης. Decessit duobus Sextis, Pompeio & Apuleio coss. neomenia Thoth anni 761 a Nabonassaro: anno Juliano LIX, qui & ipse erat cycli Lunaris xv. Eodem igitur cyclo natus & mortuus, cum iam illi septuagesimus septimus annus inuestisset a diebus æstiuis. Sed quia in anno Juliano eius natalis

Analis putatur ab eadem die eiusdem mensis, a qua putaretur in anno Romano prisco, si C. Iulius Cæsar annum non emendasset, nimirum a xxii Septembris, propterea illi deesse videntur ad annum septuagesimum sextum tot dies, quot intersunt ab eius excessu, ad vicesimam tertiam Septembris. Propterea Suetonius scribit eum decessisse anno ætatis septuagesimo sexto, diebus quinque & triginta minus. Totidem enim intersunt a xix Augusti, in qua decessit, ad xxii Septembris, in qua cius natalis celebrabatur. Idem etiam dicit Dio, secutus Suetonium, ut solet. Sed & eum decessisse cyclo Lunæ xv , præter annum Julianum Lix , in quem incidit Consulatus duorum Sextorum, Pompeij, & Apulei: firmatur etiam charactere $\delta\alpha\mu\phi\lambda\epsilon\kappa\tau\omega$, nimirum defectione Lunæ, quæ post obitum Augusti contigit, seditione militum Pannonica, auctore Cor. Tacito, ac post illum Dion. Accidit igitur illa defectio anno periodi Julianæ 4727 , Septembris xxvii , feria quinta, cyclo Solis xxiii , Lunæ xv , anno Nabonassar 762 , Paophi viii ; Tisri xv anni Iudaici 3775 : cuius character $5.6.1018$, Septembris xii , Zygnos secunda, anni a mundi conditu 3964 . cuius Zygonos neomenia, $4.7.22$. Quod vero Dio & Eusebius in Chronico aiunt πατελῆς ἡλίας ἐκλαψίν contigisse, id nos pertinaciter negamus. Neque toto illo, neque sequente anno Sol deficere potuit. Frustra igitur eam quidam viri boni & docti venantur. Porro & hoc insigne C in Augusto: eodem cyclo, quo natus est, eodemque die mensis obiisse, quo primum Consulatum iniit, imperfectis Hirtio & Pansa cass. a quo die quidam eius imperium ordiuntur. Vtrumque enim contigit a. d. xiiii Kalend. Sept. &, quod mireris, eodem cyclo Solis. Ergo eadem feria, nempe prima, neque solum feria prima, sed & anno Sabbatico primo desinente iniit Consulatum, & anno Sabbatico primo desinente obiit. Annus Iudaicus, quo vterque Consul imperfectus, 3718 . Annus Iudaicus, quo obiit Augustus, 3774 . Vterque est primus Hebdomadis annalis. Intervallum viii Hebdomades. Ergo ut eodem die Hebdomadis diariæ, ita eodem anno Hebdomadis annalis. Vixit igitur annos 76 absolutos, qui sunt cycli Lunares quatuor, & præterea quantum interest ab extremis partibus Cancri, ad xix Augusti, contra quam Suetonius ac Dio sentiunt, qui xxxv dies aiunt deesse anno septuagesimo sexto. Non frustra igitur sunt quidam ex veteribus, qui Augustum annos Lvi imperasse scribunt. A die enim primi eius Consulatus, ad diem obitus, tot sunt anni Juliani præcise.

DE INITIO CALIGVLAE.

TIBERIVS Cæsar natus est xvi Kal. Decemb. M. Aimilio Lepido $\overline{II}$, L. Munatio Planco coss. qui erat annus Julianus quartus, ac proinde cycli decimus septimus. Ergo annis ætatis Tiberij addenda xvi, ad methodum Lunæ. Decessit anno ætatis 78, xvii Kal. Aprilis, Pharmuthi $\overline{III}$, feria vii, anno a Nabonassaro 784. Quare proximo Nouembri illi competebat annus 79 iniens. Si 16 cum 79 componas, habebis cyclum Lunæ 19, quo obiit Tiberius. Ideo erat annus periodi Julianæ 4750, ex quo consurgit initium Caligulæ ex a. d. xvii Kal. Aprilis. Hac Methodo B voluimus eruere verum, ut ei assuescant Chronologi, & Tabularum astronomicarum conditores. Nam alioquin simpliciter per annum Julianum hoc indagari poterat: cum decesserit Tiberius Cn. Acerronio Proculo, C. Pontio Nigro coss. qui Consulatus competit in annum Julianum 82: hoc est, in annum periodi Julianæ 4750, vt supra. Imperavit igitur Tiberius annos Julianos absolutos xxii, dies 209.

DE INITIO CLAVDI CÆSARIS.

METHODO nostra experiamur, quod alia via indagare potuimus. Caius Cæsar Caligula natus est patre suo Ti. Julio Cæsare Germanico, C. Fonteio Capitone coss. prid. Kalend. Septembr. anno Juliano 57. Fuit ergo cyclus Lunæ $\overline{III}$. Ideo 12 addenda ad ætatem Caligulæ ad methodum cycli. Cæsus est xxix ætatis anno, ix Kal. Febr. Additis 12 ad 29, abiectis 19, remanet cyclus 3 in natali Caligulæ, prid. Kalen. Septembr. Ianuarius vero quo imperfectus fuit, ordiebatur annum, cui competebat cyclus 4. Ergo cyclo 4 imperfectus Caligula, eodemque iniuit imperium Claudius. Idem etiam eruetur continuando annos tres, menses x, dies viii ab a. d. xvii Aprilis anni Juliani 82. Numerus enim definit in a. d. ix. Kal. Febr. anni Juliani 86, qui erat 788 a Nabonassaro, D Mechir $\overline{V}$, quo die imperfectus Caligula, & cœpit regnare Claudius. Ergo initium Claudij a cyclo iv ex a. d. ix Kal. Febr. anno periodi Julianæ 4754. Huic argumento faret annus quintus eiusdem Claudij, in quo Sol defecit natali ipsius Imperatoris, hoc est, Kal. Augusti, M. Vinitio $\overline{II}$, M. Statilio Coruino coss. anno Nabonassari 792, Mesori $\overline{XXV}$, feria prima, Leontonos viii anni a conditu mundi 3994. cuius Zygona, 6.14. o', Septembribus $\overline{XXV}$. Ab tricesima

Ama anni Iudaici 3805. Nam sequentis mensis neomenia fuit i. 23.
 464, cyclo Lunæ viii, Solis xxvi. Quod si annus quintus Claudij
 cyclo viii : ergo primus cyclo 4. Rursus nonus annus Claudij ha-
 buit Consules Q.Veranius, C.Pompeium Gallum, sub quibus Olym-
 pias 207 publicis actibus signata est, teste Solino: hoc est, a diebus æ-
 stiuis anni eorum Consulum. Ea vero Olympias, cum sit periodi
 Olympicæ duodecima, cadit in cyclum xii. Ergo primus annus
 Claudij cœpit a cyclo quarto, ut supra. Hæc nos per methodum no-
 stram venamur, tametsi aliunde verum erui possit. Sed hoc ideo faci-
 mus, ut Chronologus, aut πνακογράφος deficientibus adminiculis
 ab historia, possit hac methodo tum verum aucupari, tum falsum
Barguere: quod quidem in hac diatriba contigit. Nam Sex. Aurelius
 Victor, quem edidit eruditus vir Andreas Schottus noster, scribit
 sexto anno Claudij octingentesimum Vrbis natalem fuisse celebra-
 tum, intelligens ludos sacerdtales a Claudio editos, Claudio ipso
 1111, L. Vitellio 111 coss. qui erat annus Christi 47, ut alibi de-
 monstrauimus, cyclo Lunæ x. Si erat sextus annus Claudij, ergo
 annus primus Claudij cœpit a cyclo v. Atqui demonstratum est
 cœpisse a 1111. Ergo error est in Sex. Aurel. Victore, siue auctori, si-
 ue librario attribuendus. Apud Clementem Chronologus a morte
 Alexandri, hoc est, a Thoth 425 Nabonassari, ad initium Claudij,
 putat annos 365. ἐντὸς θεοῦ ἐπὶ τῷ ἡγεμονίᾳ Γερμανικῆς Κλαυδίου
Ceget, ἐπὶ τειχόσια ἐξήκοντα πέντε. Ergo annus primus Claudij est 789 a
 Nabonassaro. Atqui supra demonstratum est, initium Claudij ca-
 dere in 788 annum Nabonassari. Vno anno ergo plus dixit. Vides,
 quanto certior sit methodus per cyclos, quam per adiectiones an-
 norum, ut etiam illa vetustissimorum scriptorum errores aperiat.
 Aliquando sola adiectione annorum cogimur uti, ubi desunt cæte-
 ra præsidia. Sed potest fieri, ut vitium interueniat: ut in annis He-
 rodis. Nam ex dinumeratione solidorum annorum, quos non semel
 producit Iosephus, necessario sequebatur, Herodem obiisse cyclo
 Lunæ xix. Sed defectio Lunæ ab eodem optimo scriptore prodi-
 ta docet cyclo primo ineunte decesse. Tametsi in methodo epa-
Dctarum cyclus Lunæ incipit a Martio, tamen in methodo annorum
 illum ordimur a Kalendis Ianuarij, quod non semel monuimus.

D E I N I T I O N E R O N I S.

A

TE M P V S initij Neroniani non possumus ignorare, quia pendet ex fine Claudij, quod latere nos non potest. Sed tempus exitus ignoratum fuisse argumento fuerit tum Suetonij accuratissimi scriptoris de ea re silentium, haud præterituri, si sciuissest, quæ fuit eius diligentia, tum etiam aliorum, qui de ea re prodiderunt, discrepantes sententiæ Iosephi, Clementis, Eusebij, Zonaræ, Xiphilini. Sed Suetonio ignoratam non fuisse diem obiecerit quis ex eo, quod idem scribit, Neronem eodem die obiisse, quo Octauiam interemerat. Putabam diem ignorasse tolerabilius esse, quam cognitum præteriisse. Nunc vero negligentiae absoluere non possum. Quartodecimo anno B imperij sui extinctus est Claudius. Quartusdecimus cyclus a quarto est decimus septimus, quo nempe Claudius decessit, 4767 periodi Julianæ, 111 Idus Octobr. Quare recte apud Eusebium decessus Claudij confertur in annum 11 Olymp. cc viii. Hinc init imperium Neronianum. Confirmatur quinto anno eiusdem currente, quo contingit Solis defectio, C. Vipsanio Aproniano, L. Fonteio Capitone coss. anno periodi Julianæ 4772, prid. Kal. Mai. feria secunda, cyclo Solis 12, Lunæ 8. anno mundi 4006, Leontonos viii. Neomenia Zygones 2. 23. 30', Sept. xxv. anno Iudaico 3819, Nisan trigesima. Nam Ijar fuit 3. 2. 274. Kalen. Mai. Si igitur quintus annus Neronis cyclo III, ergo primus cyclo xviii, a Kal. Ianuarij, xvii autem ab Octobri antecedente. Rursus Iosephus scribit cladem Romanorum duce Cestio, quæ incidisset in solenne Σκλωπηγιας, mense Octobri, incurrisse in annum Neronis duodecimum, scilicet in untem: Septimam autem diem Septembribus, qui proxime illum Octobrem antecessit, fuisse Sabbatum. Ergo fuit cyclus Solis 18: Litera Dominicalis F. Si annus periodi Julianæ 4767 fuit primus Neronis a mense Octobri, sane 4778 fuit XII iniens. Ergo, ut diximus, fuit cyclus Solis xviii. Iosephus libro ΙΙ αλώσεως, κεφαλ'. λβ'. Ταιζε μὴ ἔκτη Γοεπαις μένος ἐπεδχθη. Κατά δὲ τὸν ἐπεστατησαν, &c. Septima illa die Septembribus, cohortem, quam ducebat Metilius Tribunus, trucidarunt, fide, quam dederant, fracta. Ergo Iosephus subiungit: ἔκαστος δὲ τῷ μετέπειτα Δως αὐτὸς οὐαὶ τῷ σασασῶν δίκας δώσων ἐτελεόμενος. οὐ γὰρ δῆτε ζεῦ πειραζόντας τὸν Φόιον. In sequentibus vero docet mensem Novembrem incidisse in xi annum Neronis. Ergo September adhuc erat in xi desinente. Nec mirum est, qui consuesset annos omnes putare ab initio anni popularis Iudaici, eum hic a vero initio Neronis illius imperium putare. Tunc enim, cum scribebat libros suos, nullus erat annus Iudaicus, nulla republica Iudaica superstite. Idem videtur

A videtur facere & in annis Caligulae. Hæc nos methodo nostra tractat^{ur} uimus, cum alioquin possint expeditissime ex adiectione annorum: Claudius obiit anno Juliano 99, III Id. Octob. cyclo Lunæ XVII. Rursus Nero natus anno Juliano, XVIII Kal. Ian. cyclo Lunæ XIX: Periit anno ætatis XXII currente. Annis ætatis Neronis addenda XVIII, ad methodum Lunæ. Igitur periit anno cycli XII: & proinde anno Juliano 113. Iam si 99 annos Julianos de 113 deduxeris, relinquuntur anni Juliani absoluti, quibus imperasse, si quidem continuasset usque ad a. d. 111 Id. Oct. Hæc haec tenus tuto afferere possumus. Nam diem mortis tacuit Suetonius, qui tamen eodem, quo Octauiam uxorem interfecit, sibi manus attulisse scribit. Si Xiphilino credimus, Nero perierit die IX Iulij, anni Christi 68. Nam a morte Neronis, ad initium Vespasiani, id est, ad Kal. Iulij anni Christi 69, dicit interesse annum solidum, dies XXII. Quam sententiam amplectimur: neque dubitamus veram esse: præsertim cum Cassiodorus scribat imperasse annos XI, menses VII, dies XXVIII: quod tempus definit in IX Iunij. Itaque nullum dubium, Neronem per Eid. Iunij periisse: & male a Suetonio omissum.

DE PRIMO AGONE NERONIANO.

IN numismatis Neronis legitur: CERTAMEN QVINQUENNIALE INSTITUTVM: quod non aliud intelligendum ab eo, cui nomen fecit NERONIA: in quo Eusebius scribit cithara viciisse. E regione enim anni IIII Olymp. CCIX scribit: *Nero Roma cithara contendens superat.* Et infra e regione anni IIII Olympiad. CCX: *Nero Roma in citharistarum agone contendens omnes superat.* Quatuor anni solidi interiecti sunt: & propterea quinquennale certamen appellatum. Cor. Tacitus Annali XIII, ait primum certamen Neronianum quinquennale institutum, Nerone quartum, Cornelio Cocco coss. qui inierunt magistratum post C. Vipsanium, & C. Fonteium, sub quibus eclipsim Solis contigisse supra demonstrauimus, prid. Kal. Mai, cyclo Lunæ III. Ergo prima Neronia instituta cyclo Lunæ quarto; anno Christi LX; ac proinde quarto Olympiadis CCIX. Recte igitur apud Eusebium eodem anno viciisse Neronem cithara, notatum est. Secundum lustrum celebratum anno ultimo sequentis Olympiadis, ex eodem Eusebio iam demonstrauimus. Circa initium annalis XVI, Cor. Tacitus scribit: *Ac forte quinquennale ludicrum secundo lustro celebrabatur: oratoribusque principia materia in laudem principis assumpta est.* Si primum lustrum erat cyclus quartus; ergo secundum fuit cyclus octauus, C. Lecanio, M. Licinio coss. Atqui principium Annalis XVI pertinet ad Consules Silius Nerum, & Atticum Vestintum, sexto anno ab editione

Rr primi

primi ludicri. Ergo Agon Neronianus fuit sexennialis. Atqui quin- A
quennalem fuisse dicit. Contradicit igitur sibi. Quomodo illum
cuebimus? Evidem nullam hic errori latebram video. An Nero
in annum sextum distulit? Tantum abest, ut distulerit, ut etiam ali-
quando ante præstitutam diem reuocarit. Sueton. Nerone, xxi. De
hoc certamine Suetonius: *Instituit Ἑ' quinquennale certamen primus
omnium Romæ, more Graeco triplex, Musicum, Gymnicum, Equestre,*
quod appellauit NERONIA. Xiphilinus: οὐτε τὸ δὴ τὸ σωτηρίας τὸ τε
διαιροῦς ἔχογέτις αὐτὸς (ἢ τῷ γάρ περ πενθερῶν κα-
τεστάτῳ, NEPΩNEIA αὐτὸν ὀνομάσας. Sex. Aurel. Victor Andreæ
Schotti scribit Gordianum Gordiani filium certamen, quod Nero
Romam inuexerat, auxisse, firmasseque. *Eoque anno, lustri certami- B
ne, quod Nero Romam inuexerat, aucto firmatoque, in Persas profe-
ctus est.* Is fuit agon Neronianus quadragesimus sextus, celebratus
anno Christi 240, cum primus celebratus fuisset anno Christi 60.
Biennio ante hunc 46 agonem Neronianum, celebratus fuerat agon
39 Capitolinus, ut notat Censorinus. Quare Agon xlvi Neronianus
incidit in Consulatum Vettij Sabini 11, & Venusti, anno secundo
Gordiani: siquidem illud par Consulum a Fastorum conditoribus recte
in annum Christi 240 collatum est: quo quidem anno certissimum est
agonem xlvi celebratum. Atqui Iul. Capitolinus in Gordiano ita scri-
bit: *Prætextato Ἑ' Attico coss. Gordianus aperto Ianò Geminò, quod
signum erat indicti belli, profectus est contra Persas.* Si statim post cele- C
bratum agonem profectus est in Persas, ut scribit Aur. Victor: ergo
Consulatus Prætextati & Attici incidit in annum Christi 240, non in
241, ut volunt Fastorum conditores. Corrigantur igitur Fasti, & illud
par Consulum in annum 240 coniiciatur. Primus agon Neronianus
congruit anno periodi Julianæ 4773. Alium agonem Nero, quem
vocavit Isthmia Pythia Actia, celebravit anno secundo Olympiadis
ccxi. Sed non puto posteris continuatum. Pythium quidem Apol-
linem, & AKTION ΑΠΟΛΛΩΝΑ sese vocari præcepisse testes
sunt Xiphilinus, & nummi eius.

DE ROMA A NERONE INCENSA, ET D PERSECUTIONE CHRISTIANORVM.

ABOLEND O rumor Romæ a se incensæ Christianos subdidisse
reos Neronem auctor Cor. Tacitus: idque tempus confert in
Consulatum C. Lecani, & M. Licini: qui erat annus Julianus cix,
cycli Lunaris viii, Christi Lxiiii. Proinde eodem anno & secun-
dum ludicum Neronianum celebratum, & supplicium de Chri-
stianis

Arianis sumptum, anno periodi Julianæ 477. Adiicit idem Christianos aut feris & canibus obiectos, aut crucibus affectos, aut flammatos. Flammare est, quod Hispani dicunt *Pringar*. Stantibus ad palum destinatis vno (ne motatione capitis picem cadentem declinarent) gutturi suffixo, e lamina ardente (*regpidæ*, vocat Imper. M. Aurelius) pix aut vnguen in caput liquefiebat, ita ut riui pinguedinis humanæ per arenam amphitheatri sulcum facerent. Iuuenalis ad hoc tormentum, eandemque historiam alludens:

*Pone Tigillium. tæda lucebis in illa,
Qua stantes ardenti, qui fixo gutture fumant,
Et latum media sulcum deducit arena.*

B Locus contaminatissimus nec vlla hactenus mendi suspitione perstrictus. Nam & in vetustissimis exemplaribus Iuuenalis inoleuit, & agnoscitur a Scholiaсте. Lege:

Et latus medium sulcus diducit arenam.

Pone, vbi stantes ad palum alligati suffixo gutture, lamina impendente fumant, & totos artus liquefiunt, ita ut pinguedo diducat arenam sulco facto. Ut memorabiles illos cruciatus fuisse necesse sit, quorum multo post tempore meminerit Iuuenalis. Nam hanc historiam in animo habuisse, fidem fecerit Tigillini mentio præposita.

Cta. Et eius Tigillini præcipue meminit Tacitus, cum de incendio Vrbis loquitur. Tertullianus in Gnosticos: *Orientem fidem Romæ primus Nero cruentavit. Neque solum Romæ sœ uitum in Christianos, sed etiam in prouinciis. Extat vetus inscriptio in Hispania loco Pisuergæ vocato: in quo sine dubio hæc crudelitas tangitur, siquidem vera est illa inscriptio. Nam dubito. Christianismum superstitionem vocat, ut Suetonius Christianos homines nouæ ac maleficæ superstitionis. Quid autem Iuuenalis de Christianis intellexerit, suboluicetiam veteri interpreti, cum ait: Sed si Tigillium laferis, viuus ardebis, quemadmodum multi imperante Neroni.*

Reliqua, quæ apud eundem interpretem sequuntur, non sunt nauici. Tempus incendij apposuit Cor. Tacitus xiiii Kalend. Sextiles. Sexto demum die apud imas Esequias finem incendio factum, hoc est circiter xxv diem Iulij. Postea de Christianis supplicium sumptum.

NERONI CLAVDIO
CÆSARI AVG.
PONT. MAX. OB
PROVINCIAM LATRONIBVS ET HIS
QVI NOVAM GENERI HVMANO
SUPERSTITIONEM
INCVLCARANT
PURGATAM.

Rr 2

Ergo

Ergo hæc Persecutio cœpit circiter extremum Iulij , aut initium Au-
gusti. Sed quæ scribit , mendo laborant aut a librario , aut , quod
magis puto , ab ipso Cornelio. *Fuere* , qui annotarent , xiiii Kalen.
Sextiles principium incendi⁹ huius ortum , quo *et Senones captam ur-
bem inflammauerant*. Omnes enim veteres non xiiii sed xv i. Kal.
Sextil. hoc contigisse scribunt. Sequitur : *Alij eo usque cura progressi
sunt* , ut totidem annos mensesque *et* dies inter utraque incendia nume-
rent. *Lego* , ut tot annos , mensesque *et* dies inter utraque incendia
numerarent. Vera lectio. *Mijunos* . quasi ipsi ita digitis rationem tem-
porum putarent. Tot anni , tot menses , tot dies sunt a capta Vrbe.
Sed puerilia sunt. Nam si præcise eodem die eiusdem mensis incen-
ſa Roma a Nerone , quo a Senonibus , ergo inter incendium Seno- B
num & Neronis , differentia præcise est annorum solidorum , nullis
reliquis mensibus appendicibus , aut diebus. Quare Cornelius , qui
πειρησθαι damnat in illis , ipse potius *πειρησθεντος* , qui menses & dies ex-
crescentes supra annos harioletur. Nisi quis dixerit habuisse ratio-
nem veteris anni Romani. Non putò vulgus tam doctum fuisse. Ne-
que hæc fuit consuetudo illorum temporum , vt putarent tempora
præsca secundum dies prisci sæculi , sed secundum Julianos , vt supra
in capite de Augusto diximus. Augusti enim natalis in anno Juliano
collocatus erat in extremis partibus Parthenonos , qui in anno Roma-
no veteri erat in extremis partibus Karkinonos.

C

DE INITIO VESPASIANI.

QVEMADMODVM nec diem , quo sibi manus intulit Ne-
ro , in scripta relatam habemus , sic ab eadem die , ad initium
imperij Vespasiani , in tribus successoribus Neronis nihil cer-
ti notare possis. Omnia tenebricosa. Galba natus est M. Val. Messala,
Cn. Lentulo coss. ix. Kal. Ianuarij , anno Juliano XLIII , cyclo
Lunæ XVIII. Periit , inquit Suetonius , anno tertio & septuagesi-
mo ætatis. Hoc est , periit eo anno Juliano , quo XXIII dies Decem-
bris initura erat eius quartum & septuagesimum annum. Si natus est
cyclo XVIII , ergo eius annus LXIII cœpit anno cycli XV. Ideoque D
annus Julianus II6 erat annus 74 Galbae a XXIII Decembribus , an-
no tertio Vespasiani. Periit igitur anno Juliano II6 , cyclo XV. Cor. Ta-
citus quoque LXXIII annos attribuit. Atqui imperfectus est se 11 , T.
Vinio coss. anno Juliano II4. cuius anni extremo Decembri initu-
rus erat illi annus ætatis 72. Atqui Suetonius , & Tacitus eo anno
periisse volunt , quo LXIII annus ei initurus erat ab extremo De-
cembri. Vides vnius biennij manifestam *ἀλογίαν*. Periit igitur anno
ætatis

Aetatis primo & septuagesimo currente: non autem septuagesimo tertio, vt volunt Suetonius, & Tacitus, cyclo Lunæ xiiii, Solis xxii: nisi dicas extremo Decembri anni antecedentis petuisse. Quod parum refert. A natali enim Galbae, ad Kal. Ianuarij, viii tantum dies interfunt. M. Saluius Otho natus est, teste Suetonio, Cn. Domitio Ahenobarbo, Camillo Aruntio coss. anno Iuliano 77, iiii Kal. Mai, cyclo Lunæ xiiii. Periit, auctore Suetonio, anno ætatis xxxviii. Ergo cyclo tertio decimo periit, anno Iuliano exxiiii. At Cor. Tacitus, *Hunc vitæ finem habuit, septimo & trigesimo aetatis anno.* Ergo anno Iuliano 113, ante cædem Galbae. Quod est absurdum. A. Vitellius natus est, Druso Cæsare, Norbano Flacco coss. mense Septembri, aut, vt alij, Octobri, anno secundo incante imperij Tiberiani, qui erat sexagesimus Julianus, cyclo Lunæ xvi. Periit, scribente Suetonio, anno ætatis Lvi. Ergo periit in eo anno, a cuius autumno illi initurus erat annus ætatis Lvi, & proinde idem cyclus, in quo natus erat. Periit igitur anno Iuliano cxvii, tribus annis fere post cædem Othonis. Quod & ipsum est absurdissimum. At Cor. liberalior est, qui dicit non septuagesimo septimo cæsum fuisse, sed septimum & quinquagesimum explesse. Ita occiderit anno Iuliano 118, quadriennio post Othonem. Aut igitur minor natu occiderit, aut si tot annorum, non iis coss. natus, quibus voluit Suetonius. Vides, quam æqui esse debemus huic sæculo, si qui sunt, qui aut historiarum penuria, aut humana conditione peccant, cum in illo sæculo, re pene recenti, in tanta rerum luce, & tanta scriptorum copia, tot absurditates illis summis viris exciderint. Ex his, quæ iam disputauimus, nihil de istis tribus Imperatoribus colligere possumus præter argumenta, quæ incerta eorum Imperatorum initia & vacillantes scriptorum sententias magis prodant, quam explicit. De Vespasiano hoc ex Suetonio scimus, Tiberium Alexandrum Præfectum Ægypti primum in verba Vespasiani legiones adegitse Kalendis Iulij: quem principatus diem in posterum obseruatum fuisse. A Kal. igitur Iuliis consurgit initium Vespasiani. Rursus Hierosolyma deleta fine ætatis anni Juliani 115, Christi 70, anno Vespasiani, vt Iosephus prodidit, secundo. Ergo anno Juliani cxv, Christi Lxx, a Kal. Iulij, iniuerat secundus annus Vespasiani. Et proinde annus Julianus cxviii, & Christi Lxix erat primus Vespasiani a Kal. Iuliis, cyclo Lunæ xiiii, Solis xxii, Imp. Ser. Sulpicio Galba 11, T. Vinio Crispino coss. anno periodi Julianæ 4782.

Ex a. d. Kal. Iulij, cyclo Lunæ xiii, consurgit initium imperij Vespasiani. Anno secundo eius, teste Iosepho, Hierosolyma cum templo diruta, exitu æstatis. Ergo hic casus competit in cyclum xiiii. Quod verum est. Eo enim anno, teste Iosepho, ἡ περί της θεατρικαιδεκάτης Σεπτεμβρίου. Quarta decima Xanthici Macedonici congruit quartædecimæ Aprilis Iuliani. Ergo neomenia Nisan Iudaici Kalendis Aprilis. Nam sequens Tisri fuit xxv Septembris, feria tertia. Nisan igitur antecedens, feria prima, cyclo Solis xxiiii, Kal. Aprilis, anno primo periodi sextæ Alexandræ. qui est locus illustris ad probandam periodum Iudeorum Alexandream. Nam frustra calculo hodierno eam venatus fuisses. Erat enim annus Iudaicus 3830. Nisan 6.19.409, feria septima translatitia dupliciter, ἀσρηνομικῶς καὶ πολιτικῶς. Ergo ex calculo hodierno, neomenia Nisan prid. Kal. Aprilis. Atqui fuit Kalendis Aprilis. Ergo περί νοις Κελυφῶν facta est vnius diei. Proinde usi sunt periodo Alexandra. Erat decimus nonus annus sextæ periodi Calippicæ. Μενοχιῶν πενταετίας, Kal. Aprilis. Quid melius probauerit periodum veterem Iudaicam? Hinc Rabbi Adda annum castigatus dixit, anni modum esse dierum 365. horarum 5. scrupulorum Chaldaicorum 997. momentorum $\frac{1}{3}$. Poterat tamen dixisse $\frac{1}{4}$. Sed C periodus Iudaica erat 76, non 19 annorum. At secundum medium motum Tabularum, nouilunium debebat esse in 30 Martij: cum tamen usus politicus periodi Alexandreæ statuisset neomeniam ciuillem in Kalendis, biduo nimirum serius, quam medius motus. Scribit doctiss. Moses filius Maimon Iudeos ante hunc computum, quo hodie utuntur, numerasse annos ab excidio Templi, & abiectionis septenariis, qui remanebat, eum habuisse annum Hebdomadis, quod perperam faciebant. Nam annus excidij erat primus Hebdomadis ad finem decurrentis. Anno integro hallucinantur Sepher Iohasin & omnes Chronologi Iudei ita sentiunt. Ita illo saeculo Iudaicus calculus hodiernus erat medius inter medium motum Lunarem, & neomeniam D ciuilem Alexandream. Diruta igitur, & flammis conflagrata sunt Hierosolyma Sept. viii, ut scribit Iosephus fine lib. vi, die Sabbathi. Elul politici Andrei xiiii: Parthenonos xv anni a mundi conditu 4019. Zygon 2. 15. 32. Septemb. xxv: die septuagesima anni secundi Vespasiani: anno Iudaico 3830. Elul xiiii, anno primo Hebdomadis: anno 817 a Nabonassar, Paophi quinta desinente. Rabbi Jose scribit Templum sub Tito dirutum, die nona Ab, vespere

A pera Sabbati, anno Sabbatico. Sane nona Ab fuit feria prima: sed calculo hodierno erat septima. At nona Ab incidebat in IIII Augusti ex calculo hodierno, in v autem ex consuetudine anni Alexандrei. Atqui falsum est, Templum incensum iv, aut v Augusti. Hic enim casus contigit decima die Augusti, ut Iosephus scribit. Præterea falsum, anno Sabbatico Templum incensum, ut demonstrauimus. Pascha Exodi, anno periodi Julianæ 3217, Aprilis xv. Porro Pascha ultimum Hierosolymorum, quo vrbs exercitu cincta, anno periodi Julianæ 4783. Differentia: anni Juliani absoluti, uno die minus, 1566. qui fiunt anni Arabici 1614, syzygia vna, dies superflui tres.

DE INITIO TITI VESPASIANI.

B **V**ESPASIANVS pater Imperator natus est anno Juliano LIV, Q. Sulpicio Camerino, C. Poppæo Sabino c o s s. quinquennio ante excessum Augusti, xv Kal. Decembris, cyclo Lunæ decimo. Decessit anno sexagesimo nono, a. d. ix. Kalend. Julij. Igitur annus eius septuagesimus primus initurus erat eo anno Juliano, in quo currebat cyclus Lunæ quartus: quod facile cognoscetis, additis nouem ad ætatem Vespasiani. Obiit igitur anno Juliano 124, Christi Dionysiano 79. Xiphilinus: Εἶντε δὲ ἐπὶ τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ τοῦ ἀρχοντος, καὶ μῆνας ὅκτω. Επονδεῖχνε δὲ ἐπὶ τῷ δέκατῳ, ἡμερῶν δέκα τοῦ δέκατος. Plus dicit, quam Suetonius, sed tamen minus, quam oportet. quia non octo menses, sed solidos Septem tantum vixit, cum diebus octo. Deerant illi ad initium septuagesimi primi, menses solidi quatuor, dies xxiv. Itaque obiit anno Juliano 124, Christi Dionysiano 79, cyclo Lunæ quarto, periodi Julianæ 4792. Vnde consurgit imperium Titi.

DE INITIO DOMITIANI.

TITVS Vespasianus imperavit biennium solidum, menses duos, dies xx, initio eius ex a. d. VI 111 Kal. Iulias putato, & toto principatus tempore in Idibus Septembr. desinente. Obiit igitur cyclo Lunæ sexto, & proinde Christi 81. Vnde initium Imperij Domitiani, anno Nabonassari 829, Paophi 12. Quare huic rationi consentaneum est, quod Ptolemæus ex Agrippæ Mathematici observatione refert, anno Nabonassari 840, Tybi 2, Lunam iunctam cum Australi succedente Vergiliarum fuisse: anno periodi Julianæ 4805, die xxix Nouembris, feria quinta. anno mundi 4402, Texonos vi. Zygōn: 3. 5. 25', Septembris xxv. anno Iudaico 3853, Casleu xii: cuius character 1. 8. 10 49, Nouembris xviii. Iosephus in fine magni sui operis scribit se absoluisse opus anno Domini

tiani 13, ætatis suæ 56: quod tempus incidit in Consulatum L. No-
nij Asprenatis, M. Arricinij Clementis, cyclo Lunæ 19. Natus
est autem Iosephus anno Caligulæ primo, cyclo xix. Vno anno mai-
nus dixit. Nam 57 annos, hoc est, cyclos tres absolutos interfuisse
oportebat. Anno enim Domitiani 13 initurus erat illi annus quin-
quagesimus octauus, puta a Decembri, si quidem in eo natus esset.
Ita quotidie perclitando fidem nostræ methodi, alienos errores de-
prehendimus. Sed dicendum est, fuisse annum antecedentem, a cu-
jus autumno cœpit 13 annus Domitiani, & 56 ætatis Iosephi. Ne-
que aliter putare debemus.

DE PRIMO AGONE CAPITOLINO, B ET ALIIS AGONIBVS.

Si non ea penuria bonorum scriptorum esset, quæ hodie est a-
spud nos, multorum veterum ludicrorum temporibus fastos si-
gnatos videremus, quorum memoria hodie tantum extat, tem-
pora ignorantur. Nos præcipua ex auctoribus, & veteribus moni-
mentis excerpemus, vt in illis investigandis operam nauent studiosi.
Ea historia præludemus diatribæ de Agone Capitolino. Ac primuta
sciendum eorum ludorum alios annales, alios quinquennales fuisse.
Et rursus alios Romanos, alios Prouinciales, alios municipales, alios
regionales, quos vetus inscriptio Romana Θεματικοὶ vocat, quamvis C
non ignoro posse aliter accipi, & eosdem posse videri, quos ἀγῶνες
Θεματικοὶ vocabant. Ex ea inscriptione, quæ ad rem facere visā, tan-
tum hæc excerpimus. Αγωνοδρόμῳ ἐν ἔθνεσ τεσιν, Μαλίᾳ, Ελασσοῖς
Ασίᾳ, νεκύστας ἀγῶνες τὸς θεογεγεμιμόνες πάντας παγκρατίος. Ολύμπια,
τὰς ἐν Πελοπ., CM Ολυμπιάδι. Πύνια ἐν Δελφοῖς. Ιδμια δἰς. Νέμεα δἰς,
τὸς δύτερην σῆστας τὸς αἰτογωνιστῶν, ἐπ την' αισιδίᾳ .:.:.:.:. Καπετώλια ἐν
Ρώμῃ δἰς, τὸς δύτερην σῆστας τὸς αἰτογωνιστῶν. Ευσέβεια ἐν Ποπόλοις δἰς,
τὸς δύτερην σῆστας τὸς αἰτογωνιστῶν. Σεβαστὰς ἐν Νεαπόλει δἰς, τὸς δύτερην κληῆρην σῆστας τὸς αἰτογωνιστῶν. Ακτιαὶ ἐν Νεαπόλει δἰς, τὸς δύτερην σῆστας τὸς αἰτογωνιστῶν. Επαναθήναια, Ολύμπια, Πανελλήνια, Αδειανία δἰς. Ζεύγ-
ναος, εἰ κοινὰ Ασίας δἰς, τὸς δύτερην σῆστας τὸς αἰτογωνιστῶν. ομοίως ἐν Ζεύγνη Ο
Ολύμπια καὶ Αδειανία, Ολύμπια, Περγάμος, Αὐγύστεια τεσιν, &c. Et in se-
quentibus aliorum meminit, quæ nec satis sincere relata sunt ab iis,
qui scripserunt. In iis meminit Χειροστίτων ἐν Σαρδεσίων, quorum etiam
mentio in Pandecte Digestorum. item Ολυμπίων ἐν Αλεξανδρετε. Sed
videamus, quæ ex illis nobis ad hæc studia vñi possunt. Καπετώ-
λια, est agoræ Capitolinus, de quo præsens diatriba instituta est, & suo

loci

A loco referetur. Ευσέβιος. Pialia. Artemidorus lib. I. οὐδὲ δέ πια σαδίεσ; ὁ μέλλων αὐγωνίζεσ; Ευσέβιος τοιούτην ιταλίαν αὐχθένταντος βασιλέως Αυτοκράτορα πατέρα Αδριανοῦ εἶδος τοφλὸς γεγονέναι καὶ σπίχησε. Fuit igitur αὐγῶν εἰσαγόμενος Puteolanorum, institutus ab Imp. Antonino Pio, ut & nomen, & vetus inscriptio Melphæ reperta docet: cuius exemplar hic adiecumus, vt in ea & auctorem certaminis, & locum, ubi institutum fuit, videas eundem esse, qui est in hac inscriptione Græca. Vtr-

B que enim inscriptio Puteolis institutum fuisse dicit. SELASTICVM autem pro ISELASTICVM exaratum fuisse nemo mirabitur, cui poterunt produci eiusmodi mille deprauationes in vulgi sermone

fieri solitæ. Alius Iselaſtici certaminis a Traiano, sed in Bithynia instituti, mentionem habes apud Plinium decimo Epistolarum. Sacrum autem hoc certamen fuisse, & στίχων habuisse, apparet ex nomine. Non enim Iselaſticum vocaretur, nisi eius victores vocati essent Hieronicæ. Solis quippe Hieronicis εἰσελαύνειν fas erat, & di-
ruta parte moenium pompa in urbem inuehi. Ideoque etiam quinquennale fuisse necesse est. Quo tempore institutum, cum Olympiade ne, an cum Pythiis concurreret, aut quando inciperet, id vero nescimus.

Σεβαστὰ της Νεαπόλεως. Augustalia quidem Romæ celeabantur 1111. Eid. Octobr. postridie Meditrinalium, instituta Quinto Fabio Maximo, Iulio Antonio coss. auctore Dione, anno Juliano tricesimosexto, periodi Julianæ 4706, biennio ante bisextum correspondum. Sed hæc Σεβαστὰ sunt Neapolitana, non Romana. Neapolis & a Græcis condita, & multa in illa Græci instituti vestigia suo superius scribit Strabo: πλεῖστα δὲ τὴν τῆς Ελληνικῆς αὐγωγῆς τὸν Καθάρον (ωζέ), Γυμναστική τε καὶ ἐφητεῖα, καὶ Φρεγεῖα, καὶ ὀνόματα Ελληνικά, καὶ πᾶς ὁ νότος Ρωμαῖον. Et Varro: Fratria est Græcum vocabulum partis hominum, ut Neapoli etiam nunc. In Tabula Marmorea quadrata Græca Neapoli mentio extat τῆς Φρεγεῖας, & τῆς Φρεγεῖας non semel, quod dictum est pro Φρεγεῖας, asperitatis leniendæ literæ caninæ quemadmodum Φρεγεῖαν etiam pro Φρεγεῖαν dicebant; & Φρεγεῖον, pro Φρεγεῖον; ut in alia tabula marmorea Romana: V E S B I N V S.

AVG.

IMP. CÆSARI
DIVI HADRIANI FIL.
DIVI TRAIANI
PARTHICI NEPOTI
DIVI NERVAE PRONEP.
T. AELIO HADRIANO
ANTONINO AVG. PIO
PONTIF. MAX. TRIB. POT. V
IMP. II. COS. III. P. P.
CONSTITUTORI SACRI
CERTAMINIS SELASTICI
SOCII LICTORES POPVLARES
DENVNCIATORES PVTEOLANI.

A V G . L . P H E T R I V M . A V G V S T A L I B V S . M V N I C I P I . A
C E R I T V M . L O C O . A C C E P T O . A . R E P . S V A . I N P E N -
S A . O M N I . E X O R N A T V M . D O N V M . D E D I T . & pa-
sim in eadem luculenta tabula. Haec Neapolitanæ Fratriæ, Gymna-
sia, Ephebeia ostendunt plane Græcam urbem. Itaque & Græcum cer-
tamen quinquennale Augusto instituerunt, quod neque cum Olympiaco,
neque cum Pythio concurrebat. Celebrabature enim a diebus
æstiuis anni secundi Olympiadis. Nam paucis diebus ante excessum
Augusti celebratum, testibus Suetonio, & Dione, anno Iphiti 790,
qui erat secundus Olympiadis 198. Sed quotum fuit illud lustrum a
primi editione, nondum scire potui. Meminit huius Neapolitani lu-
stri non semel Papinius : *Protinus ad patrij raperis certamina lustri.* B
Item : *Cum stata laudato caneret quinquennia versu.* Alibi de præ-
mio : -- *Chalcidicæ Cerealia dona corona.* Videtur igitur corona au-
rea spicata victori dari solita. Fuit ergo *σεφαίτης αγώνι.* Inter Neapo-
litanum agonem & Actiacum intererat triennium. Nam Neapolita-
nus agon celebrabatur anno secundo Olympiadis : Actiacus anno
primo Olymp. sequentis. Statius:

Huc me post patrij letum quinquennia lustri,
Cum stadio iam pigræ quies, canusque sederes
Paluis, ad Ambracias conuersa Gymnade frondes
Trans gentile fretum, placidi facundia Polli
Detulit. — Pigram quietem ludorum intelligit interuallum C
triennij solidi.

Αχαιας οι Νεαπολίται. De illis, & quando instituta, suo loco demon-
stratum.

Ε Παναθηναϊα. Quina Panathenæa. Vetustissima sane omnium
sunt Attica : quæ celebantur anno tertio Olympiadis : vnde or-
diebantur Tetraeteridas suas Athenienses, vt libro primo demon-
stratum est. Cum autem quina Panathenæa numeret, quæ sint reliqua
quadrina, ignoro. Neque enim intelligit Quinquatus Romanas, ne-
que Quinquatus Albanas. utræque enim annales erant, non quin-
quennales, vt docent Suetonius, & Xiphilinus statim initio Domi-
tiani. Præmium, Olea aurea. Statius postquam se adeptum coronam D
Albanam dixit, (ter autem adeptus erat) subiicit.

Nam quod me mixta quercus non presit olnia.
Quod, inquit, coronam Capitolinam non coniunxi cum Albana.
Martialis oleam Albanam, vocat Palladium aurum.

O cui Palladio flauescere contigit auro.
Adspiciens. Melius. Adspiciens, Hadrianalia, Quomodo intelligenda
hæc, infra dicetur.

ε Kosyev

A οἱ Κοινὰ Ασίας. In multis quidem numismatis legitur κΟΙΝΟΝ
ΑΣΙΑC. Sed quæ sint hæc ludicra certamina , quæ vocat ΚΥΝΙ-
ΚΕ ΣΟΜΜVNIA ΑΣΙΑE , studiosi quærant , & non est difficile
inuenire. Sic τοῖς κοινῷ Θρηξῶν habentur in nummo Caracallæ: ΚΟΙ-
ΝΟN. ΘΡΑΚΩN. ΑΛΕΞΑΝΔΡI. ΑΙN. ΦΙΛΙΠΠΟ. ΠΥ-
ΘΙA. Hoc est : Communia tria Thraciæ , scilicet Alexandriæ , Αενi,
Philippopolis celebrabant Pythia Thracica.

Ομοίως ἐν Σμύρνῃ. Zmyrneorum Olympiorum meminit Pausa-
nias Eliac. II. Pergamenorum Olympiorum Dio lib. L I. & Epi-
gramma :

Ον Σμύρνα, Κερδόμενος Περγάμου καλέσεφεν,

B Δελφοὶ, Κόρεωνθρ, Ηλις, Αργὸς, Ακτον.

Αγρόσδαι τοῖς. De quibus Augustalibus intelligat , cum in multis
locis instituta essent, non est facile diuinatu.

Atque hæc quidem sunt ludicra , quæ in illo saxo leguntur. Ea
omnia fere in Romanorum imperatorum honorem instituta fuissē
non dubito. Sunt & alia ab ipsis imperatoribus instituta : vt Astyki
ludi in Sicilia Syracusis a C. Cæsare Caligula , instar eorum , qui ἐν
αὐτῇ Athenis , qui erant ludi scenici. Recte autem αἴσυκοι per γ. Om-
nino αἴσυκοι αὐγῶν sunt Græci instituti , vt ne mireris , quare αἴσυκοι αὐ-
γῶν in vrbe Græca Syracusis a Caligula instituti. Philostratus : ἦν μὴ
οὐ τοῦτος Νεαπολίτους αὐγῶν. ή ὁ πόλις ἐν Λαζίᾳ φύκισα , γῆς Ελλήνων ηγε-
ταῖοι , οὗτοι καὶ τὰς απόκριτας τῷ λόγῳ ἐλλειποί εἰσι. Ergo αἴσυκοι ἐλλει-
ποί , & ludi astyki , ἐλλειποί , qualia omnino τοῦτο ἀστραπονίστα. Nam
τοῦ αἴσυκοι sunt vere Athenæ. Item misceli ludi ab eodem instituti in Gal-
lia Lugduni ad aram Aug. Cæsar. Misceli autem ludi vocantur
Suetonio , qui Iuuenali Miscelanea : --sic veniunt ad miscelanea Ludi.
Sic , inquit , fiunt ex senatoribus mimi , siue Ludi. Vnde transcur-
ria vocat ludos , ad quos ex senatu transibant : id est , quando ex se-
natoribus siebant scurræ , siue Ludi , aut histrones. Tria enim hæc
idem sunt. Neque solum scenicos miscelos edidit , sed & Græcæ &
Latinæ facundiæ quo certamine ferunt victoribus præmia victos con-
tulisse , eorundem & laudes componere coactos. Eos autem , qui ma-
xime displicuissent , scripta sua spongia , linguaue delere iussos , nisi
serulis obiurgari , aut flumine proximo mergi maluissent. In libro II
Anthologiæ eis Ποιητας.

Τοῦτος γένος πάρχων τεκνά χαρέων , οἵτε παθοτεν

Oι καταρτεῖσθαις βιβλία καὶ καλόμυς.

Omnino legendum oī καταρτεῖσθαις , qui delingunt scripta sua & ca-
lamos. Nihil sinistrius Poetæ aut Rhetori imprecatur , quam vt illi
accidat , quod vicit fit in Miscelaneis Lugdunensibus ad Aram Cæ-
faris.

saris. Neque in alium sensum accipiendum illud distichon ex eodem libro, eis astelegit.

Oὐχ ὅπ τὸν καλαμὸν λείχεις, διὰ Τοῦτο σε μισῶ,

Αλλ' ὅπ Τοῦτο ποιεῖς καὶ δίχαιος καλαμός.

ἐκ τῆς ἀπόστολης, quæ illi contigit ad aram Lugduncensem, τὸν καλαμὸν λείχην exprobrat. Ex consuetudine autem ait ipsum facere, quod Ausonius Græce maluit, ne Latium diceret opprobrium. Hæc Lugdunensia erant annua, non quinquennalia. Dion eorum meminit: cuius beneficio annum institutionis ludorum scimus. Anno enim primo imperij sui eos ludos instituit Caligula: qui erat, ut suo loco dictum est, periodi Julianæ 4750. Huc pertinet nummus Caligulæ cum his literis, C O L. R O M. L V G D V N.

B

Agonem edidit Athenis Hadrianus: sed merus erat Olympiacus. Eusebius ad annum primum Olymp. 228: *Hadrianus, cum insignes et plurimas aedes Athenis fecisset, Agonem edidit. Bibliothecamque miri operis extruxit.* Neque dubito, quin ille Agon vocatus sit Παναθήναια Ολύμπια Πανελλήνια Αδριανία. Et ita coniunctim legendum in inscriptione Romana. Xiphilinus: *Αδριανὸς ἐπὶ τῷ τε Ολύμπιον τὸν* ἐν Αθήναις, ἐν ᾧ καὶ αὐτὸς ἴδρυσ), ἔξεποίσε, καὶ σφράγοντες αὐτὸν ἀπὸ Ινδίας κομισθέντες αἰνέσθησε. τότε Διονύσια τὸν μεγίστην πάρεξ αὐτοῖς δέχεται εἶς τὴν ἐμῆπι τὴν ἐπιχωρίων λαμπτέως ἐπελέσετε. τότε σπικὸν τὸν ἔστετε Πανελλήνιον αὐτομαστήριον αἰκαδόμησας τοῖς Ελληνον ἐπέτειεψε, καὶ ΑΓΩΝΑ ἐπ’ αὐτὸν κατεστήσατο, χρήματα τε πολλὰ ἐπὶ τοῖς ἐπίστοις. In his verbis imperi- C tiam Xiphilini notabis: Διονύσια τὸν μεγίστην πάρεξ αὐτοῖς δέχεται εἶς. Imo Dion ita intellexit, Διονύσια τὸν μεγίστην πάρεξ αὐτοῖς ἐστετελεῖ μυνθεῖς. Ea mysteria contigerunt anno II Olymp. CCXXVI. Eusebius, *Hadrianus sacris Eleusina initiatus multa Athenis bona largitus est.* Sed apud Eusebium male primo anno, pro secundo. qui sine dubio est error Librarij. Inde aperitur, quare Hadrianus in veteribus inscriptionibus vocatur Ολύμπιος: ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ. ΚΑΙΣΑΡΑ. ΤΡΑΙΑΝΟΝ. ΑΔΡΙΑΝΟΝ. ΣΕΒΑΣΤΟΝ. ΟΛΥΜΠΙΟΝ. ΤΟΝ. ΣΩΤΗΡΑ. ΤΩΝ. ΙΔΙΩΝ. ΕΥΕΡΦΕΤΗΝ. Quia igitur primus agon Adrianalis editus Olympiade 228, ex eo Olympia vocata. quod & eadem Παναθήναια a templo D ipso, & Παναθήναια eodem modo, quia Athenis. Nam vetera Παναθήναια non concurrebant cum Olympiade, sed cum anno tertio Olympiadis. Quod igitur, auctoriibus Dione, & Eusebio, Athenas pulcherrimis ædificiis exornasset, ab eo puto nouas Atheneras dictas in veteri inscriptione Mediolanensi.

IMP.

A IMP. CÆSAR. T. AELIUS. HADRIANVS. ANTONINVS
AVG. PIVS. COS. III. TRIB. POT. II. P. P.
AQVÆDVCTVM. IN. NOVIS. ATHENIS. COEPTVM. A. DIVO

HADRIANO. PATRE. SVO. CONSVMMAVIT. DEDICAVIT Q.

Sed aliquis quæret, quid Mediolano cū nouis Athenis Hadriani? Equidem nescio. Athenis cū dī legitur distichon Iambicū infimævetustatis:

αὶ δὲ εἰς Ἀθηναῖς Θησέως περιόδου πόλις.

νῦν δὲ Ἀδριανὸς κατὰ Θησέως πόλις.

Etiam νέας Ἀθηναῖς vocabantur Ολυμπίειον locus in Delo sumptibus Adriani exstructus ab Atheniensibus. Stephanus.

B Agon Solis Romæ institutus ab Aureliano, anno tertio Olympiadiis 263. auctor Eusebius: anno periodi Julianæ 4988, Christi Dionysiano 275. Latinus quoq; scriptor meminit Templi Soli dicati.

Agon Pythicus Carthagine institutus ab Imp. Q. Septimio Seuero. Tertullianus Scorpiaco: *Agonas istos contentiosā solennia, & superstitionis certamina Græcarum & religionum, & voluptatum quanta gratia saculum celebret, etiam & Africæ licuit. Adhuc Carthaginem singula ciuitates gratulando inquietant donatam Pythico agone post stadij senectutem.* Sed præter Pythium, id est, Musicum agonem, aditum præterea aliquid videtur ex indulgentia Cæsaris. Nam in numero argenteo Caracallæ ex una parte est caput ipsius Caracallæ imberbis. a tergo Cybele Leoni insidens, manu sinistra baculum gestans, dextra fulmen. Literæ hæ præterea leguntur: INDVLGEN-

TIA. AVGG. IN. CARTH.

Capitolinus Agon a Græcis passim vocatur Καπιτώλια, & Καπετώλια. In numero Domitiani legimus: ΚΑΠΕΤΩΛΙΩΝ. ΣΕΒΑΣΤΩΝ. Institutus autem a Domitiano, duodecimo eius & Seruij Cornelij Dolabellæ Consulatu. Censorinus scribit anno Iphiti 1014 celebratum undequadragesimum Agonem Capitolinum: Hoc est: Centesimus quinquagesimus tertius annus Capitolinus cadit in millesimum quartumdecimum Iphiti. Quare consequens, ut primus Agon celebratus sit anno Iphiti 862. qui adiectis 4, & per 19 diuisus relinquit cyclum Lunæ xi, quo primus Agon editus.

D Rursus Censorinus scribebat librum suum cyclo Lunæ xi. Tunc a prima institutione Agonis Capitolini præterierant anni absoluti 152: qui sunt cycli octo. Quare annus Domitianus quintus, in quem competit duodecimus eius Consulatus, fuit x i cycli. Vetus eruditus Chronologus apud Clementem: Διπλὸν τὸν Αλεξανδρεῖ τελεύτην, ἐπὶ τῷ Αὐγούστῳ νικῶν, ὅτε Αὐλωνοῦ απέσφαξεν ἑαυτὸν ἢν Αλεξανδρεῖ, ἐπὶ διακόσῃ, ἀπείκοντες τέσσαρα. Ταῦταν Αὐγούστῳ τέσσεριν, αἱρεῖς χρόνον, ἐπὶ τὸν αὐγωνα, σὺν ἔπικη Δομεπιανὸς τῷ Ρώμῃ, ἐπὶ ἑκατὸν δεκατέσσερα. Alexander obiit cyclo primo. Annus Augustorum Actiacus primus est deci-

Sf mus

mus cycli & ducentesimus nonagesimus quintus a morte Alexandri, A qui obiit cyclo primo. Diuisis 295 per 19, relinquitur cyclus decimus. Primus annus primi Agonis Capitolini est centesimus quintusdecimus a primo Augustorum Actiaco, & proinde a cyclo decimo. Ergo primus annus agonis Capitolini esset cyclus decimus, si quidem verum dicit Chronologus. Sed falsum est. Vno enim anno minus dicit. Quare ab anno primo Augustorum, ad primum agonen, sunt anni absoluti ἑκατὸν πεντεκαιδέκα, non autem δέκατεσσαρά. Hoc melius ex summa annorum conuincitur. Annus primus Capitolinus ex sententia Chronologi est xlii a morte Alexandri, hoc est, a cyclo primo. Diuisis 409 per xix, relinquuntur x, non xi. Celebratus igitur primus agon Capitolinus anno periodi Julianæ 4799. B Vocatur autem Lustrum semper in veteribus inscriptionibus, vt in illa egregia adducta ab eruditissimo Onufrio Panuinio.

L. VALERIO. L. F.
P V D E N T I.

HIC. CVM. ESET. ANNORVM
XIII. ROMÆ. CERTAMINE
IOVIS. CAPITOLINI. LVSTRO
SEXTO. CLARITATE. INGENI
CORONATVS. EST. INTER
POETAS. LATINOS. OMNIBVS
SENTENTIIS. IVDICVM.
HVIC. PLEBS. VNIVERSA
HISCONIENSIVM. STATVAM
ÆRE. COLLATO. DECREVIT.

In ea inscriptione manifesto Lustrum est Agon Capitolinus. celebratumque est illud Lustrum anno a Christo 106. Nam lustrum est tempus quadriennij. Ouidius:

--- In lustrum accedere debet,
Qua consummatur partibus, una dies.
Sidonius ad Turnum, lib. IIII. Sed,
ut chirographo facto docetur, canta centesima est feneratori, qua per bilustre producta tempus, modum sortis ad duplum adducta produxit. Sed extat Romæ luculenta stèle ex portu Anconitano deuecta, quæ tota pertinet ad hunc agonem. & quanuis sit Græca, tamen pro Lustro, litera L singularis apposita est. Etiam in numismatis Græcis nunc L, nunc Λ pro Lustro positum fuisse indicauimus. Magnam inscitiam suam

Εδέξε τοῖς ἀλεφοιδίοις ἐπεδὺ^ν
Βάπτων Φίλωνος φεύγετο μὴ
ἔρ τη δύο φρεγεισιδεῖς Γυμνασί-
αρχος φρεγεῖτος ἐνδόξως
καὶ κατέβας αὐτῆς τε καὶ τῆς ἡμί-
ἀλεφοιδίων προσερέσσως τῇ
Γυμνασίᾳ, εἰδὲ ὅν τὰ κοινὰ σύδε-
κηματα ἴσερανσιν αὐτὸν
ὅτι τὰ προτερήματα ἔτη δύο οὐλ-
λῆ σεράισ, καὶ τὰς πεδεὶ τόπουν
αἰαχαρφίων θεομηνίαν Θ. χάρην
εἰς τὸ Γυμνασίον κατακεχεικίν φι-
λοποιίας ἔπειτε καὶ τῆς λοιπῆς ἐ-
πιμελείας, πᾶς ἔχων διετέλεσεν εἰς
αὐτὸς. πάλιν τε εἰς τὸ ΚΣL, καὶ ΣΚ
L, καὶ ΗΚL, αἴσιωσις ψεύματες γυ-
μνασταρχῶν, καὶ τῶν αρμάτων εἰ-
παξίας αὐτές τε σωστήρων, καὶ
τῆς τόπου καὶ ἡμί ἀλεφοιδίοις ἐ-
κτεύσερον καὶ φιλοπιότερον ἔπι
πολλαῖς προεπάσπετον. τέσ τε τῷ
Ερμεῖ καὶ Ηρακλεῖ πθεμάτος καὶ
τῆς βασιλέως Γυμνασίου ἀχάνες
σωματορχῶν καὶ τῶν αρμάτων δύ-
ναμιν κατ' ἵδιαν ἐκπλεῖσι θύλα τὰ
καθίκοντα τοῖς ἀγωνιζομένοις
ἔρ οἵς θεωροῖς τὸ κοινὸν πᾶσαν
προδρυμίαν καὶ αποδινέοντας
αὐτὸν καὶ τῆς τόπου σεράιν
τε χειρῶν φεύγεικαν καὶ χρῆτοι
πεπικηκέν εἰκόνα Βάπτων Φίλων Θ.
γυμνασταρχῶντα τὸ στύτον καὶ τή-
πτον καὶ πέμπτον ἔην, καὶ πῶς εὐ-
ποιοι προσεδιπλωμένοι χείνων τῷ νί-
ῳ προσασθεῖσιν πολυαιδίνον. Δεδέδησε δὲ
καὶ οὐ ἐπανίστηται τε αὐτὸν δῆτι τόπου
καὶ προστητεραῖσι πάλιν χειρῶν
σεράιν. καὶ τὸν μὲν χειρῶν σερά-
ιν εἰς λαδιώνατα χείνουν, τὸ δὲ δέ-
γμα τόδε αἰαχαρφίας εἰς στήλην λιθί-
νην, καὶ αἰαδεῖνας ἐπ τοῖς ἐπιφανεστά-
τοις τόποις τὸ Γυμνασίον. προσεξίστη-
ται ἀλλίν καὶ εἰς τὸ ΘΚL ἐπ γυμνασταρχῶ-
ναι, διότι τέτοιο φεύγεις εἴη πᾶσι τοῖς
ἀλεφοιδίοις καχαρφούμενοι.

aperuerunt

Aperuerunt, qui *λυκαβάται* interpretantur. In hac igitur stela nunquam satis laudata mentio fit Lustrorum XXVI, XXVII, XXVIII, quibus coronatus iste Baton. Porro ab eo petitur, uti Lustro XXIX iterum praesit Gymnasio: quod quidem Lustrum celebratum fuit anno Christi 198, quadraginta annis ante illud, quod Censorinus eo anno, quo librum suum scribebat, celebratum fuisse prodit: ideo, inquam, totam apposuimus, quia illud gymnasium ad hunc agonem pertinebat. Gymnicum enim fuit, teste Suetonio. Musicum etiam fuisse idem testatur: in quo praeter citharistas, psilocitharistas, comprehenduntur etiam poetæ, ut habes in inscriptione supra a nobis allata ex Onufrio. Onufrius quoque hanc, quam subiecimus,

B inscriptionem, ad idem Lustrum confert: cum tamen possit etiam referri ad Quinquaria Albana: in qua erant oratorum, & poetarum certamina. Quod autem in ea inscriptione dicitur coronatus contra omnes scenicos, manifesto ostendit in commissione poematum hoc contigisse. Et qui ita coronati erant contra omnes, siue histriones, siue poetæ essent, siue Hieronicæ, omnes illi dicebantur paradoxi. In veteri inscriptione Romana: Δημήτριον Ερμοπολίτων Αλεξανδρέα, παγκρατίστη, πριονίκης, παγκράτιος, αλεξιπόν, τὸν δεχιερέα, ἦ ξύμπαντος Ζευς διὰ βίσ Ευστράχης, καὶ ἐπι βαλανείων Σεβ. τὸν παλέρα. Et alibi: M. Aὐγελίος Δημητρίου, δεχιερέως, τοῦ ξύμπαντος Ζευς διὰ βίσ Ευστράχου, καὶ ἐπι βαλανείων Σεβας. Αλεξανδρέως, Ερμοπολίτου, παγκρατίστη, πριονίκης, παλαυτῆς, παρερδούχης ψός. Consultus Chirius Rhetor libro III Rheticorum: Paradoxon, quod nos opinionis male possumus dicere: tametsi quidam parum diligenter Grace loquentes paradoxa pro his, que sunt bona opiniois, accipiunt. Vnde etiam vulgo Olympionicas, εἰς ceteros victores sacrorum certaminum PARADOXOS vocant, magis consuetudine, quam ratione ducti. Cum Ioannes a Wouwveren iuuenis mihi propter mores & eruditionem carissimus, hunc huius auctoris locum D ostendisset, quem ego nunquam legeram, ostendi statim verum esse, quod ille Rhetor scripsit, ex illius inscriptionis loco, quem produximus. Glossæ veteres ad Iuuenalis Satyram VIII, ad illud. -- Vocem Damasippe locasti Sipario -- Id est, Preco fuisti in mimo. Siparium velum est, sub quo latent Paradoxi, cum in scenam prodeunt: aut ostium mimi, aut quod appellatur Comicum. In Lustro igitur Capitolino committi poetas solitos, testis ipse, qui in eo vixtus fuit, Papinius Statius, cum ita se vietum fatetur; ad Vxorem:

L. SVRREDIO. L. F.
CLV. FELICI
PROCVRATORI. AB
SCÆN. THEAT. IMP.
CÆSAR. DOMITIAN.
PRINCIP
CORONATO. CONTRA
OMNES SCÆNICOS.

A

— Tu, cum Capitolia nostra
Inficiata lyra, saum ingratumque dolebas
Mecum victa Iouem. — In Epicedio patris addit, quando
hoc contigit:

Nam quod me mixta quercus non prescit oliua,
Et fugit speratus honos, cum dulce parenti
Inuida Tarpeio caneret te nostra magistro
Thebais: vrebant priscorum exordia Vatum.

Quod, inquit, quercum Capitolinam multum mihi speratam non potui coniungere cum oliua Albana, cum committerem Thebaida meam cum priscis poetis, id est, cum iis, qui iam alias coronas sæpe vicerant, vrebant me illi, & prægrauabant splendore nominis & famæ suæ, ita, ut victus sim in committenda Thebaide. Propterea Epistola libri primi, manifesto ait se desertum fuisse a sua Thebaide. Verba hæc sunt: *Quid enim oportet huius quoque autoritate editio-
nis onerari? quod adhuc pro Thebaide mea, quamvis me reliquerit, ti-
meo.* In Epicedio Patris, loco a nobis paulo ante producto, δέχαιο-
μω eleganti dixit Thebaidem inuidam Tarpeio parenti, hoc est, inuidiosam: ut ingratum in vtramque partem usurpamus. Usus est autem verbo Horatiano V R E B A N T.

Vrit enim splendore suo, qui prægrauat artes,
Infra se positas. — Rursus ibidem EXORDIA sunt, qua
Græci ἐνδόσιμα. Varro,

C

Qui fabularum conlocant exordia,
Τὸν αὐτὸν, inquit, οὐ με τὸν ἡλπομένον αἰμαρτεῖν, ὅπερ τὸ πα-
λαιποιητὴν ἐνδόσιμα με κατίσεργετεν. &c. Itaque male hodie ille locus
& legitur & intelligitur. Legunt enim vulgo — Parentis Inuida
Tarpei — nullo sensu: item urgebant, pro vrebant. Perperam acce-
pimus olim illum locum Iuuenalis:

— Postquam subfelia versu Frangit. — Reliqua verissima sunt: Statium victimum fuisse committenda Thebaide. Nam omnino falsum est, Poetas nihil aliud commisisse, nisi laudes illius Dei, in cuius honorem institutus erat Agon. vt quia ter vicit Statius Quinquatiis Albanis, propterea nihil aliud recitasset præter laudes Palladis. Nimium fœcundum oporteret esse ingenium, si illi, quoties committeret, toties nouum poema de eadem re instituendum esset. Tam aliena a vero sententia non indiget confutatione. En μάρτυς οἴκοθεν ipse Statius, qui commissione nunc Germanici, nunc Dacici belli (quod opus periiit) vicit in Albano certamine. Audiamus poetam ipsum in Eucharistico Epuli ad Domitianum:

Sepc

A

*Sape coronatis iteres quinquennia lustris;
 Qua mihi felices epulas, mensaque dedisti
 Sacra tua. talis longo post tempore venit
 Lux mihi, Troiana qualis sub collibus Albae,
 Cum modo Germanas acies, modo Daca sonantem
 Prælia, Palladio tua me manus induit auro.*

Quid ni commiserit epos Thebaicum, vt ep̄os Germanicum, & Dacicum? Ergo poetarum Comœdiæ, quæ committebantur διονυσίοις ἀγωνοῖς, aut διονυσίοις ἀρχαιοῖς, continebant tantum laudes & Διονυσίς. Nemo paulo doctior hoc concesserit. Statius Quinquatriis Albanis vicit bello Dacico fortasse contra poetam, qui laudes Palladis canebat.

B Commisit igitur epos Thebaicum Statius Agone Capitolino, & in eo vicitus est contra veteres poetas poeta nouus. Sic accipiendum poeta vetus & poeta nouus in prologis Terentianis. ὁ μακρόπτερος Onufrius noster vir optimus & eruditissimus Diocletiano III & Maximiano II. c o s s. notat Agonem Capitolinum celebratum fuisse. Sed vir eruditus de coniectura hoc dicit, nullo vetere auctore, vt & illud, quod ait, agonas omnes sublatos a Constantino Magno, cum tamen Julianus in epistola pro Arguiis perspicuè doceat, etiam tunc agones illos celebrari solitos. Nam saeculo Ausonij adhuc ille agon obtinebat. Ita enim Ausonius de Delphidio Rhetore:

C *Tu pene ab ipsis orfus incunabulis
 Dei poeta nobilis,
 Sertum corona preferens Olympica,
 Puer celebrasti Iouem.*

D Præferre coronam, nihil aliud est, quam coronatum esse. Nulla alia erat nobilis corona Olympica ea tempestate, præter Elidensem & Capitolinam. Nam agonas omnes cessasse tunc perperam scribit Onufrius. Quare enim Julianus pro Argiorum priuilegiis scripsisset? Sed apud Ausonium Capitolinorum agorum coronam intelligimus potius, quam Elidensem. Bonus vir, qui commentarios suos in Ausonium reconcinnauit, vt, quod solet, dissentiat a nobis, aliam interpretationem adfert, quæ non est nauci. In omnibus tamen dissimulat, in quibus a nobis adiutus est: quamquam recte pœnituit cum prioris editionis, & merito. Ego vero omnia æqui bonique consulio.

DE LVDIS SÆCVLARIBVS A
DOMITIANI.

DOMITIANVS, inquit Suetonius, fecit ludos sacerulares, computata ratione temporum ab anno, non quo Claudio proxime, sed quo olim Augustus ediderat. Censorinus autem ait editos fuisse, Domitiano xvi, & L. Minutio Rufo coss. anno A. V. C. 1000 CLVII. Mendum est in his annis Vrbis apud Censorinum: pro 1000 CCCXLII, item in Consulatu Domitiani, xvi pro xiv. quanquam non 842, sed aut 840 Catonianus, aut 841 Varonianus Vrbis annus fuit, tertius utique ab agone Capitolino, centesimus tricesimus tertius a Kalendis primis Iulianis, octagesimus octauus Christi Dionysianus. Ludi autem sacerulares Augusti celebrati sunt duobus Cais, Furnio, & Silano coss. anno Iuliano vicesimo nono. Differentia igitur ludorum Augusti & Domitiani, anni 104. Atqui debebant esse 110, siquidem habita est ratio eorum ludorum, non quos Claudio proxime, sed quos Augustus ediderat, ut vult Suetonius. In hoc ergo nullam aliam caussam, praeter animi sui libidinem secutus est Domitianus. Neque solus hoc Suetonius dixit. Zosimus quoque Domitiano rationem ludorum Augusti habitam scribit: Μετὰ δὲ τὸν Σεβαστὸν Κλαύδιον ἡγάγε τὸν ἑορτῶν, καὶ φυλαξέας τὸν τόμῳ αεισημένῳ ἐπέβη δειθμόν. μετὸν Δομιτιανὸς, τὸν Κλαύδιον προπεμψάμενον, καὶ τὸν πεισθόντον τόμῳ ἐπέβη, αφ' εἰς τὸν ἑορτῶν οὐ Σεβαστὸς ἐπετέλεσεν, δειθμόσας, ἔδοξε τὸν δέκατον δεκάτην φυλαξήν τεσμόν. Atqui προσδοκεῖς τεσμός, ut ipse docuit, erant anni cx absoluti. Hic tantum sunt ccccii. Quid ergo hic dicet? Itaque hi ludi melius congruebant anno Iuliano 139, Christi 94. De his ita Statius:

Nec tantum induerint Fastis noua sacula crimen,
Aut instaurati peccauerit Ara Terenti.

Et aliquot interiectis: --- Neque enim frustra mibi nuper honora
Carmina patricio pueri sonuistis in ostro.

Et in faxo Romano.

A. P. V. C. 1000 CCCXLII.

.....
.....
.....

EX. S. C. LVDI. SÆCVLARES. FACTI.

In eo faxo nomen Domitiani erasum. Rursus Statius in XVII Consulatum Domitiani:

---MECUM

A *—mecum altera saecula condes,
Et tibi longaui renocabitur ara parentis.*

Lege, Ara Terenti. Et sane illi Consulatui melius conuenissent ludi saeculares. Saltem vno tantum anno serius celebrati fuissent, quam *in regno obit eius Christus postulat*, de quo scribit Zosimus.

DE INITIO NERVÆ.

DOMITIANVS occisus est xiiii Kal. Octob. anno ætatis xlv, Imperij xv. Auctor Suetonius. Iniuit autem imperium Idib. Septemb. Ergo Domitianus imperauit annos xiiii solidos, dies iiiii, ita ut quinto die anni xv imperij sui ineuntis perierit. Ad B de annis imperij Domitiani v ad methodum Lunæ in mense Septembri. Ita Domitianus perierit anno cycli primo. Hoc est, annus imperij Domitiani xv inibat ab Idibus Septembribus illius anni, in quo currebat cyclus primus, qui erat periodi Iulianæ 4808, Nabonassari 843, Paophi xx: unde init imperium Neruæ. Qui Domitiani imperio attribuunt annos xv, dies xv, minus prudenter facere videntur. Suetonius enim, & Sex. Aurel. Victor recte scribunt, quintodecimo circiter imperij anno periisse, de quo scilicet dies quinque duntaxat delibauerat. Sex. Aur. Victor scribit, eo die, quo Nerua obiit, Solis deliquium fuisse. Nos negamus ullum fuisse. In fine Domitiani & initio Traiani perturbatio est Fastorum. In Fastis C Siculis *στοιχεῖαν*. Nam in illis per totum fere tempus Domitianus omnia paria Consulatum confusa.

DE INITIO TRAIANI.

XIPHILINVS de Nerua: Πρεξίδας ἦ τοῦ μελίναρχου, ἀρχαῖος ἔτη εἰνὶ, καὶ μνᾶς τοῖς τοῖς, καὶ ἡμέρας τοῖς τοῖς. Annus unus, menses quatuor, dies nouem ex initio Neruæ, nimirum ex a.d. xiiii Kal. Octob. cycli primi, desinunt in a.d. vi Kal. Febr. cycli tertij, anno Nabonassari 844, neomenia Phamenoth, quatuor diebus ante nouilunium. Vnde conuincitur falsi Aur. Victor, qui scribit, eodem die, quo obiit Nerua, Solis defectionem fuisse. Nam neque nouilunio obiit, neque toto anno defectio Solis fuit. Huic argumento fauet obseruatio Menelai Mathematici apud Ptolemæum. Is enim obseruavit anno primo Traiani coniunctionem Lunæ cum Spica Virginis, quem annum ait fuisse a Nabonassaro 845, Mechir xv, sequente xvi. Ergo erat annus Christi Dionysianus 98, Ianuarij 10, sequente 11, feria quarta, sequente quinta: anno periodi Iulianæ 4811, cyclo Solis 23, Lunæ quarto: anno mundi 4047. Aegonos 18, sequente 19. Neomenia Zygonos 210.31, Septembribus xxv. anno Iudai-

co 3858, Tebeth 18, sequente 19, cuius character 6. 19. 248, fe-
ria v i i, Decembris 23. Itaque neomeniæ Ægonos & Tebeth con-
currebant. Ergo hæc obseruatio contigit diebus quindecim ante se-
cundum annum Traiani. Hinc videmus in Fastis Onufrianis perpe-
ram duo paria Consulum attribui imperio Nervæ. Vnum enim tan-
tum par Consulum interiiciendum inter initium Nervæ, & eas Ka-
lendas Ianuarij, quibus decessit. At Fasti Siculi vnum tantum par
recte attribuunt. Alioqui præter quatuor menses, non annum, sed
biennium imperasset. Corrigendi igitur Fasti. Præterea finis Domi-
tiani, vt dixi, corrigendus in iisdem Fastis. Annus primus Traiani
est 4810 periodi Julianæ.

B

DE TRIVMPHO DACICO TRAIANI.

IN nummo Traiani mulier sedens manibus post terga reuinctis,
cum literis S.P.Q.R. OPTIMO PRINCIPI. COS. V. Sub muliere
hæliteræ D A C. C A P. Ergo Dacicus triumphus incidit in quintum
Consulatum Traiani. Cum autem iste Triumphus inciderit in V.
Consulatum Traiani, qui fuit annis xv absolutis post ludos Sæcula-
res Domitianæ, hoc tempus conuenit anno Christi 103, periodi Ju-
lianæ 4816, annis quinque post obseruationem Menelai. Tamen in
nummo æreo Traiani ex uno latere legimus: IMP. CAES. NERVAE.
TRAIANO. AVG. GER. DAC. P. M. TR. P. COS. III. Et ex altero C
latere Victoria alata cum corona, in cuius medio V I C. D A C. & in
peripheria S.P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. Sed nondum de Da-
cis triumphauerat, quanquam Dacicus cognominabatur.

DE INITIO HADRIANI.

XIPHILINVS de Traiano: Ἰεράρχης μοναρχίσας ἐπιδε-
κτανεία, καὶ μῆνας ἑξ, ἡμέρας τε πεντεκαιδέκα. Sex menses cum
diebus xv ex a.d. vi Kal. Febr. putati desinunt in a.d. iv. Eid.
Augusti. Rursus, cum inierit imperium cyclo Lunæ tertio a xxvii
Ianuarij, obierit autem vicesimo imperij, ergo eodem cyclo obiit, D
quo imperium iniuit. Cæpit autem imperare anno Christi 97. Ergo
obiit anno Christi 117, a.d. iv. Eid. Augusti, anno Nabonassari 864,
Thoth xvi, feria vi, anno periodi Julianæ 4829, cyclo Lunæ
111, Solis xi. anno Iphiti 893, vt recte annotat Eusebius. Vnde
consurgit initium Adriani. Ad hæc facit defectio Lunæ obseruata
nono eiusdem Imperatoris anno, Nabonassari 872, Pachon xvii,
sequente xviii, feria quarta, sequente quinta, cyclo Solis xxii,
Lunæ

A Lunæ XII, anno periodi Julianæ 4838, Christi 125, April. v, sequente vi. anno mundi 4074, Krionos XVI: cuius Zygōn 7. 23. 42', Sept. XXIV, anno Iudaico 3885, Nisan XV, sequente XVI: cuius character 4. 18. 729, feria v, Martij XX. Sane si annus 864 Nabonassari est primus annus Hadriani: nonus igitur Hadriani erit 872, ut demonstratum est. Præterea si annus primus Hadriani est tertius cycli, nonus erit undecimus cycli a Thoth, in diebus æstiuis, & extendetur in ver sequens, cyclo XII. Quod erat demonstrandum. Rursus obseruatum æquinoctium anno XVII Hadriani, Nabonassari 880, Athyr VII, feria IV, hora secunda post meridiem, Alexandriæ, anno periodi Julianæ 4845, Christi 132, cyclo Solis primo, B Lunæ IX, Tifri XXI, anni Iudaici 3892: cuius character 5. 10. 245, Septemb. v. anno mundi 4082, Parthenonos ultima. Nam Zygōn sequens fuit 3. 22. 16'. Obseruatio Ptolemaica, horis 26 a meridie XXIV Septemb. Zygōn Mundi, horis 22 a meridie XXIII. Differentia, dies unus, horæ quatuor. Tantum abnutant ab Hipparcheis obseruationibus Ptolemaicæ: quod Albateni, & nos cum eo instrumentis potius attribuimus, quam ipsi obseruatori. Nam sane fabulam Trepidationis, aut illa non meliorem Libramenti fabricam non moramur. Hoc ab initio exasperabit animos imperitorum, a quibus ægre extorquetur, quod ab initio illorum cerebris inoleuit. Sed illis opus est longa die. At a sapientibus ratio exprimit, quod longa dies C a peruvicacibus. Nam sane tandem illæ Trepidationes, illa Libramenta abibunt illuc, unde pedem extulerunt. Iam audio stridores, & sibilos rudentum. Sed tempus, quod dixi, ab eis extorquebit, quod ratio non potest.

DE INITIO ANTONINI PII.

S PARTIANVS de Hadriano: *Vixit annis LXXII, mensibus v, diebus XVII. Imperauit annis XXI, mensibus XI.* Paulo ante: *apud ipsas Baias perijt, die VI Iduum Iuliarum.* Totidem anni & menses ab a.d. IIII Eid. Augusti anni periodi Julianæ 4829, cadunt in D a.d. VI Id. Iulias anni 4850 periodi Julianæ, Nabonassari 884, Mesori XXVI. hoc est, diebus decem ante initium anni 885: anno Iphiti 913 ineunte. Nam Eusebius ponit male annum 914. Anno Antonini IIII, Nabonassari 887, Athyr IX, feria VI, æquinoctium autumni a Ptolemæo obseruatum, anno Christi 139, Periodi Julianæ 4852, cyclo Solis VIII, Lunæ VII, Septembris XXVI, hora post ortum Solis Alexandriæ, Tifri XVI anni Iudaici 3900: cuius character 5. 14. 116', Septembris XI. anno Mundi 4089, Parthenonos ultima. Nam

Nam Zyon sequens fuit 5.15.1', Septembris xxv. Observatio A Ptolemæi, a meridie xxv, horis 19. Zyon mundi, a meridie xxiv, horis 15. Differentia dies, hor. iv. ut in autumno anni xvii Hadriani. Quare mire constans est dissensio. Error est in instrumento. Rursus eodem anno Nabonassari & Antonini observatum æquinoctium vernum ab eodem Ptolemæo, Pachon vii, feria secunda, anno Christi 140, Periodi Julianæ 4853, Martij xxii, hora circiter post meridiem, cyclo Solis ix, Lunæ viii. Quindecim cyclis antea, hoc est, annis 285 absolutis Hipparchus obseruauerat æquinoctium vernum a meridie feriae tertiae in xxiii Martij, hora 18. 0'. Annis 285 competit de Tabula Solari libri iv, character 4. 2. 59. Cum quo si componatur character æquinoctij Hipparchi, 3. B 18. 0'. habebimus 7. 20. 59'. hoc est, horas viginti a meridie feriae vii, hora secunda completa post Solem occasum feriae primæ in xxi Martij. Differentia observationis Ptolemaicæ, & Krionos Mundi, dies unus, horæ paulo minus quinque. quæ differentia fere consentanea est prioribus duabus æquinoctij autumnalis observationibus. Hæc constans variantia magis confirmat opinionem de errore instrumentorum. Nam de diligentia Ptolemæi sequius iudicare, religio est. Observatum igitur æquinoctium vernum Ichthyonos ultima. Si nobis res fuerit cum æquo Lectore, is non poterit satis laudare annum cælestem Mundi, nisi velit *τις Πτωλεύος ἐπαργυροῖς ὅμοσε χωρᾶν*. Alias observationes Ptolemaicas sub Antonino factas poterunt studiosi iuuenes ad methodum nostram exigere. Itaque aliquid relinquendum illis, in quo se exerceant. Nam solstitium eodem anno observatum ideo non examinauimus, quia nullam super solstitio observationem Hipparchi habemus. Metonicam enim plane reiiciimus, vt uno saltem die verum solstitium anticipantem. At contra observatione Ptolemæi cum sit uno die senior, cadit in secundam Karkinonos Mundani. Censorinus scribat librum suum anno Christi 238, Nabonassari 996, quo anno scribit Thoth Nabonassari, fuisse ante diem septimum Kal. Iulias: centesimo autem anno antea, Imperatore Antonino Pio, & Bruttio Præsente coss. fuisse ante diem xii. Kal. Augusti, id est, xxii Iulij. Quod falsum est. Fuit enim a. d. xiii. Kal. Augusti, feria septima. Haec tenus referre potuimus initia principum Romanorum, quod nullum non ex illis charactere aliquo certo præditum esset. Ad reliquorum principum tempora indaganda tantum abest, vt ab auctoribus aliquam opem sperare potuerimus, vt omnes coniurasse in id videantur, ne idem sentirent, & ne aliquam facem nobis allucerent. Paucula quædam carptim notabimus, in quibus characterem aliquem deprehendimus.

DE LV-

A DE LVDIS SÆCVLARIBVS

IMP. SEVERI.

CENSOR INVS de ludis Sæcularibus: *Octauos* (fecerunt) *Imperatores Septimius, & M. Aurelius Antoninus, Chilone, & Libone coss. anno 1000 LVI*. Scribebat hæc anno Christi 238, anno Vrbis 991. Interuallum a ludis Sæcularibus Seueri ad annum Vrbis 991, anni absoluti 34. Ergo ludi Seculares Septimi Seueri celebrati anno Christi 204, Iuliano 249. At ludi Sæculares Augusti facti duobus Cajs, Furnio, & Iunio Silano coss. anno Iuliano 29. Interuallum Secularium Augusti & Seueri, anni absoluti 220. Ergo anno 221 a ludis Augusti celebrati ludi Seueriani. Quare rationem habuit non proximorum Domitiani, sed Augustanorum. In quo rectam viam tenuit, &, ut Zosimus loquitur, τὸν πέντε διάτελον θεσμὸν obseruavit.

DE INITIO IMP. SEVERI
ALEXANDRI.

HIPPOLYTUS Episcopus in Canone Paschali: *Erit A βασιλείας Αλεξανδρεώς αὐτοκράτορες ἐγένετο ή ΔΙ ΣΠάχα Εἰδοῖς Απελλίαις σαββατῷ, ἐμβολίμων μενός ψυχομήν*. Ut quartadecima Paschalis sit xiiii Aprilis, item ut xiiii Aprilis sit Sabbatum, hæc duo non concurrunt, nisi in anno Dominico Dionysiano 222, in quo cyclus Paschalis xiiii, Solaris vii. Ipse igitur Episcopus hæc scribebat eodem anno, quem dicit fuisse primum Seueri Alexandri. neque potuit hoc ignorare. Quare falsum est, quod scribit Agathias, ab Alexandro Macedone, ad quartum annum Alexandri Mamææ Imperatoris, fluxisse annos 538. Verba eius hæc sunt ex libro iv, de Sapore Perse: *ἐκεῖνο ὃ μόνον προσθέλειν αἱ ἐπιστῆμα, οὓς ἔτεσιν ὑπεργίη, ὅκτω καὶ τετράκοντα καὶ πεντακοσίοις Αλεξανδρεώς Σπάχνη Μακεδονίᾳ, τετράτετρῳ δὲ ἔτει τὸ θατέρες Αλεξανδρεώς τὴν Μαμαιας δέχεται, τὸν Περσῶν βασιλείας ἐπιλαβομένῳ τῷ Αρταξέρξῃ, καθ' ὃν τρέπονται πάντα γελταν, δίνυσαν γέροντος τὸν αὐτῆς ἀνιαντὸν πεντεκαίδεκα δύον μενοῖς τὴν δεόντων*. Hic duo insignes errores. primum, quod annos Seleucidarum Alexandreos ab initio monarchiae Alexandri deduci existimat: deinde, quod D XXXVIII interesse putat ab initio Seleucidarum, ad quartum annum Alexandri Mamææ. Annus quartus Alexandri Mamææ in periodo Iuliana, 4938. Annus primus Seleucidarum 4402. Differentia: anni 536. Duobus igitur annis plus dixit. Hoc enim modo Alexandri Mamææ initium cadeat in annum Christi 224: quomodo quidam fasti Consulares habent

habent. mendose. Hic Imperator a multis dicitur Alexander Seue-A
rus. Sed in veteribus inscriptionibus vocatur IMP. CAESAR. M.
AVRELIVS SEVERVS ALEXANDER. Recte apud Eusebium
in Chronico annus primus Alexandri attribuitur anno secundo O-
lympiadis CCL.

DE INITIO GORDIANI.

IMPP. Balbino & Maximo cæsis, Gordianus Iunior Imperator crea-
tus Vlpio & Pontiano coss. ludis Capitolinis, non scenicis, vt
scribit Iulius Capitolinus. Eum autem agonem Capitolinum vnde-
tricesimum ait fuisse Censorinus. Quare quo anno Censorinus librum B
suum scribebat, is fuit primus Gordiani, Christi 238, Iphiti 1014,
periodi Julianæ 4951, Nabonassari 986. Anno autem Gordiani se-
cundo celebratis Neronianis ludis, expeditio in Persas suscepta est:
vt suo loco ex Sex. Aur. Victore demonstrauimus. Iulius Capitolinus:
Sed indicium non diu imperaturi Gordiani hoc fuit, quod eclipsis Solis
facta est, ut nox crederetur, neque sine luminibus accensis quicquam
agi posset. Hæc insignis defectio Solis contigit Perpetuo, & Corne-
liano coss. anno, qui antecessit proxime imperium Gordiani, id
est, ante Consulatum Vlpij & Pontiani, die xxii Payni anni a Na-
bonassaro 984, feria quarta: anno Christi 237, periodi Julianæ
4950, Aprilis xii, cyclo Solis xxii, Lunæ x. Nisan ultima anni C
Iudaici 3997, cuius character 3.12.674, Aprilis xiiii. anno mun-
di 4186, Krionos xxiii. Zyon, 7.3.39, Septemb. xxiiii.

DE LVDIS SÆCVLARIBVS
PHILIPPORVM IMPP.

CASSIODORVS. ÆMILIANVS ET AQUILINVS.
His coss. Millesimus annus Vrbis Roma expletus est, ob quam
solennitatem innumerabiles Philippus cum filio suo bestias in Cir-
co magno interfecit: ludosque in Campo Martio theatrales tribus die-
bus ac noctibus populo perugilante celebrauit: quadraginta etiam mis- D
sus natali Roma urbis concurrerunt, & Agon mille annorum actus.
Mirum sub aliis coss. ludos celebratos dicere, quam quibus num-
mi ipsorum Imp. præferunt. In nummis Philippi senioris, IMP. CAES.
PHILIPPVS. AVG. COS. III. AVGG. SÆCVLARES. Et in alio ab
Onuphrio producto; in uno quidem latere: PHILIPPVS. AVG.
COS. III. ÆTERNITAS. AVGG. in altero: MILLENARIUM.
SÆCVLV. In nummis Iunioris: IMP. M. IVLIVS PHILIPPVS.
COS.

ACOS. II. SACR. SÆCVL. Ergo Agon millenarius Vrbis actus Imperatoribus Philippis patre III, filio II coss. anno decimo post initium Gordiani: hoc est, anno Christi 248. At Claudius anno Christi 47. Differentia anni c cl. Recte. Nam male Claudius anno Christi 47, qui erat octingentesimus Varronianus, & 799 Catonianus. Debuerat igitur anno Christi 48. Ita inter ludos Claudij & Philipporum interfuisset legitimum tempus, nempe anni c c solidi. Annum igitur octingentesimum celebrauit Claudius: nongentesimum Antoninus Pius. Sex. Aur. Victor Andreæ Schotti: *Denique annis, quibus publica egit, viginti, idem mansit, celebrato magnifice Vrbis nongentesimo.* Hoc retuli, quia nuspam lectum. Post millesimum annum, nullum alium centenarium natalem Vrbis celebratum puto. Saltem nemo eorum scriptorum, qui supersunt, hoc prodidit. Nam quod anno Christi 404 sacerdotes ludos ex versibus Claudiani diuinat doctissimus Onufrius, hoc a nobis supra confutatum est. Ille enim annus Christi neque veteribus ludis sacerdotalibus conuenit, neque centenariis natalibus Vrbis. Sed quomodo illi versus Claudiani accipendi, ibidem indicauimus.

DE INITIO IMP. PROBI.

EVSEBIVS e regione anni secundi Olympiad. 264: *Secundo anno Probi iuxta Antiochenos CCCXXV annus fuit: iuxta Tyrios CCCII: (vel CCCII secundum quosdam) iuxta Laodicenos CCCXXIV: iuxta Edesenos CCCLXXXVIII: iuxta Ascalonitas CCCLXXX.* Antiocheni annum Julianum incipiunt a Kal. Octobribus, vt non semel a nobis dictum est: Edeseni a Ianuario sequenti. Ideo annus Antiochenorum anteuenit initium anni Romani, aut Edeseni mensibus tribus solidis. Itaque cum Antiocheni a neomenia sui Tisfrin prioris, vel Hyperberetæi, qui est noster October, inciperent putare annum 325, adhuc tamen currebat annus 324 Edesenis, & Romanis, cyclo Lunæ XIV. Sed ineunte anno secundo Olympiadis 264, currebat cyclus XIII tantum. Ergo perperam apud Eusebium *secundo* pro **D**tertio. Corrigendum igitur: & e regione tertij non secundi ponenda illa verba, quæ iam produximus. Non enim est error Eusebij, sed librarij. Quare annus secundus Probi Imp. congruit anno III Olympiadis CCCXIII, ducentesimo septuagesimo nono Christi, trecentesimo vicesimo quarto Juliano. Et proinde vnum par Consulum expunctum est ex serie Fastorum Onufrianorum, nempe Consulatus Probi Augusti & Paulini; in primo anno Probi: quos Consules sequuntur Probus II, & Lupus in secundo anno Probi, qui erat,

Tt vt dixi-

vt diximus, Christi 279. Sequuntur Probus III, & Paternus. Quæ Atria collegia Consulum recte habent in Fastis Siculis, qui tametsi habent multa, quæ reprehendas, tamen ope illorum multa menda de ratione temporum tolluntur, & longe plura supplentur. In Casi-
fiodoro quoque Consules Probus & Paulinus leguntur. Quare non bene abdicati sunt a diligentissimo viro Onufrio.

D E E P O C H A   Æ G Y P T I O R V M DIOCLETIANEA.

PROPAGATVS iam per orbem terrarum Christianismus nus-
piam maiores radices egit, quam in Ægypto: nuspiam plures,
aut aciores Christianæ doctrinæ vindices. Post multas igitur B
de Paschatis celebratione velitationes, & Octacteridum ineptas fa-
bricas, primi om̄nium Ægyptij ex doctrina Calippi cyclum ennea-
decactericum Paschalem instituerunt, neomenia Thoth anni Actia-
ci 314 ineuntis, M.Aurelio Probo Aug. II, Furio Lupo coss.
anno Christi Dionysiano 284, periodi Julianæ 4997, periodi
Constantinopolitanæ Paschalis 5792, tribus diebus ante annum e-
iusdem periodi 5793: anno 5778 periodi Constantinopolitanæ
Lunaris, triduo itidem ante annum 5779. neomenia Tisri anni Iu-
daici ineuntis 4045, cuius character 6.8.685, in neomenia ipsius
Thoth: v.ii Parthenonos anni a conditu rerum 4233. cuius Zygon
2, 13, 14, Septemb. xxiiii. anno Nabonassari 1033, Thoth xviii. C
Hæc sane prima fuit institutio cycli Paschalis. Ex quo obtinuit, vt
is diceretur annus primus cycli Paschalis, qui fuit primus cy-
cli Ægyptiaci in Paschatis celebratione, hoc est, qui competitbat
Nisan sequenti, cuius character 3.i.836, Martij xxiv, Krionos
quinta, cuius Zygon fuerat 3.19.3, in xxiii Septembris propter
bisextum, cum in anno communi futurus esset in xxiv, & sequens
Krion in xxi Martij. Hinc est, quod Theophilus cyclum suum ma-
gnum incepit ab anno Christi vulgari 380: quod is annus habeat
eundem situm Lunæ, quem annus Christi 285. Vnde, vt dixi, pri-
mus cyclus Lunæ dicitur is, qui eandem quartamdecimam Nisan
habet, quam annus 285. Non dubium est, quin hactenus epocha D
annorum Actiaca, qui dicebantur anni Augustorum, vñsi fuerint: cum,
vt dixi, is fuerit annus Augustorum iniens 314. Sed propter odium
Christianismi, Achilleo, qui tyrannidem Ægypti inuaserat, interfe-
cto, Ægypto miserrimo seruitutis iugo oppressa, a domitore Diocletia-
no, hæc Epochæ Diocletianæ vocata est, quamuis triennio ante im-
perium Diocletiani instituta fuisset. Atque hoc quidem verum est,
& tam vere hoc dixerunt, qui de hac clade Ægypti loquuti sunt,
quam

A quam falso, quod adiecerunt, ab eo tempore Ægyptios desuisse vi-
sum annorum vagorum Nabonassari. Non confutassem hoc, neque
mea hæc est voluptas; vt hodie quorundam, de quisquiliis trium-
phare, nisi viderem homines harum rerum peritissimos id in literas
retulisse. Thoth Nabonassari, vt ostendimus, erat in XII Junij. Quo-
modo ergo retraxit eum fugituum Diocletianus in XXIX Augusti.
Deinde quomodo adhuc temporibus Diocletiani vtebantur Thoth
vago, qui a primo anno Augustorum fixerunt illum in ea ipsa die,
in qua contigit ipsum deprehendi tempore Actiacæ victoriae? Thoth
siquidem ille est proprius Actiacæ victoriae. Neque verum est, quod
in vetustis auctoribus Martyrologiorum legitur, Festum Petri ad
B Vincula ideo Kalendis Augusti institutum, iussu Eudoxiæ Augustæ
Imp. Theodosij vxoris, vt populus reuocaretur a gentilis supersti-
tionis pompa, quam quotannis celebrabat ea die, pro victoria O-
ctauiani Augusti de Antonio & Cleopatra Kalend. Augusti collata.
Quam enim hoc verum sit, patet ex iis, quæ de victoria Actiaca de-
monstrauimus, quæ III die Septembris, non autem Kalendis Aug.
contigit. Sed fortasse potuit aliud solenne veteris superstitionis fuisse.
Plutarchus vtitur mensibus Augustorum Ægyptiacis fixis, & vetu-
stissima inscriptio Græca, quam protulimus supra in diatriba de anno
Augustorum Ægyptiaco. Quid igitur dicent? Certum igitur est,
hanc epocham propter cyclum Paschalem institutam, & cum eam
Caliquo titulo ex Christiana doctrina petito Ecclesia Alexandrina
cognominasset, odio Christianismi a Diocletiano ex suo nomine
vocatam Diocletianeam. Æthiopes hactenus vocant non annos
Diocletiani, sed annos Gratiæ, Ταρیخ الگبط. Sed epo-
cham & caput ipsum computi ita vocant, non autem annorum se-
riem. Et quidem ratio in promptu est, quia non per annos Dio-
cletiani eam epocham putant, sed per annos periodi vtriusque cycli,
annorum 532, quot annorum est periodus Dionysiana. Anno hoc
Christi Dionysiano 1596, inibit annus huius epochæ 1313. Ecclesia
Æthiopica tantum numerabit annos gratiæ 249. quia duæ periodi
magnæ Dionysianæ, nempe anni 1064, de 1313 deductæ relin-
quant annos 249. & quia Dionysiana periodus incipit ab anno
primo Gratiæ, hoc est, τὸν ἀπαρχωτεως, inde nomen huic epo-
chæ in Æthiopica ecclesia. Arabes Muhammedani vocant
تاریخ الگبط Terikelkupti: hoc est, Æram Ægyptiacam. quia
soli Christiani ea vtuntur. Ipsi Christani vocant تاریخ الشهاد
ποσχων τῷ μαρτυρεων. Caussam sciscitanti ita olim respondit
mihi ὁ μακαρίτης Dominus Ignatius Patriarcha Antiochenus,

T t 2 vir,

وأيضاً A vir, quo doctiorem Oriens nostro saeculo non tulit : إنكم قد سألتم عن تاريخ الشهادة المستعمل من القبط أن ما هو وما هو سبب تسميتها بهذا الاسم فاعلم أنه ميلادي من السنة التاسعة عشر لملك ديوقلطيانوس الكافر التي فيها زاد الاضطهاد على النصاري وامر بهم كنائسهم ويقتل كل من ما يدعي لاصنامه واستشهد بهذه الامر على يد ٤٠٠ من مومنيين ولية القبط ماريه واريعه واريعين الف وسبعين نفر فمن هذا اليوم يبدى تاريخ القبط ويسمه بـ B تاريخ الشهادة لي أول الدين اسمك دمهم ديوقلطيانوس

Hoc est: Præterea quæsiuistis super AERA MARTYRVM usitata ab Ægyptiis, quanam illa sit, & ob quam causam ita appellata. Scito eius initium esse ab anno Regis Diocletiani impij (α. 294) decimo nono, in quo auxit persecutionem contra Christianos, cum edixisset eorum ecclesiás destruere, item ut quicunque idolis non sacrificaret, interficeretur. Quo circa hoc edicto martyrio affecti sunt (επιδετυχόντων) fidelium terra Ægyptiæ centum quadraginta quatuor millia, & septingenti homines. Ab eo tempore incipit Æra Elkupti, quam vocant ÆRAM MARTYRVM, eorum nempe, quorum sanguinem profudit Diocletianus. Hæc ille vir eximius. Par ergo abusus æram vocare martyrum, quæ non incipit a primo anno persecutionis, atque Diocletiano attribuere, quæ eius initium triennio anteuertit. Omnino hæc æra Christianorum fuit semper, estque hodie, & vnius Ægypti, atque Æthiopiæ. Nunquam enim veteres annos a Diocletiano putant sine mentione Ægyptiacorum mensium: vt apud Theonem, Commento in Ptolemæum sexto, pagina 284, Eclipsi Lunæ anno Diocletiani LXXXI, Athyr xxix: a Nabonassaro autem MCXII, Phamenoth vi. & in Aëtis Concilij Ephesini, 292: Ανεγνωθη ἐν τῷ ἔκκλησίᾳ τῆς μοναχόντων ἡ τοῖς ἐρημικοῖς, Φαρμακίᾳ κ.γ. ἀνδρικῶν δ. α. ἔτεις Διοκλητιανῆς μέχρι. Et hic quidem annus erat Christi 448, Aprilis D xvi. At eclipsi Theonis cadit in annum Christi 364, qui erat primus Valentiniani, Nouemb. xxv, feria v, periodi Iulianæ anno 5077, cyclo Solis ix, Lunæ iv, Toxonos quarta, anni a conditu rerum 4314. Neomenia Zygōnos 5. 4. 45, Septembris xxiii. Casleu xv, anni Iudaici 4125. cuius Casleu neomenia 5. 7. 21, Nouembris xviii.

DE INI

A DE INITIO DIOCLETIANI.

PAVLVS Orosius: *Anno ab Urbe condita millesimo quadragesimō primo, Diocletianus tricesimus tertius ab exercitu electus imperator annis viginti fuit.* Hoc est, annus V.C. 1041 incipiebat ab illis Palilibus Varronianis, à quibus imperium quoque ipse Diocletianus iniuit. Nam ex Panegyriste nouimus a Palilibus putari initium Diocletiani. Ergo ille annus Varronianus incidit in xxii diem Aprilis, anni Christi 287, periodi autem Julianæ 5000; & secundi Olymp. 266, cyclo Lunæ III, Solis xv. Quare his consentanea scribit Eusebius e regione anni secundi eiusdem Olymp. 266. *Diocletianus Dalmata scriba filius, Imperator electus statim Aprum in militum concione percussit, iurans sine suo scelere Numerianum interfectum.* Item Beda libr. i. histor. Angl. cap. 6. *Anno incarnationis Dominicae cc lxxxvi, Diocletianus tricesimus tertius ab Aug. Imper. ab exercitu electus, &c.* Nempe a xxix Aug. anni 286 putat initium imperij Diocletiani. Rursus annus Diocletiani xix erat secundus cycli Lunaris, & proinde 305 Christi. Præterea idem annus xix erat 350 currens Julianus, atque ideo secundi cycli, vt supra. Denique vicesimus annus Diocletiani erat Christi 306, secundus Olymp. 271; vt recte est apud Eusebium. Ergo primus Diocletiani erat 287. Et quidem tam errauerit, qui æram Martyrum Diocletianeam esse initium imperij Diocletiani existimauerit, quam qui æram Seleucidarum Alexandream initium imperij Alexandri, quod fecit Agathias, aut a Thoth Philippeo putaret initium regni Philippei in Macedonia. Zosimus, Δημήτριος Χίλων ή Λίεων οὐαλίας, καθ' ἡν Σεβῆνος τέλος Σεκυλαρίων ἡγάγει ἐοστέλος, ἀχεις ὅτε ὁ Διοκλητιανὸς ἀνάκτος, ὀκλάχος ὁ Μαξιμιανὸς γεγόνασιν ὑπάτοις, διέδραμψεν εἰς ἀναυτὸς πέρις τοῖς ἔκαλον ή τότε Διοκλητιανὸς ἰδιώτης ἐν βασιλέως ἐγένετο. Εὶ Μαξιμιανὸς ζωτὸς τότε εποίησε. Ludi sacerdota Seueri anno Christi 204. cum quibus si componantur 101 anni: fient omnes anni simul a Christo 305. Quod si annus 305 Christi est vicesimus Diocletiani, ergo primus fuit 286 a Thoth Ägyptiaco. Sequitur igitur, imperium Diocletiani non inire da Thoth anni Christi 284, id est ab æra martyrum. Sed multa tamen errata sunt apud Zosimum præter αἰαχεοντας. vt cum scribit Herculium morbo Tarsi periisse, quem certum est occisum Massiliæ. Item cum dicit Diocletianum conuentum ab Herculio Carnuti Gallicarum: cum Diocletianus post abdicatum imperium nunquam pedem posuerit in Gallia, imo non extulerit Salonis Dalmatiæ. Et recte annus vicesimus Diocletiani notatus est e regione secundi Olympiadis 271, qui erat secundus persecutionis. Magna perturbatio est int

Consulibus & annis Diocletiani, Constantini Magni, & filiorum eius in Fastis Onufrianis, non utique culpa viri, quem vere nostra ætas patrem historiæ vocare potuit, sed difficultate rei. Ne nos quidem omnibus medicinam adferre possumus. Sed viam indicamus, quam studiosi insistant in eiusmodi rebus inuestigandis. Sex. Aurel. Victor vulgaris xxv annos imperij attribuit Diocletiano, nimis prolixo largitus de alieno. Ita enim eius imperium consurgeret anno aut biennio ante epocham Martyrum. Apud Cassiodorum initium Diocletiani, & finis anteriorum principum contaminatissima sunt.

D E P E R S E C V T I O N E D I O C L E T I A N E A.

B

PERSECVTIO, hoc est, crudelitas in vitam & fortunas Christianorum, cœpit prius ab euersione ecclesiarum. Eusebius in historia Ecclesiastica scribit edicto imperatorio Ecclesiæ subrutas fuisse, mense Martio, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν εἰσελαύρωσεν. Idem in Chronico e regione anni primi Olympiadis 271: *Decimonono anno Diocletiani mense Martio in diebus Paschæ Ecclesia subuersæ sunt. Ut Pas-*

DIOCLETIANVS. IOVIVS. ET. MAXIMI-
ANVS. HERCVLIVS. CÆSS. AVG G.
AMPLIFICATO. PER. ORIENTEM
ET. OCCID. IMP. ROM. ET. NOMINE
CHRISTIANOR. DELETO. QVI
REMP. EVERTEBANT.

DIOCLETIAN. CÆS. AVG.
GALERIO. IN ORIENTE. A
DOPT. SUPERSTITIONE. CHRIST.
VBIQUE. DELETA. ET. CVLTIV
DEOR. PROPAGATO.

C

cha incideret in mensem Martium, hoc non potuit accidere, nisi Terminus Paschalis fuisset in Martio. Non potuit igitur contingere cyclo primo, neque tertio. Contigit ergo cyclo secundo. Terminus Paschalis xxv Martij, anno Christi 305, feria prima, cyclo Solis vi. Quare eodem die & quartamdecimam, & Pascha celebrarunt. quod non raro fiebat eo tempore, ante Decretum Nicenum. Est ergo locus illustris, quo probamus ante Canonem Nicenum πάχα, αἵρεσδαιμονιον concurrisse cum Termino. Error igitur est in Chronico Eusebij. Non enim anno primo Olympiadis 271, qui quidem annus cœpit a cyclo secundo, sed eodem anno Iuliano hoc contigit, a cuius diebus æstiuis cœpit annus primus Olympiadis 271. Quod verissimum est. Hæc sane fuit mens Eusebij, vt tres menses anticipet de anno sequente Olympiaco: quod non semel facit. Et sane si proprius rem putemus, nondum inceperat annus xix Diocletiani. Deerrat enim mensis ad Palilia, vnde initium Diocletiani. Ecclesiæ igitur subuersæ sunt in Pascha illius anni, in quo cœpit annus xix Diocletiani a sequentibus Palilibus, annus autem primus Olympiadis

D

271 a

A 271 a diebus æstius. Fine anni, quo Antiochenes putabant annos 351, teste eodem Eusebio, cæptum proscriptionibus innocentum, cædibus martyrum crudeliter saeviri. Si igitur persecutio cœpit ab illo autumno, a quo cœperunt putare annos 351 Antiocheni, is erat annus 350 editionis Julianæ, & proinde secundus cycli. quod conuenit priori demonstrationi. Denique si annus primus Diocletiani cœpit anno Christi 287, cycli 3, ergo decimus nonus cœpit anno Christi 305, cyclo secundo, a Palilibus. Persecutionem vero in Oriente quidem aperuit Diocletianus, in Occidente autem Maximianus. Itaque eius rei testes adhuc exstant inscriptiones duæ in Hispania, quarum exemplum subiecimus. In Historia Græca Ecclesiastica Eusebij extat fragmentum, in quo dicitur persecutionem cœpisse in Pascha, Ξαρθικὴ μέση. Hoc modo contigerit hoc cyclo 111, anni Christi 306. Sed quanta fides illis fragmentis adhibenda sit, sequentia declarant, in quibus nihil vere dictum est. Nam scribit eodem anno xix Diocletiani, ὅγδον Δαχτύλων πεπόντα Εἰδών Ιενίων, τετράδια σαββατῶν Procopium primum in Palæstina martyrio coronatum fuisse. Atqui octaua Dæsij non est vii Id. Iun. sed vi. Ut autem septima Iunij esset feria 1111, hoc non potuit fieri, nisi anno Christi 304. & anno 308, ut octaua eiusdem sit Sabbatum. Quod esset absurdum. Deinceps scribitur, Apphianum adolescentem ob Christi nomen supplicio affectum πεπόντας Νομῶν Απειλίων, ἡμέρα τεσσαράκοντη, anno secundo Σαργοῦ, vicesimo Diocletiani. Ergo erat annus Christi 303. Atqui 304 illi erat decimus nonus. Et id quoque absurdum. Anno quarto Σαργοῦ, Diocletiani xxii, τιμὴ τεσσαράκοντης Διὸς πεπόντας Καλανδῶν Δεκεμβρίων ait fuisse ἡμέρα πεποντῶν τεσσαράκοντα, hoc est, feriam vi. Igitur litera Dominicalis erat D, aut ED. Atqui D sola fuisse anno Christi 302. Ergo fuit ED, & proinde cyclo xiiii, anno Christi 312. Ergo primus annus Diocletiani incideret in annum Christi 291. Quod falsum. Anno quinto Σαργοῦ, ait Pascha αἱαστοῖς fuisse δευτέρη Ξαρθικοῦ. quod multis annis ante, & post, contingere non potuit. Denique omnes characterismi in illo fragmento mendosi sunt, non librario, sed auctori ipsi adscribendi. Beaut igitur nos Eusebius, qui annum xix Diocletiani cum 350 anno Juliano comparat, hoc est, quo anno a Kal. Octobribus Antiocheni annum 351 putare cœperunt. Est enim character διανιλογητὸς. Sola igitur Ecclesia Antiochena nobis veram huius insignis calamitatis epocham conservauit.

DE INITIO CONSTANTINI
MAGNI.

A

ANNO secundo persecutionis, imperij vicefimo, celebratis vi-
cennalibus, Diocletianus Iouius, & Maximianus Herculius
abdicant se imperio. Vicesimus annus impérij Diocletiani, i-
demque secundus persecutionis, cadit in annum Julianum 351, &
Christi 306, secundum ea, quæ superius a nobis demonstrata. Qui-
bus succedunt Constantius, Armentariusque, teste Aurelio Victo-
re Schotti. Quod non ferens Constantinus anno 307 in Britannias
profectus, ibi reperit patrem Constantium Chlorum ultimos vitæ
spiritus agentem: qui decessit a. d. VIII Kal. Augsti. Constantinus
vreo, cunctis, qui aderant, annitentibus imperium cepit VIII Kal.
Octobr. Et quia hinc ordiebantur annum ciuilem Constantinopolitani
post imperium Constantini, propterea dictum, Constantium Chlo-
rum obiisse anno primo Olympiadis 271. hoc est, anno primo lu-
stri Juliani. quod lustrum incipiebat ex a. d. V IIII. Kalend. Octobr.
 anni 307 secundum Constantinopolitanos, secundum Romanos, ex
Kal. Ianuarij. Eusebius e regione anni tertij Olymp. 271. Constantius
xvi imperij anno diem obiit in Britannia Eboraci. Post quem filius e-
ius Constantinus ex concubina Helena procreatus regnum inuadit, quar-
to persecutionis anno. Et annus tertius Olympiadis 271, & quartus
annus persecutionis, competit in annum Christi 308. sed adiuuan-
dum est interpretatione: annum currentem Christi 308 esse primum
Constantini Magni ab a. d. V IIII Kal. Octobr. anni 307. Quod re-
ctissimum est. Initium igitur Constantini ex a. d. VIII Kal. Octob.
 anni 5020 periodi Julianæ, 5816 computi Græcorum Paschalis, &
5802 computi Lunaris. Ex quibus possumus aduertere, quantum
erratum sit in initiis Diocletiani & Constantini Magni apud Chronologos, & Fastorum conditores. In quo neque doctrina, neque iu-
dicium defuit illis, sed tempus, quod omnia aperit. Nos post illos
hæc ex tenebris cruimus. Alij post nos meliora præstabunt. Paulus
Orosius: *Anno ab Urbe condita millesimo sexagesimo primo, Constanti-
nus tricesimus quartus ab Augusto, gubernacula imperij a Constantio D
patre suscepit.* Sane Palilia Varroniana millesima sexagesima prima
cæperunt ex a. d. XI Kal. Mai anni Christi 308. Quare sentit cum Eu-
sebio, modo ab autumno antecedente eius anni sumatur initium.
Non igitur dubium, quin annus primus Constantini ineat ex a. d.
VIII Kal. Octob. anni 307, non 308.

DE

A DE INDICIONE PRIMA

CONSTANTINIANA:

PRIMVM, qui Indictionis mentionem faciat, reperio Ambrosium, epistola LXXXIII. Illam Græci vocant ἐπιστολήν, nimirum ab editione ludicrorum Panegyricorum & spectaculorum Quinquennialium, Decennialium, & Vicennialium. Semper enim auctores ita loquuntur, Vicennalia dare, Decennalia dare. Incipit autem a Septembri mense Indictio. Marcellinus Comes: *Indictione IIII, Arcadio VI, & Probo cos. Theodosius iunior Quinquennialia dedit.* Item: *Indictione IX Theodosius iunior IIII cos. Decennalia, Honorius Roma Vicennalia dedit.* Græci semper dicunt, πεντετηδα, δεκατηδα, vel δεκατηεκτη πεντηδων επέδωκεν. Namque aliter de Consulibus loquebantur. Ille Consul πατεῖαν επέδωκεν. Υπατεῖα επεδόθη, επερεπήθη. Socrates: ἐπακαρδεκτην πατεῖα τοιούτης βασιλέως Θεοδοσίου εἰδόθη. Hoc verbo vtebantur, quia quotannis Encænia Imperatorum & primus dies cuiusque Consulatus muneribus & largitione celebrabatur. Nam sane ἐπιστολήν est largitio: quomodo editio ludi gladiatorij dicebatur Munus; in cuius locum successerunt profusæ πατεῖαι & Encænia Imperatorum. Imperatores celebraturi Quinquennialia, pensiones, tributa, & residua debitorum aut tollebant, aut laxabant. Panegyristes Constantino dictus: *Quinque annorum nobis reliqua remisisti. O lustrum omnibus lustris felicius! O lustrum, quod merito hanc imperij tui aquauit etatem!* Per quinarios annorum remissiones tributorum fieri solitas; satis patet multis locis ex XI lib. Cod. Th. Laxabantur & custodiae. Eusebius de Vicennialibus Diocletiani: καὶ τέλειον νομιζόμενον διώγεαν τῷ οὐρανῷ δεσμοῖς πατεῖαν παῖτων ελαυνεῖσας αἰσχυνούσθετον. Sozomenus: ἔνθα πρωματίοις δημοτελην πατεῖαν αἴγεν κατ' ἑκάστην δεκαδα τῇ τοιούτῃ δεκάτῃ. Quando primum hic mos cæperit, pete ex Dionis LIII. Per lustra quinquennialia, id est, annorum solidorum quinque hæ Panegyries recurrebant. quod non indiget demonstratione; cum ex Panegyriste supra a nobis adducto satis constet. Hinc Sidonius ad Maiorianum Aug:

*sic lustro imperij perennis acto**Quinquennialia Fastibus dicentur.*

Intelligit lustrum quinque annorum absolutorum, non autem lustrum bisexti Iuliani. Et Fastibus dixit pro Fastis, vt Lucanus:

Nec meus Eudoxi vincetur Fastibus annus.

Nam male vulgo editum est *fascibus*. Ea lustra vocantur Indictiones; & in nummis principum prouincialibus scribuntur nunc per L, nunc

nunc per A. hoc est LVSTRVM. ΛΟΥΣΤΡΟΝ. Constantini A
Magni initium consurgit ex a. d. viii Kalendis Octobris, anno
Christi 307. Igitur eius quinquennalia congruunt anno 312. Rursus
anno 327, idem Vicennalia dedit. A Quinquennalibus, ad Vicen-
nalia, anni xv solidi. Hinc mos cæptus putari tempora per tria
Quinquennalia, siue per Indictiones, & totum tempus Indictio vo-
catur, & eius initium semper ex a. d. viii Kalendis Octobris. Hoc
tempus in Fastis Siculis notatum e regione Olympiad. 273. Ολυμπ.
σον Indictionis Constantinianæ cœteus ἔχη. Κωνσταντίνεις Αὐγ. Ζ' γ, καὶ Λι-
κουνίας Ζβ. Annus primus Olympiadis 273 incepit a cyclo x, anno Chri-
sti 313, quo currebat illa Indictio, a xxiv nimirum Septembris anni
312. Quare a xxiv Septembris semper iv addenda annis Christi, ad me- B
thodum Indictionis. A Kalendis autem Ianuarij tria tantum addenda.
Proinde quatuor cum 312 compositis, abiectis omnibus xv, relinqu-
tur vñitas, annus nimirum primus Indictionis primæ Constantinianæ.
Non possum autem satis mirari duos summos viros, Pantagathum, &
Onufrium, quorum alter primus hoc tempus confert in victoriam
Constantini de Maxentio ex a. d. viii Kal. Octobr. anni Christi 313,
alter vero illud ab eo persuasus in literas idem retulit. Sed quamuis
verum est, Maxentium periisse anno Christi 313; tamen falsum & pro-
pter illam victoriam institutum hunc Computum temporis, cum sint
mera Quinquennalia Constantiniana; & primam Indictionem ex a. d.
viii Kal. Octob. anni 313 cœpisse, cum anno ante cœperit. Ex a. d. igi- C
tur viii Kal. Octob. incipit Indictio: quod semper Romani Imperato-
res obseruarunt, obseruantque haec tenus Germani Impp. Quod
quidem nemini ignotum esse potest, saltem qui Diplomata Cæsarea
hodierna inspicere velit. In C. Th. libro xi. Tit. xxviii, ita scribunt
Impp. Honorius & Theodosius Augg. ex xiiii Indictione Con-
sulatus Valentiniani Aug. iiii. Et Eutropi v. c. Is erat annus Chri-
sti 370. quo nempe currebat Indictio xiiii. Hic vero Indictio
xiv incipit ab eodem Septembri eiusdem anni 370. Rursus in syno-
do quadam Hierosolymitana: Post Consulatum Flavij Belisarij glo-
riosissimi, decimotertio Kal. Octobris, Indictione quintadecima, in Colo-
nia Ælia Metropoli, Et Hierosolymis. At postea additur, vbi agi- D
tur de iis, quæ eodem anno ante Kal. Sept. acta erant: Post Consula-
tum Flavij Belisarij clarissimi, sexto Nonas Maias, Indictione decima-
quarta. Anno Christi 590, Indictione nona, incipiunt epistolæ
Gregorij Papæ. & sequenti Februario anni 591, currit eadem Indi-
ctio nona. quod per omnes libros epistolarum constanter retinetur.
In transactione inter Imp. Ludouicum Balbum Caroli Calui F, &
patruellem eius Ludouicum Ludouici F, ita memini me legere:
Anno

A Anno D C C C L X X V I I I , Kalend. Nouembris, Indictione duodecima. Quatuor cum 878 compositis, abiectis xv, relinquitur duodecima Indictio. Capit igitur Septembri proxime antecedenti. In vsu vulgari est duplex ἀπογένεσις. Nam & Indictionem spatium quindecim annorum vocamus, cum sint tres Indictiones, id est, tria lustra in xv annis. & præterea primam, secundam, tertiam Indictionem dicimus pro primo, secundo, tertio anno. Sic Iurisconsultus dicit in primo, secundo, tertio Edicto, pro prima, secunda, tertia parte Edicti. Et Thcophilus prima, secunda Institutione. Et Grammatici, Cato prima, secunda, tertia Origine. Duplex autem initium Indictionum a Septembri: Imperatorum Romanorum, &c, qui eis successerunt hactenus, Germanorum ex a. d. viii Kal. Octobris: Imperatorum autem Constantinopolitanorum ex Kalend. Septembris. Quare hic caueat lector, ne in historiæ Constantinopolitanæ Annalibus, Indictionis principium differat in a. d. viii Kalend. Octob. Ita enim error interueniret. Nam, verbi gratia, hoc anno Christi 1596, Indictio x Cæsarea Germanica incipiet ex a. d. viii. Kalend. Octob. At Indictio x Cæsarea Constantinopolitana incipiet ex Kal. Septembris, vnde & anni initium. Et ita videbis semper in Patriarchæ Constantinopolitani formati, aut Systaticis. Itaque qui leger Indictione x aliquid factum Constantinopoli, & putauerit post xxiiii Octobris hoc contigisse, multum hallucinabitur. Ecclesiastiam vero Romanam, a Kal. Ianuarij Indictiones suas putare, quia omnibus notum esse putamus, ideo demonstrandum non iudicavimus. Triplex igitur Indictio: Cæsarea Germanica, a xxiv Septembris, quæ est vera Constantiniana. Cæsarea Constantinopolitana a Kal. Septembris. Pontificia Romana a Kal. Ianuarij. Georgius Cedrenus de xvi anno Iustiniani, qui erat 543 Christi: τῷ ἵστα, μὲν Σεπτεμβρίῳ, ἡμέρᾳ, Ιωνικῶν. Anno Christi 543 nemo dubitat fuisse Indictionem vi Constantinianam quidem a xxiv. Sept. anni 542, Pontificiam a Kal. Ianuarij ipsius anni 542. Et tamen hic vides vii Indictionem longe ante xxiv Septemb. Cedrenus vtitur semper Computo periodi, quam Lunarem vocauimus, cuius & annorum Christi differentia semper sunt anni solidi 5494, vt suo loco ostendimus. Proinde annus 6566 huius epochæ erat annus Christi 1072, vsque ad Kalend. Septemb. quo anno currebat Indictio decima. Ipse Cedrenus scribit Kalend. Septembris fuisse Indictionem xi. η τῇ ἐπαύλει, περὶ τὸν ἔτος Σεπτεμβρίου μὲν τῇ ΙΑ ἐπιφεύγει τὸ φεγγάρι. Certum est tunc Constantinopoli Indictiones a Kalendis Septembris putari solitas, quando primum ab iisdem Kalend. annum suum Constantinopolitani orsi sunt. qui mos non est antiquior im-

period

perio Iustiniani. Paulus Langobardus lib. ii. cap. xxv: ALBOIN. A
igitur Liguriam introiens Indictione ingrediente tertia, tertio Nonas
Septembris, sub temporibus Honorati Archiepiscopi, Mediolanum in-
gressus est. En anno Christi 539, tertia Indictio incipit a Kal. Septemb.
non a xxiv. Itaque Chronologi male initium Alboini ab anno
540. Sed quid volunt illa verba supra a nobis ex Ephesino Conci-
lio producta? Ανεγνωσθη την συκλοπια την μοναχότων της ἐξουσίας,
Φαρεγγί ΚΓ. Ινδικπάνι Δ.α. ἔτοις Διοκληπάνις ρξδ. Quam vocat Indictio-
nem quartam primam? Nam is erat annus Christi 448, Indictio
prima. Quin enim tres Indictiones, hoc est, xlv annos præterisse
intelligat, dubium non est, eumque esse annum primum quartæ
indictionis. Itaque 45 annis de 448 deductis, annus Christi 403 B
erit primus primæ Indictionis, qui annus sine dubio conuenit anno,
quo consulatum quintum gesserunt Arcadius & Honorius Augg.
Sed quare hinc nouarum Indictionum initium? Neque dubium est
eam Indictionem vocari Arcadiacam, & Honoriacam. quemadmo-
dum lib. xi Cod. Th. Valentiaca dicitur, a Valentio. Sed de his quæ-
rant studiosi amplius. Nam dubium non est, Imperatoribus cogno-
mnes fuisse illas Indictiones, quarum caput in eorum imperio inci-
piebat. Sed datum soli Constantinæ Indictioni, vt fastos signa-
ret, quod primus Imperatorum Christianus fuerit: & Decreta Patrum
Nicenorum vim cæperunt habere ex anno primo Indictionis secun-
dæ Constantinæ ineunte, post Septembrem anni 327 Dionysiani. C
In Fastis Siculis ita scriptum fuit e regione Consulum Lepidi & Plan-
ci: Αεχὴ Ινδικπάνων. Subiungitur interpretatio: Δῆτα ἔτοις Γαϊς Ιελίας
Καισαρίας, καὶ τῇ πέρι οἰκειμένων θάστων Λεπίδης καὶ Πλάγκης ηγετού, β (ινδικτώ
β) εἰσερχομένης οὐκέτις, Αντοχῆς τὸς ἑστίῳ χρόνος δεῖθμοδος: Ε
αι Ινδικτών ἡ ζημιατίζειν ἦξεδωτο δῆτα περιόδους καὶ αὐτῶν (αῦται) Ε Γοεπαιγίς οὐκέτις.
Ita legimus Ινδικτών β, pro ηγετού β. item αὐταὶ pro αὐτῶν: quæ rei cogni-
tu dignissimæ tenebras effuderant. Sed falsum est, Consulibus Planci
& Lepido Indictionem fuisse xii, siquidem fingamus Indictionem
semper in vsu fuisse, quod περιοληπτικῶς fingit periodus nostra Iuliana.
Nam Consulatus Planci & Lepidi incidit in annum confusionis, qui
erat periodi Iulianæ 4668: & a quo monarchiam Cæsaris infima D
vetustas putare cœpit. Marcellinus Comes: Indictione xiii, Basilio, &
Armato coss. Hesperium Romana gentis imperium, quod septua-
gentesimo nono Vrbis conditæ anno primus Augustorum Octavianus Au-
gustus tenere cœpit, cum hoc Augustulo periret, anno antecessorum regni
Imperorum DXXII. Erat annus Christi 476, periodi Iulianæ 5189.
Deductis 521 absolutis de 5189, relinquitur annus periodi Iulianæ
4668, annus videlicet confusionis, qui est locus insignis. Nam pri-
mum

A **mum Augustorum Decessorem Imperij vocat C. Iulium Cæfarem, & primum citus annum , nimirum annum confusionis , a cuius Octobri annos Cæfaris putabant Antiocheni. Sed fallitur Marcellinus in annis Vrbis. Nam septuagesimus nonus natalis Vrbis Varronianus erat annus primus Julianus, non annus primus confusionis, id est, annus periodi Julianæ 4668. Quod si diuidas 4668 per 15 , habebis ex methodo huius periodi, Indictionem tertiam Romanam a Kalendis Ianuarij. Ergo Indictio quarta Imperatoria cœpit ex a. d. VIII, Octobris eiusdem anni 4668 : & propterea cum inde annum Julianum incipient Antiocheni, illis 3 addenda semper annis Julianis ad methodum Julianam. Nam sane annorum Christi, & Julianorum differentia sunt anni solidi 45 , hoc est, Indictiones tres. Itaque tam annis Julianis , quam annis Dionysianis Christi tria addenda ad methodus Lunæ. Sed non dubito, quin auctor scripsit *Indicte VIII*. Quod & ipsum falsum est. Nam non Consulatu Planci & Lepidi currebat a Kal. Ianuarij Indictio secunda, sed anno antecedente, Q. Fufio Caleno, P. Vatinio coss. Ita igitur melius scripsisset : Απὸ τῷ προκείμενῳ ἡ τάτῳ Καλήν, καὶ Βαπτίσ., Ινδικτὺς δέ, καὶ αὐτὸς ἐ Αἰγαίοις μὲν, Αιποχεῖς Τούς ἔστιν χρόνοις δέκατοι. Καὶ αἱ Ινδικτίαι ἐν τῷ πρώτῳ δέκατῳ καὶ αὐτοὶ Γοεμαῖς μὲν. Putassem hallucinatum quoq; de mense Artemisio, id est, Maio, nisi Dominus Ignatius Patriarcha Antiochenus, vir summus & integerrimus, mihi olim scripsisset, Indictionem in Ecclesia Antiochena a neomenia Ijar incipere. Postquam enim de quibusdam periodis disputasset, subiungit :**

ولكن من هذه المدورة الـ 5 المسمى منا

النوع هو هذه المدورة الـ 5 المسمى منا
ومن اليونانيين يناديقطونا وبذلة هو من أول ليار
Id est:
Ex hac autem specie est ea periodus quina denaria , qua a nobis Gracis vocatur INDICTIO: cuius initium est a neomenia Ijar. id est, Mai , vel Artemisij. Præter triplicem igitur usum Indictionis, Constantinopolitanum a Kalendis Septembribus. Imperatorium a xxiii Septemb. Pontificium a Kalend. Ianuarij, quartus accessit Antiochenus ex Kalend. Mai, qui est Ijar Antiochenis , Artemius Syromacedonibus. In fine Exemplaris Euangeliorum Arabicorum, quod penes nos est, ita legimus :

المقدس بتفصيل ربنا وخلصنا يسوع المسيح في الحادي
وثلاثين من شهر تموز يوم الثلاثاء التاريخ الثاني عشر سنة
الاف وسبعين وسبعين وثمانين

*Euangelium sacro-sanctum ope Domini nostri, & Seruatoris nostri IESU A
CHRISTI, die una & tricesima mensis Tamuz, feria tertia, Aera an-
no XII sexies millesimo sexagesimo octagesimo septimo Mundi. Vbi
AERA est Indictio manifesto. Sed quamuis illi Christiani, qui hæc
scripserunt, Arabice sacra celebrant, tamen duo argumenta in illis
sunt, eos paruisse Patriarchæ Constantinopolitano, quod nimirum
anno Græco vtuntur in Computo mundi, & quod in fine singulo-
rum Euangelistarum caput Græcum vltimum Euangelij scriptum est.
Non igitur hæc Indictio incepit a neomenia Ijar, quia Ecclesiæ
Antiochenæ non erant attributi, sed ab Elul, id est, Gorpiæ Syro-
macedonico, aut Septembri. Itaque ille annus erat Christi 1179: in
quo currebat Indictio duodecima, vsque ad neomeniam Elul. vlti- B
ma autem Tamuz, siue Iulij, siue Panemi, erat feria tertia, cyclo
Solis XII. Prima Indictio Constantiniana consurgit ex anno periodi
Julianæ 5025. Græcorum Computi Paschalis 5821: Computi Lu-
naris eorundem 5807.*

DE MAXENTIO A CONSTANTINO MAGNO DEVICTO.

PANEGYRICVS Constantino Magno dictus ait mille sexaginta annorum opes a Maxentio ex totó orbe ad libidinis & tyrannidis suæ fomenta congestas fuisse. Igitur anno ab V. C. millesimo sexagesimo absoluto, hoc est, millesimo sexagesimo primo in-eunte, cœpit imperare Maxentius, vt & Constantinus; quod supra ex Orosio retulimus: anno Christi 307, ex autumno. Rursus idem Panegyristes addit sex annos solidos bellum illud ciuale protractum, neque datum Tyranno vt ad septimum imperij annum perueniret, quod, inquit, is numerus sit sacer. Ergo finis imperij & vitæ Maxentio fuit annus Christi 313: imo annus 314, si Eusebio credimus, qui illum annum comparat cum secundo Olympiadis 272. Quod sane falsum est. Hoc enim contigit anno primo Olympiadis, non secundo. Onufrius annum quidem hunc contendit cum anno Christi 313, sed quod eam victoriam conferat in a.d. VIII Kal. Octobris, D frustra est. Is est enim dies Encæniorum Constantini. Et mirum proditum ab Onufrio, illam victoriam a Panegyrista in illud tempus conferri. Nullus enim eorum Panegyristarum, qui beneficio Rhe-nani editi sunt, vsipiam illius diei conceptis verbis meminait. Sed & vir polyhistoricatus Pantagathus hoc ei persuaserat. Et longo post tempore, vt fit, accidit, vt a quodam scriptore se didicisse putarent, quod ipsi sibi persuaserant verum esse. Annus profligati Maxentij est

A 5026 periodi Julianæ , computi Græcorum Paschalis 5822 , Lunaris computi eorundem 5808.

D E C O N S E S S V N I C E N O .

ANNVS Alexandreus Syromacedonum DCXXXVI est primus annus Confessus Niceni , auctore Socrate. Ille Hyperberetæus cœpit anno Christi 324 , Kal. Octobris , vbi semper exordium anni Antiocheni ; anno quarto Olympiadis 275 , vt etiam recte notatum est in Chronico Eusebiano , anno Constantini decimo octauo ineunte. Auctor innominatus apud Photium scribit anno 17 Constantini inisse synodum. Ergo a 24 Septembr. anni 308 init imperium Constantini. Nam erat 325. Primus Confessus celebratus eodem anno Alexandro , & Olympicō , Δασίς ἐνεκαυδεκτη , πέρι δέκα τριῶν Καλανδῶν Ιαλίς : nimirum mensis Iunij die xix , feria vi , cyclo Solis xxvi. Canonibus ipsis Græcis hæc præmissa sunt : Καρόνες τῆς τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ αὐγίων πατέρων τῷ σε Νικαια συνελθόντων , ἐν τατείᾳ Παυλίνῃ Ιαλίδῳ τῷ λαμπσοτάτῳ , εἰς τὸν χλωρὸν Αλεξανδρόν . Καὶ μὲν Δασίῳ ἐνέρει δεκτη , πέρι δέκα τριῶν Καλανδῶν Ιαλίων . Dimissum autem Concilium anno tertio currente , postquam conuocatum fuit , anno Alexandro 638 , qui cœpit ab Octobri anni Christi 327 , CVicennialibus Constantini , quibus cœpit secunda Indictio Constantiniana in Acta publica referri : Cyclo Solis ultimo Romano a Kalendis Ianuarij , sed primo anni Imperatorij illius saeculi a xxiv Septemb. Atque adeo ille cyclus , cuius prima duplex litera est G F , cœptus haberi pro primo , quod ab eo incipiunt Acta Concilij , & feria prima a primo die anni Imperatorij , nempe a xxiv Septembrib. Primum , inquam , cyclum vocarunt , cuius initium concurrit cum prima feria , cum prima die anni Imperatorij , cum primo anno Indictionis , cum primo tempore Actorum Synodicorum. Tunc dimissum ait Concilium Eusebius in Ecclesiastica historia , cum Constantinus Vicennalia dedit. In Chronico Eusebiano , e regione anni IIII Olympiadis 276 , scriptum est : *Vicennalia Constantini Nicomedie acta* & sequenti anno D Romæ edita . Eadem verba transcripsit in suos Fastos Cassiodorus , coss . Ianuario & Iusto . Hoc est , Vicennalia sunt data ex a. d. VIII Kal. Octobris , illius anni Christi , a cuius diebus æstiuis iniuit annus tertius Olympiadis 276 , cyclo Lunæ quinto . Fuit igitur annus Christi 327 . Et proinde primus annus Constantini fuit annus Christi 307 , vt supra demonstratum est . Nam hactenus in his omnibus peccatum est a Fastorum , & Chronologiarum conditoribus , quamvis summæ eruditionis , & magni in literis nominis .

CASSIODORVS : PACATIANVS , ET HILARIANVS :
*His coss. Ciuitas, quæ prius Byzantium dicta est, mutato
nomine, a Constantino Constantinopolis dedicatur.* Illud par
Consulum est quintum a Vicennalibus Constantini , anno Christi
331. Ergo secundum Cassiodorum, anno Christi 331, celebrata En-
cænia Constantinopoleos, siue Natalis primus nouæ Romæ. Apud
Suidam : τὸς χρόνοις δόπος τὸς Αὐγούστου Καίσαρος μοναρχίας διεληλυθεσθαι τὴν
περιουσίαν Ρώμην, καὶ τῷ πρεσβυτερῷ αὐτῆς εἰς τέλος αὐτοῦ οὐφιγμάνων, Κωνσταν-
τῖνος ὁ Κωνσταντίνος πάσι τῷ σκήπτρῳ ἐπλαθέσθω τὸν Ρώμην τὸν νέαν αὐτοῦ Β
σιον. Sane si a Thoth Augustorum, ad Encænia nouæ Romæ , sunt
anni absoluti 360 , ergo annus 361 Actiacus est primus natalis no-
uæ Romæ : in cuius Payni currebat cyclus Lunæ decimus , anno
Christi 332. Ita inter Cassiodorum & Suidam male conuenit. Rur-
sus alibi apud Suidam : Δύο δὲ καὶ ἕξηκοντα καὶ τριακοσιῶν δόπος τὸς Αὐγούστου Κα-
τσαρος μοναρχίας διεληλυθότων ἔπιστροψής, Κωνσταντῖνος τὸν νέαν Ρώμην αἴ-
στον. hic liberalior , quam supra , duos insuper annos adiecit. Itaque
hoc modo Constantinopoleos natalis celebratus anno Actiaco 363 ,
qui cœpit anno Christi 333. ergo sequente Maio anni 334 Romæ
nouæ Encænia celebrata. Nugæ. Encænia autem celebrata sunt xi
Mai. Itaque in Horologio Ecclesiæ Constantinopolitanæ , e regione C
xi Mai , notatum est : Τοῦ γρεθλια τὸς Κωνσταντίνου πόλεως , καὶ τοῦ αὐγού-
στηνος Μωχίας. Sed quia quotannis Natalis Vrbis nouæ celebraba-
tur, vsque ad ultima tempora imperij Constantinopolitani, non po-
tuit ignorari initium Vrbis , cum tot ac tot anni putarentur ab eius
conditu , quoties solenne Encæniorum instauraretur. Scribit itaque
Marcellinus Comes : INDICIONE V. MAVORTIO SOLO
COS. Anno regia Vrbis condita cxcvii, Iustinus Imperator Iustinianum
ex sorore sua nepotem iamdudum a se Nobilissimum designatum,
regni quoque sui successorem creauit, Kal. Aprilis. Supererant adhuc
anno cxcvii mensis, & dies ix. Itaque xi Mai sequentis cœptus
numerari Natalis 198 nouæ Romæ , anno Christi 527 , cyclo Lu- D
næ xv. Ergo annis 198 Vrbis Constantinopolitanæ vii addenda ad
methodum cycli Lunaris. Et proinde Constantinopoleos Encænia
celebrata anno cycli viii. Ergo anno Christi 330. Methodius pag.
99. Δόπος δὲ τῆς οἰκοδομῆς οἰκοδομίας, τὸ πρεσβεῖας Χειρός τοῦ Θεοῦ ήμέρα, μέχει
τὸ οἰκοδομῆς Κωνσταντίνου πόλεως χρόνοις ταῦτα. Nam is erat annus obitus
Constantini. Sed est error Librariorum. Nam postea dicit fuisse
τοῦ ἔγκαινα illius μεγαλοπόλεως anno mundi αὐλεῖ. xi Mai feria se-
cunda.

A cunda. Non potuit id accidere , nisi anno Christi 330. qui est Graecorum 5838, non 5837, vt ipse scribit. Zonaras: ἡδη δὲ απαξιποθέσις τὸ πόλεως, καὶ τινὲς ἐνδεκάτες οἱ Μαῖς μηνὸς, τελεῖ τοῦ Ζεύς ψυχέλια, ηὗται ἐγκαίνια, ἔτοις ἀνισαρμήτις πεντακιχλιοστὸς ὀκτακοσιοστὸς τετρακοστὸς ὑγδάτιος. Sane deducta differentia annorum Christi , & Aëræ Paschalis Constantinopolitanæ , nimirum annis 5508 , remanet annus currens Christi Dionysianus , 330 , vt supra. Georgius Cedrenus : πρῶτον χριστεῖον ἔτδ τὸ βασιλεῖας Κωνσταντίνου , πληρωθέοντος τὸ πόλεως, ἐθεματισθη τὸν Οὐαλεντίνος αἰρεγνόμενον τὴν ἡμέραν τῆς ἐγκαίνιαν αὐτὸν ἐκ πεντακιχλιοστὸς βασιλέως Κωνσταντίνου , μετὰ Μαΐου ταῦτα, ἡμέρα βῆτος, Ινδ. ν., ἔτδ. δόπτῳ κτίσεως κόσμου εωληπτικέχει τὸ θεολογικό σύμπερσμα ἐπι χρυσοῦ. Hic oblitus sui Cedrenus sequitur Paschalem Aëram , non , quam semper solet , Lunarem. Itaque idem sentit cum Zonara , anno Christi 330 Encænia celebrata. Et quidem verum est, tum Indictionem tertiam fuisset , tum xi Mai feriam secundam. Erat enim cyclus Solis tertius. Τὸ συμπέρσμα vocat τὸ Διοκλέτεσμα illius Valentis astrologi , qui definierit, Vrbem tantum 696 annos duraturam , hoc est, ad annum Christi 1026. Quod fuit summæ vanitatis illius , tam qui consuluit, quam qui pronunciauit. Georgius Cedrenus : πάλι πεντακιχλιοστὸς ὀκτακοσιοστὸς τετρακοστὸς ἔτδομω ἔτδ τὸ κόσμον, πάλι τετράμηνος μεταξὺ, τὸ διστάρχος (τετράτης) ἐπινεμήσεως, τῇ εἰκοσῆ ἔκτῃ τὸ Σεπτεμβερίου (Νοεμβρίου) μηνὸς, ἐπομένῃ τετράτη, ὅντες τὸ ηλιακὸν τοῦ Τοξότου ζῳδίου. ἀργοκόπιον γῆς Καρκίνος. πάλι πεντάτη ἔτδ τὸ διακοσιοστὸν ζεπτηκοστὸν (ζεδομηνοστὸν) πέμπτης Ολυμπιαδὸς, ἐπηξεντὸν τὸν θεμελίου. Si errores librariorum , ita , vt indicauimus , tollantur , qui proculdubio nati sunt ex notis numerariis , nemo verius pronunciauit de natalibus iudeas Póμπη. Subiicit: Καὶ ἐν τῷ ἀντιτίτη μηνὶ τότε, τε χερσαῖον καὶ τριγάλιον τάχος μέτρον οικοδομηματῶν ἐν τῷ πόλιδομηνθεῖται, τῇ ἐνδεκάτῃ οἱ Μαῖς μηνὸς τοῦ ἐγκαίνια τὸ πόλεως γέγονεν. Encænia igitur nouæ Romæ celebrata anno Christi Dionysiano 330 , periodi Iulianæ 5043 , Mai x i. anno Augustorum Actiaco 359 , Martyrum Diocletianeō 46 , Pachon xv i. anno Mundi 4279 , Tauronos xxii. Zygon, 3. 17. o , Septembr. xxiii. anno Iudaico 4090 , Sivvan viii. cuius character 2.17. 530 , Mai quarta. anno Nabonassar 1078 , Mesori xiii. Ex annis Christi Dionysianis deducantur anni 329. Reliqui erunt anni natalis Vrbis Constantinopolitanæ , a xi Mai. Esto propositus annus Christi 1558. Ex hac methodo erit annus 1229 Constantiopolis iniens ex xi. Mai. Onufrius dicit tantum 1228.

DE EXCESSV CONSTANTINI, ET ANNO A
PRIMO CONSTANTII EIVS FILII.

HI STORIA Ecclesiastica prodit Constantiū decessisse die Pentecostes. Kalendarium, siue ἀρχὴν Ecclesiae Constantiopolitanæ e regione xxī Mai hæc apponit: Τῷ αὐγίῳ μεγάλῳ βασιλέων, & ἵσταποσόλῳ Κωνσταντίνῳ ἐλέντι. Satis prolixē de laudibus Apostolorum delibatum, vt communicaretur istis duobus. Ergo ²¹ Mai decesserit Constantinus, si qua fides Rituali Constantinopolitano. Sed vno die minus e regione xx Ijar, id est Mai, Kalendarij Antiocheni ita legimus: Λαζαρί τομῆτον τοῦ πατέρος μεγάλου, hoc est, & Κωνσταντίνου βασιλέως δικαιού, καὶ τὸν ἐλέντα μητρὸς αὐτοῦ. Non magis mihi constat, cur Antiocheni vno die minus dicant quam Græci, quam quare Constantinopolitani vna die anteuertunt obitum eius. Non enim xxī, sed xxii obiit, feria prima, cyclo Solis decimo, solenni Pentecostes, cyclo Lunæ xv, anno Christi 337. Imperauit igitur annos solidos xxix, menses vii, dies xxviii, ab a. d. viii Kalend. Octobris. Hinc consurgit initium imperij Constantij eius filij, qui fratribus mortuis superstes solus rerum potitus est. In supplemento Chronicæ Eusebiani Hieronymus ita scribit: *Tricennialibus Constantini Dalmatius Caesar appellatur*. Deinde anno post notat eius obitum. Quomodo potuit Tricennalia celebrare anno ante obitum, qui obierit verno tempore illius anni, in cuius autumnum tricennalia eius cadebant? E regione anni undecimi Constantij idem Hieronymus annotat Solis defectionem fuisse. Ea contigit anno Christi 347, Octobris 20, feria tertia, cyclo Solis xx: cyclo Lunæ sexto, anno periodi Julianæ 5060, Zygones xxvii, eius character 5.1. 47, Septembribus xxiiii. anno Iudaico 4108, Tifri ultima. Marchevvan sequens 4. 8. 98, Octobr. xxii Septemb. translatus. Anno Nabonassar 1095, Tybi xxv. Ærae Martyrum 64, Paophi xxiiii. Si igitur annus Christi 347 est undecimus Constantij: ergo initium Constantij anno 337, a xxii Mai, vt antea demonstratum est. Ex hac eclipsi conuincitur falsi quod scribit Cedrenus, anno x Constantij fuisse defectionem Solis, Δαγσίς, Iunij sexta. Nam quanuis ea die coniunctio fuit luminarium, tamen neque latitudinis Lunaris anomalia, neque eclipsis illa, de qua iam locuti sumus, hoc patitur, cum a vi Iunij anni 346, ad xx Octobris anni 347, interfici tantum syzygiæ xvi. Intra quod tempus anomalia latitudinis non est ecliptica. Mirum tamen, hominem imperitum dicere eam contigisse eadem die, qua coniunctio luminarium fuit. Sed & longius

Agius aberrat a vero Marianus Scotus, qui hanc defectionem confert in a. d. x viii Kalend. Ianuarij. quo die coniunctio luminarium non potuit accidere, nisi anno Christi 350, cyclo Lunæ ix: ubi nulla defectio fuit. Contigit igitur hæc defectio Solis anno xi Constantij, ut recte notat Hieronymus. Consules autem in hunc annum comparat Socrates lib. ii. cap. xx, Rufinum, & Eusebium: post quos, anno sequente, Consules facti Philippus & Salia, anno Christi 348. Ad quos a ludis millenariis Philippi Imp. annos solidos centum interessit scribit Aur. Victor Andreæ Schotti, in Philippo. Ludi Millenarij Philippi anno Christi 248. Consulatus Philippi & Saliae, anno 348. Differentia anni centum solidi. Quare coss. Philippo, & Saliae iniuit natalis Vrbis Varronianus millesimus centesimus primus ex a. d. xi Kalend. Mai anni Christi 348. Onufrius confert in annum 1100: quia nimirum sequitur Palilia Catoniana. Ammianus Marcellinus statim initio libri xx. *Consulatu vero Constantij decies terque Iuliani in Britanniis, &c. & infra: Eodem tempore per Eos tractus calum subtextum caligine cernebatur obscura, & a primo Aurora exortu, usque ad meridiem, intermicabant iugiter stella.* Vide reliqua. Hoc par Consulum est tertium decimum à Consulatu Philippi, & Saliae inclusiue, hoc est, à 348 anno Christi. Fuit igitur annus Christi 360. In eo anno sine dubio magna defectio Solis contigit, Augusti xxviii, mane: Parthenonos vii anni a conditu regnum 4309, cuius Zyon 5. 19. 38, xxiiii Septemb. secunda Elul anni Iudaici 4120, cuius Elul character 1. 4. 117, Augusti xxvii, cyclo Solis v; Lunæ xix. anno Nabonassar 1108, Choiac vii. anno 3 Olymp. 281. Æræ Martyrum 76 desinente, ἐπαγομένων siue nisi quinta. Nam quod Hieronymus in Supplemento Chronicæ Eusebiani scribit accidisse anno primo Olympiadis 282, vtitur vitio sculi sui, quo lustrum Julianum sumebatur pro Olympiade. Itaque annus Christi 360 erat primus lustri, siue Olympiadis Julianæ, non autem lustri Elidensis. Apud Orosium initium Constantij & excessus Constantini Magni confertur in annum a. v. c. Varronianum 1092. mendose. Erat enim annus a Palilibus Varronianis 1090. Bienio plus dixit, idque a Palilibus Vrbis. Annus excessus Constantini Magni & primus Constantij est 5050 periodi Julianæ, 5845 Græcorum Paschalis, eorundem 5831 Lunaris; Æræ Martyrum 54.

A
DE EXCESSV IMP. CONSTANTI
ET INITIO IULIANI τῆς οὐρανού.

CONSTANTIVS Imp. Constantini Magni F. obiit Tauro & Florentio coss. ^{III} Non. Octobris. Ammianus ^{xxi}. Illud par Consulum sequitur Consules Constantium decies, Julianum ter, hoc est, annum Christi 360. Igitur excessit Constantius anno Christi 361. Extat apud Zosimum, & Ammianum fabula de spectro, quod Juliano Viennæ Allobrogum agenti hos Heroicos pronunciauit:

B
Ζδὸς ὁ Ζεὺς πλατὺ τέρμα πέλῃ κλυτὸν Υδρόχοιο,
Πλεθεικῆς δὲ Κεράνθρου μοίην βαῖνη ἐπὶ πέμπτῃ
Εἰκοσῆ, βασιλὸς Κωνσταντίου Ασίδρου αἴης,
Τέρμα φίλα βιότου συγεργή ζεπώσθιαν εἶξε.

Homo πειραγός, quisquis is fuit, cui tantum superfuit otij ab re sua, ut hos versus fabricaret, debebat cogitare, difficile esse iudicare de temporibus per motum omnium tardissimorum Planetarum, Saturni, & Iouis. Vix enim duodecim aut paulo amplius gradus conficit Saturnus motu annuo. Quid anilius, quam hoc populo obtrudere? Ineptus poëta, ineptiores historici, qui hæc retulerunt in libros suos, tanquam θῶμα καὶ ἐπαυλίσιον πυθεῖσ. Si dixisset: Quando Sol eam partem illius Signi obtinebit, tunc Constantius morietur; euentus fidem probasset. quod non potest in tam tardo motu Saturni. Sed hæc non sunt nauci. Imperium igitur Juliani τῆς οὐρανού incipit ex a.d. ^{III} Non. Octobr. anni Christi Dionysiani 361, Martyrum Diocletianei 78.

C
DE INITIO VALENTINIANI

VALENTINIANVS electus Imperator die bisexti, cuius superstitione, quamuis homo Christianissimus, totum illum diem non solum actu rerum, sed & publico abstinuit. Fuit igitur annus Christi vulgaris 364. Nam nemo sanæ mentis dixerit fuisse annum 368. Vide reliqua apud Ammianum libro xxvi. Vnde D de Epiphanio nonagesimus annus Diocletiani, hoc est, 374 Christi, est undecimus Valentiniani. A Diocletiano deinceps caue credere Orosio annos Imperatorum in Palilia Vrbis Varroniana conferenti. Aliquando enim anno, aliquando biennio plus dicit. Annus primus Valentiniani est 5077 periodi Julianæ, computi Paschalis Græcorum 5872, computi Lunaris eorundem 5858, computi Martyrum Diocletianei 81.

D E

A DE CONSVLATV AVSONI.

CONSULATVS Ausonij est quintusdecimus post Consulatum Iouiani & Varroniani Augg. Ergo Consulatus Ausonij cadit in annum Christi 379; Indictione septima, ut recte habet Marcellinus, qui a Consulatu Ausonij & Olibrii sumvit initium Chronici sui, quod cum singulis collegiis Consulum suas Indictiones reddat, nihil habemus hodie perfectius in eo genere. Utinam totos Fastos Romanos pari diligentia characterismis suis notatos haberemus. Itaque ille libellus est norma temporum a Consulatu Ausonij, ad ultima tempora Iustiniani. Rursus annus duodecimus Valentis & Valentiniani, nonus autem Gratiani, erat 92 Diocletiani, teste Epiphanio. Hoc est: 93 Diocletiani cœpit a xxix Augusti anni xii Valentis & Valentiniani, 1st autem Gratiani, cyclo Lunæ xv. Consulatus vero Ausonij secutus est hunc annum annos tres solidos. Ergo cyclus xix incidit in Consulatum Ausonij. Proinde fuit annus Christi 379. Annus Consulatus Ausonij est 5092 periodi Julianæ; 5887 computi Græcorum Paschalis, 5873 computi eorundem Lunaris, 96 computi Martyrum Diocletianei.

DE MORTE VALENTINIANI IVNIORIS.

EPIPHANIUS: ὡν τοι ἔτη μέχει τοι Αρκαδίς ιωατεῖας τοι δύτερη
καὶ Ρεφίνε διεθμοῦται, τοι: ἐφ' ὧν ἔτελος τοσεν οὐαλεντιναρὸς οὐετε-
ροῦ υἱὸς οὐαλεντιναῖς τοι μεγάλαις αὔρεσις αὐτῷ σὺν τῷ παλαιῷ πεπνι-
μένῳ, ως λόγος, σὺν εἰδοῖς Μαΐασ, πέτραις ἡμέραις τοι πεντηκοσῆς, σὺν ἡμέραις
σαββατίας. αυτῇ ἐν ἡμέρᾳ τοι πεντηκοσῆς ἔξεκομιδην τοι κατ' Αἰγυπτίας τότε
μιαρὸς Παχῶν μία καὶ εἰκαῖς, καὶ δὲ Εὐλειας, Αρτεμισίας τέστη καὶ εἰκαῖς. καὶ Ρω-
μαῖοις ἐν πέτραις δεκαεπτήδεις Καλανδῶν Ιουνίων. Utinam ita omnes Consulatus
charactere suo prædicti essent, ut est iste Consulatus Arcadij & Rufini. Ergo Valentinianus Iunior strangulatus x v Mai, die Sabbati,
Vigilia Pentecostes. Ideo fuit annus Christi 392. Indictio v. Errauit
Marcellinus Comes, apud quem Indictione IIII, Titiano & Sym-
macho interfectus est Idibus Maii. Vno enim anno minus dicit. Qua-
re lapsus est memoria οὐαλεντιναῖος Onufrius, qui scribit a Marcel-
lino quoque proditum, Valentinianum iuniorem strangulatum Ar-
cadio & Rufino coss. Sed obscurum, quod addit Epiphanius,
eam fuisse xiii diem Artemisij secundum Græcos. hoc est, Syro-
græcos. Erat enim xvi: non xiii. Artemisius Syromacedonicus
est purus putus Maius Julianus. Itaque ea dies fuit πέμπτη καὶ δεκάς,
non τέττη καὶ εἰκαῖς. Sic κατ' αἰώντων πέτραις εἰδῶν Νοεμβερίων καὶ Μαΐου δύοντας

ΑΙΓΑΙΟΝ

Απελλαγής. Nam hic decem dies supra formam Julianam sunt, ut A supra septem. Quare non intelligo.

DE SECUNDO CONSULATV STILICHONIS.

MARCELLINVS Comes: *Indictione III, Stilichone II. Et Anthemio coss.* Ergo fuit annus Christi 405. Vetus inscriptio Christiana huiusmodi extat Romæ.

CONSULATV. M. F. STILICHONIS
SECUNDO CC DEPOSITVS PVER
HELIAS. ARGENTARIVS. SEPTIMV.

KAL. NOBEMBRES DIE BENERIS ORA EVARTA
EVVI BIXIT ANNIS TRIGINTA ET EVINOVE ET DIES
VIGINTI ET TRES BENEMERENTI IN PACE.

B

Anno Christi 405, vii Kal. Octob. erat feria quinta, cyclo Solis lxxii. At hic est feria vi. fuit ergo annus Christi 406, & consequenter Consulatus Stilichonis inciderit in annum illum Christi, non in 405, vt voluit Marcellinus Comes. Quod si verum est, vnum igitur par Consulum fuerit expunctum inter consulatum Ausonij, & Stilichonis secundum. Quid hic dicam nescio. Neque illa, quæ C biennio ante secundum consulatum Stilichonis scribit Cassiodorus, intelligo: ARCADIVS V. ET HONORIVS V. His coss. Polentia Stilichonem cum exercitu Romano Gothi victum acie fugauerunt. Atqui extat Panegyricus Claudiani de bello Getico, qui ad intercessionem pæne cæsum Alarici exercitum ad Polentiam, ipsum autem Alaricum cum paucis fugisse canit. Quid hic dicas, vbi duo testes ita inter se pugnantia loquuntur? Sed cur eam memorabilem victoriam tacuit Zosimus, in laudes Stilichonis satis profusus, siquidem vera canit Panegyricus? Sane apud veteres altum de hac Victoria silentium. Prosper videtur verba Cassiodori corrigere, aut potius Cassiodorus perperam ea ex Prospero interpretatus: ARCADIO V. ET HONORIO. v. Aduersus Gotthos Polentie vehementer utriusque partis clade pugnatum est. Victor igitur Stilicho. Sed fuit Καθμεῖα νίκη, propter quam integrum non erat Claudiano μαρεγῆς αὐλαῖς αὐλέσι. Prudentius 11 in Symmachum vix verbo tenus delibauit:

— Inhumata cadavera late,
Quæ Pollentinos texerunt osibus agros.

Claudianus

A Claudianus ipse & Prudentius hanc cladem contigisse dicunt tricesimo anno, postquam Gotthi Danubio traecto in Thraciam sese more pelagi inundantis effuderunt. Sed cum a Consulatu Ausonij, ad imperium Iustiniani, omnia paria Consulum suis characterismis Indictionum notata sint exactissime apud Marcellinum Comitem, fieri non potest, vt erratum sit in illo eximio Chronico Consulari. Erratum igitur in inscriptione Christiana, quam adduximus. Quod si orthographiam illius epigraphes consideraueris, non miraberis Consulem illius anni ab illo ignoratum, qui Latine nesciebat scribere. Mirum tamen est Consulem potuisse ignorari eodem ipso anno, quo Consulatum gerebat. Consulatus Stilichonis secundus proxime secutus est Consulatum sextum Honorij. Annus vero, qui antecessit Consulatum sextum Honorij, incidit in cyclum Lunæ quintum, & proinde in annum Christi 403. Igitur sextus Consulatus Honorij incidit in annum Christi 404, & consequenter secundus Stilichonis in 405. Male igitur lapis, qui vii Kalen. Nouembris dixit fuisse ferriam sextam. Hoc enim accidit non anno 405, sed anno 406, vt ostensum est. Quod annus, qui proxime sextum Honorij consulatum antecessit, fuerit cycli lunaris quintus, ita demonstramus. Honorius Kalendis Ianuarij, quibus Consulatum sextum iniit, Vrbem ingressus est: quem diem Claudianus serenum dicit fauore quodam numinis, cum antecedentes dies, & exitum Decembris pluuiæ infestassent, Luna adhuc rudi, hoc est, circa φάσιν φεγγίδεων. Ut circiter exitum Decembris inciderit nouilunium, vel, vt ipse poeta loquitur, Luna rudis, hoc non patitur ratio Lunaris, nisi in anno quinto cycli. Sed tam illustris loci versus depromemus ex Panegyri vi Consulatus Honorij.

D *Ipse fauens votis, solitoque decentior ær,
Quanuis aßiduo noctem fædauerat imbre,
Principis ♂ solis radiis deterſa remouit
Nubila, namque ideo pluviis turbauerat omnes
Ante dies, Lunamque rudem madefecerat Auster,
Ut tibi seruatum scirent conuexa serenum.*

Quos versus ideo adduximus, vt & eluderemus fidem faxi ab homine idiota exarati, & vt studiosi rationis temporum assuescant demonstrationibus Chronologicis per methodum astronomiæ aut cyclorum. Quam barbari sunt, & impuri, qui doctrinam cyclorum irrident.

DE VII CONSULATV HONORII. A

AVGVSTÆ Treuirorum in Basilica Pauliniana huiusmodi extat inscriptio, turpissime deformata, ut paret. quam vt legendam putamus, infra posuimus. Εὐθάδε καῖται Ευσέβεια ἡ εἰρήνη
Σοαὶ ιεροκωμῖτις δόκτορ Κώμης

Ἄδραίνων, Σοσασα μηχεγήν ΕΝΘΑΚΕΝΕ ΕΤΣΕΒΙΑ ΕΝ ΕΙΡ
ΠΓΟΣ ΕΤΩΝ ΙΕ. ΤΩΑΤΗΑ ΟΝΩ-
ΕΙΣ ΤΗ, καὶ Κωνσαντίνος Τ'
Α. μετὶ Πληνέμη ΙΒ ήμέρα.
ΚΙ. Β ἡ εἰρήνη. Ultima verba
videtur significare καῖται

βεβαιως ἡ εἰρήνη. Αδραίνων
in Cilicia multi memine-
runt, quæ hodie Episco-
pum habet sub Patriarcha
Constantinopolitano. Tē-
poribus igitur Honorij e-
rat tantum Κώμη, & qui-

ΕΝΘΑΔΕ. ΚΕΙΤΑΙ. ΕΤΣΕΒΙΑ. ΕΝ. ΕΙΡ
ΗΝΗΙ. ΟΤCA. ΙΕΡΟΚΩΜΙΤΙΣ. ΑΠΟ. Κ
ΩΜΗC. ΑΔΔΑΝΩΝ. ΖΗCΑCA
ΜΙΚΡΟΝ. ΠΡΟC. ΕΤΩΝ. ΙΕ. ΤΠΑΤ
ΕΙΑΙ. ΟΝΩΡΙΟΤ. ΤΟ. Η. ΚΑΙ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙ
ΝΟΤ. ΤΟ. Ά. ΜΗΝΙ. ΠΑΝΕΜΟΤ
ΙΒ. ΗΜΕΡΑΙ. ΚΙ. Β. ΕΝ. ΕΙΡΗΝΗΙ.

dem cognomine ιερογέ, vnde vicani Addanorum vocati Hierocomitæ. Alij erant Hieracomitæ in iurisdictione Pergamena, diuersi ab istis Addanocomitis. Quæro igitur, quis sit iste Constantinus collega Honorij in septimo Consulatu. Nam Marcellinus, Prosper & C Cassiodorus cum Honorio septimum Consule comparant Theodosium iterum Consulem. imo in Cod. Th. ipsemet Honoriū se vii comparat cum Theodosio ii. Scio in promptu esse commune & usitatum perfugium, illum Constantinum fuisse suffectum. Mihi vero ita non videtur, & multa in istis Consulibus praeue addita, aut dempta existimo. Sic in Codice Th. lib. xi. Tit. xxviii. Eutropius v. c. comparatur Consul cum Valentiniano Aug. iii. At Marcellinus libro xxviii, Socrates lib. 1111, Cassiodorus, & Fasti Siculi comparant Consulem Valentem Aug. iii cum Valentiniano Aug. iii. In constitutione Impp. Honorij, & Theodosij Augg. lib. x i. Cod. Th. cum ex Septembri anni Christi 370 recte putetur Indictio xiv incipiens, postea a Septembri Consulatus Honorij vii & Theodosij ii, incipit Indictio iv: quæ competit anno Christi 405, & quidem ex Septembri, quo anno ponitur Consulatus Stilichonis secundus. Nisi pro Indictione i v legamus vi, quomodo huic malo medeamur, non video, si hoc verum non est. Nam eodem Tit. Theodosius Iunior dicit, Consulatu eodem Honorij vii, & suo ii, transactam fuisse Indictionem v. Ergo eodem anno sexta Indictio cœpit ex Septembri.

Quod

A Quod autem in eadem Constitutione a Consulatu i*i* Valentiniani & Valentis, ad Consulatum *>* Honorij & *i*i** Theodosij, ponuntur anni **XL**: aut *ἀλογίσια* est, aut *καλάχεναις*. Sunt enim tantum **XXXIX** anni absoluti, nimirum ab **XI** Indictione transacta, ad **V** transactam.

DE ROMA AB ALARICO CAPTA.

OMNIBVS in hoc conuenit, Romam ab Alarico captam Varane, & Tertullo coss. Marcellino Comiti, Prospero, Cassiodoro, & quidem Marcellino Indictione **VIII**. Ergo fuit anno Christi **410**. Orosius: *Anno itaque ab Urbe condita M. centesimo sexagesimo quarto, irruptio Vrbis per Alaricum facta est.* Palilia illa Varroniana inierunt ex a. d. **XI** Kal. Mai anni Christi **411**, Indictione **IX**. Itaq; vno anno plus dicit, quam Marcellinus. Cedrenus: *ἐπέθε ḡ τὴν Τιβελίνην αἱλωσιν μηνὶ Αὐγούστῳ, Ἰουλιπάνων θ., ἔτος Δόκιμον κτίσεως κόσμου επέξει. lege, Εγειρε.* Quia vtitur Aera lunari Constantinopolitana. **5494** de **5905** deducetis, remanent anni Christi **411**, vt apud Orosium. Ergo Orosio, & Cedreno Roma capta anno Christi **411**, Indictione **IX**: & cum hic causus acciderit Varanis Consulatu, videtur secundum hanc, Consulatum secundum Stilichonis incidisse in annum Christi **406**: & quædam turbata esse in istis Consulibus. Ego censeo, inter Consulatum Ausonij & Stilichonis secundum unum annum fuisse sine coss. & tamen duo paria Consulum tanquam contigua cotiuncta, & tamen inter illa duo, quæcunque ea tandem fuerint, interiectum fuisse annum sine coss.

C DE PRIMO SAHAMI ARMENIORVM.

PRIMVS Sahami Armeniacus, qui est primus mensis Armeniorum, cœpit anno Christi Dionysiaco **D LII**, Iulij **IX**, feria **III**, cyclô Solis primo, periodi Julianæ **5265**. Ex recta anni æquabilis ratione initium Sahami competebat diei **XI** Iulij, quæ erat neomenia Chobiac. Armenij vero triduo anteuenient. Iij igitur annorum suorum Computum a **XXVI** anno Imp. Iustiniani ordiuntur, puto; ex quo tempore Christianismum amplexi sunt, quamquam sub Iustino Iuniore Christianos factos scribant auctores Ecclesiasticæ historiæ. Et sanc in Tabula Arabica est, **تاریخ الارمن من تنصرهم**

DΔόκιμον κτίσεως αὐτῷ. Annus primus Armeniorum est **6060** computi Græcorum Paschalis, **6046** computi eorundem Lunaris, Computi Martyrum Diocletiane **269**. Hoc anno Christi **1601** conuererunt me duo Armenij qui putabant annum **1050** a natali Domini anni **1600**. Tamen iamdudum erant Christiani persecutionis Diocletianæ tempore Euseb. f. **103**. c. i. *Τούτοις περισσεπεντεύσατο τῷ τυρεώνῳ οἱ περὶ Αρμενίας πόλεμος αἰδηψος ἐξ δέχατος φίλοις τε τὸν συμμάχον Ρωμαῖον οὐκ οὐτοὺς χριστιανὸς οὐτε τῶν εἰς τὴν εἰς Τραϊανούπολιν διὰ απεδόν ποιευμένος, &c.*

EDICTO C. Cæsaris de anni reformatione emissio, omnes sere
Orientalis nationes formam anni amplexæ sunt, & quidem ab
Autumno anni confusionis ex, quæ initio Alexandreo vteban-
tur, vt Antiocheni: a Vere autem Arabes, & Hagareni. Et Antio-
cheni quidem in contractibus computo annorum Julianorum vte-
bantur a Neomenia Hyperberetæi, computo autem annorum Ale-
xandrorum a Tisrin priore. Idem fecerunt Arabes & Hagareni, quo-
rum anni Juliani consurgebant a Kal. Ianuariis, anni vero Hagareni
& Lunares a Vere. Itaque periodum 228 annorum instituerunt ex
a.d. III Iduum Martij anni confusionis, cyclo Lunæ XIII, Solis XX,
incipientes nimirum a neomenia mensis Xanthici anni CCLXV A-B
lexandrei. Cuius rei adhuc manifesta extant vestigia in computo
Samaritarum: qui cum meris mensibus Hagarenis vtantur in usu
Ecclesiastico, annis quoque meris Arabicis, hoc est solutis, nullo
interuentu embolismi, illos annos a Vere anni confusionis putant,
hoc est, a neomenia Xanthici CCLXV Alexandri. Triplicem enim
periodum habuerunt, minorem triginta annorum solutorum, quo
interuallo nihil de horis & scrupulis Lunæ superesse putant. Γεωργ. Ο
ιαννίδης ζευσόκοντρ. Λέ τῷ Αρχιερῷ (επι). ή δέχῃ Σ' ἔτους τύπου Δότο τὸ δέχοντος Σ'
ζεύντος καίνου εκεγένετο, οὐκάντα οὐδετέντος Μωάμεθ Δότο Σ' Μακκᾶ απήλθεν εἰς
τὸν Μαδιναῖν. οὐ οἱ ζεύντοι τὸν μὲν Σ' ἔτους τύπου ἐδημοσύνησαν, οὐ οἱ μῆνες
τοῦ Δότο τὸν μὲν Σ' νέας φενείσις δειθμοῦσιται, τὸ παύτος οἱ μεσοχλωνοὶ τὸν ψήνον
φωνήν ζεύντος, η δέχῃ Σ' ἔτους τύπου ιμέροις λεπτοῖς τελεῖται, καθ' οὐ σύνοδον θεοῦ λεπτοῖς.
τοῖς γὰρ ζεύντοι δέχῃ Σ' μελώδεις, οὐκείναι οὐ τὸ φανῆν αἰδηλῶς, οὐ τὸ περιθνήτον τύπων
ιμέροις λεπτοῖς. Post alia: οὐ τὸ Τύπων δέχῃ Μεχαρέμ. Maiorem 210 an-
norum, compositam nimirum ex septem minoribus, qua feriae re-
deunt in orbem, quam propterea hebdomadicam vocamus. Maxi-
mam 228 annorum Solarium, 235 autem Arabicorum, qua Mu-
harram per totum contextum anni Solaris vagatus redit ad eandem
diem. Samaritani igitur a Nisan Iudaico anni confusionis, ad Nisan
Iudaicum anni Christi 1584, putabant annos completos 209 de pe-
riodo hebdomadica octaua. Nam interuallum est annorum Juliano-
rum 1629, qui sunt anni Arabicci completi 1679, dies XI. de qui-
bus deductis septies 210 annis, remanent 209 anni completi Ara-
bici periodi octauæ hebdomadicæ. Itaque ex Nisan Iudaico incipie-
bant putare annum Lunarem 210 periodi octauæ. Utuntur igitur
anno soluto, & periodis minoribus, maioribus, maximis Hagarenor-
um. Maxima periodus constat tribus periodis Calippicis: cuius
exemplum habes libro secundo, initio propter commoditatem, a
primo anno Alexandreo instituto, cum tamen uno die neomeniæ
discre-

A discrepent ab Alexandreis, propter vnius diei περιπλων σεληναιδου, vt possit congruere cum initio annorum Julianorum. Quia igitur a Vere, non ab Autumno antecedente incipit, semper annis Alexandreis addenda vntas; de reliquo periodi omnes 228 annorum deducendæ. Remanebunt anni currentes periodi Hagarenæ ad nouilunia Julianæ accommodataæ. qui anni si fuerint pauciores, quam 77, pertinent ad primam periodum Calippicam, si pauciores, quam 153, detractis 76, reliqui pertinebunt ad periodum secundam. Si denique plures fuerint, quam 153, detractis 152, reliqui pertinent ad tertiam periodum Calippicam, vt plane habes in Tabula. Annus Christi 622 erat 933 Alexandreus. Addita vnitate, abiectis omnibus 228, remanet annus 221 periodi Hagarenæ Julianæ compostæ ex ter 76 annis, hoc est, ex tribus periodis Calippicis. qui quidem anni 221 cum sint intra 77, pertinent ad primam periodum Calippicam. Cuius primus mensis Ramadhan in 22 Martij, feria vii, cyclo solis xv. Ergo Muharram sequens feria vi, in xvi Iulij. Hinc init annus primus Hegiræ Muhammedicæ, anno periodi Julianæ 5335: anno Mundi 4571, Karkinonos xxvii. Zyon 2.12.45, Septemb. 221. anno Iudaico 4382, Ab tertia, cuius character 4. 6.112, Iulij xiv. anno Nabonassar 1370, Choiac xxviii. anno Juliano 667. anno 71 Armeniorum, Sahami xxv. Quod autem quidam scribunt, diem Veneris sacram sanctam a Muhammede, C quia primus Muharram Hegiræ habet characterem feriam vi, frustra sunt. Non enim dies Veneris magis ex instituto Muhammedis, quam circuncisio. Vtrunq; enim vetustissimum in ea gente. De qua re audi verba Christiani cuiusdam ex libro eius in Muhammedismum, vt ea citat Belouacensis: *Duarum India gentium, quæ vocantur ZECHIAM, ALBARACHVMA* (البرجني BRACHMANI), antiqua consuetudo fuit, nudos decaluatos, magnisq; ululatibus personantes simulacra Daemonum circuire, angulos quoque osculari, et proiecere lapides in aceruum, qui quasi pro honore Diis extruebatur. Inde enim est, quod in libro Solomonis dicitur: Qui proiicit lapidem in aceruum Mercurij. Faciebant autem hoc bis in anno, sole scilicet existente in primo gradu Arietis, rursum cum esset in primo gradu Libra: hoc est, initio Veris, et Autumni. Hac ergo consuetudo cum ab Indis ad Arabas descendisset, eamque sua tempore apud Mecham in honorem Veneris Mahumet celebrari reperiisset, sic illam manere præcepit, cum tamen cetera Idolatriæ vestigia remouisset. Illud vero soli Veneri in illa celebratione dicitur exhiberi solitum, ut lapilli retro, id est, sub genitalibus membris, proiicerentur, eo quod Venus illis partibus maxime do-

minetur. Vnde id adhuc hodie fit in domo Dei illicita, quam vocant. A Hæc ille. Nullum autem expressum est præceptum in Alcorano de die Veneris celebranda. Sed reliquit ita, vt reperit in vsu vulgi. Nam ex eo sequeretur, Christianam legem sancire cultum Lunæ, Martis, Mercurij, quod hodie in Septimana apud nos dies eorum sunt cognomines. Reliqua vero recte, lapides in aceruum a Muhammedanis iaci. Nam hodieque a peregrinantibus obseruatur extra urbem Mecham, ad montem Arraphoth, die x. Dilchagiathi, vt notamus libro secundo. Acerui lapidum Græcis dicuntur ἔρματα. Mercurio enim a prætereuntibus ergebantur vt in Epigrammate,

Ιερὴ Ερμέη με τῷ δεκάχοντες ἔχουσαν

Αὐθωποι λίθινοι Κωρέν.

B

Vetustissimi Iudeorum propterea vocant מְרֻכָּה, Merkolis, siue Mercurium. In honoremne Veneris, an alias Dei hæc proiecção lapidum facta ab antiquis Arabibus, non plane mihi constat. Sed certum est, Venerem præcipuum illius gentis numen fuisse. Hieronymus in vita Hilarionis: *Peruenit Elusam eo forte die, quo anniuersaria solennitas omnem oppidi populum in templum Veneris congregauerat. Colunt autem illam ob Luciferum, cuius cultui Sarracenorum natio dedita est.* In Sarracenicis Frid. Sylburgij: ④ Σδεακλεῖοι μέχει τῆς Ηεράκλειας βασιλέως χρόνων εἰδωλολατρεύου, πιστοχωβύντες τῷ Εωσφόρῳ αἴσχῳ & τῇ Αφεδίτῃ, ἦν δὲ καὶ ΧΑΒΑΡ τῇ ἐστράντι επονομάζεται γλώσσῃ. δηλοῦ ἐν λέξις αὖτις τις μεγάλως. Verum quidem est, C H A B I R in ea lingua magnum significare. Sed quod scriptor ille Arabs in domo Dei illicita hoc fieri dicit, scito Mecham vocari حرام, in Arabismo. Hoc significat rem illicitam, & prohibitam. Vnde محرّم Muharram est illicitus, quo nomine primus mensis Sarracenorum vocatus, cuius rei caussam ignoro. Semper Alcoranum Mecham vocat حرام Haram. Sed nescio, an bene vertas rem illicitam, cum de Mecha intelligitur. Nam hoc nomine etiam peregrinantes Mecham dicuntur, حرم Hurmun in Alcorano, id est, v o t i t i, vt verbum Plautinum usurpem, vel οὐχωλιμαῖοι. Turcice vocantur C A S I L A R. D Vnde etiam eorum peregrinatio in Alcorano dicitur حرم Haram. Sarracenia Sylburgij vertunt حرم πιστοχωβύντεον τῷ τῷ δεκάχοντεον, non bene, cuiusmodi multa errata in illis Sarracenicis, perperam ex Alcorano traducta. Igitur ex his constat, cultum feriæ sextæ, quam Arabes حرم Giuma vocant, non esse institutum Muhammedis.

sed a

A sed a Muhammede ita relictum, vt erat in prisco vsu. Quia vero
 ἀπὸ φασεως neomeniam instituunt, imo tertio die a coitu, propterea
 ea contingit in neomenia Muhaarram semper cælo sùdo Lunam cor-
 niculatam videri. Ex eo deriuatum, vt quemadmodum Christiani
 in apicibus turrium & templorum crucem statuunt, sic Muhamme-
 dani ponant speciem Lunæ corniculatæ in apicibus Pyramidum
 suarum. Lunam corniculatam vocant **لـهـلـ**, Helal, quod & a-
 libi monemus. Annus primus Hegiræ est 613º computi Græcorum
 Paschalis, 6116 computi eorundem Lunaris.

D E P R I M O P H R V R D I N I E Z D E G I R D P E R S A
 VEL POTIVS OTHMEN ARABIS
 Caliphæ Babylonis.

EX his, quæ libro secundo, & proximo demonstrauimus, didicisti Persas statim post 120 annos, mensem integrum intercalare solitos. quod tempus vocabant **SALCHODAI**. Fingamus menses Ægyptios esse Persicos. Anno pri-
 mo Nabonassar Thoth erat in xxvi Februarij,
 Paophi in xxviii Martij.
GAnnus primus Nabonassar esto nunc vltimus per-
 iodii Neuruz Persicæ, id est, centesimus vicesimus.
 Epagomenæ erunt in xxi Februarij. xxv autem
 dies singulorum mensium erat cognomines heroum.
 Sed quinque vltimi a xxvi erant singuli cognomines
 singulis Epagomenis, quas
DEpagomenas Ægyptij vocabant **NISI**, Persæ **WAHAK**. Eas Epago-
 menas Persæ & Ægyptij sacras putabant, in iisque certa obibant so-
 lennia. quod & hodie remansit in Persis, apud quos

Menses Persici.	In fine Iezdegird	Initio Othmen.
<i>Alban</i>	12 Ian.	12 Ian.
<i>Wahak</i>	11 Feb.	11 Febr.
<i>ADAR</i>	16 Feb.	16 Feb.
<i>Dj</i>	18 Mar.	18 Mar.
<i>Behemen</i>	17 Apr.	17 Apr.
<i>Asphandar</i>	17 Maj.	17 Maj.
<i>Wahak</i>	○ ○	11 Junj
P H R V R D I N	16 Junj.	16 Junj
<i>Adarpahascht</i>	16 Julj.	16 Julj.
<i>Chardad</i>	15 Aug.	15 Aug.
<i>Thir</i>	14 Sept.	14 Sept.
<i>Mardad</i>	14 Octob.	14 Octob.
<i>Schehariz</i>	13 Decemb.	13 Nou.
<i>Mehar</i>	○ ○	13 Decemb.
<i>Aban</i>	○ ○	12 Ian.
<i>Adar</i>	○ ○	11 Febr.
<i>Dj</i>	○ ○	13 Mar.
<i>Behemen</i>	○ ○	12 Apr.
<i>Asphandar</i>	○ ○	12 Maj.
<i>Wahak</i>	○ ○	11 Junj.
P H R V R D I N	○ ○	16 Junj.

Muhammedismus non potuit has reliquias superstitionis abolere. A Γεώργιος ιατρὸς χρυσόκοκκῳ ἐγγασίας λέγεται· ἔτη Περσῶν. Τὸν ἑτέρην εἰς τὴν ἡμέραν Φαρβαρδίν. ὀπίσικα ὁ Ιατρὸς ακέρδης εἰς τὸν Θράγον κατέβησεν. Τὸν δὲ ἔτη Κύρη διὸ τεύπτες ἑτέρην. καθ' ἓντα μὲν διὰ τὸ σέβας κλείνων, ὅπερ ἐστὶ Πασιτά, οὐτοί οἱ μὲν ὥν χρόνῳ δίσεκτοι, οὐτοί μηδὲ ἐκαστον χρόνον πέρι ἡμέρας καθαίτοις οὔτε οὖτε, κατὰ μήνας δὲ ἡμέρας λ. τὰς κλοπιμαίας δὲ εἰς ἡμέρας εἰς τὸ τέλος Φαρβαρδίνης πεθεῖσθαι. καθ' ἑτερον δὲ τὸ έτος ἑτέρην διὰ τὰς ἐγγασίας τῷ λακαρῶν, (propter usum Tekupharū) καὶ διεχῆς τῶν ἐγγασιῶν, ὅπερ λέγεται Καπτοῦ, οὐτοί δίσεκτον. ἔχει δὲ πάλιν τὸ ἐκαστον τέτων μὲν ἡμέρας λ. τοῦ δὲ ἡμέρας πεσονθεταῖς εἰς τὸ τέλος Φρέσν. ὀπινίκαι γάρ χρύσεις οἱ χρόνοι Καπτοῦ, μία ἡμέρα πεσονθεταῖς. εἰς Τούς δὲ καὶ χρόνος τῷ μὲν ἡμέρων τέτων συντυμίνων, εἰς μὲν γίνεται πεντάσιος. οὐδὲ πεντάρες μὲν Φαρβαρδίν εἰς τὸν ἕβδον τόπον συείσκεται), τὸν εἰσέλθουσι Φαρβαρδίνης εἰς τὸν κελίον εἰς τὴν δέκατην Φαρβαρδίν γίνεται). Igitur anno 120, qui erat ultimus periodi Neuruz, in Epagomenis sacra illa festennia obiri solita omittebantur, & differebantur in quinq; ultimas dies mensis sequentis: quæ erant cognomines ipsarum ἐπαγομφών. Ita populus non mirabatur sacra fieri in diebus, qui erant cognomines τῶν ἐπαγομφών. Sic imprudente populo, quinque ultimæ mensis Thoth erant Epagomenæ, & anno sequente neomenia priscarum ἐπαγομφών erat neomenia Thoth anno 120 desinente. hoc est, xxii Februarij, quæ erat neomenia ἐπαγομφών anno priore, facta est neomenia Thoth anno desinente. Rursus xxiii Martij, qui erat xxvi Thoth in anno priore, facta est neomenia nouarum ἐπαγομφών in anno desinente. Ergo anno 121 vertente neomenia Paophi erat neomenia anni noui, quem vocabant نوروز NEVRVZ. & duo Thoth fuerunt in anno antecedente, unus quidem λοχαγὸς, alter Ἀρχαγὸς. Hic status anni pulcherrimus est illis, qui bisextum non intercalant anno quarto excunte. quem statum si incolumem conseruassent Persæ, hodie eorum tempora a nobis non ignorarentur. sed sub extremis Regibus Persarum turbatum in hac re, dum in omni enthronismo Regis Vvahak, siue Epagomenas traducunt ante neomeniam eius mensis, in quo imperium ille Rex iniuit. Certe Iezdegird, ut scribunt Arabes, iniuit imperium mense Adar Persico. Ideo initio eius imperij xxvi neomenia Aban putata est pro neomenia ἐπαγομφών. & tempore cædis ipsius neomenia Aban erat in xii Ianuarij, ut habes in diagrammate. quo imperfecto عفار بن عثمان Othman Sarracenus inuasit imperium. In cuius honorem a fine

A a fine Aban traductæ sunt Epagomenæ ante neomeniam PHRVR= D IN. quo mense iniuit imperium. Non opus est declaratione, cum ipsum Diagramma plane loquatur statum anni Persici in fine Iezdegird, & initio Othmen, siue Othman. Ista Æra antea vocabatur تاریخ یزد چرخ Æra Iezdegird, ex consuetudine. Sed mortuo Iezdegird, etiam translati Epagomenis, remansit nomen Iezdegird, cum verius sit Æra Othmanica, non Iezdegirdica, propter duas caussas: & quia hinc consurgit initium eius imperij, & quia sublata est sub hoc Othman licentia Epagomenas transferendi encæniis cuiusque noui Regis. Cuius rei ratio patet. quia sub imperio regum Persarum Idololatrarum, cura & arbitrium Epagomenas transferendi permissa erant Magis & Sacerdotibus Persarum: quorum cum sacerdotia, potestas, & superstitione sublata sint aduentu Othmen, obsoleuit consuetudo Epagomenas transferendi ad hanc usque diem. Initium igitur Phrurdin Iezdegirdici καταχεισικῶς, Othmanici autem κυριολόγως, consurgit ex die xvi Iunij, feria tertia, anni Christi 632 periodi Julianæ 5345. anno Mundi 4581, Didymonos xxvi. ZYGON, 7. 22. 58', Septembris xxii. Sivvan xxiii, cuius character 2. o. 738, xxv Mai, anni Iudaici 4392. Epagomenon tertia anni Armeniaci 80. neomenia Choiac anni 1380 a Nabonassaro. Neomenia igitur Choiac Ægyptiaci concurrit eo anno cum neomenia Phrurdin Encæniorum Othmen Caliphæ Babylonis, qui Iezdegird ultima belli fortuna deuicit. Haiton Armenianus hunc Iezdegirden vocat Asobarioth, eumque anno Christi 633 cœsum prodit, cum tamen uno anno plus dicat. Cedrenus vero Ormisdam vocat: apud quem Reges Persarum hoc ordine digeruntur: Chosroes, Siroes, Adeser Chosroæ F. Baram eiusdem filia, Ormisda. De hoc vero Ormisda, Τύρος, inquit, ὁ Σαρακηλένης διωγθέντος γίνεται ἡ βασιλεία τῷ Περσῶν οὐαὶ Αράβων μέχει σήμερον. Hodie vocamus Reges illos Sophi. quia صنفی Tzophi Arabice significat puræ religionis hominem, & in melius reformatum: cuiusmodi suam religionem esse contendunt, eoque nomine capitale D illis cum reliquis Muhammedanis odium, vt Samaritis cum Iudeis. Quod quidam Sophi a flocco lanæ dictum volunt, hoc leuius est ipso flocco lanæ. Annus primus Persarum est 6140 computi Græcorum Paschalis, 6126 computi eorundem Lunaris, ὑπόδειγμα. ἐκ διατάξεως τῷ Περσῶν αὐτοῖς φανεῖται. τοιοὶ εὐαπολειφθέντες εἰσι τλαῖ. τὸ δὲ τούτων πλ. ταῦτα δὲ εἰσὶν αἱ ἡμέραι τῷ Περσῶν ἐκ τῆς διατάξεως

τάτων δέχης μέχει τὸ ιοπερίας. τὰς δὲν εἰδόμενοι β' μητὶ τῷ Φλαγκαρδίν, Α
καὶ τῷ Αρσεμπέος τὰς ἃ ἐναπολειφθείσας καὶ τῷ Χοείδτ. καὶ οὐρέων ἔχων Χοε-
τάτ. τῇ γὰρ Μαρτίου καὶ τὰς οὐαὶ ποιητέρας αἰσθατὴ δύτη δέχης τὸ ιοπε-
ρίας ..... οὐρέων οὐ δέχηται γεόντα τῷ Περσῶν εἰς τὴν καὶ τὸ Δεκεμβρίου. εἰς Σεπ-
τεμβρίου γὰρ οὐ δέχθησθε κατέληξεν. Περὶ τὸ οὐρέσεων γεόντα τῷ μηνὶ. Καὶ τῷ
ημέρων τῷ Περσῶν. Ισέον ὅπερ καὶ τὸν τοῦτον ίμον γεόντου τῷ Περσῶν ωτορχεύ-
ον δέχηται ετοις θύτων, οπίσινα εισήχεται οὐλιθοῖς εἰς τὸν κελόν. Deinde
iubet ab annis Persarum auferre 378: Residuum per 4 diuisum
distribuere in menses & dies, & auferre a mense Pharmudin, vel po-
tius a 13 Martij, τὸν ἃ ἐναπολειφθεῖσαν λαμβανομένον δέκατον. καὶ οἱ θύτων δέχθ-
ησθε εἰοὺς ημέραν δύτη δέχης τὸ γεόντα τῷ Περσῶν μέχει τὸ ιοπερίας, οὐ πε-
τεῖ τῇ γὰρ Μαρτίου μηνὸς, αφ' οὗ αἴφαιρουσθες οπισθεμέντως τὰς οὐρέθεισας Β
ημέρας οὐριοκομήσῃ τὴν αὔχειν τὸ γεόντα τῷ Περσῶν οὐ τῷ μηνὶ καθημάς
μηνῶν ἔστι.

DE

A DE ANNO PRIMO CONSTANTINI
COPRONYMI.

NON raro auctores fugit ratio, cum annos Regum sine charactere nullo delectu congerunt. Aliquando enim annos imperfectos pro solidis, & contra solidos pro inchoatis v-
surpantes multam perturbationem temporibus offundunt. Propter-
ea decreuimus, omnes annos Regum, qui charactere aliquo
insigniti sunt, in has Epochas coniicere, vt exemplo nostro a
nobis omissos obseruent studiosi. Non potest ignorari annus pri-
mus Constantini Copronymi, qui cæpit imperare ex die ob-
Bitus patris Leonis. Obiit autem Leo cognomine εικονομάχος
Indictione ix, auctore Nicephoro. Fuit ergo anno Christi
741. Hoc quamuis certissimum est, tamen, quia charactere
notatus est vicesimus annus Copronymi, ideo charactere illo
demonstrandum. Nam Anastasius libro xxii scribit anno vi-
cesimo Copronymi factum esse errorem in Pascha: & ortho-
doxos quidem in Oriente octauo Idus Aprilis Pascha cele-
brasse: erroneos vero hæreticos, vt ipse loquitur, Idibus A-
prilis. Omnino igitur fuit litera Dominicalis E. Illo Imperato-
re, hoc non potuit accidere, nisi anno 760. Cyclus Solis erat
c xiii, cyclus aureus primus. Terminus Paschalis v Aprilis.
Quare recte postridie celebratum Pascha. Si 760 est xx annus
Constantini Copronymi, ergo annus 741 fuit primus. Ex his
apparet, sero acceptum fuisse ab Occidentalibus magnum cyclum
Dionysianum. atque hactenus cyclo Victorini vsos fuisse. Annus
erroris Paschatis sub Copronymo erat periodi Julianæ 5473,
computi Græcorum Paschalis 6278, corundem computi Luna-
ris 6264.

DE INITIO ÆRÆ CALE-
CVTENSIVM.

DCALECVTENSES, qui emporium Indiæ nobilissimum
incolunt, annos suos Lunares solutos a conditu ipsius
Calecut ordiuntur: qui erat annus Christi Dionysia-
nus 907, Julianus 952, Indorum 984 a Septembri, Hegi-
ræ 297. Itaque 296 annis de Hegira deductis, remanet sem-
per annus Calecutensis. Quod autem annis Hegiræ v-
tantur Calecutenses, quamuis non Muhammedis impieta-
ti, sed

ti, sed ~~διαβολαργεία~~ addicti sunt, hæc causa est: Serma Rex A Malabar a Mauris quibusdam persuasus Muhammedismum amplexus est. Is nepoti suo tractum illius peninsulæ dedit: qui ibi cum Mauris urbem Calecut condidit. Vnde ad hanc diem eos Mauros, eorumque consuetudinem secuti Calecutenses illud principium temporum ciuilium a 297 anno Hegiræ, quo Calecutum conditum fuit, putare instituerunt. Tamen dubito, quanuis vtantur ea æra, an meritis neomeniis Hegiræ vtantur, quæ putantur Δημήτριος, an potius neomeniis Δημήτριος, vt reliqui omnes Indi, & Orientis populi. Scribit enim Cadamustus, Calecutenses ex consuetudine cuiusdam Panegyris solennis conuenisse in templum quoddam vetustum in magno quodam lacu situm, die 25 Decembris, anno Christi M D V. Nam B vespera illius diei omnes Indi cæperunt putare neomeniam mensis, vt & Iudæi neomeniam Schebat, feria VI. cuius character, 6. 2. 393. Conuenerunt ergo desinente Tebeth, ineunte Schebat: desinente vicesima nona Regeb, ineunte tricesima eiusdem Regeb anni 911 Hegiræ.

DE PRIMO PHRVR DIN GELALI.

NEOMENIA Neuruz Elsaltani primi Phrurdin Gelalæi obseruata hora 2 ⁷⁹ ₅₄₀ a meridie XIIII Martij Juliani, anno Christi 1079 a çede Iezdegird, anno 448, XVIII Phrurdin, anno C Hegiræ 471, sexta Ramadhan, feria V, cyclo Solis XXIV. a qua meridie consurgit calculus feriæ sextæ secundum annum celestem. Γεωργίου ιανουάριος χρυσόκοκκου. Ετος Σεπτεμβρίου Μελιξᾶ προσαγὴ γῆ ἐγκύος οὐαρέτου Σεπτεμβρίου, ως διὰ τοῦ αὐτημερενὸν θῶσιν εἰς τὸ έτος αὐτὸν τοῦ δέκατου τριήχεον, νων οὐαρέτου σκοτίας ὥντος ὡς τοῦ ιανουαρίου εἰσέρχεται) εἰς τοῦ δέκατου τριήχεον τοῦ ηὗ η δέκατη οὐαρέτου μὲν τοῦ λεπτοῦ, ὅτε δὲ δημήτριος μεταβαίνει εἰς ζωδίου. η δέκατη οὐαρέτου α (Ε) λεπτοῦ. εἴπερ δὲ τὸν τριήχον τοῦ καπισσων κόσμον ἐπειργόντος εφανεῖσθαι, τὸν καπισσόφθειν, εἰς τὸ έτος Μελιξᾶ. Δέκατη οὐαρέτου ηῆτος εἰς τὴν ΙΓ οὐαρέτου μύωδος. εἰς δὲ η δέκατη ηῆτος Περσῶν δέκατη μύωδος οὐαρέτου. In Greco vocat χρόνος Σεπτεμβρίου. Item: η δέκατη οὐαρέτου Μελιξᾶ χρόνος δέκατη ηῆτος, οὐαρέτου ηῆτος οὐαρέτου ηῆτος εἰσέρχεται) εἰς τὸν καπισσόν. εἰσέρχεται) η νῦν τὴν ΙΓ οὐαρέτου μύωδος, scribebat anno 6854. Christi 1346. fallitur qui putat annum Sultanium equali Juliano. Erat annus periodi Julianæ 5792. annus vero periodi Julianæ 4568, est is, in quo exactissime obseruauit æquinoctium Hipparchus, hora 18 a meridie feriæ tertiaræ, quæ competebat vigesimaliæ tertiaræ Martij. Differentia æquinoctij Hipparchi & Gelalæi, anni 1324: quibus ex annis collectis debetur character

A racter 1. 17. 41'. cum quo si componatur epocha obseruationis Hipparchæ 3. 18. 0', fiet character æquinoctij anni Christi 1079, nimirum 5. 11, 41', a meridie XIV Martij. Differt igitur ab obseruatione Gelalæa, horis 8, plus minus. Non multum interest hoc in anno ciuili. Neque enim hic videmus monstruosam parallaxin 28 horarum, vt apud Ptolemæum, Competit igitur hæc obseruatio feriæ VI. Et consequenter neomenia Phrurdin Gelalæi conuenit cum neomenia Kriōnos anni a conditu Mundi 5028, nisi quod Persica neomenia incipit semper a momento in Ephemeride notato, quandocunque illud inciderit, mane, meridie, vespere, media nocte. At neomenia Kriōnos cælestis, sicut omnes aliæ neomeniæ, statim a Sole occaso ciui-bliter, a meridie secundum calculum. Neomenia Zygonos antecedentis illius anni 5028, fuit 3. 8. 58' Septembris XVIII. Ergo neomenia Krionos feria VI, a Sole occaso post meridiem feriæ quintæ in XIII Martij, tribus horis paulo plus ab obseruatione Persica, anno Iudaico 4839, Nisan nona, cuius character, 4. 2. 212, Martij VI. Studiose & superstitione potius Persæ obseruant momentum ingressum Solis in Arietem, hoc est, ψηφισμὸν periodi Gelalææ: & quacunque hora inciderit, tubarum sono indicitur Neuruz, & neomenia Phrurdin, qua Panegyres edit Imperator Sophi ex vetere Persarum superstitione. Vide de hoc amplius Clibro tertio. Quanquam elegans est periodus Gelalæa annorum 648, tamen annus Gelalæus multis partibus a nostro cælesti & mensium dispositu, & æquinoctij obseruatione superatur. Laudabunt illum aliquando viri probi & eruditi. Alioquin non dubitamus fore, qui distantias æquinoctiorum calumniabuntur, neque easdem semper in eodem statu hæsuras. quod & possunt ex obseruatione æquinoctij vtriusque Copernicina conuincere. Nam Copernicus obseruauit æquinoctium autumnale Frueburgi, hora 18. 30' post meridiem feriæ V, diei XIII Septembris, anno Christi 1515. Anno sequente 1516, qui erat bisextilis, æquinoctium vernum hora 16, 20', post meridiem feriæ secundæ, diei X. Martij. Interuallum vtriusque obseruationis, dies 178, horæ 21. 50'. At Hipparchearum obseruationum vtriusque æquinoctij differentia est dierum 178. hor. 6. 0'. Nos vero respondeamus, erratum esse in obseruatione autumnali, horis non minus XIV, aut XV. Quod si alius eodem tempore in eodem loco idem æquinoctium obseruasset, non congrueret inter vtramq; obseruationem. Sane obseruationi Copernicinæ verni æquinoctij, cum obseruatione veteri Hipparchea conuenit. Interuallum vtriusque, anni 1661, nempe differentia annorum 6229, & 4568, periodi Julianæ: quibus 1661 annis

annis competit character totidem annorum Tropicorum, scilicet 20. A
 24", cum quo Radix Hipparchi composita 3. 18. 0', dat characterem æquinoctij verni 2. 14. 20, Alexandriæ, in anno Christi 1516. Character vero Copernici 2. 16. 20'. qui si referatur ad meridianum Alexandriæ, erit 2. 17. 15. hoc est, hora 17, 15', a meridie feriæ secundæ x Martij. Differentia verni æquinoctij Copernici, & medijs Hipparchei, horæ 2. 55'. quæ non est tanti momenti, si æquatio adhibetur, cum æquinoctium nostrum sit medium duntaxat. Quare recta est obseruatio Copernicana æquinoctij verni: quæ minimum differt ab Hipparchea. Quid dicent igitur? Cardinem vernum æquabiliter procedere, inæqualiter cardinem autunalem? Hæc sane sunt nugatoria. Æquinoctium autumnale anni 1515 ita, ut est obseruatum a Copernico, congruit ultimæ Parthenonos, anni a conditu Mundi 5464. Zyon sequens fuit 7. 8. 47'. hoc est, horis 8. 47' a meridie feriæ sextæ diei xiv Septembris. Quare magna est differentia. Obseruatio vnius hominis non potest conuellere ea, quæ aliunde validissimis rationibus innituntur. Si quantum est Mathematicorum omnes operas suas conferrant, non poterit alia ratio iniri emendati anni instituendi, præter eam, quam sapientes Persidis in anno suo cælesti docuerunt. Non loquor de anno Gelalæo, qui tantum Tropicus est: sed de anno Cælesti Orientalium, qui tot dierum menses suos cælestes constituunt, quot nos ipsis attribuimus. Nam ut Gelalæa ratio fortasse non deterior sit Alfonso in modo anni definiendo, tamen falsa est primi Neuruz obseruatio, ut ex comparatione nostri æquinoctij cum Gelalæo primo constare potest. Præterea annus Christi 1516, quo æquinoctium vernum obseruatum a Copernico, erat 438 a primo Neuruz Sultanæo Gelalæo. Et quidem 437 annis completis competit character 3. 21. 80. cui adiecta Radix Gelalæa 5. 2. 158 componit æquinoctium anni 438 Gelalæi, scilicet 23. 238, nimirum a meridie nonæ Martij. Obseruatio Copernici Babylone esset hora 18'. 5'. a meridie x Martij. Differentia ergo Coperniciani æquinoctij & Gelalæi, horæ 18. 932. qui est magnus hiatus. Itaque errarunt in obseruatione æquinoctij. Alioquin modus anni Gelalæi, & periodus annorum 648, quæ ex ea nascitur, ac- D
 commodatissima est tempori ciuili, sed satis abhorret ab Alfonsina, post quinque periodos magnas, qui sunt anni 3240. In tot annis ex Alfonsina ratione xxiv bisexta pereunt, xxv autem in ratione Gelalæa. Et certe isti Sapientes Persidis cum annum hunc Gelalæum insti-
 tuerent, nunquam obseruationes suas cum Hipparcheis contenderunt, sed cum obseruationibus Ptolemæi, & Albateni. ex quibus etiam Copernicus inuestigare modum anni Tropici conatus, ita ut inde colligat,

in CXXVIII

A in cxxviii diebus vnum bisextum perire. qui modus est minor Gelalæo. Nam hoc modo in 640 annis peribunt quinq; bisexta, cum Gelalæa ratio perimat totidem bisexta in 648 annis. Nullam puto rationem meliorem Alfonsina excogitari posse, quam cum multis veteribus obseruationibus collatam proprius a vero abesse comperimus, reliquas autem omnes tantum abesse a vero, quantum ab Alfonsina discrepant: quanquam proximæ bonitatis post Alfonsinam est Gelalæa. Sed, ut diximus, suspecta est obseruatio primi æquinoctij Gelalæi. In nostra autem ratione semper æquinoctium est a meridie antecedentis diei, ad meridiem ipsius neomeniæ. Idem dicas de solstitio & bruma: & omnis obseruatio extra hos terminos suspecta est: vt in exemplo æquinoctiorum amborum Copernici, quorum autumnale falsum est inter quintæ feriæ, & sextæ meridiem, cum deberet inter sextæ & septimæ, at contra vernum rectum est inter feriæ secundæ & tertiae meridiem. Quod si æquinoctium Copernicianum vernum cum Hipparcheo conferamus tempus περὶ ἡσαῖος ἵμερον, erit dies 13. hor 0. 45'. Ipse enim obseruauit æquinoctium horis 16. 20' a meridie x Martij: quod Alexandriæ esset hor. 17. 15'. vt supra dictum est. Adde dies 13. hor. 0. 45', diebus 10, hor. 17. 15'. habebis dies 23. horas 18.0. a Kal. Martij. quæ est epocha æquinoctij ab Hipparcho obseruati. Secundum hæc, excessus anni Iuliani supra Tropicum fuerit hor. 0. 11'. 10''. 44''. 26'''. Gelalæus modus, hor. 0. 11'. 6''. 40'''. Differentia chor. 0. 0'. 4''. 4''. 26'''. quæ vtique magna non est. Imo hac ratione modus anni secundum obseruationem Copernici fuerit idem fere cum Gelalæo. Nam in 884 tantum annis accrescit hora supra modum Gelalæum. Quare 21216 annis dies excurreret supra rationem Gelalæam. Tanti momenti est etiam vnum momentum in hoc negotio. Annus primus Gelali est 6587 computi Græcorum Paschalis, 6573 computi eorundem Lunaris.

DE ANNO CONSTANTINOPOLEOS A MUHAMMEDO TVRCA CAPTAE.

D **Q**uis vnquam putasset tam illustris Vrbis, ac dominæ Orientis tam infelix fatum fore, vt cuius calamitas ignorari non potest, dies calamitatis ignoretur? Omnes Christiani mense Maio captam dicunt, & Græci etiam diem septimanæ notant feriam tertiam. In Patriarchica historia barbarogræca Martini Crusij viri optime de Hellenismo meriti ita legitur, οὐαὶ χρόνοι δέκα Χριστοῦ χίλιοι τετρακόσιοι πεντήκοντα τρεῖς, Μαΐῳ εἰκοσῆ διηδέκτῃ, ήμερος τέττη: anni a Christo mille quadringenti quinquaginta tres, Maio die vicesima

Yy nona

nona, feria tertia. In historia Politica eiusdem Martini Crisij, καὶ τῷ Αγέροντι ἡ ἀλώσις τῆς Δησπότειας τῷ πολεμῶν τούτῳ, ἐν ἔτει τοῦ Χριστοῦ μὲν Μαΐῳ καθημένῃ τοῖται, περίτι. Idem dicit, quod historia Patriarchica. Nam anni Constantinopolitani 6961, sunt anni a Christo 1453. Et quidem conuenit in die septimanæ. Nam vicesima nona Mai in anno Christi 1453 erat feria tertia, cyclo Solis vi. In libro, qui inscribitur *Aνωθε*, ex fide Martini Crisij: εἰς τὰς χιλίας τετρακοσίας πέντε δύο, εἰς τὰς εικοσιενέας Φαντασίας, ημέρα τέττη. Atqui anno Domini 1452, vicesima nona Mai fuit feria secunda, non tertia, quam tamen apponit etiam Laonicus libro VIII. Βασιλεὺς δέ, ως ἐδόκει ὁ Θεός εἰναι προσδέλλειν σωτήρα (Ἄρεως δὲ ἣν ημέραν) τάτε κύμβαλα ἐπουρανίετο. Annus igitur 1452 non conuenit, siquidem capta feria tertia, Mai vicesima nona. At B. qui accedit testis particeps clavis Isidorus Cardinalis, qui in Vrbis direptione vna cum multis aliis captus fuit. Is in annum 1452 hunc casum consert. Iudæi Constantinopolitani aiunt captam anno 1452, eoque nomine habent computum ב' תְּשׁוּבָה, quia duæ ultimæ concipiunt numerum 453. Item Phileolphus epistola quadam ad filium suum Mediolani scripta anno 1452 queritur Constantinopolim a Turca obsideri. Constat autem LIIII tantum dies obsecram fuisse. Non dubium igitur de anno 1452. quod etiam confirmatur Annalibus Turcicis, in quibus scriptum legimus, Vrbem a Muhamede Sultano obsecram, & captam anno Hegiræ 856: cuius Muhamarram neomenia XXIII Januarij anni Christi 1452, feria prima, C cyclo Solis v. Sed valde eluditur opinio de mense Maio. Is enim Annalium scriptor ait Constantinopolim captam Rabie prioris die vicesima: hoc est, x Aprilis, feria secunda, postridie Pascha. Quid hic definiemus? Ego putarim ipsum scriptorem hallucinatum, & prima tempora obsidionis, pro ipsa irruptione Vrbis perperam accepisse. Differentia enim utriusque sententiae, sunt dies quadraginta nouem: qui proxime accedunt ad dies, quos obsidioni scriptores attribuunt: neque dubito hoc verum esse: vt obsecram urbem pro capta interpretetur. Obsessa igitur videtur postridie Pascha, capta in die Pentecostes. Sed periculosest haec definire. De anno quidem non dubito, fuisse 1452, sed de mense delibero. Ab Encæniis Constanti- D nopolos, ad cladem eius, anni sunt præcisi 1122. Tot annis mansit sub Imperatoribus Christianis, 426 amplius, quam Valens Astrologus eius durationem finuerat. qui annos tantum 696 mansuram urbem hariolatus erat. Annus captæ Constantinopolos est 6960 computi Paschalis Græcorum, 6946 computi eorundem Lunaris.

JOSEPHI
S CALIGERI
IVLII CAESARIS F.

D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
L I B E R S E X T V S.

A **N**EINITA res est epochæ & interualla temporum: sed in qua materia nulla iustior venia sit: siquidem nullius est, vt omnia nosse, ita omnia literis complecti. Nos proximo libro de multis pauca atque insigniora notauiimus, vt ex illis alia propagare exemplo nostro Chrontologus possit. Examen enim temporum, non descriptionem dedimus. Iste liber paucis quidem, sed nobilissimis disputationibus dicabitur: de anno natalis & passionis Domini, item hebdomadibus Danielis: & si qua sunt præterea eiusmodi, quæ & prisca & hodierna ingenia exercuerunt: in qua B palæstra tantum sibi permisit hoc sæculum, vt veterum Græcorum licentia in Deorum & heroum genealogiis modestia quædam videri possit, si cum horum hominum inceptis contendatur: qui & Græcos historias sui sæculi ignorasse volunt, & Reges, qui nunquam fuerunt, in solio Cyri collocant. Evidem scio nunquam mendacia defuisse, nunquam qui ea aut loqueretur, aut scriptis mandaret. Parui referret mendaciorum scriptores extare, nisi etiam fautores, & sectatores nanciserentur. Ea autem aut per inscitiam sui sæculi non animaduersa, aut a peritioribus dissimulata, & tractu temporis pro veris accepta, eas in mentibus hominum radices egere, vt nisi cum mentibus ipsis euelli ægre possint. Imperito sæculo impune fuerit Hunibaldo cuidam & Saxoni Grammatico, nascentibus autem literis Annio Monacho Viterbiensi fabulas suas Marrucinis illorum temporum probare. Sed quot sunt hodie, quos & Hunibaldus & Annius mirifice capit, in tanta luce literarum? Ecce ante hos paucos annos editæ βενητελ'ωνικαι nugæ, eruditæ illæ quidem, sed tamen

Y y z   nugæ;

nugæ, quam speciose illudunt animis parum & a doctrina & a iudicio paratis? Inuenias etiam non vulgaris doctrinæ inter illos plau-fores. Sed venio ad nostros Regum Persidis creatores. Si hos audi-mus, neque Cyrus ille priscus regnare cœpit, quo tempore Græcis videtur, neque iidem sunt Reges, qui post eum in eius solio sede-runt: neque Græci recte Olympiadæ suas putarunt. Herodotus, Thu-cydides, Xenophon, Diodorus Siculus nunquam nugari desuerunt. Ipsum etiam Xenophontem ratio fugit in notatione earum rerum, qui-bus ipse & interfuit & præfuit. Exspectavi diu, quam mox dicerent eos Græcos & nomina sua nesciisse. Et huius Criticæ vnica ratio est, quod anni, qui vno consensu Persidis regibus a Græcis attribuuntur, non conueniunt rationibus sacræ historiæ, vt ipsis videtur, vt ego B censeo, illorum commentis. Thucydidi, inquiunt, cum Herodoto non conuenit de tempore θαλάσσεως Xerxis. Vnius anni inter ambos discrimen est. quod tamen falsum est. Sed esto. Propterea ignorarunt tempora Regum Persidis? Herodotus vetustissimus scriptor post poetas floruit initio belli Peloponnesiaci: Regulus Halicarnassi Lyg-damis hostis eius Persarum Regis tributarius erat. quotidie Herodo-tus videbat præfectos Regios, & Satrapas: & potuit ignorare, quis Rex tempore suo rerum potiretur in Perside? Quid mereret ille, qui hoc tempore in Gallia, Hispania, Anglia alios Reges pro iis, qui hodie ibi rerum potiuntur, poneret? Damnant duos nobilissimos Græcos scriptores, imo omnes Græcos propter illos duos, quod vno C anno minus altero alter dixerit: quod tamen prae ab ipsis & ani-maduersum & interpretatum est. Alioquin quis non eadem de sa-cra historia dixerit, si tantum περιεγγάγεται licet? Posteriore Chronicorum, cap. xxi, Ochozias Rex annorum xlii natus accedit ad re-gnum: at posteriore Regum, cap. viii, dicitur tantum annorum xxii. Discrimen, anni xx. Rursus posteriore Chronicorum, cap. xxxvi, Ioiachim annorum octo natus init imperium: at posteriore Regum, cap. xxiii, idem xvii annorum natus incipit regnare. Hic discriminus annorum decem. Mendum putaret, qui non do-ctorum hominum interpretationem, sed suam in consilium adhibe-ret. Anni collecti ab excessu Mosis, ad conditum templi Solomo-D nici, excedunt longo interuallo annos 480, cum tamen ab Exodo, ad conditum templi intersint anni tantum 479 absoluti. Interual-lum a descensu Iacobi Patriarchæ in Ægyptum longe minus est an-nis 430, quot annis opprimendos ab Ægyptiis Hebræos prædictum erat. Atqui eorum annorum computationem & veteres & recentio-res Iudæi non a descensu Iacobi, sed, vt ratio postulat, ab initio pe-regrinationis Abrahami instituunt. Plura eiusmodi in sacris Bibliis extant,

A extant, quæ ne ipsi quidem dixerint ita accipienda, ut concepta sunt, sed ex aliorum locorum collationibus adiuuanda. Historia quidem sacra seriem Patriarcharum ante & post diluvium, fideliter tradit, & hinc Iudicum, & postremo Regum Iuda. Sed quid proderit scire, quantum interuallum sit a conditu rerum, ad diluvium, & quantum hinc ad Exodus, si nescis quando aut Exodus aut diluvium contigit? vnde opem huc aduocabis, nisi a temporibus, quæ tibi nota sunt? Ecquænam tibi nota sunt, nisi quæ libris Græcis aut Latinis prodita? a notis enim ad ignota peruenitur, non contra: ne imitemur illum, qui ante aliquot annos in Chronico suo natalem Christi per Hebdomadas Danielis venatur, Τὸν δὲ αὐτὸν τῷ αὐτῷ σταθεῖστι.

B de quo viro attigi proximo libro, cum eius ridiculam de Horto Eden, & quatuor fluminibus sententiam discuteremus. Is proculdubio fuit vir & pietatis & eruditionis summæ, quo nomine magis mihi ægre est, eum signiferum fuisse istis, qui Græcos nihil in ratione temporum vidisse iurant, & alios Reges Persicis inaugurant: in quo videatur cum Anno illo de fabulandi licentia contendere, quanuis ipsum quoque irridet. Sed tolerabilius monachus. Nam eum veterum Græcorum rationem habuisse ex eo constat, quod nouos Berosos, Xenophontes, & nescio quos alios fabricauerit, vt nihil ex se dixisse, sed omnia ex veterum Græcorum monumentis deprompsisse.

C videretur. Iste contra nihil magis veretur, quam ne videatur cum Græcis in historia sentire. Propterea octaginta annos solidos Olympiadibus detraxit, quod Græcos male Olympiadas suas putare dicit. Ego quoque vidi, quod miratus sum, qui Olympiadum veram computationem ab Anno petendam esse contenderent: & certus sum, si viuunt, eos sententiæ adhuc suæ non pœnitere. Quia igitur primus annus Cyri ab omnibus Græcis in primum annum quinquagesimæ quintæ Olympiadis confertur, scripta autem sacra Iudæis libertatem & patriam anno primo Cyri restitutam produnt, & annus primus illius Olympiadis remotissimus est a tempore solutæ captiuitatis Iudaicæ, propterea isti boni Critici, παῦλος τὰς Ἑλληνας καθάπερ μαύρους, καὶ οἰμωχεῖν κελεύοντες, octoginta

D annos de Olympiadum rationibus expungunt, vt annus primus Cyri cum anno solutæ captiuitatis conueniat. Quia igitur iste vir eruditione sua, quæ vulgaris non est, multos in suam sententiam perduxit, facere non potui, quin de eius aliquot erroribus admonerem, vt studiosi ab illis, tanquam a scopolis caueant. Nam in eum scribere neque mei ingenij est, neque instituti, qui semper il liberale duxi ex alienæ industriae obtrectatione gloriam captare: quo nihil hodie frequentius, nihil pestilentius. Hoc tantum moneo,

non solum futilia esse, quæ is contra Græcos auctores distingit, argumenta, sed & auctoritates e Prophetis petitas prae ab illo accipi & usurpari: cuiusmodi est illa asseueratio, muros Babylonis frustra ab auctoribus prophanis describi, qui iam conflagrati essent, teste Ieremia cap. L 1, 58. Quid futilius illo argumento? Muri Babylonis integri, sine vlla labe aut vitio adhuc imperio Neronis extabant, quamvis vicinitas Seleuciæ urbem habitatoribus exhausisset. Et tamen iste Propheta vult aliquot sæculis ante Neronem esse defuisse. Quid? non Ezekiel parem casum minatur Sidoni, & Tyro, quæ tempore tamen Alexandri & amplissimæ adhuc erant & munitissimæ? Quis adeo confidens, vt omnium vaticiniorum Isaiæ, Ieremiæ, Ezekielis interpretationem promittere audeat? Aduerte contempsum: Quia, inquit Cambysis, Magorum, Darij filij Hydaspis nomina in sacris monumentis non extant, propterea omisimus: in locum autem eorum post Cyrum sufficiemus Assuerum. Artaxerxem, Darium Assyrium, Artaxerxem Pium, & Xerxem. Nimium pro imperio, quisquis es. Abrogat imperium quibus vult; & iure, quia creat quos vult. Sane, quod iam dixi, Annus ille tolerabilius nugasatur. Sed pergamus: Nugantur Græci de transitu Xerxis. Quare? quia Cyrus maior imperium post Darium Medium obtinuit, anno tertio Olympiadis octagesimæ. Nonne tibi videtur maior Æsculapio, qui homines ab inferis suscitat sexaginta nouem annis post eorum obitum? Iste igitur Virbius pactus est cum Artaxerxe Longimano, sibi partem imperij precariam concederet, & ab eius septimo anno imperij societatem iniret. Quare eodem tempore tres reges in illis partibus fuerunt, Artaxerxes, Darius Medus, & Cyrus ab inferis ideo excitus, vt imperium cum Longimano partiretur. Quis, o vos, tam licenter vñquam & veritati & historiæ illusit? non is sane, quem toties nomino, Ἀπόλλωνα Apollo Annus Viterbiensis. Quis ferat Iosepho scriptori eximio inclementer dicere, quod scripsit templum ab Herode solo æquatum, & magnificentius pristino extructum & instauratum? Impudentis mendacij historicum conuincunt homines sui sæculi, inquit, apud Ioannem: qui Christo obiiciunt quadraginta sex annis constructum fuisse. Atqui eum locum D. Ioannis, quem aduocat, contra se ipsum distinxit, ioculari hallucinatione. Nam templum ab Herode inchoatum vix tandem absolutum fuit paulo ante initia belli Iudaici, Albino prouincia decedente, anno Christi Dionysiano LXVI, quadriennio ante excidium Hierosolymorum. Iosephus lib. x x. pag. 6 2 1: ἔδη δὲ τότε καὶ Τὸ εἰργὸν τετέλεσθαι οὐδὲ οὐδὲν μέγιστος τὰς τεχνίας ἵστησε μυεῖσθαι οὐκταχιγιλίους ὄντας, τὸ μαθοφοεῖδας οὐδεῖτις εἰσομένοις, διὰ τὸ τινὲς τεργεφῶντας τὸ καὶ τὸ εἰργὸν

Αἰεὶ δὲ σημαῖα προγένεται. Legantur cætera: nam huic loco Ioannis valde necessaria. Igitur τεσταρχοντες ἐπειδὴν ὥκοδομῆθην οὐαδες εἶται, vere dictum a plebe illa. Nam is erat annus Julianus 74, quintusdecimus Tiberij. Deductis 46 annis, relinquitur annus Julianus 28, qui erat vicesimus secundus Herodis, quo anno cæptum templum intelligebat plebs illa: quanquam nondum quadraginta sex anni essent ab apparatu operis, quem anno decimo octauo Herodis Iosephus factum vult. Itaque anno passionis Dominicæ a XVII Herodis regni putarentur anni 46 ab apparatu operis. Sed hoc parum refert: Satis est hoc ad illustrandum locum Ioannis, quo abutuntur etiam docti viri, dum conantur probare quadraginta sex annis templum sub Zorobabele conditum fuisse, manifesta perūicacia, si cum cap. VI, 15 Esdræ contuleris. Ibi enim intra quatuor annos templum instauratum & absolutum diserte scribitur. Quod si is Darius, sub quo templum constructum, est filius Hystaspis, ut volunt maxima pars Chronologorum, sextus annus Darij, in quo templum absolutum est, sextusdecimus, aut quintusdecimus a soluta captiuitate. Quare nullo modo locus Ioannis ad vetus templum Zorobabelis pertinere potest. Et quomodo poterat pertinere ad templum Zorobabelis, quod erat Herodis, non Zorobabelis? A vicesimo secundo igitur anno Herodis, ad decepsum Albini de prouincia, anni sunt LXXXIII, quando, teste Iosepho, templum exædificatum erat. Tunc verius poterat dici, ὡγδόνκοντες ἐπειδὴν ὥκοδομῆθην οὐαδες εἴτε; vel cum Iosepho, a XVII anno Herodis, ὡγδόνκοντες καὶ ἐπίλα ἐπειδὴν. At, inquit, si Herodis est illa structura, non Zorobabelis, ergo illa domus fuit tertia, non secunda. Atqui dicitur secunda. Acutum συμπέρασμα. etiam si decies instauratum fuisset templum a solutione captiuitatis, tamen non decem, sed unum templum diceretur: quia ἀνθελεχισμὸς & continuatio sacrificij facit, ut unum idemque habeatur. Nam dupliciter בֵּית שְׁנִי id est, domus secunda intelligitur, & ratione structuræ, & ratione ἀνθελεχισμῶς. Vbi est ἀνθελεχισμὸς, ibi nulla est interruptio. Quæro, potuitne Iosephus ignorare, quod in Actis Herodis extabat, quod saeculo suo recens erat, quod ipse suis oculis usurpauit? Nescias, maior futurus fuerit stupor hæc ignorare, an impudentia, fingere. Tædet me confutationis vanitatis: quam non attigissem, nisi viderem alios eadem hariolari, ut neque alia, quæ non potui præterire sine piaculo: quale illud de Melita, Lucas penultimo capite Actorum scribit: διαφερομένων ἡμέρων τέτην Αδριανοῦ. deinde post naufragium dicit se expositos fuisse in Melita insula. Hem, inquit, Melita insula in Adriatico? Duæ sunt Melitæ: altera in conspectu Ragusij oppidi, in intimo sinu Adriatico, quæ Meleda

vulgo dicitur: altera in mari Siculo, etiam pueris notissima, Malta A dicta. Si in Adriatico mari, ergo Meleda est, non Malta. Hæc ridicula opinio, si non sectatores nacta esset, indigna erat, quæ vel confutaretur. Adriaticum mare nauigantibus ex Græcia incipit a Corcyra, teste Plinio. Vbi enim desinit Ionium, ibi excipit Adriaticum. Quare Ouidius Faſtorum quarto Adriaticum inter Corinthiacum & Siculum mare ponit:

*Effugit ad Syrtes, eō te, Zanclæa Charybdis,
Et vos Scyllæi, naufragia monstra, canes.
Adriacumque patens late, bimaremque Corinthum.
Sic venit ad portus, Attica terra, tuos.*

In primo autem Tristium Ionium ipsum Adriam vocat: B

*Aut hac me, gelido tremerem cum mense Decembri,
Scribentem gelidis Adria vidit aquis.*

Statius Metium ex Tyrrheno in Ægyptum soluentem ita alloquitur:

Quos tibi currenti præceps ferat Adria mores.

Pomponius Mela libro secundo: *Vicina Adriatico mari Corcyra.*

Procopius de bello Vandalicō insulas Gaulon, & Meliten diserte locat in Adriatico mari, ut & partem Libyci maris vocet Adriam, in quo est etiam Cosyra. Ouidius:

Fertilis est Melite sterili vicina Cosyra.

Sciens ne ita scripserit Ouidius, an fraus illi a librario, nescio. Sane C Cosyra est frugifera, Melite infrugifera, & vere sterilis. Vide, an ita scripserit poeta.

Fertilis est Melite sterili vicina Cosyra.

Ergo Melite Pauli est in Siculo freto in mari Adriatico, non in sinu Iapygio. Quis non videt absurditatem, si concedamus ex Syria in Italiam nauigantes vlla tempestate posse in intimum Iapygium sinum detrudi, & inde aduerso vento iterum in Tyrrhenum & oram Neapolitanam abripi? Quæ hæc est *πειρυνας*; Totius oræ maritimæ imperitissimum esse oportet, qui vel hoc cogitare tantum audeat. Sed quid facio, qui omnes errores purgare postulem? Sat erit de multis pauxilloſ hos attigisse, vt a cæteris caueant æquiores lectores: nam D ab illis nescio, an impetrare potero, quibus hæc nouitas sententiarum placet. Sed melius horas collocemus, & quod in manu est, agamus. Veteres igitur scriptores in Biblica historia multum hallucinati sunt, Clemens, Tatianus, Africanus, Tertullianus, Eusebius, Epiphanius, Chrysostomus: sed intra modum tamen, vt quibus nunquam in mentem venerit aliquid in historia Græca innouare: quod si fecissent, Canones Eratostheni omnium optimi illis aut pudorem

A dorem aut silentium imposuissent. Quos Canones quare tam superbe pedibus proculceret is, de quo iam locuti sumus, mirum non est, ut cui satis acceptum erat, nunquam Græcos vera loqui. quæ est mira confidentia. Herculeum sane facinus fuerit, historiam temporum & memoriae rerum custodem a tanta tyrannide vindicare. Primum igitur omnes omnium veterum errores refellere neque consilium est, neque necessarium putamus. Vnius tantum Eusebij pauxillos adferemus, qui omnium illorum veterum ut postremus, ita accuratissimus est. In rebus enim Græciæ neque aberrat a ratione temporum, neque nisi sciens prudensque facere hoc potuit. Qui enim poterat tanta copia veterum magistrorum instructus, Eratosthenis, Diodori Siculi, Polybij & aliorum? Sed in sacra historia & Ecclesiasticis gestis parum fauste illi procedit: ut cum scribit, Hierosolyma secundo anno Titi capta: quod etiam secutus est Epiphanius: quanquam in Chronico aliter emendatum sit ab Hieronymo. Sed ne ibi quidem sic veritati consultum est. Nam e regione IIII anni Olympiadis CCXII positus est casus Hierosolymorum, hoc est anno LXXI Christi Dionysiano, vno anno serius. Rursus a conditu templi Solomonis, ad LXXI annum Christi, ponit annos absolutos MCII. Annus Christi 71 est 4784 periodi Julianæ. Annus a conditu templi 3696. Differentia 1088. Error annorum XI 111, qui error etiam constantem alibi retinetur in Chronico: ubi ponitur interuallum ab initio constructionis templi, ad casum Sedekiæ, anni 442. Annus capti Sedekiæ in periodo Julianæ 4124. Annus conditi templi 3696. Differentia 428. Ergo quatuordecim annis, ut supra, minus dixit. Sed accuratiores nostrorum Chronologorum non multum discedunt ab hac computatione. In hoc differunt: quod Eusebius quatuordecim annis minus dicit, ipsi totidem amplius dicunt. Rursus quid magis alienum a sacra historia, quam quod libro x περὶ Ἰουδαίων. notatum est: nempe Τὸ δέκατον εἶτε Δαρεῖς Τὸ εἰδομένον τὴν Ἑγενίας ή νεό fuisse: pagina 284. Si secundus annus Darij est septuagesimus ἑγημώσεως ή νεός, quomodo Cyrus potuerit captiuitatem laxare? Sed in hoc sequitur Africanum. Inepta vero & iocularia sunt hæc. Huic hallucinatio-
Dni germana est illa, qua captiuitatem non a capto Iechonia putat, sed a casu Sedekiæ. & relaxationem anno primo Olymp. LV, hoc est, anno primo Cyri factam. in quo omnes veteres auctores habent, Tatianum, Africanum, & alios. Sed imposuit illis annus primus Cyri, qui in primo anno LV Olymp. primus est imperij Cyri, in anno autem relaxatæ deportationis est primus libertatis Iudeorum. Pudentius tamen errant illi boni scriptores, quam hodierni. Ipsi enim eundem Cyrum, eiusque eadem imperij primordia agnoscunt.

Inches

In hoc vno errant, quod eius annos præpostere usurpant. At isti illum miserum Cyrum & regno exuunt, & vita interficiunt. Et aut ipsum septuagesimo anno post ex Orco reuocant, aut aliud μορθωλυκεῖον eius cognomine vicem eius regnare iubent. Rursus idem Eusebius scribit primum genus Christianorum in Ægypto consedisse, quos θεογένετας Philo vocarit. Quod ij fuerint Christiani, satis arguere, quod ἐν μοναστηρίοις eos habitasse scribit Philo. Atqui Philo duos libros de eorum hominum secta scripsérat, quos Essæos vocabant. Alter est περὶ παχπάς βίος τῆς Εαρκεών, qui erant κοινότεροι, quem inscrispsit hoc titulo, ὃν πᾶς αὐτοῦ ἔλευθερος. Alter liber est περὶ θεωρηπάς βίος τῆς Εαρκεών, qui erant μοναχοὶ καὶ μονότεροι. In hoc libro θεωρηπάς describit τὴν μοναχούντων καὶ σοκακίων Εαρκεών vitam, studia, mores : eosque ait παξωνύμους τὸ στότης. Quia igitur morbos sanabant, hinc quidam Essæos dictos volunt. Nam Αἴσης est medicus, & Αἴσης medicina. Eusebius quia hariolatur Christianos fuisse, sine ullo auctore ait in nomine Christi morbos depulisse. Hoc arrepto addit Epiphanius ἑστατεῖς quasi Ἰνστατεῖς dictos, & τὸν Ἰνσιοῦ ipsum φέρει τὸν ιδαῖον, aut Ionice, ἱστατεῖς, non autem υἱοί, ut Angelus præceperat Mariæ. Tanta est licentia τὸν λογοποιεῖταις, ubi semel alea iacta. Quod igitur hominem Essæum, quasi Αἴσης ιατρὸν dictum quidam volunt, laudarem, nisi aperte reclamaret Eusebius, qui ait θεογένετας non νόσων, sed τὸν θεόν. Aliud est θεογένετον τὸν θεόν, aliud τὰς νόσους. Quam enim diuersa hæc sunt? Ait igitur ἑστατεῖς παξωνύμους εἶναι τὸ στότης. C Ab aliqua igitur voce patria deductum eorum nomen, quæ στότης significet. Et quæ alia fuerit, præter Ιακωβον, Αἴσην id est, οὐσιόν; Unde manifesto Græcum deriuatum, ut Ιακωβος Αἴσης, στότης. Itaque potius aspirate scribendum ἑστατεῖς, ut quidam Græci codices habent. Et sane iustior appellatio a pietate, aut professione Spinozias, quam λόγος πνευματικός ἐπιτιθέμενος. Sic in libris Macabæorum non absimile genus Iudæorum erat Αϊστατος dictū: quod & ipsum aspirandum est ιατρόν, id est, ἡγιον. Item alij in Macab.ca.12, 17. Ταξιδινοί. περὶ τὰς λεγομένας Ταξιδιώτες ιερούς. Nam plane sunt טוֹבִיָּא id est, οἱ μαχαεῖται. Terminatio αῖς est Syriaca, λωτὸς Græca Asianorum: ut Ναζωραῖς, Ναζαρηνοῖς: Ταξιδιώτες, Ταξιδιώτες: Εαρκεῖος, Εαρκεῖος: quanquam gentilitia in λωτὸς terminata Stephanus barbara esse ait, non ἑλληνικὰ, in voce Αραστεῖος. Vide loeum. Esseni igitur, Tubieni, & Hasidæi ab instituto vita & religionis, non ab arte aliqua. Sic Pharisei Hierosolymitane פְּרִישִׁים, Rabbinice פְּרוֹשִׁים id est, sancti & iusti. Hoc enim significat id verbum: Kimhi in Zachariam de Hypocritis בַּיְתֵם פְּרִאִים אֶת־עַמְּסֵת גָּפֵנוּ בְּנֵינוּ אֲרֵס שְׁחָטֵת פְּרוֹשִׁים וְאַנְשִׁים צְדִיקִים ostentant hominibus, tanquam sanctos & iustos. Ut igitur Pharisei a sancti-

A a sanctitate , ita Hessæi a pietate , non a medicina. Incertum est , vtrum tanquam θεραπυτὰς Θεῶς , an tanquam θεραπυτὰς τῷ νόσῳ acceperit ille , qui nomine Dionysij Arcopagitæ ιεροχήκα scripsit post tempora Valentiniani. Is , vt affectet antiquitatem , μοναχὸς κοινωνίας vocat θεραπότας. Monachos autem μοναχίουs vocat ἐμαῖος , né videretur vocibus sibi sæculi vti. Nam quos vocat ἐμαῖοις , intelligit ἐρημίτας. κοινωνίας autem μανδεῖτας. Sane Mandræ nomine agmen bestiarum vocatum fuisse , nemo paulo doctior ignorat. Cur suos monachos eo nomine dictos voluerint , ipsi viderint. Nam ego nescio. Ergo iste Simius cum scribit Γαϊῳ θεραπυτῇ , intelligit μανδεῖτη , aut μοναχῷ κοινωνίᾳ : quia legerat apud Eusebium τὸς μοναχὸντας τῷ Χειρίσμῳ vocatos θεραπυτὰς. Eusebius autem id hariolatus est ex Philone. Atqui non solum erant Εὐαγγεῖλα in Ægypto , præter illos κοινωνίους , quorum meminere Iosephus & Plinius: cum longe plures fuerint in Palæstina. Imo hunc Dionysium imitati posteriores , Therapeuticam vitam dixerunt pro ascetica. Canone XLIII in Trullo , τὸν ἀσκητικὸν ἐλέως βιον. Vetus interpres : *vitam therapeuticam eligere.* Tamen rarissime hanc vocem usurpatam deprehendes. Sed Philo genere Iudæus , patria Alexandrinus , eorum duntaxat meminit , quos ipse in patria sua viderat & norat. Tantum igitur abest , vt illi θεραπυταὶ Christiani fuerint , vt pertinaciores hostes non habuerint veri Christiani , quam eos , qui pluribus ceremoniis Iudaicis addicti erant. Vnde Christiani , qui Ναζαρεῖοι vocati sunt , merito reieci , quia ritus Iudaicos , καὶ ἡμεροβασιλεὺς retinebant. Quod si illi θεραπυταὶ erant Christiani , igitur & Christiani erant ἡμεροβασιλεῖαι , vt illi. Vide , quid accidit , vbi auctoritas anteuertit veritati. Qui cunque enim illa legebant , non dubitabant esse vera , quia auctore Eusebio. Epiphanius ipse Christianos Nazarenos prius Essæos dictos vult fecutus Eusebium. Cumulat errorem errore quum ait tanquam οἰνοῖς dictos , quod morbos sanarent , aut a Iesu. Hæc omnia sunt ineptiæ. Et propterea iste Κανὼν λιμανίῳ Δρειπορτγάτης & putauit vera , & vt fidem faceret se nascente Christianismo scripsisse , verba usurpat , quæ cum Christianismo nata putat. Et quorsum , inquies , Iudæi Essæi ad tempora Christi? Res est ipsa , de qua agimus. Nam hoc ipsum responderem volumus , veteres illos summos viros , cum de incunabulis Christianismi verba faciunt , multa a veritate aliena pronunciassent. Ut enim alia taceam , quare tam alte originem τὸς μοναχοὺς repetit Eusebius ; cum monachos antiquiores Paulo , Hilarione , Antonio prodere non possit , ipso Eusebio iam nato adhuc viuentibus , etiam ipso Eusebio teste? Simile est , quod ex Luca idem Eusebius perperam colligit:

Legerat

Legerat in Actis Apostolorum , paulo ante Christi mortem fuisse A quendam nomine Theudam , qui collecta hominum perditissimo- rum manu , ingentem tumultum in Iudæa concitauisset. Non collatis temporum & rerum rationibus statim putauit esse eum Theu- dam , de quo Iosephus libro vicesimo Originum Iudaicarum loqui- tur : cum inter utrumque minimum intersint anni duodecim. Par error , quod cum apud Iosephum duobus locis mentio fiat Iudæ Gau- lanitæ , qui in diebus censuſ Iudaici auctor fuerat populo a Romanis desciscendi : putat eundem censem aut Δημηραφ'ω^ν , eandem esse descriptionem cum illa , quæ in anno natalis Dominici facta est : ne- que aduertit decennio alteram post illam factam. Atqui illi conside- randum erat multum interesse πᾶσιν οἰκουμένων Δημηραφεάς , vt acci- dit nascente Christo , & vnius Iudææ rationes & patrimonium Ar- chelai in fiscum redigi: quod quidem contigit , ipso Archelao Vien- nam Allobrogum relegato . a quo tempore procuratores fisci in Iudæam mitti cæpti. At vero descriptio illa , quæ in natalem Domini incurrit , ideo facta , quia tunc Breuiarium totius Imperij conficerere Augustus in animo habebat : in quo opes publicæ continebantur , quantum ci- uiuum , socrorumque in armis , quot classes , regna , prouinciae , tribu- ta , aut vectigalia , & necessitates , & largitiones , & eiusmodi alia , vt habes apud Cor. Tacitum , & Suetonium. Lucas enim eam de- scriptiōnē diserte vocat περὶ τὸν , cap. II . 2. Fuit igitur alia : cuius ipse meminit in Actis. Idem Eusebius in Chronico , ad IIII annum C Olympiadis CCII , in quo contigit passio Domini , hæc adiicit : Iosephus etiam vernaculus Iudaorum scriptor circa hæc tempora , die Pen- tecostes , sacerdotes primum commotiones locorum , & quosdam sonitus sensisse testatur : deinde ex adyto Templi repentinam subito vocem eru- pisce dicentium , TRANSMIGREMVS EX HIS SEDIBVS. Quid his cum tempore passionis Dominicæ ? Hæc enim contigerunt paulo ante initia belli Iudaici , anno post passionem Domini ultra tricesi- mum. Quis adeo æquus , vt illi hunc errorem condonet ? Sed quæ argumenta colligit , vt probet Christum anno quarto prædicationis passum ? Scribit Iosephus , Tiberium initio imperij sui Valerium Gra- tum procuratorem in Palæstinam misisse. Is Gratus Annam Ismaelis D filium abdicat Pontificio , in cuius locum filium Phabi substituit. Paulo post , eo abdicato , summum Pontificatum Eleazaro superioris Annæ filio tradit. Anno vertente Simonem filium Camithi Ponti- ficem creat. quo & post annum abdicato , Iosephum Kaiapham in- cius locum submittit : atque post undecimum procurationis suæ an- num Romam reuertitur , anno Tiberij circiter duodecimo. Ex hoc loco Eusebius conatur probare , ne quatuor quidem annos Christum prædicasse ,

A prædicasse, cum quarto anno passus sit, quo Kaiaphas erat Pontifex, & ab Anna, ad ipsum Kaiapham, quatuor tantum Pontifices a Iosepho recenseantur. Magna est hallucinatio. Nam Eusebius non avertit, Gratum de prouincia decepsisse circa annum Tiberij aut undecimum exeuntem, aut duodecimum incuntem. Missus enim fuerat a Tiberio initio imperij Tiberiani. decepsit autem de prouincia undecimo anno procreationis suæ. At Dominicum baptismum competit anno imperij Tiberiani quintodecimo. Hoc melius colligitur ex annis procreationis Pontij Pilati. Pilatus decepsit de prouincia anno procreationis suæ decimo exacto: Rediit in Italiam eodem anno, quo Tiberius e viuis excessit, anno imperij Tiberiani xii, exacto procreationis Pilati undecimo. Deductis undecim annis Pilati currentibus de xiii Tiberij, & ipsis currentibus, aut decem absolutis de viginti duobus solidis, remanet annus duodecimus imperij Tiberiani, quo Gratus decepsit de prouincia, & in quo Pilatus Gratius successit. Præterea quatuor illi Pontifices vix biennium exactum consummant. Duo enim ex ipsis Pontificatum obtinuerunt aut anno minus, aut non ultra annum. Verba Eusebij post illa Iosephi: οὐκέτι δὲ οὐπίτας ἐστιν ὁ λόγος τετραδέκατης Δασδεῖκνυται τὸ σωτῆρος ἡμῶν διδασκαλίας χρόνος, τεωρήσων ἐπὶ τέωντος ἔτεον αἰρχιεζέων Δασδεῖκνυται τὸ Αντί, καὶ ἐπὶ τοῦ Σταύρου Καιάφας Δασδεῖκνυται σὺν ἀποστολοῖς λατταργήταις διατετελευκότων. Atqui anno baptismi duo erant Pontifices, non unus tantum, Annas & C Kaiaphas: Lucæ tertio, commate primo. Quanto maiorem diligentiam ac iudicium in tantis viris desideramus, tanto impensior danda est opera, ut non negligenter illorum scripta a nobis legantur. Nam & longe plura deprehendet Lector eruditus, maiore studio, quam iudicio ab Eusebio, & aliis veteribus collecta. Nos unum tantum Eusebium discussimus, quod ipse, ut diximus, omnium illorum veterum clausula est. Itaque unum Eusebium noris, omnes noris. Nunquam ad annum natalis Dominici pergendum.

DE ANNO NATALIS DOMINI.

DISTITUTVM vetus in Ecclesia fuit, in Natali Domini Pascha proximum, eiusque diem indiculis aut breuiculis notare. In secundo Concilio Braccarensi ita sancitur: *Vt superuenturi ipsius anni Pascha quo Kalendarum die, vel quota Luna beat suscipi, a Metropolitanu Episcopo intimetur. Quod ceteri Episcopi, vel reliquus clerus breviculo subnotantes, unusquisque in sua Ecclesia adueniente natali Domini die, post Evangelicam lectionem populo annuncient.* Idem inuenies in Consilio Carthaginensi, cui interfuit Augustinus. Ab

Zz hoc

hoc more fluxit, ut a natali Domini anni passionis eius numerarentur. Itaque legimus apud Bedam, cap. xlv de temporum ratione: *Sancta siquidem Romana & Apostolica Ecclesia hanc se fidem tenere & ipsis testatur indiculis, qua suis in cereis annuatim scribere solet, ubi tempus Dominica passionis in memoriam populi reuocans, numerum annorum triginta semper & tribus annis minorem, quam ab eius incarnatione ponat, annotat.* Denique anno ab eius incarnatione iuxta Dionysium septingentesimo primo: Indictione quarta decima, fratres nostri, qui tunc fuere Roma, hoc modo se in natali Domini, in cereis sanctae Mariae scriptum vidisse, & inde descripsisse dicebant: *A PAS-
SIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI ANNI SVNT
DCLXVIII.* Manifesto annum passionis incipit putare a natali Do- B mini, qui tamen putandus esset a sequenti Pascha, quod fuit III. Aprilis, cyclo Solis x, Lunæ xviii, anno Christi Dionysiano 701. Sic in appendice Gregorij Turonensis, quam quidam Fredegario attribuunt; in fine ita legimus: *A passione Domini, usque in istum annum presentem, in cyclo Victoris, anni CLXXVII Cal. Ianuar. die Dominica, anni DCCXXXV. Et ut istud millenarium compleatur, restant anni CCLXV.* Hæc ultima summa annorum cclxv ostendit nullum errorem esse in antecedente æra DCCXXXV. Præterea totidem verbis concipitur libro iv, cap. lii Aimoini Monachi. vbi præterea dicitur illum annum DCCXXXV fuisse Karoli Martelli xix. Sed error est in interpunctione. Distinguendum enim, anni C CLXX, vii Cal. Ian. Nam erat annus Christi 735 incipiens ab ipso Natali. Cyclus Solis xv currebat usque ad Kal. Ian. Quare vii Kal. Ianuarij erat feria prima. Ideo annus secundæ periodi Victorianæ 170 incipiebat a Natali, secundum consuetudinem, cum tamen reuera iniuerit a Paschate sequenti, quod incidit in xvii. Aprilis. Præterea illud quoque ex vitiosa consuetudine, ut annum incarnationis vocet annum passionis, quia magnus cyclus Victoris, aut Victorij, incipiebat a passione Christi; cuius cum initium caperetur a Natali, propterea pro natali passio dicebatur. xxxiv enim annis serius incipiebat, quam Cyclus Dionysianus. Cum enim hic sit 170 annus cycli secundi Victoriani, erat is tamen annus 204 D cycli secundi Dionysiani. Sic in continuatione Aimoini Monachi, pag. 746 editionis Parisiensis, *Anno M.XV: a passione Domini, Indi-
ctione XIII.* Quis non videt æram hanc natalis non passionis esse? Nonnullæ quidem Ecclesiæ paschate quidem Fastos suos signabant, formatas, & alia acta legitima: sed haud scio, an ab ipso die Paschatis, an a Natali. In cī enim Canone Carthaginensi scriptum extat: *Formata autem qua a Primatibus, vel a quibuscumque Episcopis Clericis*

A Clericis suis dantur , habeant diem Pascha . Quod si adhuc eiusdem anni Pascha dies incertus est , illi praecedens adiungatur , quomodo sollet POST CONSULATUM in publicis gestis adscribi . Notum enim , cum unus Consul crearetur in Oriente , alter in Occidente , accidisse non raro , ut in Oriente Consul Occidentis ignoraretur . Propterea aut annum ita signabant : μῆνας Μάρτιον Κεπτῆς . aut ita : καὶ Ταύτην Μαρτίου Κεπτῆς , καὶ τὸ διλαθησμένον . Ex his necesse est cyclum Victoris , quo vtebantur Ecclesiæ Gallicanæ , alium fuisse a cyclo magno Victorini . Nam cyclus Victorini inibat ab anno baptismi , nempe a duobus Geminis , iste vero Victoris cyclus incipiebat ab a. d. 111 Kalend. Ianuarij , ab anno B Passionis , ita ut cyclus Solis xv iniret a sequentibus Kalend. Ianuarij , & Lunæ xvi . Videmus igitur eosdem annos Christi secundum Victorem esse cum annis secundum Dionysium , ut vnitas addenda sit illis ad methodum aurei numeri . Quare recentior est ille computus annorum , quam is , quem veteres in literas retulerunt ; & præterea institutio festi Natalitij in xxv Decembris posterior est , ut pote quæ paulo ante tempora Chrysostomi instituta sit , & ab eo tempore Constantinopolitanis a Romanis communicata . Cum enim veteribus non constaret de die natalis , alij alium diem in alio & alio mense diuinabant , ut plene habes apud Epiphanium . Clemens quoque ait , suo sæculo quosdam statuere diem natalis Dominici καὶ πέμπτην Παρθενίαν εἰναῖς , hoc est , in xix Mai Juliani . Sed neque de illo magis eis constabat , quam de die baptismatis & passionis . Cum igitur non conueniret inter illos in celebratione Natalis , vt ea lis componeretur , quidam argumentis id tempus indagare connotati , tandem Christum xxv Decembris natum collegerunt hoc argumento . Pontifex maximus solus , idque semel in anno , sancta sanctorum ingrediebatur , ut incensum offerret Deo , nempe x die Tisri . Zachariam autem Pontificem maximum tunc vidisse Angelum , cum offerret incensum in sanctis sanctorum , & nocte sequenti Johannem conceptum ita , uti prædixerat Angelus . Diem autem , qua apparuit Angelus , eam fuisse xxvii Septembris . Sexto D mense deinde Mariam concepisse , xxv Martij . Ergo xxv Decembris peperit . Atque hæc quidem Johannes Chrysostomus in oratione eis τῷ Χριστῷ ἡμέρᾳ , quanquam die xxvii Septembris tacet . sed in Septembri tantum Angelum apparuisse dicit . cui orationi confutandæ posset magnum & immane volumen institui . Ipse quidem Chrysostomus ait in eadem oratione , decennio antea Constantinopolim a Romanis illius diei ritum inuestum , & quidem aliquot annis antea Romanos illam diem celebrare solitos , a queis

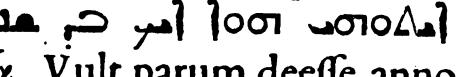
Constantinopolitanos nuper didicisse. Hæc omnia ostendunt nupe- A
ram & nouitiam religionem illius diei. Inter Romanos, vnde origo
huius cultus, non reperio antiquorem Ambrosio, qui xxv Decem-
bris natali Domini dicarit, præter illum Clementem, Canone XIII
lib. v. τὸν Χρυστόν, ἵνα υἱὸς ἐπίελεισθω εἰκάδι πέμπτῃ Σεπτέμβριος. Me-
minit rei tanquam ab Apostolis institutæ, quæ paulo ante tempora
Chrysostomi cœpit esse in vsu. Omnia igitur pendent a Pontificatu
maximo Zachariæ, qui erat de plebe sacerdotum, & ab incensi
oblatione, quæ facta est ex vsu quotidiano in altari incensi, non in
sanctis sanctorum. Ergo, vt xxvii Septembris sit decima Tisri, hoc
non potuit contingere, nisi anno octauo quintæ periodi Alexandreæ.
Tisri xviii Septembris, feria septima. decima igitur incurrit in xxvii, B
vt erat propositum, Erat cyclus Lunæ primus. Quare διαγέλισμὸς
Mariæ in xxv Martij contigit cyclo Lunæ secundo, anno abso-
luto post mortem Herodis, Natalis autem Domini xxv Decembri.
duo igitur addenda annis Christi ad methodum cycli Lunaris: &
cum hodie putemus annos a Christo 1596 secundum cyclum Dio-
nysianum, 1595 tantum putandi essent. Hunc errorem magis fouet
idem Chrysostomus Sermone in natalem Ioannis Baptistæ, in quo
dicitur, Ioannem natum fuisse mense Iunio, octauo Kalendarum
Iuliarum die, Luna quintadecima. Non dissentit a se. Nam si
xxvii Septembris Luna fuit decima, sequitur omnino vt xxiv
Iunij sequentis fuerit Luna xv: ideoque erat Lunæ cyclus secun- C
dus. Proinde Christus natus est cyclo secundo, in sequente Decem-
bri. Neminem tantæ peruvicaciæ puto, qui absurditatem tueri
velit. Et tamen Christum natum xxv Decemb. pendet ex hac con-
sideratione & pontificatus maximi Zachariæ, & decimæ Tisri xxvii
Sept. conuenientis. Idem proponitur ab Anastasio Patriarcha Antio-
cheno in Sermone eis τὸν διαγέλισμὸν τὸν παναγεῖτον καὶ Θεοτόκην Marias.
Is sermo manuscriptus extat in Bibliotheca doctissimi Bonaventuræ
Vulcanij nostri. Verba, quæ huc faciunt, hæc sunt; quæ produxi,
quia non conuenit illi de mense cum Chrysostomo, Maximo Mona-
cho, & aliis: ἀπαξ Σταυρὸν ὁ καὶ νόμον ἰερός εἰσέχεται) eis τοῖς αὐτοῖς τῷ αἰώνιῳ,
ιλασκόμῳ οὐτὲ οὐτὲ λαζ. οὐθενὶς οὐτε ιλασμῷ οὐτε ιμέρᾳ οὐτε
πεινῶσεως, καὶ μηδὲ μεγάλη κέκληται) παρ' αὐτοῖς οὐτε Τιμωτὴ οὐτε
αὐτὴ τῇ δεκάτῃ οὐτε οὐδὲ μὲν μὲν μὲν, οὐτε οὐτε Οὐλαβού ΘΕΡCΙ παρ'
Εβραιοῖς λεγόμῳ. Απὸ γὰρ οὐτε Απειλίτων αὐτοῖς οὐτε οὐτε Ερεδοῖς.
τῇ οὐτῇ δεκάτῃ καὶ σελήνῃ οὐτε οὐδὲ μὲν μὲν ιεροῦ διώνοιο οὐτε Ζαχαρίας τῶν
αὐτελικῶν οὐτε αὐτοῖς θεάσατο, καὶ διαγέλιον τῶν θεοφανῶν οὐτε οὐτοῖς οὐτοῖς.
μεντὸν πληρώσας τὸν οὐρανὸν αὐτοὺς αἰτεχθέντες εἰς τὸν οὐρανὸν αὐτοὺς. πλη-
ρεύειν) δὲ πλησιφαῖς τὸν ελίνην γεγλυπτοῦν ἐν τῇ λεγομένῃ πανσελήνῳ, Το-

A τε σωμάτειν ή γυνή σύντος Ελιζαέτ. Vbi passim notandum, Aprilē esse primum mensem, non autem Martium: item Octobrem septimum, non autem Septembrem. Sic apud Gregorium Turonensem mensis octauus est Nouember, non October. Ait igitur semel in anno legalem Pontificem ingredi sancta sanctorum, & tamen dicit post completam ἐφημερίαν Zachariam domum reuertisse. Ergo erant plures Pontifices maximi. Deinde ipsam ἐφημερίαν compleri in plenilunio quid est? Vnde accepit? Si decima Octobris concepit Elisabeth, aut post, ergo Aprili contigit θεογένεσις Mariæ. Quomodo potuit ergo xxv Martij? Sciendum vero, veterem esse opinionem de summo Pontificatu Zachariæ. Nam & in ea sententia est Ambrosius in *B* Lucam. Si erat summus sacerdos, quomodo ergo ἐφημερία habebat? & quomodo ἐταχθῇ θυμιάσιαι? Non immorandum est his, quæ neque legenti fructum, neque confutanti gloriam adferunt. Tantum constet vanissimam fuisse caussam, propter quam natalem Christi in xxv Decembris statuerunt. Præterea illum cultum serius ad Constantinopolitanos a Romanis transmissum: ut Chrysostomus ipse notat: cuius verba omittenda non censuimus. Nam notanda imprimis: καίτι γε, inquit, ὅπω δέκατον ἔτος, οὐδὲ δίληπη γνώσμος ἡμῖν ή ἡμέρᾳ γέγονεν αὐτῷ. άλλ' ὅμως, ως διώδειν καὶ πέρι πολλῶν ἡμῖν τριχοθεῖσαι ἐτῶν ὅταν ηὐθὺς διὰ τὸ ὑμετέρος αὐτῶν, οὐτε διὰ τὸς αἱμάτων καὶ νέαν αὐτῶν, διῆτη διεχαίρειν εἰπών, διὰ τὸ περιστράτως ἡμῖν γνωρισθναι. παλαιός ἐστι δεκατούριον, διὰ τὸ τοῖς περιστρέψας ταχέως ὀμήλικα γνέσθαι, &c. Aliquot postea interiectis: ὅτω καὶ αὐτῷ τριχὴ μὴ τοῖς τηλεῖς ἐπεργεν οἰκτονοί αἱώδειν γνωστοῦν, πέρις ἡμᾶς ἐχομένσα νιν τοῦτο πέρι πολλῶν εἴην αἴρεσσον ὅταν διέδημε, &c. Post saeculum Constantini igitur Romæ hæc obseruatio instituta, & tempore Chrysostomi Constantinopolim deriuata est. Antea vero nulla dies Christi natalis excepta videtur fuisse, nisi apud eos Christianos, qui Dominum xxv Pachon natum volebant, ut manifesto colligitur ex Clemente Alexandrino. Apud alios autem sexta Ianuarij dicata erat illi cultui, quam vocant Ζεύς Φοῖβος, ή Ζεύς Θεοφάνια. Quare Epiphanius καὶ τὸν αἰώντων, Christum baptizatum scribit vi. Idus Nouembris, sexaginta diebus ante eius natalem. Eum enim ad baptismum accessisse natum annos yndetriginta, & menses decem. Scribebat enim hæc Epiphanius anno Diocletiani 90, Christi 374, vndecimo Valentiniani. Dies igitur vera natalis ignoratur. De anno autem ita censuerunt veteres, & recte Christum natum anno xxviii Actiaco. Hoc est, natalem Christi circa ultimos menses anni Iuliani conferunt, a cuius anni Iuliani Augusto iniuit vicesimus octauus annus Actiacus. Omnium enim vetustorum hæc fuit sententia, ut testatur Clemens Alexandrinus vetustis-

simus Christianismi scriptor. Annis Actiacis semper addenda no- A
 uem ad methodum aurei numeri. Nam Thoth Actiacus cœpit
 xxix Augusti , cyclo Lunæ decimo , anno Nabonassari 719 , vt
 accuratissime loco suo demonstratur. Ergo natalis Christi incidit in
 cyclum xviii , anno periodi Julianæ 4711 , Græcorum computi
 Paschalis 5506 , L. Cornelio Lentulo , M. Valerio Messalino
 coss. quibus coss. etiam Cassiodorus Christum natum scribit.
 Atque ita Cedrenus , qui non solum anno 5506 Græcorum na- B
 tum dicit , sed etiam feria iiiii , cyclo Solis Græcorum xviii , Lu-
 næ xv. Omnino igitur fuit cyclo Lunæ Dionysiano xviii , vt
 demonstrauimus , Solis Romano vii. Litera Dominicalis F. Idem
 dicit Maximus monachus quadringentis annis Cedreno vetustior; C
 cum ait , ἡμέρα ἡ τὸ εἰδούσαν θεόν αὐτούς μάζα , τὸ δὲ γῆρακτος λ. Et
 sane annus 4711 periodi Julianæ est vicesimus octauus Actiacus.
 Vnicus locus est apud Lucam , ex quo id colligebant. Iesus enim
 accessit ad baptisma anno ætatis suæ tricesimo absoluto , & tricesi-
 mo primo ineunte , qui erat Actiacus quinquagesimus octauus , de-
 cimusquintus Tiberij : de quo quinquagesimo octauo deductis tri-
 ginta absolutis proculdubio relinquitur annus natalis Christi 28 A-
 ctiacus. Quod rectissimo genere ab ipsis collectum : ita vt contra-
 dici non possit. Alij aliter illa interpretati sunt , ὥστε ἐπί τοις περισσοῖς ,
 vt nimirum ille esset annus Christi tricesimus quidem currens , un-
 detricesimus autem absolutus. Quare hoc modo Christus natus fue- C
 rit anno , quo currebat cyclus xix. Hinc Eusebius in Chronico
 natum scribit anno tertio Olympiadis cxciuii. qui quidem annus
 iniuit a cyclo xix. Hoc secutus Paulus Orosius ait natum anno
 ab v. c. Varronianō 752. Semper annis Varronianis Vrbis , qui-
 bus vtitur Orosius , addendum octo ad methodum Lunæ. Ita an-
 nus Varronianus 752 Vrbis erat xix cycli. Nescio an auctor ve-
 tustus Annalium Caroli Magni , quos versibus conscripsit , hoc vo-
 luerit. In annis enim Christi Indictionem minorem anno , quam
 nos usurpamus , ponit : puta , anno 810 dicit fuisse Indictionem se-
 cundam , quæ tamen ex usu nostro erat tertia. Non potuit errare
 toties in Indictione , quam per singulos annos ponit. Quare neces- D
 sario quem vocat 810 annum , is erat 809 vulgaris Dionysianus.
 Itaque constanter hoc obseruari notabis. Et quidem dubium non
 est , quin illius scriptoris ea mens fuerit. Epiphanius scribit Christum
 natum Augusto xiii , M. Plautio Siluano coss. qui cum fuerit
 annus Julianus quadragesimus quartus , erat decimus nonus cycli.
 Hinc idem Epiphanius κατ' αἰονίων scribit Christum natum περὶ ὅκτω
 εἰών Ιανουαρίων , οὐ τις ἐσὶ κατ' Εβραιοὺς Τιβέντα ii. Ergo neomenia Tebeth
 crat

A erat xxv Decembris , cyclo Lunæ xix. quanquam male dicit
fuisse Tebeth , qui erat Sebat , nisi error sit Librarij. His ita posi-
tis , manifestum est , nos annos Christi Dionysianos vno minus
putare , quam mediæ vetustati placuit , & biennio minus , quam
vetustissimi auctores Ecclesiæ scripserint. Hodiernum autem com-
putum annorum sero tandem a Caroli Magni , aut Ludouici Cæ-
sar is eius filij temporibus , auctore Dionysio Abate , admisimus. Is
Christum annorum quidem vndetriginta absolutorum ad baptismum
accessisse vult , sed cyclo Lunæ xii , qui erat annus Tiberij xvi , pas-
sum autem Cyclo xvi. In priore casu confutatur ex loco Lucæ , qui
ait xv anno imperij Tiberiani baptizatum , quo anno Consulatum
B gerebant duo Caij , Rubellius & Fufius Gemini. In altero casu satis
ratio eum refellit , vt suo loco videbitur. Quare , quod alibi diximus ,
peſſime de posteritate meritus est , cui perſuaferit annos Christi vno
minus putare , quam omnes , qui ante eum scripferant , sensiſſent.
Nam hoc modo Christus natus fuſſet anno ſolido fere post exceſ-
ſum Herodis. Vnde factum , vt nugator ille Viterbiensis , & e-
ius ſequaces , quadraginta annos Herodem regnaffe fabulati ſint ,
qui tamen mortuus fit anno 38 ineunte regni ſui. Tres igitur ſe-
ctæ de anno natalis Christi : hodierna , Dionysio Abate auctore ,
mendofißima , quæ natalem Christi ſtatuit anno Actiaco tricesi-
mo. media , quæ anno Actiaco vndetricesimo. prima , & veriſſima ,
C anno vicesimo octauo. Primi enim illi recte interpretati ſunt de
annis triginta Christi abſolutis , & tricesimo primo ineunte : Καὶ αὐ-
τὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡραῖος ἐπειδὴν τὸ δέκατον γένος ἦν , ὡραῖος ἐπειδὴν , ωραῖος Ἰωάννης. Quis dubitat hominem triginta annorum dici , qui tricesimum an-
num abſoluit ? Cedò mihi dialectum veterem , aut idiotiſſimum
hodiernum , qui aliter loquatur ? Iarifconfulti anniculum vocant ,
cui iam incipit exire annus abſolutus. Sic enim l. Anniculus , De
verb. sign. *Anniculus amittitur , qui extremo anni die moritur.* I-
tem : *Anniculus non statim , ut natus est , sed trecentesimo sexagesi-
mo quinto die , dicitur.* Rursus in iure quis est vigintiquinque an-
norum , niſi is , cui illuxit vicesimus ſextus natalis ? Denique Aa-
D gustus ipſe in Indice rerum a ſe geſtarum ſcribit anno vicesimo æta-
tis ſuæ ſe fuſſe annorum vndeuiſinti. Si annorum vndeuiſinti eſt ,
cui annus vicesimus currit : ergo annorum triginta eſt , cui tricesi-
mus primus iniuit. Sed illud ὡραῖος , inquiunt , id eſt , μυρεγὸς δὲ oſten-
dit nondum abſolutum tricesimum annum. Ergo ita interpretabimur ,
Et quidem Iesuſ incipiebat eſe quaſi triginta annorum. Sane locu-
tio proba eſt : Ego ſum circiter triginta annorum , & Græce , ἐγώ
αἱμὶ μυρεγὸς δὲ ἐπειδὴν ἐπειδὴν . Sed quis ferat , Ego incipio eſſe circiter
Z 4 annorum

annorum triginta? Quis vñquam ita locutus est? Τοι μηδέ δέ, est in- A
definitum: Τοι ἀξεῖδις, definitum. Quam ergo ridicule duo contraria
coniunguntur. Hebraismus purus putus est in voculatione ωτεί. Ea
voculatio locum habet in Hebraismo nunc dubitanter, nunc adfir-
mant, expressa per literam seruilem Caph. Duplicis enim notionis
est. Aut enim est ΚΑΡΗ Δπογηπικὸν, siue σοχασικὸν Grammaticorum
idiomate vocatum: aut ΚΑΡΗ αληθινὸν, ut vocant: cuiusmodi est
in loco isto Lucæ. Eo enim vtuntur, cum ita rem affirmant, ut de
ea dubitari non possit. Tale est illud Iohannis primo, δόξαν ως μα-
νογλύπες. Colligerem sedulo exempla ex Apostolis, & LXX interpre-
tibus, nisi hoc esset abuti otio meo; & iudiciis doctiorum diffidere.
Nam quemadmodum crebro hæc occurrunt in sacris libris, ita pau- B
cos inuenias, qui hoc ipsum ignorent, qui saltem Hebraismum le-
uiter degustarint. Sed esto ωτεί Δπογηπικὸς dictum: Iesus erat quasi
triginta annorum. Pauci igitur dies deerant complendo anno trice-
simo, puta viginti, aut mensis. quanquam nec mensis quidem inte-
ger defuturus videatur, si ωτεί Δπογηπικὸς accipiamus. Sed mensis de-
sideretur, aut duo menses anno tricesimo absoluendo. Et dies bap-
tismi esto vi Ianuarij, ut omnibus persuasum est. Ergo eodem anno
baptismi, imo paulo post baptismum, tricesimus primus annus ini-
uit. Erat autem annus Julianus 74, in quo vi Ianuarij Christus bap-
tizatus. Ergo mense Februario cæperit annum tricesimum primum.
Proinde 30 annis Christi completis de 74 Julianis detractis, relin- C
quitur 44 annus Julianus currens, in quo Christus natus anno
xxviii Actiaco, ut voluit Clemens, & pleraque omnis vetustas.
Omnino effugere non possunt, quin Christus natus sit anno Actiaco
xxviii. Hoc anno Christi Dionysiano 1596, inibit Thoth 1626
Actiacus ab a. d. IIII Kal. Sept. Si Christus natus est fine anni, de
1626 deductis 28 annis absolutis, de primo Thoth Actiaco, ad
Thoth anni natalis Christi, relinquuntur anni 1598 absoluti a Chri-
sto nato, & annus 1599 ab eodem Christo, fine huius anni incipiet,
quando nos oraculum Dionysij Exigui secuti inibimus annum tan-
tum 1597. Biennio igitur integro a vero nos remouit sanctio Dio-
nysiana: quod vtinam nunquam in mentem venisset aut illi hoc im- D
perandi, aut nobis parendi. Vitium huius sententiæ Dionysianæ vi-
detur oboluisse Mariano Scoto, qui ita scribit: *Anno ad veritatem
Euangelij MLXVI, secundum vero Dionysij cyclum, MLXXIIII,*
Hilliprandus, qui εἰ Gregorius, &c. Breuiorem dicit Dionysij æram
biennio, ut nos. Sed, inquiunt alij, illa, ἦν ωτεί ἐτῷ τετρακοντα δέ-
χομβρῷ, indicant triginta annos incepisse. Quo argumento?
Quis Græcismus hoc patitur? εγώ ἀξεῖδις τετρακοντα ετῷ, pro ἀξε-
ιδιαι τῷ

A puc δέ τριακοσίς ἔτος. In Ges ἦν τριακοντάριον τόπον toto anno tricesimo primo. Sed absolute tricesimo statim dicebatur αρχεῖον ὡν τριακοντάριον. Non enim intelligunt participium ὡν tacitum, quod omissum est, ne repeteretur. ἐν αρχόμενῳ, id est, ἡμέρᾳ. Quod ne ipsi quidem negauerint. Ergo haec sunt perinde ac si ita concepta fuissent: ἡμέρα In Ges ὡν τριακοντάριον τόπον, ὡν, ὡς ἀνομίζεται, ψὸς Ιωσήφ. Quia vero insuaue erat illud ὡν repetere, alterum est omissum. Quis nescit, verbum αρχεῖον, & illi contrarium πανεῖον cum participiis construi? Itaque pauci aduerterunt λέξιν αρχόμενῳ, esse ἡμέραν, & subaudiri ὡν: nisi ὡν sequens adsumatur: vt ita sit: Καὶ αὐτὸς Ἰησος ἡμέραν τριακοντάριον, ψὸς, ὡς ἀνομίζεται, Ιωσήφ. quod sane verissimum est. Nam τὸ αρχόμενῳ non potest esse sine ipso ὡν, vt fatebuntur omnes, qui Graece sciunt. At Syrus paraphrastes In Ges λέξιν αρχόμενῳ τριακοντάριον τόπον εἶπεν. Vult parum deesse anno tricesimo complendo. Siue igitur fere triginta annorum fuisse dixeris, siue triginta absolutorum, codem recidit epilogismus annorum ætatis Christi. Hoc enim modo Christus XXVIII anno Actiaco natus fuerit. Sed tamen caue aliter putes, quam Christum triginta annorum natum fuisse, & tunc tricesimum primum illi iniuisse, cum accessit ad baptismum, vt a nobis demonstratum est. Ex quibus colligitur, aut eadem die mensis Christum natum & baptizatum, aut proxime. Non enim cœpisset esse triginta annorum, cum baptizaretur, nisi eodem anni tempore etiam natus esset, quo baptizatus. Ex quo etiam quidam veterum memoriam tam eius natalis, quam baptismi eadem die celebrabant, nempe undecima Tybi Actiaci, quæ est VI Ianuarij Juliani, vt habes apud Clementem, & ab eo apud Epiphanius. Sed vide absurditatem. Nam tametsi Dionysius undeviginti annorum absolutorum natum ad baptismum accessisse vult, tamen velit nolit, uno anno maior erit computus annorum Christi, vt iam ostendimus, deductis 29 annis solidis, de anno Iuliano 74 currente in Epiphania. Rursus Christus baptizatus est cyclo Lunæ undecimo. Ergo si annis Christi addenda vñitas ad methodum cycli aurei, Christus incipiebat tantum annum undevicesimum. Quare ita fuerit utroque miranda ἀλογίστα. Quanquam errorem Dionysij validissime confutauerimus, tamen non deerunt, qui obtrectaturi sint, imo qui stilum sophisticum distinguent. Sed nos cum Catone eorum vitiligitorum orationem sinemus præterfluere. A nato igitur Christo, ad excessum Herodis, anni sunt duo absoluti: vt etiam recte conieciisse videantur, qui totidem annorum interuallum illud ponunt ex verbis Evangelistarum: αὐτῆλε παῦλος· οὗτος παῦλος οὗτος ἡ οὐ πᾶσι τοῖς σείσις αὐτὸς, δύο διετος καὶ λιθίζεται, καὶ τὸν Χριστὸν, οὐκ ηκείσθως τοῦτο τὸ μάγιστρον.

Ex hoc,

Ex hoc, inquam, colligunt Christum fuisse bimulum, siquidem bimulos omnes iussit interfici. Ergo καὶ τὸν χρόνον, ὃν ἡκείσως πέπλη τῷ μάγῳ. Supra dixerat: καλέσας τὸν μάγον ἡκείσως παρ' αὐτῷ τὸν χρόνον Σὲ φανομένον διέργις. Ergo stella illa cæpit videri nascente Christo, & tunc iam biennium solidum fulgebat. Quod sane dubito, & dubitandi caussa ipsi Magi: πολὺς εἰνὶ ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῷ Ιερώνῳ; Indicant tum recenter natum. Deinde εἴδομόν γε αὐτὸν τὸν αἰσέγα εἰ τῇ αἰατολῇ, &c. Item: Καὶ οὐδὲ ὁ αἰσήπον, οὐ εἴδοντες τὴν αἰατολήν, πέσοντες αὐτούς. Si statim, ut natus est, visa est Stella, & ut visa est, profectionem suam Magi instituerunt, ut sane fecerunt, illud δοῦλος διεργός non satis est ad stabiliendum interuallum biennij a natali Christi, ad infanticidia. Sed profecto ita est: Herodes nesciens plane tempus natalis Christi, non solum bimulos pueros interfecit, sed & infra bimatū, etiam in illa die editos. Nam τὸν κατωτέρων proculdubio ostendit Iesum διετόνη non fuisse, sed κατωτέρων Σὲ διεργός. Qui illud interuallum definiunt biennio, habent Macrobiūm, quo sententiæ suæ viam muniant. Sic enim de Augusto: *Cum audisset, inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Iudeorum intra bimatū iussit interfici, filium quoque eius occisum: ait, Melius est Herodis porcum esse, quam filium.* Sed omnino tam falsum est Antipatrum Herodis filium inter illos pueros cæsum, quam ipsum Antipatrum bimulum fuisse: nisi forte hominem xxv annorum, aut amplius bimulum vocaueris. Neque enim Iosephus infanticidia illa tacuisset, si eodem tempore, quo cædes Antipatri, contigissent. Interfectus est autem Antipater iussu patris quinque diebus ante obitum ipsius patris. Magi vero in oppido Bethlehem puerum Iesum adorarunt. Quod si in oppido Bethlehem, ergo intra purificationem. Nam Iosephus, & Maria illuc venerant, ut cum aliis gentilibus stirpis suæ nomina profiterentur. Interim oppressit eam partitudo, ut in diuersorio pepererit. Iam vero lex præcipit, pueroram procurare se in suo sibi sanguine, hoc est, iustos dies τῷ λοχεῖν obseruare, & publico abstinere. Itaque pueræ hinc nefas prius discedere quam iustis purgationis operata fuerit. Cuius sententiæ fuit Aur. Augustinus, vir longe castigatoris iudicij, quam Eusebius. Itaque hoc declaratur illis, πολὺς εἰνὶ ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῷ Ιερώνῳ; Nam nuper natum indicant. itemque illa: Σὲ Ἰησοῦν θυμῶντες τὸν Βηθλέεμ τὸν Ιερώνην, ὃν ἡμέρας Ηερώδης Σὲ βασιλέως, οὐδὲ Μάγοι δοῦλοι αἰατολῶν παρεγένοντο εἰς Ιεροσόλυμα. Disertissime sub ipsum tempus natī Christi ipsos venisse dicit Euangeliſta, idque circa finem purificationis: cuius iustis functa Virgo se ē cum puero stitit Deo in templo. Interea diuinitus monita aufugit in Aegyptum: Chaldaeī vero in Persidem. Sed audi verba Epiphanij πέπλη τὸν κανόνιας Χειρὸν τῷ γε τετρα-

xos φ.

A nosq[ue] τείτο ἔτει Ηρώδ[us] ; Τεωτραχοσῶν δὲ διάλεξεν Αὐγύστον βασιλέως θρυλόταν
οὐ σωτὴρ ἐν Βηθλεέμ τοῦ Ιερουσαλήμ. κατέστη δὲ εἰς Αἴγυπτον τῷ τριακοσῷ ἔτει Κ
πέμπτῳ Ηρώδ[us]. διότι δὲ δέκα τοῦ Αἴγυπτος μετὰ τούτῳ Ηρώδ[us] ιερολόγιον. διὸ ἐπὶ^{τριακοντατού} καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τοῦ Ηρώδ[us] αἰεχῆς ἦν οὐ πολὺς Τεσσαράκοντα τοῦτον, οὐτε
Ηρώδ[us] τριακοντατού ἐπὶ τοῦ πληρωθέντος κατέστη ψεύτην φίλον. Recte 37 annos
tantum regnasse Herodem vult. Sed si tempore obitus Herodis Ies-
sus erat quadrimus, ergo natus fuerit anno xxvi Actiaco. Quod
est falsum. & reliqua, quæ ante hæc dicit Epiphanius, perperam
omnia dicta. Deinde quam ridicula, quæ adiicit de Herode Iunio-
re filio Archelai, qui vicem patris regnauit? Puto illum regnasse
cum Regibus Persicis nouorum Chronologorum. Summa dispu-
tationis nostræ: Christus natus est anno Herodis tricesimo sexto, A-
ctiaco vicesimo octavo, periodi Julianæ 4711, in fine, aut 4712,
in principio, mundi 3948, Iudæorum 3759, computi Græco-
rum Paschalis 5507, Lunaris eotundem 5492, censu Augusti
primo, qui fuit uniuersalis, ut distinguiatur a censu Iudææ; quo bona
Archelai in fiscum redacta. Eum censem suo tempore extitisse in
archiuis Romanis scribit Chrysostomus in Sermone de Natali: ὅτι
δῆλον, ὅτι τοῦ πεντατεύου διπορευόμενον ἐτέχθη, καὶ τοῖς αἰεχαῖοις τοῖς δημοσίᾳ
καιροῖς καθοδίζειν ἐπὶ τοῦ Πάμφιλου ἔχεσθαι τούτου χώραν, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ γραφῆς μα-
θόντα αἰερεῖται τοῦ βαλόντος. Utinam haberemus illos κώδικας.
In verbis Chrysostomi melius fortasse legeretur, καὶ τοῖς αἰεχαῖοις, καὶ τοῖς
δημοσίᾳ, &c. Neque dubito ita auctorem scripsisse. Recte autem
τοῦ πεντατεύου διπορευόμενον, ne confunderet cum altera, de qua mentio
in actis. Natus igitur Dominus anno Sabbatico. Annus primus Sab-
baticus, 3270 periodi Julianæ. Annus nati Christi 4711. Interval-
lum 1442 anni a primo anno Sabbatico, ad annum nati Messiae,
quæ sunt septimanæ 206.

DE QVINQVE PASCHATIBVS A BAPTISMO AD RESVRCTIONEM.

De interullo τοῦ πολιτεῖας & functionis Messiae, quot & quæ fue-
rint veterum opinones, referre, difficiliorisne, an inutilioris
fuerit operæ, nescio. Certe operosum est referre, ambitiosum
refellere. Nam illa Eusebiana iam a nobis confutata de quatuor Pon-
tificibus. Vnam producam, quæ omittenda non erat: ut homines pijs
& eruditis videant, quid iudicij illis veteribus fuerit in huiusmodi
inuestigatione, & quo delectu ea a nobis accipienda. Clemens A-
lexandrinus vir saeculi sui eruditissimus, & unus eorum, qui pro-
pius ab ætate, quæ Apostolos secuta est, scripserunt, Christuni
affirmat

affirmat vnum annum duntaxat prædicasse. Id ex illo Esaiae loco A colligit a Luca producto : ἡμετὸν δὲ τὸν καὶ οὐ πρέσπειλε με. Quod ita ille exposuit : ὅτι ἡμετὸν μόνον ἔδι αὐτὸν κηδεῖσθαι. οὐ τῷ γένετο τῷ τοι. ἡμετὸν δὲ τὸν, &c. Mirum argumentum. Quod Esaias ex persona Christi dixerit, *Annūm acceptabiliem misit prædicare me*, propterea consequens esse, ut vnum annum duntaxat prædicavit. Alij, eosque secutus Epiphanius, hanc sententiam Clementis ut parum sinceram incrusterunt, & Christum duos annos πολυτάσσας coniiciunt εἰς τὸν πέρσις π. quia, si fuit vnius ἡμετός δὲ τὸς, ergo fuit & alter ἀπλεγόμενος, οὐ & δὲ τὸς. Ergo, inquiunt, duos annos prædicauit: uno & tricesimo anno ætatis τὸν δὲ τὸς: altero & tricesimo τὸν απλεγόμενον, & præterea octaginta quatuor ἡμέρας απλεγόμενος. B Hæc eiusmodi sunt, vt illis relictis, meliora & veriora nobis quærenda sint. Quemadmodum igitur Thucydides per æstates & hinc mes bellum Peloponnesiacum descripsit, ita nobis in re paulo obscuriore interualla quædam assumenda sunt, quibus totum illud tūm. us a baptismo, ad resurrectionem, perspicue notari possit. Per Paschata igitur interuallum illud diuidatur. Christus baptizatus est cyclo Lunæ undecimo, ante Pascha. Resurrexit cyclo xv, post Pascha. Quatuor igitur anni sunt absoluti. Omne interuallum duabus terminis circumscribitur. Et proinde quatuor annis absolutis quinque Paschata debentur. A baptismo igitur, ad resurrectionem, quinque sunt Paschata. Primum Pascha diserte notatum est Iohannes II. 13. 23. Secundum Pascha apud eundem, cap. v. μῆτρα τῶν ζωὴν τὸν Ἰερούλων. Eam enim ἐορτὴν Pascha esse, perspicuum est ex verbis Domini, capite antecedente: οὐκέτι οὐδὲν λέγειε, οὐτι ἐπὶ τελετουλώς ἐσι, Καὶ οὐ θεωρεῖτε ἔχει); ex quibus patet, circiter mensem Tebeth hæc dicta fuisse. Coniectus fuit Iohannes in carcerem, re quidem, propter Herodiadem, prætextu autem, propter turbam discipulorum ei quotidie affluentem, quæ suspecta erat Herodi. Auctor Iosephus: cui consentanea scribit Iohannes: οὐκέτι οὐδὲν Φθεισταῖα, οὐτι Ἰνσοῦς πλεονασμοὺς μαθητὰς ποιεῖ, οὐτι Ιωωίαν, &c. Cædis autem Iohannis, vt & vinculorum, caussa fuit Herodias, vt Euangelistæ testantur, non turba discipulorum, vt vult Iosephus. Iohannem enim summopere D colebat Herodes. Marci vi. 20, & inuitus eius cædem iussit. Ibidem, 26. Matthæi xiii. 9. Igitur post Iohannis supplicium, aufugit Iesus in Galilæam. Nam Hierosolymis ei tuto esse non licebat, propter celebritatem loci, licet Hierosolyma essent extra Tetrarchiam Herodis. Hinc incipit prædicatio Christi apud Matthæum, & Marcum. Tertij Paschatis vestigia extant in xii Matthæi, Marci ii, Lucæ vi: vbi fit mentio Iesu per maturas segetes ambulantis.

Illud

A Illud est primum Pascha post secundam profectioem in Galilæam. Prima enim profectio post baptismum: altera post Iohannem in vincula coniectum. Hinc, ad xiii caput Matthæi, gesta vnius anni continentur. xiii vero capite dicitur Iesus abdidisse se in loca ignorabilia, sola, & deserta, in quæ nihilominus secuta eum fuerit multitudo trans lacum Tiberiadis. Caussam secessus exponit Matthæus: quod scilicet tum primum Iesus inaudisset, vel potius praescisset de cæde Iohannis. Itaque nauigio delatus trans lacum secessit. Ibi miraculum quinque panum & duorum pisciculorum editum. Vtrunque vero, & miraculum, & Iohannis cædem paulo ante solenne Azymorum contigisse, liquido constat ex Iohannis sexto. Inde petat, qui volet. En quatuor Paschata a baptismo Christi. Quintum & ultimum Pascha est τὸ σῶματόν εἰσιν, in quo Agnus verus pro nobis mactatus. Nunc singillatim ea quinque Paschata discutienda.

P R I M V M P A S C H A .

PRIMVM Pascha habet characterem suum, xv annum imperij Tiberiani, cyclum Lunæ xi. Ex qua epocha cæteræ comprehenduntur. A baptismo sequitur ieunium quadraginta dierum in deserto. Reditus Christi ad Bethabara. Iohannis i. 28: vbi de Iesu Iohannes testatur. Hinc, ad proximum Pascha, non multos dies interfuisse scribit Iohannes. Prima die Messias agnitus ab Andrea fratre Simonis, & Simone filio Iona, hora diei decima. Eadem die Simon vocatus KEPHA. Altera die Philippus domo Bethsaida sequitur Christum. Nathanaelis colloquium cum Christo. Hæc omnia Iohannis i. Tertia die in vico Galileæ Cana aqua in vinum conuersa. Hinc Iesu in vicum Capernaum profectio. Vnde, quia Pascha imminebat, paucos post dies Hierosolyma ad solenne Azymorum reuertitur. Iohan. ii. 13. Eodem tempore campsorum, numulariorum mensas euertit: institoria, cauponas mercium, armenta & greges templo exigit. Iohannes ii. Itaque a reditu Christi in Bethabara, & partes Iordanis, ad illud Pascha, acta capitum primi & secundi continentur apud Iohannem. Bethabara autem puto eundem locum fuisse cum eo, qui Iudicum vii. 24, dicitur בֵּית צְדָקָה, adiacentem Iordani, & ipsum quoque aquis irriguum, vt ex eodem capite Iudicum colligitur. Quare male quædam exemplaria pro Ἀγραπη habent Βεθανία, quæ varietas iam antiquitus inoleuit, cum & de ea admoneat Epiphanius, scribens anno Christi 374: & Syrus atque Arabs Paraphrastes Bethania non Bethabara legant.

Aaa Tempus

Tempus prima Azymorum.

A

Annus xv Tiberij Cæsaris, C. Fusio Geminò, C. Rubellio Geminò
coss. Cyclus Lunæ xi, Solis x.

Annus xxxvi periodi quintæ Alexandreæ embolimæus abundans.
Tifri Septembris ix, feria v: ut etiam Tifri Iudaicus 3789. cuius
character 5.i. 1047.

Nisan Aprilis v, feria tertia.

Prima Azymorum, siue xiv Nisan, Aprilis xviii, feria secunda.

Annus Julianus LXXIV.

A vero natali Christi xxxi.

Computi hodierni Dionysiani xxix.

B

Periodi Julianæ 4742.

Computi Græcorum Paschalis 5537, eorundem computi Lunaris
5523.

A Thoth primo Nabonassari, 776: Pachon vi.

A primo Thoth Actiaco, Lxxix: Pharmuthi xxiiii.

A conditū rerum 3978, Krionos xvii. Zyon 7.16. 52 Septemb.
xxv.

Annus quarus Olympiadis cc i, Δαγστις ἔκτη ἐπὶ δέκα.

Annus sextus periodi Atticæ, Ελαφησολιῶν η τετάκοδι.

Annus LIV quintæ periodi Calippicæ, Μενυχιῶν πεντεκαθητη. Quod autem Iesus baptizatus sit duobus Geminis coss. Chæc est omnium veterum sententia: qui tametsi hoc tacuissent, tamen xv annus imperij Tiberiani eo nos manu deduxisset. Sed de die baptismi non conuenit inter illos. Alij enim vi Iduum Nouembrium, alij xi Tybi, id est, vi Ianuarij, baptizatum scribunt. Basilidiani heretici celebrabant baptismum xv Tybi, id est, x Ianuarij. Clemens: οἱ δὲ Βασιλεῖδες καὶ οἱ Βαπτισματοῦ αὐτοῦ τινὲς ιμέρους ἑορτάζοι προσδιακτερότοις αἰαγιώσεσι. Φασι δὲ εἶναι τὸ πεντεκαθητην ἐτὸς Τιβερίου Καισαροῦ, τινὲς πεντεκαθητην δὲ Τυβὶ μὲν. At Epiphanius ait baptizatum πέντε εἰδῶν Νοεμβρίων, καὶ Ερεγγίων Μηδεմοῦ ἑσδύμην. Ut sexta Iduum Novembis illo saeculo esset septimi mensis Iudaici, id non potuit accidere, nisi Cyclo xiii, anno xvii imperij Tiberiani. Quod est absurdum. Imo si proprius rationem putemus, hoc non potuit accidere in periodo Alexandria, qua vtebantur Iudei; nisi cyclo quinto. Quæ omnia sunt puerilia.

SECVN-

SECUNDVM PASCHA.

Ab antecedente Pascha, ad mensem Tebeth, comprehenduntur gesta capitis III Iohannis, colloquium Nicodemi, discensus Christi ex vrbe, transitus per Samariam. Nam ex Galilaea Hierosolyma pergentibus necessarius erat transitus per Samariam, autore Iosepho. Transitus per Samariam incidit in mensem Tebeth: ut iam indicauimus. Item quatuor menses supererant ad messem: Mensis autem messis erat Ijar secundus a Nisan, octauus a Tisri. Coniectus erat in carcerem Iohannes propter multitudinem discipulorum, vt volebat videri Herodes, vt autem res erat, propter Herodiadem. Veritus igitur Iesus ne & multitudo discipulorum suorum suspecta esset, vt diserte expressum est Iohann. IV. 1. 2. 3, iterum in Galilaeam secessit. Huc pertinet quartum caput Iohannis. Hinc Matthaeus orditur prædicationem Christi ἀκέστας ὁ Ἰησοῦς, ὅποι ἡ Ιωάννης παρεδόθη, απέχοντο εἰς τὸν Γαλιλαίου. Paulo post: Διπλὸν τότε ἤξαρτον Ἰησοῦς κηρύασθαι. Clarius apud Marcum: μῆνας δὲ τριήμισι τὸν Ιωάννην, ἥλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν Γαλιλαίου κηρύασθαι τὸν διαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. In itinere sanatus filius aulici Herodiani, secundum scilicet miraculorum, quæ Christus a baptismio edidit. Rursus repetit Hierosolyma festo Paschatis, quod fuit secundum a baptismio, & de quo C nunc agimus. Scribit enim Iohannes initio capituli V: μῆνας λεπρὸν τοῦ Ιαδαίου, καὶ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἰς λεπρόν λυμα. A mense Tebeth proximum festum unum de tribus, propter quæ esset Deo sisti, id vero est Pascha. Haud dubium igitur, quin illa ἱορᾶ fuerit Pascha: quod etiam vetustissimo scriptori Irenæo visum est. Itaque menses tres tantum mansit in Galilaea, postquam Iohannes in vincula coniectus est. Intra id tempus clinicus sanatus, quem octo & triginta annos languor obsidebat. Hoc in ipsa vrbe factum ad portam, quam περιβαλλεῖ vocat Euanglistes: Nehemias autem ea est Ιωνατανία, hoc est, πύλη περιβαλλεῖ, in Piscina Αρτόν-Τιν, vt recte vertit Paraphrastes Syrus. Id autem est domus Gratiae. Ita dicta propter salutem diuinitus Dægris contingentem. Nam in aquam diuinitus commotam immersi Clinici in integrum restituebantur: Totum vero quintum caput dicatum miraculo Clinici illius sanati. Post quintum caput magnus hiatus sequitur, abrupto tenore historiæ. Nam Apostolus statim initio VI capituli, nulla mentione tertiaræ in Galilæam profectionis, orditur res in Galilæa gestas, quæ capitibus apud Matthæum XIV, Marcum VI, Lucam IX exponuntur. Idque consulto ab Apostolo factum: Neque enim opus erat ea repetere, quæ accurate & copiose ab illis

illis tribus antea explicata erant, cum aliorum θραλεπόμψα tantum A persequatur. Scio doctos viros, qui Harmonias Euangelicæ historiæ contexuerunt, ea, quæ a Matthæo a quarto, ad quartumdecimum caput, & similiter a reliquis duobus Euangelistis tractantur, in id tempus coniecisse, quæ secundo Paschati & secundo anno a baptimate competebant. Sed quemadmodum illi suas rationes habent, cur id fecerint, ita & nobis causæ non defuerunt, cur aliter faceremus. Nos eorum industriam laudamus, & nostræ tamen nos sententiæ nondum pœnitet. Nam quæ ante xiv Matthæi, vi Marci, ix Lucæ narrantur, eorum melior pars inter v & vi Iohannis interiicienda, cum pertineant ad tertiam Δισδημίαν eis Γαλιλαῖον, quando adhuc Iohannes in vinculis erat.

B

Tempus prima Azymorum.

Annus xvi Tiberij M. Vinutio Quartino, C. Cassio Longino coss.

Cyclus Lunæ xii. Solis xi.

Annus xxvii periodi quintæ Alexandræ, ordinarius communis:

Tisri ciuilis iii Kal. Octob. translatus a feria iv in v, vt & Tisri computi hodierni anni Iudaici 3790. cuius character 4. 23. 556.
Tebeth xxvii Decembr. feria tertia.

Nisan Martij xxv, feria septima.

Prima Azymorum, siue xiv Nisan, Aprilis vii, feria sexta.

Annus Julianus lxxv.

A vero natali Christi xxxii.

C

Computi hodierni Dionysiani xxx.

Periodi Julianæ 4743.

Computi Græcorum Paschalis 5538, corundem computi Lunaris
5524.

Annus mundi 3979, Krionos xvii. Zyon, i. 22. 41', Septemb. xxv.

A Thoth primo Nabonassari, 777: Pharmuthi xxv.

A primo Thoth Aetiaco, l ix, Pharmuthi xii.

Annus lv periodi quintæ Calippicæ, Μενυχιῶν η πεντεκαιδεκάτη.

Annus primus ccii Olympiadis, Δασις ὥγδοη ισαυρίως.

Annus vii periodi Atticæ, Ελαφηβολιῶν η ὥγδοη φεύγοντο. Inter Consulatum duorum Geminorum & Consulatum Vinucij cum D Longino, Fasti Siculi interponunt Rufum, & Rubellinum: Epiphanius Rufum & Rubellionem, aitque Christum passum Vinicio & Longino coss. Miror igitur ab accuratis. scriptore Onufrio omissum horum Consulum mentionem, tametsi falsa sit. Nam Consulatus Geminorum incidit in xv annum Tiberij, ac proinde in Cyclum xi. Consulatus autem Vinicij in xii Cyclum; vt ex Velleio constat, qui eo anno librum suum scribebat & characterem illi anno

Alli anno apposuit annum urbis Varronianum 783, hoc est, cyclum XII. Ergo nullus annus interfuit inter duos Geminos, & Vinucium Quartinum. Cum autem annus Varronianus 783 sit 782 Cato-nianus & Fastorum Capitolinorum: mirum eundem Onufrium, qui se Fastos Capitolini sequi profitetur, & quidem sequitur, Consulatum Vinicij in 783 annum urbis contulisse. In quo oblitus est sui. Oportet autem illos duos coss. Rufum & Rubellionem suffectos fuisse. Sed quibus suffectos dicemus? duobus Geminis? Nescio.

TERTIVM PASCHA:

TERTII Paschatis vestigia extant in Matthæi XII, Marci II, Lucæ VI capitibus, de Iesu ambulante διὰ τὴν ἀστείαν, item de discipulis qui spicas decerptas manibus affriabant. Quod satis erat ad Paschatis proxime antecedentis tempus designandum: quod in Nisan flauescunt segetes. Sed Lucas etiam diem ipsam designauit, adiiciens eam fuisse σάββατον διήλεγέ πέμπτων, nimirum Sabbathum id, quod proxime post Solenne Paschatis sequitur. Nam πέμπτη ημέρα hoc est, λόγῳ διήλεγες οὐ πάρχα, Lex iubet septem Hebdomadas putare. Itaque Hebdomades omnes & Sabbathata omnia a Paschate, ad Pentecosten; sumunt appellationem suam λόγῳ διήλεγες οὐ πάρχα. Interuallum au-

Ctem illud omne dierum, quod Græci Πεντηκοστή vocant, Iudeis dicitur ριψοῦ ἡμέρα: λευθῆ μὸς οὐ δεκτήματος, numerus manipuli: quia λόγῳ διήλεγες οὐ πάρχας Omer siue δεκτήμα primitiarum offerebatur. Prima igitur Hebdomas, quæ putatur ab oblatione Omer, dicitur εβδομάς διήλεγέ πέμπτη: secunda εβδομάς διήλεγό διτετράς: & sic deinceps: ut habes ut habes in Indiculo, in quem coniecimus Sabbathata omnia τῆς Πεντηκοστῆς istius anni, de quo nunc loquimur. Intellige autem τὴν Πεντηκοστήν, interuallum a Pascha, ad solenne Pentecostes: non autem ipsum solenne Pentecostes, Eodem modo μία διήλεγέ πέμπτη est feria Solis prima post festum Paschatis, τετράς διήλεγέ πέμπτη, feria Mercurij post διήλεγεν Paschatis. Quare & σάββατον διετερέ πέμπτων est primum Sabbathum, quod proxime τὴν διήλεγεν οὐ πάρχα sequutum est: Hebraice ergo σάββατον διετερέ πέμπτων, רְאשֵׁת שְׁבָתָה σάββατον διετερό διτετράς. Hoc enim est perinde ac

Indiculus	Sabbatorum	Pentecostes:
διήλεγέ πέμπτων	19 Nisan	31 Martij
διήλεργο διτετράς	26 Nisan	7 Aprilis
διήλεργό τετράς	3 Ijar	14 Aprilis
διήλεργό τετράς	10 Ijar	21 Aprilis
διήλεργό πεμπτον	17 Ijar	28 Aprilis
διήλεργέ κεν	24 Ijar	5 Mai
διήλεργέ δομον.	2 Siuan.	12 Mai.

σαββατοῦ δόπιος διδύμης πεντάτευχος, δόπιος διδύμης διδύμης. Quam à Aliena ab hoc sensu adferant veteres omnes, & quam intricata Epiphanius κατ' ἀκοντῶν pag. 197, potest scire, qui corum locos consulerit.

Tempus prima Azymorum.

Annus xvii Tiberij Cæsaris. Ti. Cæsare Aug. Germ. v, L. Ailio Seiano coss. Cyclus Lunæ xiii, Solis xii.

Annus xxxviii periodi quintæ Alexandreæ defectiuus communis.

Tifri ciuilis xviii Septembris, feria secunda translatius. Sed Iudaicus hodiernus anni 3791, fuisse 7. 8. 352, Septembris B xvi, anno communi abundantí.

Nisan, Martij xiii, feria tertia.

Prima Azymorum, siue quartadecima Nisan, xxvi Martij, feria secunda.

Annus Julianus LXXVI.

A vero natali Christi xxxiiii.

Computi hodierni Dionysiani xxxi.

Periodi Julianæ 4744.

Computi Græcorum Paschalis 5539, eorundem Computi Lunaris 5525

Annus mundi 3980. Krionos iv. Zygon 3. 4. 31, Septemb. xxv. C

A Thoth primo Nabonassari 778, Pharmuthi xiii.

A primo Thoth Attiaco lx, Phamenoth vltima.

Annus lv i periodi quintæ Calippicæ, Ελαφηβολιῶν πενταετίας τεσσαρεσκαιδεκάτη.

Annus secundus cc ii Olympiadis, Πεντίς δευτέρᾳ φεγίωντο.

Annus octauus periodi Atticæ, Ελαφηβολιῶν πέμπτῃ ἐπὶ δέκα. qui quidem Elaphebolion mere fuit Lunaris. Nam eius character, 2.12.790, Martij xii, in quam diem eo anno incidit neomenia Elaphebolionos.

Q V A R T V M P A S C H A.

D

In annum verum Christi xxxiiii, in quem incurrit quartum Pascha, capita hæc coniicienda, xiiii Matthæi: vi, xiiii Marci: vii Lucæ, & cædes Iohannis Baptistæ, qui duo Pascha ta exegit in vinculis apud castrum, cui nomen Μαχαρεγος. Hinc ad passionem Domini, filium historiæ ab omnibus Euangelistis continuatur. Scribunt igitur Matthæus, Marcus & Lucas, Iesum, cum

Acum esset in Galilaea, vls lacum' Tiberiadis, in loca sola secessisse.
 Caussam afferunt, recentem casum Iohannis Baptistae, item Iesum ab Herode metuentem, cuius scilicet iussu Iohannes gladio percussus fuit. Quo nuncio accepto Iesus, inquit Matthaeus, ανεχωρησεν εις οἴημα τόπου κατ' ιδίαν. Iohannes addit tantum, πέρην τὸ θαλάσσην migrasse. Quatuor autem Euangelistae uno ore scribunt, tunc nihilo secius vulgus Iesum secutum: ubi miraculum quinque panum & duorum piscium patratum. Atque omnes quidem Euangelistae haec uno consensu. Tempus autem, vt diximus, solus Iohannes designat. ὃ δὲ ἐγένετο Πάσχα ή ἡ οἰητή τῷ Ιερούλατορ. Ecce quartum Pascha a baptismo: ante quod Iohannes gladio percussus iussum Herodis. Continuit igitur se intra fines Galileae, usque ad solenne οκτωπηγίας. Tum ait Iohannes, μετάσθι τὸ οἴημα Iesum iterum Hierosolyma venisse. μεταστάντες οἴηται vocat, quod Iudeis dicitur Λειτη. Nam dies Septimanæ sex, quibus opus fit, inter duo Sabbata interieci, dicuntur Hebraeis Λειτη, hoc est, dies profestus, ἐγκαρποῦ ήμέρα, Τοῦ μεταξύ τοῦ σαββατού. In illis autem solennibus, quæ per octo aut septem dies obeuntur, semper primus & ultimus eorum dierum est festus, vt in solenni οκτωπηγίας, de quo loquimur. Intermediis opus fit. Itaque illi dies vocantur Λειτη, profani, profesti. Quod si Sabbathum in illos intermedios dies incidit, dicitur Λειτη ταῦτα, σαββατοῦ εἰς τὸ μεταξύ οἴημα. Porro usus loquendi veram normam deprauavit. Nam σαββατοῦ prius dicebatur ex Hebraico λειτη. Et non dubium est, quin vetustissimi Iudei ίπλιται dixerint μία σαββατοῦ: pro quo posteriores maluerunt μία σαββατοῦ, non bene. Et meo iudicio in Actis. xiii, 14, τῇ ήμέρᾳ σαββατοῦ melius legitur, quam σαββατοῦ. Tamen vetustissimus est error. Nam in epistola Samaritarum ad Antiochum legitur, τῷ πέμπτῳ Τοῖς Ιερούλαις λεγομένῳ σαββατοῦ ήμέραν. Inde Iosephus lib. xii: εἰσελθων Τοῖς σαββατοῖς εἰς τὴν πόλιν: Et libro iii: τὸν ἑβδόμην ήμέραν, ή τὸ σαββατοῦ καλεῖται. quemadmodum pro Κερδῷ dixerunt χείμαρρον τῷ Κερδῷ. Nam inde factum, vt, cum dicerent μία σαββατοῦ, τὸ σαββατοῦ tam pro tota hebdomade, quam pro die ipsa. Dēcima hebdomadis usurpari cæptum sit. Et quod rectum erat prius εἰς τὸ μεταξύ σαββατοῦ, pro eo, quod Iudeis hodie dicitur Λειτη ταῦτα, posteriores ίπλιται maluerint εἰς τὸ μεταξύ σαββατοῦ, aut eis Τοῦ μεταξύ σαββατοῦ. quemadmodum dicitur apud Marcum εἰς δικτū, pro εἰς οἰκίᾳ. Τοῦ μεταξύ σαββατοῦ est Λειτη, quas έκεγέρτης ήμέρας vocat Plutarchus Quæstionibus Romanis. Quare legimus apud Lucam in Actis, cap. xiii: παρεκάλεσεν τοὺς ἔθνη εἰς Τοῦ μεταξύ σαββατοῦ λαληθῆναι αὐτοῖς τοῦ πρώτα θεάτρα. Gentes

orabant eum, vt reliquis septimanæ diebus eadem fibi exponerentur, perinde ac in Sabbato, quo solo Iudæi in Synagogas & proseuchas conueniunt. eis τὸ μετέχεντα σαββάτων, vel, quod idem est, ἡ τῇ μετέχεντα σαββάτων, est τὰ πρώτη λιτόν. Sic μεσάστης ἐορτῆς, est, eis τὸ μετέχεντα τελείων λιτόν. Ultima die solennitatis, quam τὰ πρώτη Hebraicæ, μεγάλῳ τῇ ἐορτῇ ἡμέρᾳ vocat Iohannes, id est, τῇ ὥyδοδὶ τῷ οὐλωπονγας, xxii Tisri, Iesus docebat populum, quæ dies eo anno inciderat in xvi Octob. Mansit igitur Iesus Hierosolymis post solenne οὐλωπονγας: cuius temporis acta continentur capitibus Iohannis, a vii, ad finem x. Interea incurruunt Encænia, qui cultus obseruatur xxv Casleu: cuius mensis neomenia contigit xxiii Nouembris: & proinde Encænia xvii Decembris, feria quarta.

B

Tempus prima Azymorum.

Annus xviii Tiberij Cæsaris, Cn. Domitio Alienobarbo, A. Vitellio coss. Cyclus Lunæ xiv, Solis xiii.

Annus xxxix periodi quintæ Alexandreæ.

Tisri ciuilis vi Septembribus, feria v, embolimæus abundans. Sed Iudaicus 3792 translatus a quarta feria, ad quintam. cuius character 4.17.148.

Nisan Kal. Apr. feria iii.

Prima Azymorum, siue xiii. Nisan, xiii Aprilis, feria secunda.

Annus Julianus lxxvii.

A vero natali Christi xxxiiii.

Computi Dionysiani xxxii.

Periodi Julianæ 4745.

Computi Græcorum Paschalis 5540, eorundem Computi Lunaris 5526.

Annus mundi 3981, Krionos xxiiii. Zygōn, 4.10.20', Septembribus xxv.

A Thoth primo Nabonassar 779, Pachon iii.

A primo Thoth Aetiaco lxii, Pharmuthi xix.

Annus lvi quinta periodi Calippicæ, μεταχιλωπονγας πεντε καιδεκάτη.

Annus iii Olymp. ccii, Δαιδαλού πεντη φθινοπο.

Annus nonus periodi Atticæ, Ελαφιολιωπο εκτη isapul's.

Hoc anno Seianus imperfectus. Consule inscriptionem luculentam, quam diatriba de Palilibus Vrbis produximus.

QVIN*

A QVINTVM PASCHA ET VLTIMVM.

ANTE quintum Pascha; quod fuit vltimum Domino *ἐν αὐτῷ γε ποιεῖ πολὺ ευομένῳ*, quodque nos vocamus Pascha *σανεωσίμον*, suscitat Lazarum: asino vehens urbem ingreditur. Et reliqua: Ultimum Pascha celebrat cum discipulis suis vespere feriae quintæ, post cuius occasum incipit feria vi Iudaice. feria, inquam; quinta; quæ erat tertiadecima desinens. Sequenti die crucifixus, quæ erat feria sexta, prima Azymorum, Nisan quartadecima. Dies iste notatus fuit insigni Solis obscuratione, ut clare extat apud ipsos Evangelistas. item apud Tertullianum in Apologetico. Nam loquens *Βῆσι τὸ σανεωσίμον ἡμέρας*: Eodem, inquit, momento dies medium orbem signante sole subducta est. Deliquum utique putauerunt, qui id quoque super Christo predicatum non sciuerunt. Et tamen eum mundi casum relatum in archiuis vestris habetis. Sed non solum in archiuis, imo & in historiis. Nam tam memorabilis casus etiam Phlegon mentionit, ut scribit Eusebius. Cuius haec verba: *Scripsit vero super his Φλέγον, qui Olympiarum egregius supputator est, in xiiii libro ita dicens: Quarto autem anno. cccii Olympiadis, magna Φ excellens inter omnes, qua ante eam acciderant, defectio solis est facta. Dies hora sexta ita in tenebrosam noctem versa, ut stellæ celo visa sint, terraque motus in Bithynia Nicenæ urbis multas ædes subuerterit.* Haec Cille. Sane egregia tam celebris diei monumenta, Archiua Romana, & Phlegon insignis temporum computator. Eclipsem autem ordinariam, id est, *ἐπιπέδην τὸ σελήνης nullam eo anno fuisse*, anomalia latitudinis Lunaris arguit. Extra ordinem igitur fuerunt horribiles illæ Solis tenebræ, ipso Lunæ plenilunio: in quo etiam de Luna aliquid defecisse circiter Solem occasum, epilogismus astronomus ostendit.

Tempus primæ Azymorum τὸ σανεωσίμον.

Annus xix Tiberij Cæsar, Ser. Sulpitio Galba, L. Cornelio Sulla
D coss: Cyclus Lunæ xv, Solis xiv.

Annus xl periodi quintæ Alexandreæ, communis ordinarius.

Tifri xxv Septembbris, feria v. At Tifri hodiernus anni 379; fuisse 3. 14. 747, transferendus a feria tertia in quintam, propter G A T R A D *κατερόδος* bidui:

Scenopegia ix Octobris.

Neomenia Casleu xxiii Nouembris, feria prima.

Encænia Macabæi xvii Decembris:

Nisan xi Martij, feria septima.

Prima

Prima Azymorum, Aprilis tertia, feria sexta.

A

Annus Julianus LXXVIII.

A vero natali Christi XXXV.

Computi Dionysiani XXXIII.

Periodi Julianæ 4746.

Computi Græcorum Paschalis 5541, eorundem Computi Lunaris 5527.

Annus 3982, a conditu rerum Krionos XIII. Zyon, 5.16.9;
Septembbris XXV, concurrens cum neomenia ciuili Iudaica.

A Thoth primo Nabonassari 780, Pharmuthi XXII.

A Thoth Actiaco LXII, Pharmuthi VIII.

Annus LVII quintæ periodi Calippicæ, Μενυχιῶν Πεντεκαιδέκατη. B

Annus quartus cccii Olympiadis, Δασίς ἔκτη ἐπὶ δέκα.

Annus decimus periodi Atticæ, Αὐθεντεῖων Τετάκατη.

VETERVM VELITATIONES DE DIE PASSIONIS DOMINICÆ.

At summouemur veterum auctoritatibus, quorum ratio propter doctrinam, sanctitatem, & vetustatem habenda est. Sed quæ ratio haberri possit, cum aliis aliter dixerit? Christus passus est XIV Nisan, die Veneris. hoc nemo sanus negauerit. Ab Aprili XV anni Tiberij, ad Aprilem XIX anni eiusdem, quinque C Paschata sunt: quorum duo tantum primam Azymorum sexta feria habent, anno XVI, & anno XIX imperij Tiberiani. Annus XV Tiberij fuit secundus annus a baptismo, vt iam vidimus, cuius Nisan XXV Martij feria septima. Proinde quarta decima Nisan, siue περὶ ἀζύμων, VII Aprilis, feria VI. Quidam igitur veterum Christum vnum annum tantum prædicasse scribunt, anno XV Tiberij, anno autem XVI crucifixum. Hæc omnium vetustissima fuit opinio. Clemens: τε πατρῷ αὐτῷ ἀκελεολυχύμφοι αἰσφέρεσσον ④ μήπι πινες τῷ ἐκ καίστε κατώ ἐτδ ΣΤιβετες Καιστρό, Φαρμύλι ξε ④ ὁ Φαρμύλι ξε. ἄλλοι ὁ Φαρμύλι θ πεπονθένα τὸν σωτῆρα λέγεσσι. xxv Phamenoth est XXII Martij. qua tantum abest, vt passus sit Christus, vt hoc illo saeculo accidere non potuerit, nisi cyclo Lunæ VIII: hoc est, duodecimo anno Tiberij. Quomodo igitur XVI Tiberij, quo tempore XXII Martij erat XXVI Adar? Idem dicas de XIX, aut XXV Pharmuthi. Epiphanius duos annos prædicasse, tertio passum, vt a nobis supra relatum est, Vinucio, & Longino coss. hoc est, cyclo Lunæ XII, Solis XI, idque XIII Kal. April. hoc est, vicesima Martij. Si vicesima Martij erat dies Veneris, ergo litera Dominicalis erat D, cyclo Solis XIV, Lunæ

A xiv Lunæ xv : quibus cyclis Christus sic dubio passus, sed triennio post Consilatum Vinucij, & Longini. Illæ indigna sunt, quæ confutentur. Augustinus xxv Martij: cui Clodii Romus præter assensum suum, etiam caussam adiicit, necessario cum debuisse pati xxv Martij: quia eadem conceptus fuit. Si xxv Martij erat dies Veneris, ergo litera Dominicalis erat B, cyclo Solis xvi , Lunæ $xviii$, anno imperij Tiberiani $xxii$, atque eo quidem octauo currente a baptismo. Quod est ab omni ratione alienum. Aut igitur hoc concedant, aut eodem anno passum, quo & baptizatum, xv anno Tiberij, cyclo Solis x, Lunæ xi, Adar vnde uicesima. Quæ nemo concedet.

At Cassiodorus ad Consulatum v Tiberij hæc notat: *His coss.*

B *Dominus noster Iesus Christus passus est viii Kalend. Aprilis, & defectio solis facta est, qualis ante vel postmodum numquam fuit. Si xxv Martij erat feria vi, anno xv Tiberij, eadem xxv Martij non erat feria vi, anno xvii Tiberij. Quare hæc omnia ridicula sunt. Qui cum ratione aliqua errarunt, ipsis placuit Christum passum vii Kal. Aprilis, cyclo Lunæ xvi , Solis xv : in quibus Dionysius Abbas, cognomine Exiguus, item Victorius. Nam uterque a natali Christi, ad eius mortem, $xxxiiii$ annos absolutos ponunt: hoc est, Christum anno $xxxiv$ ætatis suæ passum volunt. Si uitas addenda annis Christi ad methodum cycli Paschalis, & Christus passus est anno ætatis suæ 34 : ergo & Cyclo Lunæ xvi passus est. Itaque anno Christi 701*

Cineunte periodi Julianæ 5413 , cyelo Lunæ $xvii$ adhuc currente, in ipso natali, Ecclesia Romana temporibus Bedæ notabat annum a passione Christi $DCCLXVIII$. Hoc est, in Paschate proxime sequente, inibat annus 668 a passione, anno Christi vulgari 701 , periodi Julianæ 5414 , cyclo Lunæ $xviii$. Quod si xv ad 668 adieceris, & totum in xix partiaris, habebis cyclum Lunæ 18 eo anno currentem. Si annis a passione addenda xv ad methodum cycli Paschalis: Ergo Christus passus cyclo Paschali xvi . Sed si anno antecedente prima Azymorum erat feria vi, ergo anno hoc; qui proxime secutus est, quique erat communis, prima Azymorum non poterat esse feria vi. Hoc demonstratur ex ipso anno ciuili. Erat annus XLI quintæ periodi Alexandreæ. Tisri xv Septembbris; a feria secunda ad tertiam translatus propter sequentis anni neomeniam & ipsam quoque transferendam. Erat annus communis ordinarius. Nisan xi Martij, feria quinta. Quod si Christus passus $xxvi$ Martij, ergo xvi Nisan passus:

Atqui Euangelistæ quartadecima Nisan passum scribunt. Ergo falsum, Christum passum xvi cyclo, xx anno imperij Tiberiani, primo Olympiadis $CCIII$. Hæc enim tria concurrebant. Eodem anno passum volebant Nicetas, & Ecclesia Græca x Kalend. Aprili:

April. plenilunio. Nam sane plenilunium non potuit accidere illo A
sæculo in **xxiiii** Martij, nisi cyclo **xvi**. Atqui repugnat feria. Sed
consideremus verba Bedæ, qui anno Christi **701** ineunte, Indictio-
ne **xiv**, ait ita scriptum fuisse in Indiculo cerei Paschalis in Natali
Domini: A PASSIONE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI
ANNI SVNT DCLXVIII. Nam manifesto vult tot annos præter-
iisse. Itaque hoc modo sequenti paeschate, vnde debebant incipere
anni a Passione, is fuissest annus sexcentesimus nonagesimus nonus
iniens. Itaque Christus hoc modo passus fuissest cyclo **xv**, non **xvi**.
nisi imperite eos dixisse putemus, anni sunt sexcenti sexaginta octo,
pro, annus est sexcentesimus sexagesimus octauus, quem abusum
loquendi etiam in bonis auctoribus, Plutarcho & aliis deprehendi- B
mus. Quare vides non conuenisse inter illos veteres. quos vtique
omnes fugit ratio, præter vnum Eusebium virum Christianorum
in saecularibus literis illius æui doctissimum, qui recte & iv anno
Olympiadis passum notat, & obtenebrationem Solis a Phlegonte
proditam, non aliam esse ab ea, quam in morte Domini contigisse
Euangelistæ scribunt. Vana igitur fuit iactatio illa Tessarescædecaeti-
tarum, qui profitebantur ex Actis Pilati se verum diem Passionis
Dominicæ tenere: eumque fuisse a. d. viii Kal. April. hoc est, **xxv**
Martij. Propterea in quamcunque feriam caderet **xxv** Martij, in
ea Pascha celebrabant. Cappadocum quoque Ecclesiæ eadem die
xxv semper Pascha instaurabant. Alia rursus Acta Pilati se repe- C
risse scribit Epiphanius, quæ Christum passum dicerent **xv** Kal. A-
prilis. qui erat stupor asininus. Non decreuimus omnia veterum er-
rata recensere: & quæ retulimus, ideo refellimus, ne ineptiora, quæ
supersunt, nobis obiificantur. Et vero recentiorum de eadem re di-
uersas sententias adferre, est male horas collocare. Primus omnium
Iohannes Lucidus, vir harum rerum peritissimus, animaduertit
Christum passum cyclo Lunæ **xv**, Olympiadis cccii anno quarto,
ætatis suæ anno **xxxiiii** Dionysiano. Cui refragatur Onufrius noster,
& eodem anno eiusdem Olympiadis passum concedit, sed anno æ-
tatis **xxxiv** Dionysiano. Quod quis intelligat? Ita igitur instruit de-
monstrationem suam. Christum natum vult Augusti Consulatu **xiiii**, D
hoc est, in Decembri illius anni, quo Consulatum **xiiii** gerebat Au-
gustus, nempe **xxv** Decembris anni **44** Iuliani, cyclo **xix**: & pro-
inde infert: *Qua cum ita sint, si a duorum Geminorum consulatu, per*
triginta retro annos recurremus, inueniemus Iesum Christum natum
*fuisse in fine eius anni Iuliani, quo Imperator Caesar Aug. **xiii**, & M.*
*Plautius Siluanus Consules fuerunt, anno urbis conditæ **DCCLII**,*
*imperijs Caesaris Augusti post victoriam Actiacam **xxx**, Olympiadis*
vero

A vero cxciv anno tertio. Hæc ego in medium protuli, vt Lector animaduerteret, eruditissimo & πολυσοεικοτάτῳ viro oboluisse dævitio computi hodierni Dionysiani, sed quia veram epocham non apprehendit, longe a vero aberrasse. Vno enim anno minus hoc interuallum putat esse, quam re ipsa sit. Nam vero proprius est, Christum anno Iuliano 44 natum; Augusto xiii Consule quam 45, quo modo vult Dionysius Abbas, sed ipse vno anno serius Augustum xiii consulem fuisse existimat, nempe cyclo primo. Atqui is erat cyclus decimusnonus, vtpote anno Iuliano 44. Nam Consulatus xiii Augusti est octauus inclusus C. Marcij Censorini, & C. Asinij Galli: qui incidit in annum Julianum xxxviii, vt mani festo docet Censorinus. Ergo Consulatus Augusti xiii anno Juliano xliv. Vere igitur colligit, & male sentit. Hinc sequitur, vt quædam feliciter, quædam sequius hic dicta sint. Nam verissimum est, Consulatum Augusti xiii concurrisse cum anno tertio Olympiadis cxciv, sed eum annum Palilium Varronianorum fuisse 752, & Actiacum xxx, hoc vero falsum est. Vno enim anno plus dicit. Itaque annus Olympiadis ostendit, eum bene collegisse natalem Christi, annus autem Vrbis arguit eum male comparasse. Non enim sentit se a vulgari annorum Christi computo dissentire: quod tamen facit, & quidem recte. His ita positis, vult Christum passum non anno xxxiiii ætatis suæ, vt Iohannes Lucidus & alij, quorum sententias reiicit, sed anno xxxiv, cyclo xvi, secundum ea, quæ proponit. Nam annus vulgaris Christi 34, est xvi cycli Lunaris. Ergo passus anno Juliano 79. Aufer 44 annum Julianum, in cuius fine Christum natum vult: Remanebit annus 35 currens a natali Christi, ad eum natalem, qui proxime eius passionem antecessit, quod ex methodo cycli intelligitur. Si enim Christus natus est in fine cycli xix: ergo annis Christi nihil addendum ad methodum cycli Paschalis. Quare tricesimus quintus annus per xix diuius relinquit xvi annum cycli Paschalis currentem tempore Passionis. Ita factum, vt non solum a vero, sed & a seipso dissentiat. Et mira est antilogia, cum damnat Græcos, quod putarint Christum xiii Nisan Pascha comedisse, & quidem sine azymis, at ipse contra arguit die xiv agnum comedisse, & xv Nisan crucifixum, cuius Nisan neomeniam statuit in xii Martij, feria vi: quæ tamen erat non vtique neomenia, sed quarta Nisan anni hodierni computi 3794. cuius Nisan character 3: 3. 971, Martij nona. Deinde insert, Iudæos transtulisse more suo neomeniam a feria vi, ad vii. Itaque secundum hæc neomenia illius Nisan cæperit xiii Martij, Luna quinta. Quis hoc concedat, nisi is, qui, quid sit mensis Lunaris, ignorat? Nam, vt diximus, xiii

Bbb Martij

Martij illius anni fuit quinta dies Δεκατης ουνδες, quarta Δεκατης φασχεως. A
 Nisan autem Alexandreus, quo ciuili eo anno vni sunt Iudæi, fuit xi
 Martij. Translatio enim fuit in Tisri, propter Tisri sequentis anni.
 Hoc vero est toto cælo errare, per magnum cyclum Dionysianum
 Pascha illius anni indagare, quod ipse facit. Nam Terminus Pascha-
 lis Dionysianus, siue quartadecima Luna, incurrisset in xxii Martij,
 feria prima. Quod si xxii fuisse sabbatum, necessario Pascha fuisse
 in xxiii Martij. Denique summus est error, xix annum Tiberij
 cum xvi cyclo Lunæ comparare. Hæc ego ideo discussi, ut nævus
 ille de illo eleganti libro amici nostri tollatur: qui pro sua singulari
 eruditione, etiam imprudens, saltem anno uno natalem Christi an-
 tiquorem esse sensit: sed quia characterem, quæ est vera Helice in B
 hac nauigatione, nullum apprehendit, ideo rectum cursum tenere
 non potuit. Homines enim omnes sumus, & peccandi necessitudi-
 nem non possumus nisi cum homine exuere. Tota illa diatriba lon-
 ga de passione Domini Fastis inserta, est pannus obsoletus purpuræ
 assutus.

QVÆ OBIICIVNT IVDAEI.

IUDÆI duo obiiciunt, nunquam maiores suos opus fecisse in so-
 lenni Paschatis. quare Iesum Nazarenum die Paschatis crucifixum
 non fuisse. Item nunquam diem Paschatis feria sexta fuisse: ideo Chri- C
 stianos frustra dicere, Christum feria sexta, solenni Paschatis cruci-
 fixum. Qui alteram obiectionem diluerit, & alteram quoque in-
 firmauerit. Nam puerilis est velitatio. Non enim quartadecima
 Nisan est ἀπέσακτη ημέρα, sed ἐγενέσθη. In ea enim opus necel-
 se faciunt, cum etiam hodie a meridie omnia penetralia, omnia abs-
 trusa inuestigant: & nihil prorsus αἰρεθεῖται relinquunt, ad fermentum
 exterminandum. cui similis erat illa curiositas mulierum cele-
 brantium sacra Bonæ Deæ, quæ etiam caua muscularum rimaban-
 tur, vt ne murem quidem masculum in eo loco esse paterentur. Quod
 igitur fermentum tam superstitiosa & laboriosa inuestigatione asse-
 ñantur, hoc facile ostendit, illam diem non excipi a functionibus D
 operum. Itaque falluntur, quod credunt Christum a nobis dici pas-
 sum fuisse solenni Paschatis. Non enim xv Nisan, quæ excepta erat
 ab omni opere faciendo, crucifixus est Dominus, sed quartadecima,
 vt in eadem verus agnus mactaretur, in qua agnus mysticus immo-
 lari solitus: & eadem hora, qua verus agnus de cruce deponeba-
 tur, Iudæi agnum suum mactarent: qui quidem agnus, tum pri-
 mum cæpit inutiliter mactari, cum finem omni sacrificio legis ea
vespera

A vespera fecisset. Alterius obiectionis euersio a superiore pendet. Si enim Christus non xv Nisan, sed xiv passus, & quidem feria vi: ergo solenne Paschatis, hoc est, xv Nisan, fuit Sabbatum, non feria vi.

RESIDVA PASSIONIS DOMINICÆ.

CVM igitur Christus passus sit quartadecima Nisan, & vespera tertiae decimæ Nisan ciuilis Pascha cum discipulis suis celebrarit, necessario Dominus Pascha anticipauit. Neque enim aliter potest esse, quamuis olim aliter senserimus, sed perperam. At qui errabamus cum multis millibus hominum, qui Christum eademi hora, qua Iudæos, Pascha celebrasse volunt. quod nullo modo probare possunt. Ipse Christus, qui erat verum Pascha, potuit tempore suo illum ritum cum ipso effectu repræsentare, cum Iudæi agnum sine effectu tunc primum immolare cæperunt. Hinc capitale odium Latinorum & Græcorum; horum anticipationem afferentium, Latinorum negantium. Cedrenus: ὅποι δὲ καὶ τέλεται ΙΔ ἐπελέσθε τὸ πάσχα, αλλὰ πέρι τέττας τὸ μωσικὸν ἐτέλεσθε δεῖπνον, ὅτε δὲ ἀγναστοὶ τῷ αἷμα τοῦ αἵματος, διελογετούσι μαθητῶν μεταβολὴς εἰς θύματα, αλλὰ αἷμα τοῦ πονεῖται. Sed errant, cum dicunt Christum sine Azymis Pascha celebrasse. Quomodo enim esset Pascha? Cum Azymis igitur & amaris Pascha celebrauit. Hilarion monachus Vercensis in epistola, quam Græce ad Græcos scripsit, citat ex quodam Niceta Græco homine: εἰ δὲ Χριστὸς ἐτύθη καὶ ἐσανεῳδη τῇ ΙΔ τὸ σελήνης καὶ τέλετον τὸ μετανόητον τῷ δὲ σαββατῷ ἦν ἐορτὴ τῷ αἷμα τοῦ αἵματος πότε τελέσθε τὸ αἷμα ἐφαγεῖς πότε ταῦτα τὸ δίποτον ὄλευτον ποιεῖν τὸ τῆκαρνη διατήκη παρέδωκεν. Sed dubitare, quomodo Christus Azyma comedere, est dubitare, quomodo Pascha comedere, & an comedere. Prima autem Azymorum Christus comedit Pascha. Matthæus xxvi, 17. in qua immolabant agnum. Matthæus xiv, 12. Sed quomodo prima Azymorum, feria quinta, cum postridie esset prima Azymorum, quartadecima Nisan, feria vi? Interpretatur Lucas: οὐ δὲ θύεσθε τὸ πάσχα: cap. xii, 40. in qua oportebat mactare Pascha. Sed Iudæi θύουσι quidem postridie, sed non vtique, δὲ θύει. Quartadecima enim Luna immolandum erat, non quintadecima. At Christus quartadecima immolauit. Neomenia enim Nisan illius anni erat 5.19. 105. in qua est nouilunium vetus. Ergo coniunctio luminarium fuit feria sexta, Martij vicesima. Quintadecima Luna eadem feria. Quare quartadecima fuit feria quinta, in qua Christus rite agnum comedit. Praeclare Hilarion, post verba Lucæ, ἦν δὲ οὐ μέρος τῷ αἷμα τοῦ αἵματος, οὐ δὲ θύεσθε τὸ πάσχα: adiicit: λέγων γὰρ ΕΔΕΙ, δηλοῖς αἰδηγκλεύ Στύμον, δὲ οὐ

Ἐλαττεῖσαν θελήματος οὐ Χειρός. Συμπέσαιωμέρον ἐκ τοῦ διόξης καὶ γνώμης Απόλυτον παιδεύτη Θεολόγου Λαζαρίου, τὸν Χειρόν σαρωθῆναν τῇ ιδίᾳ ημέρᾳ τοῦ πάσχα, διηλογόν την απόστολον, ἡγεμόνον πατέρεν τοῦ θεοῦ εἰστὸν αὔριον τὸν αἰλυτινὸν ἐν τῷ καμένῳ αἵματι τοπικοῦ, καὶ κατὰ Τούς Ασεργόμοις αὐτῇ τῇ απόστολῇ γνέσθε σελήνην ΙΕ Δότο τὸ ἐδεινόντα πομπέας. Non est quærenda melior solutio illius controvērsiæ, quæ orta est ex male conciliatis tribus Euangelistis cum Ioanne. Nulla enim controvērsia est, nisi quam inscitia nostra facit. Idem etiam sensit Paulus Episcopus Burgensis, qui ex Iudaismo nomen Christo dedit. Scribunt igitur Matthæus, Marcus, & Lucas, cum dies mactandi agni venisset, discipulos ex Domino sciscitatos, ubi vellet sibi parari Pascha: deinde adiiciunt, ὅψιας γνωμῆς agnum comedisse. Sed duplex est ὅψια, siue ἔστι οὐ. B altera nempe ὅψια est tempus oblationis vespertinæ, altera occasus Solis, principium scilicet dici ciuilis sequentis. Hoc interuallum Mosi dicitur סְעִיר בְּעֵד, וְμִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ שְׁמֵרוּ, וְלֹא ὅψια. intra quod tempus mactandus & comedendus erat agnus Paschalis. Iudæi hodierni, & qui abhinc annis cccc scripserunt, definiunt hoc tempus inter Solem horizonti occiduo insidentem (quod vocari dicunt שְׁמֵרָה נֶטֶרֶת) & Solis a conspectu nostro absentiam, quod ipsis dicitur שְׁמֵרָה טוּרָה. Quod quidem interuallum adeo angustum est, ut συμπλέγοντας potius, quam χρόνον vocari possit. Quomodo in temporis angustiis, quod pene nullum est, agnus cædi, exui, exenterari, concinnari, assari, parari possit? Aben Ezra in xii Exodi, dicit esse duo עֲרָבָה: prius עֲרָבָה, occasum Solis: alterum, quandiu rubet Sol post obitum Solis. Eniecur Criticum! Atqui post occasum Solis incipit sequens dies ciuilis. Igitur Iudæi comedissent Pascha in xv die ineunte, non in xiv, in qua lex agnum comedendi iubet. Addit, illud interuallum esse sesquihora. quod indignum est & Doctore Hebræo & Astrologo. Nam comedere agnum post Solem occasum, est legem ignorare: & in inclinatione Palæstinæ, sub eleuatione graduum xxxii, putare crepusculum sesquihoram durare, hoc vero est inscitiam astronomiæ prodere. Manifesta est Iudæorum inscitia, qui cum vsu veterum rituum, etiam eorum cognitionem amiserunt: vt multa, quæ ad eorum sacra & historiam pertinent, longe melius nos teneamus, quam D. ipsi. Nesciunt igitur, quid sit עֲרָבָה: quod cum sit interuallum inter oblationem vespertinam, & Solem occasum, eius fines præclare nos docet Iosephus. Is enim non uno loco scribit, vespertinum sacrificium obiri solitum ἀπὸ ἡμέρας ὥρας: a quo tempore, ad Solem occasum, agnus mactabatur, & comedebatur. οὐδεὶς γαλός, inquit, οὐ λαος πρὸς τὴν τὴν Αζύμων ἐορτὴν. οὐδὲν δὲ τὴν Ξανθικὸν μήνας καὶ ημέρας ἡμέρας ἡμέρας ὥρας. Alibi: ἐνδόντος ἐορτῆς (Πάσχα καλεῖται) καθ' αὐτὴν μηδέποτε ἡμέρας

civitatis

A ^{אַבְדָּמָס} וְגָאָס, μέχει ἀνθεκτης, &c. Ex quibus constat, יְרֻב incipere a nona hora, hoc est, a tertia exacta post meridiem, & Pascha ab illa hora immolari solitum: cuius finis cum dicitur ψια, is statuitur a Iosepho in hora vndeclima exacta, hoc est, hora vna æquinoctiali ante Solem occasum: quod tempus Lex vocat non utique ωρα, vt Magistri Hebræorum recentiores; id est, δύσιν ἡλίου, sed ωρα, hoc est, πριν ἡλίου δυσμας. Totum autem interuallum dictum a lege Τὸν μετάξυν δύον ἑπτάρημαν, hodie a Iudæis dicitur עירובין, ἑπτάρημος, utique τῷ πεντακτέττῳ καὶ πεντεστίῳ, in feria sexta, & diebus solennia proxime antecedentibus: quo tempore coquuntur & apparantur edulia, quæ post Solem occasum neque coqui, neque parari fas sit: B ut potest cum ineunte hora prima incipiat Sabbatum, quod tempus ipsis dicitur Παρασκευή σαββάτου, circiter horam duodecimam desinentem. Quare eo interuallo τέλεον δύο, siue ἑπτάρημος, coquebantur cibaria partis reliquæ illius diei, & sequentis: quæ cibaria etiam hodie illis dicuntur πρωτόηντην, cibaria duarum cænarum, vel duorum symposiorum. Quod enim τέλεον a nona hora iniret, idque tempus duntaxat proprie diceretur τέλεον, non autem tota dies Veneris, præter ea, quæ adduximus, extat locus illustris in Edicto Augusti Cæsaris apud Iosephum: in quo inter cætera priuilegia Iudæis ab Augusto concessa, hoc insuper adiicitur: ἐγένετο τῇ μὴ δύολογῇ αὐτῇ τῷ σαββάτῳ, οὐ τῷ πέδηται τέλεον, δύο τέλεα. Ecce tempus proptie competens τῷ τέλεον, nempe δύο וְגָאָס כְּנָתָם. Augustinus quoque in Euangeliū secundum Iohannem idem aperit his verbis: Acceleratam vult intelligi sepulturam, ne aduersperasceret, quando tam propter Parasceuē, quam CÆNAM PVRA M IVDÆI Latine usitatus apud nos vocant, facere tale aliquid non licebat. Vetus interpres Iohannis Chrysostomi, Sermone in natalem Iohan. Baptizæ: Quia enim die conceptus est Dominus, eadem die Επαύσις est. Eadem ipsa dies CÆNA PVRA fuit, in qua Επι Luna quartadecima occurrit. Vides PARASCEVEN proprie dici tempus, quod aduersperationem inter & Solem occasum interiectum est. Quod diserte Iohannes docet, εἰναι δὲ τέλεον τέλεον Ιερατῶν έθνων αὐτὸν. instabat nimirum tempus quod proprie τέλεον dicitur. Et clarius Lucas: καὶ ἡμέρῃ ἣν παρασκευὴν, Καὶ σαββατον ἐπέφωσκε. Nimirum Τέλεον dicitur de imminentे feria sequente. a nona igitur hora & παρασκευὴν incipit; & est interuallum ad Solem occasum, quo σαββατον ἐπέφωσκε dicitur. יְרֻב igitur est proprie CÆNA PVRA: de qua vide amplius, quæ nos olim in Festum. Alioqui καρκηστικῶς vel ιδιωτικῶς tota etiam dies Veneris dicitur παρασκευὴ, saltem ab hora sexta. ut apud Iohannem: λεπτὸν παρασκευὴν παράχα, Καὶ וְגָאָס

אָמַת אֶת Itaque ea dicitur παραπομὴ antequam venerit ; cum proprie*A*
 iniuerit δὲ τὸ οὐρανὸν ὥρας , quæ dicebatur οὐρανός , id est , oblatio . hinc
 deinceps a nona hora opus facere non licebat in πρωστηνίαις , ut diserte
 extat in Canonibus Hebræorum : חֲנִינָה מְלָאכָה בְּעֵרֶב שְׁבָתוֹת וּמִים טוֹבִים טן :
 Quicunque facit opus in vespere
Sabbatorum וְdierum festorum , ab oblatione (vespertina) וְultra ,
 non videbit unquam bonum signum benedictionis . Atque hæc quidem
 נִזְמָנָן apud Euangeliastas . Ex quibus potes percipere , quare
 Augustinus dicat acceleratum tempus sepulturæ . ne scilicet eos , qui
 Christum de cruce deposuerunt , opprimeret הַכְדָמָה siue עַת הַפְנִימָה tempus oblationis vespertinæ , a quo tempore opus facere nefas erat .
 Sequitur aliud , quod in disputationem vocari potest . Cum in lege *B*
 præcipiatur , vt in procinctu ; & stantes atque calceati agnum im-
 molarent , Christus tamen cum discipulis discumbens in triclinio
 ἐξωθύρῳ Pascha manducauit : non videntur Israelitæ in procinctu
 Pascha vllum comedisse , præter primum illud , quod ex Ægypto
 migrantes comedenterunt . Procinctus enim significabat necessitatem
 properandi , & imminentis hostis periculum . At deinceps nullo
 hoste imminente securi , non autem stantes , sed sedentes Pascha
 semper comedenterunt . cuius securitatis hodie manifesta extant in
 Rituali Iudæorum argumenta . Nam in capite קְדוּשָׁה הַפְנִימָה ita scrip-
 tum est ; vbi loquitur de tempore , quod vesperam xiv Nisan se-
 quitur , quam noctem ipsi vocant תְּגִירָה , hoc est , אַלְגָמָה .
 וְזה סְבֵל חֲלִילוֹת : שְׁבֵל חֲלִילוֹת אֲנֵנו בְּפִטְבְּלִים אֲפִלוּ פָּעֵם אֶתְתָּה וְהַלְילָה חָחוּ שְׁתִי פָעֵם :
 שְׁבֵל חֲלִילוֹת אֲנֵנו אֲוֹכְלִים חָסֵךְ אֲזֶחֶת וְחֲלִילָה חָחוּ פְּלֹמְצָה : שְׁבֵל חֲלִילוֹת אֲנֵנו אֲוֹכְלִים שָׁאָר
 יְדָקּוֹת וְחֲלִילָה חָחוּ סְרוֹר : שְׁבֵל חֲלִילוֹת אֲנֵנו אֲוֹכְלִים וְשָׂוִתִים בֵּין יוֹשְׁבִים וּבֵין מְסֻבִּים וְהַלְילָה
 חָחוּ כָלָנוּ מְסֻבִּים . Quam diuersa hec nox a ceteris noctibus : quod in aliis
 noctibus semel tantum lauamus : in hac autem bis . Quod in reliquis no-
 ctibus comedimus siue fermentum , siue azymum : in hac autem omni-
 no azyma . Quod in reliquis noctibus vescimur oleribus omne genus : in
 hac autem intybis . Quod in omnibus noctibus tam edentes quam biben-
 tes , vel sedemus , vel discumbimus : in hac autem omnes discumbimus .
 Ecce in Paschate discumbitur , quod est securitatis argumentum . Et
 quidem per contubernia epulis paschalibus operam dabant : quod *D*
 clare Iosephus docuit libro tertio Originum Iudaicarum , loquens de
 agno quartædecimæ Nisan : οὐ δὴ τελέσθη αὐτῶν (σόρτις) καὶ φεγγεῖας ,
 μηδὲν δὲ τῷ τεθυμέωντι τῶν ἐπεσταυτογεμέων . In libris belli Iudaici : ενδοντες ;
 τὸ δέος (Πάρχα καλεῖται) καθ' λεπτὰς μῆρας δὲ τὸ οὐρανὸν ὥρας , μέρχεται . ενδέ-
 κάτης , στάζεται φεγγεῖα πᾶσι ἐκάστω γίνεται θυταν τὸν ἐλαῖας αἰθρὸν δέκεται .
 μόνον γάρ τον ἔχειν διάνοιαν . πολλοὶ δὲ καὶ τοιαῦτα φεγγίους , &c . Et recte
 Ruffinus , vetus Iosephi interpres , φεγγεῖα verit contubernia : quod
 utique

Avtique per contubernia discumberent. Hinc ergo patet, quare Dominus ἐν αὐτῷ μεγάλῳ ἐρεψθεών velit sibi parari Pascha. intelligit enim cænaculum magnum lectis stratum, quos Hebræi πεστίονα sicut ipsos discumbentes πεστίονα vocant. Rursus quæ φεστία Iosepho, eæ συμπέστια & πεστία dicuntur Marco, cap. vi. In Canone autem Paschali a nobis adducto vides lotionem iterari. Lotio autem non solum Iudæis, sed & Gentibus ipsis visitata. Quia enim in lectis discumbentes epulabantur, propterea prius depositis soleis lauabant, ne scilicet puluerosis pedibus strata inquinarent. Plautus Persa: *Locus hic tuus est. hic accumbe. ferte aquam pedibus. præberit tu puere?* Iudæi vero superstitiones non pedes tantum, sed & corpus totum intingebant.

BHinc οὐερβασίαι dicti, qui quotidie, ante discubitum, corpus intingebant. Quare Phariseus ille, qui Iesum ad cænam inuitauerat, mirabatur eum, antequam totum corpus abluisset, discubuisse: ὅπης τὸν ἑβασίαν πέποιθε δέκατον. Lucæ xi. Puriores vero a superstitione, pro yniuersali illa βασίσι, contenti erant ποδονίπτεω, hoc est, pediluvio. Testis Dominus ipse, qui alij Phariseo, a quo cæna exceptus fuerat, obiicit, sibi discubituro aquam ad pedes datam non fuisse. Lucæ viii. ὁ θεός ἐπὶ τὰς πόδας μῆνας ἔδωκε. In ritu autem Paschali omnino duplex lotio necessaria dicebatur: quod etiam alio Canone concipitur: *τὸν δὲ πρῶτον λαζαρῖν τὸν δεύτερον βαπτίσμα τὸν δεύτερον λαχθάνων. Opus est secunda lotione tingi in intybis.* Et ratio manifesta

Cest. Duplici enim cæna fungebantur in ritu agni Paschalis. Quin etiam omnia solennia maxima, ut Pascha, Pentecoste, Scenopegia, florentibus opibus Iudæorum, ac templo stante, semper duarum cænarum commissione transfigebantur. In priore hostiis immolatis vescabantur. hoc erat sacrificium illius diei. In altera quædam canebantur ζειλασμὸν ἐπιχαρισικὰ, & vocabatur πρόστασις, hoc est, δεῖπνον λαππανικὸν, cæna dimissoria. quæ erant veluti secundæ mensæ apud Gentiles. Nam apud illos mensis secundis libabatur, ac potio in cælice circumferebatur. Virgilius de sua Rhodia:

*Non ego te Diis, οὐ mensis accepta secundis
Transferim Rhodia.*----

DQuod enim vinum secundis mensis libabatur Diis, ex sua autem Rhodia generosissimum conficiebatur: ut ostenderet dignum illud vinum esse, quod mensis secundis libamentis Deorum impenderetur, propterea dixit eam Diis & mensis secundis esse acceptam. Quin etiam res diuina dicitur libamentum ipsum, auctore Seruio. Horatius volens diuinos honores Augusto attribuere, ait ipsum adhiberi mensis secundis: quia nimis Diis mensis secundis inuocarentur:

---^ט alteris Te mensis adhibet Deum. Sic Hebræi epulis sacrificij functi, secundis mensis gratias Deo agebant, & potionem circumferebant. Id quoque hodieque retinent. Secundæ autem mensæ Paschales ab aliorum solennium mensis multum discrepabant. Nam illæ in aliis solennibus variis bellariis instruebantur, easque aut Græco verbo ἐπίκωμον, aut patrio קִנְעָה Kinnuah vocabant. In Paschali autem epulo ipsi conuiuæ interdicebantur omni genere bellariorum: ut in Canone Rituali: אֵין מַפְטִירִין אֶת־מַעֲשֵׂי πάσχας οὐδὲ λατλύσατε τὸ δέπιον ἐπίκωμον. In locum enim bellariorum afferebatur in tryblion acetarium ex intybis & lactucis agrestibus, quorum quia tristis succus, & amarus, propterea ex aceto, ac aliis nescio quibus embamma conficiebatur, in quod azyma, & amara illa olera intingebantur. Vocabatur חֲרוֹטָה. Id hodie conficitur ad spissitudinem illius embammatis, quod vulgo Mustaceam non nulli, omnes autem Galli Mustardam, a sinapi vocant. Erat enim satura olerum amarorum, quæ aliis eiusmodi spissabatur. Illius mentio crebra in Digestis Talmudicis, Titulo עירובין פסחין ut in his verbis: חַבְיאוּ לְפִנֵּיכֶם מַזְחָה וְחוֹרֶבֶת. Anteposuerunt illi tortam azymam ו embamma. Primum igitur offam azymam in illud intingebat paterfamilias, quam deuorabat. Deinde sub gausape, aut mappa aliam tortam azymam reseruatam in tot frusta frangebat, quot in contubernio siue φρεγεῖαι conuiuatores erant. Frustrum erat magnitudine oliuæ, quod singillatim & ordine omnibus porrigebatur. Cum igitur paterfamilias offam in tryblion intinctam deuoraturus esset, hæc præmittebat: בָּרוּךְ אֱתָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ קָדְשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוּנוּ עַל אֲכִילַת הַמְזָבֵחַ, בְּאַסְלָתָשׁ שְׁנָתוֹן, וְאַגְדָּתָשׁ תְּמִימָה כְּבָשָׂרָה אֲשֶׁר, וְכָלְדָמָעָה תְּמִימָה, וְבְּנֵי שְׁפָךְ תְּמִימָה וְאַלְמָנָה. quæ formula vetustissima est; & qua omne carmen benedictionis concipitur. Rara enim benedictio sine illis verbis solennibus: Benedictus es, Domine, Deus noster, Rex seculi, qui sanctificasti nos mandatis tuis, ו preceptum dedisti super illa, ו illare: Hoc carmine functus paterfamilias, & primus omnium azymis operatus, cum εἰπεντομήματα azymi, contubernalibus aut domesticis distribueret, hoc carmine, sed aliquot verbis post excidium Hierosolymorum immutato, sacrū prosequebatur: בְּלֹא לְחַמָּא רְעֵנָה דְּיָאָבָל: בְּלֹא דְּמַעֲרִים כָּל דְּכַפֵּן יְוִתִּי וְיָאָבָל: בְּלֹא דְּצִדְקָה יְוִתִּי וְיָפְסָח הַשְׁתָּא הַכָּא לְשֻׁנָּה הַבָּא אַבְחַתָּנָא בָּאַרְעָא דְּמַעֲרִים כָּל דְּכַפֵּן יְוִתִּי וְיָאָבָל: לְאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל חַשְׁתָּא הַכָּא עֲבָרִי לְטֻנָּה חַבָּה בָּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל בְּנֵי חַוִּין Elegantia horum verborum Græce melius concipiatur: οὐδὲ οὐδὲν ταλαιπωρεῖας, οὐδὲ φαγον ἀπόγονοι οὐδὲν τὸ γῆ γῆ Αἰγυπτία. Πᾶς ὁ πάντα μένεο, καὶ φαγέτω. πᾶς ὁ χρέων ἔχων δένεο, καὶ παχαπέτετω. νῦν μὴν τὸν δέ, εἰς νέων τὸ τὴν γῆ Ισραὴλ· νῦν μῆτρας ἔνθαδε δούλως, εἰς νέων δὲ τὴν γῆ Ισραὴλ ἔλαστρος.

Rituali

Rituali Iudaico extant? Quare omnia simillima sunt? Et tamen illis A Criticis videtur impium, Christum illis legibus obnoxium facere. Sexcentis argumentis confutari possent, si tanti essent, ut illorum sententia aliquid ponderis apud nos haberet. Sed cum sciamus, hoc ab illis dici magis odio bonarum rerum, quas ignorant, quam veritatis amore, illos missos facimus: æquos autem lectores ad gesta Paschatis Christi cum ritibus prisorum Iudeorum contendenda invitamus; ut cum viderint ea omnia, quæ in Euangeli traduntur, in ritibus Iudeorum sineulla discrepantia eodem modo concepta esse, tunc vere iudicare possint, vtra verior sententia, eorum, qui omne antiquitatis studium oderunt, an nostra, qui hæc ad illustrandum Euangelicam historiam sedulo collegimus.

B

SECUNDA PARS DE DVABVS QVÆSTIONIBVS DANIELIS.

DE REGIBVS BABYLONIIS,
ET SOLVTIONE CAPTIVITATIS.

AB SOLVTA priore parte huius libri, quæ ad annos veros natalis, & passionis Dominicæ pertinebat, nunc reliquum de Danielie, quod promisimus, absoluamus. Id in duas partes secabimus. prior est de annis captiuitatis Babylonicæ, item de templo ab Antiocho polluto. Altera est de Hebdomadibus toties à tot interpretibus vexatis: quæ est nobilissima quæstio. Duo sunt genera hominum, in quos conferenda est culpa ignorationis harum rerum, hoc est, temporum Christi, & hebdomadum Danielis. Vnum est genus eorum hominum, qui putant Græcos, non dicam peregrinam, sed & suam historiam, & suorum hominum antiquitates atque origines ignorasse. Putes legislatores quosdam loqui, cum illa legas. Postquam Græcorum forulos & bibliothecas excusserunt, ac eos ignaros patriæ historiæ conuicerunt, tunc tanquam ad subdititium & yltimum gladiatorem ac secutorem quendam Iosephum se conferunt, & illum bardum, ac stipitem vocare audent. Nolo defendere pauca, quæ a Iosepho humanitus peccata sunt. Sed cum eorum Criticorum venia confidenter dico, eos, quos ipsi bardos vocant, nobis viam ad veritatem præiuisse: nobis ad abstrusa illa, quæ ipsi conjecturis suis inuoluerunt, eruenda facem alluxisse: nos manu ad tramites illos deuios deduxisse, ac in triuio circumspicientibus digitum ad fontem intendisse. Igitur quæ ante Hebdomadas nobis explicanda sunt, ca bifa-

tiam

Ariam diuidemus. Priore enim loco de septuaginta annis captiuitatis dicendum: deinde de miserrimo statu Iudæorum sub Antiocho. Ea enim præcipue solent Chronologorum nostrorum paginas implere. Quia vero sæpius & tempus & characteres annorum ignorantur, non raro fit, ut magna temporum perturbatio in illorum scriptis occurrat. Quatuor sunt captiuitates Iudaicæ, in quibus abducti sunt Reges Iudæ, & quidem omnes a Regibus Babylonii. In prima Manasses Rex abductus. Paralip. lib. II. cap. xxxiii, commate xi. In secunda Rex Ioakim, anno quarto regni sui, primo Nabuchodonosori. Ibidem, cap. xxxvi, commate vi. Item Danielis primo. In tertia Ioachin, qui & Iechonias. Regum secundo, cap. xxiv, 12. item Paralip. secundo, cap. xxxvi, 10, anno octauo Nabuchodonosori. Quarta & ultima Sedekias Rex, anno decimo nono Nabuchodonosori: in qua Hierosolyma cum templo diruta, ac conflagrata. Porro in secunda Daniel abductus fuit: in tertia Ezekiel. Nunc quæritur, vnde deducendi sunt septuaginta anni captiuitatis. Quæ quidem quæstio ex hominum potius altercationibus, quam ex rei ipsius obscuritate nata est. Diserte enim a Iechonia capto eam orditur Ieremias cap. xix, commate decimo, spondens Iudæis, qui cum Iechonia abducti fuerant, redditum in patriam post septuaginta annos. Quæcum per se clarissima sint, tamen inuenias, qui velint ἐπὶ τὸν λύχνον τῷ μεσημβρίᾳ, quasi illis obscure loquatur Propheta. Huic disputationi succreuit aliud genus dubitationis de primo anno Cyri, aliis ab initio illius regni putantibus, in quibus Africanus, & Eusebius, & eos secuta melior pars veterum scriptorum: aliis a capta Babylone, quorum non pauci tum in veteribus, tum in recentioribus. Sed neutrum verum. Nam si primo anno Cyri competit septuagesimus captiuitatis, initium ergo captiuitatis fuerit prius initio Nabopolassari patris Nabuchodonosori, annis quinque. Quod absurdissimum. Longe vero a ratione remotum, idem tempus in captam Babylonem conferre. Statim enim post bellum Lydiæ profligatum, & Croœsum captum, Cyrus ad oppugnationem Babylonis conuertit se, auctore Herodoto. Κύρῳ δὲ ἐπειτε τὰ πόλιτα τὸν πέλεγον ταρχεῖει εποίησε, Ασυρίοις ἐπειθεῖ. Captus autem est Croœsus anno quarto Olympiadis L vii, ut refert Eusebius. Sardes vero victor ingressus est Cyrus Olympiade octaua & quinquagesima, auctore Solino. Babylonis expugnationem qui in certum tempus contulerit, nullus veterum exstat hodie. Sed manifeste colligitur ex Herodoto: cuius si verba & contextum orationis diligenter putaueris, colligetur tempus expugnatae Babylonis sub annum Iphiti 230, anno secundo scilicet a captis Sardibus, & victo Croœso. Sed eius rei certiora existant vestigia apud Iosephum ex Berofo illo Chaldaeo;

Chaldæo, qui ab initio Nabuchodonosori, ad expugnatam sub Cy-
ro Babylonem, omnes Reges recenset ordine, qui in eo interuallo
alius alij successerunt. Nabuchodonosoro igitur annos tribuit **X L I I I.**
quot re vera attribuendi sunt: Euilmerodacho duos: Niriglissaro qua-
tuor: Laborosardacho menses nouem: Nabonido vltimo Regi an-
nos septemdecim. Colliguntur ab initio Nabuchodonosori, ad Na-
bonidi dditionem, anni **67**. De qua summa deductis septem inte-
gris ante captum Iechoniam, relinquuntur sexaginta a capto Iecho-
nia continuandi, anno periodi Julianæ **4174**: qui est ducentesimus
tricesimus Iphiti, & septimus Olympiadis quinquagesimæ nonæ. Ita-
que ex Eusebio, Solino, Berofo Chaldæo, eruitur certissima captæ
Babylonis epocha, qui non potest esse **70** annus captiuitatis. Quid ergo?
Iudæi profecto eum annum Cyri primum dixerunt, qui est
primus solutæ captiuitatis. Homines enim in patriam reuertentes vn-
de primum tempora putarent, quam ab eo anno, qui princeps fuit
eorum libertatis? Itaque & Daniel, quanquam consenuit in Babylo-
nia & Susiana, tamen eundem primum annum Cyri intelligit, quem
reliqui Iudæi. Annus capti Iechoniæ in periodo Julianæ est **4114**. Ita-
que **4183** est septuagesimus à captiuitate eiusdem Iechoniæ. In cuius
diebus æstiuis cœpit annus secundus Olympiadis **62**, & **4184** est
septuagesimus primus annus, quem secundum Cyri vocat Scriptura:
4185 est tertius Cyri, vt loquitur Scriptura, & septuagesimus secun-
dus captiuitatis, vltimus imperij Cyri, primus Cambyſæ, vt a nobis
libro proximo supra disputatum est suo loco. Itaque pessime quidam
solutam captiuitatem cum anno primo imperij Cyri comparant, quo
tempore nullum imperium habebat in Iudæos Cyrus. Non enim
prius Iudæorum dominus fuit, quam & Babyloniam. & cum Babylo-
nem & loca cætera, in quæ Iudæorum coloniæ traductæ erant, cœ-
pit, tamen tunc primum non potuit Iudæorum rebus prospicere: cum
potius illi de ordinandis illius tractus prouinciis cogitandum esset.
Quare annus primus Cyri, vt vocat Scriptura, ita dictus, quod pri-
mus esset solutæ captiuitatis, non quod primus imperij illius Regis
magni: nisi quis dixerit, nouum Neuruz, nouamque æram a Baby-
loniis illi institutam eo tempore: quod valde placet. Neque melior D
causa quærenda. Nam omnino fuit noua æra. Itaque Esdræ vi. 3.
legimus: *Anno primo Regis Cyri, Rex Cyrus hoc edictum fecit.* Instituta
igitur illi noua epocha: quod non nouum in Persis, & Babyloniiis:
Sic hodie Syrochaldæi iam ab antiquis vsque temporibus annum
primum Alexandri vocant, qui tamen erat primus Seleuci, non A-
lexandri. In summa igitur pace & profligatis bellis omnibus, Cyrus
soluti captiuitatem Iudaicam. Itaque in edicto suo ita præfatur,

Hæc

A Hac edicit Cyrus Rex Persarum : Deus Dominus cœli dedit mihi regna terra. Hoc non potuit Cyrus dicere , nisi vltimis temporibus imperij sui. Tunc enim longitudo imperij eius ab India , ad Nilum , latitudo ab Oceano , ad Caspium mare pertinebat. Diligenter vero uestigandi sunt Reges Chaldaeorum a Berofo apud Iosephum , & Megasthene apud Eusebium positi : & an cum Daniele congruant, videndum. Nam ab illis duobus vetustissimis scriptoribus iidem Reges , iisdem nominibus , totidemque syllabis, totidem annis recententur , vt nulla suspicio mendi sit. Quia vero hæc quæstio versatur in nominum Babyloniorum varietate , de illis prius quædam disputanda sunt , vt verum , si qua fieri possit , eruatur. Nomina propria **B** Chaldaica , & Assyria fere composita sunt. Raro simplex occurrit. Componuntur autem ex nominibus simplicibus duobus , tribus , & quatuor ad summum. Simplicium nominum Chaldaicorum & Assyriorum seriem sub vnum conspectum subiecimus infra.

NOMINA PROPRIA			NOMINA PROPRIA		
CHALDÆORVM.			ASSYRIORVM.		
לְבָבָו :	לְבָבָו :	Nebo, Lebo	שַׁדְרָן	1	Schadran
נְגֹז	2	Nego	שַׁלְמָן	2	Schalmann
מְרוֹם	3	Mero	תְּגִלָּתָה	3	Teglath
שִׁישָׁךְ	4	Scheschach	חֲרֵב	4	Herib
מְשָׁךְ	5	Meschach	חָדוֹן	5	Haddon
שְׁרֹךְ	6	Schadrach	נְשָׁרָךְ	6	Neschroch
לְאַצְּרוֹרָאָצֶר :	לְאַצְּרוֹרָאָצֶר :	Letzar, Retzar, Netzar	אַדָּר	7	Adar
שְׁאָצֶר	8	Schetzar	אַצֶּר	8	Etzer, vel Atzer
מְלָצֶר	9	Meltzar	עַסְרָה	9	Asar
נְרָגָל	10	Nergal	בְּלָתָה	10	Ballat
בְּלִיטָה	11	Belti	אַסְפָּן	11	Osen, vel Osn
אַדְןָה	12	Adan	כּוֹשָׁנָה	12	Chuschan
חוּווִיל	13	Heuvil	שָׁן	13	Sen
אַחֲרִי	14	Ochri	פּוֹלָה	14	Phub
כָּנָה	15	Chen	פָּרָה	15	Phar
בָּלָה	16	Bel	שָׁרָה	16	Schar
שְׁבָשָׁה	17	Scheschach			
פִּילָּה	18	Phil			
נוֹתָה	19	Nit			
דָּחָה	20	Dach			
זָרָה	21	Zar			
פָּלָה	22	Pal			
פָּדָה	23	Pad			
חָדָה	24	Chad			

Ccc Hæc

Hæc nomina tam Chaldaica , quam Assyriaca possunt extendi , A
ut cuique libuerit. quod per me fiat , licet. Non enim omnia , sed se-
lectiora posuimus. Horum vero nominum methodus vtilissima &
maxime necessaria est Chronologo , saltem vt ne reges Assyrios cum
Chaldæis confundat: quod hactenus a recentioribus Chronologis fa-
ctum : vt cum Salmanassarum eundem cum Nabonassaro faciunt. In
quo præter historiam , peccant etiam nomine. Nam illud nomen
nihil Chaldaicæ originis habet , cum ex secundo & nono Assyrio
compositum sit. Par imprudentia , cum Sennaherib , & Assarhaddon
reges Babylonie constituunt. Igitur omnia Assyria & Chaldaea no-
mina composita sunt ex simplicibus : quæ quidem fere omnia sunt
Deorum Babyloniorum nomina. vt Mero , Nebo , Bel. Isaiæ cap. 46. B
Scheschach nomen Deæ apud Ieremiam 51. Nèque enim Scheschach
Babylon est per modum , quem **A T B A S C H** ineptissimi Rabini vo-
cant. Aut igitur ex duobus componuntur , vt נָבֹעַ נָאצֵר Nabo-nassar,
Chaldaicum , ex primo & septimo simplicibus, נָבָעַ נָאצֵר Nabulassar apud Iosephum , idem nomen. quod & ipsum ex tribus compositum
dicitur Nabo-pul-letzar. נָבוֹןָאָלָאָסָרְפּ Eusebio , & Ptolemæo.
Aut componuntur ex tribus , vt quod iam diximus , Nabopolassar-
rus , & נָבוֹכְדָּנָאָצֵר Nabuchodonosor , נָבָעַ נָאצֵר Berozo , &
נָבָעַ נָאצֵר Nebuchadretzar Ieremiæ , נָבָעַ נָאצֵר Megastheni , &
ex eo Straboni. nomen compositum ex 1,24,7. Raro ex quatuor , vt,
כְּרוֹדָכְנָעַנְפּ Merodachenpad , qui **Mārōdāch-ē-pād** Ptolemæo , ex 3, C
20, 15, 23. Vides etiam literas inter se commutare , Letzar , Retzar ,
Netzar. Sic Nabu , & Labu: vt qui Labunitus vocatur Herodoto, is
sit Nabunidus Berozo , ex 1,19. Hæc omnia nomina simplicia fere sunt
Deorum propria. Sic Bel , & Belti , 16,11, sunt nomina Deorum vtrius-
que sexus. Megasthenes : ἔτε Βῆλος ἐμὸς πεόγονος , ἔτε βασιλέας Βῆλ-
πος. Tamen apud Danielem Βῆλος est Deus non Dea , cap.4. Daniel ,
cuius nomen Belti-schatzar iuxta nomen Dei mei. Est enim Belti-
schatzar compositum ex 11, 8. Βῆλος autem proprium est Chaldæo-
rum , ne forte confundas cum Belo Tyriorum. Nam is est בָּל Baal ,
non Bel. vnde Carthaginenses coloni Tyriorum nomina sua ita fre-
quenter terminant בָּל Hannibaal , חָנָרְבָּל , Hasdrubaal. Baby- D
loniorum igitur Belus est בָּל Carthaginensium בָּל. Et tamen vtrunq;
confundunt Græci & Latini. Nam in Æneid. --genitor tum Belus , is
est , vt diximus בָּל aut Syriace בָּל Claudianus primo Panegyrico in
Stiliconem de Rege Persarum loquens : ----rituque iuencos

Chaldaeo strauere Magi. Rex ipse micantem

Inclinat dextra pateram, secretaque Beli,

Et vaga testatur voluentem sidera Mithram.

Male

A Male apud Claudianum belli pro Beli. Par menda in Q. Curtij lib. III de curru Darij. *Distinguebant internitentes gemme iugum; ex quo eminebant duo aurea simulacra cubitalia, quorum alterum in alterum belli gerebat effigiem.* Legendum enim: *quorum alterum Ninī, alterum Beli gerebat effigiem.* Per Ninum enim Assyriæ, per Belum Babylonijæ imperium coniunctum innuebant. Belus igitur tam Pœniss, quam Babylonis nomen Dei, quod tamen apud vtrumque populum etiam ab hominibus usurpabatur: vt iam vidimus. Aduentum igitur, nominibus imperatorum Babylonijæ, & Satraparum vt plurimum præponi nomen Nebo, vt Nebu-cad-netzar, Nebonassar, Nabo-nit, Nabo-pul-letzar, Nabu-zar-adan: aliquando Betiam postponitur, Samgar-nebo. Hieremiæ xxxix. 3. His animaduersis nunc nomina eorum, qui post Nabuchodonosorum regnabant, vt ex fide Berosi & Megasthenis ea habemus, discutienda sunt. Hevvil-merodach, nomen compositum ex 13, 3, 20, sive villo dubio is fuit filius Nabuchodonosori, vt est apud Ieremiam, & secundum Regum, in fine. Quo imperfecto infessor regni ex parrocchio parti vocatur Νεργηλιασθος apud Eusebium Νεργηλιασθενς. Eadem est compositio, sed diuersa inflexione Græca, נֶרְגֵל־מְרוּדָך ex 10, 7. Nergel nomen Idoli, in Regum xvii, 30. Inde etiam componitur Nergel-Scharetzer, Hieremiæ xxxix. 3. Huius filius apud Iosephum Λαβυνίθος scribi debet, non Λαβυνίθος. Quantum vtrumque potuit verum esse: נֶרְגֵל־מְרוּדָך, ex 1, 7, 20. aut נֶרְגִּילְמְרוּדָך, ex 1, 7, 24. Iste erat filius Neriglissaris, & Nitocridis filiae Nabuchodonosori. Nam falso Herodotus scribit, ultimum Regem Labynithum esse Labynithi magni filium, cum Labynithus ultimus fuerit aduena. Labynithum vero magnum pro Nabuchodonosoro accipiendum esse apud Herodotum, testis defectio illa Solaris, quam prædixerat Thales, quæ incidit in tempus prælii, quod cum Lydis & Medis commissum fuit. Nam post eam defectiōē Solis utrosque populos a Labynitho Babyloniorum Rege reconciliatos esse, scribit idem Herodotus. Atqui eclipsis illa incidit in annum Nabuchodonosori xxi. Ergo Labynithus ille, qui Lydos cum Medis reconciliauit, est Nabuchodonosor. Cum igitur Laborosardach, vt ex Beroſo, & Megasthene conſtat, sit nepos Nabuchodonosori ex filia Nitocride, equidem fatis mirari non possumus eos, qui difficile concoquunt, eundem fuisse Laborosardach cum Balsatzare. At nomen non conuenit. Neque nomen Bel-adan cum Nabonassaro conuenit, cum tamen conſtet vnum eundemque regem fuisse. Quid? Daniel non Baltazar dicitur? non eius æquales aliis nominibus, quam Hebraicis dicti? Non Sasbatzar est Zerubabel? Ita

etiam scito omnes reges Babylonie ad imperium accedentes nomen A mutare solitos. Hinc sit, ut adhuc Reges vocentur priuato nomine. Bel-adan est priuatum nomen. Postquam ad imperium accessit, Nabonassar vocatus. Quod vero Berosus Babylonius puerum vocet Laborosardachum: quod item eius regno nouem tantum menses attribuit, id interpretatione adiuuandum. Puerum vocat, qui admodum erat adolescens. Testis iuuenilis & pene puerilis petulantia illa, qua usus est in vasis templi profanandis. Quod si adeo puer erat, quare ob *κακονθάνει* imperfectus sit, non video. Nam quorum mores in pueritia damnamus, ij adulti saepe ad bonam frugem perueniunt. Neque vero causæ est, cur eius *κακονθάνει* in illa ætate adeo timenda fuerit. De nouem mensibus ita accipiendum: Solum post B mortem patris nouem menses imperasse: patrem vero nomine filij regnasse, seu regnum administrasse, donec filius ad pubertatem peruenisset. Nam quia ille extraneus, filius vero ex stirpe regia, potius filio, quam illi, regnum deberi videbatur. Eo imperfecto delectus in Regem Nabonidus consensu omnium procerum Babylonie, annos 17 regnauit, teste Berofo, donec Cyrus eum regno Babylonie exutum Carmaniae regionis finibus relegauit. Si Nabonidus successit Beltschatzaro, de quo dubitari non potest, profecto Nabonidus idem est cum Dario Medo, quem Beltschatzaro successisse proditum a Daniele. At natio Chronologorum contendit Darium Medium invasisse regnum, & adiutore Cyro Babylonem expugnasse, mox vi- C etorem regnum cum Cyro diuisisse. Vates isti, qui sciunt, quid Rex Reginæ in aurem dixerit, coniiciunt Darium cum Cyro regnasse, ex ultimo commate capitis VI Danielis: *Et Daniel iste floruit sub regno Darij, & sub regno Cyri Perse.* Ergo, inquiunt, alter regnabat in Perside, alter in Babylonia. Astute. Nam perinde ac si quis legeret, Iulianum Iurisconsultum de iure respondisse sub Nerua Romano, & sub Traiano Hispano, statim contenderet eosdem eodem tempore imperasse, alterum in Italia, alterum in Hispania. Pudet me harum animalium næniarum. Neque prudentius alij, qui Cambysen Xenophontis auunculum Cyri, ut vult Xenophon (non enim fuit unquam, sed fingitur a Xenophonte) eundem cum Dario Medo faciunt. Addunt & alia nihilo veriora. quæ si referre velim, non solum oleum & operam, ut est in proverbio, sed etiam chartam perdiderim. Quis unquam veterum prodidit, Darium Medium fuisse auunculum Cyri, præter Josephum post Xenophontem, qui hoc ex conjectura addidit; neque eum, quem alibi producit, Berosum sequitur: & quem Nabonidum a populo in regnum ascitum scribit Berosus, eum ille dicit fuisse Beltschatzarum, & iure stirpis regiae successisse?

A successisse? Ut igitur omnes, quantum Chronologorum est, resipiscant, ego aio Darium Medium non vi regnum inuasisse, vt voluntisti, contra quam a Daniele traditum est: sed a populo in regnum vocatum fuisse. Quis vnquam veterum fecit huius Darij mentionem præter Danielem? Ex Daniele igitur, non ex Chronologorum libidine, verum hauriendum. Si igitur Daniel scripsit illum Darium a populo vel a proceribus Babyloniae regnum traditum accepisse, non vi & armis illo potitum fuisse, causæ non est, quin parum cauisse videantur, qui aliter prodiderunt. Post cædem Beltschatzari scribit Daniel: *מִן־מִדְבָּר־עֲזֵזֶת־מִלְכֹותָךְ תַּלְמוּדְךָ וְאַתָּה אַתָּה בְּמִלְכָה*. Obscro vos, an in verbo *מִלְכָה*, vel, si magis placet, *מִלְכָה*,

B aut *מִלְכָה*, vt habet Græca editio, est vlla vis armata, aut vlla inuasio imperij? *מִלְכָה* *תַּלְמוּדְךָ* est aut successorio iure in regnum venire, aut populi suffragiis. Sic in Macab. cap iv, *מִלְכָה* *בְּאַתְּלָאָדָה* *אַנְפָזָח*: nimirum successorio iure. At infessores regnum quis recte dixerit *מִלְכָה* *תַּלְמוּדְךָ*? quo enim tradente id accipere possint, quod ipsi vi inuadunt? nisi forte effractores & directarios *מִלְכָה* non *מִלְכָה* bona dicamus. Qui aliter sentiunt, ne sciunt quid intersit inter consensum & vim. Quid igitur aliud sentit Daniel, quam Darium Medium populo Babylonio tradente, regnum suscepisse? Mirum tot millia interpretum vnius verbi notione perperam explicata, adeo aliena ab historiæ fide pronuntiassæ. Sane Daniel

C scribit de Dario Medo, quod historia Romana de Numa Pompilio. Vt terque accitus in regnum fuit. Ac quamuis hoc satis est, ad eorum sententiam infirmandam, tamen producam iterum locum ex Daniele, quo fiet, vt si per ingenium, & naturam illis mutare sententiam non licet, saltem pertinaciam suam eo multum labefactatam esse fateantur. Scribit igitur Propheta capite nono: *בְּשִׁנְתָּה אַתָּה לְרִרְיוֹשׁ בְּנֵי־חַשְׂוֹרָשׁ מִזְרָעָה* : *עַל־מִלְכֹותְךָ אָשֶׁר תַּלְמַדְךָ עַל־מִלְכֹותְבָנָיךָ*: *גְּדוּלָתְךָ מִלְמָדָךָ, וְסִיסְבָּאָתָךָ אֲלֵדְךָ־מִלְמָדָךָ*. En *בְּאַתְּלָאָדָה* *אֲלֵדְךָ־מִלְמָדָךָ*, vel uno verbo *בְּאַתְּלָאָדָה*, excludit omnem vim armatam. Itaque velint nolint ij, qui aliter censem, Darius in illo interregno, quod cædem Beltschatzari secutum est, creatus est rex, siue

D populi suffragiis, siue procerum factione, vt aperte Berosus scribit. Sane & Megasthenes & Berosus Regem creatum dicunt. Hoc vulg verbum *מִלְקָה*, quo Daniel utitur. Neque mirum. Nam regiæ stirpis nihil reliquum erat. Quare homini & domo nobili, nempe ex Medorum Regum stirpe, & rerum experientia propter ætatem prædicto, vt qui tunc LXII annorum esset, regnum merito a Babylonis delatum. Darius Medus igitur vocatus est ad regnum post cædem Beltschatzari. Daniel cap. vi & ix. Nabonidus item

Ccc 3 apud

apud Berosum & Megasthenem vocatur in regnum a prōceribus Ba. A byloniæ. Vterque est vltimus Rex Babylonis ante regnum Persarum, tam Darius apud Danielem, quam Nabonidus apud Megasthenem, & Berosum. Nam vtrique succedit Cyrus. Præterea, quod omnes coniecturas vincit, tempora conueniunt. Et dubitamus, Darium Medium esse Nabonidum Berosi, vel Labynitum Herodoti? De nomine autem futilis est controuersia. Iam ostendimus, accendentibus ad regnum nomen mutari solitum. Darius est nomen priuati. Nabonidus est nomen iam imperatoris. Quid si probauero eum, in quem cum exercitu venit Cyrus, cognominatum fuisse Medem, aut Medium? Nam idem est. Non est post hoc, vt vlli pertinaciæ locus sit. Exstat Megasthenis vetustissimi Persicarum rerum scriptoris fragmen- B tum elegantissimum de Nabuchodonosoro Rege Babyloniorum, apud Eusebium in hæc verba : Ναβυχοδόρος Ήρεκλέους ἀλκιμάτερος γεγονὼς ἐπὶ τε Λιβύην & Ιβηρίων ἐρεύτασε. Ταῦτας Ἡ χρεωσάμενος δύσ- στασιν αὐτέων εἰς τὰ δέξια τὸ Πόνια κατέκινε. μὲν ἡ λέγεται πεδὸς χαλδαῖος, ὃς αἰσθατὸς ἐπὶ τοῖς βασιλίσια καταχειδεῖ Θεῷ ὅτεῳ δῆ. Φθεγξάμενος ἡ εἶπε: Στρέγω Ναβυχοδόρορες, φεύγετε βασιλώνοι, τις μέλλουσδι τοῦ πεδαγγέλλω συμφορεῖτε, τις γάτε βῆλος ἐμὸς πεόγονος, γάτε βασιλέας βῆλος δύπτεψέ φευ μοι- εας πεῖσαι φένετο. ἥξει Πέρος ἡμίονος Τοῖς ὑμετέροις δ' αἷμοις χειράμφυτοι συμμάχοισι. ἐπαξιδέλευτος δὲ δύλοσιν. τὸ δὲ σωμαῖτο ἔσαι Μίδης τὸ Ασσύριον αὐχημα. ὃς εἴτε μιν πεδαγγένει, ἢ δοιῶντας πολιτίας, Χαρενδίν πινα, ἢ θαλασ- σαν εἰσδεξαμένην διεισδοτο πεόρριζον. ἥμιν αὖτας ὁδὸς σερφέται φέρεται διατὸς ἐξήμεται, ἵνα γάτε αἵτεα, γάτε πάτος αἱθρώπων, θῆταις δὲ νόμον ἔχοται, καὶ ὅτιν- τες πλάζονται, ἐν τε πέτραις καὶ χαρεόδοτοι μοιηῶν αἰλωμάρνον. ἐμέ το πεῖν εἰς νόον βαλέας ταῦτα, γέλεται αἱμείνοντοι κυνηγοι. οὐ μὴ θεατίσας τοῦτο γένεται οὐφαντίσο. οὐ δέ ^④ ποτε Εύλυμαδόρεχος ἔβασιλευσε. τὸν δὲ οὐ κινθεῖται δύπ- τείνας Νησυγλιασθέντες λεῖπεν παῖδα Λαβαλασοδερον. τότε δὲ δύπτεανόντες βιαίω μόσχω, Ναβονιδόχον δύπτεανοντες βασιλέα προστίκονται ^④ εἰδέν. τῷ δὲ Κύρῳ ἐλών βασιλώντα, Καρμανίν τογεμονίων δωρεέσσαι. Non solum Me- gaſthenes eosdem reges cum Beroſo ponit, ſed etiam Medem quen- dam tradiſſe, vel potius prodiſſe ciues Cyro ſcribit: vt propterea nullo rifeſtente Babylonem cœperit. Eundem Medem vocat ^{αὐτοὺς} αὐχημα: quod Aſſyrii & Babylonii in eo ſpes ac præſidia omnia ſita dhaberent. vnde ei vltro regnum obtulerunt. Sic Isaiae xx. commate v, eadem figura dictum: δύπτεται Αἰγύπτιος αὐχηματος αὐτοῦ. Quod igi- tur ciues hosti diripiendos propinauerit, auctor etiam Beroſus, ſcri- bens, eum Babylonem omni præſidio deſtitutam oppugnanti Cyro reliquiffe, atque in munitiſſimum oppidum Borsippenorum ſe rece- piſſe. Neque vero dubitatur, quin ἡμίονος fit Cyrus. Erat enim Me- doperses, patre Persa Cambysē, matre Meda Mandane genitus, bi- generis

A generis originis homo. Vnde oraculum de Cyro apud Herodotum: ἀλλ' ὅταν οὐπίστη βασιλές Μήδοισι γίνεται. Quare ex Berofo & Megasthene vides Nabonidum ad regnum accitum, eundemque Μήδον vocatum: quod esset, vt ait Daniel, ex stirpe Medorum, prius quidem nomine Darius Medus, cum adhuc scilicet priuatus esset, postquam autem ad regnum accessit, translato nomine ex consuetudine, Nabonidus vocatus. Medus autem & Medes pro eodem veteribus accipitur. Ausonius: *Triptolemus ille, siue Medes, quem vocant.* Medium vocat, quem alij Medium: eumque Medeæ filium, & ab eo Medium regionem vocatam nugantur Græci. Nota etiam verbum, quo Megasthenes utitur, Λαοδίκειος βασιλέα. Est enim verbum ipsum Danielis דָרְיוֹחַ, id est, διάδειχθη βασιλές. Non enim omnis, vt dixi, rex potest dici Λαοδίκειος, aut βασιλεύς, nisi vocante populo: vt iam disputatum est. De novo autem rege, qui regnum inuasit, hoc posse dici, nemo sanæ mentis ne cogitauerit quidem. Longe igitur a vero discedunt, qui & affinem Cyri, & Babylonem vi cepisse, & unum annum, aut intra biennium regnasse hariolantur. Nam ex Berofo x vii annos regnauit. Et idem sentit elegantissimus scriptor Sulpitius Seuerus, municeps meus, qui ait, Darium Medium x vii annos regnasse, nimirum nobiscum eundem Nabonidum & Darium Medium faciens. Quod mirifice fauet nobis. Fruola enim, & nugatoria coniectura illa, vt annum tantum regnasse probetur, C quod primus annus illius Darij sit septuagesimus captiuitatis: idque ex nono Danielis colligi. Pulcrum sane commentum, quod iam confutauimus. Daniel scribit, primo anno Darij Medi sibi librum Ieremiæ legenti patefactum numerum annorum, intra quos captiuitas Iudæorum stare debebat. Illud enim בִּנְתֵּי בְּשָׂרִים, בְּמִצְרָיִם כִּי בְּלִיאָה, manifeste declarat, Danielem habuisse in manibus volumen Ieremiæ, in cuius capitibus 25, & 29 legerit septuaginta annis definitum esse tempus captiuitatis Iudaicæ. An propterea sequitur septuagesimum annum instare? aut Darium Medium unum tantum annum integrum regnasse, quod eius primi anni tantum meminerit Daniel? Hoc si verum erat, sequeretur & illud necessario, Nabuchodonosorum D tres tantum annos imperasse, quia tertij tantum meminerit Daniel. Hic igitur Darius Medus, siue Nabonidus octogenarius, regno exutus a Cyro, reliquum vitæ tempus in præfectura Carmaniae priuatus exegit:

NVNC ad alteram partem venio, quæ pertinet ad statum Iudeorum sub Antiocho: cui parti debentur capita Danielis VIII, XI, XII. Antiochus iussu populi Romani per Legatum C. Popilium Lænatem Ægypto decedere coactus, venit secundo Hierosolyma, quo tempore Iudæis ritus patrios sustulit, & Græcorum superstitionem in templum Dei induxit. Contigit hoc autem eadem tempestate, qua Perseus victus est, teste epitome Liuiana: quam cladem Persei proxima nocte antecessit defectio Lunaris: quæ contigit anno a Palilibus Vrbis Varronianis 584, L. Aimilio Paullo, B C. Licinio Crasso coss. cyclo Lunæ quarto, Solis decimo. anno Nabonassari 580, Pachon XXI: periodi Julianæ 4546, Junij XXI. anno 68 periodi secundæ Alexandreæ communi ordinario: cuius Tifri XVI Septembbris, translatus a feria IV, ad V. Quare defectus ille incidit in diem XIII Tamuz ciuilis, feria tertia, sequente quarta, Tamuz autem hodierni XV, sequente XVI anni Iudaici 3593: Didymonos 28 anni a Mundo condito 3782. Quando autem initium illius clavis & miserrimi status Iudeorum cæperit, indicat Daniel cap. XII. Illud enim interuallum, quod interest ab initio profanationis Templi, & desiti iugis sacrificij, ad Encænia Macabæi, Daniel definit dierum mille ducentorum nonaginta. qui sunt anni C. Ægyptiaci tres, dies 195: Tempus Encæniorum Macabæi, XXIIII. Nouembris anni 4549 periodi Julianæ. a qua epocha si retro putentur anni tres Iuliani, dies 195, numerus definet in XXIIII Mai anni 4546, quæ erat περισσότερη πεντηκοσῆς. Itaque hinc incipit βδέλυγμα ἐπημάστεως, sub Antiocho Epiphane, & durauit annos Iulianos tres cum dimidio, & dies XV. Hoc est, quod commate septimo eiusdem cap. XII dicitur, μέχει χρόνος, καὶ χρόνων, καὶ ἡμίετος χρόνος. Tantum enim interesse diximus a XIV Mai anni 145 Alexandre, ad XXIV Nouembris anni 148. Anno vero 143 primo venit Hierosolyma Antiochus, & tunc incessit homines Iudeos contemptus veri cultus Dei, & insania impietatis Græcanicæ: vt diserte libro priore D. Macabæorum, capite primo scriptum extat. Biennium enim interiectum est a prima irruptione Antiochi in urbem, ad profanationem templi, & hinc triennium ad expiationem altaris & Encænia templi. Daniel tamen cap. VIII. 14, calamitatem illorum temporum & deformitatem rerum Iudaicarum altius repetit. Totum enim illud interuallum, ad expiationem templi & rituum restitutionem, definit dierum bis mille trecentorum: qui sunt syzygiæ ciuiles LXXVIII minus triduo.

Atriduo. Totidem igitur dies a xxiiii Nouembris anni Alexandræorum 148 retro putati desinunt in ix Augusti anni 142, quæ erat neomenia Elul. A neomenia igitur Elul, ad Encænia Macabæi, intersunt anni Iuliani solidi cum bisexto sex, diesque insuper cix. Quare turbat Hieronymus in huius loci explicatione. Is vult, totidem annos & dies interesse ab anno 143, ad annum 148. quæ in re uno anno peccat. Neq; satis eundem mirari possum, qui vitio vertit Porphyrio, quod Antiocho attribuerit, quæ ille, Methodius, & Eusebius de Antichristo intelligunt. Nam quid impedit quod de Antiocho dicitur, idem sub ciuis persona de Antichristo intelligi? Sane Ecclesia Iudaica erat Ecclesia Dei, & eadem cum Ecclesia Christi. & quæ eo tempore aduersabantur veræ religioni, ea adumbrabant quæ postremis temporibus Ecclesiam Christi turbatura erant. Daniel igitur repetit initia & caput calamitatis illorum temporum ab iis turbis, quæ referuntur capite tertio posterioris Macabæorum, quæ lucifical faciem huic loco Danielis alludent. Sed quod idem posterior liber Macabæorum cap. x. 3, μὲν χρόνον Encænia Macabæi ponit: hoc est, a prophanatione templi, ad Encænia, biennium tantum interfuisse scribit, perspicue id & Danieli, & priori libro Macabæorum aduersatur: vt multa alia in eo libro aliter dicta ac ab auctore prioris libri, vt taceam de epocha Seleucidarum uno anno minus citata, quam ab auctore prioris libri. Itaque non mirum, si biennio contingisse dicit, quod triennio ante contigerat, cum idem in 148 annum Seleucidarum coniicit, quod prior liber in 149. Sed de hoc quædam attigimus in diatriba de anno Chaldaico:

DE HEBDOMADIBVS DANIELIS.

ALTERA pars Danielis, quam promisimus, est celeberrima illa, & ab omnibus vexata quæstio de Hebdomadibus Danielis. in qua non dicam quantum deluserit tam veterum, quam recentiorum licentia: quid commenti sint, vt inde se se extirarent: quos nouos reges in Perside inaugurarint, quos homines constat nunquam natos. Atqui Græci scriptores ita vere ac fideliter omnium regum Persidis annos retulerunt, vt ab initio Cyri, ad excessum Alexandri Magni, ne unus quidem annus périerit. Omnia enim tempora, per quæ ab illis Regibus imperatum est, aliquo insigni charactere notata sunt, cui contradici non potest. Aut enim aliquo defectu luminarium, vt anni Cambysæ, & Darij: aut aliquo certissimo interuallo, vt ab Olympiadibus Cyri initium: a bello Peloponnesiaco Artaxerxis Longimani finis, initia Darij Nothi, & Artaxerxis

Memor.

Memoris. Quid igitur sibi voluerint doctissimi homines, qui hæc A
inuestigarunt, non video; qui reiectis veris Regibus, ad commen-
titios illos Assueros Priscos, Assueros Pios, Assueros Babylonios, &
geminos Cyros confugerunt. Primum igitur videamus, an certus
Rex Persarum ex sacris literis erui possit, cuius tempus cum Græco-
rum rationibus conueniat. Quia vero Persicorum nominum ratio &
compositio ignorata horum hominum iudiciis maxime officere visa,
quominus verum dispicere potuerint: quod in Chaldæorum, & As-
syriorum nominibus propriis fecimus, idem in Persicis faciendum
censeo, & eorum compositiones prius declarandas, quam ad rem
ipsam venimus. Herodotus ita scribit de nominibus Persarum: οὐδὲ
οὐδὲ ἐνόματά σφι εἴναι ὅμοια Τίσις Κύρος οὐ τῇ μεγαλωπρεπεῖ τελείωτος Β
παντὶ ἐσ τῷ τοῦ Ζεύς γράμμα, Τὸ Δωρεᾶς μὴ Σαὶ καλέσοι, Ιωνεὶς δὲ Σιγμον.
ἐς Φρά διέγινθεν οὐδέποτε Κελαύνη τῷ Περσέων Τῷ ἐνόματᾳ, εἰ οὐδὲ Τῷ δὲ
ἢ, αἷλα παντὶ ὄμοιος. Nullum excipit nomen a terminatione Σι-
γμον. Quod an in omnibus verum sit, valde dubito. Sane Cyrus,
Darius tam Græce, quam Persice eam literam habent ultimam. At-
qui Mithridates, Oxydates, Tiridates, Artaxerxes, & similia, quæ
Græci per Sigma terminant, Persice desinunt in A. Cyrum quidem
a Sole dictum vult Plutarchus in Artaxerxe: quod a Ctesia accepit.
Ita enim scribit Ctesias de uxore Darij Nothi: πάκτει δὲ αὐτῷ ἔτερην
βασιλέσσα, καὶ πίθεται τὸ ὄνομα αὐτῷ δέποτε ήλιος Κέρων. Sed saepe imponunt,
nobis Græci vel prudentes, vel imprudentes. Cyrus enim scribitur כְּרַשׁ: at Sol Persice est שָׁׂרָה. Itaque idem non est. Nam sane simili-
tudo vocis imposuit Ctesiae homini Græco. Parum enim differunt
כְּרַשׁ, & שָׁׂרָה. Vocatur & Sol aliter لفتاب باغن a Persis. שָׁׂרָה vero
Persice nos scimus esse ζεοφίων, ἑδωδίων, cibum, alimoniam. Et
omnia nomina ad illud exemplum sunt, quæ Grammatici vocant
Verbalia. An inde dictus sit magnus ille Persarum Rex, equidem
affirmare non audeo. Quod tamen dixi, verum est. Sic Darius, vel,
ut Ctesias Δαειαῖς, quod propius accedit ad formam Persicam,
(neque ab ea abludit Δαρεῖον apud Aeschylum) Herodoto exponitur
ἐρξεῖν, a premendo & coercendo. Ερξεῖν dicitur veteri poeta apud
Hephæstionem: Ερξεῖν πῆ δήτ' αὔσολβος αἴροιζετο σεατὸς, ubi innuit de
expeditione Darij in Scythes cum exercitu numero, quando Bos-
phorum ponte iunxit. Id nomen scribitur שָׁׂרָה Dariavves. Quod
nomen quid sit, nescio, nisi sit שָׁׂרָה, hoc est, ερξεῖν, θλίψις, in quo
mirifice conuenit cum Herodoti interpretatione. Artaxerxes eidem
Herodoto est μέγιος. Δέγνις, qui tamen non desinit in σιγμα Persi-
ce, אֲתֹשָׁתָה אֲתֹשָׁתָה Artaxaste: vel אֲתֹשָׁתָה אֲתֹשָׁתָה, Artoxaste. Vnde Plutar-
cho di-

Acho dicitur Αχούδης per o, non per α. Patet igitur Græcis perpetram δαχούδην, siue δαχούδην dici, qui esset potius δαχεύδης, vel δαχεύδης, vel δαχαράδης, vt Armenius Artaxesdes Ciceroni v ad Atticum, Epistola 20. Cuius cognominis vrbs Artaxata. Sic prætextatos referunt Artaxata mores. Iuuenal. Nomen compositum ex 18, 19, 12. Item male ab iisdem enuntiatur δαχεύδης, qui Τίθρας δαχεύδης, vel Τίθρας δαχεύδης dicitur. Huius ultimæ vocis, quæ est ultima in Artaxeste, vestigia extant in nomine Tithraciste apud Diodorum, ex 27, 19, 22. Is Tithracistes erat filius naturalis Xerxis. autem eadem forma dictum, qua Τίθρι. Αχούδης, vt est apud Ctesiam, vel ωχούδης, σχην frequenti in vsu est tam simplex, quam compositum. אַחֲשׁוּדֵן, ex 19, 16, 25. vel, vt Critici Hebræorum scribunt, שָׂרְוֹתָה Ahashvveros. Id, vt dixi, compositum Græcis est δαχεύδης: disiunctim autem pronunciatum, ωχούδης. & cum ip 24, שָׂרְוֹתָה קְוָאֵדָפָנִים Kauædaphim. Kau, vel Ku in lingua Persica est δωδεκάς, & proprie is, qui Hebræis dicitur אלף & Arabibus شَرِيفٌ. Quod nomen aliquando postponitur, vt Φλεγάνιας, פְלֶגְנִיאָה ex 6, 24. Sic Οξυάτης, אַקְעָטָה ex 19, 16, 26. Sic Αχελούς Αἰσχυλο οἴκος ex 1, 24. Οξυάτης וְתִתְרָה אַקְעָטָה ex 19, 16, 9. Nam illud Τίθρι etiam simpliciter enunciatur, Δάκης, qui erat σεργητὸς Δαρεῖ. Οξυάτης & Οξυάτης puto eundem esse, sed Græcos deprauasse. Oxyathres vero fuit frater Darij Codomanni. Author Strabo. Οξυάτης Τίθρας אַקְעָטָה ex 19, 16, 18. Quæ cum a Græcis coniunctim efferantur, disiunctim essent, ωχούδης δωδεκάς, ωχούδης δωδεκάς, ωχούδης δωδεκάς. Mithir, aut Mithri, aut Mether etiam præponitur;

NOMINA PERSICA
SIMPLICIA.

ארִי : אַר	1	Ari. Ar
תִּירָה	2	Thir
תִּירִי	3	Thiri
סְתִּרְמָה	4	Mether
פְּרָסָם	5	Pharsam
פְּרָנָה	6	Pharn
אַסְתָּרָה	7	Ester
וּרוֹן	8	Zero
רְתָּהָה	9	Datha
סִיְּנָה	10	Sai
סְנִיְּנָה	11	Mani
שְׁתָּא : שְׁתָּא : סְתָּה	12	Stha, Sthe
דָּיָה	13	Dai
חָמָה	14	Ham
וָיָה	15	Wai
וָיָה	16	V
זָתָה	17	Zata
אַרְתָּה : אַרְתָּה	18	Arth, Artha
אַחְשָׁה	19	Achos, Ochos
תִּיסְמָה	20	This
תִּנְגָּה	21	Thena
סְתִּרְמָה	22	Sethra
תִּרְמָה	23	Thra
קוֹן : קוֹן	24	Ku, Kau
רוֹשָׁה : רֹשָׁה	25	Ros, Rus
קְנוֹן : קְנוֹן	26	Kana
תִּתְרָה	27	Tithri
וְשָׁתָּה	28	Wast
סְפָהָה	29	Sepha, Spa
סְפָה	30	Mas
אַרְםָה	31	Ares, Eres.

nitur, vt מְתִירָתָה Mithridatis, quod & מְתִירָתָה Mithredatis, vt ex- A
rat in nummis ipsius Regis. Mithri à Mither comparatio gradu,
hoc est, μετών. & sumitur pro Dynasta, aut Domino. Propterea
antiquitus Solem etiam Mithra vocabant: hoc est, κύρος, δύνασις.
Ester etiam nunc præponitur, vt Astrampsychus: nunc postponitur,
vt Zoroastres, vel Zoroaster זְרוֹאַסֵּת ex 8, 7. aliquando etiam sim-
plex usurpatur, vt videmus in Regina Hester, quæ antea Hebraice
חֶרְשָׁתָה, hoc est, Μύρρα, vocabatur. Sic Ari, i, aliquando simplex,
Αἰράς, aliquando compositum, Αερμάς, ex i, ii. quo nomi-
ne Persæ Orcum vocabant. Apud Hesychium, Αέριδον, ο Αἴρης
Ἄερας Πέρσας. Plutarchus, & alij videntur eundem cum Mithra, &
Sole facere. Summus enim Persarum Deus Sol. Itaque scribit Plu- B
tarclus Themistocle: Καὶ αἰλουρόφυλος δὲ τοῖς πολεμίοις Τιανῶν φένεις
διδόναι τὸν Αερμάνιον, ὅπως ἐλαύνωσι τὸν Δέριδας ἐξ ἑαυτῷ. Manes au-
tem ii, simplex, vt Manes hæresiarcha Perses, vnde Manichæi.
Wasti aliquando est singulare; vt Wasti Regina: aliquando compo-
nitur, Hystaspis, Ηστάσπη: ex 28, 29. Æschylo in Persis Ασδαῶν
non videtur alius ab Hystaspe. Eadem compositio nominis Υστά-
χυας eidem Æschylo. Astyages quoque hinc componitur. His ani-
maduersis, nunc videndum, an expressus sit Rex Persarum in sacris
Bibliis, ex quo cæterorum tempora deprehendi possint. Vtique id
ita videtur fieri posse, si cius, cuius ultimi mentio fit in sacris libris,
tempus certum notari potest. Is est Darius apud Nehemiam ca.xii, C
22, sub quo Nehemias testatur Iaduam summo sacerdotio functum.
Iaduas vero iste, quod nemo negare possit, is est, qui Alexandro
Hierosolyma ingredienti obuiam in Pontificio ornatu venit. Darius
ergo iste æqualis Alexandri Magni suit: & consequenter Darius iste
est is, quem Alexander vicit, ultimus Rex Persarum. Quod cum
ita sit, Nehemias peruenit ad Alexandri tempora. Neque vero id
negari potest. Sed & firmiore argumento probabimus. Sanbelletes
Samaritanus, vir gratia & opibus apud Reges pollens, Nehemiam
Hierosolymorum mœnia reficientem omni ope interpellare conatus
est. Nehemiæ IIII. Is Sanbelletes fecutus est castra Alexandri, eique
Gazam oppugnanti cum auxiliari manu militum suppetias venit, ac D
paulo post mortem obiit, antequam Gazam expugnaret Alexander,
anno Olympiadis 112 primo. Historia exstat apud Iosephum. Ecce
Nehemiæ æqualis Sanbelletes Alexandrum Macedonem vidi. Da-
rius igitur ille, sub quo Iaduas summo sacerdotio functus est, non
est alius ab illo, quem Alexander vicit. Tertium argumentum adii-
ciam, quo pertinaciæ ipsi os obtundatur. Sanbelletes filiam suam
nomine Nicaso in matrimonium dedit Manassæ fratri Iaduæ Ponti-
ficiis

A fisis Max. auctore Iosepho, lib. vndecimo. Quod cum videret Nehemias, Manassen e Republica Hebræorum expulit, καὶ ἀποριῶντες. Nehemias cap. vlt. 28. Quidam, inquit, ex filiis Ioiadæ filij Eliasibi Pont. Max. erat gener Sanbelletis Oronite, quem ego a mereui. Iadua vero erat filius Iohannis, Iohannes Ioiadæ. Is erat illi nepos ex filio Iohanne. Neque vero Iudæi ignorant Sanbeleten sacerdotum Manassis ab Alexandro Magno impetrasse veniam templi in monte Garizim construendi: eumq; Sanbeleten eundem esse fatentur, cuius meminerit Nehemias. Sed errant, quum eo tempore Simonem Iustum Pontificem summum fuisse arbitrantur, non Iadduam. Quare ex his luce clarius est, Nehemiam ad tempora Alexandri Magni peruenisse. Ideo Darius ille, cuius vltimo loco meminit, est Darius Codomanus, qui ab Alexandre ad Gaugamela victus, postea a Besso prætore interfectus est. Nehemias vero scribebat vltimū caput libri sui sub finem Achi Artaxerxis, filij Artaxerxis Memoris, sub Pontifice Ioiada. ca. 13. 28. Lege Iosephum necessario, lib. x i. κεφαλ. ζ. quod caput mire hæc vltima Nehemias tempora illustrat: quamquā ibi perperam legitur Λαζ Αρταξέρξης, pro, Αχεί Αρταξέρξης: quemadmodū apud Tertullianum contra Iudæos Argus perperam pro Achus legitur. qui error vetus est. Nā etiam Julianus Pomerius cōtra Iudæos Argus pro Achus scribēs, ostendit se vsum mendoso codice Tertulliani, cum hunc locū ex eo scriptore desumeret. omnino librum suū scripsisse videtur Nehemias sub finem C Philippi Macedonis, & initium Alexādri, sub Dario Codomanno. quod non solum ex cap. 12, 22 deprehenditur, sed etiam ca. 8 Iosephi eiusdem xi libri. quem locum omnino consule. Iam tenemus vltimum Regem Persarum. Primus, quod nemo dubitat, est Cyrus. Qui postea reges in Perside regnarint, omnes ordine a Græcis bona fide recensentur. Videndum, an etiam illi ex sacris Bibliis elici possint. Danielis vndecimo, anno Cyri vltimo, qui erat tertius captæ Babylonis, Angelus ita Danielem alloquitur: לְפָרִים וְחַדְרִים עַמְּךָ יְהוָה שְׁלֹשָׁה מְלָכִים עַמְּךָ יְהוָה: יְהוָה עֲשֵׂר גָּדוֹלָה תְּבִיא אֶת τὴν Περσίδην. καὶ ὁ τέλεατος παλαιός μέγας καὶ πολύς. Ait quatuor reges exorituros in Perside post Cyrum, quorum vltimus omnes anteibit opulentia. Post Cyrum igitur hi quatuor sequuntur: Cambyses, Smerdis, Darius Hyastaspis, Xerxes. Ergo Xerxes est is, quem ait omnium potentissimum fore, quod & tacente Daniele, ex Græcæ historiæ auctoribus satis compertum erat. Adiicit deinde: Postquam opes stabiliuerit, hoc est, postquam regni habenis admotus fuerit, suscitabit omnes contra regnum Græciae. Locus per se satis illustris ad Xerxen dígito indicandum. Xerxes igitur est quartus, Daniel vero eosdem cum Græcis Reges Persidis ponit post Cyrum; nempe Cambysen, Smerdim, Darium Hyastaspis,

Ddd Xerxes

Xerxen : qui sunt quatuor reges. quartus autem Xerxes est, quem A Daniel innuit ingenti opum vi Græciam solicitaturum. Quod autem de iisdem regibus intelligat , testis etiam Hieronymus in Danielem : cuius verba ad hunc locum hæc sunt : *Quatuor Reges post Cyrus dicit in Perside resurrecturos, Cambysen, filium Cyri, & Smertem Magum, qui Pantapten filiam Cambysis duxit uxorem. Qui cum a septem Magis fuisse occisus, & in locum eius Darius suscepisset imperium, eadem Pantapte nupsit Dario, & ex ea Xerxem genuit filium, qui potentissimus Rex & ditissimus aduersum Græciam innumerabiliter duxit exercitum, & ea gesit, quæ Græcorum narrant historia.* Haecenus Hieronymus. Æschylus in Persis omnes recenset ordine sub persona Darij Hystaspis , sed a Kyaxare Medo , ad Xerxem, filium B eius.

* * * * *

Τοιγάρε σφιν ἔργον ἐστὶν Ἰζέργασμάριον
Μέγιστον, αἰείμνων, οἷον ἀδίπτω,
Εξ ἄγε τηλίκου Ζεὺς αὐταξ τίνδι' ὥπασεν,
Εἴ τι αἴδει πόλεις Ασιδόρου μηλοτεύφε
Ταχεῖν, ἔχοντες οὐκπίλερην διδυτήρεον.
Μῆδος γὰρ λεῖ ὁ πέμπτος ὥγεμων σερετᾶ.
Τὸ δὲ αὖτις Σάσων Ἰζεκείνωσε πεσόν.
Αἰλόρος δὲ κλείνεις πάτης τόδιν ἔργον ἤνιστε.
Φένεται γὰρ αὐτῷ θυμὸν οἰκοσερέφεν.
Τετρες δὲ απ' αὐτῷ Κέρερος, διδαίμων αὐτῷ
Αρέτας ἔθηκε πάσιν εἰείνεις φίλοις.
Λυδῶν δὲ λαὸν καὶ Φευγῶν κτλίσας,
Ιωνίαν τε πάσαν ἥλασεν βίᾳ.
Θεὸς γὰρ οὐχ ἡχθητεν, οὐσ' αὐτοφεων ἔφυ.
Κύρος δὲ πάτης τέταρτος ἴδιως σερετόν.
Πέμπτος δὲ Μαρέδορος ἔργεν, αἰχμών πάτηα,
Θεργνοῖσι τ' αἴχαϊοισι. τὸν δὲ σωνδέλω
Αρταφέρεις ἔκτηνεν ἐδλέσεις δὲν δόμοις
Σωνδέλεσίς φίλοισι, οἵτινες τόσοις λεῖ χρέος.
Εκτειν δὲ Μαρερέφις, ἔβδομός τος Αρταφέρεινς.
Καργάδης δὲ ἔκνεστα τὸ πέμπτον πάτηα.
Καρπερέτηδος πολλὰ σωνδέλων σερετά
Αλλ' οὐκακόν Τσόνδε περισέβαλεν πόλει.
Σέρεντης δὲ έμος πάτης οὖν νέος νέα φερεται.

Hic repetit initium monarchiæ Persicæ a Kyaxare , & eius filio Astyage , cui successerit victor Cyrus , Cyro Cambyses , Cambysæ Mardus ,
id est,

A id est, Smerdis Magus, dedecus throno Cyri, ut ipse dicit. illi per aliquot dies successerunt alternis septem proceres, Maraphis, Artaphernis, & alij, donec ipse Darius electus est. Hæc clare Æschylus: quem illustrem locum præterire piaculum erat. Sed asteriscos initio posuimus, quod deesse quædam omnino constet nobis. Præterea versiculum septimum, Ὅδος Σέσων a tertio loco huc traduximus. Erat enim alieno loco positus: Sufa a Kyaxare vastata, a filio Astyage in integrum restituta; non obscure dicit. Hæc nescio an alibi legas. Qui deinceps imperarunt, sunt hi: Artaxerxes ὁ μακεδόν. Darius ὁ νοθος, Artaxerxes ὁ μήμαν. Darius enim Nothus stipatus est duobus Artaxerxis, Longimano, & Memore. Si igitur ex sacris libris probaueris Darium quendam successisse Artaxerxæ, Dario item Artaxerxam alterum: dubium nullum relinquetur, quin medius Darius sit is, qui Nothus dictus est, quod ex pellice natus esset: Artaxerxa autem eum præcedens sit is, qui μακεδόν dictus sit: Artaxerxa vero alter, is, qui μήμαν cognominatus est. Quo concessu, sequitur rursus, ut qui præcessit Artaxerxem, is sit Xerxes ille, celeberrimus hostis Græciæ. Legimus itaque apud Esdram cap. quarto, commate sexto: Regnante Oxyare, initio regni eiusdem, accusationem instituerunt in eos, qui Iudeam & Hierosolyma habitabant. Regnante vero Artaxerxe, Mithridates, Tabeel & alij populares factionis scriperunt Regi Artaxerxa. Vide reliqua. En duo Reges ordine succedentes, Oxyares, vel, ut Iudei Critici pronuntiant, Ahaschvveros & Artaxerxes. Mox in sequentibus dicitur Artaxerxi illi Darius quidam successisse: cuius Darij anno secundo intermissum opus templi repetitum & continuatum: Cui Rex Artaxerxes deinde successit is, qui Nehemiam & Esdram in Iudæam misit. Perspicue ergo Darius, cuius anno secundo opus templi repetitum, is est Darius Nothus stipatus duobus Artaxerxis, Macrochire & Mnemone. Qui autem præcedit Longimanum, is, nisi bardi sumus, est Xerxes, quem Oxyaren vocat Scriptura, nomine scilicet, quo priuatus vocabatur, οὐρίσθης Οξυάρεν, vel, ut Hebræi Maseretæ, οὐρίσθης, Ahaschvveros. quod parum refert. Is igitur, siue οὐδέν, siue Ahaschvveros, est omnino Xerxes magnus terror Græciæ, vir Ester Hebrææ. Primum considera opes eius initio libri Ester, in hæc verba: *Ipse est Ahaschvveros, qui ab India, ad Æthiopiam usque, centum & septemdecim prouinciis imperabat.* Hoc testatur Herodotus, cum Mardonium ita cum Xerxe loquentem inducit: οὐνὸν μὴ δύ εἴη πεῖγμα, Σάκας μὴ καὶ Ινδοὺς, & Αἰθιοπας, καὶ Ασσυρίους, αἱλα τε εἴναι πολλὰ καὶ μεγάλα αδικίσαντα Πέρσας εἰδὲν, αἱλα δυίαμιν περιστᾶντας βελόμυρος καταρρεψαντας δόλους σχολην. Ελλώνας δὲ τοιούτας αδικίας καὶ πιμωησόμενα. Rursus considera interuallum a Nabu-

Ddd 2 chodo-

chodonosoro, ad illum. Kis Beniaminita abductus est Babylonem A-
cum Rege Iechonia. Huius filius Simei. Illius Iairus, pater Mardo-
chæi. Mardochæus vero erat patruelis Ester. En tres ψευδεῖς a Na-
buchodonosoro, ad Ester Reginam. Et sane a capto Iechonia, ad
διάβασην Ζέρεξ, putantur anni 120. Nam quod Annus ille Viter-
biensis sub nomine Philonis non vetetur 198 annos Mardochæo at-
tribuere, id eiusmodi est, ut non aliter, quam ab otioso monacho
confictum, & ab indocto praeue interpretatum accipiamus. Nam il-
la verba, *Qui a Rege Babylonie abductus est*, perperam refert non ad
Mardochæi proauum Kis, sed ad Mardochæum ipsum. Sed quid
tergiuersamur? Xerxes est quartus post Cyrum, & proximus ante Ar-
taxerxem. Esdræ IV, 6. 7. Ergo Oxyares & Xerxes, qui Axeste, & B
Xeste dici debebat, ut iam disputauimus, ex 19, 12, Αὐτὸν οὖν Οξεῖνος.
Omnibus vero ad imperium accendentibus nomen mutari moris esse,
supra in nominibus Chaldaicis disputatum est. Sic Artaxerxes Mne-
mon, cum adhuc priuatus esset, vocabatur Αρταξίας & Οαρόν. Darius
Nothus prius dicebatur Αχωρ, & Οχωρ. Ctesias: βασιλεὺς Αχωρ,
καὶ μεγαλομάχος Δαρεῖος. Eius filius prius Αχωρ dictus, in imperio
Αχωρ Αρταξεῖος tranominatus. Apud Iosephum, ut supra monui-
mus, lib. xi, perperam Λαζ Αρταξεῖος legitur, pro Αχωρ Αρταξεῖος. De-
rinque qui Codomannus prius dicebatur, is in imperio Darius dictus,
ultimo Rex Persarum. Οξεῖνος igitur, & Ζεῖνος est is, quem Græci Ζε-
ξις vocarunt, sicut pro Αρταξεῖος, dixerunt Αρταξεῖον. Sed quid di-
cam de Regina vxore Xerxis? Ea vocabatur Αμισεις, vel, ut alibi re-
perio, Αμισεις. Ἄμισεις ex 14, 7. Similis compositio nominis Αμισεις,
quomodo pater Aman vocatus, ex 14, 9. Αμισεις, Αμισεις, Αμισεις
idem: Ἄμισεις. Sic etiam vocabatur filia Oxyathris fratris Darij Co-
domanni, cuius nomine dicta fuit Amastris illa vrbs Pontica etiam ho-
die nomen retinens, ut auctor est Strabo, qui addit: ἦν δὲ οὐ Αμισεις γοῦν
μηδὲ Διονυσίος οὐδὲ Ηρεκλείας τυρείνας, θυγάτηρ δὲ Οξυαθρίς οὐδὲ Δαρείας αἰδελφή οὐδὲ Αλεξανδρον. Apud Aeschylum in Persis Αμισεις est nomen viri: ut di-
ctum sit Αμισεις masculine, Αμισεις feminine, ut πολίτης, πολίτης. Per-
sice autem nescio quod discrimin in scribendo esse possit. Eodem mo-
do Μασισεις Aeschyllo Ἄμισεις οὐδὲ ex 30, 7. Sed Aeschyllo Αμισεις, Αμισεις, D
ambo masculina sunt: Αμισεις, Αμφισρός τε πολύπονον δόγην Ναυμῆμ.
An dubitatur eam esse Reginam Ester? Sane idem nomen. quæ ita
vocata, cum ad thalamum regis venisset; cum antea Hadassa, hoc est,
Μαρρών, vocaretur. Nam qui Αἴσαν matrem Xerxis, vxorem Darij
eandem faciunt cum hac Hadassa, quod ad Hebraeum παρὰ id nomen
alludere videatur, valde hallucinantur, ut qui eam nuptam ei faciant,
qui erat eius filius. Nam Assuerus est Xerxes. Et hinc hariolantur

Darium

A Darium Hystaspis esse Assuerum : & proinde Darium Assuerum vocandum esse. Alij Reginam Wasti, quam repudiarit Assuerus , esse Atossa : alij Artystonam , quam vxorem duxerit Darius. neque vñquam est finis nugarum. Amastris igitur , siue Amistris , ea est Ester : Ea, inquam , est Ester Regina, quæ populares suos Iudæos ab insidiis Aman vindicauit , cum regem splendidissimo conuiuio exceptisset. quod conuiuium Persice dicebatur τυχαί , vt auctor est Herodotus. qui etiam adiicit in eo conuiuio Regibus Persarum non licuisse ulli negare quicquam eorum , quæ a se peterentur. Phanius Peripateticus apud Athenæum lib. II. vocat οὐλευκὸν ἀριστον. Cum igitur constet Aheschvveros , siue ὁρδέλω , esse Xerxem , vides , quam B imprudenter Iudæi , & quidam nostrorum hominum eos sequuti , Darium Medium huius filium esse scribunt. Alij tres Aheschvveros hariolati sunt. Quid verbis opus est ? Aliam Persidem , alias eius Reges commenti sunt. Post Cyrum igitur regem quendam opulentissimum quartum putat Daniel. Aheschvveros est rex ille opulentissimus , & proinde quartus post Cyrum. Quod si quartus post Cyrum , & Xerxes igitur. Huic succedit Artaxeste , ei Dariæos , illi deinde Artaxeste alter. quæ series in Daniele , Esdra , & Nehemia , Zacharia & Haggæo deprehenditur.

*Series Regum Persarum in Daniele,
Nehemia & Esdra.*

C

- Cyrus. Daniel. x i. 2.
- Cambyses. Daniel. x i. 2.
- Smerdis. Daniel. x i. 2.
- Darius Hystaspis. Daniel x i. 2. Esdræ IIII. 5.
- Xerxes. Daniel. x i. 2. Esdræ IIII. 6. Esther.
- Artaxerxes ὁ μακεδόν. Esdræ IIII.
- Darius Nothus. Esdræ i v. 24. v.
- Artaxerxes ὁ μήμαν. Esdræ v i. Nehem. i.
- Achos. *
- Darius Codomannus. Nehemiæ x ii. 22.

D Manifesta igitur est διαδοχὴ Regum Persidis in sacris libris ; atque eadem , quæ in Græcis. Inter Artaxeste secundum , & Darium ultimum , vñus est duntaxat Ochus Artaxestes , scelere ante alias immanior omnes: vñus , inquam , cuius mentio non fit in sacris literis. Cæteri omnes diserte exstant in Daniele , Esdra , Ester , Nehemia , Zacharia , Haggæo. Nullus igitur locus illis Assueris Priscis , Assueris Babylonii , Assueris Piis , & reliquis , vt Plautus loquitur , Regum mendicabulis , qui ex officina Chronologorum , præsertim ex somniis

Ddd , Annij

Annij Viterbiensis prodierunt. Quin nescio qui nuper duos Cyrus A nobis genuerunt, alterum filium Darij Medj , alterum Cyrum illum Magnum. Sed *αλις αβύσ*. Quam vero venusti sunt, qui monstrum geminum ex duobus Regibus, Assuero & Artaxerxe, composuerunt, ut subito in Cyri throno collocatus sit Assuerus Artaxerxes. Id commentum acutum ex commatibus 6, 7, cap. 4 Esdræ fabricatum: cum ibi clare scribatur, primum a Samaritis, Syris & indigenis opus templi interpellatum. Commate 4. Cum tamen nihilominus Zorobabel opus continuaturus esset, & indigenarum conatus eluderet, alio confugerunt hostes Iudæorum. Aulicos subornarunt, qui Iudæos apud Cyrum accusarent. Quare interim cessatum ab opere, adhuc imperante Cyro. Commate 5. Post Cyrum, Cambysen, Smerdim, Darium Hystaspis, cum neque satis esse putarent, eos ab aulicis apud Reges accusari, ipsi vltro accusationi subscriperunt: & nomen Iudæorum Aheschvvero, siue Oxyaræ, hoc est, Xerxi, qui tunc primum ad imperium accesserat, deferunt. Commate 6. Eo mortuo, apud Artaxesten, qui Xerxi successit, iterum Iudæos & eorum proceres accusarunt. Commate 7. Vnde opus templi a teditu Iudæorum & fundamentis iactis, ad secundum annum Darij Nothi, intermissum per annos 107. Sed Chronologi quid designarunt? Ex Aheschvvero sexti commatis, & Artaxeste septimi monstrum illud bicorpor compegerunt, Assuerum Artaxerxem: quo nihil ineptius potest dici, nisi vt in fabulis tricorpores Geryonas Reges, ita in sacris literis bicorpores admittamus. Cum igitur series regum Persidis a Cyro magno, ad Darium Codomannum vltimum deducta sit, hinc colligere licet magnum interuallum, quod inter redditum Hebræorum ex Chaldæa, & annum secundum Darij Nothi interest. Primum Nehemias anno vicesimo Artaxerxis Memoris scribit se diu inuestigasse librum Genealogiæ eorum, qui cum Zorobabele redierant, cumque post longam inuestigationem tandem se reperisse. Quo sane indicatur, *γνωστον*, aut amplius a redditu Hebræorum ad tempus Artaxerxis Memoris transisse. Saltem hoc facto probatur, neminem eorum, qui redierant, tunc superstitem fuisse. Neque tam diligenti Genealogiarum inquisitione opus fuisse, si illi, quorum Genealogiæ in libro D scriptæ erant, aut eorum filij, superfuissent, qui interrogari melius de suo ipsi genere possent, & quorum de se ipsis testimonio maior fides, quam libro haberi poterat. Id certius colligitur ex Esdra, apud quem Darius Nothus iubet Bibliothecas, & Archiuorum forulos diligenter excuti, vt edictum Cyri de redditu Iudæorum reperiatur. Sane hoc omnino indicat, rem vetustissimam fuisse edictum illud, & ante memoriam eorum hominum, qui tunc viuebant, emissum, vtpote cum

A cum eius rei testes nulli superessent in rebus humanis. neque immrito. Magnum enim interuallum a Cyro, ad Darium Nothum. Quod si non aliunde, tamen ex temporibus Assueri, siue Oxyaris probari poterat. Nam a captiuitate, ad Assuerum, $\gamma\omega\epsilon\alpha\varsigma$ tres plus minus fluxisse supra ex libro Ester, & serie Mardochæi probatum est. Assuerio, vel Oxyari succedit Artaxerxes. Artaxerxem deinde excipit Darius: vt minimum tres, aut quatuor $\gamma\omega\epsilon\alpha\varsigma$ intersint inter redditum, & initia Darij illius, cuius anno secundo opus templi continuatum. Quare melius hunc hiatum magnum temporis considerassent Chronologi, quam, vt templi continuationem proprius tempora Cyri admouerent, nouos reges in Perside comminiscerentur. Hinc etiam longæuam senectutem Iesuæ summi Sacerdotis, & Zorobabelis ducis colligere licet indubitato Nehemiæ testimonio. Diximus enim quantum interuallum sit a Cyro ad Darium Nothum: neque ignoratur, quantum rursus sit a Dario Notho, ad Darium vltimum. Nehemias a Cyro, ad Darium vltimum, duos tantum duces ponit, Zorobabelem, & scipsum: cap. XII: ita vt a Cyri excessu, ad finem monarchiæ Persicæ, hoc est, per annos minimum 200, duo tantum duces Iudeorum fuerint, magna temeritate illius Annij, qui sub Philonis nomine alios duces post Zorobabelem nominat contra mentem sacrorum librorum. Nam apud Zachariam Prophetam Deus vult a Iesua, & Zorobabele opus templi continuari, a quibus primum inceptum erat: vt alterutrius senecta aliquot paucis annis Mosis ætatem superauerit. Etiam ex verbis ipsius Nehemiæ apparent, Nehemiam admodum senem decessisse. Nam cum ex ipso constet, eum temporibus regis Darij Nothi vixisse sub Eliasibo Pontifice, & ad ultima tempora monarchiæ Persicæ peruenisse, eum maiorem 120 annorum decessisse necesse est. Ab initio enim Darij Nothi, ad cladem Persarum ad Gaugamela, anni sunt non minus 93. Neque vero putes Nehemiam hunc esse eundem cum illo, cuius mentio Esdræ 11. 2. Nehem. VII. 7. Alius enim est. & strenue hallucinantur, qui eundem cum hoc faciunt. Sed tamen quanuis Nehemia viuis meminerit Zorobabelis, qui ante se dux fuerit, tamen alios plures ante se fuisse manifesto indicat cap. V. 15. Ex quo fortasse Annius, & Philo Annianus nomina Ducum suorum architectati sint. Certe Nehemia sub Eliasib Pontifice refecit muros Hierosolymorum. Eliasib autem est nepos Iosue Pontificis. Duæ ergo generationes a reductione captiuitatis, ad instaurata moenia, transierant. qui vt minimum sunt anni 144. Totidem vero anni sunt a reductione captiuitatis, ad vicesimum annum Artaxerxis Memoris.

EPOCHÆ XIII ADAR MARDOCHÆI,^A
 ET INSTAVRATIONIS TEMPLI AC
 HIEROSOLYMORVM.

H_Is valide demonstratis, nullus labor est tempora Reginæ Ester, & instaurationem templi ad veras epochas suas reuocare, cum demonstratum sit, Assuerum esse Xerxem, Darium autem, sub quo templum exædificatum, esse illum, cui cognomentum fuit Notho. Xerxes igitur anno tertio imperij sui omnes Persidis & Mediæ proceres conuiuio excipit, cuius conuiuij caussam liber Ester non reddit, sed ex libro vii Herodoti non difficile est eam colligere. Expeditionem enim in Græciam moliebatur, de qua B & omni eius apparatu bellico cum ad proceres imperij retulisset, mox eos illo splendidissimo epulo c. lxxx dierum prosecutus est. quod facile confirmatur altero conuiuio, quo plebem exceptit, tanquam illud esset δωματικὸν, vtpote cum longinquam expeditionem adornaret, & longo post tempore populum visurus non esset. Inde fit, vt in libro Ester totum interuallum ab anno tertio, ad septimum, taceatur: quod nimirum intra illud tempus illa expeditio contigerit. Tot argumenta, præter illa, quæ collegimus, conuincunt, Assuerum esse Xerxem, vt de eo neque dubitare possit, nisi qui nullo ingenio est, neque negare, nisi malignus. Statim igitur reuerso ex Græcia Xerxi adducitur Ester mense decimo, sub finem septimi anni Xerxis. Duo-C decimo autem anno, tertiadecima mensis Adar, supplicium de Aman sumitur; anno Iudaico 3287: cuius Nisan fuit 3.8.101. Aprilis tertia. Ergo neomenia Adar gemini feria secunda, Martij quinta, anno periodi Julianæ 4240, cyclo Solis duodecimo, Lunæ tertio. Proinde xii Adar fuit xvii Martij, Sabbato: cuius tamen Iudæi nullam rationem habuerunt, quominus hostes suos vlciscerentur: quam religionem in tali re facile contemnebant. Erat annus Mundi 3476, Ichthyonos vicefima. Zygon antecedens 6.22.42, Septembris xxx. anno Nabonassari 274, Athyr xxviii. In duobus simillimis casibus Iudæi diuerso modo tempora notarunt. Nam in hi-story Ester ipsi tempus signant mense Lunari Adar, more suo & D. Chaldæorum. At in Edicto regis, quod ab eo eblanitus erat Aman de interficiendis ad internacionem omnibus Iudæis, non est dubium, quin mensis & appellatione fuerit Persica, & quidem æquabilis, non Lunaris, vtique more Persarum, non Iudaico. At in simili re liber tertius Macabæorum, qui vocatur, non Iudaice menses putat, sed Ægyptiace. Inopinatam enim illam opem diuinitus Iudæis contigisse scribit a quinta mensis Epiphī, ad septimam. Sane ea con-

A ea contigerunt intra triennium, ex quo Ptolemæus Philopator imperium iniit: intra quod interuallum quinta Epiphi non mota est ex xvi Augusti Iuliani in antecedentia. Et quidem primus annus Philopatoris erat 528 Nabonassari, periodi vero Julianæ 4494. Quare quanuis nescimus annum, quo & victoria Philopatori de Antiocho Magno, & Iudæis summum vitæ discrimen, & postea repentina salus contigit: tamen exploratum nobis est, id xvi Augusti accidisse. Nam Eusebius ignorans verum annum illarum rerum, monet eas in Philopatoris initia conferendas esse. Sed ad librum Ester reuertamur: cuius epocha xiii Adar congruit illi diei, quam illi adscriptissimus. Et sane mirandum esset, cum xv Adar non minore cultu obseruanda præcipiatur, quam xiv, vt legimus Ester ix, 21, cur hodie tamen eius cultus desierit, nisi sciremus hoc quidem antea obtinuisse, postea vero propter duo Sabbata continua abrogatum fuisse: non quidem nomine duorum Sabbatorum continuorum, sed quia poterat accidere, vt xvi Adar esset Sabbathum. Itaque tunc essent tria Sabbata continua. quod esset valde incommodeum. Rursus in libro Ester nulla obseruatio tertiadecimæ Adar indicitur. At hodie illam diem omnes Iudæi insigni iejunio venerantur, quod dicitur יְמֵינָה נִצְחָנָה cuius apparatus & nos quoque apud ipsos Iudæos vidimus. Et sane recentem obseruantiam illam esse oportet, cum, vt diximus, neque sit ex præcepto libri Ester, neque, si fuisset, illam lætitiae dicasset vestitus Ecclesia Hierosolymitana, ob insignem de Nicanore victoriam Macabæorum posteriore, xv, 37. Quomodo enim illum diem dicassent lætitiae, si ieuniis exceptus fuisset? Itaque priscis temporibus xiv Adar vocabatur Mardochæus, vt ex eodem loco Macabæorum cognoscimus: vt videatur ne tunc quidem xv diei ratio habita, quanquam ita præcepisset volumen Ester. Quare de quintadecima die aut non diu, ant nunquam obtinuit. Id Festum Mardochæi fere in idem tempus incidere solet, quo Hilaria Christianorum: neque scias, vtris solutior licentia. Adeo apud utrosque periit pudor. Mittunt Iudæi tunc sibi inuicem partes de conuiuio. Sed & olim Christianos a Iudæis illas capere non pudebat: quare Canon Septuagesimus nomine Apostolorum id interdicit: εἴπεις κληροχὸς μεσός, οὐ ἐοταῖοι μὲν Ιαδαῖοι, οὐ δέχονται πάρεις αὐτῶν τοι τὸ ἐοτῆν τοῦ ξενίου, οἷον αἰζυμα, οὐ τειτόν π. verius est, vt μεσόδεις illæ quartadecimæ Adar nomine ξενίου intelligentur, quam αἰζύμων. Quod autem suspendere solerent Aman, & illius licentiæ nomine Christianismo illudere, constat ex Constitutione Honorij & Theodosij Augg. C. de Iud. & Cælic. quæ constitutio integrior extat in Cod. Theod. Atque haec tenus de Assuero, siue, vt postulat recta pronunciatio, Oxyare, quem

quem Xerxem esse, amplius dubitari non potest. Post eum adiicit A Artaxerxes Esdras, iv. 7. & in fine capituli ait, toto tempore Artaxerxis interpellatum fuisse opus, usque ad secundum annum Darij. Sane nullus Artaxerxes sequitur Xerxem, praeter Artaxerxes Longimanum; neque illum ullus Darius, praeter eum, qui vocatus est Nothus. & quidem post istum Darium, anno vii Artaxerxis, Esdras proficiscitur Hierosolyma. Iste igitur Darius medius est inter duos Artaxerxes. Est igitur Darius Nothus: in cuius anno secundo iterum emissum est edictum de reficiendo templo, & consequenter Hierosolymis. Quare vi. 14 Esdræ, scriptum est iussu Cyri, Darij, & Artaxerxis, Hierosolyma instaurari. Atqui cap. iv. 7, toto tempore Artaxerxis interpellatur opus. Alius igitur est iste Artaxerxes capitis vi. 14, ab illo capituli iv. 7. & quidem eo maxime, quod alter Artaxerxes sequitur Oxyaren, siue Xerxem, antecedit Darium: iste vero sequitur Darium. Locus est adeo perspicuus de duobus Artaxerxis, ut aliter velle demonstrare, fuerit vero aduersari. Capite iv, toto Artaxerxis tempore, ante Darium, disturbatur opus. Capite vi. 14, Artaxerxes iussu continuatur, post Darium. Hinc igitur monstrata Dariorum Assuerorum, & Assuerorum Artaxerxarum conflata sunt ab iis, qui lumen Soli scenerare volunt. Secundo igitur anno Darij Nothi repetitum est Edictum Cyri, quod hostium factione infirmatum fuerat. Esdræ vi. 12. Sexto autem eiusdem anno templum exædificatum, quod ab ultimis annis Cyri, usque ad illud tempus interpellatum fuerat annis 105, quæ sunt Hebdomades annales quindecim. Additur dies, quo absolutum opus templi, & encænia celebrata; nempe tertia Adar anni sexti Darij. Esdræ vii. 15. Erat igitur annus periodi Julianæ 4294, cyclo Lunæ xix, Solis x: Iudæorum hodiernus 3341. cuius Tisri, 7. i. 464, undecima Septembris: annus communis abundans. Ergo neomenia Adar feria ii, Februarij septima. Quare Encænia contigerunt nona Februarij, feria quarta: Hydronos quintadecima anni a conditu rerum 3530: cuius Zyon, 5. 6. 52, Septembris xxix. anno Nabonassari 328, Athyr sexta. Hunc Darium sequitur Artaxerxes. Et quia ille Darius demonstratus est esse is, cui cognomen fuit Νοθός: in cuius anno septimo Esdras prefectus est Hierosolyma, & in cuius vicesimo Nehemias moenia Hierosolymorum refecit: quod non licuisse, per hostes Iudæorum, sub altero Artaxerxes, nemo dubitare potest, qui accurate caput iv Esdræ legerit. Ideo ille Artaxerxes est aliis ab eo, cuius mentio cap. vi. 14, & tempore & causa; ut iam ostensum est. Annus igitur vicesimus Artaxerxis Memoris incipit a fine hiemis anni 4328 periodi Julianæ: qui erat Iudaicus 3375. Tisri

A Tisri sequens anni 3376 fuit 4.19. 403, feria quinta, Septembris xv, cyclo Lunæ xv, Solis xvi. Ergo neomenia antecedentis Elul feria quarta, Augusti xvii. Et proinde xxv Elul, Septembris decima, feria septima, qua nihil reliquum supererat de opere. Itaque vespere parasceues antecedente absoluta fuerunt mœnia, quo tempore init Sabbathum. Nehemiæ vi.15, anno Mundi 3564, Parthenonos xiii, Zyon antecedens 4.6.57, Septembris xxix. anno Nabonassari 362, Payni xvii. Vicesima nona illius Septembris, quæ erat neomenia Zyon, prima Scenopegia celebrata, post redditum Iudæorum: excepta illa, quam Iosue filius Iosedek celebrauit. Esdr.iii.4. quod clare patet ex viii.15.17 Nehemiæ:

B vi Octobris erat xxii Tisri, octaua ῥιωπηγιας, quæ dicitur תְּרֵי: viii Octobris, xxiv Tisri, dies sabbathi, qua ciliciis induiti operati sunt ieuniis, & semen alienigenarum a populo Dei separatum. cap. ix. 1. Atque ea die fœdus nouum coram Deo initum de religione, & cultu Dei, & legis ac solennium obseruatione. Nam haec tenus pleraque desita erant ob longinquum tempus deportationis. Cæptum autem opus mœnium xxiii Tamuz, feria secunda. A vicesima tertia Tamuz, ad xxv Elul, sunt dies 61. in quibus sunt Sabbata nouem: quibus detractis de 61, remanent 52 dies, quibus incredibili diligentia mœnia constructa. Nehemiæ vi.15. Hoc est, quod Danielis ix, 25 dicitur: mœnia illa angustis spatiis temporum refectum iri.

C vltimo capite Nehemias dicit se post hæc rediisse in Persidem, quemadmodum Regi ac reginæ pollicitus erat. cap. primo. 6. Deinde adiicit, anno xxxii Artaxerxis Hierosolyma reuertisse: qui erat annus periodi Julianæ 4340. a quo, ad cladem Darij ad Gaugamela, anni sunt LXII. Certe eius Darij mentio est cap. xii. 22, sub Iaddua Pontifice: quem Alexandro victori obuiam processisse gratulatum, supra ex Iosepho retulimus. Desinant ergo velitari, qui hunc Artaxerxem Longimanum faciunt, & Darium illum filium Hydaspis, non autem Nothum intelligunt.

D EPILOGISMVS HEBDOMADVM DANIELIS.

NIHI L iam dubium in temporibus Regum Persarum relictum esse confido; quod quidem faciat ad eorum epochas cum sacris libris comparandas. Nam in ipsorum regum epochis nullum unquam dubium fuit a Cyro illo primo, ad Alexandri victoriam ad Gaugamela. Sed totum discrimen erat, eas posse ad sacram historiam singillatim referre. Supereft vltimus ille αρχη, & labor, ut quibusdam videtur, Herculeus, ut ego censco, leuissimus, Hebdomadum

domadum Danielis caput , & initium deprehendere. Nam in initio A
tio capiendo vt totum est operæ premium , ita opera luditur in eius
ignoratione. Errores omnium omnes enumerare , neque mei otij est,
neque huius loci. Duos aut tres tantum perstringemus. Primus error
eorum , qui Herodis initio Hebdomadas illas finiunt , adducti Iaco-
bi Patriarchæ oraculo: *Non auferetur sceptrum de Iuda , neque Legis-
lator de medio pedum eius , donec venerit S I L O.* Volunt hoc vaticinium
adimplesum , cum Herodes αλέφυλος , patre Idumæo genitus , inua-
sit regnum Iudeorum , imperfecto legitimo Rege Antigono ultimo
stirpis Hasmunæorum. Annus initij Herodis in periodo Iuliana 4675:
de quibus si retro retexas 490 , peruenietur ad secundum annum
Cambysis , qui est periodi Iulianæ 4187. Sed quid Cambyses ad Heb- B
domadas Danielis? Non enim , vt inquit ille , erat in hoc albo. Imo
quid Hebdomadibus istis cum initio Herodis , xxvii annis ante
natalem Regis Messiae ? Quid hoc est , quam sacra vaticinia pro pi-
la habere , & sua somnia narrare , non sacra interpretari ? Quid me-
rent , qui ita censem , aut qui illa patienter legunt ? Alij incipiunt
ab anno secundo Darij filij Hyrcaspis , idque ex vi ca. Esdræ , vt qui-
dem ipsi interpretantur. Annus secundus Darij filij Hyrcaspis 4194
in periodo Iuliana. Ergo annus 4683 , aut 4684 est terminus Heb-
domadum , qui est annus primus Augustorum Ægyptiacus. Sed an-
nus primus Actiacus Ægyptiorum non magis pertinet ad Hebdo-
madas Danielis , vtpote annis xxviii ante natalem Regis Messiae , C
quam initium Herodis , annis xxxvi ante eundem natalem. To-
lerabilius eorum commentum , qui Hebdomadas ordiuntur a septi-
mo anno Artaxerxæ Longimani : qui erat annus periodi Iulianæ 4256. Et proinde finis Hebdomadum fuerit annus 4746 , quo pas-
sus Dominus. Nihilo tamen consultius ab illis factum. Nam quo au-
tore ab Artaxerxe Longimano illas ordiuntur ? Nam si ille Arta-
ixerxes non est is , de quo sentit Esdras vii , 6 , frustra a vii anno Ar-
taxerxis initium harum Hebdomadum capiunt. Africanus priscus &
eruditus scriptor , libro quinto de Temporibus putare instituit Heb-
domadas a vicesimo anno Artaxerxis Longimani , anno regni Per-
sarum , vt ipse putat , cxv. Annus primus Cyri in periodo Iuliana D
4154. Annus vicesimus Artaxerxis 4269. differentia cxv. In quo
haec tenus constat illi ratio temporis. 490 anni cum 4269 compositi
constituunt annum periodi Iulianæ 4759 , qui erat quadagesimus
sextus annus Christi Dionysianus , undecimus post passionem. Quid
mysterij putemus esse in anno duodecimo a passione ? Nullum , si-
quidem sapimus. Sed Hieronymus addit ex eodem Africano vice-
simus Artaxerxis Longimani fuisse cxxcv capti Sedekiæ. Legen-
dum

Adum c x l v. Et sane peccat vsu idiotismi, qui annum xx Artaxerxis dicat esse c x l v capti Sedekiæ; cum id sit potius interuallum, a capto Sedekia, ad xx Artaxerxis, non autem c x l v annus currens capti Sedekiæ. Sed nescio, quomodo probabit commentum suum. Ait 490 annos esse simplices Lunares sine Embolismo, eosque ad rationem annorum Julianorum redactos esse 475: Et totidem annos esse a vicefimo anno Artaxerxis Longimani, ad xv annum Tiberij. Nos & 475 annos a xx Artaxerxis Longimani, ad xv Tiberij, interesse negamus, cum sint tantum 473 absoluti: & 475 annos Julianos esse 490 Arabicos, cum summæ desint menses quinque absoluti. Præterea omnes sciunt, illorum annorum usum apud **B**Hagarenos, non autem apud Iudeos fuisse. Denique xv annus Tiberij non omnem controversiam sustulerit de negotio Hebdomadum. Ab his omnibus peccatur alterutro modo. Aut enim aliunde, quam ab edicto incipiunt: aut ab edicto quidem; sed non ab anno secundo eius principis, qui edictum fecit. Tria fuerunt edicta instaurandorum Hierosolymorum & templi; & quidem trium Regum; Cyri, Darij Nothi, Artaxerxis Memoris. Esdræ vi. 14. Nam ibi verbo Chaldaico Edictum vocatur οὐνοῦ: vt omnino non simplicem permisum ædificandi aut instaurandi Hierosolyma, sed sanctionem intelligamus. Hoc enim plane verbum οὐνοῦ significat. Atqui expressa duo sunt, & solennibus suis verbis concepta; Cyri quidem Esdræ i. 2. & vi. 3. Darij autem vi. ii. Artaxerxis vero rescriptum habens edicti vigorem vii. ii. Audiamus ipsum Prophetam. Scito, inquit, εἰδιλλοῦ: *A pronunciatione sermonis ad reducendam εἰδιφεραντα Hierosolyma.* Hebraismus. Latine ita est: scito εἰδιφερεῖται. *Ab emissione editi de instaurandis Hierosolymis.* Non potest esse edictum Cyri: quanuis similis hallucinatio extet apud vetustiores Ecclesiasticos. Nam inde putati anni 490 desinunt paulo ante initium Herodis. quod iam confutatum est. Ab Artaxerxis Memoris anno primo idem anni contexti desinunt in annum primum Agonis Capitolini Domitiani. Quod est ridiculum. Multo iocularius erit, si ab anno eius vii, aut xx id fiat. Ab Edicto igitur Darij Nothi, hoc est, ab eius anno secundo. Satis enim ex his, quæ demonstrauimus, constare debet, eum esse Darium Nothum. Nam frustra velitantur, qui Darium Hyrcaspis intelligunt: Ostendimus enim incommodeum: quod 490 anni a secundo anno Darij Hyrcaspis desinunt in annum primum Actiacum. Deinde, quod est validissimum telum, septuaginta iam annis ante secundum huius Darij annum, ieunia quinti & septimi mensis instituta erant: quæ non potuerunt nisi ab Ecclesia, & proinde nullibi nisi Hierosolymis institui, usu sacrificiorum obtinente.

Ecc Ecclesia

Ecclesia quidem fuit semper & in exilio, sed sine argumentis aut in signibus Ecclesiæ, sacrificiorum operatione, & solennium celebrazione. Quod enim nulla solennia célébrarint in exilio, argumento sit scenopegia illa nobilis, quam supra diximus xx anno Artaxerxis. Memoris celebratam, cuius cultus non solum desitus erat, sed etiam obliuioni traditus. Nehemiæ viii. 15. 16. quanquam semel antea célébrata fuerat sub Iesu filio Iosedek. Esdræ iii. 4. Rursus Daniel a quarta die Nisan, ad xxiv eiusdem mensis iciunat. Ergo xiv Nisan Pascha non celebrauit. Daniel x. 2. 3. 4. Præterea Esdras migrat xii mensis Nisan ex fluvio Ahaua, neque celebrat Pascha: saltem ne Azyma quidem comedit, vt hodie omnes Iudæi faciunt, & Samaritæ, vbiunque terrarum sint: qui Azyma & Intyba comedere vocant παρθενικά. Nulla ergo solennia, aut ieiunia in deportatione instituerunt, sed in Palæstina, iam altari stante, & iugi sacrificio obtinente, illa instituta sunt. Propterea Zachariæ vii. 5 dicitur: *Quomodo vos plangebatis in quinto & septimo mensibus ab hinc annos septuaginta?* Ante septuaginta annos ait illa ieiunia instituta, cum is esset annus Darij secundus. Annus Darij Hystaspis secundus 4194 in periodo Iuliana. Septuaginta anni retexti retro desinunt in annum quartum capti Sedekiæ, quo nulla erat Ecclesia in Palæstina. Atqui apud Zachariam dicitur, & illum esse annum septuagesimum ab illorum ieiuniorum institutione, & in eo loco, hoc est, Hierosolymis per septuaginta annos celebrata, idque ab ipsis, quos alloquitur Propheta. Quomodo potest esse is Darius filius Hystaspis? At septuaginta anni retro a secundo Darij Nothi retexti desinunt in xxviii Darij Hystaspis, quo tempore Iudæi non meliore conditione erant, ac cum essent adhuc in Babylonie: utpote quibus templum Dei construere, & mœnia Hierosolymorum reficere non licebat. Itaq; tunc ieiunia illa instituta. Propterea Angelus apud eundem Zachariam i. 12, ita super calamitosissimo statu Iudæorum Deum obtestatur: *Dominus Deus exercituum, quousque non miseraberis Hierosolyma, & urbes Iuda, quibus iratus es, iam hic agitur annus septuagesimus?* An dicit Deum non miserari vrbes Iuda, quas tamen reficere permittebatur ex Edicto Cyri? De interpellatione operis igitur conqueritur: Dique ab hinc septuaginta annis maiore hostium conatu facta erat, quam antea. Quare Darius is, cuius anno secundo edictum emissum, de instaurando templo ex priore edicto Cyri, is, inquam, Darius est alias a Dario filio Hystaspis. Est igitur Darius Nothus. Quid igitur, inquietunt, faciemus illo loco Haggæi Prophetæ ii. 4? *Quis inter vos superstes, qui vidit dominum hanc in maiestate sua priore? Quod vero vos eam videtis, an non id tanquam nihil in oculis vestris?*

Nam

A Nam ab excidio templi, & casu Sedekiæ, ad annum secundum Darij Nothi; quo hæc Prophetæ scribebat, fluxerant anni 176: qui excedunt interuallum vitæ humanae vel maximum. Atqui nos respondeamus, ex his verbis colligi non posse aliquem tum ex illis, qui dominum priorem viderant, superstitem fuisse: sed proinde accipiendum, quasi diceret: O si quis vestrum prioris dormitus gloriam vidisset, eam cum ista contendens, quam nihili hanc faceret? Simile in Euangeliō: τις ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἀνθρωπός, ὃς ἔχει πεῖσμα τὸν, ὃς ἔχει ἐμπέσην τὸν τοῦ σαββατοῦ εἰς βούλουν, ἣντι καθήκοντος αὐτῷ, καὶ ἔγενεν; Hoc est, εἴ τινος ἐξ ὑμῶν πεῖσμα τὸν εἰς βούλουν ἐμπέσην. Simile omnino & illud: τις ἐστιν ἐξ ὑμῶν ανθρωπός, ὃν αὐτὸν διὰ τοῦτο ἀνέβασεν. Hoc est, εἴ τινος ὑμῶν τοῦ αὐτοῦ αὐτὸν αἴγανεν.

B Neque potest melior huius loci Haggæi declaratio adferri: At ex edicto Cyri, ad secundum annum Darij Nothi, anni intersunt plus minus c vii. Zerubabel, & Iosua missi sunt edicto Cyri. ecce iidem adhuc viuunt post annos c vii? Quid? an hoc videtur mirum? An est nouum exemplum in sacra historia, homines, præsertim quos Deus præfecerit populo suo, atque Ecclesiæ suæ, transcedere annos cxxx? Hæc obiectio alicuius momenti est, ad suspicendam sententiam nostram, sed non ad infirmandam. An non hodie videmus homines cxx annorum, omnibus sensibus integris? Nos miraculi loco non habemus mulierem gemellos parere, & tamen rariores gemelliparas videoas quam homines, qui cx annos exce-

C dant. Stephanus de Bonaire vir nobilis Castellaris Dominus, matris meæ magnus auunculus, vixit plusquam interest inter solutionem captiuitatis, & secundum annum Darij Nothi. Is Stephanus maior annorum sexaginta vxorem duxit. Decessit relicto Stephano nepote ex filio maiore annorum viginti quinque. Hinc possumus coniicare quid ætatis esset, cum decederet. Quamuis me puerulo et viuis excessit, tamen eius memoria adhuc recens est in Nitiobrigibus etiam apud iuniores, qui illum nunquam viderunt. quem si prodigiosa longæuitas non adeo commendasset, tamen sapientia eius tanta erat, ut eo nomine eius memoria immortalis esse debuerit. Accedit miraculo, quod nunquam ægrotauit, ne minimo quidem dolore capitum,

D aut alia μαλακίᾳ tentatus unquam fuit. Homo abstemius, omnium functionum, præterquam solitus auditus, integrum tenorem ad ultimam vitæ calcem perpetuauit. Sed videant longæuitatis exempla, quibus commodum est, apud Plinium libro vii, & Phlegontem Trallianum. Iij non poterunt mirari de Iosue, Zerubabel, & Nehemia. Obiectio igitur de longæuitate nihili est. Et omnia hæc eluduntur iis, quæ supra adduximus. quod scilicet, si iste Darius est filius Hydaspis, non autem is, qui Nothus cognominatus est, anni 490

ab eius secundo anno continuati desinunt in tempus alienum a proposito, nempe in annum primum Actiacum. Ex his quoque sequitur, Nehemiam cognomine Hathirsatham, filium Hecaliæ, qui muros Hierosolymorum refecit, illum, inquam, non esse eundem cum eo Nehemia, cuius mentio Esdræ II. 2. neque eundem esse cum Hathirsatha, cuius itidem mentio eodem cap. II. 63. Nehem. VII. 65. 70. Nam Nehemia instaurator mœnium Hierosolymorum peruenit ad tempora Alexandri Magni. Quod si esset idem Nehemia, cur non Esdræ quoque mentio facta esset? Nehemias filius Hecaliæ nunquam pedem posuerat in Palæstina ante x x annum Artaxerxis Memoris, vt neque Esdras ante VII eiusdem Regis. Sed caput XII Nehemiæ recte distinguit omnes, qui ab exilio reuersi sunt, secundum sæcula sua: quod quidem caput maxime obtundit os pertinaciæ. Sed nunc videamus initium Hebdomadum apud ipsum Prophetam: **טְזִיאָה רַבָּר לְחַשֵּׁב וְלִבְנֹתָר יְרוּשָׁלָם**. Omnia interpretum hæc est mens, vt ita intelligent: Ab exitu verbi ad reducendum & ædificandum Hierosolyma. Hoc est: a publicatione Edicti de instaurandis, & ædificandis Hierosolymis. Et sane nihil aliud voluit Daniel. Sed tamen in verbo **לְחַשֵּׁב**, cum quo accusatum Hierosolyma construunt, ego ab illis discedo: quanuis hæc veterum & recentiorum sit sententia. Tertullianus vertit, ad integrandum Hierosolyma. Neque aliter hodierni interpretes, & Iudæi. Nos vero negamus **לְחַשֵּׁב יְרוּשָׁלָם** esse ad instaurandum, aut integrandum Hierosolyma, aut ita construendum esse. Est enim Hebraismus, cuius vel mediocriter periti sciunt in ea lingua verbum **שׂוֹב**, id est, reuerti, significare iterationem eius verbi cum quo coniungitur. Quis enim nescit, Reuertar & construam, Hebraice dictum pro, Iterum construam? Sic infra **תְּשִׁיב וְנִבְנָתָר** Reuertetur & ædificabitur: hoc est, iterum ædificabitur. Iudæi, qui iterum ædificabant, dicuntur reuerti, & ædificare: Reges, qui hoc sinebant, aut iubebant, dicuntur facere reuerti ad construendum, id est, iubere iterum construere. Igitur **שְׁבִיכָּת לְבָנֹתָר יְרוּשָׁלָם** Reuertentes ad ædificandum, id est, iterum ædificantes. At rex dicitur **לְבָנֹתָר** faciens reuerti Iudæos ad ædificandum: id est, iubens eos iterum ædificare. Rex autem ille, vt diximus, est Darius Nothus. Et quare ille potius, quam Cyrus? Quia Cyri Edictum exiguo effectu fuit. hoc autem plenum ius Hebræis Templum & Hierosolyma construendi dedit. Sequitur apud Danielem diuisio hebdomadum sexaginta duæ, septem, & vna. Summa, septuaginta hebdomades. In qua diuisione alij mysterium esse putant, alij interualla continuata esse: vt primo

A primo ab edicto Darij septem sint putandæ Hebdomades: deinde hinc sexaginta duæ: postremo vna. Nos vtrumque negamus. Nam partitio hæc Hebdomadum nihilo arcaniorem sensum habet, quam diuisio Minæ in 25, 20, 15 siclos apud XLV. 12 Ezekielis, quæ summa sunt sexaginta sicli. Continuationem autem interuallorum per hanc diuisionem hebdomadum nullam fieri posse hinc sequitur, quod & diuisio arbitraria est, vt diuisio Minæ apud Ezekielem, & temporum interualla alia sunt in historia Hebdomadum, alia in diuisione Hebdomadum. Nam in hebdomadibus mentio fit passionis Christi, item excidij Hierosolymorum. Quod interuallum est annorum 37. duntaxat. Atqui neque 37 annorum hic mentio fit, neque 37 anni B est septenarius numerus: sed biennium est supra quinque Hebdomadas. Neque igitur partitionis ratio habenda, neque hic vlla est interuallorum continuatio. Rursus Septimanæ istæ non sunt ciuiles aut legitimæ: hoc est, non pertinent ad Sabbaticam hebdomadam annorum. Nam Christus passus est anno sexto Hebdomadis ciuilis, & Hierosolyma anno primo deleta, quæ tamen anno Sabbatico diruta a Nabuchodonosoro. Et templum anno Sabbatico dedicatum, & anno Sabbatico conflagratum. Post sexaginta duas hebdomadas, septem, & vnam, addit Propheta: יְמִינֵי שָׁבֵת וְבַעֲדֵי שָׁבֵת: וְיָמֵנוּ תְּשִׁׁיםְנָה וְיָמֵנוּ תְּשִׁׁיםְנָה וְיָמֵנוּ תְּשִׁׁיםְנָה. Et dimidium hebdomadis abolebit sacrificium. Dicunt dimidium hebdomadis singulariæ, cuius proxime facta est mentio, C hic intelligi: quod vt facerent, in cauſa fuit articulus ὀευκός H.E. Sed pace grauissimorum & doctissimorum virorum, hic articulus nihil agit, neque ὀευκός intelligendum de septimana proxime antecedenti; sed indefinite, dimidium vnius septimanæ. Nota paupertas sermonis Latini propter articulorum defectum. Idioma Hebraicum, Græcum, Arabicum, Italicum, Hispanicum, Gallicum, Teutonicum exprimit id, quod Latinitas non potest. Exemplum: Latine dicimus drachmam esse centesimam partem Minæ. Sed diuersæ sunt minæ, & quidem omnes inæquales. Neque scis, vtrum de ea, quam proxime fortasse nominasti, intelligas, an de alia maiore, aut minore. Si Græce dicam ἡ τρίτη μέρος μνᾶς: generaliter loquor. Si D dico, ἡ τρίτη μέρος μνᾶς, intelligo de ea, de qua aut locutus sum, aut de qua tu scis me velle loqui. In vulgari sermone, puta Italico, aliud est dicere, la terza parte d'uno scudo; aliud, la terza parte dello scudo. Nam per hoc nomen VNVM, generaliter: & per articulum, definite loquimur tam Italice, quam Hispanice, Gallice, aut Teutonicae. Sed Hebraismus, mira locutione cum construit partes cum suo toto, addit articulum Emphaticum H.E. vt קְנֻעַת הַנֶּשֶׁבֶת אֶחָתָמְנָה τὸ Εφα, sextans ipsius Ephæ, cum dicendum fuerit, sextans vnius Ephæ

Ecc 3 de

de nulla enim Ephra ante locutus est. Ezek. XLVI. 14. Item **אָתָּה תְּלַשׂ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־מִצְרָיִם**: Triens ipsius Hin.. At volebat dicere, Triens vnius Hin. Nam antea nulla mentio Hin. Ezekiel XLV. 11. Et ibidem **וְאֶת־מִצְרָיִם בְּעֶשֶׂר תְּמִשְׁבֵּךְ**: decima pars ipsius Homer, hoc est, vnius Homer. Item **עֲשֵׂרִית חַמִּצֵּר**: decima pars ipsius Homer, pro vnius Homer. Sed illud illustre exemplum Exodi XXX. 13. **כִּי־מִצְרָיִם תְּמִשְׁבֵּךְ וְאֶת־סִינָה**, dimidium ipsius Sicli, hoc est, vnius Sicli. Nullum enim Siclum antea nominarat. Nolo huc plura exempla adducere, cum tamen plurima eiusmodi in Bibliis sacris occurrant. Igitur hic **עֲשֵׂרִית** dimidium ipsius Septimanæ est dimidium vnius Septimanæ generaliter & indefinite, ex proprietate Hebraismi. quo nihil verius est. Partitio igitur Hebdomadum a B pud Danielem ita est: dimidia, vna, septem, sexaginta duæ. Sunt igitur anni 49 ½. Ista dimidia septimanæ, excurrens supra summam septuaginta, omnium tam veterum, quam recentiorum oculatissimam vigilantiam effugit. At nos illam iure asserimus; & auctori suo restituimus. Ita igitur Gallice vertendum: *La moitié d'une semaine*: non autem, *la moitié de cette semaine ou d'icelle semaine*. Nam & falsum est, & mihi olim imposuit. Quod si exprimentus erat articulus, omnino vera erat interpretatio, quam priori editione attulimus: dimidium septimanæ Christum prædicasse, & dimidio sublatum iuge sacrificium. Nam quamuis disiuncta sint tempora; tamen numero coniuncta sunt, nisi velimus negare, duos semisses a sem constitueret. C Quod tamen visum est ioculari multis, qui meam priorem interpretationem legerunt. Mercator quidam Tolosa Burdegalam profectus, putat a profectione sua, ad redditum, septem septimanas, sex negotiatus est Burdegalæ: dimidiæ impendit in abitu, alteram dimidiæ in redditu. Disiuncta sunt tempora profectionis & redditus. Quæro ab istis Criticis, duæ illæ dimidiæ septimanæ toto interuallo negotiationis a se dissitæ coniungendæne sint numero, necne? Qui septem septimanas putat a profectione, ad redditum, & sex imputat negotiationi, an ideo excipiet septimam a numero, quia diuisa est tempore? Hæc non merebant confutari. Sed ideo monui, ut intelligenti, si articuli HE *οὐεταῖς* ratio habenda fuisset, nullam meliorem D hac interpretatione adduci posse. Quam acuti sunt isti Censores! Sed valeant. non est res nobis cum illis. Iam igitur prehendimus initium Hebdomadum a secundo Darij Nothi. item constat, ab eo initio 49 ½ annos putandos esse. Id est, annum 494 currentem esse finem huius temporis a Daniele designati. Annus secundus Darij Nothi 4290 in periodo Julianæ, cyclo Lunæ x v. Igitur xiv addenda anno 494 currenti, ad methodum Lunæ. Proinde annus 494 currens

A currens a secundo anno Darij Nothi, est cyclus xiv Lunæ. Nam sanc anni 494, sunt cycli Lunares 26 absoluti. Totidem igitur cycli sunt a secundo anno Darij Nothi, ad exitum temporis a Daniele definiti. Sed audiamus Danielem ipsum: **SEPTUAGINTA HEBDOMADES DETERMINATAE SVNT SUPER POPVLO TVO ET SANCTA CIVITATE TVA.** Includit excidium Hierosolymorum in hoc interuallum. Septuaginta igitur Hebdomades cum dimidia desinunt in exedio Hierosolymorum, teste ipso Daniele, quo quis melior interpres ipsius? A secundo anno Darij Nothi, ad excidium Hierosolymorum, sunt anni 493 absoluti, vt ex libro v coniicere potes. Hierosolyma deleta cyclo Lunæ xiv. Iam ostendimus 494 annum currentem a Dario Notho esse quartumdecimum annum cycli. Omnia igitur conueniunt. Annus secundus Darij Nothi 4290. Adde 493 absolutos. Habes annum periodi Julianæ 4783, qui profecto est annus Hierosolymorum deletorum, cyclo Lunæ xiiii, Solis xxiiii, vt habes libro v. Itaque initium Hebdomadum, Edictum Darij Nothi, Daniel ix. 25: finis, **βδέλυγμα ἐγμοσεως.** ix. 27. Matthæi xxiiii. 15. Marci xiii. 14. Lucæ xxi. 20. Addit, Post **HEBDOMADAS SEXAGINTA DVAS CÆDET VR MESSIAS.** Annus passionis in periodo Julianæ 4746: De quibus si retexantur anni 434, quæ sunt septimanæ sexaginta duæ, peruenietur ad annum periodi Julianæ 4313, qui est annus quintus Artaxerxis Memoris, qui tertium a Cyro Rescriptum ad Satrapas Syriæ dedit de instaurandis Hierosolymis, & sumptibus in sacrificia templi erogandis. Quare sine vlo dubio Artaxerxes Memor anno v imperij sui rescriptum illud dedit: a quo tempore, vsque ad finem sexti anni, Esdras indixit profectionem popularibus suis. Itaque ad apparatum omnem itineris, ad colligenda vasa, ad exciendos vndicunque Iudeos, opus fuit vt minimum biennio. Septem teliqæ septimanæ quo pertineant, neque Daniel definiuit, neque ego scio. Sed interrupta esse hæc interualla, non autem continua, & supra demonstravimus, & res ipsa loquitur. Ab anno periodi Julianæ 4290, ad annum 4313, id est, ab Edicto Darij Nothi, ad Rescriptum Artaxerxis Memoris, anni sunt xxiiii, qui sunt longe minores septem hebdomadi bus, & ipsi non sunt septenarij. Ego non dubito eos 49 vacare; hoc est, non habere epocham, ad quam referantur. Septimana autem illa, quæ confirmabit foedus, dupliciter accipi potest. aut enim **integra**, aut diuisa non quidem tempore, sed caussa. **Integra** post passionem: diuisa, dimidium ante, alterum dimidium post passionem. Sed quæ acta vel gesta illi tempori attribuenda sint, viderint eruditiores. Mihi satis est, hæc a tyrannide Scriptorum nostri temporis vindicasse, Regibus

Perfidos sua tempora in sacris libris assignasse, verba Danielis ex mente ipsius explicasse, nihil de nostro attulisse, commenta vaniloquorum hominum confutasse. Ergo 490 anni a secundo anno Darij Nothi desinunt in anni duodecimi Neroniani initia, iam tum Iudeis bellum crepantibus, & aperte a Romanis desciscentibus: a quo tempore, ad excidium templi, anni sunt tres cum semisse, nimirum dimidium septimanæ, quod excurrit supra summam annorum 490, ut perspicue demonstratum est. Caussa ignorati epilogismi Hebdomadum nata est ex audacia interpretum, qui instituunt alium finem Hebdomadum ab eo, quem Daniel prescribit. Daniel enim ita clare loquitur, ut & puero pateat, eas Hebdomas in Hierosolymorum desolatione terminari. Ab edicto igitur instaurandæ vrbis incipiunt, & in eius excidio desinunt.^B Neque enim frustra caput Hebdomadum ad integrandum statum Hierosolymorum pertinet, cum earum finis ad eiusdem vrbis casum & deletionem conferatur. Neque vero possumus eorum consilium probare, qui contra mentem Danielis finem alium earum statuunt; ut neque eorum, qui aduersus sententiam Hieremiacæ principium septuaginta annorum deportationis aliunde capiunt, quam a capto Iechonia. Non mirum igitur, si illis nostræ rationes nihil sunt, quibus tam facile est Prophetarum verba insuper habere. Neque nos soli initium Hebdomadum a secundo anno Darij Nothi deducimus, cum multi veterum ab eodem capite illas hebdomas ordiantur. Non mediocriter lætati sumus, cum vidimus eos veteres idem nobiscum sentire. Nos vero ad interpretationem harum rerum nihil de nostro attulimus. Omnia ex veteri historia, quam isti diuini viri adeo aspernantur, depromsimus: nullos reges Peridis commenti sumus. Non eo impudentiæ venimus, vt diccremus, Iesum filium Iozedek, summum Pontificem Iudeorum, cum xxxvi annis præfuisset sacerdotio, profectum fuisse ad regem Darium, quo absente, Ioachimus eius filius vicem patris functus fit interea sacerdotio annis octo. cui germanum est deliramentum, Ioachimum, mortuo patre, iterum apud Iudeos sacerdotio functum annis x viii, usque ad filium Eliasibum, qui cæperit eodem anno sacerdotium administrare, quo Nehemias Hierosolyma venerit. Quæ omnia olen mercem Annianam, & tabernam illam mendaciorum. Non igitur operam nostram luscerimus, si nostris lucubrationibus, aut veritatem ab eius hostibus exprimamus, aut saltem ab illis impetremus, vt si nolunt ad seria se conuertere, desinant saltem nugari.^C

RESI-

SVNT & alia temporum analæcta non pauca tam in sacra, quam
 externa historia. Ea neque exiguo tempore discuti, neque breui-
 bus diatribis comprehendendi possunt, & proprios ac singulares li-
 bros sibi deposita: cuiusmodi sunt interualla iudicium Israël, quæ si
 illis numeris annorum contexantur, quibus sigillatim in sacris libris
 definita sunt, longe maius erit interuallum ab Exodo, ad conditum
 templi, quam 479 annorum solidorum, quantorum finitur illud
 spatium ab ipsa templi historia. Sed hæc non indigent diligentia no-
Bstra, quod ante nos docti viri hanc operam occuparunt. Quod au-
 tem præstitimus in Hebdomadibus Danielis, id in reliquis obscu-
 rioribus id genus vñusquisque experiri potest, præsertim in externa
 historia, Græcorum dico, & Romanorum. Sed Græcorum diligentia
 nihil reliquum fecit posterorum industriæ ad inuestigationem tem-
 porum quo minus in ea laborandum est. In historiæ Romanæ tem-
 poribus, a Palilibus primis, ad tempora Domitianæ, vt fortasse non
 tam accuratam operam præstiterunt viri peritissimi, vt in aliquibus
 erratum non sit (& quidem in aliquibus erratum est) sic non adeo
 erratum est, vt locus non sit emendationi. Hinc autem ad Consu-
 latum Ausonij, neque omnia sana sunt, neque omnibus medicina
Cfieri potest. At a Consulatu Ausonij, ad Iustinianum, omnia paria Con-
 sulum conseruata sunt ope Marcellini Comitis v. c. qui vñico au-
 reolo libello magnam a posteritate iniuit gratiam. Discepto a barba-
 ris nationibus imperio, nullarum gentium opes validiores, imperium
 illustrius, laus belli maior fuit, quam Francorum. quod quidem ne-
 mo negauerit. Sed primordia tanti imperij in tenebris latent, quod
 & ex veteribus scriptoribus nullus, qui eas res tradiderit, hodie ex-
 tat, præter vnicum Gregorium Turonensem: & quæ ille Episcopus
 scriptis prodidit, multum laborant & a sæculi illius, & ab ipsius ho-
 minis culpa, qui multa negligenter tractat, & quædam non recte
 omittit. Magna tamen illi Scriptori gratia, qui in tanto neglectu
Dhistoriæ, animum ad hæc scribenda appulit. Quare absque eo fo-
 ret, metuendum erat, ne fabulosus Hunnibaldus pedem in posse-
 sionem illius historiæ poneret, quem in iis, quæ Gregorius tacuit,
 sequutus est Sigebertus monachus Gemblacensis. Operæprecium
 facturus video, si in libris Gregorij eam operam ponam, quam
 in reliquis præstitimus. Sic & de bono scriptore, & de Gallia
 mea bene mereri pro virili conabor. Si igitur singulorum Grego-
 rij librorum gesta ad sua tempora conferam, satis hoc fore videbi-
 tur

tur ad historiam primorum Franciæ Regum illustrandam , & Annales nostræ Galliæ corrigendos, qui in hac parte multum mendosi sunt. Quia igitur transitus Martini illi est veluti titulus & index temporum, primo tempus excessus illius Episcopi discutiendum : in quo Prosper , & post eum Sigebertus , atque adeo Gregorius hic noster cœcutiunt : cuius hæc verba sunt ex capite x l vi primi libri. *Arcadij vero , & Honorij secundo imperij anno , sanctus Martinus Turonorum Episcopus , plenus virtutibus . & sanctitate , prebens infirmis multa beneficia , octagesimo & primo etatis sua anno , Episcopatus autem xxvi , apud Condatisem diœcesis sua vicum excedens a seculo , feliciter migravit ad Christum. Transiit autem media nocte , qua dominica habebatur , Attico , Cæsarioque Consulibus.* Inuestigemus ex ipsius verbis, quæ in fine operis collegimus. A primo anno Decij Imp. ad transitum Catiani Episcopi Turonensis , putat annos l. Hinc ad ordinationem Lidorij , xx x vii. porro ad ordinationem Martini, annos xxxiii. quibus adiice tempus episcopatus Martini , annos xxvi, menses iv, dies xxvii. Fiunt anni 146 , menses 4 , dies 27 : qui si putentur a primo anno Decij , qui erat 250 Christi Dionysianus , Martinus decesserit anno Christi 396 , Indictione nona. Sed annus secundus Arcadij & Honorij , Attico & Cæsario coss. erat Indictio decima , auctore Marcellino Comite , hoc est , annus Christi 397. Itaque vno anno minus dixit: quia iuxta hæc , Martinus Episcopus decessit anno Christi 397 , cyclo Solis xiv , litera Domini-C cali D. Proinde vndecima Nouembbris fuit feria quarta. Sed ait fuisse Dominicam. Scribit enim decessisse a media nocte , quam noctem sequuta est Dominica. Ergo litera Dominicalis fuit G. proinde Cyclus Solis xii , annus Christi 395. Noli ergo dubitare , quin veram feriam excessus Martini retulerit ex Actis historiæ illius Episcopi , ipsum autem hariolatum esse annum Consulatus Cæsarij & Attici , & addidisse de suo. Constat ergo Martinum decessisse anno Christi 395. quæ epocha tenenda , quod ea , tanquam munimento , computatio omnium temporum Gregorianorum insistat. Quam incertum fuerit tempus obitus huius Episcopi , indicat Sigebertus , qui ait secundum quosdam obiisse anno 399 , secundum alios 402. Neutrum autem verum. D Falsum igitur , quod scribit Sigebertus , secundum Prosperum decessisse anno v Arcadij & Honorij. Nam quamuis hoc dixit Prosper , tamen anno quinto Arcadij & Honorij , id est , Christi 400 , vndecima Nouembbris fuit Dominica. Prosper autem hoc dicit in paruo Chronico , quod vir clariss. P. Pithœus noster edidit , de quo infra. Nam in veteri codice illius Chronici e regione anni cccc i obitus Martini notatur mendose , vt ex iis , quæ demonstrauimus , constat. Addit

Grego-

A Gregorius, a Passione Domini, ad transitum Martini, esse annos
 cccc xii. Idem numerus totidem literis repetitur fine librorum
 quarti & decimi. Sed facilis lapsus fuit. Legendum enim ccclxii:
 qui anni 362 annis 33 Christi adiecti fiunt 395. Ergo Martinus
 bierit anno 396, ut collegimus ex fine libri decimi. Sed id falsum
 esse iam conuicimus. Constat tamen ccclxii legendum, pro
 cccc xii. In libro secundo persequitur primordia gentis Francorum.
 sed nihil certi adsert. Primorum enim regum Faramundi, Hlodionis,
 Merouei, Hilderici nomina tantum profert: tempus imperij eorum
 praeterit: fortasse, quia nullus scriptor illud definiuerat: quod tamen
 falsum est. Prosper enim Aquitanus floruit c. l annos ante hunc Gre-
 gorium. Huius extant duo Chronica. Alterum Eusebiano subtextum
 est: alterum breuissimum ab eruditissimo viro P. Pithœo I.C. nostro e-
 ditum est, ut iam diximus, sine adiectione annoram Christi. sed in
 quibusdam manuscriptis anni Christi appositi sunt. Prius per paria Con-
 fulum digestum est: posterius habet tantum seriem annalem rerum ge-
 starum. Huiusmodi duplices generis plura olim extabant Chronica. In
 quibus autem digesti erant Consules, ea vocabantur Consularia. Gre-
 gorius Turonensis lib. ii. cap. ix. Nam & in Consularibus legimus, Theo-
 domerem Regem Francorum filium Ricimeris quondam, & Ascalam ma-
 trem eius gladio interfectos. Reliqua, in quibus Consules digesti non e-
 rant, vocabantur Chronica: quale est hoc Prospere, de quo nunc lo-
 quimur. In eo igitur libello Faramundi, Hlodionis, & Merouei no-
 tata sunt initia: quæ tanto certius scire potuit, quanto propius abil-
 lis temporibus absuit. Eius enim Chronicum vulgare desinit in Consu-
 latum Valentiniani vi, & Nonij, lxxv annis ante obitum Hlodou-
 uei, inductione xiii, qui erat annus Christi 445. At Chronicum Pi-
 thœanum desinit in Consulatum Valentiniani viii, & Anthemij, qui
 congruit anno Christi 455. Illi igitur fides de rebus Francorum ha-
 benda est, non vaniloquo Hunibaldo illi, aut Sigeberto, qui illum
 aliquando sequitur. In manuscripto igitur Codice istius Chronicæ, e
 regione anni Christi cccxxi, hæc leguntur, quæ desunt in Pi-
 Dthœana editione: *Hieronymus apud Bethlehem moritur, anno etatis*
xcviii. Sequenti autem anno cccxxii apponitur: *Solis hoc anno*
facta defectio. Faramundus regnat in Francia. Iam ex Consulari Chro-
 nico Prospere scimus Hieronymum obiisse Theodosio ix, & Con-
 stantio iii coss. quæ erat inductione tertia, teste Marcellino Comite
 v.c. Et proinde fuit annus Christi 420. Ergo defectio Solis conti-
 git anno 421. quod verum est. Defecit enim Sol eo anno xviii Mai,
 cyclo Lunæ quarto, feria tertia. Initum igitur Faramundi con-
 gruit anno Christi Dionysiano 421, non 419, ut est apud Sigeber-
 tum.

tum. Quod Faramundus, non Waramundus scribendum sit, non A monerem, nisi viderem Germanos quosdam doctos viros ita censuisse, quod in illis ferendum non est. Nam quomodo W potuit in F degenerare? Quid sit FARA, vnde nomen Faramund compostum, pete ex Paulo Longobardo. Francorum enim, Gotorum, Longobardorum, Vandalorum eadem Dialectus fuit, nempe Teutonica. Rursus in manuscripto Codice ad annum ccccxxxiii, hæc leguntur: *Placidia tandem illata optato regno. Hlodius regnat in Francia.* At in Chronico Consulari Prosperi: *Theodosio xi & Valentianono coss. Placidia Augusta, & Valentinianus Caesar mira felicitate Iohannem tyrannum opprimunt, & regnum victores recipiunt.* Erat indictione viii, teste Marcellino Comite. Proinde is erat annus B Christi 425, non 433, vt perperam anni Christi ibi putantur. Ergo initium Hlodvini, quem Chlodionem vocant, consurgit ex anno Christi vulgari 425. Itaque quadriennium tantum regnauit Faramundus. Anni vero Christi in veteri codice perturbati sunt, vt dixi. Nam e regione anni ccccxvi, notata est Vandalorum in Africam traiectio: quæ tamen facta est anno Christi cccxxvii. Sed sunt errores librariorum. Denique anno ccccli subnotata sunt: *Bleda Chunnorum Rex Attila fratribus fraude percutitur: cui ipse succedit.* Sed hoc accidit indictione xii, Theodosio xviii, & Albiniano coss. vt ex Chronico Consulari didicimus, anno Christi cccxliv. Postea sequitur e regione anni ccccli, *Nova i- C terum Orienti consurgit ruina, qua septuaginta non minus ciuitates Chunnorum depradatione vastata, cum nulla ab Occidentalibus fermentur auxilia. Meroueus regnat in Francia.* Hæc contigerunt indictione xv, Ardabure & Calepio coss. item indictione prima, Zenone & Posthumiano, anno Christi cccxlviii. Quare anno Christi 448 cœpit regnare Meroueus, vt etiam exstat in Sigeberto. Indubitata ergo deprehendimus horum regum initia. Ipse enim Prosper Hlodione & Meroueo regnantibus hæc scribebat. Itaque, vt dixi, eius ratio habenda, non aliorum, qui leuibus conieeturis ad ea indaganda nituntur. De Hilderico non mirum si nihil notatum. Hoc enim breue Chronicum definit ante initia illius regis. Quare pro D incertis ea reliquimus. Ab initio Merouei, ad initium Hlodouei, anni sunt xxxi. Quod si xxiv Hilderico attribuantur, vt censet Amoinus, ergo vii annos tantum regnauerit Meroueus. Sed hæc incerta. Postquam Gregorius libro secundo de aduentu Hunnorū (qui & Chunni) quædam quasi in antecessum protulit, deinde turbato ordine, ad initia Francorum regreditur. Igitur de aduentu Hunnorū verba faciens ita scribis lib. ii. cap. iii. *Tunc & sol terter appa- ruit,*

A ruit, ita ut vix ab eo pars vel tertia eluceret. Credo namque pro tantis sceleribus & effusione sanguinis innocentis, &c. Et sequenti capite: Multæ enim hæreses eo tempore Dei Ecclesias impugnabant, de quibus plerumque ultio diuina data est. Et reliqua. Videtur a nostro Prospero accepisse, qui sub anno primo Imp. Marciani hæc subnotat: *Hac tempestate valde miserabilis Republica status apparuit, cum ne una quidem sit absque barbaro cultore Provincia: & nefanda Arrianorum hæresis, qua se nationibus miscuit, Catholice nomen fidei toto orbe diffusa presumat.* Vides eum loqui de præsentibus. Nam hæc videns scribebat. Ergo primo anno Marciani Imp. Solis defectio fuit, vt notat Gregorius, Valentiniano VII, & Auicno coss. indictione III,

B anno Christi CCCCL. quæ defectio contigit Aprilis xxvii, cyclo Lunæ XIV, Solis XI, feria V. Itaque anno sequenti Gregorius dicit Attilam in Gallias irrupisse, in ipsa sancti Pascha vigilia. Hoc igitur contigit anno Christi CCCLI, indictione IV, Marciano Aug. & Adelphio coss. In margine Chronicæ Victoris Tununensis Episcopi, Torismundi annus primus annotatur e regione Consulatus Marciani. Torismundus vero filius erat Theodorici in prælio illo Catalaunensi interfecti. Quare idem dicit Cassiodorus in suo Consulari:

MARTIANVS AVG. ET ADELPHIUS. His coss. Romani
Actio duce Gothis auxiliaribus contra Attilam in campis Catalaunicis
pugnauerunt, qui virtute Gothorum superatus abscessit. Nam ad-

Cuentu Gothorum auxiliarium cognito Attila, omissa Aurelianorum oppugnatione, ad Matronam flumen castra mouit, & secundum flumen exercitum ducens in campestribus Catalauni oppidi castra posuit, ad locum, qui Mauriacus dicebatur: ubi commissum est illud memorabile prælium. Quare hallucinantur, qui in campis Tolosensis, quibus Cattalanis nomen est, hoc contigisse dicunt. Nam & series gestorum, & nomina locorum repugnant. Aliter enim campi Cattalani, a Cattalanis barbara natione, quæ Tectosagum loca primum, deinde Hispanias infedit, dicti sunt; aliter Campi Catalaunici ab oppido Catalauno. Ut puerilis est error, ita minimo negotio confutatur. Post multa addit Gregorius de quibusdam Episcopis Galliarum, & præsertim de Sidonio Apollinari Augustonemeti Aruernorum Episcopo, qui ex iis, quæ de tempore obitus eius summī viri memorat, nobis præiuit ad annum, quo is decessit, indagandum: Ait diem proximum ab eius obitu, fuisse Dominicam. Iam ex Ecclesia Augustonemensi (Clarum montem vocant) constat eum decessisse XXIII Augusti. Ergo XXIV fuit Dominica, litera Dominicali E. Ex schedio veteri Cluniacensi, in quo erat scriptum eius epitaphium; additum erat obiisse, Zenone imperante. Proculdubio igitur hoc

Fff conti-

contigit anno 480 Christi, cyclo Solis XIII. Nam non videtur anno 486, cyclo Solis XIX. Nimis enim remotum est tempus. In schedo igitur ita scriptum fuit Epitaphium, quod P. Pithœus noster, vir summa & probitate & eruditione, nobis communicauit:

C. SOLLII APOLLINARIS MODESTI SIDONII.

*sanctis contiguus, sacroque Patri,
Vivit hic meritis Apollinaris,
Inlustris titulis, potens honore,
Rector militiae, forique index,
Mundi inter tumidas quietus undas,
Causarum moderans subinde motus
Leges barbarico dedit furori.
Discordantibus inter arma regnis
Pacem consilio reduxit amplio.
Hec inter tamen & philosophando
Scripsit perpetuis habenda saeculis.
Et post talia damna gratiarum
Summi Pontificis sedens cathedram
Mundanos soboli refundit actus.
Quisque hic, dum lacrimis Deum rogabis,
Dextrum funde preces super sepulcrum.
Nulli incognitus, & legendus orbi
Illic Sidonius tibi inuocetur.*

xii. Kal. Sept. Zenone Imperatore. xii Kal. Sept. ponit, cum Ecclesia Aruernorum a prima usque antiquitate retineat x Kal. Alioqui si obierit xii Kal. hoc fuerit anno Christi quidem 482, imperij autem Zenonianii septimo. Non igitur omittenda erat tanti viri memoria, præsertim cum haec notatio continuet seriem temporum imperij Francorum. Obiit igitur Sidonius anno v. Zenonis Augusti, post consulatum ipsius Zenonis, Fl. Basilio iuniore v. c. c o s. anno secundo Hlodouei, ut postea demonstrabitur, indictione tertia, x Kal. Sept. Sabbato. Ab excessu Martini, ad excessum Hlodvvin secundi, quem Hlodoueum vocat, annos putat c xii. qui etiam numerus non notis, sed verbis conceptus extat apud Adonem Viennensem, ut omnis suspicio erroris absit. Martinus autem obiit anno Christi c c c x c v, ut supra demonstratum est. Ergo Hlodoueus, siue Hlodovvin secundus obiit anno D VII. Sed ipse putat obitum Martini ab anno c c c x c vii, Attico, & Cæsareo c o s s. Hoc pacto Hlodoueus obiit anno Christi D VIII. Hoc demonstrandum est. Intertio Concilio Aurelia-

A Aurelianensi, in fine ita scriptum est: *Die Nonarum mensis tertij quarto, Paulino iuniore, viro clarissimo Consule, anno Domini Hildeberti xxvi.* Iste Paulinus fuit Consul cum Iustiniano quartum Consule, indictione XII, & proinde anno Christi DXXXIV, cyclo Lunæ tertio. Si annus XXVI Hildeberti Hlodouei filij erat tertius cycli, ergo primus eiusdem Regis erat XVI cycli, & proinde cœpit regnare anno 509, quo scilicet pater obiit. Rursus in quinto Concilio Aurelianensi ita legimus: *Concilium Aurelianense quintum circa tempora Pelagi, Papæ primi habitum sub die V Kalend. Nouemb. anno XXXVIII Regni Domini Hildeberti Regis, indictione XIII, post Consulatum Paulini, anno XII.* Duodecim anni post Consulatum Paulini ad XXVI B annum Hildeberti adiecti componunt annum XXXVIII Hildeberti.

Itaque error non est: & erat annus Christi DXLVI, indictione IX. Error est igitur in indictionis notatione. Triginta autem annos regnasse dicit. Igitur initium Hlodvvin secundi, siue Hlodouei, aut, ut Remigius, Hlodouici, cadit in annum Christi 479. Et quia quinque annos dicit vixisse post prælium Vocladense; ergo illud memorabile prælium incidit in annum Christi 504, non autem 508, Celere & Venantio coss: ut quidam coniiciunt ex Cassiodoro. Est autem Vocladum castrum in planis Pictaviensis territorij situm, ab urbe Pictaviensi x millibus passuum distans, ut etiam notat historicus, & quidem adhuc nomen retinens, sed Pictonica pronunciatione distortum;

C & Voglai dictum. Ea planities porrecta in aliquot millia passuum patet, locus plane idoneus pugnae. Quare is est vere locus, & annus tam insignis prælij: quem designauimus ideo, ut Annalium Gallicorum scriptores suo loco notare possint. Deprehenso anno excessus Hlodouei, tenemus initia quatuor eius filiorum, Hlotarij Suessonum, Theoderici Metensium & Remorum, Hlodomiri Aurelianorum, Hildeberti Parisiensium Regum. Videtur autem noster Gregorius ignorasse multa, aut sciens præteriisse. Nam confuse omnia tradit. Quatuor igitur illi Reges fratres Hlodvvin secundi, siue Hlodouei filij incipiunt regnare anno Christi 509: quod aperte demonstratum est, & confirmatur anno XII post Consulatum Basilij

D V. C. indictione prima, quo anno Hlotarium regnasse annos XLIV, testatur Marcellinus Comes. id est, anno XII post Consulatum Basilij, qui erat 553 Christi, iam annos LIII absolutos Hlotarius imperauerat. In quo aduertenda locutio etiam familiaris huic nostro Gregorio, cum Theodericum ait obiisse vicesimo tertio anno regni sui, filium autem eius Theodebertum quartodecimo, non utique fluentes annos ex consuetudine sermonis Latini, sed absolutos intellegendum. Propterea ab excessu Hlodouei, ad excessum Theodeberti,

putat annos absolutos xxxvii. tot enim faciunt 23 cum 14. Ita igitur A
Theodebertus Theuderici filius cæperit regnare anno 532: Theudvvaldus autem Theuderici filius anno 546. Libro iv. cap.
ix ponitur Theudvvaldi Regis obitus, & expeditio Hlotarij in Sa-
xones rebellantes. Vtrumque, teste Marcellino, contigit indictio-
ne prima, anno xii P. C. Basiliij V. C. anno Christi 553. Regnauit
igitur annos absolutos vii. quod intelligit Gregorius ex vsu suo lo-
quendi, cum ait, septimo anno regni obiisse: id est, absoluto. Ge-
sta capit is xiii pertinent ad annum 555, qui erat xiii post Con-
sulatum Basiliij V.C. indictmente iii. Vide Marcellinum Comitem
eadem referentem, quæ Gregorius memorat. Gesta capit is xvii
pertinent ad annum sequentem, auctore Marcellino, vbi perperam B
Christianus legitur pro Chramnus. quam vocem imperiti librarij
existimarunt esse compendium, quasi scriptum fuisse Chramnus:
quod notat Christianus. Sed ex idiomate priscorum Francorum scri-
bendum erat sine C Hramnus. In eundem quoque annum 555
conferendus obitus Hildeberti Regis, ex eodem Marcellino: cuius
mentio fit capite xx, non adiecto regni tempore. Regnauit igitur
annos absolutos xlvi. Cap. xx, Hildebertus moritur. Hoc con-
tigit indictmente v. Auctor Marcellinus Comes. Ergo anno Christi
557. Proinde obiit anno regni sui xl ix. Tot enim ab anno Chri-
sti 509 putandi sunt. Itaque recte Aimoinus Monachus lib. ii ait
obiisse anno regni xl ix. Sequenti capite obitus Hlotarij refertur, E
anno li regni sui, hoc est, absoluto. quæ est hominis vsitata loquu-
tio. Obiit igitur anno Christi 560. Sed quod capite proximo re-
tulit de Chramno cum vxore & liberis combusto, hoc accidit anno
xvii p. c. Basiliij v. c. indictmente vi, hoc est, anno Christi 558. Auctor Marcellinus. Ergo inter caput xx, & xx i, interiectum fuit
triennium solidum, Patri Hlotario in regno successerunt quatuor fi-
lij, Hilpericus vir Fredegundæ, Suessonum Rex: Haribertus Pari-
fiorum: Gunthchramnus Aurelianorum: Sigebertus Metensium &
Remensis, vir Brunichildis, mulieris Hispaniensis, Wisigotho-
rum sanguinis. De Hilperico ita Fortunatus: *Hilperice POTENS,*
si interpres barbarus extet, ADIVTOR FORTIS hoc quoque no- D
men habes. Aperte significat barbara dialecto, id est, Teutonofran-
cica, Hilperic idem esse, quod ADIVTOR POTENS seu FOR-
TIS: quod verum est. In fine operis Gregorius ait annum 597 esse
xxix Gunthchramni: & Fredegarius annum 600, esse xxii e-
iusdem Gunthchramni. Cæpit igitur regnare anno 568, aut 569: &
consequenter falsum fuerit, patrem eius Hlotarium obiisse anno 560.
Rursus Alboin Langobardorum Rex ingressus est Liguriam indi-
ctione

A inductione ineunte tertia , tertio Nonas Septembris , hoc est , anno Christi 569. Auctor Paulus Diaconus libro II , cap. xxv : atque iisdem diebus , quibus Langobardi Italiam inuaserunt , idem Paulus scribit , Francorum Regnum , mortuo Hlotario rege , ab eius quatuor filiis diuisum fuisse , lib. eodem , cap. x. Sed hallucinatur ille Langobardus , & annis nouem plus dicit . Capite xxi , narrat Kalendis Octobris ita Solem obscuratum apparuisse , ut nec quarta quidem pars in eodem lucens remaneret , sed tetur atque decolorem , quasi sacram visum fuisse . Nouilunium non potuit contingere Kal. Octobris illo saeculo , nisi anno 574 . sed illis Kalendis Sol obscurari non potuit : neque vlla defectio Solaris contingere . quod valde miror . Sed

B cum capite xxxiii , mentio iniecta sit de obitu Iustiniani , qui contigit anno 575 , haud dubie illam obscuritatem Solis anno 574 contingisse necesse est , quod nescio quomodo fieri potuerit Kal. Octobris , cum motus Latitudinis valde abhorreat . Videtur legendum Kal. Septembris , non Octobris . Et verum est . Ecce in fine libri quarti , a transitu Hlodouei , ad transitum Sigeberti eius ex Hlotario nepotis , putat annos 37 , & 29 , hoc est , 66 . Hlodoueus vero obiit anno 509 . Ergo eius nepos Sigebertus obiit anno 575 . Regnauit annos xiv . Itaque anno 560 , aut 561 cœpit regnare : ut prius collectum erat . Et tamen anno 569 videbatur iniisse imperium . Hic scrupulus valde me exercet . Quod autem Sigebertus Rex obierit anno 575 , confirmatur

C ex capite xix , in quo mentio fit Iustini imperatoris , qui cum inutilis imperando propter mentis alienationem factus esset , assumptus est in societatem imperij Tiberius Constantinus eius filius , anno 576 . Sed & magis confirmatur capite xvii , in quo hæc verba notanda : *Eo anno dubetas Pascha fuit . In Gallis vero nos cum multis ciuitatibus , quartodecimo Calendas Maias sanctum Pascha celebrauimus : alij vero cum Hispanis , duodecimo Calendas Aprilis hanc solennitatem tenuerunt . Errat annus secundus Hildeberti , hoc est , absolutus , ut ipse semper loquitur . Proinde fuit Christi 577 . Cyclus Lunæ viii : Solis xxvi . Litera Dominicalis C. Terminus Paschalis xiii , Kalendas Mai . Ergo ipso termino Pascha celebratum . Quod valde miror . Capite*

D xxv : *Anno quoque tertio Hildeberti regis , qui erat Hilperici & Gunthchramni septimus decimus . Ex istis magis confirmatur initium Gunthchramni , non ab anno 569 , sed a 560 , sumendum . Si annus Christi 578 est xvii Gunthchramni absolutus , id est , xviii ; (nam ita semper loquitur) ergo annus 584 erit xxiii , inductione secunda . Propterea in Concilio Valentino ii recte scriptum extat : Synodus habita in urbe Valentina x. Kal. Iulij , anno xxiii regni gloriosissimi Domini Gunthchramni Regis , inductione secunda .*

In Concilio Lugdunensi primo: *Synodus habita in ciuitate Lugdunensi, A anno sexto regni glorioſissimi Gunthchramni Regis, inductione tertia. Proculdubio legendum, inductione tertiadecima.* Erat enim annus 565, sextus fluens ab anno 560, quo obiit Hlotarius, & eius filius Gunthchramnus iniuit regnum. Caput 29, & 30 libri vi pertinent ad annum 583. Gesta Capitis xxxv libri vii conferenda in annum 584, qui erat decimus Regis Hildeberti. Sed mira in eo est auctoris hallucinatio. Cuius verba apponam: *Audientes deinceps eos infra muros urbis Conueniæ commorari, relictis plaustris, ac diuersis impedimentis cum populo minore, robustiores viri ipsum, sicut iam Garumnam transferant, insequi destinant. Quibus properantibus venerunt ad Basilicam sancti Vincentij, quæ est iuxta terminum Agennensis urbis, ubi ipse martyr pro Christi nomine agonem dicitur consummasse.* Vincentius Diaconus Aginnensis capite truncatus est pro Christo, in loco, qui dicitur Pompeiacus ad ipsum Aginnum, v Idus Iunij: magna olim in veneratione fuit: adeo, ut omnia vetusta templo nomine Vincentij consecrata per totam Aquitaniam, huius Vincentij sint, non illius Cæsaraugustani. Sed postea obsoleuit eius memoria, & templo illius nomini dedicata, illi Cæsaraugustano vindicata sunt per infiditatem temporum: hodieque natalis huius Vincentij Aginni, & in Aquitania non in Iunio, sed in Ianuario colitur. De eo sic Fortunatus: *Vertice succiso rapuit qui ex morte triumphum.* At ille Cæsaraugustanus inter tormenta defecit, teste Prudentio eius populari. Igitur huius Vincentij Aginnensis nomine Basilica erat non longe Lugduno Conuenarum, ad vallem Caprariam, cuius Basilicæ etiam hic auctor meminit libro primo Miraculorum, capite c v. Vallis Capraria distat Aginno plusquam itinere quatridui. At Gregorius perperam interpretatur fuisse iuxta terminum Aginnensis urbis. Sed is scriptor, unde desumpfit, ita scripsérat, milites Gunthchramni Regis irrupisse in Basilicam sancti Vincentij, sitam ad urbem Conuenarum, qui martyr intra terminum urbis Aginnensis pro Christi nomine agonem dicitur consummasset. Ita sine dubio scriptum fuerat in actis illius belli, quod inter exercitum Gunthchramni Regis, & Gundobaldi gestum est. Quare mire hallucinatus est noster Gregorius. Aimoino videtur oboluisse de vitio. Itaque aliter narrat rem, sed ita ut turbare potius, quam litem decidere videatur. Quod autem iste annus fuerit 584 Christi, constat ex auctore Appendix Gregorianæ, siue is est Fredegarius, siue alius, qui hæc gesta confert in annum Gunthchramni xxiiii, qui ex synodo secunda Valentina, ut supra demonstratum est, erat annus Christi 584, inductione secunda. Hic annus omitti non debuit, quod nobilis ciuitas Lugdunum

A num Conuenarum, quæ per multos annos cum imperio Romano floruerat, tunc ab exercitu Gunthchramni funditus euersa fuit: ex cuius reliquiis fanum Bertrandi, vbi hodie sedes Episcopalis est, constructum fuit. Vetus statem & splendorem eius ciuitatis testantur monumenta & epigraphæ quamplurimæ, quæ ibi extant hodie, quorum partem descriptam penes nos habemus. Sed & fuit Colonia Romanorum. Nam in Ptolomæi libris manuscriptis ita legitur: συναπόλεις δὲ τῇ Πνεύμῃ Κομιζένῳ. Καὶ πόλις αὐτῆς ΛΟΥΓΔΟΥΝΟΥΝ Κολωνία. Vox Κολωνία deest in excusis. Quare duæ Lugdunenses Coloniæ fuerunt in Gallia. Lugdunensis Conuenarum Nouem-populaniæ, & Lugdunensis Segusianorum, primo deducta a L. Munatio Plancō, deinde a Ti. Claudio Cæfare, dicta fuit **COLOニア**

C O P I A C L A V D I A A V G V S T A L V G O D V N V M. Auctor vetus inscriptio inter Viennam, & Confluentes Isaræ ac Rhodani. Hinc nihil occurrit in Gregorio, quod nostram diligentiam poscat, vsque ad medium libri ix. In eo fœdus initum inter Gunthchramnum, & Hildebertum Reges, anno Hildeberti xiii, qui erat Christi 586. Liber decimus incipit a quindecimo Hildeberti Regis anno: aitque anno antecedente celebre illud diluuium incidisse, cuius etiam meminit Gregorius Papa, Dialogo iii, cap. xix, adiiciens quinquennio fere ante conscriptionem Dialogorum suorum illam cladem inundationum fuisse. Certum est autem eodem tempore Pelagium Papam obiisse, & Gregorium in eius locum electum: quod contigit anno 590, indictione nona in eunte a Septembri: quæ indictione est prima ordinationis Gregorij, vt in lemmate epistolarum eius comprehensum est. Ergo annus xiii Hildeberti Regis erat 590, aut 589 Christi, vt etiam est apud Sigebertum. Sed semper intellige annum xiii absolutum. Nam ita loqui hunc Gregorium supra indicauimus. Ex vsu enim sermonis Latini, is erat annus xv fluens Hildeberti. Ergo anno quinto ordinationis suæ Gregorius Papa cœpit scribere Dialogos suos; siquidem illa clades aquarum contigit paulo ante eius ordinationem. Attende igitur, quæ de Gregorio Papa loquitur tanquam mortuo, cum hanc hi-

D storiam scribebat. De eo enim dicit: *Tanta strenuitas in ieuniis erat: item: Literis ita erat instructus.* Loquitur de homine, qui iam defierat esse in viuis: & tamen opus suum claudit anno quinto ipsius Gregorij. Hic quoque quid dicam, nescio, vsque adeo turbat hic auctor in contextu gestorum. Capite x notatur annus xv Hildeberti, & xxix Gunthchramni. Ex capite autem xxiii, hæc sunt eius verba: *Dubietas Pascha fuit ob hoc, quod in cyclo Victor, luna xv*

*Pascha scripsit fieri. Sed, ne Christiani, vt Iudei, sub hac Luna A na hæc solennia celebrarent, addidit: Latini autem Luna xxii. Erat annus Christi Dionysianus 588. cyclus Solis ix, Paschalis xix. Terminus xvii Aprilis, feria septima. Poterat igitur Pascha celebrari Dominica proxime sequenti, nempe xviii Aprilis, Luna quintadecima. Sed ait celebratum Luna xxii, hoc est, xxiv Aprilis. Est insignis locus: ex quo discimus, quoties terminus incidebat in Sabbathum, Pascha non in proxime sequenti celebrari solitum; sed in octauam diem comperendinari. Hoc recentiores scriptores non docuerunt, quod sciam. Sed caussam pete ex iis, quæ ad Hippolyti canonem scripsimus, libro proximo. Sequitur: *Terræmotus factus est magnus xviii Cal. mensis quinti, die quarto, primo B mane, cum lux redire capisset.* Apud Gregorium hunc annus Ecclesiasticus incipit ab Aprili: qui mos antiquissimus. Ideo mensis quintus est Augustus; mensis octauus, Nouember. Neque dicitur xviii Kalendas mensis quinti: sed prima, secunda, tertia mensis quinti. Quare si ex more Romano per Kal. & Idus, & Nonas mensem pri-
mum, secundum, tertium putare moris esset, hic xviii Kal. mensis quinti essent Idus ipsæ Iulij. quod est ineptum. Nam quis dicit xviii Kal. Augsti pro Idibus Iulij? Legendum igitur hic proculdubio, xviii mensis quinti. Nam eo anno 588, vt diximus, erat cyclus Solis ix. proinde xviii Augusti fuit feria quarta, vt ipse vult. Pergit: *Sol eclipsim pertulit mense octauo mediante, & ita eius lumen C minuit, ut vix, quantum quinta Luna cornua retinent, ad lucendum haberet.* Vt mediante octauo mense, id est, Nouembri, coniunctio luminarium & eclipsis accideret, hoc non potuit fieri illo saeculo, nisi cyclo Lunæ nono. Contigit igitur anno Christi 597: in quo sane Sol defecit xv Nouembris, hoc est, vt ipse loquitur, mediante octauo mense. Igitur confundit annum 588, in quo dubetas Paschæ fuit, & xviii Augusti erat feria quarta, cum anno 597, in quo Eclipse contigit xv Nouembris: quem etiam annum in fine operis ait fuisse quintum Gregorij Papæ, cum is fuerit octauus iniens illius Papæ. Ita videmus miram hallucinationem huius scriptoris, quæ illi solennis & in aliis locis. Sigebertus male hanc defectionem Solis D consert in annum 596. Scio ante nos neminem has tricas huius auctoris explicasse, sed ne animaduertisse quidem. Subiectus est operi Episcoporum Turonensium Catalogus cum annis Episcopatum: in quibus a primo Decij, ad transitum Martini, recte habet epilogismus. Hinc, ad ordinationem ipsius Gregorij Turonensis, omnia perturbata sunt vitio ipsius, non librariorum. In fine libri secundi, scribit transitum Hlodouei Regis incidisse in annum vndecimum*

Licinij

ALicinij Episcopi. At hic in Catalogo Episcoporum, a transitu Martini, ad vndeclimum annum Licinij, colliguntur anni 130, menses duo, dies viginti. Ergo a transitu Martini, hoc est, ab anno 395, ad transitum Hlodouei, sunt anni 525. Atqui ipse obiit anno 509. Vi-
des armaria. Hinc factum, vt Sigebertus anno 514 obiisse Hlodou-
ueum dicat, alij serius. Et ne errorem putas, a transitu Martini, ad
suam ordinationem colligit annos 184, vt patet ex dinumeratione.
Quare hoc modo ordinatus fuerit anno 579. Et is, quo scribebat,
qui erat xxxi Gunthchramni, erat xxi ipsius ordinationis: qui est
annus 598. eumque ait fuisse quintum ordinationis Gregorij: imo o-
ctauum, vt iam diximus. Nam Gregorius Papa ordinatus fuit anno

B590, indictione viii defnente. Igitur in fine operis error est in nume-
ris: *A transitu sancti Martini, usque ad memoratum superius annum,*
id est, ordinationis nostra primum & viceimum, qui fuit Gregorij Pa-
pae Romani quintus, Gunthchramni Regis xxxi, Hildeberti iunioris
xix, anni ccxviii. Ex dinumeratione annorum in Catalogo E-
piscoporum, legendum ccxxxviii. Et nescio, an legendum sit,
xxix, pro xxxi Gunthchramni. Sed opus fuit constantia in hoc o-
pere discutiendo. Amor enim historiae & veritatis fecit, vt auctori
propter res, quas describit, magis necessario, quam iucundo, hanc
operam dederim: vt historia regum priscorum Franciae, a mendis pu-
rior, quam antehac, ederetur. Nostro exemplo alij excitati forsitan

Csuis vernaculis historiis idem studium collocabunt. Nos neque me-
liorem, neque vetustiorem in historia Francorum habemus. Ante
annos autem aliquot prodiit Appendix ad Gregorium, cuius quidam
auctorem dicunt Fredegarium. In ea appendice multa præclara sunt,
quæ non temere alibi reperias. Quæ vero Sigebertus, & alij de ve-
tustioribus Regibus Franciae produnt, in multis, præsertim in ratione
temporum, laborant. Sed in tota illa appendice nullus character oc-
currit, quo certa regum interualla finiri possint. Nam illi homines,
quæ fuit eorum supinitas, si quam eclipsin notant, non solum diem,
sed & mensem, &c, quod crassius est, vt plurimum annum omittunt.

DSolius pugnae ad Vinciacum in pago Cameracensi diem & annum
designarunt, qui erat Christi DCCXVIII, vt putamus hodie a Kalen-
dis Ianuarij, DCCXVII autem infra quadragesimum usque ad Pas-
cha, xiii Kalendas Martij, quæ erat Dominica Palmarum. Præ-
terea annus Christi DCCXXXV erat xix Caroli cognomento Ta-
ditis, siue Martelli, teste Aimoino Monacho. Cœpit igitur rege-
re Franciam anno 717. Rexit xxiiii annos solidos, auctore Frede-
gario. ergo obiit anno 741, cyclo Lunæ xix. quod verum est. Nam
turbatus fuit ordo Paschatis eo anno, auctore eodem Fredegario:

hoc

hoc est, alij mense Martio, alij ix Kal. Mai celebrarunt Pascha. Sed A & Aimoinus anno 741 obiisse notat, vt dubitationi locus non sit. Annus autem memorabilis illius pugnæ, qua tot millia Sarracenorū cæsa a Martello sunt in campestribus Turonij, competit anno Christi 725, Caroli autem Martelli nono. quod Beda luculente indicat, qui eo tempore viuebat, quo hæc acciderunt. Anno, inquit, septingentesimo vicesimo quinto, quo tempore grauiſſima Sarracenorum lues Gallias misera cæde vastabat, ♂ ipsi non multo post in eadem prouincia dignas sua perfidia pœnas luebant. Non igitur anno 730, vt perperam Sigebertus, sicut alia multa, hæc clades contigit. Mirum est adhuc rusticos eius rei tanquam nuperæ memoriam conseruare. Locus autem dicitur S. Martinus bellus. Annus Hegiræ c vii cæpit B eo anno Christi, xix Mai, feria vii, cyclo Solis vi, Lunæ iv. Quare absque ullo dubio prælium illud commissum anno Christi DCCXXV, Hegiræ c vi, sexdecim annis postquam Sarraceni duce Mose filio Nutzir ex Africa in Hispaniam traiecerunt. Auctor Geographiæ Arabs valde bonus scribit Musem illum secum habuisse strenuissimum ducem nomine Tark, aut Tarik, cuius etiam meminit Io. Leo in sua Africa. a quo mons proximus freto Gaditano dictus fuit Gibal Tarik vel Gibal Tark. Nam cum loqueretur de vrbe, quam vocat جزيرة الخضر Insulam Chadhar, subiicit وجزيرة الخضر اول مدينه افتتحت من الاندلس في صدر الاسلام C ذلك في سنة شعیین من الهجرة وافتتحها موسی بن نصیر من قبل المروانیین ومعه طارق بن عبد الله بن وذمو الرناتي ومعه قبائل البرابر وكانت هذه الجزيرة اول مدينه افتتحت في ذلك الوقت Prima urbium in Hispania subacta est insula viridis, (hoc est, Gezirath alhadra. Roderig. lib. i i i. cap. x i x.) initio Muſulmanorum (id est, naſcente religione Muhammedica) idque anno nonagesimo Hegira. Eam autem subegit Moses filius Nutzir ex genore Maravvanaorū, habens secum Tarik filium Abdalle filij Wenumu Renathai, habentem secum nationes barbarorum. Fuit vero hac in D Jula prima urbs, qua eo tempore domita fuit. Subiicit وكان وصولهم اليها من جبل طارق وإنما سمي بجبل طارق لأن طارق بن عبد الله بن وذمو الرناتي لما حاز بهم معه من البرابر وحصروا بهدا الجبل &c. quæ sequuntur. Applicarunt autem ad eam ex Gebal Tarik (Monte Tarik.) Vocatus est autem Gebal Tarik ideo, quod Tarik

A Tarik filius Abdalla, filij Venemu Renathæi, postquam traiecit quos secum habebat Barbaros, & muniuerunt se intra hunc montem, &c. Longum esset omnia apponere. Dicit enim muniuisse hunc montem, &c, ne Barbari aufugerent, & se nudum auxilij destituerent, curasse, ut omnes naues, quibus traicerant, cremarentur. Quod factum est. Rodericus legit طارق per Ph, non طارق per Kaph.

vocat enim Tarif. Ait hunc traiectum Tarik vel Tarif contigisse anno Hegiræ 91, mense Ramadan. Aera DCCL, sed fuit æra DCCLIX. anno Christi 710. Nam Muharram fuit 9 Nouemb. Anno Christi 709, feria VII, cyclo 618. Neomenia Ramadan,

B 3 Iulij, feria V, anno Christi 710. Non erat omittenda tam nobilis rei historia, præsertim cum in Europa nullus sit angulus citra Danubium & Rhenum, ad quem illius pestis sensus non peruenierit. In verbis Geographi Arabis fit mentio factionis Maravvaniun. Sciant igitur studiosi, Abaz fuisse patrum Muhammedis, atque eius progeniem & gentem dictam fuisse, dicique adhuc Abaziun. Ad eos ius Califatus pertinebat, ut pote qui proprius sanguine Muhammeden attingerent. Sed Maravvan quidam primus Califatum ab illa gente ad se & suos, qui Maravvaniun dicti sunt, transtulit per tyrannidem, eoque nomine omnibus Muhammedanis in odio est nomen Maravvanin ad hanc usque diem. Muharram igitur anni XC

C Hegiræ cœpit die XIX Nouembris, feria secunda, anno Christi 708, cyclo Solis XVII, Lunæ VI. Vide, quantum erant, qui in alium annum Christi eum traiectum conferunt. Accidit enim omnino anno 709. Hic magna est Sigeberti monachi Gemblacensis hallucinatio, qui ad annum 720 subnotat: *Sarraceni ex Africa, duce Abdirama filio Muhama Ammiræi, in Hispaniam transfretant, eamque sibi vindicant. Ita regnum Wisigothorum & sueorum destructum est, &c.* Confundit enim traiectum Sarracenorum in Hispaniam cum eorumdem expeditione in Aquitaniam, quando fusi sunt a Carolo Martello. Nam duce Abdiraman (عبد الرحمن) expeditionem in

D Aquitaniam fecerunt: duce autem Muse filio Nutzir in Hispaniam, quam ipsi Andalus vocant, traicerunt. Quin oblitus sui ducem siue Amir Abirachman vocat, sub quo tot millia a Martello cœsa: idque notat sub annum Christi 730 mendose, cum is fuerit annus 725, ut demonstratum est. Hæc sat fuerint primordiis Gentis Francorum illustrandis. Cætera persequentem destituunt auxilia a veteribus scriptoribus. Quærant igitur, qui nobis & feliores & diligentiores.

REGES

REGES FRANCORVM, QVORVM GESTA A
X. LIBRIS GREGORII EPISCOPI TVRONEN-
SIS COMPREHENDVNTVR.

FARAMVNDVS : quod nomen semper per F, non per Ph, scribi debet. Hlodvvin primus, qui Sidonio est Chlodio, Prospero Chlodius; crassa aspiratione ex Dialecto veterum Francorum scribendum. Merouæus. Hildericus, crassa aspiratione. Hlodvvin secundus Cassiodoro, Hlodovvæus Gregorio Turonensi, Hlodovvicus Remigio, Χλωδοῦ Agathiaæ, Hilderici filius, Merouæi nepos, Hlodvvin primi, siue Hlodionis pronepos, Faramundi abnepos, primus Rex Francorum Christianus, vir Hlo-B tildis regis Burgundiorum filiæ. Huius filij quatuor: Hlotarius, Λοταρίς Agathiaæ, Suessonum Rex. Theudericus, Θεοδέριξ Agathiaæ, Metensium & Remorum Rex. Hlodomir, Χλωδομήρ Agathiaæ, Aurelianorum Rex. Hildebertus, Χελδήβερτ Agathiaæ, Parisiorum Rex. Theodebertus, Θεοδέρετ Agathiaæ, Theodorici filius, Hlodovvæi nepos. Theudvvaldus, Θεοδίβαλδ Agathiaæ, Theodeberti filius, Theodorici nepos, Hlodovvæi pronepos. Hlotarij quatuor filij: Hilpericus vir Fredegundis, Suessonum Rex: Haribertus crassa aspiratione, Parisiorum: Gunthchramnus Aurelianorum: Sigebertus vir Brunechildis, Metensium. cuius filius Hildebertus.

JOSEPHI

JOSEPHI
SCALIGERI
IVLII CAESARIS F.

D E
EMENDATIONE
TEMPORVM
LIBER SEPTIMVS.

A vos annos, cuius generis, & quando prisci illi popularibus suis considerint, quatuor prioribus libris a nobis explicatum est: sequentibus vero quomodo nobilia temporum interuala secundum illorum annorum rationes notari possint. Nunc quid in annis priscorum ciuibus posteri commenti sint, ut illorum quædam methodus esset, deinceps dicendum. Ea methodus a Latinis COMPVTVS, a Græcis Ψηφισμὸς τὸν ἔτην καὶ τὸν Κελήν τοῦ dicitur, a Iudæis יְמִינָה, hoc est, mysterium embolismi. COMPVTVS vero vox exstat apud Firmicum libro sexto, in ephodis geniturarum: *Quantamcunque computus fecerit summam, tantam ab Horoscopo inchoans per consequentia diuides signa.* Neque semel hoc verbo Firmicus usus, qui temporibus Constantini Magni, & filiorum eius vixit. Apud vetustiorem scriptorem id verbi non legi: Tempus est mensura cœli: hoc est, motus cuiusdam sideris, a dato puncto cœli, ad idem punctum, conuersio. Similiter Lunæ conuersio MENSIS dicitur, ut Solis ANNVS. In anno igitur Solis rationes sequimur, ut in Luna mensium naturalium: quæ est prima diuisio computi annalis, qua quidem diuisione hæc methodus duas partes habere dicitur: alteram ad Solis, alteram ad Lunæ rationes pertinentem. A rationibus Solis natus est circuitus annorum, qui ab ea redicitur cyclus Solis Latinis computatoribus, Græcis vero εἰκοσιοκτητης, a numero annorum scilicet, ex quibus constat. A rationibus Lunæ prodit annorum periodus, quæ ab eo sidere dicitur nobis quidem cyclus Lunæ, Græcis autem, a numero annorum, οὐεαδεκαετης. Tertia pars huius doctrinæ pertinet ad catholica temporum: quam partem Græci Computatores vocant αειθμονι χρόνων ē ομάδα:

Ggg

Neque

Neque aliud præterea in hac doctrina spectatur. Coniecumus autem A in hunc librum non omnes quidem omnium nationum Computos annales, sed præcipuarum: neque omnium omnia, sed præcipuum partem. Eorum autem princeps esto primus tempore Iudaicus Computus, omnium, qui hodie in usu sunt, artificiosissimus & elegantissimus.

לְקַט קָצָר לִסְוֹר הַעֲבוּרָה

חֶרֶשׁ כֶּת יְבֵשׂ תְּשִׁגְנָג פִּי כֶּת מִים יְבֵשׂ
שְׁעָוֹת וְתְּשִׁגְנָג חַלְקִים:
שְׁנָה חַלְבָּנָה שְׁנָה חַתְּתָוּ פִּי שְׁנָג
יְמִים חַשְׁעָוֹת הַתְּתָעוֹ חַלְקִים
סְחוּר חַלְבָּנָה יְטַשׁ שְׁנָים וּבְפִשְׁוֹטוֹת
וְזָהָבָרָה:
שְׁנָה סְעָגָת בְּפִחוּזָר גַּרְבָּגָנָג
פִּי שְׁלוֹשׁ שְׁלוֹשׁ שְׁתִּים שְׁלוֹשׁ
שְׁלוֹשׁ שְׁלוֹשׁ שְׁתִּים:
מוֹתָר חֶרֶשׁ עַל זָהָב יְבֵשׂ תְּשִׁגְנָג:
מוֹתָר שְׁנָה פִשְׁוֹטוֹת עַל זָהָב
הַכָּא תְּקִפָּת:
סְוֹתָר סְחוּר חַלְבָּנָה עַל זָהָב
בְּזָהָב תְּקָאָרָה:
סְוֹלֵד תְּהֻווּ בְּהַדָּר:
שְׁנָת הַחַטָּה שְׁסָה וּרְבִיעִית יוֹסֵף:
וִתְּרוּן הַחַטָּה עַל שְׁנָת חַלְבָּנָה
הַכָּא דָר:
סְוֹתָר סְחוּר נַחַטָּה עַל חַלְבָּנָה
וְאַתְּפָה:
סְוֹתָר תְּהֻווּ שְׁלַחְפָּה יְבֵשׂ בְּדָר:
מוֹתָר חֶרֶשׁ שְׁלַחְפָּה תְּקוּפָה: כָּא
תְּהֻכוּ:

מְלָאכַת הַעֲבוּרָה

לְקַע מַלְדָּת תְּשִׁרְיוֹן

בְּזָהָב מַחְזָוִירָם וּשְׁנָיִם
שְׁעַבְדוּ וְחַשְׁלֹךְ גַּל סְךָ:
עַל טְוֹלֵד תְּהֻווּ וְחַפְלָה כְּרָתָה
זָהָב וְזָהָב לְקַע מַלְדָּת תְּשִׁרְיוֹן:
לְקַע מַלְדָּת חֶרֶשׁ:
אַרְזָה מַלְדָּת חֶרֶשׁ אַרְזָה עַזְבָּת:
חֶרֶשׁ שְׁבִירָה וְזָהָב לְקַע מַלְדָּת
שְׁנָיִם:

SPICILEGIUM COMPVTI.

A	1	MENSIS 29. 12. 793. Hoc est: 29 dierū. 12 horarum. 793 scrupulorum.
B	2	Annus Lunaris 354. 8. 876. Hoc est: 354 dierum. 8 horarum. 876 scrupulorum.
C	3	Cyclus Lunæ 19 annorum 12 communum. et 7 embolimæorum.
D	4	Annus embolimæus in cyclo 3, 3, 2. 3, 3, 3, 2. Hoc est, Ter, Ter, Bis. Ter, Ter, Ter, Bis.
E	5	Excessus Mensis supra septenarios, i. 12. 793.
F	6	Excessus Anni communis supra septenarios, 4. 8. 876.
G	7	Excessus Anni embolimæi supra septenarios, 5. 21. 589.
H	8	Excessus Cycli Lunaris supra septenarios, 2. 16. 595.
I	9	Nouilunium Tôhu, 2. 5. 204.
J	10	Annus Solaris 365, et quadrans diei.
K	11	Excessus Solis supra Annum Lunarem, 10. 21. 204.
L	12	Excessus Cycli Solaris supra Lunam, o. i. 485.
M	13	Excessus Tôhu Solaris, 12. 20. 204.
N	14	Excessus Mensis Tekuphae, o, 21. 827.

METHODVS COMPVTI.

Ad sciendum nouilunium Tifri:

15	Accipe excessum cyclorum, et annorum, qui præterierunt. Coniice omnem sumnam super nouilunium fictum: Abiice omnia septenaria: Prohibe nouilunium Tifri.
16	Adiice nouilunium mensis unius ad nouilunium proposatum: Prohibe nouilunium sequens.
	Ad sciend-

A	לידע תקופת תשרי: כח ל' סיטור מחוירט וטנוות של תקופה ומבל סך חועלץ חפל יותר תהו של חפה וחשלך כל חנשאך על שעורת וחלקי מולד תשרי ויזואח היא תקופת תשרי ובין לבלס:	17	Ad sciendum Tekupham Tifri. <i>Accipe excessum cyclorum, et annorum Tekuphae. A toto aggregato abiice excessum fictum Solis.</i> <i>Residuum coniice super horas et scrupulos nouilunij Tifri. Productum est Tekupha Tifri. Idem in omnibus.</i>
B	לידע בטרח הן בטהור חנול: כח ל' חפרט שאטחה עומר נז ונערע מפנוי ר ותשיס עליו ל' ויתפל כל כה והגשאך פחרת טן כה היא שנת מחויר החנול שאטרח עומר בתוכה:	18	Ad sciendum quotus numerus cycli maioris. <i>Accipe aeram minorem, in qua es. Abiice ab ea 200. Adiice 20. Abiice omnia 28. Residuum, quod est infra 28, est annus cycli maioris, in quo es.</i>
C	לידע בטרח הן בטהור תקעטו: תשים על פרט קטן יג חפל כל יט ויהנוף פזה היא שנת מחויר תקעטו שאטחה נבנש בתוכה: לייע שנת חמיטרה:	19	Ad sciendum quotus numerus cycli minoris. <i>Pone supra aeram paruam cycli minoris xiiii. Abiice omnia xix. Productum est annus cycli minoris, in quo es.</i>
D	כלהים לקביעות: שנרה פשטורה אכש גזה שנרה מעברת חכש הוּ ארז בכל שניס: יח ביטים בגזה: גטדר בפטוטיס כטו תקפת אחר עברור: לוּלט לא ברו פסח: לוּלט לא גזה עצרת: לוּלט לא ארו ראש תשנזה: לוּלט לא זבד פורייס לא לעולים לא חנו יום בפורייס: לוּלט לא בז' ולא גזה גזה ולא זיך ולא תח בפטוטיס: לוּלט לא תק' ולא גזה בעבור: לוּלט יוםראשון להדר ניסן הוא יוס ראש ראשון של פסח: לוּלט שבועות יום שנינו של פסח: לוּלט יומם ראש השנה וסכה שליישו לפסח:	20	Ad sciendum annum Semita. <i>Abiice omnia septenaria ab era Mundi. Residuum est annus Semita, in quo es.</i>
	REGVLÆ FERIARVM.		
	כ א Annus communis HACHAZ GADA. כ ב Annus embolimæus HACHAZ HOZ. כ ג AD V in omnibus annis. כ ד IAH in diebus 2, 3, 5, 7. כ ה GATRAD in communib. כ י BATV TAKPHAT post embolismum. כ ט Nunquam BAD V Phase. כ ט Nunquam GAHAZ solempne Pentecostes. כ ט Nunquam AD V caput anni. כ ט Nunquam ZABAD Phurim. כ ט Nunquam HAG V dies Kippurim. כ ט Nunquam BACH, neque GACH, neq. GASCH, neque ZACH, neque HACH, in communi. כ ט Nunquam HACH, neque GASCH in embolismo Semper primus dies Nisan est primus Phase. כ ט Semper Pentecoste est feria secunda Phase. כ ט Semper Caput Anni, et era eius est feria tertia Phase.	21	
		31	
		32	
		33	
		34	
		35	
		36	

לְזַעֲלָם שְׁבִתָּת חֹרֶה רַבִּיעִי לְפֶסַח :
לְזַעֲלָם צָו כְּפֹור חַמּוֹשִׁי לְפֶסַח :
לְזַעֲלָם פּוֹרִים שֻׁכְנָר שְׁשִׁי לְפֶסַח :

כָּלְלִים לְתִקְוּפּוֹת :

לְזַעֲלָם תְּשֵׁרִי נְטוּ :
לְזַעֲלָם טְבִתָּת דָּם יְמֵן :
לְזַעֲלָם נִיסְן תּוּ :
לְזַעֲלָם תְּמוּ אַם יוּם :

מִנְין שְׁנָוֹת הָעוֹלָם

מִגְּרִיאַת עַזְלָם :
עַד הַפְּרוֹלָאָלָף תְּרוּנוֹ :
עַד פְּלִגָּה אַלְפָתָק צָו :
עַד לִרְתָּה אַבְרָהָם אַבְינוֹ
עַה אַלְפָתָק מָחָה :
עַד לִרְתָּה מִשְׁהָ רְבָנָנוּ עַה
אַלְפִּיָּה שְׁפָחָה :
עַד יֵצֵאת מָצְרִים אַלְפִּים תְּמָחָה :
עַד בְּנִיסְתָּה יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ אַלְפִּים תְּפָחָה :
עַד בְּנִין בֵּית רָאשׁוֹן אַלְפִּים תְּתָקָה :
עַד חַרְבָּן בֵּית רָאשׁוֹן גַּאלְפִּים שְׁלָחָה :
עַד בְּנִין בֵּית שְׁנִי גַּאלְפִּים תְּחָה :
עַד סְנִין שְׁטָרוֹת וְחַתִּימָת חֹזֶן
גַּאלְפִּים תְּמָחָה :
נָה עַד סְלִכּוֹת בֵּית חַשְׁמֹונָאִים גַּאלְפִּים
תָּרְבָּנָה :
עַד סְלִכּוֹת הַנְּגִירִים גַּאלְפִּים רָחָבָה :
עַד סְנִין הַבָּצְרִים גַּאלְפִּים תְּשֵׁסָה :
עַד חַרְבָּן בֵּית שְׁנִי גַּאלְפִּים תְּתָה בָּה :
עַד חַתִּימָת חַפְשָׁנָה גַּאלְפִּים תְּתָקָה :
עַד פְּשִׁירָת רְכָאָסָה סּוֹף חַאְמָרָאִים
רָאַלְפִּיָּה קָפוֹ :
עַד קוֹסְטָאנְטִינָה רָאַלְפִּיָּה לְגָן :
עַד חַתִּימָת תַּלְמֹוד יְרוּשָׁלַמִּי
רָאַלְפִּיָּה רְבָטָה :
עַד חַתִּימָת תַּלְמֹוד בְּבִלְיָה רָאַלְפִּיָּה
רְסָה :
עַד מִנְין הַיְשָׁמְעָלִים מְחֹרֶשׁ מְתָרָם
רָאַלְפִּיָּה שְׁפָבָן :
עַד חַתִּימָת הַיּוֹד לְרַמְנָס רָאַלְפִּיָּה
תְּתָקָה נְדָה :
עַד גָּלוּת צָרָפָת הָאַלְפִּיָּה קְנָה :
עַד גָּלוּת סְפִּירָה הָאַלְפִּיָּה רְנָבָה :
עַד גָּלוּת פּוֹרְטָנָאָל הָאַלְפִּיָּה רָס

תְּסִבְבָּלָם

37 Semper Festiuitas Legis est feria quarta Phase. A
38 Semper ieuniū Kippur est feria quinta Phase.
39 Semper Phurim præteritum, est feria vi Phase.

C A N O N E S T E -
K V P H A R V M.

40 Semper Tisri GAT:
41 Semper Tebeth DAM IAM:
42 Semper Nisan THAV:
43 Semper Tamuz AM ZAM:

ÆRA ANNORVM

M V N D I.

44 *A conditu mundi:*
45 *Ad Diluuum, 1656.*
46 *Ad Diuisiōem, 1996.*
47 *Ad natalem Abraham progenitoris nostri
sacræ memorie, 1948.*
48 *Ad Natalem Mosis Magistri nostri sacræ
memorie, 2368.*
49 *Ad migratam Ægyptum, 2448.*
50 *Ad ingressum Israelis in Terram, 2488.*
51 *Ad conditum domus prioris, 2928.*
52 *Ad excidium Templi prioris, 3338.*
53 *Ad conditum Templi alterius, 3408.*
54 *Ad æram contractuum, & obsignatam
Visionem, 3448.*
55 *Ad regnum familie Hasmunæorum,
3623.*
56 *Ad regnum Hagarenorum, 3726.*
57 *Ad æram Christianorum, 3760.*
58 *Ad deletionem domus posterioris, 3828.*
59 *Ad obsignatam Misna, 3948.*
60 *Ad deceſsum Magistri ASE clausulæ
Amuræorum, 4186.*
61 *Ad Constantinum, 4033.*
62 *Ad obsignatum Talmud Hierosolymitanum,
4229.*
63 *Ad obsignatum Talmud Babylonium,
4265.*
64 *Ad æram Ismaelitarum ex mense Mucharam,
4382.*
65 *Ad obsignatam MANVM Magistri Mosis
filij Maimonis, 4954.*
66 *Ad exilium Francie, 5155.*
67 *Ad exilium Hispaniae, 5252.*
68 *Ad exilium Portugaliæ, 5260.*

EXPLICITVS.

TABVLA

A

TABVLA EXCESSVVM nouilunio- rum. SVPRA SE- PTENARIOS.	Numerus asso- ciati sano- rem expansonum.	Fe- Ho- Scru- tia. 12. pul.		Fe- Mo- Scru- tia. 12. pul.		Fe- Mo- Scru- tia. 12. pul.		Fe- Mo- Scru- tia. 12. pul.		Fe- Mo- Scru- tia. 12. pul.			
		1	4	8	876	1	2	16	595	200	5	22	200
		2	1	17	672	2	5	9	110	300	1	21	300
		3	7	15	181	3	1	1	705	400	4	20	400
		4	4	23	1057	4	3	18	220	500	7	19	500
		5	2	8	853	5	6	10	815	600	3	18	600
		6	1	6	362	6	2	3	330				
		7	5	15	158	7	4	19	925				
		8	4	12	747	8	7	12	440				
		9	1	21	543	9	3	4	1035				
		10	6	6	339	10	9	21	550				
		11	5	3	928	20	4	19	20				
		12	2	22	724	30	3	16	570				
		13	6	21	520	40	2	14	40				
		14	5	19	29	50	1	11	590				
		15	3	3	905	60	7	9	60				
		16	7	12	701	70	6	6	610				
		17	6	10	210	80	5	4	80				
		18	3	19	6	90	4	1	630				
		19	2	16	595	100	2	23	100				

B

TABVLA TEKUPHA- RVM.	Numerus sano- rem expansonum.	Fe- Mo- Scru- tia. 12. pul.		TABVLA MENSES TEKU- PHARVM.		Fe- Mo- Scru- tia. 12. pul.	
		1	10	1	17	2	28
		2	11	18	408	3	9
		3	2	8	899	4	14
		4	0	0	23	5	24
		5	21	227		6	6
		6	5	718		7	17
		7	1	921		8	0
		8	8	537		9	9
		10	5	741		11	14
		12	11	356		13	23
		13	8	500		14	4
		14	16	1051		15	14
		15	14	175		16	26
		16	11	379		17	7
		17	19	870		18	18
		18	16	1074		19	8
		19	1	485			

ANNOTATIONES IN COMPVTVM IVDAICVM.

C **S**PICILEGIUM Computi) Quod nos Computum, Hebræi Magistri Embolismum vocant, a parte totum. Id enim est יְמֵן. a: pud illos, hoc est ἑγκύων. Annum vero embolimæum vocant תְּעִירָה, ἑγκύμονε, prægnantem, translatione elegantissima: quasi Annus intercalatum mensem in se gestet; tanquam mulier prægnans fœtum in utero. Neque minor est vis Græci verbi ἐμβολίζειν: quod est tanquam surculum in truncum arboris fissum immittere. Cicero in Bruto dixit IN FINE DERE: Transitiones a plebe sunt, cum homines humiliores in alienum eiusdem nominis infunduntur genus. hoc est, ἐμβολίζειν). & tamen hodie vulgo male in Cicerone INFUNDVNTVR. Mensis ergo ἐμβόλιον est quasi infiditius. Annus, in quem competit intercalatio, ἐμβολιμοῦ, tanquam truncus surculum excipiens. Actus ipse ἐμβολισμός. Latini minus proprie INTERCALATIONEM vocant, non tamen male. a carmine succentuo, quod Colis & Strophis absolutis iterabatur. Nostrates Poetæ illam succentuonem REFRANVM vocant. Sed omnium idiomatum elegantiæ superat Hebraicum יְמֵן. quod verbum non reperias in sacris Bibliis. Quare non sine errore Ggg, nostri

T-A-BVLA
EXCESSVS
eineadegae-
teridis So-
laris.

Numero cyclorum	Di-	Ho-	Scrut-
	es.	iz.	pul.
1	0	1	485
2	0	2	970
3	0	4	375
4	0	5	860
5	0	7	265
6	0	8	750
7	0	10	155
8	0	11	640
9	0	13	45
10	0	14	530
20	1	4	1060
30	1	19	510
40	2	9	1040
50	3	0	490
60	3	14	1020
70	4	5	470
80	4	19	1000
90	5	10	450
100	6	0	980
200	12	1	880
300	18	2	780
400	24	3	680

nostris homines עיר transcensum, Et ἐπέσχεν ver- A.
tunt. Atqui id erat non סָכַר Tantumque dif-
fert hoc ab illo, quantum ἐμβολισμός, Et תְּצִדְקוֹן.
Nam, exempli gratia, in anno tertio cycli, men-
sis intercalatur. Hoc dicitur ἐμβολισμός, Hebraice
סָכַר. Ex illa intercalatione reliquæ fiunt תְּצִדְקוֹן וְעַד
וְעַד 3.2.899: quæ est vera תְּצִדְקוֹן, & Hebraice
dicitur סָכַר item גְּדוּלָה & מִזְרָח. Ex triplicato excessu
fiue Solis 10. 21. 204 consurgunt dies 3.2.15.
6.12, de quibus mense שְׁנָה מִבְּרַת deducto, remanet
סָכַר 3.2.899. Multum igitur differunt ἐμβολισμός
וְעַד תְּצִדְקוֹן, ac proinde עַד & סָכַר. Igitura nobilio- B
re parte cycli Lunaris doctrinam hanc vocant tam
Iudaorum, quam Samaritarum Magistri. Ex quo
apparet & rem & nomen vetustissima esse, cum
communia sint duarum gentium, quæ ante bis mil-
le quingentos annos nullum inter se commercium
habent, & capitali odio sese mutuo prosequuntur. In
capite שְׁנָה טְהֻרָת קְדוּשָׁה ita scriptum est: חֶבְרוֹן שְׁנָה טְהֻרָת קְדוּשָׁה
הַיּוֹם הוּא הַנְּקָרָא עַד Comptus, quo hodie computa-
mus, is est, quem E M B O L I S M U M vocamus. Quare verbū סָכַר, quod proprie est intercalare, ipsis
significat etiam conscribere aliquid de doctrina Computi. Et ma- C
gnus computus, qui est tantum in manibus doctiorum, vocatur
סָכַר, μαστήσων ἐμβολισμός. Conditores autem Computi עַד חֶבְרוֹן,
עַמְבּוֹלִיסָטָן, quos idiotismus COMPUTISTAS vocat.

Mensis) Prima pars Computi Hebraici pertinet ad Lunam, se-
cunda ad Solem, tertia ad temporum vniuersitatem.

Ter, Ter, Bis) vel, Tria, Tria, Duo. Est Canon Magistri Gamalie-
lis, qui scripsit in יְמֵינֵי חֶבְרוֹן. Sententia Canonis hæc est. Post tres an-
nos embolismus celebratur. Itaque triplicandus est excessus Solis
10. 21. 204: atque e producto abiiciendus mensis embolimus 29.
12. 793. Reliqua fit תְּצִדְקוֹן הַלְּאָחָת 3. 2. 899. Rursus post alios tres
annos ter ducitur excessus Solis, cui iungitur 3. 2. 899. Abieci- D
mense Lunari, relinquitur תְּצִדְקוֹן 6. 5. 718. Post octauum annum
bis ducendus excessus, & cum 6. 5. 718 coniungendus. Et confla-
bitur excessus octavi anni 28. 0. 46, minor vtique mense Lunari.
Et propterea nihil potest ex eo deduci. Sic deinceps agendum, ut
secundo libro docuimus. Ideo illa TER, TER, DVO declarant quando
triplicandus excessus, item quando duplicandus. Quare natura-
lis est embolismus cycli Iudaici, non autem arbitrarius, qualis Ca-
lippicus

A lippicus , & Metonicus , qui embolismos præcipitant ante tempus , ne eorum neomenia epocham Solstitialem antecedeniant: At in Iudaica ratione non prius intercalatur , quam Solis excessus supra Lunam eo progressus sit , vt mensem , aut amplius ; conficiat. Hac ratione anni 3.6.8.11.14.17.19 intercalationi attributi sunt , quod illis interuallis , non alias excessus Solis mensem colligunt.

Excessus mensis) Aufer septenarios dierum vnius mensis 29.12. 793. Relinquentur excessus vel epactæ vnius nouilunij 1.12.

Excessus anni communis) Annus communis , siue simplex est XIII mensium. Itaque epactæ vnius nouilunij 1.12.793 duodecies multiplicitatæ , abiecit septenariis dierum , fiunt 4.8.876. epactæ videlicet vnius anni communis.

Excessus anni embolimæi) Epactæ duodecim mensium 4.8.876: epactæ vnius mensis 1.12.793. Coniunctæ fiunt epactæ tredecim mensium 5.21.589. nimirum epactæ anni embolimæi , qui est mensium XIII.

Excessus cycli) In cyclo sunt anni XIX. quorum duodecim simplices , septem embolimæi. duodecies epactæ anni simplicis 4.8.876 fiunt 3.9.792. Septies epactæ anni embolimæi 5.21.589, fiunt 6.6.883. Iunctim fiunt 2.16.595, epactæ annorum XIX, duodecim simplicium , septem embolimæorum , qui est modus vnius cycli.

Nouilunium Tohu) θεμέλιον nouilunij Iudaici , siue Radix , vt vulgo vocant , est feria secunda , hora quinta , scrup. ducenti quatuor. Cuius positio hæc est: 2.5.204. Huius ratio reddita est libro secundo , & infra reddetur amplius. Diei civilis Iudaici initium statim a Sole occaso ; & propterea computus Lunaris imminentus est horis sex , vt suo loco videbitur. Iudæi inferioris vetustatis vocant hoc θεμέλιον τούτον , id est , νεομελιανός χρόνος. ΤΟΗΝ enim ipsis est , quod veteribus Græcis χρόνος. Est itaque πρόληπτις μαθηματική , vt sunt omnes epochæ motuum. Sed & Iudæis hoc nouilunium προληπτικὸν vocatur ἡμέραν , neomenia ἐπαπλήσσεως. Item dicitur חלכנת הילכתי נספחים σελήνης , increpatio Lunæ , ridiculo commento. Fingunt Lunam Solem æmulatam apud Deum Opt. Max. expostulasse , quod secum Sol vna luceret. Omne enim regnum esse impatiens consortis. Itaque ob id a Deo grauiter correptam , a feria quarta , qua suspensa sunt in celo luminaria , tenebris obductam non luxisse , donec homo primus creatus. Sic biduum siluisse Lunam , feriam quartam , & quintam continuas. Vnde factum , vt nouilunio complendo biduum desideretur , quod quidem designatur hoc nouilunio Tohu: Quid verbis

opus est? Nunquam veteres Græci morbo mythologiarum ita infaniuerunt, ac Iudæi. Vbi Rabbinica ἀξιογλα defunctum se putat Lector, præter expectationem in ipso articulo opprimunt eum. Si quando enim dignus vindice nodus inciderit, præsto est Θεὸς λόγος μηχανῆς, scilicet fabula παρολόγος, aut scitum aliquod veteris Rabbini, quo negotium ac lis omnis deciditur. Et quare Luna æmulari potuit Solem, quod secum luceat, quæ sine Sole nullum lumen habet? Nouilunium igitur primum Iudaicum fuit feria secunda, hor. 5. 204, post Solem occasum, vel, quod idem est, feria secunda, hor. 11. 204, post meridiem Hierosolymis, anno periodi Julianæ 953, Octobris VII, in litera G, cyclo Solis primo. Nam cyclus Solis Romanus idem est cum Iudaico.

Annus Solaris) Secunda pars Computi Iudaici ad Solem pertinens, a qua parte pendet Tekupharum doctrina. B

Excessus solis supra annum Lunarem) Aufer modum anni Lunaris 354. 8. 876 a modo anni Solaris 365. 6. 0. Remanet χρόνος ἡλιακὸν 10. 21. 204.

Excessus cycli) Ex Canone Gamalielis, quem supra exposuimus, post septies multiplicatum excessum Solis, deductis mensibus Lunaribus, remanet differentia Solis & Lunæ, hor. 1. 485. Quod ita libro secundo demonstrauimus. Abiice septem menses fynodicos 206. 17. 151, a nouemdecim excessibus Solaribus, 206, 18. 636. Relinquitur idem excessus cycli Solis o. 1. 485. Hic est primus C Canon Tekupharum.

Excessus Tobu Solaris) Libro secundo indicauimus caussam huius excessus. Annus Solaris Iudaicus idem fuit, estque hodie, cum veteri Syromacedonico. Nam Hyperberetus tetractericus Macedonum Alexandreus cœpit die VIII Octobris. Itaque ultima dies anni erat VII Octobris, vbi quarto quoque anno exente intercalabatur dies tam a Syromacedonibus, quam ab Hagarenis, & Iudæis, qui periodo Calippica Alexandra vtebantur. Tekupha igitur autumni, quod Macedonibus dicebatur κέρτσον μετωπεύον, erat in VII Octobris. Κέρτσον χειμερεύον, Tekupha hiberna in VI Ianuarij. Tekupha vernalis, κέρτσον ἐδερών in VII Aprilis. Tekupha æstiva, κέρτσον σερενών D VII Julij. Eæque Tekupha non est commentum Iudaicum, sed Græcorum, vt alibi diximus, qui eas partes anni ὥρας vocabant. Editio anno Juliano, primi omnium Antiocheni statim eum typum admiserunt, deinde etiam ipsi Iudæi. Nam & Iosephus tempora belli Iudaici descriptionibus dierum Iulianorum Antiochenium designat: vt iam ab initio eam accepisse videantur, saltem a patrimonio Archelai in fiscum redacto. Neque dubium est, quin aut tunc,

aut

A aut sub Herode eam anni formam acceperint. Tunc cæptæ putari Tekuphæ Julianæ, & Macedonicæ desitæ. A Tekupha igitur veteri, nempe a vii Octobris, ad xxiv Septembris, vbi Sosigenes statuit æquinoctium, dies sunt xiii præcise. Nam æquinoctium Sosigenis sunt xxiv dies a Kalendis Septembris: οὐρανοῦ autem μετωπευόν est xxxvii dies ab iisdem Kalendis: in qua die primum nouilunium fuit hora 5. 204, vt dictum est. Tekupha autem Tifri in primo anno est 9 horarum in nocte præcise. Si igitur nouilunium fingitur fuisse in die 37. 5. 204: Tekupha autem in 24. 9. 0 figenda est, quæ olim esset in 37: vt hoc fiat, non aliter potest, quam si de diebus 37. 5. 204, eximantur dies 12. 20. 204. Itaque relinquuntur dies

B 24. 9. 0. Hæc est ratio, cur dies 12. 20. 204 eximendi sunt de veteri Cardine Macedonico. Ita de 13 diebus solidis delibatae sunt horæ 3. 876. Cum constaret iam de medio motu Lunæ etiam inter Iudæos, & tamen, vt fit, non posset extorqueri usus periodi Calippicæ Alexandreæ de manibus vulgi, Magistri Tibériadis illam periodum sustulerunt, & nouum יְמִינָה, id est, Computum instituerunt. Pro xiii igitur diebus, quibus prisca Tekupha Cæsarianam excedit, acceperunt cyclos 216, id est, annos 4104: quibus congruunt dies xiii πέμπτησεως σελιώσις, & hora una præcise. Igitur tempus emendationis incidit in annum Computi Iudaici 4104 absolutum; adeo vt primus annus

C correctionis sit annus Computi iniens 4105, qui congruit anno Christi Dionysiano 344. Nouilunium Septembris ex Tabulis astronomicis erat Hierosolymis nocte xiiii Septembris feria secunda, hora 10⁴⁶₁₀₈₀ a meridie diei xxiiii, quæ erat feria prima, cyclo Solis 17. vel, quod idem est, hora 4⁴⁶₁₀₈₀ a Sole occaso, ciuilter. Iudæi, vt in methodo Tekuphæ nihil relinquenter de scrupulis, pro ⁴⁶₁₀₈₀ acceperunt ²⁰⁴₁₀₈₀, quia scrupula 876, quæ supersunt de modo unius anni communi, de modo anni solaris detracta relinquunt 204. Quare cum in Tekupha Tifri & Nisan nulla scrupula reliqui debeant, necessario eadem 204 debent esse & in excessu Solis supra Lunam, & in primo nouilunio. Ita factum, vt illa 204 tam

D sint in primo nouilunio, quam in excessu Solis. Excessus Solis 10. 21. 204. Nouilunium primum o. 5. 204. Differentia nouilunij ciuilis Iudaici, & astronomici, hor. 1. 158. De hoc infra dicetur opportuniore loco. Hæc sane ingeniosissime: sed imperite eundem diem & Tekuphæ & nouilunij statuunt. Tekupha enim est ultimus dies anni Solaris, siue שְׁנִינָה, nouilunium autem primum est prima dies anni. Momentum λέγω θεωρητὸν est inter tempus Tekuphæ & tempus primi nouilunij, illius desinētis, huius ineuntis. Itaque

recte

recte antiquitus Tekupha erat in vii Octobris. Nouilunium autem A
debebat esse in sequenti, nempe in viii : quod quidem accidit anno
mundi 2453 ineunte. Tunc enim statim post æquinoctium conse-
tum, quod erat in vii Octobris, iniuit nouilunium Marcheschvvan
in viii, feria tertia: & sequens Nisan in ipso die æquinoctij ciuilis,
feria v, Aprilis secunda, qui est mensis Exodi: quo quidem nihil no-
tabilius in ratione temporum sacræ historiæ. Quod igitur & Teku-
pham, & nouilunium primum in eadem die statuerunt, peccant &
in naturam rei ipsius, & in priscam anni Macedonici consuetudinem:
quod nimis Tekupha sit finis anni antecedentis, nouilunium au-
tem principium sequentis: & præterea Macedones annum ciuilem
Solis non a vii, sed a sequenti instituebant. Habes caussas anni & com- B
puti Iudaici, quas penitus ignorant ipsi Iudæi. Neque vero dubito,
quin vetus sit illa opinio inter Iudæos, mundum creatum in vii O-
ctobris, idque propter ignorationem doctrinæ Olympiadum: de qua
toties diximus. Quum igitur veris rationibus ducti hanc fuisse caussam
& principium Computi hodierni Iudaici ostenderimus, tandem in-
cidimus in Commentarios Iohasin, in quibus non solum confir-
matur coniectura nostra, sed etiam nomen auctoris Computi prodi-
tum est. Is fuit Hillel, de quo ita ibi scriptum reperimus: הַלְּהַנְשִׁיא בָּנו : שֶׁלְּהַנְשִׁיא תָּקִין חֻכּוֹר עַל דָּרְךָ תְּקוֹפַת רְכָאָרָא עַד שִׁיכְוָא מְשִׁיחָ בָּן דָּוָר וְחוֹהָבָן אֲבֵי
וּרְכָה וּבָן כְּתָב רְשָׁמְעוֹן דָּוָרָאָן בְּפִירּוֹשׁ חָאוֹהָרוֹת וְחוֹהָבָן תְּרָעָ לְשָׁטוֹת C
Princeps filius Iuda Principis ordinavit Computum secundum Tekupham
Rabbi Ada, donec veniat Messias Filius Dauid. Fuit autem saeculo
Abai & Rabba. Atque ideo ita scripsit Rabbi Simeon Duran in Ex-
positione Exhortationum. Fuitque anno 670 Contractum. Haet-
enus. Hic annus erat 358 Christi, annis 1111 post ordinationem,
quaे incidunt in annum 354. Perpetuum Computum scripsisse ait,
nempe hodiernum. Præterea ad regulam Ada, quod verissimum Felix
igitur fuit coniectura nostra In libro p. 26. מְנַהָּג מִנְיָן שְׁנָוֹת הַצִּירָה.
אמ תשאל לימים ראשוני יתבادر לך שאיננו נהוג אצלינו רק מותן חתימת הנמרא או ומן
רב אחר חתימתה.

Excessus mensis Tekupha) Si excessum Solis 10.21.204. per xi
diuiseris, habebis 0.21.827 epactas mensis Tekupha. Annus igitur
Tekupha est proprie excessus ipse Solis. Similiter excessus cycli Te-
kupha est excessus cycli Solaris supra Lunarem, 0.1.485, epactæ
videlicet cycli Tekupha.

Ad sciendum nouilunium.) Haetenus Canones Computi Iudaici:
Subiectum Computi est Annus. Annus Hebraicus est mixtus: quate-
nus ratione Solis & Lunæ consideratur. Ratione Lunæ, propter
menses Lunæ, ad cuius sideris motum descripti sunt. Ratione
Solis,

A Solis, propter duas caussas. Primo propter æquationem temporis, quæ fit remedio embolismorum: deinde propter Tekuphas. Rursus anni duplex diuisio: in duodecim menses, propter nouilunia: in quatuor Tekuphas, propter Solem. Quæ duplex diuisio est summa summarum in Computo Hebraico: qui in genere duo tantum docet: nouilunia, ac Tekuphas. Prior igitur methodus nouiluniorum, quam Tekupharum. Primum nouilunium Computi Iudaici in VII Octobris, vt toties diximus, cyclo Lunæ IIII, Solis primo, anno periodi Julianæ 953, annis 189 ab solutis, post conditum rerum. Primum,

B ut scias annos Computi Iudaici, abiice 952 annos absolutos de periodo Iudaica. Reliquum est annus currens Iudaicus a nouilunio primo autumni. Exemplum: Annus iste Christi Dionysianus 1596 erat 6309 periodi Julianæ. Deductis 952, relinquitur annus Iudaicus 5357 iniens a primo nouilunio autumni. Volo nunc scire characterem Tifri eiusdem anni Iudaici ineuntis: Diuisis 5356 annis præteritis per 19, habes 281 cyclos absolutos, & 17 annos præterea expansos absolutos.

In principio harum Notarum dedimus tabulas tres characterum tredecim mensium, hoc est, excessum Lunæ supra Septenarios 19 annorum expansorum: cyclorum tam expansorum, quam per denarios & centenarios collectorum. Rursus habes aliam Tabulam 19 annorum excessus Solis, & præterea Tabulam cyclorum excessus Solis. Igitur de Tabula cyclorum characteris mensium, cyclis 200 competit 5.22.200. cyclis 80, congruunt 5.4.80. vni cyclo 2.16. 595. annis 17 absolutis 6. 10. 210. & pro 18 ineunte nouilunium Tohu 2. 5. 204.

Summa 1. 10. 209. Id est, nouilunium Tifri anni 5357 est feria prima, hor. 10. 209. Volo scire cui diei Julianæ respondet. Condidimus Tabellam primi cycli Iudaici. Ac-

D cipe igitur excessus Solis congruentes totidem cyclis absolutis: qui sunt, vt habes in minore diagrammate dies 16. hor. 23. 201. Illi excessus sunt dies περιστασεως σεληνιūs, quibus Luna post aliquot cyclos antevertit priscam epocham in anno Iuliano. Totidem igitur dies abiice a prisma epocha cycli primi. Et vide quota sit feria, & quæ litera Dominicalis. Feria indicabit locum nouilunij. Nam dies illi περιστασεως non possunt constanter hærere in eadem die propter multas caussas, quas

EXCESSVS LUNÆ.			EXCESSVS SOLIS.		
200	5	22	100	12	1 380
80	5	4	80	4	19 1000
12	16	595	0	1	481
17	6	10	210	0	0
Tohu	2	5	204	0	0
Nouil.	1	10	209	16	23 281
Tifri					
5357	xiii	Sept.			

T A B U L A
N O V I L V-
niorum pri-
mi cycli Iu-
daici.

1	7 Octob.
2	26 Sept.
3	17 Sept.
4	5 Octob.
5	23 Sept.
6	11 Sept.
7	1 Octob.
8	22 Sept.
9	9 Octob.
10	28 Sept.
11	17 Sept.
12	6 Octob.
13	24 Sept.
14	14 Sept.
15	3 Octob.
16	22 Sept.
17	17 Sept.
18	29 Sept.
19	19 Sept.

prudentes

prudentes omittimus. Igitur colliguntur dies πέντεμήσεως 16. 23. A
 201. Et iste annus propositus est 18 cycli. In vetere cyclo nouilu-
 nium anni 18 erat in 29 Septembris, vt patet ex Tabula, de qua epo-
 cha si deduxeris dies 16. 23. 201, nouilunium hoc anno ascenderit
 ad XII Septembris. Est feria prima nouilunij, litera autem dominica-
 lis DC. Ergo nouilunium hoc incidit in litera C. Proinde litera C,
 quæ proxima est diei XII Septembris ante aut post, ea est epocha no-
 uilunij Tifri huius anni propositi 5357. erit igitur in XII, vt etiam
 constabat ex diebus πέντεμήσεως: quorum ope, aduocato feriæ & li-
 teræ dominicalis auxilio, nunquam errabis. Tot enim dies Luna
 ascenderit, quot ex cyclis excessus Solis collecti fuerint. Sed obser-
 uandum, si nouilunium attigerit horas 18 præcise, aut amplius, B
 transferendam esse feriam. Caussa in promptu est. 18 horæ Computi
 Iudaici sunt 24 horæ astronomice, hoc est, a meridie. Nam pri-
 mum nouilunium, vti diximus, Iudaice est hor. 5. 204, ab occasu
 Solis, astronomice 11. 204, a meridie. Proinde 18 horæ ab occasu
 Solis, sunt 24 horæ astronomice a meridie. Sic in hoc nouilunio
 proposito horæ 10. 209 ab occasu Solis, sunt 16. 209 a meri-
 die. Hoc ne doctiores quidem Iudæi aduerterunt: cuius rei igno-
 ratione illud oraculum sciuerunt: גָּדוֹלָה שִׁירָה מְחֻדְתָּא וַיְהִי אֶנְגִּירְתָּעַמְדָּה Viginti quatuor horis Luna latet, id est, silet. Sex nouella fit,
 עֲשֵׂר decem cœto fit vetus. Græce, ἐν νυχθυμίᾳ υπανγός εἰναι σελήνη. C
 τετραετμοειών ενα. ἐν τετραετμοειών εν. Sed hæc ridicula sunt, & pro-
 dunt in illis ignorantem caussæ 18 horarum: quas nesciunt esse
 24, id est, solidum νυχθύμεγον. Tunc manifesto non feria proposita,
 sed sequens assumenda, propter diem integrum, qui latet sub
 18 horis, quæ putatae a meridie fiunt 24, id est, dies integer. Po-
 terant numerare integras horas a meridie, & quidem tutius; vt nos
 fecimus in nostro anno cælesti, in quo nunquam intercalamus,
 nisi post 24 horas. Quare si a meridie procederet com-
 putus, vbi hodie incidit hora 18 absoluta, tunc incideret hora 24,
 id est, dies integer. Scito autem vetustissimis Iudæis has horas æqui-
 noctiales in usu non fuisse, sed tantum τὰς καιετὰς, vt patet ex E-
 uangelio, idque a temporibus Romanorum. Omnino enim etiam D
 horarum appellatio noua est, vtpote a Græcis in nationes Orienta-
 les deriuata. Quare antiquior est appellatio dierum septimanæ sub
 nominibus septem Planetarum, quam horarum Planetiarum.
 Nam omnis hora est commentum recentius appellatione dierum
 sub notis Planetarum. Iudæi antiquitus διαρρέεσθαι diem ipsum in te-
 nebras & lucem, vesperam & mane diuidebant, quod tempus
 coniunctim עַרְבָּ-בָּרְגָּה vocabant, vt Daniel. Græcis eadem compo-
 sitione

A fitione est ωχθίμεων. Totum hoc interuallum quadrifariam diuidebant. Quadrantes ipsos Vigilias vocabant, ut & Romani & Græci. Primus quadrans a Sole occaso, ad medium noctem ערב אַשְׁמָרָה dicitur. Apostoli vertunt ὥψιας simpliciter. Sequebatur hanc שְׁמֹרָה, vigilia media, a media scilicet nocte, ad Solem Orientem, ob id dicta, quod inter duos Soles interiecta esset, inter occasum lucis antecedentis, & ortum lucis sequentis. Deinde sequebatur חֲבֵךְ אַשְׁמָרָה Vigilia matutina, a Sole orto, ad meridiem. Apostoli πρωιας. Postremo quarta Vigilia חַצְוָרִים, meridies, a sexta hora, ad duodecimam, & Solem occasum. Prisca hæc Hebræorum partitio fuit. Psalmo L v. 18. Postea in tres partes, siue Vigilias noctem ipsam diuiserunt, more Romanæ. Vide Ausonium in Ternario. Proinde τὸ διάτερος καὶ τὸ τρίτον φυλακῶν meminit DOMINVS apud Lucam XII. Sed in Marco XIII, prima pars vocatur ὥψις, secunda μεσηνέκτον, tertia αλεκτροφωία. Quare in אהא ראמירין שלשה מיטרונות חוו הלילה ועל כל מיטר ניש ברכות ומטהר חקירות ברוך הוא אומר או שחרבת הי את ביתך. Ecce quod dicimus, esse tres viglias noctis, Et singulis vigiliis Deus benedictus dicit: HEV QVOD DESOLAVI DOMVM MEAM. Iudaicum quidem oraculum, & ineptum: sed quod verum est de triplici vigilia noctis, idque instituto Romano.

Adiice nouilunium) Qui scit nouilunium præteritum, & vult scire sequens, adiiciat præterito nouilunio epactas mensis vnius. ¶ Tifri proximus, vt ostendimus, erit i. 10. 209. Adiice i. 13. 793, characterem mensis vnius. Habes 2. 22. 1002, characterem nouilunij Marchesvani feria tertia, quia excedit 18 horas ab occasu, vel 24 a meridie. Erit igitur in nocte duodecima Octobris.

Ad sciendum Tekupham Tisri) περὶ est anni conuersio proprie. & nihil aliud significabat tempore Mosis, qui iubet οὐκωπηλας celebrari πάσῃ τῷ περὶ anno vertente, initio Autumni scilicet. Exodi xxxxi v. 22. Nam quod ibi vocat πάσῃ τῷ περὶ, id xxiii, 6, dicitur πάντῃ τῷ αὐτῷ. Sed postquam Iudæi acceperunt formam anni Alexandrei & periodum Calippicam, vna etiam acceperunt annum Lunarem, & quatuor κέρται Macedonica, quæ ipsi uno nomine περὶ vocarunt, quia annus incipit statim post πάσῃ τῷ περὶ, post conuersionem anni. Hoc inuentum, ut diximus, est plante Græcum, & vetustissimum, qui anni Solaris nullam in menses descriptionem tenebant, sed constabat illis, quadriennium, siue Lustrum Solare, esse dierum 1461: sextam autem decimam partem esse dierum 91 $\frac{1}{16}$. Hoc ipsi ὥραι, & κέρται, & τεσσαράς vocabant: quorum exemplo & Iudæi περὶ appellarunt: quod ad verbum est τεσσαράς. Elidenses primo anno Olympiadis

intercalabant inter viii. & ix Iulij. quo nihil verius est. Annum in A cipiebant a Sole occaso. Anni sequentis initium erat a media nocte. tertij ab ortu Solis. quarti a meridie. quinti, eiusdemque primi Olympiadis ab initio noctis. Ita non sentiebant se diem intercalasse, cum tamen intercalassent. Ammianus Marcellinus: *Spatium anni vertentis id esse periti mundani motus & siderum definiunt veteres, inter quos Menon (Meton) & Euclomon & Hipparchus, & Archimedes excellunt, cum Sol perenni rerum sublimium lege, polo (poli) percurso signifero, quem Zodiacum sermo Græcus appellat, trecentis & sexaginta quinque diebus mensis, & noctibus, ad eundem redierit cardinem. Ut verbo tenus, si a secunda particula elatus Arietis, ad eam dimensione redierit terminata. Sed anni interuallum verissimum memoratis diebus, & horis sex ad usque meridiem concluditur plenam: annique sequentis erit post horam sextam initium, porrectum ad vesperam. Tertius a prima vigilia sumens exordium, ad horam noctis extenditur sextam. Quartus a media noctis, usque ad claram trahitur lucem. Recte sane & ad mentem nostram, item ad morem vetustum Græcorum accommodatissime. Quemadmodum igitur diligenter notabant ῥωτὰς Γερεάς, ita etiam ῥωτὰς ἰοπεεάς, & τρητὰς χρυσεάς. Hoc imitati Iudæi diligenter momentum obseruant, quo hæc κέρτεγα conficiuntur, antiqua consuetudine, ut solet, in superstitionem vertente. Olim, ut diximus,*

cum anno mero
Alexandreo vte-
rentur, Tekupham
primam statuebant
in vii Octobris.

Postea eam fixe-

runt in xxiv Septembbris, accepta forma Iuliana. In primo anno lustri Tekupha Tisri est hora 9 noctis, Tekupha Tebeth hora 4. 30' diei. Tekupha Nisan initio noctis. Hoc significant literæ D, & N. in Tabella Tekupharum a nobis subiecta. D enim est dies: N autem nox. De Tekuphis ita scribunt: בְּכָל שָׁנָה וּשָׁנָה חֹזֶרֶת תַּלְיָרֶה לְעוֹלָם וְעַד וְפִים נֵחַזְקָה שָׁמְנוֹת פְּנֵי שָׁמְנוֹת קָרְבָּן יְגַדְּרָה תְּחִיה תְּקִיפָת טְבַת: בְּשַׁבָּעָה יְמִים קָרְבָּן אֲכִירָל יְחִיָּה תְּסִיד תְּקִיפָת נִיסְן: בְּשַׁבָּעָה יְמִים קָרְבָּן גּוֹלִיו יְחִיָּה תְּמִיד תְּקִופָת תְּמִסּוֹ: בְּשַׁבָּעָה יְמִים קָרְבָּן אֲוֹטוֹבָרִי יְחִיָּה תְּמִיד תְּקִופָת תְּשִׁירִי. Tekuphot singulis annis perpetuo reueluntur, ac redeunt in orbem: quarum signum 8, 7, 6, 7. hoc est: octo diebus ante Ianuarium est ῥωτὴ Tebeth. Septem diebus ante Aprilēm erit semper TROPE Nisan. Sex diebus ante Iulium erit semper TROPE Tamuz. Septem diebus ante Octobrem erit semper TROPE Tisri. De superstitione autem, qua Tekuphas obseruant Iudæi, libro secundo monuimus.

TABELLA TEKUPHARVM.				
TISRI	TEBETH	NISAN	TAMUZ	ANNI
N 9 0	D 4 30	N 0 0	N 7 30	I
D 3 0	D 10 30	N 6 0	D 1 30	II
D 9 0	N 4 30	D 12 0	D 7 30	III
N 3 0	N 10 30	D 18 0	N 1 30	III

Amonuimus. Nam a veteribus illis Macedonibus didicerunt exactissimum ingressum Solis in signa per illud tempus fieri. Per τεοπάς ενίμ θεούς nihil aliud, quam VIII Iulij, & per τεοπάς χριστούς, ut Ianuarij, & Macedones & omnes Græci intelligebant. Neque secus ac veteres illi Græci, vnicuique τεοπή siue Tekupha παράθετο suum attribuunt. Tekupha Tebeth brumali A Q V A M : Tekupha Nisan vernali A E R E M : Tekupha Tamuz Solstitiali I G N E M : Tekupha Tisri autumnali T E R R A M : atque adeo ex horum quatuor elementorum excessu interitum mundo & hominibus minantur : puta ex Solstitialis Tekupha excessu ἐκπύγων : ex brumalis excessu καλυσμόν. ex altera fore, vt fataliter exakescat Mundus, ex altera exignescat. Sic etiam propter easdem rationes periculum οὐδέποτε illi imminere, qui in eo momento, quo Tekupha Tebeth committitur, aliquid biberit: aut καύσων, & ardentissimi morbi, qui in Tekupha Tamuz ad ignem accesserit. Propterea superstitionis curiositate articulum ipsum Tekupharum obseruant, ne forte imprudentes malum immedicable incurant. Vide Commentarium Rabbi Saadia Gaon in Sepher Ietzira, capite quinto, si modo alicui tantum otij est ab rebus seriis, vt in his nugis tempora perdat. Itaque horum hominum superstitioni acceptum feramus licet, quod Græcorum vetustissima ιερη τεοπάς doctrina nobis

Conseruata sit. Ad methodum igitur veniamus.

Collige epactas excessuum Solis in cyclis & annis præteritis. A summa abiice dies 12. 20. 204. Residuo adiice nouilunium, siue characterem feriae. vt habes in præsenti diagrammate. Cyclis enim 281, & annis 17 præteritis congruunt epactæ Solares 24.18.1075. de quibus deductis ex perpetua Regula diebus 12. 20. 204, residuo autem 11. 22. 871 adiectis

horis nouilunij 0. 10. 209, fiunt dies absoluti 12 de Tisri, cum horis 9. 0. Ergo Tekupha Tisri committetur nocte, quæ sequitur Solem occasum diei 12 Tisri, hora 9 noctis absoluta. In

eo, inquam, momento committetur Tekupha. Quod si essent horæ 21, abiectis 12, reliquæ nouem attribuerentur diei sequenti. Nam horæ infra 12 pertinent ad noctem. quod est reliquum supra duodecim, pertinet ad diem. Sed obseruandum in hoc negotio, si translatio ciuilis fiat, vna die minus putandum erit. vt hic, habemus dies 12. hor. 9.0. hoc est, Tekupha est post 12 diem Tisri, nimirum hora 9 noctis, X III Tisri. Sed si translatio fiat a prima feria, ad secundam (vt sane fiet hoc anno) tunc non X III

200	12	1	880
80	4	19	1000
1		1	485
17	7	19	870
Summa	24	18	1075
Aufert	12	20	204
Residuum	11	22	871
Additum	0	10	209
Tekupha	12	9	0
Tisri.			

Hhh   nœx,

nox, sed XII accipienda erit. De qua translatione infra dicetur. Porro in anno Embolimæo, qualis fuit iste 5356 ad finem decurrentis, Tekupha Tifri erit in Marchesvyan, Tekupha autem Tebeth in Schebat. Collige ergo excessus competentes cyclis 281, annisque absolutis 16. Deduc ex perpetua regula dies 12.20.204. Adiice horas & momenta nouilunij 2.12.700. Fiunt dies 31, horæ 3.0. Tekupha igitur autumnalis fuit post horas tres, nocte, quæ sequuta est 31 diem a neomenia Tifri, id est, nocte secunda Marcheschvyan, feria quinta ineunte. Adeptus Tekupham Tifri habebis sequentem, additis ad priorem diebus 91, horis 7. $\frac{1}{2}$. Sic in anno proposito 5356, a neomenia Tifri erunt dies 122, horæ 10. $\frac{1}{2}$. Quare Tekupha brumalis erit nocte, quæ sequutura est diem 122, a neomenia Tifri. Fuit annus abundans. Tifri, Marcheschvyan, Casleu dierum 90. cum quo compositis 29 diebus Tebet, fiunt omnes dies 119: quibus deductis 122, relinquuntur dies 3, horæ 10. $\frac{1}{2}$ de mense Schebat. Igitur Tekupha brumalis contigerit hora 10. $\frac{1}{2}$ noctis, quæ sequutura est 3 diem Schebat: & proinde Tekupha contigerit nocte quarta Schebat, feria quinta. Hæc sunt ingeniosissima, quorum tamen causæ ab ipsis artificibus Computi ignorantur. pro quibus caussis fabulas apponunt nobis, ut cum spectatore Plautino saturi fiamus fabulis. Sed methodum huius Computi Lunaris argutissimam & elegantissimam esse nemo harum rerum paulo peritior inficiabitur. Quoties scripta Iudæorum lego, succurrit mirari, quomodo tam perfecta methodus potuit excidere hominibus, qui quasi consulto videntur ignorationem omnium bonarum rerum profiteri. Epilogismus tamen eorum Lunaris progressu temporis paulo longior iusto deprehenditur. Epilogismus syzygiæ Iudaicæ, dierum 29. horarum 12, moment. 793. quæ quidem 793 momenta sunt scrupula sexagenaria 44'. 3''. 20''. At verus epilogismus astronomicus hor. 12. 44'. 3''. 11''. Differentia, scrup. 0'. 0''. 9''. quæ quidem teritia in syzygias vnius cycli solidi ducta fiunt scrup. 0'. 35''. 15''. Cyclus Iudaicus dies 6939. hor. 16. 595. id est, hor. 16. 33'. 3''. 20''. Deductis scrup. 0'. 35''. 15'', relinquuntur dies 6939. hor. 16. 32'. 28''. 5'', modus cycli astronomici. Cyclus Julianus, dies 6939.18.0. Differentia cycli Juliani, & astronomici, hor. 1. 27'. 31''. 55'', qui excessus maior est Julianus. Minor est enim modus cycli astronomici modo cycli Iudaici. Quare detracto cyclo astronomico de cyclo Juliano, maior relinquetur excessus, quam ex cycli Iudaici

200	12	1	880
80	4	19	1000
1	0	1	485
16	26	11	379
Summa	42	34	584
Aufer	12	20	204
Resid.	30	14	380
Adde nouilunium.	0	12	700
Tekupha.	31	3	0

B

C

D

A Iudaiç detractione. Proinde excessus 216 cyclorum astronomicorum sunt dies 13. 2. 6'. 54''. id est, dies 13. horæ 2. momenta 126 ferre. At excessus totidem cyclorum Iudaicorum sunt tantum dies 13. hor. 1. 0. Differentia, hor. 1. 126. Quare anno Christi 344 nouilunium Tisri a meridie erat Iudaice horarum 11. 204. astronomice autem tantummodo 10. $\frac{46}{100}$. quæ discrepantia nata est ex illo epilogismo Lunari, quo non Iudæi tantum, sed astronomi illorum saeculorum vtebantur.

Ad sciendum quotus numerus cycli maioris) Cyclus maior est cyclus Solis, cyclus minor est cyclus Lunæ. Cyclus Solis incipit a nocte xxvi Nisan, eoque vntuntur ad inuestigationem ferias Tekubbpharum.

Accipe æram minorem) Æra minor est illis, quæ est infra millennium. Ut exempli gratia, in anno Computi Iudaici 5356, soli tres vltimi numeri 356 dicuntur ÆRA MINOR, ל'נְסָמֶת ut ipsi loquuntur.

Adiice xx) Hæc xx καθολικὰ, quæ adiici præcipit Canon, Hebræi Computatores vocant ל'רָזֶב ḥaṣṣ onus magnum. Sed hoc locum non habebat ante 5201 annum Iudaicum, neque habebit post 5999. Sed non magnæ subtilitatis est, rem per tot diuerticula quætere, ad quam publica via licet peruenire. Adiectis 16 ad æram minorem, & a summa abiectis omnibus 28, relinquitur annus cycli Solaris Iudaici. Inibit proxime annus 5357. Adiectis 16 ad 357, summa per 28 diuisa, relinquitur annus 9 cycli Iudaici Solaris, qui est idem cum Romano.

Quotus numerus cycli minoris) Quemadmodum superior Canon, ita & hic locum tantum habere cæpit ex anno 5201, in quo erat cyclus Solis xx, Lunæ xiiii. Hinc semper iubentur apponi xx anni absoluti ad methodum Solis, xiii autem ad methodum Lunæ:

Ad sciendum annum SEMITA) περὶ est Σεπτηνία, vt alibi dicimus. Ita vocatur & septimus annus hebdomadis, & tota hebdomas vt Sabbathum tam septima dies, quam tota septimana.

Abiice septenaria ab era mundi) Computus Iudaicus falso deducitur a primordiis rerum, cum sit Computus annorum artificialis, vt periodus nostra Iuliana. Computus igitur Iudaicus minor est mundo annis 189, hoc est, septimanis annorum 27. Et mundanus per 7 diuisus relinquit annum Hebdomadis siue Semita. Ergo & Iudaicus, cum ab eo differat numero septenario, per 7 diuisus cundem annum hebdomadis dabit. Hoc idem facit & periodus nostra Iuliana. Nam per 7 diuifa dabit verum annum Hebdomadis ab autumno. Hoc anno Christi Dionysiano 1596, quo currit annus periodi

Iulianæ 6309, incipiet annus mundi 5546, Iudaicus autem 5357, A
a diebus autumnalibus. Tres hæ Æræ per 7 diuisæ dabunt annum
secundum Semita ab initio autumni.

CANONES FERIARVM) Anni Hebraici caput incertum ac
mobile est, duabus de caussis: propter nouilunia, ac propter ferias.
Nam alterum nouilunium ab altero præuertitur vndecim diebus fe-
re, nisi alia caussa interuenerit. Feriæ autem quotannis mutantur in
anno Solari propter vnum diem superfluum vltra Septimanas die-
rum. Quanto magis in anno Lunari propter instabiles sedes noui-
luniorum? Rursus anni capitinis duplex caussa: altera Φεστ, altera
Θεστ est. Physicam mutationem vocamus eam, quam iam diximus,
propter periodum Hebdomadum scilicet, & cyclum Solarem. Nam B
litera B, exempli gratia, quæ illo anno prima feria est, sequente erit
secunda, interdum etiam erit tertia a prima post bisextum. Mutatio
Θεστ, siue πολιπην, est obseruatio diei idonei, aut non idonei. Ide-
nei dies capiti anni sunt secunda, tertia, quinta, septima feria. Reli-
quæ feriæ θεστ vocantur, hoc est, ἀδόκιμος ημέρα. Dies, quæ re-
perta est idonea capiti anni, dicitur ערב קביה, σεπτυμός, termi-
nus: quod in ea hæreat & figatur caput anni. Quare non omnis feria
nouilunij erit idonea ad קביה. Vnde in sequentem aut tertiam
diem diffunditur: quod dicitur θεστος, & θεστας. Quamob-
rem illæ dies vocantur θεστας Epiphanio, capite κατ' αιωνίων. Illa
vero θεστ, siue, vt Hebræi Computatores loquuntur, יתְהִדְעֵלplex est: Lunaris siue ἀστρομηνή, & πολιπην. Αστρομηνή fit propter
nouilunium ἔνος & vetus, quoties nouilunium peruenit ad 18 horas:
quæ quidem putatæ a Sole occaso, desinunt in meridiem, a meri-
die putatæ desinerent in ortum Solis. Sed hora, quæ astronomis est
septima a meridie, ea est prima ciuilis Iudæis ab occasu. Ideo 18
horæ desinunt in meridiem. Quocirca siue in ortum Solis, siue in
meridiem desinant, vtrumque alienum est neomeniæ instituendæ il-
lis gentibus, quæ diem incipiunt a nocte. Ciuilis translatio fit pro-
pter duorum Sabbatorum continuationem, quod si eueniat, incom-
modum in Tisri esse docent veteres Magistri. Propter has θεστæ
accidit, vt annus nunc maior sit, nunc minor iusto. Ideo nunc περι-
στασις, nunc αφαιγεστις fit. Annus diuiditur in bina semestria. Sed quia
interuallum semestre a Nisan ad Tisri, habet duo nobilissima so-
lemnia, Pascha & Pentecosten, item proxime οκτωπηγδω, optimum
factu iudicarunt in eo semestri ξεναγεστις & περιστασις facere, vbi ea
solennia non occurrunt. Marcheschvvan igitur & Casleu delecti, in
quibus hæc fierent. Marcheschvvan est mensis cauus, Casleu ple-
nus. Cum igitur περιστασις fit, Marcheschvvan ex cauo fit plenus, cum
αφαιγεστις,

A ἀφαιρέσθι, Casleu ex pleno fit cauus. Hinc nascitur triplex genus anni, ordinarius, cauus, siue defectiuus, plenus, vel abundans. Iustus annus siue ordinarius dicitur Κατάνη, ἐπικείμενος κατ' αἰώναγον, annus competens, æquabilis, ordinarius. Annus defectiuus, περισσος ηγετης, ἔπειρος, annus mancus, cauus. Annus plenus ημέλης ηγετης, ἐπικείμενος, annus solidus, plenus, abundans. Atque hi primoribus literis singulariis ita notantur: τρίτη ηγετης. Hoc est ον habet 1. Annus defectiuus habet tres dies supra 350. 2 habet 1. ordinarius habet quatuor dies supra 350. 3 habet 2. Abundans habet quinque dies supra 350. intellige de anno communi. Nam cædem notæ quoque accidunt anno embolimæo, sed supra 380 dies. Apud Græcos notauiimus fuisse annos ἔξαιρεσιμα. Sic primam speciem anni Iudaici Græce vocare possimus ἔτος ἔξαιρεσιμον, siue κοῖλον secundam ἔτος ὑμαλόν. tertiam ἔτος πέτρινον.

Annus communis HACHAS GADA) Annus communis diuisus per septem relinquunt tres dies, si sit defectiuus; quatuor, si æquabilis; quinque, si abundans. Iam exposuimus. Sic concipiuntur: 353. 354. 355.

H A C H A S H O Z) Annus embolimæus per septem diuisus dat quinque dies defectiuus, sex æquabilis, septem abundans. Sic concipiuntor: 383. 384. 385. Cum ad qualitatem anni inuestigandam duo desiderentur: prius, vtrum sit communis, an embolimæus: alterum, vtrum defectiuus, an ordinarius, an plenus: priori curæ satisfaciet cyclus Lunæ, alteri differentia neomeniæ propositæ cum sequenti comparatæ. Exemplum: Annus hic est Iudaicus 5356 durrentis prope ad metas. Neomenia Tisri fuit 2.12.700. & est annus xvii cycli, & proinde embolimæus. Neomenia proximi Tisri 1.10.209, quæ transferenda est in secundam feriam, vt postea videbimus. Volo scire qualitatem huius anni 5356 currentis. Comparæ eius neomeniæ feriam, nempe secundam, cum feria neomeniæ sequentis, nempe cum secunda. Interuallum feriæ ad similem feriam, sunt vii. Proinde per præsentem Canonem hic annus est abundans, dierum utique 385 habens Marcheschvan τριακοστήμερον siue plenum. Idem fiat in cæteris.

AD V in omnibus annis) Feriæ i, iii, vi, vt diximus, sunt פְּתִירָה, hoc est, διδόνυμοι, & reprobæ capiti anni instituendo. Hoc significatur illis singulariis literis וְיָם, prima, quarta, sexta. Quare, si mensis Tisri incipit feria prima, quartadecima mensis erit Sabbatum, & xvi solenne שְׁלֹשֶׁתֶת. Erunt igitur duo Sabbata continua. quod est fugiendum. Si mensis incipit feria sexta, quintadecima ergo est שְׁלֹשֶׁתֶת. En iterum duo Sabbata continua. Si denique incipit

H h h 4 quarta

quarta feria, decima erit sexta feria : & sequens Sabbathum. Iterum A erunt duo Sabbata continua , Kippurim , & Sabbathum ordinarium. Duo Sabbata continua ipsis dicuntur תְּרִי שְׁבָתִים בְּחַדֵּשׁ קָדְשָׁה כָּלָא וְשָׁמֶן . Cum hoc instituerunt veteres Iudæi (instituerunt autem ante tempora Seleucidarum) vnius Tisri rationem habuerunt , qui fere totus solennitatibus exceptus est. Deinde duo Sabbata continua incommoda erant in tractu Hierosolymitano , propter cibos , quos coctos biduum continuum asseruare tempore autumni feruentissimo in illis regionibus periculose erat. Item corpora mortuorum asseruari non possunt citra putoris & corruptionis periculum. Itaque propter Tisri hoc institutum. Alioquin alias duo Sabbata continua reperiuntur. Cum neomenia Nisan incipit a feria prima ; xiv Nisan est Sabbathum , & sequenti die solenne Azymorum. En duo Sabbata continua. Rursus si neomenia Nisan incipit feria septima , vt hoc anno 5356 , Pentecoste est feria prima. Ita Sabbathum ordinarium & solenne Pentecostes continuantur. Nos translationum vetustatem asseruimus contra quosdam viros doctos nostri sæculi. Vide libro secundo. Igitur anno proximo 5357 ineunte , nouilunium Tisri erit i. 10. 209 , feria prima , xii Septembribus. Sed propter AD V transfundum in feriam secundam , hoc est , xiii Septembribus.

IAH in diebus) Tralationes alias politicas , alias astronomicas fecimus. AD V fit πολιτικὸς : IAH autem , id est οὐδεργομηκός , cum nouilunium attigit horas xviii. Nam iiii ; hoc est , feria secunda , tercia , quinta , septima , sunt idoneæ capiti anni πολιτικὸς : sed & οὐδεργομηκός illæ transferuntur , si nouilunium attigit horas 18. Fit autem non raro , vt vtraque tralatio politica , & astronomica concurrant: quæ ideo vocetur a nobis μικῆ. Anno 5340 nouilunium Tisri fuit i. 23. 1079. Transferenda prima feria in secundam dupliciter , propter nouilunium vetus , & propter AD V. Sæpe etiam duas ψεψίδες fiunt. quæ a nobis vocatur ψεψίδες μικῆ. Esto nouilunium 3. 21. 542. Propter nouilunium vetus transferenda feria tertia in quartam : item quarta in quintam , propter AD V.

GATRAD in communibus) נְטוּרָה , hoc est , 3. 9. 204. Feriae idoneæ capiti anni transferuntur non solum propter nō proxime præcedentem Canonem , sed etiam infra 18 horas. Sed discrimen ponendum. Quia nō propter se transfertur , vtpote cum in se nouilunium vetus habeat. At ex hoc , & sequente Canone etiam respectu sequentis anni feriae idoneæ fit mutatio. Hoc enim contingit tam anno embolimæo , quam communi. De embolimæo suo loco. In anno communis igitur transfertur feria idonea , siquidem nouilunium fuerit 3. 9. 204 , aut amplius. Pone epactas vnius anni communis 4. 8. 876.

supra

A supra nouilunium 3. 9. 204. Prohibit nouilunium sequentis anni 2. 18. 0, transferendum propter ה . Transferetur igitur in primam: sed non potest propter AD V. Comperendinetur igitur. Ergo character erit 2. 18. 0. At superius nouilunium fuerat 3. 9. 204. Distantia feriarum, dies VI. Ergo annus ille communis fuerit dierum 356: quod est absurdum, per Canonem נ ה . Quare necessario nouilunium 3. 9. 204 transfertur in feriam quintam dupli translatione. Tunc annus erit abundans: & differentia feriarum dies V. Quod si nouilunium minus fuerit uno scrupulo 3. 9. 203, tunc manet immotum.

B A T V T A K P H A T) Ecce alteram regulam mutandæ feriæ idoneæ respectu sequentis nouilunij, non sui: idque proximo post embolismum anno: quemadmodum illa superior tralatio in anno communis: nempe si nouilunium fuerit 2. 15. 589, aut etiam supra 589. Affer epactas anni embolimæi 5. 21. 589 a 2. 15. 589. Relinquitur 3. 18. 0, nouilunium præcedentis anni embolimæi: cuius & sequentis communis differentia 2. 15. 589, sunt tantum dies quatuor, contra Canonem ה ה . Nam si admittamus nouilunium 3. 18. 0, translatione dupli fungendum est, astronomica in feriam quartam, politica in quintam. Differentia igitur quintæ feriæ, & secundæ, IV dies. Quod si nouilunium fuerit minus etiam scrupulo uno, ut 588, non transfertur.

Nunquam B A D V) Annus Lunaris æquabilis, siue ordinarius in duo semestria diuiditur: in Tifri & Nisan. A Nisan, ad Tifri, semper interuallum est dies 177, $\alpha\omega\delta\gamma\alpha\lambda\alpha\tau\omega$. A Nisan, ad Tifri, totidem, siquidem anni qualitas non mutetur: quæ mutatio fit semper in Marcheschvvan & Casleu. Atqui a Nisan, ad Tifri, interuallum semper est 177 dierum: quod, ut diximus, est immutabile χ , $\alpha\omega\delta\gamma\alpha\lambda\alpha\tau\omega$. Itaque neomenia Tifri est semper feria tertia Nisan aut solennis Azymorum. Puta si solenne Azymorum fuerit feria prima, Tifri sequens erit tertia. Si Azyma feria tertia, Tifri quinta. Hoc anno neomenia Nisan, & proinde etiam x v eiusdem mensis fuit feria septima. Ergo Tifri proximus erit secunda, cuius character 1. 10. 209. Ideo tralatione fungendum. Duo igitur semper apponenda feriæ Nisan, ut habeas feriam Tifri. Diuide 177 per 7. Remanent duo catholica apponenda feriæ Nisan, ad methodum feriæ Tifri. Contra minue duo de feria Tifri, habebis feriam Nisan proxime antecedentis. Hinc clarum, quare dixerit reiiculas esse ferias 2. 4. 6 in Nisan, aut in Pascha.

Nunquam G A H A Z) ל ר ע propriæ ad verbum est ס ג ר ת . Notio verbī ל ר ע , est septis cohæcere, & circumscribere. Idem verbum ל ר ע designat, vnde ל ר ע , quod eo tempore ab opere faciendo manus absti-

abstineant, aut se intra septa templi cohibeant, vt ait Dauid Kimhi. A Sed & תְּצִירַת שׁוֹרָם אֲשֶׁר אָמַר, inquit Kimhi, est octaua Tabernaculorum. In hoc vero Canone est Pentecoste. Et sane veteres Iudæi eo nomine nihil aliud intelligebant, quam Πεντηκοσήν. Iosephus libro III. cap. x: τὴν Πεντηκοσῆν, ὥν Εβραῖοι ΑΣΑΡΤΑ καλοῦσσι, σημαίνει τὸν Πεντηκοσέν. תְּצִירַת vel, vt ipse vult, תְּצִירַת est quidem Πεντηκοσήν, sed non ideo etymon eius est Πεντηκοσήν. In libro Germen Dauid 40 בֵּין פֶּסַח לְפֶרַס עַזְרָת Inter Pascha & oblationem Pentecostes, id est, oblationem primitiarum. Etiam in Arabismo Christianorum dicitur نَزُول رُوح الْقَدْس عَصْر cum interpretatione Descensus Spiritus Sancti. Sed in Nomocanone Muhammedico a Kalendis Ianuarij, ad عَصْر putantur dies 198. Ita Pentecoste incideret semper in 17 Iulij, quæ tamen nunquam eo peruenit, & præterea est solenne mobile. Sed a Muhammedanis de his rebus fides non est exigenda. Igitur nunquam Pentecoste incidit in feriam tertiam, quintam, septimam. Quare? quia Pentecoste est secunda feria Phase, siue solennis Azymorum, siue neomeniæ Nisan. Si xv Nisan, id est, solenne Phase, est feria septima, Pentecoste erit feria prima, vt hoc anno contigit. Si Pascha est prima, Pentecoste est secunda. Omnino Pentecoste est δευτέρη Πάσχα. Putatur enim πέμπτη Λύσσα τὸ δευτέρη Πάσχα. Per doctrinam proximi Canonis Pascha nunquam est τότε. Ergo Pentecoste nunquam erit ini. Quomodo Pentecoste fuit tertia, si Pascha nunquam secunda? Quomodo quinta, si Pascha nunquam quarta? Quomodo denique septima, si Pascha nunquam sexta?

Nunquam A D V caput anni) Expositum est.

Nunquam z A B A D Phurim) P H V R in libro Ester exponitur בְּנֵי lingua Sufiana, vt opinor. Persice & Arabice est أَعْزَفُ. Phurim itaque est solenne in xiv Adar: quasi dicas κληροτίσια, ob sortem in vrnas coniectam tempori cædi Iudæorum optando. A xiv Adar, in qua est cultus Phurim, ad xv Nisan, in qua est Pascha, interualium est dies xxx. Diuide per vii. Differentia biduum. Ita Pascha D est semper tercia feria festi Phurim proxime antecedentis. Detrahe duo de feria Paschatis. Habes Phurim antecedens. Contraria vice Pascha est sexta feria Phurim. Si enim Pascha feria prima, ergo Phurim antecedens feria sexta. Si igitur Pascha nunquam est נְוִי, non opus est interprete quare Phurim non sit נְוִי, id est, vii, ii, iv. Si Phurim esset vii, Pascha esset duo, contra Canonem B A D V, &c.

Nunquam A G V Kippurim) K I P P V R I M, Græce ἱλασμοί, est decima

A decima Tifri. Si prima Tifri nunquam est י , ergo Kippurim nunquam י , nunquam feria prima, tertia, sexta. Si enim prima, nona fuisset septima, & proinde VIII fuerit sexta, contra Canonem, &c. Si tertia, nona erit secunda, octaua, prima, contra Canonem, &c.

Nunquam BACH) ת' Litera ז est feria secunda, litera נ est נרנ' ordinarius. Prius agit de anno communi: deinde de embolimæo. Nunquam ordinarius annus communis incipit a feria secunda. Nam in anno ordinario interuallum a Tifri, ad Nisan, nempe 177 dies, per γ diuism relinquunt duo καθολικά, quæ ad feriam neomeniæ Tifri apposita dabunt quartam feriam neomeniæ Nisan. quod est contra Canonem.

B *Neque GACH*) י Id est, tertia deficiens. Annus defectiuus communis nunquam incipit a feria tertia. Nam 176 per γ diuisa dant vnitatem, quæ cum feria tertia Tifri componerent feriam 4 Pascha; aut Nisan, contra Canonem.

Neque GASCH) ו, id est, tertia abundantis. Neque tertia feria in pleno potest esse. interuallum 178 per γ diuism dat 3. quæ cum feria tertia composita conflarent feriam vi in Pascha. quod est Pasul ex Canone B A D V.

Neque ZACH) Ordinarius annus non potest incipere Sabbatho: quia 2 de 177 apposita Sabbatho darent feriam Paschæ secundam.

Neque HACH) Neque quinta feria in anno cauo. Vnitas residua C ex 176 addita ad feriam v daret feriam vi Paschatis, contra Canonem.

Nunquam HACH) Hactenus de anno communi. Nunc de embolimæo. Annus embolimæus ordinarius non incipit feria quinta. Distantia Tifri & Nisan 207 per γ diuisa relinquit 4. Itaque 4 cum quinta feria Tifri darent secundam feriam Pascha contra Canonem B A D V.

Neque GASCH) Distantia Tifri & Nisan in anno embolimæo abundanti per γ diuisa dat v, quæ cum tertia feria Tifri coniuncta dant feriam primam in Pascha. quod nullus Canon vetat. Legendum sine dubio non ו . Hoc est: annus embolimæus defectiuus D nunquam incipit feria tertia: quia Pascha incideret in feriam vi.

Semper dies primus Nisan) Pascha, siue solenne Azymorum, hoc est, xv Nisan, est καρνοντμὸς reliquorum solennium. Contra alia solennia vicissim sunt καρνοντμὸς ΕΠάγχα. Prima feria Pascha est neomenia Nisan. Patet, quia est xv mensis. Secunda feria Pascha est Pentecoste. Nam Pentecoste putatur Δητὴ δευτέρης ΕΠάγχα. Tertia feria Pascha est neomenia Tifri. Expositum est. Quarta feria Paschatis est Lætitia Legis. Nam Lætitia Legis est secunda feria Tifri: Tifri autem

autem tertia Paschatis. Ergo Lætitia legis est quarta feria Paschæ. A Quinta feria Pascha est Kippurim. Nam Kippurim est feria tertia Tisri. Tisri autem tertia Pascha. Ergo Kippurim quinta Pascha. Sexta feria Pascha PVRIM antecedens. Quod est explicatum.

Semper festivitas Legis) לְרִיּוֹת תְּרוּמָה, Lætitia Legis. Aliter dicitur בְּרִכַּת, benedictio: quia eo die caput penultimum Deuteronomij legitur in Synagoga. Celebratur autem xxiii Tisri, nona die οὐλωπηγίας: cuius cultus institutio vetustissima. Nam eius clara extant vestigia Nehemiæ ix, statim initio. Cum enim primo die οὐλωπηγίας populus fleret ob Moabitidas, quas vxores duxerant, & luctus videretur festiuitatis lætitiam interrumpere: Nehemias cum B Esdra scriba vetuit eos lugere, quandiu rebus diuinis operarentur. Itaque a xv Tisri, in qua celebratur prima οὐλωπηγίας, ad octauam eiusdem solennitatis, quæ est xxii Tisri, luctu abstinuerunt, item postridie. Die vero xxiv ciliciis operti & cinere inspersi luctui operam dederunt. Nimirum inter xxii, & xxiv Tisri, aliud solenne interiectum est, nempe לְרִיּוֹת תְּרוּמָה. Propterea in xxiii mensis luctum distulerunt. Ea dies est clausula festiuitatum. Mox proximo Sabbato primum Geneseos caput legitur: quod est initium lectionum synagogicarum. Vide, quam vetusta sint instituta ista: quam multa ignoramus, dum credimus Iudæos ab hinc mille annis multa innouasse. In fine Tisri igitur incipit Lectionarium Iudaicum: quod persuasum veteribus fuerit mundum in Libra conditum. Summa autem diuisio festorum Iudaicorum in Legalia, & Politica. Legalia voco, quæ speciali legis mandato indicta sunt. Politica, quæ consensu Ecclesiæ inducta, & recepta. Sed & Politicorum alia ex lege sunt, alia ex euentu. Rursus quæ ex euentu, alia ante Prophetarum tempora, alia post Prophetas instituta, ut in subiecto Diagrammate habes.

LEGALIA.

CLANGOR TVBÆ, prima Tisri. Leuit. xxiii.

D

KIPPURIM, αἴφοστως, Κειλάσμοι. decima Tisri. Leuit. xxiii.

Συλωπηγία, xv Tisri. Leuit. xxiii.

Εορτὴ ὁ τέταρτη ὥρα ὥρα οκταῦ οὐλωπηγίας, xxii Tisri. Leuit. xxiii.

PASCHA XIV Nisan. Leuit. xxiii. Exod. xii. Deuter. xvi.

AZYMA, xv Nisan. Leuit. xxiii.

SEPTIMA AZYMORVM, xxi Nisan. Leuit. xxiii.

PENTECOSTE הַשְׁׂעִיר, vi Siyyan. Leuit. xxiii. Joseph. lib. iii.

cap. x.

Post

A Post institutionem hodierni Computi eandem solennitatem celebrant biduo, propterea quod mensem incipiunt a medio motu Lunæ. Itaque סֶבְתָּא הַתְּכִנָּה propter dubium coniunctionis luminarium, Pascha celebrant xv & xvi Nisan, Pentecosten ii & iii Sivyan, Xenopegiam xv & xvi Tisri. idque vocant טוֹב שְׁנֵי שְׁלֹשָׁתָה Festum secundum Exiliorum. quia in exilio nunc sunt, euerso sanctuario a Vespasiano.

POLITICA EX LEGE.

Ηεβαϊοφόρος, SEPTIMA σκλωπηγίας, xxi Tisri. Kidduss.

OCTAVA TABERNACVLORVM, xxii Tisri.

B FESTIVITAS LEGIS, xxiii Tisri. Kidduss.

IEIVNIVM TAMVZ, xvii Tamuz. Zachar. VIII. 19. Ioseph. Kidduss.

Ex EVENTV. ANTE ESDRAM.

IEIVNIVM GODOLIAE, III Tisri. Zachar. VIII. 19. Hierarchy. Kidduss.

IEIVNIVM TEVETH, IX Tebeth. Zachar. VIII. 19. Kidduss.

PHVRIM, XIV Adar. Ester. II Macab. cap. XV.

IEIVNIVM AB, IX Ab. Zachar. VII. 5. VIII. 19. Kidduss.

TEMPORIBVS EZDRAE, ET POST.

C ENCÆNIA MACABÆI, XXV Casleu. Macab.

FESTIVITAS IIAR, XXIII Ijar abrogata. I. & II Macab.

FESTIVITAS ADAR, XIII Adar abrogata. I. & II Macab.

XYLOPHORIA, XXII Ab abrogata. Ioseph. II. αλάσσεως. pag.

748 οἵ τινες ἔντεχον ita scribit libro secundo αλάσσεως. τῇ δὲ ἑξηντατῇ ἔντεχον εἰς τὸν ἔντεχον ἐντεχόντος γένους, ἀντὶ πάσης ἑταῖρης τῷ βαρύματι πένθος φέρειν, οἵ πασι μή ποτε τέχονται τῷ πυρὶ λείποντες. διατελέσθαι γάρ αὐτοῖς οὐδεὶς. Iohasin. γένους οὐδὲν πάντα πάρεστι τοιούτῳ τῷ πυρὶ λείποντες. patres nostri offerebant in eo (festo) oblationem lignorum XXII Ab. Institutio extat Nehemiæ cap. X. 34. & XII. 31. Utrobique vocatur ξυλοφορία & a Græco interprete vertitur ξυλοφορία, item δάδεον ξυλοφόρων. Eam autem eo anno, de quo sen-

Dicit Iosephus, in XIV Augusti incidisse, patet ex illis, quæ longo interuallo interiicit, scribens τῶν ἑξηντατῶν fuisse XV Loi mensis, hoc est, XV Augusti. τῇ δὲ ἑξηντατῇ (πεντεκαιδεκάτῃ δὲ τῷ Λαθε μηνὸς) ὥρμησαν ἐπὶ τῶν Αιγαίων. Annus autem ille erat undecimus Neronis desinens. Ergo erat cyclus Solis XVIII. Nam primus annus Neronis cœpit cyclo Solis VIII. quod & confirmatur illis, quæ subiicit de cœde cohortis Romanæ Sabbato, septima Gorpiæi, id est, Septembtris. Figitur erat litera Dominicalis: & proinde verum est, quod diximus, cyclum

Iii Solis

Solis fuisse XVIII. Itaque erat annus Alexandreus 376 definens. Se- A
quens Tifri 377 feria sexta transferenda in VII, Septembris XXI.
Proinde neomenia Elul antecedentis feria VI, Augusti XXIII. Ab fe-
ria IV, Iulij XXIV. Itaque XIV Augusti erat XXII Ab. Omnino aut
neomenia, aut VIII, aut XV, aut XXII, aut XXIX die Elul celebrari
 חנוכה necesse erat, ne concurrerent in Sabbathum, quo die non
liceret ligna portare. Atqui neomenia & XXIX sacræ erant, parasceue
nempe noui anni. VIII igitur, aut XV, tantum poterant celebrari.
Sed illæ dies videntur aliis ceremoniis exceptæ. Ergo Xylophoria
celebrabantur XXII Ab. In lib. Orah Haiim Rabbenu Jacob Ben Aser
legimus, in quibus mensibus est solennitas insignis, eos vocari:
מֶלֶכִים inter quos Ab. אָב מֶלֶךְ שָׁבֵן הַיּוֹקָרְבָּן. Ab est Rex, quod in eo cæ-B
der nt ligna in sacrificium. Vocat ergo חנוכיה , quam Iosephus חנוכיא , aut חנוכה . Non inuenimus recentiorem auctorem, qui
nobis antiquitatem huius rei aperiret. Habent & alias obseruationes,
sed statas, vt Tekuphoth in anno Iuliano. item diem שאלת, id est,
 $\lambda\gamma\alpha\tau\epsilon\delta\omega$, qui est status in XXII Nouembris Iuliani. A VII Octobris,
quod est principium anni Solaris Iudaici, ad XXII Nouembris, in-
clusiue, sunt dies 47: nempe primus mensis diluuij, & XVII secun-
di mensis, in quo diluum cœpit. Eo enim die operantur Litaniis
pluuiæ, quod vocant תְּשִׁקְעָה , & leguntur ex Genesi, quæ per-
tinent ad Diluum. Quia igitur est dies status, propterea ad inuesti- C
gandum eum eadem methodo vtuntur, qua etiam in Tekupha. An-
no 5357 proxime inituro erit הילאשׁ in XI Casleu. Cycli 281 fluxe-
runt a capite Computi Iudaici, item anni 17. Colliguntur excessus
Solis 24.18.1075. Addantur horæ & scrup. nouilunij 10.209. Col-
liguntur dies 25.5.204. quibus ex perpetua regula adiice dies 47.
Colliguntur dies 72.5.204: a capite Tifri ad הילאשׁ, siue $\lambda\gamma\alpha\tau\epsilon\delta\omega$.
Sed translatio facta est a prima, ad secundam. Erunt igitur dun-
taxat dies 71 a capite Tifri, ad litaniam inclusiue. Erit autem annus
abundans. Deductis duobus primis mensibus plenis, nempe diebus
60, remanet undecima Casleu dies $\lambda\gamma\alpha\tau\epsilon\delta\omega$. Habuerunt præterea
notabiles dies Angariarum, siue $\tau\alpha\mu\gamma\tau\eta$ per singulos menses. quorum
etiam mentio fit in libro בְּרַחֲנָן .

DIES

A ימי תעניות DIES ANGARIARVM.

NISAN.

1. Mortui sunt filii Aaron.
- x. Moritur Mariam חַבָּרִיָּה.
- xxvi. Moritur Ioseph filius Nun.

I A R.

- x. Moritur Eli Pont. Max. Et ambo filii eius. capitur arca testimoniij.
- xxviii. Moritur Samuel Propheta. Plangitur ab omni populo.

SIVVAN.

- B xxiii. Desistitur a primogenitis Hierosolyma ferendis, tempore Ieroboam filii Nebat.
- xxv. Occiditur Rabban Simeon filius Gamaliel, Rabbi Ismael, Rabbi Hanina סֵנָן תְּהִנָּם πέσωνται καὶ οὐδὲν αἰχματίεσθαι.
- xxvii. Combustus Rabbi Hanina filius Tardion una cum libro legis.

T A M V Z.

- xvii. Franguntur Tabulae legis. Ceſsat ἡ δελεχισμός. Vrbs fissa. Apostolos cremat librum legis. Ponit statuam in Templo.

A B.

- i. Moritur Abaron sacerdos.
- ix. Decretum contra Patres nostros Iudeos, ne Synagogas cogarent in Iudea, vel, ne ingrederentur in terram Iudeam. Desolatur Templum prius et posterius.
- xviii. Extincta est lucerna vespertina in diebus Abaz.

E L V L.

- xvii. Moriuntur Exploratores, qui diffamauerant terram.

T I S R I.

- iii. Caditur Godolias filius Abikam una cum Iudeis, qui erant cum eo in Mazpa.
- v. Moriuntur xx Israelita. Rabbi Akiba filius Ioseph coniicitur in vincula, ubi moritur.
- vii. Decretum contra Patres nostros, ut perirent gladio, fame, ac peste, propter vitulum fabricatum.

M A R C H E S V V A N.

- vii. Excacarunt oculos Sedekiae, et filios eius coram eo ingularunt.

C A S L E V.

- xxviii. Ioiakim combustum volumen, quod scripserat Baruch, dictante le remia.

T H E B E T H:

- viii. Scripta est lex Grace, diebus Ptolemai Regis. Tenebra III dies per uniuersum orbem.

III. x ix. Non

- ix. Non scripscrunt Magistri nostri, quare ea dies notata.
x. Obsidetur Hierusalem a Rege Babylonis.

SCHEBAT.

- v. Moriuntur Seniores, qui fuerunt aquales Iosua filij Nun.
xxiii. Congregati sunt omnes Israelite contra Beniamin, propter pelli-
cem, & idolum Micha.

ADAR.

- vii. Moritur Moses Magister noster, qui in pace quiescat.
ix. Decretum ieunium, propterea quod schola Sammai & schola
Hillel inter se digladiari cæpta.
Ha sunt dies, quibus indicuntur angaria ex lege. In illis non estur,
non babitur usque ad vesperam.

Semper Tisri G A T) Ut feriarum, quas תִּשְׁעָבָה vocant, Canones tra-
didit, ita etiam nunc Tekupharum. Tekupha Tisri est semper tertia,
aut nona hora: quod notatur per literas numerarias, ו & ז. Vide La-
terculum feriarum supra.

Semper Tebeth D A M , I A M) ז est nota quaternarij. ו autem signi-
ficit semissem. ט ו ס. Semper Tekupha Tisri est quarta & dimidia
hora. In primo enim anno Lustri est hora 4½ Diei. In secundo ho-
ra 10½ item Diei: hoc est, hora quarta & semisse post meridiem;
Anno tertio est hora 4½ Noctis. Anno ultimo hora 10½ Noctis. id
est, hora 4½ post medium noctem. Ergo Tekupha Tebeth est semper
hora quarta cum semisse.

Semper Nisan T H A V) ה est ט ו ס principium. ה est sexta hora. Sem-
per Tekupha Nisan est vi hora completa, Noctis aut Diei. aut prin-
cipium Noctis, aut Diei. Vide Laterculum.

Semper Tamuz A M , Z A M) ו , est hora prima. ו est ט ו ס dimi-
dium. Semper Tekupha Tamuz est hora prima cum semisse. Anno
primo Lustri Iudaici est hor. 7½ Noctis. Ergo hora prima No-
ctis cum semisse. Anno secundo hor. 1.½ Diei. Anno ter-
tio 7½ Diei. hoc est, hora prima Diei cum semisse. Anno ultimo
hora Noctis 1.½.

Æra annorum Mundi) Tertia pars Computi Iudaici pertinens
ad ιουδα χερων. Æram mundi quod periodum artificialem vo-
cent, non magis illis vitio verti debet, quam Græcis, qui idem
censem de sua periodo. Desunt Computo Iudaico ad veros annos
Mundi, anni 189.

Ad ingressum Israelis) Ingressus Israelis in terram, est primus annus
Septimanæ. Anni Iudaici, ut notum est, per 7 diuisi dant verum
annum septimanæ. 2488 anni per 7 diuisi dant 3. Ergo tertio anno
septimanæ ingressi essent terram. quod est ineptum. Summo Dei
beneficio

A beneficio annus Semita a Iudæis custoditus est, quemadmodum Sabbatum dierum. Neque potuerunt eum annum ignorare: quia & in exilio obseruarunt. Ieremias cap. xxix scribens ad deportatos: *Deus, inquit, exercituum, Deus Israelis ita dicit omnibus deportatis, quos ego Hierosolymis Babyloniam traduci insi: Edificate domos, & in eis habitate: conserite hortos, & eorum fructibus vescimini, &c.* Sane si colebant hortos, & agriculturæ operam dabant, & requiem igitur septimi anni obseruarunt, quum ita Deus præceperit Exodi xxiii, 10. vnde quem in exilio annum cessationis obseruarunt, is est, quem antea obseruabant, & quem hodie obseruant. ut audiendi non sint imperiti quidam, qui impudentissime aiunt annum Sabbaticum a Iudæis in exilio neglectum fuisse. Sed legibus, quas isti Lycurgi sançiunt, soli fungi & stipites tenentur, non homines, qui vel minimum vident in literis. Quis istis Criticis dixit, annum Sabbaticum in exilio obseruatum non fuisse? Atqui in tot exiliis tam multifariis hodie omnes obseruant. Et in uno exilio non potuerunt? Sed næ ego meo otio abutor, qui harum nugatur rationem habeam.

Ad æram contractuum) Quæ hic interualla digesta sunt, ea semper sunt extra terminum suum. In magno Compte Iudæorum Germanensium, quem dono mihi dedit vir eruditiss. B. Vulcanius, sunt cædem & aliæ epochæ, sed multum tempore discrepantes. Male autem æram contractuum statuunt in anno Computi sui 3449. Erat enim annus 3450, nisi eo referas, quod annus contractuum sex mensibus epocham Alexandream anteuerteret, vt alibi demonstravimus. Sed falsum est. Nam in contractibus omnino incipiebant a Tisri, & computus neomeniarum initur ab eodem Tisri. Mera enim periodo Calippica Alexandria vtebantur. Quare & in Talmud in tractatu טננשׁ טנַי manifesto demonstratur Tisri, fuisse principium contractuum, Nisan autem solennitatum. Iosephus loquens de Diluvio: σωτεῖν ἡ τέχνη τὸ παθός καὶ τὸ ἔξακοσιον δύο ἑτοῖς ἡδὴν Νεώχες τὸ αἰεχῆς, ὃν μὲν διέλεγε, Δίω μὲν τὸν Μακεδόνων λεγομένῳ, Μαδρουσάη τὸν Εβραιῶν. γάτω γῆς Ἀιγύπτιοι δύο τοὺς διαιτοῦχότες. Μωϋσῆς τὸν Νισδό, ὃς ἐτι Ξανθικός, Δυνια περιτριψάποις ἐπὶ τοῖς ἐορταῖς ὠραῖσιν καὶ τέχνην λέξει Λευπάτος Εβραιός περιστραγών. γάτρας τὸν αὐτῷ καὶ περιπάτας τὰς τέχνας τὸν θεῖον πημάς οὐχιν. ἐπὶ μὲν τοιγε ὥντας καὶ περιστρέψας, καὶ τοιν' αὐτῷ μὲν διοικησιν τὸν περιτριψάπον κόσμον μετεφύλαξε. Vetus paraphrastes Chaldaicus primo Regum viii, 2, ita scribit de mense אֶתְהָנִים, qui incurrebat in mensem Tisri לְהַיְרָה קְרֵבָה, qui incurrebat in mensem Tisri רְעִתָּה וּכְעַזְזָה. In mense, quem antiqui vocabant primum, nunc autem est septimus. A Tisri igitur cum Syromacedonibus, quibus parebant, τούτῳ ὥντας τούτῳ περιστρεψαν epochas instituebant. Vnde hæc

æra dicitur ἡ ρήση μεταγενερούση συμβολάριθμον. Aliter irritus fuissest A contractus, si alia æra, & alio anni capite incepissent: quod nimirum ita edicto regum Syriæ sancitum esset.

Et obsignatam visionem.) Præpostere interpretantur verba Danielis de IES V vero MESSIA FILIO DEI וְנִצְתָּה בְּנֵי אֹתֶל. Ac ne ad ipsum IES VM referant, qui fuit clausula visionis & prophetiæ, conferunt illud ad annum primum Seleuci Nicatoris, a cuius posteritate pollutum templum. Nescio, an idem sentiat auctor libri præstantissimi Macabæorum prioris, cap. ix. 27. καὶ ἐγένετο οὐρανὸς μεγάλος ἐπὶ τῷ Ιερουσαλήμ, ὅπου ἦν ἡ γῆ ἀφ' ἣς ἡ μέρος ἦν ὁ φῶν περιφέρειας εἰς αὐτὸν: qui locus diligenter notandus, & perpendendus. Quidam veterum retulerunt ad pollutionem templi sub Antiocho, ex verbis Danielis. B Iosephus vero tunc prophetiam cessasse existimat, quando lapilli preciosi summi Pontificis solitum fulgorem, quo præsentiam Dei significabant, mittere desierunt: quod quidem ccc annis ante tempora sua contigisse prodit. Scribebat autem anno periodi Julianæ 4807. Ergo hoc contigerit anno 4607. qui erat annus 205 Seleucidarum. Itaque hoc contigerit plusquam 56 annis post pollutum templum. Ita non sibi constant. Notius autem est, quam ut probari indigeat, illorum lapillorum alterum VRIM, alterum THUMMIM vocatos. hoc est, δῆλων, καὶ ἀληθέρων, ut vertunt Septuaginta, & Iesus Filius Sirach. Nam Septuaginta quidem Vrim & Thummim vertunt δῆλας καὶ ἀληθέρων. Iesus autem Sirach cap. xxxiii, περὶ δινόμου, ως ἔργων της δῆλων. Hoc est, tanquam Vrim & Thummim. Älianuſ in libris Variæ historiæ scribit priscos Ægypti Reges, eosdem & sacerdotes fuisse: ex quorum collo aptum Smaragdum eximium & ingentem vocatum fuisse ἀληθέρων.

Ad regnum familia Hasmunai) Quamuis quatuor annis plus dicit, tamen satis aperit, se intelligere tunc cœpisse regnum Hircani, cum præsidium de arce depulit. Vide lib. v.

Ad regnum Hagarenorum) Recte olim interpretati sumus regnum Herodis. Nam Herodes Idumæus. Postea suspicio nostra confirmata ex Magno Compte Iudæorum Germanensium. A regno Herodis, ad annum 5317, quo ille Computus scriptus est, numerat annos D 1691, manifesto errore librarij pro 1591. Deductis igitur 1591 de 5317, remanet idem numerus, qui hic 3726. quod perspicue est initium Herodis a captis a Sosio Hierosolymis.

Ad æram Christianorum) Æra Christianorum deest in magno Compte Germanorum, ut & Æra Ismaelitarum. Annus Iudai-cus 3760, est annus 4712 periodi Julianæ, Constantinopolitanus Paschalis 5508, anno integro ante annum natalis Christi secundum Dionysium.

A Dionysium. Natalis Christi secundum Dionysium xxv Decembris anni 4713. Itaque annus 3761 Iudaicus, est annus, in quo natalis Christi secundum Dionysium. Sic hoc anno 1596 Christi Dionysiano, ineunte anno Iudaico 5357, inibit & secundum illos annus Christianorum 1597.

Ad excidium templi secundi) Si a capite computi, ad annum vastati templi, sunt praeceps anni 3828, ergo annus 3829 est, is in quo templum vastatum. Sed uno anno minus dicit. Fuit enim annus 3830, ut alibi ex Iosephio demonstratur.

B *Ad absolutam Misna*) Vel, ut est in Hebraismo, ad obsignatam Misna. Rabbi Iudas Simonis F. scripsit ἡγεμονία, hoc est, διάτερων. Nam τὰς πατρὸς θεότητος εὐθέλας, & cætera scita Rabbinica, Græci patres Ecclesiastici διάτερων vocant. Epiphanius: διάτερων, τῷ πεσεντέρῳ τεσσαρεσ, μία εἰς ὕπομενή Μωσέως φερουμένη. διάτερος δὲ τὸ καλύπτον Πατρὶ Ακιθι. τετάτη τῷ ψών τοῦ Ασαυμωνίου. Igitur hic dicitur conscripta anno Iudaico 3949. Ego alibi reperio anno 3952. In magno Computo a composita Misna, ad annum 5317, putantur anni 1368. Ergo a capite Αερα, ad compositionem Misnæ, anni 3957. Ita non constat inter illos. Hoc habuisse in animo Eliam patet, cum in præfatione in Masoreth Hammasoreth dicat, Talmud editum anno 3989: eumque annum fuisse 436 a templo deleto. Vtrumque falsum.

Clausula Amoræorum) Sophistæ τῷ διάτερων siue Misna vocati sunt ἄνθη, hoc est, διάτερων, διδάσκαλοι. etiam διάτερων vertit Epiphanius: quorum princeps fuit Rabbi Simeon cognomine Iustus. Ultimus fuit Rabbenu Hakkados. Sophistæ Talmud vocati ἄσπροι, γνωμολόγοι, ita dicti a Chriis, quas pronuntiabant, quæ ἀπορίοι dicuntur, Latine autem SCITA. Eorum Sophistarum princeps fuit Rabba. Ultimi Rabena, & Rab Ase. Hi sunt, qui dicti ἄσπροι γνωμολόγοι γενομενοι. Illis successunt Σοφικοὶ Magnifici cum tamen in Bibliis οὐκ sit nomen substantiuum. Vide Eliam in suo Tisbi.

D *Ad Constantinum*) Annus Iudaicus 4033 est 273 Christi Dionysianus. Annus autem primus Constantini 307. Differentia, anni 34. Tantum errat.

Talmud Hierosolymitanum) Hic a capite Αερæ Iudaicæ, ad editionem Talmud Hierosolymitani, putantur anni 4229. At in magno Computo Germanensi, a capite Αερæ, ad annum 5317, anni 1188. Ergo a capite Αερæ, ad editionem Talmud, anni 4229. Quare conuenit illi cum hoc nostro.

Talmud Babylonium) Anno 508 a Christo nato secundum Dionysium;

nysum, Rabbi Ase ex Digestis Rabbi Simonis Iusti, & Rabbi Iohanan, Talmud Babylonum contexuit. Sed morte occupatus inchoatum opus reliquit: quod filij eius Mor, & Maremar absoluerunt. In magno Compte, ab editione Talmud Babylonij, ad annum 5317, putantur anni 1009. Ergo a capite æræ, ad editionem Talmud Babylonij, anni 4308. Hic vero 4265. Multum ergo discrepant. Sed error est in Compte magno auctoris, an librarij, haud temere dixerim.

Manum Magistri Mosis) Opus excellentissimum, Digestorum totius iuris Canonici, & ciuilis Iudæorum instar Talmud. Vocatur id est, manus: quod in xiv tractatus partitum. Nam in quoque sunt xiv.

Exilium Francæ) Recentiorum Iudæorum hic nouitius & nuperus stupor, תְּרִיבָה hoc est, Sareptam Syriæ Franciam interpretantium & חַדְרָה Hispaniam, & אַלְמָנָה Alemaniam. Hactenus Computus anni Judaici, quo nihil accuratius, nihil perfectius in eo genere: vt nostris conditoribus cyclorum Paschalium, & epactarum per illos melius hanc artem aut discere liceat, aut tacere.

COMPV-

A COMPVTVS SAMARITARVM.

• שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ עָלֵינוּ וְאֶת נָאָתָה
• תְּהִלָּתָךְ תְּהִלָּתָנוּ בְּנֵינוּ בְּנֵינוּ בְּנֵינוּ
• תְּהִלָּתָךְ תְּהִלָּתָנוּ בְּנֵינוּ בְּנֵינוּ בְּנֵינוּ

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲלֹהִים נִתְּנוּ בְּנֵי כָּל־עַמִּים

אַלְפָאַנְדָּרָן. אַנְגָּלוֹ. אַנְגָּלוֹ. אַנְגָּלוֹ.

אֲנָשִׁים. וְאֶתְנָשָׁן. אֲבָנָה: 3

בָּרוּךְ נַאֲמָנָה נִזְבְּחָה נִזְבְּחָתָה
בָּרוּךְ נַאֲמָנָה נִזְבְּחָה נִזְבְּחָתָה

אנו נאשנין ומשנין ב' גמישת נס

וְיַעֲשֵׂנִי נֶצֶחָה

אֲבָנָה אֲסֹרָה שְׁנִינָה שְׁנִינָה שְׁנִינָה שְׁנִינָה

תְּמִימָנָה. נַחֲלָה. 20. טֹבָה. יְמִינָה. אֶתְמָלֵךְ
אֶתְמָלֵךְ. 2. אֶתְמָלֵךְ. 14. וְאֶתְמָלֵךְ

א.פ.ב. ניירן גן. נ.ג. נ.ג.

נְשָׁוֹתָה. וְשָׁבֵתָה. וְשָׁבֵתָה
וְשָׁבֵתָה. וְשָׁבֵתָה. וְשָׁבֵתָה.

שְׁלֹשָׁה וּמִצְחָאָן.

לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֶת־בְּנֵינוּ נִשְׁתַּחֲוו בְּפָנֶיךָ

IN NOMINE IAH Dei Israel. Non est similis IAH Deo nostro:
IEHOVA vnum, Deus Deorum, & Dominus Dominorum: Deus ma-
gnus, fortis, & terribilis. Non est similis Deo IES CHVRVN, Deo A-
braham, Isaac, Iacob, Joseph, & Domini nostri Mosis, & Aharon, &
Eleazar, & Ithamer, & Phinhas. Sanciat vobis benedictionem Domini
nostrri Mosis.

I E H O V A Deus Patrum vestrorum adiiciat super vos, quot estis;
D mille vices, & benedicat vobis. C O M P V T V S A N N I C C X.

OBSIGNATIO MENSIVM ANNI SEPTIMI IN SCHEMITA H:

C O N V N C T I O Elhagiath super decem horas & dimidium, & decimam a die secunda, tertia, in sexta Adar. v. x x i.

C O N V N C T I O Muharram super tres horas , & dimidium , & decimam a nocte quarta , in Phase quarta Nisan . i . x x x .

C O N I V N C T I O Tzephar super sex horas, trientem, & decimam a nocte sexta, in quarta Ijar. iii. xxi.

CONIVNC TIO Rabie super docem horas & tricesimam decimæ a die septima, prima, in tertia Sebin. vi. xxx.

חומר

C O N I V N C T I O Rabie super xi horas & tricesimam, & tricesimam quintæ a nocte secunda in secunda Tamuz. i. xxi.

CONVENTIO Giumadi super vndecim horas, & dimidium, &
tricesimam quintæ a die tertia quarta in prima Ab. iv. xxxi.

CAPVT NEOMENIARVM ANNIVII. IN SEMITAH. SVCCOTH.

C O N V N C T I O Giu[madi] super ix horas, & tricesimam a nocte
quinta in tricesima Ab. iv. xxx. D

C O N I V N C T I O Regeb super viii horas, & trientem & tricesimam quintæ a die sexta septima in Solenni x x i x Ilul. vii. x x x.

C O N V E N C T I O Sahaben super quinque horas, & trientem, & tricesimam decimæ a nocte prima in xxviii Tisri. ii xxxi.

C O N V N C T I O Ramazun super quinque horas & tricesimam decimæ a die secunda in x x vi Marschaban. v. x x.

CONIVNC TIO Schewal super v horas & tricesimam decimæ, a
nocte quarta in xxvi Caslim. vii. xxxi.

CONVENTIO Elkadathī super tres horas, & tricelimam a die
quinta in xiii Tibeth. ill. xxxi.

A צמות רכיע ערך יא שעה
ותלתין ותלתוי חמס מן ליל
בְּלֹגֶנוּ בְּמַן תִּפְנֹה אֵלָא
צמות גמרי ערך יא שעה
ופלג ותלתוי חמס מן יוֹסֵד
לְגַנּוּ מַן אֲכַד לֹא
רָאשׁ חַרְשֵׁי שְׁגָנָה
בְּשִׁמְطָרָה חַסְפּוֹת
צמות גמרי ערך ט שעורה
ותلتין מַן לִירָה לְגַנּוּ לְ
מן אֲכַד לְ
צמות רגב ערך ח שעורה B
ותלה ותلتוי חמס מַן יוֹסֵד
לְגַנּוּ לְגַחְגָּה בְּטַסְמָן אַיּוֹלָה
לְלָה
צמות שעבן ערך ח שעורה
ותלה ותلتוי עשר מַן לִיל אֵל
לְגַנּוּ כְּחַמְתָּן תִּשְׁרוּבְּלֹא
צמות רמצון ערך ח שעורה
ותلتוי עשר מַן יוֹסֵד בְּלֹגֶנוּ
כוּמַן מְרַשְׁקָה לְ
צמות שזאל על ה שעות
ו-תلتוי עשר מַן לִיל דְּלֹגֶנוּ
לוּמַן כְּסִילִים ? לֹא
צמות אלקערדה על ג שעות
ו-תلتין מַן יוֹסֵד חַלְגָּה כְּדָר
מן טיבחת נְלֹא

בשְׁבַת וְחֹזֶה נָעֲשֵׂה וּנְצִילֵת
ראוֹת חַפְרִיה בְּכָרִית אֲכִימָה

A פָּשָׁע. תְּמִצְאָה. לְסָבָד. אַלְתָּה
פָּנָא. וְבָבָרְגָּוָן. אַנְפָגָן.
. יָנָן.

בְּלִינְגָן. אַנְגָּז. בְּצָאָנָה. בְּתָאָה.
וְנָבָע אַוְתָּה. שְׁבָעָה. נְבָנָה.
וְלָבָד. אַנְלָאָה. וְתָגָן. נְבָנָה.
בְּסָבָד. בְּגָבָד. בְּגָבָד.
בְּצָבָד. דְּלָבָד. לְבָד. אַנְבָּגָד.
בְּזָבָד. בְּבָבָד. בְּבָבָד. בְּבָבָד.
בְּזָבָד. אַנְבָּגָד. בְּבָבָד. בְּבָבָד.
בְּזָבָד. אַנְבָּגָד. בְּבָבָד. בְּבָבָד.

B בְּצָבָד. בְּבָבָד. בְּבָבָד.
בְּצָבָד. בְּבָבָד. בְּבָבָד.

C גְּבָבָד. גְּבָבָד. גְּבָבָד.

IN NOMINE DEI FACIAMVS VT FELICITER CEDAT NOBIS.
PRINCIPIVM creationis in creatione patris nostri Adam. Ab Adam, ad mortem eius, centum triginta anni. Seth c v annos. Enos x c. Keinan LXX. Mahelalel LXXV. Jared LXII. Henoch LXV. Methusalach LXXVII. Lamech LIII. Noah DCC. Ad Arphacsad cxxv. Salach cxxx. Eber cxxxiv. Phaleg cxxx. Reu cxxxii. Serug cxxx. Nahor LXXIX. Thare LXX.

NUMERI ad Abraham, super quem sit pax, anni bismille ducenti sexaginta septem.

D REVERTAMVR ad Abraham, super quem sit pax. (Abraham) c. Isaac Lx. Jacob LXXXVII. Leui LII. Kahath LXXI. Amram LXXV. Moses, super quem sit pax, cxx.

NUMERI, quingenti sexaginta quinque anni. A Mose autem, ad succinctionem Ephod Sacerdotum, qui ministrarunt

בְּמִשְׁבֵן

אַרְם
מִן אָרוֹם אַל מִתוֹן מָארָה
שְׁנָה וּשְׁלֵשִׁית שְׁנָה שְׁתָּקָה
שְׁנָה אֲנוֹשׁ ז. קִינָן ע. סְתִּילָלָאָרָה
עוֹה. יְרָד סְבָבָה. חַנּוֹךְ פָּתָח: סְתוּפָלָח עַז
לְפָקָד נָגָן. כָּחָשָׁק. אַל אַרְפְּכָשָׁד
קָלָת. שְׁלָחָ קָל. עַבְרָ קָלָד. פָּלָג
קָל. רְעוֹ קָלָב. שְׁרוֹגָ קָל. נְחוֹר
עַט. תָּרָח ע.

סְסִפְרִים אַל אַבְרָהָם עַלְיוֹ
הַשְּׁלָוֹם שְׁנִים אַלְפִּים שְׁנִית
וּמְאַתִּים שְׁנָה וּשְׁבֻעָה וּשְׁוֹשִׁים

שְׁנָה:
וּנְשֻׁוב אַל אַבְרָהָם עַלְיוֹ
תְּשִׁלּוֹם. ק. יְחִזְקָה ס. יְעַקָּב
הַז. לוֹי נָגָן. קְתָרָת עַז
עַמְּרָם עַה טְרַח עַלְיוֹ תְּשִׁלּוֹם
קָכ. סְסִפְרִים חַמְשָׁה
טְאֹזִיר שְׁנָה וּשְׁשִׁים וּחַמְשִׁים
שְׁנִים וּמִן טְרַח אַל אָזָר
חַכְמָנִים חַאְדָר אַשְׁר שְׁפָטוּ

פְּצַחַנָּא כְּבָרְתָּא. וְנִצְׁאָצָנָנוּן
 וְנִצְׁאָצָנָה. אֲצַחַנָּא. סְוֹמָנָנוּן
 גְּנִזְׁתָּא. ۹۴۳. בְּצַדְּקָה. אֲצַחַנָּה.
 אֲכָבָרְתָּא. וְנִצְׁאָצָנָה. וְנִצְׁאָצָנָה.
 וְנִצְׁאָצָנָה. אֲכָבָרְתָּא. בְּצַדְּקָה. צָבָדָה.

אֲזַבְּנָעָז
 נְוָיָנ
 שְׂמִינִיָּה
 גְּנִזְׁתָּא
 טְבֻנָּה
 טְבֻנָּה
 אֶתְרָא
 כְּזַבְּנָה
 אֲזַבְּנָה
 טְבֻנָּה
 אֲשֵׁזָה
 נְיָנ
 אֲזַבְּנָה. וְנִצְׁאָצָנָה

A	בְּמִשְׁכָּן אֱלֹהִים שָׁנָה וּמִאֲתִים
	שָׁנָה וּחֲמֵשָׁה עֶשֶׂר שָׁנִים
	יִתְּחַיָּה סִירָר חַמְשָׁרָה
	אֱלֹפִים שָׁנָה שְׁבָעָה וְאֶרְכִּים
	שָׁנָה אֶל יּוֹם הַבִּירָת פְּשָׁע
	אַיּוֹלָה
	תְּשִׁרִּי
B	מְרוֹחַשְׁׂנוּ
	כְּסִילִים
	טְבִירִת
	שְׁבַט
	אֶדְרָה
	נִיסְן
	אֵיאָר
	סְבִין
	תְּמָוָה
	אַב
C	אֶדְרָה שְׁנִי

in Tabernaculo, bis mille, ducenti quindecim anni. Fit series summae,
 quinquies mille quadraginta septem anni, ad diem fanatici impostoris.

Ilul
 Tisri
 Marcheschban
 Caßlim
 Tcbith
 Schebat
 Adar
 Nisan
 Ijar
 Sebin
 Tamuz
 Ab
 Adar alter.

IN SA-

A IN SAMARITARVM ANNVM NOTÆ.

SAMARITAS, quos Iudæi סָמָרִי, Arabes سامری vocant, conuenarum gentium colluuiem esse, satis constat ex posterioris Regum capite xvii: quod neque ipsi olim negabant. Aduersis enim rebus Iudæorum, neque se Hebræos esse, neque Iudæos vlla sanguinis necessitudine attinere, palam profitebantur, vt auctor est Josephus. Gens est hodie, supra Iudaicam, totius vetustatis, etiam quæ ad ipsos pertinet, ignarissima. In monte Garizim constitutas sedes & sacrarium religionis habent, vnde ipsi se vocari volunt

B طور للبرگ کمپتیننطیں ad montem benedictum. neque a temporibus Exodi se inde vnquam expulsos fuisse, aut aliunde quam ex Ægypto cum Mose huc immigrasse, credunt. Reges veteres Samariæ, defectionem x tribuum, impulsore Ieroboamo, nefando quidem acceperunt. Nomina Samsonis, Samuelis, Dauidis, & aliorum obiter perstricta habent in Chronico, qui liber Iosue ab illis dicitur. In reliqua vetustate omnino peregrini sunt. Vicatim & oppidatim in regione Samaria habitant, cuius præcipuæ vrbes Flauia Cæsarea, & Flauia Neapolis, quæ olim Sichem. Rabbi Saadia in Targum suo Arabico SICHEM vertit Nables, hoc est, Neapolis. Ea Colonia deducta a Romanis Flauia cognominata a Vespasiano, Cex quibus colonis erat Iustinus Martyr. Nam quod Neapolis a Samaritis habitaretur, propterea populares suos Samaritas vocat Iustinus, non vtique quod ipse fuerit Samarites. Nam & ανθρωποι se vocat, & ad Gentes scribens, caussam reddit, quare ab Hellenismo ad Christianismum descivierit. Qui & Gentilis fuerit, & incircuncisus, non potuit esse Samarita. Errat igitur Epiphanius, qui Iustinum a Samaritis ad Christianos transiisse scribit, οὐτε Σαμαρεῖς εἰς Χριστὸν πεπιστύχασι. Qui enim deduxerunt Coloniam, Samaritas veteres incolas expulerunt. Itaque in eadem Colonia & veteres incolæ erant Samaritæ, & noui coloni Græci, aut Romani, in quibus Iustinus. Erudite de Samaritis Gulielmus Postellus in libello duodecim linguarum differit: quæ quia cognitu digna sunt, inde lector hauriat licet, neque operam perdet. Sed longe luculentissima de illis prodidit Biniamin Iudæus Tutelensis in suo Itinerario; de quo hæc ex fide Arriæ Montani viri doctissimi depromsimus: *Illinc vnius diei confecta via Sebaste accesi, qua eadem Samaria est, in qua Achab Regis Israel palatum adhuc internoscitur. Fuit vero amoenissima*

Kkk sima

sima urbs in monte sita, amæna fontibus, & riuis aquarum, & A
hortis, pomariis, vinetis, & oliuetis: nullumque Iudaum habitantem
habet. Ab hac duabus leucis Nables (NEAPOLIS) distat, SICHEM
olim eti, in monte Ephraim, ubi nulli Iudei sunt: iacetque urbs
in profunda valle inter Garizim & Hebal montes, in qua Cuthæ
circiter centum sunt, solius Mosaicæ legis tantum obseruatores. Hos,
uti dixi, Samaritanos appellant. Habent vero sacerdotes ex posteri-
tate Aharon sacerdotis in pace quiescentis: qui cum nullis aliis con-
nubia iungunt, nisi cum familia sua feminis aut viris, ut genus
impermixtum conseruent: appellanturque vulgo ibidem Aharonitæ:
veruntamen sunt ministri & sacerdotes illorum Samaritanorum. Fa-
ciunt autem sacrificia, & incendunt holocausta in Synagoga, quam B
habent in monte Garizim, citantes illud, quod scriptum est in lege:

ET DABIS BENEDICTIONEM SVPER MONTEM GA-
RIZIM. Aiunt vero ipsi illam esse veram domum Sanctuarij (στόον)
Indunt autem holocaustum in die Phase & aliis festis diebus super a-
ram constructam in monte Garizim ex lapidibus per filios Israelis ex
Iordane sublatis. Iactant vero se ex Ephraim tribu esse. Apud hos
est sepulchrum Ioseph iusti filii Iacob patris nostri in pace quiescentis,
quemadmodum dictum est: Et osa Ioseph, que a filiis Israel ex Ä-
gypto asportata, in Sichem sunt condita. Carent autem hi tribus li-
teris vñ. HE ex nomine Abraham, HHETH, ex nomine Itzhabac, AIN
ex nomine Iacob: quarum loco Aleph, hoc est, spiritum tenuem substi-
tuunt. Hoc signo manifesto arguuntur non esse ex Israelis posteritate
ac semine, cum agnoscant legem Mosis his tribus literis exceptis, quas
ignorant. Obseruant autem se a contaminatione mortui, & osium, &
occisorum, & sepulchri. Moris etiam his est, vestes, quibus quotidie ut-
tuntur, exuere, cum in Synagogam eundum sit, & lauare aquis cor-
pus, aliasque vestes induere in hunc duntaxat usum comparatas.
Estque hic quotidianus ritus. Hæc ille. Ex quibus cumulatissime ha-
bes quæcunque præcipue de hac gente scire desideres. Sed de tribus
literis, sycophantia Iudaica est. Totidem enim literis ne vna quidem
minus, aut amplius, Pentateuchum legunt: & quod caput est, literis
non adulterinis, vt Iudei, sed meritis Mosaicis characteribus, vt plane
a Postello proditum est, & res ipsa loquitur. Quin audeam dicere,
eos, qui olim cum cultu Dei idolatriam miscabant, vt diserte ex-
tat in posterioris Regum capite xvii, 29, 30, 31, 32; eos, inquam,
hodie adeo ab omni idolatria abhorrere, vt in hac parte Iudeos
ipso superare videantur. Sed Iudei de ipsis multa impudentissime
mentiuntur, vt sciunt qui Talmud & Commentarios Rabbinicos
legerunt,

A legerunt, quale est illud calidissimum mendacium, quod refert Aben Ezra in principio libri Ester. Vbi initio Geneseos scriptum est a Moysi: *In principio creauit Deus*: ait in Pentateucho Samaritanorum scriptum esse: *In principio creauit Asima*: quod Asima esset Idolum Emathitarum: quasi gens Samaritarum ex solis Emathitis constaret, & non aliis gentibus. Iudei enim vocant eos Cuthaeos potius quam Emathitas. Speciosius igitur mentiti fuissent, si dixissent in Codice Samaritano fuisse scriptum: *In principio creauit Nergel*. Nam Nergel erat Idolum Cuthaeorum, non autem Asima, ut in xvii cap. posterioris Regum extat. Quare in hoc plumbeos se plane profitentur, cum tam prodigioso mendacio Samaritas hostes suos traducunt. Nam tantum Babest, ut aliquid assuerint Pentateucho, ut totidem literis quot Iudei, scriptum habeant, quod iam diximus. Ex hac gente colonos in urbes Aegypti traduxit Ptolemæus Lagi, quorum hodie reliquiae sunt iij Samaritæ, qui synagogam in magna urbe Cairo habent. Iosephus lib. xii. § 3. Πόλεμαι τοις αἰχμαλώτοις λαβὼν δύπτε τὸ ιερὸν Ιερούσαλαμ, καὶ τῷ πρῶτῳ ιεροσόλυμα τόπῳ ἡ Σαμαρεία τὸ ιερόν Γαρζεῖν, κατέκινεν αἴπαντας εἰς Αἴγυπτον αγαγόν. Postea: σάρδις μήριγα τοῖς οἰκυόνοις αὐτῷ πέρι τὰς Σαμαρείτας τὴν πάτριον αγαγόντες τὸν έθνον διποσάζειν πεισματικοῖς ἐγίνοντο καὶ πέρι αλλήλους ἐπολέμουν, τῷ μὴ Ιεροσόλυματος τὸ πατρὸς αὐτοῖς ιερὸν αἴγυπτον εἶναι λεγόντων, καὶ τὰς θυσίας ἐκεῖ πέμπειν αἰγυπτίων. τῷ οὖτε Σαμαρείτην τὸ Γαρζεῖν ὅπος κελεύοντων. Ex iisdem Samaritis habi-

Ctari insulam quandam in sinu rubro notat Geographus Arabs, scriptor eximius, in quinta parte climatis secundi: quam propterea vulgo dici

INSVLAM SAMARITARVM: ومنها جزيرة السامری وسكنوها

قوم يهود سامرية وقلبتهم ارب يقول احد هم اذا لقي انسانا لا مساس وبدون الملاحظة يعرف انهم من اليهود المنسيين الي السامری صاحب العجل في زمان موسى عليه السلام. Post eam, Insula Samaritarum, quam incolunt quidam Iudei Samarita. Argumento est, quod unusquisque eorum dicat, quoties aliquis applicat se ad eos, Ne attingas. Et hoc quidem sermone cognoscitur, quod ipsi sint De iis Iudeis, qui cognominantur Samarite complices vituli in seculo

Mosis, super quem sit pax. Proverbialis est locutio in Alcorano: Nullius colloquio fruaris. Ex quo intelligitur vere Samaritas esse, qui illam insulam incolunt, ut qui aduenas colloquio sui arceant, quod omnes profanos existiment. quæ arrogans superstitionem etiam hodie in Samaritis remansit, ut relatum ab iis, qui eos conuerterunt. Epiphanius 522. de Samaritis, Ταῦτα ἔχοντες οἱ Ιερούσαλιν

Ἐ οὐτέλεθεν ταῦτα καὶ μάτις πεστψαίνειν πινδόν. vides πεστψαίνειν πινδόν in A-Arabismo ψωλούς & Bene ergo Epiphanius hæc interpretatur. Aliibi ὅδαπ σωματίοις βαπτιζόμενοι επανάστασις θεοῦ ἐτέρος τῷ αὐλοεθνῶν. Μιασμοὶ γὰρ τό πινδός απτεράς ἡτοι θίγειν αὐλάς πινδός αὐλοφύτες απ' αὐλάς δόγματες. Quod autem idem Epiphanius ait Samaritas Pentecosten & Pascha in autumno celebrare, falsissimum. Isti igitur Ægyptienses Samaritæ iam a temporibus Ptolemæi Lagi eo traducti quotannis a Synagoga & synedrio Garizim accipiunt typum anni, quem sequi debeant, qualis est iste typus, quem tibi damus, benigne lector, conueniens anno Christi 1584, inde Cairo ad nos in Galliam missus. Duo autem eiusdem anni exempla simul accepimus. Alterum habebat annum dumtaxat ipsum cum suis mensibus Solaribus, & Lunaribus: conceptum literis pene inexplicabilibus. Itaque (dicam serio) Herculeum facinus fuit legere, & lecta explicare. Nam diuinandum plane fuit. & vereor, ne in quibusdam hariolati simus. Etenim rationem & epilogismum neomeniarum non capimus, quod ingenue fatendum est. In altero exemplo præter annum, inerat computus temporum ineptissimus quidem ipse, sed tamen quem scire præstet, quam ignorare. In fine erant & menses Solares seorsim concepti.

IN N O M I N E ΙΑΗ) Est πεστψαφή, qua semper vtitur magna Synagoga Garizim, cum ad alias Samaritanorum Synagogas typum anni sequentis dirigit. At veteres Episcopi in formatis, aut in literis ad synodos non πεστψαφώ, sed ψωλοφώ huic πεστψαφή similem adiiciebant: Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΤΡΙΟΣ ΗΜΩΝ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΣΤΝΟΔΟΝ ΦΤΛΑΞΑΙ ΟΠΕΡ ΕΤΧΟΜΕΘΑ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ. Porro in hac prographe sunt quædam truncata, quæ integræ in Iudaicis literis posuimus: ne quis in Samaritano exemplo erratum putet.

C O M P U T V S A N N I C C X) computus τετραγωνικός. Id est, ἐμβολισμός. Ita & Iudæi & Samaritani rationem anni vocant, a parte totum, ut in Iudaico Computo demonstratum est. Apparet igitur hanc doctrinam vetustissimam esse, cum idem verbum commune sit Iudæis & Samaritis, inter quos iam a bis mille quadringentis annis & amplius nullum commercium intercedit.

A N N I C C X) Appellationes mensium Lunarium sunt plane Hagarenæ, ut vides. Itaque periodo vetere Hagarenorum 228 annorum aut vtuntur hactenus, aut sane vsi sunt aliquando, idque ut una opera soluto anno simul & enneadecaeteride vtantur. Et quidem pro soluto anno necessario vti debent periodo minore Arabicæ 30 annorum, quæ nihil reliquatur de ratione Lunæ. deinde maiorem

A rem periodum annorum 210 ad methodum Lunæ adhibere necesse est. Quod si verum est, ordiuntur Computum suum ab anno confusionis, a Nisan, cuius neomenia incidit in XIII. Martij, die Veneris, quæ erat Hagarenorum Dea, ut alibi diligenter docuimus. Itaque hic Nisan fuerit ultimus periodi annorum 210. Nam ab anno confusionis, ad hunc annum, qui erat Christi 1584, sunt anni absoluti Iuliani 1629. qui sunt anni Arabici 1679 solidi cum XI diebus superfluis: & hic annus Samaritarum erat annus 1680 Arabicus iniens. Diuisus per 210, relinquit septem periodos absolutas annorum 210, & ultimum annum octauæ periodi. Et quia hæc periodus cœpit a die Veneris, in fériis neomeniarum nihil omnino differt a periodo Hegiræ, in qua annus ultimus, nempe 210 debet incipere a feria prima.

B CONIUNCTIO Elhagiathi) Hæc coniunctio hic notatur feria secunda, sequente tertia, quia facta est post decimam horam dierum. Itaque pertinet ad noctem sequentem, unde incipit dies ciuilis Samaritanus. Sed in periodo annorum 210, ultima neomenia debebat incipere feria prima, Kalendis Martij. Quare rationem meliorrem sequuntur. sed numeros ipsos nulla coniectura assequi potuimus. Dicitur autem incipere a VI Adar Solaris scilicet, cuius neomenia XXVI Februarij, feria V. Ideo a nocte cœpit, quæ sequuta est diem V ipsius Adar, post secundam Martij Iuliani, cyclo Solis XXV.

v. XXXI) Hoc est, prima Adar Lunaris incipit feria V in XXVI Februarij. Mensis habet XXXI dies. Sic in sequentibus feria neomeniae mensis Lunaris apposita est, cui subiungitur numerus dierum mensis Solaris:

In Phase quarta Nisan.) Mensem Solarem Nisan vocat Phase, ut mensem Solarem Tisri Scenopegiam, vel ἡμέραν. Porro ubi succurrit ḥillūn, ego verti tricesimas. Si quis melius diuinauerit, manus dabo. Nam diffido coniecturæ meæ. Et totam horum momentorum, ut alibi dixi, & syzygiarum rationem ignoro, quæ nullo modo congruit cum medio motu Lunæ.

D ANNI VII IN SEMITAH) שְׁמִתָּה, ut vel mediocriter Hebraice docti sciunt, quam Solon ad verbum σεπτημανον vocat, proprie est septimus annus Hebdomadis. Sed quemadmodum Sabbathum non solum pro septimo die sumitur, sed etiam pro tota hebdomade: sic etiam Semitah non solum pro septimo anno, sed etiam pro tota annali hebdomade tam Iudæis, quam Samaritis usurpat. Igitur iste annus, qui erat Christi 1584, fuit septimus Hebdomadis Samaritanæ ab Ilul eiusdem anni 1584, quando incipiebat annus

Iudaicus 5345, qui diuisus per 7 reliquatur 4, non 7. Itaque annus primus Hebdomadis Samaritanæ incipit ab anno quinto Hebdomadis veræ & legitimæ Iudæorum. Quam rationem sequantur, haud facile dixerim. Fortasse, id quod alibi dicimus, vtuntur annis Nabonassari, a quo ille annus erat 2331 Julianus. qui est numerus septenarius. Sed hoc est hariolari. Franciscus Iunius, vir summa eruditione præditus, putauit posse fieri, vt a templi conditu, quod Sanbelletes in monte Garizim construxit, annos suos deducant. Sane in Chronico Eusebiano, anno secundo Olympiadis cxi, Manasses construit templum in monte Garizim. Erat annus periodi Julianæ 4379, in cuius diebus æstiuis cœpit annus secundus illius Olympiadis. & sequenti anno 4380 cœptum fuerit conditum templum Samaritanum. Annus vero 1584 erat 6297. Differentia, anni completi 1917. Quare annus Christi 1584, sine dubio erat 1918 a conditu templi Sanaballatici, qui est ultimus annus 274 septimanæ. Ita vera fuerit coniectura viri longe doctissimi. Sed quia semel diuinare cepimus, longe melius est dicere illos 210 annos, de quibus supra monuimus, non solum esse Julianos, sed etiam de periodo Dionysiana iam inchoata. Nam & ipsi sunt septenarij. Et sane ita hæc coniectura arridet, vt non possim facere, quin veram credam. Sed quot periodos absolutas ante illos 210 annos numerent, haud temere dixerim. Sane duæ periodi cum illis 210 annis compositæ, & retro ab anno 1584 retextæ desinunt in 311 annum Christi. quæ æra fuerit antiquior vno Ctantum anno prima Indictione Constantiniana. Hæc quidem sunt hariolations, sed tamen non contempnendæ. Quid aliter facias in tanta rerum obscuritate? Hinc videmus eos, quemadmodum non fuerunt vera Ecclesia Dei, ita argumentis veris Ecclesiæ caruisse. Nam Iudei recte Hebdomadem annalem obseruant. Imperiti autem & κακοῦδις sunt, qui hoc negant. Porro ipsi Samaritani annum primum primæ Semitah, atque adeo primi Iubilei ineunt ab anno 41 Exodi. Verba eorum sunt ex illorum Chronico: *Nubes vero recessit initio mensis primi SEMITAH primi IVBILEI, ab initio ingressus filiorum Israel in fines diuisionum (Terra.) Fuerit autem hoc a diebus Mundi stabilitis in lege, ad praesens tempus, bis mille septingenti D nonaginta quatuor anni. Et quidem hæc Æra sana est, quam docti putant ab Æra diluuij.* Hæc illi in Chronico ex Hebræo prisco in Arabicum conuerso. In quo faciunt Æram mundi 301 annis absolutis maiorem iusta, contra epilogismos legis, quos tamen ipsi testes producunt. Tam autem 2794 anni, quos ipsi profitentur a conditu mundi, ad transitum Iordanis, quam 2493, qui sunt veri anni ab Adam, ad transitum Iordanis, per septem diuisi relinquunt primum annum

A annum Semitah. Sed ipsi Samaritani non recte ad suum tempus hæc referunt. Inde fit, vt alieno tempore Semitah obseruetur. Quæ res ostendit, populum hunc esse colluuiem multarum ac diuersarum gentium. Nam si fuisset semper vna gens, verum usum Semitah retinuissent, vt Iudæi: qui vbiunque terrarum sint, verum annum hebdomadicum obseruant.

S V C C O T H) Quem locum habeat hic hæc vox, fugit me ratio,

In solenni) Ita vocat Tisri Solarem, quemadmodum Phæse vocat Nisan Solarem. Et nisi fallor, vno mense serius, quam Iudæi tam Pascha, quam ἡλιοτηματιανον eo anno celebrarunt. Videtur enim B Tisri in dictus, quod in eo semper Scenopegia celebretur: item Nisan Solaris vocatus Phæse, quod semper Pascha in illum incidat. Sed de his consulendi essent amplius Samaritani ipsi. Nam hoc, quod facimus, plane est micare in tenebris. Hoc vero exploratum est, menses eorum totidem diebus, quot Iulianos, constare, sed alio capite neomeniarum, vt libro secundo & quarto demonstratum est.

I N N O M I N E D E I) Græce id melius, ἡ ὀρόματα Θεῶν ἐρεγένθησαν καταδυοδώμενα.

A B Adam ad mortem eius) Quare minus putent, quam præscribit Mosis epilogismus, non magis mihi constat, quam quare Septuaginta plus putent. Totus vero hic Epilogismus annorum plane iocularis, &c, vt nihil aliud dicam, Samaritanus est.

Anni bismille ducenti sexaginta septem) Sane epilogismus reddit centum annis amplius 2365. Error est in annis Noe 700, pro 600 p̄v. pro 600.

Ad succintionem Ephod) Non dubitamus, quin inter scribendum unum Aleph calatum effugerit, & pro חָנָן, legendum esse חָנָן. Cingulum aut succinctum Ephod vocat creationem sacerdotum. Sed quid velit, plane ignoro. Nam quid est illud? a Mose, ad tempus, quo sacerdotes, qui ministrabant in Tabernaculo, succincti sunt Ephod. Hic est supinitas plusquam Samaritana. A Mose igitur, ad illud tempus, computant annos 2215, qui cum annis 2267 ab Adam, ad Abraham, item 565 ab Abraham, ad Mose, fierent vna, anni 5047. Igitur annos 5047 putant ab Adam, ad עַשְׂרֵה חֲצִיכָה ad enthouſiaſten abreptitum, siue fanaticum, qui sine dubio est Muhammedes Pseudopropheta. Itaque computus Samaritarum ab Adam, ad primum annum Christi Dionysianum, ponit annos 4425. Sed hæc ineptissima sunt. Maior est iste Computus Iudaico cyclis 35, hoc est, annis 665, vero autem epilogismo Mundi annis 476, minor periodo Iuliana annis 287. Itaque & cyclo Lunæ conuenit cum Iudaico, &

per 7 diuisus relinquit verum annum Hebdomadis Sabbaticæ. Nam A differentia eius & Iudaici, ut diximus, sunt cycli 35, qui est numerus septenarius. Itaque si ab hoc computo instituendus esset cyclus Lunaris, primum nouilunium Tisri Samaritani esset in ix Octobris, feria v, cyclo Lunæ 3, Solis 8, anno periodi Julianæ 288. Character Tisri, s.i. 979. Sed, quantum videmus, neque sunt tam acuti; & nouus est iste computus Samaritanus. Nam in libro Iosue (illud est Chronicon ab excessu Mosis, ad tempora Antoninorum) putant ab Adam, ad Alexandrum, annos 3930. At secundum hodiernam æram, annus primus Seleucidarum esset 4114 ab Adam, & 4090 ab initio Alexandri. Rursus idem liber Iosue ab Adam, ad excessum Adriani, putat annos 4513. Secundum computum B hodiernum essent anni 4562. Nam computus hodiernus ab Adam, ad primum annum Christi Dionysianum, putaret annos 4425. A primo autem anno Dionysiano, ad excessum Adriani sunt anni 137. Ita nullam veram rationem annorum mundi inire potuerunt.

Adar alter) Si menses isti sunt Solares, ut patet ex typo anni, quomodo illis apponitur Adar alter? Nam is est embolimus mensis. Menses Lunares appellationibus Agarenis designantur. Quare solus mensis embolimus appellatione Chaldaica? Et hic quoque hæreo. Comparauimus autem menses Samaritanos cum Hagarenis anni Hegiræ 992, qui annus erat Indorum 1679 iniens, & conueniebat in illum Christi 1584 ineuntem. A primis enim Kalendis Ianuarij Iuliani, ad annum Christi 1584 ineuntem, qui sunt anni Iuliani 1628, præterierunt Indis anni Arabici absoluti 1678. Itaque is annus Hegiræ 992 cœpit a 4 Ianuarij, feria septima, ut habes in subiecta Tabella. In omnibus neomeniæ Samaritanæ cum Hagarenis conueniunt, præterquam in tribus ultimis mensibus. Nam Ramazun Samaritanus erat in xxvi Marschenban. At Dulhagiathi Hagarenus ei respondens in xxvii. Schevval Samaritanus in xxvi Caslim, Muharram 993 Hagarenus ei conueniens in xxvii. Denique Elkadathi Samaritanus xxviii Tibeth. Contra Tzephar 993 Hagarenus in xxvi. Ex his vides eos menses cognominibus Chaldaicis esse Solares, non Lunares: & tamen mensis Embolimus vocatur Adar posterior: qui cum hoc anno non habeatur, fortasse falsum fuerit, eos Pascha in Aprili celebrasse: de quo amplius deliberandum. Nam hæc plane mihi Cimmeriis tenebris sunt obscuriora. Candidi lectores boni consulant, & voluntatis, non ingenioli mei rationem habento. Habemus eorum magnum Chronicon ex Hebraica lingua in Arabicam conuersum, sed chara-

A charactere Samaritano descriptum. In eo sunt multa cognitu digna, quanuis aliquando commentis Samaritanis incrustata. Is liber, vt

	Menses Hegiræ.	Feriae ne menses.	Menses Juliani.	Menses Samarit. Lunares.	Menses Samarit. Solares.
Anno 1584.	<i>Muharram 992</i>	7	<i>4 Ian.</i>	○ ○	○ ○
	<i>Tzepbar</i>	2	<i>3 Febr.</i>	○ ○	○ ○
	<i>Rabie prior</i>	3	<i>3 Mart.</i>	<i>Elhagiathi</i>	<i>6 Adar</i>
	<i>Rabie posterior</i>	5	<i>2 April.</i>	<i>Muharram</i>	<i>5 Nisan</i>
	<i>Giumadi prior</i>	6	<i>1 Mai.</i>	<i>Tzephar</i>	<i>4 Ijar</i>
	<i>Giumadi poster.</i>	1	<i>31 Mai.</i>	<i>Rabie I</i>	<i>3 Sebin</i>
B	<i>Regeb</i>	2	<i>29 Iunij</i>	<i>Rabie II</i>	<i>2 Tamuz</i>
	<i>Sahaben</i>	4	<i>29 Iulij</i>	<i>Giumadi I</i>	<i>1 Ab</i>
	<i>Ramadhan</i>	5	<i>28 Aug.</i>	<i>Giumadi II</i>	<i>30 Ab</i>
	<i>Sevväl</i>	7	<i>26 Sept.</i>	<i>Regeb</i>	<i>29 Ilul</i>
	<i>Dulkadathi</i>	1	<i>25 Oct.</i>	<i>Sahaben</i>	<i>28 Tifri</i>
	<i>Dulhagiathi</i>	3	<i>24 Nou.</i>	<i>Ramazun</i>	<i>27 Marseban</i>
	<i>Muharram 993</i>	5	<i>24 Dec.</i>	<i>Schevväl</i>	<i>27 Gaslim</i>
Anno 1585	<i>Tzephar 993</i>	7	<i>23 Ian.</i>	<i>Elkadathi</i>	<i>26 Tibeth.</i>

C diximus, incipit ab excessu Mosis; desinit infra tempora Imperatoris Hadriani. Propterea vocatur Liber Iosue, quia nimur ab excessu Mosis & ducatu Iosue incipit. Qui in Palæstina peregrinantur, possent & alia & Pentateuchum ab illis adipisci. Nam sane Christianæ pietatis homines paulo hac in re negligentiores hactenus fuerunt: ex cuius rei cognitione vberrimi fructus in sacra historiam redundarent. Spero non defuturos, qui voto nostro satisfaciant, aut exemplo nostro hæc illustraturi sint. Nam huic conatui nostro multa deesse ad perfectionem vt non dubitamus, ita palam profitemur:

COM-

COMPVTVS
ECCLESIAE
AETHIOPICAE.

IN NONINE PATRIS ET FILII ET SPIRITVS SANCTI
VNIVS DEI. Narrabimus vobis, Patres nostri, & fratres nostri,
quantum fieri potest, annos, & dies, & Sabbathi Christi.

COMPVTVS RECTVS PER QVEM PROXIME ACCEDET,
VT SCIAS AB ADAM, VSQVE QVO CONSVMETVR SÆCVLVM:

Annū gratiæ sume, in quo es (*quatuor aquabis*). Nouenadēna
abiice. Quod de eo reliquaberis, ipse est annus: & ab eo vnitatem
Dabiice. In i anno xi Epacta. Tunc xix Mascaram Matque. In ii
anno xxii Epacta. Tunc viii Tikmith Matque. In iii anno iii E-
pacta. Tunc xxv Mascaram Matque. In iv anno xv Epacta.
Tunc xvi Mascaram Matque. In v anno xxv Epacta. Tunc v Tik-
mith Matque. In vi anno vi Epacta. Tunc xxiv Mascaram Mat-
que. In vii anno xvii Epacta. Tunc xiii Tikmith Matque. In viii
anno xxviii Epacta. Tunc ii Tikmith Matque. In ix an-
no ix Epacta. Tunc xxi Mascaram Matque.

ପ୍ରୀ: ଦୁଃଖା: କାହିନ୍ତି: ଗରା: ୧
ପ୍ରତିକରିତଃ: ଯତ୍ପଦ୍ମଃ::
ପ୍ରୀଚ: ଦୁଃଖା: କାହିନ୍ତି: ଗରା: କାମ:
ପିଲାହିରାଜଃ: ଯତ୍ପଦ୍ମଃ::
ପ୍ରୀକ: ଦୁଃଖା: କାହିନ୍ତି: ଗରା: ୩
ପିଲାହିରାଜଃ: ଯତ୍ପଦ୍ମଃ::
ପ୍ରୀତି: ଦୁଃଖା: କାହିନ୍ତି: ଗରା: ୫
ପିଲାହିରାଜଃ: ଯତ୍ପଦ୍ମଃ::
ପ୍ରୀତି: ଦୁଃଖା: କାହିନ୍ତି: ଗରା: ୬
ପିଲାହିରାଜଃ: ଯତ୍ପଦ୍ମଃ::
ପ୍ରୀତି: ଦୁଃଖା: କାହିନ୍ତି: ଗରା: ୭
ପିଲାହିରାଜଃ: ଯତ୍ପଦ୍ମଃ::
ପ୍ରୀତି: ଦୁଃଖା: କାହିନ୍ତି: ଗରା: ୮
ପିଲାହିରାଜଃ: ଯତ୍ପଦ୍ମଃ::
ପ୍ରୀତି: ଦୁଃଖା: କାହିନ୍ତି: ଗରା: ୯
ପିଲାହିରାଜଃ: ଯତ୍ପଦ୍ମଃ::

IN x anno xx Epacta. Tunc x Tikmith Matque. IN xi anno i
Epacta. Tunc xx ix Mascaram Matque. IN xii anno xii Epacta.
Tunc xviii Mascaram Matque. IN xiii anno xxiii Epacta.
Tunc vii Tikmith Matque. In xiv anno iv Epacta. Tunc
xxvi Mascaram Epacta. IN xv anno xv Epacta. Tunc xv Ma-
scaram Matque. IN xvi anno xxvi Epacta. Tunc in iv Tik-
mith Matque. IN xvii anno vii Epacta. Tunc in xxiii Ma-
scaram Matque. IN xviii anno xviii Epacta. Tunc xii Tik-
mith Matque. IN xix anno non est Epacta. Tunc xxx Masca-
ram Matque.

ATQVE hoc obserua, scito, considera, quod non est Matque ex prima Tikmith. Et hac in re circumspectus esto, ne commiscearis cum refractariis.

VT SCIENCES

Digitized by Google

• ወንድለ፡ በዘ፡ ተለዱር፡ ማለተ፡ የዕቅስ፡
• መሬት፡ መስራት፡ ተለዱ፡ ወቻኑ፡ ለናገድ፡
• ወጪበ፡ ገብናቱ፡ ተደረሰኝ፡ ዘይሁም፡ እያካለፈኝ፡
• ወቻኑው፡ ተለ፡ እስተኽ፡ ወቻኑቸ፡ እመኑሁ፡
• ወቻኑይሩ፡ በለይ፡ ወከተረዱና፡ እየይ፡ ወጪኑ
• ማለተ፡ የዕቅስ፡

በዚ፡ ተሳኔ፡ ላይምቻች የዚ፡
በወተ፡ መስራት፡ በበ፡ ን፡ ተንሸሬ፡ ወጤ፡ ተቋክሻ፡
ለኅለሁ፡ ወዘተሁና፡ ተልሱሁ፡ ላይ ን፡ ወለቱሁ
እናይምቻች የዚ፡

በዚ፡ ተለዋር፡ እናፋች፡ አሁን፡፡
በዚ፡ የአራት፡ ተናሬል፡ ለሆ፡ ለፋ፡ ወላለም፡
በዚቀቃ፡ የኩል፡ ለፋሂ፡ ደኅና፡ ለፋች፡፡ ወላለም፡፡
የኩ፡ ዘተረከኩ፡ ለፋሂኑ፡ ፕ ድኅና፡ ለፋች፡፡

በዚ፡ ተለዋር፡ የመተ፡ ወንደለዎች፡
የመተ፡ የአጭታ፡ ለዚ፡ እያ፡ ተከራል፡ ወለኝም፡ ተረፈ
ሆ፡ መተናለ፡ ማቴዎስ፡ ዘ፡ መተናለ፡ መርቀስ፡
ወጥ፡ መተናለ፡ እቅስ፡ ወለኝም፡ ስረም፡ ጊ፡ ትሳል፡
ለዚ፡ እያ፡ ለሚሆ፡ መተናለ፡ የዚች፡

ନାମ: ପାତ୍ରଚାର: ଯଦୁକଣ:
ଶବ୍ଦ: ମୁଖୀନ୍ଦ୍ରିୟ: ପରିଶର୍ମାନ୍ତର: ପାଦକଳି:

፩ የሰነድ፡ ከ፡ ዘ፡ ተመቻ፡ ተረጋግጧ፡

በዚህ የሰውን ስም አለበት

卷之九

କୁଟୁମ୍ବକୁ ପାଇଁ ଏହାରେ କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା କିମ୍ବା

四

RVRVS V T S C I A S D I E M I O H A N N I S . A N N V M gratiæ accipito . Diuidito * per quatuor partes . Mensuram quadrantis apponito supra illum vtrinque . Commisceto omne simul . Abiice ab eo i i . Diuide septies . Quod reliquatus eris de viii , ipsa est dies Iohannis .

V T S C I A S I N D I C T I O N E M . A N N V M gratia quindecies diuidito . II adiu-
ce supra illum . Quod reliquum feceris , accipe de x v . Ipsa est Indictio .

VT SCIAS PAGOMEN, IN QVO ES. ANNVM gratiæ partire per quatuor D partes. Quod si æquata fuerit diuisio, tunc v i Pagomen. Sin autem aliquid reliqua-
tus es, tunc v Pagomen.

UT SCIAS ANNVM EVANGELISTARVM. ANNVM gratiæ per quatuor partes diuidito. Quod si reliquatus es I, dies Matthæi. Si II, dies Marci. Si IIII, dies Lucæ. Sin autem æquata fuerit diuisio per IIII, tunc dies Iohannis.

Vt scias matque. in quo es, adde xix. Futurum (Matque) inuenies. viii adde. Secundi anni (Matque) inuenies.

MATQVE si prioris Sabbati contigerit, **xxii** adiice. Introitum ieiunij inuenies. In prima feria **xxi**. In secunda **x x**. In tertia **x ix**. In quarta **xviii**. In ter-
tia **xvi**. In Parasceua **xv** adiice. Introitum ieiunij inuenies.

MATOVE

Digitized by Google

A מִטְקָע בְּקַרְבֵּן לְאַסְטְּנָה כֹּזֶן וְוִסְקָע פְּסִיקָה
תְּרִכְכָּב בְּאַחֲרֵי יְוָה בְּסֶנוּי טֹו בְּסָלּוּס יְוָה
בְּרִכְנוּעַ גַּבְּרִים יְבָרְכָה יְאַמְּרָה וְוִסְקָע
פְּסִיקָה תְּרִכְכָּב :

מְטֻקָּע לְאַם רַכְכֶּב יְט וִסְקָ צֹס
אַיְתָהוּ תַּרְכֵּב הַ וִסְקָ לְעַל גַּדְר בְּעַל
מְצֻלָּת תַּרְכֵּב :
לְאַם רַכְכֶּב מְטֻקָּע יְט וִסְקָ פְּשָׁחָ
תַּרְכֵּב :

B מטקה לאמ' ריבכָּה ט וסְךָ יוֹרִית תְּרַכָּב
וְדֵבֶר לְעַל מטקה מצלחת תְּרַכָּב *
מצלת בקרמיית לאמ' כוֹן ח וסְךָ בָּאָרֶת
צום תְּרַכָּב באחדו ? בקנוי ו בסלום ח
ברכינו ר' בחמום ג בעירב ב וסְךָ בָּאָרֶת
אָזְהָר תְּרַבָּה

**באת צום לאס רככֶ בּוֹ ויסך דבר
וית תרככֶ כְחַ ויסך פסיך תרככֶ
וט ויסך רככֶ תרככֶ רֵ ויסך באלוּם
תרככֶ יָרֵ ויסך באּוֹ תרככֶ
לעל באת צום:**

כאת צום לאם רכוב לו וסך
רכוב וית תרכוב רכבר וית לאם רכוב
כא וסך חוספאנן תרכוב כא וסך פסיק תרכוב פסיק
לאם רכוב כא ורכוב תרכוב
רכוב לאם רכוב פטקו אסך צום
קמג קמו צום יהו בעל מ תרכוב

MATQVE in priore (Sabbato) si fuerit, **xvii** adiice. Pascha inuenies. In prima feria **xvi**. In secunda **xv**. In tertia **xiv**. In quarta **xiii**. Quintæ **xii**. Parasceua **x i.** adiice. Pascha inuenies. **MATQVE** si reperisti, **ix** adiice. Ieiunium Iudæorum inuenies. **v** adiice supra Badri. Solenne Azymorum inuenies. Si inuenisti Matque, **x (xiii)** adiice. Phase inuenies. Supra Phase **x i** adiice. Ieiunium salutis inuenies. **SUPRA** ieiunium salutis adiice **vii**. Iodid inuenies. **MATQVE** si inuenisti, **ix** adiice, Judith inuenies. **D** **xiv** adiice supra Matque. Azyma inuenies. **AZYM A** in priore (Sabbato) si fuerint, **viii** adiice. Introitum ieiunij inuenies. In prima feria **vii**. In secunda **vi**. In tertia **v**. In quarta **iv**. In quinta **iii**. In Parascea **ii** adiice. Introitum ieiunij inuenies. **INTROITVM** ieiunij si reperisti, **xxvii** adiice. Montem Oliueti reperies. **xv** adiice. Pascha inuenies. **xix** adiice. Racba inuenies. **iv** adiice. Solenne quadragesimæ inuenies. **xiv** adiice. Solenne Pentecostæ inuenies. Supra introitum ieiunij. **INTROITVM** ieiunij si naëtus es. **xxvii** adiice. Montem Oliueti inuenies. **MONT EM** Oliueti si naëtus es, **xxi** adiice. Hosana inuenies. **vii** adiice. Pascha inuenies. **PASCHA** si inuenisti, **xxi** adiice. Racba inuenies. **RACBA** si naëtus es (*Matque usque ad ieiunium cxiiii. cxi. vi. ieiunium*) **xv** adiice. Solenne Tessaracostæ inuenies.

መጥቃት፡በቅዱም ለአሸ፡ከፍ፡ተኋ፡ወጥና፡ፈኩስ፡
ቁርሰ፡በለምና፡ተሂ፡በየኅር፡ተኋ፡በዘላኑ፡ተኋ፡
በረጋገድ፡ተኋ፡ዘንዴስ፡ተሂ፡ዘንረሰ፡ተኋ፡ወጥና፡
ቁርሰ፡ቁርሰ፡፡

መጥቃት፡ለኋው፡ረከብና፡ተኋ፡ወጥና፡ሸው፡
እራሱምና፡ቁርሰ፡፳፡ወጥና፡ለሆ፡በኋር፡በሆ፡
ለሆ፡ቁርሰ፡፡

ለኋው፡ረከብና፡መጥቃት፡ተኋ፡ወጥና፡ቁሬስ፡
ቁርሰ፡፡

ለሆ፡ቁሬስ፡ቁርሰ፡ወጥና፡ሸው፡የሆ፡ቁርሰ፡፡

መጥቃት፡ለኋው፡ረከብና፡ሸው፡ወጥና፡የሆ፡ቁርሰ፡
ተኋ፡ወጥና፡ለሆ፡መጥቃት፡መሆታ፡ቁርሰ፡፡

መሆታ፡በቅዱም ለአሸ፡የኋ፡ተኋ፡ወጥና፡
ሸው፡ቁርሰ፡፡በለምና፡ተሂ፡በየኅር፡ተኋ፡በዘላኑ፡ተኋ፡
በረጋገድ፡ኋ፡በዘላኑ፡ተኋ፡በኋር፡በሆ፡
ሸው፡ቁርሰ፡፡

ለሆ፡ሸው፡ለኋው፡ረከብና፡ተሂ፡ወጥና፡ቁሬስ፡
ዘርጥ፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡ተሂ፡ወጥና፡ቁርሰ፡ቁርሰ፡፡
ሸው፡ወጥና፡ረከብና፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡፡
ዘርጥ፡ወጥና፡፡

ለሆ፡ሸው፡ለኋው፡ረከብና፡ተሂ፡ወጥና፡ወጥና፡
ዘርጥ፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡፡

ለሆ፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡፡ቁርሰ፡፡

XIII

V.I.V.

XV.

三

XVIII.

SOLENN Tessaracostæ si inuenisti, x adiice. Solenne Pentecostæ inuenies. **SOLENN** Pentecostæ si inuenisti, iii adde. Ingeniculationem solennis Pentecostæ inuenies.

- XX.** NE Pentecostes in Iudeam, **xxv** adde. In generaliationem locum Pentecostis Iudeam.

MA T Q V E in priore (Sabbato) si fuerit, **viii** appone, Ninive inuenies. IN prima fe-
ria **vii**. IN secunda **vi**. IN tertia adiice **v**. IN quarta adiice **iv**. IN quinta adiice **iii**.
IN Parasceua **ii** adiice, Ninive inuenies.

XXI. **S V P R A** Ninive **x iv** adiicc. Introitum ieunii reperies. **x i** adiice. Montem Oliueti
inuenies. **ii** adiice. Hosanna reperies. **ix** adiice. Pascha inuenies. **iii** adiice. Racba inue-
nies. **iiii** adiice. Racba inuenies. **xviii** adiice. Solenne Tessaracostæ inuenies. **xxviii**
adiice. Solenne Pentecostæ inuenies. **S u p r a** Ninive. D

XXII. **I N T R O I T U M** ieunij si nactus es, **iii** reiice. Montem Oliueti inuenies. Montem Oli-
ueti si reperisti, **ii** reiice. Pascha reperies.

XXIII. **I N P R I M A** cella, & in numero **I o b e l**, **x** Iubilea. Et supersunt **vi** Hebdomades an-
norum. Rursus in Hebdomadibus annorum, **vni** cellæ **lxxvi** Hebdomades erunt tibi.
Et summa omnium cellarum **xiii**, Iubilea. Summa omnium cellarum **xiii**, cellæ **cxi**
Iubilea, cum **vna** Septimana. Item in numero Septimanarum **D C C C C L X X X V I I I** tredecim
cellarum. Anni autem **vi** m. **D C C C C . xvi**. Item adsciscet **i** lubileum, & **v** Hebdomadas.
Et prouenient tibi **vii** m. anni, qui est annus Pattis nostri Adam. Omnia autem Iubilea
ab Adam, usque ad consummationem saeculi, **cxlvi** cum **vi** Septimanis. Et prouenient
tibi **vii** m. anni. Omnes vero Hebdomades septem millium annorum sunt m.

סָפִירָם	סְנִירָה:
שְׁקָמָת	שְׁקָמָה:
חַדֵּר	חַדֵּרָה:
תְּחִשָּׁבָת	תְּחִשָּׁבָה:
סָר	סָרָה:
יְכִתִּירָת	יְכִתִּירָה:
מְגִבִּירָת	מְגִבִּירָה:
סְיוּן	סְיוּןָה:
גְּבֻבוֹת	גְּבֻבוֹתָה:
סְנוּן	סְנוּןָה:
חַמְלָיָה	חַמְלָיָה:
נְחָסִי	נְחָסִיָּה:
הַ אֲנָפָן בְּבָרֶץ וְעַטָּתָה וְכַיּוֹן עַמְתָאָת תְּסִבָּאתָה לְטוֹרְתָנוֹן כְּחַתְקָעָה וְזַיְנוֹן דְּמָרָאָתָה אַרְעָם אַסְפָּךְ יָאָרָה וְלַעֲגָעָה עַמְּדָה	אַשְׁתָּוֹתָה: עַלְלָה: שְׁלָמָה: זְלָה וְזָהָבָה: אַתָּה: גַּדְעָן: תְּהִלִּים: לְמִזְבְּחָה: גַּדְעָן: תְּהִלָּה: כְּפָזָה: וְתִלְלָה: רְמָזָה: גַּדְעָן: אַדְרָה: גַּדְעָן: צְהָבָה: זְלָה: כְּפָזָה: וְתִלְלָה:

MASCARAM,**TIKMITH.****CHADAR.****THACHSCHASCH.****TIR.****IACHATHITH.****MAGABITH.****MAZIA.****GINBOTH.****SANE.****HAMLE.****NACHASE.**

V. EPAGOMENÆ. Quarto quoque anno vi erunt
ANNVS ab incarnatione Saluatoris nostri ibi (millesimus)
quingentesimus septuagesimus septimus. Et
omnis commixtio (annorum) ab Adam, usque nunc,
VII M. D. LXXVII. anni.

FINIS COMPVTI ECCLESIAE ETHIOPICAE.**IN COM-**

A IN COMPTVM AETHIOPICVM.

CHRIStIANORVM Aethiopum, quos Abassinos, vel Abissinos vocant, Ecclesiæ quædam in Italia fuerunt memoria nostra. Sunt & Hierosolymis, Alexandriæ, & Caii : vt nobis ignoti esse non possint. Lusitanorum quoque nauigationibus, & luculento libro itinerario Francisci Aluarez sacerdotis Lusitani, qui in intimam Aethiopiam penetrauit, plura de illis, eorumque ritibus cognoscere licuit. Olim tota Africa ab ultimo Nili ostio, ad fretum Gaditanum, item a mari Tyrrheno, ad Austrum ultra æquinoctialem, Ecclesiis & vrbibus Christianorum consita fuit : & tantus terrarum tractus vni Alexandrino Episcopo parebat. Si quæ autem sunt hodie Ecclesiarum in illis partibus reliquiæ, solum illum patriarcham agnoscent; vt ij, de quibus nunc agitur, Aethiopes: quos a communi vastitate Africæ sola deserta & difficiles aditus vindicarunt. Nam absque eo foret, aut nullus nunc in illis regionibus Christianismus esset, aut rarus, sub tyrannide Muhammedana. Ante Lusitanorum in Aethiopiam aduentum solum nomen Aethiopum Christianorum nobis vix notum erat, eorumque imperator falso nomine Prestegiani: cum id nomen esset non eius, qui in Aethiopica, sed qui in Asia ante annos ccc longe lateque rerum potiebatur. Id autem est lingua Persica **አዲስ ወርሃንያን**. Nam in ea lingua **پرسکان**

Csunt **አዲስ ወርሃንያን**. **فرسکان** **አዲስ ወርሃንያን**: quod nomen proprium conuenit summo sacerdoti, aut **ደጀነግድ** potius, quam Regi: item **አዲስ ወርሃንያን** **Padescha Prestigiani**, Rex Apostolicus: quod

Aethiopice esset **ቻጭ**: **ወርሃንያን**. Arabice autem **رسولی ملک**. Falso igitur Prestegiani vocarunt, qui ex itinerario Poli Veneti hariolati sunt eundem esse illum Asianum cum hoc Aethiope: quod uterque Christianus esset. Constat quidem ante ccc annos quodam Aethiopes Reges in Asia, praesertim in Drangiana, finibus

DSufianæ, & in India, late imperasse, donec imperatores Tartarorum eos tota Asia depulerunt, victos prius, vt aiunt, a Cingi Tartarorum Rege, imperfecto Vncam eorum imperatore. Deinde adiiciunt a Cincano filio Cingis, & eius filio Bathino Cam, omnes illos Aethiopas penitus ex Moin & Sinarum regno eiectos, & in Africæ extima usque compulso. Nobis vero permirum videtur, gentem hodie nauticæ rei penitus ignaram adeo terra marique potentem fuisse, vt ab Aethiopia, ad Sinas usque imperij fines propagarit. Nun-

quam hoc crederet, qui Abissinorum mores, & vitam penitus cognita habuerit. Sed vrgent nos argumentis. Aliunt enim Æthiopum imperij testes adhuc superesse cruces Æthiopicas in Giapan, Sinis, & alibi. Præterea templum Thomæ Apostoli in Regione Malabar situm, structura, crucibus & aliis monumentis mere Æthiopicum esse. Addunt nomen, quod nec Persicum est, neque Indicum, HAVARIA. Hoc plane Æthiopice Apostolum significat ḤOSR: חסְרָה, quæ vox etiam illis cum Arabibus communis est. Nam & in Arabismo حَوْرَى sunt Apostoli. Polus Venetus perperam interpretatur VIRVM SANCTVM. Scribit etiam Andreas Corsalis, in regione Indiae, cui nomen Colan, duo sepultra esse: alterum Thomæ Apostoli, alterum Æthiopis cuiusdam ex regione Prestegiani, qui ipsum Apostolum comitatus sit. Iste igitur Æthiopes, de quibus sermo est, Arabice dicuntur لِكَبَش Elhabaschi. Vnde vulgo Abassi, & Abasseni vocantur. Quod est argumentum, eos non esse Aethiopias αὐτόχθονας, sed ex Arabia illuc traductos. Nam Αβασηνοι collocantur in Arabia turifera a vetere scriptore Vranio apud Stephanum. In Seueri autem Imperatoris numismate sculptum est ΑΒΑΣΗΝΩΝ. Atqui Seuerus Imp. dictus est Arabicus, non autem Æthiopicus. Quare sine dubio ex Arabia oriundi sunt, & prius Ομηροι dicebantur, quandiu in Arabia fuerunt. postea Axumitæ, à regia, siue metropoli vrbe. Non igitur mirum, si qui apud Pliniū & Ptolemaeū vocantur ὥμηροι in Arabia felici, ij Procopio Axumitæ cognominantur. Axuma enim sunt in Æthiopia, non in Arabia felici. Huc accedit lingua, qua sacros libros scriptos habent, quæ a vera Æthiopica tantum discrepat, quantum Italica, & Illyrica: Germanica & Hungarica. Hæc autem Lingua, qua in sacris vtuntur, elegantissima est, si modo cultura adhibetur. Vocatur autem ἡλιος, id est, libertas. quod nimirum ea sola vterentur Arabes illi viatores, qui Æthiopiam insederunt. Hoc scio, non concedent Æthiopes ipsi, qui Regum suorum seriem hactenus a diluvio vsque in Chronicis suis ordine descriptam habent. Sed quia illa Chronologia nobis tenebrarum plena visa est, non sine dilectu illi fidem adhibendam censemus. Nobis constat hanc linguam aduentitiam esse. Testes enim ipsos Æthiopas aduoco, qui eam Chaldaicam vocant. Tametsi enim proprius abest ab Hebræa, quam a Chaldaica: tamen hoc argumento ipsimet fidem faciunt non esse ibi natam, vbi nunc colitur, & ex solis libris a solis sacerdotibus discitur. Ipsi sane non alio nomine sese vocant, quam quo nobis noti sunt אַתְּפָרָא וּפָרָז: Ithiopiavvian. Nam ρωμ. CHYSCRIN, quod quidam scripsit, etiam ab ipsis

A ab ipsis vocari, non credo: neque tam peritos puto. Æthiopes quidem idem dicuntur, qui & Ἕβραιοι Hebræis. In Lexico Syroarabico ad vocem نَادُونَ. نَادُونَ نَادُونَ زِيَّنْ زِيَّنْ: sed sunt meritorum ex-
p̄es excellitatem. De quibus Sidonius in Panegyrico ad Anthemium:

----ubi Tauri claustra coercens

Æthiopasque vagos belli terrore relegans

Gurgite pacato famulum spectaret Orontem.

Procopius Gazensis in i Regum de Sabæis. οὐτοὶ εἰνὶ Αἰθιοπικὸν. οὐδεὶς δὲ τὸ καίσαρα φασὶν αὐτὸς τὸ θαλάσσης τὸ Ινδικόν, οὐδεὶς δὲ τὸ αὐτὸς Ουπεῖτας. Κατ’ αὐτούς δέ εἰσι τῷ Αὐξωματῷ μέσον δὲ Τύρων κακείων η θαλάσσα.

B Nondum igitur Abyssini in Æthiopiam traiecerant tempore Procopij. Vide etiam Arabicum sinum Ινδικὸν θαλάσσην vocari, Idem Procop. in i. Reg. τὸ Γαγοὺν γαβερ. πὼ Ινδικῶν, inquit, πελάγει τοῦ γενίτος Βεργίκην θαλάσσην. Qui autem Indos vocant, minus imperite faciunt, præfertim cum quidam scripserint etiam ab ipsis hoc nomen agnoscit. Virgilius enim Nilum ab Indis fluere scribit:

Visque coloratis annis deuenitus ab Indis.

Procop. vi πέπι κπομ. Νεῖλος μὴ δι ποταμὸς οὐδὲ Ινδῶν εἰπεν Αἰγύπτιος φρεσόμην. Idem intellige de Elephanto & Camelo pardalibus Anastasio principi ex India missis, hoc est, Æthiopia, Marcellinus Comes Indict. iiii Paulo solo cōs. Et Julianus δι τοῦ Σαρακηνοῦ in quadam epistola ad Basiliū Σαρακηνὸν καὶ Ινδὸν coniungit. τὸ Ταύτην δὲ τὸν Ινδῶν αὐτὸν καὶ Σαρακηνὸν εἰπορθῆσαν πεποικιδατ. Procopius μετ’ αὐτὸν (Σαρακηνὸς) τὸν τὸν Ινδῶν εἰπεν. Et antea de sinu Arabico, siue rubro: αὐτὸν δὲ η θαλάσσα οὐδὲ Ινδῶν αἴχομην εἰπειδει τελευτὴ τὸ Ρωμαῖον αἴχην. Sed hic plane Indos vocat non hos nostros Christianos, sed Τύρους οὐκέτας. At

C clarius Panegyristes: Dent veniam trophya Niliaca, sub quibus Æthiops, & Indus intremuit. Ælianus quoque lib. xvii de historia animalium Æthiopas videtur Indos vocare. Non mirum igitur, si tum Chaldæam eam linguam vocant, hoc est, Arabicam, a Scenitis Arabibus, Chaldææ finitimis, tum Indicam, quod Indiæ nomine & Æthiopia intelligitur. Ea lingua sola, quam liberam vocant ipsi, do-

D cēti vtuntur, historiæ scribuntur, sacra celebrantur. Sed pessima fide eorum libri traducti sunt, & mendosissime. Malam fidem interpretum agnoscas in Epistolis Pauli, in quibus vix tria commata continua reperias, in quibus aut verba aut mens Apostoli reddita sint. Menda autem tota lingua præfert commutatione gutturalium interf. quod arguit, nulla Grammaticæ præcepta inter illos extare: & quidem nos scimus nulla esse apud illos, posse autem institui, vt a nobis factum est. Iactant vetustatem Christianismi a Candace regina &

na & Philippo Apostolo. Sed id manifesto falsum conuincit Ecclesiastica historia. Anno enim xv Iustiniani Adad Rex Axumitarum vouluit, si vinceret Omeritarum vicinorum Regem, se Christianum factum iri. Victo Rege Omeritarum, missis ad Iustinianum legatis, impetravit ab eo Episcopos, qui primi omnium tunc Christianissimum in Aethiopia publicarunt. Et sane Euangeliorum, & Psalmorum tralationes habent omnes varias lectiones, quæ ultimis temporibus in textum sacræ Scripturæ irreperserunt. Quod quidem patefacit nuperam eorum tam translationem sacrorum librorum, quam professionem Christianismi. Acta sane Apostolorum, quæ Romæ edita sunt, ex vulgari Italico in linguam Ἡλληνικὴν conuersam esse, tametsi is, qui edidit, non testatus esset, tamen ex innumeris locis id & puero colligere haud difficile fuerit. Adad igitur Axumorum Rex primus in Aethiopia Christianismum prædicari curauit. Axuma autem erat tunc Regia eorum principum. Nunc quamuis deserta ac vastata, tamen ex reliquiis suis veterem Regum illorum opulentiam & gloriam testatur. In quibus etiam tituli extant ignorabilibus literis conscripti, cum crucibus tamen Aethiopicis. Ex quo licet colligere, hanc linguam, quam vocant Ἡλληνικὴν esse longe posteriorem illis veteribus Regibus Christianis: & vere nos Abasenos posteriores Axumitis pronunciassæ. Αξουμαῖς meminit Stephanus, & Αξουμῶν ipius Regiæ Ptolemæus. In numismate etiam Alagabali Imp. legimus: ΑΞΟΥΜΕΙΤΩΝ. In vita Aureliani Imperatoris Exomite perperam legitur, pro, Axumitæ. Quanquam non vitium librarij puto, sed consuetudinis. Epiphanius ἐν σωτόμω λόγῳ. 493. τὸν μικρὸν Αἰδονίαν Ανθεῖππον τε καὶ Βλεψύριαν, καὶ Εξωμῖππον. Procopius meminit Regis Aethiopum nomine Ellestiæi, qui temporibus Iustiniani Christianus fuerit. An idem cum Adad, an filius eius fuerit, cum alterutrum fuerit necesse sit, equidem nescio. Hodie vero Αξουμα vocantur ab ipsis Aethiopibus ζῷον, ζῷον, cum dura aspiratione, quod Arabice esset لَوْسَخ. Etiam historia Ecclesiastica Aethiopes Christianos Αξουμαῖς vocat. Cum autem ex veteri consuetudine circumcidarentur Aethiopes, teste Herodoto, & aliis veteribus scriptoribus, tamen accepto Christianismo præputia ex illa consuetudine, ad hanc usque diem, ponunt. Neque tamen ad id congruuntur ylla lege aut religione. Quare falso in hoc eos ισθαιζεν quidam hodierni scriptores tradiderunt. Sed cum omnes Aethiopes tam Christiani, quam Mohammedani, & Idololatræ quoque, pueris omnibus a partu statim venas κορώφιππας cauterio inurere soleant, quod eo facto a cerebri distillationibus sese tueantur, quidam inter illos superstitionis

hoc

A hoc in religionem verterunt, & cum puer baptizatur, simul illi venæ temporales inuruntur, & acceptius Deo illud tempus ei rei facienda diligere sese credunt. Sed nulla necessitate coacti hoc faciunt. Imo ne omnes quidem in baptismō hoc faciunt. Quod venæ temporum ab illis gentibus, etiam Idololatris, inurantur, scripserunt autores itinerariorum. Quod autem Sabbatum æque ac Dominicam ab opere immune habent, id non est argumentum Iudaismi, sed veteris Christianismi. Quot enim Canones sunt, qui vetant Sabbathos opus facere? Canon xx xiiii apud illum Clementem, quisquis fuit ille, libro VIII ἐργαζέσθωσιν ὁδλοπέντε ιμερόγες. σαββατον δὲ κακεῖται τὸ χολαργέτωσαν εἰ τῇ ἀκηλοσίᾳ διὰ τὸ διδασκαλίαν τὸ διτεβέας. Et il-

Blud quoque præfert vetustissimum ritum, Eucharistiam in vino intinctam porrigere. Quod postea Canones prohibuerunt, vt extat De Consecrat. Distinct. II. C. Cum omne crimen: Vbi exprobatur sacerdotibus Ægyptiis, quod intinctam Eucharistiam offerrent, vt simul bibatur & edatur. item exprimi vinum de vuis. quæ omnia etiam hodie Græce concepta extant. Sed de expressione vuarum Odoardus Barbosa ita scribit: *Indi Christiani, qui ad fanum S. Thomas sunt, antequam liturgiam cantent, exprimunt vuas paſtas aquas maceratas, & inde conficiunt vinum, idque penuria vini. Nam vuæ illæ paſte deferuntur ex Mecha, & Ormuz.* Hæc Odoardus. Ea vero plane ita fiunt ab Æthiopibus, qui per omnia ritus veteris Ecclesiæ Alexan-

Cdrinæ sequi se profitentur. Sed nunquam Sabbatho ieunant, quia id semper festum habent, præter Sabbathum ante Pascha. In quo sequuntur veterem Canonem, εἴ τις κληρικὸς διέσεδη τῷ κυελάκῳ ιμερόγεν, ή τὸ σαββατον, πλέω δὲ ἐνὸς μόνος, μηδέων, καθαγεῖσθω. Marcionistæ vero Sabbatho ieunabant: cuius rei cauſam pete ex Epiphanio. Nullæ Ecclesiæ, præter Romanam, Sabbatho ieunant, aut carnibus abstinent. Sed feria quarta, & sexta. ὁ νεὸς τεχνῶν. Τῶν Ρωμαίων τὸ τελογεῖσθαι μηδὲν τὸν σαββατον, οὐ τὸν Αποστόλων πᾶς τὸν σαββατον κορτεῖτω κανῶν. Sed Sabbatho ieunare omnium instituit Innocentius primus. Vide Canonem 111 eius epistolæ Regularis. Rursus neque sanguinem comedunt, neque θηραλωτον, aut morticinum. In quo falso etiam ιαδαίζονται

Dinsimulantur, cum hoc sit ex vetustissimo ritu. vt in Canone LV eorum, qui dicuntur Apostolici, εἴ τις ἐπίκοπτό, ή πεσθύτερό, ή διάκονό, ή ὁλως ἐκ τοῦ κατελόγου τοῦ ερεπητοῦ, φάγη κέρας εἰ τοῦ ματην ψυχῆς αὔτοῦ, ή θηραλωτον, ή θηραμαῖον, καθαγεῖσθω, &c. Denique quotannis, die Epiphaniorum, omnes in piscinas sese immergunt, memoriam baptisimi Christi eo facto instaurare se dicentes. Habent autem priscum morem; quo eam superstitionem tueantur: cuius moris meminit Gregorius Turonensis Miracul. lib. primo, cap. LXXXVIII. Cum dies

dies sanctus Epiphaniorum aduenisset, & omnes in Iordanem descendebant, abluere tam vulnera corporis, quam animæ cicatrices, hæc cum reliquo populo ad litus accessit. Hinc est, quod Leo Papa, epistola quarta, Episcopos Siciliæ reprehendit, quod Epiphaniorum die baptismum numerosiorem celebrarent, quam in Pascha. Itaque vetat omnino ea die baptizare. Epiphan. Sed Zozomenus ait hoc proprium Ægyptiorum. Quod maiore parte anni Liturgiam Sole occaso celebrant, hoc etiam ex vetere instituto. Quod cymbalis, citharis, & symphoniis liturgiam celebrent, id quoque ex ultima antiquitate petitum. In libro Quæstionum falso Iustino attributo caussa redditur quare ἐν ταῖς ἀπολογίαις μὲν τῷ ἀψύχῳ οὐ γράψω, καὶ μὲν οὐχίσεως καὶ κερταλῶν αἰδεῖ). Fortunatus in Elegia ad Clerum Parisiensem:

B

Hinc puer exquis attemperat organa cannis:

Inde senis largam ructat ab ore tubam.

Cymbalū & voces calamis miscentur acutis.

Disparibusque tropis fistula dulce sonat.

Sed & reliquos eorum ritus tangere, nimis longum esset. Omnino imperitia eorum fecit, ut & nihil in ritibus innouarent, & ut multa perperam interpretentur. Innumeros Episcopos, sacerdotes, diaconos, & monachos habent. Episcopos Græco nomine Episcopath vocant, sacerdotes Papath, ut etiam Græci hodie. Patriarcham Alexandrinum, quem ut sumnum Pontificem suspiciunt, Lika Papath. Metropoliten, qui habet imperium in omnes Episcopos Æthiopiæ, qui que ab ipso Patriarcha Alexandrino illis dirigitur, vocant Αρχιμανδρίτης: caput urbis. Archimandriten autem, aut, ut hic dicitur, Priorem vel Guardianum, Dauid vocant. Et cum aliquem cum staticis siue formatis mittunt, ipse præfectus monasterij subscribit nomen, Ille Dauid illius loci. Huius prisci moris vestigia habes in Decreto Gratiani de formatis; in quarum fine Dauid ponitur. Longe plura scitu digna & vulgo ignota poteramus de promere tam de illorum ritibus, quam de lingua Αἰγυπτίᾳ cuius institutiones olim scripsimus. Inciderunt verò in manus nostras ἔκλεγαν istæ quædam magni Computi Æthiopici, quas tibi damus nunc, benigne Lector, non solum publicatione, sed & illustratione dignas. Utinam integrum Computum & emendatissimum haberemus. Nam Æthiops, qui hæc excerpta descripsit, imperitissimus homo fuit. In numeris enim sæpe aliud agit: &, ut apparet, οὐ κατέλαβε omisit, quæ multum nos iuuarent, si fidelius relata fuissent. Nemo est vetustatis amans, qui non plurimi faciat hæc scire, & in tantis rerum & linguæ peregrinæ tenebris hæc a nobis potuisse deprehendi non miretur. Sed ad paucos (ut sunt hodierna hominum ingenia) & huius cognitionis amor,

A amor, & tanti laboris sensus perueniet. Antequam vero ad alia pergamus, Kalendarium anni Aethiopici, & alia, quæ facem his te-nebris allucent, præmittemus.

KALENDARIVM ECCLESIAE ÆTHIOPICÆ.

MASCARAM THOTH.				TIKMITH PAOPHI.				CHADAR ATHYR.				THACHSCHASCH CHOEAC.			
I	3	VII	29	I	5	VIII	28	I	7	VIII	28	I	2	VIII	27
II	4	VII	30	II	6	VIII	29	II	1	VIII	29	II	3	VIII	28
III	5	VII	31	III	7	VIII	30	III	2	XVI	30	III	4	XVI	29
IV	6	XVI	1 Sept.	IV	1	XVI	1 Oct.	IV	3	V	31	IV	5	V	30
V	7	V	2	V	2	V	2	V	4	VIII	1 Nou.	V	6	VIII	1 Dec.
VI	1	—	3	VI	3	—	3	VI	5	XIII	2	VI	7	XIII	2
VII	2	XIII	4	VII	4	XIII	4	VII	6	II	3	VII	1	II	3
VIII	3	II	5	VIII	5	II	5	VIII	7	—	4	VIII	2	—	4
IX	4	—	6	IX	6	—	6	IX	1	X	5	IX	3	X	5
X	5	X	7	X	7	X	7	X	2	—	6	X	4	—	6
XI	6	—	8	XI	1	—	8	XI	3	XVIII	7	XI	5	XVIII	7
XII	7	XVIII	9	XII	2	XVIII	9	XII	4	VII	8	XII	6	VII	8
XIII	1	VII	10	XIII	3	VII	10	XIII	5	—	9	XIII	7	—	9
XIV	2	—	11	XIV	4	—	11	XIV	6	XV	10	XIV	1	XV	10
XV	3	XV	12	XV	5	XV	12	XV	7	IV	11	XV	2	IV	11
XVI	4	IV	13	XVI	6	IV	13	XVI	1	—	12	XVI	3	—	12
XVII	5	—	14	XVII	7	—	14	XVII	2	XII	13	XVII	4	XII	13
XVIII	6	XII	15	XVIII	1	XII	15	XVIII	3	I	14	XVIII	5	I	14
XIX	7	I	16	XIX	2	I	16	XIX	4	—	15	XIX	6	—	15
XX	1	—	17	XX	3	—	17	XX	5	IX	16	XX	7	IX	16
XXI	2	IX	18	XXI	4	IX	18	XXI	6	—	17	XXI	1	—	17
XXII	3	—	19	XXII	5	—	19	XXII	7	XVII	18	XXII	2	XVII	18
XXIII	4	XVII	20	XXIII	6	XVII	20	XXIII	1	VI	19	XXIII	3	VI	19
XXIV	5	VI	21	XXIV	7	VI	21	XXIV	2	—	20	XXIV	4	—	20
XXV	6	—	22	XXV	1	—	22	XXV	3	XIV	21	XXV	5	XIV	21
XXVI	7	XIV	23	XXVI	2	XIV	23	XXVI	4	III	22	XXVI	6	III	22
XXVII	1	III	24	XXVII	3	III	24	XXVII	5	—	23	XXVII	7	—	23
XXVIII	2	—	25	XXVIII	4	—	25	XXVIII	6	XI	24	XXVIII	1	XI	24
XXIX	3	XI	26	XXIX	5	XI	26	XXIX	7	XIX	25	XXIX	2	XIX	25
XXX	4	XIX	27	XXX	6	XIX	27	XXX	1	—	26	XXX	3	—	26

Mmm TIR

T I R TYBI.			I A C H A T H I T H M E C H I R.			M A G A B I T H P H A M E N O T H.			M I A Z I A. P H A R M V T H I .			A			
I	4	27	I	6	26	I	1	XVI	25	I	3	XVI	27		
II	5	XVI	28	II	7	XVI	27	II	2	V	26	II	4	V	28
III	6	V	29	III	1	V	28	III	3		27	III	5		29
IV	7		30	IV	2		29	IV	4	XIII	28	IV	6	XIII	30
V	1	XIII	31	V	3	XIII	30	V	5	II	1 Mar.	V	7	II	31
VI	2	II	1 Jan.	VI	4	II	31	VI	6		2	VI	1		1 Apr.
VII	3		2	VII	5		1 Feb.	VII	7	X	3	VII	2	X	2
VIII	4	X	3	VIII	6	X	2	VIII	1		4	VIII	3		3
IX	5		4	IX	7		3	IX	2	XVIII	5	IX	4	XVIII	4
X	6	XVIII	5	X	1	XVIII	4	X	3	VII	6	X	5	VII	5
XI	7	VII	6	XI	2	VII	5	XI	4		7	XI	6		6
XII	1		7	XII	3		6	XII	5	XV	8	XII	7	XV	7
XIII	2	XV	8	XIII	4	XV	7	XIII	6	IV	9	XIII	1	IV	8
XIV	3	IV	9	XIV	5	IV	8	XIV	7		10	XIV	2		9
XV	4		10	XV	6		9	XV	1	XII	11	XV	3	XII	10
XVI	5	XII	11	XVI	7	XII	10	XVI	2	I	12	XVI	4	I	11
XVII	6	I	12	XVII	1	I	11	XVII	3		13	XVII	5		12
XVIII	7		13	XVIII	2		12	XVIII	4	I X	14	XVIII	6	I X	13
XIX	1	I X	14	XIX	3	I X	13	XIX	5		15	XIX	7		14
XX	2		15	XX	4		14	XX	6	XVI	16	XX	1	XVI	15
XXI	3	XVI	16	XXI	5	XVI	15	XXI	7	VI	17	XXI	2	VI	16
XXII	4	VI	17	XXII	6	VI	16	XXII	1		18	XXII	3		17
XXIII	5		18	XXIII	7		17	XXIII	2	XIV	19	XXIII	4	XIV	18
XXIV	6	XIV	19	XXIV	1	XIV	18	XXIV	3	III	20	XXIV	5	III	19
XXV	7	III	20	XXV	2	III	19	XXV	4		21	XXV	6		20
XXVI	1		21	XXVI	3		20	XXVI	5	XI	22	XXVI	7	XI	21
XXVII	2	XI	22	XXVII	4	XI	21	XXVII	6	XIX	23	XXVII	1	XIX	22
XXVIII	3	XIX	23	XXVIII	5	XIX	22	XXVIII	7	VII	24	XXVIII	2	VII	23
XIX	4	VIII	24	XXIX	6	VIII	23	XXIX	1		25	XXIX	3		24
XX	5		25	XXX	7		24	XXX	2		26	XXX	4		25

G I N B O T H P A C H O N .			S A N E P A Y N I .			H A M L E E P I P H I .			N A C H A S E M E S O R I .			C			
I	5	V	26	I	7	V	26	I	2		25	I	4		25
II	6		27	II	1		27	II	3	XIII	26	II	5	XIII	26
III	7	XII	28	III	2	XII	28	III	4	II	27	III	6	II	27
IV	1		29	IV	3	II	29	IV	5		28	IV	7		28
V	2	II	30	V	4		30	V	6	X	29	V	1	X	29
VI	3	X	1 Jan.	VI	5	X	31	VI	7		30	VI	2		30
VII	4		2	VII	6		1 J u n i .	VII	1	XVIII	I J u l i .	VII	3	XVIII	31
VIII	5	XVII	3	VIII	7	XVIII	2	VIII	2	VII	2	VIII	4	VII	1 Aug.
IX	6	VII	4	IX	1	VII	3	IX	3		3	IX	5		2
X	7		5	X	2		4	X	4	XV	4	X	6	XV	3
XI	1	XV	6	XI	3	XV	5	XI	5	IV	5	XI	7	IV	4
XII	2	IV	7	XII	4	IV	6	XII	6		6	XII	1		5
XIII	3		8	XIII	5		7	XIII	7	XII	7	XIII	2	XII	6
XIV	4	XII	9	XIV	6	XII	8	XIV	1	I	8	XIV	3	I	7
XV	5	I	10	XV	7	I	9	XV	2		9	XV	4		8
XVI	6		11	XVI	1		10	XVI	3	IX	10	XVI	5	IX	9
XVII	7	IX	12	XVII	2	IX	11	XVII	4	II		XVII	6	II	10
XVIII	1		13	XVIII	3		12	XVIII	5	XVII	12	XVIII	7	XVII	11
XIX	2	XVI	14	XIX	4	XVII	13	XIX	6	VI	13	XIX	1	VI	12
XX	3	VI	15	XX	5	VI	14	XX	7		14	XX	2		13
XXI	4		16	XXI	6		15	XXI	1	XIV	15	XXI	3	XIV	14
XXII	5	XIV	17	XXII	7	XIV	16	XXII	2	III	16	XXII	4	III	15
XXIII	6	III	18	XXIII	1	III	17	XXIII	3		17	XXIII	5		16
XXIV	7		19	XXIV	2		18	XXIV	4	XI	18	XXIV	6	XI	17
XXV	1	XI	20	XXV	3	XI	19	XXV	5	XIX	19	XXV	7	XIX	18
XXVI	2	XIX	21	XXVI	4	XIX	20	XXVI	6		20	XXVI	1		19
XXVII	3		22	XXVII	5		21	XXVII	7	X	21	XXVII	2	X	20
XXVIII	4	X	23	XXVIII	6	X	22	XXVIII	1		22	XXVIII	3		21
XXIX	5		24	XXIX	7		23	XXIX	2	XVI	23	XXIX	4	XVI	22
XXX	6	XVI	25	XXX	1	XVI	24	XXX	3		24	XXX	5		23

PLIN-

PLINTHION.				Numerus.	EPACTA.	MATQVE.	PAGOMEN EPAGOMENÆ.			Kalenda- rium Æthio- picæ Eccle- siæ descriptū est in men- ses duodecim	
I	Matthæus	3	F E				I	6	XIII	24 Aug.	
II	Marcus	4	D	2	XXII	VIII	II	7	II	25	
III	Lucas	5	C	3	III	XXVII	III	1		26	
IV	Iohannes	7	B	4	XIV	XVI	IV	2	X	27	
V	Matthæus	1	AG	5	XXV	V	V	3		28	
VI	Marcus	2	F	6	VI	XXIV					
VII	Lucas	3	E	7	XVII	XIII					
VIII	Iohannes	5	D	8	XXVIII	II					
IX	Matthæus	6	CB	9	IX	XXI					
X	Marcus	7	A	10	XX	X					
XI	Lucas	1	G	11	I	XXIX					
XII	Iohannes	3	F	12	XII	XVIII					
XIII	Matthæus	4	ED	13	XXIII	VII					
XIV	Marcus	5	G	14	IV	XXVI					
XV	Lucas	6	B	15	XV	XV					
XVI	Iohannes	1	A	16	XXVI	IV					
XVII	Matthæus	2	GF	17	VII	XXIII					
XVIII	Marcus	3	E	18	XVIII	XII					
XIX	Lucas	4	D	19	*	XXX					
XX	Iohannes	6	C								
XXI	Matthæus	7	BA								
XXII	Marcus	1	G								
XXIII	Lucas	2	F								
XXIV	Iohannes	4	E								
XXV	Matthæus	5	DC								
XXVI	Marcus	6	B								
XXVII	Lucas	7	A								
XXVIII	Iohannes	2	G								

τελεκονιημέγες, & quinque Pagomen, cum appellationibus Æthiopicis & Ægyptiacis. Mensibus quaternæ columnæ datæ sunt. Prima continet dies mensis, secunda Regularē feriæ, qui cum Plinthio compositus dat feriam diei. Tertia columnā comprehendit Matque, hoc est, residuum de xxx, abiecta epacta. In quarta columnā sunt dies Iuliani. Sine hoc Kalendario impeditissima est omnis methodus Computi. Adiectus est cyclus Plinthij cum quatuor Evangelistarum nominibus, & litera cycli Romani. Postremo sequitur cyclus aureus cum epactis & Matque.

C CANONES ISAGOGLCI.

I. ANNVM gratiæ inuenire. Ab annis Christi abiice 283. Reliquum est annus gratiæ. Iste annus est 1596 Dionysianus. Abiectis 283, relinquitur annus gratiæ, siue Martyrum, 1313, initius a XXIX Augusti ipsius anni 1596.

II. Dies Evangelistarum reperire. Annum gratiæ diuide per XXVIII. Reliquum est annus cycli præferens a latere nomen Evangelistarum. Si nihil relinquitur de diuisione XXVIII, is est annus Evangelistarum. Hoc anno 1596 inibit 1313 annus gratiæ, per Canonem antecedentem. Abiectis omnibus 28, remanet annus XXV cycli, cuius Evangelista est Matthæus. Itaque totus hic annus gratiæ 1313 incipiens a 29 Augusti anni Dionysiani 1569, vocabitur ιημέγαι Matthæi, dies Matthæi. Tres quidem Evangelistarum, Matthæus, Marcus, Lucas, sicut neomeniam Thoth siue Mascharam, in XXIX Augusti. Iohannes autem promouet neomeniam Mascaram, in XXX eiusdem Augusti, propter bisextum Æthiopicum, id est, sextam Pagomen, quod quidem bisextum antecedit Julianum diebus solidis 180.

Mmm 1 III. plin-

III. *Plinthion inuenire.* Per antecedentem habeas annum Euangelistæ, aut cycli Solaris. Itaque annus 1313, qui est xxv cycli Solaris, habet e regione Matthæi, qui est Evangelista eius anni, pro Plinthio 5, & literam duplicem Romanam D C. Ergo 5 est Plinthion anni 1313 propositi. Paulus Alexandrinus in Isagoge astronomica docet, quomodo inueniendum sit Plinthion. Annis a Diocletiano quadrantem iubet adiicere cum Catholicis 2. summam per 7 diuidere. quæ est methodus Computi Æthiopici. Et vocat ἡμέρας Θεού. Scribebat anno Diocletiani 94. Mechir 20. Hæc est vetustissima mentione Computi annalis.

IV. *Diem Iohannis inuenire.* Caue confundas diem Iohannis cum diebus Iohannis, ἡμέρας Ιωάννου & ἡμέρας Ιωάννου. Nam dies Iohannis in B numero plurali dicitur annus proximus post bisextum, habens Evangelistam Iohannem, cuiusmodi est annus nunc currens 1312, qui post paucos dies desinet. At ἡμέρα Ιωάννου est feria neomeniæ Toth siue Mascaram. Per antecedentem igitur Plinthion inuentum cum regulari Mascaram dabit feriam neomeniæ ipsius Mascaram, siue Toth. Itaque 5 cum 3, abiectis 7, dant primam feriam neomeniæ Toth aut Mascaram. Quod verum est. Litera enim Dominicalis Romana est C, quæ est character xxix Augusti, vnde incipit Mascaram. Neomenia igitur Mascaram anni gratiæ 1313 erit feria prima. Sic per totum annum Plinthion cum regulari cuiuslibet diei dat feriam diei propositæ. Idem dic de Plinthio anni præteriti. Scribebamus hæc anno Dionysiano 1596, XIII Augusti, feria sexta. E regione XIII Augusti in Kalendario habes xx Nachase siue Mesori, & currit adhuc annus Iohannis: cuius Plinthion 4. Igitur 4 cum regulari 2 compositum dat feriam propositam VI in XIII Augusti, id est, xx Nachase.

V. *Epactam, & Matque inuenire.*) De annis gratiæ abiice xix. Reliquum, abiecta vnitate, est annus cycli aurei, præferens a latere Epactam & Matque. Si nihil relinquitur de diuisione; annus quæsitus est xix vltimus cycli. Ab annis gratiæ 1313 abiice omnia xix. Remanent 2. Abiice vnitatem. Ergo anno gratiæ 1313 incipit annus primus cycli: e regione cuius habes XI Epactas, xix Matque. Itaque D anno 1313 gratiæ Epacta erit XI, Matque xix.

VI. *Annū periodi gratiæ inuenire.*) Ab annis gratiæ abiice omnia 532. Reliquum est annus periodi. Ab annis igitur gratiæ 1313, abiectis omnibus 532, remanet annus 249 periodi gratiæ iniens ab anno 1313, Christi autem Dionysiano 1596.

Hæc in antecessum dedimus rei illustrandæ, & viæ ad reliqua muniendæ.

NOTÆ

A N O T Æ I N C O M P V T V M

ÆTHIOPICVM.

SABBATA Christi.) πεδιασολω dictum. Nam Æthiopes diem Dominicam vocant SANBATH ZACHRISTOS, Sabbatum Christi. Feriam vero septimam vocant SANBATH IVDI, Sabbathum Iudaicum.

Annum gratiæ) Prima pars Computi pertinens ad Lunam. Est autem Canon *αιετήρεαφος* culpa librarij. Annum gratiæ vocant Æthiopes Æram Martyrum Diocletianeam , cum potius annus gratiæ intelligatur periodus Dionysiana a natali Christi putata. Notum est enim Dionysium periodos suas ab anno gratiæ putare. Æthiopes vero periodos annorum 532 deducunt ab æra Martyrum Diocletianeæ , & nihilominus vocant annum gratiæ. Æthiopes Ro-

manenses anno Domini Dionysiano 1548 putabant annum gratiæ A 200. Erat annus Diocletianus 1264: a quibus abiectis duabus periodis Dionysianis 1064, remanet annus ducentesimus gratiæ, ut erat propositum. Rursus cognito anno gratiæ, deprehenditur annus Diocletiani. In fine Psalterij, quod penes me est, manu propria Æthiops scribebat: ΟΗΡΩ: ΕΦΙΞ: ΦΩΛΦ: ΡΖΦΩ: ΝΩΤ: ΡΜΛΣΤ: Bazamna Iohannis Wangeluvi metha vvatasaa vvaclethu amatha mibrath. In tempore Iohannis Euangelistæ, centesimo nonagesimo secundo anno. Compone annos 1064 cum 192. Fiunt anni a Diocletiano 1256. Adde differentiam Christi & Diocletiani 283. Fiunt omnes anni 1539 a Christo, qui erat annus, quo hæc scribebat Æthiops. Diuide 1256 per 28. Relinquitur annus cycli Solis 24: qui erant dies B Iohannis; vt est in tabella cycli Solis & Plinthij.

Quatuor æquabis) Hæc irrepserunt ex ix Canone. Itaque abundant. Nam in nono Canone concipitur, si quatuor æquantur, esse dies Iohannis Euangelistæ. In his eclogis vbiique videoas vestigia oscitantiæ eclogatij.

Matque) ταφάν: υρψω est Tuba Æthiopice. Ita etiam vocant numerum aureum e regione diei mensis notatum, imo diem ipsum mensis, vt habes in vniuerso contextu Kalendarij. Numerus vero aureus notat nouilunium, quod prisci Hebræi tuba indicere solebant: vt habes Psalmo LXXXI. Fortasse hinc petenda est huius nominis origo. Ego vero existimo ταφάν: perperam pro ταφάν: dictum inuersis literis. Nam Arabice عَطْهُ υρψω est residuum. Quod autem Matque nihil aliud sit, quam residuum, quod epacta abscondit de xxx, non est pluribus demonstrandum. Itaque hanc veram putamus huius vocis caussam.

Ex prima Tikmith non est Matque) Hoc patet ex Kalendario. Neomenia Tikmith non habet Matque: sed illud est in xxx Mascaram.

Ne commiscearis cum refractariis) Nam si neomenia Tikmith haberet Matque, illud esset cyclus aureus xix, quod est in xxx Mascaram. Et proinde cum cyclus xix sit in xxvii Magabith, omnino xxvii Magabith est nouilunium Paschale, anno decimonono D cycli: & consequenter xiv Luna est in decima Miazia. Quod si in Neomenia Tikmith esset notatus xix numerus aureus, idem in xxviii Magabith notatus quoque esset: & quartadecima Luna esset in xi Miazia, quæ tamen re vera esset quintadecima Luna. Tunc inter Christianos oriretur turbatio solennis Paschalis, si xi Miazia esset Dominica. Orthodoxi enim celebrarent in xi Miazia, at refractarij in xviii. نَمَرُوك; vocat quos Arabes نَكْلَة Elcaphar.

A *Vnum abiice*) Ad methodum cycli Paschalis iubet post diuisiōnem annorum gratiæ, vnitatem abiici. Caussa patet. Nam tunc pri-
mus est cyclus, quando epacta est xi. At anno Diocletiani secun-
do ineunte, Christi vero 285, epacta est xi. Ergo anno secundo
Diocletiani erat cyclus primus. Et proinde vnitas de annis Dioce-
tiani abiicienda.

Oetodecies multiplica) Imperitiam suam vbiique aperit, qui has ec-
logas descripsit. Legendum enim $\overline{IV}$ non autem $\overline{I\Gamma}$, hoc est, xix ,
non $xviii$. Differentia duarum proximarum epactarum xii : duorum
autem continuorum Matque differentia xix . Aufer epactam xi de
 xxx . habes Matque xix . Aufer Matque xix de xxx . habes epa-
ctam xi . Reciproca est ratio.

Rursus ut scias Plinthion) Secunda pars Computi pertinens ad
methodum cycli Solaris. In Aethiopica membrana scriptum est PINTHI
ON, siue id solenne est erratum Librarij, aut Eclogarij, siue ita
scribunt Aethiopes ipsi. Cedrenus: ἡ παρέ Ελληνος ὅπιν πλίνθος ΛΑΤΕΡ-
ΚΟΥΛΟΜ τῷδε Ρωμαῖοις λέγεται: ἦν δὲ πλίνθος δημοσία, εἰφάντης τε τῷδε
λαθυτῷ καὶ τῷδε σεργαλμάτων ὀνόματα απεγεγένεται, καὶ ἐγενέται ἐπὶ ταῦχοις
eis τελετάρων χήρας τόπος τις καὶ γεραμπὸν πλίνθος. ΤΙΤΛΟΥΣ δὲ αὐτῶν
πινες ὀνομάζεται, οὐκ εἰδότες, ως Τίτλος κυρίως ἡ πέσογεαφὴ τῷδε σεργαλμάτων
λέγεται, εἰ μὲν ἡ τετετάγωνος γεραμπόν. Hinc in Glossario *Laterculum*,
sergatianum. Habet enim nomina militum, qui in numeris Romanis
C stipendia faciebant. Igitur præscriptus ac conceptus certæ rei nu-
merus LATERCVLVM vocatur. Isidorus: *Cylcus* vocatur, eo quod
in orbe digestus sit, ut quasi in circulo dispositum ordinem complecta-
tur annorum sine varietate. Hinc et LATERCVLVM dictum, quod
ordinem statum habeat annorum. Ergo secundum hæc status ordo;
& numerus certus vocatur LATERCVLVM. Eiusmodi erat Cata-
logus numerorum & legionum Romanarum. Ita etiam dicta ra-
tio hebdomadis. Recurrunt enim in orbem feriæ. Itaque & Com-
putatores Latini veteres cylcum hebdomadicum LATERCVLVM
vocant. Aethiopicus vero Computus non longe ab hoc sensu, imo
ex eadem caussa PLINTHION vocat epactas Solares, quæ regula-
Dibus dierum appositæ, dant characterem siue feriam diei, ut ha-
bes in isagogicis Canonibus, III & IV. In quibus demonstratum
est, annum gratiæ 1313, proxime initurum feria prima. Periclite-
mur ex hac methodo. Diuisis 1313 in 4, & summa ex diuisione
cum 1313 composita, fiunt omnia 1641. adiectis duobus, & sum-
ma per 7 diuisa, relinquitur quinarius pro Plinthio. Hic quinarius
cum 3, qui est character Mascaram, compositus, abiectis 7, dat
feriam primam, ut erat propositum.

sena abiicito) Emenda SEPTENA. Nam in membrana Æthiopicâ perscripta erat nota senarij, quæ a septenario magnitudine, non forma differt. A

Insuper, adiice supra illum ii.) Regularis Mascaram cum Plinthio
compositus dat feriam neomeniæ Mascaram. Quia vero regularis
neomeniæ Mascaram est ternarius: & primus annus Diocletiani in-
cipit feria vi, ideo Plinthion primi anni fuit 3. Itaque in primo an-
no duo cum vnitate composita dant Plinthion. Quod si regularis
neomeniæ Mascaram esset vnitas, tunc Plinthion primi anni fuisset
quinarius. Ideo non duo, vt nunc, sed quatuor adiicienda fuissent
post summam quadrantum cum summa annorum compositam. In
tua enim potestate situm est, quem regularem volueris constituere.
Sed ex eo pendet Plinthion. Et rursus potes Plinthion ex arbitrio
constituere: sed eius legem sequetur regularis. Si regularis primi an-
ni Martyrum est vnitas, Plinthion debet esse quinarius. & contra.

Diem Iohannis) Diximus in Canonibus Isagogicis , Canone IIII.
 Initium anni Actiaci & Martyrum xxix Augusti , quæ dies dicata
 est passioni Iohannis Baptistæ , quod & sequitur Romana Ecclesia.
 In Syrorum quoque Kalendario Antiocheno e regione xxix AB ,
 qui est Sextilis Julianus , ita legimus : **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
يُولَيُوسُ بَشْرٌ مُسْلِمٌ سَعْدٌ ثَوْحِيدٌ
بَشْرٌ مُسْلِمٌ يُولَيُوسُ سَعْدٌ يَوْمَ الْمَوْلَى
 qui τελευτὴ περὶ Ιωάννου οὐδὲ μόνον Αδάμ , ἀλλὰ καὶ Αἰχαντίων ἐπιστολὴν.
 Tamen idem Kalendarium Antiochenum e regione VII Conum po-
 sterioris , id est , VII Ianuarij , annotat : **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
 Δέκατη φελισμὸς Ιωάννου Βαπτιστῆς . An ibi Δέκατη φελισμὸν ponant , hic
 traductiones τοῦ λεγόμενου , nescio . In Horologio Constantinopolita-
 no , ad XXIV Februarij , ἡ πέμπτη ἡ μέση στιχεῖον τῆς πρώτης κεφαλῆς περὶ
 θεοῦ . Ibidem ad XXV Maii : ἡ τέττη στιχεῖον τῆς πρώτης κεφαλῆς περὶ θεοῦ .
 At in Kalendario Ecclesiæ Elkupti , ad secundam Thoth : **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
يَوْمَ الْمَوْلَى مαρτίου περὶ Ιωάννου Βαπτιστῆς , μαρτίου Δεσσαρίου . Ita uno die se-
 riūs ponunt , quam reliquæ Ecclesiæ .

*Abiice ab eo ii) Neomenia primi anni Martyrum feria vi, vt non D
semel diximus. Ergo in primo anno vel ad viii quinque addenda,
vel duo de viii auferenda. Quia enim nihil potest detrahi de vni-
tate, addenda integra hebdomas. Ita fiunt viii. Atque vt ha-
beas feriam sextam, detrahenda igitur duo. Siue igitur duo de
summa detrahas, siue quinque summae adiicias, eodem recidit me-
thodus.*

Pagomen) Επαγόμενοι μέσαι corrupte PAGOMEN ab illis vocantur. Id

Atur. Id etiam testatur Franciscus Aluarez Sacerdos incliti Regis Emmanuelis in suo itinerario Aethiopico. *Eorum*, inquit, *anni initium ex xxix Augusti, die decollationis S. Iohannis. Annus est duodenum mensum: mensis tricenum dierum. Anno exacto superant dies v, quos vocant PAGOMEN; qui anno intercalari fiunt sex reliqui de ratione anni.* Hæc ille. Quidam Italus negotiator Agyptiensis; qui quædam ex illis regionibus transmittenda mihi curabat, scribebat ad me, anno 1585, Aethiopas quinque dies excurrentes supra rationem anni vocare ABAETE, aut PAGOMEN. ABAETE autem est ad verbum ἡπατημένης ημέρας. Κολλᾶς: Hebraice תְּמִימָה Sed hoc verbum ego in eorum scriptis hactenus non legi. In fine igitur anni Lucæ, tertio anno lustri Iuliani, intercalant diem unum, & fiunt vi Pagomen. Ut anno præterito 1595, quo cœpit annus gratiæ 1312, fuerunt sex Pagomen, eorumque annus cœpit xxx die Augusti, feria vii. Itaque intercalant 180 diebus ante bisextum Julianum. Intra illos dies non conuenit eis de celebritate solennium cum illis, qui mero anno Iuliano vntuntr, Latinis, Græcis, & Antiochenis. Verbi gratia. Anno præterito Iuliano, qui erat Christi 1595, xxv Decembris erat feria quinta, in qua celebratus natalis Dominicus. At Aethiopibus xxix Tahaschasch, in qua idem natalis celebratur, erat feria vi. Hoc est, quod notabat Beda, cum de anno Agyptiaco loqueretur, mutationem feriarum fieri in Kalendario Agyptiaco propter intercalationem diuersis temporibus celebratam.

VT SCIAS INDICATIONEM ANNVM GRATIÆ) Annum gratiæ, id est, annum Martyrum Diocletianeum aliquando integrum, aliquando per periodos Dionysianas ab illis accipi, supra demonstravimus. Hic vero in methodo inductionis caue annos gratiæ aliter accipias, quam integros. Anno Diocletiani primo, id est, Christi 284, inductione tertia incipiebat a Septembri & a Mascaram. Ideo duo adiicenda annis Diocletiani ad methodum Indicationis. Hoc anno Christi 1596, Diocletiani 1313, a xxix Augusti, inibit Indictione decima. Annis igitur 1313 adiice duo. Abiice omnia xv. Supereft inductione decima.

ANNVM EVANGELIARVM) De hoc satis in Canonibus Isagogicis, & in filo Plinthij, siue cycli Solaris. Canon nihil obscuritatis habet. Romanenses igitur Aethiopes annum Christi 1548, Diocletiani 1264, vocant dies Iohannis Evangelistæ. Annus enim 1264 per 4 diuisus nihil relinquit. Ideo cœpit ille annus post sextam Pagomen, & totus annus vocatus est ἡμέραι Ιωάννου Εὐαγγελίου. Prima autem Mascaram vocatur ἡμέραι Ιωάννου Βαπτιστοῦ

Introitum ieunij) Tertia pars Computi de Festis mobilibus. Introitum ieunij etiam Græci vocant τὸ πρόσθιον τῷ μεσῶν.

Syri

Syri Խօջ Առաքելական և Խօջ Առաքելական Եղիսաբետական Արտզի Վահագանական Արմենիա. Armenianij ARTZIBVTZIA, hoc est, Καὶ πενθεμένια: quia hoc iejunium præit illi austerrissimo Quadragesimæ. Sed Græcis, Latinis, Armeniis, Syris vñus, idemque iejunij introitus est, nempe Quinquagesima, quam Græci τὸν κυριακὸν τὸ δεκαοξὺα vocant, item τὸν ἑδομαδα περφάγον: qua scilicet iejunia sua auspicantur, καὶ τὰς ἡμέρας Διποχεωσίμας, ita tamen ut interea ouis, caseo, & butyro abstineant. vnde Ruteni, Moscouitæ, atque aliae nationes, quæ sacra Græco ritu, sed sermone Slauo obeunt, eadem vi verbi M A S L N A, hoc est, Βετυρφάγον ἑδομαδα vocant. Æthiopica vero Ecclesia, quia neque Dominica, neque Sabbato iejunare solet, a Sexagesima initiejunia sua, diebus decem ante Carnispriuum Romanum, ut Dominicæ, & Sabbathæ compenset. Franciscus Aluarez: *Ieiunium religiosissime obseruant, auspicantes illud feria secunda proxima post Sexagesimam, hoc est, diebus x ante Carnispriuum nostrum.*) Vide reliqua. Nam vetus institutum est, τὰς κυριακὰς αἰνσθεῖσι τελεῖν. Epiphanius: τὰς δὲ κυριακὰς απόστας πενθερὸς πηγαῖται ἵδια αὐτὴν καθολικὴν ἐκκλησία, καὶ σωτῆρας αὐτὸν ἐπιτελεῖ, καὶ μνᾶται. Item: τὰς δὲ κυριακὰς ἔδει ὅλως ἔδει τὸν αὐτὴν τελεταράχος ἥ (μηδέποτε.) Hoc apprime obseruant Æthiopes. Nam Synaxes celebrant matutinis horis, omnibus Dominicis. Sed tempore iejuniorum, per totum diem inedia confecti, Sole occaso, ad Synaxes se conferunt, quibus operati deinde cibum sumunt. Has σωτῆρας Διποχεωσίμας ὕψες celebrari, testis idem Epiphanius, imitatione scilicet τὸν εὐαγγελιον Iudai- C cæ, a qua πεστεχή, & sacrificium vespertinum incipiebat. IN T R O - I T V S ergo IEIVNI Æthiopibus est Sexagesima.

In priore (sabbato)] Prius Sabbathum est septima feria, quam etiam Sabbathum Iudeorum vocant. Alterum Sabbathum est feria prima, quæ Sabbathum Christi ipsis dicitur, vel, ut est in eorum idiomate, Sanbathe Christos, vel Sanbath Zachristos.

XXII autem anno) Hoc anno currit annus gratiæ 1312. Cyclus Paschalis xix, per Canonem primum. Vbicunque igitur in Kalendario occurrit xix, ibi est Matque, per eundem Canonem. Et Plinthion est v. Ad xxviii Iachathith habes xix. Ergo xxviii Iachathith D est Matque Introitus iejunij. Regularis ipsius 5: qui cum Plinthio, abiectis 7, dat feriam tertiam in ipsa xxviii Iachathith. Ait Canon: Si Matque fuerit in tertia feria, ut hoc anno 1312, tunc addenda esse xix. Ergo xxviii Iachathith cum xix composita dat xvii Magabith. Proinde xvii Magabith est introitus iejunij, ut loquitur Ecclesia Æthiopica, ut autem Romana, Sexagesima. Quod si Plinthion fuisset duo, tunc Matque esset in Sabbatho: & proinde xxii addenda essent. Sic de reliquis.

Parasceua.)

A Parasceuen dicunt **vca**: quod est Hebraicum **בְּשַׁבָּת**. Arabice **بَشَّابَةٍ**.

MATQE in priore (Sabbato) si fuerit, xvi adiice) Et puerο constare possit de vitio lectionis. Nam xvi, abiectis omnibus vii, relinquunt feriam iii. Itaque si ad Matque Paschale, quod ponitur in Sabbato, adiiciatur feria iii, ergo Pascha continget feria iii. quod est absurdum. Pro xvii ergo legendum xvi. Et cætera corrupta ita corrigenda, ut in laterculo infra subiecimus. Si igitur Matque fuerit **h**, adde xv. Si **o**, xiv. Et cætera, vt sunt concepta in Laterculo. Fac periculum. Hoc anno Plinthion est 5. Matque Paschale

B xxvii Magabith, cuius regularis 6 compositus cum Plinθio dat feriam quartam. In laterculo feria quarta, hoc est, ♀ iubet apponi xviii dies. xviii igitur dies cum xxvii compositi dant xv Miazia. Ergo xv Miazia fuit Pascha. Quod verum est. Pascha enim hoc anno fuit x Aprilis Iuliani, cui respondet xv Miazia. Distinguunt autem Pascha a Phase. Πόστα Græci enunciant φαστη, Æthiopes ζωρθ: Πάσχα. Estque quartadecima Nisan; Pascha Iudaicum, siue Terminus Paschalis. Quod autem Hebræis est Πόστα id Hierosolymitanæ est Νηστεία Πάσχα. Sed tamen Græci distinguunt, vt diximus, φαστη a Πάσχα. Nam φαστη est terminus Paschalis, Πάσχα Dominica resurrectionis: & φαστη vocant Πάσχα νομικὸν, alterum autem Πάσχα σαυτζωσιμον: Æthiopes vero ζωρθ: Κριστός. Et raro hæc confundunt Æthiopes: quamuis in aliis non admodum sunt accurati. Semel memini me legere ζωρθ: pro ζωρθ: Iohannis xiii. Potest fieri, vt alibi idem abusus extet. Sed rarissimus est.

C *Ieiunium Iudeorum*) Ieiunium Iudeorum est decima Tisri, vt infra videbimus. Hoc habens in animo eclogarius etiam decimam Nisan vocat ieiunium Iudeorum: cum tamen ea dies Badri dicatur, non autem ieiunium Iudeorum.

D *V. adiice supra Badri*) Ergo Badri, non autem ieiunium Iudeorum vocatur. Quare hinc constat errorem illum calami, aut μημονικὸν αὐδεῖτημα fuisse. Badri est x Nisan. Nouem igitur ad Matque, id est, primam Nisan, appositis, habes decimam Nisan, quæ vocatur **BADRIS**: id est, ἡ καλογή, ἡ φορεσμός: quod eo die feligeretur agnus Paschalis mandatus quartadecima eiusdem mensis. Exodi xii. 3. **Badr** tam Arabice, quam Æthiopice significat eligere. Sed & **Badr** Arabice significat tempus, quo Luna incipit esse ἀμφικύνετος, inter decimum diem & plenilunium. An igitur **Badr** hoc loco dictum sit δόπο τὸ ἀμφικύνετος ζελήνης, an ab agni delectu, vt supra tetigimus, quia vtrumque valde probabile est, vtrum Lectori placuerit, per me liberum esto.

solemnē

Solenne Azymorum) περὶ τῷ αζύμῳ est quartadecima Nisan. ἐορτὴ Αζύμου est quintadecima. Leuitici xxiii, 6.

X. adiice. *Phase inuenies*) Error manifestus x, pro xiii. Itaque pro i legendum nō in Æthiopismo.

Ieiunium salutis) Ieiunium salutis est xxvii mensis Ab Niceni, aut Dionysiani, id est, xxvii a Matque mensis Nahase: quare ita dictum, quando & a quo institutum, comminisci non potui. Hoc anno Phase, siue Terminus Paschalis, fuit decima Miazia. Adde xi, vt præcipit Canon. Habebis xxii Miazia. Itaque xxii Nahase erit Ieiunium salutis: quæ est vicesima septima Matque, quod hoc anno fuit in xxvi mensis Sane. Ieiunium ergo salutis siue saluationis, est vicesima septima Ab Niceni.

Iudid inuenies) Iudid, aut Judith haud dubie dictum a lectione B libri Judith ea die, quæ est quarta Elul Niceni, siue Dionysiaci. Nam septem composita cum vicesima septima Ab, desinunt in quarta Elul.

IX. adiice, *Iudith inuenies*) Manifesta oscitantia. Nam ex sequentibus patet legendum, Badri inuenies. Sed quid oportebat hæc repetere? Nam supra iam admonuit.

X I. adiice *supra Matque. Azyma inuenies*) Imo xiv, non xi, vt supra admonuit. Quare perperam hic repetitur.

A Z Y M A in priore (Sabbato) si fuerint, viii) Adeo solens peccat, vt consulto facere videatur. Si igitur Azyma in Sabbato fuerint, additis quinque, habebis introitum ieiunij. Hoc anno 1596, qui est 1312 gratiæ; terminus Paschalis, siue Phase, decima Miazia, Azyma vndecima Miazia. Adiectis v, habes xvi Miazia. Ergo xvi Iachathith erit introitus ieiunij. quod verum est. Subiecimus laterculum huius Canonis, quomodo concipi debet, non quomodo ab Eclogario conceptus. Ex eo vides supinitatem hominis in re seria semper prope aliud agentis. Fac periculum.

I N T R O I T U M i e i u n i j s i r e p e r i s t i) Hic Canon xviii, vt & cæco appetit, & superfluus, & vitiosus est. Superfluus, quia mox repetitur. Vitiosus, quia aliis numeris in sequentibus concipitur.

X X V I I. adiice. *Montem Oliueti repieres*) Hic xix Canon sanus est, & aperte νοθεῖσες superiorem damnat. Pro xxvii autem legendum xxviii. Est enim mons Oliueti dimidium ieiunij. Sed quia introitum ieiunij nunc ipsam Dominicam Sexagesimæ, nunc postridie Septuagesimæ vocat, potest fieri, vt hic legendum sit xxvii, & nihil mutandum, modo intelligamus feriam secundam proxime post Septuagesimam. Igitur ἡντζ: Χεζ: Dabra Zaith Mons Oliueti a lectione

n	v
ο	III
ε	XI
δ	X
ϟ	IX
ϟ	VIII
ϟ	VII

D

Aa lectione petita ex eo argumento in Euangelio. Medium tempus quadragesimæ Syris etiam notatur, quod ipsis dicitur Πάσχα οὐ Φαλγε δζαумо, μεγιστία. A Sexagesima, ad montem Oliueti, dies XXVIII. A monte Oliueti, ad Hosanna, XXI. Ab Hosanna, ad Pascha, VII.

Racba inuenies) Racba est απαρήμος, occursus. Ita vocatur vicesima secunda dies Paschatis: hoc est, quarta Dominica a Pascha. An a lectione aliqua, vt solet, ita dicta sit, an ab alia causa, equidem nescio. Suspicor esse synodus dioceses, quæ ex Canonibus iubetur celebrari quotannis tertia septimana post Pascha: vt illa altera, quæ celebratur itidem in Octobri.

B Matque usque iejunium. cxliii. cxlv.) Hæc omnia ut superflua esse nobis constat, ita vnde huc irreperirent, nescimus.

SOLENNE Tessaracoste) Tessaracoste, interuallum a Pascha, ad Ascensionem. Solenne autem Tessaracoste est ipsa Ascensio. An ηετος sit cadem cum Ascensione, adhuc delibero. Id autem est ανάληψις: & ita vocatur Ascensio dominica. Ex hoc suspicamur potius, quam sciscimus ηετος: την esse Ascensionem. vel potius Dominicam septimanæ litaniarum. Nam solenne Ascensionis ipsis dicitur ηετος λαός την: ηετος: quinta feria СЕРНАТН, ή πέμπτη την αναλήψεως. & Syris ad verbum Ιωάννην ηετος, id est ανάληψις.

CIngeniculationem) Interuallum a Dominica Resurrectionis, ad Pentecosten, omnes veteres Græci & Latini Pentecosten vocant. Creberrima occurunt testima. Hieronymus: Non quo ḡ per totum annum, excepta Pentecoste, iejunare non liceat. Æthiopicus igitur clerus per totum sere annum iejunare solet, excepto interuallo a Nataли, ad Sexagesimam, item excepta Pentecostes. hebdomade: qua hebdomade exacta, secunda feria, quæ excipit Dominicam Trinitatis, instaurant ieuniū sua tanta obseruantia; vt per totum diem nihil sumant. Sub initium noctis collectam celebrant, ritu veterimo Ecclesiarum orientalium, vt est apud Epiphanius. A collecta profecti corpori procurando operam dant. Sic epulis functi somnum ineunt.

DHoc neque tacuit Aluarez, quem consulas licet. Græci & Moschouitæ, & pleraque omnis Ecclesia Patriarchæ Constantinopolitano subiecta, quatuor solennia ieunia obire solet. Primum est, a quinquagesima, ad Dominicam Resurrectionis; quæ sunt hebdomades septem. Hoc ipsis dicitur ΙΕΙVNIVM MAGNV M. Secundum iejunium, ab octaua Pentecostes, ad Petrum & Paulum. Propterea vocatur iejunium Petri, aut ιεινος της εγκών δύος ολων. Hieronym. ad Eustoch. de custodia virginitatis: A Pentecoste cænæ mutantur in prandia. quo

Nnn & tra-

& traditioni Ecclesiasticæ satisfiat, & ventrem cibo non onerent dum applicato. Omnino legendum, cæna mutantur prandia. Hoc iejunium in Paschate remotissimo, quando cyclus Paschalis est viii, litera Dominicalis C, est tantum dierum viii. In Paschate autem citimo, quando cyclus Paschalis est xvi, litera Dominicalis D, est dierum xlii. Tertium iejunium a Kal. Augusti, ad assumptionem Mariæ. Quartum iejunium septem septimanis ante Natalem Dominicum: quod & omnes reliquæ Ecclesiæ admittunt, quamquam Ecclesia Romana raro ultra tres septimanas. Vocatur IEVNIVM PHILIPPI Moscouitis, Russis, Iberis, & Georgianis, quia incipit post festum illius Apostoli, quod secundum Orientales celebratur mense Novembri. Porro Trinitatis solenne non in octaua Pentecostes a Græcis statuitur, ut fit a Latinis, sed in secunda Pentecostes. Octauam vero Pentecostes vocant τὴν πεντηκοστήν. In illo autem interuallo, quod Pentecoste dicitur, stantes liturgiæ intersunt: qui est vetustissimus mos Ecclesiæ: post illud tempus de geniculis adorant. Æthiopibus dicitur πυλ: hoc est, γονακλισία. Nam πυλ: γονπετᾶν significat. Id Anthiochenæ Ecclesiæ est حَلْوَةُ الْمَعْدَنِ, γονακλισία. Arabibus آذْنَانُ الْجَوَافِنِ, ut est in meis Euangeliis Arabicis. Huius consuetudinis vetustissimæ pleni sunt veterum libri, de geniculis adorare, præterquam die Dominica, & tota quinquagesima. In libro Quæstionum & Responsiorum ad orthodoxos falso Iustino adscripto, quum sit posterior annis 200, vt appareat, ita legimus: διὸ τὶς ἡμέραις ἡμέραις, καὶ διὰ τὸ Πάσχα ἐώς τῆς Πεντηκοστῆς, γόνους καλύπτοντες εὐχόμενοι; In responsione post caussam redditam, adiicitur: καὶ τῷ διποσολικῷ ὃ χρέωνται τοῖς σωτηρίᾳ ἐλασθε τὸν αἰρεχόντα, καθὼς φησιν ὁ μακαρεῖος εἰειλαῖος ὁ μαρτύριος ἐπισκοπός. Λαγγόδεινος ἐν τῷ πέμπτῳ τῷ Πάσχα λόγῳ, ἐν τῷ μέρει τοῦ πέμπτου πέμπτην καὶ καλύπτοντες γόνους, ἐπειδὴ οὐδεναμένη τῇ ἡμέρᾳ τῆς χριστινῆς καὶ τοῦ προφετῶν πέμπτην αὐτῆς αὔτιστος. Tertullianus: Die Dominico nefas ducimus vel de geniculis adorare. Eadem immunitate a die Pasche, ad Pentecosten usque gaudemus. Hieronymus: Die Dominico, et per omnem Pentecosten nec de geniculis adorare et iejunium soluere, multaque, qua scripta non sunt, rationabilis sibi obseruatio vindicavit. Ambrosius sermone L XI: Scire debet sanctitas vestra, Fratres, hanc sanctam Pentecostes diem qua ratione curemus, vel cur istorum quinquaginta dierum numero sit nobis iugis et continuata festiuitas; ita ut omni hac tempore neque ad obseruandum indicamus iejunia, neque ad exorandum Deum genibus succidamus: sed sicut Dominica solemus facere, erecti et feriati resurrectionem Domini feriamus. Concilium Aurelianense: Quoniam sunt quidam in die Dominico genua flectentes, et in diebus Pentecostes; ut omnia

A omnia in diversis locis consonanter obseruantur, placuit sancto Concilio, a Pascha usque in octanas Pentecostes, stantes Domino vota persolvere. Epiphanius Sermone Catholico: καὶ δὲ ὅλου μὴ τὸ ἔτις οὐτείσι φυλάσσεται ἐν τῇ αὐτῇ ἀγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, φημὶ δὲ τετράδι, εἰ πεστεῖσθω, ἕως ὥρας ἡσάντης, δίχα μόνης τὸ πεντηκοσῆς ὅλης τῷ πεντήκοντῃ ἡμέρᾳ, ἐν αἷς γέτε γονικλισίαι γίνονται, γέτε οὐσεῖσα προστέλλεται. Germananus Episcopus Constantinopolitanus: Οὐ μὴ κλίνειν γόνου τῇ αἰασασίμῳ ἡμέρᾳ τὸν αγίας κυριακῆς, οὐ μάνειν τὸν τὸν κατάπλοσεως ἡμέρην αἰώνεων ψυχομητρίαν διὰ τὸν πεντηκόντην Χειρὸς αἱεστόσεως. Τὸ δὲ μέρος τὸ πεντηκοσῆς μὴ κλίνειν γόνου ἐστι, τὰς ἑπτὰ ἡμέρας μὲν τὸ ἀγνον παράχυμα κρείττον, τὴν διακανονίμων. Ex his apparet, olim post solenne Pentecostes, feria B quarta, statim adorationem desini, γονικλισίου autem in reliquum anni tempus repeti solitam. Hodie Æthiopes semper stantes non de geniculis collectæ intersunt. Prolixum vero est eorum Qdase, hoc est, λαίφεγια. Ideo patibula, siue adminicula lignea quamplurima in vestibulo ædium sacrarum destitui solita, quibus innitantur, dum στρατεῖς celebratur, scribit Franciscus Aluarez.

M A T Q V E in priore (Sabbato) si fuerit, VIII appone. Niniue inuenies) Pascha est Canon omnium mobilium solennium: quorum primum in Æthiopico Computo est Dominica proxima ante Septuagesimam Romanæ Ecclesiæ: quam Græca vocat τειώδον; a tribus cantibus. Eam Dominicam Æthiopes Syri & Elkupti, id est, Ægyptij NINIUE vocant. Nam Syris dicitur Λαοντεύον, Tzaumo niniuoio, οὐσία Νινιψική, vel Λαοντεύον Βούβοθο, λιγανεῖα. Id exemplo Niniuitici iustitij introductum. Veteres enim triduum solebant excipere angariis, quas Niniuiticas vocabant. Prudentius:

Referre prisci stemma nunc ieunij
Libet fidi proditum volumine.

Vide reliqua. Aperte ibi deriuatur id ex eo fonte, nempe ex Niniuitis. Erat igitur, ut ex eodem loco Prudentij colligimus, indicium, siue imperatiuum Ieiunium, vide x Sermonem Ambrosij. Aluarez: Sed ut plurimum Laici utriusque sexus a Trinitate, ad Aduentum, ieuniant quarta feria, & sabbato omnium hebdomadum. A Natali Dominicano, ad Purificationem, quod solenne SIMON vocant, nullum ieiunium obseruant. Triduo post, nisi sabbatum, aut Dominica interuererit, Monachi, & sacerdotes incredibiles inedias sibi indicunt. Nam affirmarunt nobis, integro triduo semel tantum cibum sumere. quod tempus ipsi Pœnitentiam Niniue vocant. Hæc ille. Atqui Niniue nostrum aliud est. Est enim dominica ante Septuagesimam, siue introitus ieunij Æthiopicus. Canon igitur totus probus est, neque cum, ut solet, aliud agendo deprauauit Eclogarius. Pascha αἰαστ-

τημονιον hoc anno fuit duodecima Miazia. Introitus iejunij sextadecima A Iachathih. Matque xxviii Tir, feria quarta. Hic præcipitur addere iv, si Matque fuerit feria quarta. Ergo Niniue fuit secunda lachathith: quæ proculdubio erat Dominica ante Septuagesimam. In reliquis periculum fac.

xii adiice. *Montem Oliueti reperies*) Mons Oliueti est xxviii, vel xxix Sexagesimæ. Nam utramque video usurpari. Hoc anno Mons Oliueti fuit xiiii Magabith. Niniue secunda Iachathith. xii ergo cum secunda Iachathith composita dant xiiii Iachathith. Ergo xiiii Magabith Mons Oliueti, ut iam diximus. Hic in eundum est Niniue a iii Iachathith. Tunc enim init iejunium Niniues. B

xiii adiice. *Hosanna reperies*) Totus hic Canon est Canonismus festorum mobilium per Niniue. Niniue est iii Iachathith, nimis a die Lunæ, ut iam proxime diximus. Adde ii. Habes quinque. Ergo quinta mensis Hosanna erit. Id est, quinta mensis, in quo Hosanna celebratur, erit ipsum Hosanna. Quod verum est. Quinta enim Miazia hoc anno Hosanna fuit.

xiv adiice. *Pascha inuenies*) Eadem doctrina cum superiore. Nam duo ad Niniue dant Hosanna. & septem ad Hosanna, dant Pascha. Duo autem cum septem composita fiunt ix: quæ ad Niniue adiecta dant Pascha.

xv adiice. *Racbe inuenies*) Tria cum tribus composita dant vi Ia- C chathith. Ergo vi mensis, cui competit Racbe: est ipsum Racbe. Proinde hoc anno vi Ginboth fuit Racbe: quæ est xxv a Pascha. Sed supra erat xxii. Vtrunque verum. Nam cum additur xxii ad Pascha, consequimur Dominicam, cuius Hebdomadi competit Racbe. At per hunc Canonem consequimur ipsum Racbe, synomum diœcœseos, feria iv.

xviii adiice. *Solenne Tessaracostæ inuenies*) Vere dicit. Sed negligentiæ culpam a se non amolitur. In proximo Canone Racbe erat non dominica ipsa, sed dies, in qua cogitur synodus. Hic est dominica ipsa, nempe tertia Ginboth. Adde xviii ex Canone. Habes xxi Ginboth, solerne Ascensionis. quod sine dubio hoc anno in eam diem conuenit. D

xxviii adiice) Est eadem doctrina cum superiore. Nam x supra Tessaracosten addita dant Pentecosten. Itaque xviii cum x faciunt xxviii. &c.

INTROITVM iejunij si inuenisti, iii reiice) Canon xix agebat per adiectiones. Hic contra per detractionem dierum. Introitus iejunij in dominica est xvi Iachathith, in feria secunda, xvii. Detractis

A tractis 111 , remanet xiv mensis. Ergo xiv mensis, cui competit mons Oliueti, erit ipse Mons Oliueti: nempe xiv Magabith.

MONTEM Oliueti si reperiisti, i*lli reiice*) Mons Oliueti xiv Magabith ex proxima doctrina. Duobus detractis, remanet xii mensis. Ergo xii mensis, cui hoc anno Pascha competit, fuit Pascha: nempe xii Miazia. Quod verum est.

In prima pagina) Quarta pars Computi ἡ ὁμάς τῷ χρόνῳ. Αἰθιοπum vetus Ecclesia tempus a creatione & primo Homine, ad σωτέλεαν κόσμον, determinat annorum 7000. Hæc septem millia annorum per septem centurias diuidunt: quas vocant Sabbata, siue Hebdomadas Enoch. Rursus Hebdomadas Enoch in Iubilea diuidunt, quæ sunt Hebdomades hebdomadum annalium. Itaque Hebdomas annalis est minima diuisio. Totum Canonem explicat Tabella, quam subiecimus: in cuius prima columna est filum periodorum Dionysianarum. secunda habet annos periodorum collectos. tertia numerum Septimanarum. quarta Iubilea cum Hebdomadibus appendicibus. Huic Canoni alio interprete opus non est. Tredecim periodi Dionysianæ fiunt anni 6916. quo interuallo, neomeniæ Iudaicæ, cycli Solis & Lunæ in orbem redeunt. Nam in 247 annis, qui sunt cycli $xiii$, feriæ neomeniarum redeunt quidem in orbem, vt libro secundo demonstratum est, sed cyclus Solis nondum restituitur. Itaque quot anni sunt in cyclo Solis (sunt autem 28) toties 247 continent hæc magna periodus annorum 6916. Quare anno periodi Julianæ 7869, completo, periodus Iudaica redit in orbem, cxi annis ante restitutionem ipsius periodi Julianæ, quæ est annorum 7980. Ab annis enim periodi Julianæ 7869 abiice differentiam ipsius periodi & Computi Iudaici, nempe annos 953. Remanent anni 6916, periodus nempe Iudaica absoluta. Sed ei periodo Iudaicæ desunt anni 84 ad septem millia annorum Solarium, vt continetur in hoc Canone. Itaque negari non potest, Αἰθιοπibus hanc periodum Iudaicam notam fuisse, quæ Iudæis hodie penitus ignoratur. obscurissimus erat hic locus, & nulla spes interpretandi, nisi prius de hac periodo Iudaica nobis compertum fuisset.

Vniuersusque sabbati summa) Superior diuisio pertinebat ad summam periodum Computi Iudaici 6916. Hæc vero ad perfectam annorum Solarium, quæ constat septem millibus annorum: &

Nnn 3 cuius

Periodi	Anni Collecti	Septimanæ annorum	Iub. - Septim. annorum
1	532	76	10 6
2	1064	152	21 5
3	1596	228	32 4
4	2128	304	43 3
5	2660	380	54 2
6	3192	456	61 1
7	3724	532	76 0
8	4256	608	86 6
9	4788	684	97 5
10	5320	760	108 4
11	5852	836	119 3
12	6384	912	130 2
13	6916	988	141 1

cuius septima pars dicitur SABBATVM ENOCH : quia Enoch A natus anno mundi 700, iuxta Æthiopas : cum potius a conditum rerum , ad Enoch natum anni tantum putentur 622. Differentia 78. Fortasse Sabbatum Enoch dictum ab eo , quod Enoch septimus ab Adam , qui viuus in cælum sublatus est. Itaque vetus Schola Iudæorum Enoch dicunt esse symbolum Sabbati cælestis, hoc est, quietis æternæ. Nam Adam, Seth, Enos, Kainan, Malalleel, Iared mortui sunt. Septimus Enoch mortem non sensit.

cum * Septimanis). Deest numerus II. Sed Tabella omnia loquitur.

MATQUE) Sequuntur Aphorismi Computi Æthiopici. Dies Æthiopicus , vt & Iudaicus , incipit ineunte nocte : quæ in illis tractibus ingruit statim occaso Sole , propter Tropici longissimam ab orizonte distantiam. Hoc tempus ipsi vocant ψΦ: ηλιή ΣΡΚΛΙΛΙΗ : B Hebraice ערב. Syriace مطلع. Matutinum tempus vocant ψΦ: ηλιή : תעתע vel ظهير. quod mere Arabicum est صبح & proprie est Hebraeorum בקר. Hæc duo tempora constituunt την αρχην εμερης , quod Danieli dicitur בקר-בקר. Meridiem vocant ηλιον τελευτα : ציון קדר. Neque aliam partitionem diei ciuilis norunt. Nullus enim in illis partibus horologiorum usus. Ait igitur Canon Matque incipere a nocte antecedenti. vt in primo anno cycli Matque est xix Mascarum. Incipit igitur a prima nocte ipsius Matque. Id est , a nocte , quæ proxima antecedit diem xix Mascarum. quod etiam Iudei obseruant. Matque igitur est dies nouilunij notatus cyclo , qui anno proposito currit. vt in hoc anno gratiae 1312 , nonadecima Mascarum est Matque , idque a nocte antecedente. Matque igitur nihil aliud est , quam neomenia Dionysiana in omni mense Solari. C

Badri in ortu) Badri est mera obseruatio Iudaica. Ab ortu noctis decimæ igitur incipit. Hoc est , ab ortu noctis decimæ Nisan Dionysiani.

Terminus Phase) Φεγ: & Arabice وسی significat οψιασθαι , terminum , porrectionem. Sed & in ytroque idiomate Wathri significat Vigiliam , siue οψιασθαι , diem nempe , quæ solenne aliquod antecedit vel potius noctem , quæ venienti festo imminet , και , vt loquitur Euangeliū , την έορτην έπφωνται . In hunc sensum accipitur a Muhammede in Surath Weelphagri. Ibi enim sumitur , αντι Σ περιεόρθια Πάχα Αγαέων : pro vigilia Paschatis Agarenorum , siue Muhammadanorum. Igitur περιεόρθια Σ φαση est nox , quæ sequitur xiii diem Nisan Dionysiani. Sic iejunium Salutis init a vicesima septima nocte Lunæ Dionysianæ , quæ Luna competit mensi Nahase. Hic est priscus

Apriscus mos Ecclesiæ , vt per uigilia anteirent solennibus , & festis Martyrum.

Terminus Matque) Hæc ex Kalendario patent. Matque non ascendet supra xv Mascaram , non descendit infra xiii Tikmith.

I E I V N I V M Iudeorum) Ieiunium Iudæorum est decima Tisri , au- sterissimo ieunio non solum a Iudæis , sed & ab Æthiopibus dica- ta. Iudæis ex lege : Æthiopibus , vel quod in multis *ἰεραῖς* , vel propter *σαγγελισμὸν Ζαχὴρ*. Iudæorum hoc ieunium Hispani vocant *lo cinkipul de los Indios*. Nam Cinkipul , corruptum ex *כִּנְקָפָעַל* , Tzom Kippur. Pendet autem hic Canon ab antecedente. Nam si citimus Matque est xv Mascaram : ergo citimum ieunium Iudai- Bcum erit xxiii Mascaram. Rursus si remotissimum Matque xiii Tikmith : ergo remotissimum ieunium Iudæorum erit xxii Tikmith.

INTROITVS Ieiunij) Neque hæc interprete egent. Citimum Phæse est xxv Magabith : citimum Pascha xxvi eiusdem. Nume- ra retro L v dies , quot nempe constat ieunium Æthiopicum. Perue- nies ad neomeniam Iachathith. Ergo citimus introitus ieunij neo- menia Iachathith. Remotissimum Pascha xxx Miazia. Retro L v dies retexti desinunt in v Magabith. Reliqua omnia pendent ex hac demonstratione.

C O M P V T V M Pœnitentia) Pœnitentia in Æthiopismo dicitur *C E N A. ۳۵*: item *۳۶: ۳۷: ۳۸: ۳۹: ۴۰: ۴۱: ۴۲: ۴۳: ۴۴: ۴۵: ۴۶: ۴۷: ۴۸: ۴۹: ۵۰: ۵۱: ۵۲: ۵۳: ۵۴: ۵۵: ۵۶: ۵۷: ۵۸: ۵۹: ۶۰: ۶۱: ۶۲: ۶۳: ۶۴: ۶۵: ۶۶: ۶۷: ۶۸: ۶۹: ۷۰: ۷۱: ۷۲: ۷۳: ۷۴: ۷۵: ۷۶: ۷۷: ۷۸: ۷۹: ۸۰: ۸۱: ۸۲: ۸۳: ۸۴: ۸۵: ۸۶: ۸۷: ۸۸: ۸۹: ۹۰: ۹۱: ۹۲: ۹۳: ۹۴: ۹۵: ۹۶: ۹۷: ۹۸: ۹۹: ۱۰۰: ۱۰۱: ۱۰۲: ۱۰۳: ۱۰۴: ۱۰۵: ۱۰۶: ۱۰۷: ۱۰۸: ۱۰۹: ۱۱۰: ۱۱۱: ۱۱۲: ۱۱۳: ۱۱۴: ۱۱۵: ۱۱۶: ۱۱۷: ۱۱۸: ۱۱۹: ۱۲۰: ۱۲۱: ۱۲۲: ۱۲۳: ۱۲۴: ۱۲۵: ۱۲۶: ۱۲۷: ۱۲۸: ۱۲۹: ۱۳۰: ۱۳۱: ۱۳۲: ۱۳۳: ۱۳۴: ۱۳۵: ۱۳۶: ۱۳۷: ۱۳۸: ۱۳۹: ۱۴۰: ۱۴۱: ۱۴۲: ۱۴۳: ۱۴۴: ۱۴۵: ۱۴۶: ۱۴۷: ۱۴۸: ۱۴۹: ۱۵۰: ۱۵۱: ۱۵۲: ۱۵۳: ۱۵۴: ۱۵۵: ۱۵۶: ۱۵۷: ۱۵۸: ۱۵۹: ۱۶۰: ۱۶۱: ۱۶۲: ۱۶۳: ۱۶۴: ۱۶۵: ۱۶۶: ۱۶۷: ۱۶۸: ۱۶۹: ۱۷۰: ۱۷۱: ۱۷۲: ۱۷۳: ۱۷۴: ۱۷۵: ۱۷۶: ۱۷۷: ۱۷۸: ۱۷۹: ۱۸۰: ۱۸۱: ۱۸۲: ۱۸۳: ۱۸۴: ۱۸۵: ۱۸۶: ۱۸۷: ۱۸۸: ۱۸۹: ۱۹۰: ۱۹۱: ۱۹۲: ۱۹۳: ۱۹۴: ۱۹۵: ۱۹۶: ۱۹۷: ۱۹۸: ۱۹۹: ۲۰۰: ۲۰۱: ۲۰۲: ۲۰۳: ۲۰۴: ۲۰۵: ۲۰۶: ۲۰۷: ۲۰۸: ۲۰۹: ۲۱۰: ۲۱۱: ۲۱۲: ۲۱۳: ۲۱۴: ۲۱۵: ۲۱۶: ۲۱۷: ۲۱۸: ۲۱۹: ۲۲۰: ۲۲۱: ۲۲۲: ۲۲۳: ۲۲۴: ۲۲۵: ۲۲۶: ۲۲۷: ۲۲۸: ۲۲۹: ۲۳۰: ۲۳۱: ۲۳۲: ۲۳۳: ۲۳۴: ۲۳۵: ۲۳۶: ۲۳۷: ۲۳۸: ۲۳۹: ۲۴۰: ۲۴۱: ۲۴۲: ۲۴۳: ۲۴۴: ۲۴۵: ۲۴۶: ۲۴۷: ۲۴۸: ۲۴۹: ۲۵۰: ۲۵۱: ۲۵۲: ۲۵۳: ۲۵۴: ۲۵۵: ۲۵۶: ۲۵۷: ۲۵۸: ۲۵۹: ۲۶۰: ۲۶۱: ۲۶۲: ۲۶۳: ۲۶۴: ۲۶۵: ۲۶۶: ۲۶۷: ۲۶۸: ۲۶۹: ۲۷۰: ۲۷۱: ۲۷۲: ۲۷۳: ۲۷۴: ۲۷۵: ۲۷۶: ۲۷۷: ۲۷۸: ۲۷۹: ۲۸۰: ۲۸۱: ۲۸۲: ۲۸۳: ۲۸۴: ۲۸۵: ۲۸۶: ۲۸۷: ۲۸۸: ۲۸۹: ۲۹۰: ۲۹۱: ۲۹۲: ۲۹۳: ۲۹۴: ۲۹۵: ۲۹۶: ۲۹۷: ۲۹۸: ۲۹۹: ۳۰۰: ۳۰۱: ۳۰۲: ۳۰۳: ۳۰۴: ۳۰۵: ۳۰۶: ۳۰۷: ۳۰۸: ۳۰۹: ۳۱۰: ۳۱۱: ۳۱۲: ۳۱۳: ۳۱۴: ۳۱۵: ۳۱۶: ۳۱۷: ۳۱۸: ۳۱۹: ۳۲۰: ۳۲۱: ۳۲۲: ۳۲۳: ۳۲۴: ۳۲۵: ۳۲۶: ۳۲۷: ۳۲۸: ۳۲۹: ۳۳۰: ۳۳۱: ۳۳۲: ۳۳۳: ۳۳۴: ۳۳۵: ۳۳۶: ۳۳۷: ۳۳۸: ۳۳۹: ۳۴۰: ۳۴۱: ۳۴۲: ۳۴۳: ۳۴۴: ۳۴۵: ۳۴۶: ۳۴۷: ۳۴۸: ۳۴۹: ۳۵۰: ۳۵۱: ۳۵۲: ۳۵۳: ۳۵۴: ۳۵۵: ۳۵۶: ۳۵۷: ۳۵۸: ۳۵۹: ۳۶۰: ۳۶۱: ۳۶۲: ۳۶۳: ۳۶۴: ۳۶۵: ۳۶۶: ۳۶۷: ۳۶۸: ۳۶۹: ۳۷۰: ۳۷۱: ۳۷۲: ۳۷۳: ۳۷۴: ۳۷۵: ۳۷۶: ۳۷۷: ۳۷۸: ۳۷۹: ۳۸۰: ۳۸۱: ۳۸۲: ۳۸۳: ۳۸۴: ۳۸۵: ۳۸۶: ۳۸۷: ۳۸۸: ۳۸۹: ۳۸۱۰: ۳۸۱۱: ۳۸۱۲: ۳۸۱۳: ۳۸۱۴: ۳۸۱۵: ۳۸۱۶: ۳۸۱۷: ۳۸۱۸: ۳۸۱۹: ۳۸۲۰: ۳۸۲۱: ۳۸۲۲: ۳۸۲۳: ۳۸۲۴: ۳۸۲۵: ۳۸۲۶: ۳۸۲۷: ۳۸۲۸: ۳۸۲۹: ۳۸۳۰: ۳۸۳۱: ۳۸۳۲: ۳۸۳۳: ۳۸۳۴: ۳۸۳۵: ۳۸۳۶: ۳۸۳۷: ۳۸۳۸: ۳۸۳۹: ۳۸۴۰: ۳۸۴۱: ۳۸۴۲: ۳۸۴۳: ۳۸۴۴: ۳۸۴۵: ۳۸۴۶: ۳۸۴۷: ۳۸۴۸: ۳۸۴۹: ۳۸۴۱۰: ۳۸۴۱۱: ۳۸۴۱۲: ۳۸۴۱۳: ۳۸۴۱۴: ۳۸۴۱۵: ۳۸۴۱۶: ۳۸۴۱۷: ۳۸۴۱۸: ۳۸۴۱۹: ۳۸۴۲۰: ۳۸۴۲۱: ۳۸۴۲۲: ۳۸۴۲۳: ۳۸۴۲۴: ۳۸۴۲۵: ۳۸۴۲۶: ۳۸۴۲۷: ۳۸۴۲۸: ۳۸۴۲۹: ۳۸۴۳۰: ۳۸۴۳۱: ۳۸۴۳۲: ۳۸۴۳۳: ۳۸۴۳۴: ۳۸۴۳۵: ۳۸۴۳۶: ۳۸۴۳۷: ۳۸۴۳۸: ۳۸۴۳۹: ۳۸۴۳۱۰: ۳۸۴۳۱۱: ۳۸۴۳۱۲: ۳۸۴۳۱۳: ۳۸۴۳۱۴: ۳۸۴۳۱۵: ۳۸۴۳۱۶: ۳۸۴۳۱۷: ۳۸۴۳۱۸: ۳۸۴۳۱۹: ۳۸۴۳۲۰: ۳۸۴۳۲۱: ۳۸۴۳۲۲: ۳۸۴۳۲۳: ۳۸۴۳۲۴: ۳۸۴۳۲۵: ۳۸۴۳۲۶: ۳۸۴۳۲۷: ۳۸۴۳۲۸: ۳۸۴۳۲۹: ۳۸۴۳۳۰: ۳۸۴۳۳۱: ۳۸۴۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳: ۳۸۴۳۳۴: ۳۸۴۳۳۵: ۳۸۴۳۳۶: ۳۸۴۳۳۷: ۳۸۴۳۳۸: ۳۸۴۳۳۹: ۳۸۴۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۲۲: ۳۸۴۳۳۲۳: ۳۸۴۳۳۲۴: ۳۸۴۳۳۲۵: ۳۸۴۳۳۲۶: ۳۸۴۳۳۲۷: ۳۸۴۳۳۲۸: ۳۸۴۳۳۲۹: ۳۸۴۳۳۳۰: ۳۸۴۳۳۳۱: ۳۸۴۳۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳۳: ۳۸۴۳۳۳۴: ۳۸۴۳۳۳۵: ۳۸۴۳۳۳۶: ۳۸۴۳۳۳۷: ۳۸۴۳۳۳۸: ۳۸۴۳۳۳۹: ۳۸۴۳۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۳۲۲: ۳۸۴۳۳۳۲۳: ۳۸۴۳۳۳۲۴: ۳۸۴۳۳۳۲۵: ۳۸۴۳۳۳۲۶: ۳۸۴۳۳۳۲۷: ۳۸۴۳۳۳۲۸: ۳۸۴۳۳۳۲۹: ۳۸۴۳۳۳۳۰: ۳۸۴۳۳۳۳۱: ۳۸۴۳۳۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳: ۳۸۴۳۳۳۳۴: ۳۸۴۳۳۳۳۵: ۳۸۴۳۳۳۳۶: ۳۸۴۳۳۳۳۷: ۳۸۴۳۳۳۳۸: ۳۸۴۳۳۳۳۹: ۳۸۴۳۳۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۳۳۲۲: ۳۸۴۳۳۳۳۲۳: ۳۸۴۳۳۳۳۲۴: ۳۸۴۳۳۳۳۲۵: ۳۸۴۳۳۳۳۲۶: ۳۸۴۳۳۳۳۲۷: ۳۸۴۳۳۳۳۲۸: ۳۸۴۳۳۳۳۲۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۲۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۲۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۲۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۲۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۱: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۲: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۳: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۴: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۵: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۶: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۷: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۸: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۱۹: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۰: ۳۸۴۳۳۳۳۳۳۳۳۳۳۲۱: ۳۸۴۳۳۳۳*

insultandum, quod Oedipi non essemus. Quomodo enim aliter a-
gunt Asini isti? Sed ne illos quidem menses adepti ea diuinassent,
quæ nobis multis coniecturis eruenda fuerunt. Ea nunc plana qui-
dem sunt, quia deprehensa. Antea vero vix posse ad illa penetrari
videbatur. Scito autem, candide Lector, mensem tertium a sacer-
dote Æthiope, qui mihi illos misit, ita scriptum fuisse, vt secunda
litera plane sit Ain quartæ classis Σνζ: Sed Σεζ: legendum esse ani-
maduerti tandem ex epistolio Itali negotiatoris, qui mihi illos men-
ses ex vrbe Cairo Massiliam misit. Itaque in quarto libro pro Σνζ:
legendum Σεζ: Hadar, vt plane habet epistola hominis Itali. Hoc
quoque peperisset nouum librum in nos, si alicui Midæ oboluisset.

Annus ab incarnatione) Æthiopes vtuntur Computo annorum, B
qui familiaris est Christianis Orientalibus, quem vocant Computum
a casu Adam. Is ab initio rerum ad natalem Christi, determinat an-
nos 5501, vel 5500, vt ipsi Æthiopes notabant in fine Noui Te-
stamenti. Hoc etiam Computo quidam Græci vtuntur, in quibus
Landulphus Sagax, qui annales suos ad verbum ex Græcis expres-
sit. Sed & ipse Landulphus, & Græci, & Æthiopes in eo mire hal-
lucinantur. Nam quia is Computus minor est Computo Paschali
Constantinopolitano annis viii, propterea annos a Christo Dionysia-
nos septem annis minus putant. Nam anno Christi D C IX, Paschali
Græcorum 6117, Heraclius iniuit imperium. Landulfus dicit an-
no D C II, septem nimirum minus, quam verus Computus Diony- C
sianus. Ita hic anni putantur a Christo 1577, anno Dionysiano
1584: hoc est, a neomenia Thoth siue Mascaram, qui cœpit anno
Christi 1584 Dionysiano, diebus Matthæi. Longe vero plura in
hunc libellum dici poterant. Sed tu candide Lector, non solum
quæ omisi, sed & quæ ignoraui, ignosce. Cogita tecum, quid sit
ignotos ritus, inexplicabiles numeros, incognitam linguam publi-
casse. Si vnquam similem prouinciam suscepis, non erit, quod
meos errores damnes. Et tibi ipse veniam dabis. Erat autem hic
libellus in fine Euchologij Æthiopici manu scripti. Nemo negaue-
rit præstantiorem thesaurum antiquitatis Christianæ hodie non ex-
tare: & multa hinc nos doceri, quæ alto obliuionis silentio obruta D
erant.

Nunc similis argumenti breuem Copti siue Ægyptiorum Compu-
tum subiiciam: cuius partem ex Arabico hausi, partem ego ipse ca-
stigavi. Nam negligenter quædam ibi tractantur, quanquam a sa-
cerdote Æthiope descripta.

Confer ergo te ad Tabulam infra subiectam.

C O M -

A

COMPVTVS CHRISTIANORVM
EL KOPTI.

Cyclus Solis.	Plin- hion. ion.	Cyclus Paschalis. Pasch. Patch.	Terminus Paschalis.	MENSES Elkupti.	SOLENNIA.	
I	3	I	29 Parmahath	I THOTH	المسارحة	Annunciatio
2	4	2	18 Parmuda	2 PAPA	المولد	Natalis
3	5	3	7 Parmuda	3 HATHVR	الكتيم	Baptismus i. Epiphania
4	7	4	26 Parmuda	4 CHIACH	دخول الرب	Introitus Domini
5	I	5	15 Parmahath	5 TVBA	بطرس وبولص	Petrus, & Paulus
6	2	6	4 Parmuda	6 AMSCHIR	التجلي	Reuelatio i. Transfiguratio
7	3	7	23 Parmuda	7 PARMAHATH	الانقال	Tranlatio i. Affump. B. Marie
8	5	8	12 Parmuda	8 PARMVDA	الصلب	Crux xiv. Sept.
9	6	9	1 Parmuda	9 PASCHVNES		
10	7	10	20 Parmuda	10 PEVNI		
11	I	11	9 Parmuda	11 EPIP		
12	3	12	28 Parmahath	12 MVSRI		
13	4	13	17 Parmuda	13 NISI		
14	5	14	6 Parmuda			
15	6	15	25 Parmahath			
16	I	16	14 Parmuda			
17	2	17	3 Parmuda			
18	3	18	22 Parmuda			
19	4	19	10 Parmuda			
20	6					
21	7					
22	I					
23	2					
24	4					
25	5					
26	6					
27	7					
28	2					

Abiice omnia 28 ex æra Martyrum. Reliquum est Cyclus Solis Ägyptiacus.

Accipe characterem, siue Plinthion e regione cycli Solis. Adde characteri mensis. Prodit feria mensis.

Abiice vnitatem ex annis Martyrum. Abiice rursus omnia 19. Reliquum est cyclus Paschalis.

الكتيم Est balneatio. Ita vocant dñm Epiphaniæ: quod Ecclesia vetus Ägyptiaca baptismum eo die iteraret, vt supra in Computo Äthiopico notauiimus. Hodie is mos obsoleuit in Ecclesia Ägyptiaca, resedit in Äthiopica.

De Ägyptiis Christianis, qui hodie KVPTI dicuntur, alibi satis a nobis dictum. Putauimus aliquando nomen

D KVPTI aut KOPTI ab vrbe Copto deductum: sed perperam: Nam decurtatum est ex vltima parte vocis ΑΙΓΥΠΤΟΣ. GVPTI igitur pro Ägyptiis dicti. Äthiopes vero eos vocant GIPTV, aut GIBBETV. Muhammedani Ägyptij vocant Christianos ipsos populares suos Elchibth: quod nihil aliud est, quam EL C VPTI. القبط. Nam alioquin etiam hodie tota Ägyptus vocatur ab ipsis Arabibus مصر Metzer, vt olim. Verba Ioannis Leonis ex eius eximio opere de

Africa

*Africa: Ita etiam Arabes vocant totam regionem MESRE, habitato-
res autem ipsos ELCHIBTH. Aiunt Chibth primum fuisse, qui ibi pri-
mus & imperauit, & edificia construxit: quod etiam ipsi indigena non
alio nomine appellant. Nulli vero Aegyptij supersunt ibi, praeter illos
Christianos, qui nunc ibi sunt. Reliqui omnes ad Muhammedismum de-
sciuerunt.*

Hæc ille. Sed de CHIBTI iam dictum. Utuntur autem illi Chri-
stiani vetustissima Aegyptiaca lingua in sacris, qua tres liturgias con-
scriptas penes nos habemus, Gregorij, Cyrilli, & Ignatij, cum in-
terpretatione Arabica. Nihil habet commune cum reliquis Ori-
entalibus ille sermo, praeter characteres, quorum maxima pars Græ-
ci sunt.

Com-

COMPVTVS
ARABICVS
ECCLESIAE
ANTIÖCHENAE

Scito hanc lineam. Ea autem est ad cognoscendum characterem **A**nni, qui est infra Titulum, cuius numerus viginti & octo: qui incipit ab anno incarnationis millesimo quingentesimo sexagesimo sexto. Fac ingressum in eam. Accipe literam, quam sub ea inuenies. Ipse est character illius anni. Aggregabis eam cum charactere mensis aut Solennitatis, quam quæris: & scies ingressum illius mensis, & Solennitatis in diebus Septimanarum, siquidem fuerit minor eis (septimanis) Sin autem maior eis, abiice eas ab eo; & residuo attende. Quod si litera, quam inuenisti sub numero, fuerit gemina, prior competit usque ad xxvi Asbat: posterior competit a xxvi usque Asbat, ad finem anni. Secunda linea est ad cognoscendum Pascha Iudaicum. Summa autem eius xix. Initium vero eius est supra titulum ab anno **B** incarnationis 1578. Ingressus in eam accipe quod inuenies sub ea. Numerus ruber est quota (feria) Pascha in mense Romano. Literam autem nigram, quæ est infra eam, adiicies supra characterem anni. Aggregatum erit dies eius de diebus Septimanæ. Numera dies ab eo, ad Dominicam, quæ post eam est. Congrega eas ad numerum Pascha (Iudaici) prodibit numerus Resurrectionis in mense. Quotiescunque autem alterutra ex ipsis lineis absoluta erit, redibit in orbem operatio, & incipit denuo. Exemplum huius. Volumus scire characterem anni 1581 incarnationis. Consideramus lineam, quæ est subter Titulum, cuius Tituli numerus est viginti octo, iniens ab anno 1566, incipientes ab eo (anno) & progredientes in numero lineæ viginti & octo: & incidit numerus noster in xvi, id est, sexdecim. Infra eum est litera **V**. Cognoscimus vi eum esse characterem. Adiicimus eum supra characterem Kanun posterioris, id est, ii. Aggregatum est octo. Abiicimus septem ab eo. & nobis residuum fit vñtas. Et cognoscimus ingressum Kanun huius anni esse Dominicam. Eodem modo adiicimus supra characterem Solennitatis Epiphaniæ, hoc est, vii. Aggregatum fit xiii. Abiicimus ex eo septem. Residuum fit nobis quinque. Cognoscimus, quod Festum Epiphaniæ huius anni erit feria quinta. Rursus volumus scire diem Pascha Iudaici in hoc anno, & diem Resurrectionis Domini nostri. Ingressi in lineam numeri aurei incipientis ab anno incarnationis 1578 pergimus in ea (linea) usque ad finem **D** anni 1581. Character est vii. Sub eo xxii: hoc est, vigesima secunda Adar. Et cognoscimus Pascha (Iudaicum) huius anni esse vicesimam secundam Adar. Sub ea (die) est litera v. Adiicimus eam supra characterem anni, hoc est, vi. Fiunt xi. Abiicimus septem. Residua fiunt quatuor. Cognoscimus, quod est feria quarta, nempe xxii Adar. Feria quinta xxiii. Feria sexta xxiv. Feria septima xxv. Dominica xxvi. Ergo cognoscimus Dominicam Resurrectionis illius anni esse vicesimam sextam Adar.

أعلم بهذا الجدول وهو معرفة علامة السنة الذي أسفل الصفحة وعدده
 ثمانين وعشرين وهو مبتدئ من سنة ألف وخمس مائة وستمائة وستين تجسديه
 قد خلبه وتأخذ ما تجد تحته من الأحرف ودلك هو علامة تجسدي السنة
 تجدها مع علامة الشهر أو العيد الذي تطلبها فتعلم يوم دخول ذلك
 الشهر أو العيد في أيام الأسبوع إذا كان أقل منها وإن أزيد منها
 فاسقطها منه واعتبر الباقي ولما الحرف الذي وجده تحت العدد أن
 كان احرفين وأول يحكم اليه كونه اسباطاً والآخر يحكم من كونه
 اسباطاً الي آخر السنة والجدول الثاني لمعرفة فصح اليه وجملته يط
 وهو في أعلى الصفحة مبدلاته من سنة ١٥٧٨ التجسدية فتخدم به وتأخذ ما
 تجد تحته فالعدد الأحمر هو كمية الفصح في الشهر الرومي والحرف
 الأسود الذي تحته تزيل على علامة السنة ويكون الحاصل يوم من أيام
 الأسبوع بعد الأيام منه الي الأحد الذي بعده وتجمعها على عدد الفصح
 ويكون عدد القيمة في الشهر وكلها أنت واحد من أول الجدول ألا
 يرجع العمل فيه من مثال ذلك فإذا رأينا أن نعرف علامة سنة ١٤٧٦
 تجسديه ونظرنا الي الجدول الذي أسفل الصفحة وهو عددة ثمانين وعشرين
 وهو مبتدئ من سنة ١٤٧٦ا وبدلنا منها ومشينا بالعدد في جدول الثمانين
 وعشرين وحصل عددنا في البيو وهو ستة عشر وتحته حرف و أو وعلمنا
 أن علامة ذلك هي فزدناها على علامة كانون الثاني وهي ب وكان
 الحاصل ثمانين سقطنا منها السبعه وبقي معنا واحد وعلمنا أن دخول
 كانون ذلك السنة هو يوم الأحد وكذلك زدناها على علامة عيد النجح
 وهي زو وكان الحاصل ثلاثة عشر وسقطنا منها السبعه وبقي معنا خمسه
 وعروفتنا أن عيد النجح تلك السنة يكون يوم الخميس وأيضاً لربنا
 نعلم يوم فصح اليهود في ذلك السنة وعيد قيمة ربنا في جدول
 عدده الذهبي وهو مبدل ومن ١٥٧٨ سنة تجسديه فمشينا فيه الي تمام ١٥٧٨
 وكانت العلامة د وتحتها ك ب وهو اثنين وعشرين من أول فعلمونا أن
 فصح تلك السنة في اثنين وعشرين من أول و وكان تحته حرف زهنة
 على علامة السنة وهي و ف كان لا فطرحنا السبعه وبقي تربعه فعلمنا
 هو يكون الأربع وهو رب من أول و الخميس سر و الجمعة عرب و السبت
 هير والأحد بسر فيكون قد علمنا أن قيمة ذلك السنة هي في سنة
 وعشرين أول

FILVM FESTORVM ET IEIVNIORVM,
VT INVENIATVR RESVRRECTIO IVGITER.

A

Festum Resur- rectionis, & mensis eius.	Ieiunium Ma- gnum & men- sis eius.	Ascensio & men- sis eius.	Pentecoste & mensis eius.	Ieiunium Ninive & mensis eius.
22 Adhar	2 Asbat	30 Nisan	10 Iiar	12 Canun posterioris
23 Adhar	3 Asbat	1 Iiar	11 Iiar	13 Canun posterioris
24 Adhar	4 Asbat	2 Iiar	12 Iiar	14 Canun poster.
25 Adhar	5 Asbat	3 Iiar	13 Iiar	15 Canun poster.
26 Adhar	6 Asbat	4 Iiar	14 Iiar	16 Canun posterioris
27 Adhar	7 Asbat	5 Iiar	15 Iiar	17 Canun poster.
28 Adhar	8 Asbat	6 Iiar	16 Iiar	18 Canun posterioris
29 Adhar	9 Asbat	7 Iiar	17 Iiar	19 Canun poster.
30 Adhar	10 Asbat	8 Iiar	18 Iiar	20 Canun posterioris
31 Adhar	11 Asbat	9 Iiar	19 Iiar	21 Canun posterioris
1 Nisan	12 Asbat	10 Iiar	20 Iiar	22 Canun poster.
2 Nisan	13 Asbat	11 Iiar	21 Iiar	23 Canun poster.
3 Nisan	14 Asbat	12 Iiar	22 Iiar	24 Canun poster.
4 Nisan	15 Asbat	13 Iiar	23 Iiar	25 Canun poster.
5 Nisan	16 Asbat	14 Iiar	24 Iiar	26 Canun poster.
6 Nisan	17 Asbat	15 Iiar	25 Iiar	27 Canun poster.
7 Nisan	18 Asbat	16 Iiar	26 Iiar	28 Canun poster.
8 Nisan	19 Asbat	17 Iiar	27 Iiar	29 Canun posterioris
9 Nisan	20 Asbat	18 Iiar	28 Iiar	30 Canun poster.

B

C

جدول للأعياد والأصولم يوجد للقيامة ذليما

RESIDVVM TABVLÆ.

10 Nisan	21 Asbat	19 Iiar	29 Iiar	31 Canun posterioris
11 Nisan	22 Asbat	20 Iiar	30 Iiar	1 Asbat
12 Nisan	23 Asbat	21 Iiar	31 Iiar	2 Asbat
13 Nisan	24 Asbat	22 Iiar	1 Haziran	3 Asbat
14 Nisan	25 Asbat	23 Iiar	2 Haziran	4 Asbat
15 Nisan	26 Asbat	24 Iiar	3 Haziran	5 Asbat
16 Nisan	27 Asbat	25 Iiar	4 Haziran	6 Asbat
17 Nisan	28 Asbat	26 Iiar	5 Haziran	7 Asbat
18 Nisan	1 Adhar	27 Iiar	6 Haziran	8 Asbat
19 Nisan	2 Adhar	28 Iiar	7 Haziran	9 Asbat.
20 Nisan	3 Adhar	29 Iiar	8 Haziran	10 Asbat
21 Nisan	4 Adhar	30 Iiar	9 Haziran	11 Asbat
22 Nisan	5 Adhar	31 Iiar	10 Haziran	12 Asbat
23 Nisan	6 Adhar	1 Haziran	11 Haziran	13 Asbat
24 Nisan	7 Adhar	2 Haziran	12 Haziran	14 Asbat
25 Nisan	8 Adhar	3 Haziran	13 Haziran	15 Asbat

A

B

C

JUNIUS

A	سرکلاذون ثانی	ور آیار	ور آیار	بر اسباط	افیسان
	ر اسباط	بر آیار	بر آیار	بر اسباط	بر افیسان
	بر اسباط	بر آیار	بر آیار	سربر اسباط	بر افیسان
	سر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	سر افیسان
	هر اسباط	برزیران	برزیران	سربر اسباط	هر افیسان
B	ه اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	ه افیسان
	بر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	بر افیسان
	بر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	بر افیسان
	بر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	بر افیسان
C	بر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	بر افیسان
	بر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	بر افیسان
	بر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	بر افیسان
	بر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	بر افیسان
	بر اسباط	برزیران	برزیران	برزیران	بر افیسان

Character annorum.	Numerus viginti octo ab anno 1566	Ista linea, quæ minimo auxilio indiget, est ad cognoscendum initum diei Solennitatis Resurrectionis Domini nostri. Methodus ingrediendi ad eam est, primum, ut scias quotus est numerus anni, quem quæris, de cyclo aureo incipiente ab (anno) 1578 incarnationis. Cognoscas etiam characterem anni. Quod si is annus fuerit bisextilis, accipe characterem, qui est post Asbat. Percurre numeros, donec occurrant in quandam cellam. Et quidem is erit character illius anni, & mensis notatus e regione eius. Exemplum huius rei in anno 1582. Numerauimus in aureo (cyclo) ab anno 1578. Et incidit in v. Character autem vii, & occurrimus xv Nisan. Ea est Resurrectio eius.				
I	I					
II	II					
III	III. IV					
IV	V					
V	VI					
VI	VII					
VII	I. II					
VIII	III					
IX	III					
X	V					
XI	VI. VII.	TISRI PRIOR I	TISKI POSTERIOR III.	CANVN PRIOR VI	CANVN POSTERIOR II	
XII	I					
XIII	II					
XIV	III					
XV	III. V					
XVI	VI	HAZIRAN	TAMVZ	AAB	ILVL	
XVII	VII					
XVIII	I					
XIX	II. III	FESTVM ANNVN-	FESTVM TIATIONIS	FESTVM NATALIS	INGRESSVS EPIPHANIÆ	
XX	III					
XXI	V					
XXII	VI	PETRVS ET PAVLVS	TRANSFI- GVRATIO	ASSVMPTIO DOMINÆ	FESTVM CRVCIS	
XXIII	VII. I					
XXIV	II					
XXV	III					
XXVI	III					
XXVII	V. VI					
XXVIII	VII					

Filum Diagrammatis characterum mensium, & Festorum ex opinione Surianorum.

Numerus cycli auctei.	Pascha Iudeicum in mese Romano.	Dies Pascha ex septima- na.
I	XXV	I
II	XIII	VI
III	II	II
IV	XXII	V
V	X	III
VI	XXX	VI
VII	XVIII	III
VIII	VII	VII
IX	XXVII	III
X	XV	I
XI	IIII	III
XII	XXIV	VII
XIII	XII	V
XIV	I	I
XV	XXI	III
XVI	IX	II
XVII	XXIX	V
XVIII	XXVII	III
XIX	VI	VI

هذا الجدول الذي عن يسار المتصفح هو لمعرفة وقوع يوم عيد
قيمة ردها ومعرفة الدخول إليه هي أن تعرف لولاكم فهو عيد
السنة التي تطلبه من الدولاب النجفي المبدىء من ١٤٧٨
تجسدية وتعرف أيضاً لامة السنة وإن كانت تلك السنة
كبيسة فتاخذ لها العلامة التي دعي من بعد أبساط وتهشيم
العلدي إلى أن يتلاقون في فرد بيت فذلك يكون قيامه
ذلك السنة وشهر معين عند لها ومثال ذلك لسنة عر ٨٠
وعملهنا في النجفي من سنة ٧٨ هـ فكان في ذلك علامه السنة
زفالقيينا في ٢٩ مارس وهو قيامتها

جَدْوَلُ صُورَةِ عِلْمَاتِ الشَّهْرِ وَالْأَعْيَادِ بِرَأْيِ السَّرِيَانِ

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA
 PASCHA LEGALE IN MENSE ROMANO,
 & diem Resurrectionis, & mensem eius Ro-
 manum, ab anno Incarnationis
 MDLXXVIII.

*Cyclus aureus incipit ab anno 1888 Alexandro: & quotiescumque
 definit & compleuit circuitum, redit ad
 principium suum.*

Solenne Paschatis	Pascha Iudai- cum.	Aureus nume- rus.						
Character I.	Character II.	Character III.	Character IV.	Character V.	Character VI.	Character VII.		
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	I Nisan	XXV	I
14 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	XIII	II
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	II	III
24 Adhar	23 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	29 Adhar	XXIII	IIII
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	X	V
31 Adhar	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	I Nisan	XXX	VI
21 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	25 Nisan	24 Nisan	23 Nisan	22 Nisan	XVIII	VII
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	19 Nisan	8 Nisan	VII	VIII
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	3 Nisan	2 Nisan	I Nisan	XXVII	IX
21 Nisan	20 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	22 Nisan	XV	X
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	11 Nisan	10 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	III	XI
31 Adhar	30 Adhar	29 Adhar	28 Adhar	27 Adhar	26 Adhar	25 Adhar	XXII	XII
14 Nisan	13 Nisan	19 Nisan	18 Nisan	17 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	XII	XIII
7 Nisan	6 Nisan	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	8 Nisan	I	XIII
24 Adhar	23 Adhar	22 Adhar	28 Nisan	27 Adhar	26 Adhar	25 Adhar	XXI	XV
14 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	II Nisan	10 Nisan	16 Nisan	15 Nisan	IX	XVI
31 Adhar	30 Adhar	5 Nisan	4 Nisan	3 Nisan	2 Nisan	I Nisan	XXIX	XVII
21 Nisan	20 Nisan	29 Nisan	18 Nisan	24 Nisan	23 Nisan	22 Nisan	XVII	XVIII
7 Nisan	13 Nisan	12 Nisan	II Nisan	10 Nisan	9 Nisan	8 Nisan	VI	XIX

جدول معروفة كميه وضخ التاموس في الشهرين الرومي ويوم العيامة
وشهره الرومي سنة ١٥٧٨ قجمالية

ذولاب للذهبی یید من سنه ١٥٨٨ لسكندریه وكلماته
وکمل الدور یرجع الی لواله

دولاب الدهبي يحمله من ١٨٨٨ سنة لسكندرية وكلها تم وكامل
الدور درجع الي الاوله

SYRORVM quidem hic Computus, sed Arabice scriptus. **H**odie enim Arabismus in toto Oriente regnum obtinet. **Vnde** Syri & Ægyptij non solum sua veteri, sed & Arabica lingua, quam vulgarem vocant, sacra celebrant. Maluissem Syriace conceptum edere. Sed frustra hoc tentaui. Sacerdos, qui hæc Arabice descripsit, homo Æthiops in multis errauit. Errores sustulimus, & emendatiorem, quam ille nobis transmisit, edi curauimus. Ideo autem Arabica quoque apposuimus, ut & diligentia nostræ, & studiosorum desiderio satisficeret, qui non inuiri discent, quomodo hæc **B** Arabice enuncientur. Quod enim in reliquis Computis præstitimus, cur idem huic inuideremus? Ingeniosi autem sunt earum nationum Computi, & fere omnes, quia carent litera Dominicali, per characterem anni rem transfigunt, ut vidisti in Computo Æthiopico. Tres autem partes sunt huius. Prima pertinet ad characterem anni: secunda ad Pascha Iudaicum, siue Terminum Paschalem. Tertia ad reliqua solennia. Quatuor paginis constat. In prima usus est & praxis totius methodi. in secunda Solennia: in tertia Tabula utriusque cycli cum mensibus. in quarta character Dominicae Resurrectionis. Methodus etiam puero obuia. Nam qui cauissa nostra curauit ad nos mittendum, accommodauit methodum ritui Latino. quod quidem fit, si ab annis Alexandreis abiicias 311. Tunc habebis annos Christi Alexandreos incipientes a Kalendis Octobribus Iulianis. Hoc anno 1596 inibit annus Surianorum Alexandreus 1908. Abiisse 311. Remanet annus Christi 1597 iniens a Kal. Octobris, quando nos adhuc 1596 putabamus usque ad Natalem, aut Kalendas Ianuarias. Hic habes in tertia pagina cyclum Solis ab anno Christi 1566, Lunarem ab anno 1578 ineuntem. Utrobique intellige anno uno minus, quam nos putamus, usque ad Kal. Ianuarias. Proinde cyclus Solis incipit ab anno Alexandre 1877: Lunaris autem ab anno 1889. Nam omnino annus Alexandreus per 28 diuisus dat verum annum cycli Solaris Antiocheni. Sed ad methodum cycli Paschalis **D** Niceni addenda 12. Itaque annus 1889 auctus 12 unitatibus, & per 19 diuisus dat primum cyclum Nicenum. Sic annus 1877 per 28 diuisus dat primum annum cycli Solaris Seleucidarum, aut Antiochenum. Esto nobis in exemplum annus Antiochenus 1908 proxime initurus. Volo scire characterem illius anni. Diuisis 1908 per 28, habes annum quartum cycli Solaris Antiocheni. In tertia pagina, in linea cycli Solaris, quæ ipsis vocatur Linea numeri viginti octo, habes e regione

A e regione quarti anni numerum v. Hic character v cum omnibus regularibus mensium & dierum compositus, dabit feriam neomeniarum, & dierum. In laterculo mensium in eadem pagina tertia, habes vnitatem pro Regulari Tisrin prioris. quæ cum vi dabit feriam sextam characterem Tisrin prioris anni 1908 ineuntis. Sic v cum iv charactere Tisrin posterioris composita, abiectis septem, dat feriam secundam Tisrin posterioris, siue Kalendas Nouembris. Rursus volo scire Terminum Paschalem eiusdem anni 1908 congruentem anno Christi 1597. Adiectis 12 ex perpetua regula ad 1908, & toto per 19 diuiso, habeo primum annum cycli. Confero me ad lineam aurei numeri decemnouenalem, quæ in primo anno dat B xxv mensis Romani, hoc est, Adar, quem Arabes Adhar pronunciant. In tertia linea e regione xxv, occurrit vnitatis character vi cesimæquintæ Adar, quæ cum charactere anni, nempe v composita dat feriam vi. Aio igitur hoc anno proposito 1908 Terminum Paschalem fore feriam sextam. Ergo biduo post erit Dominica Resurrectionis, nempe xxvii Adar. Aliter. Terminus est xxv Adar. Character anni v. Confero me ad Tabulam IIII. E regione primi anni cycli, siue xxv Adar sub charactere v, in quarto versu occurrit xxvii Adar. Ergo xxvii Adar erit Dominica Resurrectionis. Volo nunc scire reliqua solennia Ecclesiæ Antiochenæ. Huic rei dictata est Tabula II. Pascha est Κανονισμὸς omnium Festorum mobilium. Erit autem Pascha αἱαστήμων 27 Adar, ut iam demonstratum est. In primo versu paginæ II habes 27 Adar, sub Titulo Resurrectionis. In secundo versu 7 Asbat sub Titulo ieunij maioris. Itaque dices introitum ieunij magni fore VII Asbat, siue Februarij. Sic v Ijar erit Ascensio. xv eiusdem Pentecoste. xvii Canun posterioris Niniue. Adeo plana methodus omnium etiam in Arabico, ut pluribus explicanda non sit.

Quod si litera, quam inuenisti sub numero, fuerit gemina) Omisserat Æthiops Sacerdos has literas geminas, quas nos reposuimus. Exemplum est in anno superiore, qui erat annus 1907, & tertius cycli. Geminus numerus III, IIII. Prior numerus III obtinet a D neomenia Tisrin prioris, siue Kalendis Octobris, ad xxvi Asbat, siue Februarij, exclusiue. Hinc ad finem anni vtendum fuit charactere iv. Res patet.

Niniue) Niniue Syriacum idem prorsus cum Niniue Æthiopico, xxi diebus ante Quinquagesimam.

Ingressus Domini in Templum) Ea est ἵστατημ' Græcorum, Purificatio Romanæ Ecclesiæ, secunda Februarij, qui est Asbat Syrorum.

Transfi-

Transfiguratio.) In Arabismo est Reuelatio التجلي quia in ea Amaiestate ostenderit se discipulis tribus, Petro, Iohanni, Iacobo. celebratur autem vi Augusti, vel Aab.

Asumptio) In Arabismo est Translatio. x v Augusti.

وَجْهُ الصَّلَبِ (Festum crucis.) In Kalendario Elkupti dicitur Inuentio crucis, xiv Septemb. Aut me fugit memoria, aut ea est Exaltatio aliis Ecclesiis. At in Kalendario horum nostrorum Surianorum ita legitur ad xiiii Ilul جُوكُتْمَانْ صَلَبٌ مُعْصَمٌ ئَنْجَوْسْ ئَنْجَيْسْ سَاعِدْ: quemadmodum in Koptitarum etiam Kalendario.

LINEA COGNOSCENDI QVOTA FERIA) ~~anno~~ pro-
prie Græce ποσταῖα: non vtique ποσταῖα & μένος, sed τὸ σεδουπάδο. Id B
enim est feria. Lineam vocant τὸν πίνακα, Tabulam, Indicem.

Boni consule, optime Lector, si plus præstare non potuimus.
quod certe facies, si candidum animum non opellam nostram ad
examen reuocabis.

HIPPO.

HIPPOLYTI
EPISCOPI
CANON PASCHALIS.

ΙΟΤC ΕΤΟΥΣ Ά. ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΤΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ έρε
ΝΕΤΟ. Η ΔΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΕΙΔΟΙΣ ΑΠΡΕΙΛΙΑΙΣ ΣΑΒΒΑΤΩ ΕΜ
ΒΟΛΙΜΟΥ ΜΗΝΟΣ ΓΕΝΟΜΕΝΟΥ ΕΣΤΑΙ ΤΟΙΣ ΕΞΗΣ ΕΤΕΙΝ ΚΑΘ
ΩΣ ΤΠΟΤΕΤΑΚΤΑΙ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ ΕΓΕΝΕΤΟ ΔΕ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΡΑ
ΧΗΚΟΣΙΝ ΚΑΘΩΣ ΣΕΧΜΕΙΩΤΑΙ ΑΠΟΗΣΤΙΖΕΘΑΙ ΔΕ
ΔΕΙ ΟΥ ΑΝ ΕΝΠΕΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΙΤΑΣΤΡΙΜΥΘΟΝ	ΕΙΔΟΙΣ Ζ	S E C A P A K A Θ	Δ	ΓΒΑ
ΑΤΠΕΡ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩ	ΕΜ. ΑΠΡΕΙ	Τ Α Δ Α Ν Ι		
ΑΝΗΝ	Μ Δ. Ν Ω ΑΠΡΕΙ Δ	Γ Ε Ν Ε Σ I C X I Γ Ρ Η Μ Ω	Β Α	Z S E
ΕΤΑΓΓΕΛΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟ	Β I B R I A . K A S S Α Π Ρ E I A	ε ζ Ξ I Ζ Α C	S I H Ω Χ C E	Δ Γ Β
ΚΑΛΤΨΕΩΣ				
ΠΕΡΙ ΧΑΡΙΣΜΑΤΩΝ	ΕΜ. Μ Ε. Ε I ΑΠΡΕΙ Z	I Ζ C E I S A C	Ε Δ	ΓΒΑ
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟ				
C I C	Μ Δ. Κ Α ΑΠΡΕΙ Δ	Γ	Β Α	Z S E
ΧΡΟΝΙΚΩΝ	Μ Ι Έ. Κ Α ΑΠΡΕΙ A	Z e Ζ E K I A C	Ε	Δ Γ Β
ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ	S S N Ω N A I C Z Ε M Α Π R E I	Κ Α Τ Α Δ Δ Σ Κ Α I Ω C E I S A C	Δ I N C O T C Γ Β Α	
ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΠΑΤΩΝΑ				
Η ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ	Μ Η. Κ Α Δ ΑΠΡΕΙ Δ	Γ	Β Α	Z S E
ΠΡΟΤΡΕΠΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΣΕ	Ε M. Ε I D O I S C Α P R E I	Β	Α	S e Δ
ΒΗΡΕΙΝΑΝ	Μ Δ. Ν Ω ΑΠΡΕΙ Z	S	Ε Δ	ΓΒΑ ε z o δ o c
ΑΠΟΔΕΙΞΙC ΧΡΟΝΩΝ	Β I B R I A . K A Δ S S Α Π Ρ E I Δ	Γ	Β Α	Z S E
ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ				
ΚΑΤΑ ΕΝ ΤΩ ΠΙΝΑΚΙ	Ε M. Μ. Ε E I Γ ΑΠΡΕΙ Γ	Β	Α	S e Δ ε n e
ΩΔΑΙΙC ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΓΡΑ	Μ Δ. Κ Α Ζ ΑΠΡΕΙ Z	S	Ε Δ	ΓΒΑ
ΦΑΣ	Μ Ι Έ. Κ Α Δ ΑΠΡΕΙ Δ	Γ	Β Α	Z S E
ΠΕΡΙ ΘΥ ΚΑΙ ΣΑΡΚΟΣ	S S. N Ω N A I C Γ Ε Z O D O C S Ε M. Α Π R E I	Β	Α	S e Δ e C A P A
ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ	Μ Η. Κ Α Ζ ΑΠΡΕΙ Z	N I H Λ Σ Π Α Θ O C Δ x i	Ε	ΓΒΑ
ΠΕΡΙ ΤΑΓΑΘΟΥ ΚΑΙ				
ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΚΑΚΟΝ				

Ε Τ Ε · Ι · Α Α Σ Σ Α Ν Δ Ρ Ο Υ   Α
Κ Α Ι Σ Α Ρ Ο Σ
Τ ω   Α ΑΡ Χ Η

ΑΙ ΚΤΡΙΑΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ

ΑΙ ΔΕ ΠΑΡΑΚΕΝΤΗΣΕΙΣ ΔΗΛΟΤΣΙ ΤΗΝ ΔΙΣ ΠΡΟ ΕΞ

Α

Γ

Ε

Ζ

ΦΙΑ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΣ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΗ ΕΙ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΣ· ΕΙ· ΑΠΡ·ΚΤ
ΦΙΕ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΕ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΑ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ Ν· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΗ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΓ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΕΙ   ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΣ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ ΚΑ·ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΒ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΙΔ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΗ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΣ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΗ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΣ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΗ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΑ ΚΑ·ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΘ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΘ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ

ΦΙΔ· ΚΑ·ΜΑΙ· ΚΤ   ΦΙΒ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΙΔ ΕΙ· ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΗ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΣ· ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   Β
ΦΙΗ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΣ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΗ ΕΙ· ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΑ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΘ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΘ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΕ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΙΖ ΕΙ· ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΕ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΘ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ·ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΒ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΕ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΚΑ· ΜΑΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΗ ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΗ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ·ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΗ· ΕΙ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΕ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΗ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΔ· ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΗ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΗΣ ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΔ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ

Β

Δ

Σ

C

ΦΙΖ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΕ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΙΖ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΕ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΔ ΚΑ·ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΘ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ·ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΒ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΕ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΚΑ· ΜΑΡ· ΚΤ   ΦΙΑ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΗ ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΗ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ·ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΗ· ΕΙ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ   ΦΙΕ· ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΗ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΙΔ· ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙ ΚΑ·ΑΠΡ·ΚΤ   ΦΗ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΗΣ ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ   ΦΙΔ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ

ΦΙΓ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΙΑ· ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΖ ΚΑ·ΜΑΙ·ΚΤ
ΦΗ ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΗΣ ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΣ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΣ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙ ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΑ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΗ ΝΩ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΓ ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΗ· ΕΙ· ΑΠΡ· ΚΤ
ΦΙΑ· ΚΑ· ΑΠΡ· ΚΤ

D

IN CA

CANONEM PASCHA-

LEM HIPPOLYTI EPISCOPI.

ANNO Dominico & DLI in æde Laurentiana ad Vrbem effosæ est statua marmorea sedens in Cathedra utrinque literis Gracis inscripta. Summa scriptio, Canon Paschalis, cuius latercula duo: Terminii Paschalis dextra, Dominicæ Resurrectionis sinistra. Nomen auctoris tacitum prodidit tum methodus exaudita exætagid, tum lemmata librorum dextro laterculo apposita. Quorum omnium auctorem Eusebius, post eum Hieronymus Hippolytum Episcopum faciunt. Nobis autem ille Canon dignus visus est, qui non solum Roma, ubi hodie extat, a studiis legeretur, sed etiam propter reverentiam prisca Ecclesia a nobis illustraretur, & hoc nostrum antiquitatis studium cum utilitate publica coniungeretur. Scripsit autem Canonem Hippolytus, quo tempore Asiana & Europea Ecclesia de celebratione Paschatis inter se velitabantur. Illæ plenilunij vernali, haec Dominicæ secundum plenilunium proxime succedit rationem habebant. Neutra tamen effugere poterant, quin Lunam ducem sequerentur, & cyclum quendam necessario instituerent, unde illæ plenilunium, his vero Dominicæ a plenilunio proxima deprehendetur. Primus & antiquissimus cycle Paschalis in Europa fuit Octaeteris, quæ diu in usu fuit tam Gracis, quam Latinis Ecclesiis, ad tempora filiorum Constantini. Cuius Cycli etiam meminit Africanus apud Hieronymum Commentario in Danielem. Octo anni Iuliani sunt dies bis mille nongenti viginti duo. In his traducuntur neomenia nonaginta nouem, hoc est, anni octo Lunares: quorum quinque sunt communes, tres embolimai: ea quidem lege, ut annus quidem communis sit dierum CCCLIIII precise, embolimai autem totidem, & uno mense tricenario insuper. Hac fini orbem Luna in epocham anni Solaris redire existabant, non utique in eandem feriam: cum hoc non fiat nisi explicitis septem octaeteridibus, qui fiunt anni quinquaginta sex. Itaque hac Hebdomade Octaeteridum contenti hactenus esse poterant, donec Hippolytus Episcopus argutiorem, quam expeditiorem periodum commentus est. Vedit ille post duas Octaeteridas, quanvis non eandem feriam, tamen proxime antecedentem succedere. Itaque, exempli gratia, sineomenia, aut cycle incipiat feria septima, decimus septimus annus incipiet feria antecedenti, hoc est, sexta: tricesimus tertius feria quinta, & sic deinceps; donec septies sexdecim anni explicitur. Præterea a qua feria

D septem octaeteridibus, qui fiunt anni quinquaginta sex. Itaque hac Hebdomade Octaeteridum contenti hactenus esse poterant, donec Hippolytus Episcopus argutiorem, quam expeditiorem periodum commentus est. Vedit ille post duas Octaeteridas, quanvis non eandem feriam, tamen proxime antecedentem succedere. Itaque, exempli gratia, sineomenia, aut cycle incipiat feria septima, decimus septimus annus incipiet feria antecedenti, hoc est, sexta: tricesimus tertius feria quinta, & sic deinceps; donec septies sexdecim anni explicitur. Præterea a qua feria

incipit cyclus, ab eadem etiam incipit ultimus annus. Si primus annus, exempli gratia, habeat septimam feriam, sextus decimus eandem obtinebit. Hoc modo & capite, & calce sibi tota similis est periodus ἐκκαθεστησκόν. Nam series feriarum capit is Z, S, E, Δ, Γ, Β, Α, eadem occurrit in limbo ultimo. Hac ratio fuit, quare ἐκκαθεστησκόν potius, quam ὀκτωτετρά Institueret. quæ omnino puerilis est, ut & mediocriter ducto paret.

Eis A βασιλείας Αλεξανδρεών αὐτηρέστρῳ ἐγένετο ή ΔΙ Σ' Πάρχα Εἰδοῖς Απειλαῖς, σαββατῷ, ἐμβολίμενος ψυρρής. Εστι τοις ἔξις ἔτεσσι καθὼς Κωνσταντίανος ἐν τῷ πίνακι. Εγένετο δὲ τοις παρωχησόν, καθὼς σεομετώπιον. Αποινίζεται δὲ δεῦτρον εἰς τὴν Κυελακήν. B

Eris a βασιλείας Αλεξανδρεών αὐτηρέστρῳ.) Is est annus Dominicus vulgaris CCXXII, Cyclo Solis VII, Lunæ XIV. Quædam Chronica, & Fasti Consulares initium Imper. Alexandri in annum CCXIV perperam coniiciunt, quos hæc epochæ arguit. Nam plane Alexander rerum potiri cœpit anno Christi 222, VI Iduum Martij, XXXIV diebus ante epocham huius Hecædecaeteridos.

Εγένετο ή ΔΙ Σ' Πάρχα. Dicimus τετραδρεσκαθεάτην, non autem δεκατέτην. Quia ergo quaternarius præsit, ideo Δ nota quaternarij C prior est, quam nota denarij. Sic etiam in schedio Samaritano ut plurimum minoris numeri nota præposita est notæ maioris numeri, hoc est, Digitus nota Articuli notæ anteponitur. Minores vero numeros in Græca lingua maioribus præponi ab un-denario, ad vicenarium, nemo dubitat: Latinis autem ab un-denario, ad sedenarium, & hinc ad vicenarium, maiores numeros præire: quod in idiomate Italico, Hispanico, & Gallico retinetur. Raro enim aliter usurpant auctores Latinitatis: quod libentius decem & septem, decem & octo, decem & nouem, quam Septemdecim, Octodecim, Nouemdecim dicant: quanquam non nego utrumque usurpari. Ergo ΔI est τετραδρεσκαθητην, quasi IΔ foret δεκατέτην. D

ΔI Quartadecima Luna proprie ea est, quæ proxime antecedit plenilunium, hoc est, parasceue Azymorum. Quartadecima Dominus passus, quæ tunc inciderat in feriam sextam. Sequenti die plenilunium & solenne Azymorum fuit. Atquin auctores Canonum Paschalium per quartadecimam ipsum plenilunium intelligunt, quæ tamen potius quintadecima dicenda erat. De hoc non semel diximus.

Edoīs

A Eidoīs Ἀπελίας.) Plenilunium Paschale medium fuit die XIII Aprilis, horis 5. 45'. 28" post meridiem Romæ, feria septima, anno Christi vulgari CCXXII. Quæ per omnia Canoni congruunt.

Ἐγένετο δὲ τοῖς παρωχημόσιν) Promittit non solum in futurum, sed in præteritum Canonis constantiam. Sed quam aiuum eum a regione veri egerit Canon suus, postea dicetur.

Ἄποντιζεται δὲ οὐδεὶς.) Απόντιζεται est soluere iejunium. Clemens lib. v, Canone xix. δύποτε δὲ ἐπτέρης πέμπτης, μέχεται ἀλεκτυοφωνίας δύποτιζόμενοι ἐπφωνήσοντες μαῖς σαββάτων. Et de eadem re in eodem libro, Canone XII. δύποτεσται δὲ πέμπτης τῇ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ, ἀλέκτοτο φωνήσαντο. Canones Arabici ad verbum hæc vertentes τὸ δύποτιζεται

B dicunt لفطر Hesychius: ΑΠΟΝΗΚΤΙΚΑΘΑΙ, τὸ δύποτεσται ἐπ πέμπτην εἰλιθῖν. Hoc est, soluto iejunio Paschali ad Dominicam resurrectionis peruenire. Hic autem δύποτιζεται noua locutione est transferre iejunium in sabbatum sequens. Nam quoties terminus incidit in Dominicam, si in illa Dominica celebraretur Pascha, antecedente Sabato iejunandum fuisset ex Canone: qui vetat vlo sabbato iejunare, præter vnum, id est, Sabbathum Paschatis. Sed quia in termino Paschali non licet celebrare Pascha cum Tessarescædecatitis, ideo ab illo Sabato, ad sequens traducendum iejunium, & ab ea Dominica in proximam. Vnde vocatur hoc δύποτεσται, hoc est, tralatio iejunij. Hic est verus huius loci sensus. Nam hic δύποτεσται aliter, ac apud Clementem, accipiendum.

C Eidoīs Ἀπελίας σαββάτῳ.) Epochæ Canonis incidit in Sabbathum, ut iam diximus. Sequens annus communis dierum CCCLIII per septenarium diuisus relinquit feriam iv. Ideo secundo anno Laterculi Terminalis Δ nota feriæ quartæ apposita. Tertius annus habet feriam primam, quia duo anni communes, videlicet dies DCCVIII per septem diuisi relinquunt unitatem. Quarto anno post embolismum dies 29 xvi relinquunt feriam septimam. & sic deinceps.

D Περὶ τῆς Περιακα. Hic annus est bisextilis. Sed quare duæ dies continuæ appositoræ sint, A.D.XII, & A.D.XI Kal. Apr. cum in reliquis annis bisextilibus hoc non fiat, caussam comminisci non possum. quod mihi mirum videtur, præscritum cum semper litera C assumatur, & ideo XXI Martij, siue XII Kal. Apr. Nam eo anno Terminalis notatur feria prima: & est litera Dominicalis C, cyclo Solis IX. Ergo XXI Martij assumitur, non autem XXII. Ita in anno XI inuenies. Ita etiam semper in reliquis Heccædecaeteridibus: ubi semper XXI, non XX Martij assumitur.

SS.) Hoc est, Bisextum. Nam S, siue ζ , nota senarij quæ veteribus Græcis obtinebat sextum locum in ordine literarum, & Æolibus nota ψ Teutonici erat, ac $\Delta\gamma\alpha\mu\mu\alpha$ vocabatur, quod ipsis Æolibus F, non ζ formaretur. Cadmus enim litteras gentiles, hoc est, meras Samaritanas, Græcis publicauit. ζ autem Samaritanum est inuersum digamma. Porro has notulas duplices SS, infra $\pi\lambda\chi\alpha\tau\eta\sigma\epsilon\iota\sigma$ vocat in Laterculo Dominicali.

ΓΕΝΕCΙC XI.) Siue error is fuit fabri sculptoris, siue obsoleuerunt ductus & apices literarum, I perperam pro Y positum. XY igitur, hoc est, Χειρος. Hæc autem omnia, quæ inclusa sunt in cellulis arcæ Laterculi, sunt lectiones ex utroque Testamento, quarum usus erat eo tempore in Ecclesia. Sed quædam earum statæ sunt ex orbe hebdomadum, & eidem diei hebdomadis hærent, aliquando fortasse eidem diei mensis: quædam vagæ pro ratione Termini. Ut ecce Γένεσις Χειρος quotannis ex primo Matthæi επιστολa κατεργάσθει, siue πρωτομονάδης Natalis Christi legebatur mense Pharmuthi, quo tempore quidam natum Dominum putabant, ut scribit Clemens Alexandrinus, qui & alias non paucas veterum opiniones variasque disceptationes de die natalis Dominici recenset.

ΕΖΕΧΙΑC.) Non est stata lectio, sed ad hebdomada Termini Paschalis pertinet, ex secundo Paralipomenon petita, cap. xxx, de C. celebratione της Πάσχας.

ΙΩΑΚΕΙΑC.) Pro Ιωσίᾳ. Et hæc quoque lectio eiusdem argumenti de eadem celebritate, ex eodem libro, cap. xxxv. Eadem extat secundo Regum, cap. xxii, 21.

ΕΖΟΔΟC.) Pro Εξοδῷ. Eiusdem argumenti, causæ celebrationis Pascha. Exodi xii.

ΚΑΤΑ ΔΑΝΙΗΛ.) Lectio ex Danielis ix, aptissima Termino Paschali. Nam & ibi de ieunio, & de cæde Messia.

ΕΣΔΡΑ.) Nempe Esdræ vi, 19, de celebrando Pascha. nisi mauis Nehemiæ ix, propter orationem Nehemiæ conuenientem temporis ieunij, ut illam superiorem Danielis. Quod facile concesserim, præsertim cum Ecclesia secundum Esdræ vocet, D. quem Iudæi Nehemiæ.

ΚΑΙ Ε:: ΕΡΗΜΩ.) Lege Και εν σενίμω, Numerorum ix sine ullo dubio, de celebratione solennis Paschalis in deserto Sinai.

ΠΛΑΘΟC XI. Et hic quoque I perperam pro v notatum. Legendum enim Πάσχα xv. id est, Χειρ. Est autem stata lectio. Nam xxv Martij quidam veterum Christum passum putabant, inter quos Augustinus.

A. IH̄O XC. Non dubito, quin autor scripsit IH̄O XC: Intraꝝ Xeſuſ. Sed difficile est diuinare, quæ sit illa lectio. Nam non paucæ in Euangeliō illo nomine insignitæ sunt. Neque illud liquet, quare tres Lectiones, aut duæ in eadem cellula: niſi id factum ideo, quod Paschales Lectiones cum statis concurrerent. quod non dubito. Quid enim aliud dicere possumus? Sed neque illud ſcio, quare in anno septimo quartæ ἐκκαθεκατειδόꝝ Lectio καὶ Δευτέρᾳ feria quarta, quæ anno primo ſecundæ inciderat in ſextam: quare item eodem anno septimo Lectio Intraꝝ in IIII; quæ in tertio tertiaræ in feria VI. Nam hic neque ἐμοίꝝ temporis, neque Terminii ratio locum habet. Item quare Ev. ερήμω in primo ſecundæ, feria VI, cum eadem B Lectio ſit in IIII, anno XII septimi cycli. Quare denique Eξodꝝ anno penultimo primi cycli, feria tertia, & eadem feria prima, anno X vltimi. Hæc omnia mihi ignota, niſi dicamus tempus utrumque concurrere, ſtatæ lectionis, & Paschalit; & ſtatas Lectiones mobiliter usurpari, & mobiles ſtare.

IHC ORC.) Iohannis XIII, ſine dubio. Nam ſi Christus paſſus XXV Martij, XXII fuit ἡ πέμπτη, qua Agape celebrabatur, hoc eſt, τὸ κυριακὸν δεῖπνον, vt vocatur Canone XXIX Patrum in Trullo, & Canone XLI Patrum Carthaginienſium. Hæc autem lectio vocatur Intraꝝ a præcipuo verbo initij capitif, vt ſolet. Περὶ ἡ ἑορτῆς τὸ Πάσχα ὁ Intraꝝ, Lectio ſtata eſt καὶ ἐμοίꝝ. Eadem repetitur aliena die anno C septimo quartæ ἐκκαθεκατειδόꝝ propter cauſam penitus ignotam mihi, cuiusmodi quædam alia in his cellulis:

...I ORC	Puto, eic torc μετανοιας φαλμορc.
...N I A C	vt metaniam sit error fabri, pro metanoiac.
...A A M O R C	cuiusmodi alia errata hic ſunt. appellations autem

Psalmorum ex argumento impositas eſſe, nouum non eſt, ſed vetus. In Psalmos Hippolytum ſcripſiſſe, Hieronymus & Theodoreto teſtantur: ſed utrum aliquot ſelectos, quales ſunt ὁ μετανοιας, an totum Psalterium explicauerit, non meminere. Cum autem fermones ſcripſerit in Psalmos, vt ex Theodoreto colligimus, equidem non dubito, quin in ſelectos aliquot ſcripſerit, quales ſunt ὁ μετα-

D noias & alij. Porro Hippolytum hunc Episcopum quidem nominat Eusebius libro VI, cap. XXII Historia Ecclesiastica, ſed cuius urbis Episcopus eſſet, non addidit. Hieronymus ſeſe quæfiffe quidem, ſed non inueniſſe. Theodoreto in Polymorpho, cum ex eius libris ſequiſ multa teſtimonia producat, atque Episcopum nominet, urbem τὸ ἐπικονινον reticuit. Gelasius Metropoleos Arabum Episcopum vocat, Nicephorus Portuensem. Mirum Hieronymo priſco ſcriptori atque accurato ignotum fuifſe, quod Nicephorum recentiſſimum

scriptorem non fuderit. Multa igitur huius Hippolyti scripta ab A Eusebio, Hieronymo, Theodoreto, Gelasio recensentur. ex quibus quædam hic habes.

ITACTRIMTRO.) Omnino scripscrat auctor, ει c ενγαστριμτρον, aut, si mauis, εγραστριμτρον. Iste Hippolytus raro suscepit integrum librum Scripturæ interpretandum, sed selectum argumentum. Sic supra diximus peculiare opus εις ψαλμος μετανοιας scripsisse. Sic scripsit de Anna & Helcana ex primo Samuelis, non in primum Samuelis. Sic de Pythonissa ex eodem libro. Ita etiam proculdubio scripscrat εις ἐγκατέλειψιν illam παιδίων ἔχεσσαν πνεύμα Πονών, Actorum xvi. nisi mauis, quæ auctores Ecclesiastici narrant ab eo scripta de Pythonissa, ad hanc potius, quam ad illam B Samuelis referenda esse. quod non inuitus concesserim, & quidem puto verius esse.

Της ουτης Ιωάννου διαγέλεις καὶ διπολαλύψεως.) Apologiam ergo scripsit pro Euangelio secundum Ioannem contra Alogianos, qui Euangelium illud reiiciebant: vnde nomen illis, propter illud, εις αρχὴν την λόγον. Item scripsit Apologiam pro Apocalypsi, in quam qui oīsim, & quid dixerint, & scripscrint, vide Eusebium. quæ quia nota sunt, & vulgatissima, producere intempestivum putauimus. Sane de Apocalypsi eum scripsisse testatur & Hieronymus. quod nihil aliud fuisse suspicio est, quam hunc apologeticum libellum.

Περὶ χαρισμάτων.) Et hoc quoque fuit selectum argumentum ex cap. xii. prioris ad Corinthios. vt verum sit, quod diximus, raro integrōs illum Scripturæ libros, sed eximia quædam ex illis tractasse.

Αποστολικὴ τρόποσιν.) Περὶ δοκολικῆς τρόπωσις vide Irenæum libro iii. cap. ii, & iii. Nam id ipsum argumentum est, quod in suo opere tractabat Hippolytus. Habes & apud Eusebium, Augustinum & alios.

XRONIKON.) Erratum sculptoris. Nam est Χεονικὸν, per ὁ μηρόν.

Περὶ ἐλλων.) Ad Gentes, aut in Gentes, vt Clemens, Athenagoras, Iustinus, Minutius Felix, Arnobius, Firmicus, Lactantius, D. Cyrillus, & nouissimus omnium iam adulto Christianismo Augustinus.

KAI ПРОС ПАТНА.) περὶ Πλατωνα scripscrat Hippolytus. Nam τὸ περὶ Πλατωνᾶς, quid tractarit, indicat: & notius, quam vt explicetur. περὶ Πλατωνα sic accipiendum, vt περὶ ἐλλων, cum contra eorum ritus, & religionem scripscrat. sic scripsit contra τὸ περὶ Πλατων, καὶ τὸ Παρμενίδης.

Περὶ της

A Περὶ επίκοινος πέποντος Σεβηγελεῖαν.) Scripsit Epistola ad quandam Reginam, ut refert Theodoreus. Ego non assero hanc esse Seuerinam, quae illi regina dicitur, sed neque pertendam, si quis ita existimet.

Απόδεξις χεργίων τὸν Πάχα, ἐπεὶ τῷ πίνακι.) Απόδεξις quidem illa periit. Πίναξ autem superest is, quem in manibus nunc habemus, quem etiam κανόνα vocat Eusebius, qui & Διονείζεως, & κανόνας ita meminit: Καὶ τὸν πέποντα σύμφωνα τῷ πίνακι τῶν χεργίων αἰαγερέψιν ἀντέμικτον, καὶ πινακίναν ἐκκαιδεκατησίδιον πέποντα τὸν πάχα περὶ τὸν πέποντα ἔτει Αλεξανδρὸς αὐτοχροῦ τοὺς χεργίους πέποντα.

B ΚΑΤΑ ΕΝ Τῷ ΠΙΝΑΚΙ.) Maluimus legere καὶ ut iam indicauimus, cum aliud sit Διονείζις, aliud πίναξ. Alioqui suspicari posses auctorem scripsisse, καθαύτῳ τῷ πίνακι. Sed, ut dixi, Διονείζις, & πίναξ longe diuersa: & Διονείζεως manifeste meminit Eusebius, ut iam monuimus.

ΘΔΑΙΙC ΠΑΣΑC ΤΑC) ΘΔΑΙ ΕΙC ΠΑΣΑC ΤΑC ΓΡΑΦΑC.
Sic Gregorius Nazianzenus quædam Epigrammatia in omnes libros sacros, quæ sunt quasi πέποντα, &c, ut vulgo loquuntur, argumenta librorum. Eiusmodi videntur fuisse hæc φῶτα.

C Περὶ θεοῦ τοῦ σαρκὸς αἵαστος.) Non dubito, quin Titulus ab ipso auctore ita conceptus fuerit, Περὶ θεοῦ χερός, καὶ σαρκὸς αἵαστος. Intelligendum enim de libro de duabus naturis Christi, quem ab Hippolyto conscriptum fuisse, auctor Theodoreus. Præterea separata sunt argumenta, πέποντα Θεοῦ Χειρός, item πέποντα σαρκὸς αἵαστος. Ideo & duo diuersa opera. Vide Tertullianum de carne Christi, & de Resurrectione.

Περὶ τοῦ αἴαστοῦ, καὶ πόθεν τὸν κακόν.) In Florinum presbyterum æqualem illorum temporum, qui Deum mali auctorem faciebat. Ideo excommunicatus a Victore Romano. Auctor Euseb. lib.v.cap. xv. Histor. Eccles. Origenes ii libro in Job, Deum mali auctorem negat, tangens, ut puto, hanc huius Florini hæresin, & eum Hippolyto nostro sentiens:

D Ετι Αλεξανδρός Καίσαρε τῷ Αἰαχῷ.
Αἱ κυριακαὶ τὸν Πάχα κατέτειν.
Αἱ δὲ τριηκονίοις διδόσοι τοὺς δισ πέποντα.

Eτι Αλεξανδρός Καίσαρε τῷ Αἰαχῷ.) Eusebius: καὶ πινακίδες ἐκκαιδεκατησίδος πέποντα τὸν Πάχα περὶ τὸν πέποντα ἔτει Αλεξανδρός αὐτοχροῦ τοὺς χεργίους πέποντα. Mira locutio. ἐπὶ τὸν πέποντα ἔτει, pro, ἐπὶ τὸν πέποντα ἔτει. Ita etiam loquitur lib. 111 eiusdem operis, cap. xii. ἐπὶ τὸν πέποντα τὸν Ιεροθέλιον τὰς ἐκκλησίας ἐπίσκοπος, οὐ πολλοῖς

εἰσέπι μοῦ Βεβοημός ἐγκωμίζετο Νάξους. Hic ἐπὶ τύπῳ dixit pro ἡντὶ A τέττα, nisi mendosus est Codex. Quare ignoscendum doctissimo scriptori Hieronymo, qui ex Eusebio ad verbum vertens ita scribit: *Rationem Pascha, τὸν temporum, Canonemque scripsit, usque ad primum annum Alexandri Imper. xvi annorum circulum, quam ἔκκαιδεκάτην vocant.* Canon enim non in primum annum Imp. Alexandri definit, sed ab eodem incipit. Nam ridiculum est, Canones astronomicos ad epocham usque temporum scribi, potius quam ab epocha. Sed tam falsus est in ea re Hieronymus, quam in iis, quae in Eusebio sequuntur, vertendis. Scribit Eusebius Hippolytum quædam commentatum εἰς ἑξαήμερον, οὐ εἰς τὸ μὲν τέλος ἑξαήμερον. Hieronymus autem nomine τὸ ἑξαήμερον totum librum Pentateuchi, quem B Genesin vocamus, intelligit. Consequenter nomine τὸ μὲν τέλος ἑξαήμερον librum secundum Mosis, hoc est, Exodum. Atqui ἑξαήμερον scriptores Ecclesiastici id vocant, quod Iudei קְרָא שֵׁבֶת hoc est, Acta creationis, quæ primo capite Geneseos traduntur: cuius argumenti extant vi libri Ambrosij titulo Hexaemeri. idque opus magna ex parte ex Græcis verbatim transtulit. Quare τὸ μὲν τέλος ἑξαήμερον intelliguntur de Paradiso, de arbore scientiæ, de lapsu hominis, Capite secundo.

Aἰ κυριακαὶ τὸ Πάσχα καὶ ἔτος.) Quemadmodum in altero Laterculo ratio ἔκκαιδεκάτην postulat, vt feriarum successio in Termino Paschali a septima feria ad primam progrediatur, sic eadem ratio C exigit, vt in hoc laterculo literæ Dominicanæ secundum ordinem Alphabeti sese consequantur. Si primus annus primi cycli est F, secundi erit G, tertij A, quarti B: & sic deinceps. Itaque propter hanc argutiam consequentiæ feriarum, ἔκκαιδεκάτην potius, quam ὀκτώτην elegit Hippolytus.

Aἰ δὲ ἀρχαῖον.) Verbum Criticorum αρχαῖον, ἀρχαῖον, αρχαῖον, αρχαῖον. Intelligit autem notulas τοῦτο, quas miror hic omissas, cum admoneamur etiam huic laterculo appositas fuisse. Nam utique apponendæ erant.

Tέλος δὲ πέντε ἑξ.). Hoc est, δισεκάτον, Bisextum. τοῦτο enim, aut τοῦτο sunt sex, & τοῦτο sunt δέκα ἑξ.).

Περὶ δὲ Κα. Mai. xv.) Res vetustissima, obseruanda in primis. Quoties terminus Paschalis incidit in Sabbathum, fiebat translatio ab eo Sabbatho, in proximum; quod esset proprie διατομοῦ: id est, translatio iejunij a Sabbatho ad Sabbathum. Quare ut hoc casu proprie usurpatur διατομοῦ, ita impropre, quando terminus incidit in Dominicam: de quo supra. Quoties igitur in hoc Canone Terminus incurrit in Sabbathum, semper octo diebus differtur Pascha: cuius antiqui-

A antiquitatis ut exempla rara sunt, ita rationem eius rei ex Victorino petere possumus: qui in Prologo suæ magnæ periodi ita scribit: *Sin autem die sabbati plenilunium esse contigerit, & consequenti Dominicō Luna decimaquinta reperiri, eadem Hebdomade trasmissa, in alterum diem Dominicum, id est, Lunam vicesimam secundam, transferri debere Pascha dixerunt, ne minus eiusdem Dominicī peragendo mysterio destinarent, quam sextamdecimam, nec amplius, quam vicesimam secundam Lunam aliquando reciperen, eligentes potius in Lunam vicesimam secundam diem festi Paschalis extendi, quam Dominicam Passionem ante Lunam quintamdecimam ullatenus inchoari.* Tam notable monumentum vetustatis non poterat magis idoneum interpretari
 B nancisci. Ergo in illa prisca Ecclesia mos erat, nunquam Pascha in
 xv Nisan celebrare. At posterior Ecclesia post xiv, ad xxii inclusiue rite celebrari posse sciuit. ut apud illum Clementem lib. v. ξ.
 ἐπιτρεψάτε ἔως εἰκόσιον πεντηκονταεπέμπτην σελήνην, ὅπως μὴ ἡ ἑτέρᾳ ἑβδομάδι ἀπίστου ἡ τεσσαρακοπεῖατη σελήνη. & reliqua. Hoc igitur proprio esset ἀντίτυπον, ut diximus, cum Terminus incidit in Sabbatum, & illo Sabbato non ieiunatur, sed sequenti. Nullo enim Sabbato ieiunabatur, præterquam illo, quod Resurrectionis Dominicam antecedit. Clemens lib. vi. κβ. εν μόνον σαββατῳ ώμῃ φυλάκτεον ἐν ὥλω τῷ ἀμαυτῷ ή τῇ Ἀκελλᾳ Ζεφῆς, ὅπερι μετείνει προσῆκεν, αλλ' οὐχ ἐορτάζειν. & Canon nomine Apostolorum: εἴπεις κληροκός διεβεβήτη τῇ σγίᾳ κυριακῇ μετάων, η τῷ σαββατῷ, Κ πλίω τῇ ἑτοῖς, η μόνῃ, καθαιρεῖσθαι. Ergo cognitionem huius vetustæ rei Hippolyto nostro vni acceptam referimus. Quod autem Pascha nunquam xv Luna celebraretur, habemus illustre exemplum in libro Gregorij Turonensis, anno Christi 588, cyclo Solis ix, Luna xix, in quo Terminus fuit xvii Aprilis; Sabbato. Pascha non est celebratum xviii, in xv Luna, sed xxiiii in xxii Luna. Profecto ille locus Gregorij vel doctissimis facessere negotium possit absque huius antiquitatis cognitione, de qua nulli recentiorum ne suboluisse quidem puto. Hoc fiebat, ne solennitas Christiana cum Iudaica concurreret.

LATER-

LATERCVLV S TERMIN ALIS.

	A	B	C	D	E	F	G
1	13 A	14 13 A	11 16 A	8 9 A	5 23 M	2 26 M	15 2 A
2	2 A	15 2 A	12 5 A	9 8 A	6 11 A	3 14 A	16 22 M
3	21 M	16 22 M	13 25 M	10 28 M	7 31 M	4 3 A	17 10 A
4	9 A	17 10 A	14 13 A	11 16 A	8 19 A	5 23 M	18 30 M
5	29 M	18 30 M	15 2 A	12 5 A	9 8 A	6 11 A	19 18 A
6	18 M	19 18 A	16 22 M	13 25 M	10 23 M	7 31 M	1 6 A
7	5 A	1 6 A	17 10 A	14 13 A	11 16 A	8 19 A	2 26 M
8	25 M	2 26 M	18 30 M	15 2 A	12 5 A	9 8 A	3 14 A
9	13 A	3 14 A	19 18 A	16 22 M	13 25 M	10 28 M	7 31 M
10	2 A	4 3 A	1 6 A	17 10 A	14 13 A	11 16 A	8 19 A
11	21 M	5 23 M	2 26 M	18 30 M	15 2 A	12 5 A	9 8 A
12	9 A	6 11 A	3 14 A	19 18 A	16 22 M	13 25 M	10 28 M
13	29 M	7 31 M	4 3 A	1 6 A	17 10 A	14 13 A	1 16 A
14	18 M	8 19 A	5 23 M	2 26 M	18 30 M	15 2 A	12 5 A
15	5 A	9 8 A	6 11 A	3 14 A	19 18 A	16 22 M	1 3 25 M
16	25 M	10 28 M	7 31 M	4 3 A	1 6 A	17 10 A	14 13 A

LATERCVLV S DOMINICALIS.

I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
1 F	21 A 21 A	G 15 A 22 A	A 16 A 23 A	B 17 A 27 M	C 18 A 28 M	D 19 A 5 A
2 E	6 A 6 A	F 7 A 7 A	G 8 A 15 A	A 9 A 16 A	B 10 A 17 A	C 4 A 25 A
3 DC	28 M 28 M	ED 29 M 29 M	FE 23 M 31 M	GF 24 M 7 A	AG 25 M 8 A	BA 26 M 9 A
4 B	17 A 17 A	C 11 A 8 A	D 12 A 23 A	E 13 A 20 A	F 14 A 24 M	G 15 A 1 A
5 A	2 A 2 A	B 3 A 3 A	C 4 A 11 A	D 5 A 12 A	E 6 A 13 A	F 31 M 21 A
6 G	25 M 22 A	A 26 M 26 M	B 20 M 27 M	C 21 M 4 A	D 22 M 5 A	E 23 M 6 A
7 F	E 13 A 13 A	G F 7 A 14 A	AG 8 A 15 A	BA 9 A 23 A	CB 10 A 24 A	DC 11 A 28 M
8 D	29 M 29 M	E 30 M 6 A	F 31 M 7 A	G 1 A 3 A	A 2 A 9 A	B 27 M 17 A
9 C	18 A 18 A	D 19 A 19 A	E 20 A 23 M	F 21 A 31 M	G 15 A 1 A	A 16 A 2 A
10 B	10 A 10 A	C 4 A 11 A	D 5 A 12 A	E 6 A 20 A	F 7 A 21 A	G 8 A 22 A
11 AG	25 M 25 M	BA 26 M 2 A	CB 27 M 3 A	DC 28 M 4 A	ED 29 M 12 A	FE 23 M 13 A
12 F	14 A 14 A	G 15 A 15 A	A 15 A 23 A	B 17 A 27 M	C 11 A 28 M	D 12 A 5 A
13	6 A 6 A	F 31 M 7 A	G 1 A 8 A	A 2 A 16 A	B 3 A 17 A	C 4 A 18 A
14 D	22 M 26 A	E 23 M 30 M	F 24 M 31 M	G 25 M 1 A	A 26 M 9 A	B 20 M 10 A
15 CB	10 A 10 A	DC 11 A 18 A	ED 12 A 19 A	FE 13 A 20 A	GF 7 A 24 M	AG 8 A 1 A
16 A	2 A 2 A	B 27 M 3 A	C 28 M 4 A	D 29 M 12 A	E 30 M 13 A	F 31 M 14 A

Pulcherrimum igitur est hoc sanctæ vetustatis pignus, in quo operam non lusimus, cum ex illo didicerimus, quæ aliunde non poteramus. Quam vitiosa autem sit ratio octaeteridis, ex iis, quæ subiecimus, cognoscere potes. Primum enim posuimus Laterculum Terminalē, cuius octo columnæ: prima continet terminum Paschalē totius Hæccædecaeteridos Hippolyteæ, quomodo Græce in lapi de concepta est. Reliquæ septem columnæ constant binis versibus. Prior versus continet numerum aureum, alter verum terminum Paschalē illius sæculi vno die seriore, quam Dionysianum. Nam Terminus primi anni ponitur ab ipso Hippolyto **xiiii Aprilis**, recte, qui a Dionysio **xii eiusdem**. In hoc Laterculo Terminali vides vi tium Hæccædecaeteridos, ex collatione enneadecaeteridos. Mira enim est discrepantia: quod & puero patet, & Laterculum ipsum loquitur.

Aloquitur. Præterea in sexto anno Terminus ponitur in 18 Martij, quatuor diebus ante æquinoctium illius sæculi, quod erat in xxii Martij, neque tacuit ille, qui nomine Clementis Canones scripsit libro v. Τοῦ μὲν δὲ φυλακῶν ἀκελέως τὸν ἰσημέρουν τετράκις τὸ εἰαρινόν ὥρας, ἡπέκτιμον δὲ πλήραις τὸν εἰαρινόν μετώπος, ὅσον Δύσης. At sæculo Apostolorum erat τετράκις τὸ εἰαρινόν. Sequitur Laterculus Dominicalis septem Columnarum singulæ trinum versuum. In primo versu litera Dominicalis. In secundo Dominica Paschalis Hippolyti, quod in fronte litera H notat. In tertio Dominica Paschalis recta, quod litera frontalis R indicat. Discrepancia utriusque ut summa, ita manifesta. neque opus est indice. Sed quæ de vitio Octaeteridos dici potuerunt, plene satisfecimus libro secundo. Nam ibi de Octaeteride Christiana agitur ex Epiphanio: quam duplicitam Hippolytus putauit conuenire rectæ rationi. In Laterculo Dominicali Græco fraus est a sculptore, siue quadratario. In secunda Heccædecaeteride anno nono vitiose sculptum ΗΓ. ΚΑ. ΜΑΡ. Legendum ΗΙΓ. ΚΑ.ΜΑΙ. In ultimo anno tertiae pro ΗΘ. ΚΑ. Lege: ΗΕ.ΚΑ. Et fortasse ita sculptum est, sed male a legentibus exceptum. Nam Θ cum e magnam affinitatem habet. Anno viii sextæ vitium ab auctore, non a quadratario. ΗΣ.ΕΙ.ΑΠ. Est hallucinatio. Terminus Paschalis positus est in xxv Martij, ut est in laterculo Terminali. Litera Dominicalis erat B. Ergo xxvii Martij Pascha statuendum. Pro s.e.i. Legendum

C s. ΚΑ. In sequenti anno vitium a quadratario ΗΙΣ. ΚΑΛ.ΜΑΡ. Legendum enim ΜΑΙ. In penultimo anno eiusdem ΗΓ.ΕΙ.ΑΠ. Lege ΗΣ.ΕΙ. ΑΠ. In hac autem octaeteride non raro Pascha contingit ante æquinoctium: quod vitium postea correctum a Dionysio Episcopo, cuius Epistolæ meminit Eusebius: ἐν τῷ κανόνει τοῦ εἰαρινοῦ ημέρας τὸν μὴ αἱλοτε τὸν εἰαρινόν ἰσημέρουν πεσόντα τὸν Πάσχα ἱσητελέν παρεισάμψαν, nimirum secundum Canonem: εἴπεις πεσόντερος τὸν διάκονον τὸν εἰαρινόν Πάσχα ἱμέραν πεσόντα τὸ εἰαρινόν ἰσημέρουν μῆνα Ιανουαρίου. Sed cum octaeteridum, & cyclorum & periodorum Paschalium modus non esset, decretū Concilio Carthaginensi, ut Pascha indiceretur a metropolitano. Canon xxxiv, lxxiv.

D idque μὴ τὸ σενδόν χεόντα διατίματα, sed longe ante. Quare & idem sancitur Concilio Braccariensi secundo: ut superuenturi ipsius anni Pascha quo Kalendarum die, vel quota Luna debeat suscipi, a Metropolitano Episcopo intimetur: quod ceteri Episcopi, vel reliquus Clerus breuiculo subnotantes unusquisque in sua Ecclesia, adueniente natalis Domini die, post Evangelicam lectionem populo annuncient. In Concilio Autiſſiodorensi, Canone ii: Ut omnes presbyteri ante Epiphaniam missos suos dirigant, qui eis de principio quadragesima nuncient, & in ipsa

Qqq Epiph-

Epiphania ad populum indicent. Idem Canone IIII Concilij IIII To- letani. Sed cum etiam in prouinciis & Metropolibus oriretur dubi-
tatio de Pascha, vltimum perfugium erat Ecclesia Alexandrina. Leo
Papa LXII Epistola ad Martianum Aug. studuereque sancti Patres
occasione huius erroris auferre, omnem hanc curam Alexandrino-
Episcopo delegantes: quoniam apud Agyptios huius supputationis an-
tiquitus tradita esse videbatur peritia, per quam qui annis singulis
dies predictæ solennitatis eueniret, sedi Apostolica indicaretur: ut hu-
ius scripti ad longinquiores Ecclesiæ indicium generaliter percurreret.
Inde Cyrillus Alexandrinæ urbis Episcopus ad Africanam synodum
ita scribit: Περὶ δὲ τῆς Πάσχας, ως ἡγράψατε, αὐγέλλομεν ὑμῖν τὴν πρὸ δέ-
κα ἐπὶ διὰ καλανδῶν Μαΐου ἡμᾶς ἐπίκελεσθε τὴν ἡστορευχούμενην Ἰδίκην. В
И Т П О Г Р А Ф Н . О . Θ Ε Ο С . К А I О . К Υ Ρ Ι Ο С . Η Μ Ω Ν . Τ Η Ν .
Α Γ Ι Α Ν . Σ Τ Ν Ο Δ Ο Ν . Φ Τ Λ Α Ξ Α Ι . Ο Π Ε Ρ . Ε Γ Χ Ο Μ Ε Θ Α . Τ Ι Μ Ι Ω Τ Α Τ Ο Ι .
Α Δ Ε Λ Φ Ο Ι . Annus ille, quo scribebat, erat CCCCXXII Christi, ut
hodie putamus. Sequenti anno CCCCXXIII Pascha diascōmōv ce-
lebratum xv Aprilis, cyclo Solis XII, Lunæ VI. Sed ad Gallos
nescio an hæ Octaeterides, & ἐκκαιδεκατηνίδες peruerint. Certe
eos cyclo magno Victoris etiam infra tempora Caroli Magni usos
constat. In Concilio IIII Aurelianensi, Canone primo ita decretum
fuit: Placuit itaque, Deo propitio, ut sanctum Pascha secundum La-
terculum Victoris (Victorij) ab omnibus sacerdotibus uno tempore cele-
bretur. que festivitas singulis Epiphaniorum diebus in Ecclesia populis C
denuncietur. Atque ut uno verbo dicam, vereor, ut illa Heccæde-
caeteris Hippolytea unquam recepta fuerit, cum tot absurdæ in il-
la relictæ sint. Nam alioquin octaeterides Paschales fuisse nouimus
ex Epistola Dionysij Episcopi, de qua supra, & ex Epiphanio, e-
iusque rationes libro secundo discussimus. Quare vero periodus
Dionysiana Victorianam in Gallia excludere non potuerit, nescio.
ut neque caussas scimus periodi cuiusdam Paschalis, quam in Pe-
trocoriis vidimus una cum C.V.P. Pithœo nostro, anno 1583. Au-
gustæ Vesunnæ Petrocoriorum vetustissimum splendorem testantur
adhuc eximiæ prischorum monumentorum reliquæ, Inscriptiones,
Amphitheatrum, Turris admirandi operis, quæ sola retinet nomen D
Vesunnæ. Tam claræ vrbi multum quidem nocuit tempus, sed
longe magis superiorum bellorum ciuilium licentia deformata fuit.
Nam & Episcopium, quod amplissimum erat, & Basilica Stephani
euersa sunt. In ea Basilica, in dextro latere Altaris maioris inscul-
ptæ erant Dominicæ Paschales litera meliore, quam ut longe in-
fra tempora Iustiniani descriptæ videantur. Titulus ita conceptus est:
H O C E S T P A S C H A S I N E T E R M I N O E T N U M F O R C V M

FINIE-

A FINIERIT A CAPITE REINCIPE MARCIUS XXIIII
 AP: XII| AP: IIII| AP: XXIII| ::: III| MP XXXI| AP. XX| & ita
 deinceps. In fine autem, MR. XXVII. AP. XVI| MP. XXXI| AP. XX.
 Et mediocriter docto paret initium esse a cyclo Paschali Dionysiano
 XVI, Solari XXIIII. Quare incipit aut ab anno Christi XV, aut
 547. Desinit autem in anno CV, vel 637. cyclo Paschali XI, So-
 lari secundo. Interuallum, anni XC. Sed videntur deesse aliquot
 Dominicæ, non tamen, vt multo longior concepta periodus fue-
 rit. Quare suspicor fuisse tantum periodum Cyrilli, aut Theophili
 annorum XCV. Quod autem dicit, *Hoc est, Pascha sine Termino &*
numero, intellige, in eo Laterculo Dominicæ tantum Paschales com-
 prehendi, nulla mentione Termini Paschalis, & numeri aurei: quod
 quidem verum est, & res ipsa indicat.

Qqq 2

ΨΗΦΙΣ.

Υ Η Φ Ι Σ Μ Ο Σ Τ Ω Ν Τ Ο Υ
Α
Η ΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΤΩΝ
ΕΚ ΤΩΝ ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΟΥ
ΜΟΝΑΧΟΥ.

Ο Αειθμὸς ἐτῷ δόπο Αδάμ μέχει τὸν ὀνειρῶν τὸν ἴδιον πιῶν οὐκέτι λαλεῖ τὸν βασιλείας Ηεραίλειαν τὸν αἰσθεῖσαντας ἡμέραν βασιλέως, καὶ τὸν ὄντα πικλητούσικεν τοῦ φόνου σέλγην. τὸν γὰρ ζωῆς εἰς καί μεριζεῖσι γνώσκει τὸν οὐλίαν εἶται, καὶ πάλιν εἰς ιδίαν, τὸν τὸ σελήνην.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΠΑΚΤΩΝ.

Ἐπακτιλαὶ οὐλία εἰσὶν οἱ τοῦ μίσθιον ἔδομαδικὴ ημέραι τὸ περιπτητικόν Απριλίας μισθός. οὓς, φέρετε εἰπεῖν, σὺ τῷ παρόντι ἐτῇ, οἱ τοῦ μίσθιον ἔδομαδικὴ ημέραι, αφ' οὗ ἔρχεται οἱ περιπτητικόν Απριλίας μισθός, εἰσὶν οἱ τὸν ἔδομαδικὸν, οὐχι τὸν τοῦ μίσθιον. Άλλως. Επακτιλαὶ οὐλία, εἰσὶν οἱ ποσιαία ἔδομαδικὴ τὸ τελευταῖς Μαρτίου.

ΠΟΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ ΕΤΩΝ ΑΝΕΠΑΚΤΑ ΤΤΓΧΑΝΕΙ.

Ανεπακτεῖσι οὐλία εἴτε τὸν τοῦ περιπτητικόν Απριλίας μισθόν διέχομβιαν εχοντες.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ.

Προσθεῖσαι ημέραι, αἱ λοιπαὶ τοῦ δόπο μηδὲ περιπτητικὸν Δεκεμβρίου, τοῦ ξυμπασῶν Κυριακὴν τὸν δέκατον γενέν, τὸν εἰς τὸν μεσαμβρινόν. Δόπο δὲ τὸ περιπτητικόν Δεκεμβρίου τοῦ απασῶν δύο τελευταῖς υπό τοῦ γενέν.

ΤΙΣ Η ΕΝΝΕΑΔΕΚΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Εννεαδεκαεπτηρίς, εἰσὶ κύκλοις ὀντεσκαθέντα εἰτῷ σεληναικῶν, καὶ μηδὲ τὸ περιπτητικόν ετούτος αὐτούς λαμβάνειν αἱ τοῦ δέκατον τῆς Μαρτίου μισθός εἰκάσι περιπτητικοὶ δὲ τελευταῖον, οὐχι τὸν τοῦ ὀντεσκαθέντον, τέλος δέκατον μηδὲν ημέραν μισθός εἰκάσια διελέγεν.

ΠΕΡΙ ΤΠΟΤΟΜΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΤΤΕΤΟΤΣΗΣ ΗΜΕΡΑΣ
σὺ εἶπεις τὸ σελήνην.

Τποτομὴ τὸ ημέρας, εἰσὶ τὸ μᾶς ημέρας περιπτητικῶν σὺ τελευταῖον ἐτῇ τὸ ὀντεσκαθέκαεπτηρίδον ἐξαιρεσθεισ. καὶ τὸ τελευταῖον εἶται γένεται σέλγη ημέρων μόνον.

D

ΠΕΡΙ ΕΜΒΟΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΒΟΛΙΜΩΝ ΜΗΝΩΝ.

Εμβολισμούς, εἰσὶν αἰσπλήρωσις τὸν σεληναικὸν εἶται οὐτερήσεως τὸν καὶ τὸν εἰδεῖσα ημέρων οὐλιακούν τοῦ εργάκου συμβαίνεσσι, διὸ εἰπεῖται τοισκονιθυμέρων εμβολίμων μισθῶν γνομέρον, οἷσε τοὺς τὸ σελήνην εἴτε περιπτητικὸν τὸν οὐλίαν αἰελλιπῶς εχόντες, καὶ ισαρίθμες αὐτῷ τοῖς οὐλιακοῖς εἶναι τὰς ημέρας, τοῖς εἶναι ζωῆς μὴ μόνον σύγκειται, αλλαὶ καὶ σέλγη.

ΠΕΡΙ

A

ΓΕΡΙ ΠΑΣΚΑΛΙΟΥ ΜΗΝΟΣ.

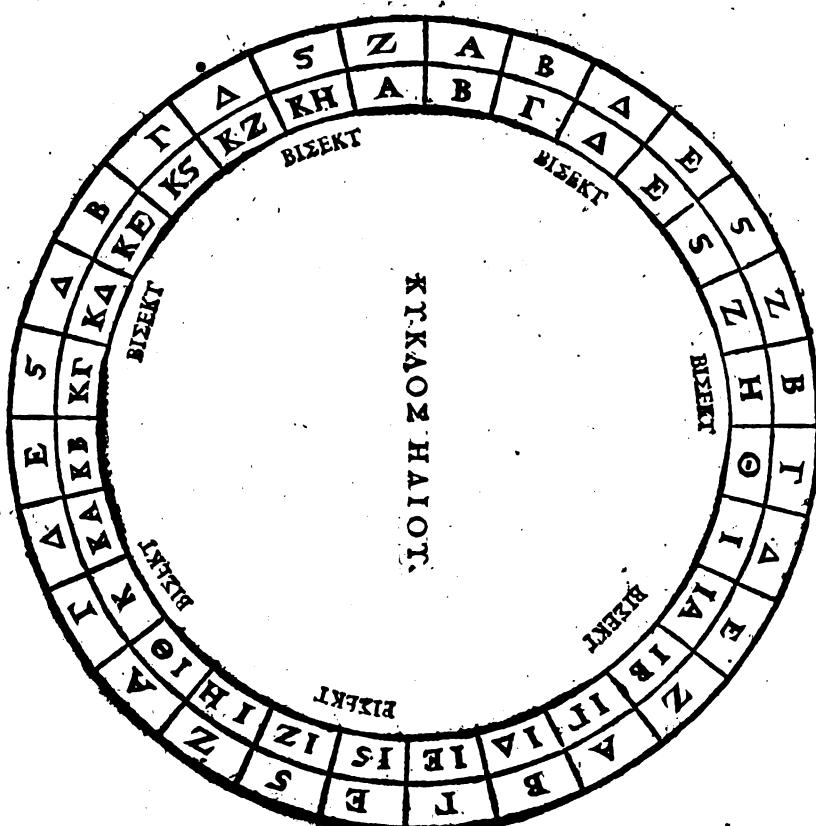
Πασχάλιο μέν, εἰνὶ ὁ εῖσω ἔαυτὸς τὸς τῆς ὄλων τὸ σελήνης ἐπὶ μὲν νεομηνίδις κεκτημένος, τὸν δέχεται μὴ ἔχων καὶ τὸν δὲ Μαρτίου μένος ὡροσορόδα, τὸν δὲ τέλος καὶ τὸν Απριλίας. Κατὰ δὲ τὸν τὸν πέσπον καὶ ὁ τῆς τεσσαρεοκαθεκτίων μέν καὶ τὸν εἰκάστα πεστίων δὲ Μαρτίου μένος δέχεται λαμπάσιν, τὸν δέ τον δὲ τὸν δὲ Απριλίας μέν. Πέρας καὶ τὸν παλαιότερον νεομηνίδα τὸν ἐκκαιδεκάτον εἰς τὸν πανεπιστημένον, τὸν δὲ αἰώνιόν τον νεομηνίδα καὶ τεσσαρεοκαθεκτίας.

ΓΕΡΙ ΤΠΕΡΒΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΑΣΧΑ.

Τπέρβασις δὲ νομικῆς πάρχα, εἰνὶ τούτης ἀρθροῦ πλειονὸν διὰ τῶν τὸν κυριακῆς Β. τὸν τεσσαρεοκαθεκτίας διηγεῖ σωματικον. οὐδὲν δὲ τούτης τούτης εἰκάστα πεστίου παρεδοθῆναι, γάτε τὸν καὶ πανοπλοῦνται.

ΠΕΡΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΟΥ ΠΑΣΧΑ.

Κανονισμὸς τὸν τελεῖν τοῦ αιασασίμου καὶ σωτηρίας πάρχα, εἰνὶ δέσιμος ημέρων λέπτο εἰκάστη διατίθεται Μαρτίου, μέχεται εἰκάστη πέμπτης Απριλίας. οὐδὲ σωματικῶν τοῦ καὶ Χειρὸν πεστὸς τοῦ Εβδομάτην διασάλλεται πάρχα, ομοίως καὶ τοῦ πεστημάτων.

Qqq

ΗΜΕ

A	B	G	Δ	E	S	Z	S	E	Δ	G	B	A	
ΣΕΛΙ-									ΠΡΩ-			ΣΕΛΙ-	
Ημέραι	υπό	Επα-	Μήνες φε-	Ποστ-	Προ-	Προ-	Ποστ-	Μήνες φε-	Δεκται	Πρω-	Μήνες φε-	ημέραι.	
Εμβολ.	I	Θ	K	Z	ΦΕΒΡ	H	Δ	Ε	ΑΠΡΙΛ	Σ	Κ	Ε	
	A	Θ	I	ΑΝΟΤ	ΚΗ	A	Δ	Κ	ΜΑΡΤ	Ι	Δ	ΣΕΠΤ	
	B	K	ΦΕΒΡ	I	Σ	Δ	Δ	Ι	ΑΠΡΙΛ	Α	Γ	ΟΚΤΩ	
Εμβολ.	Γ	Α	ΦΕΒΡ	E	Δ			Β	ΑΠΡΙΛ	Σ	Κ	Β	
	D	I	V	IΑΝΟΤ	Κ	E	Λ	Κ	ΜΑΡΤ	Ι	Λ	ΣΕΠΤ	
	E	K	ΦΕΒΡ	I	Γ	Δ	Δ	I	ΑΠΡΙΛ	Σ	Ι	ΣΕΠΤ	
Εμβολ.	g	Δ	ΦΕΒΡ	B	Δ			Δ	Λ	ΜΑΡΤ	Ι	Θ	Ζ
	Z	I	E	ΦΕΒΡ	Κ	A	Δ	I	Η	ΑΠΡΙΛ	Α	Η	ΟΚΤΩ
Εμβολ.	H	K	ΦΕΒΡ	I	Δ			Z	ΑΠΡΙΛ	Σ	Κ	Ζ	Η
	Θ	Z	IΑΝΟΤ	L	A			Δ	Κ	ΜΑΡΤ	Ι	Σ	Ι
Εμβολ.	I	I	H	ΦΕΒΡ	I	H	Δ	I	Ε	ΑΠΡΙΛ	Α	Ε	ΟΚΤΩ
	A	K	Θ	ΦΕΒΡ	Z	Δ		Δ	Α	ΑΠΡΙΛ	Σ	Κ	Δ
Εμβολ.	I	B	I	IΑΝΟΤ	K	Z	A	Δ	Κ	Δ	Σ	Ι	Γ
	I	Γ	K	Α	ΦΕΒΡ	I	E	I	Β	ΑΠΡΙΛ	Α	Β	ΟΚΤΩ
Εμβολ.	I	Δ	B	ΦΕΒΡ	Δ	Δ			A	ΑΠΡΙΛ	Σ	Κ	Α
	I	E	I	ΓΙΑΝΟΤ	K	Δ	A	Δ	Κ	Α	Σ	Ι	Σ
Εμβολ.	I	Σ	K	Δ	ΦΕΒΡ	I	B	Θ	Α	ΜΑΡΤ	Σ	Κ	Θ
	I	Z	E	ΦΕΒΡ	A	Δ		Δ	Κ	Θ	Σ	Ι	Η
Εμβολ.	I	H	I	ΦΕΒΡ	K	Δ		I	Z	ΑΠΡΙΛ	Α	I	Θ

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙ- ΜΟΥ ΕΟΡΤΗΣ.

Κερίτι τὸ ἔτος τὸ σελήνης, καὶ Τὸ Φέγγον τὸ ἡλίου ἐπειδὴ οὐ τοῖς πατέροις Δόκτοροι Αδάμῳ ἐπειδὴ σελήνῃ τὸ ἔτος τὸ σελήνης πεντεκαιδέκατον, Τὸ Φέγγον τὸ ἡλίου πεντετελεῖτον. Καὶ οὐ δέξειται κανονίς τῷ πεντετελεῖτον κατὰ διάνυσσον τὸν οὐρανὸν τὸν Ρωμαϊκὸν μῆνα, ὃς οὐ πεντετελεῖτον ἐπειδὴ εἰνὶ ή ΙΔΑΙΟΥ πεντετελεῖτον Εβδομήνην μηνὸς, λέγω δὲ Τοῦ Νικαίου. Εμβαλλεται γάρ την ποσιαίαν τὰς ἀπακίδας τὸν ἡλιακὸν ἔτοις οὐεστῶτος, ἢ γεννητὸν πεντετελεῖτον ἐπειδὴ διεθνούς τόσας, οὐ κατώ τὸ πεντετελεῖτον ἡλιακὸν ἔτοις ἐν πεντετελεῖτην ζώνην τὸ πεντετελεῖτον καταγγειραμυδίας. οὐαίγοντος) ιμέρεσι ή. Εμβαλλετὰς ζ. Η λοιπὴ γοῦν ἐστὶ ή κυριακὴ ηγετικὴ πεντετελεῖτον ομαδική. Εἰ διὰ την ουρανίτον τὸ ΙΔΑΙΟΥ Φέγγον, καὶ τὸ κυριακῆς, ιμέρεις ④ καὶ χάρειν οὐ αἴγαμοις εἰλικετείας Τὸ καὶ Χειρὶ τὸν Θεὸν ιμέρην πέντετελεῖτον Πάρχα τελεῖν, εἰς τὸν αἴγαμον πεντετελεῖτον κυριακήν την έστρατημον τὸν αιαστοσεως τελεῖν.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΕΚΑΤΗΣ ΤΟΥ
ΕΒΔΟΜΟΥ ΜΗΝΟΥ.

Ἐν δὲ πλείω τούτων σελιδών σκόπις πράστη κατ' αὐτὸν τούτην την Ρωμαϊκή μέλεως. Τούτην την Σεπτεμβρίαν, την ποσταΐδην αύρα τοῦ οχυρώματος της μέλεως ἐν τοῖς σεληνικοῖς τέλοις την πρώτην περιοχήν της θεωρεῖται. Λαζαρίδης δὲ την αὐτήν σκόπιστην την περιοχήν της θεωρεῖται.

ΑΕΘερίοις μένος ἐν τῷ λεγομένῳ ἔτδ σελήνης ιε. Εμβαλλε δὴ εἰ τὰς τριῶν μέρες αὐτῇ ἐκ σπειρᾶς τὰς πεζοδειάς σ' τὸν Δεκτερὸν ψῆσας, καὶ τὰς δύο ηλιαχεῖταις ἐπακίδας ζ., καὶ δύο σωαγομέριαν πασῶν λαί ἑκατόν ζ. Λοιπὴ ἐν τῷ σ' τὸν ἑδομάδθη ημέρα. Φαρμὴ δὲ τῷ δεκάτῳ δύο ἑδομέρια μένος τριῶν μέρεων εἶται ἐν τῷ παρόντι ἔτδ.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΝΗΣΤΕΙΩΝ ΠΑΡΕΙΣΒΑΣΕΩΣ.

Κατ' αὐτὸν δύο δὲ τοῦ δεξιοῦ καινονίῳ τριῶν μέρεων τοῦ σελήνης σκύπα θριαμβούν ιδίαν ἔτης ἐν τῷ διώνυμῳ ὅπου τέλει δύο πεζοτυχιῶν ἐτοις δεὶς ή πρεσβεστοῖς τῷ ιερῶν οἰκείων τελεῖ). καὶ τῇ δύο τριῶν μέρεων Φεβρουαρίος μένος ποσταία, Βλέγω δὴ τῇ δι', ἔμβαλλε τὰς πλοτοὺς αὐτὸς ἐκ σπειρᾶς τετραγυμφίας δὲ πεζοδειάς τὰς ημέρας, καὶ τὰς ηλιαχεῖταις ἐπακίδας ζ. δύο. Αναλυσας τοις αἴπαντοι δέκα τὸν Δεκτερὸν ὄντας ζ., ἐκ τοῦ διπομήριον μιᾶς ημέρας, γυνώσκεις, ὅπη ή κυριακὴ ημέρα δύο τῇ πρεσβεστοῖς σωανταί. καὶ τοτέθεοις γίει) εἰς τῷ διπλανοῖς κυριακήις, τῷ δύο Φεβρουαρίον ἑδομέριον, ἐν τῷ παρόντι ἔτδ ή διπλανοῖς ημέρας ημέρας διεργάτης τελεῖ).

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΕΠΑΚΤΩΝ.

Δεῖ τοις ὀνταρίμονοις ἐτοις τῷ ὀνταρίμονοις ἐνδεκαπλασιάσαι, εἰ τὰς δύο πολλαπλασιασμένης σωαγομέριας ημέρας ποιῆσαι τριῶν δύο. ὅπη θριαμβού τοῦ σελήνης ἐτοις έτης θεοῦ μόνας ἔχει τὰς ἐπακίδας. καὶ τὰς λοιπὰς εἰς λάμπειαν μερίσαι. αἱ δύο δύο μερισμένης διπομήριον καρδιῶν) εἰς ἐπακίδας δύο ὀνταρίμονοις τοῦ σελήνης ἐτοις.

ΠΕΡΙ ΠΟΣΤΙΑΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ.

Ταῦς ὅλαις ημέραις δύο τοῦ πεζωτοῦ δύο Απριλίον μέχει τοῦ ποσταίας δύο ζητημένης μένος σωαθρούμερίας ἔμβαλλε τὰς τοῦ σελήνης ἐπακίδας. εἰ τὰς ὅλας εἰς καθημερινούς μέρες. Τὸ διπομήριον ἐν τῷ ποσταία τοῦ σελήνης.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΓΕΡΙ ΤΩΝ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ καὶ τῆς σελήνης ἐπάκτων.

Η ποσταία τοῦ σελήνης ἐν τῇ τεικαδίᾳ δύο Μαρτίου μένος τὰς διατὰ δύο ὅλας δύο ημέρας τοῦ πεζωτοῦ σελήνης ἐπακίδας διπλανοῖς εἰκνων. ή δὲ ποσταία τοῦ ἑδομάδθη καὶ τῷ πειραντοῦ πεζωτοῦ δύο μένος, τὰς δύο ηλίους.

ΨΗΦΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟ ΔΙΟΚΛΗΤΙΑΝΟΥ ΕΤΩΝ.

Ταῦς δύο Διοκλητινῶν ἐποιησαν μέχει τοῦ παρέστης τεσαρεσκαρδεκάτης ἴνδικτιώνθη, ἐτοις λαί Ηρεκλείας τοῦ δύο επεισάτου ημέρης Βασιλίων εἰσὶ τοῦ. Ψηφίζοντο) δὲ τοῦ τοῦ πεζόπον. εἰς καθημερινούς πολλαπλασιαζούμερον ἐποιησαν μέχει τοῦ ποσταίας τοῦ ζητημένης λαί ημέρας καθημερινούς ιγές καὶ τοῦ εποιησαν μέχει τοῦ ποσταίας τοῦ ζητημέρης. εἰ δὲ ή δύο ημέρας πληρεθή πεντεκαρδεκάτης, ἐν εἴκοσι καὶ τοῖς τὸν πολλαπλασιασμὸν δέον ποιεῖν.

ΣΤΩ οὐτούς καὶ τέσσαρος τὸ μετ' ἀκείνης σωμάτων χρήματας. Εἰς απλῶς καθ' ἐκάστην Α πεντεκαιδέκατην διόπτραν περιστώσιν Τὸν πᾶν αὐτῆς ὡς τελελεσμένης καὶ συμπεριβάλλοντας, ἔτος δὲ ποιεῖται τὸν πολλαπλασιασμὸν, εἰς τέλειον δηλαδὴν πίθείτος Τὸν οὐ καθολικά, δι' ὃν οὐ μέχρι καὶ νῦν δύο Διοκλητικῶν τοῦτον ἔχειν ξενάριθμοις διδάγουσιν οὐτούς χαίρουσιν. αὐτοὶ γάντινοι τοῖς ἑπτά μερίζοντες εἰς τὸν ιθ' Τὸν οὐτούς τοὺς σελήνης εἰς τοῦ παταγονομάρτιν γινώσκομέν.

ΦΗΦΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΟΣΤΙΑΙΑΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ
στοιχοῖ Αἰγυπτίοις.

Κερατίθριμπ τὰς ἐπακτίας τὸ σελήνης, Τὸν οὐτούς Αἰγυπτίακας μίκης ποσταιδίν, Τὸν οὐτούς τοῦ μίκην τοῦ δύο Θεῶν, καὶ μίαν καθολικήν. Καὶ εἰ μὴ λ' Σελήνης θύειθριμπ, οὐ τοῦτο τὰς λ', Τοσαῖτος ἔχεσθαι τοῦ σελήνης ημέρας γνωσκομένη. εἰ δὲ οὐτοῦ τὰς λ', σκείνας πάλιν τὰς μὲν τοῦ τοῦ αἴφαίσεον αὐτοῦ τοῦ Β λ' δύομέντος.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ
Κυρίου, οὗτοι εἰς περὶ τῷ πάθει αὐτοῦ.

Ἐν ἑταῖροι δύο Αδάμι εἰ ΦΑ' καὶ τοῦ οὐ πέλτων ιεροῦ αἰαγραφῶν οὐ, τε διαμηλισμὸς γέγονε τὸ παρθένον, καὶ οὐ ἔξι αὐτὸς αἴφθοει Τὸν Κυρίον καὶ Θεὸν ημέρην Ιησοῦ Χριστοῦ πανάγιαθρον γένητοις. Εἶτα δὲ λεῖψη ηλίου μὴ Τὸν ΓΙ', σελήνης δὲ Τὸν Ι, ημέρας δὲ τὸ ἐρδομάδι Τὸν μὴ διαμηλισμόν Β, τῆς δὲ γυμνόσεως Δ. Στοιχοῖ δὲ Τὸν πάμφωτον αὖτοῦ καὶ οὐτερφωτον βαπτίσμα τῷ εἰ ΦΛ' γέγονεν. Εἶτα δὲ λεῖψη ηλίου Τὸν ΔΙ, σελήνης δὲ Τὸν Α. ημέρας δὲ τῆς ἐρδομάδος Γ. Πάλιν δὲ Τὸν σωτήριον αὖτοῦ παθοῦ, ηγενητὸν οὐ σώζωσις, τῷ εἰ ΦΛΔ'. Εἶτα δὲ λεῖψη ηλίου Τὸν Η καὶ Ι, σελήνης δὲ Τὸν Ε', ημέρας δὲ πεσοδίλως τοῦτον διατητόν, οὐ εἶναι Τὸν δύο τῆς σκανδρωπόσεως αὖτοῦ μέχρι τῆς νῦν ἀντιστροφῆς Δ καὶ Ι ιδικπάνθρωπος, οὐτοῖς ΛΑ', τῆς βασιλείας Ηρακλείας τοῦ διοτετεστρου ημέρην βασιλέως, ἐπι ΧΛΓ'. Τοι δὲ δύο Τοῦ σωτηρίου βαπτίσματο, καὶ τοῦ πάθειας δῆλα πάλιν εἰς Τούτων καθέστηκεν, οὐ Τοῦ μὴ εἰσιν, ΧΔ', Τοι δὲ ΧΑ.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΦΟΡΟΥ ΤΩΝ ΙΝΔΙΚΤΙΩΝΩΝ ΦΗΦΙΣΜΟΥ.

Εφ' ἐκάσταις δὲ Τούτων τοῦ ἐπινέμησιν, οὐ ιδικπάνα Ρωμαῖοι πεσοδαγορεύσασι, διάφορον διστονίαν διείσπομέν, οὐδεφέρεσι ζεύτης Ψηφιζομένης ἐκ τε τοῦ δύο Αδάμου ἐτρέμη, καὶ τοῦ αἴφθοει Τὸν γέγονεν αὐτοῦ γέγονεν δὲ καὶ Τοῦ ισοριογραφουσῶν, Δ δύο Αὐγάστου Καίσαρος τῷ διαιτέοντος ἐτοῦ τῆς βασιλείας αὖτοῦ. Τὸν δὲ λεῖψη τῆς κασμογήνεται Τὸν ευξένην, αὐτὸς εἰς Τοῦ οὐ λαύρια Τὸν τελόντον τῆς ιδικπάνθρωπος παρίσισιν, ηγενητὸν αὐτὸν Τὸν οὐτούς, οὐ δὲ ζεύτης σκείνων καὶ τὸ δόξαν θέρμαντον τοῦ τελούτιον πεποίκην, οὐ διπλύθειν οὐτούς πεσοδέχειν λαυπτὸν, τοῦ δύο διαιτέοντος τῆς βασιλείας Αὐγάστου Ψηφιζομένης ιδικπάνα τῆς δύο κτίσεως κοσμοῦ Ψηφιζομένης καὶ τοῦ τοῦ δύο Αδάμου ἐτρέμη εἰς τὸν οὐ γνομένην αἰσθαντον. οὐθεν καὶ ζεύτην μὴ τοῦ τοῦ Ψηφον οὐτούς ιδικπάνθρωπον οὐδέκατον λεῖψη, οὐ δὲ γέγονεν οὐτούς

η καὶ

Α ἡ καὶ σάρκα τοῦ Σωτῆρος γέμοις. καὶ ἐκείνην δὲ συσχυθήσατο, διὸ τὸ ἐν περιλαμβανέντος. τότε δὲ καὶ τὸ παιδίον Βαπτισματοῦ, σέκατον καὶ ἑνδέκατον. Καὶ σωτήριον πάθος τεαδρεοκαθέκατον καὶ πεντεκαθέκατον. τότε γὰρ μηδὲ τῆς βασιλείας Αὐγάστου τέλος καθ' ἡμᾶς ὡς αὐτῷ πρωτῷ πεποιητῷ γέμοις ὁ πέτρος τοῦ αἰώνων ἐκ πατέρος γέμοις ὡς Θεός. Ταῦτα μὲν μεριζόμενα τῶν τέσσαρων τοῦ Κυρίου τέλος γέμοις. ωστε δὲ τοῦ ἑνδέκατον παλαιοῦ τοῦ εφραταῖού, μεριζόμενα εἰς τὸν αὐτὸν δέκατον, ἐπειδὴ δὲ διὰ μορφολογῶν τοῦ ψήφων Καὶ τοῦ τεαδρεοκαθέκατον γενόσκεται τὸ παλαιόν τοῦ αὐτοῦ δέκατον. Εξ ἑκατέρων γὰρ τεαδρεοκαθέκατον γενόσκεται τὸ τεαδρεοκαθέκατον. Τούτοις δὲ καὶ ἀλλὰ παντὸς ποιεῖν περιστάκει τοὺς τὸν ἑκατόντα παλαιούς ἑταῖρους διασκοπεῖν ἐθέλοντας δέκατον.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΖΑΧΑΡΙΑΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΜΟΥ.

Περούκιδος δὲ καὶ τὸν παῖδα Ιωανναν Τοῦ Βαπτιστᾶ γέμοις χρηματοπομόν τῷ Ζαχαρίᾳ, τῷ περιόδῳ ἐμπίπτομέν, ὃν Ιακώβος διὰ καριστίας χαροπιηματίσατο, καὶ ποῖον ἔστι τὸ λίγην καὶ σελήνης γέγονον ἑταῖρος. Καὶ τοῖς μέρεσι ἐπιστρέψοι δῆλον τοῦτο καθέτηκεν, ὥστε ἐκάτερον τὸ πέτρον τῆς Τοῦ Σωτῆρος τεαδρεοκαθέκατον γέμοις. οἷον τὸ λίγην μέρος τοῦ πατέρος, σελήνης δὲ τοῦ δευτέρου μέρους τοῦ Πρωταρίου Σεπτέμβρεος τοῦ εἰκαστοῦ ἐνδόμενος ἔχων. ἡμέραρχος δὲ τῆς ἐνδόμορφος πέμπτη. τὸ γάρ τῆς αὐτῆς τοῦ Ιωανναν γέμοις τὸ αὐτόν τὸ λίγην καὶ σελήνης ἑταῖρος, ὃν ὡς γέγονον ἡ τοῦ Σωτῆρος γέμοις, εἰ καὶ ὁ μέν περιστάλως ἔτερος Ιάνου ὁντός εἰκαστοῦ τελάρτου ἔχων. ἡμέραρχος δὲ τῆς ἐνδόμορφος διδύλερχος. παλαιὸς δὲ τὸ τέλος τελείωσεν, πηγασος διπολύμηνος, τὸ λίγην μέρος τοῦ ιζού, σελήνης δὲ τοῦ δευτέρου, μέν πέτρος Αὐγάστου, εἰκαστοῦ ἀνατολικοῦ ἔχων. ἡμέραρχος δὲ τῆς ἐνδόμορφος γέμοις εἶναι τοῦ μέρους καὶ σάρκα τοῦ Σωτῆρος ἐπι λαγκά. ἡμέραρχος δὲ Ιωανναν τοῦ Βαπτιστᾶ ἐπι λαγκά. ἡμέραρχος δὲ διπολύμηνος καὶ τογχαίσται περὶ τὰς Τοῦ Σωτῆρος ἡμέρας.

XPO-

ΚΑΙ ΟΜΑΣ.

Αράμι	Έτη	Σλ'	Ωρίφ χεὶ Σήφ	ζ'	δριδ
Σηθ		σε'	υλε	Γεδεού	μ'
Ενως		ρη'	χκε	Αβιμέλεχ	γ'
Καινου		ρο'	τηε	Θόλω	κβ'
Μελελελ		ρξε'	θξ	Ιαπρ	κβ'
Ιαρέλ		ρξβ'	αρχβ	Αιματίται	ιη'
Ενώχ		ρξε'	ασπζ	Ιεφθάέ	γ'
Μαθουσάλω		ρξζ'	αυηδ	Εαεβάσι	ρ'
Λαμεχ		ρπη'	αχιε	Αιλών	ι'
Ναέ		φ'	βριβ	Αβδών	η'
⋮⋮⋮	⋮⋮⋮			Φυλιστείρι	μ'
Σημ		ρ'		Σαμψάν	χ'
Αρφαξάδ		ρλε		Αναρχίας χεὶ ειρίους	μη'
Και αι		ρλ'		Ηλιοιερθί	κι'
Σαλω		ρλ'		Σαμψήλιερθί	χ'
Εσερ		ρλδ'		Σαβλ	μι'
Φάλεγ		ρλ'		Δαινίδ	μι'
Ραγαῦ		ρλζ'		Σολομών	μι'
Σεερύχ		ρλ'		Ροβοάμε	ιζ'
Ναχώρ		σο'		Αβιά	γ'
Θάρρα		ο'		Ασά	μα'
Άβραάμ		ρ'		Ιωσαφάτ	λθ'
Ιαχ		ξ'		Ιωσαμ	η'
Ιακωβ		πε'		Ο χεζάς	α'
Λαΐ		μζ'		Γοδολία	ζ'
Καϊ		ξβ'		Ιεας	μ'
Αρριμ		οε'		Αμασίας	χθ'
Μάσης		οι'		Οζίας	ιγ'
Εν τῇ ἔρημῳ		μ'		Ιωατάρι	ιζ'
Ινος		λβ'		Αχαίς	ιζ'
Οι πρεσβύτεροι		η'		Εζεκίας	χθ'
Χρονοστιθέρη		η'	γθθ	Μαλασσῆς	ηε'
Γοδονιήλ		η'	γθνθ	Αμρις	ζ'
Αιγλώμ		ιη'	γθοζ	Ιωοίας	λε'
Αώθ		η'	δηζ	Ιωαχάς	α'
Σεμεγάρ		χ'	δριζ	Ιωαχείρη	ια'
Ιεβοστοῖς		χ'	δεζ	Ιερενίας	α'
Δεββίση		μ'	δριζ	Σεδεκίας	ια'

Ναζε-

A	Ναύαρχος	χδ'	Δέιπ	Μάρκος Αυτονίνος	ιγ'	, εχογ
	Οὐαλαμαδεσχί	έ	δέιθ	Κόμοδος	ιβ'	, εχπε
	Βαλπάσαρ	γ'	δέιρ	Σευηρεσ	ιη'	, εψγ
	Δαρεῖος καὶ Ασύριος	• ιδ'	δέξθ	Αυτονίος Καρακάλλας	ξ'	, εψι
	Κύρος ὁ Πέρος	λδ'	ελγ	Αυτονίος α'λος	δ'	, εψιδ
	Καρβύσος	η'	εθ	Αλεξανδρός Μανέας	ιδ'	, εψκς
	Δαρεῖος ὁ Μῆδος	χη'	κα'	Μαξιμίνος	γ'	, εψλ
	Ξέρξης	χδ'	ευη	Γορούζενός	γ'	, εψλγ
	Αρχερέγιος	λγ'	ελα	Φίλιππος	γ'	, εψιβ
	Δαρεῖος	ιθ'	ερι	Δέκιος	α'	, εψμηγ
B	Αρσης	λδ'	εριδ	Γάλλος καὶ Βαλγοσιανός	β'	, εψμε
	Αρσης ωρης	χδ'	ερξε	Οὐαλεσσαρός καὶ Γαλίνος	ιε'	, εψξ
	Δαρεῖος	γ'	ερογ	Κλαύδιος	α'	, εψξα
	Αλεξανδρεσ ὁ Μακεδών	ιδ'	ερπε	Αυείλλιος	γ'	, εψξε
	Πτολεμαῖος ὁ Αἰγύπτιος	χδ'	εσθ	Περθός	ξ'	, εψοδ
	Πτολεμαῖος Φιλοπάτωρ	λ'	εσλθ	Κάρες καὶ Κλείνος	δ'	, εψοζ
	Πτολεμαῖος διεργέτης	χε'	εσξλ	Διοκληπιανός	κ'	, εψλγ
	Πτολεμαῖος Φιλοπάτωρ	ιζ'	εσσα	Κωνσαντίνος	λδ'	, εψκη
	Πτολεμαῖος διεργέτης	χγ'	ετα	Κωνσαντίνος	χδ'	, εψυγ
C	Πτολεμαῖος Φιλοπάτωρ	λε'	ετλθ	Ιγλιανός	γ'	, εψωε
	Πτολεμαῖος σιδηρέτης	χθ'	ετξη	Ιοβιανός	α'	, εψωγ
	Πτολεμαῖος καὶ Αλεξανδρός	θ'	ετπδ	Οὐαλερτίνιανός	ι'	, εψωξτ
	Πτολεμαῖος ὁ σωτήρ	γ'	ελγ	Οὐαλληνός	δ'	, εψω
	Διόνυσος ὁ νέος	η'	ευδ	Θεοδόσιος	ιγ'	, εψωπη
	Κλεοπάτρα	χδ'	ευλδ	Αρχαδίος	ιδ'	, εθ
	Γαῖος Ιγλιος Ρωμαίον	δ'	ευην	Θεοδόσιος ὁ νέος	μδ'	, εψρη
	Καιζερ Αὐγύστος	νζ'	εφιε	Μαρκιανός	γ'	, εψμη
D	Τιβέριος	χδ'	εφλζ	Λέων	ιη'	, εψξε
	Γαῖος	δ'	εφη	Ζηνικον	ιξ'	, εψτηγ
	Κλαύδιος	ιδ'	εφρε	Αναστατος	χδ'	, εψε
	Νέρων	ιδ'	εφξθ	Ιαστίνος	θ'	, εψθ
	Οὐεσπασιανός	ι'	εφθ	Ιαστίνιανός	λη'	, εψνζ
	Τίτος	γ'	εφπβ	Ιαστίνος νέος	ιγ'	, εψο
	Δομενιανός	ιε'	εφηζ	Τιβέριος	δ'	, εψοζ
	Νέργας	α'	εφηη	Μανείκιος	χ'	, εψλη
	Τερειανός	η'	εχιγ	Φωκᾶς	η'	, εψρη
	Αδελανός	χδ'	εχλζ	Ηερικλέιος	λχ'	, ερληγ
	Ελιος Αυτονίνος	χ'	εχνζ	Κωνσαντίνος	α'	, ερλη
				Κωνσαντίνος	κξ'	, ερξα
				Κωνσαντίνος	ιξ'	, ερρη
				Ιαστίνιανός	ι'	, ερπη

Λέων

Λέων	γ'	γρια
Τιβέριος ὁ καὶ Αψίμαχος	ξ'	ξρη
Ιεστινιανός πάλιν	ζ'	ζσδ
Φιλιππικός ὁ καὶ Βαρδάνης	β'	βσδ
Αρτεμισιος ὁ καὶ Αναστάσιος	γ'	γσθ
Θεοδόσιος ὁ Απεραντίνος	δ'	δσι
Λέων ὁ καὶ Κόνων	χέ	χσλε
Αρτανιασθ	γ'	γσλη
Κωνσταντῖνος ἵστος Λέοντος	λχ	λσξθ
Λέων ἵστος Κωνσταντίνου	έ	έσοδ
Κωνσταντίνος ἵστος Λέοντος σωτῆ	ημ"β'	ημπδ
μητέρι Εἰρήνη	ημ"θ'	ημθ
Κωνσταντῖνος μόνος	ημ"γ'	ημγ
Εἰρήνη η μητήρ αὐτῶν πάλιν	ημ"θ"	ημηθ
Νικηφόρος	ημ"θ"	ητα
Σπαυρούχος ὁ ἵστος αὐτῶν	ζ'	ζτυ
Μιχαὴλ καὶ Θεοφύλακτος	ζ'	ζτε
Λέων ὁ Αρρείτης	ζ'	ζτις
Μιχαὴλ	θ'	θτκε
Θεοφίλος ὁ ἵστος αὐτῶν	ιθ'	ιτλγ
Μιχαὴλ οὗρος αὐτῶν σωτῆ μητέρα	ιδ'	
Θεοδώρα	ιδ'	
Μιχαὴλ μόνος	ιδ'	
Μιχαὴλ οὐρανούλειος	ά'	
Βασιλεὺς ὁ Θεόχρις	θ'	
Λέων οὐρανούλειος καὶ αὐτῶν	χζ'	
Αλεξανδρεῖος καὶ Κωνσταντῖνος	ά'	
Κωνσταντῖνος μόνος	ζ'	
Κωνσταντῖνος καὶ Ρωμαῖος		

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΞ ΧΙΛΙΕΤΗΡΙΔΩΝ
ΠΟΤΕ ΤΟΥΤΩΝ ΕΚΑΣΤΗ ΚΑΙ
Θητὸς πνὸς πεπλήρωται.

Η α' σὺ τῷ τῷ Ιαρέδ' ἔτει	η'	
Η β' σὺ τῷ τῷ Νῶε ἔτει	τη	
Η γ' σὺ τῷ τῷ Παγαῖνος ἔτει	γη	
Η δ' σὺ τῷ τῷ Αωθ ἔτει	κη	
Η γ' σὺ τῷ τῷ Κύρου τῷ		
Πέρσους ἔτει	ηθ'	
Η ζ' σὺ τῷ τῷ Βασιλείας τῷ		
Αγαστούς ἔτει	ιζ'	

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΑ' ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΤΩΝ
ΑΠΟ ΦΛΕ' ΕΤΩΝ. ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙ
πνὸς ἐκεῖση τάττων πεπλήρωται.

Η α' σὺ τῷ τῷ Ενώσ' ἔτει	ηζ'	Φλε
Η β' σὺ τῷ τῷ Ιαρέδ' ἔτει	ρλ'	αξδ
Η γ' σὺ τῷ τῷ Λαμέχ' ἔτει	ρμζ'	αφλη
Η δ' σὺ τῷ τῷ Νῶε ἔτει	υπθ'	ερχη
Η ε' σὺ τῷ τῷ Εβερ' ἔτει	κη	εχξ
Η ζ' σὺ τῷ τῷ Ναχούρ' ἔτει	χθ'	γρηγ
Η ξ' σὺ τῷ τῷ Αρειού ἔτει	η'	γνηδ
Η η' σὺ τῷ τῷ Φιλισταίων ἔτει	ζ'	δονη
Η θ' σὺ τῷ τῷ Εζεχίας ἔτει	ο'	δηπη
Η ι' σὺ τῷ τῷ Φιλεμίτορεως ἔτει	ιζ'	ετη
Η ια' σὺ τῷ τῷ Βασιλείας		
Κωνσταντίνου ἔτει	ιδι'	εωνε

ΔΗΛΩΣ

A ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ, ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΕΠΙ ΤΙΝΟΣ

αὐτῷ ἔκαστον ἐπληρώθη.

Εν ἕτει πά Μωσέως τὸ δύτον Αἰγύπτιον γέγονεν ἔξοδος ἐπὶ τῷ φράστῃ τῷ Ισραὴλ καὶ οὐ παρὰ αὐτοῖς φράστην μίαν, λέγει δὲ τὸ Νίσαν, εἰς τὸν δύτον Αδάμ τὸ γνωκόν.

Εν ἕτει δέ Ιησοῦ τῷ Ναῷ εἰσῆλθεν σὺ τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας εἰς τὰ ἄγα τῷ αἵγιον ὁ αρχιερεὺς καὶ τινὶ τῷ Σεμίωνος, πήγε τῷ Θεροῖ. εἰς τὸν δύτον Αδάμ τὸ γνωξύν.

Εν ἕτει καὶ τῷ αὐτῷ Ιησοῦ ὁ Ιησοῦλαχθός πρέστητο καθ' Εβραίος ψιφίζεσθαι, τῷτε ἐστιν οὐ πεντηκονταετηρίς. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ γνωπῖ.

B Εν ἕτει δὲ τῆς βασιλείας Σολομῶνος οὐ σὺ Ιερουσαλύμοις πρέστητο οἰκοδομεῖσθαι ναός. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ δυνατόν.

Εν ἕτει γέ τῆς βασιλείας Ιωακείμ τῷ φράστῃ ἔπειτα ψιφίζεται τῆς εἰς Βαβυλῶνα τῷ γαντισθητέλειας. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ δύτην.

Εν ἕτει ιδίᾳ Κύρου τῷ Πέρσῃ τῷ τῆς αἰχμαλωτίας πελευτῶν ἔτος συγεπληρώθη, πήγε τὸ δέ. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ δύτην.

Εν ἕτει γέ τῆς βασιλείας Δαρείου τῷ Μίδῳ οὐταντί Ιησοῦ τῷ Ιωσήλεκ καὶ Ζοροβαβέλ τῷ Σαλαφέτῃ οὐ σὺ Ιερουσαλύμοις αὐτοῖς ἀκεδδυτήθη ναός. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ ειδέ.

Εν ἕτει β' τῆς βασιλείας Αὐγύστου Καίσαρος ἰδικτοῖς πρέστητο ψιφίζεσθαι, καὶ οἱ τῷ Ρωμαϊκῷ μίλιοι τῷ φράστῃ κατ' ἀκελλούντον τῷ πατέρῳ τοῦτον ἀντέθητεν. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ ευξέντον.

C Εν ἕτει μηδὲν αὐτῷ γνωταῖς καθ' ἡμᾶς οὐτοῦ γνωτοῖς τῷ πατέρῳ ψος Ιησοῦς Χειρός, καὶ φύσις γένεται δι' ἡμᾶς πίλαφθε αὐτοῦ πόστος, φύσις τέλειος δι' εἴσατον τοῦ αρχαγέτη Θεού. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ εφάρμοστον.

Εν ἕτει ιε τῆς βασιλείας Τιβερίου οὐ τῷ Ιορδάνη βατοῦτίζεται, καὶ τινὶ σὺ πιθίματι αὐτῷ τοῖς πιτεύσοις γροθεῖται γαστίζεται. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ εφάρμοστον.

Εν ἕτει ιθ' τῷ αὐτῷ δύτῃ τῷ σωτῆρον ἵεται πάθος, αὐτοῦ θανάτοις στενεῖται τῇ ημετέρᾳ φύσει διωρύμνως. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ εφάρμοστον.

Εν ἕτει καὶ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου οὐ τῷ Νικαίᾳ γέγονε συνόδος. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ εφάρμοστον.

Εν ἕτει β' τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τὸν δύτην τῷ γέγονε συνόδος. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ εφάρμοστον.

Εν ἕτει γέ τῆς βασιλείας Θεοδοσίου τὸν δύτην τῷ γέγονε συνόδος. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ εφάρμοστον.

D Εν ἕτει αὖτε τῆς βασιλείας Ιωσιανοῦ οὐτοῦ γέγονε συνόδος. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ εφάρμοστον.

Εν ἕτει καὶ τῆς βασιλείας Ιωσιανοῦ οὐτοῦ γέγονε συνόδος. εἰς δὲ τὸν δύτον Αδάμ τὸ εφάρμοστον.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Rrī   N o t a

N O T Æ I N E C L O G A S M A G N I
C O M P V T I E X M A X I M O M O N A C H O.

A

DONATVS sum vetustissimo Computo Græco Maximi Monachi a quodam viro spectatissimæ pietatis & eruditionis. Liber est optimæ notæ scriptus ante D C XXXVI annos. Ex eo ea excepimus, quæ ad rem nostram facere visa. Scribebat librum suum LXXXIIII annis antequam Bedas Anglosaxo Computos suos & libros de Temporibus ederet. iste quidem noster anno Christi Dionysiano 641, ille 725, ambo monachi, & supra captum suorum temporum eruditii. Integrum volumen poterit edi non sine fructu: sed non est huius loci, neque temporis. B

O^r δειθμὸς ἐτῶν) Tres Æræ siue Computi temporum sunt, quibus vtuntur Scriptores Constantinopolitani: duæ quidem propriæ illorum, tertia illis cum reliquis Orientalibus Christianis communis, quam ideo Orientalem vocare placuit, quæ a capite, ad Christum, annos absolutos putat 5500. Eam Antiocheni, & Arabes Christiani, vt alibi docuimus, vocant داریخ من هبوط ایپوچلو لکن ناگلادوس, ἡγετος πλάστης Αδρα. Reliquarum duarum priorem vocauimus Paschalem, quod Computum Cycli Paschalis doceat una cum Indictione: alteram autem Lunarem, quod per xix diuisa, det cyclum Lunarem saeculi Iustinianei, & infra illud saeculum. Ha- C rum trium vetustissima, & tritissima est Paschalis annos determinans a capite, ad annum primum Christi Dionysianum, 5508. Omnes enim Ecclesiæ sub Patriarcha Constantinopolitano hodie ea tantum actus suos Legitimos, Fastos, & tempora sua signant, Moschovitæ, Bulgari, Georgiani, Iberi, Circassi, Illyrij, Albani, Græci omnes, Christiani Arabes, vt est in meis peruetustis Euangeliis Arabicis. In literis, quas ad Maximilianum II Imperatorem Germanorum misit czar Iuban Basiliovitz magnus Moschouitarum Imperator, ita scriptum fuisse memini: *Scriptum in aula nostra Domini urbis Moschorum, anno creationis Mundi 7084, mense Ianuario, Indictione IIII, Regni nostri XLIII, Imperij Russiae XXX, Castalia XXIII, Ostroconia XXI, &c.* Aufer annos Christi 1576 ab annis 7084. Remanet differentia annorum Computi Græcorum Paschalis, & annorum Christi Dionysianorum. Differentia Computi Lunaris & annorum Dionysianorum 5494. Differentia Computi Orientalis & eorundem annorum Christi, 5500. Tot Computorum temporalium usus magnam perturbationem & historiæ, & animis lectorum adferunt. Remedium huic malo subieccimus Tabulam

A

TABVLA TRIVM ÆRARVM.

Linea annualis vtriusque cycli in Cōguto Lunari.	Linea annualis vtriusque cycli in Cōguto Paschalii.	Linea annualis vtriusque cycli in Cōguto Orientali.	Epactæ Solis.	Litera Romana Do minicalis.	xiv Nisan.	Concurrentes xiv Nisan.	x Tifri.	Concurrentes x Tifri.
I	XVII 17	IX 9	7	B A	v Apr.	6	xxv Sep. 3	
II	XVIII 18	X 10	1	G	xxv Mar.	1	xiv Sep. 6	
III	XIX 19	XI 11	2	F	xiii Apr.	6	III Oct. 2	
IV	XX 1	XII 12	4	E	ii Apr.	2	xxii Sep. 7	
V	XXI 2	XIII 13	5	D C	xxii Mar.	5	xi Sep. 3	
VI	XXII 3	XIII 14	6	B	x Apr.	1	xxx Sep. 1	
VII	XXIII 4	XV 15	7	A	xxx Mar.	6	xix Sep. 4	
VIII	XXIV 5	XVI 16	2	G	xviii Apr.	1	viii Oct. 7	
IX	XXV 6	XVII 17	3	F E	vii Apr.	7	xxvii Sep. 5	
X	XXVI 7	XVIII 18	4	D	xxvii Mar.	3	xvi Sep. 1	
XI	XXVII 8	XIX 19	5	C	xv Apr.	1	v Oct. 4	
XII	XXVIII 9	XX 1	7	B	iiii Apr.	4	xxiv Sep. 2	
XIII	I 10	XXI 2	1	A G	xxiv Mar.	7	xiii Sep. 5	
XIV	II 11	XXII 3	2	F	xii Apr.	5	ii Oct. 1	
XV	III 12	XXIII 4	3	E	i Apr.	1	xi Sep. 6	
XVI	III 13	XXIV 5	5	D	xxi Mar.	4	x Sep. 2	
XVII	V 14	XXV 6	6	C B	ix Apr.	2	xxix Sep. 7	
XVIII	VI 15	XXVI 7	7	A	xxix Mar.	5	xviii Sep. 3	
XIX	VII 16	XXVII 8	1	G	xvii Apr.	3	vii Oct. 6	
XX	VIII 17	XXVIII 3		F				
XXI	IX 18	I 4		E D				
XXII	X 19	II 5		C				
XXIII	XI 20	III 6		B				
XXIV	XII 21	IV 1		A				
XXV	XIII 22	V 2		G F				
XXVI	XIII 23	VI 3		E				
XXVII	XV 24	VII 4		D				
XXVIII	XVI 25	VIII 6		C				
	5494	5508	5500					

AD

CHRISTVM.

minicalis Romana : quinto, epactæ Solis. Reliqua patent. Methodus hæc est. Primum, scias annos æræ propositæ. Hoc consequens, si differentiam annis Christi addas. Sed memineris putare a

Rrr 2 Kalend,

Kalend. Septembris. Ideo anni Christi vnitate augendi. quia in Kalen- A
dis Septembris ipsi vno anno amplius annos Christi incipiunt putare,
quam Romana Ecclesia. Ideo hoc anno 1596, incipiet annus Chri-
sti 1597 a Kalend. Septembris. Adde igitur 1597 annis 5494,
5508, 5500. Habebis annum 7091 æra Lunaris, 7105 æra Pa-
schalis, 7097 æra Orientalis. Pro perpetua regula minue duo de
æra Lunari. Habebis 7089. quibus & cæteris duobus æris 7105,
7097 per 28, & 19 diuisis, habebis v cyclum Solis pro æra Lunari,
xxi pro æra Paschali, xiiii pro æra Orientali. Item 2 cyclum Lu-
narem pro æra Lunari, 18 pro Paschali æra, 10 pro æra Orientali.

Tñs cñeswans iñdiximus) Scribebat hæc, vt initio diximus, anno Chri-
sti 641, indictione xiiii, quæ indictione cæpit a Septembri anni 640, B
cum iniret annus 6135 æra Lunaris, de qua æra ipse ex perpetua
regula minuit duos annos, ad methodum vtriusque cycli. Sed ad
methodum Indictionis minuenda erat vnitatis tantum, vt patet. Quis
tam solido animo, quem non moueant de statu tot ærarum licentias,
deinde minutiones annorum, aut additiones, præsertim vbi eius rei
nulla fit mentio? Nam culpa auctorem nostrum liberare non pos-
sum, quod non monuerit eum esse annum 6135, sed truncatum dua-
bus vnitatibus, propter vsum cyclorum.

Περὶ τῷ ἔτη ἡλίου ἐπακτῆς) Epactas Solis Latinus Computus concur-
rentes, Æthiopicus Græco & vetusto nomine πληθῶν vocat. Ex na-
scuntur ex cycli Solis progressu, & eadem est doctrina. Ex epactæ C
cum regularibus compositæ dant feriam diei, ad quem pertinent re-
gulares propositi. Arbitrariæ autem sunt Epactæ, vt & regulares. Sed
hoc differunt, quod regulares semper iidem sunt: epactæ siue concur-
rentes mutantur cum processu cycli Solaris. Quod igitur vtraque
arbitraria sint, ita intellige. Sunto Kalendæ Martij initium anni tui.
(Nam & hoc quoque arbitrarium) Si eius Regulares sunt vnitatis, vt
debet esse, quia hinc principium anni, secundæ Martij Regulares e-
runt duo, tertiae tria. & sic deinceps usque ad septem. Vide vnde in-
stutuis initium cycli Solaris tui, id est, cycli Epactarum. Incipiat
primus annus cycli Epactarum hoc anno Christi 1596 a Kal. Martij.
Vide quota sit feria Kalendæ Martiæ hoc eodem anno. Est autem D
secunda feria. Itaque epacta Solaris erit vnitatis anno primo, secun-
do binarius, tertio ternarius, quinto propter bisextum senarius. Et
sic deinceps. Hoc & puerò planum est. Noster autem Maximus in-
cipit annum Computi a Kalendis Aprilis, more prisco Ecclesiæ. Ideo
regularis Kalendarum est vnitatis. Ergo si in primo anno cycli epa-
ctarum, feria Kalendarum Aprilis est Dominica, patet epactas So-
lis esse septem: & quidem tunc inutiles esse, ac totum annum fore
αιστακτῶν,

Aπέπαχτον, ut ipse loquitur, hoc est, sine Epactis: quia septem Epactæ cum uno regulari compositæ, abiectis septenariis, dant feriam dici propositæ. Ergo Epactæ septenariæ non sunt in usu: sed tunc Regulares ipsi sunt characteres feriarum sine ope Epactarum Solarium.

Ἐπακτιαὶ ἵλις εἰσὶν αἱ ἀρχὴ μίδων.) Recte. Epactæ Solis cum uno regulari Kalendarum Aprilium conflant feriam ipsarum Kalendarum. Ergo Epactæ Solis sunt feria ipsarum Kalendarum dempta unitate. hoc est, quod vocat ἀρχὴ μίδων. Necessario igitur Epacta anni est eadem cum feria ultimæ Martij. quod & ipse Maximus non omisit.

B Απέπαχτα) Iam ostendimus ἔτη ἀπέπαχτα esse, quando Epacta est septenarius numerus. Tunc enim Regularis Kalendarum, & consequenter omnes Regulares totius anni sunt ipsæ feriæ anni.

Αφ' ἣς ἕρξατο ἡ περιττὴ Ἀπειλίς μίδως) Anni Ecclesiastici mensis primus Aprilis. Canon xvii libri v sub nomine illius Clementis ἄποψις γινεται διάλεξα & εἰκόνα διδάσκαλον μίδως, ὃς ἐν Δύσκοτι. Si Aprilis est primus, ergo Martius, qui & Dystrus, est duodecimus. Sic Anastasius Antiochenus Aprilem mensem primum vocat, & Gregorius Turonensis Nouembrem octauum, Augustum quintum.

C Περιεπελατα) Quos nostri Computatores Regulares, hos Græci περιεπελατας ἡμέρας vocant. Doctrina est mere Græcorum & Orientalium, non Romanorum. Romanorum enim cyclus Solaris longe melior, & expeditior per literas dominicales. Itaque tunc superflua est doctrina Epactarum Solarium, & regularium. Non tamen omiserunt conditores Computi Romani, magis ne doctrinæ Computi aliquid deesset, quam ut sine illa doctrina methodus Computi Romani imperfecta videretur. Proprie & naturaliter Regulares dierum sunt tot unitatum, quota est litera ab A, qua notati sunt dies. Exemplum: Kalendæ Martij notatae sunt litera D, quæ est quarta ab A. Ergo Regulares Kalendarum Martij sunt quatuor. Sic Regulares Kalendarum Aprilis septem, propter literam G septimam ab A. Quia vero arbitraria res est, possunt quilibet regulares statui, sed ad eorum regulam Epactæ Solares statuendæ. Si igitur secundum quantitatem literarum Regulares statuantur, & principium anni ordiendum est, ut debet, a Martio, Epactæ Solis in primo anno cycli Solaris erunt duæ. Sed secundum nostrum auctorem, est unitas, non binarius, quia apud eum Kalendarum Martiarum Regulares sunt quinque, non quatuor. Secundum eum igitur Regulares siue περιεπελατας ἡμέρας nascuntur ex diuisione τὸ ὅμοιον τῷ ἡμερῶν, hoc est, ex diebus collectis a prima Aprilis, ad primam Decembris. Regularis

Rr 3 Kalen-

Kalendarum Aprilis, vnde principium anni, est vnicus tantum. Dicitur A
uide dies Aprilis, hoc est, 30, per 7. relinquuntur 2, qui cum re-
gulari Aprilis faciunt tres regulares Mai. Dies Aprilis, & Mai simul
sunt 61. Diuisi per septem relinquunt quinque: qui cum unitate con-
iuncti, id est, cum unico regulari Aprilis dant sex regulares Iunij.
Ita de aliis. Breuiter ita. Vide quota est litera vniuscuiusque diei. Is
numerus unitate auctus dat regulares diei. Quinta Iunij est B. quae
litera est secunda ab A. duo igitur significat. & cum unitate fient re-
gulares quintæ Iunij.

Enneadecaeteris) Secundum membrum Computi pertinens ad Lu-
nam: ut illud prius ad Solem. Enneadecaeteris, inquit, sumit ini-
tium a xxii Martij, desinit in xxii eiusdem. Quod interuallum B.
est dierum 69; 9. hor. 18.0'.

προτομὴ) In superiori Canone Enneadecaeterida dixit incipere a
xxii Martij, desinere in xxii eiusdem. Ultimus annus cycli inci-
pit a iiii Aprilis. Undecim dies, qui est excessus Solis, ducantur
de quarta Aprilis. Relinquitur caput anni primi Enneadecaeteridis
in xiiii Martij. Atqui diximus annum primum incipere a xxii
Martij. Abundat igitur unus dies in cyclo. Quare annus ultimus
mutilandus die uno, ut fiat duntaxat dierum 353. Hanc προτομὴν
μηδέγεις Computatores nostri vocant saltum Lunæ. Et in quo mense
facienda sit tam illi, quam hic noster in magno Computo docet. Sed
omnia hæc ridicula sunt. In vera enim Enneadecaeteride non est C
necessæ ullam προτομὴν facere. neque ullus annus Lunaris mutilus
est natura, qualis defectius apud Iudeos, quem illi de industria
mutilant, non quod longior iusto videatur, sed quia sæpe transferunt
neomeniam Tisri: ut necesse sit, aut illum annum, in quo facta est
translatio, aut sequentem, claudicare, aut etiam antecedentem, si
ita res postulat.

Μηνὸν σύγχρονον) Nouemdecies 354 dies fiunt 6726. Sed nouem-
decies 354. 8. 876, fiunt 6732. 23. 444. Differentia, dies 6.23.
444. Tantum dispendium fit temporis ex neglectu appendicū
scrupulorum. Sed quid est hoc, Enneadecaeterida sine mensibus em-
bolimis esse dierum 6726, interueniente Embolismo septem men-
sium, id est, 210 dierum, fieri dierum 6935? immo 6936 dicen-
dum erat. Neque vero hoc satis. Est enim dierum 6939, præter ho-
ras 16. 595. In Enneadecaeteride sunt menses τετρακοσίους 124:
caui iii duntaxat. Sed in hac re omnes Computatores valde ratio fu-
git, ignoratione veræ Enneadecaeteridis & totius Computi Iudaici. D

Πάσχαλις μὲν) Paschalis mensis habet initium in octaua Martij,
finem in v Aprilis. Nam neque citra octauam Martij, neque ultra
quintam.

A quintam Aprilis fas fuit fines neomeniarum Paschalium promouere, quandiu æquinoctium hæsit in **xxi Martij**, in qua id temporibus Constantini statuebatur. Hodie usque ad **27 Februarij** citimum mensem statuere licet, & pro vetere **Nisan**, Adar secundum assumere. Inter citimam, & ultimam neomeniam Paschalem, interiecti sunt dies **xxvii**. Assumpto utroque termino fiunt dies **xxix**. Hoc interuallum vocat παχάλιον μῆνα, nimirum quod intra hos fines consistant **xix** neomeniae Enneadecaeteridos Paschalis.

B Υπέρεστος) Quemadmodum Hebrei ὡρεβάστις suas ciuiles habent διὰ τὸν σωμάτιον δυοῖς σαρβάτριν : ita etiam cyclus Paschalis habet ὑπέρεστον διὰ τὸν σωμάτιον τὸν κυελακήν ιμέρας καὶ τὸν μηνὸν Πάσχα. Nam si Dominica in terminum Paschalem incurrit, tunc diffunditur dies, & celebratio resurrectionis transfertur in Dominicam proxime sequentem, ita ut διασδομον Πάσχα in **xxi** die mensis Paschalis celebretur. In **xvii** Canone libri quinti sub nomine Clementis: μηκέπιον τῶν απεργόμενων μητρόν Ιεροίων ἐσταύτην. οὐδὲμία γὰρ κοινωνία ἡμῖν περὶ αὐτὸς πεπλανθεῖται γάρ, εἰ αὐτὸν τὸν Φῶφον, τὴν νομίζουσαν ἐπιτελεῖν, οὕτως πανταχόθεν ὁποιοι πεπλανθεῖσι, εἰ τὸν αἱλυτεῖας απεργομενούς. οὐδεῖς δέ φιλάσσετε αἱεναύδες τὸν ιοπλέεον τροπὸν τὸν ἐστρῶν ὡραῖον, οἷς γένεσιν διατέρᾳ καὶ εἰκόνῃ τὸν δωδεκάτην μηνὸν, οὓς ἐστι Δύσης, ἐπιπλέοντες ἔως εἰκασίας περώνης σελήνης: οὕτως μὴ ἐν ἐπέρα τοῦ διδούμενον ἐμπέσῃ ηγεταρσοκαμψεύδην τὸν σελήνην. Καὶ πλανῆς ψυχομάρτυρος αὐγούσια δῆς τὸν οὐαυτὸν ἐπιτελέσωμεν τὸν Πάσχα, ηγεταντος μητρὸν ἐσταύτωμεν τὸν τὸν κυελακήν ιμέραν Ιησοῦ αιασδομον ιμέραν, αἱλυτεῖαν μόνην.

C Κανονισμὸν) Κανονισμὸς neomeniae citimae & remotissimae, sunt dies **xxix**, ut vidimus proximo Canone. Κανονισμὸς autem citimae & remotissimae Dominicæ resurrectionis sunt dies **xxv**, & **xxii Martij**, ad **xxv Aprilis**, utroque Termino comprehenso. Peccari autem in hanc regulam dupliciter potest, τῇ περιεμπλωσὶ, καὶ τῇ σωματιώσῃ, & quidem τῇ περιεμπλωσὶ, ut saepe olim occurrebat cyclo **viii**, & **xix**, Dominicæ Paschalis celebrabatur **xx**, & **xxi Martij**. σωματιώσῃ autem siue σωματιώσῃ peccatur, cum Pascha in termino celebratur: ut contigit in Gallia, anno **577**. Nam Gregorius Turonensis scribit a Gallis Pascha celebratum **xiiii Kal. Mai**, cum litera Dominicalis efficit C. Atqui eo anno Terminus erat etiam in a. d. **xiiii Kal. Mai**. Sic anno Christi **305** proculdubio Pascha celebratum fuit in termino ipso, anno primo persecutionis Diocletianæ: & saepe alibi notauimus. Etiam μετεμπλωσι peccari potest: ut olim cum obtineret mos transferendi Pascha post octo dies, non post septem, quoties terminus incideret in Sabbathum. Habes non rara exempla in Canone Paschali Hippolyti, & apud Victorinum. Vide, quæ ad ipsum

Canonem Hippolyti notamus, quæ non sunt negligenda.

(Κερίτη έτος τὸ σελήνης.) Post Canones sequitur περὶ ἁγίων & μέθοδος ipsa inuestigandi Pascha, ἀλατυμών, παρισθαῖσιν τὸν ινστιτούσις. Duos Canones ei rei apposuit: alterum pro Termino Paschali, & decima Tisri quem dextrum vocat: alterum pro introitu ieiunij, quem sinistrum ideo dicit, quod a sinistra parte Rotæ posuit, ut alterum dextrum, quod in dextra parte Rotæ ab eo locatus est in manu scripto. Sed hic collocari coniunctim necesse fuit, propter angustiam chartæ. Vocabuntur vero duo Canones, ut quidem ab eo vocati sunt, sinister & dexter. Exemplum apponit xv anni cycli Lunaris. Annus enim, quo scribebat, 6133 Computi Lunaris, diuisus per 28, & 19 relinquit annum primum Cycli Solis, quintumdecimum cycli Lunæ. In Tabella, quam supra posuimus, e regione xv anni æræ Lunaris, occurrit in secunda parte i Aprilis Terminus Paschalis, cui e regione est vñitas pro concurrente ipsarum Kalend. April. Erat annus primus Solis, e cuius regione Epactæ Solis 7. ergo annus ille fuit αἱρέπακτος έτος. Itaque concurrens pro ipsa feria assumendum. Terminus igitur incidit in Dominicam, & proinde ὥρας facienda in octauum diem. Ideo anno proposito Pascha celebratum viii Aprilis. Hoc est, quod vult. neque indiget interpretatione. Eadem enim sunt in Canonio. Considera igitur attente in sinistro Canone in linea annali cyclum incipere ab anno xix, quia adhuc currebat annus xix, usque ad Martium: quo in xix cœpit annus primus, ut habes in ultimo versu Canonij dextri. Igitur linea annalis Canonij sinistri pertinet ad methodum introitus ieiunij, linea autem Canonis dextri ad methodum xiii Nisan, & x Tisri. Has lineas, siue versus ipse vocat σελίδα.

(Ψηφισμὸς τὸ δεκάτην) In altera pagella eiusdem dextri Canonij, e regione anni Lunæ xv, habes mensem Romanum Septembrem, & eius ποσιάδαν xx et sequenti σελιδῶν. In xxii igitur Septembris eo anno incidit x Tisri. Si vis scire, quota septimanæ illi congruit, coniice in illam ποσιάδαν Epactas Solis vii & περιστατὰς vi. Aggregatum 34 dividite per vii. Remanet feria vi congruens illi anno xxii diei Septembris. Sed πέριπτος est hæc methodus. Nam περιστατὰ ipsæ eo anno fuerunt pro feria: quia fuit αἱρέπακτος έτος.

Απὸ σωματικῶν πασῶν λα.) Lege λα.

(Ηδὲ εἰνὶ αἱ τὸ δεκάτην έτος ὥραι) Hoc Canonion in Ecclesia Christiana locum habere negat Maximus: sed in studiosorum gratiam se illud apposuisse testatur his verbis: οὐ πατέρες δεκάτην έτος ὥραι μάλιστα εἰς αὐτῶν ψηφισμόν (ἢ γὰρ τελεῖται σύνολον) διεγράψαμεν, οὐ τοῦ δέ εν αὐτοῖς ἐπελέγοντες χάρεν φηλομαθεῖας. Apparet tempore Maximi

A Maximi non magnam rationem habitam huius diei, sed tamen olim aliqua in obseruatione fuisse, patet ex Menologio Græco. Nam ad x xiii Septembris ponitur ἡ σύλληψις ἡ πρώτη ἡ οὐδόντες πέσοφίου πεσοφόμενη βασιλεὺς Ιωαννός. In Kalendario Antiocheno ad eandem diem Ilul, id est, Septembris, ita notatum: Ματθαῖος τεποῦς πέντε καὶ διαγένετος Εὐαγγελίου ιακών. Ad x xvi Thoth Elkurti ita scribuntur:

λορυς & Ζαχαρίας λεγεται. Ad xxvii Thoth Elkopti ita scribunt: لیسا، ة؛ کیا بیو حنا

Thoth est xxix Septembris. Hæc manifesto ostendunt eam diem apud Orientales obseruari. Hæc vero decima Tisri a Iudæis dicitur Kippur , a nostro Maximo iλασμός. Chrysostomus in Homilia de aliis Iudeis in Psalmo . Iohannes dicit etiam i Mæilli . Id

Bnatali Iohannis Baptista, a Iudeis dicit vocari Metellita. Id vero est נטולות, id est ἀκατόποντα. quod falsum est. Nam ἀκατόποντα est quindecima, non decima Tisri. Porro hic decima Tisri ponitur feria vi contra Canonem AD v. Nam si Kippurim feria vi, ergo caput anni feria quarta. quod falsum, ut habes in Computo Iudaico.

Ψηφισμὸς τῆς τοῦ ἀγίου μηνὸς) Doctrina hæc pertinet ad sinistrum Canonem πῃ τὸ τοῦ μηνὸν εἰσεδρεως, de quadragesima, quæ semper spectatur in fine anni Terminum Paschalem antecedentis. Itaque cum Terminus Paschalis quæsitus sit in anno Lunæ xv, Terminus Quadragesimæ quærendus in proxime antecedente, xiiii scilicet: e cuius regione Februarium, & iiii diem eius habes. In quem coniice πεντελὰς quatuor, & epactas ἡλιακὰς septem. Aggregatum xv diuide per 7. Remanet feria prima. quæ propter συνέμπλωσιν referatur in octauam ab ea; hoc est, xi Februarij. Sed adeptus Terminum Paschalem aufer ab eo 63 pro termino Septuagesimæ, aut 56 pro Termino Quadragesimæ.

Δε τὸν ἀντίληπτον εἶτα) Methodus epactarum Lunæ inuestigandarum. Annum cycli Lunæ propositum in xi ductum minue binario. Reliquum per triginta diuisum dat epactam. Esto propositus annus cycli ΧΙΙΙΙ. Productum in vndecim deminutum duabus vnitatisbus , & per xxx diuisum dat duo pro epactis Lunæ.

Ποιῆσαι τέλη δύο) Imminuere duabus vnitatibus. Quare? Quia
Dad methodum Lunæ aliis epactis opus est, ac ad methodum Termi-
ni Paschalis. quia a temporibus Christi , ad Maximum Monachum
προέμπτως σεληνωτὴν bidui facta erat.

Η ποσταία τῆς σελήνης.) Adeptus epactas Lunæ aggregato dierum a Kalendis Aprilis, ad diem propositam inclusiue, adiūce epactas. Summam illam diuide per $29\frac{1}{2}$ aut 59. Reliquum est ἡ ποσταία, τὴς σελήνης, hoc est, ut Computatores nostri loquuntur, Åetas Lunæ. Quia iubet incipere a Kalendis Aprilis, argumentum est id fuisse initium

initium anni Ecclesiastici Constantinopolitani : cuius Canonismi A sunt penultima , & vltima Martij. Nam quota Luna fuerit penultima Martij , eæ erunt epactæ Lunæ. Quota feria erit vltima , eæ erunt epactæ Solis illius anni. Non igitur epactæ Solares , aut Lunares , incipiunt a Septembri antecedente. Hoc satis patet ex Canone , in quo cycli incipiunt a Pascha. Termini autem Quadragesimæ adhuc sunt in anterioris anni cyclo. Anno igitur 640 Christi , cœpit annus 641 secundum Græcos , a Kalendis Septembris , item annus æræ Lunaris 6335 , qui debet minui duabus vnitati bus , & fieri 6133. Diuisus per 19 dat cyclum xv Lunæ. Sed adhuc currit cyclus xiiii. Nam xv incipiet Martio sequente. Volo scire ætatem Lunæ , vel , vt ipse loquitur , τὴν ποσιαίδην τῆς σελήνης B in Kalendis Septembribus dicti anni 640 , qui erat iniens 641 secundum Græcos. Secundum ea , quæ proxime annotauimus , Epactæ Lunæ erant duæ. Dies a Kalend. Martij ad Kalendas Septemb. inclusiue sunt 185. Coniice epactas duas. Aggregatum 187 diuide per 29 $\frac{1}{2}$. Habes x pro ætate Lunæ. Ergo anno Christi 640 , Kalend. Septemb. ætas Lunæ fuit x. Hoc est , Luna erat decima. Luna noua , vt vulgus putat , erat in xxiii Augusti . quod verum est. At quia tunc incipiebat annus 6135 æræ Lunaris , cyclus Lunæ erat xvii. Epactæ Lunæ vii cum vnitate , & prima mensis dant 9. Non 10 pro ætate Lunæ.

Tὰ δὲ Διοκλητιανά) Docet annos Diocletiani per Indictiones putare. Multiplicanda sunt 22 per 15 : quibus adiice Catholica 13 , & annum præterea Indictionis currentem. Anni xv bis & vicies ducti , producunt 330. xiii καθολικά , & xiiii anni Indictionis currentis fiunt 27. Ea ad priorem summam congesta , fiunt anni Diocletiani 357 , a primo eius Imperij anno , ad annum Christi 641 , qui erat 31 Imperij Heraclij. Indictione peracta , pro 22 accipe 23 , & sic deinceps. Quæ quidem ratio subinepta est. Nam hodie , si volam hoc facere , quæ via insistenda est mihi , si quot indictiones a Maximo Monacho fluxerint , nescio ? Quare , non bene Imperatores instituerunt putare indictiones non apposito , quotus annus quotæ indictionis. Nos ab annis Christi 311 abiicimus. Reliquum per xv diuisum dat D nobis indictionem Imperatoriam currentem ex a.d. viii Kal. Octob. Ab anno hoc igitur Christi 1596 , deductis 311 , reliquum per xv diuisum dat 85 indictiones Imperatorias absolutas , & præterea x annum indictionis 85 ineuntem a Kal. Septembris eiusdem anni 1596. Si hic noster scisset , a prima Panegyri Quinquennalium Constantianorum , ad annum Heraclij 31 , eum esse annum 14 indictionis 22 : illi per 21 indictiones præteritas multiplicanda essent xv : quibus adiiciens

A adiiciens 14 labentis indictionis annos, & præterea καθολικὰ xxviii, interuallum videlicet ab initio Diocletiani, ad prima Quinquennalia Constantini : eadem via peruenisset ad annum propositum 357 Diocletiani.

B Κορελημένη ταῖς ἐπακτίας) Hic Canon pars est antecedentis. Nam in annis Diocletiani mensium Ἀgyptiacorum tantummodo ratio habetur: quia æra Diocletianeæ vnius Ἀgypti & Christianorum Kopti peculiaris est. Supra collegimus ex methodo epactarum, anno, quo hæc scribebat Maximus, Kalendis Septembris Lunam fuisse decimam. Videamus, an ex hac methodo idem proueniat. Accipienda sunt epactæ Diocletianeæ, & vñitas illis adiicienda pro perpetua regula: accipienda præterea ἡ ποσαῖα Ἐπακτία. Denique quot sunt menses Ἀgyptiaci imparis numeri, tot dies sumendi. Antecedente Canone docuit annos Diocletiani per 19 diuisos dare cyclum Lunæ Paschalem. quod verum est. Sed ille cyclus, vt vidimus, incipit tantum a mense Paschali. Ergo initio annorum Diocletiani adhuc currit vetus epacta, cum noua incipiat a Pascha. Diuisis 357 annis Diocletiani per 19, remanet annus xv cycli Paschalis initurus a vere sequenti. Ergo adhuc currebat xiiii cyclus. Epacta 4. quibus adeo vnitatem καθολικῶν ex perpetua regula, item vnitatem pro Thoth, qui est primus imparium mensium. Fiunt simul vi. Kalendaæ Septembris incident in 4 Thoth. Igitur ἡ ποσαῖα Thoth, id est, quarta cum sex composita dat Lunam decimam, vt antea.

C Καὶ τὸν ἄλλον τὸν μύων) Hoc tetigimus libro III, item in Computo Ἀethiopico. Cum menses sunt τριακοντήμεροι omnes, vt in anno Elkupti, & Ἀethiopico, non quot menses sunt, tot Regulares assumuntur, vt in mensibus Romanis a Martio: sed quot menses imparis numeri: hoc est, dimidium mensium. Hinc est, quod in anno Ἀethiopico, mensis paris numeri habet Matque in eadem die, in qua impar antecedens. Et sequens impar uno die citius habet Matque. Itaque bini menses eundem situm cycli aurei habent.

D Εὐτρόπιον Αδάμ) Tertia pars Computi pertinens ad Catholica temporum. Sed mire allucinatur noster. Nam qui annum Christi 641 statuerit in 6133 æræ suæ (imo debet esse in 6135) cum idem natalem Christi in 5501 ponat eiusdem æræ, manifesto errore conturbat rationes suas. Nam hoc modo annus xxxi Heraclij fuerit 6141, quem dicit fuisse 6133, aut 6135, si ratio habeatur duorum annorum, propter methodum utriusque cycli. Omnia, quæ in tota hac ὥστῃ explicantur, non sunt nauci.

E Ημέρα ἡ τῆς ἔτους οὐδὲν) Ait Christum conceptum & natum anno 5501, diem conceptionis xxv Martij fuisse feriam secundam, diem natalis

natalis xxv Decembris feriam quartam. Hoc vt potuerit accidere, A necessario conferendum ad annum periodi Julianæ 4711, cyclo Solis vii, anno Actiaco 29, in quem natalem ipsum conferri oporteat. quæ est opinio fere omnium veterum. Sed hic est mera hallucinatio. Nam vtitur nunc æra Orientali: secundum quam cyclo Solis xiiii, litera Dominicalis fuit DC: vnde sequitur τλω' ήμέραν Σακελισμός, nempe xxv Martij, fuisse feriam quintam, diem autem natalis feriam septimam: eumque annum fuisse 4713 periodi Julianæ, qui est is, in quem natalem Christi confert Dionysius Abbas. Mira est igitur hallucinatio.

Ημέρα ḥ τὸ δεκαπάτην γ') Christi baptismus feria iii. vt vi Ianuarij sit feria tertia, litera dominicalis fuerit D. Ergo fuit cyclus Solis B aut iii, aut xiiii, anno periodi Julianæ aut 4735, aut 4746. Sed anno 4735 Christus secundum Dionysij æram, fuisse tantum annorum xxii. quod est absurdum. At annus 4746 est annus Paschionis. Ergo Christus fuisse baptizatus & passus eodem anno. quod & ipsum est absurdum. Sed & illud falsum, cyclum Solis xiiii in Computo Orientali habuisse literam Dominicalem D. Habet enim B a Kal. Sept. literam autem A a Kalen. Ian. Et propterea dies baptismi fuerit feria sexta.

Ἐτος ḥ ἦν ἡλίας μὴ τὸ ΙΗ, σελήνης ḥ Ε) Inter baptismum & Passionem interuallum interponit annos iiij recte, quamquam imprudens & præter animi sententiam. Cyclus Solis xv æræ Orientalis habuit literam D a Septembri, C autem a Ianuario. Cyclus quintus eiusdem æræ in Pascha respondet xvi cyclo Dionysiano, quo anno ipse Dionysius & hic noster volunt Christum passum. Sed neuter sensit quadriennium interesse a baptismo, ad passionem.

Ἐπιχλεισθεὶς) Ab incarnatione Dominica, ad annum xxxi Heraclij, indictione xiiii, ponit annos 633. At erat annus Dionysianus 640. Septem annis minus dicit. quod & faciunt Æthiopes, qui annum Christi Dionysianum 1584, putabant 1577, vt suo loco ostendimus: idque ea caussa, quia 5501 annos putant ab initio rerum, ad Christum. Deinde volunt accommodare æræ Paschali. Ideo 7 minus dicunt. Hoc studiosis harum rerum in primis obseruandum, cum legent annos mundi apud Orientales, vtrum illi anni ab æra Orientali, an ab æra Paschali: & si ab æra Orientali, vtrum integra, an septem annis mutila. Nam cum Æthiopes annum Christi 1584 putarent ab initio rerum 7077, is tamen erat 7084 ab æra Orientali, quam solam agnoscunt Æthiopes, eamque vocant Αἰγύπτιον ἐπιλογισμὸν οὐθόν.

Περὶ διαφόρων τῶν ἴδιων) Omnia, quæ hic de indictionibus dicit, ægro-

Acit, ægrorum somnia sunt. Præterea nouam legem Indictionum sancit. Ait quo anno Christus natus sit (natum ait anno 5501, quæ est æra Orientalis) fuisse Indictionem vndecimam secundum epilogismum annorum mundi, quod nimirum 5501 per xv diuisa dant xi, secundum institutum Augusti fuisse Indictionem xii. Cui bono hæc indictio, quæ nunquam fuit in rerum natura? Christo nascente, secundum Dionysium, anno periodi Julianæ 4713, Indictio quarta cœpit a Septembri illius anni, non autem Indictio xi, aut xii. Hæc indigna sunt quæ confutentur. De institutione vero Indictionum sub Augusto non solus nugatur. Nostri quoque Latini hac febricula tentantur, vt licet videre in Computis eorum. Cedrenus vero B ita scribit de temporibus Theodosij: Εν τέττις ἡ τε τῷ Ολυμπίῳ ἀπέσθη πανήγυρις, ἥτις καὶ τετάρτη χειρὸν ἐπετελέσθη. ἦρχατο δὲ ἡ τιαύτη πανήγυρις, ὅτε Μωάσας τῷ Ιαδαῖον ἐβασίλεψε, καὶ ἐφυλάττετο μέχει τῆς δέκατης αὐτῷ δὲ μεγάλης Θεοδοσίου, καὶ ἦρχατο Δειθμέας αἱ ΙΝΔΙΚΤΟΙ Δέκατοι μέρη διὰ Αὐγούστου Καισαρῶν ἐταίει τῆς δέκατης αὐτῷ. Ab Actiaca victoria igitur cœpisse innuit. Qua in hæresi quoque fuit Constantinus Porphyrogenitus: Απὸ δὲ ἀκρωτεός καλυφρίας Ακτίας καὶ τὰς καλυφρίας Ινδικτίων εἰκάλι. Στότῳ γὰρ γείσῃ Ησύχιος Ιλαρίων. ΙΝΔΙΚΤΙΩΝ, τοῦτον εἶνι Ιακώπιον, η πέμπτη Ακτίαν νίκην. διὰ δὲ αἴρεχτο μὲν Ινδικτίων διπλὸν περίτιμον, διὰ δὲ αἴρεχτο μέχει τὸ ΙΕ, διὰ δὲ παλιν νικοσεέφι, καὶ αἴρεχτο διπλὸν περίτιμον διὰ τὸ τὸν Αντώνιον συμβαρχούσα γνωρίσας Αὐγούστῳ Καισαρὶ μέχει τὸ ΙΕ χειρά.

C Hoc plane est strenue nugari. Annus Actiacaæ victoriæ est 4684 in periodo Julianæ. Diuisus per xv dat quartam Indictionem ineuntem simul cum Thoth primo Actiaco, siquidem verum erat temporibus Augusti Indictionem fuisse. Cedrenus alibi de Augusto τάχτῳ τῷ διδύτερῳ ἐτῇ αἱ Ινδικτίαι ἐπενοίησαν, καὶ τῷ Βίστεξτῳ contradicit sibi. Nam supra anno primo Actiaco, hic vero secundo. Sed de Bisexto tolerabilius, quam quod Chrysostomus Homilia de natali Iohannis Baptiste. Primum enim dicit, neminem unquam ausum fuisse terminare cursum horarum, dierum ac noctium, per quæ Solsticia, & æquinoctia cognoscere possit: quia Iobo dictum sit: *Et hoc mihi dic, an scias cursum solis, &c.* Deinde subiicit hoc mysterium Solstitiorum eiusque scientiam Deum distulisse in annum Tiberij nonum. *Tunc vero post, nono anno Tiberius Cæsar tempus cursusque Luna collegit: & inuentum est, ipsa die, octavo Kalendarum Octobrium esse æquinoctium, &c.* Nam Augusto tolerabiliter potest attribui inuentio Bisexti, quia ipse Bisextum correxit, duabus Caiis Marcio, & Censorino cōss.

D Περὶ δὲ τὸν Ζαχαρίου χειμαπομᾶς) Iohannem Baptistam in æquinoctio autumnali necessario concipi debuisse dicit Chrysostomus

mus, quod dies tunc incipiunt cedere noctibus, & minores fieri, A quemadmodum Iohannem necesse erat minui, Christum vero crescere. Verba integra, quæ huc faciunt, quorum partem supra retulimus, hæc sunt : *Gesta autem sunt hac ante primum annum Tiberij Cæsar, mense Septembri, octauo Kalendas Octobris, incipiente Luna undecima, quando oportebat Iudeos ieiunium scenopegia celebrare. Tunc vero post, nono anno, Tiberius Cæsar tempus cursumque Luna collegit: Et inuentum est; ipsa die, octauo Kalendarum Octobrium die esse equinoctium: in quo est inchoatio noctis maior, quam lucis. Illum enim oportet crescere, inquit, me autem minui.* Sed & Ambrosius in principio sermonis XII non ab alia caussa repetit necessitatem conceptionis Iohannis hoc tempore, quam ab incrementis Christi, & decrementis Iohannis. In illis verbis Chrysostomus vult nono anno post conceptionem Iohannis annum a Tiberio, non a C. Julio Cæsare ed tum. item octauum annum ætatis Iohannis Baptistæ incidisse in imperium Tiberij. Quod autem in die Kippurim, siue decima Tisri Iohannem conceptum volunt, caussam adferunt, Zachariam patrem Iohannis fuisse summum Pontificem, & ingressum Sancta Sanctorum incensum Deo fecisse : quod non nisi semel in anno fiebat, idque decima Tisri. Hieronymus quoque ad Rusticum Monachum Iohannem Baptistam Pontificis filium fuisse scribit. At is erat de plebe Leuitarum, ἐν τῇ Ἐφημερίᾳ Αἴσιος : & cum implesset suam vicem, rediit ad patriam suam.

M'w' ḥ κτ̄ Ρωμαϊκ̄ Σεπτέμβερο) Si Christus natus est anno 5501, ergo Ioannes conceptus 5500, cyclo Solis 12, Lunæ 9 secundum Orientalis Computi rationem, anno periodi Julianæ 4712, cyclo Solis VIII, Lunæ xix: quæ omnia congruunt anno 5500 æræ Orientalis. Proinde XXVII Septembris fuit Sabbatum. at hic dicitur quinta. Deinde falsum est, eo anno 27 Septembris fuisse decimam Tisri, sed anno sequente; qui erat octauus periodi quintæ Alexandreæ, cyclo primo Dionysiano, quo anno vicesimaseptima Septembris fuit feria secunda, non quinta, ut iste vult. At Christus natus est, secundum Dionysium, XXV Decembris, cyclo Lunæ primo. Ergo inter conceptionem Iohannis, & natalem Christi dies intersunt LXXXIX duntaxat. Vides absurditatem. Sed Chrysostomus non XXVII, sed XXIV Septembris decimam Tisri fuisse dicit, imo undicimam ineuntem, qua incipiunt, inquit, Iudæi ieiunare. Ergo decima fuit XXIII: ubi Kalendarium Antiochenum, & Græcum statuunt conceptionem Iohannis. Atqui idem ait Iohannem natum plenilunio, nimirum Luna decimaquinta. Si XXIV Septembris fuit Luna decima, sane XXIV Junij fuit Luna decima octaua, non quindecima.

T. 28

A Tὸν τὸν δὲ Ιωάννην γένεσιν) Si xxvii Septembris erat decima Tisri, ergo xxiiii Iunij, in qua statuitur natalis Iohannis, erat xv Luna, vt colligit Chrysostomus: atque inde trahit caussam eius natalis, quod & plena Lunæ lampade natus sit, quia ipse lampas fuit, vt est in Euangelio: & vulgo Solstitium, in quo natus est Iohannes, dicebatur ΛΑΜΠΑ. Tangit morem gentilium, qui & adhuc in multis locis obtinet. Verba eius: *Cum dicat initium mensis frumentariæ, tunc ergo repertum est, esse primum Solstitium mundi, quando Iohannes natus est, quem diem ΛΑΜΠΑDEM appellant.* Quamvis hæc nihil ad natalem Iohannis, tamen habent cognitionem antiquitatis non negligendam. In descriptione Iunij mensis: Lampas maturas Cereris designat aristas. Ergo mensis Iunius ob eam rem pingebatur cum lampade. Notæ sunt πυραῖαι, quæ vigilia, & die natalis Iohannis hodie acciduntur, vestigia priscæ gentilitatis. Mei Aquitani Latino verbo nonnihil detorto **FAGAS**, id est, faces, siue Lampadas vocant, vt etiam vocabantur tempore Chrysostomi. Eæ hodieque in Africa a Muhammedanis eodem anni tempore acciduntur, eumque morem a Christianis relictum, testis Iohan. Leo in sua Africa. Sed eiusmodi Lampadas η πυραῖαι vetat Canon L x v in Trullo. τὰς δὲ τὰς ρεμβίας ὡς πυραῖαν οἰκεῖων ἐγράψειν, η οἰκεῖαν πλούτιας πυραῖαις, αὐτοὶ τοιοῦταις κατὰ τὴν Δεκαδιῶν ἔθος ἐπιληξόν, δότος παρόντος, &c. Quamvis pius & Christianus scrip-
C tor nimium sibi indulxit in allegoriis, tamen citat ex vetustate quæ non perire debent. vt in illis: *Circumcisus est igitur Iohannes Kalend. Iuliis, id est, octava die, quando migratio fit: ut ostenderetur, quia is, qui secundum legem, Εἰ prophetiam conceptus erat, de quo dictum est, LEX ET PROPHETÆ, a Iudeis migrabunt.* Quamvis violenta est allegoria, vt alia omnia in hac Homilia, tamen tangit morem inquilinorum migrantium Kal. Quintilibus, vt habemus in iure, & apud Martialem: *O Iularum dèdecus Kalendarum cui antiquitati germana est illa, vt & allegoria, quam subiicit: sed Εἰ tempus est autumni, quando Iohannes concipitur: quo tempore ager fulcis iam proscinditur, Εἰ semini venturo iam preparatur. In quo mense veteres coloni nouis*
D cultoribus cedunt, cesantibus scilicet pristinis tabulis conscriptionis (qua veteris legis fracta tabula) noua lex nouis cultoribus traditur. Similis allegoria est, cum dicit, necessario nasci debuisse Christum ιησουντοντος Κυριου, quia Κυριος erat, qui nascebatur, alludens ad Κύελον & Κυρένιον, qui Quirinius erat Romanis. quam rationem non magis admittimus, quam illam de conceptione Domini in Martio mense, propter Proverbum, inquit, **EXITE PVERI IN CAMPVM MENSE MARTIO.** Atque de his censeat quilibet, vt ei videbitur. Al-

Sff. 2 legorix

legoriæ quidem accommodatores sunt ad afficiendos animos vul- A
gi. Nos vero tantum ad rationem temporum ea quærimus, quæ a
temporibus pendent, non ab allegoriis, aut interpretationibus, quæ
ad informandam vitam potius pertinent, quam ad opus nostrum de
Emendatione temporum instruendum.

*Ημέραι δὲ τὸ έπονον τῷ γε) Sane xvii cycli Solis æræ Orientalis
habuit literam Dominicalem Romanam FE a Kal. Septemb. D ve-
ro a Kal. Ian. Itaque verum non est, quod dicit, hoc posito, 29 Au-
gusti fuisse feriam tertiam. Fuit enim feria septima, anno 5533 æræ
Orientalis. Itaque secundum hanc rationem Christus passus anno
eiusdem æræ 5534. quod & ipse tangit supra.*

*Χειρῶν δὲ πληνούσι τὸ ὥματα) Trecentis annis & amplius posterior est B
Maximo hæc ὥματα χρονίων, quod quidem constat ex vltimis impera-
toribus Constantinopolitanis, qui hic vltimi ponuntur, Constantino,
& Romano: quorum tempora ideo non ponuntur, quia sub
illis hæc Chronologia scripta est, anno Christi plus minus 960, ali-
quot annis 320 post annum xxxi Heraclij. De litera nos statim
iudicauimus hunc Computum scriptum fuisse ante annos 600, aut
amplius. Nam optimæ notæ est character. Postquam vero incidi-
mus in hos duos vltimos imperatores, tunc recte de vetustate libri
nos iudicasse sensimus. Itaque Computus Maximi, vnde has eclo-
gas excepimus, scriptus est ante annos plus minus 636. Tota au-
tem hæc Chronologia ne semel quidem verum dicit, nisi fortasse in C
posterioribus imperatoribus. Similem & geminam edidit Fridericus
Sylburgius in fine Zosimi.*

*Περὶ τῷ ταῦτα περιέδω) Periodus magna, vt nemo nescit, est, quæ ex
vtroque cyclo in se ducto componitur, vt sit annorum 532. Sed di-
uersa capita diuersas etiam periodos constituunt. Vera periodus est,
quæ a capite utriusque cycli incipit: quales sunt eæ, quas periodus
Juliana per 532 diuisa relinquit. Nam tota periodus est annorum
7980 constans quindecim his minoribus periodis. Annum hunc
6309 diuide per 532. Supereft annus 457 currens de periodo xii.
Periodus Dionysiana ab istis differt, quod non ab vtroque cyclo, sed
a decimo Solari, & secundo Lunari incipit. Sic de periodis, qua- D.
rum hic mentio, statuendum. Aliæ enim sunt a veris Julianis.*

TABVLÆ

A

TABVLA INGREDIENDI
AD CHARACTERES ANNO-
RVM ARABVM.

B

Diagramma periodæ characterum annorum Arabum exactissimorum. Id vero est, ut cognoscas, quotus sit annus Arabum ex Tabula Ærarum Gentium. Præterea abiice summam omnium ducentorum & decem. Cum residuo, quod quidem non sit maius ducentis & decem, aut minus quam illa, ingredere in hanc Tabulam. Accipe collectos (annos) a latitudine, expansos autem a longitudine, siquidem residuum fuerit collectorum & expandorum: si minus, cum expansis. Accipe ea. Quicquid inuentum fuerit in cella, in qua in numeros incidisti, ipse est character illius anni. Aggrega eum cum charactere mensis, quemcunque vis. Quod si fuerit amplius quam septem, abiice ab eo septem. Residuum, siquidem fuerit septem, aut minus, ipsa est feria introitus mensis.

C

TABVLA DIAGRAMMatis CHA-
RACTERVM MENSIVM ARABVM.

Muharramu	Tzepharu	Rabie prior
*	II.	III.
Rabie poster.	Giamadiju pr.	Giamadiju poste.
v.	VI.	I.
Regebu	Sahabatu	Ramadhan
II.	III.	V.
Schevvalu	Dhulkaadathi.	Dhulhagiathi
VII.	I.	III.

Nume- ri.	o	XXX	LX	X C	CXX	C L	C LXXX
I	6	4	2	7	5	3	1
II	3	1	6	4	2	7	5
III	1	6	4	2	7	5	3
IV	9	3	1	6	4	2	7
V	2	7	5	3	1	6	4
VI	7	5	3	1	6	4	2
VII	4	2	7	5	3	1	6
VIII	1	6	4	2	7	5	3
IX	6	4	2	7	5	3	1
X	3	1	6	4	2	7	5
XI	7	5	3	1	6	4	2
XII	5	3	1	6	4	2	7
XIII	2	7	5	3	1	6	4
XIV	7	5	3	1	6	4	2
XV	4	2	7	5	3	1	6
XVI	1	6	4	2	7	5	3
XVII	6	4	2	7	5	3	1
XVIII	3	1	6	4	2	7	5
XIX	7	5	3	1	6	4	2
XX	5	3	1	6	4	2	7
XXI	2	7	5	3	1	6	4
XXII	7	5	3	1	6	4	2
XXIII	4	2	7	5	3	1	6
XXIV	1	6	4	2	7	5	3
XXV	6	4	2	7	5	3	1
XXVI	3	1	6	4	2	7	5
XXVII	7	5	3	1	6	4	2
XXVIII	5	3	1	6	4	2	7
XXIX	2	7	5	3	1	6	4
XXX	6	4	2	7	5	3	1

جدول الدخول إلى علامات سنين العرب

صورة انتهاه علامات سنين العرب المحققة
ذلك هو ان تعرف كمية سنين العرب من
جدول تولريح الطوايف ثم تطرح الجملة
مئتين والعشرة مائتين والعشرة والذي يبقى
وما هو أزيد من مائتين وعشرين أو أقل منها
ذلك يدخل به في هذا الجدول وتحذف المجموعات
من عرضه والمفردات من طوله إن كان
الفاصل بمجموعات ومفردات والباقي بالمفردات
وتحتها فما وجد في البيت الذي لتفقت
العددي فيه فهو علامة ذلك السنة تجمع معه
مع علامة لي شهر لرده فان كان أكثر
من سبعة تسقط منه السبعة والباقي لن
كان سبعة أو أقل هو هو يوم دخول الشهر

جدول صورة علامات الشهار العربية

ربيع الأول	صفر	محترم
ج	ب	هـ
رمضان	شعبان	رجب
هـ	هـ	ب
ذوالحججة	ذوالعفة	شوال
		ر

العدد	هـ	لسـ	صـ	ونـ	قفـ
ر	وـ	دـ	بـ	زـ	ةـ جـ
بـ	جـ	اـ	وـ	دـ	بـ زـ
جـ	اـ	وـ	هـ	بـ	زـ هـ
هـ	بـ	جـ	اـ	وـ	دـ
دـ	زـ	هـ	جـ	اـ	هـ بـ
وـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ	هـ
زـ	دـ	بـ	زـ	ةـ جـ	اـ وـ
حـ	اـ	وـ	دـ	بـ	زـ هـ جـ
طـ	وـ	هـ	دـ	بـ	زـ هـ جـ
يـ	جـ	اـ	وـ	دـ	بـ زـ
يـبـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ	دـ بـ
يـحـ	بـ	زـ	هـ	جـ	اـ وـ دـ
يـدـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ	هـ بـ
يـهـ	دـ	بـ	زـ	ةـ جـ	اـ وـ
يـوـ	اـ	وـ	دـ	بـ	زـ هـ جـ
يـزـ	وـ	هـ	دـ	بـ	زـ هـ جـ
يـعـ	جـ	اـ	وـ	دـ	بـ زـ
يـطـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ	دـ بـ
كـ	بـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ دـ بـ
كـابـ	بـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ دـ
كـبـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ	دـ بـ
كـحـ	دـ	بـ	زـ	ةـ جـ	اـ وـ
كـهـ	اـ	وـ	هـ	بـ	زـ هـ جـ
كـهـ	وـ	هـ	دـ	بـ	زـ هـ
كـوـ	جـ	اـ	وـ	دـ	بـ زـ
كـزـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ	دـ بـ
كـعـ	بـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ دـ بـ
كـطـ	بـ	زـ هـ	جـ	اـ	وـ دـ
لـ	وـ	هـ	دـ	بـ	زـ هـ جـ

A NOTÆ IN COMPVTVM HEGIRÆ
MVHAMMEDIS.

DIAGRAMMA *periocha.*) Arabismum in præsentia aliter red-dere non possum. Latine esset: Diagramma continens' chara-cteres annorum Arabum.

Quotus sit annus) In Arabismo, ḫā yw̄s τlw̄ ποσιάῶν τῷ ἐτῷ τῷ Αργίων. Id est: ḫā yw̄s ποσὸν ἔτος τῷ Αργίων ἐτοῦ.

In qua in numeros incidisti) Vel, in qua numeris occurristi.

Expedita est methodus, sine qua nunquam verum diem Muham-ram deprehendere possis. Anni aut sunt collecti pure, aut expansi
B pure, aut mixti, collecti & expansi. Collecti pure, vt c l x x x: Tunc accipe semper numerum proxime minorem. Is est c l. Reli-qua x x x in filo numerorum: A c l descendens e regione x x x oc-currit angulus communis, & in eo character 3. Expansi pure, vt x x v i i i. In filo e regione x x v i i sub nota o, in angulo commu-ni habes 5. Mixti, puta c l x v i. Accipe in fronte numerum proxi-me minorem c l. reliquos x v i in filo. In angulo communi occur-rit 5. Ut igitur Canon hic præcipit, vide; quotus annus sit Hegiræ ex quibusdam Tabulis, Alfonsinis, puta; aut ex Tabula concor-diæ annorum ex libro i i i i. Esto in exemplum annus hic Christi 1596. Volo scire, quotus Hegiræ anno proposito Christi incipiet,

C & a qua die Iuliana. Abiice ex perpetua regula

6 2 2 ex anno Christi currente. Habes annos Iu-lianos 974 absolutos ante noctem x vi Iulij: qui quidem anni ex Tabula concordiæ fiunt ani-ni Arabici absoluti 1003. dies 334.6', desinente-s in occasu Solis diei x v Iulij. Desunt 30 dies anno Lunari 1004 absoluendo. Ergo annus Hegiræ 1004 definit in Sole occafo diei x i i i i Augusti, feria septima desinente: & incipiet annus 1005 He-giræ nocte x v, feria prima. Periclitetur ex hoc Canone. Abiice omnia 210 ex 1005. Remanent anni 165. Numerus proxime mi-nor in fronte c i, Residui x v in filo. In angulo communi occurrit

Dvnitas, id est, feria prima: Quod erat propositum. Frustra autem ex Tabulis Alfonsinis indagabitur feria Muhamram. Ex illis quotus an-nus Hegiræ deprehenditur. Ex hoc Canone, quota feria Muham-ram. Adeptus characterem anni, habebis reliquorum mensium cha-racteres. Adiice vnitatem, quæ est character huius anni, ad regula-rem Ramadhan, nempe v. Habes sextam fetiam, cum qua incipiet neomenia Ramadhan. Idque octaua Aprilis anni 1597. Ita duce hac Tabella, quam nos hebdomaticam vocamus, annorum 210, nun-

912	943.	3	20
62	63.	320	46
974	1003.	334	6

quam errabis. Martinus a Baumgarten in Raitenbach nobilis eques A Germanus scribit in suo Itinerario , Muhammedanos anno Dominico 1508 per Lunam Ianuarij ieunasse , tertia autem Februarij fuisse eorum Pascha. Ergo neomenia Schevval fuit in 111 Februarij, feria quinta , cyclo Solis v , litera duplici BA. Itaque necessario Muharram antecedentis concurrebat cum Luna Mai anni 1507. Abiectis 622 , remanent anni Iuliani absoluti 885 , quibus congruunt anni Hegiræ absoluti 912 , dies 64 , a xvi Iulij. Ergo illi dies 64 retro a xvi Iulij putati desinunt in xiii Mai dicti anni 1507 , feria quinta , cyclo Solis 1111 , Lunæ septimo. Et proinde Muharram anni 913 cœpit feria v , Mai xiii. Videamus , an idem promittit Canon. Abiectis omnibus 210 de 913 , remanet annus 73 periodi hebdomadicæ. Numerus proxime minor in fronte LX : in filo reliqui xiii. In angulo communi 5. Ergo feria quinta fuit initium Muharram anni 913 : vt erat propositum. Idem Character cum Charactere Schevval compositus dat feriam quintam : vt narrabat eques ille Germanus , Februarij tertia. Rursus in Tractoriis Mirelmaumenin Regis Maroci & Fessæ anni Christi 1594 ita in fine legimus

بَاخْلَرْدِي
وَجْدَةَ بَانْتَيْ جَارِدُع In posterioribus Dhikadathi (id est, Dhulkadathi) in secundo (supra millisimum) in quarta (feria.) Anno 1594 cœpit annus 1003 Hegiræ , feria quarta , Septembris vi, die secunda Tisri Iudaici 5355. Dhulhagiathi viii Augusti , feria v. Ergo ultima Dhilkadathi feria 1111 , vt erat propositum. Ignoratione igitur characteris anni non leuiter peccatur. In primis autem necessaria annorum Arabicorum cognitio illis , qui res Turcicas & Sarracenicæ tractant. quia in re conuertendi illis sunt anni Iuliani in Arabicos , quod iam fecimus in superioribus exemplis: & contra Arabici in Julianos. vt in hoc exemplo : Selim Sultan Turcarum obiit die septima Schevval anni 926 Hegiræ , vt relatum est in Annalibus Turcicis. In Tabula concordia annorum in annis collectis , vide an præcise inuenias annos Arabicos absolutos 925. Quia non inueniuntur præcise , accipe proxime minores 861. 239. 4. qui de 925 detracti relinquunt 63.114. 561. quos non inuenio præcise in annis expansis Tabulæ concordia. D Assumo proxime minores 62.309. 531 , qui cum superioribus 861. 239. 4 simul compositi , conficiunt annos Hegiræ 924.194.57'. Desunt anno 925 absoluendo dies 159.3'. Aio igitur , a capite Hegiræ , fluxisse annos Arabicos 924. dies 194.57'. & cum anno 925 complendo desint dies 159 , ij a xvi Iulij putati desinent in 22 Decembris. Et 23 Decembris iniuit annus 926 , qui est 86 periodi. Proinde cœpit feria vi , vt habes sub numero frontali LX , & xxvi late rali.

Arali. Volo scire, cui anno Christi congruat initium anni Hegiræ 926. Annis Arabicis 861. 239. 4'. e Tabula concordiæ congruant anni Iuliani absoluti 836. Annis autem 62. 309. 531, anni Iuliani 61. Summa: anni Iuliani 897. Adiice epocham Iulianam Hegiræ, 621 annos absolutos. Fiunt anni Christi Dionysiani 1518 absoluti, & præterea dies, qui supersunt a Kal. Ianuarij, ad xvi Iulij. Aio igitur anno Christicurrente 1519, a capite Hegiræ, ad xvi Iulij, fluxisse annos Arabicos 924. dies 194. 57'. & Luna Decembriæ cœpisse Muharram 926, feria vi. Cœpit igitur 23 Decembriæ. Nam ea fuit feria vi, cyclo Solis XVI, Lunæ xix. conuenit igitur calculus Tabulæ concordiæ annorum. Schevval autem decimus a Muharram iniuit Luna Septemb. B sequentis anni 1520, feria vi. Neomenia igitur Schevval incidit in xiv Septembriæ, cyclo Solis XVII. Proinde Selim obiit anno Christi 1520, Septembriæ xx. In Annalibus Turcicis, a Iohanne Levynclauio editis & illustratis, tempora per annos, menses, & dies Hegiræ notantur; sed male comparantur a docto viro: qua in re nunquam illi semel contingit verum dicere. Neque illud possumus concoquere; quod in Pandecte suo Turcicæ historiæ notatum reliquit, in fine diplomatis Sultani Amurathæ de induciis cum Imperatore Rudolfo II faciendis scriptum fuisse: *Die primo proximi mensis Ianuarij, anno Domini Iesu, supra quem sit gratia, & auxilium diuinum, 1584, qui erit annus transmigrationis magni Prophetæ nostri, supra quem sit gratia, salusque diuina, 991, die vicesima septima sacra Luna Silchidze.* Verum est principium anni 1584 incidisse in annum Hegiræ 991. Sed Kalendas Ianuarij fuisse xxvii Dhilhagiathi, id vero negamus. Fuit enim xxviii, non xxvii. Ultima Dhilhagiathi, quam Turcæ vocant Silchidze, fuit III Ianuarij. Muharram 992 quarta Ianuarij, feria vii, cyclo Solis xxv. Erat annus 152 periodi hebdomadicæ. Sub frontali c L, & lateralí II, habet feriam 7. In tabula annorum concordiæ annis Hegiræ collectis proxime minoribus 940'. 3. 20', respondent anni Iuliani absoluti 912. item expansis proxime minoribus 50. 179. 17', anni Iuliani absoluti 49. Summa: Anni Arabicci 990. 182. 37': anni Iuliani 961, quibus adiecta epo- Dcha 621, facit annos absolutos Dionysianos 1582, usque ad xvi Iulij. Ergo anno Christi 1583 currente fluxerant ab Hegira anni 990, dies 182. 37'. Desunt anno 991 Arabicco absoluendo dies 171. 23'. qui a xvi Iulij putati desinunt in die tertia Ianuarij 1584. Et quia annus 992 cœpit feria vii, proculdubio die quarta Ianuarij cœpit neomenia Muharram 992. Alioquin si cœpisset feria prima, Dhilhagia, vel Silchidze habuisset dies 30, & annus fuisse embolimæus, qui ipsis dicitur ḥawwāl ḥayy. Sed & reliqua suspecta sunt, *sacra Luna pro mensi*

mensē. Et anni notati a Christo, & omnia, ut uno verbo dicam, A
 ρωνδλ'α. Neque dubium est, quin impositum sit docto viro ab in-
 terprete, quisquis fuit ille. In libro Martini Crusij viri φιλέλλωθ,
 bonæ frugis pleno, ita legebam nuper: *Inducia noua octo annorum*
inter Imp. Rudolphum, & Turcorum Regem Amurathen facta sunt, in-
cipientes secunda die mensis Schevval, anno Turcici Propheta 984. hoc
est, Kal. Ianuarij anni Christi 1576. Sed qui hoc scriptum Constan-
 tinopoli docto viro miserunt, non satis accuratam annorum ratio-
 nem iniuerunt. In Tabula concordiæ annis collectis proxime mino-
 ribus Arabicis 940. 3. 20', congruunt anni Iuliani absoluti 912. Item
 annis Arabicis expansis proxime minoribus 43. 103. 6' congruunt
 anni Iuliani absoluti 42. & fiunt anni Arabici 983. 106. 26': an- B
 ni Iuliani absoluti 954. cum epocha Muhammedis Iuliana fiunt an-
 ni Iuliani 1575. Ergo anno Christi 1576 currente a xvi Iulij curre-
 bant dies 106. 26' de anno 984 Hegiræ. Desunt anno 984 complen-
 do dies 247. 34': qui a xvi Iulij putati desinunt in xix Martij an-
 ni 1577. Quare annus Hegiræ 985 cœpit in Luna Martij anni Chri-
 sti 1577. In Tabula hebdomadica sub cxx frontal, & xxv laterali
 in cella areali habes feriam quintam Muharram 985 ineuntis. Cœpit
 ergo die xxii Martij; cyclo Solis x viii, Lunæ primo. Quare ultimus
 mensis desinit in xx Martij, & fuit dierum triginta, anno ۹۸۵ میعہ.
 Quod si e regione xxv lateralis habes feriam quintam pro Muhar-
 ram 985: ergo e regione xxiv habes septimam feriam Muharram C
 984. Ideo & Schevval iniuit feria vii, die xxii Decembris anni
 1576, cyclo Solis xvii. Proinde xxiii Decembris fuit secunda
 Schevval. At Kalendæ Ianuarij anni 1577 inciderunt in diem xii
 Schevval. Ergo pro ii Schevval legendum xii. pro anno 1576, repo-
 nendum 1577 Cœueant autem studiosi a numeris appositis annis He-
 giræ in annalibus Turcicis. Omnes enim mendosi. Neque dubito
 Levynclauium, si viueret, amicorum monitu correcturum fuisse. Præ-
 terea idem doctus vir scribit anno 1583, quo se ait Constantinopoli
 fuisse, Pascha Muhammedicum incidisse in v, vi, vii Octobris. Hoc
 falsum est. Erat annus 991 Hegiræ, 151 periodi. Sub frontali c. l., & la-
 terali i, habes feriam tertiam. Proinde & Schevval fuit feria tertia, O- D
 ctobris viii, cyclo Solis xxiv, Lunæ vii. Et tunc Behiram, siue Pas-
 cha Muhammedicum cœpit, anno proposito Christi 1583. Rursus
 in quodam Diplomate Mirelmumenin Regis Maroci ita legi: في

يُوم الْأَرْبَعَةِ مُوْفِي الْعَشْرِينِ مِنْ وِبِيعَ الْثَّانِي سَبْعَةِ تَسْعِينَ
 مِائَةِ سَمْعَانِي. Feria quarta conueniente in vicesimam Rabie posterioris,
 anno noningentesimo nonagesimo septimo. Ex 997 abiectis omni-
 bus

A bus 210, remanent anni 157. Sub frontali 150, e regione lateralis 7 in angulo communi habes feriam primam, quæ cum charactere neomeniæ Rabie posterioris dat vi feriam neomeniæ ipsius Rabie. Ergo vicesima fuit feria quartâ, vt erat propositum. cœpit autem Muchatram illius anni x Nouembris, anno 1588, cyclo Solis primo. Ergo xxvi Februarij anni 1589 conueniebat vicesimæ Rabie posterioris. Quod igitur sine hac Tabula hebdomadica certa ratio annorum Hegiræ iniri non possit, patet ex ipsis exemplis, quæ adduximus.

قاریخ للغرب المسلمين للذی لا ھری
 Æra Arabum orthodoxorum, qua ھ Hegira. Nam se orthodoxos
 vocant, Christianos autem & Iudeos للکفر, Refractarios, infi-
 ciatores.

MENSES ARMENIORVM.	MENSES IEZDEGIRD.	I	II	III	IV	V	VI	VII
سادههی Sabami	فروردی صاھ Phrudin mensis	3	4	5	6	7	1	2
تری Theri	ادرپهشت ماه Adarpahascht mensis.	5	6	7	1	2	3	4
کاغوتس Caguts	خرداد ماه Hardad mensis	7	1	2	3	4	5	6
ارلتس Arats	ثیر ماه Thir mensis	2	3	4	5	6	7	1
ماھیک Mahic	مرد اد ماه Mardad mensis	4	5	6	7	1	2	3
اریکی Arichi	شہریز ماه Schehariz mensis	6	7	1	2	3	4	5
اهلی Abeli	مهر ماه Mehr mensis	1	2	3	4	5	6	7
ماریری Mariri	ابان ماه Aban mensis	3	4	5	6	7	1	2
مارکاتس Marcats	ادلر ماه Adar mensis	5	6	7	1	2	3	4
هرواتسیس Haruvatsis	دی ماه Di mensis	7	1	2	3	4	5	6
ناواساري Navvasari	جهمن ماه Behemer mensis	2	3	4	5	6	7	1
ھوری Huri	اسغندار ماه Asphädarmens.	4	5	6	7	1	2	3
مسترقہ Musterika	الواحت Elvovahak.	6	7	1	2	3	4	5

In hoc laterculo continentur menses Armeniorum & Persarum.

قاریخ للارمن للذی هو
 آغاپیان آغاپیان، یعنی آغاپیان و قدر همیشہ

Æra

A تاریخ للغرس لالمتاخرين للذی یسمی ائزدگرد A
Æra autē Iezdegird vocatur, ائزدگردی ائزدگردی Æra Persarum recentiorum, quæ vocatur Iezdegir-
dica. Habeas annos Armeniacos, vel Iezdegirdicos. Diuide per
septem. Si remanserit vnitas, annus ille incipit a feria tertia. Si
remanent duo, incipit a feria quarta. Si tria, incipit a feria quin-
ta. Et sic deinceps. Hoc enim notant numeri literales in fronte
laterculi i. ii. iii, &c. Exemplum. Esto propositus annus Arme-
niorum aut Persarum 845. Abiectis septenariis remanet annus
quintus. In fronte habes v. Et subtus 7, e regione Sahami, aut
Phrurdin. E regione autem Theri, aut Adar pahascht habes fe-
riam secundam eorum mensium. Itaque methodus non indiget B
monitore. Hic est annus Christi 1596, dies Septembris IIII, fe-
ria septima. Volo scire quo anno Armeniaco, aut Persico, i-
tem quotæ diei quoti mensis conuenit dies proposita. Pro annis
Armeniacis abiice ex perpetua regula annos 552, ab anno Chri-
sti currente, pro æra Persica abiice item 632. Et remanebunt an-
ni Iuliani completi de Epochā Armeniaca a die nona Iulij, a die
autem 16 Iunij pro annis Iezdegird. Ita 552 de 1596 detractis,
remanent anni Iuliani absoluti 1044, quibus respondent ex Ta-
bula concordiæ totidem anni æquabiles cum diebus 261. Ergo
261 dies de anno Armeniorum 1045 fluxerunt, a ix Iulij. a qua,
ad hanc diem 4 Septembris inclusiue sunt dies 58. qui cum 261, C
fiunt omnes 319 dies: hoc est, hic erat dies 19 mensis vndecimi
Armeniorum NAWASARI. Diuisis 1045 per septem, remanet
annus secundus Hebdomidis Armeniacæ. In fronte laterculi ha-
bes ii. subter descendendo, e regione Navvasari habes feriam ter-
tiam. Ergo xv fuit feria tertia, & proinde decimanona Sabbatum,
ut erat propositum. Rursus volo conferre diem propositam, quar-
tam nempe Septembris, in annos, menses, & dies Iczdegird. Ab-
iectis annis 632 de anno Christi currente 1596, supersunt anni
Iuliani absoluti 964, a xvi Iunij anni 632, ad eandem xvi Iu-
nij anni præsentis 1596. Iam annis Iulianis 964 congruunt to-
tidem anni æquabiles, cum diebus 241. A die igitur xvi Iunij D
anni 632, ad eandem huius anni 1596, fluxerunt anni æquabiles
964, diesque insuper 241. Rursus a xvi Iunij, ad quartam Se-
ptembris inclusiue, sunt dies 81. Summa, dies 322: hoc est, vi-
cesima secunda mensis vndecimi Persarum, nempe Behemen
anni labentis Iezdegirdici 965. Diuisis 965 per vii, superest sex-
tus annus Hebdomidis. Sub frontali vi, deorsum e regione Be-
hemen, habes feriam vii. Quod si nomena Behemen fuit feria

VI 1, ergo & eadem feria XXII eiusdem. Quare IIII Septembris huius anni 1596 competebat diei XXII Behemen anni Iezdegird, 965. Porro, ut diximus, Armenij putant annos suos ab eo tempore, quo Christiani facti sunt: & diu, ut appareat, anno æquabili usi sunt, mensibusque priscis. Hodie anno Iuliano utuntur, ex quo se Ecclesiæ Romanæ subiecerunt. Nam hodiernum Armeniorum vulgus hos menses priscos plane ignorat: quod ego expertus sum, cum eos de hac re sciscitarer Massiliæ. Præterea habemus eorum Computum ad menses Iulianos, non ad illos priscos, descriptum, quorum fortasse ne nomina quidem ipsis nota nisi doctioribus, aut Ecclesiasticis.

T A B V L A M A G N Æ P E R I O D I
T R O P I C Æ.

O	27	54	81	108	135	162	189	216	243	270	297	
1	G 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5
2	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7	B 6	C 4	D 3	GF 1	A 7
3	E 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1
4	DC 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	D 4	E 2	F 1	AG 7	B 5	D 4	E 2
5	B 5	DC 4	E 3	F 1	G 7	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3
6	A 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 4	E 2	F 1	BA 6	C 5
7	G 1	A 6	B 5	DC 4	E 2	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6
8	FE 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6	CB 5	D 3	F 2	G 7
9	D 3	FE 2	G 1	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7	A 6	CB 4	E 3	F 1
10	C 5	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	A 6	DC 4	E 3
11	B 6	C 4	D 3	FE 2	G 7	B 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4
12	AG 7	B 6	C 4	D 3	FE 1	A 7	B 5	C 4	ED 3	F 1	A 7	B 5
13	F 1	AG 7	B 5	C 4	D 3	GF 1	A 7	B 5	C 4	ED 2	G 1	A 6
14	E 3	F 1	AG 7	B 5	C 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	C 4	FE 2	G 1
15	D 4	E 2	F 1	AG 7	B 5	D 4	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2
16	CB 5	D 4	E 2	F 1	AG 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	A 6	C 5	D 3
17	A 6	CB 5	D 3	E 2	F 1	BA 6	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 6	C 4
18	G 1	A 6	CB 5	D 3	E 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	E 1	AG 7	B 6
19	F 2	G 7	A 6	CB 4	D 3	F 2	G 7	BA 6	C 4	D 3	F 1	AG 7
20	ED 3	F 2	G 7	A 6	CB 4	E 3	F 1	G 7	BA 5	C 4	E 3	F 1
21	C 4	ED 3	F 1	G 7	A 6	DC 4	E 3	F 1	G 7	B 5	D 4	E 2
22	B 6	C 4	ED 3	F 1	G 7	B 5	DC 4	E 2	F 1	A 6	CB 5	D 4
23	A 7	B 5	C 4	ED 2	F 1	A 7	B 5	DC 4	E 2	G 1	A 6	CB 5
24	GF 1	A 7	B 5	C 4	E 2	G 1	A 6	B 5	DC 3	F 2	G 7	A 6
25	E 2	GF 1	A 6	B 5	D 3	FE 2	G 1	A 6	B 5	ED 3	F 2	G 7
26	D 4	E 2	GF 1	A 6	C 4	D 3	FE 2	G 7	A 6	C 4	ED 3	F 2
27	C 5	D 3	E 2	GF 7	B 5	C 5	D 3	FE 2	G 7	B 6	C 4	ED 3

Ttt NEVRVZ

NEVRVZ GELALÆI.

324	351	378	405	432	459	486	513	540	567	594	621
1 C 4	E D 3	F 1	A 7	B 5	D C 4	E 2	F 1	A 6	C B 5	D 3	E 2
2 B 5	C 4	E D 2	G 1	A 6	B 5	D C 3	E 2	G 1	A 6	C B 5	D 3
3 A 6	B 5	C 4	F E 2	G 1	A 6	B 5	D C 3	F 2	G 7	A 6	C B 4
4 G F 1	A 6	B 5	D 3	F E 2	G 7	A 6	B 5	E D 3	F 2	G 7	A 6
5 E 2	G F 1	A 6	C 5	D 3	F E 2	G 7	A 6	C 4	E D 3	F 1	G 7
6 D 3	E 2	G F 7	B 6	C 4	D 3	F E 1	G 7	B 6	C 4	E D 3	F 1
7 C 4	D 3	E 2	A G 7	B 6	C 4	D 3	F E 1	A 7	B 5	C 4	E D 2
8 B A 6	C 4	D 3	F 1	A G 7	B 5	C 4	D 2	G F 1	A 7	B 5	C 4
9 G 7	B A 9	C 4	E 3	F 1	A G 7	B 5	C 4	E 2	G F 1	A 6	B 5
10 F 1	G 7	B A 5	D 4	E 2	F 1	A G 6	B 5	D 4	E 2	G F 1	A 6
11 E 2	F 1	G 7	C B 5	D 4	E 2	F 1	A G 6	C 5	D 3	E 2	G F 7
12 D C 4	E 2	F 1	A 6	C B 4	D 3	E 2	F 7	B A 6	C 5	D 3	E 2
13 B 5	D C 3	E 2	G 1	A 6	C B 5	D 3	E 2	G 7	B A 6	C 4	D 3
14 A 6	B 5	D C 3	F 2	G 7	A 6	C B 5	D 3	F 1	G 7	B A 6	C 4
15 G 7	A 6	B 4	E D 3	F 2	G 7	A 6	C 4	E 3	F 1	G 7	B A 5
16 F E 2	G 7	A 6	C 4	E D 3	F 1	G 7	B 5	D C 4	E 3	F 1	G 7
17 D 3	F E 1	G 7	B 6	C 4	E D 3	F 1	A 7	B 5	D C 4	E 2	F 1
18 C 4	D 3	F 1	A 7	B 5	C 4	E D 2	G 1	A 6	B 5	D C 4	E 2
19 B 5	C 4	E 2	G F 1	A 7	B 5	C 4	F E 2	G 1	A 6	B 5	D C 3
20 A G 7	B 5	D 4	E 2	G F 1	A 6	B 5	D 3	F E 2	G 7	A 6	B 5
21 F 1	A G 6	C 5	D 3	E 2	G F 1	A 6	C 5	D 3	F E 2	G 7	A 6
22 E 2	F 1	B A 6	C 5	D 3	E 2	G F 7	B 6	C 4	D 3	F E 2	G 7
23 D 3	E 2	G 7	B A 6	C 4	D 3	E 2	A G 7	B 6	C 4	D 3	F E 1
24 B 5	D 3	F 2	G 7	B A 6	C 4	D 3	F 1	A G 7	B 5	C 4	D 3
25 A 6	C B 4	E 3	F 1	G 7	B A 6	C 4	E 3	F 1	A G 7	B 5	C 4
26 G 7	A 6	D C 4	E 3	F 1	G 7	B A 5	D 4	E 2	F 1	A G 6	B 5
27 F 1	G 7	B 5	D C 4	E 2	F 1	G 7	C B 5	D 4	E 2	F 1	A 6

INTABVLAM
GELALÆAM.

ÆRA Gelalæa hodie ab Arabibus dicitur تاریخ الفلكیین
للفارس المتأخرین الذي يسمی ايضا فجومیه للبلایه سلطانیه
Æra Astrologorum Persicis recentiorum, quæ & ipsa no-
minatur etiam Astronomica Augusta Imperatoria. Non audeo affir-
mare, an a Persis periodus vlla ipsius instituta sit. Causa dubitandi
duplex:

tij, saeculo Niceno, sed in xx: quod est contra propositum, aut hypothesis. Fac periculum. Res ipsa loquitur. Nos Tabulam periodi Gelalææ construximus, in qua literam Dominicalem Tropicam apposuimus pro anno Niceno a capite æræ Christi Dionysianæ. A latere notas numerarias adiicimus, quæ cum aliquo regulari quamuis periodum constituere possunt. Verbi gratia: Si annos Gelalæos per 648 diuiseris, quando plures erunt, quam 648, & ingressum in Tabulam a fronte & latere feceris, vbi occurrit nota ciphrae, ut vulgus loquitur, adiunges semper 4 pro regulari. Habebis feriam Phurdin Gelali a meridie eius feriae. Ab annis Christi currentibus pro perpetua regula abiice semper 1078. Cum reliquo ingressum fac in Tabulam. Agitur nunc annus Christi 1596. Detractis 1078, remanet annus Gelalæus 58 iniens a meridie diei æquinoctialis. Accipe numerum proxime minorem in fronte 513. Reliqua quinque a latere. In communi angulo habes notam 6: quæ cum 4 regulari composita, abiectis septem, dat tertiam feriam Phurdin, a meridie nempe tertiae feriae, ad meridiem quartæ; hoc est, a meridie nonæ Martij, ad meridiem decimæ. Et hæc methodus certissima est. Potes & alias Epochas ad hanc periodum accommodare. Hipparchus obseruauit æquinoctium feria quarta, ab ortu Solis, anno periodi Julianæ 4568: hoc est, 18 hora a meridie tertiae feriae. Et hic est annus 1742 ab illa obseruatione. Abiectis omnibus 648, reliqui 446 a fronte 432, & a latere 14, in communi angulo dant C 7. quibus abiice 3 pro perpetua regula, abiectis 7, habes feriam tertiam. Hoc est, a meridie feriae tertiae, ad meridiem quartæ fuit æquinoctium, ut in typo Gelalæo. Sed & melior & tutior methodus per literam Dominicalem ab annis Christi. Vide quota est C a litera Dominicali huius Tabulæ. ea erit feria æquinoctij. Tabula incipit a G. Litera C est quarta a G. Ergo anno primo Christi Dionysiano æquinoctium contigit feria quarta, Martij xxii. Anno 325 Patres Niceni statuunt æquinoctium in xxii Martij, die Dominica, cum litera Dominicalis esset C. 324 a fronte & vñitas a latere in communi cella dant literam C. Conuenit ergo Tabulæ cum Decreto Patrum. Ab hoc anno 1596 abiice bis 648. Remanent 300. In fronte Tabulæ 297 cum 3 lateralibus dant in communi cella literam duplēm GF. Ergo C cum sit quinta ab F, constituit æquinoctium Nicenum siue Ecclesiasticum in xi Martij, biduo posterius, aut saltem vno die, quam annus ciuilis Gelali. At contra experiamur in periodo annorum 400. Ab annis Christi 1583 abiificantur omnia 400. Cum reliquis 383 ingredere in Tabulam. hoc est, cum 378 a fronte, & quinque a latere. Cella communis habet literam Dominica-

A minicalem A. a qua tertia est C. Ergo æquinoctium fuit feria tertia. Litera Dominicalis Iuliana erat F. Ergo A fuit feria tertia in xii Martij. Quare periodus annorum 400 statuens ex hypothesi æquinoctium in 23 Martij tempore Christi, in xxii autem saeculo Niceno, anno Christi 1583 & deinceps, ad annum 1601, statuet æquinoctium in xii Martij. Hæc periodus Gelalæa, ut non semel diximus, est luculentissima: & multi doctissimi viri eundem anni modum determinant: nempe dierum 365.hor.5.48'.53".20"". Ut differentia Gelalæa & Iuliana sit hor. 0.11'.6".40". qui sane est modus anni Copernici, & aliorum doctorum. Hanc Tabulam nos huc consulto reiecius, cum tamen ei locus verus esset libro i v, capite de B anno Gelalæo: idque ut tam anno Niceno, quam Computo Gelalæo accommodaretur. Hodie in Perside omnes Ephemerides & Almenichin, Annales, & reliqua eiusmodi ad hunc annum diriguntur. Propterea dicitur *تاریخ زلزله چوپانی* Æra astronomica. Eodem modo possit quis vti anno nostro cælesti ciuili Solari, cum Iudaico Lunari, præsertim conditores Ephemeridum. Neque enim ad Solem vlla ratio melior nostra, neque ad Lunam Iudaica. Quantum autem falsi sint docti illi viri Persidis in deprehendendo æquinoctio, potest ex collatione obseruationum Hipparchi & Neuruz Persici demonstrari. Sed melius demonstrauero ex recenti obseruatione nobilissimi, doctissimique viri Tychonis Brahe Dani, qui anno Christi Dionysiano 1584 deprehendit æquinoctium vernum horis 21.30'. post meridiem nonæ Martij, feria secunda. Id esset Babylone feria 2.23.990. At Gelalæus epilogismus promittit tantum 2.10.678. vt saltem dimidio diei ratio fugerit illos doctos viros. Sed quid vetat illius summi viri reliquas vtriusque æquinoctij obseruationes apponere, vt illæ cum Hipparcheis, & nostro anno cælesti contendantur? Anno periodi Julianæ 4568 Hipparch. obseruauit æquinoctium Martij 23.18. qui erat annus ante bisextum, qualis fuit annus Christi 1587. Differentia vtriusque obseruationis, anni Tropici 1732. dies 14. hor. 1.29'. qui dies & horæ in 1732. distributa de uno quoque anno detrahunt hor. 0.11'.41".27".24"". Itaque in 124 annis fiunt ho-Dræ 23.22'.54".48". in 27 annis fit περίοδος. Annus Christi 1586; erat annus 5536 a conditu rerum, octo periodi maiores Gelalææ præterierant a creatione, & præterea anni 351, quæ sunt periodi minores absolutæ xiii. quæ dant feriam 2.1. quæ aufer ab æquinoctio autumnali Tychonis in anno proposito 1586, nempe ex 3.5.13. remanebunt, 1.4.13. vere igitur æquinoctium confectum fuit quatuor horis; scrup. 13. post merid. diei Dominicæ 26.Octob. & Luna quoque fere eodem tempore Hierosolymis 2.5.243.æquinoct. 2.4.13. Luna 2.5.243.

TABELLA ÆQVINOCTII VTRIVSQUE^A
IN DANIA OBSERVATI AB EXIMIO
ARTIFICE NOBILISS. TYCHONE BRAHE.

ÆQVINOCTIVM VERNALE. ÆQVINOCTIVM AVTVMNALE.

ANNI Christi.	IN DANIA. ALEXANDRIÆ.				IN DANIA. ALEXANDRIÆ.				
	Dies Martij.	Hor. Scrup.	Febr. Hor. Scr.		Dies Sept.	Hor. Scrup.	Fe. Hor. Scr.		
BISSEX.	1584	IX	21	30	2	23	5		
	1585	X	3	19	4	4	54		
	1586	X	9	8	5	10	43		
	1587	X	14	56	6	16	31		
	1588	IX	20	45	7	22	20		

Differenz.	Hor.	Scrup.	Differenz.	Hor.	Scrup.
	5.	49		5.	49
	5	49		5	49
	5	48		5	48
	5	49		5	49

Ex periodo 400. æquinoct. erat 7. 9. 5. Nam 1585 erat iniens anni mundi 5535. Ab iectis periodis, superest 334. quibus competit 1. 23. 53. nimis a meridie septimæ feriæ.

TABELLA ÆQVINOCTIORVM AVTVMNI AB Hipparcho obseruatorum Alexandriæ.

Anni 3. periodi Calipp.	Periodus Juliana.	Litera Dominicalis.	Fe- ria.	Ho- ra.	Fe- ria.	Ho- ra.
17	4552	B	16	3	6	3
20	4555	E	19	6	18	7
21	4556	D	20	1	0	6
32	4567	D	3	7	12	7
33	4568	C	4	1	18	1
36	4571	F	7	5	6	4

Subiecimus Tabellam obseruationum Hipparchearum æquinoctij autumnalis, cum annis tertiaris periodi Calippicæ, periodi Julianæ, litera Dominicali, &c. Si igitur recta est obseruatio anni 17, ergo obseruatio anni 20 debuit esse feria 7.0. vt habes in extremo versu Tabelle. Atqui obseruatio Hipparchi proficitur tantum 6.18. Anno 21 non

recte respondetur obseruationi anni 17. At in anno 32 Hipparchus obseruauit feria 7.12. Ex obseruatione anni 17 debebat esse 7.18. Atqui eam vocat ἀρχέσατω, & ipse met multis laudibus commendauit, eoque nomine nos eam secuti sumus. Anno 33 obseruatio cadit in feriam 1.18. Ratio postulabat, vt esset 2.0. Denique anno D 36 pro 5. 12 ipse tantum deprehendit 5. 6. In annis aliquando continuo, aliquando minimo interuallo disiunctis obseruationes claudicant. Quid censemus in aliquot sæculis, vnde postea natæ sunt illæ trepidationes motuum? Confer nunc continuas quinque obseruationes utriusque æquinoctij in Dania. Quæ constantia est in illis? Quam hæc admiratus fuisset Hipparchus ipse? Non potui facere,
quin

Aquin eas huc traducerem, cum circiter id tempus eas acceperim, quando haec scribebam. Ab obseruatione Hipparchi vernali anni 32, ad obseruationem anni 1584, interuallum est, anni 1739. Medium æquinoctium Hipparchicum Alexandriæ esset feria 3. 2. 36. At Danicum in eadem vrbe fuisset 2. 23. 5. Differentia, Horæ 3. 31'. Ita nostrar annus ciuilis non multum discrepat a vero in æquinoctio verno: In autumnali major est differentia. Nam obseruatio Danica magis congruit cum Hipparchea anni 36, quam cum aliis. Ab obseruatione igitur autumnali Hipparchea anni 36, ad annum 1584, interuallum est anni absoluti 1726. Quibus competit character ex Tabula anni Tropici 2.15.8. Adiectus character obseruationis Hipparchæ B 5. 6, componit characterem anni 1584 feriam 7. 21. 8. At Danicus character Alexandriæ fuisset 7. 16. 50. Differentia, hor. 4.18. Quæ differentia non magni momenti est, ad rationes anni ciuilis euertendas. Igitur ex comparatione obseruationis vernalis Hipparchæ & Danicæ satis constat recte anni Tropici modum ab Alfonsinis definitum dierum 365.5.49.16, & merito nos cum Gelalæo prætulisse.

In Ptolemæo in obseruatione anni 33, error est τῇ γ τῷ ἐπαγόμενῳ pro τῇ Δ. Mirum vero tam repugnare inter se obseruationes autumnales Hipparchi, cum vernales tres omnes consentiant.

IN COMPUTVM ROMANVM ANNI IVLIANI.

DE CYCLO SOLIS ET EPACTIS SOLARIBVS SIVE CONCURRENTIBVS.

Quo^t Bibliothecæ veterum cœnobiorum extant, tot auctores Computi Romani, imo & plures inuenias. Omnia antiquisimus Beda, a quo omnes posteriores computi propagati: Quæcunq; vero de eo doceri poterant, ea omnia exhausta nobis sunt doctrina Computi Græci Maximi monachi longe vetustioris Beda: Paucula, quæ in eo a nobis non dicta ad Computi Romani doctrinam faciunt, huc adferemus, addita noua Computi ratione. Esto igitur prima pars Computi Romani cyclus Solis. Eius methodi duas sunt, feriæ, & Epactarum Solis, quos Concurrentes vocant Computi Romani conditores. Feriam vocamus τῷ ποσταιᾳ τῷ ἑβδομάδῃ; ut Græci loquuntur, Quotam Septimanæ; primam, secundam, tertiam Hebdomadis, diem Solis, diem Lunæ, diem Martis: a quibus horæ planetariæ dictæ sunt, non autem eæ ab horis. Nam appellatio a planetis longe vetustior horarum vsu apud Græcos paulo ante initia belli Peloponnesiaci nata. Feriæ autem quare dictæ sint, cum

Tet 4 in om-

in omnibus hebdomadibus feriandi necessitas nulla incumbat, hæc A ratio est: quod annus Ecclesiasticus incipiat a Pascha. Septimana autem Paschatis erat immunis ab opere faciendo, & feriata, vnde cum sex illi dies post Pascha feriati essent, & ea esset prima anni hebdomas, inde factum, vt omnes dies Septimanæ vocarentur FERIÆ. Lex enim est Constantini Magni: τὰς Παρακλήσιας δύο ἑβδομάδας απεστήσεται τελεῖν τὸν πέμπτον Πάσχα τὴν μετ' αὐτῷ. Non solum hebdomadem post Pascha, sed & antecedentem excipit ab opere faciendo. Sed de posteriore hebdomade usus tantum obtinuit. LXVI Canon Patrum in Trullo: Δότο τὸν αγίας αιαστούς Χειρός τὸν θρύλον τηρούσας, μέχετο τὸν καυνῆς κυελακῆς τὸν ὀλίγον ἑβδομάδαν τὸν Τούς στήλας ἐκκλησίας χολαργῷ δὲ τοῦ παρθένου εἰπίων τοὺς πιστοὺς τὸν ψαλμοῖς ἐν μνήσει τοῦ ἀδελφοῦ πνευματικῶν. B Vtiusq; methodi tam feriæ, quam Epactarum Solis orbis explicatur annis viginti octo, & in se recurrit semper. Vterque constat ex septem literis singulariis A, B, C, D, E, F, G. Differunt, quod methodus diei hebdomadicæ inuerso ordine currit. Cuius signum esto hic τεχνικὸς versiculus:

Gaudet Flaccus Equo, Dorus Cane, Bosporus Agno.

Contra methodus Epactarum per consequentiam literarum progeditur hoc technico versiculo:

Astra Beata colam, Deus, Effice Fata Gubernans.

Finis cycli hebdomadici, est, characterem primæ feriæ, siue literam Dominicalem inuenire: cuius methodus hæc est, vt duæ voces versiculi *Gaudet Flaccus* ponantur in imo nodo digitii indicis: tertia vox *Equo* in imo nodo medij digitii: quarta vox *Dorus* in imo nodo digitii medici: quinta *Cane* in imo nodo digitii auricularis. Rursus duæ voces *Bosporus Agno* in medio nodo indicis. Denique vt in tribus nodis indicis semper geminæ literæ collocentur, in reliquorum digitorum nodis singulæ: & ita percurrendo vicesimus octauus annus desinat in imo nodo digitii auricularis. Duplex litera indicat annum bisextilem, in quo prior litera a capite anni, ad xxvi Februarij, posterior a xxvi Februarij, ad finem anni, usurpanda est. Atque hic est cyclus Solis Romanus, cuius annus primus incipit a duabus literis GF, id est, a duabus vocibus *Gaudet Flaccus*. Annis Christi semper addenda D nouem. Totum per 28 diuisum dabit cyclum Solis Romanum. Itaque hoc modo hic annus Christi 1596 est nonus cycli Solis Romani. Litera Dominicalis DC. Epactæ, siue concurrentes CD. id est 3. 4. In hunc duplēm laterculum conieccimus literam Dominicalem, & Epactas Solis. Epactæ Solis censentur ex ordine literarum. Nam quota est litera ab A, is erit concurrens, siue Epacta. Ut hoc anno 1596, qui est nonus cycli, concurrentes sunt duplices CD. id

ACD.id est 3. 4.

Nam C est ter-
tia ab A, D au-
tem quarta. Ita-
que priores con-
currentes 3, v-
surpantur a ca-
pite anni, ad 26
Februarij. Reli-
qui 4 a 26 Fe-
bruarij, ad fi-
B nem anni. vsus
eorum infra in-
dicabitur. In v-

LITERA DOMI- CONCVRREN-				TES SIVE EPA-			
NICALIS.				CTÆ SOLIS.			
Index	Medius	Medicus	Auticu-	Index	Medius	Medicus	Auticu-
G	F	E	D	C	G	A	B
I		2	3	4	1		2
B	A	G	F	E	E	F	G
5		6	7	8	5	6	7
D	C	B	A	G	C	D	E
9		10	11	12	9	10	11
F	E	D	C	B	A	B	C
13		14	15	16	13	14	15
A	G	F	E	D	F	G	A
17		18	19	20	17	18	19
C	B	A	G	F	D	E	F
21		22	23	24	21	22	23
E	D	C	B	A	B	C	D
25		26	27	28	25	26	27

traque pagina laterculi apposuimus notas anni Cycli Solaris. Itaque cum hic annus 1596 sit nonus cycli Solaris, in cella, vbi est nota 9 anni, nempe in supremo nodo Indicis, habes literam Dominicalem duplicem DC. in altera autem pagella concurrentes CD, siue 3.4.

DE REGULARIBVS DIERVM.

CINITIALES literæ mensium, id est, quantitas earum, si per numeros exprimantur, vnitate auctæ dant regulares illarum Kalendarum, quarum initiales sunt. Verbi gratia : Kalendarum Martiarum initialis litera est D, quæ si per numeros exprimatur, sunt quatuor, quia ea est quarta ab A. Addita vnitate, quinque erunt regulares Kalendarum Martiarum. G est initialis Kalendarum Aprilium. Ea est septima ab A, addita vnitate, abiectis septem, vnitatis est regularis Kalen. Aprilium. Pro methodo initialium literarum mensium tene hos technicos versiculos:

Acri Danubium Domuit Geta Barbarus Ense.

Grandauam Cybelen Fugit Attys Dindyma Frangens.

DNam *Acri* est Ianuarius incipiens ab A. *Danubium* est Februarius incipiens a D. Sic deinceps. Adeptus Regulares Kalendarum, scies & reliquorum dierum. Nam si Kalendarum Martiarum regulares sunt quinque, secundæ Martij sunt sex, tertiae septem, & sic deinceps, nunquam excedentes septenarium. Regulares itaque nunquam mutant. Epactæ solis, vt litera Dominicalis, quotannis variant. Vsus Regularium hic est, vt compositi cum concurrentibus, sive Epactis abiectis

abiectis septem, si opus est, dent feriam illius diei. Hoc anno con- A
currentes sunt D, id est, 4, a 26 Februarij. Kalendarum Martiarum
Regulares s. Igitur quatuor cum quinque composita, abiectis septem,
dant feriam secundam characterem Kalendarum Martiarum hoc an-
no 1596. Quia vero antiquitus annus Ecclesiasticus inibat a Kalen-
dis Aprilibus, ideo Regularis Kal. Aprilium fuit vnitatis. Diuisis 30
diebus Aprilis per septem, relinquuntur duo. quæ cum vnitate Ka-
lendarum Aprilis componunt tres Regularis Kalen. Mai. Rursus a Ka-
lend. April. ad Kalen. Iunij exclusive sunt dies 61. Diuisi per septem
relinquunt quinque: quæ cum vnitate Kalend. Aprilium componunt
sex regulares Kalendarum Iuniarum. Hæc quidem sunt ex methodo
Græcorum, qui non assumunt literas singularias pro charactere literæ B
Dominicalis, vt Ecclesia Romana. Quare consecutus literam Domi-
nicalem & literam initialem mensis, potes carere doctrina concu-
rentium & regularium. Hoc anno litera posterior Dominicalis est C.
Volo scire quæta feria est 29 Mai. In priori versiculo technico litera-
rum initialium *Barbarus* est nota Kalendarum Mai. Ergo Maius inci-
pit a litera B: & proinde 29 quoque erit B: quæ cum sit septima a C, quæ
hoc anno est litera Dominicalis, aio 29 Mai fuisse sabbatum. Noli
curare illos concurrentes: quorum scientiam reserua, usum respue.

METHODVS EPACTARVM LUNARIVM.

Hæc pars secunda Computi Romani. ἐπακτίαι ιμέραι natæ sunt C
ex Solis supra Lunam excessu: qui excessus est dierum xi. Quia
vero ad Lunæ defectum supplendum adiiciuntur, propterea
ἐπακτίαι dictæ, hoc est, adscititiæ. Annos cycli enneadecaterici duc
vndecies. Abiice 30, ubi numerus excedet 30. Reliquum sunt E-
pactæ Lunares initium capientes semper a Martio, ne si incipient a Ja-
nuario, bisexti interuentu earum usus turbetur. Earum usus ad no-
scendam ætatem Lunæ, vt Computatores nostri loquuntur, vt autem
Græci, ποσιδίαι τε σελήνης. Hoc anno 1596 Epactæ sunt xi. Dies, qua
hæc scribebamus, sexta Septembris. Volo scire ætatem Lunæ in die
proposita. Quot sunt menses a Martio, ad mensem propositum inclu-
siue, tot regulares adde. Itaque regulares Septembris erunt septem, quia D
Septembris septimus a Martio. Compone Epactas cum die proposita.
aggregato adde regulares septem. Habes 24. Itaque vi dies Septembris
hoc anno 1596 erat vicesima quarta Luna. Et dies vi desiderantur ad
proximum nouilunium. Itaque XII Septembris proxime erit nouilu-
nium. Abiicienda vero erunt semper 30, quoties aggregatum maius
erit, quam 30. Conuertamus Canonem. Dato die mensis & Lunæ,
volo scire Epactas Lunares. Dies proposita esto vi Septembris,
Luna

A Luna xxiv. Aufer maiorem a minori. Relinquuntur 18. Aufer regulares mensis septem. Remanent xi Epactæ Lunares. Vbi maior numerus non poterit detrahi de minore, addendum 30 minori semper in hac doctrina. Rursum datis Epactis, mense & Luna, volo scire diem mensis. Mensis est September, Luna 24. Epactæ xi. Aggregatum minorum numerorum, nempe regularium mensis, & Epactarum aufer a maiore. Itaque aggregatum xi cum vii, id est, 18 aufer a 24. Relinquitur vi dies Septembribus. Hæc tria valde prosunt Chronologo ad indaganda tempora. Et raro contingit, ut aliqua ex tribus his regulis Chronologo necessaria non sit.

B

DE RESIDVO EPACTARVM:

RE S I D V V M Epactarum, quod Æthiopibus dicitur MATQVE, non est negligendum in doctrina Computi Romani, quamuis Computatoribus nostris plane res ignota sit. A residuo aufer regulares Kalendarum. Habebis nouilunium in mense proposito. Hoc anno 1596 Epacta est xi. Residuum est xix. Regulares mensis Septembribus, nempe septem de 19, detracti dant 12 Septembribus pro nouilunio, ut supra alia via ostensum est. Anno proximo Epactæ erunt xxii. Residuum viii. Detraictis septem regularibus, Kalendas Septembribus erit noua Luna. Addenda semper 30, ut diximus, quoties maior numerus de minore detrahendus. Ablatis decem de 38, nouilunium erit 28 Decembribus anno proximo 1597.

DE METHODO TERMINORVM
PASCHALIVM.

AD residuum Epactarum adiice 17. Abiice autem 31, quoties numerus excedet 31. Reliquum est terminus Paschalis Nicenus. Hoc anno 1596 Residuum est xix. additis xvii, abiectis 31 diebus mensis Martij, relinquuntur quinta Aprilis Terminus Paschalis. Anno proximo Residuum erit viii. Additis 17, vicesima quinta Martij erit Terminus Paschalis. Cur autem 17 regulares adiificantur pro perpetua methodo, causa hæc est: quod anno ultimo cycli Epacta nulla est: & proinde nullum Residuum. Terminus autem illius anni est 17 Aprilis, qui sunt perpetui Regulares addendi omnibus residuis Epactarum. Hæc methodus luculentissima est, quæ manuали computo docet Terminos Paschales. Anno octavo cycli Epactæ 28, Residuum 2. Additis 17, decimanona Martij ex regula erat Terminus Paschalis. At propter anticipationem vicesimæ secundæ Martij, pro xix Martij assumpta est xviii Aprilis. Alioquin ille annus ex Methodo

Methodo non erat Embolimæus. Nam annus est Embolimæus, quo- A
ties ad antecedentes epactas vndecim adiecit, numerus non perue-
nit ad triginta. Cum igitur Epactis 17 anni septimi additis, Epactis
xi, conflatae sint 28 epactæ anni octaui, neque illæ attingunt 30:
ideo ille annus non est Embolimæus φύσις, sed ἡστός; ne scilicet quar-
ta decima Luna anteuetereret Epocham æquinoctij in xxii Martij.
Quæ vero pertinent ad Termini Paschalis correctionem, pete ex li-
bro quarto. Rursus additis 13, ad Residuum Epactarum, habebis
terminum Septuagesimæ. Quod si numerus est maior 31, abiecit 31,
reliquum est terminus Septuagesimæ in Februario. Nam nume-
rus infra 14 pertinet ad Februarium, supra 16, ad Ianuarium. Hoc
anno residuum Epactæ est 19. Additis 13, abiectis 31, remanet pri- B
ma Februarij Terminus Septuagesimæ. Quando cyclus est nonus,
residuum est 2. Additis 13, Terminus esset in Ianuario ex naturali
progressu cycli, ut supra diximus. Sed præter naturam factus est Em-
bolimæus ille annus, & pro xv Ianuarij reiectus Terminus in xiii Februarij.
Nam secundum rectam rationem citimus terminus Se-
ptuagesimæ debuit esse xv Ianuarij, remotissimus xiiii Februarij.
Sed a conditoribus cyclorum Paschalium citimus terminus statuitur
in xvii Ianuarij, remotissimus in xiii Februarij. Semper autem
eadem est litera Termini Septuagesimæ, quæ Termini Paschalis: &
proinde in Syriaco & Æthiopico computo eadem litera Termini Ni-
niue, quæ Termini Septuagesimæ.

C

CATHOLICA TEMPORVM.

TEERTIA hæc pars Computi πρὸς ὁμολόγων, vt Græci lo-
quuntur, in quam coniiciunt annos ab Adām, Iubilea, In-
dictiones. Nos veram & indubitatem rationem per articulos
& interualla temporum apponemus.

EPOCHÆ A CONDITV MUNDI

1656 a conditu rerum, ad Diluuium.

292 a Diluuiō, ad natum Abraham.

75 a nato Abraham, ad vocationem eius.

430 a vocatione Abraham, ad migratam Ægyptum.

Colliguntur a conditu rerum, ad migratam Ægyptum
anni 2453.

D

A

479 ab Exodo, ad conditum templi Salomonici.

428 ad casum Sedekiæ, & excidium templi.

Colliguntur anni a migrata Ægypto, ad casum Sedekiæ,
907. a conditu mundi 3360.

59 a casu Sedekiæ, ad redditum & solutionem deportationis.

108 ad Edictum Darij Nothi.

259 ad Encænia Iudæ Macabæi.

162 ad natalem verum Regis MESSIAE filij Dei.

Colliguntur anni a casu Sedekiæ ad natalem Regis Messiaæ

B

588. a conditu rerum, 3948. ad annum primum Dionysij Exigui 3950.

A conditu rerum, ad hunc annum Dionysianum 1596, colliguntur anni 5545, vsque ad xiv Septembris.

Hoc eodem anno 1596 Dionysiano incipiet annus a mundi conditu 5546, feria tertia, neomenia Zygōnos: anno a nato Messia 1599 ineunte: cum tamen 1597 incipiet secundum Dionysium, 1598 autem secundum omnes veteres Ecclesiæ antecessores. Nondum autem Chronologi horum temporum veram rationem annorum mundi inire potuerunt, quia nullum characterem in aliquo interuallo notare potuerunt. Nos autem non semel monuimus tria tempora in

C sacris Bibliis suis characteribus notata esse, Exodus, casum Ioiakim, casum Sedekiæ. Nam Exodus incidit in mensem Lunarem, cuius neomenia suit feria quinta, cum xvi & xxii secundi mensis fuerit Sabbatum. Exodi xvi. & præterea neomenia illius Nisan concurrebat cum æquinoctio. qui est alius luculentus character. Casus Ioiakim est annus xxvi Nabopolassar. Ezekiel primo, 1, 2. Primus annus Sedekiæ est quartus Septimanæ. Ieremias cap. xxviii initio, qui est locus valde illustris. Et alibi apud eundem Ieremiam vltimus annus Sedekiæ, undecimus regni eius est idem Sabbaticus. His tam nobilibus characteribus vel mediocriter peritus veram epocham mundi statuere potest, vt nos fecimus; quo minus excusamus, qui 15, aut

D 18 annis maiorem epochā mundi faciunt: cum Lambertus Schaffnburgensis, a conditu rerum, ad Christum, annos putet 3948, vt nos: quod equidem miror, in sæculo tam barbaro tantam hominis & in loquendo puritatem, & in temporum putatione solertiam fuisse, vt a Chronologis nostri temporis pudorem aliquem exprimere possit, si aliquem sensum harum rerum habent. Neque multum longe hinc discedit Hermannus Contractus Lamberto antiquior, qui a conditu rerum, ad Christum, annos putat 3952, non autem 3966,

vt cen-

vt censem qui accuratius de temporibus scripsisse videri volunt. Ex- A
tat Epigramma Constantinopoli in armamentario, quod vulgo Αε-
στενάλω vocant, ita conceptum:

ΑΠΟ. ΚΤΙΣΕΟΣ. ΚΟΣΜΟΤ
Δ. Ψ. ↳. Β. ΑΠΟ. ΔΕ.
ΧΡΙΣΤΟΥ. ΕΤΟΤΣ. Ω. Λ. Δ
ΒΑΣΙΛΕΤΣ. ΘΕΟΦΙΛΟΣ
ΤΙΟΣ. ΜΙΧΑΗΛΟΥ. ΒΗΓΑ
ΑΡΧΩΝ. ΔΙΚΑΙΟΣ. ΚΑΙ
ΕΤΛΑΒΗΣ. ΚΑΙ. ΠΡΟΣ. ΤΟΥΣ
ΑΤΤΟΥ. ΠΑΡΟΙΚΟΥΣ. ΑΝΗΡ
ΑΓΑΘΟΣ. ΕΚΤΙΣΕΝ. ΠΡΟΣ
ΑΝΑΠΑΤΣΙΝ. ΤΟΥ. ΛΑΟΥ
ΤΟΥΤΟΝ. ΜΕΓΑΛΟΤΑΤΟΝ
ΑΡΣΗΝΑΛΗΝ.

Ait Armamentarium conditum anno Mundi 4792, Christi 834 B
Ergo a conditu mundi, ad Christi epocham Dionysianam putantur
anni 3958. Maior hic computus vero est annis tantum 8. Qua-
re ille Græculus & propius absuit a vero epilogismo annorum
mundi, & vulgarem Græcorum computum Paschalem eo dam-
nat, quod eo non vtitur. Omnes autem uno ore putant 430
annos migrationis Hebræorum non a descensu Jacob in Ægyptum,
sed a peregrinatione Abraham: vt & tam hodierni Iudæi,
quam veteres fecerunt: quod quidem nos docuit Iosephus. Cum igi-
tur consentiant in interuallis omnibus, in eo peccant, quod ad
aliquod tempus Græcæ historiæ aut Romanæ illa conferre non po-
tuerunt. Exodi autem tempore deprehenso ad id perueniri poterat.
Sin autem, ab annis Nabopolassari. Nam debebant cogitare homi-
nes captiuos in Chaldæa sine vlla Ecclesia, sine vlla republica non
potuisse alia temporum epocha vti, quam ea, qua tunc victores v-
tebantur. An non iidem in patria sua æra contractuum vsi sunt,
non sua? Quanto magis cum sui iuris non essent, sed ἀπόλιθες καὶ
ἀνέστοι. Sane a xxvi anno Nabopolassar retro putata illa interualla,
de quibus nulla controuersia est, desinunt in annum periodi Julianæ
764: quod a nobis accuratissime alibi disputatum est. Iudæorum
nugas de æra, qua vtitur Ezekiel, missas facimus. Quot modis e-
nim confutari possunt? Quid est magis ridiculum, quam putare a
libro legis inuento? Cur igitur Hieremias in ipsa vrbe ea epocha
non vtitur? Quæ ratio est, vt apud exteros, quorum ne pili quidem
intererat, ea epocha locum habeat, in ipsa patria eius ratio non ha-
beatur? Ecquis tam refractarius, cui hæc tanti videantur?

DE IVBILEIS.

AB annis mundi abiice 2499, vel a periodo Iudaica 2310, vel
a periodo Julianæ 3252. Reliquum diuide per 49. Quod de
diuisione supereft, ij sunt anni Iubilei currentis ἀπὸ Στ̄ρις καὶ π-
ερχίας.

Aρχίας. Ab anno mundi inituro propediem 5547 abiice 2499. Remaneat 3048, anni absoluti a primo anno κληρονομίας. Relinquitur decimus annus sexagesimi tertij Iubilei currentis absolutus. Ergo hoc autumno incipiet annus quartus secundæ hebdomadis sexagesimi tertij Iubilei. Reliqua Iubilea tam veterum, quam recentiorum omnia commentitia sunt.

Ab annis periodi Julianæ abiice 763. Relinquitur annus verissimus mundi currens ab autumno.

Ab annis periodi Julianæ abiice 953. Reliquum est annus currens Iudaicus ab autumno.

Annis Iudaicis adiice 189. Summa est annus currens mundi ab Bautumno.

D E I N D I C T I O N I B V S .

AB annis Christi abiice 311. Reliqui sunt anni a prima Indictione Constantiniana, idque a xxiv Septembri. Ab anno Christi 1596 currente abiice 311. Supersunt anni 1285 a prima Indictione Constantiniana: hoc est, annus decimus 86 Indictionis Constantinianæ.

Diuide periodum Julianam per 7. Reliquum est annus hebdomadis annalis ab autumno. Itaque hic annus 6309 per viii diuisus reclinquit annum secundum hebdomadis ab autumno.

Diuide periodum Julianam per x v. Reliquum est Indictio currens a Kal. Ianuarij.

E X A C .

EXACTVM OPVS DEI OPT. MAXIM.
gratia, feria tertia,

A N N O

Cycli Solaris decimo.	
Cycli Lunaris secundo.	
Periodi Iulianæ 6310.	
Ærae Constantinopolitanæ Paschalis 7105	
Ærae Constantinopolitanæ Lunaris 7091.	
Ærae Orientalis 7098.	
Ærae Cæsaris Hispanicæ 1635.	IX KAL. IVN
Editionis Iulianæ 1642.	
Indictionis Constantinianæ LXXXVI decimo	
Alexandreo Syromacedonum & Antiochenorum	{ 1908 { IAR ARTEMISII } XXIV
Samaritarum . . . . . IAR XXVII.	
Augustorum Actiaco 1626.	PACHON
Martyrum Diocletianeo & Elkupti 1313.	PASCHNES
Gratiæ Abyssino 249, in diebus Matthæi.	GINBOTH
Mundi & conditus rerum 5546	{ DIDYMONOS XI. SIWAN Lunaris XIX
Iudaico 5357 abundante.	SIWAN ciuilis XVII.
Hegiræ Muhammedano 1005.	SCHEWAL XVII.
Neuruz Gelalæi Persico 519.	CHARDAD XVII.
Iezdegird Persico 966.	ABAN IX.
Armeniorum Christianismi 1046.	MARIRI VI.
Nabonassari Ægyptiaco 2345.	EPIPHI IX.
Olympiadis D XC III quarto.	ΛωΟΥ διτέξα ἐπὶ δέκα.
Periodi Atticæ quinquagesimo quarto.	ΜΟΝΤΧΙΩΝΟC πέμπτη Φεβρουάριος.
Vicesimæ sextæ periodi Calippicæ πεντεδας vicesimo sexto	
	ΘΑΡΓΗΛΙΩΝΟC τέτην ἐπὶ δέκα.
Parapegmatis Attici.	TAYPWNOC ΛΑ.
Quartæ periodi magnæ Dionysianæ secundo.	Lunationis tertiaræ XV.

NOMEN-

N O M E N C I A T O R
A V C T O R V M E T S C R I P T O-
R V M , Q V O R V M A V C T O R I-
T A S I N H I S L I B R I S
D E
E M E N D A T I O N E T E M P O R V M
vsuperata.

In pr. i. prolegomenis prior numerus paginam, posterior lineam designat.
 In Opere de Emendatione numerus paginam designat, & literæ a, b, c, d, locum paginæ.
 In fr. i. fragmentis sola pagina notatur.

<i>Almagestum Latinum vetus manuscriptum:</i>		
<i>A.</i>		
<i>BEN Ezra</i>	289. c.	notatur
568. c. <i>impostura de Samaris.</i>	662. d.	663. a
<i>Abdalla auctor Alcabicij.</i>	146. c	
<i>Abydeni Assyriaca</i> fr. pag. 4. 7. 13. 19. 41		
<i>Acron Horatij scholia stes.</i> 26. pag. pr. lin. 40		
<i>Aeta Apostolorum. locus illustratur.</i> 535. d.		
559. c. d. 682. a		
<i>Aeta martyrij Felicis Africani episcopi & sociorum emendata.</i>	18. pr. 32	
<i>R. Adda.</i>	6. pr. 26. fr. 53	
<i>Addo Viennensis.</i>	614. d	
<i>Aelianus.</i>	74. d. 168. d. 654. c	
<i>Eschylus.</i> 586. c. <i>locus insignis</i> 590. a. emendatur.	591. a	
<i>Aethicus.</i>	23. pr. 25. 30	
<i>Africanus.</i>	401. d	
<i>Agathias. hallucinatio.</i>	491. c. d	
<i>Amoinius monachus</i>	618. d. 621. d	
<i>Albateni. error.</i> 146. c. <i>corrigitur</i> 214. b.		
239. d. 424. a		
<i>Albumasar.</i>	146. c	
<i>Alexander polyhistor</i>	fr. 48.	
<i>Alfonsinorum error.</i>	144. b	
<i>Alkoran Muhammedis.</i> 425. c. 520. c. d.		
663. d. 702. d		
<i>Aloisij Froes epistola.</i>	118. d	
<i>V V V Apuleius</i>		

Apuleius	70.d	725.a.731.b.733.a.749.b.751.b
Arabs paraphrases Euangeliorū	240.b.553.d	Canones Eratosthenis 407.a.415.c
Aratus	74.a.82.a	Canones Hebræorum veterum 570.a.b.c
Iaacus Argyrus	327.a.331.c	571.b.572.a.573.b.638.c.d
Aristophanes	72.c.82.a	Canones Nicenū 507.b
Aristoteles 4.pr. 22.in Oeconomicis emenda-		Iul.Capitolinus 470.b.492.a
tur 33.a.b.illustratur 35.c		Victor Capuanus 160.c
Arrianus	fr.30.36	Carmen Saliare 175.a
Asconius Pedianus	177.c	Cassiodori Consulare Chronicon. error. 389
Asitus metaphrastes librōrum Mochi Phœ-		d. 405.b.492.c.error.ibid.d.508.a.514
nīcis	fr.26	d.613.b
Athenaeus	31.b.457.a.fr.9.18.43	Castor Reginus 32 pr.7
Antonius Augustinus	fr.27	Cato Censor 186.a
S.Augustinus	550.c.569.c.fr.27	Cato Iurisconsultus 177.d.461.c
Auſena	242.a	Catullus 58.d.187.b
Aurelius Victor Andreæ Schotti	390.c.no-	Cedrenus.corrigitur 301.c.διορθεία. 509.a
tatur 442.d.470.a.467.b.403.a		b.c.510.d.691.b. emendatur 517.b.567.b
Aur. Victor vulgaris.error	498.a	503.c.d
Auſonius poeta.error	3.pr.39.53.d.173.c	Censorinus 5.pr.13.error. 28.a.51.c.77.a.e-
174.a.383.a.b.c.485.b.637.b		mendatur 68.c.72.a.100.b.166.b.d

B

OD. BARBOSA, vide, Odoardus	
Baronius.notatur	7.pr.27.17.pr.18.19
et c.18.pr.36.37. et sequentibus paginis	
Beda Anglosaxo	156.a.158.a.170.b.c.497
b.542.a.160.a.162.c.622.a.746.b	
Vinc. Bellouacensis	519.c
Bellum Africanum Cæsaris	187.b
Bellum Hispanicum Cæsaris	439.b
Beroſus	11.pr.27.13.pr.23.30.14.pr.14
397.b.575.d.f.3.6.9.13.14. 18.43.48	
Biblia Græca	7.pr.16
Biniamin Iudæi itinerarium interprete A-	
ria Montano	661.d
Breviarium Codicis Theodosiani	447.c
P.Burgensis	568.a.28.pr.28.29

C

L. CADAMVSTVS. vide, Ludovicus	
Cælius ad Ciceronem	185.b
Callisthenis epistola ad Aristotelem	frag.
40.41	
Canones nomine Apostolorum	152.c.242.a
597.d.683.c.d.731.b.c	
Canones nomine Clementis	544.a.683.a

Canones Eratosthenis	407.a.415.c
Canones Hebræorum veterum	570.a.b.c
	571.b.572.a.573.b.638.c.d
Canones Nicenū	507.b
Iul.Capitolinus	470.b.492.a
Victor Capuanus	160.c
Carmen Saliare	175.a
Cassiodori Consulare Chronicon. error.	389
d. 405.b.492.c.error.ibid.d.508.a.514	
d.613.b	
Castor Reginus	32 pr.7
Cato Censor	186.a
Cato Iurisconsultus	177.d.461.c
Catullus	58.d.187.b
Cedrenus.corrigitur	301.c.διορθεία. 509.a
b.c.510.d.691.b. emendatur 517.b.567.b	
503.c.d	
Censorinus 5.pr.13.error. 28.a.51.c.77.a.e-	
mendatur 68.c.72.a.100.b.166.b.d	
189.b.235.b.358.b. error. 367.b.emenda-	
tur ibid. 388.a.201.d.455.d.456.a.461.b	
481.c. emendatur. 486.a	
Chaldaicus librorum Regum paraphrases	
653.d	
Chærilus	fr.12
Christmanni epistola Chronologica	47.pr.20
Chronica Bibliaca, sive Verba dierum	29
pr.37.30.pr.11.35.pr.24.380.c.frag. 13.25	
47.49.50.54.55.58	
Chronicum vetus Samaritarum nomine libri	
Iosue	666.c.d
Chronicum Sarracenorum	145.d.136.c
Chronologus apud Clementem Alex.	387.c.d
405.d.407.a.454.a. notatur. 467.b.e	
481.d	
Chronologia Æthiopica mēdosissima	680.c.d
Ioannes Chrysostomus 543.544.de censu Au-	
gusti 551.b.emendatur.ibid.757.c.d.758	
a.b.d	
Cicero 26.b.177.d.178.a.c.179.a.185.a.186	
c.d.187.a.fr.25.emendatur 187.a.230.b	
235.b.c.247.c.388.a.b.c.395.b.error 420.c	
448.a.587.a.emendatur. 629.c	
Ciceronis Verrina	4.pr.18
Claudianus poeta illustratur 56.d.390.a.443	
d.emendatur.578.d.579.a.194.d.515.c	
Clemens	

Clemens Alexandrinus	error 378. a. emendatur 380. a. 400. b. 403. d. 551. d.	554. c 562. c
Auctor ἀειδῶν Πέτρος Διπολός apud Clementem		6. pr. 38
Nic. Clenardus, vide Nico.		
Cleobuli enigma		23. b. c
Codex Iustiniani		597. d
Codex Theodosianus	502. c. 504. b. 516. c. d	
G. Codinus Cypriates, vide Georgius.		
Collecti Rauennatis apacha		386. a
Columella		4 pr. 26. 27
M. Comes, vide Marcellinus.		
Computus magnus Iudeorum, qui fuit Bon. Vulcanij		653. b
CONCILIVM		
Arelatense	449. b. corrigitur. ibid.	
Arelatense IV.	449. c. d	
Aurelianense		698. d
Aurelianense III.		615. a
Aurelianense IV.		734. b
Aurelianense V.		615. a
Autissiodorensis		733. d
Braccarense	541. d. 733. d	
Carthaginense primum		733. c
Carthaginense secundum	449. a. corrigitur	ibid.
Carthaginense quartum	449. b	
Carthaginense quintum	449. b. emendatur	ibid. c
Ephesinum.	496. c. 504. a	
Hierosolymitanum		502. c
Lugdunense primum	618. a. emendatur. ib.	
Nicenum		507. a. b
Toletanum		446. b
Toletanum IV.		734. a
in Trullo	539. b. 759. b. 776. a	
Valentinum in Gallia		449. c
Valentinum secundum Galliarum		617. d
Constantini Aug. Epistola	124. a. 154. c	
eiudem lex.		776. a
Constantinus Porphyrogenetes	427. d. 757. b	
Consultus Chirius Rhetor		483. c
Continuatio Amoeni monachi		542. b
Nic. Contius Venetus, vide Nicolaus		
Hermannus Contractus, vide Hermannus		

M. Crufius, vide Martinus

Ctesiae Persica 13. pr. 15. 32. pr. 8. 412. b. c
586. b. c. 592. b. fr. 18. 40. 41. 42. errores
fr. 43.

Q. Curtius 118. a. 206. c. 419. b. 437. b. fr. 13.
37. emendatur 579. a

I. Cyprianus 404. c

Cyrillus 734. a

D

NICOL. Damascenus fr. 6. 8. 43. 47. 107. d

Daniel Propheta 31. pr. 26. 33. 32. pr. 18. 35. pr.
25. 36. pr. per totam paginam 37. pr. 10
19. 38. pr. 1. 43. pr. 40. 41. 44. pr. 1. 2. 9. 45
pr. 5. 6. a. 578. c. 581. a. c. 584. b. c. d. 585
b. 589. c. d. illustratur 593 b. locus insignis
de dimidio septimanæ 605. b. c. d. 606. b
fr. 10. 11. 13. 14. 15. 19. 21. 22. 23. 34. 51. 58

Davidis Psalmi 223. a. fr. 35. 38

Decretum Gratiani 683. b. locus notandus
684. c

Demosthenes 30. b. d. 31. a. 52. d. 63. a. 263. d

Digesti Thalmudici 102. c. 103. c. 104. c. d
105. a. 436. a. 572. b. 630. b. 637. b. 653. c

Dio 189. d. error. ibi. 190. a. 229. b. 445. d. 451
a. d. 453. c. 456. d. 458. a. 460. a. b. c

Diodorus Siculus 11. pr. 15. 24. b. 32. a. 33. c
74. b. c. 76. c. 170. c. d. 195. c. 378. d. 412. a
fr. 14. 38. 40. 41. 42. 44. 45

Diogenes Laertius 23. d. 64. b. 283 c. emendatur
69. a. 413 c

Dionysij Areopagitæ nomine Libri 539. a

Dionysij Alexandrini Epistola 152. c

Dionysius Exiguus 161. b. c. 162. b. c. d. er-
rores 16. pr. 27. 162. d. 163. a. 547. 548
passim.

Dionysius Halicarnassensis 42 a. b. notatur
45. b. 378. d. 379. a. c. 386. c. καταχρησίς
389. b. c. 405 b

Dius Phæniacarū rerū scriptor fr. 26. 28

E

EDICTVM Augusti pro Iudeis corrigitur
445. a. 569 b

Ennius 386. b. error. ibid.

Vvv 2 Epi

<i>Epigrammata Anthologiae</i>	479.a correcta	R. Festus V.C.	447.c
ibid.d.480.a 520 a fr 32		Festus Avienus	68.a.73.b.c.d.76.a.error
<i>Ephemerides, siue quotidiana actorum A-</i>		68.b.74.a.77.c.82.a	
<i>lexandri Magni</i>	416.c	Festus Pompeius	177.a
<i>Epiphanius</i>	151 d.152 a 513 c.d 546.d.550.d	Iul. Firmicus	190.b.c.396.b.c
	552.a.554.c.655.b.694.b.c.663.d.664.a	<i>Florentius</i> <i>Vigorniensis monachus</i>	159.a
	699.a.fr.44	Florus	395.b
<i>Epistola Callisthenis ad Aristotelem</i> fr. 40		Fortunatus presbyter Rauennas, postea e-	
<i>Epistola consistorij Iudaici de intercalatione</i>		piscop. <i>Pictaviensis</i>	447.d.616.c.618
<i>extra ordinem</i>	104.b	b.684 b	
<i>Epistola Samaritarum.</i>	559.c	Franciscus Aluares <i>Lusitanus sacerdos re-</i>	
<i>Epistola σολευσθεντος αποστολης στρατιωτων</i>	fr.38	<i>gis Emmanuelis</i>	693.a.694.b.699.c
<i>Epistola Encyclica Vigiliij Pape</i>	20. pr.	Franciscus Gomara <i>Hispanus</i>	225.c.226.d
	2 3	A. Froes epistola.	118.d
<i>Epistola Vigiliij Episcopi Tridentini</i>	19. pr.26	Frontinus	169.b
<i>Esdras</i> 35. pr. 24.43,44.ετ 45. pr. aliquo-			
ties 535.b.576.d.591.b.fr.43		G	
<i>Ester</i>	591.d.fr.14.43	<i>GAMALIEL</i> priscus <i>Doctor Hebreus</i>	630.c
<i>Euangelia quatuor Arabica</i>	505.d	Theod. <i>Gaza</i> notatur	3.pr.2.4.pr.10.11
<i>Eudoxus in Κρόνη</i>	284.d	23. per totum.	190.b
<i>Eugenius Panegyristes</i>	448.c	A. Gellius.	385.a.440.b.emendatur fr.32
<i>Eupolemus</i>	fr.11.12.28.48	Geminus Mathematicus.	60.b.65 c.70.b.c
<i>Eusebius</i> 152. c. 401.b. fr. 9. 11.24.28.40		emendatur.	71.b.error.78.d.83.b
41. 48. emendatur 416. d. item 493. c		Gelasius	727.d
438 a 729.a 729.d. fr.10.αιαχεγνισμως		Gennadius	159.c
433.d.error.17. pr.3.ετ seq. 21.pr. 33. 22		<i>Geographus Arabs</i>	450.a.622.b.c.d 663.c
pr. 15,ετ sequentibus paginis sepe 463		<i>Georgius Codinus Ciropalates.</i>	426.d
d 539 c.d.540.c		emendatur. ibid.	
<i>Eustathius</i>	243.a	Germanus Episcopus Constantinopol.	699.a
<i>Europides, locus insignis de mysteriis.</i> 58.a.		Germanici Caesaris Aratea	443.b
corrigitur.	ibid b 419 c.443.c	Leui Gersem Iudeus	fr.50.57
<i>Ezekiel propheta</i> II. pr.34. ετc. 46. pr. 20		Glaucippus apud Macrobi.	26.d
398.a 605. a.fr.10.11.18.19. 26.34-37.40		Glossæ veteres	177.b.691.b.c
50.51.56.		Glossæ in Iuuenalem	471.c.483.d
		Glossarium Latino-arabicum	7.pr.25.22
		pr.4	
		Fr. Lopez Gomara	225.c.226.d
<i>FASTI Capitolini</i>	387.b	Nicephorus Gregoras	332.a
<i>Fasti Onufriani corrigendi</i>	488.a. 494.a	Gregorius Papa.	502.d
498.a.502.b.513.d.556.d		Gregorius Episc. Turonensis	46.pr.26.611
<i>Fasti Siculi errorum pleni</i>	488.a. 494.a	b.612.d hallucinatio 610.a. b. emendatur	
502.a.504.c.emendantur.	ibid.556.d	25.pr.16.610 a.616.b. Locus notabilis	
<i>Faustus Episcop. Reiensis Provincie II</i>		617. c. 619. d 620. a. mira hallucinatio	
<i>Narbon.</i>	447.b	618.a.item 619.d.620.c.d.621.b. emen-	
<i>Fernandus Lopez Castagneda.</i>	206.d	datur 620.b.621.b. Locus de instau-	
		rando	

- rando quotannis baptismo in Syria 683.
 d. Locus insignis de Termino Paschali,
 & translatione solennitatis in XXII.
 Lunam 731.c
*Gulielmi Postelli diatriba de Samaritis e-
 radita* 661.d
- H**
- H**AGGAEVS Propheta 602.d
Haie Hispanus. Rabbinus 279.a
Haiton Armenius 210.d. 211.a. 523.c. fr. 43
 emendatur fr. 210.d
Harpocratio 26.a.30.d.32.b
Hecatæus Abderites fr.5.12.24
Hermannus Contractus 781.d
Herodotus 13.pr. 14.16. pr. 2.32. pr. 7.23.a
 b. 59. b. 190. a. 197. d. 575. c. 586. a. 591. d
 fr. 7.10.11.14.15.16.17.18.27.28.29.40
 41. 42. 43. 44. 45. 48
Hesiodus 6.c.54. b.c. locus perpensus 4.b
Hesychius 29.b.30.b.55.a.b.588. a. fr. 15
Hieronymus 46.pr.10.358.a.emendatur.24
 pr. 16.585.a.600.d 698. c. 730. a. b. 758.b
 fr. 35. 40. 42. 47. 51
*Hieronymi supplementum Chronic Euse-
 biani* 405.a.510.b
Hilarion monachus Veronensis 28.pr.28
 567.b.c.d
Hildericus Gallus 447.d
Hipparchus 83.a.109.a.273.c.284.c.d
Hippolytus Episcopus 491.b
Historia Indica 226.d
*Historia patriarchica Barbaro-græca Mar-
 tini Crufij* 529.d
Homerus 173.b.fr.12.28
Horatius 223.c.d.299.d. 451.b. 455.a.b.c
 571.d.fr.27
*Horologium, siue Menologium Ecclesiæ
 Constantinopolitanæ* 508. c. 510.a.692.c
 753. a
Horus Apollo 194.c.196.a.247.c
- I**
- Iacob filius Afer in Via Vitæ.error.* 125.b
Locus notabilis 650.a
Ieremias Propheta 11.pr.8.39. 12.pr. 10.29
 pr. 20.30. pr. 39.35. pr. 21. 400.d.653.a
- 534 a.781.c.fr. 11.12.17. 18. 21.22.28.30
 35.36.45.49.50 threni fr. 38
Iesus Sirach 268.a.434.a.654.b
Ignatius Patriarcha Antiochenus 102. a
 118.c.211.a.495.d.505.b
Parua Ilias 378.a
Index rerum gestarū Augusti 444.d.445.a
Innocentius Papa 165.d
S. Iohannes Evangelista 26.pr.15. 27.pr.13
 335.a.552.c.d.555.a.b.534.c.535.a.b
Iohannes Cuspinianus 404.c
Iohannes de Saxonia 332.b.335.b
Iohannes Leo Afer. 137.c.d.errores.ibid.
 705.d.706.a.759.b
Iohannes Leunclavius 765 b.errores in annis
*Hegiræ cum Christi Dionysianis com-
 parandis per totum contextum annalium
 Turcorum* 766.c
Iohannes Lucidus 565.b
Ionathanis Targum fr.25.39
Iose doctoris Hebræi error. 474.d
Iosephus 5.pr.31.13.pr 38.39. 16.pr.29.17.pr.
 29.30.24.pr. 2.39.pr.9.47.d. 49.d.92.c
 error. 38. pr. 21. &c.fr.14.107.a.b.224.a
 373. a. 401.b.450.c.451.b.468.c.d.emen-
 datur. 462.d.463.a.474.a.534.d.tempus
 quando scribebat 475. d. 559. c. 570. d
 emendatur 589. b 592.b.fr. 8. 9.10. 12.13
 14. 15. 19. 24. 26. 28. 29. 30.33.35. 36. 42
 45. 46. 48. 57
Error librariorum in Iosepho 35.pr.36.37
Iosue liber 14.pr.23.15.pr. 21. 375.b.c.frag.
 24.29
Isaaci ligatio 27.pr.39
Isaacius Argyrus 327.a.error.331.c
Isaias Propheta 12.pr. 12.fr.11.13.17. 18.20
 21.22.25.30.34.35.36.39.49
Isidorus Cardinalis 530.b
Isidorus Hispalensis Episcopus 447.c.691.c
Iudicum liber 553.d.fr.25.29
Judith 223.c
Iulianus ὁ οὐαὶς 681.b
Iulianus Pomerius Episcop. Toletan. 446.c
 589.b
Iulus Capitolinus 470.b.492.a
Iulus Firmicus 190.b.error.ibid. c. 369
 b.c

Iustinus Trogi abbreviator. notatur 412.d
 fr.31.35.47
Iusenalis 223.d.illustratur 457.a.fragm.25
 emendatur. 471.a.b.479.c

K

KALENDARIVM Christianorum Elkupti
Arabicum 692.c
Kalendarium Ecclesiae Antiochenæ Syria-
cum 510.a.692.b
Kalendarium Iudeorum Germanensium
 653.b
Kalendarium Iudeorum Palæstinorum 281
 b.282.a.374.d
Kalendarium Romanum in Saxo 177.a.455.b
Kimhi David Doctor Iudeus 538.d frag.
 49.50

L

LACTANTIVS Firmianus 70.d
Lambertus Schafnaburgensis 781.d
Lampridius 395.d
Landulphus Sagax 704.b
P. Langobardus 504.a.617.a
Laonicus 530.a
Leges Decemvirales 4.d
I. Leo Afer. 137.c.d.705.d.706.a
Leo Papa 165.d.emendatur. 449.d.159.c
 684.a.734.a
I. Leunclavius 765.b.766.c
R. Levi ben Gersom fr.50.57
Lex Solonis 4.d
Liber colloquij Christiani cum Muhamme-
dano 519.c
Ligatio Isaaci פָּנָץ תְּרוּמָה 27 pr.39
Literæ Czar Iubar Bafiliouvitz Moscoui-
tarum Imp. 746.c
Literæ Sultan Amuratæ 765.b
Literæ Sultan Mirelmumenin Marroci c.
Fessæ regis 764.b.766.d
Liturgiarum liber frag.37.55.58
Liuius 181.b.error.ibid.c.387.a.415.b
Lucanus poeta 71.d
S.Lucas Euangelista 444.d.557.b.frag.54
 55.58

<i>Lucianus</i>	242.c.fr.27
<i>I. Lucidus</i>	565.b
<i>Lucilius</i>	448.a
<i>Ludouicus Cadamustus</i>	526.a
<i>Lysiae præfecti Syriae Epistolium</i>	94. d
	432.a

M

MACABÆOR VM primus liber 375.b.429
 c.d.436.a. fr. 24.56.58
Macabæorum secundus liber 94.c.431.432
 585.b.597.c.fr.39
Macabæorum liber tertius 596.d
Macrobius 3.pr.1.26.d.33.c.440.c.fr.38.39
 44.error.459.c.550.b
Volusius Mecianus 448.a
Mamertinus Panegyristes 458.c
Manilius Poeta. Locus illustris de Metone 57
 b.73.a.74.d.247.c.308.d
Ammianus Marcellinus, vide Ammianus.
Marcellinus Comes V.C. 501.a.504.d.error
 505.a.513.c.508.c.emendatur. 616.a.b
S.Marcus Euangelista 552.d.555.b.571.a
Marcus Ecclesiae Gazensis Diaconus. 8.pr.
 34.35
Marcus Polus Venetus 100 d.119.b
Marianus Scotus 511.a.error.ibid.548.d
Martialis illustratus 40.pr.11.12.fr.12.25
Martinus Crufius 530.a.766.a
Petrus Martyr de nouis Indiis, vide Petrus.
Martyrologia vetera 495.a
S.Matthæus Euangelista 549.d.552.d.555.b
 frag.28.58
Maximus Monachus 163.c.d
Megasthenes Persa 36.pr.14.37.pr.33.400
 c.578.c.582.b.c.frag. 19
Pomp. Mela fr.46
Menander Ephesus 38.pr.4.frag. 5.7.26.46
Mixēḡ iλιας 378.a
Ambr. Moralis Hispanus 446.b
Moses Geneseos 221.b.c.d.222.d.297.c
 369. d. 600. a.fragmen. 31.35.39.40.48
Exodi 27.pr.26.37.222.c.223.b.fragm.
 49.50. illustratur. ibid.b.c.297.d.*Levi-*
tici 27.pr.37.28.pr.6.fragm.12.26.*Nu-*
merorum fragmen. 45.57. *Denterono-*
mij fr.

mij fragmen. 24.25.50
R. Moes F. Maimon Iudeorum doctissimus
104. a.c. 123.b

N

NEHEMIAS 12.pr. 31.555.c.588.c.d. locus
notabilis 648.a. item 649.c.fr.56

Nicephorus Gregoras 332.a
Nicetas, qui de Pascha scripsit 567.c
Nicolai Clenardi Epistola 145.b
Nicolaus Contius Venetus 119.c
Nicolaus Damascenus fragmen. 6.8.43.47
107.d
Nonnus frag.40
Rit. Numatianus Poeta 70.c.d

O

ODOARDVS Barbosa Lusitanus 683.b
353.c
Onomacritus 5.pr.16.24.fr.8.47.48
Onufrij interpretatio de loco Claudiani reie-
cta. 390.c.diatriba tota de Passione Do-
minica improbatur. 564.565.566.diatri-
ba de inductionibus notatur. 502.b
Onufrius Paninius pater historiae 16.pr.5
21.pr.26

Oraculum 583.a.fr.38
Origenes primo libro in Celsion fr.24
Orosius, 387. d.497.a 500.c.511.c.fr.30
Orphei vel potius Onomacriti versus nota-
biles 5. pr. 16.17.19.c.10.a.fr.8.38.47.48
Orphei ἐργα έπιερεψ 47.pr.7
Orus Apollo 194.c.196.a.247.c
Ouidius poeta 173.c.266.a.fr.43. error 3.pr.
39.53.d. 383.a.395.b.c.442.b.536.a.b.ten-
tatur eius locus ibid:c

P

PANEGYRISTES 501.b.506.b.681.c
Pandectes Digestorum Iustiniani 461.c.d
547.c

Statius Papinius, vide Statius.

Paschale magnum penes Cuspinianum 404
b.c

Velleius Paterculus 356
Patriarchica historia Barbaro-græca apud
Martinum Crufium 529.d
S. Paulus Apostolus 224.a
Paulus Langobardus 504.a. ertor.617.a
Paulus Burgenis 568.a.28.pr.28.29
Pausanias 41 a. 52. a. error. 3. pr. 39.54.a
479.a
B. Pererius 40.pr.23. 42. pr.28.45.pr.
6.26
Πέτρος Απόστολος των Επιστολών αuctor 6.pr.38
Petrus Martyr de Novis Indiis 225.b
Phanias Peripateticus 593.a
Philelphus 530.b
Philippi regis Macedoniae epistolium 84.a
Philo Bybliensis fr.10.26.27.28.30.31.35
37.38.39.40.48
Philo Iudeus 22.pr.13.14. 27.pr.5.223.c
538.a.fr.36.37.48
Philochorus 75.c
Philostatus 30.c
Phlegon 29.pr. 2.561.b
Phœnicum αἰαχεαφαι fr.6.29.33
Photius fr.43
Phrygicus Comicus 72.d
Pindarus. locus notabilis de tempore ludi-
cri Olympici 2.pr.36.25.a.52.d
Piso frugi 387.b.391.a
Plato 42.a
Plautus 40. pr. 15. 571. a. fragmen. 30
31. 32
Plinius 23. c. illustratur. 72.a.196. d. 392
c.examinatur. 389.b. 414.c. 420. b frag.
9.13.28.44
Plutarchus 4.pr. 23. 8. pr. 15. 24. a. 30. c.31
b.c. 34. b.c. 42. d. 45. d. error. 46. b
47. a. 50. a.b. 51. d. 52. c. 53. c. 55. a. c.d
167.a.172.d.176.c. corrigitur. ibid. d.er-
ror. 185. c. 195. a.230.b.237.b.errores ibid.
b.c.d. error. 388.b. 414.c.d. 419.d.er-
ror.420.c.421.a.b.error,ibid.b

M. Polus Venetus 100.d.119.b
Polybius 56.b.59.a.405.b
Iul. Pomarius Episcop. Tolestanus 446.c
589.b
Porphyrius 46.pr.5.9.37.frag. 6.37.48. er-
ror.frag.40.41

<i>G. Postelli diatriba</i>	661.d	<i>M. Scotus</i> , vide, <i>Marianus.</i>
<i>Procopius</i>	681.a.b	<i>Seneca</i> 395.a
<i>Propertius</i>	fr. 44	<i>Seneca Tragicus</i> 29.b.c.d.418.c
<i>Prosperi Aquitani locus</i>	390.b.514.c.d	<i>Sepulueda Hispanus</i> .notatur 447.a
<i>Prosperi Chronicon a Pithœo editum</i>	610 d.611.b.612.b.d	<i>Seruius</i> 415.c.440.b. emendatur. 366.c.d 378.c.442.d.571.d
<i>Prosperi Chronicon consulaire</i>	611.c.d.612.a	<i>Seruius F.Modij</i> fr.31
<i>Prudentius</i>	514.d.699.c	<i>Seuerus Sulpicius Nitobrix</i> 583.b
<i>Ptolemæus</i> 4.pr.28.49.b.76.c.87.a.b.88.c fr. 9.22.30.44. emendatur.100.a.b.282 b.c.284 a.c.285 a.287.c.d.292.d.423.d 433.b. emendatur.100.a. 219.a		<i>Sibylla</i> 299.c
<i>Ptolemæi nomine parapegma.</i> 235.d.266.a error. 420.d		<i>Sibyllina oracula emendantur</i> fr.12
<i>Psephisma Atheniensium in gratiam Hyrcani Iudeorum Ethnarchæ</i> 47.b.264.b in gratiam Zenonis	376.c	<i>Sidonius Apollinaris</i> 482.c.501.d.emenda- tur.ibid. 681.a
<i>Psephisma Timocratis</i>	53.a	<i>Sigebertus monachus Gemblacensis</i> 610.c.d error. 20.pr.10 610.d.611.d.620.d.622 a.mira hallucinatio 623.c. 159.d

R

<i>REGVM volumen</i> 36.pr.6. 381.b.fr. 15.26 29.45.47.49	
<i>Remigius</i>	615.b
<i>Rhenanus notatur</i>	• 419.a
<i>Rufinus Iosephi interpres</i> 570.d.fr.9.10.19 24. 26. 28.33.35 36.45.46	
<i>Rufus Festus V.C.</i>	447.c
<i>Rutilius Numatianus Poeta</i>	70.c.d

S

<i>SAADIA Gaon doctor Hebreus</i>	639.b
<i>Landulphus Sagax</i>	704.b
<i>R.Salomo doctor Hebreus</i>	
<i>Samuelis volumen</i>	297.d.fr.38.47.50
<i>Sanchoniathon Berytius</i>	fr. 26.37.40
<i>Sanhedrin, siue domus iudicij</i>	103.d
<i>Sarracenica Sylburgij</i> 520.b.errores multi. ibid. d	
<i>I.de Saxonia</i>	332.b.335.b
<i>Lambertus Schafnaburgensis</i>	781.d
ο γοινοτέρης τῆς οὐειας	fr.24
<i>Scholiastes Aristophanis emendatur</i>	75.c.d
error	457.b.c
<i>Scholiastes Cœsaris Germanici</i>	296.a
<i>Scholiastes Pindari</i>	25.a.error.51.c.52.a.b

<i>M. Scotus</i> , vide, <i>Marianus.</i>	
<i>Seneca</i>	395.a
<i>Seneca Tragicus</i>	29.b.c.d.418.c
<i>Sepulueda Hispanus</i> .notatur	447.a
<i>Seruius</i> 415.c.440.b. emendatur. 366.c.d 378.c.442.d.571.d	
<i>Seruius F.Modij</i>	fr.31
<i>Seuerus Sulpicius Nitobrix</i>	583.b
<i>Sibylla</i>	299.c
<i>Sibyllina oracula emendantur</i>	fr.12
<i>Sidonius Apollinaris</i> 482.c.501.d.emenda- tur.ibid. 681.a	
<i>Sigebertus monachus Gemblacensis</i> 610.c.d error. 20.pr.10 610.d.611.d.620.d.622 a.mira hallucinatio 623.c. 159.d	
<i>Simplicius philosophus fra.</i> 41.244.b.367.c	
<i>Sisenna</i>	fr.30
<i>Socrates historicus Eccles.</i>	507.a.511.a
<i>Solinus</i> 3.pr.1.4.pr.1. 229.b. 298.b.381.d 387.c.388.d.fr.29.30.32.42.error.frag. 14.31	

<i>Solomonis Proverbia</i>	223.a
<i>Sophonias Prophetæ</i>	fr.43
<i>Sophronius</i>	24.pr.17
<i>Sozomenus</i>	501.c
<i>Spartianus</i>	489.c
<i>Statius Papinius</i> 3.pr.24. 478.b.d.483.d 484.485. emendatur.484.c.486.c.536.b 298.d	
<i>Stele Anconitana Græca</i> , vetus & ext- mium monumentum 384.c.illustratur.ibid. 482.d	

<i>Stephanus de Vrbibus</i> 58.a.680.b.fragm. 31.45	
<i>Stobæi Physica emendantur</i>	168.a.b
<i>Strabo</i> 85.a.456.c.477.d.592.c.fr.13.14.19 26. 28.30.37.44.46.47	
<i>Suetonius notatur</i> 229.c.444.a.461.a.469 b. 470.a. error. 472.d. 473.a.b. 475.b 479.486.a	
<i>Suidas</i> 235.d.266.b.emendatur.419.a.b.508 a.b.fr.15.43	

<i>Syrus Paraphrases Noui Testamenti</i> 549.b	
<i>TABVLA παγανῶν</i>	454
<i>Tabularia Phœnicum</i>	fr.29.33

Cor.Ta-

<i>Cor. Tacitus</i>	169. a. error 469. c.d. 470. d.	<i>Velleius Paterculus</i>	356. errores ibid.
471. d. item 472. a.d emendatur <i>ibid.</i>		<i>Veteres epigraphæ & monumenta</i>	II. d. 182
473.a		d. 476. c. 477. 480. 481. 482. 483. 484	
<i>Targum Jonathan</i>	fr. 25	498. error. 516	
<i>Tatianus</i>	392.c.fr.9.26.47	<i>Victor Capuanus</i>	160.c
<i>Terentius Comicus</i>	41.c	<i>Victorinus cyclorum Paschalium conditor</i>	
<i>Tertullianus</i>	7. pr. 12. 13. 418.c. d. 441.b	157.a.731.a	
471.c.481:b.698.c. emendatur	38.pr.30	<i>Vigiliij episcopi Tridentini epistola de pas-</i>	
419.a.561.a.b.fr.25.26.27		<i>sione S. Sifinnij, Martyrij & Alexan-</i>	
<i>Theodoreetus</i>	727.c.d.729.a.fr.38	<i>dri</i>	19.pr.26
<i>Theocritus</i>	fr.27	<i>Vigiliij Papæ epistola Encyclica</i>	20.pr.2.3
<i>Theognis</i>	fr.48	<i>V incentius Bellouacensis</i>	519.c
<i>Theon Mathematicus</i>	423.c.496.c	<i>Virgilius non intellectus</i>	54.c.d. 187.b.262
<i>Theon scholiastes Arati</i>	64.a.268.c	c.366.d.378.b.illustratur	442.a.fr.27.31
<i>Theophylactus</i>	25.pr.34.38	<i>Vitruvius</i>	9.d
<i>Theophrastus</i>	4.pr.22.31.d.fr.28	<i>Vlpianus Rhetor.</i>	62.b.error.243.b
<i>Thucydides</i>	29.b.30.b.illustratur	<i>Vlpianus I.C.</i>	437.c.fr.37
406.c	57. d. 63.c	<i>Volsius Mexianus</i>	448.a
<i>Tibullus</i>	442.b.443.d		
<i>Timochares</i>	fr.24		
<i>Transactio inter Lud. Balbum Caroli Cal-</i>			
<i>xi f. & patruellem eius Ludonicum</i>			
502.d			
<i>Trogus</i>	fr.41		
<i>Tzetzes</i>	5.pr.22.fr.44		
<i>Tzetzes in Lycophronem</i>	458.c		
		X	
<i>V A R R O</i>	23. d. 174. c. fr.25. 27.44.cor-	<i>XENOPHON</i>	31. pr. 40. 32.pr.5.418.b
rectus. 174. d.177. b.235.b.448.a.477.d		catachresis. 411. c.d	
<i>Lud. Vartomanus</i>	fr.44	<i>Ziphilinus</i>	470. a.475.b.480.b.fr.25. im-
			peritia. <i>ibid.</i> c.487.c
		Z	
		<i>ZACHARIAS Propheta</i>	602.b.fr.37.45
		<i>Zonaras</i>	509.a
		<i>Zofimus</i>	299. d. 390.d. 486.b.497.c.erro-
			res. 497.d

INDEX

INDEX
 RERVM ET VERBORVM
 MEMORABILIVM IN HOC OPERE
 DE
 E M E N D A T I O N E
 T E M P O R V M.

VAETE,	epagomenæ Abissinis.	
	693.a	
Abaziun	fæctio Muhammedano-	
	rum.	623.b
Abdalonim	expugnatus ab Ale-	
	xandro	fr.30
Aben Rascht	in Hebraicam linguam conuersus	
	143.b	
Abissinorum	lingua ex Arabia.	680.c
Abissini	quare cauterio inurant tempora.	682.d
	683.a	
Sabbatum	nunquam ieiunant, præter vnum.	
	683.c	
Vinum Eucharistiae	ex viis passis exprimunt.	
	683.b	
Quæ rannis instaurant baptismum die Epiph-		
niae.		683.d
Liturgiam post solem occasum celebrant.		684
	a.694.b.695.c	
Hallucinatio	in annis mundi & Christi.	704.b
Abraham	Ishaci patr.	fr.48
Abraham	Elzarakeel.	289.c.d
Aca	opum & belli arx Persis	fr.46
Acatlh.	III. annus rotæ Mexicanæ.	226
Acatlh.	Canna. XIII. dies mensis Mexicanæ	224.d
Achab	gener Ithobali quando cæperit regnare	
	fr.29	
Achilleus	tyrannus	494.d
Achos	sue Ochos.	587.b
Acta Pilati,	liber commentarius	564.b.c
Aetiacæ	victoria	453.c
A.D. IIII.EID.		174.a
Ada vel Adda Rabbinus		6.pr.26.275.b
Adad		fr.39
Adad	nomen commune omnibus regibus Da-	
	mascenis.	fr.47
Adad	Axumitarum rex	682.2
Adadrimon		fr.45
Adærate		448.b
Adan		577.c
Adar		577.c
Adareser rex Sobæ		fr.47
Adarpahachth	II. dies mensis Persici	207.a
Ader, Ador		fr.47
Adhar	aban IX. dies mensis Persici	207.b
Adorare de geniculis		698.b
Adramut, Adramyt		fr.31
Adriaticum	mare quatenus intelligitur	536.a
Adu		131.c.d.644.b
Adytes	locus in Egypto	295.d
Egyptij	Babylonii vestigales	fr.11
Egyptij	Elkupt dicti	18.pr.8
Egyptiorum	reges Ptolemæi dicti	fr.47
Æneas	Didonem antecessit	299.annis 39. pr.8
Æolum	annus decimestris	173.b
Æquinoctia	Autumni inæqualiter ab uno Hip-	
	parcho obseruata	287.a.b
Æquinoctium & Solstitiorum	puncta æstus vocantur	4.pr.25
Æquinoctium	vtrumque per quinque annos continuos a nobilissimo Tychone Brahe Dano obseruatum	774.a
Æquinoctium	autumnale obseruatum a Mu-	
	hammede Albateni 424. b. ab Hipparcho.	489.d
	309.a. a Ptolemæo	
Æquinoctium	Gelali	304.b.c
Æquinoctium	vernale ex decreto Niceno in XXI Martij	337.a
Æra numerus		447.b.c.d.448.a
Æra Chaldaica	vetus	fr.41
Æra Hispanica		445.c
Æra	temporum quatuor	441
Æra	tres technicæ scriptorum Constantinopolitanorum	746.a
Æra	plur. numeri	448.a
Æra	regia, Augusta, Imperatoria	304.d
Æra	martyrum Elkupt.	495.d.496.a.b.c
Æra noua	Cyro Asie triumphatori a Chaldais instituitur	fr.16
Ætas Luna		191.c
Æthera	numero plurali	447.d
Æthiopum	lingua prope abest ab Arabica & Chaldaica	680.c.d
A G O N		
Aetiacus	Nicopoli	456.c.478.c
Augustalis	Neapoli	477.c.d
Capitolinus	Domitiani	481.c
Communium	Asie	476.d.479.a
Chrysanthinus	Sardium	476.d
Hadrianalis	Athenis	480.b
Isthmicus		476.c
Nemeacus		476.c
Neronianus		476.c
Olympicus	Pise	469.b
	Smyrnæ. 476. d. Alexandriæ. ibidem. Per-	
	gami.	
Panathenaicus		ibid.
Pialis Antonini Puteolis		478.c
Pythius Delphis		476.c
	Carthagine ab Imp. Seuero institutus	476.c
Solis		481.b
Themaites		481.a
		476.c
		Agrippa

INDEX.

Agrippa astrologus	475.d	designatus	9.pr.7.8.307
Ahaſveros	587.c.ft.20	Cælestis Chaldaeorum cum Parapégmate.	267
Ahnud xxvi. dies mensis Persici	207.d	431	
Akiba doctor Iudeus duos annos continuos intercalauit	104.c.d	Cælestis Muhammedanus	270
Alarici exercitus clades	514.c	Cælestis cum Hemerologio	316
Albateni Ptolemæum in obseruatione æquinoctiorum reprehendit	289.b	Calippicus Pytanias	84
Alboin Langobardorum rex	616.d	Calippicus Tetraetericus	28.c
Alexander Dulkarnaim, id est, Moxopas dictus		Calippicus Solaris	17.b
95.b. quare	425.426	Canicularis Ægyptiacus	2 pr.15.16.197.a.b
Alexander imperator Asia salutatus	421.b.natalis eius. 416.b. obitus 416.c. quo anno	Cauus Iudaicus	105.c.130.c.131.a.b
Darium vicit 420.b. philosophorum Chaldaeorum monitu multa gessit	ft.11	Chaldaeorum Alexandrenus	97
Alexander martyr.	19.pr.27	Comminis Iudaicus	105.c.130.c
Alexandri duplex epocha	10.pr.5.6	Confusionis Cæsareus	119.d.187.b.228.c
Alexandria ab Augusto recepta	455.a	Confusionis 444 dierum	187.b.228.c
Alexandrinæ Ecclesiæ literæ Romam missæ anno 1593	18.pr.11	Cynicus	197 a.b
Alexandrinus Episcopus consulebatur de Paschate celebrando	155.a	Defectius Iudaicus	105.c.130.c.131.a.b
Alia fluuius per unicum l.	415.c	Democriti	17.c
Aliensis pugna	413.d	Diocletianeus	2 pr.12
Alilat, sparsa	ft.27	Embolimæus	14.b.34.2
Alogiani	728.b	Emendatus triplicis generis	273.a. μεταμετωπικός. 290. μεταμετωπικός ἐπιστροφικός. 321. περιπλόκος ἐπιστροφικός. 273.b. περιπλόκος ἐπιστροφικός. 283.
Alon Deus lingua Pœnica	fr.30	Gallorum veterum	169.a
Altare Hierosolymitanum	fr.24. nec hortus, nec lucus iuxta illud	Gazensium mere Actiacus	8.pr.33
Alyattes Cyaxari reconciliatur	fr.14	Germanorum veterum	169.a
Amaleki copiæ deletæ	223.b	Græcorum	2.pr.30.31.3.pr.219.13.a.22.d. CCCCLXII
Amasis rex Ægypti regnat 55 annos. 11.pr.5: obit anno 225 Nabonassari	ibid.	dierum	25.b.c.61.b
Amastris Pontica vnde dicta	592.c	Gratiae	693.c
Amistris & Ester eadem	40.pr.24.592.c.d	Harpali	17.b
Amischir	240.a	Hebraorum veterum æquabilis	220
Anchialus	40.pr.12	Hegiræ	135
Andalus Hispania Arabice	623.d	Herodoti commentarius	59
Andreæ Malij error	95.a	Hierophanticus siue Julianus	284.b.288.a.b
Andreas miles & socij necati anno 305.	19.pr.20	Hipparchi	17.b.273.c.284.b
Angati	fr.17	Hippanorum Julianus	245
Angariæ Iudaicæ	650.d.651	quo Iesus Christus reuocatus ex Ægypto	fr.54
Aniran xxv. dies mensis Persici	207.d	Iezdegird	210
Annas Pontifex	540.d	Indorum	118.d.119.a.8cc.
ANNVS		Louis	12.c
Abundans Iudaicus	105.c.130.c	Iudæorum hodiernus seu nouitius	121. res artificiosissima 7.pr.42. illius duplex initium 15.pr.3.4.42.a
Adda doctoris Hebræi	6.pr.26.17.b. eius methodus 278. initium. 276	Iulianus	2.pr.13.19.20. fundamentum instituti auctoris 21.b
Ægyptiacus Actiacus	2.pr.12.236.a.b.&c.	Iulianus Ægyptiorum	236. Atheniensium 242
Ægyptiacus Nabonassar	2.pr.11.198.c	Damascenorum prisorum	244. Damascenorum recentiorum 245. Hispanorum 245. Iudæorum 245. Syrogræcorum & Antiochenorum 240. Samaritarum.
Ægyptiacus vagus	2.pr.13.14	Lunæ	4.pr.36.37.8. pr.13.12.c.d. in vsu omnibus Indis 119.a.b. ex quo tempore Iudæis in vsu. 373.d
Æquabilis maior	15.d.188	Magnus Democriti	167. Hipparchi 108. Mettonis 4.pr.42.72. Oenopidæ 168. Philolai 166
Æquabilis minor Græcorum	13.a.22.d	Martis	12.c
Albanorum	10.c	Mercurij	12.c
Aricinorum	10.d	Metonicus Lunaris	72.77.8
Alexandreus Chaldaeorum	97.fr.41	Mexicanorum xviii mensem	10.c.224
Alexandreus Syromacedonum	92.d.93.a.b.&c.	Nabonassari	198.
Armeniorum	214	Nouus i. Paschalis	6.b
Astricus, quis	284.b	Nouus	385. a.440.a.b
Atticus antiquus a bruma iniens	41.b.c	Oenopidæ	17.b
Atticus recentior a Solsticio	42.a.b	Orbinarius Iudaicus	105.c.130.c
Atticus Julianus	242	Philippeus Mettonis	83.
Augustorum Ægyptiacus	236	Philolai	17.b
Augustorum Romanus	455		
Augustorum & Augustanus idem	456.a		
Cælestis	261		
Cælestis nouus emendatissimus ab auctore		Roma,	

INDEX.

Romanorum priscorum	171.	c. statim ab initio	
mensium	173.2		
Sabbaticus	2.pr.7.	ft. 52	
Sabbaticus Hebræorum primus verus	374		
Sabbaticus Samaritarum falsus	376		
Samaritarum Lunaris	114.d.116.a		
Saturni	12.c		
Semitah	374.d		
Solis	2.pr.11.12.12.c		
Solaris duplex κατ' ἀστερούς καὶ τοῖς τεργάσ.	184.a.b		
Solaris Adda Hebræi	fr.53.17.b.	Ægyptiacus	
8.pr.12.	Alexandreus merus quo vtuntur Iudæi	fr.52.	
Calippi 17.a	Democriti		
17.c.	Harpali 17.b.	Hipparchi 17.a.	
Oenopidæ 17.b.	Philolai Pythagorei	17.b	
Thebanorum veterum	54.b		
Triccasimus, cuius initio prophetia meminit Ezechiel vnde deducendus	11.pr.33.		
34. &c. fr.10.11			
Tropicus æquabilis	17.d.227.a.b		
Tropicus Gelali	303.d		
Tropicus quid secundum Hipparch.	273.d.		
284.b			
Tropici anni quantitas ab Hipparcho definita non est οὐδὲν ισχυεῖ, sed οὐδὲν τοις ἐπιστημένοις.	273.d.274.a.b.c.289.b		
Tusculanorum	10.d		
Tytorum	8.pr.31.438.a.b		
Veneris	12.c		
Anni duo præcipua genera veteribus	13.b		
Anni principium naturale & populare	41.c.d		
Anni πρωταριας	4.pr.37.38.40		
Anni simplices	15.2		
Anni Solaris genera	17.		
Anni Lunaris civilis nulla recta ratio iniri potest, præter eam qua Iudæi vtuntur	9.pr.5.6		
Anni Tropici civilis & Astronomici differentia	18.		
a.b			
Anni initium Orientalibus ab Autumno	98.b		
Annorum xii Schaichun nomina	101		
Antobreh	ft.48		
Ante diera	174.a.b		
Anthesterion	30.b.c.d		
Antiochus Εὐφειμ.	429.a.ft.24		
Antiochus Εὐτίμ.	375.b		
Antiochus Σεΐρ.	392.c		
Antiochus Σιδών.	107.c		
Antiochus Σαρδ.	392.c		
Antipater Herodis f.	463.c.550.b.c		
Antonia turris Hierosolymis	fr.44		
Antoninus Pius	489.c.d		
Antonius victus ab Augusto 453.c.	caedes eius.		
454.a.b			
Apices vocales in lingua Hebræa Masoritarum			
inuentum	fr.35		
Apollo Ἀπόλλων	52.c.53.c		
Apollo quando natus	52.c.53.b.c		
Apotomæ siue Residui Epaetiarum usus	156.a		
Aprias Psammiticho succedit	11.pr.9.10.	fr.45.	
post 25 annos regnum relinquit Amasi	fr.45		
Aprilis etymon.	184.c		
Apseudes archon.	76.a		
Ar	587.a		
Arabum duo genera præcipua	110.d		
Arausio	25.pr.19		
Atbaces	fr.40		
Atbela.	fr.45		
Arca Noe ubi substiterit	fr.44		
Arcades τεραῖλικα	3.pr.10.15		
Arcadij Aug. obitus	383.d		
Archelai patrimonij descriptio	23.pr.15.16		
Archelaus Tetrarcha Vienna Allobrogum relegatus	540.b		
Arcticus circulus, non, ut vulgo accipitur, intellegendus	286.b.c		
Areopagitez	61.d.62.a		
Ares	587.c		
Arete φύλαρχος Arabum	111.b		
Ari	587.a		
Aristarchus Samius	282.b		
Aristophanis Nephelæ	82.2		
Armalcar fluuius	fr.13		
Artaphoth mons ad Mecham.	144.c		
Artaxerxes Longimanus	412		
Artaxerxes Mnemon	413		
Artaxerxes & Artoxestes	587.a		
Artemisius primus mensis Chaldaicus a diluvio			
fr.41.44.			
Arth, Artha	587.b		
Artzibutzia	694.a		
Astar	577.c		
Aschnad xxī dies mensis Persici	207.c		
Aschnud xxvii dies mensis Persici	207.d		
Asima. idolum Emathitarum	663.a		
Asman. xxii, dies mensis Persici	207.c		
Asobarioth	523.c		
Aspandemad. xxviii dies mensis Persici	207.d		
Asphandaramaz. v dies mensis Persici	207.a		
Astuerus est Xerxes	41.pr.2.17.18.8.c.591.c.d		
Astur Nini conditor, primus Assyriæ rex	fr.40		
Semiramidis maritus	fr.43		
Affyriacum imperium in Græcorum libris antiquissimum	fr.40		
Affyriorum nomina propria	577		
Astarte	fr.27.28.39		
Astibares	fr.40		
Astyages	fr.42		
Astyages ultimus Medorum rex interfectus anno			
quarto Cyri	35.pr.37.38.fr.42		
Astygi ludi	479.b.c		
Atergata	fr.39		
Atergation	fr.39		
Athenæ nouæ Hadriani	480.d.481.a		
Atheniensium κατὰ την κερπὸν in 7 Ianuarij	fr.41		
Athbasch Rabinorum	578.b		
Atl. Aqua. ix dies mensis Mexicani	214.c		
Attilæ irruption in Galliam	613.b		
Atzer	577.c		
Augusta Vesunna Petrocoriorum	734.c.d		
Augustonemetum Aruernorum	613.d		
Augustus natus Capricorno horoscopante 443.a.b			
Catilinario tumultu 443.b. eius genitura nocturna contra sententiam Suetonij	444.a		
Augusti natalis dupliciter consideratur secundum veteris anni Romani, & Juliani formam			
440.d			
Augusti excessus	464		
Augustus Cæsar quando primum ita salutatus			
456.a.b			
Augustalium Iudicrorum institutio.	476.c.		
477.c			
Aurasio			
Aurunci in gente Cominia	25.pr.19		
fr.20			
Ausonij			

I N D E X.

Ausonij poëta Consulatus		
Axurxes	513	Berosus 392.b.c eius s̄eculum
Azelus	fr.20	Bertrandi Fanum in Conuenis
Azemilkus	fr.47	Berytus
	fr.30	Bethabara
		Beth-avven
		Beth-el
		Beth-semes
		Bisextum
		Bisexti correctio
		Boedromion mensis Βοέρων 4.pr.19.34.b.c
		Bomilcar
		Bonzij Iaponensium cœnobitæ
		Bonziorum Iaponensium periodus
		Bosra
		Bruma initium anni Attici & Romani
		Bruti Consulatus
		Bul mensis secundus
		Burgus
		Busta
		Byblus
		Byrsa arx
		C
		CABVR
		Cælestis Karthaginensis
		Cælicolæ
		Cælimontani in gente Verginia
		Cœna dimissoria
		Cœna pura
		Cæsar's cædes
		Calecur, & eius ærae
		Calippica periodo Seleucidæ & Seleucidarum e- diæto Iudæi vii
		Calippus
		Caligula Cæsar's initium
		Calli, domus, III dies mensis Mexicanæ
		Calli primus annus rōte Mexicanæ
		Camarine
		Cambyis initium
		Cambysis regnum quot annorum fuerit
		Candelabrum aureum
		Candelabra auctea duo a Tito in triumphum ducata
		Canons emendationis Paschatis auctore Nicephoro Gregora
		Canones Chronologici Eratosthenis laudatissimi
		Caph Hebraici duplex notio
		Capraria vallis Conuenarum
		Captiuitates regum Iuda quatuor
		Captiuitatis Babylonicæ caput vnde sumendum
		Cardines
		Cardo æstiuus
		Carmen vetus legitimum apud Iudæos salutandi φάσιν στάθμην
		Carmen vetus legitimum benedictionis
		Carmen vetust. fractionis Azymorum
		Carolus Tudes, siue Martellus princeps Franciæ
		Carthada
		Carthaginiensium clades memorabilis
		Ab Ilij excidio ad conditum Carthaginis 299 anni
		Carthago deleta anno ab Urbe cōdita 606,8.pr.32 vnde dicta 40.pr.18.19
		Casi vel Cazi peregrini Turcice 144.c
		Casilar behiram, Pascha Peregrinotum 144.c
		Xxx.
		Castellu

I N D E X.

Casleu sedes ἕξαπτων Iudaicæ	105.c	c.eius octaeteris Lunaris 13.c.64.b.primus Græc.
Cæsim Samaritanorum Solaris	243.c	corum partes octauas signorum notauit 64.c.
Catalaunici campi	613.c	267.a.283.b
Catholica temporum	780.c	Coautli Aquila,XV dies mensis Mexicanæ 224.d
Catalani campi	613.c	Cobar fr.15
Caussæ οὐρανῶν, μετεπιπόντων στέλναῖς	321.d	Collatini in gente Tarquinia fr.20
Ce, primus, lingua Mexicana	226.c	Columna aurea in templo Louis Tyrij fr.18
Cempoalli, vigesimus	ibid.d	Cometes natalem Christi Magis prænuntians 550.a
Censorinus quo tempore scribebat	201.c.382.c	Computus 1.pr.24.625.a
Census Iudaicus	fr.25	Computus annorum quo vtebantur antiquitus
Chabor	399.b	Chaldæi, inibat ab anno primo Nini, non a Nemrodo fr.40.41
Chad	577.d	Computus Maximi monachi 736
Chaiala vel Chaiadonai Iudæorum sanctissimum iusurandum	40.pr.10	Computus Iudaicus 626
Chaldæi annos suos antiquitus computabant ab initio Nini non a Nemrodo	fr.40.41	Constantinus Copronymus 525
Chaldæi philosophi gratia & auctoritate multum potuerunt apud reges & populum	fr.11	Constantini Magni initium 20.pr.15.&c.508 obitus 510.a.383.c
Chaldaice.i.mathesis	fr.12	Constantini quinquennalia & vicennalia 21.pr.5
Chaldaici imperij finis	35.pr.20	Constantij Chlori obitus 20.pr.22.23.&c.500.a.b. 384.a.b
Chaldæorum propria nomina	577	Constantij Constantini F. obitus 512
Chaldæorum epocha	97.431.a.b.c.fr.40.41	Constantinopoleos encænia. 508. Thema genethliacon 509.b.captæ a Muhaminede Turca 529
Chaldæorum epocha nunquam recepta in usus ciuiles	5.pr.7.8.431.b.c	Consules primi Romæ quando creati 386.d
per Chaldæos & per Vt Chaldæorum, non gens, sed sapientes & philosophi Babyloniæ sepe intelliguntur	fr.11	Consulatum edere quid 390.b
Character necessarius temporibus notandis	21.a.b	Consulum ludi & munera ibid.
Characteres anni Ægyptiaci vagi	2.pr.13.14	Consularia Chronica 611.b
Characteres Epocharum alij naturales, alij ciuiles	2.pr.5	Consules per lustra Iuliana in Fastis digesti 383.c 405.a
Chardad VI dies mensis Persici	207.a	Contractuum numerum Iudæi vocant epocham Seleucidarum 653.b.c.d.654.a
Chen	577.c	Contradiccio veterum notata super Quirinalib.
Chjala	40.pr.11	& mense cædis Romuli 395.c.d.396.a.item de tempore cladis CCC Fabiorum 415.b.c
Chicoace, sextus, linguâ Mexicanâ	226.c	Contubernia οπαργιαι 570.d
Chicome, septimus.	ibid.	Cothonæ insula a Didone occupata fr.30
Chiconau, nonus	ibid.	Coualt. Coluber, V dies mensis Mexicanæ 224.c
Chicuei, octauus	ibid.	Couum cælum 171.c
Chinas pro Sinis incepit Hispani	118.c	Couellus non ex vox Latina 174.c
Chobar fluuius	399.c	Cozcaquahuti. Buteo. XVI dies mensis Mexicanæ 224.d
Chobar præfectorus Alexandri	399.c	Cræsus captus a Cyro 575.d
Chobar, siue Chabar, Venus Arabum Dea	120.a.138.b.520 b.fr.27	Ctesias quando vixerit fr.42
Choramah X dies mensis Persici	207.b	Cuezpali.Lacerus.IV dies mensis Mexicanæ 224.c
Chosroes	523.c	Io.Cuspinianus vir eruditissimus, vide Iohannes.
Christi annos per vibis annos eruere	16.pr.13	Cuthæ Samaritaræ 661.a.b
Christi natalis tempus	22.pr.23.24.&c. 541.542 fr.58.59. ex Ægypto reuocatio fr.54. baptismi tempus fr.59.passionis annus & dies 23.pr.8.28. pt.41.561.a.b	Cyaxares Medus fr.14.40.42
Christianæ a Nerone excruciatæ quando	470.471	Cybele fr.27
Christi prædicationis initium	555.b. quot annos prædicauit	Cyclus Solis 2.pr.6.359.b.c. Lunæ 2.pr.6.359.b
Christus baptizatus anno 74.Iuliano 23.pr.8.non crucifixus ipsa die solennis Paschatis	28.pr.37	Cycli οὐρανῶν καὶ μετεπιπόντων 322
Chronica Persarum	fr.43	Cycli Solaris Romani initium a litera gemina G F quare t. 359.c.507.c
Chronologo necessaria periodus annorum	7980 Iulianorum 2.pr.24.25.&c.	Cyclus Lunaris veterum Saxonum 170.b.c
Chuschan	577.c	Cyclus Paschalis Alexandrinorum 154.a. Eusebij 155.d.156.a. Occidentalium siue Latinorum 156.b.Dionysij Exigu 161.c.d
Ciceronis iocus de anno Iuliano	230.b	Cyclus Paschalis falsus 163
Cinquipul	703.a	Cycli Solaris Romani initium 359.c
Cipactli. Xiphias. I dies mensis Mexicanæ	224.b	Cycli Paschalis initium 360.a
Clades ad Chæroneam	417.c	Cyclus Solis emendatus cum vitioso collatus 231
Clades Carthaginensium in Sicilia	417.a	Cyclus Nabonassar per cyclos expansos 204
Clangor tubæ	6.pr.1	Cypselus tyrannus 4.pr.2.3
Claudij Cæsaris initium	466	Cyrenæ in Libya quando conditæ fr.56
Cleostratus primus auctor anni Græci Lunaris 13.		Cyrenæorum numismata 426
		Cyri magni initium 401.d
		Cyri initia diuersa 10.pr.7
		Cyri pædia 31.pr.41. & seq.pag.
		Cyrilli

I N D E X.

Cyrilli episcopi homilia dicta in natuitate Ioannis Baptiste	19.pr.34	Dibadar VIII dies mensis Persici	207.b
Cyrus ^{μύρος}	37.pr.34.fr.20	Dido Carthaginis conditrix	38.pr. 22. fr.30. Co-
Cyrus Persomedes	fr.20	thonem occupat & munit fr. 30. quot annis	
Cyrus quando cæperit imperare	9.pr.29.30.39. pr.21.fr.33.36. vnius Persidos rex aliquot annis ante casum Astyagis 9.pr.37.fr.42. simul cum	post Aeneam fuerit 39. pr. 8. vnde dicta 40: pr.2.fr.31	
Dario Medo non regnauit fr. 22. Euphratis alueo in diuersam partem deriuato Babylonios nihil tale timentes opprimit fr. 21. Nabonidum vincit 34. pr. 20.21. Capissam di- ruit 35.pr.1. Susianam debellat 35.pr.3.4.5. obit 35.pr.26.		Didrachmum	fr.25
Cyrus minor	413.c	Diei diuisio 5.a. b. c. secundum Hebreos 4.d. 5. a	
D			
DACH	577.d	Diei initium Romanis a media nocte	173.d
Dæsius secundus mensis Chaldaicus a diluuiio iuxta Abydenum	fr.41.44	Diei ciuilis Iudaici initium.	123.a. diuisio natura- lis
Dagon	fr.39	Dierum mensis Mexicanii appellationes	224.b.c.d
Dai	587.b	Dierum mensis Persarum cognomina	207
Damasci reges Adad appellabantur	fr.47	Dierum appellatio a planetis vetustissima	46
Daniel 80. anno captiuitatis sua scripsit caput X 37.pr.22		pr.35	
Daniel Sufianæ satrapes	36.pr.30.31.37. pr.19. fr.22.23	Dies naturalis & ciuilis 6.a. fasti, nefasti, atri, religiosi, intercisi & iusti. 6.c. Exæstimi insi- titij	6.c
Darij Codomanni vltimi regis Persarum clades ad vicum Gaugamela	589.b	Dies Magni	7.pr.12
Darius Hystrapis F.	403	Dies heroum cognomines	6.b
Darius Medus idem cum Nabonido	34.pr.34. 580.581.582.583. fr.15.20.22	Dies hebdomadis cur feriæ dictæ	6.c
Darius Medus an idem cum Astyage filio Cyaxaris 31.pr.36.& seq.pag. Balsasare imperfecto in eius locum vocatur 33.pr.15.16.38.39. fr. 21.22. Rex Mediæ non erat cum Babylonicum im- perium occupauit fr. 22. 23. cum Cyro non regnauit fr.22. prælio victus a Cyro in arcem Borsippenam fugit 34.pr.35. prouincia Caçma- nia a Cyro donatur	34.pr.21.41	Dies hebdomadis Persice & Turcice	8.a.b.c
Darij Nothi regnum quoq; annorum fuerit 13.pr.17 sub Dario Notho prophetat Zacharias 42.pr.17		Dies omnis intercalationis religiosus & nefastus habebatur	180.a
Darius Nothus	43.pr.3.4.412.b.c	Differentia enneadecaeteridos Iulianæ & Lunaris	
Datha	587.a	18.b	
Dauid Prior siue Guardianus Monachorum Abissinorum	684.c	Diluuij tempus	371.b.fr.44
Debidin XIX dies mensis Persici	207.c	Diluuij seculo annus Hebreorum non erat Lu- naris	220.c.d
Decennalia imperatorum	501.a.b	Dinarad XX dies mensis Persici	207.c
Decimestrem annum priscum Romanorum pu- tare ridiculum	172.c.d	Diocletiani duplex epocha	10.pr.6
Declinatio Solis decrescit sine villa variantia 287.c.d		Diocletiani editū de tradēdis codicibus	18.pr.21
Decretum Atheniensium in gratiam Zenonis 376.c		Diocletiani initium non est ab æra Martyrum 18.pr.14.496.b.c.d	
Decretum Atheniensium in gratiam Hyrcani Iu- dæorum Ethnarchæ	47.b.264.b	Diocletianæ æra Martyrum	17.pr.38.136.b.494
Dehamhat XII dies mensis Persici	207.b	Dionysia trina Athenis	29.a.b.c
Deiokes Medorum tyrannidem inuadit	fr.42	Dionysius Exiguus quando suos cyclos scribebat	
Deiuia	174.d	161.b.c	
Deiuia Iana, quæ post Deiuiana, & Deiana	174.d	Dionysius Mathematicus	268.a.b
Deiuos Ianos	175.a	Dioscoros mensis	94.d
Delubrum Iouis Olympij omnium temporum Græciæ fastos complexum	355.a.392.b	Dodecaeteridas suas Chaldei vnde exordirentur	
Demetrius Phalereus tot statuas adeptus est, quot lucis habet annus absolutus	23.d	ft.41.44	
Derceto	fr.39	Dodecaeteridos Genethliacæ anni animalium cognomines	5.pr.11.12.&c.100.b.c.d.101
Desultor mensis	14.b.94.d	Domitianus Cæsar	475.c.d
E			
Ecbatana nunquam Babylonii paruerunt ante tempus Cyri		Domo additur vrbibus, non regionibus ut domo Karthagine, &c.	fr.31
Eclipsis Lunæ 18.pr.26.&c.49.b.56. b.80. d.81.a. 91.c.d.92.a.b.186.b.323.b.394. c. d.396.c.402.c. 403.a.b.420.b.c.d.428.a.435. a.463. b.c.465.b. 467.c.496.c.561.c.584.a.b		Donatistæ	22.pr.6
Eclipsis Solis 81.b.c.186.b.387.b.388.b.d.389.a.b. 395.a.b.c.407.c.410.d.411.b.428.a.466.d.468.b. 492.b.510.c.d.511.a.561.b.579. c.611.d.612.d.613.a. 617.a.620.c		Dosithei Castigationes & commentarius in Eu- doxi octaeterida	71.d
Ei tertius, lingua Mexicanâ		Duo Sabbata continua vitantur	643.d
Elam, id est, Persis			
Elias ieunium Abissinorum			

I N D E X.

INDEX.

Græci veteres annum a brumâ ordiebantur	75.b	b.c.d. ab Eupatore 432.a. ab Herode 375.a.450.
Græci vetustissimi omni biennio exacto aliquot dies intercalabant	298.a b	c. a Nabuchodonosoro 400.d. 401.a. a Pompeio 451.a.b.452.a.fr.57. a Tito 474
Græcis omnibus eadem anni forma, tempore, situ & Cyclo tantum differens	47.a	Hierosolymorum vrbs totius Orientis ornamen-tum fr.24
Gratiæ domus	555.c	Hierosolymorum excidium contigit anno Chri-sti LXX Dionysiano 19.pr.7
Gratus Tiberij procurator	540.c.d	Hilarius Sardus Episcopus Romæ 160.b
Guntchramnus Aurelianorū rex	24.pr.37.616.c.d	Hildebertus Parisiensium Rex 615.c
H		
HADDON	577.c	Hilpericus Suessonum rex 616.c.d
Hadramuth, Hadramytus.	fr.31	Hipparchus primi omnium μετάσην κέρτην τεσμῶν animaduertit 284.a
Hadreanech	fr.32	Hipparchus homo φιλαρητός 108.c
Hadrianus Aug. 488.c. quare Olympius vocatus	480.c	Hipparchi liber οἱ έπαυτοί χρόνος 273.c.d
Hadrianalia, Agon	478.d	Hippolytus Episcopus 152.d
Hagrim, Hagareni	111.a	Hiromus ;8.pr.31.fr.29. ab Eupolemo σύμβολον voca-tur fr.28. Epistola Solomonis ad illum com-munitia ibid.
Haic Hispanus Rabbinus	279.a.587.b	Hlodovvin siue Hlodovveus Rex Francorum 612. a. eius obitus 614.d
Hammilcar	fr.38	Hlotarius Suessonum Rex 615.c
Hannibaal	578.d	Honorij VI. Consulatus 515. VII. Consula-tus 516
Haribertus Parisiorum Rex	616.c	Hora 4.c.d
Harmageddon	fr.45	Horarum veteribus usus nullus 4.a.135.b
Harmonia annorum	344.345.346.347.348	Horæ diuisio apud Computorum conditores 5.c
Harmonia mensium	349	Horologia veterū omnia ποπτεῖ νό ιονικεῖ, Gra-cis quidē solstitialia, Romanis brumalia 410.a
Haschnusch XXX dies mensis Persici	207.d	Horti in Opisthōnais idolorum fr.25
Hasdrubaal	578.d	Horti peniles Nabuchodonosori fr.13.14
Hasmunicum	436.d.437.a	Hortus nullus iuxta altare Dei Hierosolymis fr.25
Hauarija	680.a	Hramnus 616.b
Haudoni	fr.32	Hyperberetæus Solstitialis Græcorum Macedo-num 49.c.d.412.a
Hauc, hauo	fr.32	Hyperberetæus Autumnalis Alexandreus Syro-macedonum 49.c.d.412.a.424.d
Hebdomades Dānielis passionem Christi, & Hiero-solymorū euersionem cōpleteuntur	44.pr.4.5	Hyperberetæus Olympicus, alias ab Alexande-re 412.a
Hebdomadū Danielis epilogus verus 607.a.b		
vnde earum initium 43.pr.36.37.601. per torum		
Hebdomades Enoch	701.d.702.a	
Hebræorum Exodus	372	
Hebraismus apud Danielem non animaduersus de-dimido septimanae	605.b.c.d.606.a.b	
Hebrei η νηστεῖαι in quatuor partes diuidunt		
	5.a.637.a.b	
Hecatæus Abderites quando vixerit	fr.24	IADDVAS Pontifex 43.pr.30.588.c
Hecatæus Milesius	fr.24	Iah 132.3
Hecatl Aët. II dies mensis Mexicanii	224.c	Iana est Luna 174.c.d
Hegira quid	136.a	Ianus Clusius, Ianus Patulcius 135.d.294.a
Hekkædecaeteris Hippolyti	152.153	Ianus sol 175.a
Heled veterum Hebræorum	298.a	Iaponenses mensibus lunaribus tempora descri-bunt 118.d
Heliopolis	fr.44	Iasonis Cyrenæi historiarum Iudaicarum libri V.
Heliotropion 5.a. a Metone dedicatum	75.d.76.a	432.b
	289.a	Iba Episcopus 437.d
Hemerologium cælestē	316	Iberia duplex fr.19
Hemerobaptistæ	319.c	Icosipentaeteris Iezdegird 212
Heptaeris Solaris	2.pr.14	Icosipentaeteris Lunaris 2.pr.14
Hercules tutelare numen Tyriorum	fr.28	Idus Commodæ 11.d
Herculij Aug.cædes	497.d	Iechonias 399.a.b
Herib	577.c	Ieiuniæ quatuor solennia Orientalium Ecclesi-a-rum 697.d
Herodes magnus 450. eius obitus 16.pr.30.& seq.		Ieiinium Eliae 271.b
462.b. pueros infantes occidi iussit 549.d.550.a		Ieiinium Godoliaz 6.pr.1
Herodis filius Antipater in viriliestate cæsus 550.b.c		Ieiinium magnum 697.d
Herodias causa cædis Iohannis	555.b	Ieiinium Philippi 271.b.698.a
	577.c	Ierombal fr.49
Hevvil		Iesus ex Ægypto reuocatus fr.54
Hevvilmerodach	34.pr.1.401.c	Iezdegird Regis Persarum cædes 146.d.210.d
Hieronicæ de publico cænabant	457.a	Iezdegird Icolipentaëteris 212
Hierophantæ Ægyptij	194.b.391.b	Ignatius Patriarcha Antiochenus 95.a.101.a
Hierophantæ Athenis	178.d	
Hierophantæ Elidensium Basilæ	39.a	
Hierosolyma capta ab Antiocho Epiphane 584.a		

I N D E X.

Ijar initium annorum Hierosolymitanorum a temporibus Simonis Hyrcani	16.pr.37.38. 436.d.450.c.d	Iudæi aliquando Pascha bis in anno celebrant 124.a
Illy excidium	15.pr.29.34.376.b.c. plenilunio captum	Iudæi maxima solennia duarum cænarum com- missione transigebant 571.c
Indi Æthiopes	681.b.c	Iudæi quomodo antiquitus diem diuidebant 123.a.d
Indi & Muhammedista numero tantum anno- tum non tempore differenti	119.a.b. mensi- bus lunaribus vtuntur	Iudæi merito Christianis obiiciebant se solos re- ctam Paschatis obseruandi rationem tenero 154.b.c.326.a.b.362.d
Indiction 2.pr.7.21.pr.7. & seq. 501.a.b. Constan- tiniana ibidem. Arcadica, Honoriaca, Va- lentiaca	504.b	Iudæorum superstitiona Tekupharum obseruatio 638.d.639.a.b.
Indictionis initium triplex	503.c. vsus triplex 505.c	Iudæorum annus Alexandreus 429
Indictionis Pontifica, Imperatoria	503.c.505.c	Iudæos Herodotus Syros appellat fr.10
Indictionum Methodus	783	Iudaicæ capriuitates quatuor 575.d
Initia regum Babyloniae a Chaldaeis in obserua- tionibus Eclipticis notata	11.pr.25.a Berofo notata	Iudaici anni Iuliani hodierni initium a xxvi Mar- tij 124.c
Initia regum diuersa	10.pr.4.5	Iudaicorum solennium summa diuisio in Lega- lia & Politica 648.c.d.649.a.b.c
Insula Samaritatum in situ Arabico	663.c	Iudaicum tributum fr.25
Interamna Colonia quando deducta	385.c.386.a	Iudas Gaulanita 540.a
Intercalatio	629.c.d	Iudas Macabæus fr.24
Intercalationis tempus apud Græcos	11.a.33.c	Judith solenne Æthiopicum 696.b
Intercalationis modus Romæ ex libidine Ponti- ficium siebat	184.d.185.a	Iulianæ primæ kalendæ 438
Intercalationis dies religiosus & prisca supersti- tionis	180.a	Iuliani Apostatae initium 512
Intercalaris mensis Romanus semper xxviii die- rum	177.c.d.178.b	Iulij dies 8 erat epocha æstiva in vsu civilis anni 4.pr.32.33.
Inuidus pro Inuidioso	484.b	Julius Firmicus temporibus Constantini Magni 625.a.b
Iohannis Baptiste natalis	fr.59	Iunius Brutus 403.404.405.&c.
Ioh. Cuspinianus vir eruditiss.	404.c	Iuno Cælestis fr.26.27
Ioiada pronepos Iosue	43.pr.30	Iupiter Ammon cornutus 426
Ioiakim rex Iudeæ quando in vincula coniectus	fi.10.11	Iupiter Heliopolites ferculo vehebatur fr.38
Ioiakim filius Iosue	43.pr.29	Iupiter Olympicus fr.26
Ionathan abnepos Iosue	43.pr.30	Iurare Tyriis non licuit nisi ~~magis~~ spes 40.pr.5. fr.28
Iosedek	43.pr.6	Iusitrandum solenne Ægyptiorum de anno æ- quabili tuendo, & nunquam intercalando 295.d.296.a
Iosue filius Iosedek	43.pr.29	Izcuintli: Canis. X dies mensis Mexicanii 224.6
Iphitus Praxonidæ filius	382.c	
Irombaal	fr.20	K
Iromus	38.pr.8.17.26.fr.29.33	KACCABA
Iromus Phœnix	fr.26	Kalendæ priores intercalares 177.d
Isaacus Abrahami filius μωρογιονε	fr.48	Kalendæ omnes sacrae 7.c
Isaacius Argyrus de Emendatione Paschatis	327	a Kalendis ad Nonas quot dies supererent Pon- tifex in Curia Calabra significabat 174.b
Iselaftici agones	477.b	Kalendæ Fabariæ 184.c
Isidis nauigium mense Martio	70.d	Kalendæ primæ Iulianæ. 438
Isis	fr.27	Kalendæ Martiæ matronalia Saturnalia 173.a
Israelim	149.b	Kalendarium Ro. in hebdomas tributum post tempora Theodosij senioris 234.c
Isthmia ludicra & Nemeaca erant trieterica	3	Kaiaphas Pontifex 540.d.541.a
pr.18.19.53.c.d. non quinquennalia, vt ait		KALOIANA NOVELLA 174.b
Solinus	4.pr.1.2	Kana 587.c
Ithobaal	38.pr.18.36.39.pr.10.ft.11.29.33.35.36	Karkasia vrbs 399.c
Iubilea nunquam usurparunt Iudæi	12.pr.8.9.	Karnia plenilunio celebrata 15.pr.40. eodem an- no quo Olympia 16.pr.1.1
sententia huius retractatio	fr.34	Karolus Magnus fr.51
Iubilei mentio nusquam nisi in lege	12.pr.13	Karaim Iudæi 149.a.d. reliquia Sadduceo- rum 150.a
Iubilei inueniendi ratio	782.d	Karaim neomenias a visione Lunæ obseruant 150.a
Iudæi non vocantur ~~—~~ 13	31.pr.1	Karthada fr.31
Iudæi neque verberibus neque minis adigi pos- sunt ad instaurationem templi Belo dicati		Karthago quomodo Pœnis dicta 40.pr.18. quan- do condita fr.29.30.33
fr.12		Karthago, Digitized by Google
Iudæi sub Alexandro & eius successoribus mili- tant	fr.12	
Iudæi a recentioribus cur Solymi appellati	fr.12	
Iudæi gens vestigialis	fr.25	

INDEX.

Karthagō; vrbs noua , <i>καὶ πόλις</i> fr. 31. <i>καὶ μητέρα</i>	fr. 32. <i>διάνοια</i> ibid. Chædreanech. ibid.
In Karthaginis numismatis <i>εγγραφὴ</i> <i>τετρα</i>	f.31
Kau	587.c
Kinnuah	572.a
Kis Beniaminita	592.a
Korban Tyriorum & Sidoniorum iuramentum	
40.pr.6.fr.18	
Ku	587.c
Kupti Aegyptij Christiani	239.c.d.705.c.d

L

L in nummis & saxis pro Lustro	384.c.482.d.
501.d.502.a	
Labo pro Nabo	fr.15
Laborosardach.	579.b.c.fr.21
Laborosoarchodus Neriglissorori filius a Nabono- nido interficitur	34.pr.3.4.5. fr.21. is est Bal- sas
Labunitus vel Nabunidus	37.pr.37.578.c.fr.15
Laconibus ante plenilunium , aut nouilunium aliquid incipere religio erat	3.pr.8
Laterculum	691.b
Latercula & Tabulæ. vide Tabula	
Lebo	577.b
Lectionarium Iudaicum	368.b.c.d
Legis liber inuentus an επίτε nomen dare possit	
11.pr.35.&c.	
Leon cognomento οἰκονομάχος	525.b
Leones attributi Libero, Cybele & Cælesti	fr.27
Letzar	577.c
Leucæ interualla itinerum Gallis & Hispanis	358.a
Leuætrica pugna	415.c.d
Libri primi de emendatione argumentum	2.pr.
28.29. secundi 4.pr.36. tertij 8.pr.21. quarti 8.pr.	
22. quinti 9.pr.15.16. sexti 9.pr.15.16.21. pr.28.29.	
pr.7. septimi 46.pr.30	
Lida	170.b
Liduna vel Leduna	169.b.170.b
Litania Iudaica pro pluvia	fr.53
Locoru interualla certis signis distinguuntur.	358.a
Lotio ante cibum Iudæis & gentibus vñitata	571.a.b
Lotio duplex in ritu Paschali	571.b.c
Lubar.	fr.44
Lucifer	fr.27.39
Lucus nullus , hortus nullus iuxta altare Dei Hie- rosolymis	fr.25
Lugdunenses ludi Caligulae	479.c. initium
480.a	
Lugdunum Conuenarum	618. d. 619. a. Colonia
Romanorum	619.a
Lugdunum Segusianorum Colonia Clau- dia Augusta	619.a.b
Luna eadem quæ Astarte	fr.27
Luna raro se ostendit, nisi secundo post coitum die	7.pr.2.3
Lunæ corniculatæ insigne in apicibus turrium a Muhammedanis statuendi caussa	521.a
Lunæ cum sole æquatio quid	85.c
Lunæ increpatio fabula Iudaica	631.c.d
Lunæ saltus 7.a.15. c.34. d. 162.a. 750.b	<i>καὶ τοῦτο</i> <i>εἰπεῖν</i> . ibid.
Lunæ φῶν illius sanctificandæ gratia in omnibus Neomeniis Iudæi obseruabant	6.pr.31.32.&c.
Lunæ φῶν expectare non potuerūt Iudæi	7.pr.1.2

Lunaris anni civilis ratio nulla recta iniiri potest,	
præter eam, qua Iudæi vtuntur	9.pr.5.6
Lustrum quadriennium	482.c
Lustrum quinqueannum	183.184
Lustrum Seruiatum & Augusti.	ibid.2
Lustrum pro Agone Capitolino	482.c
Lustrum Eudoxi	197.a
Lustrum Hieronymo & æqualibus illorum tem- porum est Olympias	405.a
Lustra Indictionum	501.c.d

M

MACABÆORVM nominis abusus	437.a
Macabæi Encænia	435
Macabæorum libri ambo diversa ratione tempo- rum vtuntur	431.c.d
Maçatl. Ceruus. VII dies mensis Mexicanii 224.c	
Macedonum κύριος καιευών in VII Octobris fra- gment. 41	
Macuil, quintus, lingua Mexicana	226.c
Mæmaæterion vnde	32.b
Magar	111.a
Magari Italæ quibusdam est vñinam	fr.32
Magdolus	fr.10.45
Mageddo	fr.10.45
Magi Persarum habebant ius transferendi VVa- hak siue Epagomenas	323.b
Magni dies	7.pr.12
Magnifici Iudæis	655.c
Mahaserusch. X III dies mensis Persici	207.b
Mahgarim	111.a
Malina	169.b
Malinalli. Scopæ. XII dies mensis Mexicanii 224.c	
Mamertini in gente Pinaria	fr.20
Mamistra vrbs	371.a
Manasses patruus Iadduæ Pontificis	43.pr.33
Manes hæresiarcha	588.b
Mar Apostolos vocant Chaldæi hodierni	fr.36
Maraphid. XXIV dies mensis Persici	207.d
Marathonia clades	406.b.c
Maravvanim faætio Muhammedanorum	625.b
Marchesvvan fedes ἐπαδίστων Iudaicæ	131.b
Marcionistæ Sabbatho iejunabant	683.c
Marcellini Comitis V.C. Chronicon absoluissi- mum	513.a
Mardad VII dies mensis Persici	207.b
Mardochæus 592.a. festum Mardochæi XIV A- dar	597.c
Mardokenpad	393.a.c.394.b.c.d.fr.22
Martini Episc. Turon. obitus	20.pr.9.610.b.c
Martius olim princeps mensium	175
Martyrius martyr	19.pr.27
Martyrum epocha iniuit 29.Augusti, anno Chri- sti 284.Dionysiano	18.pr.12
Mas	587.c
Maslna	694.a
Massilia in Gallia quando condita	fr.50
Massoritarum inuentum apices vocales in lingua	
Hebræa	fr.39
Matheseos Chaldaicæ vanitas	396.b
Mathesis Chaldaice appellatur	fr.12
Matlac, decimus, lingua Mexicanæ	226.c
Matlacltloce,&c.vndecimus,&c.	ibid.c.d
Matque	690.b
Matrimonia apud Persas non legitima , nisi quæ verno tempore contracta	208.a

I N D E X.

Mauriacus locus	613.c	Mensis primus Exodi c̄apit feria quinta	221.c
Maxentij tyranni interitus	21.pt. 26. 502.b. 506	MENSES GENTIVM SECUNDVM SBN. R I E M . S V A M .	
b.c.d		Ab XI Iudæorum 105. XI Syromacedonum	
Medes & Medus	32.pr.21.&c.58; a.fr.20.22	95. XII Samaritarum Solaris	243
Media regio	ibid.	Aban VIII Iezdegird	211
Ex Media oriundus	fr.20.22	Adar VI Iudæorum 105. IX Iezdegird.	211
An Medi a clade Sardanapali ad obitum Astyagis Assyriorum regnum obtinuerint	fr.43	VII Samaritarum Solaris 243. VI Syromacedonum	95
Medorum nomine totum Cyri imperium comprehenditur	fr.17	Adarpahscht II Iezdegird	211
Megasthenes	268.b.fr.19	Ægon I V cælestis mundanus	313
Melitæ duæ	535.d	Aheli VII Armeniorum	215
Melkom	fr.39	Alalcomenius XI Thebanorum	55
Meltzar	577.c	Amschir VI Elkupti	238
Menander Ephesus	fr.26	Anthesterion VIII Atheniensium	33
Menelaus Mathematicus	487.d	Aormaanet V III Danorum	169
Mensa aurea	fr.24	Apellæus III Syromacedonum	50
Mensis naturalis & ciuilis. 9.c. Lunaris & Solaris.		Aphrodisius primus Bithynorum	50
ibid.c.d. ecbolimus. 332. c. embolimus naturalis & ciuilis. 10.d. cauus & plenus.	ibid.	Aprilis IV Romanorum passim	
Menses Macedonum Olympici cum Atticis comparati 48. b. Macedonum Alexandri cum Atticis. 50. a.b. Bithynorum cum Atticis.		Aratz IV Armeniorum	215
ibid.c.d. Metonici Philippei cum Atticis. 84.a b. Syromacedonum cum Græcomacedonicis.		Arichi VI Armeniorum	215
91.b.c. Chaldaici cum Syromacedonicis. 99.a.b		Arius XI Bithynorum	50
MENSES		Artemisius V III Syromacedonum	50
Ægyptiorum	198.238	Aschbat, vel, Schebat V Syrorum	95
Æthiopum	238	Asphandar XII Iezdegird	211
Antiochenorum	95.c.d	Athyri III Nabonassar	198
Arabum Hagarenorum	110	Auca Ycuzqui Intiraymi VII Peruanorum	
Armeniorum	215	171.d	
Atheniensium ciuiles	33	Audynetus IV Syromacedonum	50
Atheniensium cælestes	248	Augustus VIII Romanorum passim	
Bithynorum	50	Ayamara XII Peruanorum	171.d
Chaldæorum	99	Behemen X I Iezdegird	211
Chaldæorum appellationibus Macedonicis,		Bendizus IX Bithynorum	50
non Chaldaicis	5.pr.10	Blothmonath III Saxonum	169
Copti Christianorum	238	Bludemaanet V Danorum	169
Danorum	169	Boedromion III Atheniensium	33
Gazensium appellationibus Macedonicis 8.pr.		Bucatius I Thebanorum	55
33.34		Buzi III cælestis Muhammedanorum	270
Hegiræ	138	Cagurz III Armeniorum	215
Iudæorum	105	Camay II Peruanorum	171.c
Macedonum Græcorum	50	Caſleu III Iudæorum	105
Macedonum Syriensium	91.241	Caſlim IV Samaritarum Solaris	243
Muhammedanorum cælestes	270	Chadar III Abissinorum	238
Mexicanorum ἐκονίης	10.c.22.4	Chahua Huarqui VIII Peruanorum	171.d
Persarum	211	Chardad III Iezdegird	211
Peruanorum	171	Chiac IV Elkupti	238
Ptolemæi Philadelphi cælestes	268.269	Choeac IV Nabonassar	198
Romanorum priscorum	175	Chosturmonath VIII Saxonum	169
Samaritarum	114.243	Christmaanet I V Danorum	169
Saxonum	169	Ciuailhuil XVIII Mexicanorum	224.d
Thebanorum	55	Coautleuac XVIII Mexicanorum	224.d
Tyriorum appellationibus Macedonicis diuer-		Conum III & IV Syrorum	95
so initio a Julianis	8.pr.31.32	Corayme X Peruanorum	171.d
Mensibus Lunaribus Sinæ, Indi, Iaponenes &c.		Dæsius IX Syromacedonum	50
tempora describunt.	118.d	Damatrius X Thebanorum	55
Mensem diuisio	9.c	December XII Romanorum. passim.	
Mensem Græcorum situs	4.pr.11.12	Delevv XI cælestis Muhammedanorum	270
Mensis naturalis embolimus	10.d	Demetrius II Bithynorum	50
Ex duobus cognominibus Mensibus, is est em-		Di X Iezdegird	211
bolimus, qui prior	461.b.c	Didymon IX cælestis mundanus	313
Menses priscorum Hebræorum, Sinarum, Indo-		Dionysius VI Bithynorum	50
rurum, Iaponensium sine vallis appellationibus a		Dios V III Syromacedonum 50. & Bithy-	
numero vocati	11.b	norum	50
		Dioscuros embolimus Syrotum	94.d
		Dulhagiathi XI Hegiræ	138
		Dulkaadathi XII Hegiræ	138
		Dystrus VI Syromacedonum	50

Eçalevæ

I N D E X.

Eçalcoalitzli V Mexicanorum	224.c	Marchatz IX Armeniorum	215
Ekrab VIII cælestis Muhammedanorum	270	Marchesban III Samaritarum Solaris	243
Elaphebolion IX Atheniensium	33	Marchësvan II Iudæorum	105
Elaphius IX Elidensium	41.a	Mardad V Iezdegird	211
Elul XII Iudæorum	105	Mariri VIII Armeniorum	215
Epiphi XI Nabonassar	198	Martius III Romanorum. <i>passim.</i>	
Epipi XI Elkupti	238	Mas	587.c
Efid V cælestis Muhammedanorum	270	Mascaram I Abissinorum	238
Faaremaanet VIII Danorum	169	Mehar VII Iezdegird	211
Februarius XI Romanorum <i>passim.</i>	169	Mechir VI Nabonassar	198
Fischemaanet I Danorum	169	Mesori XII Nabonassar	198
Gamelion VII Atheniensium	33	Metagitnion II Atheniensium	33
Gedi V cælestis Muhammedanus	270	Mether	587.a
Ginboth IX Abissinorum	238	Metros V Bithynorum	50
Giuli IV & V Saxonum	169	Miazia VIIII Abissinorum	238
Giumadiju III & I V Hegiræ	138	Miccaihuicintli VIII Mexicanorum	224.c
Glugmaanet V Danorum	169	Muharram I Hegiræ	138
Gorpiaus XII Syromacedonum	50	Munychion X Atheniensium	33
Halegmonath I Saxonum	169	Musri XII Elkupti	238
Hamal primus cælestis Muhammedanorum.	270	Muzan VII cælestis Muhammedanorum	270
Hamle XI Abissinorum	238	Nahase XII Abissinorum	238
Harvvatis X Armeniorum	215	Navvasari XI Armeniorum	215
Hatemuztli XV Mexicanorum	224.d	Nisan VII Iudeorum 105. VIII Samaritarum	
Hathur III Elkupti	138	Solaris 243. VII Syrorum	95
Hatuncuzqui aymoray VI Peruanorum	171.d	Nouember XI Romanorum. <i>passim.</i>	
Hauth XII cælestis Muhammedanorum	270	October X Romanorum. <i>passim.</i>	
Haziran IX Syrorum	95	Ornumaahtet XI Danorum	169
Heçoztli XI Mexicanorum	224.d	Pachon IX Nabonassar	198
Hekatombæon I Atheniensium	33	Pachtli XI & XII Mexicanorum	224.d
Heraclæus VII Bithynorum	50	Panemus X Syromacedonum. 50. VIII The-	
Heræus III Bithynorum	50	banorum	55
Hermæus II Thebanorum	50	Panqueçaliztli XIV Mexicanorum	224.d
Hermius I V Bithynorum	50	Paophi II Nabonassar	198
Hippodromius VII Thebanorum	55	Pape II Elkupti	238
Hoemaanet X Danorum	169	Parinahat VII Elkupti	238
Homaraymi Punchaiquis XI Peruanorum	171.d	Parmuda VIII Elkupti	238
I Hoostmaanet XII Danorum	169	Parthenon XII cælestis mundanus	313
I Hueipachtli XII Mexicanorum	224.d	Paschunes IX Elkupti	238
Hueitecuilhuitl VII Mexicanorum	224.c	Payni X Nabonassar	198
Hueitozçutzli III Mexicanorum	224.c	Periopius XII Bithynorum	50
Huri XII Armeniorum	215	Peritus V Syromacedonum	50
Hydron V cælestis mundanus	313	Peune X Elkupti	238
Hyperberæus IV Græcorum Macedonum, pri-		Phamenoth V II Nabonassar	198
mus Syromacedonum	50	Pharmuthi VIII Nabonassar	198
Iachathith VI Abissinorum	238	Phurdin I Iezdegird	211
Januarius primus Romanorum. <i>passim.</i>		Posideon VI Atheniensium	33
Ichthyon VI cælestis mundanus	313	Pyanepson IV Atheniensium	33
Ijar VIII Iudeorum. 105. IX Samaritarum So-		Quenilis idem Julius VII Romanorum. <i>passim.</i>	
laris	243	Quus X cælestis Muhammedanorum	270
Ijor VIII Syrorum	95	Rabiū III & IV Hegiræ	138
Jul XII Syrorum. 95. primus Samaritarum So-		Ramadhanu IX Hegiræ	138
laris	243	Rayme primus Petuanorum	171.c
Julius VII Romanorum. <i>passim.</i>		Regiabu VII Hegiræ	138
Junius VI Romanorum. <i>passim.</i>		Rethmonath VII Saxonum	169
Izcalli XVII Mexicanorum	224.d	Sahabu VIII Hegiræ	138
Karkinon X cælestis mundanus	313	Sahami primus Armeniorum	215
Kton VII cælestis mundanus	313	Sane X Abissinorum	238
Lenzon XII Thebanorum	55	Sartan VIII cælestis Muhammedanus	270
Leonton XI cælestis mundanus	313	Schebat V Iudeorum 105. VI Samaritarum So-	
Lida XI & XII Saxonum	169	laris	243
Lous XI Syromacedonum	50	Scheheriz VI Iezdegird	211
Mæmaæterion V Atheniensium	33	Schevalu X Hegiræ	138
Magabith V II Abissinorum	238	Scirrhophorion XII Atheniensium	33
Mahic V Armeniorum	215	Scorpion II cælestis mundanus	313
Maimaanet IX Danorum	169	Sebin X Samaritarum Solaris	243
Maius V Romanorum. <i>passim.</i>		Seemaanet II Danorum	169
Mani	587.b		

September

I N D E X.

September IX Romanorum. passim.		
Sextilis, qui & Augustus VIII Romanorum. passim.		
Sivvan IX Iudæorum	105	
Slachtmænet III Danorum	169	
Solmonath VI Saxonum	169	
Stratius X Bithynorum	50	
Sunbal VI cælestis Muhammedanorum	270	
Tamuz X Iudæorum 105. X Syrorum 95. XI Samaritarum Solaris	243	
Tauron VIII cælestis mundanus	313	
Tebeth IV Iudæorum 105. V Samaritarum Solaris	243	
Tecuiliuicintli VI Mexicanorum	224.c	
Tenauatiliztli X Mexicanorum	224.c	
Tepupochuilitzli IV Mexicanorum	224.c	
Thargelion XI Atheniensium	33	
Thaschas IV Abissinorum	238	
Thaut II cælestis Muhammedanorum	270	
Theri II Armeniorum	215	
Thir IV Iezdegird	211	
Thoth I Nabonassar	198	
Thûth I Elkupti	238	
Tikmith II Abissinorum	238	
Tir V Abissinorum	238	
Tistri I Iudæorum 105. II Samaritarum Solaris	243	
Tistrin I & II Syrorum	95	
Titith X-VI Mexicanorum	224.d	
Tlacaxipeualiztli I Mexicanorum	224.b	
Toxon III cælestis mundanus	313	
Toxcalt IV Mexicanorum	224.c	
Tozçutzli II Mexicanorum	224.c	
Trimilchi IX Saxonum	169	
Tube V Elkupti	238	
Tzepharu II Hegira	138	
Tybi V Nabonassar	198	
Vchpaniztli X Mexicanorum	224.c	
Weydenmonath XII Saxonum	169	
Véymiccaihuitl IX Mexicanorum	224.c	
Wintifyllith II Saxonum	169	
Xanthicus VII Syromacedonum	50	
Yapaquis nonus Peruanorum	171.d	
Zygon I cælestis mundanus	313	
Meredin ciuitas	fr.13	
Merkedonius	10.d.11.a.176.c.d.441.b	
M E R K. in Fastis	177.a.441.b	
Merkedona Dea	177.a	
Mero	577.b	
Merodac	393.a.c.394.b.c.d.fr.18.47	
Merodac Ptolemæo μερδανούς	fr.22	
Merodaci annus primus in 27 Nabonassari 10 pr. 18.19	10	
Merovveus rex Francorum	612.c.d	
Meschach	577.c	
Mesori	391.d	
Metonis sæculum	72.d	
Meton aquilex	ibid.	
Metonica anni definitio	6.pr.28.29	
Metonici cycli initium a Solsticio	76.a.b.c	
Metonis obseruatio solstitialis ἀναγράφει	292.d.410.a	
Mexicana lingua caret literis B.G.R.S.	226.d	
Mexicani die ultima Rotæ frangebant omnia fictilia, extinguebant ignem & lumina	226.c	
Mexicanis anno Christi 694 quatuor soles perierant & quintus inibat	226.c	
Mexicani ultimam noctem Rotæ vigilabant pu-		
tantes eam extremam esse Mundi	ibid.	
Mexicani die primo Rotæ nouæ in choreas & ludicra dedebant se	ibid.	
Mexicanorum numerus non excedit quinarium		
226.d		
Migrationes Kal.Iuliis	759.c	
Milyas	fr.44	
Minyas	fr.44	
Miscelli ludi	479.c	
Miscellanea ludi	479.c	
Misna	655.b	
Mispharmutosis	391.d	
Mithra Sol	588.a	
Mizquintli. Mors VI dies mensis Mexicanii		
224.c		
Mochus Phœnix	fr.26	
Modranecht	16.c.170.a	
Moses vnde dictus	fr.48	
Motus trepidationis fabulosus	286.c	
Muhammedani neomenias ex scripto indicunt 6.pr.36.37		
Muhammedis fuga initium annorum Arabicorum		
136.a.b		
Muhammedes quando natus 136.c. eius obitus ibid.& 137.c		
Muhammedes simia Christianorum	136.b	
Muhammedis Pascha duplex	144.b	
Muharram primus	518	
Mundi conditus 366.a.b. ab æquinoctio autumnali	368.c.d	
Muse filius Nutzit dux Arabum	622.b	
Musteraka	7.b.188.c.294.c	
Mut Pœnis est Pluto	fr.31	
Mysteria Anthesterionis	30.a.b	
Mysteria trieterica & pentaeterica	29.c	
Mysteriorum tempus	418.a.b.c	
N		
Nabo vel Nebo	392.d.577.b	
Nabonassar idem qui & Baladan	fr.47	
Nabonassar & Nabolassar idem	fr.9	
Nabonassari initium	391.d.392.a	
Nabonidus 578.c.579.a.c. fr.15. regnum capessit ut anno 190 Nabonassari fr.15. Medes a Daniele & Megathene vocatur fr.16. intra Borsippi munimenta sese continens oppugnatur a Cyro fr.16.21.deditio facit fr.16.18. admodum senex decedit	fr.19	
Nabopolassar rex Chaldaeorum pater Nabuchodonosori 9.pr.41.397.a. fr.9.19.23. eius duplex epocha. 397.a. annos 29 solidos imperavit 12.pr.41.fr.11.regni sui anno 30. obit 13.pr. 29.30.fr.11.33		
Nabopolassari annus primus est 12 Nabonassari	13.pr.3.fr.9.23	
Nabopolassari epocha vitur Ezekiel initio Prophetie suæ	398.a	
Nabuchodonosor pro Nabonassar interpreti Arabi Almagesti 393.d.394.a.b. pro Nabopolassar apud Iosephum	13.pr.40	
Nabuchodonosor imperare cepit anno patris decimo octavo 140 Nabonassari 13.pr.2.fr.10. 33.36.Babylonem mœnibus circumdat 37.pr.40. 41.fr.13.alienato intellectu in deserta sese abdit 37.pr.38.variæ illius victoriae fr.11. bellum per prefectos administrat fr.11. modum agri Iudæis ad flu-		

I N D E X.

ad flumen Cobar assignat fr.12. Tyrum expugnat frag. 36. moritur anno 183. Nabonassari, quum 43. annos regnasset	fr.14	Ninus quot annos regnauerit	fr.41
Nabuchodonosori annus XIII apud Ezekiel fr.23. si.annus II in Chaldaea	fr.51	Ninyas	fr.43
Nabuchodonosori duplex epocha 10. pr. 5. 12. pr. 39.13. pr.8.19.20.14. pr.1. & seq. fr.10		Nisan feria septima incipiens 6. pr.8. feria prima 6. pr.9.12. feria quinta 6. pr.12	
A Nabuchodonosoro ad Ester reginam, non minus quam tres generationes fluxere	592.a	Nisan anni excidij Hierosolymorum	6.pr.24
Nabulassar pro Nabopolassar apud Iosephum 13. pr.34.35. &c.		Nisan Exodi cœpit feria quinta	10.p.37
Nabuzardan	fr.11	Nisan Exodi neomenia conueniebat cum neomenia kitionos	14.pr.29
Natali Dominico Pascha sequens indiculis notabantur	541.d	Nisi 7.b. Serpens in Hieroglyphicis	194.c
Naui, quartus, lingua Mexicana	226.c	Nit	577.d
Natalis Dominici celebratio in XXV Decembris a Latinis sero tandem ad Græcos transiuit	543.d.544.a	Nitocris vxor Nabuchodonosori Alyattis filia	
Neapolis Græca vrbis	477.c.d	Nitocris Babylonem a Semiramide inchoatam absolvit	fr.14.41
Neapolitanum ludicum Augustale quo anno Olympiadis celebrabatur	478.a.b	inter Nitocrim & Semiramidem quot anni interfuerint	fr.42
Neko	577.b	arca Noe vbi substiterit	fr.44
Nechao Satrapes Ægypti cur appelletur	fr.10	Noe ονοματος appellatus	fr.44
Nechao tributum Iudeæ indicit	fr.10	Nonæ	173.c.d
Nechao an interfecitus a Nabuchodonosoro anno 4 Ioiakim	11. pr.7. fr.10.45	Nonæ nulli Deo dicatae	174.c
Nego	577.b	Nouilunium Tahu	631.c
Neharmalca	399.c fr.13	Nouilunia tripliciter considerantur	9.d
Nehemias ad tempora Alexandri peruenit	588.c	Nouilunij ac plenilunij tempora Panegyricis ludi. ris. deligebant	3.pr.17
maior 120. annorum decessit	595.c	Nouus annus, dies brumæ	440.a.b
Nehemia duo	43. pr.11.12. &c.60.4.a	Nox mater astrorum	443.c
Nemeacus agon trietericus	3.pr.18.19.53.c	Numerus apud Mexicanos quinarium non excedit	226.d
Neomenia mensium sacra	223.c	Numerus aureus Kalendario annotatus a temporibus Dionysij Exigui	234.c
Neomenia duplex χριστιανικη & πολυτελη	28. pr. 22. 23	Numerus pluralis pro singulare Hebræorum more	fr.17
Neomenia Tisri nunquam in fériis I, IV, VI. 131. a		Nundinarum causa compreendinatio festi Romanis priscis	7. a.459.c.d.460.a.b.c.d
Neomenia Nisan nunquam in fériis II, IV, V. I.	131. a		
Neomeniarum Iudaicarum fériæ in XIII cyclis redeunt in orbem	132.c		
Neomenia tripliciter a veteribus usurpatæ	9.d		
Neomenias ex scripto indicunt Muhammedani 6.pr.36.37			
Nephelæ Aristophanis	82.a	OCEANI enneadecaeteris	170.c
Nergal	577.c	Oceloti, Tigris, XIV dies mensis Mexicanæ	224.d
Nergel Idolum 579. b. fr.15. Idolum Cuthæorum	663.a	Ochos	587.b.c
Neriglissororus Hevvilmerodachum interficit 34. pt.1.2. fr.15. se pro tute filij in regno gerit ibi.		Ochos oarses	fr.20.587.c
Neronis Imp. initium 468. cædes	469.a.b	Ochos axures	fr.20
Neronia agon	469	Ochri	577.c
Neruæ Imp. initium	487	Ochsoares	fr.20
Neschtoch	577.c	Octaeteris 28. diæta est etiam enneaeteris	68.b
Nesi	188.c.194.c	Octaeteris Cleostrati 64.b. Harpali 66.a. Eudoxi	4.pr.39.69.a
Netzar	577.c	Octaeteridis Elenchus	71.b
Neuruz 8.pr.17.16.a. quid 206.d.208.a.b.295.a		Octaeteris Paſchalis	151
Neuruz antiquissimum Chaldaicum	fr.40.41	Octauam sphæram secundo motu moueri primus suspicatus est Hipparchus	284.a.286.a.b
Neutuz elſultani Gelali	303.c.d	Ogdoas Romanorum	9.c
Neuruz harirath, seu Nabonassari	296. a.b. fr.41	Olin. Temperamentum. XVIII dies mensis Mexicanæ	224.d
Nicaso Sanballetis filia	43.pr.33	Olympias	3.pr.27.35.36.24.d
Nicenus confessus	507	Olympias dicitur etiam Tetrapentaeteris	51.c
Niceteria	457.b	Olympias prima 23 die Iulij celebrata	15.pr.35
Nicopolis ab Aug. condita	456.d	Olympias pro lustro Juliano, non pro lustro Olympico Elidensium	20 pr.20.183 a.b.c
Nini epocha	fr.41	Olympiadum primum ludicum	382.c. quo die obibatur
Niniue primum solemnium mobilium apud Æthiopias, Syros & Ægyptios	699.b.c	Olympiadum mysteria	16.b.179.d.180.a
Ninus vrbis ad Tigritum sita	fr.42	Olympici lud.cri tempus solus docet Pindarus a	
		pr.36.37.3.pr.7.15.pr.39	
		Olympicum ludicum ipsa Lunæ plena lampade	
		celebrabatur	3.pr.6.15.pr.40.13.b.25.a
		Olympicum agonem intermissum instauravit	
		Iphitus	

I N D E X.

Iphitus	382 c	Quartum	558
Olympiades fixæ in anno Iuliano sub Imperatoribus	384. a	Quintum <i>xai saupéorwv</i>	26.pr.7.561.fr.54
Olympia Hadrianalia Athenis	480.b	Pascha a Christo anticipatum	567.2
Ome , secundus , lingua Mexicana	226.c	Pascha cōmedit Christus 13. Nisan civilis, 14.Luna. 28.pr.19.20.in die <i>εν οἴδη δέκα</i> 28.pr.24.25	14. Lu-
Omer <i>θρῆνος</i>	557.c	Pascha Muhammedanorum duplex	144.b.c
Omri rex Samariæ cōp̄it regnare anno 578. ab		in Pascha turbatio facta anno 546	20.pr.7
Exodo 38.pr.35.36.a conditū templi octagesimo octauo	fr.28	Paschale magnum Victorini	404.a.b
Onomacriti poēsis est , quæ Orphei nomine circumfertur	10.a.fr.47.48	Paschales secundæ mensæ	572.2
Oportere & Necessarium esse	28.pr.35	Paschatis celebrandi ritus	570.& deinceps
Orbis pro periodo	57.b	Pascha dicitur annus nouus	6.b
Orgia Bacchi	3.pr.18	Paschunes	240.b
Ormida	214.a	Paulinus natus Burdigalæ	24.pr.12
Oromazda , I dies mensis Persici	207.a	S. Paulus Gamalielis discipulus	630.c
Orosio de annis Vrbis male creditur post tempora Diocletiani	512.d	Payni	391.d
Ortus stellarum duplex	292.a	Peloponnesiaci belli initium	410
Osen vel Osn	577.c	Pentaeteris	382.b.d
Ostanes rex Babylonis	47.pr.3	Pentecoste	26.pr.39.27.pr.6
Ostenta horatia	5.c	Pentecostes solenne VI Sivyan	108.2
Ostia numero singulare	447.d	Pentecoste etiam vocatur totum interuallum a	
Otho Imp.	473.a	Dominica Resurrectionis , ad solenne Pentecostes	697.b.c
Othmen filius Vfen	210.c.d.295.c.522.d.523.a	Pentecoste prima a Domini Resurrectione incidit in diem Dominicam	27.pr.33.28.pr.15
Oxalla Hispanorum putum putum Arabicum. i. o si velit Deus!	ft.33	16.&c.ft.54	
Oxyares	32.pr.38.33.pr.8.41.pr.18.587.c.fr.20	Penteris inepite pro Pentaeteris	382.d
Ozumatli , simia , XI dies mensis Mexicani	224.c	Periodi Lunares emendatae	325

P

PACHON	391.d	Periodo Calippica Seleucidæ & Seleucidarum cīdico Iudæi vſi	6.pr.23.24.&c.ft.53
Pad	577.d	Periodus Romana annorum XXII	179
Padufa	370.a	Periodus Calippi 86. a.91.421.Attica 87.b.c.422.d	
Pagomen	692.d.693.a	Alexandrea	422.b.c.d
Pal	577.d	Arabum hebdomadica XXX annorū 139.a.b	
Palilia Varroniana Palilibus Catonianis vno anno vetustiora	16.pr.14.386.d.387.a	Arabum Hagarenorū	110
Palilitium fidus	184.b	Bithynorum	50
Paratetos liber Iesu Sirach	434.a.b.c	Bonziorum	19.d
Panathenæa Athenis celebrata	408.b.77.Διατέλη εἰπομένων	Chaldæorum ad sola Genethliacorum themata usurpata	5.pr.7.8
Paratheca maiuscula	3.pt.27	Delphorum Pythica	51
Panegyricis Iudicris nouilunij ac plenilunij tempora deligebant	3.pr.17	Dionysij Exigui & Victorini	157.300
Paophi	391.d	Hipparchi	19.a.b.109.b.initium 110.a
Paradisi topographia	369.d.370.a.b.c	Laconum	57
Paradoxi agonistæ , histriones	483.b.c.d	Macedonum Olympia 47. Alexandria	48
Parapegma		Magorum	19.c
Atticum Harpalii	68.b	Mexicanorum	19.c
Cleostri	65.c.d	Persarum Salchodai	19.c
Affyrium	98.d.267	Sinarum	19.d
Abderitanum Democriti	167.b	Samiorum	58
Calicutenium	353.525	Syracusana	56
Hipparchi	110.b	Thebana	54
Oenopidæ	168.a	Theophili & Cyrilli	157
Parapegma Atticum	248	Periodus Syromacedonum duplex. Tetraeterica & Lunaris	94.b.428.d
Parapegma Philadelphi Dionysianum	268	Periodus magna annorum 700 Aegyptiacorum	
Parapegma Muhammedanorum Orientalium		2.pr.17	
Parasceue	7.pr.22.23.&c.26.pt.16.17.pr.8.9	Periodus magna Gelalæa 648 annorum	305
Parasceue Iudaica quatenus definitur	569.c.d	Periodus annorum 7980 Iulianorum	2.pt.21.22
Paschatum quinque a baptismo Christi		Persæ momentum veris obseruabant	304.a
Primum	553	Persarum Chronica	fr.43
Secundum	555	Persarum regum series in Daniele , Esdra , & Nehemia 593.c.in Aeschylō	590.a.b
Tertium	557	Persarum reges imperium ineuntes mutabant nomina	580.a

Persecutio Christianorum Diocletianæ 498
Neroniana 470.471
Perfica

I N D E X.

Persica nomina simplicia	587
Persidis regum acta in diphtheras relata	fr. 42.
43	
Persidis sapientes octo annum Gelali condiderunt	
Petra Regia Arabum	304.a.b
Phar	III.b
Pharisæi	577.c
Pharmuthi	538.d
Pharn	391.c.d
Pharsam	587.a
Pheles	587.a
Phetima prophetissa	38.pr.13
Phil	271.a
Philippus Tetrarcha	577.d
Philippi ieiunium Moschouitis	463.a
698.a	271.b.
Philochorus de Metone	75.c.d
Philosophi Chaldaei	ft.11
Philostratus contra Gazam defendit	30.c
Phœbadius Aginni Nitiobrigum episcopus	24.
pr.14	
Phœnices Deos suos ex vetustis Hebreorum libris mutuantur	fr.27.28.38
Phraortes	fr.42
Phrurdin. XV dies mensis Persici	207.b
Phrurdin Gelali primus	526
Phrurdin Iezdegirt primus	521
Phul	577.c
Phurim	646.c
Pilatus	541.a
Pindarus quando natus	407.d.408.a
Pindarus solus docet tempus ludicri Olympici	2.pr.36.37.3.pr.7
Planetariarum horarum ratio	8
Planetas apparere die suo vulgus apud Veteres credebat	47.pr.5
Plenilunij ac nouilunij tempora Panegyricis ludi cris deligeabant	3.pr.17
Plinthior	691.b.c
Pluralis pro singulari Hebraico more	fr.17
Pluto Pœnis Mut dicebatur	fr.31
Poculum hymneseos	573.b
Pœni lingua mere Hebraica aut proxima vñ	
fr.31	
Pœnolus Plauti	40.pr.15
Pollentia vrbs Liguriaz	514.c.d
Polus mundi diuersus à Polis parallelorum	285.
& deinceps	
Pompeiacus , locus ad ciuitatem Aginnensem	
618.b	
M.Porcius Cato primus Rom. tempora inuestigavit	355.a.b.386.b.c
Polideon 31.32. per totum: Mensis embolimus	4.pr.19.20.18 a.34.a
Prælum nauale ad Salamina.	407.b
Prælum ad Gaugamela	421.a.422.b
Prestegianus non est Æthiopum rex	679.b.c
Primatio , pro, prima Luna	335.a
Probi Aug. initium	493
Profatius Iudæus	287.d
Proseuchæ in nemoribus collocatæ	fr.25
Proseuchæ an differant a synagogis	fr.25
in Proseuchis serebantur arbores	fr.25
Prosper Aquitanus episcopus Reiensium in secunda prouincia Narbonensi	25.pr.3.4
Prouerbium ſupradic Kapis, ut it' Avſtrenia	30.b
Pſammitis	fr.45
Pſammiticus regnat post Necho annos sex	III
pr.8.9	
Ptolemæus nomen commune regibus Ægyptiacis	
Ptolemæus Euergetes	268.a.b
Ptolemæus Philadelphus	268.a.b.433.c
Ptolemæus Philometor	435.a
Ptolemæus Philopator	597.a
Ptolemæus affinis Hyrcani	375.a
Cl.Ptolemæi. obſeruationes æquinoctiales	false
propter organa	490.b
Puteoli Colonia quando deducta	386.a
Pyanepſion	31.d.32.2
Pygmalion	38.pr.5.16.fr.29.30.33
Pytheas Massiliensis	284.d
Pythia ludi 51.52. ab initio eneacterica- Apollini attributa	3.pr.33. ibid.
Pythias	51.52
Pythius agon	supradic quando primum institutus
52.c	
Pythodemus archon	416.a
Pythodorus archon	76.a
Q	
QuADRANS	195.d
Quadrantes Lunares	377.b.c
Quadriennia Consulū in Fastis	383.c.4.05.a
Quadriennium character ciuilis anni Ægyptiaci vagi	2.pr.15
Quattuordecimani	151.b
Quiavil. Pluua. XIX dies mensis Mexicanī	
224.d	
Quingenti magistratus Athenis	25.d
Quinquennalia	27. pr.5.501.a.b.c
Quinquennium & quinquennale ſpatium differunt	53.d
Quipſones	ft.32
R	
R A C B A	697.a
Ram, XVII dies mensis Persici	207.c
Ramadhan	349.350
Rāmiad XXIII dies mensis Persici	207.c
Rāſch: XIIII dies mensis Persici	207.b
Rauenna Colonia quando deducta	386.a
Reges Babyloniæ & Persidis in expeditionem profecturi filios reges declarabant	13.pr.9.10
Reges Babyloniæ imperium incuntes mutabant nomina	580.a
Regij tempus quomodo collegit Cato	355.b
Regium flumen	399.b.c
Regium Lepidi in Æmilia	25.pr.7.8
Regum Babyloniorum initia a Chaldaeis notata in obſeruationibus eclipticis	II. pr. 25. a Beroſo notata
Regum initia diuersa	27
Regum veterum Macedonum effigies capitis Leonini ſpolio induitæ	10.pr.4.5
Regulares dierum	426.c.d
Reiensium episcopatus, Ries	777
V y v	25.pr.4

I N D E X.

Kefiduum Epactarum	779	Sardanapalus	fr.40.42
Retzar	577.c	Saturnalia matronalia	173.2
Rhodia vitis	571.c.d	Saturni varia cognomina apud Phœnices	fr.39
Roma a Gallis capta. 414.b ab Alarico	517	Saxones & Dani veteres ex affectibus Oceani	
Romæ conditus	386. & deinceps	annum & menses suos Lunares designabant	
Romani orbis descriptio	23.pr.16	169.b	
Romuli excessus	395	Scenopegia quando celebranda	15.pr.6.&c.fr.54
Ros	587.c	Schadran	577.b
Rota Mexicana	216	Schadrach	577.c
Rus	587.c	Schahariuz. IV dies mensis Persici	207.2
Rustis veteres Germani itinera notabant, vt Gal-		Schaichun periodus dodecaeterica	101
li Leucis	358.a	Schalman	577.b
S			
SABBATA duo concurrunt in Pentecoste & alias		Schar	577.d
6.pr.2.3.107.d.108.a.643.d		Schesch	577.d
Sabbata distinguntur a magnis diebus	7.pr.19.	Scheschach	577.c
20.&c.		Schetzar	577.c
Sabbatici septenarij annorum æra Iudaicæ	14.	Schœnos mensura itinerum	358.2
pr.24		Scirrhophorion Calippi intercalaris	87.c
Sabbatici anni	2303 & 2310. ibid.25. & 26	Secundæ mensæ	571.c.d.572.a
Sabbatici anni hebdomadum initium vnde su-		Sedekiaæ annus primus quartus hebdomadis	10.
matur	15.pr.19	pr.23.fr.50.	
Sabbation siue synagoga an idem cum profeucha		annus Sedekiaæ capti Sabbaticus & 28 Jubilei	
fr.25		decimi octaui	fr.34.50.400.d
Sabbatum pro quo quis festo	223.c.451.a.b	Sedekias captus anno 158 Nabonassari	11.pr.13
Sabbatum Αποκάρων	25.pr.25.26.pr.3.557.b.c.d.	14.13. pr.5. periodi Julianæ 414. mense Loo	
fr.54		400.d.401.b	
Sabbatum Enoch	702.a	Seiani cædes quando	385.c.d
Sabbatum magnum	27.pr.1	Seleucidæ	6.pr.23.24
Sabbatum an μελλοντικα dici possit?	27.pr.9	Seleucus	428.c
Sabini in gente Sicinia	fr.20	Semiramidis maritus Assur, non Ninus	fr.43
Sac Dea apud Babylonios	fr.18	Semiramis quid significet	fr.43
Sacra enneacterica	3.pr.33	Semiramis totam Babylonem non construxit	
Sacra tetraëterica in idem 20ma Luna, non vi-		fr.13	
que in idem tempus Solis redibant	3.pr.30	Semiramis Babylonem inchoat, Nitocris absoluit	
Sacra trieterica	3.pr.18	fr.14	
Sacrificium quotidianum cessauit 17 Tamuz Hie-		Semiramis mille annis excidium Ilij antecessit	
rosolymis a Tito obfessis	fr.57	fr.40.41. quandiu vixerit & imperarit	fr.41
Sacrum Phariae	70.d	inter Semiramidem & Nitocrim quot anni inter-	
Sæculum	182.a.b.299.c	fuerint	fr.42
Sæculi Rœmani series in annis & lustris suis	18.	Semita σημαχθεια	641.c.665.d
298.& deinceps		Sen	577.c
Sæculum Gallicum	172.b	Senacherib rex Assyriæ	fr.43.46
Sæculares ludi	182.183	Senatus duo præcipui Athenis	61.c
Domitiani	486	Sepha	587.c
Seueri	491	Septenarij annorum computi siue æra Iudaicæ	
Philipporum Augg.	492	Sabbatici	14.pr.24
Ultimi	390.c.d	Septuaginta annorum captiuitatis Babylonicæ ca-	
Sahami Armeniorum	517	put a capto Iechonia sumendum 29.pr.19.30.	
Sai	587.a	pr.36	
Salchodai	208.b	Septuaginta anni completi cum Cyrus victor Ba-	
Salman	393.a	bylonem regressus est	fr.16
Salmanassar	fr.46.392.d.393.a	Serapis	fr.27.38
Salmanassar alias a Nabonassar.	392.d.393.a	Serma rex Malabar	526.2
idem rex Niniæ, non Babylonis	392.d	Seruacio Tungrorum episcopus	24.pr.27.28
Samaria vnde dicta, & quando condita	fr.28	Sesac vel Seschac Dea apud Babylonios	578.b.
Samaritæ Ægyptienses	663.b	fr.18. eius dies festi.	ibid.
Samaritæ colluicies gentium	661.a.667.a	Sethra	587.b
Sanbellites	43.pr.16.17.588.c	Seuerus Alexander Aug.	491.b.c.d
Sanchoniathon quando vixerit	fr.40	Sidonij Apollinaris Augustonemeti Aruernorum	
Saraceni vnde dicti	111.a.b	Episc. obitus 613.d. Epitaphium	714.a.b
Saraceni a Carolo Martello vbi & quando cæsi		Sidonij vnde dicti	fr.35
622.a		Sidonii & Tyriis non licuit iurare nisi ~~metas opus~~	
Sarapia mense Aprili	71.a	40.pr.5	

I N D E X.

Sigebertus Metensium & Remensium Rex	616.c
obitus	617.b.c
Siculi in gente Clælia	fr.20
Simeon solenne Æthiopicum	699.d
Simon Hycanus 436. a.b.c. a Iudæis Iohannes vocatus	16.pt.21
Sinx mensibus Lunaribus tempora sua describunt 118.d	
Sinas imperite Chinas Hispani vocant	366.b.c.
fr.29	
Sippa	fr.44
Siris Nilus	370.d
Siroes	523.c
Sisinnius, Martyrius & Alexander passi anno 403. 19.pr.27.28.29	
Sisithrus	fr.44
Socratis mors	413.c
Sol Deus Persarum	588.b
Sol Mithra	588.a
Sol qbtenebrascens sine defectu	442. a. b. c. 29.pr.1
Solaris defectio nulla fuit tempore mortis Iulij Cæsaris 442.a.b. neque mortis Augusti 465.b neque Neruæ	487.b
Solis extra ordinem caligatio	29.pr.1. 442.a.b.c
Solenne aut feria prima, aut feria sexta incidens 6.pr.3.4 &c.	
Solomon quando cœperit regnare	fr.29
Solomonici templi conditus 380.b.c. encænia 381.b	
Solomonis epistola ἡγετοῦ σημαντικα	fr.28
Solsticium a Metone obseruatum	76.b.c.409. 410.
Solsticium Sosigenis VIII Kal. Iulij	4.pr.28.29
Solstitialibus veterum obseruationibus & suæ dif- fudit Hipparchus	308.d
Solstitiorum & Æquinoctiorum puncta tunc vo- cantur	4.pr.25
Solstitiorum obseruatio difficilis	308.d
Solymos cur recentiores Iudæos appellarint	fr.12
Solymos non agnoscent vetustiores præterquam in Lycia	fr.12
Sophi Persa vnde dictus	523.c.d
Sosigenes	4.pr.28.29.266.a.c.d
Spa	587.c
Sportula in Prytaneo quid	457.c
Stantes liturgiæ interesse	698.b.c.d
Statius Papinius victus commissione Thebaidos 484.a.b	
Stella in cauda Cynosuræ	284.c
Stephani de Bonaire nobilis Aquitani longæua senectus	603.c
Stha Sthe	587.b
Stilicho Vandalus	32.pr.41
Stilichonis Consulatus II	514
Sulpitius episcopus Bituricensis alias a Sulpitio Seuero	24.pr.34.35
Sulpitius Seuerus Aquitanus 24.pr.25.26. Martini discipulus	ibid.36
Susiana sub Astyage imperio Chaldeorum adie- cta	35.pr.10
Synagogæ an a proœchis differant	fr.25
Syriæ rex pro Assyriæ & Assyriæ pro Babyloniam fr.13	
per Syros Iudæi intelliguntur	fr.10

Syzygia secundum Philolaum & Christianos
quosdam 166.b secundum Democritum 167.b

T

Taautes Phœnicius	fr.27
TABVLÆ ET LATERCVLÆ	
Æquationis Epactarum	342
Æquinoctij utriusque a nobiliss. Tychone Brahe in Dania obseruati	774
Angariarum Iudaicarum per totum anni con- textum	651
Annorum Tropici , & Astrici 291. Tropici in annis expansis 311. in annis collectis 312	
Annorum collectorum Rabbi Adda 276.277	
Annorum Iudaicorum per senos cyclos colle- ctorum	129
Appellationum dierum mensis Mexicanæ 224	
Appellationum dierum mensis Persici 207	
Canonis Hippolyti Episcopi	721
Canonij Paschalis ex emendatione Nicephori Gregoræ	330
Canonij Paschalis Maximi monachi	738
Characterismi mensium Iudaicorum	105
Characterismi Muhamram a coniunctionibus mediis	147
Characterismi omnium neomeniarum ennea- decaeteridis Metonicæ	79
Characterismi periodorum	79.87.95
Characterismi Tisri & qualitatis anni	132
Characterismi mensium Nabonassar , Arme- niorum, Iezdegird	218
Characteris mentium in annis Nabonassari, per Cyclum Solis Julianum	209
Conuertendi ostenta in sexagesimas	5
Conuertendi sexagesimas in ostenta	ibid.
Conferendi neomeniam Tisri Iudaici cum neo- menia Muhamram	142
Cycli Æthiopici	687
Cycli Epactarum προμηνίων	322
Cycli Gelalzi epactarum Lunarium	307
Cycli Gelalzi μεταμηνίων	307
Cycli Hipparchi, Calippi & Metonis colla- torum	109
Cycli Icosipentaeterici	193
Cycli Metonicæ Philippei	84
Cycli Paschalis Ecclesiarum Occidentis	156
Cycli Paschalis mendosi	164
Cycli Solaris vitiosi cum emendato comparati 231	
Cycli veterum Hebræorum	134
Cyclorum Julianorum & annorum Arabico- rum	121
Dierum hebdomadis Persicæ	8
Dierum hebdomadij Turcicæ	ibid.
Dodecaeteridis genethliacæ quinque idioma- tum	101
Dominicarum Paschalium Hippolyti	732
Duorum primorum mensium Alexandrinorum cum notis Residui Epactarum	154
Elenchi periodi Theophilii	158
Embolismi Neuruz Persici antiqui	210
Epactarum Tisri Iudaici	129
Festorum & ieiuniorum Antiochenorum	705.
710	
Festorum Iudaicorum	648.649
Yyy 2	
Gen-	

I N D E X.

Generalis nouiluniorum mediorum Thoth Nābonassar , Sahami Armeniorum , Phurdin Iezdegird , Alexandria	218	in mensibus Tetraetericis generatim	27
Harmoniaꝝ annorum collectorum	347.348	in mensibus Tetraeteridos Atticæ	34
Harmoniaꝝ annorum expansorum	345.346	Paschalium in 76 annis	341
Harmoniaꝝ mensium	349.350	Samaritarum in anno 1584 Christi	117
Hekkædecaeteridos Hippolyti Episcopi	153	Tisri Iudaici in annis 114 expansis	127.128
Hemerologium cælestē	316. & deinceps	Zygonos mundani in annis expansis	319. in annis collectis
Hemerologion anni Iuliani	232.233.234	Octaeteridos Clestrati	320
Icosipentacteridon collectarum	203	Parapegmatis Attici	248. & deinceps
Icosipentaeteridos Armeniacæ	217	P E R I O D I	
Icosipentaeteridos nouiluniorum Thoth Nābonassar	204	Dionysianæ magnæ	302
Icosipentaeteridos Iezdegird	212	Gratiæ & Iubileorum Æthiopicorum	701
Inueniendi Paschatis ex vſu Ecclesiæ Antiochenæ	716	Hagarenorum magnæ	112
Kalendarij Æthiopici	685	Hebdomadicæ magnæ Arabum	761
Literæ Dominicalis & Concurrentium	777	interkalationis Makedonij Romani	179
M E N S I V M		magnæ seu ſeculi Mexicanorum	226
Aetiacorum	238	Neuruz Gelali	305
Ægyptiorum	198.238	per annos expansos	769.770
Æthiopum	238	Syrorum Alexandriæ	96
Atheniensium	33.48.50.91	Plinthij Æthiopici	687
Arabicorum	110	Redigendi annos Arabicos in Julianos , & contra	141
Armeniacorum	215	Sabbatorum Pentecostes	557
Armeniorum & Iezdegird	767	Sacculi Romani	183
Bithyniorum	50	Tekupharum Iudaicarum Julianarum	246
Cælestium	313	Terminorum Paschalium Dionysij Exiguī	162
Cælestium Muhammedanorum	270	Terminorum Paschalium Hippolyti Episcopi	732
Cauorum Harpalii	67	Terminotum Tekupha R. Adda in annis cycli Iudaici	280
Chaldaicorum cum Syromacedonicis Alexandriis collatorum	99	Traductionis Epagomenarum Iezdegird	521
Diluuij	371	Triacontaeteridos Arabicæ	139
Gelalæorum	305	Trium æratum	747
Hegiræ	138	Tamuz 17 fatalis Hierosolymis	fr.57
Iezdegird	211	Tark ſive Tarik dux Arabum	622.b
Macedonum	48.84.91	L. Tarrutius Firmanus	238.a.388.c
Mexicanorum	224	Taxilli pyramidibus ſuppositi	fr.13.14
Peruanorum	171	Tebith	291.a
Philippeorum Metonicorum	84	Teboch	95.a
Prytanias Macedonum & Atheniensium	91	Tecpathl. Cochlear. XVIII dies Mexicanorum 224.d. IV annus Rotæ Mexicanæ	226
Romanorum veterum	175	Teglath	577.b
Samaritanorum Solarium	243	Tekupha	246.a.b.c.d.247.2
Saxonum & Danorum	169	Tekupharum doctrina	128.c.d.635.a.b.c
Surianorum	714	Tekupha R. Adda	279.b
Syromacedonum 50.241. Syrorum	95	Tekupha veteranum Iudæorum in 7 Octobris	fr.41
Metonicæ	82	Tempetas	4.d
N E O M E N I A R V M		Templi Solomonici conditus	380
in annis Iezdegird & Armeniorum , per cylum Solarem Julianum	216	eius encænia 381. excidium	400
mensium Iudaicorum ex qualitate anni	133	ex Templi adytis vox audita HINC MIGR EMVS	23.pt.36
Metonicatum in mensibus Julianis	80	Templum in monte Garizin	43.pr.18.19
Muharram in Lunationibus Dionysianis	140	Tempora retro ab aliqua epocha notare lubricum est	2.pr.26.27
Octaeteridos Harpaleæ in singulis annis	67	Tempus quid	625.b
Periodi Atticæ in mensibus Julianis	43.44	Tempus ἀδηλον , item μυστικὸν ſive ἡραῖον	355.a
Periodi Calippicæ	89.90	Terik dhilkarnain	95.b
Primi mensis Elidensis in annis periodi Olympicae	38	Terik Aliscandria	95.b
Prytanias Calippicæ in mensibus Julianis	260	Terminalia	177.b
N O M I N V M P R O P R I O R V M		Termini Paschales , eorumque methodus	779
Dierum in mense Persico vetere	207	Tessareskædecatitæ	150.b.c
Affyriorum	577	Eorum cycleus fuit merus Iudaicus	150.d.
Chaldaicorum	577	Tessareskædecaeteris Paschalis	151
Persicorum	587	Tesseræ , quibus luditur in toto orbe nōuo , non habent niſi puncta quinque	226.d
N O V I L V N I O R V M		Tetracte-	
annicælestis in annis expâſis & collectis	319.320		

I N D E X.

Tetraeterica sacra eodem Lunæ tempore semper obibantur	3.pr.26.27	Tribus Atticæ decem	25.d.62.2
Tetraeteris Græca	13.b.24.d.27.a	Trībutum Iudaicum	fr.25
Tetraeteridos Græcæ commoditas	376.c	Trieterica sacra	3.pr.18
Tetraeteridos Atticæ initium a III anno Te- traeteridis Olympicæ	43.a	Trieteris vnde	298.c.d.382.2
Tetrapentaeteris	51.c	Trieteris alternis in nouilunium & plenilunium incurrebat	3.pr.24.25
Thales Milesius primus æquinoctiorum doctrinam aperit	283.c	Triliida	170.b
Targelia	53.c	Trimilchi	169.d
Theagenes Reginus vetus temporum scriptor	402.c	Triumphus Dacicus Traiani	488.b
Thebach, mensis	95.a	Tuba Neomenia indicebantur apud Hebreos	224.a
Thebarum Boeotiarum excidium & deinceps	417.d	Tubæ clangor	6.pr.1
Thena	587.b	Tycho Brahe nobilis Danus summus Mathematicus	773.b.c
Theodosij senioris obitus	383.d	Tyri Homerus cur non meminerit	fr.28
Therapeutica vita, ascetica	539.b	Tyri Babyloni stipendiarij inde regem arcessunt	fr.36
Theudas	540.a	Tyrinis & Sidonii non licuit iurare nisi ~~matet~~ spes	40.pr.5.fr.28
Theudebertus Theuderici Metensium Regis F.	615.d.616.a	Tytiorum annus	8.pr.31
Theudericus Metensium rex	615.c.d.616.a	Tyriorum epocha	437.b.c
Theudvvaldus Metensium rex	616.a	Tyriorum & Sidoniorum lingua Hebraica	40. pr.1.fr.31.32
Thir	587.a	Tyro excidium minatur Ezekiel	fr.18.34.35.37
Thirchusch XI dies mehfs Persici	207.b	Tyrus vetustissima Romanorum Colonia	437.b.c
Thiri	587.a	Tyrus quando condi cæpta	fr.28.29.40
This	587.b	Tyrus bis a Nabuchodonosoro cæpta	39.pr.28. 34.fr.11.33.34.36.37
Thomæ Apostoli Fanum in India	680.a	Tzad a Græcis difficulter pronuntiatum in Tau vertitur	fr.29
Tho h Augustorum Attiacus	454	Tzintzom Rex Sinarum perpetuo longissimo mu- ro Sinas a Tartaris disclusit	366.c
Thoth Nabonassar	391		
Thoth Philippi	423		
Thoth est Epimē	391. c.fr.27		
Thra	587.c		
Tiberij Cæsaris initium obitus	464.465		
Tiglath-Phul-asar rex Affyriæ	fr.43	V	
Tigris terminus Susidis ab Occidente	37.pr.20	V.	
Timocharis astrologus	88.a.b	Valens Genethliacus	587.b
Timoleon Carthaginenses maxima clade afficit	417.a.b	Valentis Aug. interitus	509.b
Tinæ pro Sinis	fr.29	Valentiniani senioris initium	384.b.c
Tisti feria tertia incipiens	6.pr.4.5	Valentiniani iunioris mors	512.c.d
feria secunda	6.pr.7	Valentiniani hæretici	513.c
feria septima	6.pr.10.11	Valerius Gratus	fr.38
Tisti neomenia cur a feria sexta incipere non possit	5.pr.41.42.6.pr.14.15	Varonis diligentia	540.c.d
Tithri	587.c	Vandalorum in Africam træctus	388.a
Titicei	fr.28	Vasense Concilium	612.b
Tituli & Indices temporum	358.b	Vasio Vocontiorum, Vaison	25.pr.8
Titus Vespasianus	475	Vætenses	25.pr.9.10
Tityi	fr.28	Vætius episcopus	25.pr.15
Tochtli. Cuniculus. VIII dies Mexicanæ mensis 224.c. II annus Rotæ Mexicanæ	226	Vencientis episcopatus in secunda Natbonensi	25.pr.16
Tohu	631.c.d.ft.27	Veneralia	25.pr.20
Toletanæ linguæ quarta pars mere Arabica	fr.33	Veneris dies veteribus Arabibus sacra	184.c
Tona, lingua Mexicanorum Luna	225.b	c.d	519.
Tonaticus Sol Mexicanus	225.c	Venus Chobar Arabibus	520.b.c.fr.27
Tonelli Sol	225.c	Vespasianus Imperator	472.c.d
Traiani Imp. initium	487.c.d	Vicennalia Constantini Magni	21.pr.5.507.c.d
Translationes feriarum Iudaicarum	5.pr.26.27	Victorini periodus magna	160.a.b
6.pr.20.21.&c 25.pr.40.128.d.131.b		Victor Episcopus Rom.	156.b
Translatio Lunaris, politica, & mixta	128.d	Victor Capuanus Episc.	160.c
131.b.c		Vigilia 5.a quotuplex	ibid.
Translationis astronomicæ caussa triplex	132.a	Vinalia	184.c
Triacontaeteris Arabica	139.a.b	Vincentius Diaconus Aginnensis	618.b
Tribonianii error	177.d	Vinciacus locus	621.d
		Vino sacerdotes Iudei in templo abstinebant	
		ft.26	

I N D E X.

Vincium Nerufiorum in Alpibus Graijs metropolis

X

25.pr.21.22

Visere mysteria ἵνα πειράσθων

419.b

Visitatio Lunæ, φάσος μηλωοῦ

10.a

Vocales apices in lingua Hebreæ Masoritarum
inuentum

fr.25

Vocladum Piætonum

615.b.c

Vocladense prælium

ibid.

Vox audita ex adytis templi Hierosolymitani
HINC MIGREMVS.

23.pr.36

Vr Chaldæorum, id est, philosophi & sacerdotes
fr.11

Vr Chaldæorum dicta Camarine

fr.12

Vrbis anni sero a Romanis in Fastis notati
385.b.c.

Vrere, quid Horatio, & Statio

484.b

Vrie

fr.12

Vrim & Thummim

654.b

Vticensis episcopatus in prima Narbonensi, Vsetz
25.pr.14.15

W

WAHACH

294.c.521.d

Wahascht XXIX dies mensis Persici

207.d

Wai

587.b

Waft

587.c

XERXES idem qui Assuerus

41.pr.17.18.20

Xerxes Medus homo priuatus Darij pater

fr.20

Xerxis initium 406.d. transitus 407.a.b.c. cædes

408.c

Xuchitl. Rosa, XX dies mensis Mexicanii

224.d

Xylophoria solenne

649.c

Xystus pont. max.

fr.13

Y

YTHALONIM vualonuth

fr.10

Z

ZACHARIAS pater Iohannis Baptiste de plebe
sacerdotum

544.2

Zacharias Propheta sub Dario Noho

42.pr.17

Zar

577.d

Zata

587.b

Zero

587.a

Zerubabel

43.pr.6.7

Zinsdag Germanice Merkedonius dies

177.b

Ziu mensis

222.a.375.d.374.2

Zoroastres ζερούστρος

fr.20

Zorobabel

43.pr.6.7.595.b

I N D E X

INDEX

GRÆCARVM
VOCVM.

A

- A** Βάλε, Utinam
αἴσιοις αράβες
αἴδιστος
αἴσσας
αἴσχειας ιδω
αἴγαδιστοι
αἴγαροι
αἴγελοι
αἴγραιλει. i. σύ υπαίθρῳ οἰκουμητερῷ fr.59
αἴγανεις ιεροὶ quis
αἴγανες δειματίται αὐτ δειμαπάῖοι
αἴδια
αἴδιαντα αἴγων
αἴδωδος
αἴρεται ημέραι
αἴζυμα etiam Pascha vocantur
η τωρώτη τῷ αἴζυμων
εορτὴ τῶν αἴζυμων
αἴγιοντες θεός
αἴκη
αἴκινος ξπόλλων Nero
αἴδιαλκομένιος μήν
αἴλεκτροφωνία
αἴεσθαι μήν
αἴλιλατ τῷ φεγαρίου
αἴαποδιομος aequinoctiorum fabulosus 287.c
αἴαρεται ημέραι 7.c.13.c.26.b. fine Posi-
deonis 42.b.c.54.d.421.d.422.a
αἴδρωνίτιδες
αἴεσθαι μήραι
αἴθεστέραι
αἴχμα, αἴχμιται 680.c.681.a.682.b.c
αἴπετυμπονίθη. i. αἴπρετη fr.15
Ξπογραφαὶ δικε 540.a.b.c
Ξποκαταῖσον τῶν συζυγῶν veteres ve-
ram ηλιακινὸν Σύπιν εἶσε putabant
274.d
Ξποκερεῖος σελινίνς 9.d

- Ξποντοῖξεδαι 725.a
Ξπούρη 155.c
Ξποφρεῖς πέμπτη τῶν ἐπαγγεμένων 195.b
Ξποφρεῖς ημέραι 6.c
Ξπορίν Ophrias fr.28
αἴριμαι. Θ Persis Orcus 588.a
αἴριθμοις χρόνος 625.c
αἴρικέλης ποταμός fr.13
αἴρικεις θλυτέρᾳ τῇ ἐπαγγεμένων 195.b
αἴρικοι fr.11
αἴρικρέσια 7.c.26.b
αἴριδάμιθ πόλεμος 411.a
αἴσαρπα πρᾶγμα 646.a
αἴσερυμος 38.pr.12
αἴσιδαι Indaei 538.c
αἴσιγένειον αἴχημα fr.20.21.582.c.d
αἴσάρπη fr.39
αἴσαρτος ο δελαιασάρτη 38.pr.11
αἴτηρ αἴροπτη. seu δηροπτη fr.26.39
αἴτερδης οὐκαὶς non bene dicitur a Co-
pernico 290.d
αἴτερχων 247.b
αἴτυχός 479.b
αἴδοντος fr.32
αἴξομειώδες Oceanus 170.c
αἴχημα αἴσιγένειον fr.20.21.582.c.d
αἴχημα αἴγιπτος fr.21.582.c.d
αἴφαιρτος 33.b
αἴφαισμος οἴστερος in mense Nouembri
70.c
αἴρεις 412.c.587.b.c
αἴθιδης αἴχων 75.d.76.a

B

- Βαδεῖωες 38.pr.15
η Βαϊοφόεσ 649.a
Βαΐτυλ, Βαϊτύλια. fr.39
Βαΐτυλος fr.39
Βακτηίαη ηλία 247.a
Yyy 4 βαλεα-

Βαλεῖς αρθροί	38.pr.8.fr.29	ἀγετανίσμος ἐδδομάς	6.b
Βαρῖς castrum, palatum	fr.44	δίδεσχμον	fr.29
Βαρίδες naues prægrandes	fr.44	δίκερως Alexander 425. c.d.426. ετοῦ dein-	
Βασίλαι	39.a	ceps	
Βασιλέως	fr.35	δίμηνος Καρκίνος	57.c
Βαῦ	fr.27	δίον	243.a
Βδελυγματική ἔρημοφορεως sub Antiocho	584.c	διενύσια κατ' αὐτὸς 29.b. κατ' αὖ ibid.	
d. unde incipit	ibid.	αρχαῖα 30.b. σὺ λίμναις	ibid.
Βεβλαρινός	fr.26	διστέρασμαχον ἔτος	36.d
Βῆλος Deus Babyloniorum, Tyrionum, Sidoniorum, Ammonitarum	578. c.d.frag.	διχούλιος προτέρα, υπέρτε	377.c
20.26		διώνη	fr.26
Βῆλητις Dea	fr.20.26.578.c	διδεκτεπεῖς χαλδαϊκή	5.pr.14.15
Βηρύθ	fr.30.40	διδεκτεπεῖδες Onomacriti	5.pr.24
Βῆτε εἰ μὲν in veteribus libris non differunt	fr.35		
Βόροιππα	fr.19	E	
Βοροιππαῖοι, Βοροιππινοί	fr.1.19	Εεδδομαζηνός Apollo	52.c
Βραχέποντος mensis	55.a	Ἐεδδοματικός τυρφάρειος	694.a
Βραχύτερος	4.b	εἰδωλοντος 38.pr.14.18.fr.29.33.35	
Βύζλα	fr.40	εἰκάδες τῷ μυστηρίῳ	419.d
Βύρσα vel βύσσος αττική	fr.30	εἰκάδες pro εἰκάσι	ibid.
Βύσιος μήν	52.c	εἰκοσιοκατεπεῖς	625.c
Βύσσα	fr.30	εἴρωμος ὁ αἰβίσαλος	2.pr.14.190.c.d
Βύσσα	fr.30	εἰρέσιμος μήν	38.pr.7
		ἐκβόλιμος μήν	323.d.332.c
		ἐκνίσαλος	fr.35
		ἐλέφιος μήν	41.4
		ἐλιονῶ	fr.30.
Γερέστρατος	39.pr.17.fr.36	Ἐλλαῖς αἱ Ιudei	149.b.c.432.b
γηρέστρατος	39.pr.17.fr.36	ἐλατεῖμ	fr.38
γηωεισματικός Crepidia	358.c	ἐμβασις Οσίειδος	247.a
γηνυθεοίδης	698.b	ἐμβόλιμος, ἐμβολιμοῦ, ἐμβολισμός	33.d
γηνυχλιοίδης	ibid.	ἐνδεκάπλωσις	163.c
		ἐνδεκάπλωσις σοιχεῖον	5.ab
		ἐνδεκάπλωτος σχίσια	5.a
		ἐνδόσιμα	484.c
		ἐνεντευκαπεντεπεῖς Cyrilli εἰς Theophilū	
Δαχονί	fr.39	158.d.159. b.	
δαματεῖος μήν	55.b	ἐπεργοὶ ιμέραι	6.c.559.d
δαελαιός	412.c.586.c	ἐπὶ καὶ νέα	6.c
δαρδαῖ	586.c	ἐπιασθέος καθ' οὐλιον	273.c.d
δεῖπνον διπλωτικόν	571.c	ἐνιαῖοι μοναχοί	539.a
δεκάδες τρεῖς μήνος Απριλίου	11.a.263.c	ἐπινεαστηκεῖς	51.c
δεκάτη προτέρα, υπέρτε	263.c	ἐξαύρεοις, ἐξαύρεσμοις, ἐξαύρεσμαχοί 4.pr.	
δερκετώ	fr.39	19. 34.b.c	
διάτερος προφοτον	25.pr.25.26.pr.3.557.b	ἐξαύρεσμοι ιμέραι	4.pr.17. 7.a.26.b.c
διάτερωσις	149.a	ἐξάπλωσις	163.c
διλωσις καὶ σύνθεια	654.b.c	ἐξαύρεσμός	

Χανυδομός	103.a	H
χέλιγμοι	19.b.288.a	
ερπάσμοι ήμέραι	6.c	
ερπή	7.pr.8.9	
ἐπαγέληναι 7.b.188.c.194.c.195.b.294.a.c		
ἐπακται	155.d	
ἐπακται ἡλιαχεὶ ς σεληναικαὶ	6.d	
ἐπινέμειν	21.pr.15.ετ seq.501.b	
ἐπιπέλην	378.a	
ἐπιπέλην μόειν	272.c	
ἐπιφωκην	569.d	
ἐπόπλα μυστηίων	419.a.b	
ἐποπθίην	419.a.b	
ἐποχή	18.a.358.b	
ἐπιλαετηίς	2.pr.14	Θ
ἐπιάφογομός	47.pr.4	
ἐργάσιμοι ήμέραι	559.b	
ἐρμάθη μιώ	55.b	
ἐρμαχες	520.a	
ἐρμῆς	fr.27	
ἐρμιάθη, συρριάθαις	fr.10	
ἐρξείν	586.c.d	
ἐρξης	586.d	
ἐσπερισμός	569.a	
ἐσπερη	568.b	
ἐσπειοι. ἐσονοι	538.a.b.c.d	I
ΕΤΟΣ		
ανέπακτον	749.b	
θισεξαρεσμάχον	36.d	
ἡλιαχν	16.b.195.d	
Θεός	ibid.	
χυρικὸν	16.b.195.d	
όμαλόν	15.c	
παρημερον	15.c	
ἔτος, ιεροῦ πρώτου	385.a	
δύρεσις Οσιειδός	70.c	
δύσεῖδα αἴγαν	477.a	
ἐφημεστα, ἐφημεστές	fr.55	
ἐφορη μυστηίων	419.a	
ἐωσφόρος αἴγαν	fr.27.39	K
Z		
Ζδύς ολύμπιος		
Ζητηοις Οσιειδός	fr. 26	
Ζωγάρης	247.a	
	fr.18	

Καδμεῖα	fr.32
καδύπτις	fr.45
κακκάζη	fr.31.32
καπτεώλια	476.c.d
καπτεώλια σεβαστ	481.c
καρνεῖος μιώ	36.c.57.c.58.4
	καρχηδών

καρχιδῶν	fr.32	μεμάκτησα	243.d
καταρχθῖναι δὲ ὅτεῳ δή	fr.19	μαλάχηλω	428.a
κενίσαλο	fr.35	μανδεῖται	539.a
κέντρα	4.pr.25	μέρδοκενπαδός, Merodach	fr.22
κέντρα καρκίνα quatuor	fr.41	μαστάχης	fr.35
κέντρα ωρῶν	16.c. 247.a.637.d	μάτγυλω	38.pr.16
κέντρον populare	4.pr.21	μαχαρῆς castrum	558.d
κέντρον θεονόν	4.pr.31.32	μεγάλη ημέρᾳ	7.pr.10.11.26.pr.34
κέντρον θεονύ	4.pr.20	μεγίστη ἑορτὴ ημέρᾳ	27.pr.6.ετος.
κεφαλίδες diphtheræ	fr.43	μελκυσίδες	fr.28
κηφαίοι Cyprī	fr.46	μέλκερτος Hercules Tyrius	fr.28
κίπον Zenonis patria	fr.46	μέρβαλος	fr.36
κληροχίας annus	375.c	μερκεδίνος, μερκεδόνιος	176.c.d
κνᾶ Canaan	fr.35	μετάβασις τοπική. χερική	288.d.289.a
κοινὰ Ασίας ε.	479.a	μετέξεν σαββατών	559.b.d
κοινὰ Θρησκειῶν τεία	ibid.	μετάτοιτος, quid	272.c.d.duplex ibid.
κοινότοι Effeni	21.pr.40.41	μετέμοιτος	272.d.322.a
κρέβαι, δωρεῇ Θεῷ	40.pr.6.fr.28	μῆδης ετος μῆδος, idem	583.a
κρόνια	53.a	κτι μιῶς θύρ	297.c
κῦροι	fr.14	μονάζοντες Effeni	21.pr.40
κύκλα Μέτεων Arato	410.b	μυνορθύνις	fr.48
κυνίκος οὐιαντός	195.d	μῦ ετος βῆτα in veteribus libris non diffe-	
κυεία σκυληποία	61.c	runt	fr.35
κυεία σκυληποία τρεῖς	63.a	μυεῖσθαι, instituere Tertulliano	419.a
κυείας τῆς ὄρθοδοξίας	694.a	μύλητα	fr.27

Λ

A. id est, ΛΟΥΣΤΡΟΝ 384.c.482

d.501.d.502.a

λαζενίτος	fr.15.22
λαζενίτη σελίνη	3.pr.9
λαριπάς Solsticij dies	759.a
λαριπάδα τοῖς μυστηρίοις ἵσαδει	419.d
λίνατα	29.b.55.a.b
λίνατών	55.a.b
λέξωσις Solis decrescit	285.b.c
λύγαρο	fr.44
λωτίειο	624.b

M

Μαγάρει	fr.33
μαγασίζου, μαγασομός	III.a
μάγδωλο	fr.45
μεμάκτησιν	32.a.b.242.d
μεμάκτης	32.b

N

Ναζενίδος, ναζενηδός	fr.15.22
ναζενίδης	fr.22
ναζενολλάσατες	397.a.fr.9
ναζελάσατες	397.a.fr.9
ναζελαγδονόσατες	400.a.578.b
ναζελαγδεύσετες	400.b.578.b
ναζαραῖοι Christiani hæretici	539.c
ναζαρεῖοι	fr.11
νεισὶ serpens in Hieroglyphicis	194.c
νεομελία κτι σελίνη	24.a.63.c
νεομελία τρυπομείας	262.c
νέον ἔτος	385.a.440.a
νησίδια της αἰγαίων Αποστολῶν	697.d
νινύν	fr.43
Ογδοας	

Ο

Ογδοάς Romanorum
οίνθσσα
ολύμπια Alexandria
ολυμπίος Αδεράνος
ομαλαὶ κυνός
ομᾶς χεόνυ
οξυάρπης *C. Affuerus idem*
ορμίσδας, ορμάσδης
ορχῖοι
ορχῖωι
ορχόη
οὐαφῆς Ophrias
ζίνηνον
ζρενία
ζώωες
ζῶως Εἰαν
οφθαλμῶν Ωρή ψυέθλιον
οψία duplex
οὐκαρωιον

Π

Παλαιότερος
πομα. θίνα
πομα. θίνα αλύμπια πομελλία αδερά-
νη
πάνεμος μίνι
πόμσελίωσ
πονέδεξος
πονέκεντεν
πονέλασεν πὲ βασιλεία
πονέπημα quid
πονέσκυν 7. pr. 22. *C. sepi. 26. pr. 15. C.*
sequen.
πονέσκεν ἵδαικη quatenus definitur 569
c.d
πονέστιψ
παρείσασις σαββάτου
παρείσασις
πάρα ἵδαικην νομικόν
πάρα αιαστομον
Ἐ πάρα Φαγεῖν
παχαπῆν
πατεία
πενταέτης στιαυός

9.c	πεντακόσιοι	62.a.25.d
	πενταπλωσι	163.c
fr.32	πεντηκόντη	26.pr.39.557.d
476.d	πεντηκαλῶς κείρεσθαι	9.d
480.c	πεντήμη ημέρα	fr.12
188.a	πεποὶ κυβοδέεις	7.c.39.a
625.c	πεπογία	fr.13
587.c	πλημμύρε	30.d
214.a	πλινθίον	169.b
fr.11	ποδόνιπλεν ante discubitum	571.a.b
fr.11	πομπαῖα, Feralia	243.a
fr.11	πομπαῖς Ερῦν	243.a
fr.28	ποσφεών προτερος, Διάτερος	14.b
25.pr.21	ποσιά	775.d
fr.26	ποσιά τῆς σελίνης	753.d.778 c.d
fr.28	ποταμός βασιλικός	399.c
fr.28;38	πρασιά S. Marco quid	571.a
247.a	πρεβαλλή πύλη	555.c
568.b	πρέεδρος	62.c
6.a	πρεμπτώσις στινελέκετπειχή	273.b
	πρεμπτώσις 164.a.b.272.d.292.a	
	πρεμπτώσις ratiociniorum Arabicorum	
	147.d.148.b	

fr.29.46	πρεμπτώσεως σελιναϊκῆς cauffæ	321.d. <i>C.</i>
478.c	deinceps.	
480.b	πρεόβηνον	26.pr.20.21. <i>C.</i>
55.b	πρεπήμοις iompevni quid	289.d. 290.a
377.c	291.a.292.a	
483.b.c	πρεγμία	223.c
730.c	προσεβατον	26.pr.20. <i>C.</i>
fr.16	προσέλιωσι	3.pr.13
65.c	προαδαφαίρεσις	33.a.b
fr.16. <i>C. sepi. 26. pr. 15. C.</i>	προάδεσις	ibid.
sequen.	προαδετή ημέρα	6.c.749.b
569	πρυτανίς	62.c.63.a
c.d	πρυτανεῖα quid	26.a.62.d
730.c	πρυτανεῖα, σίτησις	457.b
224.a	πρυτανεῖας εἴρες	4.pr.40
165.c	πολολεμάς	fr.46
158.b	πύτης Νέρω	470.c
ibid.b.c		
27.pr.21		
602.b	Σαββάτα	fr.25
fr.55	σαββάτον Ἐ λεγέμδηνον πρώτον	6.pr. 41.7
51.c	pr.6.7	

Σ

σεββατον

σαΐδατον θύτερόν αφετον	25.pr.25.26.pr.	τάξις αγνώστη. τάξις αλλάζουσα ἡμέρα 7.c
2.3.fr.54		26.a
σαΐδατον	359.c	τάξις απο τημέρα 7.a.642.b
σακέαυ ἡμέρα	fr.18	τάξις ήμερον ἔτος 139.a.b
σελάμι	fr.32	τάξις ημέρα 7.a
σᾶν, σῆγμα	586.b	τάξις οχή 630.a.b
σάραπις	fr.38	τάξις οποιή σελίνης 7.a.15.c.34.d.162.a
σείσις Nilus	370.d	
σελίνηα λειχωνική	3.pr.9	
σιππαρίσιαν πόλις	fr.13.44	
σισφάρα	fr.13.44	
σίτησις δημοτική στην παραδοσιαία 457		
b.c		
σκηνοπηγία	26.pr.39	
σόλυμα ὄρη, montana Lycae	fr.12	
σύρων, Hiromus	fr.28	
σύρτις	457.c.d	
συγχρινικὸν αἴρεσθαι	593.a	
συμπόσιον D. Marco quid	571.a	
συμέμπιστος	164.a	
συώδης σελίνης	9.d	
συργέλλωνες 240.c.d.eorum annus	India-	
	ibid.	
συργίαδαιοις	fr.10	
σῦρης Canicula	247.b	
σύρη ἥγεν τύρες	fr.29	
		X
T		
Τελετὴ Onomacriti	5.pr.24	X Græcis hodiernis sonat ut ΧΑΙ
τεαταρεσκαδεκατίτην αὔρεοις	158.b	Arabum aut ιψι Judaicum 240.a
τέτερτον	196.a	χαβαρ, Venus 520.b
πίνακ Sina	fr.29	χαβόρρας 399.b.c
πίνοι	fr.28	χαλδαική, id est, mathefis fr.12
ταβίλωι Indæi	538.c.d	χαθρ
τεργέδηποι	457.a	χαίεια
τειλακάς Arabica	139.per totum	χέλβης
τειτηείδων origo	298.c	χελδίβαρτος
τεισκαδεκαήμερος Mexicanorum	9.c.225	χεττεῖμ Græcia
a.b		χλωδαῖθ
τείτη ισταμένης pro δευτέρᾳ	64.a	χλωτομῆτρ
Τριπάλι θειεραὶ φιλεναταὶ Græcis	4.pr.32.16	χρσέης
c.283.b.414.d		χνουσάνδινα αἰγῶν Sardibus 476.d
Τριγενεράδη	fr.12	
τυμπόνα, bacula	fr.15	Ω
τύρες	fr.29	
		Ωρα 4.c.d
Υδρόμην	fr.48	ωροι 247.4.632.d
		ωρογεράφοι 247.d
		ωχθ 412.c
		ωχθ, οάροντος, οτοξυάρποντος idem 587.b.c.
		fr.20

INDEX

INDEX
ORIENTALIVM
VOCVM

N ס נ

אַבְרָהָם אֶפְרַיִם אַבְרָהָם אֶפְרַיִם	39.pr.16
Epistolafrag.17	
אָדוֹן אָדוֹן	131.e.d
אָדָן Adan	577.c
אָדָר Adar	577.c
לְוִילְרֹז Primus dies, Perse	214.b
אַחֲרָהfrag.39	
אַחֲרָהfrag.39	
סָקָרֶת פָּאָחָר סָקָרֶת	25.pr.30
אָחָרִי Ochri	577.c
Ochos, Achos	587.b
אַחֲשָׁה Mensis aequinoctij autum-	
nalis	369.a
אַלְמָנָהfrag.39	
אֵלִישָׁא Elisa	40.pr.2.fr.31
אַמְרָא אַמְרָא אַמְרָא אַמְרָא	65.c
Chrīe; scita	ibid.
אַנְגָּרָהfrag.17	
אַנְגָּרָה ia. Ιωκώνιος. Neopentheus vel αἴσια	22.pr.
10.538.b	
אַסְיוֹתָה Medicina	538.b
אַפְּנָה Ofen vel Ofn.	577.c
אַסְטָר Ester	587.a
אַפְּיקָרְטָן Ὀπίκαρτον	572.a
לְغַתָּב Sol Perse	586.c
אַצְּרָה Etzer vel Atzer	577.c
אַרְיָה Ari, Ar	587.a
قَارِنْخَة Era	18.pr.9.10
تَارِيْخُ ذِي الْقَرْنَيْنِ ἐποχὴ τῆς μικρῶν 241.a	
تَارِيْخُ السَّكْنَدَرِيَّةِ 425.c	
تَارِيْخُ الْيُونَانِيَّةِ ἐποχὴ τῆς Ἀλεξανδρίας 241.a. 425.c	
تَارِيْخُ الْقَبْطِيَّةِ ἐποχὴ τῆς αἰγυπτίων 495.d	
تَارِيْخُ الشَّاهِدِيَّةِ ἐποχὴ τῆς αρτύκων 18.pr. 9.495.d	

אַרְכִּינָה אַרְךָ	frag.11
אַרְבִּינָה אַרְךָ	frag.11
אַרְסָת יְהוָה אַרְסָת יְהוָה	fr.10
אַרְסָ אֶרְסָ Eres, Eres	587.c
אַרְתָּה אַרְתָּה Arth, Artha	587.b
אַשְׁטוֹרָה φυλακή	637.a
אַשְׁכָּנָז Ashkenaz	656.b
אַתְּ-בָּעֵר עִתְּמָכָלָס, עִתְּמָכָלָס	38.pr.14.39.pr.10.fr.29

בְּכָבָה

בְּכָלִים Iudei Babylonij Ägyptienses	149.b
בְּגִירְעָר 38.pr.15	
בְּדָדָן Badu	131.c.d
בְּחוֹן βᾶν nox Phoenicib. fr. 27	
בְּבָבָל fr.40	
בְּחַנְחָר Nabuchodonosor 393.394	
בְּבָבָל pro Nabonassar ibid.	
בְּבָטָו takphat 128.a.132.b	
בְּבִיאַת הַשְׁבָּרָת πρίεισμός της σαββάτου 569.b	
בְּבִין הַעֲרָבִים μεταξύ גָּלוּיָה וְסָפָרָה 568.b	
בְּבִירָה Castrum, prætorium, palatium	fr.44
בְּבִית-אַרְךָ frag.39	
בְּבִית בְּרָה Loci nomen	553.d
בְּבִית דִּין Domus Iudicij	103.d
בְּבִית חַסְדָּא Domus gratiae	555.c
בְּבִית שְׁנִי Domus secunda, i. postrius templum	535.c
בְּבֶל Belus fragm. 20.578.d	
בְּבֶל Bel	577.c
בְּבֶלְתָּא βְּבֶלְתָּא fr.20.578.c	
בְּבֶלְתִּי Belti	577.c
בְּבֶלְתִּיאָצָר frag. 20.578.c	
בְּבֶלְתִּיאָצָר Zzz	

בְּלָת	Ballat	577.c
כַּדְמָה	λατεμεῖα	699.c
בֵּעַל בִּירָעָה	βασάλ, βῆλος, Beel ido-lum	39.pr.14.578.c.d fr.20.26
בֵּעַר זָכוֹף	בֵּעַל זָכוֹף	fr.26
בֵּעַל עֹזֶר	βαλαχ'וֹס	39.pr.18
בֵּעַל עֹזֶר	בֵּעַל עֹזֶר	38.pr.8
בֵּעַל שְׁפִים	אַלְעָם וְאַלְעָם וְאַלְעָם וְאַלְעָם	fr.26
בֵּעַל שְׁפִים	בֵּעַל שְׁפִים	fr.26
בָּאָלָס	βααָלָס, μίλην, οὐγενία	fr.26
בָּרְחוֹתָה	בָּרְחוֹתָה	fr.30
בָּרְחוֹתָה	Berytus.	fr.40
בָּתָר	בָּתָר	fr.39

נְגַדְּגָן

חֲגָנָנוּיִם	Magnifici	55.c
גָּדָר	φεργυμός sepes	fr.30
גָּגָמֵלָה	Gaugamela locus unde dictus	421.a
גָּדִילָה	Qui dicti	31.pr.1
גָּמִידָה	Meridies	702.b
גָּטָרָד	Gatrad	132.a
גִּיחָן	Emissarium	370.a
גִּיחָן	Gebon duo flumina eiusdem cognominis	371.a
גִּילָי	Reuelatio, id est Transfiguratio	720.a
גְּלָל	Maiesias	304.d
גְּמֻתָּה	Feria sexta	138.c
جَمِيع	συμόδιος ων φύτη	103.a
جَمِيع	Poenitentia	703.b.c
جَوْرَة	πρωθυσιεύμος	fr.46
جَوْرَة	Libertas. Ita vocatur lingua Abissinorum	680.c
جَوْرَة	ο ἔνος τῆς αἰστήτης, ο ἔνος αἴστητης, κακάστητης	39.pr.17.fr.36
תָּקוּן הַפְּשָׁת	Apparatus pluviae	frag. 53.650.b

אַגְּגָן

מַגְּגָן:	Μόνσ: Mons oliutrum	696.d
	מַגְּגָן רְגֹזָן	fr.39
סָכָר	Seculum	298.a
	דָּוִיד	fr.31
דוֹלְגָרְנִין	Δίκερως. Ita vocatur Alexander Magnus	50.a
	425.c.d	
רְתִּיחָן	ὑπέρβασις ημέρας	642.e
	רְתִּיחָן Dai	587.b
רוֹתָן	սուսալրանու nutricum	40
	pr.2,fr.31	
	רְתִּיחָן Dach	577.d
	ληλκήτης γροּתָן	435.d
	דְּרוּשָׁס Perse	586.d
	דְּרוּשָׁס דָּתָה	586.d
	דָּתָה Dathe	587.a

חַעַדְתָּן

חַגְּרִין	Hagareni	III.a
	μιωγμός ψεύθη θρησκείας	
	136.a	
חַגְּרִין	Hagareni	III.a
	חַדְרָה	frag.47
	חַדְרָה μυρρίνη	588.a
	vel יְהוָה אֱלֹהִים	fr.38
	וְהַדְרָה Adonai κύειος	fr.37.38
חַלָּל	ξεμυσμός τῆς σελήνης	
	μηνοδήμος φεγγάριον;	
	noctiluca, luna cornicu-	
	lata 102.d.103.a.fr.27	
	חַלָּל εώσφορος ψός τῆς γῆς	
	frag.39	
	חַלָּל απεδείχθη βασιλεύς fr.	
	22	

חַפְּגָן

חַפְּגָן	V.	587.b
	Epagomenae Persice	
	294.c	

וְ וַאֲ	Wat	587.b
וְשָׁתְּ וַאֲשָׁתְּ	Wasit	587.c
וְתִּכְרֹתְּ וְתִּרְמֹתְּ	Terminus	702.c

זָוֵן אֶת

סְמוּן שְׂתִי סְעֻהָזָרְתָּ	Cibaria duarum	Cænærum.
		569.b
וְ Zar	Zar	577.d
וְרוּ Zero	Zero	587.a
וְתִּתְאָ Zata	Zata	587.b

בְּזַחַט כְּפָרָה

خַבּוֹר Chabor flumen	399.c.d
الْكَبْشُ Abaffeni, Abissini	680.b
חַבְנָה תְּלַשְׁׁוּנָה	7.pr.ii.egc.
	26.pr.35.116.c
חַבְנָה תְּלַשְׁׁוּנָה Coniunguntur	223. a. d
	224.a
חַבְנָה	26.pr.37
חַרְנוֹן Haddon	577.c
חַרְשָׁ יִסְמָס Mensis dierum quid	
	221.c
חַרְזָנִי Haudoni χαύρε αύρε	
	frag.32
חַרְזָנִי Vine, χαύρε, οὐγίαινε	
	frag.32
חַלְמָדָן μετέχει συγγενῶν	559.b
חַוִּירָה Hevviil	577.c
חַוְרָה חַוְרָה	680.a
חַוְרָה חַוְרָה	
חַוְרָה חַוְרָה	40.pr.10
חַיְמָס אַרְמָנוֹס	39.pr.20
חַיְמָס בְּנֵי עַבְרָה	38.pr.7
חַיְמָס בְּנֵי עַבְרָה ieχύμבָּלָס	fr.37.40
חַלְדָּר Sæculum	298.a
חַלְוקָה Divisio	15.pr.22
חַלְזָקָרָה μεελσμָס, ἐφημεεία	fr.55
חַמְמָה Ham	587.b
חַמְמָה Balneatio, Epiphania	
	705.c

חַנְכָּרָה ēγκάρα	435.c
חַנְבָּל Hannibaal	578.d
חַמְמָה ְׁסָרְתָּ	538.c
חַמְמָה, ixētis 22.pr.12	
חַמְמָה, ְׁסָרְתָּ	538.c
חַסְפִּירָה ְׁגָנְגָרָה	538.c
חַצְרָה ְׁגָנְגָרָה	fr.32
חַצְרָה בְּעַלְתָּ	578.d
חַצְרָה אַסְרָעָם	38.pr.12
חַצְרָה פְּתָחָת	fr.31
חַסְרָמוֹת Hadramuth	fr.31.
	ἐπαλις πλαστενος ibid.
חַרְיוֹב Herib	577.c
חַרְמָה Res illicita, item Mecha	
	520.c.d
חַרְמָה Peregrinantes Mecham	
	520.c.d
חַרְמָה Embamma Paschale	
	572.b
חַשְׁבָּנָה Computus	102.c
חַשְׁמָנָה Macabæi do-	
	mus & gens 436.d.
	437.a
חַשְׁמָנָה Chaschuna A'גְּמָעָה: Re-	
	gia Aethiopice 680.c.
	682.c

כְּרָטְפָּתָה

טְلֻועָה aratlon	271.c
דְּרָכָה Decretum, Edictum	
	601.b
דְּרָכָה סְדָקָה Residuum Epaetæ	690.b.c

וְשִׁירָה

כִּיפָּעָה Cippus צִלְלָה	223.b
לְגִיאָנָה Graci συγέλληνες	240.e
יְהָבָה Iah	132.a
סְולָד תְּזָהָרָה מְלָמָדָה χָבָשָׁה, מְלָמָדָה	
	631.e
סְולָד גִּוְפָּרָה מְלָמָדָה אַפְּלָתָחָה	
	631.c
סְולָד גִּוְפָּרָה	
	722.2

כְּדִין קָהֵל

אָמֵן אַמְנוּנָה	έτος ἐμβολιμούν	139.a
כָּבֵר	Chobar fluvius	399.b
בְּבֹשֶׁת	subiugatio	15.pr.22
כָּדָר	Chad	577.d
כּוֹס הַלְּבָן	πατήλεων παντόσεως	573.a
כּוֹשִׁין	Arabes Scenitæ	681.a
כּוֹשִׁין	Chuschan	577.c
כּוֹתִיִּם	Cuthæi	661.a
חַמְאָקָזָה::	haeretici , Refractarij	
קְהִינּוֹן	690.d	
	Divinaculi	353.d
כְּלָב	χελῆς	fr.36
כְּפָרִים	sacerdotes , philosophi	
	fr.12	
כָּנוֹן	Chen	577.c
כְּנֻעַ בָּעֵל בָּן בָּעֵל שְׁלָחָה	ɔxνίβαλος βασιλέψ	39
	pr.15.fr.35	
כְּסָא כְּסָרִי	τελακεῖς	223.a.b.c
לְكָפֶר	haeretici	690.d.767.b
לְקָפֶר:::	ἀνάλημψις Ascensio	697.b
כְּרָשָׁת	χωρεῖς Rex. item ἑδωμὴ	
	לְקָפֶר Persica lingua	
	586.c	
כְּרָשָׁר	Sol Perfico idiomate	586.c
כְּתִוִּם	Cyprij	fr.46

לְדָלָה

לְאַצֵּר	<i>Letzar</i>	577.c
לְבוֹ	<i>Lebo</i>	577.b
לְבָוִ-גִּיט		fr. 21.15

מָהֵן	Mensis Persice	213.d
מָהֵן בְּזַרְחָג	Mensis magnus	208.d
סִרְיִ וּפֶרֶס	homines Mediae & Persi- dis	36.pr.12
תְּעִילָה	תְּעִילָה	698.b
טוֹרָה	Dominus	fr.36
סָותָן גָּאָן	מָתְ�ָלָשׁ, מָנְצָרָה	38.pr.16.fr.36
סָותָן גָּאָן וּגְרָעַשְׁתָּרָת בְּנֵינוֹ	מָלְטוּרָה, גְּלָעֵד, גְּלָזָה	
עֲבָרִי אֱלֹהִים הַשּׂוֹפְטִים	תְּהִימָּה לְמִלְחָמָה כְּלָתָה	
מִיסָּךְ	39.pr.17	
מֵשְׁבָּח	Meschah	577.c
מֶלֶךְ	Angelus	22.pr.5
חַפְלָה	Εὐαντλία, Βασιλείας αἰ- λείχη	33.pr.28.36
מְלָךְ־בָּעֵרָה	pr.18.581.d.583.a.b.	
מְלָךְ־בָּעֵרָה	μεγάλοχρονος, Idolum Palmyrenorum	428.a
סְלִצָּר	Meltzar	577.c
סְנִחָת	Oblatio	570.a
מָנִי	Mani	587.b
מְגִינָן פְּלִכּוֹת יְהוָה	αὐτιθμός βασιλείας Ελ- λυών. Era Graeco- rum	429.b
מְגִינָן שְׁטוֹרוֹת	αὐτιθμός συμβολαιών Aera Contractuum	106.
	a.429.b.654.a	
מָס	Mas	587.c
מִצְרָיִם	Ægyptus	705.d
סְצִירִים	Ægyptus	391.d
סְרִירָה	μέρכָלָה	39.pr.19.fr.36
סְרוּ	Mero	577.b
סְרוּזִיךְ	μαρδָחָנָפָל	fr.22
סְרֻתָּה	δεσπότης, κύρος	fr.36
סְרֻתָּה vel מְלָכָה	Ιππιας, κύρος ανθρώπων, Iupiter, Idolum Ga- zenium	fr.36
סְפָרָה	ἀραστῆσαι, extrahere	fr.48
		בְּשָׂרָה

מְשִׁיחָה	<i>messias</i>	fr. 48
מֵתֶר	<i>Mether</i>	587.a

גַּזְבֵּן

נָצָר	<i>Netzar</i>	577.c
נָבוֹ	<i>Nebo</i>	577.b
נָבֹןְכָּרְדָּצָר	<i>nabonidus</i>	fr. 15
נָבֹנוּיטָה	<i>Nabonidus, Labynitus</i>	
	37.pr.36.fr.22	
נָבֹנוּטִיךְ	<i>Rabonides</i>	fr. 22
נוֹד נָבֹנוּטִיךְ-לָצָר		
נוֹבָנוּטִיךְ-נָצָר		
תְּגִירָה	<i>Denunciatio</i>	fr. 9.15
נוֹגָן	<i>Nego</i>	577.b
خَلْطَةٌ	ملک حولیاوى	
خَلْطَةٌ	<i>Basilicus</i>	ἀποσταλκός.
		679.c
فُورُوز	<i>πορφύρος</i>	βασιλεύς 399.c
نُورُوز حَرَث	<i>Aequinoctium Persice</i>	
	quasi veniecia	209.b
	<i>Ita vocatur aequinoctium Nabonassar in 28 Martij</i>	271.d.272.a.296.a
	<i>Aequinoctium Autumni</i>	272.a
فُورُوز مَهْرَجَان	<i>Occasus stellarum, descensus stellarum</i>	271.c
ذِرْوَل		
	<i>patio lunae</i>	631.c.d
نَجْمَيْتَهْ كَشْفَهْ	<i>ন্যাসিস হলুব</i>	568.b
نوَسَ	<i>Nit.</i>	577.d
نَرْغَل	<i>Nergal</i>	577.c
نَرْগَل-لَازْ	<i>μεγάλας</i>	fr. 15
فَسَى	<i>Nesi, Epagomenæ Elkupti</i>	194.c
نَسْرَق	<i>Neschroch</i>	577.c

سَهْسَهْ

سَالْكُودَلِي	<i>σιλιουτός Θεός</i>	208.b
	293.d	
سَالْمَاهَ	<i>Periodus Lunaris</i>	148.d
	208.b.270.d	

לְאַתִּי מִסְכָּנָה	<i>Leeti discubitorij</i>	571.a
מִسְכָּנִים	<i>Discubentes</i>	571.a
לְאַתִּי	<i>αποσκώνοις</i>	698.b
סְנָן	<i>secundus a rege</i>	fr. 18
סְנָן חֲעֹבָר	μυστήριον ἐμβολισμός, id est, Computus annalis	
	625.a.630.c	
סַי	<i>Sai</i>	587.a
סְמָלַד גַּדְתָּה	<i>סמל הדת</i>	698.b
لְאַתִּי	<i>ανάληψις, Ascensio</i>	697.b
סָמָרִי	<i>Samarite</i>	661.a
אַתִּי	אַתִּי ἐποχομάχον	14.b.
	139.a	
סְפָה	<i>Σέφηνον καπολυτικόν</i>	571.c
סְפָה	<i>Sepha, Spa</i>	587.c
סְפִידָה	<i>Hispania Iudeis hominibus</i>	
	656.b	
סְפִירָה תְּעִמָּר	<i>πεντηκοστή Interuallum a Pascha ad Pentecosten</i>	
	557.c	
أَعْرَب الْسَّرْق	<i>Arabes Saraceni unde dicitur, hoc est Madianites & Omeritae</i>	III.a.b
سَتָּה סְתָּה	<i>Stha, Sthe</i>	587.b
سَتְּרָה	<i>Sethra</i>	587.b
أَرْغَامَة	<i>Epagomenæ</i>	188.c

عَلَى

عَبْر عَلِيُونِين	<i>Abdalonim</i>	fr. 30
عَبْر عَشْتُورָת	αβδαλόνιος	38.pr.9
عَبْر	εγκύνοις χρή ἐμβολισμός	
	103. c. 123. b. 629. d	
	630.a	
مَعْبُر	<i>μετρόχοι</i>	630.a
عَبْرَنِي	ἐμβολισμόι, id est, Conditoris Computorum annualium	
	630.c	
عَبْلָו-بְּعָלָו	<i>Aigalienos Idolum Palmyrenorum</i>	428.a
عَزْ	<i>Gaza urbs</i>	fr. 46
لَاعْدَل	<i>Aequinoctium</i>	209.b
Zzz		

خَلَالُ مُكَبَّلِي	παρείσθαις τῆς ωρέας
عَلَيْهِنَّ	694.c
مُكَبَّلُ مُكَبَّلِي	παρείσθαις τῆς ωρέας
عَلَيْهِنَّ	694.a
عَلَيْهِنَّ	πλήν
أَتْ عَلَيْوْنِيْسْ وَعَلَيْوْنِيْرْ	superos superasque
صَفَرْ	fr.30
أَتْ	λαγύργια
عَصْرْ	fr.55
عَصْرْ	sæculum
عَصْرْ	293.a
أَنْسَوْتْ: إِنْسَوْتْ	Annus gratiae
أَنْسَوْتْ	495.c
أَنْسَوْتْ	Angariae
أَنْسَوْتْ أَسْتَرْ	401.a
أَنْسَوْتْ أَسْتَرْ	Angariae Ester
أَنْسَوْتْ أَسْتَرْ	597.b
أَنْسَوْتْ أَسْتَرْ	Pentecoste
أَنْسَوْتْ أَسْتَرْ	646.a.b
عَسْرْ	Aesar
عَسْرْ	577.c
عَسْرْ	Pentecoste
عَسْرْ	645.d.646.a
	Item octaua τὸ σκιά-
	πηγίας
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	7.pr.9.560.a
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	ligatio Isaaci pr.39.5 seq.
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	عَرْبْ
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	ωλύσκομη
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	695.a
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	عَرْبْ
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	εσπερισμός Iudaicus
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	569
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	a.d
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	عَرْبْ فَسْخَة
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	ωλύσκομη τῷ πάχα
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	26
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	pr.23
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	عَرْبْ شَبَوْنَة
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	ωλύσκομη τῷ σαββάτῳ
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	26.pr.24
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	عَرْبْ شَبَرْتْ
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	ωλύσκομη τῷ σαββάτῳ
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	26.pr.21
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	عَزْكَرْ بَغْرَرْ
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	υγχιμερον
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	6.a.702.b
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	Arabes Hagareni
عَزْكَرْ يَزْكَرْ	III.a
الْعَرَبُ الْجَارِي	
الْأَغْرِيَّةِين	Græci sive Hellenistæ
	Iudæi in Aegypto
طَعْشَةِ بَرَاسِيَّةِ	149.a
طَعْشَةِ بَرَاسِيَّةِ	ἢ ἐξαπίμερος τὸ ἀλιέστεως
	730.b
عَشْ	χώσως
عَشْ	fr.38
عَشْ	Astarte
عَشْ	fr.27
عَشْ	Ἄσταρτος ὁ δελαμαστρός
	38.pr.11

فَقْدَنْ وَ قَ

فَقْدَنْ	Pad
	577.d
	Padeffa Prestegiani, Rex
	Apostolicus, id est, Christianus, Orthodoxus.
	679.c

فَقْدَنْ	Phul
	577.c
فَقْدَنْ	φορίδης
	646.c.d
فَقْدَنْ	فَقْدَنْ
	725.a.b
فَقْدَنْ	Phil.
	577.d
	φούσιον
	370.a
فَقْدَنْ	Pal
	577.d
فَقْدَنْ	μεσσηνηδία
	697.a
فَقْدَنْ	Φέλης
	38.pr.13
	Φενίξ
	fr.35
	Φαστή
	695.b.c
	Πάχα
	695.b.c
فَقْدَنْ	Φάσορ
	642.b
	Φανάν
	391.d
	Φαρ
	577.c
فَقْدَنْ	Aera minor
	448.c
	Φαρν
	587.a
	Φρέ
	αλαζονεύ, frangere
	36.pr.1
فَقْدَنْ	Pharsam
	587.a
فَقْدَنْ	ἀποσταχός. Prestegiani,
	qui inepte putatur esse
	Negus Abyssinorum
	679.c
فَقْدَنْ	Caput legis
	368.b
	Φριَّانْ
	φαεισαῖοι unde dicti
	538.d
فَقْدَنْ	Paſcha. Φαστή
	695.b.c
	Φυγμαλίων
	38.pr.16
	fr.30
	Φτωτίων
	αλαζομαζία
	572.c

فَقْدَنْ	Matutinum tempus
	702.b
	صَبَحْ
	637.4
فَقْدَنْ	μεσημέρια
	699.c
فَقْدَنْ	ητεία Nivisitixn
فَقْدَنْ	Tyrus
	fr.29
	χῆμα τῆς σεληνῶς, id
	est, φυφοφεία τὸ
	σωόδων 103.c.137.d
	Complices montis benedi-
	cti, οἱ τῷ ὄρες τῷ ἐν-
	λογητῷ, id est, Samari-
	ta montis Garizim
	661.b
فَقْدَنْ	אַיְזָנִים

פְּשָׁנֶת צְרוֹנוֹן	piscatores, ventatores	fr.35
סִנְיָה Sinae, Tinæ	fr.29	
מַצְלָחָה מַאֲסָלָחָה	fr.35	
סְפִינָה Sophi. Sanctus. Electus		
טֵרֶזְיהָ 523.c		
טֵרֶזְיהָ צָרָעָרָה Cyrus	fr.29	
סְרִכְמָה סְרִכְמָה	448.c	
סְרִכְמָה סְרִכְמָה	448.c	
צְרִיפָה צְרִיפָה	Sarepta. Sed Iudeis ho-	
	diernis inepte pro Fran-	
	cia	656.b
ק פ ق		
القطط Elkipt, aut Elkupt. Ae-		
gyptij Christiani	198.c	
كَبِيع 705.c.d		
كَبِيع 642.b.652.b		
كَبِيع alio tradente accipere 33		
كَرْش pr.31		
كَدْلَه doctrine quā sola traditio-		
ne percipimus 33.pr.34		
كَرْش fr.45		
كَرْش كَرْش كَرْش كَرْش كَرْش كَرْش	ئۇلغۇچىن، ئۇلغۇچىن scil.	
	سەللىن	102.d
كَوْفَرْت 587.c.ku, kau.	lingua Persica	
	ibid.	
كَوْفَرْت 637.c.d.annus ver-		
tens 297.c.d.	fr.49	
مَقْطَعَة Refidum		155.d
كَيْسُونْس Census		fr.25
كَنَّا كَنَّا Kana		587.c
كَنُوتْ أَبْسِرْسْ Absterio		572.a
مَكْرَأْتْ Textus Biblicus		149.c.d
كَرَائِسْ Textuarij, Iudei schis-		
matici		149.d
كَرَائِسْ Karrain Iudei		149.d
الغروون		
كَرْبَلَة donum sacrum		40.pr.7
كَرْتَاه Syr. Karthago		40.pr. 19.fr.
خَرْفَاتْ 31.32		
ر د ر ح ب		
كَسْكَسْ: كَسْكَسْ: Metropolitanus ad ver-		
bum aρχιπολίτης		684.c
رَازَرْ Retzar		577.e

רָאשׁ חִשְׁבָּרָה	Թաղա՛ս օսմանու, caput anni	caput anni
רָבָּה Maior	7.pr.7	7.pr.7
רָבָּה Rabbinistæ Iudei	22.pr.7	22.pr.7
רָבָּה רָבָּה רָבָּה רָבָּה רָבָּה	Rabbinistæ Iudei 149.d	Rabbinistæ Iudei 149.d
רָבָּה רָבָּה		
רָבָּה רָבָּה	26.pr.37	
רָבָּה رָבָּה	Φάσις σεληνώς 103.a	
רָבָּה רָבָּה	μυριράμος, id est, υψηλός, ανέκαθεν fr.38	
רָבָּה רָבָּה	Ros, Rus 587.c	
רָבָּה רָבָּה	Vespertinum tempus 702.b	
רָבָּה Rectus 689.d		

ش - م ش

شين شين	Litera idem sonat quod
	bodiernis Græcis litera χ ante ε, η, ι, υ, 240.a.b
الشاميين Iudei Syri in Aegypto	149.a
شانلار شانلار	λιταρεία 123. d: 246. d
	650.b.c
شاذر شاذر	577.c
شاذر شاذر شاذر	σαββατον θωράκιον 26.pr.4.5
شادوك شادوك شادوك	αγεύς fr.38
شادوك Deus	fr.38
شادوك Schedrach	577.c
شادوك Schadran	577.b
شادوك شادوك شادوك	Menses Zodiaci μῆνες
	ζῳδίων, id est, menses
	cælestes 272.b
شادوك شادوك شادوك	μῆνες ζῳδίων 272.b
شادوك شادوك شادوك	fr.49
شادوك Nilus	370.d
شادوك ibid.	ibid.
شادوك Schaichun quid	100.e
شادوك Scheschach	577.c
شادوك Emissarium	370.b
شادوك Schalman	577.b
شادوك Zzz 4	577.b

תּוֹרָה	שְׁפִתָּה תּוֹרָה	בְּעֵדֶנְסָהָן	תַּיִם	וּמָעוֹן
			648.b	
סָמָרִי	סָמָרִי Samaritæ		661.a	
מִסְפְּרָה	מִסְפְּרָה פֻלְגָּהָן		fr.55	
שֵׁן	שֵׁן Sen		577.c	
בְּשִׁנְרָה	בְּשִׁנְרָה בְּשִׁנְרָה מְבָרְכָה		655.a.b	
בְּשִׁנְרָה בְּסִדְרוֹן	בְּשִׁנְרָה בְּסִדְרוֹן שְׁנָה בְּסִדְרוֹן		בְּשִׁנְרָה בְּסִדְרוֹן	
	מַלְאָנָה		643.a	
שְׁנָה שְׁלִיטָה	שְׁנָה שְׁלִיטָה אֲלָמָּה תְּבוּנָה אֲלָמָּה עַמְּדָה		643.b	
	עַמְּדָה		643.b	
שְׁנָה חִסְרָה	שְׁנָה חִסְרָה אֲלָמָּה אֲלָמָּה צְבָעָה		643.b	
שְׁנָת יְמִין	שְׁנָת יְמִין Annus dierum, id est,		221.c	
	Annus Solaris			
לִסְטִיסָק	לִסְטִיסָק apparatus pluviæ		fr.53	
שָׁר	שָׁר Schar		577.c	
שְׁרֵף	שְׁרֵף בְּלִיטָה ibid.		271.d.	
שְׁרִיף	שְׁרִיף Illustris.Dux.		587.e	

שְׁכָפָה	שְׁכָפָה Ortus noctis	702.b
שְׁכָפָה	שְׁכָפָה Ortus diei : matutinum	
	tempus	702.b
שְׁחִנָּה	שְׁחִנָּה Schesch	577.d
	שְׁחִנָּה Stha	587.b

תַּבְּלִיט

תְּגִלָּת	Teglath	577.b
תָּאוֹת	Taautes	fr.27
תִּיס	Tisis	587.b
תִּיר	Tibir	587.a
תִּרְיִי	Thiri	587.a
תִּנְהָה	Thena	587.b
תִּנְאַי	Thina	655.e
תִּרְאָה	Thra	587.e
תִּרְיִי שְׁבָתִי בְּתִרְיִי	Thri Shevati Betri	644.a
תִּפְסִי	Rectus	684.d
תִּתְבּוֹרִי	Titbri	587.c

FINIS INDICVM

O P E R A R V M T Y P O G R A P H I C A R V M
Errata ita corrigito.

Prol. p. II linea 16	leg. attribuit lv &c.
pr. 22	⁹ מְלָאכִים וְאַמְּלָא
pr. 35	7 Nam potius Chaldeis ademta, Medis ad- iuncta est &c.
141	6 Addenda sunt ea quæ habentur pag. 353
160	18 Ianuarij
160	20 Cyclo
270	24 גּוֹזֵב
272	b Inseratur Parapegma Calicutiænum quod habetur pag. 353
353	3 Hic Laterculus est du- plex, vt &c.
376	15 Distinctio typogra- phica deleatur
416	23 Distinctio typogra- phica deleatur
421	9
442	0 pro 432 repone 442
455	19 Distinctio typogra- phica deleatur
513	24 אַיִלְלָה
540	0 pro 516 repone 540
551	20 καμένοις
557	39 שְׁבָת
613	35 sumini
638	35 בְּטַבְּנָה
Ibid.	תְּמִיר תְּקוּנָה
Ibid.	קְרָבָה
641	30 שְׁמַתָּה
642	23 רְחוּתָה
646	20 פְּחֻדָּה
649	3 פְּסָקָה הַתְּכִנּוֹת חֲמָרוֹם
Ibid.	Scenopegiam
Ibid.	27 Iohafin pag. 26
Ibid.	28 אַבְּצָהָיו
Ibid.	29 בְּוֹן בְּוֹן
Ibid.	29 Patres eius &c.
Ibid.	30 Lignorum X Ab. Idē pag. 28. בְּאֵבֶן כְּגֻרְבָּה וּמְבָאָן קְרָבָן עַרְבָּה

665	זה והו שון יס סוף puto falli quam quum scribit stante templo IX. Ab non fuisse תְּעִנְתָּר, Institutio &c.
684	34 שְׁמַתָּה
784	6 Sozomenus o pro NOMEN ; repone VETER.
Frag.	12 βασιλείας
3	12 αἰαδόριθμος
4	20 κατεξέρεψε
4	9 ἐκδεχμένη
7	16 πύροιν
7	36 גּוֹזֵב-לִזְר
9	12 Ad locum qui Carchis mis, &c.
10	15 ξεφύρων, ζ' τε &c; 6 ὄργυεων
12	16 Filiā Cyaxaris fuisse &c.
13	12 longæuae ætatis ratione
14	13 arcem Borsippenam
19	21 distinctio typographicæ deleatur
21	33 בְּעֵל sed cum attribut.
26	23 בְּצָרָה
Ibid.	34 חַצְרָה
30	9 Compositos esse 137. &c
31	18 אַנְדִּינָה
33	16 הַדָּד
35	17 כָּל שִׁיבָּא
47	38 וּחוּלָה
54	שִׁינְעָש
Ibid.	55 שְׁוֹמְנוֹ ו
Ibid.	55 בְּעַפְרוֹתָה 11
Ibid.	15 חַיְזָה :
56	30 πόλιν *
57	57 23 & 34 tres distinctiones typographæ graphicæ delectantur.

In auctorum Nomenclatore ad literam §
Rabbi Salomo Doctor Hebræus fr. 49. scilicet
In Indice Rerum ad literam A:
Annus ordinarius Iudaicus:

O P E R I S
D E
E M E N D A T I O N E
T E M P O R V M
Finis.

V E T E R V M
G R A C O R V M
F R A G M E N T A
S E L E C T A

Quibus loci aliquot obscurissimi Chronologiæ
sacræ & Bibliorum illustrantur:

ΒΗΡΩΣΣΟΣ ΒΑΒΥΛΩΝΙΟΣ,
ΙΕΡΕΥΣ ΒΗΛΟΥ, ΕΝ ΤΗ ΤΡΙΤΗ
ΤΩΝ ΧΑΛΔΑΙΚΩΝ.

ΚΟΥΣΑΣ δὲ ὁ πατὴρ αὐτῷ Ναβοπολασδα-
ρεώ, ὅποι τελαγμήσθω Σατράπης ἐντε Αἰγύπτῳ καὶ τοῖς
πᾶσι τινὶ Συείδην τινὶ κοίλην; Καὶ τινὶ Φοινίκην τό-
ποις δύτοσάτης γέγονεν; Ωδὴ διωάρμηθρος ἐπι κακοπαθεῖς,
συνίσσας τῷ ψῷ Ναβυχοδονοσόρῳ ὅπερ ἐπὶ σὺ ηλικίᾳ
μένη θνάτῳ τῷ διωάρμεως, ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτὸν. συμ-
μίχας δὲ Ναβυχοδονοσόρῳ τῷ δύτοσάτῃ, καὶ τοῦτο
ταξάρμηθρος, αὐτῷ τε σκυνεῖσθαι, καὶ τινὶ χωρεῖν ἐξ
δέρχης τῶν τινὶ αὐτῷ βαλέαν ἐποίησε. πότε πατέρι αὐτῷ συνέβη Ναβοπολασδα-
ρεώ καὶ τοῖς τὸν καμερὴν αἴρρωστοις σὺ τῇ Βαβυλωνίᾳ πόλις μεταλλάξαι τὸν
βίον ἐπι βεβασιλεύκόν εἰκοστενέα. αισθόρμηθρος δὲ μετὰ τοῦτον τὸν τε-
λευτικὸν Ναβυχοδονοσόρον, κατεισίσας τοις καὶ τινὶ Αἰγυπτίον πεδίγματα καὶ
τινὶ λαπτὸν χωρεῖν, καὶ σὺν αἰχμαλώτοις Ιεδώλοιν τε καὶ Φοινίκων καὶ Σύρων καὶ
τοῖς καὶ τινὶ Αἰγυπτίον οἴνων σωταῖσας θνάτῳ τῷ φίλων μετὰ τῷ διωάρμεως, καὶ τῷ
τελευτῆς ὀφελεῖας αἰσχοριζόντες τινὶ Βαβυλωνίᾳν, αὐτὸς δειπνόσας ὀλιγοσός
περεγένετο διὰ τὸ ἐξῆμεν εἰς Βαβυλωνίαν. Καταλαβὼν δὲ τοις πεδίγματαί τοις
καέρμητα τῶν Χαλδαίων, Καὶ διατηρηθῆσαν τινὶ βασιλείαν τῶν τοις βελτίσσα-
τοῖς, κυρεύσας ἐξ ὀλοκλήρου τῷ πατεικῆς δέρχης, τοῖς μὲν αἰχμαλώτοις τοῦτο
ταξάρμηθρος, συνέβαστεν αὐτοῖς δύτοις σὺν τοῖς ἐπιπλόοισι τῷ Βαβυλωνίας τό-
ποις δύτοσάται. αὐτὸς δὲ δύτος τῷ σὺν τῷ πολέμῳ λαφύρων, τό τε Βήλος
ἰερὸν καὶ τοις λοιποῖς κοσμίσας φιλοπίμως, τινὶ τε ὑπάρχοσαν ἐξ δέρχης πόλιν
καὶ ἔτερον ἔξωθεν περιχαριστάρμηθρος καὶ * αἰσχυνάσας πέδος τοις μηκέπι διωάρμη-
στοῖς πολιορκεῖσιν, τὸν ποταμὸν αἰαστρέφοντας ἐπὶ τινὶ πόλιν κατασκυθαίσειν;
στρεβελέσθεντοις μὲν τῷ ἐνδόν πόλεως πεδίοντοις, τοῖς δὲ τῷ ἔξω Τούτων, στρε-
μμὸν ἐξ ὄπις πλίθης καὶ αἰσφάλτου, στρεμμὸν δὲ ἐξ αὐτῆς πλίθης καὶ τρχίσας αἰξι-
λόγως τινὶ πόλιν καὶ στρεμμὸν πυλῶνας κοσμίσας ιερηπεπτῶς πεσοκατεσκύδεισε τοῖς
πατεικοῖς βασιλείοις ἐτερού βασιλέα ἐχόρμητα σκείνων ὑπερεαίρεσιν αἰσηματα,
καὶ τινὶ πολλῷ πολυτέλειαν. μακρῷ ἴσως ἔσαι, ἐσεῖ πις ἐξηγήσῃ). πλεύσιον
γε ὑπερβολὴν ὡς μεγάλα καὶ ὑπερεήφωνα σωτειλέσθη ἡμέρας δικαπέντε. Καὶ
δὲ τοῖς βασιλείοις τούτοις διατηρηματα λίθινα μύνηλα διοικοδόμησας καὶ τινὶ
οὐψιν δύτοσάτης ὄμοιοδάτην τοῖς οὔρεσι καταφύτευσας δένθρεσι παντοδάποις ἐξει-
γάσατο. Καὶ κατασκυδόσας τὸν καλάρμητον κρεμαστὸν τοῦτον, διὰ τοις τινὶ
γυναικαῖσι αὐτῷ ἐπιδυμεῖν τὸ οὔρειας διατείσεως ὡς τεθραμμήσθεντα σὺν τοῖς καὶ Μη-
δίαι τόποις, μετὰ τοις αἴρεσθαι τῷ πεσοκατεσκύδει τοῖς τοις, ἐμπεσοῦν εἰς αἴρρωσιν, με-
τιπλάξατο τὸν βίον, βεβασιλεύκως ἐπι τεσταράκοντα τοῖς. τῷ δὲ βασιλείας κα-
τερθρού ἐγένετο οὐδὲς αὐτῷ Εὐλυμαράδαρχος. στρεμμὸν πεσοκατεσκύδει τοις πεδίγματαν αἰσ-

μως καὶ αὐτελγῶς, ἐπίειλθεῖς τόντορε τὸν τίνον αὐτέλφιον ἔχοντος αὐτὸν Νηρυγλιστούρες αὐτρέπη, βασιλίσσας ἦτορ δύο. μῆτρα δὲ τὸν αἰνιζεῖντα τούτου, διαδέξαμεν τὸν διάχειρα ὃν ἐπίειλθεῖς αὐτὸν Νηρυγλιαγόρον ἐβασίλισαν ἐπὶ τεσσαρεσ. τούτου μήτρας Λαβοργούραχοδόν ἐκνείσασ τῷ βασιλείας παῖς ὁν μῆτρας ἀνέσα, ἐπίειλθεῖς δὲ διὰ τὸ πολλὰ ἐμφαίνεν κακοῦπη, τόντορε τὸν φίλων αἴπετυριπανίδην. διπλογιρίς δὲ τούτου, σωελθίτης ④ ἐπίειλθεῖσαντας αὐτῷ, καὶ τὸν βασιλείου περιέπηκεν Ναβόννοδώπιον τῷ σκι βαβυλωνίῳ, οἵπερ ἐπὶ τῷ αὐτῷ ἐπιουσάτεως. ἐπὶ τούτου τοῦ τὸν ποταμὸν τείχη τὸν βαβυλωνίου πόλεως ἔξι διπλῆς πλάτης καὶ ασφαλῶν καλεκοσμήπη. τὸν δὲ τὸν βασιλείας αὐτῷ σκι τῷ ἐπιακροδεκάτῳ ἔτε, πέντε εληνισθῶς Κέρας δὲ τὸν Περσίδον μῆτραμεως πολλῆς, τὸν κατακεψάμηντὸν τὸν λαπίν Ασιαν πᾶσαν, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν βαβυλωνίας. αὐτὸύριον δὲ Ναβόννοδόν τὸν ἐφοδον αὐτῷ, απδινίσας μῆτρα διωάμεως τὸν τερατούραμην, ἕπιθεῖς τῷ μάχῃ τὸν φυγὰν ὄλιγος ὅς, σωεκλείαδη εἰς τὸν βορειπατῶν πόλιν. Κέρας δὲ βαβυλωνίας καταλαβόμηνος καὶ σωτάξας τοῦ ἔξι τὸν πόλεως τείχη κατεκάψα, διὰ τὸ λιαν αἰτῶ παγματικεῖ καὶ δυσάλωτον φανῆναι τὸν πόλιν, αἰτέσαντεν ἐπὶ βόρειπατον, ἐκπολιορκήσων τὸν Ναβόννοδον. τὸν δὲ Ναβόννοδόν τοῦ τὸν πόλιορχίου, αὐτὸν ἐγχειρίσαντος αὐτὸν πεύτερην, χειρούρμηνος Κέρας φιλανθρώπως, καὶ διὰς οικοπέλεων αὐτῷ Καρμδικαν, ἔξεπεμψεν δὲ τὸν βαβυλωνίας. Ναβόννοδος μῆτρα οὐαὶ τὸν λαπίν τὸν γεύνα διαγνώμηνος σὺν σκείνη τῇ χώρᾳ, κατεργεψε τὸν βίον.

ΑΒΤΔΗΝΟΣ ΕΝ Τῇ ΑΣΣΥΡΙΩΝ ΓΡΑΦΗ.

Μεγαδένης δέ φιος Ναβόκοδορούρου Ηρεκλέος αἰλικιμώτερου γεγονότα ἐπὶ τε Λιβύην καὶ Ιερεΐων σραῖσσαν. Ταύτης δὲ χρέωσάρμηνον, διπόδασμον αἰγέων εἰς τοῦ δεξιὰ τὸν πόντον κατεκίσα. μῆτρα δὲ λέγεται πέριος Χαλδαίων, ὡς αἰακέας ἐπὶ τοῦ βασιλείου κατεχεθείν θεῶν ὅτεῳ δῆ. φθεγξάρμηνος δὲ εἶπε θτως. ἔγω Ναβόκοδορός τούτος, ὡς βαβυλωνίος, τὸν μελλόνταν υμῖν πειραγμένην συμφορεῖ, τὸν δὲ τε Βῆλος ἐμὸς πεόγονος, τὸν δὲ βασιλέα Βῆλης διποτέψεψαι μοιραῖς πεῖσαι φένεται. ἔξι Πέρσους ἵμιοντος τοῖς υμετέροις διάμυοις χειρούρμηνος συμμάχοις, ἐπιδέξας δὲ διπλοσύνην. τὸν δὲ σωτάπιον ἔσαι Μίδης τὸν Ασύρεον αἴγημα. ὡς εἴθε μιν πεόδειν, ἢ διπναψαν διπλού πολιτεῖσαι, χαρυεῖν πινα τὴν θάλασσαν εἰσδέξαμέντος αἰσώσας πεόρρυζον, ἢ μιν αἴλας διδάσκας σραψέντα φέρεας δια τὴν ἔσημην, ἵνα τε αἴσεα, τὸν πάτερνον διηρώπων, ἵνες δὲ νόμον ἔχοται, καὶ ὅριθες πλαζοντο), ἔντε πέτρησον καὶ χαρρέσθιοι μάνον αἰλάρμηνον, ἐμέτε, πείνεις γόνον βαλέας τούτοις, τέλεος αἱμείνονος κυρησσαν. οἱ μῆτρας θεασίσας τερατεῖμα, ἡφαντίο. οἱ δέ ④ παῖς Εινλμαλάργυχος ἐβασίλισε. τὸν δὲ οἱ κηδεστίς διποτείνας Νηρυγλισάρης λαῖπε παιδία, Λαβαροσαρεσον. τούτου δὲ διποτανόντες βιαιώ μόρεω, Ναβόννοδοχον διποδίκυντο βασιλέα πεσσήκοντα ④ ζεῖν. τῷ δὲ Κέρας ἐλών βαβυλωνίας Καρμδικαν ἡγεμονίην διωρέει).

5

ΕΚΑΤΑΙΟΣ ΑΒΔΗΡΙΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΠΕΡΙ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

Ἐσὶ γὰρ τῷ Ιεδαιών τοι μὴ πολλὰ ὄχυρά ματέ καὶ τὰ χώραν ἐκεῖναι μία δὲ πόλις ὄχυρα πενήκοντα μάλιστα σαρδιῶν τοι πεζίμετος, ἣν οὐκέποι αὐτὸπων πέντε διώδεια μυρεσάδες. καλάθοι δὲ αὐτοὺς Ιεροσύλους. ὅτεδε δέ εἴσε καὶ μέσην μαλιστα τὸ πόλεως πεζίνολος λίθινον, μῆκος ὡς πενταπλεῖρον, διεγένετο πηγῶν ἑκατὸν, ἔχον διπλᾶς πύλας. ὃν ὁ βωμός ἐστι τετράγωνον τούτον τὸν τυπόν, ἀλλὰ τὸν συλλέκτιν δέργαν λίθων ὅτῳ συγκείμενον. πλευραὶ μὲν ἐκάστη εἴκοσι πηγῶν, ὑψός δὲ διεκάπηχον. καὶ παρ' αὐτὸν οἰκηματα μέγα, ὁ βωμός ἐστι, καὶ λυχνίου, αἱμφότεροι χειροῦ, διὸ ταλαθούτων ὄλκον. ἐπὶ Τούτων φῶς ἐστιν αἰαπόσθετον καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ημέρας. ἀγαλματα δὲ τούτον εἰσὶ αἰαπηματα τὸν τελεπάπαν, τὸν δὲ φύτουμα ποιητείας τὸν, οἷον αἰλούρων, ἢ τοις θεοῖς. οἰαρίβατοι δὲ ἐν αὐτῷ καὶ τὰς νύκτας καὶ τὰς ημέρας ιερεῖς αγνείας πνεὶς αγνούσιοις ἐν τῷ τελεπάπαν οἶνον καὶ πίνοντες ἐν τῷ ιερῷ.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
ἐν Τύρῳ βεβασιλευκότων.

Τελευταῖς δὲ Αἰδείαλας διεδέξατο τῷ βασιλεῖαν ὁ γὸς αὐτῷ Εἰρωμός ὁ βιώσας ἐπι πενήκοντα τοῖσι ἐβασίλυσε τειδικούτα καὶ τέασαρον. Καὶ ἔχωσε τὸν διεύχωρον. τὸν τε χειροῦ κίονα τὸν δὲ Τοῖς δὲ Διὸς αἰετοῖκεν. ἐπεὶ δὲ ὑλικοὶ ξύλων αἰπελθὼν ἔκοψεν δύο δὲ λεγομένων ὅρες Λιβανὸς κεδρῶνα ἔντας εἰς τὰς τῷ οὔρων σέγας. καθελώντες τοι δέργαντας ιερῷ καμύτας ναες ὠκοδόμησε. τό, τε δὲ Ήρεκκλέες καὶ Ασάρτης τέμπλον αἰνέρισε. πεζῶν τε τῷ έγερσι δὲ Ήρεκκλέες ἐποίησατο ἐν τῷ Περεπίῳ μίλῳ, εἶτα δὲ τὸν Ασάρτης, ὁ πότε Τιτυοῖς ἐπειρεύετοσε, μὴ διποδίζοντας φόρες, τὸν καὶ ταῦτα δέξας ἐσεπέλι παλιν αἰένετεψεν. ἐπὶ Τούτου λεῖ τὸν Αἰδείαλον τῷ παῖς θεωτερος, ὁς ἐνίκα τοι πεδολάμπετο, αἱ ἐπέταστε Σολομόνος ὁ Ιεροθέλυμων βασιλεὺς. τελευταῖς Ειρωμός διεδέξατο τῷ βασιλεῖαν Βαλεάζαρον ὁ γὸς, ὁς βιώσας ἐπι τεατιράκοντα τοῖσι, ἐβασίλυσεν ἐπι ἐπιδ. μὲν τούτῳ Αἰδείαρχοτος ὁ αὐτῷ γὸς βιώσας ἐπι εἴκοσι ὅμητας ἐβασίλυσεν ἐπι ὅμητα. τούτῳ δὲ τὸν οὐρανὸν αὐτῷ γοὶ τεατιρες ἐπειραταῖταις αἰπώλεσθαι. ὡν ὁ περεσεύτερος ἐβασίλυσεν ἐπι δικαιοδίο. μετ' δὲ τὸν Ασαρτῆς ὁ Δελαμασάρτου. ὁς βιώσας ἐπι πενήκοντα τεαταρος ἐβασίλυσεν ἐπι διώδεια. μὲν τούτῳ ὁ αἰδελφὸς αὐτῷ Ασέρυμος βιώσας ἐπι τεαταρος καὶ πενήκοντα ἐβασίλυσεν ἐπι ὅμητα. Καὶ διώδεια οὐκτὼ, βιώσας ἐπι πενήκοντα. τούτῳ αἰδελφεν Ειθώνατος ὁ τὸν Ασάρτης ιερεὺς, ὁς βασιλεύσας ἐπι τειδικούτα διὸ ἐβασίστην ἐπι ἐξήκοντα ὅκτω. δέ τον διεδέξατο Βαλεάζωρος, ὁς βιώσας ἐπι τεατιράκοντα. πεντε ἐβασίλυσεν ἐπι ἐξ. τούτου διαδόχος γέγονε Ματύλεως ὁ γὸς, ὁς βιώσας ἐπι τειδικούτα διὸ, ἐβασίλυσεν ἐπι ὅμητα. τούτου διαδόχος γέγονε Φυγμαλίων. βιώσας δὲ ἐπι πενήκοντα ἐξ ἐβασίλυσεν ἐπι τεατιράκοντα ἐπιδ. ὃν δὲ τῷ ἐπι αὐτῷ ἐβασίλυσεν ἐπι διώδεια Διδώ Φυγγάσα ἐν τῇ Λιβύῃ πόλιν ὠκοδόμησε Καρχηδόνα.

ΦΟΙΝΙΚΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΑΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ
σύ Τύρφ βεβασιλευκάτων.

Ἐπὶ Ειθωβάλως ἐρασιλέως ἐπολιόρκησε Ναβεχοδονόςεργῷ τῷ Τύρφῳ τῇ πείσαι καὶ δέκα. Μετὰ τοῦ ἐβασίλουσε Βασάλη ἐπι δέκα. Μετὰ τοῦ δικασαὶ κατεστησαν καὶ ἐδίκασαν αὐτοῖς, Εκιβαλος Βασιλάχης μῆνας δύο, Χέλβης Αβδαίς μῆνας δέκα, Αββαρῷ δέχτερος μῆνας τρεῖς, Μύτγονῷ καὶ Γεράσητος ἐρασιλέως δικασαὶ ἐπι δέξι, ὃν μετέξεν ἐβασίλουσε Βαλαΐζερῷ σὺντονὶ ἔνα. Τύρφον τελαύνοσθιστος, διποτείλαντος μετεπέμψατο Μέγαλον σὺν τῷ Βασιλώντῳ, καὶ ἐβασίλουσεν ἐπι τέσσαρα. Τύρφον τελαύνοσθιστος, μετεπέμψατο τὸν αδελφὸν αὐτοῦ Εἰρώμον, ὃς ἐβασίλουσεν ἐπι εἷκοσιν. ἐπὶ Τύρφον Κύρῳ Περσῶν ἐδικασθεντος.

ΙΩΣΗΠΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΑΤΤΩΝ ΑΝΑΓΡΑΦΩΝ.

Οὐκόταν ὁ σύμπατος χρόνῳ ἐπι πεντηκοντάετορες καὶ τρεῖς μῆνες πέριος αὐτοῖς, ἐβδόμῳ μὲν γὰρ * πέρι τὸ Ναβεχοδονοσόρευτον βασιλεῖας ἡρέσατο πολιορκεῖν Τύρφον. τεαρεσκομένατῷ δὲ ἐτό τὸ Ειρώμον Κύρῳ οἱ Πέρσαι τῷ κράτος παρέλαβεν.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΕΝ ΤΕΤΑΡΤΩ ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ ΛΟΓΩΝ.

Ισορεῖ δὲ τῷ πέρι Ιερούλων ὅπις αἰλιθέστε καὶ τοῖς τόποις καὶ τοῖς οὐρανοῖς αὐτῷ συμφωνούσαις Σαγχανιάθων οἱ Βηρυπότοι, εἰληφάσ τῷ ωδομητήρας τῷ Ιερουβάλως ἐρέως θεῶς τὸν Ιερούλων, οἱ Αβεβάλω τῷ βασιλεῖ Βηρυπίων τῷ ισορεῖν αἰσθεῖς νῦν σκείνεις καὶ τῷ κατ' αὐτὸν ἐξετεσθεν τὸν αἰλιθέας παρεδέχθη. ④ δὲ Τύρφων χρόνος καὶ πέρι τῷ Τρωϊκῶν πίπιτον χρόνων, καὶ χρεόν τοῖς Μωσέως πλησιάζων, οἱ αἱ τῷ Φοινίκης βασιλέων μίλιαν διαδόχαι. Σαγχανιάθων δὲ καὶ τῷ Τύρφῳ Φοινίκων διάλεκτον φιλαλήθως τῷ παλαιῷ ισορεῖν σὺν τῷ καὶ πύλῃ ωδομητήρων τῷ στρέψασθεν τοῖς ιεροῖς αἰσχυραφῶν σωαγαγῶν καὶ συμβέψας, ἐπὶ Σεμιράμεως γέγονε τὸ Ασυετῶν βασιλίδερῷ. ἢ πέρι τῷ Ιλιακῷ, ἢ καὶ αὐτούς γε τούς χρέιντος γνώμας διαγέρασπι. τῷ δὲ τὸν Σαγχανιάθων εἰς ἐλλαδα γλωσσὴν ηρέμηντο Φίλων οἱ Βύζαλοι.

ΒΗΡΩΣΣΟΣ ΕΝ ΤΗ ΠΡΩΤΗ ΤΩΝ ΧΑΛΔΑΙΚΩΝ.

Λέγετο δὲ καὶ τὸ πλοίον ἐπὶ τῷ Αρμένια πέριος τῷ ὅρᾳ τῷ Κορδυαίων ἐπὶ μέρῳ πεντακοτάρην ποτὸς τὸ ασφαλτον αφαρεσθεῖσας χρών) δὲ μάλιστα ④ αἰθρωποι τῷ κομιζόμενῷ πέριος τούτῳ διποτεποτασμάτος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ
σύ τῷ σφεντηστῇ καὶ ἐπτῇ βίβλῳ.

Ἐστιν νότιο τῷ Μυναΐδα μέγα σῆρετο καὶ τῷ Αρμένιαν Βάσεις λεγόμενον εἰς ὁ πολλάς συμφυγόντες ἐπὶ τῷ κατάκλυσμῷ λόγῳ ἔχοντες πέντε ώραν, καὶ πιστεῖς τῷ λαίραντοι οὐχίμενον ἐπὶ τῷ αἰρώμενον ὀκτώλαμ, τῷ τοις λείψαντοι τῷ ξύλῳ ἐπὶ πολὺ

ἐπὶ πολὺ σῳζόνται. Υἱός τοῦ δὲ αὐτοῦ, ὅπιστε καὶ Μωϋσῆς αἰέντας ψυχὴν ὁ τῷ Ισ-
δαίων νομοθέτης.

ΑΒΤΔΗΝΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΣΣΤΡΙΑΚΟΙΣ.

Μετὸν δὲ λόγοι τε ἔργου, Κερύκρου προσωμαῖς μὴ ἔσται πλῆθος ὄμβρων Δεσία πέμπτη ἐπὶ δέκα. κελεύει δὲ πᾶν, οὐ, πραμα-
τῶν μὲν ἔχομέν τον Ηλία πόλι τῇ τον Σιπασέριος διπολεύψαν. Σείσιρος δὲ ζε-
ζε επιτελέσ ποίσας διένειν ἐπὶ Αρμήνιος αἰσάπλεε, Καρδινάκα μιν κατελάμ-
βοντε οὐδὲ τεῖχος. Τείτη δὲ ιμένη ἐπείτε υἱον ἀκόπασε, μετέπειτα δὲ οὐρανον, πε-
ρέω ποιούμενος, εἴκε γένει τοῖσιν τούτοισι τοῖσιν; αἰ δὲ, ἀκόπεκομέν
σφίσ πελάγεος αἰχανέος, διπορέσσαν οὐκη κατερμάντινον, τοῦτο τὸν Σείσιρον
ἐπίστιον κομίζοντα), οὐδὲ τοιτηστοις τοῖσιν (απικεατοῦ δὲ
πηλοὺς καταπλεος οὖν ζεστάς) θεοί μιν τέλειον αἰνιρώπων αφανίζοσι. Τοῦ δὲ πλοῖον τον
Αρμήνιον πεζίαπλαξύλων αἰλεξιφάεμακα τοῖσιν ἐπιχωρίοισι παρείχετο.

ΑΒΥΔΗΝΟΣ. οὐτὶ δὲ οἱ λέγοντες τὰς πεζάτες οὐκ εἶναι χώρας ράμπη
τε Καρδινάκας, Κερύκρου τείχοις αἰνεῖν, οὐδὲ τον Βαενυλών εἶναι. οὐδὲ τε αἴσιον εἶναι τούτοις
οὐδὲ τοις αἰέμενος θεοῖσι βαθέοντας αἰσεπέψαντας ποιεῖσθαι τούτοις τούτοις τούτοις τούτοις
ἐργάται λεγεατοις Βαενυλώντας. τέως δὲ οὐτοις διογκώσας οὐκ εἶναι πολυθρόνα
φωνέων ενείκαστος. μέντοι δὲ Κερύκρου καταφεγγίσαντας αἰμείνοντας εἶναι, πόλη
πέργον αἰκονόμησαν, νιῶν Βαενυλών καλέσται διὰ τοὺς σύγχρονος. τούτοις τούτοις
πεζάτες διάλεκτον ἐναργεῖς. Εἴρεσθαι γάρ τοὺς σύγχρονος ΒΑΒΕΛ καλέσται.

ΗΡΟΔΟΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

Καὶ Σινεργοὶ πεζῆι οἱ Νεκάς αιμεταλῶν τὸν Μαγδόλων ἐπίκησε. Μετὰ δὲ
τοὺς μαίχεων Καλύπτιν πόλιν τὸν Συρίν ἐσσόδου μεγάλου εἶλε. οὐ τῇ δὲ ἐωθῆται
ἔπιχε ζεύται κατεργαστάριμος, αἰείποκε τῷ Απόλλωνι, πέμψας εἰς Βεργυχί-
δας τὰς Μιλησίων. Μετὰ δὲ ἐκκαιδεναὶ ἐτελεῖται παῖδες αἴρεταις, τελευταῖ, ταῖς
παιδὶ Φάρμηις τούτοις διέχειν.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΥ Τύρων βεβασιλευκότων.

Καὶ Ελευθαῖρος ὁ νομός ἐβασίλισσεν ἐπι τειχοντα τούτοις. οὐτέ διποσαντων Κιταιον
ταιον διαπλούσας προσηγάγετο αἰσθέτη πάλιν. ἐπὶ τούτοις πέμψας Σαλμα-
ναστὰρ οἱ τῷ Ασυρίων βασιλῶν ἐπῆλθε Φοινίκεων πολεμός αἴπασδι. οἵσις αιδ-
στάριμος εἰσήλει μέν παῖτων αἰτεχώρεσσεν ὅπιστος. αἰπέση τε Τυρίων Σιδών καὶ Αρ-
κη καὶ Παλαιόπολις, καὶ πολλαὶ δὲ λαοὶ πόλεις, αἱ τῷ τῷ Ασυρίων ἐσενταὶ βα-
σιλεῖ παρέδοσαν. διὸ Τυρίων δὲ τούτοις περιτάρα, πάλιν οἱ βασιλῶν ἐπ' αὐτοῖς
ὑπέσερεψε, Φοινίκων συμπληγεωσθέτων αὐτῷ ναῦς ἐξήκοντα καὶ ἐπικώπτες ὀκτωκοσίας.
αἷς ἐπιπλούσιοις Τύρεοι ναυοὶ δικαδύο, τῷ νεών τῷ αἰππαλων διασπαρθσῶν;
λαμβανόντων αἰχμαλώτους διῆδρας εἰς πεντακοσίας. ἐπειδή δὲ παῖτων τον Τύ-
ρων πηὶ διὰ ζεύται. αἰαζοῦται δὲ οἱ τῷ Ασυρίων βασιλῶν κατέσησε φύλακας

ἐπὶ τὸ ποταμόν, καὶ τῷ οὐραγωγίων, οἱ διακωλύσων Τυρέας Δρύσαδες. Καὶ τοῦτο πάντες θυρόμην, ἐκδεῖξον πίνοντες ἐκ φρεάτων ὀξυκτόν.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ.
Οὐ τῇ πεπάρτῃ τῷ ισοιδῶν.

Μέτα δὲ Σεΐστος πολλῷ χρόνῳ ὑπερον τῷ εὐχαριστίᾳ πίστι Αδαμάθῳ ὄνομα, πλείον ιχύστας Δαμασκῆς τε καὶ τὸ ἅλιτον Συρίας, ἔξω Φοινίκης, ἐναστίλισσε. πόλεμον δὲ τὸ ξενεύκας πέδος Δαβίδιον βασιλέα τὸ Ιudeᾶς καὶ πολλοῖς μαχαῖς κείθεις, οὐατὴ τε καὶ τὸν Ευφράτειν, σὺν ἡ ιθάται, αὐτοῖς ἐδόξει εἶναι βασιλέων ρώμην Καίσαρεια. τελεύτην δὲ διέκεινα, διπόγονοι ἐπὶ δέκα καὶ θύεις ἐναστίλισσον, ἐκδέσας τὸ πατρὸς αἴμα τῇ δέχῃ καὶ θυσία Τούμορα τὸ ἐκδεχομένης, ὥστε τῷ Πτολεμαῖον Αιγύπτῳ. Μέγιστον δὲ παῖτων δυνθεῖς δ τοῖς αιναμαχέσσας βαλόμηθρος τῷ πεζοπάτρος ήπιαν, σερατούσας ἐπὶ Ιudeᾶς ἐπόρευσε τῷ νηὸν Σαμάρειτιν καλλιμήν.

ΙΟΣΗΠΟΣ ΙΟΤΔΑΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΤΗ ΕΝΑΤΗ.

Μέχρι τοῦ αὐτὸς τε ὃ Αδερός Καζάνης ὁ μετ' αὐτὸν αἴρετας οἰς θεοὶ πρεμέται διὰ τὰς διεγεύσιας καὶ τῷ ναῶν τὰς οἰκοδομίας, οἵς ἐκόσμησαν τὸν τῷ Δαμασκεών πόλιν. πέμπτος δὲ αὐτοὶ καθ' ἐκάστην ημέραν ἐπὶ τείμη τῷ βασιλέων, ἐπειδὴ σεμνεύειν τῷ τέτων δέχαισθαι, οὐκ εἰδότες, ὅτι ηώτεροί εἰσι, καὶ σύν τοῖς αὐτοὶ Καστοῖς ἐπὶ χίλια καὶ ἑκατόν.

Ο ΛΥΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΔΕΚΑΤΗ.

Μημονούσει τὸ τῷ Βασιλικῶν βασιλέως Βαλαΐδα Βιρωαρός.

ΕΚ ΤΩΝ ΟΡΦΑΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΚΡΙΤΟΤ.

Οὐ γάρ κεν πις ἴδαι θητέμι μεράπων κρείσιντος,
Εἰ μὴ μενογήνης πις διπόρρωξ φύλου αἴσθεν
Χαλδαίων. ἴδρις γὰρ ἔεις αἴσερο πορείης.

ΚΑΙ ΕΤΙ.

Ἄεχλεις αὐτὸς ἔχων αἴμα τὸ μέσον, ἵδε τελευτή,
Ως λόγος δέχαισθαι, οἷς οὐδογήνης διέταξεν
Ἐκ θεόθεν γνάμαντος λαβὼν κατέσε πλακα θεσμόν.

IN

9

IN FRAGMENTVM
BEROSI BABYLONII
SACERDOTIS BELI,
EX LIBRO III RERVM
CHALDAICARVM.

HÆ veterum scriptorum reliquia, tanquam ex naufragio tabella in unum libellum a nobis coniecta sunt, ne iterum naufragium facerent: quod quidem hactenus illis contigit, dum apud Iosephum & Eusebium disiecta & neglecta nemini fidem utilitatis sua faciebant, præsertim iis, qui in tractatione historiae Biblica omne exterrorum scriptorum auxilium negligunt. Horum sinistra iudicia satis confutantur istarum reliquiarum fide, ut constare potest ei, qui tam accurate eas cum ipsis Notis leget, quam putide ipsi eas aspernati sunt. Tantum abest, ut eas historia sacra inutiles dixerit, ut sine illis nullam certam Epocham temporis in sacra Chronologia apprehendi posse iudicaturus sit.

NΗΡΩΣΣΟΣ] Tatianus: Βαρωας αἱρετος Βαβυλωνιος ιερεις της παρουσιας Βηλου χριστι Αλεξανδρου θυρωδη Αυτοχροτης μετ Σελευκον τειτω την Χαλδαιων ισοριαν συ τησι βιβλοισ καταπληξιας, &c. Βαβυλωνιακη non Χαλδαιηκη vocat Atheneus libro xiiii. Elogium Berossi paucis verbis vide apud Plinium libro vii.

Nα^νο^νο^ναλλασσε^ες] Ptolemæo dicitur Να^νο^νο^ναλλασσε^ες. qui, teste eodem, ex obseruationibus Chaldaeorum eclipticis, caput imperare anno Nabonassari 123: ut de eius tempore error nullus interuenire possit. Apud Iosephum libro priore in Appionem Να^νο^ναρας decuritate legitur: in x autem libro Originum Iudaicarum Να^νο^νοδνοσσε^ες inepte. & tamen adeo vetustus est error, ut etiam agnoscatur a Ruffino. Sed recte apud Eusebium Να^νο^νολλασσε^ες. Itaque Berossus nobis indicauit patrem Nabuchodonosori, initium autem eius imperij Ptolemæus. Nulla ergo latebra errori super tempore diruti templi a Nabuchodonosoro. qua in re Chronologi excusari non possunt, præsertim ii, qui scriptores vernaculos rerum patriarum verum aliquando dicere potuisse diffidunt. Ex hoc barbaro contemptu nati sunt illi portentosi αναγρονομοι in illorum Chronicis. Nomen huius Regis ita conceptum fuit נָבָעַ-נָּבָעַ. Nam Chaldaei Nun cum Lamed commutant: ut Nabonidus, Labonitus. Sed de his vide, quæ in sexto libro disputamus. Itaque differentia nominis Nabopolassari, & filij eius Nabuchodonosori, sunt duo monosyllaba Pul, in Nabopolassaro, & Cad in Nabuchodonosoro. Quamobrem Nabonassar si in medium sui recipiat Pul, erit nomen patris Nabuchodonosori, si autem Cad inseratur, fiet Nabuchodonosor filius. Nam Nabo-nassar, & Nabo-lassar idem est.

Q. 74

O περγυνέω Σατράπης] An vllum Satrapen Nabopollaslar pater Nabuchodonosori Syriæ & Ægypto præfecerit, id vero neque negare, neque præstare possumus. Satis constat, Necho regem Ægypti tributum Iudææ indixisse, imperfecto Iosia rege. II Reg. xxiii, 33. cuius rei meminit diserte Herodotus lib. III. καὶ Σύρωι πεζῷ Νεκᾶς συμβαλὼν τὸ Μαγδόλῳ στίχοι. Sed locum Mageddo vocat scriptura, non Magdolum. Syros autem intelligit Iudeos, sine dubio, qui ita vocabantur etiam a vicinis Phœnicibus. Nam Philo Bybliensis ait eos ἑρμῆνιον vocatos, idque significare Iudeos. Atqui plus significat. Hoc enim nomine συριαδῶν intelliguntur. nempe σύροι μάραι. Magdali autem loci meminit Ieremias xlvi, 14, xlvi, 1. Cum autem Necho ingenti exercitu fines Babylonie inuaderet, tunc Nabuchodonosorum missum a patre, ut ex Berofo discimus, cum Necho prælium commisisse, fusoque Necho ad locum, qui Carchamis dicitur, in continenti ad partes Palæstinæ victorem se contulisse, regem Ioiakim in vincula conieisse, Iudeam regno Babylonie stipendiariam fecisse. Ierem. xlvi, 2. II Chron. xxxvi, 6. Hæc acciderunt anno Nabopollassari xviii, a Thoth Nabonassari 140: vnde consurgit annus primus Nabuchodonosori ab expeditione Syriaca. Ieremias xxv, 1. Daniel i, 1. Hæc omnia nō repugnant Berosi historiæ, si modica interpretatione adiuuentur.

Συγῆσας τῷ υἱῷ Ναβουχοδονόσορῳ] Duæ præcipue cauſæ huius expeditionis, exercitus Necho Ægyptij in fines Babylonie irruptionem facientis, & defectio Tyri, sub Rege Ithobalo, ut ex censualibus Phœnicum aperiemus.

Συμβιβαστὶς τῷ Ναβουχοδονόσορῃ τῷ Δαποσάτῃ] Proculdubio intelligit prælium a Nabuchodonosoro cum Rege Necho commissum ad Carchamis secundum Euphratem. Satrapen igitur Ægypti vocat: quod Ægyptiis Rex impositus esset a Nabopollassaro, a quo postea defecserit. Sed de hac re Herodotus nihil monet, quod Sacerdotes Ægyptij id non indicarint.

Υπὸ τοῦ αὐτῷ βασιλείας] Viuo patre Nabopollassaro Regnum filio Nabuchodonosoro attribuit, nimirum quod filius a patre in Syria misus rex declaratus ab eo, & in societatem regni assumptus. Hinc non solum Iudei, sed & Berosus attribuunt eius regno annos xliii. cum tamen triginta dumtaxat solus, reliquos tredecim cum patre regnarit. Sed Chaldaei illius annos putauerunt a morte patris, non ab expeditione Syriaca. Daniel ii, 1. qui locus male ab interpretibus exponitur.

Υπὸ τοῦ αὐτῷ] αὐτῷ Georg. Syncell.

Ἐπὶ βεβαιολθότι εἰκοσι τρισάρι.] Recte, non, ut in x Originum Iudaicorum, εἰκοσι ἐν. qui error non solum agnoscitur a Ruffino auctore futilestimo, sed etiam ab Eusebio. Sed facilis fuit lapsus ἐν pro ὀντεά. Quod si ὀντεά scriptum non fuisset, tamen ex Ezekiele non obscure colligi potuisset. Ait enim sibi oblatam visionem anno tricesimo. qui annus tricesimus in Chaldaea non potest esse, nisi regis Chaldaei. Regnabat igitur cum Nabuchodonosoro. Et proinde erat pater, non aliis. Iam nouimus ex hoc fragmento esse Nabopollassarum. Erat annus xiii ipsius Nabuchodonosori, vel a Ioiakim in vincula coniecto. Ergo annus tertiusdecimus Nabuchodonosori est tricesimus Nabopollassari, id est 152 Nabonassari, ex Ptolemæo. Et proinde cum attigerit in imperio annum tricesimum, non vtique εἰκοσι ἐν, sed εἰκοσι ὀντεά legendum, ut diserte scriptum libro priore in Appionem. Ita ex Ezekiele nullo negotio

negotio hæc menda tolli poterat. Dicit igitur Nabopolassarum annos vi-
ginti nouem solidos imperasse; & consequenter anno tricesimo imperij
obiisse; quo tempore Ezekieli visio ostensa, & paulo post Tyrus a Nabu-
chodonosoro expugnata, tertiodecimo anno postquam oppugnari cæpta,
rege Tyriorum Ithobalo cum Chaldais bellum gerente. Quis igitur satis
pro dignitate huius fragmenti vtilitates commendare possit? Quam stre-
nue hæc Chronologorum errores confutant! Quam belle cum scriptura
pariant!

Αἰαθύμῳ οὐδὲ μετὸν πολὺ τέλος τελθτίων] Accepit nuncium de
inorte patris Nabopolassari, cum in eo esset, ut expugnaret Tyrum, & Regem Ty-
riorum Ithobalum, qui in Chaldaeos rebellauerat, deditio[n]em facere cogeret, an-
no Nabonassari 152 ad finem decurrente, pauculis mensibus post Eze[kielis] vi-
sionem.

Καταστροφὴ τῆς Αἴγυπτος τοῦ Φοινίκην] Necho Rege fugato in continentem
urbem Tyrum obsidione cinxit, quam vix tandem anno tertiodecimo ver-
tente expugnauit, auctoribus Censualibus Phœnicum: regem Ioiakim in
vincula coniecit; 11 Chron. xxxvi, 6. Aegyptum inuasit, Ieremias xlvi, 13.
quæ fuit vna ex duabus præcipuis caussis huius expeditionis. Sed Herodo-
tus in Aegyptiacis nihil horum meminit.

Καὶ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰδαῖον τε καὶ Φοινίκου] De Phœnicum captiuis rete*e*.
Hoc enim accidit anno Nabonassari 152: de Iudæis non ita: cum hoc anno
148 antea factum esset, capto Iechonia. Sed quæ temporibus distinguenda
erant, ipse ex auersione in unum tempus coniicit.

Καὶ τῶν κατὰ τῆς Αἴγυπτον] Quod prædam & captiuos ex AEgypto egerit,
ut hic notatur, perspicue indicatur Ieremias xlvi, 25. quæ Herodotus igno-
ravit, quia Sacerdotes illi AEgyptij, qui ei sciscitanti de rebus AEgyptiacis
respondebant, ea, quæ ad laudem gentis faciebant, tantum docuerunt, cæ-
tera, quæ ad illorum ignauiam, seruitutem, & tributa, quæ Chaldaeos pen-
debant, tacuterunt. Atqui ex nostro Berofo, & Iereinia constat, illos reges
AEgyptios preclaro regnasse, & Babylonis vestigales fuisse. Tamen quæ
Ieremias dehunciat Apriæ ventura cap. xliii, 30, ea omnino fideliter nar-
rat Herodotus, & plane illi cum verbo diuino conuenit.

Τιοὶ οὐ φίλων] administravit bellum per præfectos, in quibus Nabuzardan:
Διοκέμενα ὄποιον Χαλδαῖον.] Non gentem intelligit, sed Sapientes & Phi-
losophos Babyloniæ. Daniel ii, 2. Eorum alios ὄρχηντες, alios Βορσηππιάνες
dictos monuit Strabo, a locis nempe. Alia terminatione essent ὄρχαιοι, &
Βορσηππαιοι. ut Ναζαρίων, Ναζαραιοι. ὄρχαιοι igitur, siue ὄρχηνοι a loco γράμμα
indubitate. Genes. x, 10. Sed Chaldais videtur fuisse γράμμα, unde Αἴγυπτος ὄρχαιοι
non autem γράμμα unde Αἴγυπτος ἀρχαιοι dicendum fuerit. Quin & ὄρχην, non
ἀρχην, dicitur Ptolemaeo.

Τὸν δὲ βρήκε τὸν οὐτόν.] Hoc plane ostendit de Chaldais Philosophis, non
de gente dictum. Quantum autem gratia & auctoritate possent apud Reges
& populum, habes Isaiæ xlvi, 12, 13, 15. Sed & historia Alexandri do-
cet eorum monitu multa Alexandrum gessisse. Sic cum dicitur Vr Chal-
daeorum, intellige non nationem, sed eosdem Philosophos, & sacerdotes.
Eusebius ex Eupolemo prisco scriptore: οὐκάτη διδύνει οὐ πόλες τὸ Βασιλευίας Καμ-

εἰνη, τῷ πνας λέγειν πόλιν Οὐέιλιον, ἐπί δὲ μέτεριν οὐδούντειν Χαλδαῖων πόλιν. Manifesto ait Vrien illam, quam Moses Ur Chaldæorum vocat, dictam fuisse Camarinem: idque esse Chaldæorum urbem. Pro Chaldæis intellige Sacerdotes, aut Philosophos, qui dicebantur כְּמָרִים Camarim. Atque hoc vult. Et idem Eupolemus de Abrahamo: ὃν δὴ καὶ τὸν αὐτολογίαν καὶ τὸν Χαλδαϊκὸν οὔρειν. Matheſin vocat Χαλδαϊκὲν ut alij. In Sibyllinis ἔνται πόλις καὶ χθονὸς ὡχάλδοιο. Lege indubitate: ἔνται αἴνῳ πόλεως αὐτοχθῶν ὡρ Χαλδαῖων. De Abrahamo intellige.

Κυειδόσας ἐξ ὄλοχληρών] κυειδολογία. Potitus in solidum patrito imperio. Antea enim tantum diuisum cum patre gerebat.

Συνέχειν αὐτοῖς Δαπονίας] Et modum agri quoque Iudæis assignauit, quem colerent. Ieremiæ xxix, 5.

Ἐν τοῖς Θεοτυποτοποῖσι] Ad flumen Cobar, teste Ezekiele. Ibi enim assignati fuerunt agri deportatis.

Απὸ τοῦ ἐκ τῆς πολέμου λαθύρων ἦ, τῇ Βήλῳ ιερῷ] Nam vasā templi cum Iechonia traducta sunt Babylonem. II Chron. xxxvi, 10: & in templo Beli collocata, ut antea capto Ioiakim. Ibid. 7. Daniel 1, 2.

Τοῦ ἐπί Βήλῳ ιερῷ] Hoc magnificum Beli templum à Nabuchodonosoro ex manubiis Syriaci triumphi exornatum, & annis cxx post a Xerxe solo xquatum, monitu Chaldæorum instaurauit Alexander. Auctor, præter alios, Arrianus: ad quod opus frustra Iudæos compulit, neque ullis verberibus, aut minis eo adigere potuit. Iosephus ex Hecatæo: φησὶ γὰς (Hecatæus) Αλεξανδρὸς ποτὲ τὸν Βαβυλῶνι θρομένα, καὶ ταφελομένα, τὸν Βήλον πεπλωκός ιερὸν αἰατοθήραν. Εἰ πᾶσιν αὐτοῖς οὐτιώτας ὄμοιος φέρει τὸ χρῶν ταφεδάζαντος. μοτὸς τὸς Ιαδαίων καὶ ταφεδεῖν, ἀλλὰ καὶ πολλας ὑπομείνας πληγας καὶ ξηματας τοποῖσα μεγάλας, ἔως ἀλοΐς στηγανεῖ τὸ βασιλεῖαν διάγνα τὸν ἀδηαν. Vtrum vero intelligat Iudæos, quos Nabuchodonosor in Babyloniam deportauit, an qui stipendia in eius exercitu faciebant, id vero dubitari potest. Scimus enim ex Hecatæo, Iudæos sub Alexandre, & eius successoribus militasse. quin & sub Xerxe, siquidem Iosepho credimus, qui id conatur probare ex Chœrilo. Sed in versibus Chœrili nihil video, quod extorqueat a lectore, ut eos Iudæos credat, de quibus loquitur Chœrillus, præter illa verba, γλῶσσα μὲν Φοίνιατον ἀποματων αφίεντες. Nam Σόλυμα ὄρη temporibus Chœrili nulla alia fuerunt, præter montana quædam Lyciae, quorum mentio fiat Iliados vii. Recentiores quidem Solymos Iudæos vocarunt, quod Hierosolyma compositum nomen esse crederent ex templo & gente Solymotum. Martialis ad Iudæum, — *Solymis quod natus in ipsis*: & idem de Iudæis: *Sed que de Solymis venit perutis.* Sed vetustiores, ut diximus, non videntur alibi Solymos præterquam in Lycia agnoscere. Rursus Chœrillus vocat eam gentem Σηραχεδας. At in lege districte vetatur αἱ Σηραχαῖς κείρεατ. Levitico xix, 27. Quare ut negare non audeamus de Iudæis illos versus Chœrili accipiendos, ita merito dubitari potest.

Περρασιούνθ καὶ *αἰαγκέας] In decinio Originum Iudaicarum legitur: Εἴτερα χρησιμόθ, Εἰ αἰαγκέας. Utrobique corruptus locus. Neque hilum hic nos iuuat Ruffinus: nisi quod pro χρησιμόθ, legendum χαεισιμόθ ex ipso apparet. Suspicio αἰαγκέας pro αἰαχανίας positum. Vetustissimum est mendum, ut omnia alia, quæ apud Iosephum. Suspicioni meæ fauet Ruffinus, qui reparauit vertit. Sed libro priore in Appionem vertit cogitans.

ταφεδα-

Περγαλεύσαριθμού) περγαλεύσαριθμού. Georg. Syncell.

Περιεβάλετο τοῖς μὲν ἔνδον τὸ πόλεως) Abydenus & hæc & alia opera præterea recentest ὡς τὴν Ασουεκαῶν γραφήν: Ναζηρεύδονος σοφεροῦ ἢ ἀρχεξάμενος τὸν αρχὺν. Βαβυλῶνα μὲν ἐτέλεσε τειπλῷ νεκροῖσι πεντεκιδεκά οὐρανοῖς, τὸντε Αριακάλιν ποταμὸν ὅλην ἐντείχεσας Εὐφράτεα, τὸντε Αχεράκανον. Στράβων δὲ τὸ Σιππαρινὸν πόλιος λάκκον ὄρυξαν καὶ οὐ μὲν τενταρεῖχον ταῦθα σογγίσαν, Κάρδος δὲ ὄργυμενον εἴκοσι, πλάνας ἐπέτησε τὸν αἰσθητὸν τοπογραφίαν τοπογραφίαν. Καλέσοι δέ τοις ἐχετεγνώμονας. ἐπετείχισε δὲ καὶ τὸν Ερυθρὸν θαλάσσαν τὸν πόλικυντον, καὶ Τερεβόνια πόλιν ἐκποτε τῆς Αράβων ἐσβολαῖς, τὰς βασιλείας δὲν δεργοῖς οὐκονεῖ, κρημαστὸς τοῦ χρήματος οὐκανάσ. Hæc ad verbum pene interpretantur Berosiana. In his Arimakalins ποταμὸς dicitur, qui Arimalcar Plinio: sed utroque male pro Neharmalca. Neharmalca non est Cobar Ezekielis. Sed Cobar hodie dicitur Cabur: eiusque caput est ad ciuitatem Meredin, cuius aqua, quanquam rubra, potui optima. Præterea in his mentio τὸ Σιππαρινὸν πόλεως. Scio Σίπφαρα in Melopotamia ponit à Ptolemao. Sed hæc sunt in Babylonia;

Αὐτῆς πλανῆς αὐτῆς τὸν πλανῆν. Georg.

Καὶ τὴν ισταντας αὐτολέγαστην πόλιν) Daniel III, 27. Non ergo illam Semiramis construxit totam. Iosephus de Berofo: παύτα μνήμης ισόρησε τοῦτο τὸ φαραγμένην βασιλέως καὶ πολλὰ περιστεράντος τοῦτο τὸ Χαλδαϊκὸν, τὸν μὲν φέρει τοῖς Ελληνικοῖς συγγραφεῦσιν ὡς μάτην σινέας οὐ πότε Σεμιραμίδης τὸ Ασουεκαῖον παθηταῖα τὰ θαυμάτων κατασκεψάσης.

Ἐπεργα βασιλεία) Meminit Daniel dicto loco III, 27.

Υπεργοντας) Κατέβη τὸνδικόν, Georg.

Μακεδονας) οὐκέτι. Georg.

Αναγνωματα λίθινα) Q. Curtius hæc omnia interpretatur: Super arcem vulgatum Græcorum fabulis miraculum, pensiles horti sunt, summam murorum altitudinem equantes, multarumque arborum umbra & proceritate amoeni. Saxeæ pilæ, quæ totum onus sustinent, instructæ sunt. Super pilas lapide quadrato solum stratum est patiens terræ, quam altam inveniunt, & humoris, quo rigant: adeoque validas sustinent arborum moles, ut stipites earum VIII cubitorum spatiuum crassitudine æquent, in L pedum altitudinem emineant, & frugiferæ & que sunt, ac si terra sua alerentur. Et cum vetustas non opera solum manu facta, sed etiam ipsam naturam paulatim exedendo perimat, hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur, tantique nemoris pondere onerata est, inviolata durat. Quippe xx lati parietes sustinent xi pedū inter se distantes, ut procul visentibus siluae montibus suis imminere videantur. Syriæ Regem Babylonie regnante hoc opus esse molitum, memoriæ proditum est, amore coniugis victimum, quæ desiderio nemorum siluarumque: in campestribus locis virum compulit Naturæ genium amoenitate huius operis imitari. Hæc ille. Regem Syriæ pro Assyriæ, & Assyriæ pro Babylonie dixit, vt & II Chron. xxxiii, ii. & Isaïe xiii, 25. Vide Strabonem initio lib. xvi. Sed & de hortis pensilibus idem Strabo: καὶ οὐκρεμαστὸς καὶ πότερον ἔχων τοτεραῖς χρηματικαῖς πλευραῖς πετταῖς πλέθρων. οὐκέχει) ἢ θαλιδώμασι καὶ πλευραῖς ὅτι πετταῖς ιδρυμένοις καθοδῶν ἄλλος ἐπ' ἄλλη. οἱ δὲ πετταῖς καὶ τοις πλήρες γῆς, ὡς δεξαῖας Φυταὶ δειμάρων τῷ μεγίστῳ ἐπ' ὅπτης πλάνθες ἐσφάλτησατεσιβασμένοι, καὶ αὐτοὶ καὶ αἱ θαλίδες, ἐπειδὴ καρδιῶται. Vide reliqua: quæ omnino dissimillima sunt Curtianis, imo diuersa omnino. πετταὶ καὶ οὐκέτις poterant esse taxilli, quos vocat Vitruvius, qui supponebantur pyramidibus, pilis, & ingentibus molibus, ut firmius infisterent. Eiusmodi taxilli ingentes ænei substrati erant obelisco illi, quem Xystus Pont. Max. annis superioribus mirabili molitione

b. operum

operum in alium locum transstulit. Sed si taxillos suppositos dicimus concameratis fornicibus sustinendis, ut velle videtur Strabo; quare dicit eos plenos terrae & arborum consitarum fuisse? Obscurissimus locus mihi quidem, non fortasse peritis. Similem locum in volumine Ester non capio, capite primo: ἡτὶ ω' οὐς γεγος καὶ αρχεγος. Nam cui rei illi ω' suppositi sint, non video: & longe aliter habet Hebraismus. Nobis quoque satis constat, doctissimum interpretem Vitruuij non intellexisse, quid essent taxilli apud illum scriptores. De hortis pensilibus similia Curtio scribit Diodorus.

Διὰ τὸ τέλον γυναικεῖαν αὐτὴν) Nitocris hæc dicitur Herodoto, magni animi mulier, quæ videtur clauum tenuisse, & omne regnum administrasse, viro dementato, & inter bestias degente: neque solum ultimis temporibus viri, sed & regnante Euilmerodacho filio, & Balsafaro nepote. Neque vero dubito, quin ea ipsa sit, cuius mentio Danielis v, 10. quod ex commate sequenti clarius demonstratur. Cum autem Berossus dicat eam nutritam fuisse in Mediaꝝ montanis, intelligimus non nutritam solum, sed etiam natam, & filiam Alyattis fuisse, si quis locus coniecturæ. Cuius enim aliis, qui quidem posset sacer esse Nabuchodonosori? Nam ipse Nabuchodonosorus Alyatten cum Cyaxare reconciliauit anno secundo Olympiadis quadragesimæ nonæ, periodi autem Julianæ 413, 601 ab Ilij excidio, non 604, vt vult Solinus, qui erat vicesimus septimus Nabuchodonosori ab expeditione Syria-ca, quintusdecimus ab excessu Nabopollassari, Kalendis Octobris, quum Solis defectu dies in noctem vertisset, teste Herodoto. Sane ob affinitatem, quæ Nabuchodonosoro cum Cyaxare Medo intercedebat, videtur Nabuchodonosor sacerum, cum Lydo reconciliasse, non facturus, nisi tam iusta causa intercessisset.

Τῆς ὀπείας δημοσίεως) Recte, non τῆς οἰκείας, vt legitur decimo Originum Iudaicarum.

Μετὰ τὸ ἀρχαῖον τὸ προφρητικόν τείχος) Inchoatum opus ergo reliquit. Sed absoluuit vxor eius Nitocris. Ac propterea totum hoc opus Nitocridi attribuit Herodotus, nimirum quæ absoluuit, non autem Nabuchodonosoro, qui inchoauit. Vide Herodotum libro primo: Nam valde huc faciunt, & præterea digna, quæ non negligantur. Illa Heroina non minor fuit Semiramide, vt plane discere potes ex patre historiæ Herodoto, vt possit dici a Semiramide Babylonem inchoatam, a Nitocride absolutam.

Βεβασιλεὺς ἐπὶ πενταετίᾳ τείχα) Tredecim annis fere cum patre regnauit in expeditione Syria-ca, reliquos triginta & vnum solus in Babylonie. Mortitur anno 183 Nabonassari, tricesimo sexto a capto Iechonia: eodemque anno ad finem vergente, nempe duodecimo mense, Evvilmerodach Iechoniam e carcere eductum in amicis suis habuit, anno tricesimo septimo ineunte a captiuitate ipsius Iechonia, qui erat 184 iniens a Thoth Nabonassari. Quæ omnia mirifice conueniunt cum sacrâ scriptura, vt de reliquis tuto fides Beroso haberri possit. Cur enim non habeatur, cum ex se nihil, sed ex annalibus Babylonie omnia deprompserit?

Νηευλισσός εὐασιλεύει ἐπὶ πενταετίᾳ) Cuius initium anno Nabonassari 185. Cæterum in his Regibus plane hallucinatur Iosephus lib. x. Originum Iudaicarum, tam in annis imperij singulorum, quam in eorum genere deducendo.

Λαζαρεπολ-

Λαβούρωντάρχες] Nepos Nabuchodonosori ex filia, ultimus Rex profapiæ Nabopollasbari. Et Balsasar Danieli est nepos Nabuchodonosori (Daniel. v, ii.) ultimus Rex profapiæ Nabopollassari. Ergo Laboroarchodos est Balsasar. Neque vero de eo dubitare potest, nisi cui Sol non lucet in meridie, cuiusmodi multorum hoc sacerulum fertile. Istud nomen est inuersum nominis Nabuchodonosori, per metathesin syllabæ Chad נָבֹעַ כְּרִיךְ & Naβουּרִיךְ Geos λέβο-רֵץ-כָּרֶץ. Nam Labo pro Nabo dicebant. Νηεγλίσσεος autem est Λαβούρωντάρχες. Prius membrum est nomen idoli. in Regum xvii, 30. Posterius est idem cum נָצָר, per commutationem Nun cum Lamed, ut toties monuimus; quod & posterius est in Nabopollassar. נָנוּ-פָלָל-לָצָר, & in Nabolassar, quod est idem cum Nabonassar.

Μῆνας εἰνέα] Sub patre regnauit annos quatuor, solus menses nouem. Itaque a Daniele anni, qui attribuantur patri a Berofo, imputantur ipsi Balsasaro. Nam ne ullum desiderium Evvilmerodachi relinqueretur propter memoriam Nabuchodonosori, videtur Neriglissares se pro tute filij in regno gessisse, non pro rege, idque etiam propter reginam Nitocrin, cuius magnam potentiam reuerebatur.

Απετυμπάνιθη] id est, αἱρέθη. Iustin. ex Daniele vii. ii. ἀπετυμπάνιθη τὸ θηεῖον, pro quo in hodierna versione αἱρέθη. Pag. Iust. 191. 52. απετυμπάνισθη, απετυμπάνισθη, vt infra ait Abydenus ex Megasthene. Hesych. απετυμπάνισθη, ξύλων αὐρηλίασθη. πύρινα, bacula, Suidas, quem vide. vulgo *Masfacer*. Interfectus autem fuit nocte in conuiuio, in summa securitate, a conuiuis ipsis, quorum signifer Darius Medes cognominatus postea Nabonidus. Sequentia in Abydeno, præter Danielem, hæc probant.

Ἐπισυσάστεως] Ita correxiimus. & ita in Eusebio reperimus. In Iosepho est Θηεῖστεως, quæ menda agnoscitur ab interprete. Nam veritatem gente. Quare, nescio. Apparet tamen non leguisse Θηεῖστεως. ex eadem coniuratione dicit fuisse hunc Nabonidum, quem ego non solum signiferum, sed & auctorem consipirationis dico ex sequentibus, & Abydeno.

Naβουּרִיךְ] Naβouּrִיךְ Berofo, נָבּוּןִיט Herodoto. De commutatione Nun cum Lamed satis antea dictum. Duos tanien Labynitos facit Herodotus, quorum superior idem cum Nabuchodonosoro Nitocridis marito, non autem huius Nabonidi patre, ut perperam censet Herodotus. Nam iste Nabonidus ex priuato in regnum assumptus a popularibus coniurationis. Non igitur fuit eius filius, imo ne τερσόναιοι quidem, ut recte Megasthenes apud Abydenum. Erat enim oriundus a Medis, utpote Xerxis Medi filius, Babylone natus, cognomine Medus vel Medes, ob patrem. Capessiuit regnum anno Nabonassari 190. quo anno Daniel dicit, cum in manibus volumen Ieremiæ haberet, inter legendum se incidisse in eum locum, in quo fit mentio septuagesimi anni: vnde incessit ei dolor ex longinquitate deportationis. Adhuc enim 32 supererant ad tempus a Propheta definitum. Hoc enim plane volunt illa verba בִּנּוּתִי כְּסֻפְרִים Intellexi inter legendum. Qui inde diuinant eum fuisse annum septuagesimum captiuitatis, eodem modo dixerint eundem fuisse primum hebdomadum. Eadem enim est ratio. Si primus annus Darij Medi ideo est annus soluendæ captiuitatis, quod in eo fiat mentio soluendæ captiuitatis, utique & idem fuerit primus hebdomadum, quod eadem opera

mentio fiat hebdomadum. Ita interpretes præ imperitia & odio literarum, quas profanas vocant, scripturam tanquam pilam habent, vt Prophetæ nihil velle videantur, nisi quod istis interpretibus in mentem venerit. Ergo intellexi *inter legendum*, eodem iure potuit dicere Daniel primo anno Iechoniæ capti, quo primo anno Darij Medi, qui erat tricesimus nonus capti Iechoniæ, & proinde ipsorum septuaginta.

Κοινῷ βασιλείᾳ περέθηκεν] Id quoque ad verbum Daniel **בְּשָׁרֵךְ עַל מִלְכֹותֶךְ** **כְּשָׁרֵךְ** **וְתֵּן περέθηκεν τֵּן βασιλεֵאָךְ כְּחַלְמָדָיָךְ**, quem constituerunt regem Chaldaeorum. Sed Hebraismus sonat ὃς ἐβασιλέθη ἐπὶ τῆς βασιλείας Χαλδαίων, qui rex factus est super regnum Chaldeorum. Itaque his conuenienter alibi dicit **וְרַיוֹשׁ פָּרִיא קְפָּרֵל מִלְכֹותֶךְ**. Et Darius Medus traditum regnum accepit. Nam illud verbum quo vtitur Daniel, nunquam aliter usurpat, nisi in acceptione rei ab alio traditæ, & plus est, quam Græcorum πρέστατε τὸν βασιλεῖαν. Nam **וְנַחֲזָבֶן τὸν βασιλεῖαν** potest etiam, qui vi regnum inuadit. At non ita de verbo **לְאָמַר** dici potest. Igitur iste Nabonidus creatur rex post stirpem Nabuchodonosori sublatam. Apud Danielem quoque stirpe Nabuchodonosori sublata Darius Medes creatur rex. Rursus Nabonidus vocatur Medes a Megasthene, & is quoque, qui creatus est Rex apud Danielem, cognominatur Medes. Et tamen adhuc pertinacia satis non est acceptum, Nabonidum esse Medium. Quare? Quia nollent a nobis dictum. Alius fidei meruisset. A nobis idem exspectari inuidia non sinit. quemadmodum illa nunquam credita Teucris τὸ μὲν διῆθη θρονίζειν ἐδωρήθη, τὸ δὲ πιστεῖσθαι αὐτῷ.

Ἐπὶ τότου τῷ περὶ τὸν ποταμὸν τείχη] Atqui Herodotus hoc omne Reginæ Nitocridi attribuit. Vide locum.

Ἐν τῷ ἑταῖρανδρεῖτῳ ἔτει] Anno Nabonassari 206, qui erat xix Cyri, annis undecim ante relaxatam captiuitatem: quod contigit anno Nabonassari 217, qui erat septuagesimus a capto Iechonia, & proinde septuagesimus ab Ieremia praedictus cap. xxix, 10. Tunc enim omnino septuaginta anni completi fuerunt Babylonii ex vaticinio Ieremiæ. hoc est, imperium ereptum est Chaldais, & ad Cyrum traductum. Inde enim incipit primus annus imperij Persarum Babylonici. Nam victo Nabonido non statim potum fuisse Babylone testis Herodotus, qui dicit ciues post cladem illam & fugam Labyniti, comportatis in urbem multorum annorum cibariis obsidionem exspectasse. Quare post multum temporis vix tandem Babylone potitus, ad Nabonidum intra Borsippi munimenta fese continentem oppugnandum contendit: quo deditioinem faciente, ad reliqua Babyloniam debellanda non minore temporis spatio, quam labore illi opus fuit. Hæc ex Herodoto, Berofo & aliis collegimus. Itaque vere tunc completi fuerunt septuaginta anni Babylonii, cum victor Cyrus Babylonem regressus est. Ex quo tempore nouam æram illi Chaldaei instituerunt totius Asiæ triumphatori. Vnde merito dicit: *Deus cœli dedit mihi omnia regna terræ*. Hoc non competit anno primo Olympiadis L V, quo tempore vix Persidos totius rex erat, & Medi late imperabant, qui erat trigesimus annus a capto Iechonia. Qui hoc anno finiunt tempus captiuitatis, nihil aliud quam

quam imperiis suam profrentur, qui regem totius Asiae faciunt; qui vix mordicus Persidem λεωπαὶ τὴν πραγματίαν retinebat. Sed facile fuit illis Cýrum puncto temporis totius Asiae Dominum constituere, qui Darium Medium hominem priuatum, etiam ipso Daniele teste, & Xerxis Medi hominis priuati filium, regem Medorum & Regis Medorum filium somniant tunc, cum nullus esset Rex in Media, præter Cýrum.

Καταπρεξάρδῳ τὸν λοιπὸν Ασίαν πᾶσαν) Intellige Lydos, & minorem omnem Asiam. Nam profecto nondum tota Assyria, & reliquo Babyloniam imperio, ad Indum usque flumen, potiebatur. Hoc enim Nabonido victo contigit. Itaque verissime Herodotus: Κύρῳ δὲ ἐπει τε τὰ πάντα τῆς ἡπείρου ὑποχέεια ἐποίηται, Ασσυρίοις ἐπειθεῖσα. Nomine τῆς ἡπείρου minorem Asiam manifesto intelligit.

Απαντήσας μετὰ τῆς διωδίμεως γὰρ τοῦ πατέρος (Herodotus c. l. x annis plus minus ante Berosum de hac pugna scribit ita, ut a Chaldaeis acceperat, cum esset Babylone: ὅτα (Κύρῳ) ἦλιον εἶπε τὸν Βασιλέα. οἱ δὲ Βασιλώνοις σκητατοσιληροὶ οὐδενος αἴτιον. ἐπει δὲ ἐγένετο ἐλάσσων αὐγεῖν τῆς πόλιος, συνέβαλον τοι Βασιλώνοις, καὶ ἐσωθέντες τὴν μάχην κατετελοῦθοσαν εἰς ὁ ἀγωνιστής. Plane hæc ad verbum ut Ieremias l. i., 30. Robusti Babylonis cessarunt præliari: remanserunt in locis manutinis: Obstupefacta est vis eorum. In loca munita regem cum aliquot suorum procerum fæle recepisse ait. Et infra; Règem procul ab urbe fuisse dicetur, quando urbs a Cyro capta. At paulo ante prædixit sub Cyro hoc venturum, commate 20. Tu es malleus meus ad dissipandum instrumenta belli. De Cyro manifeste loquitur. Lege reliqua, & coimpara cum initio cap. x l. v., & fine x l. i. i. i. Isaiæ. Non enim de Babylonis hæc intelligenda apud Ieremiam, ut stulti Iudei putant: quæ satis refelluntur iis; quæ sequuntur. Cur Iudei putarent hic agi de Babylone a Dario Medo capienda, quæ nugæ sunt meræ, canissa fuit comma 28. Expedite in eam reges Mediae. & comma 11. Deus suscitavit spiritum Regum Mediae. Et quidem duos reges innui putant, Cýrum, & Darium Medem. Sed coimpare 20 de viro rege tantum loquitur. Et hic plurialis numerus ponitur more Hebræorum pro singulari, & Medorum nomine totum imperium Cyri comprehenditur. & ita accipiendum Isaiæ x. i. i. Quod xxi, 2 melius exprimitur, ubi Elam; id est, Persis, & Media simul coniunguntur. Igitur Rege Nabonido intra arcem Borsippæ inclusum, capta est magno labore a Cyro Babylon, ut perspicue Herodotus narrat: & ita verum est, ut pertinacibus indicatur silentium ab Ieremia Commate 3: Cursor occurret Cursori, nuncius occurret nuncio ad narrandum Regi Babylonis, urbem eius captam esse ab (omni) extremitate. Cursores intelligit τὰς αγάρας, de quibus Herodotus. Vox est Persica נָגֵר. unde אֲנָגְרַת pro epistola. Inde etiam proculdubio Græcorum αὐγέλος. Cum igitur dicat Propheta Cursores & Angaros Regi missos ad nunciandum casum Vrbis captæ, ergo ipse Rex non soluim in urbe non erat, sed & longissime ab urbe, utpote in locis munitis Borsipporum, ut dictum est Commate 30. Quomodo ergo potest esse Balsasar, quem constat inter epulas in Regia Babylonis occisum? Quid hic dicent æmuli non nostri tantum, sed veritatis? An dicent Prophetam vanâ vaticinatum? Quid his potuit clarius dici? Nonne idem Propheta, per Spiritum Sanctum prædictit, quod historicus præstantissimus ex fide publicorum Tabulariorum retulit?

Cædem & stragem horrendam Babyloniorum, quam tacuit Herodotus, vide ibidem. Sed quid dicam de illis verbis Herodoti? τὸν γὰρ πολέμον διώρυχε Εἰσαγαγὼν ἐς τὸ λίμνην ἔσται ἔλεος, τὸ διέχαγον ρέεθρον διχεῖτον εἴ τοι ποίησε ὑπονοσήσαντος τὸ πόταμον. An non eadem canit Vates, commate 32? τὰ διχεῖτα κατέφλιψε, καὶ τοῦτο κατέφλεξεν πνεῖ. Quid enim significantius potuit dici, quam stagna, quæ vix exhauriri posse videbantur, ita desiccata, ut igne exusta videri possint? Atqui Babylonij, iis, quibus contra vim hostium egregie munitos sese existimabant, flumine, & stagnis, iis, inquam, capti sunt. Rursus Commatibus 39, 57 mentio fit epularum & festi, quod celebrabant quo tempore Cyrus urbem cœpit, teste Herodoto. quod sane longe differt, re, causa, & tempore ab epulo, quo proceres exceptit Balsasarus nepos Nabuchodonosori. Neque solum Festi illius meminit Propheta, cui operantes capti sunt Babylonij, sed etiam Idoli, cui solenne illud dicatum. Nam Sac, siue Sefac Dea apud Babylonios colebatur, cui quinque dies in omni licentia transfigebantur, quæ dies ab ipsa Dea Σακέας νύμφαι vocabantur, instar Saturnalium Romanorum, quo nullum festum licentiosius. Nam apud utramque nationem seruis in luxum solutis nihil reliquum siebat dissolutæ lasciuæ. Celebrabantur igitur Σακέας νύμφαι à sexta decima Loi Chaldaici, id est, Elul Iudaici, ad finem vicefimæ eiusdem mensis. Athenæus lib. xiii: Βιρωσὸς δὲ τὸν αράτῳ Βασιλῶνταν, τὸν Λάων, φησι, οὐδὲν ἔκκαιμενάτην ἀγράθη, εορτεῖ Σακέας παροστῆρθυμένων τὸν Βασιλῶνταν ἐπὶ νύμφαις πέντε, τὸν αὖθις εἴ τοι διέχειτο τὸ δεσμότας ὑπὸ τῷ οἰκετῷ, αὐτογενεῖας τε τῆς οἰκίας ἔτα διέθην αὐτὸν εἰδομένητα σολῶν οὐδίαν τῇ βασιλικῇ. ὃν καλεῖαται Ζωγάνιον. (א.ב. ז. ל. מ. ס. ב. נ. ש. מ. secundus a rege, ut in prophetarum scriptis vocantur Iosephus, Daniel, & Mordochai.) Μνημονίους τῆς εορτῆς γε Κτησίας τὸ διάτερον Περσικῶν. Addit igitur Propheta: *Quomodo capta est Sefac?* nempe captiā dicit, quod eius festo vrbs capta, dum Σακέας νύμφαι celebrantur. Sic cap. L, 2. *Babylon capta est, Bel confusus, Merodach contritus.* Nam capta vrbe, & idola quoque capiuntur Bel, & Merodach. Itaque Babylon capta diebus æstiuis. Sed annus ignoratur à nobis. Quod autem dicitur commate 63, & 64 ita desolatum iri Babylonē, ut nullus in ea habitator supersit, plane nobis ignotum est: cui simile, quod refertur commate 37, & multis annis antea fere totidem verbis ab Isaia prædictum xiiii, 21. (Idem de Tyro dictum ab Ezekiele alibi, profitemur nos ignorare.) cum constet etiam temporibus Iuliani integra adhuc mœnia Babylonis superfuisse, quanquam maiori ex parte habitatoribus exhausta, & id quidem non belli vi, sed vicinitate ingentis vrbis Seleuciae. Deus opt. max. & misericors sustinuit vindictam Niniue denunciatam ab Iona, ut sæpe necesse non sit accidere, quæ per Prophetas suos intentauit, occulta quadam misericordiæ suæ inexhaustæ dispensatione. Sed non semper distingit in vltionem gladium suum, quem in terrorem potius nostrum & emendationem, quam in excidium intentat.

Σιωεκτεῖση εἰς τὸν Βοροπεπηνῶν) Ieremias li, 30.

Κύρος δὲ Βασιλῶντα καταλαβόμενος) Non statim victo Nabonido, cœpit, ut patet ex Herodoto. Nam commeatu multo in urbem importato, obsidionem ciues expectarunt. Victor est Nabonidus anno Nabonassari 206. Verum autem captæ Babylonis tempus ideo nescimus, quia duratio obsidionis nobis incomperta. Quod autem multum temporis durauerit, & ratio docet, & Herodotus: Κύρος δέ inquit, ἀποεῖσι τε οὐείχετο, αὐτεχεργίατε ἐγκινομένα συχνά, &c.

Ta ἔξω τῆς πόλεως τείχη κατασκεύασ. Errat ergo Herodotus, qui libro mi scribit
in fine:

in fine: Δαρεῖος δέ ἐπείπε σύρραχτο τῷ Βαβυλονίῳ, τῷτο μὴ σφέων τὸ τεῖχος αἰλιεῖται, καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε. τὸ γὰρ περτερον εἰλὼν Κῦρος τῷ Βαβυλῶνα ἐποίησε τὰς γόρδετερον, &c. Sed ego Berosum sequor.

Ἐπὶ Βόρσιππῳ) Straboni τὰ Βόρσιππα. Τὰ δέ Βόρσιππα οἱρά πόλις ὡστὶν Αρτέμιδος καὶ Απόλλωνος. Vnde Βόρσιππινοι Genethliaci: de quibus supra.

Ἐκ πολιορκίων τὸν Ναβονίδον) Aliquod non exiguum inter uallum inter prælium commissum cum Nabonido, & eius deditioνem interfuisse, iam supra docuimus ex Herodoto. Quare tempus deditioνis designare non possumus.

Κατέγρεψε τὸν βίον) Victus fuit a Cyro annos natus LXXIX. Reliquum tempus assequi non possumus. Anno Nabonassari 190 ipse erat annorum LXII, teste Daniele. Igitur admodum senex decessit, ut eius longæuae ætatis rationem habuisse videatur Cyrus: cui humanitati fortassis locus non fuisset in homine iuniori.

ΑΤQVE hæ sunt ex Chaldaicis Berosi reliquiæ beneficio Iosephi nobis conservatae. Illis debemus, quod Nabopolassarum patrem Nabuchodonosori fuisse scimus, & præterea tertium decimum annum Nabuchodonosori tricesimum esse Nabopolassari. Neque hoc sat erat, nisi initium Nabopolassari nobis ex Ptolemaeo compertum esset. Ita Exodi epocham, & tempus excidij Ierosolymorum deprehendimus. Quantum ratio Chronologos nostros fugiat, qui alias epochas commenti sunt, potes ex istis colligere. Nunc ad reliqua Fragmenta pergamus.

Αἰενίως) Iste scripsit Assyriaca. In præsentia nihil nobis de eius saeculo succurrit. Studiosi inuenient.

Μεγαθέντος δὲ Ερίτη) Nempe εἰ τῇ περιφτῇ τῷ Ινδικῷ, quorum etiam meminērunt Cicero, Athenæus, & Arrianus, quæ scripsit annis circiter quinquaginta ante Berosum, sub finem Alexandri Magni, toto Oriente perlustrato. Usus est familiariter Satrapa Arachosiorum Sibyrtio. Plinius, Arrianus, alij eius meminere. De hoc loco Megasthenis Iosephus x. Orig. Iudaic. Μεγαθέντος δὲ εἰ τῇ περιφτῇ τῷ Ινδικῷ μηνιανθέντος αὐτῷ, διῆς Σεπτεμβρίου πέρισση τον τὸν βασιλέα τῇ αὐτήρᾳ καὶ παῖ δεγέρει τῷ πράξεων υπερβεβηκότα τὸν Ηεροκλέα. Καπαγένας δὲ αὗτον φησι Λιβύης πέλαγος, καὶ Ιενεῖαν. Legendum est πολλών, ut & mediocriter Græce perito paret: & ita in priore in Appionem legitur. Ruffinus tamen retinuit mendam. Nam hic πολλών legit, & in priore in Appionem πολλών: ut ex his videant studiosi mendas etiam vetustissimas in priscis scriptoribus extare. Neque vero vllus error in his Fragmentis est, qui non a Ruffino agnoscatur.

Ἐπὶ τῷ Αἰενίῳ καὶ Ιενεῖῳ) In AEgyptum expeditionem fecisse diserte constat ex xxix, 18. Ezekielis. Inde in Libyam transisse non inuiti credimus. Sed de Iberia dubitamus, nisi sit Iberia ad partes Euxini Ponti. quod quidem sequentia probant, in quibus dicitur deuictarum nationum colonias ad dexteriora Ponti deportatas.

Ως αἰαῖς ἦτι τὰ βασιλεῖα καπαχθεῖν θεῶν ὅτεῳ δὲ) Certe adumbrat historiam cap. iii, 26 Daniel. quam non assequitur siue culpa Chaldæorum, a quibus accepit, siue sua. Nam & ibi dicitur eum fuisse in Regia sua, cum mente alienatus est, quod hic molliore interpretatione dicitur καπαχθεῖν θεῶν ὅτεῳ δὲ. Quare

præclaræ sunt istæ reliquiae.

בָּנָלְתִּס) Si בָּנָלְתִּס est Jupiter, ergo בָּנָלְתִּס erit Juno. Putauimus esse prius membrum cognominis Danielis בָּנָלְתִּס. Sed וּ est radicalis, at ταῦ in בָּנָלְתִּס est וְדָגָשׁ. Itaque בָּנָלְתִּס non est prius membrum cognominis Danielis. Rerius Daniel ipse cap. iii, 5 dicit esse nomen Dei non Deus. Ergo בָּנָלְתִּס fuerit בָּנָלְתִּס, בָּנָלְתִּס.

חֶסֶף פֵּרְפָּרָס ἡμίονος) Perses mulus est Cyrus. Erat enim Περθύμης, patre Persa Cambysē, matre Meda Mandane genitus. Vnde oraculum:

Αλλ' ὅτῳ ἡμίονῷ βασιλὸς Μέδοιος γίνεται. Sic Sitidæ Zoroastres Περθύμης dicitur.

Ἐπαγγεῖλος Δαυὶδ) Isaías XLVII, 1, 2. Adi locum, ut hæc intelligas.

Οὐδὲ σωμάτιον ἔσται Μήδης) Cyrum, quem mulum, id est, bigenerem hominem vocat, potiturum Babylone vaticinatur, idque culpa cuiusdam, qui Medes vocaretur. Eumque ait Assyriorum siue Babyloniorum animos sibi deuinxisse, ut inde eum vocet Ασσύριον αὐχνα, quod scilicet eum Assyrii gestarent in ore. De Dario Medo intelligere haud obscurum est, qui ante Cyrum in regnum vocatus est ab illis, quorum is esset αὐχνα. Legimus itaque apud Daniëlem, principio ix, Primo anno Darij filij Xerxis, siue Oxyaris, de semine Medorum, qui factus est Rex super regnum Chaldaeorum. Iste Xerxes, siue Oxyares (id enim sonat Ochos Oarses siue Axurs, siue Hebraicum nomen אַחֲרֵי) erat Medus, vel saltem oriundus ex Medis. Nam ex semine Medorum, id plane est, oriundus ex Medis. Illud autem tam potest referri ad Xerxem ipsum, quam ad filium. Saltem filius est de semine Medorum. Qui vero est natus in Media, non dicitur oriundus ex Media, neque qui est Medus, dicitur oriundus ex Medis. Nemo enim, qui quidem aliquid sapiat, contra pertendere audeat. Quod si iste vel Xerxes pater, vel filius Darius, est ex semine Medorum, non erat igitur Medus. Quomodo ergo poterat esse Rex Mediæ? Sed denaus Medium fuisse: ergo propterea sequitur regem Mediæ fuisse? Quoties ego Chronologorum commenta lego, nihil magis succurrat mirari, quam eos ex hoc loco Danielis colligere voluisse, istum Darium Regem Mediæ fuisse; quia Medus vocetur: quem tamen ex eo quod Medus esset, si id concedatur, propterea Regem fuisse non sequitur. Scio veterem esse errorem. atqui eo magis miror, quod veritate auctoritatem acquisuerit, quæ omni vestigationi veri præiudicarit. Si cum veteribus errare non puduit, saltem poeniteat contumaciæ in posterum. Oxyares igitur iste, siue Ochos Oarses, siue Ochsoarses, siue Xerxes, siue Ahsuerus, siue Axurxes, (quomodounque dicas, eodem res redierit) erat Medus, qui Babylonem se contulerit, ibique Darium genuerit, qui propterea & oriundus a Medis a Daniële vocatur, & Medes propter patrem vulgo cognominatus fuerit, non vtique quod Medus esset. Non enim vtrumque simul esse potest, & Medus, & oriundus ex Medis. Sic Romæ Collatini in gente Tarquinia, Esquilini in gente Herminia, Aurunci in gente Cominia, Cælimontani in gente Verginia, Siculi in gente Clœlia, Mamertini in gente Pinaria, Sabini in gente Sycinia, & alij innumeris cognominati ab iis locis, in quibus auctores generis, non autem ipsi, nati.

Ασσύριον αὐχνα) Vocat Medem gloriacionem Assyriorum, quod tantum gratiæ

gratiæ apud eos factionibus & studiis occultis collegerat, vt in nullo alio spes suas repositas haberent Babylonij. Itaque & Balsasaro eius coniuratione oppresso, ipsi vltro imperium a Babylonis delatum, vt est apud Danielem, & Berosum. Hic dictum Ασσύριον αὐχηνα, quemadmodum Isaiae xx, 5, Αἰγυπτος αὐχηνα.

Περὶ τῆς διωγμοῦ τῶν πολιτῶν] Dedisce, vel potius Cyro diripiendos ciues propinasse dicit, quia illis victori Cyro obiectis, post prælij infelicem euentum ipse in Borsippena munimenta sese receperit, aut tale quid, vnde culpa eius Cyrus Babylone potitus sit. Babylonij enim à Rege suo destituti, compor-tato in urbem aliquot mensium commeatu, obsidenti Cyro restiterunt, donec Cyrus obseruato die, quo cultui aut solenni cuidam operabantur, Eu-phratis alueo in diuersam partem deriuato, securos, ac nihil tale timentes opprescit, Rege eorum intra arcem Borsippenam sese continente.

Εμέπε, πείνεις νόον βαλέας] Dicit pœnitere sese tanti hominem fecisse, vt nimia illa gratia, qua valebat, tandem nocitura sit posteris Nabuchodonosori. Tale quid prudens Rex ominatur: cui fidem fecerit euentus. Nam illum iam tum spirare regnum odorabatur. Megasthenes vero, vnde hæc desumpsit Abdelenus, ignorauit, hunc Medem esse eum, qui Nabonidus postea dictus sit. Certe mirum est hoc fragmentum.

Παραχεῖνα ἡφαίστῳ, id est, obiit, anno Nabonassari 183, vt non semel a nobis indicatum. Non dubito, quin hoc postremum iudicium prudensissimi regis fuerit de Dario Medo, cum iam eius præpotentem apud Babylonios auctoritatem, & suis liberis formidandam, detestaretur. in quo eum non febellit coniectura sua. Ab eo enim Laborosordachus cognomine Balsasar extinctus est, & in eius locum ipse rex a popularibus factionis suæ factus.

Τύττος ἐπιθετούσας βασίω μόρῳ] Interfectus est Laborosordachus Balsasar nepos Nabuchodonosori ex filia, anno quinto ab administratione patris sui Negrillaris, mense nono, ex quo solus regnauit, factione Darij Medi cognomine Nabonidi, inter epulas. Atque in eo desiit posteritas magni Nabopollassari, vt plane dictum est Danielis v, 28, & Ieremiæ xxvii, 7. Nam regnum a posteris Nabopollassari, ad Nabonidum ex Medis oriundum, & ab eo, ad Cyrum Persarum & Medorum regem traductum. Omnino commate 28 nihil aliud, quam a priscis Regibus, ad externos imperium translatumiri significatur. In Nabonido enim interrupta est successio posteriorum Nabuchodonosori. Sed in Dario Medo, & Cyro volunt expleri septuaginta annos Babylonij imperij, ex Ieremiæ xxvii, 7. xxix, 10. & propterea Darium Medum, ac Cyrum una regnasse: & multa alia deliramenta, quæ inscitia comminisci potuit. Nam Darium cum Cyro regnasse negatur Danielis xi, 1. vbi Angelus dicit, anno primo Darij Medi, non autem, anno primo Darij Medi, & Cyri. Sed ego nugas ago, qui hæc puerilia confutem. Expletum est tempus Babylonij, cum Persæ regnare ibi cæperunt, hoc est, initio anni primi imperij Babylonici Persarum. Nam Darius Medus erat Babylonius, quantus Medis oriundus.

Naṣṣārīdžūn] Legendum Naṣṣārīdžūn. Herodoto & Beroſo est נַבְנִי, vel Naṣṣārītū, aut Laṣṣārītū. Sed hic est נַבְנִי Naṣṣārīdžūn, una syllaba amplijs, quam Beroſo, & Herodoto: quæ quidem syllaba extat in סָרְנוֹן.

מְרוֹדָךְ Merodach. Sic integrius est nomen hic, quam Berofo, & Herodoto, quemadmodum Μερδοχένπας integrus est nomen Ptolemæo, qui Merodach Isaïe xxxix. Et hoc modo alia multa mutila enunciantur, quæ ab aliis integra.

Αποδικηνῦσι βασιλέα] Daniel γένη ἀπεδείχθη βασιλεὺς, factus aut creatus est Rex. quod contigit anno Nabonassari 190: quo is annos natus erat duos & sexaginta, teste Daniele. Natus est ergo anno Nabonassari 128, Babylone, patre Xerxe Medo, Babylonis inquilino. Non enim Darius Medus ex Medis oriundus diceretur a Daniele, nisi & alibi natus, quam in Media, & Medus ei cognomen esset a patre, non a natali solo. Valde hallucinati sunt ergo, qui ex semine Mediæ pro Medo, & Medium pro Mediæ Rege accipiunt. qua quidem re nihil puerilius vñquam nostris Chronologis excidit.

*Περομέτρῳ 83v] Nullo iure sanguinis cum Balsasaro coniunctum. Erat enim natus Babylone, ut diximus, patre Medo, aut fortasse ne ipso quidem Medo, sed Medis oriundo. nam ambiguum est apud Danielem. Ideo recte ex semine Mediæ dicitur a Daniele. Itaque περομέτρῳ 83v, utpote externum. Daniel v, 26, 27, 28. Nam Commate 26, absolutum regnum Balsasari dicit, id est, in eo posteritatem Nabuchodonosoridesinere. Commate 27, ipsum leuorem in statera deprehensum, quod hostis eius & signifer coniurationis in eum initæ Nabonidus præponderauit ei; & prægrauauerit eum, quod Græce εἰς ταρρέπειαν, ut in statera. Denique Commate 28, regnum a posteris Nabopollasari ad externos translatum. Sane in hoc Dario Medo multum pueriliter hactenus erratum fuisse, æquiores lectores negare non possunt, pertinaciores magis dolere, quam confiteri: tanquam capital sit, verum ab aliis potius, quam ab ipsis erutum fuisse. Neque enim alia caussa pertinaciæ, præter liuorem, & odium veritatis, & pudorem pœnitentiæ seræ. Qui hunc Darium faciunt Regem Mediæ, & propterea quod dicitur Medus, & quia dictum est Danielis vi edictum factum ab eo secundum legem Medorum & Persarum, ioculariter falluntur. quod a nobis in Prolegomenis confutatum est. Nam accepto imperio Darius Medes & omnes regiones & præfecturas, quæ regno Babyloniarum subiectæ erant, peragravit, & in Susiana, cui præfectus erat Daniel, edictum hoc fecit. Atqui Susiana olim pars Persici & Medorum imperij, Persarum & Medorum legibus temperabatur. Itaque Dario peregrino homini & legum Persicis ignaro opus fuit in monitoribus, qui dicerent: *Scito Rex, eam Medorum & Persarum esse legem, omne edictum, & constitutionem a Rege factam mutari non posse.* Hæc plane ostendunt hominem neque Persam, neque Medium fuisse. Alioqui non monendus fuisset. Nam ipse Darius Commate 12 dicit, *Ego quidem Senatus consulo vestro auctor fui cum clausula, VT IMMUTABILE ESSET SECUNDVM PERSARVM MOREM.* Quid amplius? Atqui scito, Rex, inquit, ea clausula addita, ne ipsi quidem Regi, nedum alij, fas esse, quod semel decretum sit a senatu procerum Susidis, immutare: quod tamen tu facis, cum bunc Danielem a lege, qua commisit, vindicare vis. Ergo iste Darius, quem & Medorum Regem, & Medorum Regibus ortum faciunt, homo natus annorum duorum & sexaginta, adeo infelix fuit, ut nunquam edictum ullum fecerit toto regni sui tempore, præter hoc; aut si alia, adeo infans fuerit, ut hactenus & morem Persarum & leges ignorauerit, quas nemini ignorare*

ignorare fas erat. Exspecto, quid ad hæc tam certa respondeant. Sed quis non videret, hunc Darium accepto imperio, prouincias lustrasse, ne qua propter nouum hominem nuper ad regnum adscitum seditio oriretur, & prouincialium animos in officio contineret: & cum in Susida, cui præfectus erat Daniel a Nabuchodonosoro, peruenisset, proceres regni per inuidiam ei periculum creare voluisse? Danielem præfectum fuisse Susorum, non obscurum est, cum ipse fuerit unus ex summis Satrapis imperij. cap. vi, 2. neque illi a sua præfectura abesse licet, neque in aliena residere. Atqui manebat Susis. cap. viii, 2. Aut igitur semper in præfectura sua fuit, aut in aula regis. Et cum tres socij Danielis coniecti sunt in fornacem, non dubium est, quin & ipse Daniel coniectus fuerit, si adfuisset. Erat autem in præfectura sua. Quæ omnia verissima sunt.

ITAQVE, candide Lector, ex Ezekiele didicisti, tertiumdecimum annum Nabuchodonosori fuisse tricesimum alicuius Regis, qui eodem tempore in Chaldæa regnaret. Qui aliquo iudicio prædicti sunt, nullum alium Regem cum alio Rege regnare concedent, præter patrem & filium: & cuius tempus regni longius est, eum patrem esse, ratio postulat. Ergo tricesimus ille annus pertinet ad tempus patris Nabuchodonosori. Sed quis nos docebit nomen ipsius patris? Præsto est Beroſus, qui Nabopolassarum indicavit. Nabopolassarus igitur tricesimum annum agebat in regno, cum tertiumdecimum iam regnaret filius Nabuchodonosor. Satis est igitur ad locum Ezekielis illustrandum: & inde constat, anno decimo octauo regni patriti filium a patre in societatem regni vocatum. Sed quid tum postea? Quis me docebit quando hæc contigerunt? Hujc rei satisfacit Ptolemaeus, qui annum primum Nabopolassari dicit iniuisse ab anno Thoth Nabonassari 123. Plene igitur tum historiæ tam ab Ezekiele, quam a Beroſo, tum notationi temporis a Ptolemaeo satisfactum. Tota ratio Chronologiæ sacræ hinc pendet: in qua turpiter omnes Chronologos hactenus fugit ratio. Rursus ex eodem Beroſi fragmento habes tempus mortis Nabopolassari, & ideo initium regni Nabuchodonosori, cuius mentio Danielis secundo, quod omnino ignorabatur. Præterea habes successiones filij, & nepotis Nabuchodonosori. Denique scis eum, qui proxime ante Cyrum in Babylonia rerum potitus sit, creatum fuisse regem a proceribus regni, & Nabonidum nuncipatum: quem eundem cum Dario Medo esse ratio vincit, quod & proxime ante Cyrum regnauerit, & in regnum vocatus fuerit, ut ex eo non fuisse ex Nabuchodonosori gente aut familia colligatur. At ex hoc Fragmento nobilissimo Abydeni vel Megasthenis non solum eadem successio regum Babyloniæ continetur, sed etiam cumulus accessit, eum Medem vocatum fuisse, qui ciues Cyro victori cædendos & diripiendos propinauerit. Quare vides, quid pepererit contemptus historiæ peregrinæ, & humaniorum literarum, dum homines in vanis coniecturis suis verum potius, quam in scriptoribus temporum fidelissimis consistere, & ne ipso quidem scriptores sensi verum dicere potuisse credunt. In quo maior imperitia, an confidentia sit, iure dubitare possis. Viderint ergo ipsi, an sibi potius, quam Beroſo & Megastheni credendum esse putent. Nos ad reliqua pergimus.

Excerpta

Εγεταῖς Αβδηρίτης) πολέμου λόγω dictum. Fuit enim & alius Hecataeus Milesius, Herodoto vetustior, qui scripsit sub Dario Hydaspis filio. Iste vero fuit ortu & domo Abderis in Thracia, temporibus Alexandri Magni & Seleuci. Scripsit Ἰσθμικῶν librum singularem: ex quo hoc Διπλασιάπον excerptum est à Iosepho: quod quidem ideo proposuimus, magis ut ea, quæ hic scripta sunt, in conspectu omnium essent, quam quod ullam obscuritatem id in se haberet. Origenes primo libro in Celsum, καὶ Ἐκαπίς δὲ τῷ ἴσοις φέρεται τῷ Ἰσθμικῷ βιβλίῳ σὺν ὧν προσθέται μᾶλλον τῶν ὡς συφρόνων ἔθνη τοιχούν, ὡς καὶ Ερένιον φίλωνα σὺν τῷ τῷ Ἰσθμικῷ τοιχογράμματι. πρῶτον μὲν αὐτοῖς Βαλλάφη εἰ τῷ ἴσοις φέρεται τῷ συγχρόνῳ. δεύτερον δὲ λέγεται, ὅτι εἰς τὸν αὐτὸν εἰκός αὐτὸν συνηρπάθει υπὸ τῆς τοῦ Ἰσθμίου πιθανότητος καὶ συγκατατεθεῖσαι αὐτῶν τῷ λόγῳ.

Πεντήκοντα μάλιστα σαδίων τῶν περίμετρον) Τιμοχάρης σὺν τοῖς περὶ Αντίοχον ait in sa-
mīōn tantummodo. ὁ γοινομέτρης τῆς Συρίας καὶ σαδίων. Si locus est conjecturæ,
in loco Timocharis puto legendum εἰ, in loco autem τῷ γοινομέτρῃ, μζ. Ita
non multum abfuerint ambo à sententia Hecatæi, qui ambobus veteris-
tior.

Ανθερόπειραν τῷ διάδημα μυείαδας) Ruffinus: *Hominum circa centum et quinque
quadrageinta millia.* Hoc sane verum erat, si Hecataeus scripsisset τῷ περίτε καὶ δέ-
κα μυείαδας. Vides, quanta fuerit Hierosolymorum vrbs, quam totius Ori-
entis ornamentum vere vocare poterant sæculo Hecatæi, hoc est, initio
Seleucidarum.

Περίβολον λίθων) Ruffinus videtur legisse τῇ βολῇ λίθων πηγαδον.

Αλλ' σὺν συλλέκτων αργανον) Paulo diuerius apud Eusebium: σὺν ὧν βωμὸς ἔστι
τετελέσθω ἀτμήτων συλλέκτων αργανον λίθων γέτε συγχείρειν. Iosephus lib. XII. κα-
τελὼν δὲ καὶ τὸ θυσιατήνεον κρυπτὸν σὺν λίθων συλλέκτων ὥροδημον, γέτε λεπτομημένων
σὺν σιδηρού. lib. III. cap. VIII. σὺν λίθων μὴ κατεργασμένων, ἀλλὰ λεγάδινον συγχει-
μένων.

Οὐκ σὺν τηττῷ) Deuteron. xxvii, 5. Iosue VIII, 31. Iosephus κατεσκόδασ-
σεν αἴδην σιδήρου, καὶ διέποτε ἐψαυσεν αἴδην πληροῦ. vide I. Macab. III, 45, 46, 47.
Nam altare hoc descriptum ab Hecatæo dirutum fuit ab Iuda Macabæo.

Οὐ βωμὸς ἔστι καὶ λυχνίον) Aliis est λυχνία. Nam ita semper in Bibliis Græ-
cis & ab Iosepho vocatur. Hanc autem λυχνίαν, & mensam auream abstulit
Antiochus cum alia aurea sacrorum supellectile: ut priore Macab. ἔλαβε τὸ θυ-
σιατήνεον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὴν λυχνίαν τῷ Φανὸς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς. Hasmonæi
autem rerum potiti nouam mensam & candelabrum eodem auri pondere
confecerunt. Sed florentibus Iudæorum rebus sub vltimis Regibus, maius
adhuc candelabrum, maiorque mensa aurea confecta est: reliqua autem ab
Hasmonæis facta in thesauris templi reseruata sunt. Cum autem templum
sub Tito conflagrasset, duo candelabra, quæ in thesauris asseruata erant,
Tito restituta sunt, quæ ipse duxit in triumphum, eorumque instar in ar-
cu Titi exsculptum. Iosephus lib. Ιλια. VI. cap. μα. ait restituta Tito λυχνίας
δύο τῷ τῷ τῷ ναὶ κειμένας ποταπλοῖας, &c.

Πλευραὶ μὲν ἐκάστην εἴκοσι πηγῶν] At tempore Iosephi longe amplior. πρὸ
αἵδη δὲ βωμὸς πέντε καὶ δέκα μονάδας πηγῶν, δύος δὲ καὶ μηκεῖτες σκείνων αἱ πεντη-
κούπτα πηγῶν.

Οὐδὲ

N O T A.

25

Οὐδὲ φύτευμα ποντελᾶς οὐδὲν, οἵ αλσῶδες] Deuter. xvi, 21. Iudicum vi, 26.
 11 Chronic. xxxiii, 3. Neque nullus hortus. Nam & in fine Isaiæ exproubratur Hebræis, quod in Opisthonais Idolorum horti essent, in quorum medio februabantur. Cæterum in templo quidem interdictæ, sed in Proseuchis serebantur arbores. Philo in legatione : ἦν τεσσερῶν τὰς μὲν ἐδειπεράζουνται τὰς δὲ αὐτοῖς θεμελίοις κατέσκαψαν. Inde in veteri inscriptione : P. C O R F I D I O. S I G N I N O. P O M A R I O. A. P R O S E V C H A. Imo nullæ videntur fuisse Proseuchæ, nisi arboribus constitæ. Iuuenalis de Iudea coniectrice;

— *Conducta sub arbore coniux:*

Item :

*Interpres legum Solymarum; & magna Sacerdos
Arboris —*

Item :

*Nunc sacri Fontis nemus, & delubra locantur
Iudeis, quorum copinus, fænumque supplex.
Omnis enim populo mercedem pendere iussa est
Arbor, & eieictis mendicat silua Camænis.*

Qui locus non satis bene vulgo intellectus. Plane enim apparet Iudeos in memoribus proseuchas collocasse, quale erat illud Fontis ad portam Capenam, cuius Fontis tanquam Dei meminit Cicero de Natura Deorum. Et Varro ab eodem Fonte Fontinalia dicta scribit. Arbores proseucharum Iudaicarum iussas pendere mercedem cum dicit Iuuenalis, non obscurum est alludere ad tributum Iudaicum, de quo veteres libri, nummi, & Martialis,

*Sed quæ de Solymis venit perustis
Damnatam modo M. tributis.*

Vnde Tertullianus Iudeos gentem vectigalem dixit. Id autem tributum erat διδραχμον, vt sciunt omnes, quod exigebantur Iudei post excidium templi. Stante autem templo tributum Iudaicum dicebatur Census, vt constat ex Euangelio. Didrachmum enim capitatum exigebatur in Iudea : de quo etiam Iosephus intelligit αλώσ. ε. x. Ραμαῖοι δὲ οὐ συντηροῦσθον, οἱ οἰ πατέρες ἡμῶν τοῖς ἀκείνων πατέροις παρέχουν. Targum Ionathan in fine Habakuk. רְצֵא וְלֹא יִגְבֹּן קַיְסּוּמָה טִירְשָׁלָם Delebuntur Romani, & non exigent censum ex Hierosolymis. Quid sit hoc loco ingenue fatentur se nescire Iudei. quæ vox est Latina C E N S U M. Templo cuerso, pro illo censu provinciali, Iudeis indicta est capitatio didrachmi, nempe quod solebant pendere sanctuario, vt id Capitolio inferrent. Auctores Iosephus, & Xiphilinus. Huc pertinet inscriptio nummi, CALVMNIA FISCI IVDAICI SVBLATA. An proseuchæ differant a Synagogis, (quæ σαλευτεῖα etiam & αἰδηψωνίδες dicuntur) aut eadē res sit, equidem non affirmo, & magis inclinat animis, vt non fuerit eadem Proseucha, & Sabbathion, siue Synagoga.

Καὶ τὸ πόδι ποίησον καὶ πίνοντες ἐν τῷ ιερῷ] Leuit. x, 9. Ezekiel. xliiv, 20. Iosephus
ν αὐλωσ. ὅπερ δὲ τὸ θυσιαστέλεον καὶ τὸν ναὸν αὐτοῖς αἴτιον ἡ ιερέων ἀμφοροι, βύσον μὲν αὐ-
τεχόνδροι μάλιστα δὲ σπόλαις αἰρεσθαι τοῖς θρησκείας, ὡς μήποτε φεύγοντες σὲ τὴν
λαζτηργείαν. & πιοντος αὐτῶν οὐδὲν οὐδὲν εἶναι τοῖς τολμῶν ἐ-
χωσι κεκαλυμένοι.

Μένανδρος Εφέσιος] Iosephus de hoc: γέγραφε δὲ τὸ οὐρανὸν ἐφ' ἑκάτῃ τῆς βασιλέων
φράξεις τοῦ Φαραώ τοῖς Ελληνοῖς καὶ βαρβάροις ψυχομένας, ἐκ τῆς πορείας σκείνοντος γραμμάτων σπουδάσσας
τὸν ισοειαν μαθεῖν. Et lib. x Origin. Iudaic. Μένανδρος ὁ μεταφρεστὸς σπόλαις Φοι-
νίκων διελέκτου τοῦ Τυείων δέχεται εἰς τὸν Ελληνικὸν φωνήν. Dignus igitur, cui fi-
des adhibetur, cum ex Tabulariis gentis omnem historiam suam hauserit.
Hunc Menandrum Tatianus Pergamenum facit non Ephesinum.

Εἰρωμός] Is est Τύριον. In Apologetico Tertulliani perperam legi Hieronymus
Phœnix Rex Tyri, pro Iromus Phœnix, meminimus nos monuisse. εἰρωμός non εἰρω-
μός dicitur Asito veteri scriptori Metaphraſtæ librorum Mochi Phœnicis.

Βιώσας ἐπὶ πεντήκοντα τετά] Hæc mutila sunt in priore in Appionem, & er-
ror agnoscitur a Ruffino: ut omnes errores alij. Itaque antiquitus illæ men-
dæ inoleuerunt.

Οὗτος εἰρωμός] Dius priscus Phœniciacarum rerum scriptor de his ita scribit
ἐν τοῖς Φοινικιανοῖς. Εἶτα (Εἰρωμός) τὰ τερψά αἰατολάς μέρη τῆς πόλεως ταφοτέχωστε, καὶ
μετίζον τὸ αἷμα πεποίκη, καὶ τὸ Ολυμπία Διὸς τὸ ιερόν καθ' εαυτόν οὐ εἰνιστά, ἐν γυναικασίᾳ τὸν
μεταξὺ τῶν, σεωπῆς τῇ πόλει, καὶ χρυσοῖς αἰαθήμασιν ἐκόσμησον. αἰαθᾶς δὲ εἰς τὸν Λί-
σανον ὑλοτόμησε τερψά τὰ τερψά τὸν ναὸν κατασκοπεύει.

Τὸν δύρυχωρον] Instar huius erat & Karthagine, quæ erat Tyriorum Colo-
nia. Strabo, ὅπερ τοῖς Καρχηδονίοις ἡδὲ αἱ τῷ ἑλεφαντινῷ στάσεις καὶ Τύρος δύρυχωρος. Aut
igitur legendum δύρυχωρος, aut δύρυχωρος est idem, quod hic, εύρυχωρος. Veteres
libri, vt notat eruditissimus Isacius Casaubonus, habent εύρυχωρία. Pro εύρυ-
χωρον legitur εὐρύ χωρίον in x Originum Iudaicarum.

Ἐν τοῖς τοῦ Διὸς] Iouem Tyrij & Sidonij vocabant בָּלֵעַ, vt alibi diximus
quem Græci vertunt Βῆλον — quam Belus, & omnes ΑΒελο soliti — Neque
vero hunc distinguunt a Belo Babylonio. Est autem בָּלֵעַ commune multo-
rum Deorum Tyriorum, Sidoniorum, & Ammonitarum cognomen. Vn-
de multis בָּלְעַבִּים, id est, Baalibus seruisse dicuntur Hebræi. Siquidem om-
nis Deus apud illos vocabatur בָּלֵעַ, sed cum attributo, vt בָּלֵעַ דָּמִים Dominus
cæli dicebatur illis, qui Græcis Ζεὺς. Philo Bybliensis ex Sanchoniathone
Berytio: τὸν δὲ θεὸν στόματον μόνον θεραπεύει Κύριον ΒΕΕΛΣΑΜΗΝ καλούτες, οὐ δέ
αρχαὶ Φοίνιξ, Κύριος θεραπεύει, Ζεὺς δὲ παρ' Ελληνοι. Sed Hebræi χλευαστικῶς Beelze-
bub Dominum muscę vocabant, vt illis mos est Gentium Deos nunquam suō
nomine appellare, sed Abominationem, aut aspernamentum. Sic pro Beth-el,
dicebant Beth-avven. Pro domo Dei, vt vocabatur a Samaritis, dicebant
domum vanitatis. Quare si quis putat Beelzebub vocatum ab ipsis Tyriis &
Sidoniis, non autem per contumeliam ita dictum ab Hebræis, is non leuite,
errauerit. Neque aliter intelligendum i Reg. 1, 2. Is Baal est, quem Δία εἰ-
λύμπιον vocat Dius, cuius supra meminimus. Nam בָּלֵעַ est ad verbum Ζεὺς
ολύμπιος, qui colebatur in insula Tyri, vbi & αὐτὸς αεροπετής. Ut autem Iuppiter
בָּלֵעַ דָּמִים, αἴει θεραπεύει, sic Iuno בָּלֵעַ χνεία θεραπεύει dicta. Vnde Philo By-
bliensis Βαλγύπονα vocat. Sed eam θεών interpretatur. Græcis θεά dicitur,
Poenis

Pœnis in Africa Cælestis, quæ erat πολιχός Karthaginensium.

*Quum Iuno fertur terris magis omnibus unam
Poythabita coluisse Samo. —*

Ea Karthagine pingebatur Leoni insidens, dextra fulmen, sinistra sceptrum gestans: ut plane cusum est in numismate Imperatorum Seueri, & Caracallæ. De fulmine ego cum doctissimo Antonio Augustino vix tandem crotalum esse hariolabar, & Deam ipsam ex Leonis argumento Cybelen esse suspicabar, frustra. Errorem enim mihi eripuit Tertullianus in Apologetico; ubi Leo attribuitur tam Cybele, quam Cælesti Karthaginensi. *Ad bestias*, inquit, *impellimur, certe quis Libero, & Cybele, & Cælesti applicatis.* Nam in vulgatis editionibus male Cereri, pro quo Cælesti habent veteres scripti. In sacris literis Baal & Astarte coniunguntur: & Astarte שָׁרֶתְּאַתְּ dicitur. Sed indigenis מִלְּתָאַתְּ dicta videtur: Vnde אַשְׁתָּאַתְּ Astarta, non Astorta dicta. ut eadem videatur fuisse Astarte cum Cælesti, & proinde cum Iunone, ut & Augustinus quoq; putauit. Alij Lunam, alij Venerem dicunt. Philo Bybliensis: τὸν δὲ Αστρὸν Φοίνικες ὁ Αφροδίτης εἶπον λέγοντες. Herodotus enim τὸν Ἀράβωνα ab Arabibus Alilat dictam scribit. Quod profecto Lunam corniculatam significat. Nam etiam hodie ﷺ مُّلُّوكُ الْمُّجَاهِدِينَ id est, Lunam μηνοειδή & nascentem vocant, cum secundo die a coitu visionis suæ potestatem facit, ut loquitur Vitruvius. Itaque in peruetusto Glossario Latino Arabico legimus ﷺ لُّلُّ Lunula, & ﷺ نُّوْتِلُّ Noctiluca. Sed & Ἡρόδοτος Herodotus & alij Venerem esse dicunt. Arabibus tamen antiquitus Venus Chobar dicebatur, eamque præcipuo in cultu illis fuisse alibi monemus. Proprie ita illis dicebatur ἡώσφορος αστὴρ, Lucifer. Sed Chaldaeis Venus dicebatur Μύλιτα, teste Herodoto, quod merum Chaldaicum est ﷺ مُلُّوكُ الْمُّجَاهِدِينَ, סְוִירָתָא, ḥ̄. ḥ̄. Varro vero Astarten & Taauten Phœnicios comparat cum Serapi & Iside Ægyptiis. Sed Philo Bybliensis Taauten Phœnicum dicit primunt omnium Deorum fuisse, quem Ægyptij vocauerint Thoth, Græci Ερμῆς quod profecto est Hebræorum מְלֵאָה, sicut βαῦ ex בְּהֹה fecerunt, qua voce nomine a Phœnicibus ait designari. Qui Hebraice sciunt, statim hæc Hebraica mera agnoscent, sine vlla immutatione. De Astarte ita Philo Bybliensis, οὐδὲ Αστρὸν ἐπέθυνε τὴν ιδίαν κεφαλὴν βασιλεῖας τοῦ δόμου κεφαλὴν Ταύρῳ. Proculdu- bio quia Lunam corniculatam designabat.

Fronte curvatos imitatus ignes.

Horatius de Tauro.

Theocritus:

Ισάτ' τὸν ἐπὸν δημόλοιος κέρεψε αἵτελλε οὐαρήνε
Αντυγενος ἡμίτομου, κερεγενος αἵτε κύκλα σελινίνε.

Videmus igitur, quomodo Phœnices Deos suos quos ex vetustis Hebræorum li-

bris mutuati erant, perperam sint interpretati. Huc referendum, quod Iosephus scribit: λέγει γάρ (Theophrastus) ὅτι καλύπτον Ἀγρίων νόμοις Σενίκος ὄρκος ὄμνυψ, οὐδὲ μετά πνων αὐτῶν καὶ τὸν καλούμενον ὄρκον ΚΟΡΒΑΝ κατατεθμεῖ. Iosephus recte Κορβᾶν interpretatur δῶρον Θεός. Et iste locus Theophrasti pulcherrime interpretatur illum Matthæi xxiii, 18. Imo sine hoc loco Theophrasti ille Matthæi non intelligetur.

Χρυσοῦ κίονα] Herodotus libro vndecimo duas pilas eximias & ingentes, alteram auream, alteram ex smaragdo in templo Herculis Tyrij, non autem Iouis se vidisse scribit. Et de smaragdina quidem Plinius, quam Pyramidem vocat. De hac columna Eupolemus vetus scriptor, de Solomone: τῷ δὲ Σφρωντὶ Τύρῳ πέμψας τὸν χρυσοῦ κίονα τὸν τῷ Τύρῳ αὐλακείμνον τῷ πειρῷ τῷ Διός.

Πρώτουτε τῶν ἔχεσσι τῷ Ηρεκλέτῳ] Prius Herculis templum erexit, posterius Astartæ. Hæc aliter leguntur priore in Appionem, sed tamen eadem lectio, quam hic apposuimus, agnoscitur a Ruffino.

Τῷ Ηρεκλέτῳ] Hercules tutelare numen Tyriorum, cui humanas immolabant hostias Pœni, auctore Plinio lib. xxxvii. cap. v. Μέλκαρπος vocabatur a Tyriis, teste Philone Bibliensi. cuius vestigia extant in nominibus Punicis Hammilcar, Bomilcar. Sed in τελαχοντεπεικῷ Eusebij legimus: Φοίνικες δὲ Μήλκαρποι καὶ Ουσωροι καὶ πνας ἀλλας ἀποτελεῖς θυτοῖς πάλιν αὐδεῖς θεῖς αἰνιγέροις. Μελκαρποὶ pro Μέλκαρπος & Ουσωροὶ pro Ουσωροὶ Esau: de quo alibi.

Τιτοῖς] Ruffinus habet Titiceos. Vt modo legatur, ego istos non noui. In octauo Originum Iudaicarum legitur; τοῖς τε ηὔκεοις. Et sic incertior sum, quam dudum.

Ἐπὶ τύρῳ τῆς Αἰδηνίου] Dius in Phœnicum historia: τὸν δὲ τυραννὸν ταῖς Ερεσσούσιοις Σολομῶνα πέμψας φασι τοὺς τὸν Εἴρωμον αἰνίγματα καὶ παρ' αὐτῷ λαζεῖν αἴξειν. Τοῦ μὴ δυνηθέντα λύσας τὰ αἰνίγματα πολλὰ τὸ γραμματων εἰς τὸ θητεῖλμαν αὐτοῦ σαρκάσει. Εἰπε δὴ Αἰδηνίου πνα Τύρου αὐτὸς τὰ αἰνίγματα λύσας, καὶ αὐτὸν αὐτὰ πεφέδειν, αἱρεῖται λύσαντα τὸν Σολομῶνα πολλὰ τῷ Εἴρωμα πεσεποτίσαι γενιατα. Quare vero Eupolemus vetus scriptor, citante Eusebio, Hiromum Σφρωνα vocet, diuinare non potui. Sed & epistola βασιλέως Σολομῶντος τοὺς Σφρωνα βασιλέα Τύρου καὶ Σιδῶνος καὶ Φοίνικης commentitia est & ridicula: in qua fit mentio τῆς Σαμαρείτεως: cum Samaria nominata sit ab Omri rege Israelis, qui eam condidit, & de nomine Seamer, a quo solum emerat, ita vocavit, i. Reg. xvi, 24. Iste cœpit regnare anno a conditu templi octagesimo octauo. Tantum abest, ut tempore Solomonis Samaritudis regionis villa mentio fieri potuerit. Sed & ridiculum de epistola γαρ Βασιλέως Αιγυπτίων ad Solomonem. Nam γαρ εστι, qui Ophrias Ieremiæ, Ασφίνης Herodoto: qui plusquam 420 annis post conditum templi in Aegypto rerum potiebatur.

Οὐσίκη] ὁ δὲ οὐσίκη. Georgio.109.

Τελευτήσαντος δὲ τῷ Εἰράρῳ] Iosephus nunquam satis laudatus scriptor, ait libro octauo Originum, templum construi cœptum anno a conditu Tyri ducentesimo quadragesimo. Annus a conditu templi in periodo Iuliana 3696. Deductis 240, remanet 3456 annus postquam cœpta conditum Tyrus, qui erat septuagesimus sextus tantum ante Illy excidium. Quare non mirum, si Tyri Homerus non meminerit, quæ eius saeculo adhuc ignobilis erat. Strabo: Ἄρδη οὐκ ποιηταὶ τὸ Σιδὼνα τελευτὴν ποιῶσι μᾶλλον. Ομηρῷ δὲ γέδε μέμνηται Τύρος. Imponebant

ponebant Herodoto Sacerdotes Herculis Tyrij; cum ipsi de tempore conditæ Tyri sciscitanti responderunt, annos tunc putari 2300. Inde in libro Iudicum mentio est Deorum Sidonis, non Tyri, nisi forte sit רַיִשׁ de qua Iosue xix, 29. רַיִשׁ שְׂעִיר פָּגָצָר צָוֵא Σάρ, τηγεων Τυρος. Sed est proculdubio παλαιτυρος, non Τυρος. Errat Iustinus Trogi breuiator, qui ait Tyrum conditam anno ante excidium Ilij. Porro quum Tyrus Hebraice רַיִשׁ dicatur, vt etiam Arabice صور. inde factum etiam vt Pœnis diceretur Sar. Ennius quoque dixit Pœnos Africæ Sarra oriundos. Græci autem qui difficile literam Tzad pronuntiabant, eam in Tau verterunt. vt صور Sinas etiam Tivias vocarunt: quos inepit Hispani Chinas, quia eorum CH propius accedit ad Tzad Arabicum.

Τελθησαντες Ειρηνεου] Ab Iromi anno duodecimo, vt est in priore in Appionem; vel vndecimo, vt est in octauo Originum, cœptum conditum templi. Sed ab eius initio, ad septimum Pygmalionis, Iosephus putat annos 155. Atqui ab initio Baalezer filij eius, ad septimum Pygmalionis, colliguntur duntaxat anni 103. qui compositi cum 34. illis, quos regnauit Iromus, fuerint anni simul 137, non autem 155. Aliter: Deductis 103 de 155, remanebent anni regni Iromi 52, qui tantum vixit annos quinquaginta tres. Quare Iosephus non regni annos, sed vitæ sumpsit, aliud agens. Igitur deductis decem absolutis annis, quos iam regnauerat Iromus initio conditus templi, remanebit annus centesimus vigesimus septimus a conditu templi, ad fugam Elisei. Annus a conditu templi in periodo Iuliana 3696 compositus cum centum viginti sex absolutis dabit annum 3822, quo Karthago fuerit condita, siquidem condita anno, quo profugit Elisa. Sed Solinus vult conditam anno 3830. Differentia anni 8, quibus erratum sit a Solino, si fides vlla archiuis Phœnicum, aut a Phœnicibus, si verum dicit Solinus. Videmus tamen alterutrum proprius ab altero abesse. Secundum Tabularia Phœnicum Solomon cœperit regnare anno octauo Iromi. Nam vndecimo Iromi cœptum templum conditum, qui erat quartus Solomonis. Et proinde tricesimo tertio Dauidis Iromus iniuit regnum. Itaque primo Chronic. xiiii, 1. fit mentio Hirami Regis aliquot annis ante deceplum Dauidis.

Βαχείζαφος] Βαχείζερος. Georg.

Εβαλέ] Ιζ. Georg.

Μεθ' γε] μεθ' ον. Georg.

Ασέρυμος] Ασέρυμος. Georg.

Τούπον αἰεῖλεν Ειρώβαθος] Vocatur נִירָבָתָה Reg. xvi, 31, item Rex Sidoniorum: cum tamen Hiram non Rex Sidonis vocetur, sed Tyri. Hoc nihil interest. Nam Rex Sidonis idem & Tyri erat. Ab initio Baleazari, ad initium Ithobali colliguntur anni 50. quibus si adiicias annos 23 Hiromi a conditu templi, ad eius obitum, colligentur a conditu templi, ad initium Ithobali, anni 73. Rursus a conditu templi, ad initium impij Achab Regis Israelis, colliguntur anni 99. Differentia, anni 26. Ergo anno 27 currente Ithobali cœperit regnare Achab gener Ithobali Sacerdotis Astartæ, regis Tyriorum, & Sidoniorum, qui obiit anno sexto generi sui Achab. Cum tanta religio

adhibetur in annis vitæ & regni singulorum regum dinumerandis, non est censendum ullum erratum in ratione temporum interuenisse.

Βαδίζωες, ις] **Βαδίζεος** υὸς. Georg.

Μάτηνθ] **Μένυθ**. Georg.

Εμία] **κε.** Georg.

Φυγμαλίων] Nomen ita scribitur γινόντος πρώτος λέγεσθαι τον. Nam Ελιοῦ Phoenicibus Deus vocabatur, ut docet Philo Bibliensis. τὸν τούτος γίνεται τὸς Ελιοῦ καλόμενθ, τὸν Σιλεα λεγομένον Βηράθ. Omnino quemuis suorum Cælitum ita vocabant: ut in Poenulo Υθαλονιμ, οὐαλονθ, hoc est γινόντος ιδιούτατος θάνατος, Superos, Superasque. Et Sisenna ad illum locum notauerat Alon lingua Poenica esse Deum. Sic Rex Tyri, quem expugnauit Alexander, vocabatur Abdalonim θεόν, quem Arrianus Azemilkum vocat. μυγμαλίων φυσμακιῶν Georg.

Ἐτὶ τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπέβητει] Ab hoc anno, qui erat septimus regni Pygmalionis, putat Iosephus annos Karthaginis conditæ. Sed non statim condita fuit. Prius enim capta parua insula Cothonæ in portu Karthaginensi ibi confedit Dido, locumque muniuit, quo via est arce belli aduersus Afros, qui eam litore prohibebant. Strabo ὑπόκεινται δὲ τῇ αἰχμῇ πόλει στέλνεται λιμήν καὶ Καθετοῖς περιφερεῖς διέπειπα περιεχόμενον ἔχοντα νεωστίκαις ἐνεπερθεντικά. Κτίσμα δὲ Διδοῦ ἀγαγόντος ἐξ Τυρού λαοῦ. Hæc igitur insula, ut diximus, fuit prima sedes Poenæ autequam solum condendæ vrbis ab Afris vel supplices impetrarent, vel viatores extorquerent: donec nono, postquam a Pygmalione pulsi fuissent, anno locum in continente occuparunt, quem Būσεα vocarunt, id est arcem. Nam τοῦτο εἶναι οὐχίρωμα, idem quod vltimis temporibus imperij Romani BURGVS. Sed Hellenismus non patitur Būσεα dici. Quare Būσοα dictus est locus appellatione in Græcam Euphoniam deflexa, & causa appellationis ad fabulam corij bubuli relata. Paulus Orosius li.iii.cap.xxii. Arx, cui Byrlæ nomen erat, paulo amplius, quam duo millia passuum tenebat. Appianus: Συπίων δὲ τοῦτον τοῦτον Βύρσαν οὐ πενθεῖ. πέριοδος οὐχιάτατον τῆς πόλεως λέγεται, τοῦτο οἱ πλείονες ἐπ' αὐτοῦ οὐκ επεφεύγοσσαν. Sic etiam idem Poeni, cum in insula Gadium aduersus insultus Hispanorum & Numidarum sele muniuissent, ab eo locum GADI vocarunt, id est, φραγμὸν, ut Græci tradunt, vel Sepem, ut Solinus. Hoc enim plane γράμμα significat. Būσεα igitur, deinde Būσοα dicta est arx Karthaginis. Strabo: Καταμέστη δὲ τοῦ πόλην αἰρεστόλις, τὴν ἐκάλοντα ΒΥΡΣΑΝ, οφελεῖται οὐδὲν οὐδέποτε, κακλῶς οὐδεικούμενον. Arx quoque Moabitarum Būσοα vocabatur, Ieremias XLVIII, 24. Bāσεα etiam Ptolemaeo in Arabia felici est τοῦτο. Itaque tam Bāσεα, quam Būσεα, idem est. Nam Hebrei pronuntiant Bosra, Syri & Arabes Būtra. Bāσεα, Būσεα. Sic etiam Idumæorum Byrlæ mentio Isaiae xxxiv, 6: Amos i, 12. Hoc posterior Latinitas Burgum vocavit, ut diximus ad Ausonium. In inscriptione Vienensi mentio fit Burgi a fundamentis excitati tertio Valentis & Valentiniani Augg. consulatu. A Bursæ igitur munitione, non a fuga Didonis & Cothonè capto, Solinus putat annos Karthaginis conditæ, Iosephus a fuga Poenorum. Quare anno periodi Julianæ 3822, qui erat septimus Pygmalionis, Dido profuga Tyro patria ad litus Africanum Cothonem occupauit, & muniuit, anno autem 3830 Burgam con-

Iam condidit. Hæc profecto ita se habent. Nam error non potuit incidere in notatione annorum Regum Tyri, cum tanta religione, & vita & regni tempus in singulis regibus obseruatum sit. At fabulam taurini tergi, vnde Byrlam dictam nugantur Græci, non magis moramur, quam fabulam de capite bubulo in ea arce inuenito, quod prodidit Iustinus, aut capite equino, quod idem & Virgilius testantur, vnde Καννάλεω dictam fuisse scribit Stephanus, eoque lingua Pœnica equinum caput significari. Nos scimus in Numismatis Karthaginis vetustissimis ex una parte cusum esse ἀρτοῦμνη ἵππου, ex altera caput Karthaginis.

Διδώ] Aberat in Græco. Reposuimus ex Ruffino. **אַלְיָסָה** Elissa fuit nomen verum דִּידָה Dido est υποχειρία, nutricum. Eius masculinum est דָּוִיד Dauid. Seruius F. Modij: *Dido vero nomine Elissa antea dicta est: sed post interitum a Pœnis Dido appellata fuit; id est virago Punica lingua.* Certe Punica lingua tunc penne erat Hebraica. In Hebraismo autem Dido nihil tale significat. Sed Græci & Latini de peregrino sermone satis multa præpostere comminiscuntur.

Καρχηδόνα] Solinus: *Hadramyto & Karthagini auctor est a Tyro populus. Sed quæ super Karthagine veraces libri prodiderunt, hoc loco reddam. Vrbem istam, ut Cato in oratione Senatoria autumat, quū Rex Hiarbas rerum in Libya potiretur, Elissa mulier extruxit domo Phœnix, & Karthadam dixit: quod Phœnicum ore exprimit ciuitatem nouam. Mox sermone verso in verbum Punicum, & hæc Elissa, & illa Karthago dicta est: quæ post annos septingentos exciditur, quam fuerat extructa.* Hæc ille: in quibus quædam sunt ab auctore, quædam a librariis peccata. Nam quid est, domo Phœnix? Sane dicendum erat, Elissa natione Phœnissa, domo Tyro. Neque enim dicitur, Demosthenes domo Græcus, sed, Demosthenes natione Græcus. Cum autem adiicitur domo, non statim sequitur eum natum ibi. & quidem vox domo additur vrbibus, non regionibus. Sic in veteribus inscriptionibus legimus, domo Arretio, domo Ateste, domo Karthagine, domo Brixia. Ego maluissem, Phœnissa mulier, domo Tyro extruxit. Atque hæc culpa est Solini: reliqua peccarunt librarij. Nam legendum: *Mox sermone verso Karthago dicta est, sententia perspicua, deletis reliquis, quæ interiecta sunt perperam a sciolis, quanquam vetustissimus error videtur.* Hoc proculdubio ita est. Iam quod dicit de Hadramyto, id origine verbi confirmatur, quæ plane Punica est. **حَمْرَوْنَةٌ**. Sed Arabice melius apice in secunda litera superscripto, vt sit Hadramuth. Ita etiam vocatus filius Iacob de posteritate Sem, Genes. x. 26. Est autem Adramyt Ἀδραμύτις Γλαυκων. Nam Mut Pœnis erat Pluto. Philo Bibliensis: *καὶ μετ' ὐ πολὺ ἔπειρον ἀπὸ παῖδες πέπον οὐομαζόμενοι Μεθ ἀποθανόνται ἀφιεροῦ. Ιάβατον δὲ τῷ τούτῳ καὶ Γλαύκην Φοίνικες οὐομαζον.* Ergo Adramutum dictum ob pestilentem tractum oræ Africanæ, quonodo apud Plautum dictum est, *Acherontis ostium est in agro nostro.* De Karthada quod dicit, videtur potius Syriacum esse, quam Pœnicum. **אַתְּרָה** vel **אַתְּרָתָה**. Sed ipsi Pœni neque in Syria, neque in Africa Syriaceloquuti sunt. In Syria mere Hebraica aut proxima vsi sunt: in Africa deprauata quidem ex Hebraismo, sed longe alia a Syriaca: quod plane nos docet Pœnulus Plautina. Stephanus tradit καὶ πρῶτην dictam, intelligen-

dum Pœnico. Itaque id plane est Karthada; ut Solinus scribit. Item Καρθηγινός Eustathius scribit vocatam fuisse. Quod omnino est contrarium priori appellationi. Nam id significat παλαιόν. Ergo ita intelligendum, quam primum occupauit Dido, eam παλαιόπολιν, imitatione τῆς παλαιότερου dictam: quam vero posteri amplificarint, eam vocatam νεάπολιν. Sed & οἰνόθοαν Græci scribunt etiam aliquando dictam. Quomodo id Pœnico dici possit, neque temere ego, neque aliud dixerit. De Kaccaba superius dictum. Et Karthada quidem non negamus dictam. Vnde enim id comminiscetur Solinus? Sed aliud esse, quam Νέαπολις Νέαπολις. Nam Græcum Καρχηδόνα proxime abest a Karthada. Sciant tamen etiam aliud nomen Karthagini fuisse præter Solini illud. Non enim Karthada, sed Chaedreanech vulgo vocabatur. Plautus Pœnulo:

- M I. *Hanno. ciuates estis? aut quo ex oppido?*
 P. *Hanno Muthumballe be Chaedreanech.*
 A G. *Quid ait? M. Hannonem sese ait Karthagine
Karthaginiensem Muthumballis filium.*

Non dubito esse Hadreanech. Nam prius membrum est ἡν, vt in Hadramyton. Sed & reliqua explicabimus in loco Plautino. *Hanno* est salutantis. Vnde Latini fecerunt suum Haue. pro quo in multis libris legitur Η Α Β Ε. Id omnino Pœnicum est ex Hebræo Ηνιν ψινε, χαιρε, υγιανε. Sed cum personæ ratio habebatur, adiiciebatur Δονι. quod & ipsum detruncatum ex Adoni. *Haudoni*, χαιρε κώνε. ην ην. Ergo pergit:

- P. *Hanno. M. Salutat.* — Item:
 A G. *Saluta hunc rursum Pœnico verbis meis.*
 M I. *Haudoni.* —

In tertio Anthologiæ, epigrammate in Meleagrum Tyrium:

οὐ θεόποιος οὐδέρωσε Τύρος, Γαδάρων θ' ιερὸν χρήσαντο,
 Κύρος δὲ ἐρετὴ μερόπων πρέσβεων ἔγνεψε φει.
 Αλλ' εἰ μὲν Σύρος ἐστι, ΣΑΛΑΜ. εἰ δὲ οὐσία Φοίνιξ,
 ΑΥΔΟΝΙΣ. εἰδὲ Ελλεῖ, ΧΑΙΡΕ. τὸ δὲ αὐτὸν φερεῖται.

In vulgatis codicibus trajectio literarum facta est ναῦδος pro αὐδονίς. Αὐδονίς autem pro αὐδονὶ scripsit poeta: non quod ita dicerent Pœni, sed quia magis alludit ad desinentiam Græcam. Αὐδονὶ igitur Pœnis idem, quod Σαλάμη Syris, χαιρε Græcis. In xiiii lemmate octaui libri A. Gellij legitur vulgo Λυρφονες inepte. In veteri codice Biturigum scripto erat Eupsones. Sed profecto Eudones, pro Audonis scribendum erat. Id Gellius hominum Pœnoruni verbum quidem esse ait, sed etiam usurpari a Græcis. Si propterea Gellius putauit Græcum, quod a Græcis usurparetur, cur non vicissim videatur Pœnum, quod Pœnis esset in usu? Nam reciproca causatio est. Sed Græci quidam potuerunt usurpare, ut quidam Itali Magari, pro utinam. Nam idiotisini

tissimi Græci est μαγάρει, corruptum ex μαγάρειοι. Sic Hispanorum *Oxalla* idem quod Magari purum putum Arabicum, quod est, *O si velit Deus*, ut tacceam quartam partem linguæ Toletanæ mere Arabicam esse. Sic Græcis ἀλάλε vtinam purum putum Poenicum, *O Deus.* לְעָבָד

Subiicit Iosephus huic vetustissimæ Chronologiæ Phœnicum: συναγέρται δὴ πᾶς οὐχόνθε πόλις Εἰρώμου βασιλείας, αὐχεὶ Καρχηδόνθε κτίσεως, ἐπη πρε, μῆνες η. ἐπεὶ δὲ διδεκάτῳ ἐτεῖ τῆς Εἰρώμου βασιλείας τὸ Ιεροσολύμοις ἀκοδομήνθη ὁ ναὸς, γέγενε διὰ πόλιον οἰκεδομῆσεως τὸ ναὸς, αὐχεὶ Καρχηδόνθε κτίσεως, ἐπη ἐκάτῳ τεαπαράκτιον τελεῖ, μῆνες ἑκτῷ. Sed supra indicauimus triginta quatuor annos cum iο3 compositos esse 147 cum octo mensibus, ab initio Iromi, ad septimum annum Pygmalionis. de quibus deductis decem solidis, post quos cæptum condi templum, fuerint tantum anni centum viginti quinque a conditu templi, ad fugam Elisæ. Quare Iosephus aliud agebat, cum hæc scriberet. Quod vero libro octauo Originum ait vndecimo anno Iromi, hic vero duodecimo templi fundamenta iacta, non puto erratum esse: cum agnoscatur vtraque lectio a Ruffino, sed vndecimo anno regni sui Iromum ligna misisse, duodecimo fundamenta templi iacta.

Φοινίκας αὐαγχαφαὶ] Et hoc quoque præstantissimum διποσπάματον Iosephi diligentia debemus. quo nihil certius ad epocham initij Nabuchodonosori deprehendendam, vt eius etiam beneficio omnia, quæ a Berulo didicimus, scire licuerit, etiam sine ope Berosi.

Ἐπὶ Εἰρώμῃ] Ita scribendum, non Θάβαλθ, vt est in priore in Appione, qui error agnoscitur a Ruffino, cum tamen recte in libris Originum scribatur Εἰρώμῃ, non Θάβαλθ. Erat igitur iste Rex cognominis illius, qui socer fuit Achabi Regis Samariæ. Porro a fine Pygmalionis, ubi definit Menander, ad initium Ithobali huius, interuallum est, anni ducentum quadraginta nouem.

Ἐπολόρχητε Ναβοπολασσαὶ] Nabopolassat anno decimo octauo imperij sui audita Phœnicum rebellione, filium suum cum regio imperio & ingenti exercitu in Phœniciam misit ad Tyrium rebellem coercendum, vt nos docuit Berosus. Anno tricesimo Nabopolassari, Nabuchodonosor expugnata Tyro, & tota Palæstina subacta, profectus est Babylonem, accepto de morte patris nuncio, teste eodem Beroso. Igitur tredecim anni subigendæ Phœnicia, & oppugnandæ Tyro impensi: quod & ipsi Censuales Phœnicum testantur statim in principio. Rursus a regno Baal, qui Ithobalo successit, ad tertiumdecimum annum Iromi secundi, putantur anni triginta quinque, menses tres. Iosephus vero ex iisdem Annalibus, ab initio Ithobali, ad tertiumdecimum annum Iromi secundi, colligit annos quinquaginta quatuor, menses tres. Ergo Ithobalus regnauit annos nouemdecim solidos. de quinquaginta quatuor iterum deductis triginta quinque & tredecim, quibus oppugnata Tyrus, remanebit annus septimus currens Ithobali, quo Tyrus oppugnari cæpta. Rursus anno decimotertio Iromi cæpit regnare Cyrus, id est, anno Nabonassari centesimo octagesimo octauo, qui annus est primus imperij Perfici Cyri apud omnes auctores. Deductis quinquaginta quatuor annis solidis de anno 188. Nabonassari, remanet annus Nabonassari centesimus trigesimus quartus, quo cæpit regnare Iromus. Ergo centesimus

centesimus quadragesimus Nabonassari est septimus currens Iromi , quo cæpta oppugnari Tyrus. Cepta autem est oppugnari anno primo Nabuchodonosori expeditionis Syriacæ , vt docet Berosus. Ergo annus centesimus quadragesimus Nabonassari est primus expeditionis Syriacæ Nabuchodonosori , vt antea ex Beroſo collegeramus. Mirus ergo consensus Beroſi cum Tabulariis Phœnicum , & vtrorumque cum sacris literis. quo quid acceptius esse debet tam præstantis rei studiosis ? Viderint ergo , qui antiquiores epochas statuunt , & septuaginta annos captiuitatis a capto Sedekia putant , vt Cyrum nouem annis post obitum suum edicta facturum ab inferis excitent. Viderint & qui ineptos Iudæos secuti tricesimum annum , cuius mentio est apud Ezekielē initio libri primi , putant a libro legis inuento , aut dicunt esse tricesimum Iubilei , qui erat vicesimus secundus Iubilei. Nam is erat annus Exodi 902. Deductis 47, remanent anni 855 , hoc est , Iubilea absolute septendecim , anni viginti duo Iubilei decimi octauui currentis. Quare annus capti Sedekiæ , qui erat Sabbaticus , teste Ieremia , is , inquam , erat vicesimus octauus Iubilei decimi octauui. Itaque legimus apud Ezekielē cap. xxix , 17. *vicesimo septimo anno , in primo (mense) in prima mensis factum est ad me verbum Dei.* Erat annus decimus Sedekiæ , vt est initio eiusdem capit. Sane si vndecimus annus Sedekiæ erat 28 Iubilei , ergo decimus erat vicesimus septimus. Quare vicesimus septimus annus , cuius hic fit mentio , is est Iubilei decimi octauui , non autem Nabuchodonosori , vt nugantur Iudæi. Quomodo decimus annus Sedekiæ potuit esse vicesimus septimus Nabuchodonosori , qui erat tantum decimus octauus ? vt taceam , quod in Chaldæa , vbi scribebat Ezekiel , post excessum Nabopolassari , non iam ab expeditione Syriaca purabantur anni Nabuchodonosori , sed ab obitu Nabopolassari. Quum enim annum Nabuchodonosori decimum tertium ab expeditione Syriaca Ezekiel dixerit esse tricesimum alicuius Regis , cur annum decimum octauum eiusdem Nabuchodonosori non dixit esse tricesimum quintum eiusdem Regis , nisi quia is rex iam obierat in tricesimo ipso anno ? Proinde is erat annus sextus Nabuchodonosori , quintus a somnio ipsius , cuius mentio Daniel. ii , 1. Atque hinc colligimus non solum eum esse 27 annum Iubilei , sed & Iudæos inter exterias nationes Iubilea celebrare solitos , quod haec tenus faciunt ; contra temeritatem imperitorum , qui negant Iudæos in deportatione Sabbaticos annos celebrasse , atque adeo aduersus sententiam doctiorum , qui negant Iudæos vñquam Iubilea celebrasse , quia eius nullum in sacris libris extat vestigium. Sed & ij , & nos vna fallerbamur , qui non ita pridem in eadem hæresi fuimus. Locus igitur ille Ezekielis nemini haec tenus intellectus vt lucidam faciem allucet rationi temporum , ita strenue os obstruit pertinacia . Qui negant eos annos Sabbaticos , quos hodie obseruant Iudæi , esse veros Sabbaticos , iidem negent quoque septimos dies , quibus hodie cessant ab opere , esse vera sabbata. Sed nullam latebram inscitiae suæ reperient. Adeo vndique circumsepti testimoniis tam sacrorum , quam profanorum scriptorum tenentur.

Ἐπολιόρκησε Ναβουχονόσορες τὸν Τύρον] Isaiae xxiii , intentatur excidium Tyro , eiusque desolationis spatium definitur septuaginta annis. Quod de hac obsidione intelligi , dubium non est. Sane septuagesimus annus oppugnationis

gnationis Tyri sub Nabuchodonosoro definit paulo post tempora dēiūcti Nabonidi , de quo non dubito intelligendum esse apud Isaiam. Nam dura servitute oppressa est tota Syria , Phœnice , & Palæstina , sub imperio Babylonico , vt patet ex Ieremias vicesimo quinto , vicesimo sexto , vicesimo septimo , vicesimo octauo. Tunc igitur data libertas & Tyriis , & Phœnicibus , cum completi sunt dies septuaginta Babyloni , quod accidit , cum imperium translatum in Cyrum. Hæc proculdubio ita accipienda apud Isaiam. Nulla alia oppugnatio Tyri , & mutatio fortunæ accidit post tempora Isaiæ , præter hanc , quam passa est sub Nabuchodonosoro. Ergo de illa intelligendum.

3 Ετη τεία καὶ δέκα] Hęc suppleuimus ex Ruffino, quem scriptorem raro cum fructu, rarius sine indignatione legas. Regnauit Ithobal annos nouemdecim. Expugnatus est post annum decimum tertium, quam cæptus oppugnari. Proinde septimo anno regni cæpit oppugnatio. Sed & Iosephus accuratissimus scriptor, eundem decimum tertium annum notauit ex veteribus, x. Originum Iudaicarum : καὶ Διοκλῆς ἢ σὸ τῇ δευτέρᾳ θῷ Περσικῶν (θῷ ἀποκιάν Ruffino) μνημονίει πούτου τῆς βασιλέως (Ναβυχέδονοστέρου) καὶ Φιλόσεργος σὸ τῆς Ιεράκης αὐτῷ ἐ Φοινικής ισοειδούς, ὅτι ἔστι ὁ βασιλεὺς ἐπολιόρκησε Τύρου ἐπιτιγ, βασιλεύοντος κατ' ἐκεῖνον Τὴν καὶ εἰς Εἴδωλα τῆς Τύρου.

Βασιλέων] Μασλαχίου agnosco in πλάτ. Neque dubito verum esse. Nam
in veteribus libris nulla differentia est inter βασιλέων & μοναρχών. Quod nomen cor-
ruptum.

ruptum sit, ostendit lectio Ruffini valde ab hac diuersa.

Χέλενς] Puto, ut sit cognominis filio Iephunne.

Μοττόγιαν] **כָּלְבָּ**.

Γεράσιμος] **גַּרְשִׁים עֲשֵׂר** τῆς Ασάρπης. ὁ Ζενάσαρπος. Melius Γνέγρατος, vt apud Arrianum, vbi Rex Aradi ita vocatur.

Μετεπέμπτον Μέρθηον] **כָּלְבָּ בָּאֵלָמָן**] Locus notabilis. Quare arcelfuerunt Regem Babylone? Quia stipendiarij Babylonis erant, & non alium Regem accipere poterant, nisi quem Chaldaei victores & domini imponebant. Vides plane seruitutem Tyri prædictam ab Isaia xxiii: neque tantum Tyri, sed & totius Syriae. Iereimiæ xxvii, 6, 7.

Μέρθηον] **מֶרְכָּבָל** Nomen compositum ex priore membro Chaldæo, & posteriore Phœnicio. Priore notat urbem, in qua altus fuit. posteriore, in qua genitus, aut saltem ex qua oriundus. **מֶרְ** mere Chaldaici idiotismi est. Significat Dominum. Hodie id nomen frequens in ore Chaldaeorum Christianorum, qui sic primores, &, vt ita loquar, primicerios Sanctorum vt Apostolos vocant, Mar Markos, Mar Phetros: Dominus Marcus, Dominus Petrus. pro quo nos dicimus Sanctus Marcus, Sanctus Petrus. Nam **מֶרְ** est **מְשֻׁפְתִּים**, aut **מְשֻׁרְתִּים**, corruptum ex **מְשֻׁרְתִּים**, illud autem deductum ex Hebreo **מְרֹרָה**. Philo in Flaccum: ἐξῆγε βόν θύραν αὐτοῖς Μάειν ἀποκρυψάπτων. Στρατὸς φασιν τὸν Κύρεον ὀνομάζειν καὶ Σύρον. Inde Marpās **מֶרְ** vel **מֶרְ** Idolum Gazensium, de quo in historia Ecclesiastica. Id autem est **מְשֻׁרְתִּים** **αὐθώπων**, vt poetis — **מְשֻׁרְתִּים** **αὐθώπων**, id est, Iupiter.

Ο σύμπας χερίθ ἐτη πεντηκοντα παραρρ] Colliguntur, inquit Iosephus ex Phœniciacis Censualibus, ab initio Ithobali, ad tertiumdecimum Iromi, anni LXXXI, menses tres. Annus primus Cyri in epocha Nabonassari 188. Deductis quinquaginta quatuor absolutis, remanet annus Nabonassari 134 primus regni Ithobali. Proinde septimus Ithobali est 140 Nabonassari, qui est & primus Nabuchodonosori: & consequenter 152 Nabonassari est tertiusdecimus & ultimus oppugnatæ Tyri, tricesimus Nabopollassari, quo & ipse Nabuchodonosor patre mortuo triumphans Babylonem ingressus est ad patritum imperium capessendum, pauculis mensibus post oblatam visionem Ezeikieli. En quam bene hæc cohærent, & quam auij a vera ratione temporum feruntur, qui alias historiæ sacræ epochas commenti sunt, vt quæ obuium erat ex Gentium Annalibus, Archiis, & historiis petere, ea ipsi inanibus coniecturis aucupati ludibrium posteritati debuerint.

Εἰδόμενος μὲν γένος] Huic loco deprauato nihil succurrit Ruffinus. Vetustissimum est mendum. Sed Iosephum ita scripsisse historia ipsa claimat: **Εἰδόμενος μὲν γένος** ἐτει τῆς Εἰρωνίδης βασιλείας Ναρχερούσσης πολιορκεῖν Τύρον. Τεαρεσκαστήτω δὲ ἐτει τῆς Εἰρωνού Κλεούσσης περονεύρων περιελαβεν. Quippe non septimo anno regni sui Nabuchodonosor cœpit oppugnare Tyrum. non enim ea res agitur, sed de Ithobalo sermo est. Ex iis, quæ supra attigimus, constat septimo anno Ithobali Tyrum oppugnari cœptam, vicefimo labente expugnatam fuisse. Tyrus igitur capta a Nabuchodonosoro anno periodi Julianæ 4118, a conditu autem ipsius Tyri, anno 663, annis vero 264, antequam iterum ab Alexander debellaretur, quō casu peius accepta fuit, quam sub Nabuchodonosoro.

donosorō. Atque hæc de Tyro , anno decimotertio Nabuchodonosori dēbellata. Nam anno decimonono Nabuchodonosori , qui erat vndecimus Sedekiæ, Ezekiel aliud horrendum excidium Tyro minatur opera eiusdem Nabuchodonosori, ita vt ne vestigium quidem vrbis in illa relinquatur, neque vñquam instauretur. Cap. x x v i, 14, 19. Quod nobis plane ignotum. Nam quando Tyrus deleta, vt nullum in ea relictum sit vestigium? Quomodo nunquam instauranda, quæ nullo vñquam tempore non munitissima, amplissima, populosissima fuerit? Certe sub Dario Notho florentissima erat. Zachariæ ix, 3. Quid loquar tempore Alexandri? Quid sub Romanis, præsertim sub Seuero? Vide Vlpianum de Censibus. Vide etiam Strabonem, Quintum Curtium, alios. Malo fateri me hæc ignorare, quam inanibus, coniecturis σκιαμαχεῖν. Hactenus Archiuia Phœniciaca: ex quibus didicimus, ab initio expeditionis Syriacæ Nabuchodonosori, ad initium monarchiæ Persicæ Cyri, interuallum esse annorum quadraginta octo. Non difficile igitur fuisset, putatis retro ab initio Cyri annis quadraginta octo, ad initium Nabuchodonosori, & quartum annum Ioiakimi Regis Iudeæ peruenire, tametsi Berosus eo nos manu non deduxisset. Quare certa est fiducia huius Chronologiæ Phœniciacæ, & mendosa omissis recentiorum de epoca Nabuchodonosori assertio.

Γορφύεις] Hoc fragmentum hominis nomini Christiano iniquissimi ideo post Phœniciaca apposuimus, quod de vetustissimo Phœniciacarum rerum scriptore Sanchoniathone verba facit. Neque vero sine fructu legetur.

Σαγγεωνίδης] Sanchoniathonis Berytij Origines Phœniciacas ex sermone Phœnicio in Græcum conuertit Philo Bybliensis, scriptor vetustissimus, id que libris nouem.

Πατέρειον Ιερουσαλήμ] יְהוָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

Θεῶν τῆς ΙΕΥΩ] ΙΕΥΩ Πάτη] Literæ quidem sunt eæ quatuor; vnde dicitur ὄνομα περαγχάμιατον, sed non apices, quibus proprie insigniri debet. Nam illi apices sunt nominis ρώνι vt mediocriter docti sciunt. Quomodo enim efferendum erat, nemini licebat id concipere, præterquam Pontifici maximo, idque decima Tisri, & quidem εἰς αὐτοὺς. Philo de vita Mosis: ξευστῶν ἐπέτελον ὡσανεὶ δέ φαεθόντος μητρογένετο πέταξε ἔχον γλυφαῖς ὄνοματος, ὃ μόνοις τοῖς ὥτα καὶ γλαζίαις ζεφίᾳ κεκαθαρισθοῖς θεῖσις ἀκούειν καὶ λέγειν εἰς αὐτοὺς, οὐλας δὲ γένεται παρέστησαν δύμαρος. Itaque Πάτη legunt Adonai. & Septuaginta semper Κύεις interpretantur. quod nomen non legitur in primo capite Genesios, sed Elohim Θεος. At in secundo Πάτη κύεις. Itaque hinc argutati sunt Tertullianus, & quidam veterum, Deum non prius Dominum fuisse, quam Adam factus esset. Atqui Elohim commune nomen etiam Diis gentium. Sed Πάτη quod Κύεις Græcis interpretibus, est proprium vnius Dei viui. Vides, quid peperit ignoratio Hebraismi. Qui rident eos, qui Πάτη Adonai legunt, & putant recentem morem inductum ab hodiernis Iudeis, non merentur, quibus respondeatur. Πάτη ὄνομα τῆς οὐρανοῦ interpretatur idem Philo ibidem: & quidem recte. Hodie quoque nomen Dei in die Kippurim in Synagogis ex more exprimitur cum summa demissione. In libro Liturgiarum: אֱלֹהִים קָדְשָׁם בְּנֵי כְּנָתוּב וּכְמַרְיָנָח בְּכָנוֹת. In sanctuario pronunciant NOME per scripturam eius, in urbe autem per cognomen eius.

d Idem placet

Ide[m] plane dicit, quod Philo. Scripturam vocat quatuor literas Ιωνια Cognomen Adonai, Elohim. Sed redeo ad Phœnicias nostros de Dei veri appellatio[n]e cum Hebrœis consentientes. Si Theodoreto credendum, Samaritæ pronuntiant Ia[ba]y, quasi Ιωνια vel Ιωνια ὁ ὥν. Ergo nomen tetragrammatum illis notum, quod quidem alij iāw, vt Orpheus; & Diodorus li. ii. ιωνια ὁ Ιωνιος Μωσῆς τὸν ΙΑΩ θεονταλευρδον Θεον. alij iāv, alij aliter enunciabant. Sed & illud scriptum vocalibus Græcis exprimi existimarent quidam, vt oraculum:

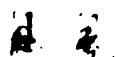
καὶ σφόδρα καθ' ἔκπειτον αὐτὸν Θεὸν ἐνταχιφάνιον.

Item auctor epigrammatij:

Ἐωλὰ με φωνήνεται Θεὸν μέγαν ἀφθιτον αἰνεῖ
Γεράμιατα τῷ πάντων αὐχένατον πατέρα.
Εἰμὶ δὲ ἐγὼ πάντων χέλευς ἀφθιτος, οὐ τὰ λυρώδη
Ηρμοσάμειν δίνων θεοντοιο μῆν.

Nam potest septem vocalibus concipi oratio de nomine Dei ΗΟΑΙΕΥΩ, Ιωνια Ιων, ipse est Deus, ὁ ὥν. Neque aliter Hebræi. Potest & aliter iisdem vocalibus contexi, cuiusmodi vidimus notas in gemmis incisas literis Græcis, sed quæ diuerse ad tetragrammaton nomen alluderent. Eæ gemmæ sunt Basilidia[norum] hæreticorum, cum suo Deo A B P AΞ A C ΙΑΩ, & Valentinianorum, Possunt tamen ἐωλὰ φωνήνεται non de vocalibus sed de quibusuis literis accipi. Nam Iosephus quatuor literas nominis Dei Ιωνια vocat τίτλον φωνήνεται. Sic idem oraculum Magum regem Babylonis vocat τῆς ἐωλαφθόγης βασιλέα. Nam Βασιλῶν est septem literarum. Sic quum Σαράπις septem literis constet, videndum num potius is ille sit, qui ab auctore epigrammatij per ἐωλὰ φωνήνεται innuitur. Constat igitur Phœnices non solum sermone populari, sed & quibusdam arcanis nominibus religionis cum Hebrœis consensisse. Sic Ιωλὺν υψισ Deus ipsis dicebatur: etiam quidam eorum Deorum μημερῦμος, id est, υψουργῖος. Πατρὸς est αὐτὸν. Superne. Huius Memrumi fratrem fuisse θωὸν dicit Philo Bybliensis, ὃς σκέπει τὸ σώματι τῷ πάντος ἐν Δερμάτων, ὃν ἴχνος συλλαβεῖν θηλεῖν, εὑρεν. Manifesto deprauarunt historiam Esau, qui corpore hirsutus erat. Nam θωὸς, siue θωὸν, est ων, Esau. Præterea & ἐλωεὶν quosdam Philo recenset inter illos Phœnicum Deos. Sribit enim οἱ σύμμαχοι Ιλευτὴ Κερύς Ελωεὶν ἐπεκλήθη. Addit idem quendam etiam Deum Phœnicum ἀγέον siue ἀγέοτην vocatum. Sed fallitur, cum ΠΤΑW vertit ἀγέον aut ἀγέοτην. Totidem quidem, iisdemq[ue] literis scribitur nomen Dei, quot & quibus ager: sed puncto tantum & vocali alterum ab altero distinguitur. Ιωλὺς enim Deus est, aut Dei epitheton. At Ιωλὺς est αὐτὸς, quod dictum pro Ιωλὺς ut Threnorum III, & Psalmo XCIV. Itaque hunc Ιωλὺς quem ipse perperam αὐτὸν, aut ἀγέοτην vocat, dicit esse vnum ex Diis, quos præcipue colerent Byblienses populares sui. Οὐ καὶ ξόανον εἶναι μάλα σεβασμον, Εἰ ταὸν ζευγμοφορεύμενον εἰ Φοινίκη, τελεῖ Βυζαντίος Ιωλὺς θεοί οἱ μέγιστοι οὐρανοί ζεταν. Quod autem in fano portatili circunferretur, adumbratum est ex arca testamenti, quam malo suo experti sunt ipsi Phœnices, & Gazæi. Manifesta enim apparent vestigia veritatis obscuratae in historia VI cap. I. Samuel. Itaque Iosephus τὸ σκηνὴν συμπληρωσοῦται καὶ μεταφερεῖν εν ταῖς θυσίαις vocat. Idem ergo & de arca dici potest. Ferculo quoque τὸ Δία οὐλοπολίτην vehi, auctor Macrobius, qui est idem Deus cum hoc. Sed quemadmodum in

dum in ḥ & ḥ deceptus est Philo, ita etiam in Dagon. Scribit enim ἡ οὐρανὸς τὸν τὸν παῖδες σύρχειν, αὐτοὺς τὰς γάμου τὸν αἰδελφὸν Γίνεται ποιῶντας αὐτὸς παῖδες δέ, Ιλευ, τὸν καὶ Κερένον, καὶ Βέτυλον, καὶ Δαγόν, ὃς ἦστι Σίτων, καὶ Ατλαντα. Nani aliud est ἔργον Δαγόν, aliud γένετο σῖτος frumentum. Dagon enim, ut Iudei etiam narrant, sculpebatur forma piscis, (דג pisces significante) nos autem scimus τὸν Δερκετών Syrorum Deam (quae Syris Atergata, vnde locus in Syria Atergation, 11 Macab. xii, 26) sculpi solitam, superne mulierem, inferne pisces. Melius igitur τὸν Δαγόνα, Ιχθύωνa quam σίτωνa vertisset. Ιλ autem est בְּנֵי-אַתָּה. βέτυλ vero בְּנֵי-בָּנָה. Et melius scribitur βάτυλ. Ita vocabant Deos, quos specie lapidis adorabant. Philo Bybliensis : Επὶ δὲ ἐπενόσε θεός Οὐρανὸς Βατύλια, λίθοις ἐμψύχοις μηχανοσάλποι. Quae omnia aperte deprauata sunt ex historia lapidis, quem Iacob vnxit, & posuit in loco, qui dictus Bethel. Genes. xxviii, 18, 19. Hebrei super illo loco : עַל־בַּיִתְחִיתָה מִצְבָּה אֲחֹכָּה לְפָנֵי חֶפְקוֹת בִּימֵי תְּאֵבָות אֶחָרִי כִּן שְׁנָאת מִפְנֵי שֻׁעַשְׂוָת בְּנָעַנִּין לְחַק לְעַכּוֹרָה זְרוֹת omnino interpretantur hæc. Cananæi sunt qui lingua Hebraica pura vtebantur ab initio. Hinc nugaces Poetæ βάτυλον vocant lapidem, quem fasciis obuolutum pro filio Saturnus deuorauerit. Vnde prouerbium, καὶ βάτυλον αὐτὸν πεπίνοις. Sed & summum omnium Deorum Αδάδ vocabant, qui Macrobius est Adad. Philo Bybliensis : Ασάρτη δὲ μεγίστη καὶ Ζεὺς Δημαρχεῖς καὶ Αδωδος βασιλεὺς θεῶν εἰσαίτενος χρέος. Macrobius : Deo enim, quem summum maximumque venerantur, Adad nomen dederunt. Eius nominis interpretatio significat νννς. Hunc ergo ut potentissimum adorant Deum. Id quoque adumbratum ex veritate : quum toties toties que Deus dicat se esse νννμ. quod Hebraice est Ahad. Isaías Lxv i, 17: Qui purificantur & lustrantur ad hortos pone νννμ in medio. Iudei interpres longe aliter accipiunt, & ἄλλο, quod est νννμ, temerario conatu deprauant in την, dicentes esse ex illis, quæ aliter scribuntur, & aliter leguntur. Itaque piscinam nescio quam hic solumniant. Sensus est apertissimus : februationes & lustrationes Deo illi siue Idolo fieri, quem Deum ipsi vocarent ΑΗΑΔ, id est, νννμ, idque in medio hortorum, qui illi idolo dicati in opisthodomō templi : subintelligendum enim Templum, pone templum Ahad. Nam præpositio חַדָּה, qua vtitur Propheta, est localis, ut etiam hic accipitur ab omnibus Iudeis, & Ionathan vertit חַדָּה, סְמִינָה. vel simplicius Idolum pro ipso Idoli templo accipiendum, ut Græcis & Latinis mos est. Neque dubium est, hanc veram esse illius loci interpretationem. Sed quia Saturno pueros immolabant, sciendum est ipsum Saturnum non uno cognomine apud Phœnicas notum fuisse. In quibusdam vrbibus dicebatur Ιλ. in aliis Ισεχήλ. in aliis Melkom, ut est paſsim in sacris literis. Omnino autem Tyrij eius stellam colebant; de qua locus notabilis Ammos v, 26. Sed & aliam stellam consecraverunt in arce, quem ἀρπετὴ siue ἀερπετὴ ἀερεψε vocabant. Philo Bybliensis : ή δὲ Ασάρτη ἐπέθηκε τῇ ίδίᾳ κεφαλῇ βασιλείας παράσημον κεφαλινὸν ζεύσον. περινασόσα δὲ τὸν οικουμένων εὑρεν ἀερπετὴ ἀερεψε, οὐν αἰελουρέν τον Τύρω τῇ αγίᾳ νήσῳ ἀφίερωσεν. Est autem, quem Græci ἐωσφόρον, Latini Luciferum vocant, Isaiae decimoquarto, 12 dicitur חַדָּה בְּנֵי-לְלָה. ἐωσφόρος γένος τῆς Ήλίου, & in eodem capite Isaiae usurpatur ἀεροπετὴς ἀερεψε prouerbialiter.

O^o Βηρύτιο] Quomodo vocetur in sacris literis Berytus, nondum diuinare potui. Est tamen purum putum Phœnicium, id est, Hebraicum, בָּרְתַּתְהָ quomodo vocatur locus quidam Ezekieli XLVII, 16. quod nomen extabat in sanctuariis Phœnicium. Id enim est βηρύτθ. Philo Bybliensis: οὐ πύργος γίνεται οὐεταὶ Ελισθ καλύπτειον οὐκός εἰ θήλαξ λεγεμένην Βηρύτθ. Nonnus Beroena Romanis Beryton dici nugatur. Sed neque Byblum suo veteri nomini in sacris libris reddere possumus. Hieronymus dicit Gobel ab Hebræis vocari. quo argumento? Ergo Gyblos non Byblos dicenda. Atqui נִבְנֵה esset potius nomen verum, vnde בְּנֵה deriuatum. Neque aliud potest esse. Sed quare ita dicta, a quo & quando, non possumus dicere.

Oι δέ τὰ πάντα χρέωνται οἱ Τρωῖτες] Ierombal iste, siue Irombaal antiquior est Sanchoniathone. Sanchoniathon enim ab eo accepit, ut hic traditur. Sed iste Irombaal dicitur hic vixisse inter sæculum Mosis, & Troicum. Ergo Sanchoniathon recentior Mosaico sæculo.

H^u αφο τῶν Ιλιακῶν, ἡ κατ' αὐτοὺς] Ut Sanchoniathonem antiquissimum proberet, ait æqualem sæculo Semiramidis, Semiramidem autem antiquorem sæculo Troiano, aut saltem æqualem: Ergo Sanchoniathon est antiquior, aut æqualis sæculo Troiano, & proinde antiquissimus, quia Troica antiquissima. Sed ipse Sanchoniathon apud Philonem Bybliensem conditum Tyri, tanquam rem antiquissimam memorat. Tyrus vero condita anno 76 ante Ilij excidium. Quanto igitur Sanchoniathon inferior sæculo Troiano, cui 76 annus ante Ilij excidium res antiquissima est? Verba Philonis: εἶπα φησί (Σαγχανία) οἰκοῦσα Τύρον, καλύπτει οὐρανὸν καλύπτει θύεταν. Sed quod sæculum Semiramidis cum Troicis temporibus comparat, longe absurdius, & Porphyrio indignissimum. Ipsa enim saltem annis mille excidium Ilij antecessit. Hæc vero demonstranda. In Græcorum libris omnium imperiorum antiquissimum est Assyriacum, cuius sedes vrbs ingens Ninus. Nini conditor secundum Hebræos, Assur. Geneeos x, ii. Sed Græci, Chaldei & Persæ conditorem Nini cognominem vrbi suę fuisse scribunt. Itaque siue Ninus secundum Chaldeos, siue Assur secundum Hebreos, is primus fuit Rex Assyriæ, qui ab Indo flumine, ad Libyę fines rerum late potitus sit: ab eoq; regnatum, usque ad Sardanapalum, quem tricesimum a Nino fuisse scribit Ctesias, & post Ctesiam Diodorus. Ambo ab initio Nini, ad exitium Sardanapali, 1360 annos putant. Deinceps Medi ab initio Arbacis, ad initium Cyaxaris, quem Ctesias Astibarem nominat, res Assyriorum obtinuerunt 242 annis. Ergo ab initio Nini, ad initium Cyaxaris, anni sunt præcise 1602. Cyaxares iniuit imperium Medorum anno secundo Olympiadis 37. quod colligitur ex dinumeratione temporum apud Herodotum, & diserte extat apud Eusebium. Ergo initium Cyaxaris confligit ex anno periodi Julianæ 4083; de quibus deductis 1602 solidis ab initio Nini, ad initium Cyaxaris, remanet annus primus Nini respondens anno 2481 in periodo Julianæ. Rursus Callisthenes describens Aristoteli de ultima antiquitate rerum Chaldaicarum dixit annum captæ ab Alexandro Babylonis fuisse millesimum noningentesimum tertium Computi temporum Chaldaicorum. Capta est Babylon anno periodi Julianæ 4383. Deductis 1602 absolute, remanet annus periodi Julianæ 2481, quem iam diximus fuisse primum ab initio Nini. Ergo Computus annorum, quo vtebantur Chaldæi, inibat ab anno primo Nini, non a Nemrodo, quod aliquando putauimus. Et sane Chaldæi,

Chaldaei, quia antiquius imperium Assyriaco, aut vetustiorem regem Nino memorare non poterant, iure ab eo annos suos putabant, quo alium antiquorem non norant. Et fieri non potest, vt sine villa caussa a tam longinquæ antiquitate epocham temporum suorum repeterent. Erat annus mundi 1717. Neomenia Zygones 5. 7. 28, Octobris xx. Neomenia Krionos viii Aprilis. Ergo viii Aprilis est antiquissimum Neuruz Chaldaicum. Atque ita quatuor ~~κέρτεαρχεικά~~ habemus ~~χριστιανών~~, Atheniensium in vii, Ianuarij, ~~εαρινού~~ Chaldaeorum in viii Aprilis, ~~θεούνος~~ Elidenium in viii Iulij, ~~μετωπωνού~~ Mace-
donum in vii Octobris, quæ & veterum Iudeorum Tekupha est, & qui-
dem omnia in litera G. Ab initio Nini, ad initium Nabonassari, anni sunt
1486, quæ fiunt Neuruz duodecim, & præterea anni 46 de tertio decimo
Neuruz Chaldaico, quibus competunt dies vndecim ~~πεντηκοστῶν~~ in annis
æquabilibus Ægyptiacis: quibus deductis de octaua Aprilis, relinquitur vi-
cesima octaua Martij Neuruz Nabonassari. quo postea semper Chaldaei & O-
rientales vsi sunt sub nomine Neuruz Harirathi. Neomenia Paophi anno pri-
mo Nabonassar conueniebat cum 28 Martij, hoc est, cum ipso Neuruz ciuili,
vbi quoque erat neomenia Neuruz Chaldaici. & proculdubio etiam inde suas
Dodecaeteridas exordiebantur. Ab Ariete enim earum principium, & Arte-
misio Chaldaico. Nam & Abydenus Dæsium secundum mensem Chaldaicu-
m facit a diluui. Ergo Artemisius erat primus. Propterea annus Chal-
daeorum Alexandreus non est ineundus ab Hyperberetæo, sed ab Artemisio.
Et proinde senior est Andreo sex mensibus, vt Iudaicus citior. Hæc est
ratio, quare non ab eodem anno Iuliano videtur inire Epochæ Chaldaica.
Nam sane init a septimo mense Andreo, sed non ab eodem anno Iuliano:
Hæc monemus: quia nondum de his nobis liquido compertum erat, cum de
anno Chaldaico libro secundo & quinto disputaremus. Huius quoque pul-
cherrimæ rei obseruatio pertinebat ad librum quintum post epocham diluuij.
Itaque monemus æquum Lectorem, vt epocham Nini Chaldaicam eo confe-
rat. Eruimus igitur caussam veteris æræ Chaldaicæ, cuius meminit Calli-
sthenes apud Simplicium, ac postea desita est, vt appareat, propter institutio-
nem noui Neuruz in gratiam Nabonassari, qui videtur primus iugum Medo-
rum, qui in Assyria regnabant, excusisse. Huius Nini vxor fuit Semiramis,
vt Ctesias, & ab eo Diodorus, & Trogus scripserunt, & omnes fatentur,
quam duobus & sexaginta annis vixisse, duobus & quadraginta imperasse,
idem Ctesias apud Diodorum refert. Sed tempus, quod Ninus imperavit,
omissum est ab utroque. Eusebius attribuit annos quinquaginta duos. Sed
mendosissima eius est computatio, vt qui ab initio Nini, ad finem Sardana-
pali, tantum annos putet 1218. Cum igitur dicat Porphyrius, Semiramidem
æqualem fuisse temporum Troicorum, quam eum fugiat ratio, hinc colligere
licet, cum ab initio Nini, ad excidium Troicum, interuallum sit, anni 1050.
vt omnino mille annos interesset oporteat ab initio Nini, ad Troica. Sed He-
rodotus dicit πέντε χρόνους interfuisse inter Semiramidem, & Nitocrim vxorem
Nabuchodonosori, siue Laboniti: quæ cum clauum imperij tenuerit, viro
inter feras degente, & pulcherrimiis operibus Babylonem excoluerit, omnia
quæ illi Herodotus recte attribuit, perperam Semiramidi a Diodoro adscri-
buntur. Sed de quinque sæculis, quæ inter Semiramidem & Nitocrin inter-

IN FRAGMENTA

42

iicit Herodotus; non possumus concoquere: præsertim cum centum annis tres
 Æras definiat. Itaque hoc modo non integri 167 anni interfuerint inter Semi-
 ramidem & Nitocrin: quod sane non solum cum veritate, sed cum mente Hero-
 doti pugnat, qui ex antecedentibus, quæ præmisit de rebus Assyriacis, fidem
 facit, se longe maiorem numerum sæculorum designasse. Scribit enim, post-
 quam Assyrij quingentos viginti annos rerum in superiori Asia potiti essent,
 tandem Medos ab illis defecisse, & cum ævouſ Æras per aliquot sæcula vixi-
 sent, tandem incidisse in laqueos Deiocis viri vaferimi, qui primus tyrannidem
 Medorum inuasit. Huius pronepos Cyaxaris filius Astyages eodem tempore
 Medis imperabat, quo Nitocris Chaldaeis. En 520 annos Assyriorum, &
 longum tempus ævouſ Medorum, & præterea tempus tyrannidis Deio-
 cis, Phraortis, Cyaxaris, & Astyagis. Hoc tempus excedit περὶ ἡμέρας, id
 est, annos 170. Profecto non error est Herodoti, sed vetustissimus, & longa
 temporis præscriptione admissus, περὶ ἡμέρας pro πεντηκοντα, qui sunt anni plus
 quam 1666, siquidem centum annis tres ἡμέραι continentur: qui quidem
 anni ab ultimis temporibus Nabuchodonosori retro putati desinunt in tem-
 pus ipsius Nini. Quare minime dubitandum est, πεντηκοντα pro περὶ Hero-
 dotum scripsisse. Sunt enim vetustissimæ mendæ librariorum; cuiusmodi non
 paucis totus Iosephus scatet, non multum post sæculum Iosephi suborgis. Ec-
 ce simile erratum in Diodoro, qui ait Cyaxarem cœpisse imperare anno se-
 cundo Olympiadis decimæ septimæ: quæ tamen erat tricesima septima. xv
 Ηδὲ τὸ διάτερον εἰς τὸν ἐπιλαγιδεργότην Ολυμπιάδος ἕρεθνος βασιλεὺς τὸν Μηδωνίαν
 Κυαξάρης καθ' Ηρόδοτον. Non sentit Herodotum definiuisse ullam Olympia-
 da, aut annum ullius certæ Olympiadis; sed hoc colligi ex scriptis Herodoti,
 qui attribuit Astyagi 35 annos, quem constat captum a Cyro anno primo O-
 lympiadis quinquagesimæ sextæ, hoc est, anno 221 Iphiti: de quibus dedu-
 citis 35 Astyagis, & 40 Cyaxaris, relinquitur annus 146 Iphiti, id est, pri-
 mus Cyaxaris. Error non est Diodori, sed librariorum, quanquam vetustis-
 simus. Legendum enim εἰδόμενος καὶ τοιαχοῦ. Error natus ex compendiis nu-
 merorum 12, pro 15. Sed quod sequitur apud eundem, non ita possumus
 excusare. Κτητος δ' οὐ Κύριος τοῖς καθ' Ηρόδοτον μὲν χερούσι οὐκῆρε, &c. Nam
 falsum, Ctesiam sæculo Herodoti vixisse. Rursus falsum, Ninum urbem ad
 Euphraten sitam esse, quod ait idem Diodorus, cum sita fuerit ad Tigrim.
 Imperite faciunt, qui anno primo Cyri, hoc est, anno primo Olympiadis
 l. v., Astyagenem Cyro victum scribunt, cum Cyrus a Persis Rex electus ante
 Astyagis cladem aliquot annos regnarit: & in his turbat Eusebius. Sed &
 mendose refert Herodotus, sub Cyaxare pugnantibus Medis cum Lydis diem
 in noctem vertisse, cum is fuerit Astyages, non Cyaxares, ut recte habet Soli-
 nus, quanquam supra idem nobis visum fuerit. Præterea eodem referendum, quod
 Hieronymus dixit Prologo in Ionam, Astyagen tempore Iosiae regnasse. A Ni-
 no, ad casum Sardanapali, ita regnum scribit Diodorus ex Ctesia per 1360
 annos; ut non solum Sardanapalus tricesimus rex a Nino, sed etiam tricesi-
 mus eius sanguinis fuerit: quam seriem successionis interruptam fuisse ab Ar-
 bace Medo, a quo imperium Assyriorum a Medis, ad Cyrum, per 282 annos
 obtentum fuisse: idque Ctesiam hausisse σὺν τῷ βασιλεῖ διφέρειν, σὺν αἷς οἱ Γέρσα-
 τες παλαιαὶ τοιαῦταις καὶ πνευμονοὶ εἴησαν τετταγμένας. Sane verum est, omnia Acta
 Regum

Regum Persidis in diphtheras, quas etiam κεφαλίδας vocant Græci, relata fuisse: ut manifesto exstat Esdræ vi, 2. ex quibus constabant Chronica Per-
sarum: Ester ii, 22: vi, 1: x, 2. Sed quum dicat Medos a clade Sardanapali,
ad obitum Astyagis, Assyriorum regnum obtinuisse, merito ut dubitetur, fa-
cit sacra pagina, quæ Tiglath-Phul-Afar, & Senacherib regum Assyriæ me-
minit. Sed neque verum est, Ninum a Medis solo æquatam, ut refert idem
Ctesias, cum ei & diuinorum literarum auctoritas, & Herodotus refragetur,
qui in hac parte longe certior Ctesia a nobis deprehenditur. Is scribit ab ex-
ercitu Cyaxaris Regis Ninum obsecram: eamque tempore Nitocridis vxoris
Nabuchodonosori deletam fuisse. Deleta igitur sub Nabuchodonosoro. So-
phonias etiam Propheta temporibus Iosiac minatur exitium Nino. Herodotus
autem scribit Phœortem Medium tempore Manassis Regis Iudæ expeditionem
fecisse in Medos, qui Ninum regiam obtinebant. Sed nulla ratione nititur,
quod idem Ctesias scribebat tertio Ηεροκῶν de Sardanapalo: τόν γέ τρεῖς ψήσ χρ
δύο θυγατέρας, ὅπωρ τὰ αράγματα κατέβηδα, ταπεπόριφες οὐρανοὶ στέναι
σασιλέα. Vult enim Sardanapalum alibi, quam in vrbe Nino fuisse, cum se
concremavit, & præterea alium regem Nini fuisse præter ipsum Sardanapalum.
eodem tempore. quod est ridiculum. Ineptus Græculus, modo Herodotus
aduersetur, quid dicat pensi nihil habet. Hanc tamen illius sententiam sequi-
tur Athenæus. At Herodotus recte de Assyriorum imperio retulit, & Ninum
vrbeam adhuc sub temporibus Cyaxaris Medi stetisse. Multa a Ctesia & hu-
manitus peccata & consulto per ζηλοτυπίας in Herodotum maligne mentita
etiam ex iis, quas Photius nobis reliquit, parietinis, manifesto odorari pos-
sumus. Sciendum vero Semiramidis filium Νινύν, qui tertius a Nino patre
regnauit, vocatum fuisse eodem nomine, quo vrbs ipsa Ninus ab Hebræis
dicitur, nempe Νινύν. Quare quomodo distinguendum sit nomen Ni-
ni a Ninja, viderint Græculi. Nam vir Semiramidis proprie Assur vocatus
fuit, non Ninus, ut nugantur Græci. Secundum hæc, a Diluvio, ad initium
Assur, quem Ninum vocant Græci, fuerint tantum anni sexaginta unus: re-
ste. Assur enim nepos Noë ex Sem. Hic igitur mirus consensus profanorum
censualium cum sacris: ex quibus arguitur vanitas eorum, qui immanem nu-
merum annorum a Diluvio, ad Exodus deducunt.

H ἀρὸ τῷ Ιλιακῶν.] Semiramidem filiam Dercetidos scribit Diodorus, lin-
gua Syriaca παρωνομασμένη οὐ πό τῷ τοιερῶν. Sed nulla dialectus Syriaca ita co-
lumbam vocat. Si enim ἐπιμολοχίᾳ licet, id Syriace potius sonat Υἱοπανίαν.
At in columbam versam fabulantur poetæ. Ouidius Metamorph. iv.

—Et dubia est, de te, Babylonia, narret

Derceti; quam versa squamis velantibus artus,

Stagna Palestini credunt coluisse figura?

An magis ut sumptis illius filia pennis

Extremos altis in turribus egerit annos?

Λέγεται δὲ μέρος π.] Hoc fragmentum Berosi de diluvio comparent stu-
diosi cum iis, quæ Haiton, & alij recentiores de loco, vbi Arca Noe requie-
uit, prodiderunt, cum ille locus hodieque tam Christianis, quam Muham-
medanis celeberrimus sit.

Nικόλαος Δαμασκηνός] De hoc Suidas multa, & alij. Hoc autem fragmen-

tum cognatio materiæ cum superiore coniunxit.

Εστιν οὐδὲ τὸ Μιλυάδα] Strabo habet Μιλυάδα: item Plinius libro quinto, xxxi. *Atingit Galatia & Pamphylia Caballum, & Melyssum, qui circa Barim sunt, & Cyllanticum, & Oroanicum Pisidiæ tractum.*

Βαῖος λεγένδων] Ego βαῖος circunflexo accentu scribo, cum sit longa. Omnes tamen libri cum acuto. Est autem βαῖος castrum ab Hebræo נִירָת. Et ita vertitur a Græcis. quamquam Chaldaicum aut Persicum potius videtur נִירָת quam Hebraicum. sic & Castrum, vel Prætorium, vel Palatum, super cuius fundamentis instaurata est Hierosolymorum turris Antonia, vocatum fuit βαῖος. Hic vero montem Armeniæ, cuius meminit & Plinius loco iam a nobis producto, dictum putem: non quod ibi vllum castrum, aut Prætorium fuerit, sed quia & prægrandes naues, & in sublime eductæ vocantur βαῖοes. Propertius: *Baridos & contis rostra Liburna sequi.* De Baride Ægyptia naui multi meminerunt, Herodotus, Diodorus, alij. Ab Arca igitur, seu Naue Noe ita dictus. Sed Epiphanius Λαβαρόν dictum tradit: quod aliud agens Tzetzes in versibus Politicis sequius interpretatur. Non enim locum, ubi requieuit Arca, Lubar vocatum scribit, sed ubi primum Noe vitem coluerit.

Καὶ Σείσθησθε] Hoc fragmentum de Diluuio recte cum superioribus coniunctum: quia non solum cum eis consentit, sed & non raro cum Scriptura, mutatis tamen nominibus. Nam Κερύκη hic pro Deo, & Σείσθησθε pro Noa.

Δεσις πέμπτη ἐπὶ δέκα] Sequitur Chaldæos, qui Dodecaeteridum suarum initium ab Ariete instituebant, & proinde omnium ciuilium temporum principium inibatur a mense Artemisio, a quo Desius est secundus: ut Desius sit is, quem Moses secundum mensem vocat, cuius decima septima, quæ hic est quintadecima, diluuium cæperit. Sed eum errorem, quem multi Iudæorum de initio mensium diluuij a vere capiendo, & nos aliquando post multos sequi sumus, tam damnamus, quam sententias eorum qui menses diluuij aliunde, quam ab autumno putant, contra veterem consuetudinem Hebræorum. Nam Hebræi septimo mense veteri migrarunt Ægyptum, quem septimum mensem tunc principem mensium haberi Deus præcepit. Scio tamen non paucos esse, quibus Sol non lucet in meridie.

Ἐν Ηλίῳ πόλες τῇ τοῦ Σιππαρίου] Sippara hic est nomen tractus, aut regionis, cum tamen apud eundem Abydenum Σιριπαρνῶν πόλις quædam dicatur, quæ proculdubio est Σιριφαρά Ptolemæi. Ηλίῳ πόλις autem ea est, quam Ludouicus Vartemannus in eodem tractu Betseimes vocatam dicit, id est, domum Solis, ut idem monet, & verum est. Rursus de hac Heliopoli vide Macrobius Saturnaliorum primo, cap. xxii.

Μετίς τῷ ὄρνιθαν] Hellenismus: id est, μετίς πτυχαῖς τῷ ὄρνιθαν. Simile genus loquendi in Varronis libris Rerum rusticarum olim notauiimus. De auibus, quas dicit emissas a Sisithro, ea faciunt cum columba & coruo a Noa dimissis. Quod non omnia ἀπός αἰκενίδας cum sacra historia conueniunt, condonanda potius sunt hominibus veris instrumentis veritatis destitutis, quam propter illos næuulos ea reiicienda, in quibus etiam veritatem suam testatam esse Deus voluit. Nos quidem non possumus negare nos ex illis voluptatem summam capere, neque satis mirari odium bonarum literarum in quibusdain,

qui

qui Græcos & Latinos scriptores nunquam desuisse mentiri dicunt.

Θεοί μν̄ οὐδὲ ἀνθρώπων ἀφανίζοσιν] Hoc aduersus historiæ veritatem. Nam di-
luiio superuixit Noe tria sæcula cum dimidio.

Γρεειαπτα ξύλων ἀλεξιφαρμακα] Berosus τοὺς τότε δύο πατασμάτις.

Καὶ Σύροις περὶ] Quod de prælio cum Iosia commisso agat, nullum du-
biū est, & iam supra alibi attigimus. Sed locum vocat Magdolum, non
Mageddo, vt Scriptura. quod, vt credo, vicina erant, Magdolum, & Maged-
do: sed quia Magdolum celebrius, ob id pugna ibi commissa esse videtur,
vt ea, quæ ad Gaugamela pugnata est, refertur ad Arbela, propter obscuri-
tatem Gaugamelorum.

Ἐν Μαγδόλῳ] Est in finibus Ægypti, via quæ Palæstinam ducit. Ieremiæ
xlvii, 14. Stephanus. Μάγδωλος, πόλις Αἰγυπτίων. Εκατὸν αὐληνότες. Ma-
geddo autem meminit, & pugnæ ad eum locum infeliciter ab Iosia commis-
sa, Zacharias xii, 11. vbi dicitur planities Mageddo, & locus, vbi pugna
commissa, Adadrimon. In Apocalypsi vocatur Harmageddon.

Καὶ δὲ] Non dubium est, quin στρατός fuerit dicta; eamque esse, cuius men-
tio Numerorum xx, 16.

Μετὰ δὲ ἐπιχειρεῖσθαι τῷ πάντα] Volunt Nechoi interfectum fuisse in prælio
ad Carcamis iuxta Euphratem. Sed falsum est. Fusus tantum fuit eius exer-
citus, & ipse fugatus. Nam post id prælium dicitur non ausus fuisse egredi
finibus Ægypti, quod Nabuchodonosor omnia imperio suo subiecisset, a Ni-
lo, ad Euphratem. ii Reg. xxiiii, 7. Sed lege cap. xlvi Ieremiæ. Per-
cussit, quod dictum est, non raro de fugato, non autem cælo toto exercitu
dicitur.

Τῷ πατέρι Φαραὼ οὐδὲ τὸν αὐχεῖν] Necho regnauit annis xvi, Pſammis
eius filius vi, Aprias xxv. Summa 47 deducta de anno 168 Nabonassari,
quo Amasis capiſſe regnare scribit Diodorus, relinquitur annus 121 Nabo-
nassari, primus Necho. Ergo obierit anno 137 Nabonassari circa initium
Ioiakim Regis Iudæ. Atqui fusus est a Nabuchodonosoro in loco Carcamis,
anno quarto Ioiakim. Videndum igitur, utrius culpa sit, Herodoti, an Dio-
dori. Nam certe alterutrius culpa est. Meminimus nos aliter in Prolegome-
nis rationem horum temporum iniisse. Sed hæc verissima est. Ibi enim ab
exacta Olympiade l v initium Amasis sumpsimus, cum deberemus ab ineun-
te. Poterat & hic adiici locus de Sennacheribo apud Herodotum. cuius hi-
storiam Sacerdotes Ægyptij multis partibus obscuratam Herodoto tradide-
runt. Sed adeundus est Iosephus fidissimus, diligentissimus, & eruditissimus
scriptor, libro decimo, capite primo. Quia vero mutilus est locus iam anti-
quitus, vt ne Ruffinus quidem nactus sit integrum, proponam primum le-
ctionem vulgatam, quam fecutus est Ruffinus, deinde hoc cum supplebo.
Ταρεχθεὶς γὰρ ὑπὸ τοτῶν οὐ βασιλεὺς, ἥπι τὸ ιερεῖα τὸ Ηφαῖστον σφραγίσας ἔλεγεν, ὡς οὐτε
οὐ βασιλεὺς ἥπι τὸ Αἴγυπτον βασιλέα ἐλθὼν ιερεῖα ὅντα τὸ Ηφαῖστον πολιορκῶν τὸ
Πηλαστικὸν, &c. Locus mutilus, vt & mediocriter docto appetet. Adferrem huc in-
terpretationem Ruffini, vt lector videat, quam vetustæ sint mendæ, quæ hunc
præstantissimo scriptori inoleuerunt; si sine stomacho imperitissimum illum in-
terpretem legere possem: cuius tamen tanta impudentia fuit, vt cum summo
viro Hieronymo manum conserere non dubitarit. Sed v. paucos Hieronymos
hæc

hæc ætas habeat, non desunt tamen hodie Ruffini multi. Verum ad Iosephum. Totus locus ita a Iosepho conceptus fuit: Ταραχθεὶς δὲ τὸν τότεων ὁ βασιλὺς Σεναχθέως λύδη τῶν πολιορκίας. Ηρόδος δὲ γεράφη Σεναχθέων ὅπερι Τούμερέα Τούμη Ηφαῖτος σεργετεῦσα, λέγων ὡς θύτης ὁ βασιλὺς ὅπερι τὸν τῷ Αἰγυπτίων Καστολέα ἥλθει ιερέα ὄντα τῷ Ηφαῖτος πολιορκῶν δὲ τὸν Πιλάτον, ἐλυσε τῶν πολιορκίας ἔτες αὐτοῖς ποιώντις. Τούξαρος ὁ Καστολύς τῷ Αἰγυπτίῳ περὶ θεῶν. ὃς γνώμην θύτης οὗτος, πληγὴν στοκήπτει τῷ Αρεῖ. πλανᾶται γὰρ δὲ τῷ Ηρόδοτῷ, όπου Ασσυρίων λέγων τὸν Καστολέα, ἀλλ' Αρεῖων. Manifesta sententia. Non raro miratus sum, tot menda, quibus optimus ille scriptor oblitus est, non solum omnia Ruffini, sed & quædam iam Eusebij saeculo extitisse. Sed & illud agnoscitur a Ruffino, quod dicam. In fine eiusdem capitinis ita scribit: Βηρωσσος δὲ οὐ τὸν Χαλδαῖον συγγενάμνος μυημονεύει τὸν βασιλέως τὸν Σεναχθέων, οὐδὲ τὸν Ασσυρίων ἐπῆρχε, καὶ οὐδὲ πάσην ἐπεισοδεύσατο τὴν Ασίαν καὶ τὴν Αἰγυπτίαν, λέγων θύτας. Nam duo ultima verba λέγων θύτας agnoscuntur a Ruffino: quæ tamen infulta sunt a sciolis, qui putarunt sequentia esse Berosi, non Iosephi: quæ tamen Iosephi esse pluribus probare non oportet, cum id & tironibus perspicuum esse possit. Deleantur igitur illa λέγων θύτας.

Μένανδρος Εφέσιος] Huius Menandri aliud Fragmentum supra exposuimus. Hoc vero est ex eodem libro, nempe ἡ καὶ τὸν τὸν Τύρων βεβασιλεύστων αἰαγεράφης, in quo agitur de expeditione Salmanassari Assyriorum Regis in Phœniciam, & Tyro ab eo frustra oppugnata. Sacrae literæ de eodem, & decem tribubus Israelis ab eo in Assyriam & Medium deportatis loquuntur. Non igitur omitendum erat tantæ rei tam præclarum monumentum.

Κιτταῖον] Cypriorum, apud quos Κίτιον Zenonis Patria. Hebræis Κιτταῖον. Neque habes auctorem profanum, ut vocant, qui signatius Κιτταῖος Cyprus vocauerit, quam istum Menandrum. i Machab. i dicitur Χεττεῖμ pro tota Græcia.

Ελύλαῦθος] Lectio Ruffini suspectum facit nomen. In eo enim est Hylyseus. Itaque quomodo Phœnicie scriberetur non possumus diuinare. Videtur esse Eliæus.

Πέμψας Σαλμανασάρ] Nomen Salmanassari, quod a Græco aberat, huc ex fuga retraximus, indice Ruffino.

Σιδὼν καὶ Αρχη] Omnino legendum Acha. Strabo, & alij non pauci meminerunt. Non enim est ἀρχη in tribu Aser, cuius Iosephus meminit. Acen vero Ptolemaida postea vocatam prodit Strabo. atque ita vocat Ptolemæus. & ut hic continuantur Acha καὶ Παλαιτυρες, sic apud Strabonem Πτολεμαῖς καὶ Παλαιτυρες. Εἶτα, inquit, ἡ Πτολεμαῖς ὅπερι μεγάλη πόλις, ἡντα Αχεις ὀνόματος περιτερη. Οὐχὶ οὕτω ορμητεῖω περὶ τῶν Αἴγυπτων οἱ Πέρσαι. Quod Strabo Aca, id Pomponius Mela Gazæ tribuit. Ceterum, inquit, in Παλαιστίνῃ εἰσιν ιγένες & μυνιτα admodum Gaza. Sic Persæ ærarium vocant: εἰς inde nomen est, quod cum Cambyses armis Ægyptum peteret, huc belli & opes & pecuniam intulerat. Sed hoc ridiculum est. Nam non Gaza, sed Aca fuit opum, & belli arx Persis, & id nomen non significat ærarium Persis. Τοιούτην enim est Gaza urbs, Τοιούτην autem est Gaza, Σπηθοπαιούσιος. quod Syriacum aut Persicum fuerit potius, quam Hebrewicum.

Συμπληρωσάντων] Ruffinus exhibentibus. Aliter videtur legisse.

Nauis

Ναῦς ἔξικντα] Ruffinus ēδημήκοντα.

Κατέσποε φύλακες ὅπι τὸ πόταμον] Fluum hunc neque iste Menander, neque Strabo nominat, cum tamen eius meminisset libro xvi. μέχει δὲ τὸ Σιδωνὸν τὸ Τύρος καὶ πλείον τὸν ἀγρούσιον στάδιον. οὐ δέ τῷ μεταξύ πολίχνιον ὄρνιθαν πόλις λεγομένην. εἰτα πρὸς Τύρῳ ποταμὸς εἶναι.

Νικόλαος ὁ Δαμασκεὺς] Et hoc quoque præclarum de Regibus Damascenis fragmentum præterire, piaculum erat. Hic mentio fit prælii, quod Dauid cum Rege Damasci conseruit, quem scriptura sacra ii Samuelis viii, 5 non nominat, Nicolaus vero Adad vocat, nomine omnibus Damascenis Regibus, vti Ptolemæo omnibus Ægyptiacis, communi, vt postea dicetur.

Ἐν τῷ περὶ Ἀρτη] Ruffinus σύν τῇ πεμψῃ.

*Ἄδαδος ὄνομα] Omnes Reges Damasci ita vocabantur, vt illis mox significatur: ἐντέλει τοῦτο παῖς αὐτοῦ τῇ αρχῇ καὶ τούτοις τὸν συδημένην. Hinc accepit Hieronymus id, quod de Regibus Damasci scribit: *Hazaeli in regnum succedit filius suus Ben-hadad, a quo omnes posiea reges Aram, id est, Syriae, & Damasci Ben-hadad vocabulum possederunt.* Hoc nomen scribendum τῷ οὐ quomodo vocabatur aduersarius Solomonis homo regiæ stirpis Idumæorum. i Reg. xi, 14. Hinc etiam Benadad Rex Syriæ dictus fuit, filius Tabremon, nepos Hezion, i. Reg. xv, 18. vt hinc sciamus nomina quidem propria illis Damascenis Regibus fuisse, sed communi cognomine Adadi. Nam cui melius de hac re crederet, quam Nicolao, qui Damascenus erat, & ex Damascenorum Tabularijs ista deprompsera?*

Πολεμον δὲ ἔξενέγκες πρὸς Δαβὶδον] ii Samuelis, viii, 5. i Chronico rum xviii.

Παρεὶ τὸν Ευφράτην] Coniunctis enim viribus cum Adarezer Rege Sobæ, & ad Euphraten cum Dauide congressus fortiter pugnando occubuit. De loco pugnae ad Euphraten habes diecto capite Samuelis viii, 3.

Ἐπόρθη τὸν νῶν Σαμαρεῖτην] i Reg. xx. Iosephus ad hæc verba: οὐδὲ μήπετε δέ τῆς οἵησίας (οὐ Νικόλαος) εἴτε γάρ ὅπιν Αδάδος, οὐ γραπτευούσιος ὅπι Σαμαρείας, Αχαΐας βασιλεύοντος τὸν Ισραηλιτὸν. Scriptura vocat Ben Adad. Iosephus Ader, Iustinus Ador, quem facit regnante post Azelum, aduersus auctoritatem i Reg. viii, 15. Verba Iustini ex xxxvi epitoma: Post Damascum Azelus, mox Adores, & Abraham, & Israel Reges fuere. Quæ omnia sunt nugatoria, neque ordine, neque tempore, neque narratione veritati rei conuenientia. Vides quanti facienda sint hæ veterum scriptorum reliquiae, & quantum eos fugiat ratio, qui scriptores profanos, quos vocant, ullum sensum veræ historiæ habuisse negant.

Μέχει νῶν] Vide ii Regum, viii.

Αδερ] Semper Ruffino Adezer.

Τὸν βασιλεὺν βασιλέως βασιλέα] Baladan dicitur Isaiae, qui & Merodach, filius Baladan, qui & Nabonassar, vt alibi a nobis demonstratum est.

Ἐκ τῶν Ορφαϊκῶν] Multi Orphaica scripserunt, id est, multorum poemata extabant olim, quorum materia ex doctrina Orphei: de quibus vide apud Suidam. Sed maior pars poematum Orphaicorum scripta est ab Onomactito, de quo ita Tatianus: Ορφεὺς δέ τοις αὐτοῖς χερόν Ηεραλεῖ γέγενεν. ἀλλως τε καὶ ταῖς αὐτοῖς ἐπιστρεψάμενα (ἐπη φεύγομεν) φασίν τοῦ Ουρανάριτος τὸ Αθλεύτην

οὐκτεταράχτος

οντεπάχθαι, θυμούντις τῷ τῷ Πειστρατεῖδῶν αρχίν, τῷ τῷ πεντηκοῦντι Ολυμπίᾳ. Est ergo idem, ad quem scribit Theognis,

Οἰνοβαρὸς κεφαλὴν Οὐρανάκειτε· καὶ μὲ βιάτην Οἴνο-

Nam temporibus Xerxis illa gnomica scribebat, aut certe circiter aduentum Medorum & Mardonij sub Dario Hystraspis, ut ipse ostendit, cum ait: Μηδεὶς τῷ Μηδῶν δειδότες πόλεμον. De Onomacrito vide Herodotum vi. Extat præstantissimum fragmentum Orphei de vero Deo Hebræorum, ex quo hos pauculos versiculos excerptimus, qui ad antiquitatem historiæ sacræ pertinent. Totum fragmentum qui legere volet, & cum voluptate, & cum fructu id fecerit.

Ei μὴ μυνογένεις πισ] Ait verum Deum cognitum fuisse cuidam μονογένει, qui genus duceret a Chaldæis, peritissimumque fuerit astrologiæ, Abrahamum intelligens genere Chaldæum, quem omnis vetustas Orientis summum astrologum fuisse crediderit, vt inter alios Berosus: μῆτρα τῆς κατακλυσμὸν δεκατητὴ μνεῖ τῷ Χαλδαῖος τῆς ἡδύτης ἀντί, μέγας, καὶ τὰ δεκάνια ἐμπέφεσ. Eusebius ex Eupolemo: ὃν δὴ (Abrahamum) καὶ τὸν αὐτολογίαν καὶ Χαλδαῖον ἔνει. Sed καταγενεῖος vocatur μονογένεις, cum eius filius, non autem ille, potius ita vocatus fuerit, nempe ΙΕΗΙΔ, hoc est, μονογένεις. Genesis xxii, 2. Hanc appellationem vna cum sacrificij historia ioculariter deprauarunt. Porphyrius ex veteribus Phœnicum Archiuis: ἔθω εἰ τοῖς παλαιοῖς ἢ τοῖς μεγάλοις συμφορεῖς τὸ κανδύνων, αὐτὸν τῆς πάντων φθορᾶς, τὸ ιχαπημένον τὸ τέκνων τὸς κρετίνης οὐ πόλεως, οὐ ἔθος εἰς σφαγὴν ὑπειδόντα λύσην τοῖς πυρεοῖς δαιμοῖς. Κατεσφάτητο δ' οἱ διδόριδοι μυστικῶς. Κεράνθη τοίνυι, ὃν οἱ Φοίνικες Ισεράλ περισταζερεύσοι, βασιλεύων τῆς χώρας, καὶ ὑπερου μῆτρα τὸ βίον τελευτὴν εἰς τὸν τὸν Κεράνθη αὔτερα καθηραθεῖς, ἐξ ὑπηχείας νύμφης Ανωβρέτ λεγομένης, ψὸν ἔχων μονογένην, ὃν δῆλον τῷ ΙΕΟΥΔ ἐκάλλην, τὸ μονογένης θέτως ἐπὶ καὶ τῷ καλυμένῳ τῷ Κεράνθη Φοίνιξ. καὶ διώνων ἐκ πολέμου μεγίστων κατειλφότων τὴν χώραν, βασιλικῶν καταστάσεων σχήματα. Τὸν ψὸν, βαρύν τε καποσκενασάμενον κατέθυσεν. Hic videtis primum Iiacum, non autem Abrahamum μονογένη, siue γένει, dictum: deinde adumbrataam, vel potius deprauatam immolandi Iaci historiam, & caussam penitus dissimulatam, immolationem ementitam. Sed & nomen Saræ in Anobreth mutatum. Philo quoque Bybliensis eandem historiam tangebat: λοιμῷ δὲ θυμούντι φθορᾶς, τὸν αὐτὸν μονογένην ψὸν Κεράνθη Οὐρανῷ πατέρι οἰκαρπόν. Idem prorsus dicit, quod Porphyrius. Ait igitur Onomacritus ex Orpheo, neminem vñquam Deum vidisse, præter Abrahamum, quem vocat μονογένην, cum potius fuerit πατὴρ μυνογένεις. Sed Polyhistor Alexander filium Abrahami ἐκ τῆς γαμετῆς αὐτὸν ἐλλωιζὶ Γέλωπα vocatum scribit, ita πειφερέσιν ρηγι: quod Græce est γέλως.

Ως μόδιον δέξεται] Ita olim correximus in Fragmentis Orhei, quæ vir eruditissimus amicus noster Henricus Stephanus edidit anno 1573. Et ita emendate rursum excusum vnde decim annis post in editione Theognidis & versuum Pythagoræ. Antea inepte legebatur μόδιον. Est igitur μόδιον Aquigena, hoc est, Moses ex aquis tanquam natalibus extractus. Nam verbum μόδιον est extrahere, αἴσασσαι. Μόδιον αἴσασσαι: non autem quod Mōs aquam Aegyptiis sonaret, vt nugatur Philo Judæus ἐλλωιζῆς, & Hebraismi penitus imperitus. Iosephus vero amplius largitur. Compositum enim ex Mō aqua, & υγης extractus ex aqua: vnde coaluerit nomen solidum Mōσης.

Alij

Alij dicunt Mωυ Syriace esse aquam. Denique hinc fluxit dici Mωσην, potius quam Mωσην, quod rectum erat. Ezekiel Tragicus:

Oρούα ḥ Μωσῆν ἀγάπαζε, τίς χάειν

Τχρᾶς αἰτεῖτε ποταμίας απ' οὐρανῷ.

Videtur simpliciter a verbo deriuare, ut ratio postulat, non ab aquis. Recte igitur olim ὑδόχυντος pro ὑδρόχυντος. Sed mirum, vnde horum notitia Orpheo, aut Onomacrito. Verustissimum autem mendum hoc esse non dubito, ut ὑλοχύντος pro ὑδροχύντος legeretur.

Ἐπ τοῦτον γνώμην λαβὼν καὶ τὰ δίπλανα θεομόν] καταλαβὼν γνώμην θεομόν δίπλανα τῷ Θεῷ. Vocat δίπλανα θεομόν, innuens δίπλανα δέλται θεομόν: Duplices Decalogi tabulas. Vnde Græcus homo hæc sciuit?

EPOCHÆ
IN VETERE INSTRVMENTO
QVÆ
CERTVM CHARACTEREM
HABENT.

VICESIMA secunda mensis secundi fuit sabbatum anno primo Exodi.

Exodi cap. xvi Israelitæ deuenerunt desertum Sin, quintadecima mensis. Sexta die post fuit parasceue, siue feria sexta. Commatibus 5, 22, 23. Ergo dies xxi, & neomenia fuit sabbatum, ac consequenter neomenia primi mensis fuit feria quinta.

Quartusdecimus annus Ezekiae Regis est primus Hebdomadis Sabbatice.

Isaiæ xxxviii, 30, & 11 Reg. xix, 29: *Hoc anno tu comedes sponte decimæ: secundo sponte nascentia: tertio seres.* Iudæi aliter intelligunt. Sed falluntur. Nam proculdubio quartusdecimus Ezekiae fuit primus hebdomadis. Dicit, primus, secundus, tertius, id est, hebdomadis.

Primus annus Sedekiae est quartus Hebdomadis Sabbatice.

Ieremiæ xxviii, 1. *Et accidit hoc anno, principio regni Sedekiae Regis Iuda, quarto anno, quinto mense.* Hic nugatur R. Salomo. Vix tandem Dauid Kimhi diuinat fuisse annum iv. hebdomadis Sabbaticæ. Aureo numero x, epacta tam æquabili, quam æquata xiiii, cyclo Solis 26, Nisan 4. i. 414. Martij decimaseptima, proinde v. mensis, decima tercia Iulij. Atqui Iechonias abdicatus regno נֶחֱנָה בְּשִׁׁירָה secundo Chronicorum cap. tricesimosexto, v. decimo. nimirum in viii Iulij anno Iudaeo hodierno 3161. qui profecto erat quartus annus currens: πεντηκοντάτης. Sec-

e   cundo Sa-

cundo Samuel , cap. ii , v. primo עַת חֶנְנָה לִשְׁוֹבֵת וְאַת חֶלְבִּים את שׁוֹבֵת תְּחִנְמָה בְּצִוְּתְךָ, ὅτε οἱ βασιλεῖς ἐξέργουνται, id est, ἐκτραπεύονται. In mutatione anni , quando reges expeditiones faciunt. Græcè , εἰ ὥρα ἔτος, id est, auspicij , ἐκτραπείας. Non solum in Syria , sed in Galliæ meridionalibus partibus, contingit in vere ἀκμάζοντος ὕψου , vt loquitur Thucydides. Sic etiam Iudæi hunc locum interpretantur , Leui Gersom , & Dauid Kimhi, frugibus adultis , & læto gramine , vt sit equis pabulum. Eadem sententia totidem verbis primo Chron. cap. xx , i. vbi Glossa R. Selomo , quando herbae sunt in campo , ad pascendos equos : nimirum , vt Dauid Kimhi in Samuelis loco ait, בְּעֵת הַזָּמָן tempore Veris. Ex his colligitur, Hebræos τὰ κέντητα τὸν πλήρην καιρόν vocasse quæ hodie τὸν πλήρην simpliciter vocantur a Iudæis: quum tamen ἡ πλήρης περίοδος veteribus esset finis anni ciuilis , quem alibi Moses vocat תְּמִימָה תְּמִימָה ἐξόδου צִוְּתָךְ , in quo vult ὥστε σταύρωσιας celebrari. תְּמִימָה קְרֻבָּה אֲפָגָתָה signifcat annum completem : תְּמִימָה autem οὐ πάντα, partem anni , quando Sol ab incrementis anni ad decrementa conuertitur, vt in κέντητῳ θεομήνῳ , aut contra , vt in κέντητῳ χειμερινῷ . Certe nullus ex illis quadrantibus vocari potest תְּמִימָה תְּמִימָה ἐξόδος ἔτος , sed τριῶν & conuersio Solis , non anni : ὥρα ἔτος Græcis : tempus anni : τὸν πλήρην quasi dicas mutationes. Nobis statim in illum locum oculos coniicientibus non aliter visum est. Iste annus memorabilis est initio Sedekiae & conditu duarum illustrissimarum , & vetustissimarum vrbiuum , Massiliæ in Gallia , Cyrenaicum in Libya.

Decimus Sedekiae est vicesimus septimus Iubilei. Et undecimus Sedekiae septimus Hebdomadis, Ier. xxxi v. 9. 6 deinceps.

Ezekiel xxix , 27. *Vicesimo septimo anno, in primo (mense) prima mensis , accidit ut verbum Domini mihi factum sit. Erat annus decimus Sedekiae. Ibidem, comitate primo. Proinde erat annus currens 907. ab Exodo. Deductis quadraginta mansionis in deserto , & septem subiugatae terræ , quos annos Hebræi vocant שְׁבֵט תְּנוּמָה כְּבוֹד sepem annos subiugationis terræ ; remanent anni γεωργίας 860, quæ sunt iubilæa xvii, anni 27 Iubilei xviæ currens , cuius initium a xxvi anno Iosiae Regis, non a xviii , vt Iudæi quidam & eos alij sequuntur. Vbi sunt ergo , qui a quadragesimo primo anno Exodi Iubilea ordinuntur ? item qui negant in Chaldæa Sabbaticos annos obseruatos ? Sed nemo haecenus illum locum Ezekielis capiebat , qui est insignis. Hic nullus liber legis inuentus locum habet , vt nugati sunt de trigesimo anno a libro legis inuento.*

Vltimus Sedekiae est Sabbaticus.

Satis demonstratur ex antecedenti. Nam si decimus , qui erat penultiimus , fuit vicesimus septimus Iubilei : sequitur , vt undecimus , idemque vltimus sit vicesimus octauus Iubilei , ac proinde vltimus hebdomadis. Sed & Ieremiæ xxxi v. 9, 10, 11, 12, 13, 14 , manifesto ostenditur , vltimum tempus obsidionis conuenisse cum tempore , quo Hebræi apud populares suos seruientes , manumitti debebant , Exodi xxi , 2. Deuteronom. xv, 12. Iste annus vt excidio Ierosolymorum , & casu Sedekiae , ita initio Astyagis,

Astyagis, nobilis est. Hoc enim anno consurgit initium Astyagis, in cuius morte defecit imperium Medorum, ut in casu Sedekiae regnum Iuda.

Tertiusdecimus annus Nabuchodonosori erat tricesimus Nabopollassari Regis Babylonie patris Nabuchodonosori.

Quintus annus capti Iechoniæ est tertiusdecimus Nabuchodonosori. Quartus enim Ioiakim est primus Nabuchodonosori. Ieremiæ xxv, 1. A quarto autem Ioiakim, ad quintum captiuitatis Iechoniæ inclusive, sunt anni duodecim absoluti. Et proinde quintus annus capti Iechoniæ est annus tertiusdecimus currens ab initio Nabuchodonosori. Sed & quintus annus captiuitatis Iechoniæ erat tricesimus illius regis, qui tunc Babylone imperabat, id est, Nabopollassari. Proinde tricesimus Nabopollassari, est tertiusdecimus Nabuchodonosori. Locus iste est satis supra a nobis in Prolegomenis, & in libro quinto vexatus, si qua possimus hoc animis parum æquis veritati inculcare. Hieronymus nihilo consultius dixit tricesimum hunc annum, cuius meminit Ezekiel, fuisse tricesimum ætatis Ezekielis, quam Iudæi fuisse tricesimum a libro legis inuento.

Secundus annus Nabuchodonosori in Chaldea putatur ab obitu Nabopollassari.

Danielis ii, 1. Qui & ipse quoque est locus maxime notabilis. Nam Chaldæi in Babylonie, viuente Nabopollassaro, nullam rationem habuerunt regni Nabuchodonosori, quod in Syria tantum locum habebat! Sic & Persæ annum Cyri vicesimum nonum putabant, cum Babylonij primum annum imperij Cyri putarent. Sic Itali ~~primum annum~~ Karoli Magni putabant, quum Galli longe maiorem numerum annorum usurparent. quod nempe regnum Karoli in Italia est posterius regno eiusdem in Gallia. Quod locus ille Danielis ii ab Hieronymo peripetiam acceptus sit, alibi demonstrauimus. Incidit vero in idem tempus tam caput viii Ezekielis, quam caput ii Danielis. quo tempore iam magnum nomen Danielis. Ezekielis xiv, 14.

C H A R A C T E R E S
V E T V S T A T I S,
Q V I H O D I E A P V D I V D A E O S.

Verus annus sabbaticus.

Omnis annus septenarius in computo Iudaico est Sabbaticus, vt alibi a nobis dictum est. Sic omnis annus septenarius in computo mundi vero a nobis instituto & ipse Sabbaticus est, vt & in periodo Iuliana, ab autumno eiusdem anni.

Annus Solaris Alexandreus merus, quo utuntur Iudei.

Finis anni Solaris Calippici Seleucidarum erat in septima Octobris Iuliani in litera G. Sed Iudæi hinc ordiuntur hodie computum anni prisci Solaris, cum debuissent ab octaua eiusdem mensis, a qua octaua cœpit neomenia anni prisci Hebræi lunaris, in quem incidit Nisan Exodi. Ille annus sex tantum mensium fuit, cum ex Mosis præcepto Hebræi a neomenia Nisan anni initium instituerint in posterum. A septima igitur Octobris incipit annus Solaris Iudaicus, ubi olim Tekupha erat Macedonica. recte. Erat enim ultimus dies anni Solaris. Quare cum Tekupham reformarunt translatam in xxiv Septembres, tredecim dies recte auferrunt. Tot enim dies ad xxiv Septembres appositi desinunt in septima Octobris, in qua desinit annus Solaris. Inepte igitur ab eadem septima neomeniam primam Computi sui ineunt, feria secunda, cyclo Solis primo, Lunæ tertio, anno periodi Iulianæ 953. Nam, vt dixi, neomenia quidem illa ~~recte~~ ^{septima} Octobris competit, secundum medium motum Lunæ, sed non conuenit hypothesi. Hoc enim modo aliud initium anni Solaris a prisco instituunt, cum Tekupham, id est, ultimum diem anni, pro primo sequentis accipiunt. Sed quia tempore reformationis nouilunium quærebant in xxiv Septembres, propterea necesse fuit, vt ante 216 cyclos nouilunium fuerit in viii Octobris. At qui non in xxiv Septembres instituendum erat nouilunium, sed in xxv: quia xxiv Septembres est principium quidem anni Solaris Constantini, finis vero illius, quem captabant Iudæi tempore reformationis. Igitur in xxv Septembres nouilunium fuit feria tertia, cuius character 3. 6. 734, anno Christi 154, qui erat mundi verus 4104. Itaque 216 cycli, id est, anni 4104 absoluti, ab viii, non a vii Octobris, statuissent nouilunium in xxv Septembres: & computus Iudaicus uno anno maior tantum vero mundano fuisset, qui hodie eodem est minor annis 189. Sed qui veram rationem annorum mundi ignorarunt, non habebant hæc in animo. Hoc vnum captabant, vt tempore reformationis post tredecim dies ~~τροεμπτώσεως~~, qui sunt cycli 216, nouilunium in vicesima quarta Septembres statuerunt, cum statuendum fuisset in xxv, secundum veterem annum Macedonicum, a cuius initio retro tredecim dies putati desinunt in xxv,

non

non in vicesima quarta Septembris. Reliqua præclaræ huius doctrinæ, quæ ad institutionem hodierni computi Iudaici pertinent, perte ex libris nostris. Nam & nostris hominibus & Iudæis incognita sunt. Habemus igitur præclarum monumentum vetustatis Iudaicæ annum priscum Maccalicum.

Iudei usi sunt periodo Calippi Alexandria.

Reformatio anni Iudaici elegantissima, quæ hodie Iudæis in usu est, competit anno Christi 344. A Tekupha enim antiqua septimæ Octobris, ad Tekupham Sosigenis vicesimæquartæ Septembris, dies sunt tredecim: quibus congruunt ἡμέραι τῶν σεληνιακῶν cycli 216, qui sunt anni Juliani 4104. Itaque anno 4105 computi hodierni Iudaici competit reformatio. Cum igitur translatio Tekuphæ, & nouilunium septimæ Octobris, præferat vestigia reformationis: ergo alio anno vtebantur, & quidem alio, quam ex epilogismo medij motus Lunaris. Ea enim est hodierna methodus. Vtebantur igitur aliqua periodo annorum. ecquanam alia, quam Callippica? Rabbi igitur Adda priscus antecessor doctrinæ Iudaicæ definiuit annum dierum trecentorum sexaginta quinque, hor. 5. ostentorum 997, momentorum $\frac{1}{7}$. Ergo periodus illorum erat annorum 76. Præterea exempla quædam veteris anni Iudaici sub Seleucidis, & tempore Christi, & usque ad excidium templi, id confirmant, præsertim anno ipso excidi templi: quo neomenia Nisan fuit feria prima, Kalendis Aprilis. Id non poterat ex calculo hodierno, sed ex periodo Syriaca Calippi. Stulti Iudæi putant mundum conditum in septima Octobris, & propterea XXII Novembris fuisse XVII secundi mensis, in qua cæperit Diluvium. Eam hodie celebrant, & vocant λιτανία, qua pluiam a Deo exposcunt, & contra, ne nimia ἥπαται orbem inunderet, numen deprecantur. Institutum vetus est litania Iudaica pro pluvia. Nam ad eam manifesto allusit Zacharia x, 1. Itaque ritus & ceremonia, quæ impeditunt huic cultui, dicitur دعاء المطر. Apparatus pluviae: quod eleganter una verbo Arabibus est

دَعْيَةُ الْمَطَرِ :

CHARACTERES TEMPORVM IN NOVO TESTAMENTO.

Annus baptismi, xv Tiberij.

Paschata quinque a baptismo ad resurrectionem. Vide lib. vi.

Σάββατον διετερόπερωτον. Vide lib. vi.

Encania, Ὁ σκιλωπηγία. Vide ibid.

Pentecoste ultimi anni Christi post resurrectionem xxviii Mai.

Annus, quo Iesus puer reuocatus ex Aegypto.

Post mortem Herodis statim ineunte regno Archelai, Ioseph somnio monitus Mariam cum puero Iesu reducit in Palæstinam, anno periodi Julianæ 4713 post Pascha, quo anno eclipsis Lunaris contigit nona Ianuarij. Ita reponendum, non viii, ut aliud agentes scripsimus. Quod monemus, ne calumniæ fenestram aperiamus. Ex filo historiæ, aduentu Magorum, & migratione Mariæ in Aegyptum, satis constat, Iesum maiorem fuisse annotino, aut proximum bimulo: quod & non solum recentiores quidam, sed etiam & veteres odorati sunt. Et tamen euocatus est ex Aegypto post Pascha, quod epocham Dionysianam antecessit mensibus nouem. In quo Dionysij illius supinitas satis arguitur. Sed de hoc non semel alibi.

Ephemera Abia proxime ante conceptionem Iohannis Baptiste. Luca i.

Res præclara & cognitu digna, quæ paucis explicari non potest. Posteritas Aharonis in xxiv familias, sedecim ab Eleazaro, octo ab Ithamaro propaga ta est. Ex familiæ vicem suam rei diuinæ operabantur in templo, ministerio singularum in orbem redeunte. Institutum vetus est Dauidis Regis, ultimis diebus vita eius. 1 Chron. xxiiii, 27. qui primus eas familias ita distinxit, ut eius prærogativa esset, cuius prima fors exiisset. 1 Chron. xxiv, 7. Ioiaribi prima fors exiit, & proinde princeps familiarum fuit: secunda Iedei: & sic alia, ut extat in eodem capite xxiv. Nunquam in ministerio alia aliam anteuertebat, aut liturgiæ tempus præripiebat, sed singulæ ordine sibi succedebant. Poterant tamen Sacerdotes ministrare ter in anno in aliena functione, in Pascha, Pentecoste, Scenopegia. quia omnes patresfamilias illis tribus solennibus sistebant se Deo. quod quum facere etiam Sacerdotes tenerentur, quum sint & ipsi quoque patresfamilias, sistebant & ipsi quoque sese Deo. Et ne otiosi essent, licebat illis ministrare, & participes tam partium, quam ministerij esse. In iure Iudaico: כל המשמרות שות ברגליך ונלוישיבא מן הכהנים ברגל ורץ לעבד עבד: נחולק עבון ואין אופרין לו לך עד שיגיד משמרך: Locus insignis coracedebatur: Sed tamen non illis licebat offerre sacrificia votiva aut spontanea, aut סמלא גזענאי. Hoc enim faciebant illi, quorum erat אַפְּלִיכָּה אֲוֹתוֹ בְּרַגֵּל אֶלְאָ. פשבר.

מְשֻׁמָּר שׁוֹמְנוֹ קְבוּעַ. Quod si quis meminisset temporis, in quo vna ex illis familiis ministrasset ante multos annos, ex dinumeratione orbium, poterat tu-to sine indice diuinare, cuius familiae functio esset in templo. Eum ordinem constantissimum ad sua usque tempora durasse scribit Iosephus. ἐπει-νεὶ τοῦ μετρικὸς ἀρχεῖ τὸ σῆμα τοῦ πατέρας. qui & se primæ familiae popularēm fuisse scribit, idque præcipue nobilitatis loco habitum apud gentem suam. ἐποίησεν δὲ μόνον τοὺς ιερέων τοῖς τῷ γένος, οὐδὲ κακὸν τὸ πρώτης ἐφημερίδος τὴν εἰργοπατρῶν. πολλὴν δὲ καὶ τούτων ἀγέφορη. Unaquæque familia πατεῖται dicitur ipsi Iosepho, sacris Bibliis τοῦτο, μετρικός. Iosepho etiam ἐφημερίς, & Lucæ ἐφημερία. Sed functionis tempus ita etiam appellari potest, quod & dicitur τοῦτο μὲν φυλακή, item μὲν δὲ hoc est λειτουργία. Vnde τοῦτο πάρα liber Liturgiarum, distinctus in septem dies hebdomadis ciuilis, quot scilicet dies singulæ ephemeriæ operabantur: nempe a matutino sacrificio Sabbati, ad matutinum sacrificium sequentis Sabbati. Nam liber Liturgiarum ita habet: וְנִשְׁבָּתָת מִזְבֵּחַ בְּרִכָּה אַחֲרַת אֶלְשׁוֹם לְ Sabbatho autem adiiciebant Benedictionem unam ephemeriæ illi, quæ exhibat ex ministerio. Ergo die Sabbati exhibant ex ministerio, nempe ante matutinum suffitum, in instauratione panum propositionis. Iosephus de Dauide: διέπαξεν δὲ μίαν πατεῖται ἀγρονομίαν τῷ Θεῷ τοῖς ιερέας ὅντα, τὸν σαββατον, τοῖς σαββατον. Dixit octo dies ιδιωπάσις, cum essent tantum septem solidi. Lucas ἐπλήθη δηρὶς ιερέως ὅντα τὰς αριτμεῖν τὸ παρόν. Atqui ἐπλήθη δὲ τὰ duntaxat. Sic πεντετελεῖς dicitur, quæ quatuor tantum annis solidis constaret. Ergo dies functionis vnius ephemeriæ erant septem, omnium 168. qui dicetur a nobis orbis hieraticus. qui quidem orbis hieraticus nunquam ad eandem diem Julianam redit, nisi post 224 annos Julianos: qui fiunt orbes hieratici 487. & tunc ephemeria ab eadem die Julianæ incipiet ministrare, a qua cæperat ante annos Julianos 224. Nam verum quidem est, 23 annis Julianis expleri 50 orbes hieraticos, sed defunt 18 horæ. & propterea cum in 247 annis feriæ neomeniarum redeant in orbem, in illo interuallo, qui sunt cycli 13, explentur quoque 537 orbes hieratici. Sed, ut dixi, defunt 18 horæ. Vera igitur horum orbium Periodus est annorum 224 Julianorum. Iste vero orbis hieraticus tanta religione obseruatus est in posteriore templo, ut, quod supra diximus, nulla familia alienæ functionis partes aut ταξιδεύειν inuaderet, adeo ut anno excidi templi solenne ieiunium, quod competit decimæseptimæ Tamuz, interpellatum sit penuria familiae, quam tunc ordo ad ministerium illius solennis vocabat, cum tamen ea familia, quæ proxime functa erat ministerio, potius substitui debuerit, quam sacrum solenne per hominum penuriam omitti. Sed tamen omissum est penuria illius ephemeriæ, ad quam ex ordine illa hebdomas pertinebat. Tanta religio erat ordinem a Dauide præscriptum obseruandi. Priore templo stante dubitari potest continuatum ne sit iuge sacrificium, qui σιδελεχισμὸς dicitur. Quod si non continuatum, ideo neque hebdomades hieraticæ continuatae, populo & sacerdotibus ipsis in horrendam idolomaniam solutis. Nam ordinem a Dauide institutum Ezekias restituist antequam Pascha celebraret. 11 Chronic. xxix, 25. Si continuatum fuisset quotidianum sacrificium, utique & functio familiarum continuata fuisset. Non igitur opus fuisset Ezekiaæ illum ordinem restituere. Idem fecit & Iosias Pascha suum celebraturus. 11 Chronic. xxxv, 4. Sed neque Ephemeræ

recte obseruatæ sunt : quod Ezekiel exprobrat Iudæis xxiv, 7, 8. Contra vi. deri potest non omissum , ex eiusdem Ezekielis XLIV, 15. Præterea Iudæi quasi per manus traditum habent, Templum captum & incensum a Chaldæis nona Ab , Ephemeria Ioiaribi. In lugubri enim carmine , quod canitur nona Ab ex persona presbyterij , hos versiculos rythmicos legimus.

בְּתִשׁוּעָה לְחוֹדֵשׁ בְּשֻׁעַת הַמּוּרִיב
אַנְּיָ עַל מִשְׁפָּרָתִי מִשְׁפָּרָת יְחִזְירִיב
וּנְכָנָס תָּאוֹבֵךְ וְאֶת זְבָחוֹן הַקְּרִיב
וְבָא אֶל סְקָרְשׁ וְלֹא צָהָה הַזּוֹרָן

*Die nona mensis, hora vespertini temporis,
Quam essem in vigilia mea, vigilia Ioiarib,
Introit hostis, & sacrificia sua obtulit.
Ingressus est in sanctuarium iniussu Domini.*

At neque interuallum a Pascha Ezechiæ , ad excidium templi conuenit, neque a Pascha Iosiaæ . sed & Ioiakim Idola coluit , & Sedekias. & propterea *endelechiσμον* neglectum , aut non iugiter continuatum fuisse , necesse est. Alioqui si ab initio anni , quo Encænia templi Solomon celebrauit , ad excidium templi , iuge sacrificium obseruatum fuisset , hoc est , a 29 Adar anni periodi Julianæ 3703 , quæ fuit 30 Martij , feria septima ; sane ab eo tempore , ad feriam septimam XXVI Julij anni 4124 , quo iniuit hebdomas hieratica , in qua templum incensum fuit , intra illud spatium anni 421 , dies 118 fluxisse deprehendentur , qui sunt orbes hieratici absoluti 916. Tantum possumus proferre de obseruatione huius ordinis sub priore templo. Sub posteriore nulla omnino interpellatio iugis sacrificij interuenit , præter pollutionem templi sub Antiocho. Nam a fundamentis templi a Zorobabele iactis , ad pollutionem , tantum abest , vt interpellatum fuerit sacrificium , vt Iudæi sacris intenti Sabbatho quodam vrbe Ptolemaeo Lagi filio irrumpendam obiicere maluerint , quam ab operatione sacri desistere. De quo hic insignis locus Agatharchidæ prisci scriptoris extat apud Josephum : *ⓐ καλεύμενοι Ιεραῖς πόλιν οὐκοῦτες ὄχυρωτάτους πασῶν , ἢν καλεῖν Ιεροσόλυμα συμβάντες τὸν ἐγχείριον , τέργην εἰδισμένοι διὰ Εδόμους ήμέρας , ἐ μηδὲ τοῦ ὅπλοι βασάζειν τοῖς εἰρημένοις γέροντοις , μήτε γεωργίας ἀντεῖλαι , μήτε δῆμος ἐπιμελεῖσθαι , λατρεψίας μηδεμίας , αλλ' τοῖς ιεραῖς σύκτεσσότες τοῖς χεῖρας διγράφαι μένει τῆς ἱστορίας , εἰσόντος εἰς τὴν πόλιν Γερεμέιας ἢ Λάρου , μηδὲ τῆς Διωνάμεως , ἐ τοῦ αὐθόπων αὐτῶν φυλάττειν τὸν πόλιν ἀγετηρεύντων τῶν αὐτοῖς , ή μηδὲ πατεῖσι εἰληφθεῖστους πικράν , οὐ δὲ νόμος οὐκέτι γένεται φαῦλον ἔχων εἴδισμον . Τοῦτο συμβαῖ πλὴν σκεινῶν τὸν αὐτὸς ταῖς μετίδιπλαχε πλικαῖται φυγεῖν εἰς σύντητα καὶ τῶν πολέων ἃ γέγονεν μετέμενοις ὑπονοίας , ηγίκαντοι τοῖς αὐθόπωνοις λογισμοῖς περὶ τῶν ἀποσυμβόνων ἐξαρθεῖσον .* Maximus numerus harum XXIV familiarum habitabat Ierosolymis. Nehemias XI, 12. Hinc fiebat , vt ne obessa quidem vrbe quotidianum sacrificium cesseret penuria sacerdotum. Reliqua plebs sacerdotum in agris , villis , & vicis habitabat. Porro templo ab Antiocho profanato , perinde res erat , ac si nullum templum , nullum sacrificium antea fuisset. Itaque necesse fuit Iudæi Macabæo nouum institutum inducere , familias recensere , sacerdotes , qui se a contaminatione Syrorum integros conseruauerant , feligere. Quod diserte traditur *in Macabæorum IV, 42.* Ab eo tempore , ad excidium templi sub Vespasiano , endelechissimo nullum interuenit vitium , proinde nullum etiam orbi hieratico. Neque enim idolomaniz , quæ sub regibus Iudæi iuge sacrificium interruperat , ullum extitit vestigium sub posteriore templo : neque vlla vis belli potuit facere , vt quotidianum sacrificium interpellaretur saltem ab Encæniis Ma-

niis Macabæi, ad belli Iudaici ultima tempora. Quater enim obsessa sunt Ierosolyma, in quibus bis capta. Obsessa enim sunt ab Antiocho Eupatore, item Antiocho Sidete, capta a Pompeio, & xxvi annis post a Sosio & Herode. In his quatuor casibus Iosephus ostendit, nunquam cessasse sacrificium quotidianum. Cessauit autem xvii die Tamuz, Ierosolymis a Tito obsessis, penuria sacerdotum. Verba Iosephi lib. i. de obsessis a Sosio Ierosolymis: δείσαντες τε μὴ διχολύσωσιν αὐτοὺς οἱ Ρωμαῖοι τὰς καθημερινὰς θυσίας ὑπέτελεν πατέρες, ἀρεσθέουσαντας ὑπέτελεν τὰς κακαλεῦντες θύματα αὐτοῖς μόνον εἰσκομίζεσθαι. Dion libro quadragesimionono, καὶ ποσοῦτον γε τῆς θρησκείας αὐτοῖς αφίην, ὥστε αὐτοῖς ἀροτέογες τὸν μὲν τὸν ιεροῦ χειρωθέντας ποτίζειν αὐτοῖς τε τὸν Σάπιον, ἐπειδὴ ήμέρα αὐτοῖς οὐτέ Κορίνθιον καὶ αἰελήντας εἰς αὐτὸν πάντα μὲν τὸν λειπόνταν τὰ νομιζόμενα ποιῶσαν: sed & in i. ἀλώσεως cap. v. ἔντα δὴ τὸν Ρωμαῖον πολλὰ κακοπαθῶστων ὁ Πομπεὺς τὰ τε αὐτὰ τῆς καρτερίας τὸν Ιεδάπτον απετάμασε, καὶ μάλιστα τὸ μέντον τῷ φελύσσῃ τῆς θρησκείας εἰς μέσοις τοῖς βίζεσιν αἰνιλυρήσεις. Ὅσῳδε γένιον βασιλεὺς κατεργάζεται τὸν πόλιν, αἴτε θυσίαν καθ' ήμέραν, καὶ οἱ σταυροί, καὶ πᾶσα θεραπεία καὶ τὰ κειμένα ἀλλελείτο τῷ Θεῷ, καὶ οὐδὲ κατ' αὐτὸν τὴν ἄλωσιν ἀπί τῷ βαρῷ φονθόρμοι τὸν καθ' ήμέραν νομίμων εἰς τὴν θρησκείαν ἀπέσποσαν. Ecquod exemplum illustrius adduci potuit? Rursus de Ierosolymis a Pompeio obsessis, μάθοι δ' αἴ τις αἰτεῖται τὸν ιατρὸν τὸν ηγεμόνα τοῦ Θεοῦ δύστειας, καὶ τὸν φυλακινὸν τὸν νόμον, μινδεν τὸν τῆς πολιορκίας οὐδὲ φόβον ἐμποδίζονταν τοὺς τὰς ιερουργίας, μήτε διὰ τῆς ήμέρας αρώτε καὶ περὶ στάτου ὥραν ιερεργεῶντων ὑπὲν τὸν βαροῦν. Quid clarius hoc testimonio de quotidiano sacrificio nunquam, ne in bellis quidem, intermisso? Sed disertius postea: οἱ πολέμοι μὲν εἰσπειρόντες ἐσφαῖτον τὸν τὸν ιερῷ, οἱ δὲ τοὺς τὰς θυσίας γένεντες ἡτοι ιερουργεῖας διετέλεσσι. De intermisso sacrificio idem lib. τ. δῆμος. ή. ἐπέπυσο γένιον ἐπ' ἀκείνης τῆς ήμέρας (Πατέμου δὲ οὐτισταχειάτη) τὸν στρατηγούς καθέμενον αὐθρῶν δύοσιν οὐδελειπεντας τῷ Θεῷ, καὶ τὸν δῆμον ὑπὲν πούτῳ δεινῶς αὐγομενόν. Intellige Πατέμον καὶ σελώνην, id est, Tamuz Iudaicum, non autem Panemum Syromacedonum Iulianum. Solennē enīm iejunium intelligitur, quod decimaseptima Tamuz quotannis instauratur a Iudeis ad hanc usque diem: idque eo anno inciderat in xv Iulij, feria prima. Nēque vero ignorant Iudei hanc die αἰδελεχισμὸν defecisse. In libro enim Angariarum ad xvii Tamuz notant: *Franguntur Tabulae legis: cessat αἰδελεχισμός. urbs fissa, &c.* Hæc enim dies, hoc est, vñctia xvii Tamuz, fatalis fuit Ierosolymis, quæ eadem die bis capta, & in ea endelechismus defecit. Et rursus in liturgia iejunij Tamuz ita canunt: *בְּכַרְמֵל הַתְּמִיר חַתְּמֵר יְסֻד הַסְּרִיר.* *Quia abolitus est in ea die endelechismus: endelechismus hoc die sublatuſ.* Ergo hebdomas hieratica defecerat sabbato antecedente, sacerdotibus fame & ferro sublatis. Et cur ephemelia, quæ proxime abierat ministerio suo, non continuata est, vt illa potius quatuordecim dies ministraret, quam vt per penuriam hominum, iuge sacrificium, &, quod caput est, solenne Tamuz cessaret? Quia nimirum nefas existimabant ephemeriā in locum alienum succedere, ne πατειαὶ confunderentur: quod egregie describitur a Iosepho, posteriore in Appionem. Omnino hic Canon notus est *בְּכַרְמֵל לוֹ שָׁגָנָס בְּעִבּוֹרָה חַבְּרָה חַבְּרָה*. Omnis siue Sacerdos siue Leuita, qui se se immiscuerit functioni alterius, capite punitur. Adeo, vt neque Sacerdos Leuitam, neque Leuita Sacerdotem in societatem munera accipere posset, quod eruditissime vt omnia Leui Ben Gersom exponit Numerorum xix. Vide-

mus, quæ

mus, quæ familia defecit, quo casu factum, ut cessauerit endelechismus, quod Hebrai vocant. Iudas Macabæus tunc admouit ministerio principem familiam Ioiarib, cum encænia celebrait. Imo ipsem Iudas erat ex principe familia Ioiarib, quam Græci nunc *iωαρίμ*, nunc *iωαρίς* vocant. primo Macab. II, 1. An dubitamus primam familiam ministrasse tempore Encæniorum? Adhibuit ergo populares suos hieraticæ functioni Iudas, non alios. Hæc enim prima immolatio fuit, primumque iuge sacrificium matutinum, ut perspicue expressum est i Macabæorum IV, 52. Celebrata autem sunt Encænia xxiv Nouembbris, feria secunda, anno periodi Julianæ 4549. Ergo erat tertia dies ephemeriæ Ioiarib, quæ bido antea incensum obtulerat Deo. Eodem capite, Commate quinquagesimo. Ut enim templi, sic & *ἱερεῖας ἐγκαίνιος* a Iuda introductus est: & proinde non ab alia familia, quam a principe incepit. quod nemo negare potest. A vicesima secunda die Nouembbris, anni 4549, quæ erat Sabbatum, & prima dies ephemeriæ Ioiarib, ad decimamquartam Iulij anni 4783 periodi Julianæ, quando defecit ephemera, anni sunt 233, dies 234. qui sunt orbes hieratici 507, dies 161. ergo viginti tres ephemeriæ defunctæ erant ministerio in decimaquarta Iulij, & eadem decimaquarta Iulij, iniire debebat munus suum familia vltima Mazziau. In vltima igitur ephemera defecit endelechismus, de quo Danielis cap. IX, vers. XXVII. Matthæi cap. XXXIII, vers. XV. Atque hæc de instituto, vetustate, tempore, continuatione ephemericarum hieraticarum. Siquis plura de illis desiderat, adeat libellum, qui inscribitur *ספר מערות*, hoc est, liber Liturgiarum. Ibi enim videbit, quomodo inter se populares vnius ephemeriæ functiones suas partiebantur. Alius enim incensum sortiebatur; alius concinnationem lampadum & lychnorum; alius lignorum constructionem super altari; & sic de aliis, ut extat primo Chronicorum, cap. vicesimo tertio, vers. vicesimo octavo, vicesimo nono, tricesimo, tricesimo primo, tricesimo secundo. Sic videmus Zachariam patrem Ioannis Baptistæ popularem ephemeriæ Abiæ incensi curam sortitum fuisse. Itaque nemo poterat incensum offerre, præter Zachariam. Sic igitur legimus in libro Liturgiarum. *אמר להן הפטונה בזאו והפiso מישוחת טי אורק טירשן את חטובח הפטימי*. *Dicit illis præfetus, Ingredimini, et sortiebantur quis immolare, quis spargeret, quis cinere levaret altare interius, &c.* Dicit, *Ingredimini*, nempe in Templum. Ibi enim sortiebantur. Sic etiam Lucas de Zacharia: *τὸν δὲ τὸν ἵερεῖας ἐλαχίζει τὸν θυμάσαν εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τῷ Θεῷ*. Scio aliter aliis hoc comma explicari. Sed de suffitu ibidem scriptum extat: *אמר להן חרשין לקטורת בזאו והפiso מישכחה*. Dicebat illis: *Neoterici ad suffitum ingredimini, et sortimini: sortiebantur. et eum contingebat fors, cui fors competitabat*. Quo tempore autem fungi cæperit ministerio ephemera Abiæ, leuioris operæ est inuenire, quam quo die Angelus Zachariæ sese ostenderit, cum per septem dies familia Abiæ ministrauerit. Iam diximus ephemericam Ioiarib iniuisse munus suum vicesima secunda die Nouembbris anni 4549 periodi Julianæ. Ephemeria autem Abiæ est octaua ordine. Inibat igitur liturgiam suam quinquagesimo die orbis hieratici. Proinde iniuit decima die Ianuarij anni 4550. Iam Christus accessit ad baptismum anno Actiaco 58, quintodecimo Tiberij, cum recenter iniret annum tricesimum primum. Ergo natus est anno 28 Actiaco, quod & pleraque omnis

omnis vetustissima Ecclesia credidit iure merito, biennio ante epocham hodiernam Dionysianam, anno & amplius ante obitum Herodis. xiv autem mensibus antea Euangelismus Zachariæ contigit, vt constat ex filo historiæ. Secundum hanc firmam & constantem hypothesim, cum Christus natus sit in vltimis mensibus anni periodi Julianæ 47ii, euangelismus Zachariæ contigerit anno 4710, quo ephemeria Abiæ iniuit ministerium die xxii Iulij. A io Januarij anni 4550, quo eadem ephemeria iniuit ministerium post Encensionem Macabæi, ad Sabbathum 21 Iulij anni 4710, fluxerunt anni 160, dies 192: qui sunt orbes hieratici Abiæ 349 præcise. Ergo xxviii Iulij ἐπλήθησεν αἵματέρα τῆς λεπτογραφίας Zachariæ. Quare post 28 Iulij conceptus est Iohannes, & inter 21, & 28 diem euangelismus incidit. Post 28 Iulij defunctus munere & liturgia sua Zacharias domum sese recepit: Lucæ 1, 23. Habitabat vero in montanis Iudææ: Eodem, 39. Quoto autem die septimanæ euangelismus contigerit, non magis affirmare possumus, quam quoto die septimanæ sequentis conceptus Iohannes. In hoc nullæ sunt coniecturæ vanæ, sed meræ demonstrationes ex ratione temporum: quibus contradici non potest. Itaque constat, Elizabetham statim post redditum viri concepisse. Εἶδόντο, ὡς ἐπλήθησεν αἵματέρα τῆς λεπτογραφίας αὐτῷ, ἀπῆλθεν εἰς τὸ οἴκον αὐτῷ. μὲν δὲ ταῦτα τὰ αἵματά συνέλαβεν Elizabetha in χώρᾳ αὐτῷ, καὶ πριέρυξεν εἰαυτῷ μῆνας πέντε. Impletæ sunt dies liturgiæ ipsius matutino sacrificio xxviii Iulij. Tunc itaque rediit. Conceptio igitur Iohannis incidit in finem Iulij anni 4710. Et quia 5 menses integros occultauit se Elizabeth, & vi ineunte Gabriel Angelus missus ad Mariam: hæc omnia inciderint circiter finem Decembris: quo tempore post Euangelium Gabrielis Maria cognatam suam inuiserit, cui mensis inibat vi, quæ vulgo hactenus ut sterilis digito notabatur. Quare natalis Christi competenter circiter finem Septembris, diebus συννοπτηγίας, cyclo Lunæ xviii, æstibus anni, quando & in tabernaculis sub dio, & pastoribus quoque ἀγρού tempus anni finit. Nam scribit Lucas, nascente Domino pastores ἀγρού τε & suis, hoc est, sub dio in agris cubasse. Hoc tempus plane initio autumni conuenit, quo in Iudæa adhuc æstus ardentiissimi, præsertim eo anno, quo συννοπτηγία fere in ipsum tempus æquinoctij incidit, 28 anno Actiaco. ἀγρού, id est, τοῦ πατρὸς θεοῦ τε τερψίου, non cōuenit brumalibus diebus, quibus potius pecus noctu in caulas cogitur, præsertim in montanis Bethlehem. Atque ut tempus natalis Domini designari potest, ita dies non potest. Iohannes autem natus est vltima Ephemeria in templo ministrante. Nam vnaquæque ephemeria post 161 dies redibat ad functionem suam. 168 dierum est orbis hieraticus. ex quibus septenos singulæ ephemeriae funguntur. Supersunt 161 dies, quibus vacabant singulæ familiae. qui si ex 273 diebus deducantur, quod est tempus, quo mulier gestat in utero, supersunt 112 dies absoluti: de quibus deductis rursus 7, quibus ministravit familia Abiæ, supersunt 105, hoc est, xv familiæ, quæ post familiam Abiæ ministrarunt ad tempus partitudinis. Ergo xxiii familiis defunctis, supererat vltima, qua natus Iohannes. Cæterum constat, eo dem fere tempore anni Christum & natum, & baptizatum. Nam tempore baptismi incipiebat esse 30 annorum absolutorum. Inde veteres tempus baptismi & Natalis eadem die celebrabant. Vetustissima opinio de baptismo eorum est, qui baptizatum dicunt vi Id. Nouem. mense Marchevyan. At Natalis incidit in dies Scenopegiæ. Non multum igitur absfuit tempus baptismi a tempore Natalis. De veteri opinionē Natalis Christi in vi Iduum Nouembrium, habes apud Epiphanius.

F I N I S.

G 54.

